www.dhammaransi.com

ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ

www.dhammaransi.com
၉၉၂၆

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ်(၂၁)ကျမ်းစာ၊

ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်

တတိယအုပ်

[ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာကို နိဿယအဓိပ္ပါယ် စုံလင်စွာဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။]

၁၃၂၃-ခု

ဂျပ်ထူဖုံး
နှုန်း-၁၃၀။

နယူးဘားမားပိဋကပုံနှိပ်တိုက်
အမရပူရမြို့။

www.dhammaransi.com

မှတ်ဘွယ်အက္ခရာစဉ် မာတိကာ

တတိယပါရာဇိက........ (၁၃၈) စတုတ္ထပါရာဇိက........ (၃၈၃)
ပဌမသံဃာဒိသေသ်.... .... (၄၈၀) ဒုတိယသံဃာဒိသေသ်.... (၅၁၈)
တတိယသံဃာဒိသေသ်... .... (၅၅၅) စတုတ္ထသံဃာဒိသေသ်.... (၅၆၃)
ပဉ္စမသံဃာဒိသေသ်.... .... (၅၇၂)

အက္ခရာစဉ် ပုဒ်ဖွင့် — **စာမျက်နှာ**

အကတညိုတ္တိ	.... ၃၅၉
အကောသလ္လသမ္ဘူတေ	.... ၁၇၄
အက္ခုဒ္ဒိ—ဝက်စွယ်	.... ၈
အင္ဂကာရိကံ	.... ၃၅၁
အင္ဂုန္တ္တိရာဂ	.... ၂၇၁
အစိရကာလာမိကာရိကံ	.... ၅၇၇
အစောင့်အရှောက်တောင်းနည်း	.... ၁၁၉
အဇာနမေဝ (မေဝံ)	.... ၄၂၃
အဇ္ဈာစာရော	.... ၅၂၃
အညံ (အရဟတ္တဖိုလ်)	.... ၄၀၈
အဏ္ဍရဓာပေတံ	.... ၁၇၄
အတ္တုပနာယိကံ	.... ၄၁၂
အတ္တဝသံ၏ အဖွင့်တမျိုး	.... ၂၄၃
အဒုဟာလ	.... ၃၃၃
အဓိမတ္တံ	.... ၂၀၄
အဓိမာနေန	.... ၄၀၈
အဓိမာန မဖြစ်သူနှင့်, ဖြစ်သူ	.... ၄၀၉
အနာဂတ်ဝိဘတ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်	.... ၃၈၅
အနာမာသဝတ္ထုများ	.... ၅၄၆
အနိစ္စတာ	.... ၂၇၀
အနုလ္လပနာမိပ္ပါယဿ	.... ၄၄၅
အပရမ္ဘိဘာဂံဒေဟိ၌ သုဒိန္နဖြစ်ပုံ	.... ၁၀၉
အပဿေန	.... ၃၃၄
အဗ္ဗောဟာရိက	၄၀၉ (၄၈၃)
အမှန်မပြောလျှင် ကုစား၍မပေးရ	.... ၅၀၈
အယျ (အရည်းကြီး)	.... ၅၅၅

အက္ခရာစဉ် ပုဒ်ဖွင့်		စာမျက်နှာ
အရည့်နာမ၊ပေ၊အရည့်၌ ပါဠ်ပျက်တတ်ပုံ	....	၂၂
အလမရိယညာဏဒဿနံ	....	၄၀၃
အဝိပ္ပဋိသာရာဒိဝဏ္ဏကြံ	....	၃၉၉
အဝေဘင်္ဂိယ	....	၄၀၀
အသုဘာသုစိပဋိကူလ	....	၁၄၂
အသေစနကော	...	၁၇၂
အဟိ, သုနခ, မနုဿကုဏပ ၃ မျိုးပြပုံ	....	၁၅၆
အာထဗ္ဗနိကာ	....	၂၀၉
အာန (အဿာသ)	....	၁၆၇
အာနာပါနဿတိ	....	၁၆၅
အာနာပါန၏ ဂုဏ်ထူး	....	၁၀၀
အာနာပါန ပြဋ္ဌာရိကအတွက် မှတ်ချက်	....	၂၀၅
အာနာပါန၏ အစ, အလယ်, အဆုံး	....	၂၂၉
အာနာပါနအားထုတ်သူ၏ ပေါ့ပါးပုံ	....	၂၃၉
အာနာပါနမဖြစ်သူများ	....	၂၄၂
အာနာပါန၏ ဂရုကဘာဝနာဖြစ်ပုံ	....	၂၄၅
အာနာပါနနိမိတ် ထင်ပုံ	....	၂၄၇
အာပတ်တပါး၌ နိကာယသဒ္ဒါ ရုဋ္ဌီ	....	၄၉၀
အာဘိသမာစာရိက	....	၂၀၄
အာရာမနိယော	....	၄၄၉
အာဝါသစသော ပလိဗောဓ	....	၂၀၅
အာဝါဟ ဝိဝါဟ	....	၅၇၃
အာသယတော	....	၁၄၂
အိပ်မက်မက်ခြင်း၏ အကြောင်း ၄ မျိုး	....	၄၀၉
ဣဏ္ဍာပကတော	....	၄၂၀
ဣတိ၏ ပဒတ္ထဝိပလ္လာသ	....	၅၁၀
ဣန္ဒြိယသမတ္တ	....	၂၅၅
ဣဒ္ဓိမယ	....	၂၀၉
ဤတိနှင့် ဥပဒ္ဒဝ	....	၂၀၉
ဥစ္စာလိင်ပိုး	....	၅၀၁
ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ	....	၃၀၄
ဥတု ၃ ပါး လျောက်ပတ်သော ကျောင်း ၃ မျိုး	....	၁၀၃
ဥဒုမ္ဗုလ	....	၅၁၇
ဥဒ္ဓတေ	....	၃၉၅

www.dhammaransi.com

မှတ်ဘွယ်အက္ခရာစဉ်မာတိကာ

အက္ခရာစဉ် ပုဒ်ဖွင့် **စာမျက်နှာ**

ဥန္နဝေ ၃၉၅
ဥပက္ကံ, ဩကိရိဏီ ၄၆၇
ဥပမာ၏ ပုဒ်ပြီးပုံတမျိုး ၂၃၁
ဥပတ္ထမ္ဘနီ—လှည်းထောက် ၇
ဥပဟာရ ၅၇၅
ဥပေက္ခာနှ ဗြူဟနာ ၁၄၆
ဥပ္ပန္နကို အဝိက္ခမ္ဘိတ ဟု ဖွင့် ၁၇၃
ဥလ္လပန ၄၄၅
ဥလ္လပတိ ၄၀၂
ဥဿုက္ကဝစန ၂၇၉
ဥဟတံ ၁၇၅
ဧကတ္တုပဋ္ဌာန ၁၄၄
ဧဝံဝဏ္ဏ ပဋိဘာဂံ ၂၀၂
ဩကာသအားဖြင့် အသုဘ ၁၄၂
ဩစရက—စုံထောက် ၇၄
ဩတိဏ္ဏော ၅၂၀
ကသာဟတ္ထာ ၄၇၁
ကတိကာယ ၄၅၂
ကတုပါသနာ ၄၇၀
ကပိမိဒ္ဓပရေတော ၄၉၄
ကဗန္ဓ ၄၆၀
ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများ ၂၁၉
ကမ္မဋ္ဌာန်းယူရာ၌ အဆစ်အပိုင်း ၅ ရပ် ၂၂၀
ကမ္မာပတ္တိဗျတ္တိဘာဝတ္ထံ ၃၀၂
ကရမရာနီတကျွန် ၆၆
ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနီယကထာ ၁၄၀
ကာယံ ပနိဓာယ ၁၀၅
ကာယသင်္ခါရ၏သရုပ် ၂၀၀
ကာလံကတော ၂၇၇
ကာသာဝကဏ္ဍ ၄၀၅
ကာယသံသဂ္ဂံ ၅၂၂
ကိဋ္ဌေတ္ထ ၄၉၂
ကိတဝဿ ၄၀၄
ကိမ္ဗိသ (အကတကိမ္ဗိသော) ၂၇၆

www.dhammaransi.com

အက္ခရာစဉ် ပုဒ်ဖွင့်		စာမျက်နှာ
ကိရ၏အနက်	....	၂၁၀
ကုလုပကော	....	၅၆၃
ကုဟက	....	၃၀၉
ကူဋ္ဌာဂါရသာလာ	....	၁၄၀
ကိံကာရပဋိဿာဝိ	....	၁၅
ကိုယ်ဝန်မတည်ခြင်း၏အကြောင်း	....	၃၅၀
ခမနီယံ	....	၃၉၀
ခယဝိရာဂ	....	၂၇၁
ဂဏနာ, အနုဗန္ဓနာစသောနည်းများ	....	၂၂၃
ဂရုဘဏ်	....	၄၀၀
ဂိလာနပစ္စယ	....	၅၆၅
ဂေဟဿိတပေမ	....	၅၀၉
ဂေါတြဘုနော	....	၄၀၅
ဃရဏီ	....	၅၀၇
စတုစက္ကံ	....	၃၀၉
စတုဿစ္စဝိဒူ	....	၃၀၃
စရိယာနုကူလဖြစ်ပုံ	....	၁၀၄
စတ္တော, စသည်	....	၄၄၀
စပလေ	....	၃၉၅
စိတ္တ	....	၂၇၉
စိတ္တနိဂ္ဂဟ	....	၂၅၅
စိတ္တသင်္ခါရ	....	၂၆၆
ဆန္ဒာ	....	၅၇၃
ဆမ္ဘိတတ္တံ	....	၁၆၂
ဆာတဇ္ဈတ္တံ	....	၁၁၅
ဆေကာ, အနလသာ	....	၅၇၃
ဆေးကုကောင်း—မကုကောင်း	....	၃၅၉
ဆေးတောင်းလာ၍ ပရိယာယ် ပြောကောင်းပုံ	....	၃၆၄
ဇာတိဥဏ္ဏာ	....	၂၀၁
ဇာယတ္တနေ	....	၅၇၀
ဇာရတ္တနေ	....	၅၇၀
ဇီဝိတပရိက္ခာရ	....	၅၆၆
ဇီဝိတိန္ဒြေ ခွင်းပုံ	....	၂၀၄
ဌာနသော အဖွင့်	....	၁၇၄

www.dhammaransi.com

အက္ခရာစဉ် ပုဒ်ဖွင့် **စာမျက်နှာ**

တာ်ဏိကာမယား (ပြည့်တန်ဆာ) ၅၇၉
တမုဟုတ်ချင်းလာကြပုံ (ဘုရားခေါ်တော်မူလျှင်) ၁၆၆
တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ၃၉၈
တင်ပလ္လင်ခွေထိုင်ခြင်း၏ ခိုက်မြိပုံ ၁၈၄
ဏှာရားရသည်ဟု ဝန်ခံသူအား မေးစရာ ၄၁၆
တရားဆုံးဖြတ်သူတို့ သတိပြုဘွယ် ၁၃၇
တာဝကာလိက ၉၁
တူရိယာဟူသမျှ အနာမာသ ၅၅၁
တော မီးရှို့မှု ၃၇၈
ထေယျာဝဟာရ ၉၈
ထင်ရှားသော အာနာပါနကိုသာ ရေတွက်ပါ ၂၂၅
ဒက သောတံ ၄၈၈
ဒီဃံ အဿာသ ၁၈၈
ဒုကယုတ္တ—၂ ကောင်ကပ်လှည်း ၆
ဒုန္တိကမ္ဘကာလဍ္ဍ သံဃိကကျောင်းကို သုံးစွဲနည်း ၁၂၅
ဒုသဒ္ဒါပယာ ၄၅၇
ဓာတုအနုကူလဖြစ်ပုံ ၁၈၄
ဓုတ္တိကာ ၅၅၅
ဓရုံ နိက္ခိပတိ ၁၄
နိကစ္စ ၄၀၄
နိဗ္ဗေဓဘာဂိယ ၁၇၅
နိမိတ္တကမ္မ (သင်္ကေတနှင့်တူးပုံ) ၈၀
နိမိတ်ဟု ပြောသင့်—မပြောသင့် ၂၅၀
နိရမ္မိ (ဒွိ) တွာ ၁၈
နိရုတ္တိပထ ၉၅
နေ့အခါအိပ်ချိန် ၄၈၂
ပက္ခဇာတ ၃ မျိုး ၇၀
ပက္ခန္ဒနပဋိနိဿဂ္ဂ ၂၇၂
ပဥ္စမဟာသုပိန (ဘုရားအလောင်း အိပ်မက်ကြီးများ) ၄၉၀
ပစ္စုရ ၂၉၀
ပဋိပဒါ ဝိသုဒ္ဓိ ၁၄၆
ပဋိသန္ထာရ ပြု—မပြုကောင်း ၃၆၉
ပဋိသလ္လာန ၁၆၃
ပဏ္ဍိတာ, ဗျတ္တာ ၅၇၂

အက္ခရာစဉ် ပုဒ်ဖွင့်	စာမျက်နှာ
ပဏ္ဍုပလာသ (ရှင်လောင်း)	.... ၃၆၀
ပဏ္ဏာကာရံ	.... ၅၁၂
ပဏံ (ပဏိတကံ)	.... ၅၇၆
ပတိဗန္ဓိ	.... ၃၅၀
ပတိသလ္လီယိတုံ	.... ၁၅၀
ပဒဝါရဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရာ၌ ဒုတိယပါဒ	.... ၆၁
ပဒသမ္ဗန္ဓ	... ၅၇၀
ပယောဂဆရာ	.... ၃၇၃
ပရမနိပစ္စကာရ	.... ၃၉၄
ပရိကပ္ပါဝဟာရ	.... ၉၉
ပရိကန္တော (တွော)	.... ၃၉၀
ပရိမုခံ သတိံ	.... ၁၀၆
ပရိဝေသန	.... ၅၇၅
ပရိစ္စာဂ ပဋိနိသဂ္ဂ	.... ၂၇၂
ပရိစရိယသတိ	.... ၂၇၀
ပလ္လင်္ကံ	.... ၁၀၅
ပသယှာဝဟာရ	.... ၉၉
ပဋိဃသတ္တမှ	.... ၅၂၆
ပါကတိန္ဒြိယေ	.... ၃၉၅
ပါဏာတိပါတ	.... ၂၀၇
ပါန=ပါဏ (ပသာဒသ)	.... ၁၆၀
ပါရိဗန္ဓကတော	.... ၁၄၄
ပါရိဗန္ဓိကာ	.... ၅၄၃
ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာန်း	.... ၂၁၀
ပိဏ္ဍပါတ	.... ၅၆၄
ပိဏိန္ဒြိယာ	.... ၃၀၇
ပိယဝစနံ	.... ၄၀၀
ပုညသမ္ပတာ	.... ၁၅၀
ပုပ္ဖါဝဋ္ဋိ	.... ၅၁၇
ပုရိသဝိသေသောနာမ ညာတဗ္ဗော	.... ၅၉
ပေတလောကော	.... ၄၇၀
ပေယျာလံ	.... ၄၃၁
ပေါတ္ထက	.... ၃၇၂
ဗဟုလီကတော	.... ၁၆၉

www.dhammaransi.com

အက္ခရာစဉ် ပုဒ်ဖွင့်		စာမျက်နှာ
ဗိဘဇ္ဇုံ	....	၄၆၆
ဘတ္တသမ္မဒဝိနောဒန (ဆွမ်းစားပြီးအိပ်ခြင်း)	....	၂၂၂
ဘာဝိတော	....	၁၆၉
ဘိက္ခာစာရ	....	၃၉၇
ဘီရု (ကတဘီရုတ္တာဏော၊)	....	၂၇၆
ဘေသဇ္ဇ	....	၅၆၅
မင်္ဂါနန္တရ ဖလသဒိသာ	....	၃၂၅
မင်္ဂုလိ	....	၄၆၆
မဏ္ဍနကဇာတိကော	....	၁၅၅
မတရား စာအောင်များ သတိထားဘွယ်	....	၁၀၃
မာတုဂါမအလောင်း၌ ပံသုကူကောက်နည်း	....	၉၇
မာနိတော	....	၃၉၄
မာရမေယျံ	....	၁၆၀
မိန်းမအရုပ်ပါနေသော ဝတ္ထုကို ကိုင်ရာ၌ ပြဿနာ	....	၅၄၅
မုခရ	....	၃၉၅
မေဓာဝိနီ	....	၅၇၂
ယာဉာကထံအဖွင့်	....	၂၁၂
ယထာနုသန္ဓိနာ	....	၃၄၈
ယာပနီယ	....	၃၉၀
ရဇော ဇလ္လံ	....	၁၇၅
ရန္ဓန	....	၅၇၅
ရတနသံယုတ္တ သိလာ၏ အနာမာသဖြစ်ပုံ	....	၅၄၈
ရဟန္တာ ဟု ဝန်ခံလျှင် စဉ်းစားဘွယ်	....	၄၁၉
ရဟန်းအသုံးအဆောင်သည် လူ၌ စေတီထိုက်	....	၃၆၈
လက်နက်ဟူသမျှ အနာမာသ	....	၅၅၀
လက်မှတ် မပါဘဲ ရထား သင်္ဘောစီးရာ၌		
လက်မှတ်စစ်က ခွင့်လွှတ်နိုင်မှု	....	၆၄
လာဗ္ဗုဒါယိ	....	၄၈၁
လေးဆရာ	....	၄၇၅
လောမသ	....	၅၀၁
ဝဂ္ဂုမုဒါ	....	၁၅၇
ဝဍ္ဎိ၂တ္တိ	...	၃၅၁
ဝမိတော	....	၁၆၉
ဝဏ္ဏဝါ (ဗဟုဝုစ်)	....	၃၈၇

www.dhammaransi.com

အက္ခရာစဉ် ပုဒ်ဖွင့်	စာမျက်နှာ
ဝတ္ထိသီသံ	၄၀၆
ဝတ္ထုဝိပန္နပုဂ္ဂိုလ်	၄၇၆
ဝတ္ထုဝိသဒကြိယာ	၂၅၅
ဝနပ္ပတိ	၃၃
ဝယ္ဟံ	၅
ဝသလ	၅၆၇
ဝါရေယျံ	၅၇၄
ဝိဇ္ဇာမယ	၂၀၉
ဝိတုဒေ္ဒန္တိ	၄၅၀
ဝိပန္နငွနာဝါ	၂
ဝိပရိဏာမေန	၅၂၁
ဝိသဂ္ဂိယ ဒူတ	၃၁၄
ဝိသာသဂ္ဂါဟ	၀၀
ဝုဋ္ဌိတော	၁၆၄
ရူပသမေတိ	၁၇၄
ဝေသာလီ အမည်ရပုံ	၁၃၀
သက္ကတော	၃၉၄
သက်ပွ (ဇာတိစိတ္တသက်ပွေါ)	၂၉၇
သင်္ကေတ, ဝိသင်္ကေတ	၃၀၀
သင်္ကေတ ကမ္မ	၇၀
သင်မုဋ္ဌက	၃၀၇
သခေ်ပတ္တကို ဝိက္ကာဋ္ဌဟု ယူရသောဌာန	၁၇၇
သစ်ပင်ပိသော ရဟန်း၌မှတ်ဘွယ်	၃၇၇
သဥရိတ္တံ	၅၇၇
သဒ္ဓေတနိကာ	၄၀၄
သဖ္ဖိတော	၅၇၅
သညာယဝိရာဂိတမှိ	၅၃၅
သတော အသာသတိ	၁၀၇
သတော ကာရီ	၁၀၇
သဘော သံဝိဇ္ဇမာန်ာ	၃၉၁
သန္တမာနိကာ	၅
သနားး၍ တံခိုးဖြင့်ချီးမြှောက်	၁၃၅
သပ္ပိမဏ္ဍော	၂၀၂
သမွဟံသနာ	၁၄၆

www.dhammaransi.com

အက္ခရာစဉ် ပုဒ်ဖွင့်	စာမျက်နှာ
သဗ္ဗညု ကမ္မဋ္ဌာန်း	.... ၂၁၀
"သမ္ဗေဒ္ဓသံ ပါရာဇိကံ" နှင့်စပ်၍ ဝိနည်းမိုရ်များမှတ်ဘွယ်	.... ၁၆
သမဏ ကုတ္တကော	.... ၁၅၇
သမင်္ဂီဘူတော	.... ၂၇၀
သံမာဓိ နိမိတ္တ	.... ၁၄၄
သဟဓမ္မိက	.... ၅၀၁
သာမိကေဟိ ဒိန္နတ္တာနှင့်စပ်၍ မှတ်သားဘွယ်	.... ၄၇
သာရဏီယဓမ္မပူရက	.... ၃၅၀
သာရဒ္ဓေ	.... ၂၀၄
သာသန ဇောတက	.... ၃၉၇
သိက္ခတိ, အာသေဝတိ	.... ၂၀၀
သိခါပတ္တဲ့ အတ္တ	.... ၂၀၀
သုက်ဃာတ	.... ၆၀
သုခဝေါကိဏ္ဏ ဒေါမနဿ	.... ၃၄၆
သုတ္တန်နှင့် ဝိနည်းတို့၏ အဿာသ ပဿာသ	.... ၁၀၉
သေ်ထိလော	.... ၄၂၂
သေနာသန	.... ၅၆၄
သေနာသန ပရိဘောဂဖြစ်လျှင် အဓိ၏	.... ၅၄၉
သေရိဝိဟာရံ	.... ၅၀၀
သောဝါလ ပဏ္ဏက ကဒ္ဒမ	.... ၄၆၉
သောဝိရက ဆေး	.... ၃၀၁
သောဘ္ဘ, နရက, ပပါတ,	.... ၂၉၉
သံဃာဒိသေသော	.... ၄၉၅
သံဃိကကို တာဝကာလိက သုံးခွင့်	.... ၁၃၃
သံဃိက ပစ္စည်း ဝေဘန်နည်း	.... ၁၁၀
သံဃိကပစ္စည်းကို သုံးရာ၌ အပြစ်အမျိုးမျိုး	.... ၁၁၃
သံဝိဒါဝဟာရ ပုဒ်ပြီးပုံ	.... ၇၆
သားမြီးဖျားချင်းထိအောင် ပစ်နိုင်သူ	
ဟာရကံ	.... ၂၉၃
ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္န	.... ၁၄၀

www.dhammaransi.com

နာဝဋ္ဌဘဏ္ဍာအခန်း

နာဝဋ္ဌေ - နာဝဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပဌမံ- နာဝဋ္ဌမှ ရှေးဦးစွာ၊ တာဝ – အစဉ်အတိုင်း၊ နာဝံ–လှေကို၊ ဒဿေန္တော- သည်၊ (ဟုတွာ)၊ နာဝါ နာမ ယာယ တရတီတိ– ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ ကူးသွားကြောင်းဟူသမျှကို နာဝါ ဟု ဟောတော်မူအပ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဓ–၌နာဝဋ္ဌကထာ၌၊ ရဇနဒေါဏိကာပိ-ဆိုးရည် ကျင်းကို၎င်း၊ ဝေဏုကလာပကောပိ – ဝါးစည်းငယ်ကို၎င်း၊ နာဝါတွေဝ – နာဝါဟူ၍သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏၊ ပန–ဆက်၊ သီမာသမ္မုန္နနေ-သိမ်သမုတ်ရာ၌၊ အန္တော-သစ်သားအတွင်း၌၊ ခဏိတွာဝါ-ထွင်း၍သော်၎င်း၊ [လှေငယ်လှေကို ဆိုသည်။] ဖလကေဟိ-ပျဉ်ချပ်တို့ဖြင့်၊ ဗန္ဓိတွာဝါ-ဖွဲ့စပ်၍သော်၎င်း၊ [သမ္ဗန်ကို ဆိုသည်။] ကတာ-သော၊ သဗ္ဗန္တိမေန-အလုံးစုံတို့၏အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေ ဒေန-ဖြင့်၊ တိဏ္ဏံ-သုံးယောက်တို့ကို၊ ဝါဟနိကာဝ- ဆောင်နိုင်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဓုဝနာဝါ– မြဲသောလှေသည်၊ ဝဋ္ဋတိ–အပ်၏။

ပန–ကား၊ ဣဓ- ၌ နာဝဋ္ဌကထာ၌၊ ဧကဿပိ – တယောက်ကိုလည်း၊ ဝါဟနိကာ–ဆောင်နိုင်သောလှေကို၊ နာဝါတွေဝ–ဟူ၍သာ၊ ဝုစ္စတိ၊ ယံ ကိဉ္စိ- သော၊ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓံဝါ-ကာယိန္ဒြေဖြင့်ဖွဲ့အပ်သောဘဏ္ဍာသည်၎င်း၊ ဝါ-သက်ရှိ ဘဏ္ဍာသည်၎င်း၊ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓံဝါ–ကာယိန္ဒြေဖြင့်မဖွဲ့အပ်သော ဘဏ္ဍာသည် ၎င်း၊ ဝါ- သက်မဲ့ဘဏ္ဍာသည်၎င်း၊ နာဝါယ နိက္ခိတ္တန္တိ - နာဝါယ နိက္ခိတ္တ မည်၏၊ တဿ - ထိုနာဝဋ္ဌဘဏ္ဍာကို၊ အဝဟာရလက္ခဏံ– ကို၊ပေ၊ စ–ဆက်၊ နာဝံ အဝဟရိဿာမီတိ အာဒိမှိ- အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဒုတိယပရိယေသန ဂမန အာမသန ဖန္ဒာပနာနိ – အဖေါ်ရှာခြင်း , သွားခြင်း, သုံးသပ်ခြင်း, လှုပ်စေခြင်းတို့သည်၊ ဝုတ္တနယာနေဝ၊ ပန–ကား၊ ဗန္ဓနံ မောစေတီတိ ဧတ္ထ-၌ ပါဠိ၌၊ ယာ–အကြင်လှေသည်၊ ဗန္ဓနေ– ဖွဲ့ချည်ကြောင်း ကြိုးကို၊ မုတ္တမတ္တေ– ဖြေအပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ဌာနာ - မှ၊ န စဝတိ- မရွေ့၊ တဿာ – ထို

ဗန္ဓနံ မောစေတီတိ။ ။"ယာ ဗန္ဓနေ မုတ္တမတ္တေ ဌာနာ (န) စဝတိ"ဟူသော အဋ္ဌကထာဝယ် တချို့စာ၌ (န) မပါ၊ "ယာ ဗန္ဓနာ မုတ္တေ န စဝတီတိ ဉာမိနာ"ဟု တည်၍ "စဏ္ဍသောတေ ဗဒ္ဓနာဝံ ပဋိက္ခိပတိ" ဟု ဋီကာပါ၌ရှိသောကြောင့် (န) ပါရမည်၊ ရေက ငြိမ်နေသောကြောင့် တည်ရာမှ မရွေ့၊ စဏ္ဍသောတ – ကြမ်းသော ရေအယဉ်ဖြစ်လျှင် တည်ရာမှရွေ့မည်–ဟူလို၊ တည်ရာက မရွေ့မှ ထုလ္လစ္စဉ်းဖြစ်နိုင်၍, ရွေ့လျှင် ပါရာဇိက ဖြစ်ရာသောကြောင့်လည်း (န) ပါမှ သင့်ကြောင်း ထင်ရှား၏။

www.dhammaransi.com

လှေ၏၊ ဗန္ဓနံ-သည်၊ ယာဝ-လောက်၊ မုတ္တံ-လွတ်ပြီးသည်၊ ဝါ-ပြေပြီးသည်၊ နဟောတိ – မဖြစ်သေး၊ တာဝ– ထို ကြိုးမပြေသေးသမျှ၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပန – ဆက်၊ မုတ္တေ - လွတ်ပြီးလသော်၊ ဝါ - ပြေပြီးလသော်၊ ထုလ္လစ္စယမ္ပိ - သည်၎င်း၊ ပါရာဇိကမ္ပိ–သည်၎င်း၊ဟောတိ၊ [ပဌမ ဌာနာစာဝန မဖြစ်သေးစေဘဲ ဖြေလျှင် ထုလ္လစ္စဥ်း, ဌာနာစာဝနဖြစ်စေပြီးမှ ဖြေလျှင် ပါရာဇိက်။] တံ- ထိုထုလ္လစ္စဥ်း, ပါရာဇိက ဖြစ်ပုံသည်၊ ပရတော– ၌၊ အာဝိ ဘဝိဿတိ၊ [''တီရေဗန္ဓိတွာ၊ပေ၊ပါရာဇိကံ''ဟု နောက်၌ဆိုလတ့ံ။] သေသံ-သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ၊အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယမှရှေးဦးစွာ၊ (နိဋ္ဌိတော- သော၊) ပါဠိဝဏ္ဏနာ –ပါဠိတော်အဖွင့်တည်း။

ပန-ကား၊ အယံ-ကား၊တွေ-ဤ နာဝဋ္ဌကထာ၌၊ ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော၊ ပါဠိတော်မှအလွတ်ဖြစ်သောအဆုံးအဖြတ်တည်း၊ စဏ္ဍသောတော-ကြမ်းသော ရေအယဉ်၌၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့ချည်၍၊ ထပိတနာဝါယ-ထားအပ်သောလှေ၏၊ ဧကံ-သော၊ ဌာနံ- တည်း၊ ဗန္ဓနမေဝ– ဖွဲ့ချည်ကြောင်းကြိုးပင်တည်း၊ တသ္မိံ – ထို ဖွဲ့ချည်ကြောင်း ကြိုးသည်၊ မုတ္တမတ္တေ - သော်၊ ပါရာဇိကံ၊ တတ္ထ – ထို ပါရာဇိကဖြစ်ရာ၌၊ ယုတ္တိ-အသင့်ယုတ္တိသည်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တာဧဝ-သည်သာ၊[ပါသေဗဒ္ဓသူကရောဝိယ– စသည်ဖြင့် (ဘူမဋ္ဌကထာ– အဖွင့်၌) ဆိုအပ်ပြီ- ဖျာလို။] ပန-ကား၊ ဝိပန္နဋ္ဌနာဝါ-ပျက်စီးသည်ဖြစ်၍ တည်သောလှေသည်၊ ယံယံ ဥဒကပ္ပဒေသံ - အကြင်အကြင် ရေအရပ်ကို၊ ဖရိတွာ – ဖြန့်၍၊ ဋ္ဌိတာ – သည်၊ ဟောတိ၊ သော – ထို ရေအရပ်သည်၊ အဿာ – ထိုလှေ၏၊ ဌာနံ– တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုလှေကို၊ ဥဒ္ဓံ-သို့၊ ဥစ္စာရေန္တဿဝါ- မြှောက်ယူသည် မှုလည်းဖြစ်သော၊ အဓော – သို့၊ ဩပိလာပေန္တဿဝါ - နစ်မြုပ်စေသည် မှုလည်းဖြစ်သော၊ စတူသု- နသော၊ ဒိသာသု- တို့၌၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ-ကို၊ အတိက္ကာမေန္တဿဝါ – လွန်စေသည်မှုလည်းဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခုနော-၏၊) အတိက္ကန္တမတ္တေ ပါရာဇိကံ၊ နိစ္စလေ–မတုန်လှုပ်သော၊ ဥဒကေ–၌၊ အဗန္ဓနံ-အဖွဲ့မရှိသော၊ အတ္တနော- ၏၊ ဓမ္မတာယ – သဘောအားဖြင့်၊ ဋ္ဌိတနာဝံ– ကို၊ ပုရတောဝါ–မှသော်၎င်း၊ပေ၊ကဍ္ဎန္တဿ- ဆွဲငင်သောရဟန်း၏၊ ဧကေန-သော၊ အန္တေန- သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ – ကို၊ အပရေန - သော၊ ဥဒကေ – ၌၊ ပတိဋ္ဌိ

ဝိပန္နဋ္ဌနာဝါ။ ။ဝိပန္နာ-ပျက်စီးသည်(ဟုတွာ)+တိဋ္ဌတီတိ ဝိပန္နဋ္ဌာ၊ လေမုန်တိုင်း စသည်ကြောင့် ပျက်စီး၍ ရေ၌မြုပ်နေသော ရေအောက်က မြေသို့လည်းမရောက်သေး သော လှေပျက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဓောဝါ ဩပိလာပေန္တဿ" စသည်ဖြင့် ဆိုသည်။

www.dhammaransi.com

တန္တေန- တည်သော အစွန်အားဖြင့်၊ အတိက္ကန္တမတ္တေ ပါရာဇိကံ၊ ဥဒ္ဓံ- သို့၊ ကေသဂ္ဂမတ္တံ- မျှ၊ ဥဒကတော - မှ၊ မောစိတေ- လွတ်စေအပ်ပြီး သော်ငှင်း၊ အာခေ-၌၊ နာဝါတလေန-သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ- ကို၊ မုခဝဋ္ဋိံ - နခမ်းရစ်ကို၊ အတိက္ကန္တမတ္တေ- လွန်ပြီးကာမျှဖြစ်သော်ငှင်း၊ ပါရာဇိကံ၊ တီရေ-၌၊ ဗန္ဓိတွာ- ၍၊ နိစ္စလေ-သော၊ ဥဒကေ-၌၊ ထပိတနာဝါယ- ၏၊ ဗန္ဓနဥ-ဖွဲ့ချည်ကြောင်းကြိုးငှင်း၊ ဋ္ဌိတောကာသောစ- ငှင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ ဌာနာနိ(ဟောန္တိ)၊ တံ- ထိုလှေကို၊ ပဌမံ – စွာ၊ ဗန္ဓနာ- မှ၊ မောစေတိ၊ ထုလ္လစ္စယံ၊ ပစ္ဆာ - ၌၊ ဆန္ဒိ- န်သော၊ အာကာရာနံ- တို့တွင်၊ အညတရေန- ဖြင့်၊ ဌာနာ- မှ၊ စာဝေတိ- အံ့၊ ပါရာဇိကံ၊ ပဌမံ- စွာ၊ ဌာနာ-မှ၊ စာဝေတွာ- ပြီး၍၊ ပစ္ဆာ- ၌၊ ဗန္ဓနံ- ကို၊ မောစနေပိ-၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း။ [စာဝေတွာ၌ ထုလ္လစ္စဥ်း, မောစနေ၌ ပါရာဇိကကို ညွှန်းသည်။]

ထလေ- ကြည်းကုန်း၌၊ ဥဿာရေတွာ–မြှောက်တင်၍၊ ဥက္ကုဇ္ဇိတွာ–လှန်၍၊ ထပိတ နာဝါယ - ထားအပ်သော လှေ၏၊ ဝါ - သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသောဝ- ထိအပ်သော အရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ-တည်း၊ တဿာ-လှေ၏၊ပေ၊ ပန-ကား၊ နိကုဇ္ဇိတွာ – မှောက်၍၊ ထပိတနာဝါယ - ၏၊ မုခဝဋ္ဋိယာ - နခမ်းလုံးသည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသောဝ ဌာနံ၊ တဿာပိ – ၏လည်း ၊ပေ၊ ယတော ကုတောစိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော အရပ်မှ၊ (အတိက္ကန္တ- ၌စပ်)၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ- ကိုငှင်း၊ ဥဒ္ဓမ္ဘ - ကိုငှင်း၊ ကေသဂ္ဂမတ္တံ- မျှ၊ အတိက္ကန္တမတ္တေ- ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ - ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပန – ကား၊ ထလေ-၌၊ ဥဿာရေတွာ-၍၊ ဋ္ဌိန္ဒ- န်သော၊ ဒါရုဃဋိကာနံ- သစ်သားတုံး ငယ်တို့၏၊ ဥပရိ-၌၊ ထပိတနာဝါယ- ၏၊ ဒါရုဃဋိကာနံ – တို့၏၊ ဖုဋ္ဌောကာသောယေဝ ဌာနံ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ တတ္ထ- ထိုလှေ၌၊ မဉ္စပါဒ မတ္ထကေသု ယေဝ-ညောင်စောင်း ခြေထိပ်တို့၌သာ၊ [ဝေဖြင့် အလယ်အရပ်ကိုကန့်။]ပတိဋ္ဌိတ ဗဒ္ဓသာဋကေ-တည်သောခစည်ရည် ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သောအဝတ်၌ငှင်း၊(တနည်း)ပတိဋ္ဌိတထဒ္ဓသာဋကေ–တည်သော တောင့်မာသော အဝတ်၌ငှင်း၊ နာဂဒန္တေသု – ၂ ချောင်း ၃ ချောင်းသော ဆင်စွယ်တို့၌၊ ထပိတဘိက္ခုဝါလေစ – ထားအပ်သော ခက်ရင်း၌ငှင်း၊ ဝုတ္တနယေန ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန-ကား၊ ယောတ္တဗဒ္ဓါယ-ကြိုးဖြင့်ဖွဲ့ချည်အပ်သော၊ သဋ္ဌိသတ္တတိ ဗျာမပ္ပမာဏံ – အလံခြောက်ဆယ် ခုနစ်ဆယ် ပမာဏရှိသော၊ ယောတ္တံ – ကြိုးကို၊ အမောစေတွာဝ- မဖြေမူ၍သာ၊ အာကၶိတွာ-၍၊ ပထဝီလဂ္ဂံ–မြေ၌ ကပ်ငြိသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ယောတ္တေန-နှင့်၊ သဟ- တကွ၊ ထလေ–၌၊ ထပိတာယ-

www.dhammaransi.com

သော၊ နာဝါယ - ၏၊ ဖုဋ္ဌောကာသမတ္တမေဝ - သည်သာ၊ ဌာနံ- သည်၊ န-မဟုတ်သေး၊ အထခေါ - စင်စစ်ကား၊ ယောတ္တကောဋိတော - ကြိုးအစွန်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ ယာဝ - လောက်၊ နာဝါယ - ၏၊ ပထဝိယံ - ၌၊ ပတိဋ္ဌိတော ကာသဿ - တည်သော အရပ်၏၊ ပစ္ဆိမန္တော - နောက်ဆုံး အစွန်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ- ထိုနေ့ဆုံး အစွန်တိုင်အောင်၊ ဒီဃတော-ဖြင့်၊ (ဌာနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။) တိရိယံ ပန - အနံအားဖြင့်ကား၊ နာဝါယ စ - ၏၎င်း၊ ယောတ္တဿစ- ၏၎င်း၊ ပထဝိယံ-၌၊ ပတိဋ္ဌိတပရိယန္တပ္ပမာဏံ-တည်သော အဆုံးစွန် ပမာဏရှိသော အရပ်ကို၊ ဌာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ တံ- ထိုလှေကို၊ ဒီဃ တောဝါ-အလျားအားဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝါ-အလျားလိုက် သော်၎င်း၊ တိရိယ တောဝါ - အနံအားဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝါ-အနံအလိုက်သော်၎င်း၊ ကဍ္ဎန္တဿ-၏၊ ကေနေ- သော၊ အန္တေန- သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ- ကို၊ အပရေန- သော၊ [ယောဇနာ၌ " အပရန္တေန " ဟု ရှိ၏။] ပထဝိယံ - ၌၊ ပတိဋ္ဌိတန္တေန -တည်သော အစွန်အားဖြင့်၊ အတိက္ကန္တမတ္တေ - သော်၎င်း၊ ဥဒ္ဓံ- သို့၊ ကေသဂ္ဂ မတ္တံ - မျှ၊ ယောတ္တေန, သဟ၊ ပထဝိတော - မှ၊ မောစိတေ - လွတ်စေအပ် သော်၎င်း၊ ပါရာဇိကံ။ [နာဝါယ ဟု ထည့်ရမည်ဖြစ်၍ အတိက္ကန္တမတ္တေ, မောစိတေတို့ကို လိင်္ဂဝိပ္ပလ္လာသဟု ကြံ။]

ပန - ကား၊ ယော - ရဟန်းသည်၊ တိတ္ထေ-ဆိပ်ကမ်း၌၊ ဌိတနာဝံ-ကို၊ အာရုဟိတွာ-တက်စီး၍၊ ထေယျစိတ္တော(ဟုတွာ),အရိတ္တေနဝါ-ထိုးဝါးဖြင့် သော်၎င်း၊ ဖိယေနဝါ-တက်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပါဇေတိ-လှော်အံ့၊ ပါရာဇိကံ၊ ပန-ဆက်၊ ဆတ္တံ-ကို၊ ပဏာမေတွာဝါ- ညွတ်စေ၍ သော်၎င်း၊ စီဝရံ-ကို၊ ပါဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ အက္ကမိတွာ-၍၊ ဟတ္ထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဥက္ခိပိတွာဝါ-မြှောက်၍ သော်၎င်း၊ လင်္ကာရသဒိသံ-ရွက်နှင့် တူသည်ကို၊ ကတွာ၊ ဝါတံ-ကို၊ ဂဏှာ ပေတိ-အံ့၊ ဗလဝါ-အားရှိသော၊ ဝါတောစ-လေသည်လည်း၊ အာဂမ္မ - ၍၊ နာဝံ-ကို၊ ဟရတိ-ဆောင်အံ့၊ ဝါတေနေဝ - သည်သာ၊ သာ- ထို လှေသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဟဋ္ဌာ-ဆောင်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပုဂ္ဂလဿ - ၏၊ အဝဟာရော-သည်၊ နတ္ထိ၊ ပယောဂေါ - သည်၊ အတ္ထိ၊ [ထီးကို စောင်း၍ဖွင့်ခြင်း, သင်္ကန်း ဖြန့်ခြင်းပယောဂရှိ၏။] ပန-ထိုသို့ပင် ပယောဂ ရှိပါသော်လည်း၊ သော-ထို

ယောတ္တ ဗဒ္ဓါယစသည်။ ။ဤဝါကျ၌ ပနနောင် နာဝါယတချက်, ထပိတာယ နောင် နာဝါယ တချက် ဟု ၂ ချက် တွေ့ရ၏၊ တဝါကျတည်း၌ ထိုသို့ မရှိနိုင်ရကား နောက်"နာဝါယ"သည် ပိုဟန်တူ၏၊ "(န) ဖုဋ္ဌောကာသမတ္တမေဝ "ဟု ရှိရမည်၊ တချို့စာအုပ်၌ (န) ကျ၏။

www.dhammaransi.com

ပယောဂသည်၊ ဌာနာ– မှ၊ စာဝနပယောဂေါ– ရွေ့စေကြောင်း ပယောဂ သည်၊ န ဟောတိ - မဟုတ်၊ [ထီးဖွင့်မှု သက်နိုးလွှင့်မှု ပယောဂသည် လေ မလာခင် ပြုအပ်သော ပယောဂဖြစ်၍ ဌာနာစာဝနပယောဂ မဟုတ် ဟု ဆိုသည်၊ လေလာနေတုန်း ပြုလျှင်ကား ဌာနာစာဝနပယောဂ ပင်တည်း။] ပန- ဆက်၊ တံ နာဝံ–ကို၊ ဝေံ- ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း၊ ဂစ္ဆန္တိံ - သွားနေ သည်ကို၊ (နေတိ ၌စပ်၊)ပကတိဂမနံ- ပကတိ သွားခြင်းကို၊ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ– ဖြတ်တောက်၍၊ အညံ-သော၊ ဒိသာဘာဂံ- ကို၊ ယဒိ နေတိ–အံ့၊ (ဝေံ သတိ) ပါရာဇိကံ၊ သယမေဝ-အလိုလိုသာလျှင် (သွားမြဲသာလျှင်၊) ယံကိဉ္စိ-သော၊ ဂါမတိတ္ထံ-သို့၊ သမ္ပတ္တံ–ရောက်သောလှေကို၊ ဌာနာ–မှ၊ အစာဝေန္တော– မရွေ့စေဘဲ သာလျှင်၊ ဝိက္ကိဏိတွာ - ရောင်း၍၊ ဂစ္ဆတိ- အံ့၊ အဝဟာရော- သည်၊ နေဝ အတ္ထိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အဝဟာရ မရှိပါသော်လည်း၊ဘဏ္ဍဒေယျံ- သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဣတိ - ဤကား ပါဠိမုတ္တက ဝိနိစ္ဆယတည်း၊ နာဝဋ္ဌ ကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ယာနဋ္ဌေ-၌(ဝိနိစ္ဆယော ဝေံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)တာဝ-ယာနဋ္ဌမှ ရှေးဦးစွာ၊ ယာနံ–ကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတွာ) ယာနံနာမ ဝယှန္တိအာဒိ အာဟ၊ တတ္ထ- ထို ယာနံနာမ ဝယှံ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ဥပရိ-၌၊ မဏ္ဍပသဒိသံ-မဏ္ဍပ်နှင့် တူစွာ၊ ပဒရစ္ဆန္နံ–ပျဉ်ချပ်တို့ဖြင့် မိုးအပ်သောယာဉ်သည်၊ ဝယှံ–ဝယှမည်၏၊ [ဘေးကာမပါဘဲ အပြန့်မိုးထားအပ်သောယာဉ်၊] ဝါ– နည်း၊ သဗ္ဗပလိဂုဏ္ဌိ မံ - အလုံးစုံ ထက်ဝန်းကျင် ရစ်ပတ်အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ ဆာဒေ တွာ–ဖုံးအုပ်၍၊ ကတံ–ပြုအပ်သောယာဉ်သည်၊ ဝယှံ–မည်၏၊ [ရထား အလုံ ကဲ့သို့ အထက်၌ရင်း ဘေး၌ရင်း မိုးကာအပ်သောယာဉ်၊]ဥဘောသု-နှ်သော၊ ပဿေသု–ဘေးတို့၌၊ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယာ-ရွှေ ငွေအစရှိသည်တို့ဖြင့် ပြုအပ် ကုန်သော၊ ဂေါပါနသိယော – အခြင်ရနယ်တိုက်ံ၊ ဒတွာ– ပေး၍၊ (တန်း၍၊) ဂရုဠပက္ခကနယေန-ဂဠုန်တောင်နည်းဖြင့်၊ကတာ-ပြုအပ်သောယာဉ်သည်၊ သန္ဒမာနိကာ–သံလျင်မည်၏၊ ရထော၊စ – သည်ရင်း၊ သကဋ္ဌ– ရင်း၊ ပါကဋ္ဌ မေဝ-ထင်ရှားသည်သာ၊ တေသု-ထိုယာဉ်တို့တွင်၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထား

သန္ဒမာနိကာ။ ။ဥပရိ စတုရဿံ ဒါရုသဃာ်တံ အာရောပေတွာ-အထက်ပေါ်၌ ၄ ထောင့်သဏ္ဍာန်အားဖြင့် သစ်သားအပေါင်းကိုတင်၍၊ တဿ ဝါမဒက္ခိဏပဿေသု ဥဘောသု–ထိုအမိုး၏ ဝဲယာ ၂ ဘက်တို့၌၊ ဝါတာတပါဒိ ပရိဿယ ဝိနောဒနတ္ထံ ဂရုဠ ပက္ခနော ဥဘောပက္ခာဝိယ ကတာ – လေ နေပူစသော ဘေးရန်ကို ကာကွယ်ခြင်းငှါ ဂဠုန်တောင်ပမာ ၂ ဘက်ကာ၍ ပြုအပ်သောယာဉ်သည်၊ သန္ဒမာနိကာ၊–ဝိမတိ။

www.dhammaransi.com

တပါးပါးသောယာဥ်၌၊ သဝိညာဏကံဝါ-အသက်ရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အဝိညာဏကံဝါ- သော၊ ရာသိအာဒိဝသေန—အစု အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ထပိတံ-သော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ထေယျစိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဌာနာ-မှ၊ စာဝေန္တဿ-ရွေ့စေသောရဟန်း၏၊ နာဝဋ္ဌေစ-နာဝဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌ရှင်း၊ ထလဋ္ဌေစ-၌ရှင်း၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ပါရာဇိကံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန – အထူးကား၊ အယံ- ကား၊ ဝိသေသော - တည်း၊ ယာနဋ္ဌံ - သော၊ တဏ္ဍုလာဒိဘဏ္ဍံ-ဆန် အစရှိသောဘဏ္ဍာကို၊ ပိဋ္ဌကေန-တောင်းဖြင့်၊ ဂဏှတော-ယူသောရဟန်း၏၊ ပိဋ္ဌကေ-ကို၊ အနုက္ခိတ္တေပိ-မကြွမြောက်အပ်သေးပါသော်လည်း၊ ပိဋ္ဌကံ-ကို၊ ပဟရိတွာ- ပုတ်၍၊ တဏ္ဍုလာဒီနံ-တို့၏၊ ကောဗဒ္ဓဘာဝေ – တစပ်ထည်း စပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိကောပိတေ – ပျက်စေအပ်ပြီးသော်၊ ပါရာဇိကံ၊ [တောင်းထဲရှိဆန်နှင့် အောက်၌ရှိဆန်ကို အဆက်ပြတ်အောင်ပြုလျှင် ပါရာဇိက – ဟူလို၊] ထလဋ္ဌာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊ အယံ နယော-ကို၊ လဗ္ဘတိ-အပ်၏၊ ယာနံ အဝဟရိဿာမိတိ အာဒိမှိ-၌၊ ဒုတိယ ပရိယေသနာဒိနိ-တို့သည်၊ ဝုတ္တနယာနေဝ–နည်းသည်သာ၊ ပန–ကား၊ ဌာနာ စာဝေတီတိ ဧတ္ထ- ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဒုကယုတ္တဿ – နွား ၂ ကောင်ဖြင့် ကပ်ယှဉ်အပ်သော၊ ယာနဿ-၏၊ [ဒွိန္နံ- ၂ ကောင်တို့၏ + သမူဟော ဒုကံ၊ ဒုကေန+ယုတ္တံ ဒုကယုတ္တံ၊] ဒွိန္နံ–န်သော၊ ဂေါဏာနံ– တို့၏၊ အဋ္ဌ-န်သော၊ ပါဒါ- ခြေတို့ရှင်း၊ ဒွေ - န်သော၊ စက္ကာနိစ – လှည်းဘီးတို့ရှင်း၊ ဣတိ – သို့၊ ဒသ- န်သော၊ ဌာနာနိ (ဟောန္တိ)၊ တံ– ယာဥ်ကို၊ ထေယျစိတ္တဿ-ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဓုရေ - လှည်းဦး၌၊ နိသီဒိတွာ – ၍၊ ပါဇယတော - မောင်းနှင်သောရဟန်း၏၊ ဂေါဏာနံ - တို့၏၊ ပါဒုဒ္ဓါရေ – ခြေတို့ကို ကြွမြောက်ရာ အခါ၌၊ ထုလ္လစ္စယံ၊ ပန – ကား၊ စက္ကာနံ-တို့၏၊ ပထဝိယံ–၌၊ ပတိဋ္ဌိတပ္ပဒေသတော-တည်ရာအရပ်မှ၊ ကေသဂ္ဂမတ္တေ- သည်၊ အတိက္ကန္တေ- သော်၊ ပါရာဇိကံ။

ပန-ဆက်၊ ဂေါဏာ-တို့သည်၊ အယံ-ဤလှည်းမောင်းသူသည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ န သာမိကော–အရှင်မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဉတွာ–၍၊ ဓုရံ-လှည်းထမ်းပိုးကို၊ ဆဍ္ဍေတွာ-၍၊ အာကၯန္တာ-ဆွဲကုန်လျက်၊ ဝါ-ရုံးကုန်လျက်၊ တိဋ္ဌန္တိဝါ-ရပ်မူလည်း ရပ်ကုန်အံ့၊ ဖန္ဒန္တိဝါ–လှုပ်မူလည်း လှုပ်ကုန်အံ့၊ တာဝ ရက္ခတိ–ပါရာဇိကမှ စောင့်သေး၏၊ ပန–ကား၊ ဂေါဏေ-တို့ကို၊ ဥဇုကံ-ဖြောင့်၊ ပဋိပါဒေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ ဓုရံ-ထမ်းပိုးသို့၊ အာရောပေတွာ–တက်ရောက်စေ၍၊ ဒဠှံ-တင်းတင်းကြပ်ကြပ်၊ ယောဇေတွာ- ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ- ကပ်၍၊ ပါဇေနေန–နှင်တံဖြင့်၊ ဝိဇ္ဈိတွာ-ထိုး၍၊ ပါဇေန္တဿ-မောင်းနှင်သောရဟန်း၏၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-

www.dhammaransi.com

ဖြင့်သာ၊ တေသံ-တို့၏၊ ပါဒုဒ္ဓါရေ-၌၊ ထုလ္လစ္စယံ၊ စက္ကာတိက္ကမေ-လှည်းဘီးတို့၏ တည်ရာအရပ်ကို လွန်ရာအခါ၌၊ ပါရာဇိကံ၊ သကဒ္ဒမေ - ညွန်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ မဂ္ဂေ-၌၊ ကေံ-သော၊ စက္ကံ-သည်၊ ကဒ္ဒမေ-၌၊ လဂ္ဂံ-ငြိသည်၊ သစေပိ ဟောတိ၊ ဒုတိယံ - သော၊ စက္ကံ - ကို၊ ဂေါဏာ - တို့သည်၊ ပရိဝတ္တေန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင် လိမ့်စေကုန်လျက်၊ ပဝတ္တေန္တိ - လည်စေကုန်အံ့၊ ဧကဿ - လှည်းတဘီး၏၊ ဌိတတ္တာ- တန့်ရပ်နေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဝဟာရော-သည်၊ န တာဝ ဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ ပန-ဆက်၊ ဂေါဏေ-တို့ကို၊ ပုန-ဖန်၊ ဥဇုကံ၊ပေ၊ဌိတစက္ကေ- သည်၊ ကေသဂ္ဂမတ္တံ- မျှ၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ- ကို၊ အတိက္ကန္တေ-သော်၊ ပါရာဇိကံ၊ ပန-ကား၊ စတုက္ကယုတ္တဿ-န္ဒွား ၄ ကောင်ဖြင့် ကပ်ယှဉ်အပ်သော ယာဉ်၏၊ အဋ္ဌာရသ-န်သော၊ ဌာနာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ အဋ္ဌကယုတ္တဿ - ၏၊ စတုတ္တိံသ - ၃၄ ပါးသော၊ ဌာနာနိ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဧတေနုပါယေန-ဤနည်းဖြင့်၊ ယုဂ္ဂယာနဿ -၏၊ ဌာနဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန-ဆက်၊ ယံ-အကြင်ယာဉ်ကို၊ အယုတ္တကံ- နွားတို့ဖြင့် မကပ်ယှဉ်အပ်၊ ဓုရေ-၌၊ ဧကာယ-တခုသော ထောက်တိုင်ဖြင့်ငင်း၊ [လှည်းဦး၏ အလယ်၌ ထောက်တိုင်တခုဖြင့် ထောက်ထားခြင်းဖြင့်၊] ပစ္ဆတော- လှည်းနောက်မြီး၌၊ ဒွိဟိ-န်သော၊ ဥပတ္ထမ္ဘနီဟိစ-ထောက်တိုင်တို့ဖြင့်ငင်း၊ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ-ထောက်၍၊ ထပိတံ - ထားအပ်၏၊ တဿ - ထိုယာဉ်၏၊ တိဏ္ဏံ - န်သော၊ ဥပတ္ထမ္ဘနီနံ-ထေံတိုင်တို့၏ငင်း၊ စက္ကာနဉ္စ-တို့၏ငင်း၊ ဝသေန ပဉ္စ ဌာနာနိ (ဟောန္တိ)၊ ဓုရေ- ၌၊ ဥပတ္ထမ္ဘနီ- သည်၊ ဟေဋ္ဌာဘာဂေ- အောက်အဘို့၌၊ ကပ္ပကတာ-၂ ခွပြုအပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊[ယထာ ဒွိဟိဘာဂေဟိ ဟေဋ္ဌာ ပတိဋ္ဌာတိ,ဧဝံ ကတာ၊] ဆဋ္ဌာနာနိ (ဟောန္တိ)၊ ပန- ကား၊ ပစ္ဆတော - ၌၊ အနုပတ္ထမ္ဘေတွာ-၍၊ ဓုရေ-၌၊ ဥပထမ္ဘိတဿေဝ- ထေံအပ်သောယာဉ်၏ သာလျှင်၊ ဥပတ္ထမ္ဘနီဝသေန- ဖြင့်၊ တီဏိဝါ- န်သော၊ စတ္တာရိဝါ- န်သော၊ ဌာနာနိ (ဟောန္တိ)၊ [လှည်းဦး၌ ထောက်တိုင်၏ အခွမရှိလျှင် ၃,ရှိလျှင် ၄,] ဓုရေန -ဖြင့်၊ ဖလကဿဝါ- ပျဉ်ချပ်၏သော်ငင်း၊ ဒါရုကဿဝါ - သစ်တုံးငယ်၏သော်ငင်း၊ ဥပရိ-၌၊ ထပိတဿ-ထားအပ်သောလှည်း၏၊ပေ၊ပထဝိယံ-၌၊ ထပိတဿ - ၏၊ တထာ - ထို့အတူ ၃ ဌာနတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တံ-လှည်းကို၊ ဓုရံ-ကို၊ ကနိတ္တွာဝါ- ဆွဲငင်၍သော်ငင်း၊ ဥက္ခိပိတွာဝါ - ၍သော်ငင်း၊ ပုရတောစ- မှငင်း၊ ပစ္ဆတောစ- မှငင်း၊ ပေ၊ စက္ကာနံ- တို့၏၊ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနေ- သည်၊ ကေသဂ္ဂမတ္တံ- မျှ၊ အတိက္ကန္တမတ္တေ- သော်၊ ပါရာဇိကံ။

www.dhammaransi.com

စက္ကာနိ– လှည်းဘီးတို့ကို၊ အပနေတွာ- ဖယ်ရှား၍၊ ဝါ-ဖြုတ်၍၊ ဒွိဟိ- ၂ ခုကုန်သော၊ အက္ခသီသေဟိ–ဝင်ရိုး အဦးတို့ဖြင့်၊ ဝါ–ဝင်ရိုးအစွန်တို့ဖြင့်၊ ဒါရုနံ- သစ်သားတုံးတို့၏၊ ဥပရိ, ထပိတဿ – ထားအပ်သောယာဉ်၏၊ ဒွေ ဌာနာနိ (ဟောန္တိ)၊ တံ- ထိုယာဉ်ကို၊ ကမ္မန္တေ ဝါ- ဆွဲငင်လျက်သော်၎င်း၊ ဥက္ခိပန္တေ ဝါ-မြှောက်ပင့်လျက်သော်၎င်း၊ပေ၊ဘူမိယံ, ထပိတဿ-၏၊ ဓုရေ နစ - ထမ်းပိုး အားဖြင့်၎င်း၊ စတူဟိ -န်သော၊ အက္ခုဒ္ဒိဟိစ - ဝက်စွယ်တို့ အားဖြင့်၎င်း၊ (ပတိဋ္ဌိတ၏ ဝိသေသန၊) ပတိဋ္ဌိတဝသေန - တည်ရာ အရပ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဉ္စ ဌာနာနိ (ဟောန္တိ)၊ တံ- ထိုယာဉ်ကို၊ ဓုရေ-၌၊ ဂဟေတွာ, ကမ္မတော- ၏၊ ဥဒ္ဒိနံ - ဝက်စွယ်တို့၏၊ ပစ္ဆိမန္တေဟိ– နောက်အစွန်တို့သည်၊ ပုရိမန္တေ- ရှေ့အစွန်ကို၊ အတိက္ကန္တေ –လွန်အပ်သော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဥဒ္ဒိသု- တို့၌၊ ဂဟေတွာ၊ပေ၊ ပသေ – နံပါး၌၊ ဂဟေတွာ ကမ္မတော, ဥဒ္ဒိနံ ယေဝ- တို့၏ပင်၊ တိရိယံ-ဖီလာ၊ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနဿ– တည်ရာအရပ်ကို၊ အတိက္ကမေန–ခြင်းကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ မဇ္ဈေ- ၌၊ ဂဟေတွာ, ဥက္ခိပတော- ၏၊ ကေသဂ္ဂမတ္တံ-မျှ၊ (ယာနေ-သည်) ပထဝိတော, မုတ္တေ–လွတ် လသော်၊ ပါရာဇိကံ၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ဥဒ္ဒိခါဏုကာ – ဝက်စွယ်ငုတ်တို့သည်၊ န ဟောန္တိ- အံ့၊ သမမေဝ - အညီအမျှသာလျှင်၊ ဗာဟံ - ဘောင်ကို၊ ကတွာ မဇ္ဈေ, ဝိဇ္ဈိတွာ - ထွင်း၍၊ အက္ခသီသာနိ - ဝင်ရိုး အစွန်တို့သည်၊ ဝါ - တို့ကို၊ ပဝေသိတာနိ - သွင်းအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - ကုန်အံ့၊ တံ - ထိုယာဉ်သည်၊ ဟေဋ္ဌိမတလဿ–အောက်အပြင်၏၊ သမန္တာ–ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ သမ္ဗံ–သော၊ ပထဝိံ – ကို၊ ဖုသိတွာ,တိဋ္ဌတိ – ၏၊ တတ္ထ– ထိုယာဉ်၌၊ စတူသု- ကုန်သော၊ ဒိသာသု – တို့၌၎င်း၊ ဥဒ္ဓဥ္စ– ၌၎င်း၊ ဖုဋ္ဌဋ္ဌာနာတိက္ကမဝသေန–ထိအပ်သော အရပ်ကို လွန်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပါရာဇိကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဘူဒိယံ-၌၊ နာဘိယာ - ပုံတောင်းချက်မဖြင့်၊ ထပိတစက္ကဿ–ထားအပ် သော လှည်းဘီး၏၊ ဧကမေဝ ဌာနံ (ဟောတိ)၊ တဿ - ထို လှည်းဘီး၏၊ ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ ပရိစ္ဆေဒေါ (ဟောတိ)၊ [ဘေး ၄ ဘက်နှင့် အထက် အရပ်ကို ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ - ဟု ဆိုလိုသည်။] နေမိပဿေနစ - အကွပ် တကူဘေးဖြင့်၎င်း၊ နာဘိယာစ - ဖြင့်၎င်း၊ ဖုသိတွာ - မြေ၌ထိ၍၊ ဋ္ဌိတဿ–

အက္ခုဒ္ဒိဟိ။ ။အက္ခဒါရုနော – ကို၊ သမ္ဗန္ဓိတ္တကာ – ခံတတ်ကုန်သော၊ ဟေဋ္ဌိမ ဘာဂေ ကပ္ပကတာ – အောက်အဘို့က ၂ ခွပြုအပ်ကုန်သော၊ ဒွေ ဒါရုခဏ္ဍာ အက္ခုဒ္ဒိ ယောနာမ၊ တာသံ ကပ္ပကတာနံ ဒွိန္နံ–တို့၏၊ ကပ္ပသီသာနိ – အခွတို့၏ အစွန်ဖြစ်ကုန် သော၊ စက္ကာရိ ဋ္ဌာန အက္ခုဒ္ဒိယောတိ ဝုစ္စန္တိ၊ —ဝိမတိ။

www.dhammaransi.com

တည်သောလှည်းဘီး၏ [တဖက်စောင်းထောင်လျက် တည်သောဘီး၏၊] ဒွေဠှာနာနိ (ဟောန္တိ)၊ နေမိယာ-၏၊ ဥဋ္ဌိတဘာဂံ – ထောင်နေသော အဘို့ကို၊ ပါဒေန–ဖြင့်၊ အက္ကမိတွာ– နင်း၍၊ ဘူမိယံ, ဖုသာပေတွာ-ထိစေ၍၊ အရေသုဝါ-အကန့်ဒေါက်ဆန်တို့၌သော်၎င်း၊ နေမိယာဝါ–၌သော်၎င်း၊ ဂဟေတွာ, ဥက္ခိပန္တဿ-၏၊ အတ္တနာ၊ပေ၊တသ္မာ, တသ္မိံ-ထိုမိမိပြုအပ်သောအရပ်သည်၊ ဌိတေပိ-တည်နေပါသော်လည်း၊ အဝသေသဋ္ဌာနေ- ကြွင်းသောအရပ်သည်၊ အတိက္ကန္တမတ္တေ - လွန်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ [တည်ရာမှ တဆံဖျားမှ လွန်လသော်-ဟူလို။] ပါရာဇိကံ၊ ဘိတ္တိံ-နံရံကို၊ နိဿာယ-၍၊ ထပိတ စက္ကဿာပိ–ထားအပ်သော လှည်းဘီး၏လည်း၊ပေ၊တတ္ထ–ထိုလှည်းဘီး၌၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဘိတ္တိတော – မှ၊ မောစေန္တဿ - ၏၊ ထုလ္လစ္စယံ၊ ပန္ထ ၁-၌၊ ပထဝိတော-မှ၊ ကေသဂ္ဂမတ္တုဒ္ဓါရေ-တဆံဖျားမျှ ကြွမြှောက်ရာအခါ၌၊ပါရာဇိကံ၊ ပန-ကား၊ ပဌမံ - စွာ၊ ဘူမိတော- မှ၊ မောစေန္တဿ - ၏၊ ဘိတ္တိယံ-၌၊ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ–တည်သော အရပ်သည်၊ သစေ န ကုပ္ပတိ-အကယ်၍မပျက်စီးသေးအံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဧသေဝ နယော - တည်း၊ [မြေမှလွတ်စဉ် ထုလ္လစ္စဉ်း, နံရံမှ တဆံဖျားမျှလွတ်လျှင် ပါရာဇိက–ဟူလို။]အထ- သို့မဟုတ်၊ အရေသု-တို့၌၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ ကဍ္ဎန္တဿ-ဆွဲချသောရဟန်း၏၊ ဘိတ္တိံ-ကို၊ ဖုသိတွာ–၍၊ ဌိတောကာသဿ–တည်သောအရပ်၏၊ ဥပရိမော– အထက်၌ဖြစ်သော၊ အန္တော- အစွန်သည်၊ ဟေဋ္ဌိမံ- အောက်၌ဖြစ်သော အစွန်ကို၊ အတိက္ကမတိ၊ ပါရာဇိကံ။

မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နေ–ခရီးသွားနေသော၊ ယာနေ–၌၊ ယာနဿာမိကော-သည်၊ ကေနစိဒေဝ-တစုံတခုသောလျှင်ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေန-ပြုဘွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ ဩရောဟိတွာ - သက်ဆင်း၍၊ မဂ္ဂါ–လမ်းမှ၊ ဩက္ကန္တော – သည်၊ ဟောတိ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အညော–သော၊ ဘိက္ခု - သည်၊ ပဋိပထံ–ရှေးရှုဖြစ်သော ခရီးကို၊ ဝါ- ခရီးရင်ဆိုင်၊ အာဂစ္ဆန္တော– သော်၊ အာရက္ခသုညံ - အစောင့်အရှောက်မှ ကင်းဆိတ်သော ယာဉ်ကို၊ ပဿိတွာ–၍၊ ယာနံ–ကို၊ အဝဟရိဿာမိ-ခိုးဆောင်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ အာရောဟတိ–တက်စီးအံ့၊ တဿ–ထိုရဟန်း၏၊ ပယောဂံ- ကို၊ ဝိနာယေဝ - ၍သာလျှင်၊ ဂေါဏာ - တို့သည်၊ ဂဟေတွာ–၍၊ ပက္ကန္တာ-ဖဲသွားကုန်အံ့၊ အဝဟာရော-သည်၊နတ္ထိ၊ သေသံ–ကြွင်းသောအစီအရင်သည်၊ နာဝါယံ-လှေ၌၊ ဝုတ္တသဒိသံ- ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်နှင့် တူ၏၊ ဣတိ - အပြီးတည်း၊ [ယဒိပန တံ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တံ ပကတိဂမနံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ–စသည်ကိုညွှန်းသည်။] ယာနဋ္ဌကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

www.dhammaransi.com

ဇုတော- ဤ ယာနဋ္ဌကထာမှ၊ ပရံ - ၌၊ (ဒသိတော၌စပ်။) ဘာရော ယေဝ-ဝန်ထုပ် ဝန်ပိုးသည်ပင်၊ ဘာရဋ္ဌံ-ဘာရဋ္ဌ မည်၏၊ [ဘာရော ဟုတွာ တိဋ္ဌတီတိ ဘာရဋ္ဌံ=ဝန်ထုပ် ဝန်ပိုး အဖြစ်ဖြင့် တည်သော ဘဏ္ဍာ။] သော- ထို ဝန်ထုပ် ဝန်ပိုးကို၊ သီသဘာရာဒိဝသေန - သီသဘာရ အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ စတုဓာ-အားဖြင့်၊ ဒဿိတော- ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို သီသဘာရ အစရှိသည်တို့၌၊[တတ္ထနောက်၌ " သီသဘာရာဒိသု" ဟု ရှိသည် ကား တတ္ထအစွဲကို နောက်မှ ထည့်ထားအပ်သော အပိုပါဌ်သာတည်း။] အသမ္မောဟတ္ထံ-မတွေဝေခြင်း အကျိုးငှါ၊ သီသာဒိနံ-တို့၏၊ ပရိစ္ဆေဒေါ- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တတ္ထ-ထို သီသအစရှိသည်တို့တွင်၊ တာဝ-ခန္ဓစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ သီသဿ - ၏၊ ပုရိမဂလေ - ရှေ့ဖြစ်သော လည်ပင်း၌၊ ဝါ- လည်ပင်း၏ ရှေ့၌၊ ဂလဝါဋကော - လည်ပင်း၏ တွင်းငယ်သည်ရင်း၊ ဝါ- လည်ချိုင့်သည်ရင်း၊ [ဂလ + အာဝါဋက၊ အဘိဓာန်၌ " အာဝါဋ " ဟု တွင်းဟော ပရိယာယ် ရှိ၏၊ "ဝါဋ" ဟု မရှိ၊] ပိဋ္ဌိဂလေ- နောက်ဖြစ်သော လည်ပင်း၌၊ ဝါ-လည်ပင်း၏နောက်၌၊ ကေသဉ္စိ-အချို့သူတို့၏၊ ကေသန္တေ- ဆံပင်တို့၏အဆုံး၌၊ အာဝဋ္ဋော- ဖွေသည်၊ ဟောတိ- ရှိတတ်၏၊ ဂလဿေ ဝ - လည်ပင်း၏ပင်၊ ဥဘောသု - ၂ ဘက်ကုန်သော၊ ပဿေသု - ဘေးတို့၌၊ ကေသဉ္စိ-တို့၏၊ ကေသာ-တို့သည်၊ ဩရုယှ—အောက်သို့ ဆင်း၍၊ ဇာယန္တိ- ပေါက်ကုန်၏၊ ယေ-ယင်း ဆံပင်တို့ကို၊ ကဏ္ဏစူဠိကာတိ-နားပန်းဆံတို့ ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ၊ တေသံ-ထို ဆံပင်တို့၏၊ အာဓောဘာဂေါ-အောက်အဘို့ရင်း၊ ဇုတိ အယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေါ-အောက်၌ဖြစ်သော အပိုင်း အခြားတည်း၊ တတော- ထို အောက်အပိုင်းအခြားမှ၊ ဥပရိ- အထက်သည်၊ သီသံ-သီသမည်၏၊ ဧတ္ထန္တရေ-ဤအရပ်အတွင်း၌၊ ဌိတဘာရော-တည်သော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးသည်၊ သီသဘာရောနာမ - သီသဘာရမည်၏၊ ဝါ- ဦးခေါင်း ဝန်မည်၏၊ ဥဘောသု ပဿေသု, ကဏ္ဏစူဠိကာဟိ- တို့မှ၊ ပဋ္ဌာယ, ဟေဋ္ဌာ- အောက် အရပ်သည်ရင်း၊ ကပ္ပရေဟိ - တတောင်ဆစ်တို့မှ၊ ပဋ္ဌာယ, ဥပရိ- သည်ရင်း၊ ပိဋ္ဌိဂလာဝဋ္ဋတော စ- လည်ပင်း၏ နောက်ဖွေမှရင်း၊ ဂလာဝါဋက တော စ-လည်ချိုင့်မှရင်း၊ ပဋ္ဌာယ,ဟေဋ္ဌာ-သည်ရင်း၊ ပိဋ္ဌိဝေမဇ္ဈာဝဋ္ဋတော စ-ကြောက်ကုန်း၏အလယ်ဖွေမှရင်း၊ ဥရပရိစ္ဆေဒမဇ္ဈေ-ရင်အပိုင်းအခြား အလယ်၌၊ ဟဒယအာဝါဋတော စ-နှလုံးတွင်းချိုင့်မှရင်း၊ ဝါ- ရင်ချိုင့်မှရင်း၊ ပဋ္ဌာယ, ဥပရိ- သည်ရင်း၊ ခန္ဓော - ခန္ဓမည်၏၊ ပေ၊ ခန္ဓဘာရောနာမ- မည်၏၊ ဝါ - ပခုံးဝန်မည်၏။

www.dhammaransi.com

ပန- ကား၊ ပိဋ္ဌိဝေမဇ္ဈာဝတ္တတော - ကြောက်ကုန်း၏ အလယ်ဗွေမှရင်း၊ ဟဒယအာဝါဋ္ဋတောစ – မှရင်း၊ ပဋ္ဌာယ, ဟေဋ္ဌာ – အောက်၌၊ ယာဝပါဒ နခသိခါ - ခြေသည်းဖျားတိုင်အောင်သော အရပ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ- ဤ ခြေသည်းဖျားတိုင်အောင်သော အရပ်သည်၊ ကဋိပရိစ္ဆေဒေါ-ခါး အပိုင်း အခြားတည်း၊ပေ၊ကဋိဘာရောနာမ–မည်၏၊ ဝါ- ခါးဝန်မည်၏၊ ပန- ကား၊ ကပ္ပရတော ပဋ္ဌာယ , ဟေဋ္ဌာ – ၌၊ ယာဝဟတ္ထနခသိခါ – လက်သည်းဖျား တိုင်အောင်သောအရပ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ-ဤ လက်သည်းဖျားတိုင်အောင် သောအရပ်သည်၊ ဩလမ္ဗက ပရိစ္ဆေဒေါ- တွဲရရွဲချရာအရပ်၏ အပိုင်းအခြား တည်း၊ပေ၊ဩလမ္ဗကောနာမ - မည်၏၊ ဝါ - တွဲရရွဲဆွဲအပ်သော ဝန်မည်၏၊ [ဩလမ္ဗီယတေ-တွဲရရွဲဆွဲအပ်၏၊ ဣတိ ဩလမ္ဗကော၊ လဗိဓာတ်, ဏွုပစ္စည်း ကံဟောကြိ။] ဣဒါနိ- ၌၊ သီသေ ဘာရန္တိအာဒိသု – တို့၌၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ် လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗ ဝိနိစ္ဆယော – အစဉ်အတိုင်းသော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ ယောဘိက္ခု, ဣဒံ – ဤဘဏ္ဍာကို၊ ဂဟေတွာ, ဧတ္တ- ဤ မည်သောအရပ်သို့၊ ယာဟိ–သွားပါလော၊ ဣတိ– သို့၊ သာမိကေဟိ, အနာဏတ္တော-မစေခိုင်း အပ်ဘဲ၊ သယမေဝ – အလိုလိုသာလျှင်၊ မယှံ- အား၊ ဣဒံနာမ-ဤ မည်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဒေထ-ပေးလိုက်ကြလော၊ အဟံ, ဝေါ- တို့၏၊ ဘဏ္ဍံ, ဝဟာမိ- ဆောင်သွားအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ တေသံ–ထို ဥစ္စာရှင်တို့၏၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ သီသေန- ဖြင့်၊ အာဒါယ, ဂစ္ဆန္တော - စဉ်၊ ပေ၊ ယထာဝုတ္တ သီသပရိစ္ဆေဒံ– အကြွင် အကြွင် ဆိုအပ်ပြီးသော ဦးခေါင်း အပိုင်းအခြားကို၊ အနတိက္ကာ မေန္တော ဝ-မလွန်စေဘဲသာလျှင်၊ ဣတော စိတော စ, ဃံသန္တော-ပွတ်တိုက် လျက်၊ သာရေတိပိ – ရွှေ့မူလည်း ရွှေ့စေအံ့၊ပေ၊ခန္ဓံ – ပခုံးသို့၊ ဩရောပိတ မတ္တေ- သော်၊ သာမိကာနံ- တို့၏၊ ဝဟတု- ဆောင်သွားပါစေ၊ ဣတိ စိတ္တံ- ဤသို့သောစိတ်သည်၊ ကိဥ္စာပိအတ္ထိ–အကယ်၍မူလည်း ရှိစေဦးတော့၊ ပန– ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ တေဟိ – ထို ဥစ္စာရှင်တို့သည်၊ အနာဏတ္တတ္တာ– မစေခိုင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပေ၊ ပန- ဆက်၊ ခန္ဓံ– သို့၊ အနောရောပေတွာပိ-မချမူ၍လည်း၊ပေ၊ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

အနာဏတ္တတ္တာ။ ။ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍာ မဟုတ်ဟု ပြလို၍ "အနာဏတ္တတ္တာ"ဟု ဆိုသည်၊ ဥစ္စာရှင်က ယူသွားပါလေ- ဟု ခိုင်းလျှင် အပ်နှံအပ်သော ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍာ ဖြစ်ရကား ပခုံးပေါ် ချရုံမျှဖြင့် ပါရာဇိကမကျ၊ ဥစ္စာရှင်က ဓုရနိက္ခေပပြုမှ ပါရာဇိက ကျသည်။

www.dhammaransi.com

ပန- ကား၊ ယမကဘာရသ – အစုံဖြစ်သော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး၏၊ ဧကော– တဘက်သော၊ ဘာရော - သည်၊ သီသေ - ၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ဧကော (ဘာရော) ပိဋ္ဌိယံ-ကျော်ကုန်း၌၊ (ပတိဋ္ဌာတိ)၊ တတ္ထ– ထို ယမကဘာရ၌၊ပေ၊ပန-ဆက်၊ သုဒ္ဓသီသဘာရာဒီနံယေဝ – သက်သက်သော သီသဘာရ အစရှိသည် တို့၏ သာလျှင်၊ ဝသေန, အယံ ဒေသနာ-ကို၊ အာရူဠ္ဂါ – အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ပါဠိတော်၌ ယမကဘာရမပါဘဲ သီသဘာရစသည်သာ ပါသည် - ဟူလို။] စ- ဆက်၊ ယော အယံ- အကြင် အဆုံးအဖြတ်ကို ၊ပေ၊ခန္ဓဘာရာဒီသုပိ, အယ မေဝ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်သည်သာ၊ ဝိနိစ္ဆယော- တည်း၊ ပန– ကား၊ ဟတ္ထေဘာရံတိ ဧတ္ထ- ၌၊ ဟတ္ထေန- ဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ, ဩလမ္ဗကော– တွဲရရွဲဆွဲအပ်သောဝန်ကို၊ ဟတ္ထေဘာရောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော၊ သော-ထို တွဲရရွဲ ဆွဲအပ်သောဝန်သည်၊ ဝါ – ကို၊ ပဌမံယေဝ - လျှင်၊ ဘူမိတောဝါ – မြေမှ မူလည်း၊ ဂဟိတော–ယူအပ်သည်၊ ဟောတု–စေ၊ သုဒ္ဓစိတ္တေန–စင်ကြယ်သော စိတ်ဖြင့်၊ သီသာဒီဟိဝါ – ဦးခေါင်း အစရှိသည်တို့မှမူလည်း၊ (ဂဟိတော ဟောတု)၊ ဟတ္ထေ ဘာရောတွေဝ-ဟူ၍သာ၊ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ၊ တံ- ထိုဘဏ္ဍာကို၊ ထေယျစိတ္တေန, တာဒိသံ - ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (ခိုး၍ဖြစ်လောက်သော– ဟူလို၊)ဂဟနဋ္ဌာနံ-တောရှုပ်အရပ်ကို၊ ဒိသွာ, ဘူမိယံဝါ-၌သော်၎င်း၊ ဂစ္ဆာ ဒီသုဝါ– ခြုံ အစရှိသည်တို့၌သော်၎င်း၊ နိက္ခိပန္တဿ– ချသောရဟန်း၏၊ပေ၊ ပန– ကား၊ ဘူမိတော ဂဏှာတီတိဧတ္ထ - ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) တေသံ ဘာရာနံ - တို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ - အမှတ်မထား တပါးပါးသော ဝန်ကို၊ ပါတရာသာဒိကာရဏာ - နံနက်စာ စားလိုခြင်း အစရှိသော အကြောင်း ကြောင့် ၊ပေ၊ ဥဒ္ဓရန္တဿ - ကြွမြှောက်သောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ - တည်း၊....ဘာရဋ္ဌကထာ - သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။ 1

အာရာမဋ္ဌေပိ-အာရာမဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌လည်း၊တာဝ-အာရာမဋ္ဌမှ ရှေးဦးစွာ၊ အာရာမံ–ကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတွာ)၊ အာရာမောနာမ ပုပ္ဖါရာမော ဖလာ ရာမောတိ–ဟူ၍၊ အာဟ– ဟောတော်မူပြီ၊ တေသု- ထို ပန်းခြံ, သစ်သီးခြံ တို့တွင်၊ ဝဿိကာဒီနံ – မိုယ်းဆွေပန်း အစရှိသည်တို့၏၊ ပုပ္ဖနကော- ပွင့်ရာ အရပ်သည်၊ ပုပ္ဖါရာမော-ပုပ္ဖါရာမမည်၏၊[ပုပ္ဖန္တိ ဧတ္ထာတိ ပုပ္ဖနော၊ ပုပ္ဖနော ယေဝ ပုပ္ဖနကော၊ ပုပ္ဖါနံ + အာရာမော ပုပ္ဖါရာမော။] အမ္ဗဖလာဒီနံ- သရက်သီး အစရှိသည်တို့၏၊ ဖလနကော-သီးရာ အရပ်သည်၊ ဖလာရာမော- မည်၏၊ အာရာမေ– အာရာမ်၌၊ ဝါ- ခြံ၌၊ စတူဟိ - ကုန်သော၊ ဌာနေဟိ- ဘူမဋ္ဌစသောဌာနတို့ဖြင့်၊ နိက္ခိတ္တဿ-ထားအပ်သောဘဏ္ဍာ၏၊ ဝိနိစ္ဆယော-

www.dhammaransi.com

သည်၊ ဘူမင္ဂါဒီသု - ဘူမင္ဂ အစရှိသော ဘဏ္ဍာတို့၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ပန–ကား၊ တတ္ထဇာတကေ – ထိုခြံ၌ပေါက်သော၊ ဘဏ္ဍေ–ဘဏ္ဍာတွင်၊ မူလန္တိ-ကား၊ ဥသီရ ဟိရိဝေရာဒိကံ-ပန်းရင်း,ဖာလာ အစရှိသော၊ ယံကိဉ္စိ-သော၊ မူလံ-အမြစ်တည်း၊ တံ–ထို အမြစ်ကို၊ ဥပ္ပါဋေတွာ–နှုတ်၍၊ ဂဏှန္တဿဝါ-ယူသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဥပ္ပါဋိတံ – နှုတ်ပြီးကို၊ ဂဏှန္တဿဝါ – သော၊ (ဘိက္ခုနော-၏) ၊ပေ၊ ကန္ဒေပိ- အဥကိုလည်း၊ မူလေနေဝ – ဖြင့်သာလျှင်၊ သင်္ဂဟိတော၊[ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မလာသောကန္ဒကို မူလဖြင့်သိမ်းယူပါ–ဟူလို၊] စ–ဆက်၊ ဓေ္တ–၌ အမြစ်၌၊ ဥပ္ပါဋေန္တဿ-နှုတ်ယူသော ရဟန်း၏၊ အပ္ပမတ္တကေပိ–အနည်းငယ်လည်း ဖြစ်သော အမြစ်သည်၊ အစ္ဆိန္နေ-မပြတ်သေးမီ၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ (ဟောတိ)၊ တတ္ထ - ထိုသို့ ထုလ္လစ္စဉ်း အာပတ်သင့်ရာ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ ဘိသေ–ကြာစွယ်၌၊ပေ၊ တစန္တိ–ကား၊ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယဝါ- ဆေးအကျိုးငှါသော်၎င်း၊ ရဇနတ္ထာယဝါ – ဆိုးရည် အကျိုးငှါသော်၎င်း၊ ဥပယောဂဂမနူပဂံ – ယှဉ်ကပ်အပ် သုံးစွဲအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော အခေါက်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သော၊ [ဥပယုဇ္ဇိတဗ္ဗောတိ ဥပယောဂေါ၊ ဥပယောဂံ–သုံးစွဲအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဥပယောဂဂမနံ၊ ဥပယောဂဂမနံ ဥပဂစ္ဆတီတိ ဥပယောဂဂမနူပဂံ= သုံးလောက်စွဲလောက်သော-ဟူလို။] ယံကိဉ္စိ- သော၊ ရုက္ခတ္တစံ- သစ်ခေါက်တည်း၊ တံ- ထိုသစ်ခေါက်ကို၊ [စာအုပ် အများ၌ "တံ" ကျနေသည်။] ဥပ္ပါဋေတွာ-ခွါ၍၊ ဂဏှန္တဿဝါ- သော၊ ဥပ္ပါဋိတံ - ခွါအပ်ပြီးကို၊ ဂဏှန္တဿဝါ- သော၊ (ဘိက္ခုနော- ၏၊)၊ပေ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)။

ပုပ္ဖန္တိ-ကား၊ ဝဿိကမလ္လိကာဒိကံ - မိုယ်းဆွေပန်း, ကြက်ရုံးပန်း အစရှိသော၊ ယံကိဉ္စိ-သော၊ ပုပ္ဖံ-ပန်းတည်း၊ တံ-ထိုပန်းကို၊ ဩစိနိတွာ-ဆွတ်၍၊ ဂဏှန္တဿဝါ-သော၊ ဩစိနိတံ - ဆွတ်အပ်ပြီးကို၊ ဂဏှန္တဿဝါ - သော၊ (ဘိက္ခုနော)ဥပ္ပလပဒုမေသု-ကြာညို, ပဒုမ္မာကြာတို့၌၊ပေ၊ဟိ-မှန်၊ ပုပ္ဖါနံပိ-ပန်းတို့၏လည်း၊ ဝဏ္ဏံဝါ - အညှာသည် သော်၎င်း၊ ဗန္ဓနံဝါ - အညှာဝယ်ပန်းတို့၏ ဖွဲ့တည်ရာ အရပ်သည်သော်၎င်း၊ [ဗန္ဓနန္တိ- ပုပ္ဖါနံ ဝဏ္ဋေ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ၊] အစ္ဆိန္နံ- သည်၊ (သမာနံ)၊ ရက္ခတိ - ၏၊ ပန - ဆက်၊ ဝဏ္ဋဗ္ဘန္တရေ-အညှာ၏ အတွင်း၌၊ ကေသရ္ဂိ - အချို့ပန်းတို့၏၊ သူစိကာ - အမျှင်သည်၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ သာ-ထို အမျှင်သည်၊ န ရက္ခတိ၊ ဖလန္တိ - ကား၊ အမ္ဗဖလတာလဖလာဒိကံ-သရက်သီး, ထန်းသီး အစရှိသော၊ ယံကိဉ္စိ - အမှတ်မထား တပါးပါးသော အသီးတည်း၊ တံ - ထို အသီးကို ၊ ပေ၊ လဂ္ဂိတ

www.dhammaransi.com

ကထာယံ-ချိတ်ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကို ပြဆိုရာစကားရပ်၌၊ ဝုတ္တော - ပြီ၊ အပနေတွာ- သစ်ပင်မှ ဖယ်၍၊ ထပိတံ - ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဘူမဋ္ဌာဒိ သင်္ဂဟိတမေဝ-ဘူမဋ္ဌအစရှိသော ဘဏ္ဍာဖြင့် သိမ်းယူအပ်သည်သာ။

အာရာမံ အဘိယုဉ္ဇတီတိ – ကား၊ ပရသန္တကံ – သူတပါးတို့၏ ဥစ္စာကို၊ အယံ – ဤ ဥစ္စာသည်၊ မမ–၏၊ သန္တကော - တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ မုသာ - ကို၊ ဘဏိတွာ-ပြော၍၊ အဘိယုဉ္ဇတိ-မိမိရမှု ရှေးရှုအားထုတ်၏၊ [''စောဒေတိ- စောဒနာ၏၊ အဋ္ဋံကရောတိ – တရားစွဲ၏'' ဟု အမိပ္ပါယ်နက်ဖွင့်၏၊] အဒိန္နာ ဒါနဿ-၏၊ ပယောဂတ္တာ- ပယောဂ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတ်)၊ သာမိကဿဝိမတိံ ဥပ္ပါဒေတီတိ- ကား၊ ဝိနိစ္ဆယကုသလတာယ – ဆုံးဖြတ် မှု၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်၎င်း၊ ဗလဝနိဿိတာဒိဘာဝေန ဝါ- အားရှိသူကို မှီရသူ အစရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့် သော်၎င်း၊ အာရာမဿာမိ ကဿ-၏၊ သံသယံ- သံသယကို၊ (ယုံမှားမှုကို၊) ဇနေတိ– ဖြစ်စေအံ့၊ ကထံ- သနည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ တံ- ထိုတရားစွဲသော ရဟန်းကို၊ တထာ - ထို အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ [ဝိနိစ္ဆယကုသလ, ဗလဝနိဿိတ ဟူသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊] ဝိနိစ္ဆယပ္ပသုတံ – အဆုံးအဖြတ်၌ လေ့ကျက်နေသည်ကို၊ [ဝိနိစ္ဆယေ နိယုတ္တံ (ယှဉ်နေသည်ကို)ဟု အမိပ္ပါယ်ဖွင့်။] ဒိသွာ, သာမိကော–အာရာမ်ရှင်သည်၊ စိန္တေတိ၊ (ကိံ)၊ အဟံ ဣမံ အာရာမံ, အတ္တနော – မိမိ၏ဥစ္စာကို၊ ကာတုံ, သက္ခိဿာမိနုခေါ - စွမ်းနိုင်ပါအံ့လော၊ န သက္ခိဿာမိနုခေါ- လော၊ဣတိ၊ (စိန္တေတိ)၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ တဿ-ထိုအာရာမ်ရှင်၏၊ ဝိမတိ-တွေးတောယုံမှား ခြင်းသည်၊ ဝါ - ကို၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ - ဖြစ်လသော်၊ ဧတေန – ထိုတရားစွဲသော ရဟန်းသည်၊ ဥပ္ပါဒိတာ - ဖြစ်စေအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ပေ၊ ဓုရံ နိက္ခိပတီတိ– ကား၊ ယဒါပန-ကား၊ သာမိကော-သည်၊ အယံ - ဤရဟန်းသည်၊ ထဒ္ဓေါ- ခက်ထန်၏၊ ကက္ခဠော - ကြမ်းတန်း၏၊ မေ-၏၊ ဇီဝိတဗြဟ္မစရိယန္တရာယမ္ပိ- အသက်၏အန္တရာယ်,ဗြဟ္မစရိယ၏ အန္တရာယ်ကိုမူလည်း၊ ကရေယျ- ပြုရာ၏၊ ဒါနိ-၌၊ မေ – အား၊ ဣမိနာ အာရာမေန-ဖြင့်၊ အလံ - တော်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဓုရံ - လုလ္လဝီရိယကို၊ နိက္ခိပတိ - လျှော့ချအံ့၊ အဘိယုဉ္ဇကော - တရားစွဲသော

ဓုရံနိက္ခိပတိ။ ။ဥဿာဟံ ထပေတိ–အားထုတ်ခြင်းကို ရပ်ထားလိုက်၏၊ ဓုရံကို ဥဿာဟံ ဟု ဖွင့်၏၊ နိက္ခိပတိအရ "ချထားခြင်း"ဟူသည်လည်း တစုံတခုကို အောက်၌ ချထားခြင်းမျိုး မဟုတ် , ဆက်၍ အားမထုတ်တော့ဘဲ ဝီရိယကို ရပ်ထားလိုက်ခြင်း တည်း-ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့်"အတ္တနော သန္တကကရဏေ (ကိုယ့်ဥစ္စာဖြစ်အောင် ပြုခြင်း၌) နိရုဿာဟော ဟောတီတိ အတ္ထော"ဟု ဋီကာ၌ အမိပ္ပါယတ္ထဖွင့်သည်။

www.dhammaransi.com

ရဟန်းသည်၊ သယမ္ပိ-ကိုယ်တိုင်ကလည်း၊ ကတစုရနိက္ခေပေါ-ပြုအပ်ပြီးသော လုလ္လဝီရိယကို လျော့ချခြင်းရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ အာပဇ္ဇတိ။

စပန - ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့၊ သာမိကေန - သည်၊ ဓုရေ - ကို၊ နိက္ခိတ္တေပိ - လျော့ချအပ်ပြီး ပါသော်လည်း၊ အဘိယုဉ္စကော - သည်၊ ဓုရံ - ကို၊ အနိက္ခိပိတ္ဝာဝ-လျှင်၊ ဣမံ-၍ရဟန်းကို၊ သုဋ္ဌု-စွာ၊ ပီဠေတွာ – နှိပ်စက်ပြီး၍၊ မမ-၏၊ အာဏာပဝတ္တိံ - အာဏာဖြစ်ပုံကို၊ ဝါ - အာဏာစွမ်းကို၊ ဒဿေတွာ-ပြပြီး၍၊ ကိဏ်ာရပ္ပဋိသာဝိဘာဝေ - ကိဏ်ာရပ္ပဋိသာဝီ အဖြစ်၌၊ ဝါ - အဘယ်ကို ပြုရပါမည်နည်းဟု မေးလေ့ရှိသူ၏ အဖြစ်၌၊ နံ - ထို ဥစ္စာရှင်ကို၊ (ပိုဟန်တူ၏၊) ထပေတွာ - ထားပြီး၍၊ ဒဿာမိ - ပြန်ပေးအံ့၊ ဣတိ - သို့၊ ဒါတဗ္ဗဘာဝေ- ပြန်ပေးထိုက်သည်၏ အဖြစ်၌၊ သဥဿာဟော- အားထုတ်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သည်၊ အထ ဟောတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တာဝရက္ခတိ၊ အဘိယုဉ္စကော, အဇ္ဈိန္နိတ္တွာ-လုယူပြီး၍၊ ဒါနိ- ၌၊ နံ-ထိုအာရာမ်ကို၊ ဣမဿ- ၏ ဥစ္စာရှင်အား၊ နဒဿာမိ - မပေးတော့အံ့၊ ဣတိ - သို့၊ ဓုရံ, အထာပိ နိက္ခိပတိ- အကယ်၍မူလည်း လျော့ချအံ့၊ သာမိကောပန-ကား၊ ဓုရံ, နနိက္ခိပတိ- အံ့၊ ပက္ခံ-အသင်းအပင်းကို၊ ပရိယေသတိ-ရှာနေသေးအံ့၊ ကာလံ-လျောက်ပတ်သောအခါကို၊ (သူကနိုင်လောက်ရာ အခါကို)၊ အာဂမေတိ- ဆိုင်းငံ့နေသေးအံ့၊ လဇ္ဇိပရိသံ-ကို၊ တာဝ နလဘာမိ-မရသေး၊ ပစ္ဆာ-မှ၊ ဇာနိဿာမိ-သိရအံ့၊ ဝါ - သိရလိမ့်မပေါ့၊ ဣတိ-သို့၊ ပုနဂဟဏေဃဝ - ပြန်၍ယူခြင်း၌သာလျှင်၊ပေ၊ယဒါပန-ကား၊ သောပိ- ထိုတရားစွဲသော ရဟန်းသည်လည်း၊ န ဒဿာမိ-ပြန်မပေးတော့အံ့၊ ဣတိ-၍သို့ငြင်း၊ သာမိကောပိ, န လစ္ဆာမိ-ရမည်မဟုတ်တော့၊ ဣတိ- ငြင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ဥဘောပိ - ၂ ယောက်လုံးတို့သည်လည်း၊ ဓုရံ, နိက္ခိပန္တိ- ကုန်အံ့၊ပေ၊ ပန - ဆက်၊ အဘိယုဥ္စိတ္ဝာ, ဝိနိစ္ဆယံ-ကို၊ ကုရုမာနော - ပြုနေစဉ်၊ ဝိနိစ္ဆယေ- သည်၊ အနိဋ္ဌိတေ - မပြီးသေးမီ၊ သာမိကေနပိ, ဓုရနိက္ခေပေ-ကို၊ အကတေ- မီ၊ပေ၊ တတော- ထိုခြိမ့်၊ ကိဋ္ဌ-သော၊ ပုပ္ဖံဝါ- ကိုသော်ငြင်း၊ ဖလံဝါ- ကိုသော်ငြင်း၊ ဂဏှာတိ-အံ့၊ ဘဏ္ဍာဌ္ဃေန- ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော။

ကိဏ်ာရပ္ပဋိသာဝိဘာဝေ။ ။ကိံ ကာရံ – ပြုအပ်သော အမှုကား အဘယ်ပါနည်း ဟူသောစကားကို+ပဋိသာဝီ—ကြားစေလေ့ရှိသူ၊ ဝါ-မေးလေ့ရှိသူ၊ "ဘာလုပ်စရာရှိပါသလဲ"ဟု မေး၍ ခိုင်းသမျှကို ပြုလေ့ရှိသူကို "ကိဏ်ာရပ္ပဋိသာဝီ"ဟု ခေါ်၏၊ တဿ+ဘာဝေါ ကိဏ်ာရပ္ပဋိသာဝိဘာဝေါ—ခိုင်းသမျှကို ပြုလုပ်ရခြင်း။

www.dhammaransi.com

ဓမ္မံစရန္တောတိ-ကား၊ ဘိက္ခုသံဃေဝါ – ၌သော်၎င်း၊ ရာဇကုလေဝါ-၌ သော်၎င်း၊ ဝိနိစ္ဆယံ, ကရောန္တော- စဉ်၊ သာမိကံ ပရာဇေတီတိ-ကား၊ ဝိနိစ္ဆယိကာနံ-တရားဆုံးဖြတ်မှု၌ယှဉ်ကုန်သော တရားသူကြီးတို့အား၊ ဥက္ကောဋံ–တံစိုးလက်ဆောင်ကို၊ ဒတွာ – ပေးပြီး၍၊ ကူဋသက္ခိ – ကောက်ကျစ်သော သက်သေကို၊ ဩတာရေတွာ- သွင်းချ၍၊ အာရာမသာမိကံ - ကို၊ ဇိနာတိ– နိုင်အံ့၊ ဣတိအတ္ထော၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာတိ– ကား၊ ကေဝလံ-အခြားရဟန်းများနှင့်မဘက် သက်သက်၊ တဿဝ-ထို တရားစွဲသောရဟန်း၏သာ၊ (ပါရာဇိကံ) န (ဟောတိ)- ဖြစ်သည် မဟုတ်သေး၊ သဋ္ဌိစ္စ- သညာနှင့်တကွ စေ့ဆော်၍၊ တဿ – ထို တရားစွဲသောရဟန်း၏၊ အတ္ထသာဓနေ – ကိစ္စကို ပြီးစေခြင်း၌၊ ပဝတ္တာနံ–ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ- ပါဝင်ကုန်သော၊ ကူဋဝိနိစ္ဆယိကာနမ္ပိ-ကောက်ကျစ်သောတရားသူကြီး ဝိနည်းမိုရ်တို့၏၎င်း၊ [ကူဋဝိနိစ္ဆယေ နိယုတ္တာနံ ဝိနယဓရာနံ၊] ကူဋသက္ခီနမ္ပိ- ကောက်ကျစ်သော သက်သေရဟန်းတို့၏၎င်း၊ သဗ္ဗေသံ – တို့၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဧတ္ထ- ဤသို့ တရားစွဲရာ၌၊ သာမိကဿ - ၏၊ပေ၊ဟိ – မှန်၊ အနိက္ခိတ္တဓုရော – မချအပ်သေးသော လုလ္လဝီရိယရှိသူသည်၊ အပရာဇိတော၀ - ရှုံးစေအပ်သူ မဟုတ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဓမ္မံ စရန္တော ပရဇ္ဇတီတိ-ကား၊ ဓမ္မေန- ဟုတ်မှန်သောသဘောဖြင့်၊ ဝိနယေန– စောဒနာသာရဏာဝိနည်းဖြင့်၊ သတ္ထုသာသနေန - မြတ်စွာဘုရား အဆုံးအမတော်ဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆယဿ-၏၊ ပဝတ္တတ္တာ-ကြောင့်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ [တရားစွဲသော ရဟန်းကိုယ်တိုင်။]ပရာဇယံ သစေ ပါပုဏာတိ၊ ဝေမ္ပိ-ဤသို့ ရှုံးခြင်းသို့ ရောက်ပါသော်လည်း၊ မုသာဝါဒေန-ဖြင့်၊ သာမိကာနံ-တို့ကို၊ ပီဠာကရဏ ပစ္စယာ– ညှဉ်းဆဲမှုကို ပြုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။.... အာရာမဋ္ဌကထာ - အာရာမဋ္ဌဘဏ္ဍာကို ဆိုရာ စကားရပ်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

သဗ္ဗေသံ ပါရာဇိကံ။ ။ဤနေရာကို သတိထား၍ ဒုတိယပါရာဇိကကို လေးစားသော လဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်များသည် တရားသူကြီး ဝိနည်းမိုရ် လုပ်ရလျှင်၎င်း, သက်သေပါရလျှင်၎င်း, အဂတိမလိုက်မိအောင် အထူးဆင်ခြင်ရာ၏၊ တရားသူကြီး ဝိနည်းမိုရ် မလုပ်အောင်, သက်သေမလိုက်ရအောင် ရှောင်နိုင်လျှင်ကား သာ၍အပြစ်ကင်း၏၊ မရှောင်သာ၍ ဝိနည်းမိုရ် လုပ်ရလျှင်ကား သံသယဖြစ်လောက်သော အရာဝယ် မိမိက အပြီးအပြတ် မဆုံးဖြတ်လိုက်သေးဘဲ မိမိ ထင်မြင်ချက်ကိုသာ ပြောပြ၍ အခြားဝိနည်းမိုရ်ထံ အဆုံးအဖြတ်ခံပါဉီး—ဟု ညွှန်ပြပါလေ။

www.dhammaransi.com

ဝိဟာရဋ္ဌေပိ - ဝိဟာရဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌လည်း၊ စတူဟိ, ဌာနေဟိ- ဘူမိစသော ဌာနတို့ဖြင့်၊ နိက္ခိတ္တံ - ထားအပ်သောဘဏ္ဍာသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္တ- ဤ ဝိဟာရဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ အဘိယောဂေပိ- တရားစွဲခြင်း၌လည်း၊ စာတုဒ္ဒိသံ- အရပ်လေးမျက်နှာရှိသော၊ ဝါ - အရပ်လေးမျက်နှာ၌ အပိတ်အပင်မရှိ လှည့်လည်သွားလာသော၊ သံဃံ- ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ- ရည်စူး၍၊ ဘိက္ခူနံ-တို့အား၊ ဒိန္နံ - သော၊ ဝိဟာရံဝါ – ကျောင်းတိုက်ကို သော်၎င်း၊ ပရိဝေဏံဝါ – ကျောင်းတိုက်အတွင်း ပရိဝုဏ်ကိုသော်၎င်း၊ အာဝါသံဝါ- ပရဝုဏ်အတွင်း ကျောင်းကိုသော်၎င်း၊ မဟန္တမ္ပိ - အကြီးကို၎င်း၊ ခုဒ္ဒကမ္ပိ - ကို၎င်း၊ အဘိယုဉ္ဇတော-တရားစွဲသောရဟန်း၏၊ အဘိယောဂေါ-သည်၊ နရုဟတိ-မတက်ရောက်၊ ဝါ – အထမြောက်၊ အစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ - လု၍၊ ဂဏှိတုံပိ, န သက္ကောတိ – နိုင်၊ ကသ္မာ-နည်း၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသောရဟန်းတို့၏၊ ဓုရနိက္ခေပါဘာဝတော- ဓုရနိက္ခေပ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ (ကသ္မာ–အဘယ့်ကြောင့် ဓုရနိက္ခေပ မရှိသနည်း၊)ဟိ-အကြင့်ကြောင့်၊ ဧတ္ထ - ဤဝိဟာရစသည်၌၊ သဗ္ဗေ- ကုန်သော၊ စာတုဒ္ဒိသာ - ကုန်သော၊ ဝါ- ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊ ဓုရ နိက္ခေပံ–ကို၊ နကရောန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်တည်း၊ ပန- ကား၊ ဒီဃဘာဏကာဒိ ဘေဒဿ- ဒီဃဘာဏကအစရှိသော အပြားရှိသော၊ ဂဏဿဝါ- ဂိုဏ်း၏ သော်၎င်း၊ ဧကပုဂ္ဂလဿဝါ- တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်၏သော်၎င်း၊ သန္တကံ-ကို၊ အဘိယုဉ္ဇိတွာ-၍၊ ဂဏှန္တော–ယူသောရဟန်းသည်၊ တေ-ထို ဂိုဏ်း, ပုဂ္ဂိုလ် တို့ကို၊ ဓုရံ, နိက္ခိပါပေတုံ - လျှော့ချစေခြင်းငှါ၊ သက္ကောတိ၊ တသ္မာ. တတ္ထ- ထို ဝိဟာရဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ပေ၊ဣတိ-တည်း။....ဝိဟာရဋ္ဌကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ခေတ္တဋ္ဌေပိ-ခေတ္တဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌လည်း၊ တာဝ-ခေတ္တဋ္ဌမှ ရှေးဦးစွာ၊ ခေတ္တံ- လယ်ယာကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတွာ)၊ ခေတ္တံနာမ၊ပေ၊ ဇာယတီတိ – ဟူ၍၊ အာဟ၊ တတ္ထ–ထိုခေတ္တံနာမ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏန္တိ-ကား၊ သာလိ အာဒိနိ- သလေး အစရှိကုန်သော၊ သတ္တ-န်သော၊ ဓညာနိ- စပါးတို့တည်း၊ အပရဏ္ဏန္တိ-ကား၊ မုဂ္ဂမာသာဒိနိ- ပဲနေ့ံပဲကြီး အစရှိကုန်သော ပဲတို့တည်း၊ ဥစ္ဆုခေတ္တာဒိကမ္ပိ-ကြံခင်းအစရှိသည်ကိုလည်း၊ ခေတ္တေဝ-ဤခေတ္တ၌ပင်၊ သင်္ဂဟိတံ - သိမ်းယူအပ်၏၊ ဣဓာပိ - ဤခေတ္တဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌လည်း၊ပေ၊ ပန - ဆက်၊ တတ္ထဇာတကေ-ထိုလယ်ယာ၌ ပေါက်သော ဘဏ္ဍာတွင်၊ သာလိသီသာဒိနိ- သလေးနှံ အစရှိသည်တို့ကို၊ နိရမ္မိတွာဝါ – မဖြတ်မူ၍သော်၎င်း၊ ကေမေဏံ- တန့်စိ တန့်စိကို၊ ဟတ္ထေနေဝ – ဖြင့်သာလျှင်၊ [ဝေဖြင့် တစည်ကိုကန္စ။] ဆိန္ဒိ တွာဝါ–သော်၎င်း၊ အသိတေန–တစည်ဖြင့်၊ လာယိတွာဝါ–ရိတ်၍ သော်၎င်း၊

www.dhammaransi.com

ဗဟူနိ- များစွာသော ပဲပင်တို့ကို၊ ကေတော - တပေါင်းတည်း၊ ဥပ္ပါဋေတွာ ဝါ - နှုတ်၍သော်၎င်း၊ ဂဏှန္တဿ - ၏၊ ယသ္မိံ ဓိဇေဝါ - အကြင်အစေ့၌ သော်၎င်း၊ (ယသ္မိံ) သီသေဝါ-အကြင်အနှံ၌သော်၎င်း၊ (ယဿံ)မုဋ္ဌိယံဝါ- အကြင်လက်ဆုပ်၌သော်၎င်း၊ (ယသ္မိံ) မုဂ္ဂမာသာဒိဖလေဝါ-အကြင် ပဲနေ့ံ ပဲကြီးအစရှိသော အသီး၌သော်၎င်း၊ ဝတ္ထု - ပါရာဇိကဝတ္ထုသည်၊ ပူရတိ- ပြည့်၏၊ တသ္မိံ (ဓိဇေဝါ) - ကိုသော်၎င်း၊ (တသ္မိံ သီသေဝါ , တဿံမုဋ္ဌိ ယံဝါ , တသ္မိံ မုဂ္ဂမာသာဒိဖလေဝါ-ကိုသော်၎င်း၊) ဗန္ဓနာ- အဖွဲ့အညှာမှ၊ မောစိတမတ္တေ-လွတ်စေအပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန- ကား၊ အစ္ဆိန္နမာနော - မပြတ်သေးသော၊ ဒဏ္ဍကောဝါ - ရိုးတံသည် သော်၎င်း၊ ဝါကောဝါ - လျှော်မျှင်သည်သော်၎င်း၊ တစောဝါ - အခေါက် အခွံသည်သော်၎င်း၊ အပ္ပမတ္တကောပိ - အနည်းငယ် သည်လည်း၊ ရက္ခတိ၊ ဝီဟိနာဠံ- ကောက်ရိုးသည်၊ ဒီဃမ္ပိ- အရှည်သည်လည်း၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ ယာဝ- လောက်၊ အန္တော နာဠတော - ကောက်ရိုးအတွင်းမှ၊ ဝီဟိသီသဒဏ္ဍကော- ကောက်နှံတံသည်၊ နနိက္ခမတိ-သေး၊ တာဝ-လောက်၊ ရက္ခတိ၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ, နာဠတော- ကောက်ရိုးမှ၊ ဒဏ္ဍကဿ - ရိုးတံ၏၊ ဟေဋ္ဌိမတလေ- သည်၊ နိက္ခန္တေ - သော်၊ ဘဏ္ဍဒေယျေန ကာရေတဗ္ဗော၊ ပန - ကား၊ အသိတေန လာယိတွာ, ဂဏှတော - ၏၊ မုဋ္ဌိဂတေသု - လက်ဆုပ်၌ ရောက်ကုန်သော ကောက်ပင်တို့သည်၊ ဟေဋ္ဌာ - ၌၊ ဆိန္နေသုပိ - ပြတ်ပြီးပါကုန် သော်လည်း၊ သီသာနိ-အနှံတို့သည်၊ ဇဋိတာနိ-ရှုပ်ထွေးနေကုန်သည်၊ [ပြတ်ပြီးနှင့် မပြတ် သေးတို့ ရှုပ်ထွေးနေကြသည်။]သစေ(ဟောန္တိ)၊(ဇဝံသတိ)၊ တာဝ ရက္ခန္တိ၊ ပန-ကား၊ ဝိဇဋေတွာ- ဖြေရှင်းပြီး၍၊ ကေသဂ္ဂမတ္တံပိ,ဥက္ခိပတော-၏၊ ဝတ္ထု သစေပူရတိ၊ (ဇဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန—ဆက်၊ သာမိကေဟိ လာယိတွာ, ထပိတံ- ထားအပ်သောကောက်ကို၊ သဘုသံဝါ- ဖွဲနှင့်တကွကို

နိရုမ္ဘိတွာဝါ၊ပေ၊ဂဏှန္တဿ။ ။ဝါ – ပါသော ကြိယာဝိသေသန ပုဒ်များကို ဂဏှန္တဿ၌စပ်၊ နိရုမ္ဘိတွာဂဟဏ-ဟူသည် ကောက်ပင်အနှံကို မဖြတ်ဘဲ ကောက်သီး ကလေးများကို ချွေ၍ယူခြင်းတည်း၊ [အဗ္ဗမာတ်သာ ဟိံသာအနက်ရှိသောကြောင့် "နိရုမ္ဘိတွာ"ဟု ရှိမှ ကောင်းမည်ထင်သည်၊] ရှာဘိဓာတ်ကြံ၍ "နိရုမ္ဘိတွာ"ဟု ပြင်ကြ ၏၊ ရှေးက ပတိသေဓနိအက္ခရာရှိ၍ နောက်၌ သရရှိလျှင် (ရ) လာရိုးတည်း၊ မလာ နိုင်လျှင် "နိ"ဟု ဒီဃရှိရိုးတည်း၊ ထို ရှာဘိဓာတ်မှန်လျှင် "နိ" မရှိနိုင်] ကေမေကံတိ- ကေမေကံ ဝီဟိသီသံ၊ ဥပ္ပါဋေတွာဝါတိ မုဂ္ဂမာသာဒီနိ ဥဒ္ဓရိတွာဝါ။ [ရှေ့ဝါ၄ ချက်နှင့် ယသ္မိံ ဓိဇေဝါ—စသည်၌ ဝါ ၄ ချက်ကို အစဉ်အတိုင်း အဓိပ္ပါယ်စပ်ပါ။]

www.dhammaransi.com

သော်ငှင်း၊ အဘုသံဝါ - ဖွဲ့မရှိသည်ကိုသော်ငှင်း၊ ကတွာ, ဂဏှာတော- ၏၊ ယေန - အကြင်ကောက်ဖြင့်၊ ဝတ္ထု ပူရတိ၊ တသ္မိံ - ထိုကောက်ကို၊ ဂဟိတေ- ယူအပ်ပြီးသော်၊ ပါရာဇိကံ၊ သစေပရိကပ္ပေတိ – အကယ်၍ ကြံအံ့၊ (ကိံ)၊ ဧဒံ- ဤကောက်ကို၊ မဒ္ဒိတွာ-နယ်၍၊ ပပ္ဖောဋေတွာ- ခါ၍ (လှေ့၍၊) သာရ မေဝ - အနှစ်ကိုသာ၊ ဂဏှိဿာမိ, ဧတိ - သို့၊ (သစေပရိကပ္ပေတိ)၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တာဝရက္ခတိ၊ ပေ၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ဘာဇနဂတေ–တောင်း၌ရောက်သည်ကို၊ ကတမတ္တေ – ပြုအပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန – ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤခေတ္တဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ အဘိယောဂေါ–သည်၊ ဝုတ္တနယောဧဝ။

ခိလသင်္ကာမနာဒီသု- ငုတ်တိုင်ကို ပြောင်းရွှေ့ခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပထဝီနာမ-မြေမည်သည်၊ အနဂ္ဃါ - မပိုင်းဖြတ် အပ်သော အဘိုးရှိ၏၊ ဝါ-အဘိုးတန်၏၊ တသ္မာ, ကေနေဝ-တခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ခိလေန – ငုတ်တိုင်ဖြင့်၊ ဧတော - ဤဘက်မှ၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ - ဖြစ်သော၊ ပထဝိပ္ပဒေသံ–မြေအရပ်ကို၊ သာမိကာနံ -တို့၏၊ ပဿန္တာနံဝါ- မြင်ကုန်စဉ်သော်ငှင်း၊ အပဿန္တာနံဝါ-ငှင်း၊ အတ္တနော–၏၊ သန္တကံ သစေ ကရောတိ၊(ဧဝံ သတိ)၊ တသ္မိံ ခိလေ - ကို၊ နာမံ - ကို၊ ဆိန္ဒိတွာဝါ - ဖြတ်၍ သော်ငှင်း၊ ဝါ – ထွင်း၍သော်ငှင်း၊ အစ္ဆိန္ဒိတွာဝါ – မဖြတ်မူ၍ သော်ငှင်း၊ ဝါ- မထွင်းမူ၍သော်ငှင်း၊ သင်္ကာမိတမတ္တေ – ပြောင်းရွှေ့စေအပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ တဿစ - ထို ပြောင်းရွှေ့သော ရဟန်း၏ငှင်း၊ ယေ - အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ အဿ-ထို ပြောင်းရွှေ့သော ရဟန်း၏၊ ဝါ-နှင့်၊ ဧကစ္ဆန္ဒာ- တူသော ဆန္ဒရှိကုန်၏၊ (တေသံ) စ - ထို ရဟန်းတို့၏ငှင်း၊ သဗ္ဗေသံ - တို့၏၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဒွီဟိ-ကုန်သော၊ ခိလေဟိ - တို့ဖြင့်၊ ဂဟေ တဗ္ဗံ-ယူထိုက်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊(ဧဝံသတိ)၊ ပဌမေ ခိလေ-ကို၊(သင်္ကာမိ တေ-သော်၊) ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ဒုတိယေ–သော၊ ခိလေ-ကို၊(သင်္ကာမိ တေ) ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ တီဟိ-၃ ခု သော ငုတ်တိုင်တို့ဖြင့်၊ ဂဟေတဗ္ဗံ သစေ ဟောတိ၊(ဧဝံသတိ)၊ ပဌမေ-ပဌမ ငုတ်တိုင်ကို၊(သင်္ကာမိတေ–သော်၊) ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ ဒုတိယေ–ကို၊ (သင်္ကာမိတေ) ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ တတိယေ-ကို၊(သင်္ကာမိတေ) ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဧဝံ - ဤသို့လျှင်၊ ဗဟု ကေသုပိ– များစွာသော ငုတ်တိုင်တို့တွင်လည်း၊ အဝသာနေ- အဆုံး၌၊ ဒွေ- ၂ ခုသော ငုတ်တိုင်တို့ကို၊ ထပေတွာ - ချန်ထား၍၊ ပုရိမေဟိ - ရှေ့ဖြစ်သော ငုတ်တိုင်တို့ကြောင့်၊ ဝါ – ရှေ့ဖြစ်သော ငုတ်တိုင်တို့ကို ပြောင်းရွှေ့စေခြင်းတို့ ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ- ကိုငှင်း၊ အဝသာနေ-၌၊ ဒွီန္နံ- ၂ ခုတို့တွင်၊ ဧကေန-တခုသော

www.dhammaransi.com

ငုတ်တိုင်ကြောင့်၊ ဝါ- ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ–ကိုဖြင်း၊ ဣတရေန-အခြားသော နောက်ဆုံး ငုတ်တိုင်ကြောင့်၊ ဝါ-အခြားသော နောက်ဆုံး. ငုတ်တိုင်ကို ပြောင်းရွှေ့ခြင်းကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ - ကိုဖြင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ တဋ္ဌ–ထို ပါရာဇိက ကိုလည်း၊ သာမိကာနံ-တို့၏၊ ဓုရနိက္ခေပေန-ကြောင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော ကြိုးရွှေ့စေခြင်း စသည်တို့၌၊ ဧဝံ- ဤအတူတည်း။

ရဇ္ဇုံဝါတိ-ကား၊ ဣဒံ-ဤအရပ်သည်၊ မမ–၏၊ သန္တကံ-တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ဉာပေတုကာမော–သိစေလိုသည်၊(ဟုတွာ)၊ရဇ္ဇုံဝါ-ကြိုးကိုသော်လည်း၊ ပသာရေတိ – ဆန့်တန်းအံ့၊ ယဋ္ဌိံ ဝါ – တာဝါးကိုသော်လည်း၊ ပါတေတိ- ကျစေအံ့၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဣဒါနိ - ၌၊ ဒွိဟိ–ကုန်သော၊ ပယောဂေဟိ– ပယောဂတို့ဖြင့်၊ အတ္တနော သန္တကံ,ကရိဿာမိ-အံ့၊ဣတိ-ဤသို့ ဆိုထိုက်ရာ အခါ၌၊ တေသံ - ထို ၂ ခုသော ပယောဂတို့တွင်၊ ပဌမေ – ပဌမ ပယောဂ ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ဒုတိယေ-ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဝတိံဝါတိ-ကား၊ ပရဿ-၏၊ ခေတ္တံ-ကို၊(ကာတုကာမော ၌စပ်, ပရိက္ခေပ ဝသေန၌ မစပ်နှင့်၊) ပရိက္ခေပဝသေန – ကာရံခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ အတ္တနော-မိမိ၏ ဉစ္စာကို၊ကာတုကာမော(ဟုတွာ)၊ ဒါရုနိ–သစ်သားတို့ကို၊ နိခဏတိ – တူးစိုက်အံ့၊ပေ၊ ကေသွိံ - တခုသော နောက်ဆုံးပယောဂသည်၊ အနာဂတေ- မရောက်သေးမီ၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ပေ၊ တတ္တကေန–ထိုမျှ လောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသော တိုင်စိုက်ရုံဖြင့်၊ အသက္ကောန္တော - မိမိ၏ ဉစ္စာဖြစ်အောင် မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ – ၍၊) သာခါပရိဝါရေနေဝ– သစ်ခက်အကာအရံဖြင့်သာလျှင်၊ အတ္တနော- မိမိ၏ ဉစ္စာကို၊ ကာတုံ, သစေ သက္ကောတိ၊(ဧဝံသတိ)၊သာခါပါတနေပိ-သစ်ခက်တို့ကို ကျစေခြင်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ယေန ယေန - အကြင်အကြင်ဝတ္ထုဖြင့်၊ ပရိက္ခိပိ တွာ- ၍၊ အတ္တနော– မိမိ ဉစ္စာကို၊ ကာတုံ သက္ကောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထို ဝတ္ထု၌၊ ပဌမပယောဂေဟိ - ရှေး ပယောဂတို့ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ – ကိုဖြင်း၊ အဝသာနေ-၌၊ ဒွိန္နံ- ၂ ခုသောပယောဂတို့တွင်၊ ဧကေန-ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ- ကိုဖြင်း၊ ဣတရေန- အခြားသော နောက်ဆုံး ပယောဂကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ မရိယာဒံဝါတိ - ကား၊ ပရဿ - ၏၊ ခေတ္တံ - ကို၊ ဣဒံ – ဤ အရပ်သည်၊ မမံ – ငါ့ဉစ္စာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဉာပေတုကာမော (ဟုတွာ)၊ အတ္တနော-၏၊ ခေတ္တမရိယာဒံ-လယ်ယာ အပိုင်း အခြားကို၊ ကေဒါရပါဠိံ- လယ်ကံသင်းကို၊ [ခေတ္တမရိယာဒံကိုပင် ကေဒါရပါဠိံ - ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြောင်းရွှေ့စေလသော်၊ ပရဿ – ၏၊

www.dhammaransi.com

ခေတ္တံ-ကို၊ အတိက္ကမတိ-လွှမ်းမိုး၏၊ ဧဝံ-ဤလွှမ်းမိုးနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာဖြင့်၊ သက်ာမေတိ - အံ့၊ ပံသုမတ္တိကာဒီဟိဝါ - မြေမှုန့်မြေညက် အစရှိသည်တို့ဖြင့်မူလည်း၊ ဝဍ္ဍေတွာ-တိုးပွားစေ၍၊ ဝိတ္ထတံ-ကျယ်ပြန့်သော ကံသင်းကို၊ ကရောတိ-အံ့၊ အကတံဝါ-မပြုအပ်သေးသော ကံသင်းကိုမူလည်း၊ ပတိဋ္ဌာပေတိ-တည်စေအံ့၊ ပေ၊ ဇုတိ-တည်း။ ။ခေတ္တဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝတ္ထုဋ္ဌေပိ-ဝတ္ထုဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌လည်း၊ တာဝ-ဝတ္ထုဋ္ဌမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဝတ္ထုံ-ဝတ္ထုကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတွာ)၊ ဝတ္ထုနာမ၊ ပေ၊ ဝတ္ထုတိ - ဟူ၍၊ အာဟ၊ တတ္ထ-ထို ဝတ္ထုနာမအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဗီဇံဝါ-မျိုးစေ့ကိုသော်၎င်း၊ ဥပရောပကေဝါ - အနီး၌ စိုက်ပျိုးအပ်သော အပင်ငယ်တို့ကိုသော်၎င်း၊ ဝါ-ပျိုးပင်တို့ကိုသော်၎င်း၊ အရောပေတွာဝ - မစိုက်သေးမူ၍ သာလျှင်၊ ကေဝလံ-(မျိုးစေ့, ပျိုးပင်မဘက်) သက်သက်၊ ဘူမိံ - ကို၊ သောဓေတွာ, တိဏ္ဏံ- ၃ မျိုး ကုန်သော၊ ပါကာရာနံ-တံတိုင်းတို့တွင်၊ [အုဋ်, ကျောက်, သစ်သား။] ယေန ကေနစိ-အံမှတ်မထား တပါးပါးသောတံတိုင်းဖြင့်၊ ပရိက္ခိပိတွာဝါ-ကာရံ၍ သော်၎င်း၊ အပရိက္ခိပိတွာဝါ-သော်၎င်း၊ ပုပ္ဖါရာမာဒီနံ- ပန်းခြံ အစရှိသည် တို့၏၊ အတ္ထာယ, ထပိတော- သော၊ ဘူမိဘာဂေါ-မြေအဘို့သည်၊ အာရာမ ဝတ္ထုနာမ-မည်၏၊ ဝါ-ခြံရာမည်၏၊ ဧတေနေဝ နယေန-ဖြင့်ပင်၊ ဧကဝိဟာရ ပရိဝေဏ အာဝါသာနံ - တခုသော ကျောင်းတိုက် , တခုသော ပရိဝုဏ် , တခုသောကျောင်းတို့၏၊ အတ္ထာယ ၊ပေ၊ ယောပိ - အကြင်အရပ်သည်လည်း၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ အာရာမောစ-သည်သော်၎င်း၊ ဝိဟာရောစ-သည်သော်၎င်း၊ ဟုတွာ, ပန္ဋ္ဌာ-၌၊ ဝိနဿိတွာ-ပျက်စီး၍၊ ဘူမိမတ္တော-မြေမျှသည်၊ ဌိတော-သော်၊ အာရာမ ဝိဟာရကိစ္စံ- အာရာမ်ကိစ္စ, ကျောင်းကိစ္စကို၊ န ကရောတိ- မပြုနိုင်၊ သောပိ-ထိုအရပ်ကိုလည်း၊ [ခြံ-နေရာဟောင်း, ကျောင်းနေရာဟောင်းကိုလည်း၊] အာရာမ ဝိဟာရဝတ္ထုသင်္ဂဟေနေဝ- အာရာမဝတ္ထု, ဝိဟာရဝတ္ထု၌ သွင်းယူခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ သင်္ဂဟိတော- အပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ထွေ-ဤ ဝတ္ထုဋ္ဌကထာ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော- သည်၊ ပေ၊ ဇုတိ-တည်း။....ဝတ္ထုဋ္ဌကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဂါမဋ္ဌေ - ဂါမဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ ယံ- အကြင်စကားကို၊ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တံ - ကို၊ ဝုတ္တမေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။ ["ဂါမောနာမ"စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီ။]

အရညဋ္ဌေ- အရညဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ တာဝ - အရညဋ္ဌမှ ရှေးဦးစွာ၊ အရညံ-တောကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတွာ)၊ အရညံနာမ ယံ မနုဿာနံ ပရိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ အရညန္တိ- ဟူ၍၊ အာဟ၊ တတ္ထ - ထို အရညံနာမ အစရှိသောပါဠိ

www.dhammaransi.com

ရပ်၌၊ ယသ္မာ, အရည့်နာမ- တောမည်သည်၊ မနုဿာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတမ္ပိ – သိမ်းပိုက်အပ်သော တောသည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ [လူတို့၏ ဂရုံ ခံထားအပ်သော သစ်တောစသည်ကိုဆိုသည်။] အပရိဂ္ဂဟိတမ္ပိ– မသိမ်းပိုက် အပ်သော တောသည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဓပန-၌ ဒုတိယပါရာဇိက **သိက္ခာ** ပုဒ်၌ကား၊ ယံ - အကြင်တောသည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတံ - လူတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သည်၊ သာရက္ခံ-အစောင့်အရှောက်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ယတော-အကြင် တောမှ၊ မူလေန - အဖိုးနှင့်၊ ဝိနာ, ကဋ္ဌလတာဒီနိ- ထင်း, နွယ်အစရှိသည် တို့ကို၊ ဂဟေတုံ-၄ါ၊ ဝါ-ယူခွင့်ကို၊ န လဗ္ဘတိ၊ တံ-ထို ပိုင်ရှင်ရှိသောတောကို၊ အဓိပ္ပေတံ၊ တသ္မာ , ယံ မနုဿာနံ ပရိဂ္ဂဟိတံ ဟောတီတိ - ဟူ၍၊ ဝတွာ- ဟောတော်မူပြီး၍၊ ပုန, အရညန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တေန– ထိုစကားရပ်ဖြင့်၊ ဣမမတ္ထံ-ကို၊ ဒဿေတိ၊ (ကိံ-အဘယ် အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ – သနည်း၊) ပရိဂ္ဂဟိတဘာဝေါ-သည်၊ အရညဿ-တော၏၊ န လက္ခဏံ-လက္ခဏာမဟုတ်၊ ပန-အနွယကား၊ ယံ-အကြင်အရပ်သည်၊ အတ္တ နော – ၏၊ အရညလက္ခဏေန – တော၏လက္ခဏာဖြင့်၊ [" အရည့်နာမ ထပေတွာ ဂါမဉ္စ ဂါမူပစာရဉ္စ အဝသေသံ အရည့်နာမ " ဟူသော တော၏ လက္ခဏာဖြင့်-ဟူလို။] အရည့်–အရညမည်၏၊ မနုဿာနဉ္စ– တို့သည်လည်း၊ ပရိဂ္ဂဟိတံ-သိမ်းပိုက်အပ်၏၊ တံ-ထိုအရညလည်းမည်, လူတို့လည်း သိမ်းပိုက် အပ်သောအရပ်သည်၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ – ၌ သိက္ခာပုဒ်၏အနက်၌၊ အရည့် – အရညမည်၏၊ ဣတိ – ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ (ဒဿေတိ)၊ တတ္ထ-ထို အရ ညဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော–သည်၊ အာရာမဋ္ဌာဒီသု, ဝုတ္တသဒိသော-ဆိုအပ် ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်နှင့်တူ၏၊ ပန-အထူးကား၊ ဧတ္ထ-၌ အရညဋ္ဌကထာ၌၊ တတ္ထဇာတကေသု – ထိုတော၌ပေါက်သော သစ်ပင်တို့တွင်၊ ကေသုဉ္စိ- တပင် လည်းဖြစ်သော၊ မဟဂ္ဃရုက္ခေ - များသော အဘိုးရှိသော သစ်ပင်ကို၊ ဆိန္န မတ္တေ-ဖြတ်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ပုန အရညံတိ ဝုတ္တံ။ ။"အရည့်နာမ၊ပေ၊ဟောတိ၊ တံ အရညန္တိ"ဟု စာအများ ရှိ၏၊ ထိုပါဠိ၌ " တံ " ဟု မပါသင့်၊ " တသ္မာ ယံ မနုဿာနံ ပရိဂ္ဂဟိတံ ဟောတီတိ ဝတွာ ပုန အရညန္တိ ဝုတ္တံ " နှင့် နောက် အဓိပ္ပါယ်ပြဝါကျကို ထောက်ပါ၊ ပါဠိတော်၌ ကား–"ယံ–အကြင်အရပ်သည်၊ ဝါ– ကို၊ မနုဿာနံ– တို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတံ–သည်၊ အရည့်–တော၏ လက္ခဏာရှိသော တောသည်၊ ဟောတိ–၏၊ (တံ–ထိုအရပ်သည်၊) အရည့်နာမ – မည်၏"ဟု တ ဟူသော နိယမကို အပိုထည့်၍ ပေးရသည်၊ ရှေ့ ဘူမဋ္ဌ စသော ကထာများ၌လည်း ဤသို့ချည်း တ သဒ္ဒါထည့်၍ ပေးရသည်။

www.dhammaransi.com

စ - ဆက်၊ လတံဝါတိ စွေ - ၌၊ ဝေဌ္ဌောပိ - ကြိမ်သည်၎င်း၊ လတာပိ- နွယ်သည်၎င်း၊ လတာဧဝ-လတာမည်သည်သာ၊ တတ္ထ-ထိုကြိမ်, နွယ်တို့တွင်၊ ယော ဝေဌ္ဌောဝါ - အကြင်ကြိမ်သည်သော်၎င်း၊ (ယာ)လတာဝါ-သော် ၎င်း၊ ဒီဃာ - ရှည်သည်၊ ဟောတိ၊ မဟာရုက္ခေစ - သစ်ပင်ကြီး တို့ကို၎င်း၊ ဂစ္ဆေစ – ခြုံတို့ကို၎င်း၊ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာဝါ - ထိုးဖေါက်၍ သော်၎င်း၊ [သစ်ကိုင်း တို့၏ အကြား၌ ထိုးဝင်၍သွားသည်။] ဝေဌေတွာဝါ - ရစ်ပတ်၍သော်၎င်း၊ ဂတာ-သွားသည်၊ (ဟောတိ)၊ သာ-ထိုနွယ်သည်၊ မူလေ-အရင်း၌၊ ဆိန္နာ- ဖြတ်အပ်ပြီးသည်၊ (သမာနာ)ပိ၊ အဝဟာရံ- ကို၊ န ဇနေတိ – မဖြစ်စေနိုင်၊ အဂ္ဂေ-အဖျား၌၊ ဆိန္နာ(သမာနာ)ပိ၊(အဝဟာရံ န ဇနေတိ)၊ ပန-အနွယ ကား၊ ယဒါ, အဂ္ဂေပိ – ၌၎င်း၊ မူလေပိ– ၌၎င်း၊ ဆိန္နာ- ဖြတ်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန– ဆက်၊ ဝေဌေတွာ – သစ်ပင်, ခြုံတို့ကို ရစ်ပတ်၍၊ ဌိတာ- သည်၊ သစေ နဟောတိ–အံ့၊ တဒါ အဝဟာရံ ဇနေတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဝေဌေ တွာ , ဌိတာ – တည်သော နွယ်သည်၊ ရုက္ခတော – ရစ်ပတ်ရာ သစ်ပင်မှ၊ မောစိတမတ္တာ–လွတ်စေအပ်ပြီးကာမျှသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ဖြစ်မှု၊) အဝ ဟာရံ ဇနေတိ၊ တိဏံဝါတိ စွေ-၌၊ တိဏံဝါ - သက်ငယ်မြက်သည်မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ပဏ္ဏံဝါ - သစ်ရွက်သည် မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ [ပဏ္ဏံဝါတိ တာလပဏ္ဏာဒိပဏ္ဏံဝါ။]သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော မြက်, သစ်ရွက်ကို၊ တိဏဂ္ဂဟ ဏေနေဝ–တိဏ သဒ္ဒါဖြင့်ပင်၊ ဂဟိတံ–ယူအပ်ပြီ၊ တံ– ထို မြက်, ထန်းရွက် အစရှိသည်ကို၊ ဂေဟစ္ဆာဒနာဒီနံ–အိမ်မိုးခြင်း အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယ- အကျိုးငှါ၊ ပရေဟိ-တို့သည်၊ ဆိန္နံ–ဖြတ်အပ်ပြီးသောမြက်,ထန်းရွက်စသည် ကို၊ ဂဏှန္တောဝါ- ယူသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ ဆိန္ဒိတွာ- ၍၊ ဂဏှန္တောဝါ- ယူသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခု-ကို၊)ဘဏ္ဍဂ္ဃေန-ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော။

စ-ဆက်၊ ကေဝလံ- လျှော်မျှင်စသည် မဘက်သက်သက်၊ တိဏပဏ္ဏမေဝ- သည်သာ၊ န-မဟုတ်သေး၊ အညမ္ပိ-သော၊ယံကိဉ္စိ-သော၊ ဝါကဆလ္လိအာဒိံ- လျှော်မျှင်, သစ်ခေါက် အစရှိသည်ကို၊ ယတ္ထ- အကြင်လျှော်မျှင်, သစ်ခေါက် စသည်၌၊ သာမိကာ – တို့သည်၊ သာလယာ – တွယ်တာခြင်း ရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တံ - ထို လျှော်မျှင်, သစ်ခေါက် အစရှိသည်ကို၊ [ဝါကဆလ္လိ အာဒိံ ပုဒ်ကိုပင် " ယတ္ထ သာမိကာ သာလယာ တံ " ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ဂဏှန္တော-ကို၊ ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော၊ တစ္ဆေတွာ–ရွေ၍၊ ထပိတော- သော၊ အဒ္ဓဂတောပိ – ရှည်သောအခွန့်သို့ ရောက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊

www.dhammaransi.com

[စိရကာလံ တတ္ထေဝ ဌိတောပိ။] ရုက္ခော - ကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်သစ်ပင်သည်၊ အဂ္ဂေစ-၌၎င်း၊ မူလေစ-၌၎င်း၊ ဆိန္နော-ဖြစ်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ အဿ-ထိုသစ်ပင်၏၊ သာခါပိ-တို့သည်လည်း၊ ပူတိကာ-ပုတ်ဆွေးကုန်သည်၊ ဇာတာ - နံပြီ၊ ဆလ္လိယောပိ – အခေါက်တို့သည်လည်း၊ ဂဠိတာ- လျှောကျကုန်ပြီ၊ အယံ– ဤသစ်ပင်ကို၊ သာမိကေဟိ, ဆဍ္ဍိတော-စွန့်ပစ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြံ၍၊ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ [ပံသုကူလသညာယ ဂဟဏံ ဝုတ္တံ။] လက္ခဏစ္ဆိန္နဿာပိ-ထွင်းအပ်သော အမှတ်တံဆိပ် ရှိသော သစ်ပင်၏လည်း၊ ယဒါ, လက္ခဏံ - အမှတ်တံဆိပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဆလ္လိယာ-ဖြင့်၊ ပရိယောနဒ္ဓံ – မြေးယှက်အပ်သည်၊ဟောတိ၊ [ဣမိနာ သာမိကာနံ နိရပေက္ခတံ ဒဿေတိ။] တဒါ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဂေဟာဒီနံ-တို့၏၊ အတ္ထာယ, ရုက္ခေ- တို့ကို၊ ဆိန္ဒိတ္ဝာ-ဖြတ်ပြီး၍၊ ယဒါ, တာနိ-ထို အိမ်အစရှိသည်တို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ ကတာနိ-ပြုအပ်ပြီးကုန်သည် ၎င်း၊ အဇ္ဈာဝုတ္ထာနိစ- နေအပ်ပြီးကုန်သည်၎င်း၊ ဟောန္တိ၊ [ကတာနိ-ပရိနိဋ္ဌိတာနိ၊ မနုဿေဟိစ အဇ္ဈာဝုတ္ထာနိ။] (တဒါ)၊ ဒါရူနိ - သစ်သားတို့သည်၊ [ဂေဟာဒီနံ ကတတ္တာ တတော အဝသိဋ္ဌ ဒါရူနိ။] အရညေ-၌၊ ဝဿေနစ-မိုယ်းကြောင့်၎င်း၊ အာတပေနစ-နေပူကြောင့်၎င်း၊ ဝိနဿန္တိ-ပျက်စီးကုန်၏၊ ဤဒိသာနိပိ – ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော သစ်သားတို့ကိုလည်း၊ ဒိသွာ – ၍၊ (ဂဟေတုံ၌စပ်၊) ဆဍ္ဍိတာနိ-စွန့်ပစ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဂဟေတုံ-ပံသုကူလသညာဖြင့် ယူခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ကသ္မာ - နည်း၊ ယသ္မာ , အရညဿာမိကာ- သစ်တော ပိုင်ရှင်တို့သည်၊ တေသံ – ဤ သစ်သားတို့၏၊ အနိဿရာ - အစိုးရသူ မဟုတ်ကုန်၊ ယေဟိ – အကြင်သူတို့သည်၊ အရညဿာမိကာနံ-တို့အား၊ ဒေယျဓမ္မံ–ပေးထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဒတွာ- ပြီး၍၊ ဆိန္နာနိ- ဖြတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ တေ ဧဝ – ထို ဝယ်သူတို့သည်သာ၊ ဣဿရာ- ကုန်၏၊ တေဟိစ- ထို ဝယ်သူတို့သည်လည်း၊ တာနိ-ထိုသစ်သားတို့ကို၊ ဆဍ္ဍိတာနိ–နံပြီ၊ တတ္ထ- ထိုသစ်သားတို့၌၊ နိရာလယာ- တွယ်တာခြင်း မရှိကုန်သည်၊ ဇာတာ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ထို့ ကြောင့်တည်း။

ယောပိဘိက္ခု, ပဌမံယေဝ - အစကပင်၊ အရညပါလာနံ – သစ်တော စောင့်တို့အား၊ ဒေယျဓမ္မံ ဒတွာ, အရညံ–သစ်တောသို့၊ ပဝိသိတွာ, ယထာရုစိတေ- အကြင်အကြင် အလိုရှိအပ်ကုန်သော၊ ရုက္ခေ-တို့ကို၊ ဂါဟာပေတိ-ထုတ်ယူစေ၏၊ တဿ - ထို ရဟန်း၏၊ တေသံ - ထို သစ်တောစောင့် တို့၏၊ အာရက္ခဋ္ဌာနံ - စောင့်ရှောက်ရာ အရပ်သို့၊ အဂတ္တွာပိ – မသွားမူ၍လည်း၊

www.dhammaransi.com

ယထာရုစိတေန – အကြင် အကြင်အလိုရှိအပ်သော၊ မဂ္ဂေန - ဖြင့်၊ ဂန္တုံ - ထွက်သွားခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ပဝိသန္တော–စဉ်၊ အဒတွာ- မပေးခဲ့သေးမူ၍၊ နိက္ခန္တော–ထွက်လသော်၊ ဝါ–ထွက်ခါမှ၊ ဒဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ရုက္ခေ - တို့ကို၊ ဂါဟာပေတွာ – ပြီး၍၊ နိက္ခန္တော-သော်၊ တေသံ-ထိုသစ်တောစောင့်တို့အား၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဒတွာ-၍၊ ဂန္တတိ-သွားအံ့၊ ဝဋ္ဋတိဝေ– စေကန် အပ်သည်သာ၊ အာဘောဂံ- နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတွာ-၍၊ အထာပိ ဂန္တတိ–အံ့၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ နှလုံးသွင်းမှုကိုပြု၍သွားသနည်း၊)ဒေဟိ - ပေးပါလော၊ ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဒဿာမိ – ပေးအံ့၊ ဣတိ– ဤသို့၊ (အာဘောဂံကတွာ အထာပိ ဂန္တတိ)၊ ဒေဟိ-လော၊ ဣတိ,ဝုတ္တေ–သော်၊ ဒါတဗ္ဗမေဝ-ပေးရာသည်သာ၊ ဝါ-ပေးရမည်သာ၊ ကောစိ-တစုံတယောက်သော ဒါယကာသည်၊ အတ္တနော ခံ ဒတွာ, ဘိက္ခုဿ-အား၊ ဝါ–၏၊ ဂန္တုံ–ငှါ၊ ဝါ-သွားခွင့်ကို၊ ဒေထ- ပေးလိုက်ပါကုန်၊ ဣတိ သစေ ဝဒတိ၊(စေ်ဝသတိ)၊ လဒ္ဓကပ္ပမေဝ-ရအပ်သောအပ်ခြင်း၏အကြောင်းရှိသည်သာ၊ (ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ)။ [ဤ"ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ"ပိုဟန် တူ၏။]

ပန- ဆက်၊ ကောစိ – သော၊ ဣဿရဇာတိကော - အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသူသည်၊ ခံ အဒတွာဝ, ဘိက္ခူနံ - တို့၏၊ ဘာဂံ – ကို၊ မာဂဏှထ,ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝါရေတိ-အကယ်၍တားမြစ်အံ့၊ အရညပါလာ စ- တို့သည်ကား၊ မယံ– ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ဘိက္ခူနံ– တို့၏ငှင်း၊ တာပသာနဉ္စ–တို့၏ငှင်း၊ ဘာဂံ, အဂဏှန္တာ – မယူကုန်လသော်၊ ကုတော- မှ၊ လစ္ဆာမ- ရကုန်တော့အံ့နည်း၊ ဘန္တေ - တို့၊ ဒေထ၊ ဣတိ သစေ ဝဒန္တိ၊ (စေံသတိ)၊ ဒါတဗ္ဗမေဝ၊ ပန – ကား၊ ယော - အကြင် ရဟန်းသည်၊ အရညပါလေသု-တို့သည်၊ နိဒ္ဒါယန္တေသုဝါ-အိပ်ပျော်နေကုန်စဉ် သော်ငှင်း၊ ကီဠာပသုတေသုဝါ- ပျော်ပါး ကစားခြင်း၌ လေ့ကျက်နေကုန်စဉ် သော်ငှင်း၊ ကတ္ထစိ - တစုံတခုသော အရပ်သို့၊ ပက္ကန္တေသုဝါ – ဖဲသွားကုန် သော်ငှင်း၊ အာဂတ္တွာ, အရညပါလာ-တို့သည်၊ ကုဟိံ–နည်း၊ ဣတိ - သို့၊ ပက္ကောသိတွာပိ - လှမ်းခေါ်၍လည်း၊ အဒိသွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဂန္တတိ-၏၊(တဿ-ထိုရဟန်း၏၊) ဘဏ္ဍဒေယ့ံ (ဟောတိ)၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ အာရက္ခဋ္ဌာနံ ပတွာ, ကမ္မဋ္ဌာနာဒိနိ - တို့ကို၊ မနသိ ကရောန္တောဝါ - နှလုံးသွင်းလျက် သော်ငှင်း၊ အညဝိဟိတော -တပါးသောအာရုံ၌ ထားအပ်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဝါ–သော်ငှင်း၊ အသတိယာ- သတိကင်းသဖြင့်၊ ဝါ-အမှတ်တမဲ့၊ အတိက္ကမတိ – လွန်သွား၏၊ တဿာပိ – ၏လည်း၊ ဘဏ္ဍဒေယျမေဝ (ဟောတိ)၊

www.dhammaransi.com

ယဿာပိ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ တံဌာနံ-ထိုစောင့်ရှောက်ရာအရပ်သို့၊ ပတ္တဿ - ရောက်စဉ်၊ စောရော ဝါ – ဒါးမြသည်သော်၎င်း၊ ဟတ္ထိ ဝါ, ဝါဠ မိဂေါ ဝါ-ခြင်္သေ့ သစ်ကျား စသော သားရဲသည်သော်၎င်း၊ မဟာမေဃော ဝါ- သော်၎င်း၊ ဝုဋ္ဌဟတိ-ထလာအံ့၊ ဝါ- တက်လာအံ့၊ သောစ– ထိုရဟန်း သည်လည်း၊ တမှာ ဥပဒ္ဒဝါ – ထို ဘေးရန်မှ၊ မုစ္စိတုကမျတာယ - လွတ်လို သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဟသာ တံဌာနံ, အတိက္ကမတိ– အံ့၊ တာဝရက္ခတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင်စောင့်ပါသော်လည်း၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ အရညေ-၌၊ ဣဒံ အာရက္ခဋ္ဌာနံနာမ-မည်သည်၊သုက်ဃာတတောပိ-ကင်းခွန် ကောက်ရာ အရပ်ထက်လည်း၊ ဂရုကတရံ - သာ၍လေး၏၊ ဟိ – မှန်၊ သုက် ဃာတဿ-၏၊ ပရိစ္ဆေဒံ-သို့၊ အနောက္ကမိတွာ–မသက်ရေဲမူ၍၊ ဒူရတောဝ- မှပင်၊ ပရိဟရန္တော–ရှောင်သွားသောရဟန်းသည်၊ ဒုက္ကဋမေဝ အာပဇ္ဇတိ၊ ဣဒံ ပန- ဤစောင့်ရှောက်ရာအရပ်ကိုကား၊ ထေယျစိတ္တေန, ပရိဟရန္တဿ- ရှောင်လွှဲသောရဟန်း၏၊ အာကာသေန, ဂစ္ဆတောပိ-တန်ခိုးဖြင့် သွားသော ရဟန်း၏လည်း၊ ပါရာဇိကမေဝ(ဟောတိ)၊ တသ္မာ, ဧတ္ထ- ဤစောင့်ရှောက်ရာ အရပ်၌၊ အပ္ပမတ္တေနေဝ–မမေ့မလျော့ မပေါ့ မဆသည်သာလျှင်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-တည်း၊....အရညဋ္ဌကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ပန – ကား၊ ဥဒကေ – ရေ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဘာဇန ဂတန္တိ- ကား၊ ဥဒကဒုလ္လဘကာလေ– ရေ၏ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်ရာအခါ၌၊ ဥဒကမဏိကာဒိသု – ရေအိုးစရီး အစရှိကုန်သော၊ [မဟာကုမ္ဘိကာ ဥဒက စာဋိ-ဝမ်းမိုက်ကျယ်သော ရေအိုးစရီးသည်၊ ဥဒကမဏိကော၊ သ မေဃလာ (ခါးစည်းကြိုးပါသော) စာဋိ ဥဒကမဏိကောတိပိ ဝဒန္တိ။] ဘာဇနေသု- အိုးတို့၌၊ သင်္ဂေါပေတွာ - လုံခြုံစေ၍၊ ထပိတံ (ဟောတိ)၊ တံ - ထိုရေသည်၊ ဝါ–ကို၊ ယသ္မိံ ဘာဇနေ-၌၊ ထပိတံ ဟောတိ၊ တံဘာဇနံ- ကို၊ အာဝိဉ္ဆိတွာ ဝါ-စောင်းငဲ့၍သော်၎င်း၊ ဆိဒ္ဒံ-အပေါက်ကို၊ ကတွာ ဝါ-သော်၎င်း၊ တတ္ထ- ထို အိုးစရီး စသည်တို့၌၎င်း၊ ပေါက္ခရဏီတဠာကေသုစ - လေးထောင့်ကန်, တဘက်ဆည်ကန်တို့၌၎င်း၊ အတ္တနော-၏၊ ဘာဇနံ-အိုးခွက်ကို၊ ပဝေသေတွာ ဝါ–သွင်း၍သော်၎င်း၊ ဂဏှန္တဿ - ယူသော ရဟန်း၏၊ သပ္ပိတေလေသု-

ဣဒံ၊ ပေ၊ ပါရာဇိကမေဝ ။ ။ ဤစကားကို ထောက်၍ ရထား, သင်္ဘော, ရုံပွဲများ၌ လက်မှတ်မယူဘဲ လက်မှတ်စစ်ရာဌာန, လက်မှတ်သိမ်းရာဌာနကို ရှောင်လွှဲ၍ သွားသောရဟန်းတို့မှာ ပါရာဇိကတည်း ဟု မှတ်၊ အတင်းသွားသူ အတင်းဝင်သူမှာ ပါရာဇိက ဟု အထူးဆိုဘွယ် မလို။

www.dhammaransi.com

ထောပတ်, ဆီတို့၌၊ ဝုတ္တနယေန ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန - ဆက်၊ မရိယာဒစ္ဆေဒနေ - ကန်ဘောင် ကန်ရိုးကို ဖြတ်ချိုးခြင်း၌၊ တတ္ထဇာတကဘူတဂါမေန - ထိုကန်ရိုး၌ပေါက်သော ဘူတဂါမ်သစ်ပင်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ့, မရိယာဒံ-ကန်ရိုးကို၊ ဆိန္နက္ခဏေ-ဖြတ်ချိုးသော ရဟန်း၏၊ အဒိန္နာဒါနသာ-၏၊ ပယောဂတ္တာ-သဟပယောဂ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်ဦးအံ့၊ တမ္ဗ – ထို ဒုက္ကဋ်အာပတ် သည်လည်း၊ ပဟာရေ ပဟာရေ - ပုတ်ခတ်တိုင်း ပုတ်ခတ်တိုင်း၌၊ ဟောတိ၊ အန္တော- ကန်၏အတွင်း၌၊ ဌတွာ - တည်၍၊ ဗဟိမုခေါ-ကန်၏ပြင်ဘက်သို့ ရှေးရှုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဆိန္နန္တော – ဖြတ်ချိုးသော ရဟန်းကို၊ ဗဟိအန္တေန - ကန်၏ပြင်ဘက် အစွန်ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော ၊ ပေ ၊ အန္တော စ – ကန်၏ အတွင်း၌၎င်း၊ ဗဟိ စ – ၌၎င်း၊ ဆိန္ဒိတွာ – ပြီး၍၊ မဇ္ဈေ-အလယ်ခေါင်၌၊ ထပေတွာ – တန့်ရပ်ထား၍၊ တံ-ထိုအလယ်အရပ်ကို၊ ဆိန္ဒန္တော – ချိုးဖြတ်သော ရဟန်းကို၊ မဇ္ဈေန ကာရေတဗ္ဗော၊ မရိယာဒံ - ကို၊ ဒုဗ္ဗလံ-ကို၊ ကတွာ – ပြီး၍၊ ဂါဝေါ - နွားမတို့ကို၊ ပဝေသေတိ - ကိုယ်တိုင်ခေါ်အံ့၊ ဂါဝေါရကောဟိဝါ- ရွာသားကလေး တို့သည်မူလည်း၊ ဝါ- တို့ကိုမူလည်း၊ ပဝေသာပေတိ- ခေါ်စေအံ့၊ ဝါ-အခေါ်ခိုင်းအံ့၊ တာ –ထိုနွားမတို့သည်၊ အာဂန္တွာ, ခုရေဟိ-ခွါတို့ဖြင့်၊ မရိယာဒံ, ဆိန္နန္တိ- နင်းချိုးကုန်အံ့၊ တေနေဝ- ထိုရဟန်းသည်သာ၊ [ကန်ရိုးကို အားနည်းအောင် ပြုထားသော ရဟန်းသည်သာ၊] ဆိန္နာ–ချိုးဖြတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ။

မရိယာဒံ ဒုဗ္ဗလံကတွာ, ဂါဝေါ-တို့ကို၊ ဥဒကေ-၌၊ ပဝေသေတိ-ဝင်စေအံ့၊ ဝါ–သွင်းအံ့၊ ဂါဝေါရကေဟိဝါ- တို့သည်သော်လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုသော်လည်း၊ ပဝေသာပေတိ- ဝင်ပစေဟု စေခိုင်းအံ့၊ ဝါ-အသွင်းခိုင်းအံ့၊ တာဟိ-ထို နွားမတို့သည်၊ ဥဋ္ဌာပိတဝီစိယော – ထစေအပ်သော လှိုင်းတို့သည်၊ မရိယာဒံ, ဘိန္ဒိတွာ–ဖျက်ခွဲ၍၊ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဂါဝေါရကေဝါ-တို့ကိုမူလည်း၊ ဥဒကေ-၌၊ ကီဠထ- ကစားကြကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒတိ– အံ့၊ ကီဠန္တေဝါ– ကစားနေသော ကလေးတို့ကိုသော်၎င်း၊ ဥတြာသေတိ – လန့်ပြေးစေအံ့၊ တေဟိ- ထို ရွာသားကလေးတို့သည် ၊ပေ၊ အန္တောဥဒကေ- ရေ၏အတွင်း၌၊ ဇာတရုက္ခံ-ပေါက်သောသစ်ပင်ကို၊ ဆိန္ဒတိ - ကိုယ်တိုင်ဖြတ်အံ့၊ အညေနဝါ-

မရိယာဒံ ဒုဗ္ဗလံကတွာ။ ။ကေန် ကျိုးပြတ်ခြင်းသဘောရှိကြောင်း ပြခြင်းဌါရင်း ဘဏ္ဍာဒေယျ၏အရာကို ပြခြင်းဌါရင်း " မရိယာဒံ ဒုဗ္ဗလံကတွာ " ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ အားနည်းအောင်မပြုဘဲလည်း အဝ္ဟကထာ၌ ဆိုအပ်သမျှ ပယောဂကိုပြုလျှင် ကန်ရိုးကို ချိုး၍ ထွက်သွားသောရေ၏ တန်ဖိုးအလိုက် ခိုးခြင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည်သာ။

www.dhammaransi.com

အခြားသူသည်မူလည်း၊ ဝါ-ကိုမူလည်း၊ ဆိန္နာပေတိ-ဖြတ်စေအံ့၊ ပတန္တေန-လည်းသော၊ တေနပိ - ထိုသစ်ပင်သည်လည်း ၊ပေ၊ တဠာကရက္ခဏတ္တာယ-တဘက်ဆည်ကန်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ တဠာကတော-မှ၊ နိဗ္ဗဟန ဥဒကံဝါ-ထုတ်ပစ်အပ်သော ရေကိုသော်ငင်း၊ ["ရေများစွာပြန့်၍ ကန်ရိုးကို မချိုးပါစေလင့်" ဟု ကြံ၍ ကန်ရိုးကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ ကန်ရိုး၏ဘေး တဘက်ဖြင့် လွှတ်ပစ်အပ်သော ရေ။] နိဒ္ဓမနတုမ္ဗံဝါ - ရေကိုထုတ်ကြောင်း ပြွန်ကိုသော်ငင်း၊ ပိဒဟတိ- ပိတ်အံ့၊ အညတော-အခြားအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တံ-သွားသော၊ ဥဒကံဝါ- ကိုသော်ငင်း၊ ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖွဲ့ဆည်းလသော်၊ ဧတ္ထ - ဤ တဘက်ဆည်ကန်သို့၊ ပဝိသတိ - ၏၊ ဧဝံ - ဤ ဝင်လောက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပါဠိံဝါ - ကံသင်းကိုသော်လည်း၊ ဗန္ဓတိ-ဖွဲ့ဆည်းအံ့၊ မာတိကံဝါ-ကိုသော်လည်း၊ ဥဇုကံ-အောင်၊ ကရောတိ-အံ့၊ တဿ-ထို သူတပါး တဘက်ဆည်ကန်၏၊ ဥပရိဘာဂေ-၌၊ ဌိတံ-သော၊ အတ္တနော-၏၊ တဠာကံဝါ-ကိုမူလည်း၊ ဘိန္ဒတိ-ဖေါက်ချလိုက်အံ့၊ ဥဿန္နံ-များသော၊ ဥဒကံ - သည်၊ မရိယာဒံ – သူတပါး၏ ကန်ဘောင် ကန်ရိုးကို၊ ဂဟေတွာ, ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ ပေ၊သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဖြတ်ချိုးခြင်းတို့၌၊ နိက္ခန္တ ဥဒကဿ ါနုရူပေန - ထွက်သွားသော ရေ၏ တန်ဖိုးအား လျောက်ပတ်သော၊ အဝဟာရေန-ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော၊ နိဒ္ဓမနပနာဠိံ - ရေထုတ်ကြောင်းပြွန်ကို၊ ဥဿါရေတွာ- ဖွင့်၍၊ နီဟရန္တဿာပိ- ၏လည်း၊ ဧသေဝနယော။

ပန - ဆက်၊ တေန- ထိုရဟန်းသည်၊ မရိယာဒါယ- ကို၊ ဒုဗ္ဗလာယ- ကို၊ ကတာယ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ အတ္တနော-၏၊ (နွားမဟုတ်သော မိမိတို့၏)၊ ဓမ္မတာ ယ-ဖြင့်၊ အာဂတ္တွာဝါ-သော်ငင်း၊ အနာဏတ္တေဟိ- မစေခိုင်းအပ်ကုန်သော၊ ဂါမဒါရကေဟိ – ရွာသားကလေးတို့သည်၊ အာရောပိတာ – ကန်တွင်းသို့ တက်စေအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တွာဝါ- ငင်း၊) ဂါဝိယော- တို့သည်၊ ခုရေဟိ-ခွါတို့ဖြင့်၊ မရိယာဒံ - ကို၊ ဆိန္ဒန္တိ- ချိုးဖြတ်ကုန်အံ့၊ အတ္တနော ယေဝ-၏သာ လျှင်၊ ဓမ္မတာယ-ဖြင့်သော်ငင်း၊ အနာဏတ္တေဟိ - န်သော၊ ဂါမဒါရကေဟိ-တို့သည်၊ ဥဒကေ- ၌၊ ပဝေသိတာ- သွင်းအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တွာဝါ-ငင်း၊) ဂါဝိယော- တို့သည်၊ ဝီစိယော- လှိုင်းတို့ကို၊ ဥဋ္ဌာပေန္တိ - ထစေကုန်အံ့၊ ဂါမ ဒါရကာဝါ - တို့သည်မူလည်း၊ သယမေဝ – ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ကီဠန္တာ-န်လျက်၊ (ဝီစိယော-တို့ကို၊) ဥဋ္ဌာပေန္တိ-န်အံ့၊ အနန္တာ ဥဒ ကေဝါ-ရေ၏အတွင်း၌သော်လည်း၊ရုက္ခော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အညေန-သည်၊ ဆိဇ္ဇမာနော - ဖြတ်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ) ပတိတွာ- လဲ၍၊ (ဝီစိယော) ဥဋ္ဌာ

www.dhammaransi.com

ပေတိ၊ ဥဋ္ဌာပိတာ - နိုသော၊ ဝိစိယော - တို့သည်၊ မရိယာဒံ - ကို၊ ဘိန္ဒန္တိ- ဖျက်ခွဲကုန်အံ့၊ မရိယာဒံ - ကို၊ ဒုဗ္ဗလံ - ကို၊ ကတွာ - ၍၊ သုက္ခတဋ္ဌာကဿ- ခြေံသော တဘက်ဆည်ကန်၏၊ ဥဒက နိဗ္ဗဟနဋ္ဌာနံဝါ–ရေထုတ်ရာအရပ်ကို သော်၎င်း၊ ဥဒက နိဒ္ဓမနတုမ္ဗံဝါ – ရေထုတ်ကြောင်း ပြွန်ကို သော်၎င်း၊ ပိဒ ဟတိ- ပိတ်အံ့၊ အညတော- အခြားအရပ်သို့၊ ဂမနမဂ္ဂေဝါ - သွားကြောင်း လမ်း၌သော်လည်း၊ ပါဠိံ – ကန်သင်းကို၊ ဗန္ဓတိ – အံ့၊ သုက္ခမာတိကံဝါ- ကိုလည်း၊ ဥဇုကံ- ဖြောင့်ဖြောင့်၊ ကရောတိ- အံ့၊ ပေ၊မရိယာဒံ -ကို၊ ဘိန္ဒတိ၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော ပယောဂတို့၌၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ (ဟောတိ)။

ပန–ဆက်၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ နိဒါဃေ- နွေအခါ၌၊ သုက္ခဝါပိ ယာ–ခြောက်သော ရေကန်၏၊ မရိယာဒံ–ကို၊ ယာဝ တလံ-'အောက်အပြင် တိုင်အောင်၊ ပါဒေတွာ - ရောက်စေ၍၊ ဘိန္ဒတိ – ဖေါက်ထားအံ့၊ ပစ္ဆာ- ၌၊ ဒေဝေ-သည်၊ ဝုဋ္ဌေ-ရွာလသော်၊ အာဂတာဂတံ- လာတိုင်းလာတိုင်းသော၊ ဥဒကံ– သည်၊ ပလာယတိ – ထွက်ပြေးအံ့၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ(ဟောတိ)၊ တပ္ပစ္စ ယာ-ထိုထွက်ပြေးသော ရေဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ယတ္တကံ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သဿံ-ကောက်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ တံတော- ထိုကောက်မှ၊ ပါဒမတ္တဠ္ဌနကမ္ပိ–တမတ်မျှတန်သည်လည်းဖြစ်သောကောက်ကို၊ အဒေန္တော– အစားမပေးလသော်၊ပေ၊ အဿမဏော- သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန - ဆက်၊ သဗ္ဗသာဓာရဏံ – အလုံးစုံသော လူတို့နှင့် ဆက်ဆံသော၊ ယံ တဠ္ဌာကံ– သည်၊ ဟောတိ–ရှိ၏၊ တဋ္ဌာကေ- ၌၊ ဥဒကဿ–ရေ၏၊ သမ္ဗေပိ- ကုန်သော၊ မနုဿာ - တို့သည်၊ ဣဿရာ – အစိုးရတို့တည်း၊ ပန – ဆက်၊ အဿ–ထိုတဘက်ဆည်ကန်၏၊ ဟေဋ္ဌတော-၌၊ သဿာနိ- တို့ကို၊ ကရောန္တိ- ပြုလုပ်ကုန်၏၊ သဿပါယနတ္ထံ–ကောက်တို့ကို ရေသောက်စေခြင်းအကျိုးငှါ၊ တဠ္ဌာကတော – မှ၊ မဟာမာတိကာ – အများဆိုင် မြောင်းကြီးသည်၊ နိက္ခ မိတွာ, ခေတ္တမဇ္ဈေန - ဖြင့်၊ ယာတိ-အံ့၊ သာပိ - ထို အများဆိုင် မြောင်းကြီး သည်လည်း၊ သဒါ–သိမ်း၊ သန္ဒနကာလေ- စီးရာအခါ၌၊ သဗ္ဗသာဓာရဏာ- ၏၊ ပန-ကား၊ တတော-ထိုအများဆိုင်မြောင်းကြီးမှ၊ ခုဒ္ဒကမာတိကာယော- တို့ကို၊ နီဟရိတွာ – ထုတ်ဆောင်၍၊ ဝါ - သွယ်၍၊ အတ္တနောအတ္တနော-၏၊ ကေဒါရေသု–လယ်တို့၌၊ ဥဒကံ,ပဝေသေန္တိ- ဝင်စေကုန်၏၊ ဝါ–သွင်းကုန် ၏၊ တံ-ထိုရေကို၊ အညေသံ-တို့အား၊ ဂဟေတုံ-ငှါ၊ ဝါ-ယူခွင့်ကို၊ နဒေန္တိ။

နိဒါဃသမယေဝ–၌ပင်၊ ဥဒကေ - သည်၊ မန္ဒီဘူတေ – နည်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်လသော်၊ ဝါရေန - အလှည့်ကျအားဖြင့်၊ ဥဒကံ ဒေန္တိ၊ ယော - အကြင်

www.dhammaransi.com

လယ်ရှင်သည်၊ ဥဒကဝါရေ- ရေယူလှည့်သည်၊ သမ္ပတ္တေ - သော်၊ န လဘတိ၊ တဿ - ထိုလယ်ရှင်၏၊ သဿာနိ - တို့သည်၊ မိလာယန္တိ – ညှိုးနွမ်းကုန်၏၊ တသ္မာ, အညေသံ– အခြားသူတို့၏၊ ဝါရေ – အလှည့်၌၊ အညော ဂဟေတုံ န လဘတိ၊ တတ္ထ - ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၌၊ ယောဘိက္ခု ပရေသံ, ခုဒ္ဒကမာတိကာ တောဝါ-မှသော်၎င်း ၊ပေ၊ ပဝေသေတိ – အံ့၊ အင္ဒုဝိမုခံဝါ – တောအုပ်သို့ ရှေးရှုကိုသော်လည်း၊ ဝါဟေတိ - ဆောင်စေအံ့၊ ဝါ - မျှောအံ့၊ အဿ- ထို ရဟန်း၏၊ အဝဟာရောဝ ဟောတိ၊ ယောပိ – အကြင် ရဟန်းသည်လည်း၊ စိရေန - ကြာမြင့်မှ၊ မေ-၏၊ ဥဒကဝါရော - ရေသွင်းလှည့်သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ဣဒဥ္စသဿံ – သည်လည်း၊ မိလာယတိ, ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ပရေသံ- တို့၏၊ ကေဒါရေ-၌၊ ပဝိသန္တဿ-ဝင်သော၊ ဥဒကဿ-၏၊ပဝိသနမဂ္ဂံ-ဝင်ကြောင်း လမ်းကို၊ ပိဒဟိတွာ, အတ္တနော–၏၊ ကေဒါရံ, ပဝေသေတိ –အံ့၊ (အဿ– ထိုရဟန်း၏၊) အဝဟာရောဝ–ပင်တည်း။

ပန-ဆက်၊ တဠာကတော-မှ၊ ဥဒကေ-သည်၊ အနိဂ္ဂတေ(ဝါ)–မထွက် သေးမီသော်၎င်း၊ ပရေသံ,မာတိကာမုခံ– မြောင်းငယ်သို့ရှေးရှု၊ အသမ္ပတ္တေ ဝါ-မရောက်သေးမီသော်၎င်း၊[တဠာကတော နိက္ခမိတွာ မဟာမာတိကာယ ဝေ ဌိတေ။] သုက္ခမာတိကံယေဝ–ကိုသာ၊[တတ္ထ တတ္ထ ဗန္ဓတိ၌စပ်။]ယထာ- အကြောင်း အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖွဲ့လသော်၊ အာဂစ္ဆန္တံ - လာသော၊ ဥဒကံ- သည်၊ အညေသံ-တို့၏၊ ကေဒါရေ-တို့သို့၊ အပ္ပဝိသိတွာ-မဝင်မူ၍၊ အတ္တနော ယေဝ ကေဒါရံ , ပဝိသတိ- ၏၊ ဧဝံ- ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုအရပ်၌၊ သစေ ဗန္ဓတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အနိက္ခန္တေ – ရေ မထွက်သေးမီ၊ ဗဒ္ဓါ–ဖွဲ့အပ်သည် (သမာနာ– သော်၊) သုဗဒ္ဓါ – ကောင်းစွာ ဖွဲ့အပ်သည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏၊) နိက္ခန္တေ– ရေထွက်လသော်၊ ဝါ – ရေထွက်မှ၊ ဗဒ္ဓါ– ဖွဲ့အပ်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊)ဘဏ္ဍာဒေယျံ(ဟောတိ)၊ တဠာကံ- သို့၊ ပေ၊ အဝဟာရော နတ္ထိ၊ ကသ္မာ–နည်း၊ တဠာကံ- ကို၊ နိဿာယ, ခေတ္တဿ–၏၊ ဝါ–ကို၊ ကတတ္တာ – တည်း၊ ပန – ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္ဒိအာဒိသု – တို့၌၊ အဝဟာရော - တည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တံ – ထို စကားသည်၊ ဝတ္တုံ ကာလဥ္စ ဒေသဉ္စာတိ – ဟူသော၊ ဣမိနာ လက္ခဏေန – နှင့်၊ န သမေတိ၊ [ကန်၌ တည်သောရေ၏ သဗ္ဗသာဓာရဏဖြစ်ရကား ထိုရေ၏အပရိဂ္ဂဟိတ(မည်သူမျှ မသိမ်းပိုက်အပ်သော) ဝတ္ထုဖြစ်ခြင်းကို " ဝတ္ထုဟူသော ထို လက္ခဏာနှင့် မညီခြင်း"ဟု ဆိုသည်။] တသ္မာ၊ပေ၊ ယုတ္တံ-အသင့်တည်း၊ ဣတိ - တည်း၊.... ဥဒကကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

www.dhammaransi.com

ဒန္တပေါနံ – ဒန်ပူကို၊ အာရာမဋ္ဌက ဝိနိစ္ဆယေန – အရာမ်၌ တည်သော ဘဏ္ဍာကို ဆုံးဖြတ်ကြောင်း နည်းဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ - ၏၊ ပန - အထူးကား၊ အယံ-ကား၊ ဝိသေသော-တည်း၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ သံဃဿ-သံဃာ၏၊ ဝေတနဘဋ္ဋော- အခဖြင့် မွေးမြူအပ်သူသည်၊ ဝါ - အခစားသည်၊ ဟုတွာ, ဒေဝသိကံဝါ – နေ့တိုင်းသော်၎င်း၊ ပက္ခမာသဝါရေနဝါ - တပက္ခ တကြိမ်, တလတကြိမ်အားဖြင့်သော်၎င်း၊ ဒန္တကဋ္ဌံ-ဒန်ပူကို၊ အာဟရတိ-ပို့ဆောင်၏၊ သော-ထိုသူသည်၊ တံ-ထို ဒန်ပူကို၊ အာဟရိတွာ-ပြီး၍၊ ဆိန္ဒိတွာပိ-ဖြတ်ပြီး၍ လည်း၊ ယာဝ-လောက်၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ န သမ္ပဋိစ္ဆာပေတိ-လက်မခံစေရ သေး၊ ဝါ- မအပ်နှံရသေး၊ တာဝ- ထို မအပ်နှံရသေးသမျှ၊ တဿေဝ - ထို သူ၏သာလျှင်၊ (သန္တကံ-သည်၊) ဟောတိ၊ တသ္မာ, တံ- ထို ဒန်ပူကို၊ ထေယျ စိတ္တေန, ဂဏှန္တော-ယူသော ရဟန်းကို၊ ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော၊ ပန- ဆက်၊ တတ္ထဇာတကံ- ထို သံဃိကကျောင်းတိုက်၌ ပေါက်သော ဒန်ပူသည်၊ [ခင်ပုတ်နွယ်စသည်ကို ဆိုသည်။] ဂရုဘဏ္ဍံ-ဂရုဘဏ်တည်း၊ တမ္ပိ—ထို ဒန်ပူ ကိုလည်း၊ ဘိက္ခုသံဃေန–သည်၊ ရက္ခိတဂေါပိတံ-စောင့်ရှောက်အပ် လုံခြုံ စေအပ်သော ဒန်ပူကို၊ပေ၊ဂဏပုဂ္ဂလဂိဟိမနုဿသန္တကေပိ-ဂိုဏ်း,တယော်သော ပုဂ္ဂိုလ်, လူဝတ်ကြောင်တို့၏ ဥစ္စာလည်း ဖြစ်သော၊ ဆိန္နကေစ - ဖြတ် အပ်ပြီးလည်း ဖြစ်သော၊ အစ္ဆိန္နကေစ - မဖြတ်အပ်သေးလည်း ဖြစ်သော၊ တေသံ-ထိုဂိုဏ်း, တယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်, လူဝတ်ကြောင်တို့၏၊ အာရာ မုယျာနဘူမိသု–ခြံမြေ, ဥယျာဉ်မြေတို့၌၊ ဇာတေပိ – ပေါက်သော ဒန်ပူ၌ လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ [''ဇာတံ''ဟု ရှိသည်ကား ပါဌ်ပျက်၊ ယောဇနာ၌ ဇာတေကို သန္တကေပိသို့ လှည့်၍စပ်၏။]

သာမဏေရာ- တို့သည်၊ ဝါရေန- အလှည့်ကျအားဖြင့်၊ ဘိက္ခုသံဃဿ- ဘို့၊ ဒန္တကဋ္ဌံ- ကို၊ အာဟရန္တာ-တောထည်းမှ ဆောင်ကုန်လသော်၊ အာစရိ ယုပဇ္ဈာယာနမ္ပိ - ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ် တို့ဘို့လည်း၊ အာဟရန္တိ - ဆောင်ခဲ့ကြ ကုန်၏၊ တံ- ထိုဒန်ပူသည်၊ (ဟောတိ၌စပ်၊) ဝါ-ကို၊ ယာဝ- လောက်၊ ဆိန္ဒိ တွာ-ပြီး၍၊ သံဃံ-ကို၊ န ပဋိစ္ဆာပေန္တိ-လက်မခံစေကြကုန်သေး၊ ဝါ-မအပ်နှံ ကြကုန်သေး၊ တာဝ - ထို မအပ်နှံကြကုန်သေးသမျှ၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော ဒန်ပူသည်၊ တေသံယေဝ- ထို သာမဏေတို့၏သာလျှင်၊ (သန္တကံ) ဟောတိ၊ တသ္မာ, တမ္ပိ-ထို ဒန်ပူကိုလည်း၊ပေ၊ပန- ကား၊ ယဒါ, တေပိ-ထို သာမဏေ တို့သည်လည်း၊ ဆိန္ဒိတွာ-ပြီး၍၊ သံဃဿ-အား၊ ပဋိစ္ဆာပေတွာ- ပြီး၍၊ ဝါ- ပြီး၍၊ ယထာသုခံ- ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ ဘိက္ခုသံဃော - သည်၊ ပရိ

www.dhammaransi.com

ဘုဥ္စတု- သုံးစွဲပါစေ၊ ဣတိ- ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဒန္တကဋ္ဌမာဠကေ- ဒန်ပူစင်ပေါ်၌၊ နိက္ခိပန္တိ- ထားကုန်၏၊ တတော - ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ အဝဟာရော နတ္ထိ၊ ပန- ထိုသို့ပင် အဝဟာရမရှိပါသော်လည်း၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဒေဝသိကံ,သံဃမဇ္ဈေ-၌၊ ပြသရတိ- သက်ရောက်၏၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ-၌၊ ကေမေဝ- တချောင်းသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဒန္တကဋ္ဌံ- ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူရာ၏၊ ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းကို၊ ဝါ-သည်၊ ဒေဝသိကံ၊ န ပြသရတိ- သံဃာ့အလယ်၌ မသက်ရေ၊ ပဓာနဃရေ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း၌၊ ဝသိတွာ, ဓမ္မဿဝနေဝါ - တရားနာရာအခါ၌သော်၎င်း၊ ဥပေါသထဂ္ဂေဝါ- ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်၌သော်၎င်း၊ ဒိဿတိ-တွေ့မြင်အပ်၏၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ ပမာဏံ - အတိုင်းအရှည် ပမာဏကို၊ သလ္လက္ခေတွာ- မှတ်သား၍၊ စတ္တာရိ-၄ ချောင်းသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဥ္စ - ကုန်သော၊ ဒန္တကဋ္ဌာနိ - တို့ကို၊ အတ္တနော-၏၊ ဝသနဋ္ဌာနေ – နေရာအရပ်၌၊ ထပေတွာ, ခါဒိတဗ္ဗာနိ-ခဲစားနိုင်ကုန်၏၊ တေသု- ထို ဒန်ပူတို့သည်၊ ခီဏေသု- ကုန်ကုန်လသော်၊ ပုန, ဒန္တကဋ္ဌမာဠကေ – ၌၊ ဗဟူနိ - များစွာသောဒန်ပူတို့သည်၊ သစေပိ ဟောန္တိ ယေဝ-အကယ်၍မူလည်း ရှိမြဲရှိကုန်သေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပုနပိ အာဟရိတွာ, ခါဒိတဗ္ဗာနိ-နိုင်ကုန်၏။ [“ဒန်ပူ”ဟူသည် ယခုခေတ်ဒန်ပူများကဲ့သို့ တဘက်ကချွန်၍ တဘက်က ဖွာထားသောဒန်ပူမဟုတ်၊ ရိုးရိုး(မချွန် မဖွာဘဲ)ဖြတ်ထားသော ဒန်ပူတည်း၊ ထိုဒန်ပူကို သွားဖြင့် ကိုက်ဝါး၍ အရည်ထွက်စေရ, ပွတ်တိုက်ရသောကြောင့် “ခဲစား”ဟု ဆိုသည်။]

ပန-ကား၊ ပမာဏံ-ကို၊ အသလ္လက္ခေတွာ ယဒိအာဟရတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တေသု–ထိုဒန်ပူတို့သည်၊ [ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းနေ ရဟန်းယူထားသော ဒန်ပူတို့သည်။] အက္ခီဏေသုယေဝ- မကုန် ကုန်သေးမှီပင်၊ မာဠကေ- ဒန်ပူစင်၌၊ ခိယန္တိ - ကုန်ကုန်အံ့၊ တတော – ထိုသို့ကုန်ခြင်းကြောင့်၊ ကေစိ - ကုန်သော၊ ထေရာ- တို့သည်၊ ယေဟိ- အကြင်သူတို့သည်၊ ဂဟိတာနိ - အပိုအမို ယူအပ်ကုန်ပြီ၊ တေ - ထိုသူတို့သည်၊ ပဋိအာဟရန္တု - တဖန်ဆောင်ခဲ့ကြကုန်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒေယျုံ-န်ရာ၏၊ ကေစိ, (ထေရာ - တို့သည်၊) [ဝဒေယျုံ၌စပ်။]

အဝဟာရော နတ္ထိ။ ။ အလိုရှိသလို သုံးဘို့ထားခြင်း, ဝါ စဉ်အားဖြင့် ဝေဘန်ရမည့်ဘဏ္ဍာ မဟုတ်ခြင်း, အစောင့်အရှောက်မရှိခြင်း, အားလုံးသံဃာနှင့် ဆက်ဆံခြင်းကြောင့် ထေယျစိတ်ဖြင့် ယူစေကာမူ အဝဟာရမဖြစ်။ [ဝတ္တံတိ ဒန္တကဋ္ဌဂ္ဂဟဏေ ဝတ္တံ၊ ထိုကျင့်ဝတ်ကိုပင် “ယောဟိ” စသည်ဖြင့် ပြသည်။]

ခါဒန္တု – ခဲစားပါစေကုန်၊ ပုန သာမဏေရာ , အာဟာရိယန္တိ – ဆောင်ပါကုန်လတ့်၊ ဣတိ (ဝဒေယျုံ)၊ တသ္မာ , ဝိဝါဒပရိဟရဏတ္ထံ – ငြင်းခုံမှုကိုရှောင်လွှဲခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပမာဏံ သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ၊ ပန - ထိုသို့ပင် ပမာဏကိုမှတ်သားထိုက်ပါ သော်လည်း၊ ဂဟဏေ - ယူခြင်းကြောင့်၊ ဒေါသော - အပြစ်သည်၊နတ္ထိ၊ မဂ္ဂံ-ခရီးသို့၊ ဂစ္ဆန္တေနာပိ-သွားသောရဟန်းသည်လည်း၊ ဧကံဝါ – တချောင်းကိုသော်၎င်း၊ ဒွေဝါ – တို့ကိုသော်၎င်း၊ ထဝိကာယ – လွယ်အိပ်၌၊ ပက္ခိပိတွာ – ထည့်၍၊ ဂန္တဗ္ဗံ – သွားနိုင်၏၊ ဣတိ – တည်း။.... ဒန္တကဋ္ဌကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဝနဿ–တော၏၊ ပတိ-အရှင်တည်း၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ဝနပ္ပတိ-ဝနပ္ပတိမည်၏၊ [“ဝနသ္ပတိ”ဟု သက္ကတရှိ၏၊ ပျောက်သော (သ်) အစား ဒွေဘော်လာ၍ “ဝနပ္ပတိ”ဟု ဖြစ်သည်။] ဧတံ - ဤ ဝနပ္ပတိဟူသော အမည်သည်၊ ဝနဇေဋ္ဌကရုက္ခဿ-တော၌ အကြီးဆုံးသစ်ပင်၏၊ အဓိဝစနံ- အမည်တည်း၊ ပန – ထိုသို့ပင် အကြီးဆုံးသစ်ပင်၏ အမည်ဖြစ်ပါ သော်လည်း၊ ဣဓ – ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ အမ္ဗ လဗုဇ ပနသာဒိကော-သရက်ပင်,တောင်ပိန္နဲပင်,အိမ်ပိန္နဲပင်အစရှိသော၊ သဗ္ဗောပိ – သော၊ မနုဿေဟိ – တို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတရုက္ခော–သိမ်းပိုက်အပ်သောသစ်ပင်ကို၊ အဓိပ္ပေတော၊ [ဝနပ္ပတိကိုဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် မှတ်၍ဆိုသည်၊ ပိုင်ရှင်ရှိသော သစ်ပင်အားလုံးကို ဤ သိက္ခာပုဒ်၌ယူပါ။] ဝါပန- သည်သာ မကသေး၊ ယတ္ထ – အကြင်သစ်ပင်၌၊ မရိစဝလ္လိအာဒီနိ–ငြုတ်နွယ်အစရှိသည်တို့ကို၊ အာရောပေန္တိ-တင်ကြကုန်၏၊(သောပိ-ထို ငြုတ်နွယ်စသည်တင်ရာ သစ်ပင်ကိုလည်း၊ အဓိပ္ပေတော၊) သော – ထိုသစ်ပင်သည်၊ ဆိဇ္ဇမာနော-ဖြတ်အပ်သော်၊ ကောယပိ-သော၊ဆလ္လိယာဝါ-အခေါက်အားဖြင့် သော်၎င်း၊ ဝါကေနဝါ – လျှော်မျှင်အားဖြင့် သော်၎င်း၊ သကလိကာယဝါ-အပွေးအားဖြင့်သော်၎င်း၊ ဖေဂ္ဂုနာဝါ-အကာအားဖြင့် သော်၎င်း၊ သမ္ဗန္ဓောဝ – ဆက်စပ်နေသည်သာ၊ ဟုတွာ, [ထက်ပိုင်း မပြတ်သေးဘဲ စပ်နေသေးသည်ကို ဆိုသည်။] ဘူမိယံ-၌၊ သစေ ပတတိ– အကယ်၍လည်းအံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ တာဝ ရက္ခတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်သစ်ပင်သည်၊ ဆိန္နော–ပြတ်ပြီးသည်၊ (သမာနော) ပိ၊ ဝလ္လီဟိဝါ–နွယ်တို့သည်သော်၎င်း၊ (သန္ဓာရိတတ္တာ၌စပ်၊) ဝါ-တို့နှင့်သော်၎င်း၊ (သမ္ဗန္ဓော၌စပ်။) သာမန္တရုက္ခသာခါဟိဝါ-အနီး၌ဖြစ်သောသစ်ပင်၏ အခက်တို့သည်သော်၎င်း၊ ဝါ-တို့နှင့်သော်၎င်း၊ သမ္ဗန္ဓော–ဆက်စပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သန္ဓာရိတတ္တာ–ကောင်းစွာဆောင်ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဇုကမေဝ – မတ်မတ်သာလျှင်၊

www.dhammaransi.com

တိဋ္ဌတိ၊ ပတန္တေ့ာဝါ- လည်းပြန်သော်လည်း၊ ဘူမိံ နပါပုဏာတိ၊ တတ္ထ-ထို သစ်ပင်၌၊ ပရိဟာရော-ပါရာဇိကမှ ရှောင်လွဲခြင်းသည် ၊နတ္ထိ၊ အဝဟာရော ဧဝ- သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ ယောပိ – အကြင် သစ်ပင်သည်လည်း၊ ကကစေန– လွှဖြင့်၊ ဆိန္နော – ဖြတ်အပ်ပြီးသည်၊ (သမာနော–လျက်၊) အစ္ဆိန္နောဝိယ- မပြတ်သေးသကဲ့သို့၊ ဟုတ္ဝာ,တထေဝ- ထိုအတိုင်းသာလျှင်၊ (ဥဇုကမေဝကို ညွှန်းသည်၊) တိဋ္ဌတိ–တည်၏၊ တသ္မိံပိ–ထိုသစ်ပင်၌လည်း၊ ဧသေဝနယော- ပင်တည်း၊ [အဝဟာရပင်ဖြစ်သည်–ဟူလို]။

ပန – ကား၊ ယော – အကြင်ရဟန်းသည်၊ ရုက္ခံ–ကို၊ ဒုဗ္ဗလံ-ကို၊ ကတ္ဝာ, ပစ္ဆာ-၌၊ စာလေတ္ဝာဝါ- ကိုယ်တိုင် လှုပ်စေ၍မူလည်း၊ ပါတေတိ-လည်းစေ အံ့၊ အညေနဝါ - အခြားသူသည်မူလည်း၊ ဝါ - ကိုမူလည်း၊ စာလာပေတိ- လှုပ်ပစေဟု စေခိုင်းအံ့၊ အညံ-အခြားသော၊ အဿ-ထိုလှည်းလိုအပ်သော သစ်ပင်၏၊ သန္တိကေ-အနီး၌၊ ရုက္ခံဝါ–ကိုသော်လည်း၊ ဆိန္ဒိတ္ဝာ, အဇ္ဈောတ္ထ ရတိ – ကိုယ်တိုင် လွှမ်းဖိအံ့၊ ပရေနဝါ - သူတပါး သည်သော်လည်း၊ ဝါ- ကိုသော်လည်း၊ အဇ္ဈောတ္ထရာပေတိ - လွှမ်းဖိပစေဟု စေခိုင်းအံ့၊ မက္ကဋဝါ- မျောက်တို့ကိုသော်လည်း၊ ပရိပါတေတ္ဝာ- ထက်ဝန်းကျင်လိုက်၍၊ တတ္ထ-ထို သစ်ပင်သို့၊[မိမိလှည်းလိုအပ်သော သစ်ပင်ပေါ်သို့။]အာရောပေတိ- တက်စေ အံ့၊ ဝါ-တင်ပေးအံ့၊ အညေနဝါ - အခြားသူသည်မူလည်း၊ ဝါ-ကိုမူလည်း၊ အာရောပါပေတိ – တက်ပစေ ဟု စေခိုင်းအံ့၊ ဝါ - အတင်ခိုင်းအံ့၊ ဝဂ္ဂုလိ ယောဝါ - လင်းဆွဲတို့ကိုသော်လည်း၊ တတ္ထ–ထိုသစ်ပင်သို့၊ အာရောပေတိ– အံ့၊ ဝါ-အံ့၊ ပရေနဝါ– သည်သော်လည်း၊ ဝါ–ကိုသော်လည်း၊ အာရောပါ ပေတိ၊ တာ-ထိုမျောက်,လင်းဆွဲတို့သည်၊ တံ ရုက္ခံ- ကို၊ ပါတေန္တိ-လည်းစေ ကုန်အံ့၊ တဿေဝ-ထိုရဟန်း၏သာလျှင်၊ အဝဟာရော (ဟောတိ)။

ပန–ဆက်၊ တေန- ထို ရဟန်းသည်၊ ရုက္ခေ - ကို၊ ဒုဗ္ဗလေ- ကို၊ ကတေ- သော်၊ အညော-သည်၊ အနာဏတ္တော ဧဝ–မစေခိုင်းအပ်ဘဲသာလျှင်၊ တံ- ထိုသစ်ပင်ကို၊ စာလေတ္ဝာ ပါတေတိ၊ ရုက္ခေနဝါ-အခြားသစ်ပင် တပင်ဖြင့် မူလည်း၊ အဇ္ဈောတ္ထရတိ- အံ့၊ အတ္တနော, ဓမ္မတာယ – သဘောအားဖြင့်၊ [ဘယ်သူကမှ မတင်ဘဲ-ဟူလို၊] မက္ကဋာဝါ-တို့သည်သော်ငဲငး၊ ဝဂ္ဂုလိယော ဝါ-တို့သည်သော်ငဲငး၊ အာရောဟန္တိ–တက်ကုန်အံ့၊ ပရောဝါ-အခြားသူသည် သော်လည်း၊ အနာဏတ္တော–ဘဲ၊ အာရောပေတိ-တက်စေအံ့၊ ဝါ–တင်ပေး အံ့၊ သယံဝါ – ကိုယ်တိုင်သော်လည်း၊ ဝါတမုခံ – လေလမ်းကို၊ သစေ သောဓေတိ၊ [လေလာလျှင် လဲသွားအောင် နဂိုရ်က လေလမ်းကို ပိတ်နေ

www.dhammaransi.com

သော သစ်ခက်ချုံနွယ်များကို ရှင်းလင်းသည်-ဟူလို၊ "သယံဝါ သစေ" ဟု ပါဌ်မှန်ရှိစေ၊ "သယံဝါ" ဟု ရှိသောကြောင့် သေ-မလို။] ဗလဝဝါတော-အားရှိသော လေသည်၊ အာဂန္တွာရုက္ခံ ပါတေတိ၊ သမ္ဗတ္တ - အလုံးစုံသော ပယောဂတို့၌၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ (ဟောတိ)၊ ပန - ဆက်၊ တွေ - ဤ သစ်ပင်ကို လှဲရာ၌၊ ဝါတမုခ သောဓနံ – လေလမ်းကို သုမ်သင်ခြင်းသည်၊ ဝါတေ-သည်၊ အသမ္ပတ္တေ-မရောက်သေးမီ၊ သုက္ခမာတိကာယ-ကို၊ ဥဇုကရဏာဒီဟိ-တို့နှင့်၊ သမေတိ – ညီမျှ၏၊ အညထာ - တပါးသော အပြားအားဖြင့်၊ နော (သမေတိ)၊ ရုက္ခံ– ကို၊ အာဝိဉ္ဆိတွာ - လှည့်ပတ်၍၊ သဏ္ဌေနဝါ – ဒါးဖြင့်မူလည်း၊ အာကောဋေတိ- ခေါက်အံ့၊ ဝါ-ပေါက်အံ့၊ [အခေါက် အခွံတွေကို ဒါးဖြင့် ပတ်ပတ်လည်ရစ်ထားခြင်းကို ဆိုသည်၊] အဂ္ဂိံဝါ - ကိုသော်လည်း၊ ဒေတိ-အံ့၊ မဏ္ဍူကကဏ္ဍကံ - ငါးမန်း၏ ဆူးဖြစ်သော၊ ဝိသံဝါ- အဆိပ်ကို သော်လည်း၊ ဒေတိ-အံ့၊ [မဏ္ဍူကာနံ နင်္ဂုဋ္ဌေ အဂ္ဂကောဋိယံ ဌိတကဏ္ဍကံတိ ဝဒန္တိ၊ ကေ ဝိသမစ္ဆကဏ္ဍကံ (အဆိပ်ရှိသော ငါး၏ဆူး) ဣတိပိ ဝဒန္တိ။] အာကောဋေတိ – စိုက်နှက်အံ့၊ ယေန – ယင်းကဲ့သို့ ဒါးဖြင့် ပေါက်ခြင်း, မီးတိုက်ခြင်း, အဆိပ် စိုက်နှက်ခြင်းကြောင့်၊ သော - ထို သစ်ပင်သည်၊ မရတိ-သေအံ့၊ သဗ္ဗတ္တ–အလုံးစုံသော ပယောဂတို့၌၊ ဘဏ္ဍာဒေယျမေဝ-ပင်တည်း၊ ဣတိ-တည်း၊....ဝနပ္ပတိကထာ- နိဋ္ဌိတာ။

ဟရဏကေ - ဆောင်ယူအပ်သော ဘဏ္ဍာ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အညဿ ဟရဏကံ၊ပေ၊ အာမသတီတိ - ကား၊ [ဟရဏကံတိ-ဟရိယမာနံ၊ ယုပစ္စည်း ကံဟော၊ က-သွတ္ထ။] ပရံ - တပါးသူကို၊ [ဒိသွာဉ္စ သာမညကံ၊] သီသဘာရာဒီဟိ- ဥုးခေါင်းဝန် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဘဏ္ဍံ - ကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ဂစ္ဆန္တံ-သွားနေသည်ကို၊ [ဝိသေသကံ။] ဒိသွာ, တံ-ဤဘဏ္ဍာကို၊ ဟရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဝေဂေန-အဟုန်ဖြင့်၊ ဂန္တွာ-လိုက်၍၊ အာမသတိ-အံ့၊ တွောဝတာ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သုံးသပ်ခြင်းကြောင့်၊ အဿ–ထို ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ ဖန္ဒာပေတီတိ-ကား၊ အာကဍ္ဎနဝိကဍ္ဎနံ - ရှေးရှု ဆွဲငင်ခြင်း, ယိုမှ ဤမှ ဆွဲငင်ခြင်းကို၊ [အဘိမုခံ ကတွာ ကဍ္ဎနံ အာကဍ္ဎနံ၊ သေသဒိသာကဍ္ဎနံ ဝိကဍ္ဎနံ။] ကရောတိ - အံ့၊ သာမိကော, န မုဥ္စတိ-ဘဏ္ဍာကို မလွှတ်သေးအံ့၊ တေန- ထိုသို့ မလွှတ်သေးခြင်းကြောင့်၊ အဿ–ထိုရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)။

ဥာနာ စာဝေတီတိ-ကား၊ အာကဍ္ဎိတွာ, သာမိကဿ-၏၊ ဟတ္ထတော-မှ၊ မောစေတိ-လွှတ်စေအံ့၊ တေန-ထိုသို့ လွှတ်စေခြင်းကြောင့်၊ အဿ•၏၊ ပါရာ

www.dhammaransi.com

ဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ **တံ**-ထိုရဟန်းကို၊ [ဘဏ္ဍာလုသွားသောရဟန်းကို။] ဘဏ္ဍသာမိကော-သည်၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ- ထ၍၊ ပေါထေတွာ-ပုတ်ခတ်၍၊ ပုန တံဘဏ္ဍံ, မောစာပေတွာ-လွတ်စေ၍၊ ဂဏှေယျ-ပြန်ယူအံ့၊ ဘိက္ခု, ပဋ္ဌမဂ္ဂဟဏေနေဝ – ပဌမ ယူခြင်းကြောင့်ပင်၊ ပါရာဇိကော – သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးစေအပ်သူသည်၊ (ဟောတိ)၊ သီသတော ဝါ-မှသော်၎င်း၊ ကဏ္ဏတော ဝါ- နားမှသော်၎င်း၊ ဂီဝတော ဝါ– လည်ပင်းမှသော်၎င်း၊ ဟတ္ထတော ဝါ– သော်၎င်း၊ အလင်္ကာရံ-တန်ဆာကို၊ ဆိန္ဒိတွာ ဝါ-ဖြတ်၍သော်၎င်း၊ မောစေတွာ ဝါ – ဖြုတ်၍သော်၎င်း၊ ဂဏှန္တဿ – ၏၊ သီသာဒီဟိ – တို့မှ၊ မောစိတမတ္တေ-လွတ်စေအပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ဝလယံ ဝါ-လက်ကောက်ကွင်းကိုသော်၎င်း၊ ကဋကံ ဝါ-လက်ကြပ်ကို သော်၎င်း၊ အနီဟရိတွာ-မထုတ်ဆောင်မူ၍၊ အဂ္ဂဗာဟံ-လက်မောင်းဖျားကို၊ ဃံသန္တော- ပွတ်တိုက်လျက်သာလျှင်၊ အပရာပရံ ဝါ– ထိုမှ ဤမှမူလည်း၊ သာရေတိ-ရွှေ့စေအံ့၊ အာကာသဂတံ ဝါ- ကိုမူလည်း၊ ကရောတိ-အံ့၊ တာဝ ရက္ခတိ၊ ရက္ခမူလ စီဝရဝံသေသု-သစ်မြစ်, သက်န်းတန်းဝါးတို့၌၊ ဝလယမိဝ-ကွင်းသည်ကဲ့သို့၊ ပါရာဇိကံ – ကို၊ န ဇနေတိ၊ ကသ္မာ – နည်း၊ သဝိညာဏကတ္တာ – တည်ရာက သဝိညာဏကဧ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [သစ်မြစ် , သက်န်းတန်းဝါးတို့၌ ကွင်းကိုမြှောက်လိုက်လျှင် ပါရာဇိကကျသော်လည်း ဤ၌ လက်မောင်းက သဝိညာဏကဖြစ်သောကြောင့် ပါရာဇိကမကျ-ဟူလို။] ဟိ-မှန်၊ သဝိညာဏက ကောဋ္ဌာသဂတံ - အသက်ရှိသူ၏ အင်္ဂါအစု၌ရော့်သော တန်ဆာသည်၊ ယာဝ-လောက်၊ တတော–ထိုသဝိညာဏကကောဋ္ဌာသမှ၊ န နီဟဋံ- မထုတ်ဆောင်အပ်သေး၊ တာဝ- လော်၊ တတ္ထေဝ-ထို သဝိညာဏက ကောဋ္ဌာသ၌သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကပါဒကဋက ကဋိပူပဂ ပိဠန္ဓနေ သု- လက်စွပ်, ခြေကျင်း, ခါးတန်ဆာတို့၌၊ ဧသေဝနယော။

ပန - ဆက်၊ ယော – အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပရဿ- ၏၊ နိဝတ္ထသာဋကံ– ဝတ်အပ်သောအဝတ်ကို၊ အစ္ဆိန္ဒတိ- လုယူအံ့၊ ပရော - အခြားသော ဥစ္စာရှင်သည်၊ **လဇ္ဇိတာယ** - ရှက်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သဟသာ, န မုဉ္စတိ- မလွှတ်အံ့၊ ဧကေန-တဘက်သော၊ အန္တေန - ဖြင့်၊ စောရော - ခိုးသူရဟန်း သည်၊ ကဍ္ဎတိ-အံ့၊ ဧကေနအန္တေန, ပရော- သည်၊ (ကဍ္ဎတိ)၊ တာဝ ရက္ခတိ၊ ပရဿ- ခိုးသူမှ တပါးသောဥစ္စာရှင်၏၊ ဟတ္ထတော- မှ၊ မုတ္တမတ္တေ- သော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ တံ - ထိုအဝတ်ကို၊ ကဍ္ဎန္တဿ- ဆွဲငင်စဉ်၊ ဆိဇ္ဇိတွာ– ပြတ်၍၊ ဧကဒေသော - တပိုင်းတစသည်၊ ဟတ္ထဂတော- လက်၌ရောက်သည်၊

အထာပိ ဟောတိ-အံ့၊ သောစ-ထို အာတ်ပိုင်းသည်လည်း၊ ပါဒံ-တမတ်ကို၊ အဂ္ဃတိ – အံ့၊ ပါရာဇိကမေဝ – သည်သာ၊ သဟဘဏ္ဍဟာရကန္တိ - ကား၊ သဘဏ္ဍဟာရကံ-ဘဏ္ဍာကို ဆောင်သူနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ နေဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ စိန္တေတွာ, ဣတော- ဤအရပ်သို့၊ ယာဟိ- သွားလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဏ္ဍဟာရကံ- ဘဏ္ဍာ ဆောင်ယူလာသူကို၊ တဇ္ဇေတိ– ခြိမ်းခြောက်အံ့၊ သော- ထို ဘဏ္ဍာဆောင်လာသူသည်၊ ဘီတော (ဟုတွာ)၊ စောရေန-ခိုးသူရဟန်းသည်၊ အဓိပ္ပေတ ဒိသာဘိမုခေါ – အလိုရှိအပ်သောအရပ်သို့ ရှေးရှုသည်၊ ဟုတွာ, ဧကံ-သော၊ ပါဒံ-ကို၊ သင်္ကာမေတိ–ရွေ့စေအံ့၊ စောရဿ-ခိုးသူရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ဒုတိယေ-ဒုတိယခြေလှမ်းကို၊ (သင်္ကာမိတေ-သော်၊) ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပါတာပေတီတိ - ကား၊ စောရော- သည်၊ ဘဏ္ဍဟာရကဿ–၏၊ ဟတ္ထေ–၌၊ အာဝုဓံ-ကို၊ ဒိသွာ, သာသင်္ကော- ရွံ့ရှားခြင်းရှိသည်၊ ဟုတွာ, ပါတာပေတွာ–ကျပစေဟု စေခိုင်း၍၊ ဝါ - အချိုင်း၍၊ ဂဟေတုကာမော (ဟုတွာ)၊ ဧကမန္တံ – သို့၊ ပဋိက္ကမ္မ – ဖဲ၍၊ သန္တဇ္ဇေတွာ-၍၊ ပါတာပေတိ-အံ့၊ ပရဿ-၏၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ပန – ဆက်၊ ပါတာပေတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ အာဒိ– အစရှိသော စကားကို၊ ပရိကပ္ပဝသေန – ကြံဆအပ်သောဘဏ္ဍာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ (အဟံ) ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ပါတာပေတွာ - ပြီး၍၊ ဝါ- ပြီးမှ၊ ယံ- အကြင်ဘဏ္ဍာသည်၊ မမ- အား၊ ရုစ္စတိ-နှစ်သက်၏၊ တံ-ထိုဘဏ္ဍာကို၊ ဂဟေဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိကပ္ပေတွာ, ပါတာပေတိ- ၏၊ တဿ–ထိုရဟန်း၏၊ ပါတာပနေစ – ကြောင့်ရင်း၊ အာမသနေစ - ကြောင့်ရင်း၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဖန္ဒာပနေ - ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ပါဒဂ္ဃနကဿ-တမတ်တန်သောဘဏ္ဍာကို၊ ဌာနာ-မှ၊ စာဝနေ-ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ တံ - ထိုဘဏ္ဍာကို၊ ပစ္ဆာ – ၌၊ ပတိပါတိယမာနဿ – ဘဏ္ဍာယူလာသူက တဘန် ချစေအပ်သည် ဖြစ်၍၊ မုဉ္စတောပိ – လွှတ်ချသောရဟန်း၏လည်း၊ သမဏာဘာဝေါ နတ္ထိယေဝ၊ ယောပိ - အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ ဘဏ္ဍဟာရကံ - ဘဏ္ဍာဆောင်လာသူကို၊ အတိက္ကမန္တံ– လွန်သွားသည်ကို၊ ဒိသွာ, အနုဗန္ဓန္တော- လိုက်လျက်၊ တိဋ္ဌ တိဋ္ဌ - ရပ်လော ရပ်လော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ပါတေဟိ- ကျစေလော၊ ဝါ-ချခဲ့လော၊ ဣတိ ဝတွာ, ပါတာပေတိ-အံ့၊ တဿာပိ-ထိုရဟန်း၏လည်း၊ တေန-ထိုဘဏ္ဍာဆောင်လာသူသည်၊ ဟတ္ထတော–မှ၊ မုတ္တမတ္တေ- လွှတ်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ တိဋ္ဌ တိဋ္ဌ- လော၊

www.dhammaransi.com

ဣတိ, ဝဒတိ-၏၊ ပါတေဟိ-လော၊ ဣတိ န ဝဒတိ၊ ဣတရောစ- အခြားသော ဘဏ္ဍာဆောင်လာ သူသည်လည်း၊ တံ - ထိုရဟန်းကို၊ ဩလောကေတွာ- ကြည့်၍၊ သေ-ဤရဟန်းသည်၊ မံ-ကို၊ သစေ ပါပုဏေယျ-အကယ်၍ရောက်အံ့၊ ဝါ- အကယ်၍မှီလာအံ့၊ မံ- ကို၊ ဃာတေယျာပိ- သတ်မူလည်း သတ်ရာ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ သာလယော ဝ - ဘဏ္ဍာ၌ တွယ်တာခြင်းရှိသည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ, တံ ဘဏ္ဍံ, ဂဟနဋ္ဌာနေ- ချုံရှုပ်အရပ်၌၊ ပက္ခိပိတွာ- ထည့်ထားခဲ့၍၊ ပုန, နိဝတ္တိတွာ- ပြန်နစ်၍၊ ဂဟေဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ပက္ကမတိ- အံ့၊ ပါတနပစ္စယာ–ကျစေခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ နတ္ထိ၊ ပန- ထိုသို့ပင်ကျစေတုန်းက ပါရာဇိကမရှိပါသော်လည်း၊ အာဂတွာ ထေယျစိတ္တေန, ဂဏှတော- ၏၊ ဥဒ္ဓါရေ - ကြွမြောက်ရာအခါ၌၊ ပါရာဇိကံ။

ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုခိုးသူရဟန်း၏၊ ဝေံ-ဤအကြံသည်၊ အထ ဟောတိ-အံ့၊ (ကိံ)၊ မယာ–သည်၊ ပါတာပေန္တေနေဝ - ကျစေတုန်းကပင်၊ ဝါ-အချိုင်းတုန်းကပင်၊ ဣဒံ- ဤဘဏ္ဍာကို၊ မမ - ၏၊ သန္တကံ – ကို၊ ကတ- ပြီ၊ ဣတိ (ဝေံ)-ဤအကြံသည်၊ (အထဟောတိ)၊ တတော-ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ နံ-ထိုဘဏ္ဍာကို၊ သကသညာယ–မိမိဥစ္စာဟူသော အမှတ်သညာဖြင့်၊ ဂဏှာတိ–အံ့၊ ဂဟဏေ- ယူရာအခါ၌၊ ရက္ခတိ၊ ပန- ထိုသို့ပင် ပါရာဇိကမှ စောင့်သေးပါသော်လည်း၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ ဟောတိ၊ ဒေဟိ - ပြန်ပေးလော၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေ– သော်၊ အဒေန္တဿ - ပြန်မပေးသော ရဟန်း၏၊ သာမိကာနံ , ဓုရနိက္ခေပေ- ၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ သော – ထို ဥစ္စာရှင်သည်၊ ဣမံ – ဤဘဏ္ဍာကို၊ ဆန္ဒေတွာ– စွန့်ပစ်၍၊ ဂတော - ပြီ၊ ဒါနိ, ဣဒံ- ဤဘဏ္ဍာသည်၊ အနဇ္ဈာဝုတ္ထကံ - စွဲ၍မနေအပ်၊ ဝါ - မသိမ်းပိုက်အပ်၊ [အပ္ပရိဂ္ဂဟိတကံ၊ အဿာမိကံတိ အတ္ထော။] ဣတိ- သို့၊ ပံသုကူလသညာယ-ဖြင့်၊ ဂဏှန္တေပိ–ယူသောရဟန်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ [ဘဏ္ဍဒေယျ-ဟူလို။]

ပန-ဆက်၊သာမိကော၊ပေ၊ဝုတ္တမတ္တေနေဝ-ပြောအပ်ကာမျှဖြင့်သာလျှင်၊ ဩလောကေန္တော- သော်၊ တံ - ထို ရဟန်းကို၊ ဒိသွာ, ဣဒါနိ , ဣဒံ - ဤဘဏ္ဍာသည်၊ မယှံ-ငါ၏ ဥစ္စာသည်၊ န–မဟုတ်တော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဓုရနိက္ခေပံ ကတွာ,နိရာလယော–ဘဏ္ဍာ၌ တွယ်တာခြင်းမရှိသည်၊(ဟုတွာ)၊ဆန္ဒေတွာ-၍၊ အထပလာယတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ တံ- ထိုဘဏ္ဍာကို၊ပေ၊ဥဒ္ဓါရေ–ကြွမြှောက်ရာ အခါ၌၊ ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ အာဟရာပေန္တေ -ဥစ္စာရှင်တို့က ဆောင်စေလသော်၊ ဒါတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ အဒေန္တဿ–ပြန်မပေးသောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ကသ္မာ - နည်း၊ တဿ- ထိုရဟန်း၏၊ ပယောဂေန- ကြောင့်၊

www.dhammaransi.com

ဆန္ဒိတတ္တာ - ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ - သို့၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ၊ ပန-ကား၊ အညာသု - မဟာအဋ္ဌကထာမှ အခြားသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝိစာရဏာဝေ - စိစစ်ခြင်းသည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ ပုရိမနယေနေဝ – ဖြင့်ပင်၊ သကသညာယဝါ-ဖြင့်သော်ငင်း၊ ပံသုကူလသညာယဝါ - ဖြင့်သော်ငင်း၊ ဂဏှန္တေပိ-ယူသော ရဟန်း၌လည်း၊ အယမေဝ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော စကားသည်ပင်၊ ဝိနိစ္ဆယော-ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားတည်း၊ ဣတိ-တည်း။....ဟရဏကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပနိဓိမှိ-အပ်နှံထားအပ်သော ဘဏ္ဍာ၌၊(ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံဝေဒိတဗ္ဗော)၊ နာဟံ ဂဏှာမိတိ - ကား၊ သမ္ပဇာန မုသာဝါဒေပိ - ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်သိလျက် ချွတ်ယွင်းသောစကားကို ပြောခြင်းကြောင့်လည်း၊ အဒိန္နာဒါနဿ- ၏၊ ပယောဂတ္တာ- ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ တုမှေ-တို့သည်၊ ကိံ-ကို၊ ဘဏထ-နှ်သနည်း၊ ဣဒံ-ဤ အပ်နှံအပ်လျက် မအပ်နှံ ဟု ပြောခြင်းသည်၊ မယှံ-အား၊ နေဝ အနုရူပံ-မလျောက်ပတ်၊ (ဣဒံ- ဤ မအပ်နှံအပ်ဘဲ အပ်နှံ၏ ဟု ပြောခြင်းသည်)၊ တုမှာကံ - တို့အား၊ န အနုရူပံ – ပတ်၊ ဣတိ အာဒီနိ-ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒန္တဿာပိ-ပြောသော ရဟန်း၏လည်း၊ ဒုက္ကဋမေဝ (ဟောတိ)၊ ရဟော - ဆိတ်ကွယ်ရာ အရပ်၌၊ မယာ-သည်၊ ဧတဿ-ရဟန်း၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ထပိတံ-အပ်နှံထားအပ်ပြီ၊ အညော-ငါတို့ ၂ ဦးမှ အခြားသော၊ ကောစိ - သည်၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊ မေ - အား၊ ဒဿတိ နုခေါ- ပြန်ပေးဦးလတံ့လော၊ နောဒဿတိနုခေါ– လော၊ ဣတိ-သို့၊ သာမိကော-သည်၊ ဝိမတိံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ-အံ့၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ တဿ-ရဟန်း၏၊ ဖရုသာဒိဘာဝံ-ကြမ်းတန်းသူ၏အဖြစ် အစရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒိသွာ - ၍၊ သာမိကော-သည်၊ မယှံ- အား၊ န ဒဿတိ-တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဓုရံ-ကို၊ နိက္ခိပတိ- အံ့၊ တတြ - ထိုသို့ လုလ္လကို လျှော့ချရာ၌၊ [ယောဇနာ၌ "တတြာတိ ဓောရဘဏ္ဍဿာမိကောသု" ဟု နိဒ္ဒါရဏဖွင့်၏။] အယံ ဘိက္ခု-ဤအပ်နှံထားရာ ရဟန်းသည်၊ကိလမေတွာ-ပင်ပန်းစေ၍၊ ဝါ-နှိပ်စက်ပြီးမှ၊ နံ-ထို ဘဏ္ဍာကို၊ ဒဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဒါနေ- ပေးခြင်း၌၊ သဥဿာဟော-အားထုတ်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သည်၊ သစေ(ဟောတိ)၊ဧဝံသတိ၊ တာဝရက္ခတိ- ပါရာဇိက အာပတ်မှ စောင့်သေး၏၊ သော- ထို အပ်နှံအပ်ရာ ရဟန်းသည်၊ ဒါနေ-၌၊ နိရုဿာဟော - အားထုတ်ခြင်းမရှိသည်၊ သစေပိ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိပိ-လည်း၊ ဘဏ္ဍဿာမိကောပန-သည်ကား၊ ဂဟဏေ-ပြန်ယူခြင်း၌၊ သဥဿာဟော သစေ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ, ရက္ခတေဝ - သည်

www.dhammaransi.com

သာ၊ ပန-ကား၊သော-ထိုအပ်နှံအပ်ရာရဟန်းသည်၊ ဒါနေ-၌၊နိရုဿာဟော ယဒိ ဟောတိ၊ ဘဏ္ဍာသာမိကောပိ- သည်လည်း၊ မယှံ-အား၊ န ဒဿတိ- တံ့' ဣတိ-သို့၊မုရံ-ကို၊ နိက္ခိပတိ-အံ့၊ဧဝံ-လျှင်၊ ဥဘိန္နံ - တို့၏၊ မုရနိက္ခေပေန- ကြောင့်၊ ဘိက္ခုနော- ၏၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ မုခေန- နှုတ်ဖြင့်၊ ဒဿာမိ- အံ့၊ ယဒိပိ ဒဒတိ-အံ့၊ စိတ္တေနပန-ဖြင့်ကား၊ အဒါတုကာမော-မပေးလိုသည်၊ ယဒိ ဟောတိ၊ ဧဝံပိ- ဤသို့ ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ သာမိကဿ-၏၊ မုရနိက္ခေ ပေ-၌၊ ပါရာဇိကံ ဟောတိ။

ပန - ဆက်၊ တံ ဥပနိဓိနာမ - ထိုအပ်နှံထားအပ်သော ဘဏ္ဍာမည်သည်၊ သင်္ဂေါပနတ္ထာယ – လုံခြုံစေခြင်းအကျိုးငှါ၊ အတ္တနော – ၏၊ ဟတ္ထေ - ၌၊ ပရေဟိ - တို့သည်၊ ထပိတဘဏ္ဍံ - တည်း၊ (“တသ္မာ – ကြောင့်၊ ဝါ- ထိုသို့ လုံခြုံအောင် အပ်နှံထားအပ်သော ဘဏ္ဍာ၏အဖြစ်ကြောင့် ” ဟု တသ္မာ ထည့်၍ပေး။) အဂုတ္တဒေသတော-မလုံခြုံသော အရပ်မှ၊ ဌာနာ စာဝေတွာ, ဂုတ္တဋ္ဌာနေ - လုံခြုံသော အရပ်၌၊ ထပနတ္ထာယ - ထားခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဟရ တော – ၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ထေယျစိတ္တေနပိ – ဖြင့်လည်း၊ ဌာနာ, စာဝေန္တဿ-၏၊ အဝဟာရော နတ္ထိ၊ ကသ္မာ - နည်း၊ အတ္တနော ဟတ္ထေ, နိက္ခိတ္တတ္တာ-အပ်နှံထားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန–ထိုသို့ပင် အဝ ဟာရမရှိပါသော်လည်း၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ (ဟောတိ)၊ ထေယျစိတ္တေန - ဖြင့်၊ ပရိ ဘုဉ္ဇန္တေပိ- သုံးစွဲသော ရဟန်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ [ဘဏ္ဍဒေယျပင်– ဟူလို၊] တာဝကာလိကဂ္ဂဟဏေပိ–အခိုက်အတန့်မျှ ယူခြင်း၌လည်း၊ တထေ ဝ– ထို့အတူ (ဘဏ္ဍဒေယျ) ပင်တည်း၊ ဓမ္မိစရန္တောတိအာဒိ - အစရှိသော စကားသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ- သည်သာ၊ အယံ – ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ- ပါဠိဝိနိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယမှရှေးဦးစွာ၊ပါဠိဝဏ္ဏနာ–ပါဠိတော်၏အဖွင့်တည်း။

ပန - ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ ဥပနိဓိဘဏ္ဍာ၌၊ ပါဠိဝိနိမုတ္တက ဝိနိစ္ဆယော – ကို၊ ပစ္စုပ္ပန္နာဒိဝသေန-ပစ္စုပ္ပန္နအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တော – ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ၊ ကိရ-ချဲ့၊ ကော-သော၊ ဘိက္ခု- သည်၊ ပရဿ-၏၊ မဟဂ္ဃေ-များသော အဘိုးရှိသော၊ ပတ္တေ–၌၊ လောဘံ– ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ တံ-ထိုသပိတ်ကို၊ ဟရိတုကာမော- ခိုးဆောင်လို သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဿ–ထိုသပိတ်၏၊ ထပိတဋ္ဌာနံ-ထားအပ်ရာ အရပ်ကို၊ သုဋ္ဌု – စွာ၊ သလ္လက္ခေတွာ - ပြီး၍၊ အတ္တနောပိ, ပတ္တံ – ကို၊ တဿေဝ-ထို သပိတ်၏ သာလျှင်၊ သန္တိကေ – အနီး၌၊ ထပေသိ-ပြီ၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ပစ္စူသသမယေ – မိုးသော်အခါ၌၊ အာဂတ္ဝာ, ဓမ္မံ- ပါဠိအဋ္ဌကထာဓမ္မကို၊

www.dhammaransi.com

ဝါစာပေတွာ- ဆိုစေပြီး၍၊ ဝါ-ပို့ချပြီး၍၊ နိဒ္ဒါယမာနံ- အိပ်ပျော်နေသော၊ မဟာထေရံ- ကို၊ အာဟ၊ (ကိံ)၊ ဘန္တေ-ရား၊ ဝန္ဒာမိ-၏၊ ဣတိ (အာဟ)၊ သော- ၎င်းသူသည်၊ ကော-အဘယ်သူနည်း၊ ဣတိ-၍သို့မေးပြီ၊ ဘန္တေ-ရား၊ အဟံ အာဂန္တုကဘိက္ခု-တပည့်တော် အာဂန္တုကရဟန်းပါတည်း၊ ကာလ သော ဝ - စောစော၌ပင်၊ ဂန္တုကာမော- ပြန်သွားလိုသည်၊ အမှိ- ဖြစ်ပါ၏၊ အသုကသ္မိံဥဒ္ဒေသေ-ထိုမည်သောအရပ်၌လည်း၊ မေ-သည်၊ ဤဒိသေနနာမ- ဤကဲ့သို့ရှိအပ်သည်မည်သော၊ အံသဗဒ္ဓကေန-ပခုံးလွယ်ကြိုးဖြင့်၊ ဤဒိသာယ- သော၊ ပတ္တတ္ထဝိကာယ- သပိတ်အိပ်ဖြင့်၊ [ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏာ။]ပတ္တော- ကို၊ ထပိတော- ထားအပ်ပါပြီ၊ ဘန္တေ, သာဓု- တောင်းပန်ပါ၏၊ အဟံ, တံ- ထို သပိတ်ကို၊ လဘေယျံ - ရလိုပါ၏၊ ဝါ - ရပါရစေ၊ ဣတိ - ၍သို့လျှောက်အံ့၊ ထေရော ပဝိသိတွာ, တံ- ထို ညွှန်ပြအပ်သော သပိတ်ကို၊ ဂဏှိ- အံ့၊ ဥဒ္ဓါရေ ယေဝ – အခါ၌ပင်၊ စောရဿ – ခိုးသူရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ အာဂတ္ဝာ လာ၍၊ [သပိတ်ယူရာမှ ထွက်လာ၍။] တွံ–သင်သည်၊ ကော– အဘယ်သူသည်၊ အသိ-နည်း၊ အဝေလာယ-အချိန်မဲ့ အခါမဲ့၌၊ အာဂတော- လာဘိ၏၊ ဣတိ - ၍သို့၊ ဝုတ္တေ – ပေါက်ငန်း ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဘီတော (ဟုတွာ)၊ သစေ ပလာယတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ-သို့၊ ပတ္တာဝ- ရောက် ပြီး၍သာလျှင်၊ ပလာယတိ-ပြေးရာရောက်၏၊ ထေရဿပန-၏ကား၊ သုဒ္ဓစိတ္တ တ္တာ - ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)။

ထေရော, တံ-ထို ညွှန်ပြအပ်သော သပိတ်ကို၊ ဂဏှိဿာမိ - အံ့၊ ဣတိ - ၍သို့ကြံ၍၊ အညံ- အခြားသပိတ်ကို၊ ဂဏှိ-အံ့၊ ဧသေဝနယော၊ [“ဥဒ္ဓါရေ ယေဝ စောရဿ ပါရာဇိကံ”ဟူသော နည်းပင်တည်း-ဟူလို။] ပန – ဆက်၊ အယံ – ဤနည်းသည်၊ အညံ - သော၊ တာဒိသမေဝ – ထို ညွှန်ပြအပ်သော သပိတ်နှင့် အလားတူ သပိတ်ကိုသာလျှင်၊ ဂဏှန္တေ- ယူပေးသော ထေရ်ကြီး ၌၊ ယုဇ္ဇတိ - သင့်၏၊ [“ပါရာဇိကဟူသော စကားသည်သင့်၏ - ဟူလို။] (ကိသ္မိံဝိယ - အဘယ်ဝတ္ထု၌ ကဲ့သို့နည်း၊) မနုဿဝိဂ္ဂဟေ - မနုဿဝိဂ္ဂဟ သိက္ခာပုဒ်၌၊ အာဏတ္တသဒိသဝတ္ထုသ္မိံဝိယ – စေခိုင်းအပ်သူနှင့် တူသူကို သတ်မိသော ဝတ္ထု၌ကဲ့သို့တည်း။ [ထိုဝတ္ထု၌လည်း ပါရာဇိကကျ၏။] ပန - ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္ဒိယံ - ၌၊ ပဒဝါရေန - ခြေလှမ်းအကြိမ်ဖြင့်၊ ကာရေ တဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [မထေရ်ယူပေးအပ်သောသပိတ်ကို ယူသွားသောခိုးသူရဟန်းကို ဒုတိယခြေလှမ်းဖြင့် ပါရာဇိကဆုံးဖြတ်ထိုက်၏-ဟူလို၊] တံ-ထိုစကားသည်၊ အညံ- သော၊ အတာဒိသမေဝ-ထိုကဲ့သို့ မရှိအပ်သော

www.dhammaransi.com

သပိတ်ကိုသာလျှင်၊ ဂဏှာဒ္ဓ - ယူပေးသောထေရ်၌၊ ယုဇ္ဇတိ-၏၊ တံမညမာ
နော - ထို ခိုးသူရဟန်းသည် ညွှန်ပြအပ်သော သပိတ် ဟု မှတ်ထင်သည်၊
(ဟုတွာ-၍၊)အတ္တနော-၏၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂဏှိတွာ-၍၊ အဒါသိ-အံ့၊ စောရဿ-
ခိုးသူရဟန်းအား၊ သာမိကေန – သည်၊ ဒိန္နတ္တာ - ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ နတ္ထိ၊
ပန-ထိုသို့ပင် ပါရာဇိကမရှိပါသော်လည်း၊ အသုဒ္ဓစိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ-
ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ၊ တံမညမာနော-သည်၊ (ဟုတွာ) စောရဿေဝ-၏
သာလျှင်၊ ပတ္တံ - ကို၊ ဂဏှိတွာ အဒါသိ၊ ဧဝမပိ – ဤသို့ ပေးရာ၌လည်း၊
စောရဿ-၏၊ အတ္တနော- ၏၊ သန္တကတ္တာ- ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ နတ္ထိ၊ ပန–
သော်လည်း၊ အသုဒ္ဓစိတ္တေန- ဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ- ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋမေဝ – ဒုက္ကဋ်
ပင်တည်း၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ယူခြင်းတို့၌၊ ထေရဿ–၏၊ အနာပတ္တိ။

အပရော– အခြားရဟန်းသည်၊ ပတ္တံ-ကို၊ စောရေဿာမိ-ခိုးအံ့၊ ဣတိ–
ဤသို့ကြံ၍၊ တထေဝ - ထို့အတူသာလျှင်၊ [စာချပြီး၍ အိပ်ပျော်နေသည်ကို
"တထေဝ"ဟုဆိုသည်။]နိဒ္ဒါယမာနံ-အိပ်ပျော်နေသော၊ ထေရံ ဝန္ဒိ၊ အယံ-
သည်၊ ကော-နည်း၊ ဣတိစ-ဤသို့လည်း၊ ဝုတ္တေ-မေးအပ်သော်၊ ဘန္တေ၊ အဟံ
ဂိလာနဘိက္ခု – တပည့်တော် ဂိလာနရဟန်းပါတည်း၊ မေ - အား၊ ဧကံ –
တလုံးသော၊ ပတ္တံ - ကို၊ တာဝဒေထ – ပေးတော်မူပါကုန်ဦး၊ ဂါမဒွါရံ -
ရွာတံခါးသို့၊ [ရဟန်းများနှင့် လျောက်ပတ်သောစကား အသုံးအနှုန်းဖြင့်
" ဂါမဒွါရံ " ဟု ဆိုသည်၊ " အန္တောဂါမံ " ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်။] ဂန္တွာ
ဘေသဇ္ဇံ အာဟရိဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်အံ့၊ ထေရော, ဣဓ-ဤ
ကျောင်း၌၊ ဂိလာနော နတ္ထိ၊ အယံ – ဤရဟန်းသည်၊ စောရော ဘဝိဿတိ၊
ဣတိ-သို့၊ သလ္လက္ခေတွာ-ပြီး၍၊ ဣမံ-ဤသပိတ်ကို၊ဟရတု-ဆောင်ပစေ၊ ဣတိ-
ဤသို့ကြံ၍၊ အတ္တနော-၏၊ ဝေရိဘိက္ခုဿ-ရန်သူရဟန်း၏၊ ပတ္တံ နီဟရိတွာ,
အဒါသိ- ပြီ၊ ဒွိန္နမ္ပိ- ၂ ပါးလုံးတို့၏လည်း၊ ဥဒ္ဓါရေယေဝ - ၌ပင်၊ ပါရာဇိကံ
(ဟောတိ)၊ ဝေရိဘိက္ခုဿ, ပတ္တော-တည်း၊ ဣတိ သညာယ– ဤသို့သော
အမှတ်သညာဖြင့်၊ အညဿ-၏၊ ပတ္တံ, ဥဒ္ဓရန္တေပိ-ထုတ်ဆောင်သောရဟန်း
၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ပန-ဆက်၊ အယံ–ဤသပိတ်သည်၊ ဝေရိဿ-ရန်သူ
ရဟန်း၏သပိတ်တည်း၊ ဣတိ သညာယ, စောရဿေဝ-၏သာလျှင်၊ ပတ္တံ ဥဒ္ဓ
ရိတွာ သစေ ဒေတိ၊ (ဧဝံသတိ) ၊ပေ၊ အယံ - ဤသပိတ်သည်၊ ဝေရိဿ- ၏၊
(ပတ္တော–တည်း၊)ဣတိ–သို့၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အတ္တ
နော ပတ္တံ , အထ ဒေတိ – အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥဘိန္နမ္ပိ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊
ကော–သော၊ မဟာထေရော, ဥပဋ္ဌာကံ = အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော၊ ဒဟရ

www.dhammaransi.com

ဘိက္ခုံ-ရဟန်းငယ်ကို၊ (အာဟ၌စပ်၊) ပတ္တစီဝရံ ဂဏှ၊ပေ၊စရိဿာမာတိ-စရိဿာမဟူ၍၊ ဝါ-သပိတ် သင်္ကန်းကိုယူလော, ထို မည်သောရွာသို့ သွား၍ ဆွမ်းအလို့ငှါ လှည့်လည်ချကြစို့ဟူ၍၊ အာဟ – ပြီ၊ ဒဟရော- ရဟန်းငယ်သည်၊ ဂဟေတွာ – သပိတ် သင်္ကန်းကိုယူ၍၊ ထေရဿ– ၏၊ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော-မှ၊ ဂစ္ဆန္တော- စဉ်၊ ထေယျစိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတွာ, သီသေ- ၌၊ ဘာရံ– ကို၊ ခန္ဓေ – ၌၊ သစေ ကရောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ နတ္ထိ၊ ကသ္မာ – နည်း၊ အာဏတ္တိယာ-စေခိုင်းခြင်းဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ-တည်း၊ပန-သို့မဟုတ်၊ မဂ္ဂတော-သွားမြဲလမ်းမှ၊ ဩက္ကမ္မ– ဖဲ၍၊ အဋဝိံ – တောအုပ်သို့၊ သစေ ပဝိသတိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ပဒဝါရေန ကာရေတဗ္ဗော၊ [ဒုတိယခြေလှမ်း၌ ပါရာဇိက- ဟူလို၊] အထ – သို့မဟုတ်၊ နိဝတ္တိတွာ, ဝိဟာရာဘိမုခေါ – ကျောင်းသို့ ရှေးရှုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပလာယိတွာ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ-ဝင်ပြီး၍၊ ဂစ္ဆတိ-ရှေ့ ဆက်လက်သွားအံ့၊ ဥပစာရာတိက္ကမေ – ကျောင်းဥပစာကို လွန်ရာအခါ၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ မဟာထေရဿ–၏၊ နိဝါသန ပရိဝတ္တနဋ္ဌာနတော-သင်းပိုင်ကို လဲလှယ်ဝတ်ရာအရပ်မှ၊ ဂါမာဘိမုခေါ (ဟုတွာ)၊ အထာပိ ပလာယတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဂါမူပစာရာတိက္ကမေ- ၌၊ [ရွာ၏ ဟိုဘက်ဥပစာကို လွန်ရာအခါ ၌၊]ပေ၊ ပန-ဆက်၊ ဥဘောပိ- ၂ ပါးလုံးတို့သည်လည်း၊ ပိဏ္ဍာယ, စရိတွာ-ပြီး၍၊ ဘုဉ္ဇိတွာဝါ– သော်၎င်း၊ ဂဟေတွာဝါ– ဆွမ်းကိုယူ၍သော်၎င်း၊ ယဒိ နိက္ခမန္တိ၊ ထေရောစ ပုနပိ, တံ - ထို ရဟန်းငယ်ကို၊ ပတ္တစီဝရံ ဂဏှ,ဝိဟာရံ ဂမိဿာမာတိ-ဂမိဿာမဟူ၍၊ ဝဒတိ-အံ့၊ တတြစ–ထိုသို့ ပြောရာ၌လည်း၊ သော–ထိုရဟန်းငယ်သည်၊ ပုရိမနယေနေဝ၊ပေ၊အဝူပသန္တေနေဝ–မငြိမ်း အေးသေးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ထေယျစိတ္တေန၊ ဂစ္ဆတိ-ရှေ့သို့သွားအံ့၊ ဥပစာရာတိက္ကမေ - ကျောင်း၏ ဟိုဘက်ဥပစာကို လွန်ရာအခါ၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန- ဆက်၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ အနာဏတ္တော – သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဂဏှာတိ-သပိတ် သင်္ကန်းကိုယူ၏၊ တဿ- ထိုရဟန်း၏၊ သီသေ-၌၊ ဘာရံ- ကို၊ ခန္ဓေ - ၌၊ ကရဏာဒီသုပိ- တို့၌လည်း၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ သေသံ - ကြွင်းသောအစီအရင်သည်၊ ပုရိမသဒိသမေဝ – ရှေ့ အစီအရင်နှင့် တူသည်သာ။

သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ ။သေသန္တိ-မဂ္ဂုက္ကမန (လမ်းမှ ဖဲခြင်း) ဝိဟာရာဘိမုခဂမနာဒိ သဗ္ဗံ၊ ပုရိမသဒိသမေဝါတိ– အနာဏတ္တိယာ ဂဟိတေပိ (မခိုင်းဘဲ ယူအပ်ပါသော်လည်း) သာမိကဿ ကထေတွာ ဂဟိတတ္တာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဝိဟာရူပစာရာဒိ သဗ္ဗံ ခေတ္တမေဝါတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။

www.dhammaransi.com

ပန-ကား၊ ယော- အကြင် ရဟန်းသည်၊ အသုကံနာမ- သော၊ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ စီဝရံ, ဓောဝိတွာ-ဖွတ်လျှော်ပြီး၊ ဧဟိ- ပြန်ခဲ့လော၊ ဣတိဝါ-ဤသို့ သော်၎င်း၊ ရဇိတွာ - ဆိုးပြီး၍၊ ဧဟိ - ပြန်ခဲ့လော၊ ဣတိဝါ- သော်၎င်း၊ ဝုတ္တော (သမာနော - သော်၊) သာဓုတိ - ကောင်းပါပြီ ဟူ၍၊ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ၊ တဿပိ - ထို ရဟန်း၏လည်း၊ အန္တရာမဂ္ဂေ၊ ပေ၊ မဂ္ဂါ- သွားမြဲ လမ်းမှ၊ ဩက္ကမနေ-ဖဲခြင်း၌၊ ပဒဝါရေန ကာရေတဗ္ဗော၊ တံဝိဟာရံ - သို့၊ ဂန္တွာ- ရောက်၍၊ တတ္ထေဝ - ထိုကျောင်း၌ပင်၊ ဝသန္တော - လျက်၊ ထေယျ စိတ္တေန, ပရိဘုဉ္ဇန္တော-သုံးစွဲလျက်၊ ဇီရာပေတိ-ဆွေးမြေ့စေအံ့၊ စောရာဝါ- တို့သည်မူလည်း၊ တဿ - ရဟန်း၏၊ တံ - သင်္ကန်းကို၊ ဟရန္တိ - န်အံ့၊ အဝ ဟာရော နတ္ထိ၊ ပန-သော်လည်း၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ ဟောတိ၊ တတော-ထိုကျောင်း မှ၊ နိက္ခမိတွာ - ထွက်၍၊ အာဂစ္ဆတောပိ - ပြန်လာသော ရဟန်း၏လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ [အန္တရာမဂ္ဂေ ထေယျစိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတွာ-စသည်ညွှန်းသည်။]

ပန-ကား၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ အနာဏတ္တော- ဘဲ၊ ထေရေန- သည်၊ နိမိတ္တေ - နိမိတ်ကို၊ ကတေဝါ - ပြုအပ်သော်၎င်း၊ [ငါ၏ သင်္ကန်း နွမ်းနေပြီ၊ ဘယ်သူများ ဆိုးပေးပါမလဲ ဟု ဆိုးပေးစေလိုသော အရိပ်နိမိတ် ပြုအပ်သော်။] သယမေဝ - မိမိကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ကိလိဋ္ဌ - ညစ်နွမ်းသော သင်္ကန်းကို၊ သလ္လက္ခေတွာဝါ-မှတ်သားပြီး၍သော်၎င်း၊ ဘန္တေ,စီဝရံ,ဒေထ- ပေးလိုက်ပါကုန်၊ အသုကံနာမဂါမံ ဂန္တွာ, ရဇိတွာ-ပြီး၍၊ အာဟရိဿာ မိ-ပြန်ဆောင်ခဲ့ပါအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ဂဟေတွာ,ဂစ္ဆတိ-၏၊ တဿ- ထို ရဟန်း၏၊ ပေ၊ ကသ္မာ - နည်း၊ အနာဏတ္တိယာ- မစေခိုင်းခြင်းဖြင့်၊ ဂဟိ တတ္တာ-တည်း၊ မဂ္ဂါ - မှ၊ ဩက္ကမတောပိ - ဖဲသွားသော ရဟန်း၏၎င်း၊ ပဋိ ဝတ္တိတွာ, တမေဝ ဝိဟာရံ-သို့ပင်၊ အာဂန္တွာ, ဝိဟာရသီမံ-ကျောင်းအပိုင်း အခြားကို၊ အတိက္ကမတောပိ-လွန်သွားသော ရဟန်း၏၎င်း၊ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ [မစေခိုင်းအပ်ဘဲ ထေရ်နှင့်အတူ သပိတ်သင်္ကန်းယူသွားပုံကိုပြသော "ယော ပန အနာဏတ္တော "စသော ဝါရကိုညွှန်းသည်။] ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ တတ္ထ- ထိုရွာသို့၊ ဂန္တွာ, ရဇိတွာ-ပြီး၍၊ ပစ္စာဂစ္ဆတောပိ- ပြန်လာသော ရဟန်း၏လည်း၊ ထေယျစိတ္တေ-သည်၊ ဥပ္ပန္နေ-သော်၊ ဧသေဝ နယော၊ ပန- ဆက်၊ ယတ္ထ-အကြင်ကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂတော-ရောက်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်း တိုက်၌၊ (ဝသန္တော)ဝါ - နေလျက်သော်၎င်း၊ အန္တရာမဂ္ဂေ- ၌၊ ဝိဟာရေ- ကျောင်းတိုက်တတိုက်၌၊ (ဝသန္တော)ဝါ- သော်၎င်း၊ တမေဝ ဝိဟာရံ- ထို မူလကျောင်းတိုက်သို့သာ၊ ပစ္စာဂန္တွာ- ပြန်လာ၍၊ တဿ-ထို မူလကျောင်း

www.dhammaransi.com

တိုက်၏၊ ကေပသော–တခုသောဘေး၌၊ [ကျောင်းတိုက်က ကြီးလွန်း၍ မိမိကို မမြင်စေဘဲ ကျောင်းတိုက်အတွင်း တခုသောကျောင်း၌ နေလျက်၊] ဥပစာရ သီမံ–ဥပစာရသိမ်ကို၊ အနတိက္ကမိတွာ- မလွန်မူ၍၊ ဝသန္တောဝါ-သော်၎င်း၊ ထေယျစိတ္တေန, ပရိဘုဉ္ဇန္တော- လျက်၊ ဇိရာပေတိ–အံ့၊ စောရာဝါ- တို့သည် သော်လည်း၊ တဿ- ထို ရဟန်း၏၊ တံ- ထို သင်္ကန်းကို၊ ဟရန္တိ၊ ယထာဝါ တထာဝါ–အမှတ်မထား တပါးပါးသော အကြောင်းကြောင့်မူလည်း၊ [မီး လောင်ခြင်း, ခြစားခြင်း စသော အကြောင်းကြောင့်၊] နဿတိ–ပျက်စီးအံ့၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ (ဟောတိ)၊ ပန- ကား၊ ဥပစာရသီမံ- ကို၊ အတိက္ကမတော- လွန်သွားသောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)။

ပန-ကား၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ ထေရေန-သည်၊ နိမိတ္တေ-ကို၊ ကရီယမာနေ-သော်၊ ဘန္တေ,ဒေထ-ပေးလိုက်ပါကုန်၊ အဟံ,ရဇိတွာ-ပြီး၍၊ အာဟရိဿာမိ–အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတွာ-ပြီး၍၊ ဘန္တေ,ကတ္ထ–အဘယ်အရပ် သို့၊ ဂတွာ, ရဇာမိ-ဆိုးရပါမည်နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆတိ - အံ့၊ ထေရောစ, နံ-ထို ရဟန်းကို၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်သို့၊ (ဂတွာ ရဇိတုံ)ဣစ္ဆသိ၊ တတ္ထ-သို့၊ ဂတွာ ရဇာဟိ–လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ–အံ့၊ အယံ–ဤ ရဟန်းသည်၊ ဝိသဋ္ဌ ဒူတောနာမ – စွန့်လွှတ်အပ်သော တမန်မည်၏၊ (တဿ)၊ ထေယျစိတ္တေန, ပလာယန္တောပိ-ပြေးပါသော်လည်း၊ အဝဟာရေန နကာရေတဗ္ဗော၊ ပန- ဆက်၊ ထေယျစိတ္တေန , ပလာယတောပိ- ၏၎င်း၊ ပရိဘောဂေနဝါ – သုံးစွဲ ခြင်းအားဖြင့်သော်၎င်း၊ အညထာဝါ- တပါးပါးသော အကြောင်းအားဖြင့် သော်၎င်း၊ (တနည်းနည်းဖြင့်သော်၎င်း – ဟူလို။) နာသယတောပိ–ပျက်စီး စေသော ရဟန်း၏၎င်း၊ ဘဏ္ဍဒေယျမေဝ ဟောတိ။

ဘိက္ခု-ရဟန်းတပါးသည်၊ ဘိက္ခုဿ - ရဟန်းတပါး၏၊ ဟတ္ထေ , ကိဉ္စိ- သော၊ ပရိက္ခာရံ-ကို၊ ပဟိဏတိ-ပေးပို့အံ့၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ မှာ၍ ပေးပို့ သနည်း၊)အသုကဝိဟာရေ-၌၊ အသုကဘိက္ခုဿ-အား၊ ဒေဟိ-ပေးပါလေ၊ ဣတိ–ဤသို့မှာ၍ပေးပို့အံ့၊ တဿ-ထိုတမန်ရဟန်း၏၊ ထေယျစိတ္တေ-သည်၊ ဥပ္ပန္နေ–သော်၊ သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု- အလုံးစုံသော အရာတို့၌၊ [သီသေဘာရံ ခန္ဓေ

ထေယျ၊ပေ၊ဇိရာပေတိ။ ။ထေယျစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ဌာနာ စာဝနံ အကတွာ နိဝတ္ထ ပါရုတနီဟာရေနေဝ (ဝတ်မြဲအတိုင်း, ရုံမြဲအတိုင်းသာလျှင်)ပရိဘုဉ္ဇန္တော ဇိရာ ပေတိ၊ ဤသို့ ဌာနာစာဝန မပြုဘဲ ဝတ်ထားသည့်အတိုင်း ဆွေးမြေ့စေမှုသာ ဘဏ္ဍာ ဒေယျ၊ ဌာနာစာဝေန္တဿ ပန ထေယျစိတ္တေ သတိ ပါရာဇိကမေဝ၊ သီသေ ဘာရံ ခန္ဓေ ကရဏာဒီသု ဝိယ။

www.dhammaransi.com

ကရဏ အစရှိသောအရာတို့၌- ဟူလို။] အသုကံနာမ၊ ပေ၊ဟောတိ တွေ-ဟေါ ဟူသော ဤစကားရပ်၌၊ ဝုတ္တသဒိသော-ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်နှင့် တူသော၊ ဝိနိစ္ဆယော (ဟောတိ)၊ အပရော – တပါးသော ရဟန်းသည်၊ ဘဏ္ဍုံ-ကို၊ ပဟိဏိတုကာမော-အပို့ခိုင်းလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကော-သည်၊ ဂဟေတွာ,ဂမိဿတိနုခေါ-သွားပါလတံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ နိမိတ္တံ,ကရောတိ-၏၊ တတြ- ထိုသို့ပြုရာ၌၊ ကော – ရဟန်းတပါးသည်၊ ဘန္တေ, ဒေထ-ကုန်၊ အဟံ- သည်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဂမိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ ဂဟေ တွာ- ၍၊ စေ ဂစ္ဆတိ– အံ့၊ တဿ- ရဟန်း၏၊ ထေယျစိတ္တေ- သည်၊ ဥပ္ပန္နေ- သော်၊ သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု–တို့၌၊ ဒေထ ဘန္တေ စီဝရံ၊ပေ၊အာဟရိဿာမိတိ တွေ- ၌၊ ဝုတ္တသဒိသော-သော၊ဝိနိစ္ဆယော(ဟောတိ)၊ထေရေန-သည်၊ စီဝရတ္ထာ ယ- ၄ါ၊ ဝတ္ထံ-အဝတ်စကို၊ လဘိတွာ- ၍၊ ဥပဋ္ဌာကကုလေ–အလုပ်အကျွေး အိမ်၌၊ ထပိတံ-ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ အထ - ထို အခါ၌၊ အဿ – ထို ထေရ်၏၊ အန္တေဝါသိကော – အနီးနေ တပည့်သည်၊ ဝတ္ထံ – ကို၊ ဟရိတု ကာမော-သည်၊(ဟုတွာ)၊ တတြ- ထိုအိမ်သို့၊ ဂန္တွာ-၍၊ တံဝတ္ထံ- ကို၊ ဒေထ ကိရ- ပေးလိုက်ပါကုန်တဲ့၊ ဣတိ - သို့၊ ထေရေန - သည်၊ ပေသိတောဝိယ- စေခိုင်းအပ်သူသည် ကဲ့သို့၊ ဝဒတိ-အံ့၊ တဿ–ထို အန္တေဝါသိက ရဟန်း၏၊ ဝစနံ-ကို၊ သဒ္ဒဟိတွာ-၍၊ ဥပါသကေန – သည်၊ ထပိတံ - ထားအပ်သော အဝတ်စကို၊ ဥပါသိကာဝါ- သည်သော်၎င်း၊ ဥပါသိကာယ–သည်၊ ထပိတံ- ကို၊ ဥပါသကောဝါ– သည်သော်၎င်း၊ အညော - သော၊ ကောစိဝါ - တစုံ တယောက်သည်သော်၎င်း၊ နီဟရိတွာ- ၍၊ ဒေတိ - အံ့၊ ဥဒ္ဓါရေယေဝ - ၌ သာလျှင်၊ အဿ-ထို အန္တေဝါသိက ရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ ထေရဿ-၏၊ ဥပဋ္ဌာကေဟိ-တို့သည်၊ ဣမံ – ဤအဝတ်ကို၊ ထေရဿ- အား၊ ဒဿာမ – လှူကုန်အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ အတ္တနော- ၏၊ ဝတ္ထံ–သည်၊ ဝါ-ကို၊ ထပိတံ သစေဟောတိ၊ အထ– ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထို ထေရ်၏၊ အန္တေဝါသိကော - သည်၊ [ထိုအကြံကို တနည်းနည်းဖြင့်သိသော တပည့်။] တံ-ထိုအဝတ်ကို၊ ဟရိတုကာမော- ဆောင်ယူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တတ္ထ- ထိုထေရ်၏အလုပ်အကျွေးအိမ်သို့၊ ဂန္တွာ (ဝဒတိ-၌စပ်)၊ ထေရဿ- အား၊ ဝတ္ထံ-ကို၊ ဒါတုကာမာ–လှူလိုကုန်သည်၊ အတ္ထကိရ– ဖြစ်ကုန်သတဲ့ ဟု ကြားရ၏၊ တံ-ထို အဝတ်ကို၊ ဒေထ– ပေးလိုက်ကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-အံ့၊ တေစ – ထို အလုပ်အကျွေး ဒါယကာတို့သည်လည်း၊ အဿ - ထို ရဟန်း၏ စကားကို၊ သဒ္ဒဟိတွာ- ယုံကြည်၍၊ [ထေရ်ဘို့တောင်းသည်–ဟု ယုံကြည်၍၊]

www.dhammaransi.com

ဘန္တေ မယံ, ဘောဇေတွာ- ဆွမ်းကျွေးပြီး၍၊ ဝါ– မှ၊ ဒဿာမ - လှူကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ထပယိမှ – ထားပါကုန်ပြီ၊ ဟန္ဒ-ရေ၊ ဂဏှာဟိ-ယူသွားပါလော၊ ဣတိ – ဤသို့လျှောက်၍၊ ဒေန္တိ–ပေးလိုက်ကုန်အံ့၊ သာမိကေဟိ-တို့သည်၊ ဒိန္နတ္တာ – ပေးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ နတ္ထိ၊ ပန – ထိုသို့ပင် ပါရာဇိက မရှိသော်လည်း၊ အသုဒ္ဓစိတ္တေန - ဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ – ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ–သည်ဖြင်း၊ ဘဏ္ဍဒေယျဉ္စ-သည်ဖြင်း၊ ဟောတိ။

ဘိက္ခု-ရဟန်းတပါးသည်၊ ဘိက္ခုဿ-ရဟန်းတပါးအား၊ ဝတွာ-မှာ၍၊ ဂါမံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ–အံ့၊ (ကိံ-အဘယ်သို့မှာ၍ သွားသနည်း၊) ဣတ္ထန္နာမော-ဤအမည်ရှိသော ဒါယကာသည်၊ မမ – အား၊ ဝဿာဝါသိကံ – မိုးလပတ်လုံး နေကုန်သော ရဟန်းတို့အားလှူအပ်သော သင်္ကန်းကို၊ [ဤသင်္ကန်းကို " ဝါဆိုသင်္ကန်း " ဟု ခေါ်ကြ၏၊ စင်စစ်ကား ဝါဆိုသင်္ကန်းမဟုတ်, ဝါကျွတ်သင်္ကန်းတည်း။] ဒဿတိ - လှူပါလတ့ံ၊ တံ - ထိုသင်္ကန်းကို၊ ဂဟေတွာ - ၍၊ ထပေယျာသိ - ထားလိုက်ပါလော၊ ဣတိ – ဤသို့ မှာ၍သွားအံ့၊ သော ဘိက္ခု – သည်၊ သာဓူတိ - ကောင်းပါပြီဟု (ဝန်ခံပြီး၍)၊ တေန– ထိုဒါယကာသည်၊ ဒိန္နံ-လှူအပ်သော၊ မဟဂ္ဃ သာဋကံ-များသောအဘိုးရှိသောအဝတ်ကို၊ အတ္တနာ – သည်၊ လဒ္ဓေန – ရအပ်သော၊ အပ္ပဂ္ဃ သာဋကေန – နည်းသောအဘိုးရှိသောအဝတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ ထပေတွာ–၍၊ အာဂတေန–ပြန်လာသော၊ တေန – ထိုရဟန်းသည်၊ အတ္တနော – ၏၊ မဟဂ္ဃ သာဋကဿ – ကို၊ လဒ္ဓဘာဝံ – ကို၊ ဥတ္တာဝါ – သော်ဖြင်း၊ အဥတ္တာဝါ - မသိဘဲ သော်ဖြင်း၊ မေ – ၏၊ ဝဿာဝါသိကံ - ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်းကို၊ ဒေဟိ- ပေးပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ တဝ-အရှင်ဘုရား၏ အတွက်၊ ထူလ သာဋကော-ကြမ်းသောအဝတ်ကို၊ လဒ္ဓေါ-ရအပ်ပြီ၊ မယှံပန– တပည့်တော်၏ကား၊ သာဋကော, မဟဂ္ဃော-၏၊ ဒွေပိ-၂ ထည်လုံးတို့ကိုလည်း၊ အသုကသ္မိံ နာမ ဩကာသေ-ထိုမည်သောအရပ်၌၊ ထပိတာ-နပြီ၊ ပဝိသိတွာ, ဂဏှာဟိ–လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-အံ့၊ တေန – ထိုရဟန်းသည်၊ ပဝိသိတွာ, ထူလ

သာမိကေဟိ ဒိန္နတ္တာ ။ ။ ရဟန်းက လိမ်၍တောင်း၏၊ ဥစ္စာရှင်တို့က ထေရ်ဘို့ တောင်းသည်ထင်၍ပေး၏၊ ဥစ္စာရှင်တို့ကပေးသောကြောင့် ပါရာဇိကမရှိ၊ ဤစကားကို ကောက်ချက်ချလျှင် ဥစ္စာရှင်တို့၏ ကိုယ်စားလည်က (မင်းမှုထမ်းက) ပေးလျှင်လည်း ပါရာဇိက မရှိဟုပင် စကားကျ၏၊ သို့သော် အသုဒ္ဓစိတ်ဖြင့် ယူသောကြောင့် ဒုက္ကဋ် အာပတ်နှင့် ဘဏ္ဍဒေယျဖြစ်သည်၊ ဤအဓိပ္ပါယ်သွားဖြင့် အလားတူ ခိုင်းခြင်းများကို စဉ်းစားကြပါလေ။

www.dhammaransi.com

သာဋကေ-ကို၊ ဂဟိတေ–ပြီးသော်၊ ဋတရဿ-အခြားသောရဟန်း၏၊ ဝါ– သည်၊ ဋတရံ-အခြားသောများသော အဘိုးရှိသောအဝတ်ကို၊ ဂဏှတော- ယူလသော်၊ ဥဒ္ဓါရေ-၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ တဿ - ထို ရဟန်း၏၊ သာဋ ကေ–၌၊ အတ္တနော-၏၊ နာမံ - နာမည်ကိုငင်း၊ အတ္တနော - ၏၊ သာဋကေ, တဿ–ထိုရဟန်း၏၊ နာမံစ - ကိုငင်း၊ လိခိတွာ-ရေးပြီး၍၊ ဂစ္ဆ– သွားချေ၊ နာမံ-ကို၊ ဝါစေတွာ - မိမိဘာသာ ဆိုစေ၍၊ ဝါ-ဖတ်၍၊ ဂဏှာဟိ-လော၊ ဣတိ, အထာပိ ဝဒတိ- အကယ်၍မူလည်း ပြောအံ့၊ တတြာပိ-ထိုသို့ ပြောရာ ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊[''ဥဒ္ဓါရေ ပါရာဇိကံ''ဟူသော နည်းပင်-ဟူလို။] ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ အတ္တနာစ - သည်ငင်း၊ တေနစ-ထို ရဟန်းသည်ငင်း၊ လဒ္ဓသာဋကေ- တို့ကို၊ ဧကတော – တပေါင်းထည်း၊ ထပေ တွာ-ပြီး၍၊ တံ–ထိုရဟန်းကို၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒတိ-၏၊(ကိံ)၊ တယာစ-သည်ငင်း၊ မယာစ– သည်ငင်း၊ လဒ္ဓသာဋကာ– တို့ကို၊ ဒွေပိ – ၂ ထည်လုံးတို့ကိုလည်း၊ အန္တောဂဗ္ဘေ-အခန်းတွင်း၌၊ ထပိတာ–ကုန်ပြီ၊ ဂစ္ဆ -သွားချေ၊ ယံ-အကြင် အဝတ်ကို၊ (ဂဏှိတုံ)၊ ဣစ္ဆသိ-၏၊ တံ-ထိုအဝတ်ကို၊ ဝိစိနိတွာ-ရွေးချယ်၍၊ ဂဏှာဟိ – လော၊ ဣတိ - သို့၊ (ဝဒတိ)၊ သောစ – ထို ရဟန်းသည်လည်း၊ လဇ္ဇာယ – ရှက်ခြင်းကြောင့်၊ [အကောင်းကို ယူရမှာ ရှက်သောကြောင့်။] အာဝါသိကေန-ကျောင်းနေရဟန်းသည်၊ လဒ္ဓ-သော၊ ထူလသာဋကမေဝ- ကိုသာ၊ ဂဏှေယျ–ယူရာ၏၊ တတြ-ထိုသို့ယူရာ၌၊ အာဝါသိကဿ–၏၊ ဝါ– သည်၊ ဝိစိနိတွာ - အာဂန္တုရဟန်းက ရွေးချယ်ပြီး၍၊ ဂဟိတာဝသေသံ - ယူအပ်ပြီးမှ အကြွင်းဖြစ်သော၊ ဣတရံ - အခြားသော (များသောအဘိုး ရှိသော)သင်္ကန်းကို၊ ဂဏှတော-သော်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။

အာဂန္တုကော- အာဂန္တုကဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အာဝါသိကာနံ- တို့သည်၊ စီဝရကမ္မံ- သင်္ကန်းချုပ်မှုကို၊ ကရောန္တာနံ- ပြုကုန်စဉ်၊ သမီပေ–၌၊ ပတ္တစီဝရံ, ထပေတွာ- ပြီး၍၊ တေ-၍ အာဝါသိကရဟန်းတို့သည်၊ သင်္ဂါ ပေဿန္တိ- လုံခြုံစေကုန်လတ့်၊ ဝါ- စောင့်ရှောက်ကုန်လတ့်၊ ဣတိ- သို့၊ မည မာနော - မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတ္ဘာ) နှာယိတုံ ဝါ- ရေချိုးခြင်းငှါသော်ငင်း၊ အညတြ ဝါ – အမှတ်မထား တပါးပါးသော အရပ်သို့သော်ငင်း၊ ဂစ္ဆတိ- အံ့၊ နံ- ထို သပိတ် သင်္ကန်းကို၊ အာဝါသိကာ- တို့သည်၊ သစေ သင်္ဂါပေန္တိ၊ ဣစ္စေတံ-၍သို့ စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ ကုသလံ-ကောင်း၏၊ နောစေ (သင်္ဂါ ပေန္တိ)၊ နဋ္ဌေ-ပျောက်ပျက်လသော်၊ ဂီဝါ-ကြွေးသည်၊ ဝါ-ဘဏ္ဍာစားသည်၊ န ဟောတိ၊ သော-ထို အာဂန္တုကရဟန်းသည်၊ ဘန္တေ-တို့၊ ဣဒံ-၍ သပိတ်

www.dhammaransi.com

သက်န်းကို၊ ထပေထ-သိမ်းထားလိုက်ပါကုန်၊ ဣတိ ဝတွာ ဂစ္ဆတိ၊ဣတရေစ- အခြားသော အာဝါသိကရဟန်းတို့ သည်လည်း၊ သ ကိစ္စပ္ပသုတတ္တာ - မိမိ ကိစ္စ၌ လေ့ကျက်နေကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ န ဇာနန္တိ-မသိလိုက်ကုန်အံ့၊ [ထိုသူ ပြောအပ်သောစကားကို မကြား၍ မသိလိုက်ကြ။] သေဝနယော၊ ["နဋ္ဌေ ဂိဝါ န ဟောတိ" ဟူသောနည်းပင်– ဟူလို။] တေ-ထို အာဝါသိက ရဟန်းတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဘန္တေ-တို့၊ ဣဒံ-၌ သပိတ် သင်္ကန်းကို၊ ထပေထ- သိမ်းထားလိုက်ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တာ-ပြောဆိုအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ) မယံ, ဗျာဝဋာ – အလုပ်ကိစ္စ၌ ကြောင့်ကြစိုက်နေကြရကုန်၏၊ ဣတိ – ဤသို့ ပြော၍၊ အထာပိ ပဋိက္ခိပန္တိ – ကုန်အံ့၊ [စိတ်ဖြင့် ပယ်လျှင်လည်း အပယ်ပင် တည်း။] ဣတရောစ – အခြားသော အာဂန္တုကရဟန်းသည်လည်း၊ အဝ သံ – မချွတ်ကေန်၊ ထပေဿန္တိ - သိမ်းထားကုန်လတ့်၊ ဣတိ – ဤသို့ကြံ၍၊ အနာဒိယိတ္တာ – ပယ်အပ်သောစကားကို မနာယူ၍၊ ဂစ္ဆတိ – အံ့၊ သေဝ နယော၊ ["နဋ္ဌေ ဂိဝါ န ဟောတိ" ဟူသောနည်းပင်-ဟူလို] ပန - ဆက်၊ တေန-ထို အာဂန္တုကရဟန်းသည်၊ ယာစိတာ–တောင်းပန်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာဝါ – ၄င်း၊) အယာစိတာ - မတောင်းပန်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ ဝါ- ၄င်း၊) မယံ, ထပေဿာမ - သိမ်းထားလိုက်ကုန်အံ့၊ တွံ- သည်၊ ဂစ္ဆ– သွားလိုရာ သွားလော၊ ဣတိ သစေ ဝဒန္တိ၊ (ဝံသတိ)၊ တံ – ထို သပိတ် သင်္ကန်းကို၊ သင်္ဂေါပိတဗ္ဗံ - လုံခြုံစေထိုက်၏၊ ဝါ – စောင့်ရှောက်ထိုက်၏၊ နောစေ သင်္ဂေါပေန္တိ-အကယ်၍မစောင့်ရှောက်ကုန်အံ့၊ နဋ္ဌေ ဂိဝါ(ဟောတိ)၊ ကသ္မာ-နည်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ-လက်ခံထားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ယောဘိက္ခု,ဘဏ္ဍာဂါရိကော-ဘဏ္ဍာစိုးသည်၊ ဟုတွာ,ပစ္စုသသမယေ ဝေ-၌ပင်၊ ဘိက္ခူနံ-တို့၏၊ ပတ္တစီဝရာနိ-တို့ကို၊ ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ-ပြာသာဒ်၏ အောက်ထပ်သို့၊ ဩရောပေတွာ- ချ၍၊ ဒွါရံ- တံခါးကို၊ အပိဒဟိတွာ-မပိတ် မူ၍၊ တေသမ္ပိ– ထို သပိတ် သင်္ကန်းရှင် ရဟန်းတို့အားလည်း၊ အနာရောစေ တွာဝ-မပြောကြားဘဲသာ၊ ဒူရေ-၌၊ ဘိက္ခာစာရံ- ဆွမ်းအလို့ငှါ လှည့်လည် အပ်သောအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ - အံ့၊ တာနိ - ထို သပိတ် သင်္ကန်းတို့ကို၊ စောရာ စေ ဟရန္တိ၊ (ဝံသတိ)၊ တဿေဝ – ထို ဘဏ္ဍာစိုးရဟန်း၏သာလျှင်၊ ဂိဝါ (ဟောတိ)၊ ပန – ကား၊ ယော- အကြင် ဘဏ္ဍာစိုးရဟန်းသည်၊ ဘိက္ခူဟိ– တို့သည်၊ ဘန္တေ–ရား၊ ပတ္တစီဝရာနိ-တို့ကို၊ ဩရောပေထ-အောက်သို့ ချပါကုန်၊ သလာကဂ္ဂဟဏဿ - စာရေးတံမဲ ယူခြင်း၏၊ ကာလော– အချိန်တန်ပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-သည်၊ (သမာနော) သမာဂတာ-အညီအညွတ် ရှေ့လာ

www.dhammaransi.com

ကြကုန်သည်၊ ဝါ- အားလုံး စုံကြကုန်သည်၊ အတ္တ- ဖြစ်ကုန်၏လော၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ, အာမ - မှန်ပါ၊ သမာဂတာ အမှ၊ ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ ပတ္တစီဝရာနိ, နီဟရိတွာ - ပြီး၍၊ နိက္ခမိတွာ, ဘဏ္ဍာဂါရဒွါရံ- ဘဏ္ဍာတိုက် အထက်ထပ်တံခါးကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့ပိတ်ပြီး၍၊ တုမှေ ပတ္တစီဝရာနိ,ဂဟေတွာ- ပြီး၍၊ ဟေဋ္ဌာပါသာဒဒွါရံ-ပြာသာဒ်၏ အောက်ထပ်တံခါးကို၊ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ- စောင့်ရှောက်ပြီး၍၊ ဂစ္ဆေယျာထ – သွားကြကုန်၊ ဣတိဝတွာ, ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ စ- ဆက်၊ တတြ – ထိုရဟန်းတို့တွင်၊ ဧကော– သော၊ အလသဇာတိကော- ပျင်းရိသူ၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော၊ ဘိက္ခု -သည်၊ ဘိက္ခုသု-တို့သည်၊ ဂတေသု-သွားပြီးကုန်လသော်၊ ပစ္ဆာ-မှ၊ အက္ခီနိ-မျက်လုံးတို့ကို၊ ပုဉ္ဆန္တော- သုတ်လျက်၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ—ထ၍၊ ဥဒကဋ္ဌာနံ–ရေရှိရာအရပ်သို့၊ မုခဓောဝနတ္ထံ– မျက်နှာသစ်ခြင်းငှါ၊ ဂစ္ဆတိ- အံ့၊ တံ ခဏံ – ထိုခဏကို၊ ဝါ- ထိုအလစ်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ စောရာ-ချောင်းနေသော ခိုးသူတို့သည်၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပတ္တ စီဝရံ, ဟရန္တိ- န်အံ့၊ သုဟဋံ- ကောင်းစွာ ဆောင်အပ်ပြီ၊ [ဆောင်သွားတာ ကောင်းသည်-ဟူလို။] ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ ဂီဝါ န ဟောတိ။

ကောစိ – တစုံတယောက်သော ရဟန်းသည်၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ- ဘဏ္ဍာစိုး ရဟန်းအား၊ အနာရောစေတွာဝ – မပြောမူ၍သာ၊ ဘဏ္ဍာဂါရေ – ၌၊ အတ္တနော-၏၊ ပရိက္ခာရံ - ပရိက္ခရာကို၊ သစေ ထပေတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တသ္မိံ- ထို ပရိက္ခရာသည်လည်း၊ နဋ္ဌေ - သော်၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ – ၏၊ ဂီဝါ န ဟောတိ၊ ပန- ဆက်၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကော, တံ - ထို ပရိက္ခရာကို၊ ဒိသွာ, အဋ္ဌာနေ - မသင့်လျော်သော အရပ်၌၊ ထပိတံ-ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ဂဟေတွာ, သစေ ထပေတိ- အကယ်၍ ရွှေ့ထားအံ့၊ နဋ္ဌေ၊ တဿ-ထို ဘဏ္ဍာစိုးရဟန်း ၏၊ ဂီဝါ (ဟောတိ)၊ ထပိတဘိက္ခုနာ - ထားအပ်သော ပရိက္ခရာရှိသော ရဟန်းသည်၊ ဝါ-ပရိက္ခရာကို ထားသွားသောရဟန်းသည်၊ [ဝုတ္တောဌ်စပ်၊] ဘန္တေ မယာ, ဤဒိသောနာမ – သော၊ ပရိက္ခာရော – ကို၊ ထပိတော- ပြီ၊ ဥပဓာရေယျာထ– စူးစမ်းလိုက်ပါကုန်၊ ဝါ- သတိထားလိုက်ပါကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တော-သည်၊ (သမာနော)၊ သာဓုတိ-ဟူ၍၊ သစေပိ သမ္ပဋိစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ-သော်ငြား၊) ဒုန္နိက္ခိတ္တံ - မကောင်းသဖြင့် ထားအပ်၏ဟု၊ မည မာနော – သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အညသ္မိံ –အခြားသော၊ ဌာနေ – ၌၊ သစေပိ ထပေတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ- သော်ငြား၊) တဿေဝ– ထိုဘဏ္ဍာစိုးရဟန်း၏ သာ၊ ဂီဝါ(ဟောတိ)၊အဟံ,နဇာနာမိ-နားမလည်၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိက္ခိပန္တဿ ပန- ပယ်မြစ်သော ရဟန်း၏ကား၊ [စူးစမ်းလိုက်ပါ ဟု လျှောက်သောအခါ

www.dhammaransi.com

ငါနားမလည် ဟု ပယ်မြစ်သော ရဟန်း၏ကား။] ဂီဝါ (နတ္ထိ)၊ ယောပိ-အကြင် ရဟန်းသည်လည်း၊ တဿ – ထို ဘဏ္ဍာစိုး ရဟန်းသည်၊ ပဿန္တ သောဝ–မြင်စဉ်ပင်၊ ထပေတိ– အံ့၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ- ကိုလည်း၊ နသမ္ပဋိစ္ဆာ ပေတိ-အံ့၊ ဝါ – မအပ်နှံအံ့၊ နဋ္ဌံ – ပျောက်သော ဘဏ္ဍာသည်၊ သုနဋ္ဌမေဝ– ကောင်းစွာ ပျောက်သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ [ပျောက်တာ ကောင်းသည်-ဟူလို။] တံ – ထို ပရိက္ခရာကို၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကော– သည်၊ အညတြ- ၌၊ သစေ ထပေတိ-အကယ်၍ရွှေ့ထားအံ့၊(ဇဝံသတိ) နဋ္ဌေ ဂီဝါ(ဟောတိ)၊ ဘဏ္ဍာ ဂါရံ-ဘဏ္ဍာတိုက်သည်၊ သုဂုတ္တံ–ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ ဝါ-လုံခြုံသည်၊ သစေ(ဟောတိ)၊ သံဃဿစ- ၏ငှင်း၊ စေတိယဿစ - ၏ငှင်း၊ သဗ္ဗော-သော၊ ပရိက္ခာရော-ကို၊ တတ္ထေဝ-ထိုဘဏ္ဍာတိုက်၌ပင်၊ သစေ ထပိ ယတိ- အကယ်၍ ထားအပ်သည်ဖြစ်အံ့၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကောစ - သည်ကား၊ ဗာလော–နားမလည်သည်၊ အဗျတ္တော- မထက်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ဒွါရံ, ဝိဝရိ တွာ-ဖွင့်၍၊ ဓမ္မကထံ–ကို၊ သောတုံဝါ - နာခြင်းငှါသော်ငှင်း၊ အညံ–သော၊ ကိစ္စံ-ကို၊ ကာတုံဝါ-ငှါသော်ငှင်း၊ ကတ္ထစိ-တစုံတခုသော အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-သွားအံ့၊ တံ ခဏံ – ထို အခွင့်ကို၊ ဝါ - ထို အလစ်ကို၊ ဒိသွာ - ၍၊ စောရာ-ချောင်းနေသော သူခိုးတို့သည်၊ ယတ္တကံ – အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပရိက္ခရာကို၊ ဟရန္တိ-ကုန်၏၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော ပရိက္ခရာသည်၊ တဿ–ထို ဘဏ္ဍာစိုးရဟန်း၏၊ ဂီဝါ (ဟောတိ)။

ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ-သည်၊ နိက္ခမိတွာ,ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ စင်္ကမန္တဿဝါ-စင်္ကြံသွားစဉ်သော်ငှင်း၊ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ, သရီရံ–ကိုယ်ကို၊ ဥတုံ-အအေးငွေ့ကို၊ ဝါ-လေညှင်းကို၊ ဂါဟာပေန္တဿဝါ-ယူစေစဉ်သော်ငှင်း၊ တတ္ထေဝ-ထို ဘဏ္ဍာတိုက်၌ပင်၊ သမဏဓမ္မာနုယောဂေန – ရဟန်းတရားကို အားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ နိသိန္နဿဝါ-နေစဉ်သော်ငှင်း၊ တတ္ထေဝ-၌ပင်၊ နိသီဒိတွာ,ကေနစိ-သော၊ ကမ္မေန- အလုပ်ဖြင့်၊ ဗျာဝဋဿဝါ- ကြောင့်ကြစိုက်နေစဉ်သော်ငှင်း၊ ဥစ္စာရပဿာဝ ပီဠိတဿာပိ - ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်သည် နှိပ်စက်အပ်သည် ဖြစ်၍လည်း၊ သတော- ဖြစ်စဉ်၊ တတ္ထေဝ-ထို ဘဏ္ဍာတိုက်၌ပင်၊ ဥပစာရေ–အနီး၌၊ ဝိဇ္ဇမာနေ – ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် စွန့်ရာအရပ် ထင်ရှားရှိပါလျက်၊ [ဘဏ္ဍာဂါရဿ သမီပေ (ဥပစာရအဖွင့်) ဥစ္စာရပဿာဝဋ္ဌာနေ ဝိဇ္ဇ မာနေ။]ဗဟိ-သို့၊ ဂစ္ဆတောဝါ-သွားစဉ်သော်ငှင်း၊ အညေန-အခြားသော၊ ကေနစိ-သော၊ အာကာရေန-အကြောင်းကြောင့်၊ ပမတ္တဿ-မေ့လျော့သည် ဖြစ်၍၊ သတောဝါ – ဖြစ်စဉ်သော်ငှင်း၊ ဒွါရံ-ကို၊ ဝိဝရိတွာဝါ- ဖွင့်၍သော်

www.dhammaransi.com

ငှင်း၊ ဝိဝဋ္ဋမေဝ-ဖွင့်အပ်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော တံခါးသို့၊ ပဝိသိတွာဝါ-
သော်ငှင်း၊ သန္ဓိံ – ဘဏ္ဍာတိုက်၏ အစပ်ကို၊ ဆိန္ဒိတွာဝါ – ဖေါက်ဖြတ်၍
သော်ငှင်း၊ ယတ္တကံ - အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပရိက္ခာရကို၊ တဿ–
ထို ဘဏ္ဍာစိုးရဟန်း၏၊ ပမာဒပစ္စယာ - မေ့လျော့ခြင်း ဟူသော အကြောင်း
ကြောင့်၊ စောရာ, ဟရန္တိ – ကုန်၏၊ သဗ္ဗံ – အလုံးစုံသော ပရိက္ခာရာသည်၊
တဿေဝ–ထို ဘဏ္ဍာစိုး၏ သာလျှင်၊ ဂီဝါ(ဟောတိ)၊ [ဂီဝါ-ဟု လာသော
ဤနေရာများ၌ ပျက်စီးစေလိုသော စိတ်မပါရကား အစားမပေးနိုင်သော်
လည်း အပြစ်ဖြစ်စရာမရှိ-ဟု ထင်သည်။]

ပန - ဆက်၊ ဥဏှသမယေ – ပူသောအခါ၌၊ ဝါတပါနံ – လေသောက်
ပြူတင်းကို၊ ဝိဝရိတွာ, နိပဇ္ဇိတုံ – အိပ်ခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ – အပ်၏၊ ဧတိ - သို့၊
ဝဒန္တိ- ကုန်၏၊ ပန-ကား၊ ဥစ္စာရပီဠိတဿ–ဖြစ်၍၊ တသ္မိံ–ထိုဘဏ္ဍာတိုက်၌၊
ဥပစာရေ– အနီး၌၊ အသတိ–ကျင်ကြီးစွန့်ရာအရပ် မရှိလသော်၊ အညတ္တ–
အခြားအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တဿ – ၏၊ ဂိလာနပက္ခေ – ၌၊ ဌိတတ္တာ – ကြောင့်၊
အဝိသယော– အရာမဟုတ်၊ တသ္မာ ဂီဝါ န ဟောတိ၊ ပန – ဆက်၊ ယော–
ရဟန်းသည်၊ အန္တော – ဘဏ္ဍာတိုက် အတွင်း၌၊ ဥဏှပီဠိတော – အပူသည်
နှိပ်စက်အပ်သည်၊(ဟုတွာ)၊ဒွါရံ-ကို၊သုဂုတ္တံ-ကို၊ကတွာ,ဗဟိ-သို့၊နိက္ခမတိ-
အံ့၊ စောရာစ, နံ–ထို ဘဏ္ဍာစိုးရဟန်းကို၊ ဂဟေတွာ-ဖမ်း၍၊ ဝိဝရ–လော၊
ဧတိ–သို့၊ ဝဒန္တိ–ကုန်အံ့၊ ယာဝ တတိယံ–၃ ကြိမ်တိုင်အောင်၊ န ဝိဝရိတဗ္ဗံ-
မဖွင့်ရာ၊ ပန-ဆက်၊ တေစောရာ-တို့သည်၊ သစေ န ဝိဝရတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
တွဉ္စ-ကိုယ်တော် ့ကိုလည်း၊ မာရေဿာမ–န်အံ့၊ ဒွါရဉ္စ-ကိုလည်း၊ ဘိန္ဒိတွာ-
ဖေါက်ဖျက်၍၊ ပရိက္ခာရံ – ကို၊ ဟရိဿာမ - ကုန်အံ့၊ ဧတိ - ဤသို့ ပြော၍၊
ပရသု အာဒီနိ–တို့ကို၊ ယဒိ ဥက္ခိပန္တိ–အကယ်၍မြှောက်ကုန်အံ့၊ မယိ–သည်၊
မတေစ-သေသော်ငှင်း၊ သံဃဿ–၏၊ သေနာသနေ–သည်၊ နဋ္ဌေစ–ပျက်စီး
သော်ငှင်း၊ ဂုဏော–အကျိုးကျေးဇူးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဧတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဝိဝရိ
တုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဧာခါပိ- ဤသို့ ဖွင့်ပေးရာ၌လည်း၊ အဝိသယတ္တာ- ကြောင့်၊ ဂီဝါ
နတ္ထိ ဧတိ ဝဒန္တိ။

ကောစိ–သော၊ အာဂန္တုကော–အာဂန္တုက ရဟန်းသည်၊ ကုဉ္စိကံဝါ–
သံကောက်ကိုသော်လည်း၊ ဝါ-သော့ကိုသော်လည်း၊ သစေ ဒေတိ၊ ဒွါရံဝါ-
ကိုသော်လည်း၊ သစေ ဝိဝရတိ – အကယ်၍ ဖွင့်ပေးအံ့၊ [ဘဏ္ဍာစိုးရဟန်း
ဖမ်းထားသည်ကို မြင်ရသောကြောင့် အာဂန္တုကရဟန်းက သူခိုးတို့အား
သံကော့က်(သော့)ကိုသော်လည်း ပေးအံ့၊ တံခါးကိုသော်လည် ဖွင့်ပေးအံ့-

www.dhammaransi.com

ဟူလို။] (ဝေံသတိ)၊ ယတ္ထကံ-အကြင်မျှလောက်သော ဘတ္တာကို၊ စောရာ, ဟရန္တိ-ကုန်၏၊ သမ္ဘံ- သော၊ (တံ-ထို ဘတ္တာသည်၊) တဿ-ထို အာဂန္တုက ရဟန်း၏၊ ဂိဝါ (ဟောတိ)၊ သံယေန - သည်၊ ဘတ္တာဂါရ ဂုတ္တတ္ထာယ- ဘတ္တာတိုက်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ သူစိယန္တကဥ္စ – ကျည်ငယ် ယန္တယားသည်ရှင်း၊ (ဟောတိ ဝှစပ်။) ဝါ - ကိုရှင်း၊ (ဒိန္နာဝှစပ်။) ကုဥ္စိက မုဒ္ဒိကာစ- သံကောက်, မင်းတုတ်သည်ရှင်း၊ ဝါ-ကိုရှင်း၊ ယောဇေတွာ-၍၊ ဒိန္နာ-ပေးအပ်သည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ ဘတ္တာဂါရိကော,ယင္ဒိကမတ္တံ-ကျည်ငယ် မျှကို၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ [လျှို၍-ဟူလို။] နိပဇ္ဇတိ-အိပ်အံ့၊ပေ၊ ဟရန္တိ-ကုန်အံ့၊ တဿေဝ – ထို ဘတ္တာစိုးရဟန်း၏သာ၊ ဂိဝါ (ဟောတိ)၊ ပန – ဆက်၊ သူစိယန္တကဥ္စ-ကိုရှင်း၊ကုဥ္စိက မုဒ္ဒိကဥ္စ-ကိုရှင်း၊ ယောဇေတွာ-တပ်၍၊ နိပန္နံ- အိပ်နေသော၊ တံ - ဤ ဘတ္တာစိုးရဟန်းကို၊ စောရော အာဂန္တွာ, ဝိဝရ- လော၊ ဣတိ – သို့၊ သစေ ဝဒန္တိ၊ တတ္ထ - ထိုသို့ ပြောရာ၌၊ ပုရိမ နယေနေဝ- သာလျှင်၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-ကျင့်ရာ၏ [ယာဝတတိယံ န ဝိဝရိတဗ္ဗ-စသောနည်းကို ညွှန်သည်။] ဧဝံ - သို့၊ ဂုတ္တံ - စောင့်ရှောက် အပ်သည်ကို၊ ကတွာ, နိပန္နေ- အိပ်လသော်၊ ဝါ-အိပ်ပါလျက်၊ ဘိတ္တိံ-ကို၊ (ဘိန္ဒိတွာဝါ-ဖေါက်ဖျက်၍ သော်ရှင်း၊) ဆဒနံ- ကို၊ ဘိန္ဒိတွာဝါ - သော်ရှင်း၊ ဥမင်္ဂေန- ဥမင်လိုဏ်ဖြင့်၊ ပဝိသိတွာဝါ–သော်ရှင်း၊ သစေ ဟရန္တိ၊ (ဝေံသတိ)၊ တဿ–ထို ဘတ္တာစိုး ရဟန်း၏၊ ဂိဝါ န (ဟောတိ)။

ဘတ္တာဂါရေ–၌၊ အညေပိ - ဘတ္တာစိုး ရဟန်းမှ တပါးလည်း ဖြစ်ကုန် သော၊ ထေရာ-တို့သည်၊ သစေ ဝသန္တိ၊ ဒွါရေ– ကို၊ ဝိဝရေ- ဖွင့်အပ်သော်၊ အတ္တနော အတ္တနော - ၏၊ ပရိက္ခာရံ ဂဟေတွာ , သစေ ဂစ္ဆန္တိ - ကုန်အံ့၊ ဘတ္တာဂါရိကော - သည်၊ တေသု–ထို ထေရ်တို့သည်၊ ဂတေသု – လသော်၊ ဒွါရံ-ကို၊ သစေ န ဇဂ္ဂတိ–အကယ်၍ မစောင့်ရှောက်အံ့၊ ပန-ဆက်၊ တတ္ထ– ထိုသို့ မစောင့်ရှောက်ရာ၌၊ ကိဥ္စိ–တစုံတခုသော ဘတ္တာကို၊ သစေ အဝဟာရိ ယတိ- အကယ်၍ ခိုးအပ်သည် ဖြစ်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ဘတ္တာဂါရိကဿ - ၏၊ ဇဂ္ဂရတာယ-အစိုးရ(တာဝန်ခံ)၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘတ္တာဂါရိကဿေဝ- သာလျှင်၊ ဂိဝါ (ဟောတိ)၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဘတ္တာစိုး ရဟန်းမှာသာ ကြွေး ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ထေရေဟိ - ဘတ္တာတိုက်၌ နေသော ထေရ်တို့သည်၊ သဟာယေဟိ - အဖေါ်တို့သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ - ရာ၏၊ [အစားပေးသော အခါ တတ်နိုင်သမျှ ကူညီ၍ ပေးကြပါ - ဟူလို။] အယံ-ဤ အဖေါ်ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ တတ္ထ–ထို ဘတ္တာ ပျောက်ရာ၌၊ သာမိစိ - လောကုတ္တရာ တရားအားလျော်

www.dhammaransi.com

သော ကျင့်ဝတ်တည်း၊ [ဘဏ္ဍာဂါရေ ဝသန္တာနံ ဣဒံ ဝတ္တံ။] ဘဏ္ဍာဂါရိ ကော–သည်၊ တုမှေ-တို့သည်၊ ဗဟိ–၌၊ ဌတွာဝ–၍ သာလျှင်၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ပရိက္ခာရံ–ကို၊ ဂဏှထ–န်လော၊ မာ ပဝိသိတ္ထ–မဝင်ခဲ့ကုန်လင့်၊ ဣတိ–သို့၊ ယဒိဝဒတိ–အံ့၊ တေသဥ္စ-ထို ရဟန်းတို့တွင်လည်း၊ ကော-သော၊ လောလ မဟာထေရော - လော်လီသော မဟာထေရ်သည်၊ [မန္ဒော မောမူဟော, ဟာသိတကီဠိတပ္ပသုတော၀ါ မဟာထေရော–နုံသောညံ့ဖျင်းသော, တနည်း– ရယ်မြူးပျော်ရွှင်လေ့ရှိသော မဟာထေရ်၊]သာမဏေရေဟိစေဝ-တို့နှင့်ဎင်း၊ ဥပဋ္ဌာကေဟိစ - အလုပ် အကျွေး ဒါယကာတို့နှင့်ဎင်း၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ဘဏ္ဍာ ဂါရံ–သို့၊ ပဝိသိတွာ–ဝင်၍၊ နိသီဒတိ စေဝ–ထိုင်လည်း ထိုင်အံ့၊ နိပဇ္ဇတိစ- အံ့၊ ယတ္တကံ–သော၊ ဘဏ္ဍံ-သည်၊ နဿတိ-၏၊ သဗ္ဗံ–သော၊(တံ–ထိုဘဏ္ဍာ သည်၊) တဿ - ထို လော်လီသော မဟာထေရ်၏၊ ဂီဝါ (ဟောတိ၊) ပန– ထိုသို့ပင် လော်လီသော မဟာထေရ်မှာ ကြွေးမြီဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဘဏ္ဍာ ဂါရိကေန–သည်ဎင်း၊ အဝသေသတ္ထေရေဟိစ–တို့သည်ဎင်း၊ သဟာယေဟိ- တို့သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ–၏။

အထ–သို့မဟုတ်၊ဘဏ္ဍာဂါရိကောဝ-သည်ပင်၊ လောလသာမဏေရေစ- တို့ကိုဎင်း၊ ဥပဋ္ဌာကေစ- တို့ကိုဎင်း၊ ဂဟေတွာ - ခေါ်၍၊ ဘဏ္ဍာဂါရေ - ၌၊ နိသီဒတိစေဝ နိပဇ္ဇတိစ၊ ယံ-ဘဏ္ဍာသည်၊ တတ္ထ-ထိုဘဏ္ဍာတိုက်၌၊နဿတိ- ၏၊ သဗ္ဗံ- သော၊ (တံ– သည်၊) တဿေဝ–ထို ဘဏ္ဍာစိုးရဟန်း၏သာ၊ ဂီဝါ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကေနေဝ – သည်သာ၊ တတ္ထ–ထို ဘဏ္ဍာတိုက်၌၊ ဝသိတဗ္ဗံ - ၏၊ အဝသေသေဟိ – ကြွင်းကုန်သော ရဟန်းတို့ သည်၊ ရုက္ခမူလေ– သစ်ပင်၏အနီး အောက်၌၊ အပ္ပေဝ ဝသိတဗ္ဗံ- နေသော် လည်း နေရာ၏၊ ဘဏ္ဍာဂါရေစ- ၌ကား၊ န ဝသိတဗ္ဗံ– ရာ၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ် အပ်၏၊ ပန- ဆက်၊ ယေ- အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော– ၏၊ ဝသနဂဗ္ဘေသု-နေရာအခန်းတို့၌၊ သဘာဂဘိက္ခူနံ-သဘောတူသောရဟန်း တို့၏၊ ပရိက္ခာရံ–ကို၊ ထပေန္တိ – ထားတတ်ကြကုန်၏၊[အတ္တနော အတ္တနော ဝသနဂဗ္ဘေသု သဘာဂဘိက္ခူနံ ပရိက္ခာရံ ထပေန္တီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ – ဋီကာ၊] ပရိက္ခာရေ- သည်၊ နဋ္ဌေ–သော်၊ ယေဟိ- အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ ထပိတော – ပြီ၊ တေသံယေဝ- ထို ထားသွားသော ရဟန်းတို့၏သာ၊ ဂီဝါ (ဟောတိ)၊ ပန- ထိုသို့ပင် ထားသွားသော ရဟန်းတို့မှာသာ ကြွေးမြီဖြစ်ပါ သော်လည်း၊ ဣတရေဟိ- အခြားသော ထေရ်တို့သည်၊ [ထိုအခန်း၌ နေကြ သော အခြားထေရ်များ၊] သဟာယေဟိ–တို့သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ–၏။

www.dhammaransi.com

ပန-ဆက်၊ သံဃော-သည်၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ-အား၊ ဝိဟာရေ ယေဝ-၌သာ၊ ယာဂုဘတ္တံ – ယာဂုထမင်းကို၊ ယဒိ ဒါပေတိ- စေအံ့၊ သောစ – ထို ဘဏ္ဍာစိုးရဟန်း သည်လည်း၊ ဘိက္ခာစာရတ္တာယ – ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဂါမံ-သို့၊ (ယဒိ)ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ နဣ-သည်၊ တဿေဝ-ထို ဘဏ္ဍာစိုးရဟန်း၏သာ၊ ဂီဝါ(ဟောတိ)၊ ဘိက္ခာစာရံ-သို့၊ ပဝိသန္တေဟိ-တို့သည်၊ အတိရေကစီဝရ ရက္ခဏတ္ထာယ–အပိုအလွန်သင်္ကန်းကို စောင့်ရှောက် ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ထပိတဝိဟာရ ဝါရိကဿာပိ-ထားအပ်သောကျောင်းစောင့် အလှည့်၌ ယှဉ်သောရဟန်း၏လည်း၊ ဝါ – ထားအပ်သော ကျောင်းစောင့် အလှည့်ကျသောရဟန်း၏လည်း၊ ဝါ-သည်လည်း၊ ယာဂုဘတ္တံဝါ-ကိုသော် ၎င်း၊ နိဝါပံဝါ - ရိက္ခာကိုသော်၎င်း၊ လဘမာနဿေဝ - ရလျက်သာလျှင်၊ ဘိက္ခာစာရံ-သို့၊ ဂစ္ဆတော-သွားလသော်၊ ဝါ-သော၊(ထပိတဝိဟာရ ဝါရိ ကဿာပိ–၏လည်း၊)ယံ–အကြင်အတိရေကသင်္ကန်းသည်၊ တတ္ထ-ထိုဘဏ္ဍာ တိုက်၌၊ နဿတိ- ၏၊ သမ္ဘ- သော၊ (တံ–ထိုအတိရေကသင်္ကန်းသည်၊) ဂီဝါ ဟောတိ၊ စ-ဆက်၊ ကေဝလံ–အခြားသော ပရိက္ခာတို့နှင့်မဘက် သက်သက်၊ ဧတ္တကမေဝ – ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အတိရေကသင်္ကန်း သည်သာ၊ (ဂီဝါ- သည်၊) န- မဟုတ်သေး၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ ဝိယ- ၏ကဲ့သို့၊ [ဂီဝါ ၌စပ်၊] ယံ - အကြင်ဘဏ္ဍာသည်၊ တဿ– ကျောင်းစောင့်အလှည့်ကျသော ရဟန်း၏၊ ပမာဒပစ္စယာ- ကြောင့်၊ နဿတိ၊ သမ္ဘ-သော၊ (တံ-သည်၊) ဂီဝါ (ဟောတိ)။

ဝိဟာရော–ကျောင်းတိုက်သည်၊ မဟာ-ကျယ်ဝန်းသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ အညံ ပဒေသံ - အခြားအရပ်ကို၊ ရက္ခိတုံ - ငှါ၊ ဂစ္ဆန္တဿ – စဉ်၊ အညသ္မိံ ပဒေသေ-၌၊ နိက္ခိတ္တံ–ထားအပ်သောဘဏ္ဍာကို၊ သစေ ဟရန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဝိသယတ္တာ-မစွမ်းနိုင်သောအရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂီဝါ န ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဤဒိသေ-သော၊ (ကျယ်ဝန်းသော)ဝိဟာရေ-၌၊ ဝေမဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏၊ ဩသရဏဋ္ဌာနေ- သက်ရောက်ရာအရပ်၌၊ ပရိက္ခာရေ-တို့ကို၊ ထပေတွာ-စုထား၍၊ နိသီဒိတဗ္ဗံ–နေရာ၏၊ ဝိဟာရ ဝါရိ ကာဝါ - ကျောင်းစောင့်အလှည့်၌ ယှဉ်သောရဟန်းတို့ကိုသော်လည်း၊ ဝါ– ကျောင်းစောင့်အလှည့်ကျသော ရဟန်းတို့ကိုသော်လည်း၊ [ဝိဟာရဝါရေ– ကျောင်းစောင့်အလှည့်၌+နိယုတ္တော ဝိဟာရဝါရိကော။] ဒွတ္တယော-၂ ပါး ၃ ပါးတို့ကို၊ ထပေတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ တေသံ-ထို ကျောင်းစောင့်အလှည့်ကျသော ရဟန်းတို့သည်၊ အပ္ပမတ္တာနံ - မမေ့မလျော့ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဇဂ္ဂန္တာနံစ – ၌

www.dhammaransi.com

အရပ်၌၎င်း၊ ဇူတောစ-၌၎င်း၊ ရက္ခတံယေဝ (ရက္ခန္တာနံယေဝ)-စောင့်ရှောက်ကုန်စဉ်ပင်၊ ကိဉ္စိ – တစုံတခုသော ဘဏ္ဍာသည်၊ သစေ နဿတိ – အကယ်၍ ပျောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဂီဝါ န ဟောတိ၊ ဝိဟာရဝါရိကေ-ကျောင်းစောင့်အလှည့်ကျသောရဟန်းတို့ကို၊ ဗန္ဓိတွာ-တုပ်နှောင်၍၊ဟာရိတဘဏ္ဍမ္ပိ-ဆောင်ယူအပ်သော ဘဏ္ဍာသည်၎င်း၊ စောရာနံ-တို့၏၊ ပဋိပထံ-သို့၊ ဂစ္ဆတေသု-ကုန်စဉ်၊ [သူခိုးများ လာမှန်းသိသောကြောင့် တင်ကြို၍ အသံပြုမည် ဟု ရှေးရှုရင်ဆိုင်သွားကြစဉ်။] အညေနမဂ္ဂေန - အခြားလမ်းဖြင့်၊ ဟာရိတဘဏ္ဍမ္ပိ- သည်၎င်း၊ တေသံ- ထို ကျောင်းစောင့်အလှည့်ကျသော ရဟန်းတို့၏၊ ဂီဝါ န ဟောတိ။

ဝိဟာရဝါရိကာနံ-တို့အား၊ ဝိဟာရေ-၌၊ ဒါတဗ္ဗံ-သော၊ ယာဂုဘတ္တံဝါ-သည်၎င်း၊ နိဝါပေါဝါ-ရိက္ခာသည်၎င်း၊ သစေ န ဟောတိ-အကယ်၍ မရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တေဟိ - ထို ကျောင်းစောင့်အလှည့်ကျသော ရဟန်းတို့သည်၊ ပတ္တဗ္ဗလာဘတော - ရောက်ထိုက် ရထိုက်သောလာဘ်ထက်၊ အတိရေကာ-ကုန်သော၊ ဒွေတယော - ကုန်သော၊ ယာဂုသလာကာ- ယာဂုစာရေးတံတို့ကို၎င်း၊ တေသံ - တို့၏၊ ပဟောနက ဘတ္တသလာကာစ - လောက်သော ဆွမ်းစာရေးတံတို့ကို၎င်း၊ ထပေတုံ – ၌၊ ဝဋ္ဋတိ – အပ်၏၊ ပန - ထိုသို့ပင် အပ်ပါသော်လည်း၊ နိဗဒ္ဓံ – အမြဲမပြတ်၊ ကတွာ , န ထပေတဗ္ဗာ - ကုန်၊ [တအိမ်ထည်း၌ သလာကဘတ်ကို ကျောင်းစောင့်ကျသော ကိုယ်တော်များ အတွက် ချည်း မထားပါနှင့်–ဟူလို။]

(ကသ္မာ–နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ မနုဿာ - တို့သည်၊ ဝိဟာရဝါရိကာယေဝ - ကျောင်းစောင့် အလှည့်ကျသော ကိုယ်တော်တို့ချည်းသာ၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဘုဉ္ဇန္တိ-စားနေကြကုန်၏၊ ဇူတိ – သို့၊ ဝိပ္ပဋိသာရိနော–နလုံး မသာယာခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ [တသ္မာ-ကြောင့်၊ နိဗဒ္ဓံ ကတွာ န ထပေတဗ္ဗာဟု ပြန်လှည့်။]တသ္မာ–ထိုသို့ အမြဲမထားထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိဝတ္တေတွာ-ပြောင်းလွှဲ၍၊(ကျောင်းစောင့် မဟုတ်သူတို့ကိုဖြစ်စေ, အိမ်ကိုဖြစ်စေ ပြောင်းလွှဲ၍၊) ထပေတဗ္ဗာ – ကုန်၏၊ တေသံ– ထို ကျောင်းစောင့် အလှည့်ကျသော ရဟန်းတို့၏၊ သဘာဂါ–သဘောတူရဟန်းတို့သည်၊ သလာကဘတ္တာနိ-တို့ကို၊ အာဟရိတွာ–ကိုယ်စား ဆောင်၍၊ သစေ ဒေန္တိ၊ ဇူစ္စေတံ–ဤသို့ပေးခြင်းသည်၊ ကုသလံ-၏၊ နောစေ ဒေန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဝါရံ–အလှည့်ကို၊ ဂါဟာပေတွာ– ယူစေ၍၊ နီဟာရာပေတဗ္ဗံ-ဆောင်ယူစေထိုက်၏။ [ကျောင်းစောင့် မဟုတ်သော ရဟန်းတို့က တလှည့်စီ ယူပေးကြပါ-ဟူလို။]

www.dhammaransi.com

ဝိဟာရဝါရိကော – သည်၊ ဒွတ္တိသော – ကုန်သော၊ ယာဂုသလာကာ- တို့ကိုရှင်း၊ စတုပဥ္စ– ၄ ခု ၅ ခု ကုန်သော၊ သလာက ဘတ္တာနိစ– တို့ကိုရှင်း၊ လဘမာနောဝ-ရလျက်သာလျှင်၊ ဘိက္ခာစာရံ-သို့၊ သစေ ဂန္တုံ-အကယ်၍ သွားသေးအံ့၊ (ဝေံသတိ၊) ဘဏ္ဍာဂါရိကဿဝိယ-၏ကဲ့သို့၊ သဗ္ဗံ–သော၊ နဋ္ဌံ-ပျောက်သောဘဏ္ဍာဘည်၊ ဂီဝါ ဟောတိ၊ သံဃဿ-၏၊ ဝါ-သံဃာမှာ၊ ဝိဟာရပါလာနံ– ကျောင်းစောင့်ရဟန်းတို့အား၊ ဒါတဗ္ဗံ–သော၊ ဘတ္တံဝါ- သည်ရှင်း၊ နိဝါပေါဝါ-သည်ရှင်း၊ သစေ နတ္ထိ၊ (ဝေံသတိ)၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ ဝိဟာရဝါရံ–ကျောင်းစောင့်လှည့်ကို၊ ဂဟေတွာ, အတ္တနော အတ္တနော-၏၊ နိဿိတကေ–တပည့်တို့ကို၊ သစေ ဇဂ္ဂန္တိ-အကယ်၍ စောင့်စေကုန်အံ့၊ (ဝေံ သတိ)၊ သမ္ပတ္တဝါရံ–ရောက်လာသော အလှည့်ကို၊ အဂ္ဂဟေတုံ-မယူခြင်းငှါ၊ (မယူဘဲနေခြင်းငှါ၊)န လဗ္ဘတိ-မရအပ်၊ အညေ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ ကရောန္တိယထာ–သကဲ့သို့၊ တထေဝ–ထို့အတူသာလျှင်၊ ကာတဗ္ဗံ-၏၊ ပန– ထိုသို့ပင် သူများနည်းတူပြုရမည် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဘိက္ခူဟိ - တို့သည်၊ (နပါပေတဗ္ဗော–၌စပ်၊) ယဿ-အကြင်ရဟန်း၏၊ ဝါ–မှာ၊ သဘာဂေါ– သော၊ ဘတ္တံ-ကို၊ အာနေတွာ-၍၊ ဒါတာ-ပေးတတ်သော၊ဘိက္ခု-သည်၊ နတ္ထိ၊ အသဟာယဿ-- အဖေါ်မရှိသော၊ အဒုတိယဿ–၂ ယောက်မြောက် မရှိ သော၊ (တနည်း၊) အသဟာယကဿ ဝါ- လုံးဝ အဖေါ် မရှိသည်မှုလည်း ဖြစ်သော၊ အတ္တဒုတိယဿဝါ– မိမိလျှင် ၂ ယောက်မြောက် ရှိသည်မှုလည်း ဖြစ်သော၊ ဧဝရူပဿ-သော၊ (တဿ–ထိုရဟန်း၏အပေါ်၌၊) ဝါရော-ကို၊ န ပါပေတဗ္ဗော–မရောက်စေထိုက်။

နိဿိတကေ ဇဂ္ဂန္တိ။ ။အတ္တနော အတ္တနော နိဿိတကေ ဘိက္ခာစရိယာယ ပေါသေန္တော (မိမိတပည့်များကို ဆွမ်းခံကျွေးလျက်) နိဿိတကေဟိ ဝိဟာရံ ဇဂ္ဂါ ပေန္တိ (မိမိတပည့်တို့ကို ကျောင်းကို စောင့်ရှောက်စေကုန်၏)။

အသဟာယကဿ၊ပေ၊နပါပေတဗ္ဗော။ ။အသဟာယကဿ အဒုတိယဿာ တိ ပါဌော ယုတ္တော၊ ပစ္ဆိမံ ပုရိမဿေဝ ဝေဝစနံ၊ ဤအလို ဝါသဒ္ဒါ မပါသင့်၊ အသဟာ ယကဿဝါ အတ္တဒုတိယဿဝါ ဣမသ္မိံ ပနပါဌေ – ဤသို့ ပါဌ်ရှိရာ၌ကား "အတ္တ ဒုတိယ"ဟူသည် မိမိနှင့်တကွ အဖေါ်တပါးရှိသူတည်း၊ ထိုသို့ ၂ ပါးဖြစ်ရာ၌ တပါးက ကျောင်းစောင့်၍ အဖေါ်က ဆွမ်းခံယူလာလျှင် တပါးခံအပ်သော ဆွမ်းသည် ၂ ပါး မလောက်၊ ထို့ကြောင့် အတ္တဒုတိယကိုလည်း ကျောင်းစောင့်အလှည့် မချထိုက်ရန်တား မြစ်သည်–ဟု သာရတ္ထဖွင့်ပြီးလျှင် ထိုစကားသည် " ယဿ သဘာဂေါ၊ ပေ၊ ဒါတာ နတ္ထိ-ဆွမ်းယူပေးမည့် သဘာဂမရှိ"ဟူသောစကားဖြင့် စဉ်စားသင့်၏–ဟု မိန့်သည်။

www.dhammaransi.com

ယမ္ပိ-အကြင်ပစ္စည်းကိုလည်း၊ ပါကဝတ္တတ္ထာယ-ချက်အပ်သော ဆွမ်းဝတ် အကျိုးငှါ၊ ဝိဟာရေ-၌၊ ထပေန္တိ – န်၏၊ တံ-ထိုပစ္စည်းကို၊ ဂဟေတွာ-ဝေစု ယူ၍၊ ဥပဇီဝန္တေန-မှီ၍ အသက်မွေးသောရဟန်းသည်၊ ဌာတဗ္ဗံ-စောင့်ရှော် လှည့်၍တည်ရာ၏၊ ယော-ရဟန်းသည်၊ တံ- ထိုပစ္စည်းကို၊ န ဥပဇီဝတိ-မှီ၍ အသက်မမွေး၊ သော-ကို၊ ဝါရံ-အလှည့်ကို၊ န ဂါဟေတဗ္ဗော-မယူစေထိုက်၊ ဖလာဖလတ္ထာယပိ - သစ်သီးငယ် သစ်သီးကြီးကို စောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုး ငှါလည်း၊ ဝိဟာရေ-၌၊ ဘိက္ခုံ-ကို၊ ထပေန္တိ-န်၏၊ ဇဂ္ဂိတွာ-စောင့်ရှောက်၍၊ ဂေါပေတွာ-လုံခြုံစေ၍၊ ဖလဝါရေန-သစ်သီးအလှည့်အားဖြင့်၊ ဘာဇေတွာ- ဝေဘန်၍၊ ခါဒန္တိ-န်အံ့၊ ယော-ရဟန်းသည်၊ တာနိ- သစ်သီးတို့ကို၊ ခါဒတိ- အံ့၊ တေန-ရဟန်းသည်၊ ဌာတဗ္ဗံ –စောင့်ရှောက်အလှည့်၌ တည်ရာ၏၊ အနုပ ဇီဝန္တော–ကို၊ န ဂါဟေတဗ္ဗော–ထိုက်၊ သေနာသန မဉ္စပီဌ ပစ္စတ္ထရဏာရက္ခ ဏတ္ထာယပိ - ကျောင်း၌ထားအပ်သော ညောင်စောင်း, အင်းပျဉ်, အခင်း တို့ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးငှါလည်း၊ ထပေန္တိ - န်အံ့၊ အာဝါသေ – ၌၊ ဝသန္တေန- သည်၊ ဌာတဗ္ဗံ – စောင့်ရှောက်အလှည့်၌ တည်ရာ၏၊ ပန–ဆက်၊ အဗ္ဘောကာသိကော(ဝါ)-လွင်တီးခေါင်၌ နေသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ရုက္ခ မူလိကောဝါ-သစ်ပင်၏ အနီးအောက်၌နေသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခု– ကို၊ ဝါရံ- ကို၊) န ဂါဟေတဗ္ဗော- ထိုက်။

ဧကော - တပါးသည်၊ နဝကော - သီတင်းငယ်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ပန- ထိုသို့ပင် သီတင်းငယ် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဗဟုဿုတော - သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဗဟူနံ - များစွာသော ရဟန်းတို့အား၊ ဓမ္မံ-ပါဠိအဋ္ဌကထာတရားကို၊ ဝါစေ တိ- ဆိုစေ၏၊ ဝါ – မှိချ၏၊ ပရိပုစ္ဆံ- အဖန်ဖန်မေးမြန်းအပ်သော ပြဿနာ၏ အဖြေကို၊ ဝါ-အဋ္ဌကထာကို၊ [ပုစ္ဆိတပဉ္ဟာဝိသဇ္ဇနံ, အဋ္ဌကထံဝါ။] ဒေတိ- ပေး၏၊ ပါဠိံ - ပါဠိတော်ကို၊ ဝဏ္ဏေတိ - အဋ္ဌကထာဖွင့်သကဲ့သို့ ဖွင့်လှစ်၏၊ ဓမ္မကထံ-ကို၊ ကထေတိ – ပြောဟော၏၊ သံဃဿ– ၏၊ ဘာရံ- တာဝန်ကို၊ နိတ္ထရတိ - ထုတ်ဆောင်၏၊ ဝါ-ရွက်ဆောင်၏၊ အယံ-ဤ သီတင်းငယ်ရဟန်း ကို၊ လာဘံ – ကို၊ ပရိဘုဥ္ဇန္တောပိ – သုံးဆောင် သော်ငြင်း၊ အာဝါသေ – ကျောင်း၌၊ ဝသန္တောပိ - နေသော်ငြင်း၊ ဝါရံ - ကို၊ န ဂါဟာပေတဗ္ဗော၊

ဥပဇီဝန္တေန ဌာတဗ္ဗံ ။ ။ ဆွမ်းချက်ဘို့ အကျိုးငှါ ထားအပ်သော ဆန် ဆီ စသည်ကို ဝေစုယူသောအားဖြင့် မှီ၍ အသက်မွေးသော ရဟန်းသည် သပိတ် သက်န်း စောင့်ရှောက်ဘို့ရာ အလှည့်ကျလာလျှင် ထိုအလှည့်၌ တည်ရမည်၊ အဗ္ဘောကာသိက ပုဂ္ဂိုလ်, ရုက္ခမူလိကပုဂ္ဂိုလ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ထိုအလှည့်ကို မယူဘဲ မနေရ–ဟူလို။

www.dhammaransi.com

ပုရိသဝိသေသော နာမ – ယောက်ျားထူးမည်သည်ကို၊ ဉာတမ္ဗော - အလိုက်သိထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ဆရာတို့ ဆိုကြကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဥဒပါသထာဂါရ ပဋိမာဃရဇဂ္ဂကဿ - ဥပုသ်ကျောင်းဆောင် , ဆင်းတုတော်တိုက်ကို စောင့်ရှောက်သော ရဟန်းအား၊ ဒိဂုဏံ - နှစ်ဆတက်ဖြစ်သော၊ [ဝါစဉ်အားဖြင့် ရအပ်သောအဘို့ထက် ၂ ဆတက် အဘို့ဖြစ်သော၊] ယာဂုဘတ္တံ - ကိုဃင်း၊ ဒေဝသိကံ - တိုင်း၊ တဏ္ဍုလ နာဠိ - တကွမ်းစားသော ဆန်ကိုဃင်း၊ သံဝစ္ဆရေ – တနှစ်၌၊ တိစီဝရံ – ကိုဃင်း၊ ဒသဝီသ ဃ္ဃနကံ-တဆယ် နှစ်ဆယ် ထိုက်တန်သော၊ ကပ္ပိယဘဏ္ဍဥ္စ-ကိုဃင်း၊ ဒါတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ပန-ဆက်၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဝါ – သည်၊ တံ-ထိုယာဂုဆွမ်းအစရှိသည်ကို၊ လဘမာနဿဝ-ရလျက်သာလျှင်၊ ပမာဒေန-မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်၊ [အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့နေခြင်းကြောင့်။] တတ္ထ – ထို ကျောင်း၌၊ ကိဉ္စိ - တစုံတခုသော ဘဏ္ဍာသည်၊ သစေ နဿတိ-အံ့၊(ဝေံသတိ)၊သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော ဘဏ္ဍာသည်၊ ဂီဝါ(ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ ဗန္ဓိတွာ-တုပ်နှောင်၍၊ ဗလက္ကာရေန-အားကိုပြုသဖြင့်၊ ဝါ-အနိုင်အထက်၊ အစ္ဆိန္နံ-လုယူအပ်သော ဘဏ္ဍာသည်၊ ဂီဝါ န (ဟောတိ)၊ တတ္ထ-ထိုသို့ စောင့်ရှောက်စေရာ၌၊ စေတိယဿဝါ- ၏သော်၎င်း၊ သံဃဿဝါ-၏သော်၎င်း၊ သန္တကေန – ဖြင့်၊ စေတိယဿ - ၏၊ သန္တကံ, ရက္ခာပေတုံ - စေခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ - အပ်၏၊ စေတိယဿ - ၏၊ သန္တကေန - ဖြင့်၊ သံဃဿ သန္တကံ ရက္ခာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန – ဆက်၊ စေတိယဿ–၏၊ သန္တကေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ဝါ-ရော၍၊ သံဃဿ-၏၊ ယံ သန္တကံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ထပိတံ, ဟောတိ–၏၊ တံ–ထို ဥစ္စာသည်၊ ဝါ– ကို၊ စေတိယသန္တကေ – ကို၊ ရက္ခာပိတေ - စောင့်ရှောက်စေအပ်သော်၊ ရက္ခိတမေဝ - စောင့်ရှောက်အပ်သည်မည်သည်သာ၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ ဧဝံ - ဤသို့ စောင့်ရှောက်

ပုရိသဝိသေသော ။ ။ ဗဟုဿုတပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ သံဃာကို စာချသော ပုဂ္ဂိုလ်, မေးလျှောက်အပ်သောပြဿနာကို ဖြေသောပုဂ္ဂိုလ်, ပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာဖွင့်သလို ဖွင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်, ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် (ဝါကြီးသူကို မဆိုထားဘိ) ဝါငယ်သူပင်ဖြစ်သော်လည်း ပုရိသဝိသေသဖြစ်၏၊ သံဃာအား ကျေးဇူး များသောကြောင့် အများသံဃာကဲ့သို့ တာဝန်ဝတ္တရားကို မပေးပါနှင့်၊ ဗဟုဿုတဖြစ်သော်သည်း ကိုယ့်တပည့် တပါး ၂ ပါးစသည်ကိုသာ စာချ၍ အများသံဃာအား ကျေးဇူးမများလျှင်ကား အများထုံးစံအတိုင်း တာဝန်ပေးရမည်၊ ရဟန်းသံဃာများ၏ ဆွမ်းစားကျောင်းတာဝန် စသည်ကို ယူထားသော ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ပုရိသဝိသေသပင်၊ ဓမ္မကထိကလည်း သူ၏ လာဘ်က အများသံဃာအား ကျေးဇူးများမှ တာဝန်မပေးဘဲ ထားနိုင်သည်၊ သူ့လာဘ်ကို သူ့အတွက်နှင့် သူ့ဆိုင်ရာအတွက်သာသုံးစွဲလျှင် တိုက်တာ၏တာဝန်ကို ပေးရမည်သာ။

www.dhammaransi.com

ခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ။[ဤနည်းဖြင့် စေတီတော်၏ဥစ္စာဖြင့် သံဃာ့ဥစ္စာကို စောင့်ရှောက်ရာ ရောက်သော်လည်း အပ်၏ - ဟူလို။] ပဏ္ဏဝါရေန - ၁၅ ရက် တကြိမ်အားဖြင့်၊ ဥပေါသထာဂါရာဒီနိ-တို့ကို၊ ရက္ခတောပိ - စောင့်ရှောက်သော ရဟန်း၏လည်း၊ ပမာဒဝသေန-ဖြင့်၊ နဋ္ဌံ- ပျောက်သော ဘဏ္ဍာသည်၊ ဂီဝါ ယေဝ— သည်သာ၊ဟောတိ၊ ဣတိ- တည်း။....ဥပနိဓိကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

တတော - ထိုအရပ်မှ၊ (နီဟရန္တာ - ထုတ်ဆောင်သူတို့သည်၊) သုင်္က - ကင်းခွန်ကို၊ ဟနန္တိ-ဖျက်ဆီးကုန်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (ကင်းခွန်ကို ဖျက်ဆီးကုန်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ - ထို အရပ်သည်၊) သုင်္ကဃာတံ - သုင်္ကဃာတမည်၏၊ တံ— ဤ သုင်္ကဃာတံဟူသော အမည်သည်၊ သုင်္ကဋ္ဌာနဿ—ကင်းခွန်ကောက်ရာအရပ်၏၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ ဟိ-မှန်၏၊ တံ-အရပ်ကို၊ (ဝုတ္တံ- ဖြစ်၏၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တတော- ထိုအရပ်မှ၊ သုင်္ကာရဟံ-ကင်းခွန်ပေးထိုက်သော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ အဒတွာ- ၍၊ နီဟရန္တာ - ထုတ်ဆောင်သူတို့သည်၊ ရညော - ၏၊ သုင်္ကံ-ကို၊ ဟနန္တိ ဝိနာသေန္တိ- ဖျက်ဆီးကုန်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ သုင်္ကဃာတန္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

တတြ ပဝိသိတွာတိ-ကား၊ တတြ ပဗ္ဗတခဏ္ဍာဒီသု- ထို တောင် အပြတ်အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ဝါ-ထိုတောင်ကြား အစရှိသော အရပ်တို့၌၊[အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော နဒီတိတ္ထ , ဂါမဒွါရတို့ကို ယူ၊] ရညာ - သည်၊ ပရိစ္ဆေဒံ - အပိုင်းအခြားကို၊ ကတွာ- ၍၊ ထပိတေ- သော၊ သုင်္ကဋ္ဌာနေ - ၌၊ ပဝိသိတွာ- ၍၊ ရာဇဂ္ဂံ ဘဏ္ဍံတိ - ကား၊ ရာဇာရဟံ - မင်းအား ထိုက်သော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ["ရညာ+ဂယှတေတိ ရာဇဂ္ဂံ၊ ဂဟဓာတ်, ကွိပစ္စည်း၊ မင်းသည် ယူထိုက်သော ဘဏ္ဍာ"ဟု ပြု၊] ယတော-အကြင် ဘဏ္ဍာမှ၊ ရညော - အား၊ ပဉ္စမာသကံဝါ-ကိုသော်ငှင်း၊ အတိရေကပဉ္စမာသကံဝါ-ကိုသော်ငှင်း၊ အဋ္ဌနကံ- ထိုက်တန်သော၊ သုင်္ကံ - သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တံ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်၊ ရာဇကန္တိပိ – ကံ ဟူ၍လည်း၊ ပါဌော- ပါဌ်ရှိသေး၏၊ အယမေဝ-ဤဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အတ္ထော-

တံ ဟိ ယသ္မာ တတော။ ။စာအုပ်များ၌ " ယသ္မာ " ဟု တွေ့ရ၏၊ ဤဝါကျမျိုး၌ "ဟိ"သည်ပင် ဒဠှီ-ကာရဏ ၂ ချက်လုံးကို ထွန်းပြနိုင်သောကြောင့် "ယသ္မာ" ဟု သီးခြားထားလေ့ မရှိ၊ တတောကို နီဟရန္တာ၌ စပ်ရသောကြောင့် ဝိဂ္ဂဟ်တွင်း၌ ပါသော တတောကိုလည်း နီဟရန္တာထည့်၍ ဋီကာစပ်သည်၊ ဝိမတိ၌ကား "သုင်္က ယတ္ထ ဟနန္တိ—မပေးလျှင် အတင်းညှဉ်းဆဲ၍လည်း ယူကြကုန်၏"ဟု အဓိကရဏသာဓ်လည်း ဖွင့်၏၊ [ဟနန္တိ တတောတိ ဃာတံ၊ သုင်္က+ဃာတံ သုင်္ကဃာတံ။]

www.dhammaransi.com

ရာဇာရဟံ ဘဏ္ဍံဟူသော အနက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [ရာဇကန္တိ- ရာဇာယတ္တံ- (သာရတ္ထ)၊ ''ရညော + ဣဒံ ရာဇကံ ''ဟု ပြု၍ ရာဇာရဟံ ဘဏ္ဍံ ဟူသော အနက်ပင်မှတ်ပါ- ဟူလို။] ထေယျစိတ္တောတိ- ကား၊ ဣတော-ဤဘဏ္ဍာမှ၊ ရညော-အား၊ သုင်္က - ကို၊ န ဒဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ - သို့၊ ထေယျစိတ္တံ - ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-၍၊ တံ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ အာမသတိ - အံ့၊ ဒုက္ကဋံ၊ ထပိတဋ္ဌာနတော- ထားအပ်ရာ အရပ်မှ၊ [မူလက ထည့်၍ယူအပ်ရာ ''တောင်း''စသော အရပ်၊] ဂဟေတွာ- ၍၊ ထဝိကာယဝါ - အိပ်၌သော်လည်း၊ ပက္ခိပတိ - အံ့၊ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေဝါ- ဖုံးကွယ်အပ်သော အရပ်၌သော်လည်း၊ ဥရုန္တရာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ဗန္ဓတိ - ဖွဲ့ချည်အံ့၊ ထုလ္လစ္စယံ၊ သုင်္ကဋ္ဌာနေန - ဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ - ပိုင်းခြားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဌာနာစာဝနံ - သည်၊ န ဟောတိ၊ သုင်္ကဋ္ဌာန ပရိစ္ဆေဒံ-ကို၊ ဒုတိယံ ပါဒံ-ကို၊ အတိက္ကာမေတိ-အံ့၊ ပါရာဇိကံ။

ဗဟိသုင်္ကဃာတံ ပါတေတီတိ-ကား၊ ရာဇပုရိသာနံ-မင်းချင်းယောကျ်ား တို့၏၊ အညဝိဟိတဘာဝံ - တပါးသော အာရုံ၌ ထားအပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ [အခြားအလုပ်၌ ဂရုစိုက်နေကြသည်ကို၊] ပဿိတွာ- မြင်၍၊ အန္တော-ကင်းခွန်ကောက်ရာအရပ်၏ အတွင်း၌၊ ဌိတော၀-တည်လျက်သာလျှင်၊ ဗဟိ-၌၊ ပတနတ္ထာယ-ကျခြင်း အကျိုးငှါ၊ ခိပတိ-ပစ်ချအံ့၊ တံ-ထိုဘဏ္ဍာသည်၊ အ၀ဿံ-မချွတ်၊ ပတနကံ - ကျလတံ့သည်၊ စေ (ဟောတိ)၊ (ဇဝံသတိ)၊ ဟတ္ထတော-မှ၊ မုတ္တမတ္တေ-သော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ တံ- ထို ဘဏ္ဍာသည်၊ ရုက္ခေဝါ-၌သော်၎င်း၊ ခါဏုမှိဝါ-၌သော်၎င်း၊ ပဋိဟတံ- ထိခိုက်သည်၊ (ဟုတွာဝါ)၊ ဗလဝဝါတဝေဂုက္ခိတ္တံ - အားရှိသော လေ အဟုန်သည် တိုက်လွှင့်အပ်သည်၊ ဟုတွာဝါ၊ [လေအဟုန်က ပြင်းထန်သော ကြောင့် ပြန်လာအံ့-ဟူလို။] ပုန,အန္တောယေဝ-ကင်းခွန်ကောက်ရာ အရပ် အတွင်းသို့သာ၊ စေ ပတတိ၊(ဇဝံ သတိ)၊ ရက္ခတိ-၏၊ ပုန , ဂဏှိတွာ - ၍၊ ခိပတိ-ပစ်ပြန်အံ့၊ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ[အ၀ဿံ ပတနကံ၊ ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေကို ညွှန်းသည်။] ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဘူမိယံ-၌၊ ပတိတွာ-ကျပြီး၍၊ ဝဋ္ဋန္တံ-လိမ့်လျက်၊ ပုန , အန္တော - ကင်းခွန်ကောက်ရာ အရပ်၏အတွင်းသို့၊

ဒုတိယံ ပါဒံ အတိက္ကာမေတိ ။ ။ ပဌမခြေကို သုင်္ကဃာတ၏ အပြင်ဘက်၌ ထားပြီး၍ အတွင်းဘက်က ဒုတိယခြေကို မြှောက်လိုက်လျှင်ပင် ပါရာဇိက ဟု ဆိုကြ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း.... မြှောက်အပ်ပြီးခြေသည် အပြင်၌ မတည်သေးသော်လည်း အပြင် ဘက်၌ တည်သည်မည်သောကြောင့် (ဧကန် တည်မည်ဖြစ်သောကြောင့်) တည်း၊ ပဒ ဝါရဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရသမျှ၌ ဤနည်းချည်းသာ ဟု ဆိုကြသည်၊--သာရတ္ထ။

www.dhammaransi.com

ပဝိသတိ - ဝင်လာအံ့၊ [ကျရာ အရပ်က ကုန်းမြင့် စသည် ဖြစ်၍ လိမ့်လျက် ပြန်ဝင်လာအံ့-ဟူလို။] ပါရာဇိကမေဝ - ပင်တည်း၊ ပန - ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္ဒီသင်္ခေပဋ္ဌကထာသု- တို့၌၊ ဗဟိ-၌၊ ပတိတံ-ကျပြီးသော ဘဏ္ဍာသည်၊ ဌတ္ဝာ-ရပ်တန့်ပြီး၍၊ ဝါ-ပြီးမှ၊ ဝဋ္ဋန္တံ-လျက်၊ သစေ ပဝိသတိ၊(ဧဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊[ဤစကားဖြင့် မဟာအဋ္ဌကထာ စကားကို ထောက်ခံသည်။] အတိဋ္ဌမာနံယေဝ- မရပ်တန့်မူ၍သာလျှင်၊ ဝဋ္ဋိတွာ- လိမ့်၍၊ သစေ ပဝိသတိ၊(ဧဝံသတိ)၊ ရက္ခတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ၊ အန္ဓကော-၌၊ ဌတ္ဝာ - ၍၊ ဟတ္ထေနဝါ - ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပါဒေနဝါ - ဖြင့်သော်၎င်း၊ ယဋ္ဌိယာဝါ- တောင်ဝှေးဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝဋ္ဋေတိ-ကိုယ်တိုင် လှိမ့်ပို့အံ့၊ အညေနဝါ-အခြားသူသည်သော်လည်း၊ ဝဋ္ဋာပေတိ-လှိမ့်ပို့စေအံ့၊ အဋ္ဌတွာ-မတန့်ရပ်မူ၍၊ ဝဋ္ဋမာနံ-လျက်၊ ဂတံ-သွားသည်၊ သစေ (ဟောတိ)၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ အန္ဓကော-၌၊ ဌတွာ- ရပ်တန့်ပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ဗဟိ-သို့၊ ဂစ္ဆန္တံ- ထွက်သွားသော ဘဏ္ဍာသည်၊ ရက္ခတိ၊ [ရဟန်း၏ပယောဂဖြင့် သွားသော အဟုန်က အတွင်း၌ရပ်တန့်ခိုက်ဝယ် ငြိမ်းသွား၏၊ ထို့ကြောင့် ရပ်ပြီးမှ ဆက်သွားလျှင် ရက္ခတိ ဟု ဆိုသည်၊] ဝဋ္ဋိတွာ - သူ့ဘာသာလိမ့်၍၊ ဂမိဿတိ- သွားလတံ့၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့ကြံ၍သော်၎င်း၊ အညော-သည်၊ နံ-ထို ဘဏ္ဍာကို၊ ဝဋ္ဋေဿတိ-လိမ့်စေလတံ့၊ ဣတိဝါ-၎င်း၊ အန္ဓကော-၌၊ ထပိတံ-ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာသည်၊ ပစ္ဆာ-၌၊ သယံ-အလိုလို၊ ဝဋ္ဋမာနံဝါ-လိမ့်လျက်သော်၎င်း၊ အညေန- သည်၊ ဝဋ္ဋိတံဝါ- လိမ့်စေအပ်သည်သော်၎င်း၊ (ဟုတွာ)၊ ဗဟိ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ ရက္ခတိယေဝ၊ ပန-ဆက်၊ သုဒ္ဓစိတ္တေန-ဖြင့်၊(အပြင်သို့ လိမ့်စေလိုသော စိတ်မရှိဘဲ၊)ထပိတေ-ထားအပ်သောဘဏ္ဍာသည်၊ တထာ-ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ [အလိုလိုလိမ့်ခြင်း, သူများက လှိမ့်ပို့ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။] ဂစ္ဆန္တေ-သော်၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။

ဒွေ-ကုန်သော၊ ပုဋကေ-အထုပ်တို့ကို၊ ကောဗန္ဓေ-တခုတည်း ဖွဲ့အပ်သည်တို့ကို၊ [အထုပ် ၂ ထုပ် တွဲချည်ထားသည်ကို ဆိုသည်။] ကတွာ , သုက်ဋ္ဌာန သီမန္တရေ - ကင်းခွန်ကောက်ရာ သီမန္တရိတ်၌၊ [အပိုင်း အခြား၏ အကြား အရပ်ကို"သီမန္တရိတ်"ဟု ခေါ်သည်။] ထပေတိ-အံ့၊ [၂ ထုပ်တွဲ ချည်ထားရာဝယ် တထုပ်ကို အပိုင်းအခြားတွင်း၌ , တထုပ်ကို အပြင်၌ ထားသည်၊] ဗဟိ- အပြင်၌၊ ဝါ-အပြင်က , ပုဋကေ - ၌၊ သုက်ံ - အခွန်သည်၊ ပါဒံ - ကို၊ ကိဉ္စာပိ အဂ္ဃတိ- ၏၊ ပန-လည်း၊ တေန - ထို ပြင်ဘက် အထုပ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ , ကောဗဒ္ဓတာယ- ကြောင့်၊ အန္ဓကော-၌၊ ဝါ-က၊ ပုဋကော - သည်၊ ရက္ခတိ၊

www.dhammaransi.com

ပန-ဆက်၊ ပရိဝတ္တိတွာ - ပြောင်းပြန် လှည့်၍၊ အဗ္ဘန္တရိမံ – အတွင်းဘက် အထုပ်ကို၊ ဗဟိ-၌၊ သစေ ထပေတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ကာဇေပိ-၌လည်း၊ ကောဗဒ္ဓံ ကတွာ, ထပိတေ – ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာ၌၊ ဧသေဝနယော၊ ပန - ဆက်၊ အဗန္ဓိတွာ – မဖွဲ့ချည်မူ၍၊ ကာဇကောဋိယံ-ထမ်းပိုးစွန်၌၊ထပိတမတ္တမေဝ-ထားအပ်ကာမျှသည်သာလျှင်၊သစေဟောတိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)။

ဗဟိ-သို့၊ နီဟရိဿတိ-လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဂစ္ဆန္တေ-သွားနေသော၊ ယာနေဝါ- ၌သော်၎င်း၊ (ဂစ္ဆန္တေသု-န်သော၊) အဿပိဋ္ဌိ အာဒီသုဝါ-မြင်းကျောက်ကုန်းအစရှိသည်တို့၌သော်၎င်း၊ ထပေတိ-တင်လိုက်အံ့၊ နီဟရင္ဝေ ပိ – ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီး သော်လည်း၊ အဝဟာရော နတ္ထိ၊ ဘဏ္ဍဒေယျမ္ပိ န ဟောတိ၊ ကသ္မာ—နည်း၊ အတြ-ဤ ကင်းခွန်ကောက်ရာအရပ်သို့၊ ပဝိဋ္ဌဿ-ဝင်လာသူ၏၊ သုက်ံ – ကို၊ ဂဏှန္တု – ကုန်လော၊ ဣတိ– ဤသို့၊ ဝုတ္တတ္တာ-(အစိုးရမင်းတို့က) ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣဒဉ္စ – ဤ ဘဏ္ဍာသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ သုက်ဋ္ဌာနဿ-၏၊ ဗဟိ-၌၊ ဋ္ဌိတံ-၏၊ [တနည်း-ထပိတံ - ၏၊] တေနစ - ထိုရဟန်းသည်လည်း၊ န နီတံ-မထုတ်ဆောင်အပ်၊ တသ္မာ နေဝဘဏ္ဍဒေယျံ န ပါရာဇိကံ၊ ဋ္ဌိတယာနာဒီသု – ရပ်တည်နေသော ယာဉ်အစရှိသည်တို့သည်၊ [ဂတေသု၌စပ်၊]ဝါ-တို့၌၊ ထပိတေ-ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာ၌၊ တဿ–ထိုရဟန်း၏၊ ပယောဂံ-ကို၊ ဝိနာ-၍၊ ဂတေသု–သွားကုန်လသော်၊ ဝေယျစိတ္တေ–သည်၊ သတိပိ အဝဟာရော နေဝအတ္ထိ၊ ပန-ဆက်၊ ထပေတွာ-တင်ထားပြီး၍၊ ယာနာဒီနိ–တို့ကို၊ ပါဇေန္တော-မောင်းနှင်လျက်၊ ယဒိအတိက္ကာမေတိ-အကယ်၍ လွန်စေအံ့၊(ဧဝံသတိဝါ)၊ ဟတ္ထိသုတ္တာဒီသု-ဆင်ကျမ်းအတတ်အစရှိသည်တို့၌၊ ကတပရိစယတ္တာ-ပြုအပ်ပြီးသောအလေ့ အကျက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုရတော - ၌၊ ဌတွာ - ၍၊ ရေ– အမောင်၊ (ဆင်ကိုခေါ်သည်၊) ဧဟိ- လော၊ ဣတိ– သို့၊ ယဒိ ပက္ကောသတိ၊ (ဧဝံသတိ ဝါ၊)သီမာတိက္ကမေ-အပိုင်းအခြားကို လွန်ရာအခါ၌၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊

ဗဟိဋ္ဌိတံ ။ ။ ဂဏ္ဌိပုဒ်များ၌ "ဗဟိ ထပိတံ" ဟု ရှိ၏၊ သုက်ဃာတ မရောက်မီ အပြင်ဘက်တုန်းက လှည်းစသည်အပေါ်၌ ထားအပ်သောကြောင့် ဘဏ္ဍဒေယျလည်း မထိုက်, သူ့ကိုယ်တိုင် မဆောင်အပ်သောကြောင့် ပါရာဇိကလည်း မကျ–ဟုဆိုလို၏၊ အာစရိယဝါဒ၌ကား "ဗဟိဋ္ဌိတံ" ဟု ပါ၍ပြင်၍ သုက်ဃာတ၏အတွင်းသို့ ရေခံပြီးသော ယာဉ်စသည် အပေါ်၌ ထားသော်လည်း ရဟန်းပယောဂ မပါဘဲ ယာဉ်ကသွားသော ကြောင့် ဘဏ္ဍာသည် အလိုလို အပြင်၌တည်ပြီး ဖြစ်ရကား ဘဏ္ဍဒေယျ မထိုက်၊ သူကိုယ်တိုင် မဆောင်သောကြောင့် ပါရာဇိကလည်း မကျ–ဟု ဆိုကြသတတ်။

www.dhammaransi.com

ဋ္ဌေက လောမသိက္ခာပဒေ – ၌၊ ဋ္ဌမသ္မိံ ဌာနေ – ဤကဲ့သို့သော အရာဌာန၌၊ အညံ - ကို၊ ဟရာပေတိ - အံ့၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဣမ - ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ တဖြဲ - ထိုဋ္ဌေကလောမ သိက္ခာပုဒ်၌၊ အညဿ- အခြားသူသည်၊ ဝါ–၏၊ ယာနေဝါ–၌သော်၎င်း၊ ဘဏ္ဍေဝါ–၌သော်၎င်း၊ အဇာနန္တဿ - စဉ်၊ ပက္ခိပိတွာ တိယောဇနံ, အတိက္ကာမေတိ - အံ့၊ (ဋ္ဌေက လောမာနိ - တို့သည်၊) နိဿဂ္ဂိယာနိ - စွန့်အပ်စွန့်ထိုက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ဣမ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။

သုက်ဌာနေ-၌၊သုက်ံ-ကင်းခွန်ကို၊ ဒတွာဝ-ပေး၍သာ၊ ဂန္တုံ-၄ါ၊ ဝဋ္ဋတိ- အပ်၏၊ ကော-ရဟန်းတပါးသည်၊ အာဘောဂံ-ကို၊ ကတွာ , ဂစ္ဆတိ-၏၊ (ကိံ)၊သုက်ံ-ကို၊ ဒေဟိ-လော၊ဣတိ-သို့၊ (သုက်ိကာ-ကင်းစောင့်တို့သည်၊) သစေ ဝက္ခန္တိ - ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒဿာမိ - ပေးအံ့၊ နောစေဝက္ခန္တိ - ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဂမိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဘောဂံ ကတွာဂစ္ဆတိ)၊ တံ–ထိုရဟန်းကို၊ ကော–သော၊ သုက်ိကော–ကင်းစောင့်သည်၊ [သုက်ော– ကင်းခွန်ကောက်ရာ၌ + နိယုတ္တော သုက်ိကော။] ဧသော ဘိက္ခု – အဲဟို ရဟန်းသည်၊ ဂစ္ဆတိ - ၏၊ နံ – ထိုဘဏ္ဍာကို၊ [“ နံတိပဒံ ဘဏ္ဍန္တိပဒဿ ဝိသေသနံ ” ဟု ယောဇနာ ဖွင့်သောကြောင့် ရှေးက “ နံ ဘဏ္ဍံ” ဟု ရှိဟန် တူ၏။] သုက်ံ–ကို၊ ဂဏှထ-ယူလိုက်ကုန်လော၊ [“နံ–ထိုရဟန်းကို၊ ဂဏှထ- ဖမ်းကြကုန်၊ သုက်ံ– ကို၊ ဂဏှထ–ယူကြကုန် ” ဟုလည်း ရှေးနိဿယများ ပေးကြ၏။] ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-အံ့၊ အပရော-အခြားသော၊ (သုက်ိကော)၊ ပဗ္ဗဇိတဿ- ရသေ့ ရဟန်း၏၊ ဝါ- မှာ၊ သုက်ံ-သည်၊ ကုတော-အဘယ်မှာ ရှိပါအံ့နည်း၊ ဂစ္ဆတု-သွားပါစေ၊ဣတိ-သို့၊ဝဒတိ-အံ့၊လဒ္ဓကပ္ပံ-ရအပ်သော အပ်သောအကြောင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဂန္တမ္ဗံ -သွားကောင်း၏၊[ကင်းကော် တို့က သွားခွင့်ပေးသောကြောင့် သွားကောင်း၏ – ဟူလို၊ “ သို့ဖြစ်လျှင် ရထား သဘော်၌လည်း လက်မှတ်စစ်တို့က ခွင့်လွှတ်လျှင် လက်မှတ် မပါ သော်လည်း စီးခွင့်ရ၏ ” ဟု ယူသင့်၏။] ဘိက္ခုနံ– တို့အား၊ သုက်ံ အဒတွာ ဂန္တုံ,နဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ ဥပါသက-ဥပါသကာ၊ ဂဏှ-ယူပါလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တေပန-ဆိုအပ်သော်ကား၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊သုက်ံ-ကို၊ ဂဏှန္တေဟိ-ယူကုန် သော ကင်းကောက်တို့သည်၊ ပတ္တစီဝရံ - ကို၊ ဂဟေတမ္ဗံ - ယူရာသည်၊ ဝါ- ယူရသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ တေန–ထို သပိတ်သင်္ကန်းဖြင့်၊ ကိံ – အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ ဂစ္ဆတု - သွားပါလော၊ ဣတိ – သို့၊ ဝတ္တေပိ- သော်လည်း၊ လဒ္ဓကပ္ပမေဝ-သာ၊သုက်ိကာ-တို့သည်၊သစေပိ နိဒ္ဒါယန္တိ ဝါ-

www.dhammaransi.com

အကယ်၍ မူလည်း အိပ်ပျော်နေကုန်အံ့၊ ဇူတံ ဝါ - ကြွေအန်ကို မူလည်း၊ (သစေပိ) ကီဠန္တိ-အကယ်၍မူလည်း ကစားနေကုန်အံ့၊ ယတ္ထကတ္ထစိ ဝါ-သို့ မူလည်း၊ ဂတာ-သွားကုန်သည်၊ (သစေပိ ဟောန္တိ)၊ အယဥ္စ-ဤ ရဟန်း သည်လည်း၊ သုင်္ကိကာ-တို့သည်၊ ကုဟိံ-အဘယ်မှာနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဏ္ဏော သိတွာပိ,(သစေပိ) နပဿတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ လဒ္ဓကပ္ပမေဝ၊ သုက်ဋ္ဌာနံ-သို့၊ ပတွာ-၍၊ အညဝိဟိတော-သည်၊ [အညဝိဟိတသရုပ်ကိုပြလို၍ "ကိဥ္စိ" စသည် မိန့်။]ကိဥ္စိ - တစုံတခုကို၊ စိန္တေန္တော- ကြံသည်၊ (ဟုတွာဝါ)၊ သဇ္ဈ ယန္တော-သရဇ္ဈာယ်သည်၊ (ဟုတွာဝါ)၊ မနသိကာရံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းနှလုံးသွင်း မှုကို၊ အနုယုဥ္ဇန္တော - အားထုတ်သည်၊ (ဟုတွာဝါ)၊ စောရ ဟတ္ထိ သီဟ ဗျဂ္ဃါဒီဟိ-တို့သည်၊ သဟသာ , ဝုဋ္ဌာယ- ထ၍၊ သမနုဗန္ဓော - အစဉ်လိုက် အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ၊ မဟာမေဃံ - ကို၊ ဥဋ္ဌိတံ-တက်လာသည်ကို၊ ဒိသွာ, ပုရတော - ၌၊ သာလံ - သို့၊ ပဝိသိတု ကာမော (ဟုတွာ)ဝါ၊ တံဌာနံ - ထို ကင်းခွန်ကော်ရာအရပ်ကို၊ သစေပိ အတိက္ကမတိ၊(ဝေံသတိ)၊ လဒ္ဓကပ္ပမေဝ။

သုက်ံ ပရိဟရတိတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဥပစာရံ-သို့၊ သြက္ကမိတွာ-သက်ရောက်ပြီး၍၊ ဝါ- မှ၊ ကိဥ္စာပိ ပရိဟရတိ - အကယ်၍မူလည်း ရှောင်လွှဲအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ အဝဟာရောယေဝ-ပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တံ၊ ပန- ဝါဒန္တရကား၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ပရိဟရန္တံ-ရှောင်လွှဲသောရဟန်းကို၊ ရာဇပုရိသာ-တို့သည်၊ ဝိဟေဌေန္တိ-ညှဉ်းဆဲတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကေဝလံ- အဝဟာရမဘာက် သက်သက်၊ အာဒီနဝံ-ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြ၍၊ [ဝုတ္တံဌ်စပ်။] ဥပစာရံသြက္ကမိတွာ, ပရိဟရတော-၏၊ ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ အနောက္ကမိတွာ ပရိဟရတော အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ ဣဒံ-ဤ မဟာအဋ္ဌကထာ စကားသည်၊ ပါဠိယာ-နှင့်၊ သမေတိ၊ ["သုက်ံ ပရိဟရတိ၊ အာပတ္တိဒုက္ကဋဿ" ဟူသော ပါဠိတော်နှင့် ညီညွတ်သည်-ဟူလို။] ဧတ္ထ-ဤ ကင်းခွန်ကောက်ရာ အရပ်၌၊ ဣတိ , လဒ္ဓုပ'ါတေဟိ - တို့ဖြင့်၊ ဥပစာရော - ကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ-တည်း။....သုက်ဃာတကထာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဣတော-ဤ သုက်ဃာတမှ၊ ပရံ - နောင်ဖြစ်သော ပါဌာ၌၊ ဧကံသေန- စင်စစ်အားဖြင့်၊ အဝဟာရကပ္ပဟောနကပါဏံ - ခိုးခြင်းငှါ လောက်သော သတ္တာကို၊ ဒဿေန္တော - မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မနုဿပါဏောတိ- ဟူ၍၊ အာဟ - မူပြီ၊ [တိရစ္ဆာန်က ပါရာဇိကလောက်ဘို့ မသေချာ၊ ထို့ကြောင့် ကေန် ပါရာဇိကလောက်သော လူကိုပြသည်။] တမ္ပိ- ထို လူသတ္တာကိုလည်း၊ ဘုဇိဿံ - ကျွန် မဟုတ်သူကို၊ ဟရန္တဿ - ခိုးဆောင်သောရဟန်း၏၊ အဝ

www.dhammaransi.com

ဟာရော-သည်၊နတ္ထိ၊ [ပရပရိဂ္ဂဟိတ မဟုတ်သောကြောင့် အဝဟာရ မဖြစ်၊ ဘုဇိဿန္တိ အဒါသိ၊ " တော်လှန် " ဟု မပေးနှင့်၊ ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်လာသူကိုသာ "တော်လှန်"ဟု ပေးရသည်။] ယောပိ ဘုဇိဿော-သည်လည်း၊ မာတရာဝါ - သည်သော်၎င်း၊ ပိတရာ ဝါ - ၎င်း၊ အာထပိတော-အပ်နှံထားအပ်သည်၊ဟောတိ၊[ခိုင်းဘို့ရန်ကြွေးရှင်တို့ထံ အပ်နှံထားအပ်သည်၊]အတ္တနာ ဝါ-ကိုယ်တိုင်သော်လည်း၊ အတ္တာနော-၏၊ ဥပရိ-၌၊ ကတ္တာ-၍၊ ပညာသံဝါ-ငါးဆယ်သော အသပြာကိုသော်၎င်း၊ သဋ္ဌိ ဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ အဂ္ဂဟေသိ - ယူပြီ၊ တမ္ပိ-ထိုကျွန် မဟုတ်သူကိုလည်း၊ ဟရန္တဿ-၏၊ အဝဟာရော- သည်၊ နတ္ထိ၊ [မိဘတို့သည် သား၏ဥစ္စာရှင် မဟုတ်ကြ, အပ်နှံရာ လူတို့လည်း မပိုင်၊ ထို့ကြောင့် အဝဟာရ မဖြစ်။] ပန-ထိုသို့ပင် အဝဟာရ မရှိပါသော်လည်း၊ ဓနံ-သည်၊ ဂတဋ္ဌာနေ-ရောက်အပ်သောအရပ်၌၊ ဝဍ္ဍတိ-တိုးပွား၏၊[လစဉ်အတိုးတက်၏၊] အန္တောဇာတ၊ ပေ၊ ဘေဒံ - အန္တောဇာတကျွန် , ဓနက္ကီတ ကျွန်,ကရမရာနီတကျွန်အပြားရှိသော၊ ဒါသံယေဝ-ကိုသာလျှင်၊ ဟရန္တဿ-၏၊ အဝဟာရော- သည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ- မှန်၊ တမေဝ - ထို ကျွန်ကိုသာလျှင်၊ သန္ဓာယ-၍၊ ပါဏောနာမ မနုဿပါဏော ဝုစ္စတီတိ - ဟူသော၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ကျွန်တို့တွင်၊ ဂေဟဒါသိယာ-အိမ်၌နေသော ကျွန်မ၏၊ ကုစ္ဆိမှိ - ဝမ်း၌၊ ဒါသဿ - ကျွန်ယောကျ်ား၏ အတွက်ကြောင့်၊ ဇာတော- ပေါက်ဖွားသော ကျွန်သည်၊ ဝါ- သားပေါက်သည်၊ အန္တောဇာတကော- အန္တောဇာတက ကျွန်မည်၏၊ [အန္တော-အိမ်တွင်း၌+ဇာတော-ပေါက်ဖွားသောကျွန်တည်း၊ ကျွန်မသည် ကျွန်ယောကျ်ားနှင့်ညားတတ်၍ ဒါသဿ ဟု ဆိုသည်၊ အခြားယောကျ်ားကြောင့် ပေါက်ဖွားသူလည်း အန္တောဇာတပင်တည်း။] ဓနေန-ဥစ္စာဖြင့်၊ ကီတော-ဝယ်အပ်သော ကျွန်သည်၊ ဓနက္ကီတော- ဓနက္ကီတ ကျွန်မည်၏၊ ဝါ- ငွေဝယ်ကျွန် မည်၏၊ ပရဒေသတော - သူတပါးတိုင်းနိုင်ငံအရပ်မှ၊ မာရေတွာ-ညှဉ်းဆဲ၍၊ [ပဟရိတွာ-ပုတ်ခတ်၍။] အာနေတွာ-၍၊ ဒါသဗျ-ကျွန်၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂါမိတော-ကပ်ရောက်စေအပ်သော

ပရဒေသတော ဟရိတွာ။ ။ပရဒေသံ ဝိလုမ္ပကေဟိ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီဟိ မဟာစောရေဟိ (ခိုးသူ အကြီးစားတို့သည်) ပရဒေသတော ဟရိတွာ၊ ဤ ဟရိတွာနေရာ၌"အာနေတွာ"ဟု ရှိနေပြန်၏၊ ပိုဟန်တူသည်၊"ကရေန-လက်ဖြင့်+မာရေတွာ-ညှဉ်းဆဲ၍+အာနီတော – ဆောင်ယူအပ်သူတည်း၊ ကရမရာနီတော – သူ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရသောကြောင့် "မာရေတွာ အာနေတွာ" ဟု သော်လည်း ဖြစ်တန်ရာ၏။

www.dhammaransi.com

ကျွန်ကို၊ ကရမရာနီတောတိ- ကရမရာနီတကျွန် ဟူ၍၊ ဝါ–သုံ့ပန်းကျွန်ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဝေရူပံ- သော၊ ပါဏံ- ကို၊ ဟရိဿာမိ- ခိုးဆောင်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အာမသတိ- သုံးသပ်အံ့၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဟတ္ထေ ဝါ-၌သော်၎င်း၊ ပါဒေ ဝါ - ၌သော်၎င်း၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ ဥက္ခိပန္တော - မြှောက်လျက်၊ ဖန္ဒာပေတိ၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ဥက္ခိပိတွာ – မြှောက်၍၊ ဝါ – ထမ်း၍၊ ပလာယိတုကာမော - ထွက်ပြေး လိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကေသဂ္ဂ မတ္တမ္ပိ – မျှလည်း၊ ဌိတဋ္ဌာနတော–တည်ရာအရပ်မှ၊ အတိက္ကာမေတိ –အံ့၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ကေသေသုဝါ– တို့၌သော်၎င်း၊ ဟတ္ထေသုဝါ– တို့၌သော်၎င်း၊ ဂဟေတွာ – ၍၊ ကឌ္ဍတိ – ဆွဲငင်အံ့၊ ပဒဝါရေန ကာရေတဗ္ဗော၊ ပဒသာ နေဿာမိတိ - ကား၊ တဇ္ဇေန္တော ဝါ - ခြိမ်းချောက်လျက်သော်၎င်း၊ ပဟရန္တော ဝါ – သော်၎င်း၊ ဣတော–ဤဘက်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆာဟိ–လော၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒတိ–အံ့၊ တေန – ထိုရဟန်းသည်၊ ဝုတ္တဒိသာဘာဂံ – ပြောအပ်သော အရပ်အဘို့သို့၊ ဂစ္ဆန္တဿ – သွားသော ကျွန်၏၊ ဒုတိယ ပဒဝါရေ – ၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ယေပိ - အကြင် ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ တေန- ထို ခိုးသူရဟန်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ , ဧကစ္ဆန္ဒာ – တူသော ဆန္ဒရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ကုန်၏၊ သဗ္ဗေသံ - ကုန်သော၊ (တေသံ - ထိုရဟန်းတို့၏၊) ဧကက္ခဏေ- တပြိုင်နက်သော ခဏ၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ဘိက္ခု-သည်၊ ဒါသံ-ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ သုခဒုက္ခံ-ကို၊ ပုစ္ဆိတွာဝါ-သော်၎င်း၊ အပုစ္ဆိတွာဝါ – သော်၎င်း၊ ဂစ္ဆ –လော၊ ပလာယိတွာ–ထွက်ပြေး၍၊ သုခံ-ချမ်းချမ်းသာသာ၊ ဇီဝ–အသက်မွေးချေလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-အံ့၊ သော- ထို ကျွန်သည်၊ စေ ပလာယတိ-အံ့၊ (ဇေဝံသတိ)၊ ဒုတိယပဒဝါရေ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ တံ-ထို ကျွန်ကို၊ အတ္တနော–၏၊ သမီပံ-သို့၊ အာဂတံ-ရောက်လာသည်ကို၊ အညော–အခြားရဟန်းသည်၊ ပလာယ-ပြေးလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒတိ–အံ့၊ ဘိက္ခုသတံ– ရဟန်းတရာသည်၊ ပဋိပါဋိယာ–အားဖြင့်၊ အတ္တနော အတ္တနော–၏၊ သမီပံ-သို့၊ အာဂတံ- ရောက်လာသော ကျွန်ကို၊ သစေ ဝဒတိ၊ (ဇေဝံသတိ)၊ သဗ္ဗေသံ- တို့၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန - ဆက်၊ ယော - အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဝေဂသာ – အဟုန်ဖြင့်၊ ပလာယန္တံ ယေဝ – ပြေးလာသည်သာလျှင် ဖြစ်သောကျွန်ကို၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်သော အရပ်၌၊ တံ–သင့်ကို၊ သာမိကာ – အရှင်တို့သည်၊ န ဂဏှန္တိ- မဖမ်းနိုင်ကုန်၊ (တာဝ- ထိုမျှလောက်သော အရပ်တိုင်အောင်၊) ပလာယ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဏတိ၊ ပေ၊ ပန-ကား၊ သဏိကံ–ဖြေးဖြေး၊ ဂစ္ဆန္တံ–သွားနေသော ကျွန်ကို၊ သစေ

www.dhammaransi.com

ဘဏာတိ-အံ့၊ သောစ - ထိုကျွန်သည်လည်း၊ တဿ- ထို ရဟန်း၏၊ ဝစနေန- ကြောင့်၊ သီဃံ–စွာ၊ သစေ ဂစ္ဆတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ၊ ပလာယိတွာ- ၍၊ အညံ – သော၊ ဂါမံဝါ-သို့သော်၎င်း၊ ဒေသံဝါ– ၎င်း၊ ဂတံ–ရောက်နေသော ကျွန်ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ တတောပိ - ထို အရပ်မှလည်း၊ ပလာပေန္တဿ - ပြေးစေသော ရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကမေဝ။ [ပလာယခေတ်ဖြစ်၍ "ပလာယေန္တဿ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။]

အဒိန္နာဒါနံ နာမ - အဒိန္နာဒါန ပါရာဇိက မည်သည်၊ ပရိယာယေန - ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ မုစ္စတိ - အာပတ်မှ လွတ်၏၊ ["ထေယျသင်္ခါတံ အာဒိယေယျ"ဟု ဟောတော်မူရကား ပရိယာယ် စကားသည် အာဒိယန မဟုတ်သောကြောင့် လွတ်သည်။] ဟိ–ချဲ့၊ ယော–ရဟန်းသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒတိ–အံ့၊ (ကိံ) တွံ–သည်၊ ဣဓ-၌အရပ်၌၊ ကိံကရောသိ–ဘာလုပ်နေသနည်း၊ တေ- သည်၊ ပလာယိတုံ–၎ါ၊ န ဝဋ္ဋတိ ကိံ – မသင့်သလော၊ ဣတိဝါ-၍သို့သော် ၎င်း၊ ကတ္ထစိ– အစုံတခုသောအရပ်သို့၊ ဂတ္ဂွာ–၍၊ သုခံ–စွာ၊ ဇီဝိတုံ–၎ါ၊ န ဝဋ္ဋတိ ကိံ – မသင့်သလော၊ ဣတိဝါ– ၎င်း၊ ဒါသ ဒါသိယော – ကျွန်ယောက်ျား, ကျွန် မိန်းမတို့သည်၊ ပလာယိတွာ - ၍၊ အသုကံနာမ ပဒေသံ- သို့၊ ဂန္တွာ-၍၊ သုခံ- စွာ၊ ဇီဝန္တိ- န်၏၊ ဣတိဝါ – ၎င်း၊ (ဝဒတိ – အံ့၊) ပေ၊ ယောပိ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ မယံ-တို့သည်၊ အသုကံ နာမ ပဒေသံ-သို့၊ ဂစ္ဆာမ- န်အံ့၊ တတြ- ထိုအရပ်သို့၊ ဂတာ - ရောက်သူတို့သည်၊ သုခံ ဇီဝန္တိ၊ အမှေဟိ - တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ဂစ္ဆန္တာနံစ – တို့၏လည်း၊ အန္တရာမဂ္ဂေပိ - လမ်းခရီးအကြား၌လည်း၊ ပါထေယျာဒိဟိ-ရိက္ခာအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ကိလမထောပိ-ပင်ပန်းခြင်းသည်လည်း၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတွာ- ၍၊ သုခံ-စွာ၊ အတ္တနာ–နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ အာဂစ္ဆန္တံ–လိုက်လာသောကျွန်ကို၊ မဂ္ဂဂမနဝသေန- ခရီးသွားခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဂစ္ဆတိ -အံ့၊ ထေယျစိတ္တေန- ဖြင့်၊ နဂစ္ဆတိ- သွားသည်မဟုတ်အံ့၊ အဝဟာရော - သည်၊ နေဝ အတ္ထိ၊ စ - ဆက်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ- ၌၊ စောရေသု-တို့သည်၊ ဥဋ္ဌိတေသု-ထကုန်လသော်၊ အရေ-ဟဲ့ကောင်၊ စောရာ– တို့သည်၊ ဥဋ္ဌိတာ– န်ပြီ၊ ဝေဂေန – ဖြင့်၊ ပလာယ - လော၊ ဧဟိ– လာလော၊ ယာဟိ–သွားလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တဿာပိ- ၏လည်း၊ စောရန္တရာယ မောစနတ္ထာယ–၎ါ၊ ဝုတ္တတ္တာ- ကြောင့်၊ အဝဟာရံ–ကို၊ နဝဒန္တိ–န်၊ ဣတိ–တည်း။....ပါဏကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

www.dhammaransi.com

အပဒေသု – အငြေမရှိသော သတ္တာတို့တွင်၊ အပဟိနာမ – မြွေမည်သည်၊ သသာမိကော–ပိုင်ရှင်ရှိသော၊ အဟိတုဏ္ဍိကာဒီဟိ– မြွေအလမ္ပါယ် အစရှိသူတို့သည်၊ ဂဟိတသပ္ပေါ-ဖမ်းယူအပ်ပြီးသောမြွေတည်း၊ ယံ–ယင်းမြွေကို၊ ကီဠာပေန္တာ– ကစားစေကုန်လသော်၊ အမုမ္ဘိ – တကျပ်ထက်ဝက် ငါးမူးကိုငင်း၊ ပါဒမ္ဘိ–တကျပ်၏ လေးပုံတပုံ တမတ်ကိုငင်း၊ ကဟာပဏာမ္ဘိ – တကျပ်ကိုငင်း၊ လဘန္တိ-ရတတ်ကြကုန်၏၊ မုဉ္စန္တာပိ-လွှတ်ကုန်သော်လည်း၊ [သူတပါးတို့က အလွှတ်ခိုင်း၍ လွှတ်ရကုန်သော်လည်း။] ဟိရညံဝါ - ငွေကိုသော်ငင်း၊ သုဝဏ္ဏံဝါ-ကိုသော်ငင်း၊ ဂဟေတွာဝ– ယူပြီး၍သာလျှင်၊ ဝါ - မှသာလျှင်၊ [အလွှတ်ခိုင်းသူတို့ အထံမှ ယူပြီးမှသာလျှင်။] မုဉ္စန္တိ - လွှတ်ကြကုန်၏၊ တေ-ထို မြွေအလမ္ပါယ် အစရှိသူတို့သည်၊ ကဿစိ – သော၊ ဘိက္ခုနော - ၏၊ နိသိန္နောကာသံ - နေရာအရပ်သို့၊ ဂတ္တွာ - ၍၊ သပ္ပကရဏ္ဍံ - မြွေပခြုပ်ကို၊ ထပေတွာ–၍၊ နိဒ္ဒါယန္တိဝါ- အိပ်သော်လည်း အိပ်တတ်ကြကုန်၏၊ ကတ္ထစိ–သို့၊ ဂစ္ဆန္တိဝါ-သွားသော်လည်း သွားတတ်ကြကုန်၏၊ တတြ-ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၌၊ သောဘိက္ခု-သည်၊ ထေယျစိတ္တေန-ဖြင့်၊ တံ ကရဏ္ဍံ-ကို၊ သစေ အာမသတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ပေ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ ကရဏ္ဍကံ-ပခြုပ်ကို၊ ဥဃ္ဃါဋေတွာ–ဖွင့်၍၊ သပ္ပံ-ကို၊ ဂီဝါယ-၌၊ သစေ ဂဏှာတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ ဥဒ္ဓရတိ–ထုတ်ဆောင်အံ့၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ဥဇုကံ ကတ္တွာ , ဥဒ္ဓရန္တဿ – ထုတ်ဆောင်သော ရဟန်း၏၊ ကရဏ္ဍတလတော- ပခြုပ်အပြင်မှ၊ သပ္ပဿ - ၏၊ နင်္ဂုဋ္ဌေ–အမြီးသည်၊ ကေသဂ္ဂမတ္တံ– မျှ၊ မုတ္တေ-သော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဃံသိတွာ-ပွတ်တိုက်၍၊ ကမန္တဿ–၏၊ နင်္ဂုဋ္ဌေ–သည်၊ မုခဝဋ္ဋိတော–ပခြုပ်နခမ်းရစ်မှ၊ မုတ္တမတ္တေ-သော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ကရဏ္ဍမုခံ-ပခြုပ်အဝကို၊ ဤသကံ-ဇဉ်းငယ်၊ ဝိဝရိတွာ-ဖွင့်၍၊ ပဟာရံ-ပုတ်ခတ်ခြင်းကို၊[ဝါ-မလိုဟု ထင်သည်၊] ဒတွာ–၍၊ ရေ-ဟဲကောင်၊ ဧဟိ-လာလော၊ ဣတိ- သို့၊ နာမေန-နာမည်ဖြင့်၊ [မြွေ – ဟူသော နာမည် , သို့မဟုတ် သခင်က မှည့်အပ်သော နာမည်ဖြင့်၊] ပက္ကောသိတွာ-၍၊ နိက္ခာမေတိ- အံ့၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ တထေဝ – ထို့ အတူ(ဇဉ်းငယ်)သာလျှင်၊ဝိဝရိတွာ,မဏ္ဍူကသဒ္ဒံဝါ-ဖါးအသံကိုသော်ငင်း၊ မူသိကသဒ္ဒံဝါ-ကိုသော်ငင်း၊ လာဇာဝိကိရဏံဝါ–ပေါက်ပေါက်ကြဲဖြန့်ခြင်း ကိုသော်ငင်း၊ ကတ္တွာ နာမေန, ပက္ကောသတိ-အံ့၊ အစ္ဆရိကံဝါ- လက်ဖြောက် ကိုမူလည်း၊ ပဟာရတိ- ပုတ်ခတ်အံ့၊ ဧဝံ - ဤနည်းဖြင့်၊ နိက္ခန္တေပိ- ထွက်ပြန်သော်လည်း၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)။

www.dhammaransi.com

မုခံ-ပခြုပ်အဝကို၊ အဝိဝရိတွာပိ - လည်း၊ ဇဝံ - ဤသို့ ပုတ်ခတ်ခြင်း, ဖါးသံပြုခြင်း အစရှိသည်ကို၊ ကတေ-သော်၊ ဆာတောဒ်ဆာသော၊ သပ္ပေါ-သည်၊ သီသေန- ဖြင့်၊ ကရဏ္ဍပုဋ္ဌံ – ပခြုပ်အဖုံးကို၊ အာဟစ္စ– တိုးဝှေ့၍၊ ဩကာသံ- ထွက်လောက်ရာ အရပ်ကို၊ ကတွာ , ပလာယတိ - အံ့၊ ပါရာဇိက မေဝ-ပင်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ မုခေ-ကို၊ ဝိဝရိတေ-ဖွင့်အပ်ပြီးသော်၊ သယမေဝ-အလိုလိုသာလျှင်၊ သပ္ပေါ-သည်၊ နိက္ခမိတွာ သစေ ပလာယတိ၊(ဇဝံသတိ)၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ(ဟောတိ)၊ မုခံ-ကို၊ ဝိဝရိတွာဝါ - သော်၎င်း၊ အဝိဝရိတွာဝါ-သော်၎င်း၊ ကေဝလံ- (ဖွင့်-မဖွင့် မဘက်) သက်သက်၊ မဏ္ဍူကမူသိကသဒ္ဒံ-ကိုသော်၎င်း၊ လာဇာဝိကိရဏမေဝစ – ကိုသာလျှင် သော်၎င်း၊ အထာပိ ကရောတိ-အံ့၊ နာမံ ဂဟေတွာ,(အထာပိ) န ပက္ကောသတိ - အံ့၊ အစ္ဆရိကံ ဝါ-ကိုသော်လည်း၊(အထာပိ) နပဟရတိ–အံ့၊ သပ္ပေါ,ဆာတဇ္ဈာ-ကြောင့်၊ မဏ္ဍူကာဒီနိ, ခါဒိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ– ဤသို့ ကြံ၍၊ နိက္ခမိတွာ (အထာပိ) ပလာယတိ-အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ ဘဏ္ဍဒေယျမေဝ - ပင်တည်း၊ မဇ္ဈေ – သည်၊ ကေဝလံ - အခြားသော ဥဒကဋ္ဌဘဏ္ဍာ မဘက် သက်သက်၊ ဣဓ - ဤ အပဒ ကထာ၌၊ အပဒဂ္ဂဟဏေန–အပဒ သဒ္ဒါဖြင့်၊ ဝါ-အပဒ ဟူသော အမည်ဖြင့်၊ အာဂတော - ပါလာပြီ၊ [မစ္ဆသည် ဥဒကဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌ ပါခဲ့ပြီးသော်လည်း အပဒဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌ ပါဠိတော်ဝယ် ထပ်၍ပါပြန်သည်–ဟူလို။] ပန–ဆက်၊ သေသ – ဤ အပဒဘဏ္ဍာ၌၊ ယံ – အကြင် စကားကို၊ ဝတ္တဗ္ဗံ – ၏၊ တံ-ထိုစကားကို၊ ဥဒကဋ္ဌေ-၌၊ ဝုတ္တမေဝ–ပြီးသည်သာ၊ ဣတိ-တည်း။....အပဒ ကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဒွိပဒေသု-အခြေ ၂ ချောင်း ရှိသော သတ္တဝါတို့တွင်၊ ယေ–အကြင် သတ္တဝါ တို့သည်၊ ဝါ - တို့ကို၊ အဝဟရိတုံ – ငှါ၊ သက္ကာ – နိ၏၊ တေ-သတ္တဝါတို့ကို၊ ဒဿေန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ မနုဿာ ပက္ခဇာတာတိ- ဟူ၍၊ အာဟ-မူပြီ၊ ဒေဝတာ ပန–တို့သည်ကား၊ ဝါ- တို့ကိုကား၊ အဝဟရိတုံ- ငှါ၊ န သက္ကာ-ကုန်၊ (ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ မပါ - ဟူလို၊) ဇာတာ - ပေါက်ကုန်သော၊ ပက္ခာ- အတောင်တို့သည်၊ (သန္တိ- နိ၏)၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပက္ခဇာတာ– တို့ မည်၏၊ တေ–ထို ပက္ခဇာတ သတ္တဝါတို့သည်၊ လောမပက္ခာ – အမွေးဟူသော အတောင်ရှိသော သတ္တဝါတို့၎င်း၊ စမ္မပက္ခာ-အရေဟူသော အတောင်ရှိသော သတ္တဝါတို့၎င်း၊ အဋ္ဌိပက္ခာ - အရိုးဟူသော အတောင်ရှိသော သတ္တဝါတို့၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဝိဓာ-ရှိကုန်၏၊ တတ္ထ-ထို ၃ မျိုးတို့တွင်၊ မောရကုက္ကုဋပါရာဒယော-ဥဒေါင်း,ကြက်အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ လောမပက္ခာ-တို့တည်း၊ ဝဂ္ဂုလိ

www.dhammaransi.com

အာဒယော – လင်းနို့ အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ စမ္မပက္ခာ – တို့တည်း၊ ဘမရာဒယော-ပိတုန်း အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ အဋ္ဌိပက္ခာ – တို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နှ်၏၊ သဗ္ဗေပိ–နှ်သော၊ တေ မနုဿာစ-တို့သည်ငှင်း၊ တေပက္ခဇာတာစ – ထို ပေါက်သော အတောင်ရှိသော သတ္တဝါတို့သည်ငှင်း၊ ကေဝလံ-အခြားပါဏမဘက် သက်သက်၊ ဣဓ-ဤဒုတိယပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဒွိပဒဂ္ဂဟဏေန-ဖြင့်၊ အာဂတာ-နှ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဒိုပဒ ဘက္ကာ၌၊ ယံ-စကားကို၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-၏၊ တံ-သည်၊ အာကာသဋ္ဌေစ–ဋ္ဌဘက္ကာ၌ငှင်း၊ ပါဏေစ-ပါဏဘက္ကာ၌ငှင်း၊ ဝုတ္တနယမေဝ-သည်သာ၊ဣတိ-တည်း။....ဒွိပဒကထာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုပ္ပဒေသု – စတုပ္ပဒသတ္တဝါတို့တွင်၊ ပသုကာတိ – ကား၊ ပါဠိယံ - ၌၊ အာဂတာဝသေသာ-တိုက်ရိုက်လာသော သတ္တဝါတို့မှကြွင်းကုန်သော၊[ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာသော ဟတ္ထိ,အဿ,ဩဋ္ဌ,ဂေါဏ,ဂဒြဘ,သတ္တဝါတို့မှ ကြွင်းကုန်သော။] သဗ္ဗာ- သော၊ စတုပ္ပဒဇာတိ- အခြေလေးချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့၏အမျိုးဇာတ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဟတ္ထိအာဒယော-တို့သည်၊ ပါကဋာယေဝ၊ တတ္ထ – ထို သတ္တဝါတို့တွင်၊ ထေယျစိတ္တေန – ဖြင့်၊ ဟတ္ထိံ–ကို၊ အာမသန္တဿ-၏၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပေ၊ ပန- ဆက်၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ မဟာဗလော- ကြီးသော အားရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဗလမဒေန-ဗလမာန်ဖြင့်၊ တရုဏံ-ငယ်သော၊ ဘိက်ဇ္ဇာပံ-ဆင်ပေါက်ကလေးကို၊ [ဘိက်ာဘိက်ာ ဟု အသံပြုတတ်သောကြောင့် ဆင်ပေါက်ကလေးကို "ဘိက်ဇ္ဇာပ"ဟု ခေါ်၏။]နာဘိမူလေ-ချက်၏အရင်း၌၊ သီသေန-ဖြင့်၊ဥစ္စာရေတွာ-မြှောက်၍၊ ဂဏှန္တော- ယူလျက်၊ စတ္တာရော– လေးဘက်ကုန်သော၊ ပါဒေ–တို့ကိုငှင်း၊ သောဏ္ဍဉ္စ – နှာမောင်းကိုငှင်း၊ ဘူမိတော – မှ၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ–မျှလည်း၊ မောစေတိ–အံ့၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ပန- ဆက်၊ ဟတ္ထီ- ဆင်သည်၊ ကောစိ - အချို့ဆင်သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဟတ္ထိသာလာယံ-ဆင်တင်းကုပ်၌၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့ချည်၍၊ ထပိတော ဟောတိ၊ကောစိ-အချို့ဆင်သည်၊ အန္တောဝတ္ထုမှိ – အိမ်ယာအတွင်း၌၊ တိဋ္ဌတိ၊ ကောစိ–သည်၊ ရာဇင်္ဂဏေ – မင်းယင်ပြင်၌၊ တိဋ္ဌတိ၊ တတ္ထ – ထိုဆင်တို့တွင်၊ ဟတ္ထိသာလာယံ-၌၊ ဂီဝါယ-၌၊ ဗန္ဓိတွာ, ထပိတဿ-ထားအပ်သောဆင်၏၊ ဂီဝါဗန္ဓနဥ္စ- လည်ဖွဲ့ကြိုးငှင်း၊ စတ္တာရော- နှ်သော၊ ပါဒါစ- တို့ငှင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပဉ္စဌာနာနိ ဟောန္တိ၊ ဂီဝါယစ - ၌ငှင်း၊ ကေသုံ - သော၊ ပါဒေစ – ၌ငှင်း၊ အယသင်္ခလိကာယ-သံကြိုးဖြင့်၊ ဗဒ္ဓဿ-ဖွဲ့ချည်အပ်သောဆင်၏၊ ဆ ဌာနာနိ (ဟောန္တိ)၊ ဂီဝါယစ-၌ငှင်း၊ ဒွိသု-ကုန်သော၊ ပါဒေသုစ-တို့၌ငှင်း၊ ဗဒ္ဓဿ-

www.dhammaransi.com

၏၊ သတ္တဋ္ဌာနာနိ(ဟောန္တိ)၊ တေသံ- ထိုဌာနတို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဖန္ဒာပန ဌာနာစာဝနာနိ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ အဗဒ္ဓဿ- မဖွဲ့ချည်အပ်သော ဆင်၏၊ သကလာ – သော၊ ဟတ္ထိသာလာ - သည်၊ ဌာနံ (ဟောတိ)၊ တတော – ထို ဆင်တင်းကုပ်မှ၊ အတိက္ကမနေ-လွန်ရာအခါ၌၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ အန္တော ဝတ္ထုမှိ–၌၊ ဌိတဿ – တည်သော ဆင်၏၊ သကလံ- သော၊ အန္တောဝတ္ထု မေဝ-သည်သာ၊ ဌာနံ (ဟောတိ)၊ တဿ-ထို ဆင်၏၊ ဝတ္ထုဒွါရာတိက္ကမနေ- အိမ်ယာတံခါးကို လွန်ရာအခါ၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ရာဇင်္ဂဏေ – ၌၊ ဌိတဿ-တည်သောဆင်၏၊ သကလနဂရံ-သည်၊ [မြို့ရိုးအတွင်းကို ဆိုသည်။] ပေ၊ တဿ- ထို ဆင်၏၊ပေ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ဗဟိနဂရေ - ၌၊ ဌိတဿ - တည်သော ဆင်၏၊ ဌိတဋ္ဌာနမေဝ- သည်သာ၊ ဌာနံ (ဟောတိ) တံ – ထို ဆင်ကို၊ ဟရန္တော – ခိုးဆောင်သော ရဟန်းကို၊ ပဒဝါရေန-ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော၊ နိပန္နဿ-အိပ်နေသောဆင်၏၊ ဧကမေဝ- သော၊ ဌာနံ(ဟောတိ)၊ တံ-ထိုဆင်ကို၊ ထေယျစိတ္တေန-ဖြင့်၊ဥဋ္ဌာပေန္တဿ- ထစေသော ရဟန်း၏၊ ဥဋ္ဌိတမတ္တေ - ထပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ အဿေပိ–မြင်း၌လည်း၊ အယမေဝ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံး အဖြတ်သည်ပင်၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ ပန-အထူးကား၊ သော–ထိုမြင်းသည်၊ စတူသု–န်သော၊ ပါဒေသု–တို့၌၊ ဗဒ္ဓေါ–သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဋ္ဌဋ္ဌာနာနိ – တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ - န်၏၊ ဩဋ္ဌေပိ - ကုလားအုတ်၌လည်း၊ ဧသနယော၊ ဂေါဏောပိ-သည်လည်း၊ ကောစိ-အချို့နွားသည်၊ [ဟတ္ထိပန ကောစိနှင့် အသွားတူသောကြောင့် ''ဂေါဏောပိ ကောစိ'' ဟု ရှိရမည်၊] ဂေဟေ – ၌၊ ဗန္ဓိတ္ဝာ–၍၊ ထပိတော ဟောတိ၊ ကောစိ – သည်၊ အဗဒ္ဓေါဝ– သည်သာ၊ (ဟုတွာ)၊ တိဋ္ဌတိ၊ ပန-ဆက်၊ ကောစိ-သည်၊ ဝဇေ-နွားခြံ၌၊ပေ၊ တတ္ထ-နွားတို့တွင်၊ ဂေဟေ-၌၊ ဗန္ဓိတ္ဝာ-၍၊ထပိတဿ–ထားအပ်သောနွား၏၊ စတ္တာရော-န်သော၊ ပါဒါ- တို့ရင်း၊ ဗန္ဓနဥ- ဖွဲ့ကြိုးရင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပဉ္စဋ္ဌာနာနိ နာနိ(ဟောန္တိ)၊ အဗဒ္ဓဿ-၏၊ သကလံ-သော၊ ဂေဟံ-သည်၊(ဌာနံ-တည်း)၊ ဝဇေပိ-၌လည်း၊ ဗဒ္ဓဿ-၏၊ ပဉ္စဋ္ဌာနာနိ၊ အဗဒ္ဓဿ–၏၊ သကလော-သော၊ ဝဇော - သည်၊ (ဌာနံ - တည်း)၊ တံ - ထိုနွားကို၊ ဝဇဒွါရံ – ခြံတံခါးကို၊ အတိက္ကာမေတိ၊ ပါရာဇိကံ၊ ဝဇံ–ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ–ဖေါက်ဖျက်၍၊ ဟရန္တော– ခိုးဆောင်သောရဟန်းသည်၊ ခဏ္ဍဒွါရံ-မိမိချိုးဖေါက်အပ်သောအပေါက်ကို၊ [အတ္တနာ ခဏ္ဍိတဒွါရံ။] အတိက္ကာမေတိ၊ ပါရာဇိကံ၊ ဒွါရံ- ကို၊ ဝိဝရိတွာ ဝါ-ဖွင့်၍သော်ငြင်း၊ ဝဇံ–ခြံကို၊ ဘိန္ဒိတွာ ဝါ- ဖေါက်ပြီး၍သော်ငြင်း၊ ဗဟိ–

www.dhammaransi.com

ခြီ၏ပြင်ဘက်၌၊ ဌိတော-လျက်၊ နာမေန-ဖြင့်၊ ပဏ္ဏောသိတွာ-၍၊ နိက္ခာမေတိ၊ ပါရာဇိကံ၊ သာခါဘင်္ဂ-ချိုးအပ်သော သစ်ခက်ကို၊ ဒသေတွာ-၍၊ [စိမ်းစို၍ စားဘို့ရန်ကောင်းသော ချိုးအပ်သောသစ်ခက်ကို ပြ၍၊] ပဏ္ဏောသန္တဿာပိ-၏လည်း၊ ဧသေဝနယော။

ဥဒ္ဒါရံ- ကို၊ အပိဝရိတွာ – ၍၊ ဝဇံ-ကို၊ အဘိန္ဒိတွာ - ၍၊ သာခါဘင်္ဂ-ကို၊ စာလေတွာ-၍၊ ပဏ္ဏောသတိ-အံ့၊ ဂေါဏော-သည်၊ ဆာတတာယ-ကြောင့်၊ ဝဇံ-ကို၊ လင်္ဃေတွာ–ခုန်ကျော်၍၊ နိက္ခမတိ- အံ့၊ ပါရာဇိကမေဝ-ပင်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဒွါရေ-ကို၊ ဝိဝရိတေ(ဝါ)-ဖွင့်အပ်ပြီးသော်ငြား၊ ဝဇေ-ကို၊ ဘိန္နေဝါ- ချိုးဖျက်အပ်ပြီးသော်ငြား၊ သယမေဝ သစေ နိက္ခမတိ၊(ဧဝံသတိ)၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ (ဟောတိ)၊ ဒွါရံ - ကို၊ ဝိဝရိတွာဝါ - သော်ငြား၊ အပိဝရိတွာဝါ - သော်ငြား၊ ဝဇမ္ပိ – ကိုလည်း၊ ဘိန္ဒိတွာဝါ – သော်ငြား၊ အဘိန္ဒိတွာဝါ– သော်ငြား၊ ကေဝလံ – သက်သက်၊ သာခါဘင်္ဂ, စာလေတိ - လှုပ်ပြအံ့၊ န ပဏ္ဏောသတိ – မခေါ်အံ့၊ ဂေါဏော ဆာတတာယ , ပဒသာဝါ - ခြေဖြင့် သော်လည်း၊ (နိက္ခမတိ - အံ့၊) လင်္ဃေတွာဝါ – သော်လည်း၊ နိက္ခမတိ-အံ့၊ ဘဏ္ဍဒေယျ မေဝ-ပင်တည်း၊ ဂေါဏော-အချို့နွားသည်၊ မဇ္ဈေဂါမေ-ရွာလယ်၌၊ ဗဒ္ဓေါ - ဖွဲ့ချည်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဌိတော – ရပ်နေ၏၊ ဂေါဏော–သည်၊ နိပန္နော – အိပ်နေ၏၊ ဌိတဂေါဏဿ – ရပ်နေသောနွား၏၊ ပဉ္စ ဌာနာနိ ဟောန္တိ၊ နိပန္နဿ-အိပ်နေသောနွား၏၊ ဒွေ ဌာနာနိ(ဟောန္တိ)၊ တေသံ-ထို ဌာနတို့၏၊ပေ၊ ပန–ဆက်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ နိပန္နံ - အိပ်နေသော နွားကို၊ အနုဋ္ဌာပေတွာ- မထစေမူ၍၊ တတ္ထေဝ - ထိုအရပ်၌ပင်၊ ဃာတေတိ-သတ်အံ့၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ (ဟောတိ)၊ ပန - ဆက်၊ သုပရိက္ခိတ္တေ – ကောင်းစွာ ကာရံအပ်သော၊ [လုံလုံခြုံခြုံ ကာရံအပ်သော။] ဒွါရယုတ္တေ – တံခါးနှင့် ယှဉ်သော၊ ဂါမေ- ၌၊ ဌိတဂေါဏဿ–၏၊ သကလဂါမော, ဌာနံ–တည်း၊ အပရိက္ခိတ္တေ- မကာရံအပ်သော ရွာ၌၊ ဌိတဿဝါ- ရပ်နေသောနွား၏ငြား၊ စရန္တဿဝါ-၏ငြား၊ ပါဒေဟိ–တို့ဖြင့်၊ အက္ကန္တဋ္ဌာနမေဝ - နင်းအပ်သော အရပ်သည်သာလျှင်၊ ဌာနံ–တည်း၊ ဂဒြဘပသုကာသုပိ- မြည်း, ကြွင်းသော သားကောင်မျိုးတို့၌လည်း၊ [ဇာတိပုဒ်ကိုငဲ့၍ "ပသုကာ" ဟု ဣတ္ထိလိင်ထား သည်။] အယမေဝ, ဝိနိစ္ဆယော- တည်း၊ ဣတိ- တည်း။.... စတုပ္ပဒကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဗဟုပ္ပဒေသု– များသော အခြေရှိသော သတ္တာတို့တွင်၊ ကောယ – သော၊ သတပဒိယာ–ကင်းခြေများဖြင့်၊ ဝတ္ထု-ပါရာဇိကဝတ္ထုသည်၊ သစေ ပူရတိ–

www.dhammaransi.com

အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တံ- ထို ကင်းခြေများကို၊ ပဒသာ- ခြေဖြင့်၊ (ကင်းခြေများ၏ ခြေဖြင့်၊) နေန္တဿ-ခေါ်ဆောင်သော ရဟန်း၏၊ နဝနဝုတိ-၉၉ ချက်သော၊ ထုလ္လစ္စယာနိ (ဟောန္တိ)၊ ဧကံ-သော၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ [ရွှေခြေ ၉၉ လှမ်း၌ ထုလ္လစ္စည်း,နောက်ဆုံးခြေလှမ်း တလှမ်း၌ ပါရာဇိက-ဟူလို။]သေသံ-သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ, ဣတိ-တည်း။....ဗဟုပ္ပဒကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

(ယော - အကြင်စုံထောက် ရဟန်းသည်၊) ဩစရတိ (အဝ + စရတိ) - သက်ဝင်လှည့်လည်တတ်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (သော-သည်၊) ဩစရကော-မည်၏၊ [ဩစရတိ၌ အဝသဒ္ဒါ၏ အန္တော အနုပဝိသန အနက်ကို ပြလို သောကြောင့် တတ္ထတတ္ထ စသည်မိန့်။] တတ္ထတတ္ထ- ထိုထိုအရပ်၌၊ အန္တော-အတွင်းသို့၊ အနုပဝိသတိ-အစဉ်အတိုင်းသက်ဝင်တတ်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဩစရိတွာတိ-ကား၊ သလ္လက္ခေတွာ- မှတ်သား၍၊ ဥပဓာရေတွာ - စူးစမ်း၍၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အဓိပ္ပါယ်နက်တည်း၊ အာစိက္ခတီတိ-ကား၊ပရကုလေ သုဝါ - သူတပါးတို့၏ အိမ်တို့၌သော်၎င်း၊ ဝိဟာရာဒီသုဝါ - တို့၌သော်၎င်း၊ ဒုဋ္ဌပိတံ - မကောင်းသဖြင့် ထားအပ်သော၊ အသံဝိဟိတာရက္ခံ - မစီရင် အပ်သော အစောင့်အရှောက်ရှိသော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ အညဿ-သော၊ စောရ ကမ္မံ-ခိုးမှုကို၊ ကာတုံ-ငှါ၊ ပဋိဗလဿ- စွမ်းနိုင်သော ရဟန်းအား၊ အာရော စေတိ-အံ့၊ အာပတ္တိ ဥဘိန္နံ ပါရာဇိကဿာတိ-ကား၊ အဝဿံ- မချွတ်ကေန်၊ ဟာရိယေ - ဆောင်အပ်လတ့်သော၊ ဘဏ္ဍေ- ၌၊ ဩစရကဿ - စုံထောက် ရဟန်း၏၊ အာဏတ္တိက္ခဏေ - စေခိုင်းရာခဏ၌၎င်း၊ ဣတရဿ - စုံထောက် ရဟန်းမှ တပါးသောခိုးမည့်ရဟန်း၏၊ ဌာနာ-မှ၊ စာဝနေ-၌၎င်း၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဥဘိန္နံ-တို့၏၊ ပါရာဇိကဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)။

ပန—ကား၊ ယော - ရဟန်းသည်၊ [ပရိယာယကထံ ကရောတိ- ၌စပ်။] ဂေဟေ—၌၊ ပုရိသော- သည်၊နတ္ထိ၊ ဘဏ္ဍံ—ကို၊ အသုကသ္မိံ နာမ ပဒေသေ—၌၊ ထပိတံ-၏၊ အသံဝိဟိတာရက္ခံ- ရှိ၏၊ ဒွါရံ-ကို၊ အသံဝုတံ-မစောင့်ရှောံအပ်၊ ဝါ—မပိတ်အပ်၊ ဂတမတ္တေနေဝ-ရောက်လျှင်ရောက်ခြင်းပင်၊ အဝဟရိတုံ-ငှါ၊ သက္ကာ-၏၊ ယော- အကြင်သူသည်၊ ဂတ္တွာ- ၍၊ တံ- ဘဏ္ဍာကို၊ ဟရေယျ-၏၊ ကောစိ-သော၊ ပုရိသကာရူပဇီဝီ-ယောကျ်ားတို့လုလ္လကိုမှီ၍အသက်မွေးလေ့ ရှိသော၊[ပုရိသကာရ-ယောကျ်ားတို့ပြုအပ်သောလုလ္လကို၊ဥပဇီဝီ-မှီ၍အသက် မွေးလေ့ရှိသော၊] (သော- ထိုသူသည်)၊ နတ္ထိနာမ – မရှိလေရောင်တကား၊ ဝါ–မရှိလေရော့သလား၊ ဣတိအာဒိနာ – သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ပရိယာယ ကထံ-ကို၊ ကရောတိ- ၏၊ တဠု = ထို ပရိယာယ်စကား ကိုလည်း၊ သုတွာ-၍၊

www.dhammaransi.com

အညော- အခြားခိုးမည့် ရဟန်းသည်၊ အဟံ-သည်၊ ဒါနိ-၌၊ ဟရိဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ-ကြံ၍၊ ဂဏှိတွာ-၍၊ ဟရတိ - အံ့၊ တဿ - ထို ခိုးသူရဟန်း၏၊ ဌာနာ စာဝနေ ပါရာဇိကံ၊ ပန- ကား၊ ဣတရဿ - အခြားသော ပရိယာယ်စကား ပြောသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ- တည်း၊ (ကသ္မာ - ကြောင့်၊ ဣတရဿ-၏၊ အနာပတ္တိ- သည်၊ ဟောတိ- နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)- ကြောင့်၊ ပရိယာယေန- ဖြင့်၊ အဒိန္နာဒါနတော - မှ၊ မုစ္စတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဣတရဿ အနာ ပတ္တိ)၊ ဣတိ- တည်း....ဩစရကကထာ နိဋ္ဌိတာ။

(ယော - အကြင်ရဟန်းသည်)၊ ဩဏိံ- ဆောင်ယူအပ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ရက္ခတိ - ၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (သော - သည်၊) ဩဏိရက္ခော - ကွမည်၏၊ [ဩဏီတံ, အာနီတံတိ အတ္ထော၊(ဋီကာ)၊ အဝ+နီယတေ-ဆောင်ယူအပ်၏၊ ဣတိ ဩဏိ-ဟူပြု။] ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ပရေန-အခြားသောဘဏ္ဍာ ရှင် သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဝသနဋ္ဌာနေ- နေရာအရပ်၌၊ အာဘတံ- သော၊ ဘဏ္ဍံ- ကို၊ ဘန္တေ-ဘုရား၊ ယာဝ-လေ၁၊ အဟံ၊ ဣဒံ နာမ ကိစ္စံ-ကို၊ ကတွာ-ပြီး၍၊ အာဂစ္ဆာမိ - ပြန်လာ၏၊ တာဝ - ထို ပြန်လာသည့် တိုင်အောင်၊ ဣဒံ – ဤ ဘဏ္ဍာကို၊ မုဟုတ္တံ-တမုဟုတ်လောက်၊ ဩလောကေထ- ကြည့်ရှုလိုက်ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ရက္ခတိ-၏၊ တံ- ဤ ဩဏိရက္ခဟူသော အမည်သည်၊ တဿ-ထို ခေတ္တထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကို စောင့်ရှောက်သော ရဟန်း၏၊ အဓိဝစနံ - တည်း၊ တေနေဝ – ကြောင့်ပင်၊ ဩဏိရက္ခောနာမ အာဟဋံ ဘဏ္ဍံ ဂေါပေန္တောတိ - ဟူ၍၊ အာဟ – မူပြီ၊ တတ္ထ – ထို အပ်နှံ အပ်သော ဘဏ္ဍာ၌၊ ဩဏိရက္ခော – ဆောင်ယူ အပ်သော ဘဏ္ဍာကို စောင့်ရှောက်သော ရဟန်းသည်၊ ယေဘုယျေန-ဖြင့်၊ ဗန္ဓိတွာ-၍၊ လဉ္ဆေတွာ- အမှတ်တံဆိပ် ခပ်နှိပ်၍၊ ထပိတဘဏ္ဍံ-ကို၊ အမောစေတွာဝ– မဖြေမူ၍သာ၊ ဟေဋ္ဌာပသိဗ္ဗကံ ဝါ- အိပ်၏ အောက်ဘက်ကို သော်၎င်း၊ ပုဋကံ ဝါ - အထုပ်ကို သော်၎င်း၊ ဆိန္ဒိတွာ–ဖေါက်၍၊ ဝါ-ဖြတ်၍၊ ကိဉ္စိမတ္တံ- ဖိုးဇဉ်းအနည်းငယ် မျှကို၊ ဂဟေတွာ-ပြီး၍၊ သိဗ္ဗနာဒိံ - ပြန်၍ချုပ်ခြင်း အစရှိသည်ကို၊ ပုန-တဖန်၊ ပါကတိကံ - ပင်ကိုယ်အတိုင်း ဖြစ်သည်ကို၊ ကရောတိ - ၏၊ ဧဝံ- ဤနည်းဖြင့်၊ ဂဏှိဿာမိ - အံ့၊ ဣတိ - ကြံ၍၊ အာမသနာဒီနိ - တို့ကို၊ ကရောန္တဿ - ၏၊ အနုရူပါ-တန်ဘိုးအားလျော်ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- န်၏၊ [လုံခြုံအောင်သိမ်းဘို့အပ်ခြင်း မဟုတ်, ခေတ္တစောင့်ရှောက်ရုံအပ်ထားခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဌာနာစာဝနဖြစ်ရုံမျှဖြင့် ပါရာဇိကကျ၏။] ဣတိ- တည်း။.... ဩဏိရက္ခကထာ နိဋ္ဌိတာ။

www.dhammaransi.com

သံဝိဓာယ – သဘောတူစိစဉ်၍၊ ဝါ– တိုင်ပင်၍၊ အဝဟာရော-သည်၊ သံဝိဒါဝဟာရော– သံဝိဒါဝဟာရမည်၏၊ အညမညသညတ္တိယာ – အချင်းချင်း သိစေခြင်းဖြင့်၊ ဝါ – အချင်းချင်း နားလည်မှုဖြင့်၊ ကတာဝဟာရော– ပြုအပ်သော ခိုးခြင်းတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သံဝိဒဟိတ္တွာတိ– ကား၊ ဧကစ္ဆန္ဒတာယ-တူသောဆန္ဒရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဧကဇ္ဈာသယတာယ-တူသော အဇ္ဈာသယရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သမ္မန္တယိတွာ-တိုင်ပင်၍၊ ဣတိအတ္ထော၊ တတြ–ထိုသို့ သဘောတူတိုင်ပင်၍ ခိုးရာ၌၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော– တည်း၊ သမ္ဗဟုလာ – ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊ အသုကံနာမ ဂေဟံ-သို့၊ ဂန္တွာ– ၍၊ ဆဒနံ– ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ– ဖေါက်၍၊ (ဘဏ္ဍံ- ကို၊ ဟရိဿာမ-ဆောင်ချေကြစို့၊ ဣတိ)ဝါ-ဤသို့သော်ငှင်း၊ သန္ဓိံ-အိမ်၏အစပ်ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်တော်၍၊ ဘဏ္ဍံ ဟရိဿာမ၊ ဣတိဝါ-သော်ငှင်း၊ သံဝိဒဟိတွာ-သဘောတူတိုင်ပင်၍၊ ဂစ္ဆန္တိ – ကုန်၏၊ တေသု – ထိုရဟန်းတို့တွင်၊ ဧကော– တပါးသည်၊ ဘဏ္ဍံ, အဝဟရတိ – ၏၊ တဿ- ထိုရဟန်း၏၊ ဥဒ္ဓါရေ-၌၊ သဗ္ဗေသံ-တို့၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ စ- သာဓကကား၊ ပရိဝါရေပိ – ၌လည်း၊ စတုရော ဇနာ သံဝိဓာယ၊ပေ၊ ကုသလေဟိ ဝိန္တိတာတိ – ဟူသော၊ ဧတံ- ဤ ဂါထာစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [စတုရော-ကုန်သော၊ ဇနာ–ရဟန်းတို့သည်၊ သံဝိဓာယ – ၍၊ ဝါ – ၍၊ ဂရုဘဏ္ဍံ – တမတ်, တမတ်ထက်လွန်သော ဂရုဘဏ်ကို၊ အဝါဟရုံ–ခိုးဆောင်ကြကုန်ပြီ၊ တယော- သုံးယောက်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ပါရာဇိကာ – ပါရာဇိကကျကုန်၏၊ ဧကော၀–တပါးသည်သာ၊ န ပါရာဇိကော-ပါရာဇိကမကျ၊ သောပဉှာ-ဤပြဿနာကို၊ ကုသလေဟိ- ဝိနည်းကျွမ်းကျင်, ပညာရှင်တို့သည်၊ စိန္တိတာ – ကြံအပ်ပြီ၊ (ပရိဝါပါဠိတော်၌"တယော ပါရာဇိကာ၊ ဧကော န ပါရာဇိကော"ဟုသာ ရှိ၏)]။

အယံ - ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ တဿ – ထို ဂါထာစကား၏၊ အတ္ထော–တည်း၊ စတ္တာရော – ကုန်သော၊ အာစရိယန္တေဝါသိကာ – ဆရာ, တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနာ - ရဟန်းတို့သည်၊ ဆမာသကံ- ခြောက်ပဲဖြစ်သော၊ ဂရု

သံဝိဓာယ၊ပေ၊သံဝိဒါဝဟာရော။ ။သံဝိဓာယ၌ ဝိပုဗ္ဗ, ဓာဓာတ်,တွာကို ယပြု၊"သံဝိဓာယ-သဘောတူ စိစဉ်၍ (သဒ္ဒတ္ထ)၊ ဝါ–တိုင်ပင်၍ (ဝေါဟာရတ္ထ) +အဝဟာရော သံဝိဓာဝဟာရော" ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ဝိဓာယကို မောဂ္ဂလ္လာန် တဒမိနာဒိနိသုတ်ဖြင့် ဝိဒပြု, နောက် အကို ဒီဃပြု၊ တနည်း– "ဝိဒါ" ဟု တခါတည်းပြု။ [သံဝိဓာယ+အဝဟာရော၊ သျာဒိသျာဒိနေကတ္တံတ် သမာသော၊ ဝိဓာယဿ ဝိဒါဒေသော၊ သံဝိဒါဝဟာရော၊ (မောဂ္ဂလ္လာန် ပဉ္စိကာ)။]

www.dhammaransi.com

ဘဏ္ဍံ-ကို၊ အာဟရိတုကာမာ- ကုန်သည်၊ ဇာတာ - ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ဆရာ
တပည့်တို့တွင်၊ အာစရိယော – သည်၊ ဝါ-ဆရာက၊ (အာဟဋ္ဌစပ်၊) တွံ- သင်
ဗုဒ္ဓရက္ခိတသည်၊ ဝါ-က၊ ဧကံ မာသကံ-တပဲကို၊ ဟရ-လော၊ တွံ-သင် ဓမ္မ
ရက္ခိတသည်၊ ဝါ-က၊ ဧကံ-တပဲကို၊ (ဟရ-လော၊)တွံ-သင် သံဃရက္ခိတသည်၊
ဝါ-က၊ ဧကံ-တပဲကို၊ (ဟရ-လော၊) အဟံ-ငါဆရာသည်၊ ဝါ-က၊ တယော-
သုံးပဲတို့ကို၊ ဟရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြီ၊ ပန-ကား၊ အန္တေဝါသိ
ကေသု-တို့တွင်၊ ပဌမော-ပဌမဖြစ်သော ဗုဒ္ဓရက္ခိတသည်၊ ဘန္တေ-ရှား၊ တုမှေ-
တို့သည်၊ တယော-သုံးပဲတို့ကို၊ ဟရထ-ကုန်၊ တွံ-သင် ဓမ္မရက္ခိတသည်၊ ဧကံ-
တပဲကို၊ ဟရ - လော၊ တွံ - သင် သံဃရက္ခိတသည်၊ ဧကံ (ဟရ)၊ အဟံ-
တပည့်တော် ဗုဒ္ဓရက္ခိတသည်၊ ဧကံ-ကို၊ ဟရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ အာဟ၊ ဣတ
ရေပိ-ဗုဒ္ဓရက္ခိတမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ- ဓမ္မရက္ခိတ သံဃရက္ခိတ
၂ ယောက်တို့သည်၊ ဧဝမေဝ – ဤအတူသာလျှင်၊ အာဟံသု၊ တတ္ထ - ထိုသို့
တိုင်ပင်၍ခိုးရာ၌၊ အန္တေဝါသိကေသု - တို့တွင်၊ ဧကမေကဿ – တယောက်
တယောက်၏၊ ဧကေကော မာသကော-တပဲစီတပဲစီသည်၊ သာဟတ္ထိကော-
မိမိလက်ဖြင့် ခိုးအပ်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ တေန - ထိုတပဲကြောင့်၊ ဝါ- ထို
တပဲကိုခိုးခြင်းကြောင့်၊ နေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏၊ ဒုက္ကဋာပတ္တိယော (ဟောန္တိ)။

ပဉ္စ – ငါးပဲတို့သည်၊ အာဏတ္တိကာ – စေခိုင်းခြင်းဖြင့် ခိုးအပ်ကုန်သည်၊
(ဟောန္တိ)၊ တေဟိ - ထို ၅ ပဲတို့ကြောင့်၊ တိဏ္ဏမ္ပိ - ၃ ပါးလုံးတို့၏လည်း၊
ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ အာစရိယဿ ပန – ကား၊ တယော- ၃ ပဲတို့သည်၊
သာဟတ္ထိကာ (ဟောန္တိ)၊ တေဟိ - ထို ၃ ပဲတို့ကြောင့်၊ အဿ – ထို ဆရာ
ရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ တယော အာဏတ္တိကာ (ဟောန္တိ)၊
တေဟိပိ - ထို ၃ ပဲတို့ကြောင့်လည်း၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ - ပင်တည်း၊ ဟိ - မှန်၊
ဣမသ္မိံ အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပဒေ – ၌၊ သာဟတ္ထိယံဝါ –မိမိလက်ဖြင့် ဖြစ်စေ
အပ်သော ခိုးခြင်းသည်လည်း၊ အာဏတ္တိယဿ- စေခိုင်းခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်
သော ခိုးခြင်း၏၊ (အင်္ဂံ – အင်္ဂါသည်၊ န ဟောတိ၊) အာဏတ္တိယံဝါ –
သည်လည်း၊ သာဟတ္ထိယဿ- ၏၊ အင်္ဂံ န ဟောတိ၊ [သာဟတ္ထိယ၌ ဌာနာ
စာဝနဖြစ်မှ ပါရာဇိက, အာဏတ္တိယ၌ကား စေခိုင်းရာကာလ၌ ပါရာဇိက၊
ဤသို့ ကာလချင်းမတူသောကြောင့် အချင်းချင်း အင်္ဂါမဖြစ်။] ပန-အန္တယ
ကား၊ သာဟတ္ထိယံ - ကို၊ သာဟတ္ထိယေနေဝ – ဖြင့်သာ၊ ကာရေတမ္ဗံ – ၏၊
အာဏတ္တိယံ - ကို၊ အာဏတ္တိယေနေဝ - ဖြင့်သာ၊ (ကာရေတမ္ဗံ)၊ တေန-
ကြောင့်၊ စတုရောဇနာ၊ပေ၊စိန္တိတာတိ- ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

www.dhammaransi.com

အပိစ-သည်သာ မကသေး၊ သံဝိဒါဝဟာရေ-၌၊ အသမ္မောဟတ္ထံ-၄ါ၊ ကေဘဏ္ဍံ-တမျိုးတည်းသော ဘဏ္ဍာရှိသော၊ ကေဋ္ဌာနံ-တခုသောအရပ်ဝှင်း၊ ကေဘဏ္ဍံ-သော၊ နာနာဋ္ဌာနံ - အမျိုးမျိုးသော အရပ်ဝှင်း ၊ပေ၊ ဣတိ-သို့၊ ဣဒမ္ပိ စတုက္ကံ-ဤ စတုက္ကကိုလည်း၊ အတ္ထတော - အားဖြင့်၊ သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ-မှတ်သားထိုက်၏၊ တတ္ထ - ထို ၄ မျိုးသော စတုက္ကတို့တွင်၊ ကေဘဏ္ဍံ ကေဋ္ဌာနန္တိ-ဟူသည်ကား၊ ကေကုလဿ-တခုသောအမျိုး၏၊ အာပဏဖလကေ-ဈေးဆိုင်ပျဉ်ချပ်၌၊ ပဉ္စမာသကံ-ငါးပဲသော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ဒုတ္တပိတံ-မကောင်းသဖြင့် ထားအပ်သည်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ သမ္ဗဟုလာ-နှ်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ ဧကံ - ရဟန်းတပါးကို၊ အာဏာပေန္တိ၊ (ကိံ)၊ ဂစ္ဆ - သွားချေ၊ ဧတံ-ဤ ငါးပဲသောဘဏ္ဍာကို၊ အာဟရ - ဆောင်ချေလော၊ ဣတိ - ဤသို့၊ အာဏာပေန္တိ - စေခိုင်းကုန်အံ့၊ တဿ - ထို စေခိုင်းအပ်သော ရဟန်း၏၊ ဥဒ္ဓါရေ-ကြွမြောက်ရာအခါ၌၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏၊ ပါရာဇိကံ၊ ကေဘဏ္ဍံ နာနာဋ္ဌာနန္တိ-ကား၊ ကေကုလဿ-၏၊ ပဉ္စသု-ငါးခုကုန်သော၊ အာပဏဖလကေသု-တို့၌၊ ကေကမာသကံ-တပဲစီ တပဲစီကို၊ ဒုတ္တပိတံ-ကို၊ပေ၊နာနာဘဏ္ဍံ ကေဋ္ဌာနန္တိ-ကား၊ ဗဟူနံ-များစွာကုန်သောလူတို့၏၊ သန္တကံ-သော၊ ပဉ္စမာသကံဝါ- ကိုသော်ဝှင်း၊ အတိရေကပဉ္စမာသကံဝါ - ဝှင်း၊ အဂ္ဃနကံ-ထိုက်တန်သော၊ ဘဏ္ဍံ - ကို၊ ကေသ္မိံ ဌာနေ-၌၊ ပေ ၊ နာနာဘဏ္ဍံ နာနာဋ္ဌာနန္တိ-ကား၊ ပဉ္စန္နံ - နှ်သော၊ ကုလာနံ - တို့၏၊ ပဉ္စသု - နှ်သော၊ အာပဏဖလကေသု-တို့၌၊ ကေကမာသကံ-ကို၊ပေ၊ ပါရာဇိကံ၊ ဣတိ-သို့၊(သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ)၊ ဣတိ-တည်း။....သံဝိဒါဝဟာရကထာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ကေတကမ္မန္တိ – ကား၊ သဉ္ဇာနနကမ္မံ - သိကြောင်း အမှတ်အသားကို ပြုခြင်းတည်း၊ ကာလပရိစ္ဆေဒဝသေန-အချိန်အခါကို ပိုင်းခြားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သညာဏကရဏံ - သိကြောင်း အမှတ်အသားကို ပြုခြင်းတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ အမှတ်အသားကို ပြုရာ၌၊ ပုရေဘတ္တံ-ဆွမ်း၏ ရှေ့အဘို့၌၊ ဝါ-နံနက်အခါ၌၊ အဝဟရ-ခိုးဆောင်ချေလော၊ ဣတိ, ဝုတ္တေ-သော်၊ အဇ္ဇဝါ - ၌သော်လည်း၊ ပုရေဘတ္တံ - နံနက်အခါ၌၊ အဝဟရတု-ခိုးဆောင်ပစေ၊ သွေဝါ - ၌သော်ဝှင်း၊ အနာဂတေ - အနာဂတ် ဖြစ်သော၊

သညာဏကရဏံ။ ။သင်္ကေတကို သညာဏ, ကမ္မကို ကရဏ ဟု ဖွင့်၏၊ သံ ပုဗ္ဗ ကိတဓာတ်သည် သညာဏအနက်ကို ဟော၏၊ သံကိတတိ ဧတေနာတိ သံကေတော= သိမှတ်ကြောင်း ဖြစ်သော (နံနက်ကာလ စသော) အမှတ်အသား၊ သင်္ကေတဿ+ ကမ္မံ သင်္ကေတကမ္မံ။

www.dhammaransi.com

သံဝစ္ဆရေဝါ-၌သော်၎င်း၊(ပုရေဘတ္တံ-၌၊အဝဟရတု-ပစေ၊)ဝိသင်္ကေတော-ချွတ်ယွင်းသော အမှတ်အသားသည်၊ နတ္ထိ၊ ဥဘိန္နမ္ပိ-အာဏာပက အာဏတ္တ ရဟန်း ၂ပါးလုံးတို့၏လည်း၊ ဩစရကေ-ဩစရကကထာ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ [''အဝဿံ ဟာရိယေ ဘဏ္ဍေ''စသည်ဖြင့်ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာလျှင်၊] ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန- ဆက်၊ အဇ္ဇ, ပုရေဘတ္တံ- ၌၊ ဟရ-လော၊ ဣတိ ဝုတ္တေ- သော်၊ သွေ သစေ အဝဟရတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဇ္ဇာတိ- အဇ္ဇ ဟူ၍၊ နိယမိတံ-မှတ်သားအပ်သော၊ တံသင်္ကေတံ-ထို အမှတ်အသားကို၊ အတိက္ကမ္မ-လွန်၍၊ ပစ္ဆာ- ၌၊ အဝဟဋံ-ခိုးဆောင်အပ်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ သွေ – ၌၊ ပုရေဘတ္တံ- ၌၊ အဝဟရ–လော၊ ဣတိ ဝုတ္တေ အဇ္ဇ ပုရေဘတ္တံ သစေ အဝဟရတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သွေတိ-သွေဟူ၍၊ နိယမိတံ- သော၊ တံသင်္ကေတံ-သို့၊ အပ္ပတွာ-မရောက်မူ၍၊ ပုရေ– ရှေး၌၊ အဝဟဋံ ဟောတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဝဟာရန္တဿ-ခိုးလသော်၊အဝဟာရကဿေဝ–ခိုးဆောင်သော ရဟန်း၏သာလျှင်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ မူလဋ္ဌဿ–အရင်း၌ တည်သော ခိုင်းသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ သွေ– ၌၊ ပုရေဘတ္တံ - ၌၊ (အဝဟရ)၊ ဣတိ ဝုတ္တေ, တဒဟေဝဝါ-ထို နေ့၌သာလျှင်သော်၎င်း၊ သွေ–၌၊ ပစ္ဆာဘတ္တံဝါ – ၌သော်၎င်း၊ ဟရန္တဿာပိ- ခိုးဆောင်သော ရဟန်းကိုလည်း၊ **တံသင်္ကေတံ** - ၏၊ ပုရေစ-၌သော်၎င်း၊ ပစ္ဆာစ-၌၎င်း၊ ဟရတီတိ-ခိုးသောရဟန်းဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [(တနည်း)-တံသင်္ကေတံ-သို့၊(အသမ္ပတွာ)၊ ပုရေစ-၌သော်၎င်း၊(တံသင်္ကေတံ- ကို၊ အတိက္ကမ္မ၊) ပစ္ဆာစ–၌သော်၎င်း၊ ဟရတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။] ပစ္ဆာဘတ္တရတ္တိဒိဝေသုပိ–ပစ္ဆာဘတ်အခါ, ညဉ့်, နေ့တို့၌လည်း၊ သေ နယော။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ - ဤ သင်္ကေတကမ္မကထာ၌၊ ပုရိမယာမ၊ ပေ၊ သံဝစ္ဆရာဒိဝသေနာပိ-ပုရိမယာမ် , မဇ္ဈိမယာမ် , ပစ္ဆိမယာမ် , လဆုတ်ပက္ခ, လဆန်းပက္ခ , လ , ဥတု , နှစ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း၊ သင်္ကေတဝိသင်္ကေတတာ - သင်္ကေတ၏ အဖြစ် , ဝိသင်္ကေတ၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ပုရေဘတ္တံ-၌၊ ဟရ-လော၊ ဣတိဝုတ္တေ, ပုရေဘတ္တမေဝ- ၌ပင်၊ ဟရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဝါယမန္တဿ-အားထုတ်နေစဉ်၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ–ညချမ်းအခါသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သွားအံ့၊ ဧတ္ထ-ဤသို့ဖြစ်သွားရာ၌၊ ကထံ-အဘယ်သို့

တံသင်္ကေတံ။ ။ တံသင်္ကေတန္တိ သာမိအတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဤ အလို ''တံသင်္ကေတံ–၏'' ဟုပေး၊ အထဝါ-တံ သင်္ကေတံ အသမ္ပတွာ ပုရေဝါ, တံ သင်္ကေတံ အတိက္ကမ္မ ပစ္ဆာဝါတိ ဧဝမေတ္ထ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဤအလို အသမ္ပတွာ အတိက္ကမ္မ တို့ကို ထည့်၍ ပေး။

www.dhammaransi.com

မှတ်ရမည်နည်း၊ ဣတိ– ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ– မဟာပဒုမထေရ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော - သော၊) မဟာသုမတ္ထေရော- သည်၊ အာဟ၊ (ကိံ)၊ ဧသော – ဤ ပယောဂသည်၊ ပုရေဘတ္တပယောဂေါ – ပုရေဘတ် အခါ၌ ဖြစ်စေအပ်သော ပယောဂပင်တည်း၊ တသ္မာ, မူလဋ္ဌော–အရင်း၌တည်သော စေခိုင်းသော ရဟန်းသည်၊ န မုစ္စတိ – အာပတ်မှ မလွတ်၊ ဣတိ (အာဟ)၊ ပန - ကား၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော - သည်၊ အာဟ၊ (ကိံ)၊ ကာလပရိစ္ဆေဒံ– ကာလ အပိုင်း အခြားကို၊ အတိက္ကန္တတ္တာ – လွန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသင်္ကေတံ – အမှတ်အသား၏ ချွတ်ယွင်းခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ မူလဋ္ဌော မုစ္စတိ၊ ဣတိ (အာဟ)၊ ဣတိ–တည်း။.... သင်္ကေတ ကမ္မကထာ– နိဋ္ဌိတာ။

နိမိတ္တကမ္မန္တိ-ကား၊သညုပ္ပါဒနတ္ထံ-အမှတ်အသားကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ကဿစိ–တစုံတခုသော၊ နိမိတ္တဿ–အရိပ်နိမိတ်ကို၊ ကရဏံ-ပြုခြင်းတည်း၊ တံ - ထို အရိပ်နိမိတ် ပြုခြင်းကို၊ အက္ခိံ ဝါ နိခဏိဿာမီတိ အာဒိနာ-သော၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာသော "ဘမုကံ ဝါ ဥက္ခိပိဿာမိ (မျက်မှောင်ကိုသော်လည်း မြှောက်အံ့၊ ဝါ-- မျက်စ ပစ်အံ့၊) သီသံ ဝါ ဥက္ခိပိဿာမိ (ဦးခေါင်းသော်လည်း မြှောက်အံ့၊ ဝါ- ခေါင်းမော်အံ့၊)"တို့ကိုယူ။] နယေန - ဖြင့်၊ တိဝိဓ – အားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ – ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ – ဤ နိမိတ္တကမ္မကထာ၌၊ အညမ္ပိ – ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာသော သုံးပါးမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဟတ္ထ လဠ်နပေ၊ ဥက္ကာသနာဒိံ – လက် မြှောက်ခြင်း, လက်ခုတ်တီးခြင်း, လက်ဖျောက်တီးခြင်း, လည်ပင်းမော်ခြင်း, ချောင်းဟန့်ခြင်း အစရှိသော၊ အနေကပ္ပကာရံ – များသော အပြားရှိသော အရိပ်နိမိတ် ပြုခြင်းကို၊ သင်္ဂဟေတဗ္ဗံ-သိမ်းယူထိုက်၏၊ ဧတ္ထ-ဤအရိပ်နိမိတ်ကို ပြုရာ၌၊ သေသံ – သည်၊ သင်္ကေတကမ္မေ – သင်္ကေတကမ္မ၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ၊ ဣတိ-တည်း။.... နိမိတ္တကမ္မကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ကေတနှင့် နိမိတ္တ ။ ။ သင်္ကေတကမ္မ၌ အချိန်ကာလကို သတ်မှတ်၏၊ ထို သတ်မှတ်အပ်သော အချိန်၌ခိုးမှ သင်္ကေတပြုသူမှာ အာပတ်သင့်၏၊ အချိန်လွန်သွား လျှင် အာပတ်မသင့်၊ နိမိတ္တကမ္မ၌ကား အရိပ်နိမိတ်ပြုခြင်း ကြိယာသာရှိ၏၊ ထို နိမိတ် ပြုသည့်အတိုင်းခိုးလျှင် အချိန်ကာလလွန်သော်လည်း နိမိတ်ပြုသူမှာ အာပတ်ပင်တည်း။ [န ဟိ သင်္ကေတကမ္မံဝိယ နိမိတ္တကမ္မံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ တတ္ထ ဟိ ကာလပရိစ္ဆေဒေါ အတ္ထိ၊ ဣဓ (ဤနိမိတ္တကမ္မ၌) နတ္ထိ၊ ကာလဝသေန ဟိ သင်္ကေတကမ္မံ ဝုတ္တံ၊ ကြိယာဝသေန(အရိပ် နိမိတ်ပြုခြင်း အမှုအရာ၏အစွမ်းဖြင့်) နိမိတ္တကမ္မန္တိ အယမေ တေသံ ဝိသေသော။]

www.dhammaransi.com

ဣဒါနိ-၌၊ ဧတေသွေဝ သင်္ကေတကမ္မနိမိတ္တကမ္မေသု-ဤသင်္ကေတကမ္မ, နိမိတ္တကမ္မတို့၌ပင်၊ အသမ္မောဟတ္ထံ - မတွေဝေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခု၊ အာဏာပေတီတိအာဒိံ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊အာဟ၊ တတ္ထ-ထိုစကားရပ်၌၊ သော တံ မညမာနော တန္တိ – ကား၊ သော အဝဟာရကော - ထိုခိုးတတ်သော ရဟန်းသည်၊ ယံ-အကြင်ဘဏ္ဍာကို၊ အာဏာပကေန-စေခိုင်းသော ရဟန်းသည်၊ နိမိတ္တသညံ – ယူခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သော အမှတ်အသားကို၊ ကတွာ၊ [ဤဒိသံနာမဘဏ္ဍန္တိ–ဤ မည်သော ဘဏ္ဍာဟူ၍၊ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိဝသေန ဂဟဏဿ (ယူခြင်း၏) နိမိတ္တဘူတံ (အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော) သညာဏံကတွာ။] ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ – ထို ပြောဆိုအပ်သော ဘဏ္ဍာသည်၊ ဧတံ – ဤ ဘဏ္ဍာတည်း၊ ဣတိ - သို့၊ မညမာနော - မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ [ဤအဖွင့်ကိုထောက်၍ တံနှင့် မညမာနောကို သမာသ် မဟုတ်, ၂ ပုဒ် ဟု မှတ်။] တမေဝ – ထို ဘဏ္ဍာကိုပင်၊ အဝဟရတိ – အံ့၊ ဥဘိန္နံ – အာဏာပက အာဏတ္တ ရဟန်း ၂ ပါးတို့၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ သော တံ မညမာနော အညန္တိ – ကား၊ ယံ- အကြင်ဘဏ္ဍာကို၊ အဝဟရ – လော၊ ဣတိ, ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထို ပြောဆိုအပ်သော ဘဏ္ဍာသည်၊ ဧတံ - ဤ ဘဏ္ဍာတည်း၊ ဣတိ မညမာနော (ဟုတွာ)၊ အညံ - အခြားသော၊ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ-ထိုအရပ်၌ပင်၊ ထပိတံ-ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ အဝဟရတိ- အံ့၊ မူလဋ္ဌဿ- အရင်း၌တည်သော အာဏာပကရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ။

အညံ မညမာနော တန္တိ - ကား၊ အာဏာပကေန - သည်၊ နိမိတ္တသညံ-ခိုးယူခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော အမှတ်အသားကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဝုတ္တဘဏ္ဍံ-သည်၊ အပ္ပဂ္ဃံ - နည်းသောအဖိုးရှိ၏၊ ဣဒံ - ဤဘဏ္ဍာသည်၊ အညံ-ပြောဆိုအပ်သောဘဏ္ဍာမှ အခြားသော၊ တဿေဝ- ထို ပြောဆိုအပ်သောဘဏ္ဍာ၏ပင်၊ သမီပေ,ထပိတံ-သော၊ သာရဘဏ္ဍံ-ကောင်းမြတ်သောဘဏ္ဍာတည်း၊ ဣတိဧဝံ – သို့၊ အညံ- အခြားဘဏ္ဍာဟူ၍၊ မညမာနော(ဟုတွာ)၊ တမေဝ-ထို ပြောဆိုအပ်သော ဘဏ္ဍာကိုပင်၊ အဝဟရတိ၊ ဥဘိန္နမ္ပိ- တို့၏လည်း၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ အညံ မညမာနော အညန္တိ- ကား၊ ပုရိမနယေနေဝ-ပင်၊ ဣဒံ- ဤဘဏ္ဍာသည်၊ အညံ- ပြောဆိုအပ်သောဘဏ္ဍာမှ အခြားသော၊ တဿေဝ-ထို ပြောဆိုအပ်သောဘဏ္ဍာ၏ပင်၊ သမီပေ, ထပိတံ-သော၊ သာရဘဏ္ဍံ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ မညတိ-၏၊ တံ-ထိုဘဏ္ဍာသည်၊ အညမေဝ-ပြောဆိုအပ်သောဘဏ္ဍာမှ တခြားသည်ပင်၊ စေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဿေဝ–ထို ခိုးသောရဟန်း၏သာ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

www.dhammaransi.com

ဇုတ္တန္တာမဿ ပါဝဒါတိ အာဒိသု-တို့၌၊ ကော-သော၊ အာစရိယော- ကိုဂုဏ်း၊ တယော- ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတ၊ပေါနာမကာ- အမည်ရှိကုန်သော၊ အန္တေဝါသိကာ - တို့ကိုဂုဏ်း၊ ဒဋ္ဌမှာ၊ တတ္ထ - ထို ဆရာတပည့်တို့တွင်၊ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုံ အာဏာပေတိတိ- ကား၊ အာစရိယော- သည်၊ ကိဉ္စိ-သော၊ ဘဏ္ဍံ- ကို၊ ကတ္တစိ- တစုံတခုသော အရပ်၌၊ သလ္လက္ခေတွာ-မှတ်သားပြီး၍၊ တဿ- ထိုဘဏ္ဍာကို၊ ဟရဏတ္တာယ- ငှါ၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတံ- ကို၊ အာဏာပေတိ-၏၊ ဇုတ္တန္တာမဿ ပါဝဒါတိ- ကား၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတ- တ၊ တွံ, ဂစ္ဆ- ချေ၊ တေမတ္ထံ- ၍ အကြောင်းကို၊ ဓမ္မရက္ခိတဿ- အား၊ ပါဝဒ-ပြောချေလော၊ ဇုတ္တန္တာမော ဇုတ္တန္တာမဿ ပဝဒတူတိ - ကား၊ [အဋ္ဌကတ္တနီ နှောင်းရာ၌ကဲ့သို့ လာသော အ အက္ခရာမရှိသောကြောင့်“ပဝဒတု”ဟု ရှိသင့်၏၊ သို့မဟုတ် ပါဝစနံကဲ့သို့ အကို ဒီဃပြု။] ဓမ္မရက္ခိတောပိ- သည်လည်း၊ သံဃရက္ခိတဿ-အား၊ ပဝဒ တု - တဆင့်ပြောစေ၊ ဇုတ္တန္တာမော၊ ပေ၊ အဝဟရတူတိ – ကား၊ ဧဝံ – သို့၊ တယာ- သင် ဗုဒ္ဓရက္ခိတသည်၊ အာဏတ္တေန- သော၊ ဓမ္မရက္ခိတေန-သည်၊ အာဏတ္တော-သော၊ သံဃရက္ခိတော-သည်၊ ဇုတ္တန္တာမံ-သော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ အဝဟရတု-ခိုးပါစေ၊ ဟိ- ထိုသို့ခိုင်းသင့်၏၊ (တနည်း)ဟိယသ္မာ- ကြောင့်၊ အမှေသု-ငါတို့ ဆရာတပည့်လေးယောက်တို့တွင်၊ သော-ထို သံဃရက္ခိတသည်၊ ဝီရဇာတိကော – ရဲရင့်သူ၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ ဇုမဿ ကမ္မေ – ၌ အလုပ်မျိုး၌၊ ပဋိဗလော-စွမ်းနိုင်၏၊ ဇုတိ—ကြောင့်၊ (သံဃရက္ခိတော ဇုတ္တန္တာမံ ဘဏ္ဍံ အဝဟရတု။)

အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ – ကား၊ ဧဝံ – သို့၊ အာဏာပေန္တဿ – သော၊ အာစရိယဿ-၏၊ တာဝ–ထုလ္လစ္စဥ်းမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပန- ဆက်၊ သာ အာဏတ္တိ – သည်၊ ယထာဓိပ္ပါယံ - အလိုအားလျော်စွာ၊ သစေ ဂစ္ဆတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊[ဆရာ့အလိုအတိုင်း ဒုတိယ ဗုဒ္ဓရက္ခိတက တတိယ ဓမ္မ ရက္ခိတအား ပြော, တတိယက စတုတ္ထသံဃရက္ခိတအား ပြောလျှင် – ဟူလို၊] ယံ ထုလ္လစ္စယံ-ကို၊ ပဒုတော-နောက်၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ အာဏတ္တိက္ခဏေ-စေခိုင်းရာ ခဏ၌၊ တဒေဝ–ထို ထုလ္လစ္စဥ်းသည်သာ၊ ဟောတိ၊ [ဘဏ္ဍာကိုမယူရသေး, ခိုင်းသောစကားကို လက်ခံရုံရှိသေး၍ ထုလ္လစ္စဥ်းသာ၊ ဝေဖြင့် ဒုက္ကဋ ပါရာ ဇိကကိုကန့်။]အထ- သို့မဟုတ်၊ တံ ဘဏ္ဍံ–သည်၊ အဝဿံ-မချွတ်၊ ဟာရိယံ- ဆောင်ယူအပ်လတံ့သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပရတော - ၌၊ ယံ- အကြင်ပါရာဇိကကို၊ အာပတ္တိ သဗ္ဗေသံ ပါရာဇိကဿာတိ– ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ပြီ၊ တတော – ထိုစကားကြောင့်၊ ဇုမဿ – ၌ စေခိုင်းသောဆရာ၏၊ တခ်ဏော

www.dhammaransi.com

ယေဝ–ထိုစေခိုင်းရာခဏ၌ပင်၊ (တံ)ပါရာဇိကံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–ဤသို့သော၊ အယံယုတ္တိ–ဤအသင့်ယုတ္တိကို၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ဤကဲ့သို့သော အရာတို့၌၊ [ဤဒိသေသု ဌာနေသု၊] ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏။

သော ဣတရဿ အာရောစေတီတိ-ကား၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော-သည်၊ ဓမ္မရက္ခိတဿ-အားငှင်း၊ ဓမ္မရက္ခိတော-သည်၊ သံဃရက္ခိတဿစ-အားငှင်း၊ အမှာကံ–တို့၏၊ အာစရိယော-သည်၊ ဧဝံ ဝဒတိ၊ (ကိံ)၊ ဣတ္ထန္နာမံ-သော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ အဝဟရ ကိရ– ခိုးလောတဲ့၊ အမှေသုစ– တို့တွင်လည်း၊ တွံ– သင် သံဃရက္ခိတသည်၊ ဝိရပုရိသော – သည်၊ (ဟောတိ)ကိရ – ဖြစ်သတဲ့၊ ဣတိ အာရောစေတိ၊ ဧဝံ–ဤသို့ပြောလသော်၊ တေသမ္ပိ-ထို ဗုဒ္ဓရက္ခိတ ဓမ္မရက္ခိတ တို့၏လည်း၊ ဒုက္ကဋံ၊ [အာရောစနကြောင့် ဒုက္ကဋ်၊]အဝဟာရကော ပဋိဂ္ဂဏှာတီတိ– ကား၊ သာဓု– ကောင်းပြီ၊ ဟရိဿာမိ– အံ့၊ ဣတိ– သို့၊ သံဃရက္ခိတော-သည်၊ သမ္ပဋိစ္ဆတိ-လက်ခံအံ့၊ မူလဋ္ဌဿ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာတိ-ကား၊ သံဃရက္ခိတေန–သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တေ-လက်ခံအပ်ခါမျှ ဖြစ်လသော်၊ အာစရိယဿ ထုလ္လစ္စယံ၊ [လက်ခံခါမှမဟုတ် , ရှေ့ခိုင်းတုန်းကပင် သင့်ခဲ့သည်၊] (ကသ္မာ–ကြောင့်၊ အာစရိယဿ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ၊) ဟိယသ္မာ–ကြောင့်၊ မဟာဇနော – များစွာသော တပည့်အပေါင်းကို၊ တေန–ထိုဆရာသည်၊ ပါပေ-၌၊ နိယောဇိတော–တိုက်တွန်းအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (အာစရိယဿ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ၊) သော တံ ဘဏ္ဍန္တိ - ကား၊ သော သံဃရက္ခိတော - သည်၊ တံ ဘဏ္ဍံ- ကို၊ စေ အဝဟရတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သဗ္ဗေသံ–နံသော၊ စတုန္နမ္ပိ–နံသော၊ ဇနာနံ–ဆရာ တပည့်ရဟန်းတို့၏၊ ပါရာဇိကံ၊ စ–ဆက်၊ ကေဝလံ–ရဟန်းအများ မဘက်သက်သက်၊ စတုန္နံ-နံသော၊ (ဇနာနံ-တို့၏သာ၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊) န- မဟုတ်သေး၊ ဧတေန ဥပါယေန-ဖြင့်၊ ဝိသင်္ကေတံ-အမှတ်အသား၏ချွတ်ယွင်းခြင်းကို၊ အကတ္ဝာ-၍၊ ပရမ္ပရာယ-အဆက်ဆက်အားဖြင့်၊ အာဏာပေန္တံ- သော၊ သမဏသတံဝါ- ရဟန်းတရာသည်မူလည်း၊(ဟောတု–စေ၊) သမဏသဟဿံဝါ– သည်မူလည်း၊ ဟောတု–စေ၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသောရဟန်းတို့၏၊ ပါရာဇိကမေဝ–ပင်တည်း။

ဒုတိယဝါရေ-၌၊ သော အညံ အာဏာပေတီတိ - ကား၊ အာစရိယေန-သည်၊ အာဏတ္တော – သော၊ သောဗုဒ္ဓရက္ခိတော - သည်၊ ဓမ္မရက္ခိတံ - ကို၊ အဒိသွာဝါ- မမြင်၍သော်ငှင်း၊ ဝါ - မမြင်ခြင်းကြောင့် သော်ငှင်း၊ အဝတ္တုကာမော- မပြောလိုသည်၊ ဟုတွာဝါ-၍သော်ငှင်း၊ ဝါ - ကြောင့်သော်ငှင်း၊ သံဃရက္ခိတမေဝ-သို့သာ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ အမှာကံ-တို့၏၊ အာစရိယော,

www.dhammaransi.com

ဧဝံ– သို့၊ အာဟ၊ (ကိံ)၊ ဧတ္တန္တာမံ - သော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ အဝဟရ ကိရ -
ခိုးလေ၁တဲ့၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဟ)၊ ဣတိ–သို့၊ အာဏာပေတိ – အံ့၊ အာပတ္တိ
ဒုက္ကဋဿာတိ-ကား၊ အာဏတ္တိယာ–ကြောင့်၊ တာဝ-သံဃရက္ခိတမှ ရှေးဦး
စွာ၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ – ၏၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ အာပတ္တိ ဒုက္က
ဋဿာတိ-ကား၊ သံဃရက္ခိတေန-သည်၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတေ - သော်၊ မူလဋ္ဌဿ
ဝ–အရင်းမူလ အစဉ်တည်သော ဆရာရဟန်း၏သာလျှင်၊ ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊
ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပန–ကား၊ သော – ထို သံဃရက္ခိတသည်၊ တံဘဏ္ဍံ, သစေ
အဝဟရတိ - အကယ်၍ ခိုးဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာဏာပကဿ – စေခိုင်း
သော၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿစ - ဗုဒ္ဓရက္ခိတငှင်း၊ အဝဟာရကဿ – သော၊ သံဃ
ရက္ခိတဿစ–ငှင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဉဘိန္နမ္ပိ – တို့၏လည်း၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊
ပန–ဆက်၊ မူလဋ္ဌဿ- သော၊ အာစရိယဿ– ၏၊ ဝိသင်္ကေတတ္တာ– အမှာ
အသား၏ ချွတ်ယွင်းခြင်းကြောင့်၊ ပါရာဇိကေန–ဖြင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊
ဓမ္မရက္ခိတဿ– ၏၊ အဇာနနတာယ – ကြောင့်၊ သဗ္ဗေန – အလုံးစုံသော
အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံအကုန်အစင်၊ [ဒုက္ကဋ် ထုလ္လစ္စဉ်း ပါရာဇိက
အာပတ်အားလုံး–ဟူလို။] အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ပန–ကား၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော,
ဒွိန္နံ – ဆရာ , ဓမ္မရက္ခိတဟူသော ၂ ပါးတို့၏၊ သောတ္ထိဘာဝံ - ချမ်းသာကုန်
သည်၏ အဖြစ်ကို၊ [အာပတ်မသင့်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို။] ကတွာ, အတ္တနာ–
သည်၊ (ကြိယာဝိသေသန)၊ နဋ္ဌော- ပျက်စီးရှာလေပြီ။

ဣတော–ဤဝါရမှ၊ ပရေသု– ကုန်သော၊ စတူသု– ကုန်သော၊ အာဏတ္တိ
ဝါရေသု – အာဏတ္တိဝါရတို့တွင်၊ [ဤ ဝါရများ၌ ဆရာ တပည့်များသာ
မဟုတ်, ရဟန်းအားလုံးနှင့် ဆိုင်သည်။] တာဝ – ဒုတိယဝါရ စသည်တို့မှ
ရှေးဦးစွာ၊ ပဌမေ - ပဌမဝါရ၌၊ သော ဂတွာ ပုန ပစ္စာဂစ္ဆတီတိ–ကား၊
ဘဏ္ဍဋ္ဌာနံ - ဘဏ္ဍာထားရာအရပ်သို့၊ ဂတွာ-ပြီး၍၊ အန္တောစ-၌ငှင်း၊ ဗဟိ
စ–၌ငှင်း၊ အာရက္ခံ ဒိသွာ အဝဟရိတုံ အသက္ကောန္တော(ဟုတွာ)၊ အာဂစ္ဆ
တိ- ပြန်လာ၏၊ ယဒါ သက္ကောသိ တဒါတိ – ကား၊ အဇ္ဇဝ - ၌သာ၊ အဝ
ဟရိုံ–ခိုးအပ်သည်၊ ဝါ -ခိုးကောင်းသည်၊ ဟောတိ ကိံ -ဖြစ်သလော၊ ဂစ္ဆ-
ချေ၊ ယဒါ (အဝဟရိတုံ) သက္ကောသိ၊ တဒါ, နံ- ထို ဘဏ္ဍာကို၊ အဝဟရ၊
ဣတိ-ဤသို့စေခိုင်းအံ့၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ပုန,အာဏတ္တိ
ယာပိ– ကြောင့်လည်း၊ ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတိ၊ ပန– ဆက်၊ တံ ဘဏ္ဍံ–သည်၊
ဝါ-ကို၊ အဝသံ, ဟာရိယံ–ဆောင်ထိုက်သည်၊ ဝါ-ဆောင်အပ်လတ့ံသည်၊
သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အတ္ထသာဓိကစေတနာနာမ – ခိုးခြင်းတည်း

www.dhammaransi.com

ဟူသောအကျိုးကို ပြီးစေတတ်သော စေတနာမည်သည်၊ မဂ္ဂါနန္တရဖလသဒိသာ – အခြားမဲ့၌ အကျိုးရှိသော မဂ်စေတနာနှင့် တူ၏၊ တသ္မာ , အယံ – ဤ ရဟန်းသည်၊ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ – ၌ပင်၊ ပါရာဇိကော – သည်၊ (ဟောတိ)၊ [မဂ်စေတနာသည် ဖိုလ်တည်းဟူသော အကျိုးကို ချက်ခြင်းပေးသကဲ့သို့ ခိုးခြင်းတည်းဟူသော အကျိုးကို ပြီးစေတတ်သော စေတနာသည်လည်း ပါရာဇိက တည်းဟူသော အကျိုးကို ချက်ခြင်းပေး၏ – ဟူလို။] အဝဟာရကော – သည်၊ သဋ္ဌိဝဿာတိက္ကမေန – အနှစ်ခြောက်ဆယ်လွန်ရာအခါ၌၊ တံ တဏ္ဍံ, သစေပိ အဝဟရတိ– အကယ်၍မူလည်း ခိုးစေဦးတော့၊ အာဏာပကော စ–သည်လည်း၊ အန္တရာယေဝ–အနှစ်ခြောက်ဆယ်၏အကြား၌သာ၊ ကာလံဝါ – သေခြင်းကိုမူလည်း၊ (သစေပိ) ကရောတိ - ဦးတော့၊ ဟီနာယဝါ–ယုတ်ညံ့သော လူ့အဖြစ်အကျိုးငှါမူလည်း၊ (သစေပိ)အာဝတ္တတိ– အကယ်၍မူလည်း လည်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ – ဤသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) အဿမဏောဝ – ရဟန်းမဟုတ်တော့သည် သာလျှင်၊ ဟုတွာ - ၍၊ ကာလံဝါ - ကိုမူလည်း၊ ကရိဿတိ-တုံ၊ ဟီနာယဝါ- ငှါမူလည်း၊ အာဝတ္တိဿတိ–တုံ၊ ပန-ကား၊ အဝဟာရကဿ–၏၊ အဝဟာရက္ခဏေယေဝ-ခိုးရာခဏ၌သာ၊ ပါရာဇိကံ။

ဒုတိယဝါရေ - ၌၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ တံ - ထို(မာ အဝဟရိ- ဟူသော) စကားကို၊ သဏိကံ-ဖြေးဖြေး၊ ဝါ-တိုးတိုး၊ ဘဏန္တော-ပြောသည်၊(ဟုတွာ) ဝါ–ဖြစ်၍သော်ငှင်း၊ ဝါ–ကြောင့်သော်ငှင်း၊ တဿ–ထို စေခိုင်းအပ်သော ရဟန်း၏၊ ဗဓိရတာယ ဝါ– နားထိုင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်ငှင်း၊ မာ အဝဟရီတိ – ဟူသော၊ ဧတံ ဝစနံ – ကို၊ န သာဝေတိ – မကြားသိစေနိုင်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ မူလဋ္ဌော-သည်၊ န မုတ္တော-ပါရာဇိကမှ မလွတ်၊ ပန-ကား၊ တတိယဝါရေ – ၌၊ သာဝိတတ္တာ – ကြားသိစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မုတ္တော- ၏၊ ["ကြားသိစေအပ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ"ဟူသည် ကြားခြင်း, ပြောအပ်သောစကား၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သိခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် အာပတ်မှ လွတ်သည်၊] စတုတ္ထဝါရေ–၌၊ တေန- ထို အာဏာပက ရဟန်းသည်၊ သာဝိတတ္တာစ–ကြောင့်ငှင်း၊ ဣတရေန – အခြားသော စေခိုင်းအပ်သော ရဟန်းသည်၊ သာဓုတိ-ကောင်းပြီဟူ၍၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္တာ-၍၊ ဩရတတ္တာစ-ရှောင်ကြဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ငှင်း၊ ဥဘောပိ–အာဏာပက အာဏတ္တရဟန်း ၂ပါးလုံးတို့သည်လည်း၊ မုတ္တာ-အာပတ်မှလွတ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-တည်း။....အာဏတ္တိကထာ နိဋ္ဌိတာ။

www.dhammaransi.com

ဣဒါနိ-၌၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထို ဘဏ္ဍာတို့၌၊ [ဘူမဋ္ဌ ထလဋ္ဌာဒီသု၊] ဌာနာ စာဝန ဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တသ-သော၊ အဒိန္နာဒါနဿ- ဒါန၏၊ အင်္ဂ(စ)- အင်္ဂါကိုငင်း၊ ဝတ္ထုဘေဒေန-ဖြင့်၊ [အဝဟရိတဗ္ဗဿ ဝတ္ထုဿ ဂရုကလဟုက ဘေဒေန၊] အာပတ္တိဘေဒံစ- ကိုငင်း၊ ဒဿေန္တော(ဟုတွာ) ပဉ္စဟိ အာကာ ရေဟီတိအာဒိံ အာဟ၊ တတ္ထ – ထို ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပဉ္စဟိ အာကာရေဟီတိ-ကား၊ ပဉ္စဟိ-နှ်သော၊ ကာရဏေဟိ- အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ပဉ္စဟိ - နှ်သော၊ အင်္ဂေဟိ - တို့ကြောင့်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တတြ - ထို ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ, သင်္ခေပတ္တော–အကျဉ်းချုပ် အနက်တည်း၊ အဒိန္နံ–ကို၊ အာဒိယန္တဿ–၏၊ [ပါရာဇိကော ဟောတိ၌စပ်၊] ပရပရိဂ္ဂဟိတဉ္စ ဟောတီတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တေဟိ–နှ်သော၊ ပဉ္စဟိ–နှ်သော၊ အာကာရေဟိ-အကြောင်း အင်္ဂါတို့ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ၊) တတော - ထို ၅ ပါးတို့ အောက်၊ ဦနေဟိ - ယုတ်လျော့ကုန်သော၊ (အာကာရေဟိ - တို့ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ န ဟောတိ၊)ဣတိ အယံ-ကား၊ သင်္ခေပတ္တော- တည်း။

တတြ – ထို ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဣမေ – ဤ ဆိုအပ်လတ့ံတို့ကား၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ အာကာရာ–အကြောင်းတို့တည်း၊ ဝါ- အင်္ဂါတို့တည်း၊ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ - လူတည်းဟူသော သူတပါးသည် သိမ်းပိုက် အပ်သော ဘဏ္ဍာငင်း၊ [မနုဿဘူတေန ပရေန+ပရိဂ္ဂဟိတံ။] ပရပရိဂ္ဂဟိတ သညိတာ–သူတပါးသိမ်းပိုက်အပ်သော ဘဏ္ဍာ ဟု အမှတ်ရှိသူ၏အဖြစ်ငင်း၊ ပရိက္ခာရဿ-၏၊ ဂရုဘာဝေါ-လေးသည်၏အဖြစ်ငင်း၊ [တမတ်, တမတ်တန် ထက် အလွန်ဖြစ်သော ပရိက္ခရာကိုဆိုသည်။] ထေယျစိတ္တံ - ငင်း၊ ဌာနာ - မှ၊ စာဝနံ–ငင်း၊ ဣတိ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးတို့ကား၊ (ပဉ္စ , အာကာရာ–တို့တည်း၊) ပန-ကား၊ ဣတော-ဤဝါရမှ၊ ပရေဟိ-နှ်သော၊ ဒွီဟိ-ကုန်သော၊ ဝါရေဟိ- တို့ဖြင့်၊ [ပါဠိတော်၌ လာသောဝါရ ၂ ပါးတို့ဖြင့်။] လဟုကေ - လဟုက ဖြစ်သော၊ ပရိက္ခာရေ-၌၊ ဝတ္ထုဘေဒေန-ဝတ္ထုအပြားအားဖြင့်၊ ထုလ္လစ္စယဉ္စ- ကိုငင်း၊ ဒုက္ကဋဉ္စ-ကိုငင်း၊ ဒဿိတံ-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ဆဟာကာရေ ဟီတိအာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တဝါရတ္တယေ-ဟောတော်မူအပ်သော

ဆဟာကာရေဟိ။ ။ဤဝါရ၌ "ပရပရိဂ္ဂဟိတ၊ ပရပရိဂ္ဂဟိတ သညာ" တို့သည် ပါဠိတော်၌ မပါ၊ "သို့ဖြစ်လျှင် ထို အင်္ဂါ ၂ ပါးမရှိဘဲ ပါရာဇိကဖြစ်ရတော့မည်လား" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား – န သကသညီ ဟူသော ပါဠိတော်ဖြင့် ပရပရိဂ္ဂဟိတ ဝတ္ထုကိုပြ၏၊ နဝိဿာသဂ္ဂါဟီ,န တာဝကာလိကံ တို့ဖြင့် ပရပရိဂ္ဂဟိတသညာကို ပြ၏၊

www.dhammaransi.com

ဝါရသုံးပါးအပေါင်း၌၊ သကသညိတာ-မိမိဥစ္စာဟု အမှတ်ရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ န – မဟုတ်၊ ဝိဿာသဂ္ဂါဟိတာ – အကျွမ်းဝင်သဖြင့် ယူခြင်း ရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ န – မဟုတ်၊ ["နဝိဿာသဂ္ဂါဟိတာ - အကျွမ်းဝင်ခြင်းဖြင့် ယူခြင်း ရှိသည် မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ရင်း"ဟု ပေးလျှင် အဓိပ္ပါယ်ရသော်လည်း သဒ္ဒါ နည်းကား မကျ။] တာဝကာလိကတာ– ထို သုံးစွဲရာကာလမျှ ယူခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊(သဒ္ဒတ္ထ)၊ ဝါ-ခဏမျှငှါးခြင်း ရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊(အဓိပ္ပါယတ္ထ)၊ န-မဟုတ်၊ ပရိက္ခာရဿ-၏၊ ဂရုကဘာဝေါ-ရင်း၊ ထေယျစိတ္တံ-ရင်း၊ ဌာနာ-မှ၊ စာဝနံ-ရင်း၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဆ-ကုန်သော၊ အာကာရာ- တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္တာပိ-ဤ သုံးဝါရတွင်လည်း၊ ဝတ္ထုဘေဒေန- ဝတ္ထု၏ ကွဲပြားခြင်းကြောင့်၊ ပဌမဝါရေ–၌၊ ပါရာဇိကံ- ကို၊ (ဝုတ္တံ)၊ ဒုတိယ တတိယေသု-တို့၌၊ထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋာနိ-တို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ၊ ပန-ဆက်၊ တတော-ထိုဝါရ ၃ ပါးမှ၊ ပရေသု- ကုန်သော၊ တီသု–ကုန်သော၊ ဝါရေသု–တို့၌၊ ဝတ္ထုဘေဒေ–သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေပိ - ထင်ရှား ရှိပါသော်လည်း၊ ဝတ္ထုဿ - ၏၊ ပရေဟိ- တို့သည်၊ အပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ–မသိမ်းပိုက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋမေဝ ဝုတ္တံ။

တတြ–ထို သုံးဝါရအပေါင်း၌၊ ယဒေတံ(ယံ+ဧတံ)–အကြင်ဘဏ္ဍာကို၊ နစ ပရပရိဂ္ဂဟိတန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ - ထိုဘဏ္ဍာသည်၊ အနဇ္ဈာဝုတ္ထကံ- စိုးအုပ်၍ မတည်နေစေအပ်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဝါ– မသိမ်းပိုက်အပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဆဍ္ဍိတံ–ပိုလျှံသဖြင့် စွန့်ပစ်အပ်သည် မူလည်းဖြစ်သော၊ ဆိန္နမူလကံ - ရှာမရသဖြင့် ပြတ်သော အာလယဟူသော အမြစ်အရင်း ရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ [ဤသုံးမျိုးဖြင့် အဿာမိက ဝတ္ထု သရုပ်ကို ပြသည်။] အဿာမိကဝတ္ထု၊ဝါ – ဥစ္စာရှင် မရှိသော ဝတ္ထုသည် မူလည်း၊ ဟောတု–ဖြစ်စေ၊ အတ္တနော- ၏၊ သန္တကံဝါ-ဥစ္စာသည်မူလည်း၊

ထို့ကြောင့် ပရပရိဂ္ဂဟိတဝတ္ထု,ပရပရိဂ္ဂဟိတ သညာတို့သည် အနက်သဘောအားဖြင့် ဤဆဋ္ဌဝါရ၌ ပါရှိသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ပါရာဇိကဖြစ်ရသည်-ဟူလို။[န သကသညီတိ ဣမိနာ ပန ပရပရိဂ္ဂဟိတံ ဝတ္ထု ကထိတံ၊ နစ ဝိဿာသဂ္ဂါဟီ နစ တာဝကာလိကန္တိ ဣမေဟိ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညာ ကထိတာ။]

အနဇ္ဈာဝုတ္ထကံ စသည် ။ ။ ငါ၏ဥစ္စာ ဟု မသိမ်းပိုက်အပ်သည်ကို အနဇ္ဈာ ဝုတ္ထက ဟု ဆိုသည်၊ တော၌ သစ်မြစ်,သစ်ရွက်စသည်တည်း၊ ထင်းခွေသွား စသူတို့က အလွန်လေးသဖြင့် တောထဲ၌စွန့်ပစ်ထားအပ်ခဲ့သော ထင်းစသည်ကို ဆဍ္ဍိတဟု ဆို၏၊ ပျောက်၍ ရှာသော်အခါ မတွေ့သောကြောင့် အာလယပြတ်နေသည်ကို ဆိန္နမူလက ဟု ဆို၏။

www.dhammaransi.com

(ဟောတု-စေ၊)ဥဘယမ္ပိ-၂ပါးစုံသည်လည်း၊[အဃာမိကနှင့်အတ္တသန္တက ၂ပါးစုံ၊] နစ ပရပရိဂ္ဂဟိတဝေါ်ဝ-နစ ပရပရိဂ္ဂဟိတံဟူ၍သာ၊ သန်ျိံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဝါရ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရပရိဂ္ဂဟိတ သညာစ-သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ ထေယျစိတ္တေနစ-ဖြင့်လည်း၊ ဂဟိတံ-သည်၊ (ဟောတိ၊)တသ္မာ-ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ-ကို၊ န ဝုတ္တာ-ဟောတော် မမူအပ်၊ ဣတိ- အာပတ္တိဘေဒ အပြီးတည်း။

ဇဝံ-သို့၊ ဝတ္ထုဝသေနစ-ဖြင့်ရင်း၊ စိတ္တဝသေနစ-ဖြင့်ရင်း၊ အာပတ္တိဘေဒံ-ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ အနာပတ္တိဘေဒံ-ကို၊ပေ၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုအနာပတ္တိ သသညိဿအစရှိသောစကားရပ်၌၊သသညိဿာတိ-ကား၊ သကသညိဿ-မိမိ၏ဥစ္စာဟူသော အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ [ပါဠိတော်၌ သသညိဿပုဒ်ဝယ် သသည် သက အနက်ဟောတည်း(သဟ အနက်ဟော မဟုတ်)ဟု သိစေလို၍ သကသညိဿ ဟု ဖွင့်၏၊ ထို သကသညိဿကို ထပ်၍ ဖွင့်လိုသောကြောင့် " မယှံ သန္တကံ " စသည်ကို မိန့်၊] ဣဒံ ဘဏ္ဍံ-သည်၊ မယှံ-၏၊ သန္တကံ-တည်း၊ ဣတိ ဇဝံ-သို့၊ သသညိဿ-ဖြစ်၍၊ ပရဘဏ္ဍကမ္ပိ-ကိုလည်း၊ ဂဏှတော-ယူသော ရဟန်း၏၊ ဂဟဏေ-၌၊ အနာပတ္တိ-တည်း၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီးသော ဘဏ္ဍာကို၊ ပုန-တဖန်၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးထိုက်၏၊ သာမိ ကေဟိ-တို့သည်၊ ဒေဟိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော - သည်၊(သမာနော)၊ သစေ န ဒေတိ-အံ့၊ (ဇဝံ သတိ)၊ တေသံ - ထို ဥစ္စာရှင်တို့၏၊ ဓုရနိက္ခေပေ-ရဘို့ရန်အားထုတ်မှုလုလ္လကို လျှော့ချရာအခါ၌၊ ပါရာဇိကံ။

ဝိဿာသဂ္ဂါဟေတိ-ကား၊ ဝိဿာသဂ္ဂဟဏေပိ-အကျွမ်းဝင်သဖြင့်ယူခြင်းကြောင့်လည်း၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဝိဿာသဂ္ဂါဟလက္ခဏံ-ဝိဿာသဂ္ဂါဟလက္ခဏာကို၊ ဣမိနာသုတ္တေန - ဤ ပါဠိတော်ဖြင့်၊ [ဝိနည်း မဟာဝါ, စီဝရက္ခန္ဓကပါဠိတော်ဖြင့်၊] ဇာနိတဗ္ဗံ - ၏၊ ဘိက္ခဝေ - တို့၊ သန္တိ ဧဟိ အင်္ဂေဟိ-ထို၍ အရပ် ပေါင်းဆုံလတ်၍ မြင်အပ်ဘူးကာမျှမိတ်ဆွေသည်လည်း၊ ဟောတိ - အံ့၊ သမ္ဘတ္တောစ - ကောင်းစွာ မိမိကို ဆည်းကပ်တတ်သော

သကသညိဿ၊ပေ၊အနာပတ္တိ ။ ။ မိမိဥစ္စာ ဟု အမှတ်ရှိရုံမျှဖြင့် အာပတ်သင့်-မသင့် လျှဉ်းပါးဘွယ် မရှိ၊ မိမိ ဥစ္စာ ဟု အမှတ်ရှိပြီးလျှင် သူတပါးဥစ္စာကို ယူရာအခါ ၌သာ အာပတ်သင့်လေသလား ဟု ယုံမှားဘွယ် ရှိ၍ "အနာပတ္တိ သသညိဿ " ဟု ဟောတော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် " မယှံ သန္တကံ၊ပေ၊အာနာပတ္တိ " ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်၊ ပါဠိတော်၌လည်း "သသညိဿ ပရဘဏ္ဍကမ္ပိ ဂဏှတော ဂဟဏေ အနာ ပတ္တိ "ဟု အပိုထည့်၍ ပေးရသည်။

မိတ်ဆွေရင်းသည်လည်း၊ ဝါ – ကောင်းစွာ မိမိက ဆည်းကပ်အပ်သော မိတ်ဆွေရင်းသည်လည်း၊(ဟောတိ)၊ အာလပိတောစ-ပြောဆိုအပ်ဘူးသည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဇီဝတိစ - အသက်ရှင်ဆဲလည်း ဖြစ်အံ့၊ မေ - သည်၊ ဂဟိတေ - ယူအပ်သော်၊ ဝါ - ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တမနော-မိမိစိတ်ရှိသူသည်၊ ဝါ – နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်သူသည်၊ ဘဝိဿတိ - လတ္တံ့၊ ဣတိစ-ဤသို့လည်း၊ ဇာနာတိ- အံ့၊ [အဋ္ဌကထာ စာအုပ်များ၌ "ဂဟိတေစ အတ္တမနော ဟောတိ"ဟု ရှိသော်လည်း ပါဠိတော်ရင်း၌ကား "ဇာနာတိစ ဂဟိတေ မေ အတ္တမနော ဘဝိဿတိ"ဟု ရှိ၏။]

ဣတိ – သို့၊ ပဉ္စဟိ – ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ - တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတဿ – ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာကို၊ ဝိဿာသံ-အကျွမ်းဝင်သဖြင့်၊ ဂဟေတုံ-ငှါ၊ အနုဇာနာမိ- ၏၊ တတ္ထ- ထို အနုဇာနာမိဘိက္ခဝေ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ သန္ဒိဋ္ဌောတိ-ကား၊ ဒိဋ္ဌမတ္တကမိတ္တော-ထိုဤအရပ် ပေါင်းဆုံလတ်၍ မြင်အပ်ဘူးကာမျှဖြစ်သော မိတ်ဆွေတည်း၊ သမ္ဘတ္တောတိ-ကား၊ ဒဠှမိတ္တော-ခိုင်မြဲသော မိတ်ဆွေတည်း၊ အာလပိတောတိ – ကား၊ မမ-၏၊ သန္တကံ – ကို၊ (ဂဏှေယျာသိ၌စပ်၊) ယံ-အကြင်ဥစ္စာကို၊ ဣစ္ဆသိ-၏၊ တံ-ထိုဥစ္စာကို၊ ဂဏှေယျာသိ- လော၊ အာပုစ္ဆိတ္ဝာ- ပန်ပြော၍၊ ဂဟဏေ- ၌၊ ကာရဏံ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ["ခွင့်တောင်းနေဘွယ်မလို"ဟု ဆိုလိုသည်။] ဣတိ – သို့၊ ဝုတ္တော–ပြောဆိုအပ်ဘူးသည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊)ဇီဝတီတိ-ကား၊ အနုဋ္ဌာနသေယျာယ-ထခြင်းမရှိသော အိပ်ခြင်းဖြင့်၊ [ယာယ သေယျာယ သယိတော ကာလံ ကရောတိ၊ သာ အနုဋ္ဌာနသေယျာနာမ။]သယိတော-အိပ်သည်၊ (သမာနော)ပိ၊ ယာဝ-လောက်၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒံ-ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ပြတ်စဲခြင်းသို့၊ ဝါ-စုတိသို့၊ န ပါပုဏာတိ-မရောက်သေး၊ (တာဝ–ထိုမျှလောက်တိုင်အောင်တည်း၊) ဂဟိတေ အတ္တမနောတိ–ကား၊ ဂဟိတေ–သော်၊ ဝါ–ကြောင့်၊ တုဋ္ဌစိတ္တော- နှစ်သက်ဝမ်းမြော်သောစိတ်ရှိသူသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်အံ့၊ ဧဝရူပဿ- ဤသို့သဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ [ရဟန်း, ရှင်, လူအားလုံးနှင့် ဆိုင်သည်။] သန္တကံ - ကို၊ (ဂဟေတုံ၌စပ်၊) မေ–သည်၊ ဂဟိတေ–သော်၊ အတ္တမနော-သည်၊ ဘဝိဿတိ–လတ္တံ့၊ဣတိ-သို့၊ ဇာနန္တေန-သိသောရဟန်းသည်၊ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

စ – ဆက်၊ အနဝသေသပရိယာဒါနဝသေန – အကြွင်းအကျန်မရှိသော အင်္ဂါတို့ကို သိမ်းယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဉ္စ–ကုန်သော၊ တောနိအင်္ဂါနိ-တို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ – ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန– စင်စစ်ကား၊ ဝိဿာသဂ္ဂါဟော–ဝိဿာသဂ္ဂါဟသည်၊ သန္ဒိဋ္ဌော ဇီဝတိ ဂဟိတေ အတ္တမနော – သန္ဒိဋ္ဌော,

www.dhammaransi.com

ဇိဝတိ, ဂဟိတေအတ္တမနော ဟူသော သုံးပါးတို့ငှင်း၊ သမ္မုတ္တော ဇိဝတိ ဂဟိတေ အတ္တမနော - သမ္မုတ္တော, ဇိဝတိ, ဂဟိတေ အတ္တမနောဟူသော သုံးပါးတို့ငှင်း၊အာလပိတော ဇိဝတိ ဂဟိတေ အတ္တမနော-အာလပိတော, ဇိဝတိ, ဂဟိတေအတ္တမနော ဟူသော သုံးပါးတို့ငှင်း၊ ဧတိ - သို့၊ တီဟိ-ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ - အင်္ဂါတို့ဖြင့်၊ ရူဟတိ – တက်ရောက်၏၊ ဝါ – အထမြောက်၏၊ ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ဥစ္စာရှင်သည်၊ ဇိဝတိ- အသက်ရှင်သေး၏၊ စ-ထိုသို့ပင် အသက်ရှင်သေးပါသော်လည်း၊ ဂဟိတေ-သော်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ အတ္တမနော- သည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်၊ တဿ-ထိုဥစ္စာရှင်၏၊ သန္တကံ- ကို၊ ဝိဿာသဂ္ဂါဟေန- ဝိဿာသဂ္ဂါဟဖြင့်၊ ဂဟိတံ (သမာနံ)ပိ၊ ပုန, ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ (တနည်း) ပုနဒါတဗ္ဗံ – ပြန်ပေးရမည်၊ စ – ဆက်၊ ဒဒမာနေန – ပြန်ပေးသောရဟန်းသည်၊ တာဝ–ဂဟိတေ အနတ္တမန၏ဥစ္စာမှ ရှေးဦးစွာ၊ မတကဓနံ–သေသူ၏ ဥစ္စာကို၊ (ဒါတဗ္ဗံ၌စပ်၊) [ဤမတကဓနံဟူသောပါဌ်၌ မတကအရ ယူနေတုန်း သေသူလည်းပါ၏၊ ယူပြီးမှ သေသူလည်း ပါ၏။] ဂဟဋ္ဌာဝါ–လူဝတ်ကြောင်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဗ္ဗဇိတာဝါ–ရသေ့ရဟန်းသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ– အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ တဿ- ထိုသေသူ၏၊ ဓနေ-၌၊ ဣဿရာ–အစိုးရကုန်၏၊ ဝါ-အမွေခံဖြစ်ကုန်၏၊ တေသံ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဝါ–ထို အမွေခံတို့အား၊ ဒါတဗ္ဗံ–ရာ၏၊ ဝါ–ပေးရမည်၊ အနတ္တမနဿ- မိမိစိတ်မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သန္တကံ, တဿေဝ– ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ။

ပန-ကား၊ ယော- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဌမံယေဝ-ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ ဝါ–အစကပင်၊ မမ–၏၊ သန္တကံ–ကို၊ ဂဏှန္တေန– ယူသော၊ တယာ–သည်၊ သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝစီဘေဒေနဝါ-စကားလုံး၏ ကွဲပြားခြင်းဖြင့်သော်ငှင်း၊ ဝါ- နှုတ်မြွက်ခြင်းဖြင့်သော်ငှင်း၊ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တေန ဝါ-စိတ်ဖြစ်ခြင်းမျှဖြင့်သော်ငှင်း၊ အနုမောဒိတ္ဝာ–ဝမ်းမြောက်ပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ကေနစိ – သော၊ ကာရဏေန – ကြောင့်၊ ကုပိတော – စိတ်ဆိုးသည်၊ (ဟောတိ)၊ (သော- ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ပစ္စာဟရာပေတုံ- တဖန်ဆောင်စေခြင်းငှါ၊ ဝါ-ပြန်တောင်းခြင်းငှါ၊ န လဘတိ-မရ၊ ယောပိ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် လည်း၊ အဒါတုကာမော- ပေးခြင်းငှါ အလိုမရှိ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ အဓိဝါသေတိ-လက်ခံ၏၊ ကိဉ္စိ-ဘာကိုမျှ၊ နဝဒတိ-မပြော၊ [ကန့်ကွက်စကား မပြော-ဟူလို။] သောပိ–ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ပုနပစ္စာဟရာပေတုံ န လဘတိ၊ ပန–ကား၊ ယော – အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မယာ– ငါသည်၊ ဝါ-

www.dhammaransi.com

တပည့်တော်သည်၊ တုမှာကံ- သင်တို့၏၊ ဝါ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ သန္တကံ-ကို၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပါပြီ၊ (ဣတိ) ဝါ-ဤသို့သော်ငြား၊ ပရိဘုတ္တံ-သုံးစွဲအပ်ပါပြီ၊ ဣတိဝါ-သော်ငြား၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ဂဟိတံဝါ-ယူအပ်ပြီးသည် သော်လည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်ပစေ၊ ပရိဘုတ္တံဝါ-သော်လည်း၊ (ဟောတု)၊ မယာ ပန-ကား၊ တံ- ထို ဥစ္စာကို၊ ကေနစိဒေဝ - သော၊ ကရဏီယေန - ကြောင့်၊ ထပိတံ-ပြီ၊ ပါကတိကံ - ပင်ကိုယ်အတိုင်းဖြစ်သည်ကို၊ ကာတုံ, ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ [ယူအပ်သမျှ, သို့မဟုတ် သုံးစွဲအပ်သမျှကို အစားပေးသင့်သည်- ဟူလို။] ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-၏၊ အယံ- ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပစ္စာဟရာပေတုံ လဘတိ။

တာဝကာလိကေတိ- ကား၊ ပဋိဒဿာမိ – ပြန်ပေးအံ့၊ ပဋိကရိဿာမိ- အစားပြုအံ့၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ဂဏှန္တဿ-၏၊ တာဝကာလိကေ- ထိုသုံးစွဲရာကာလ၌ ဖြစ်သော၊ [တာဝကာလံ-ထို သုံးစွဲရာကာလ၌+ပဝတ္တံ- ဖြစ်သော ယူခြင်းတည်း၊ တာဝကာလိကံ-ခြင်း။] ဂဟဏေပိ-ယူခြင်း၌လည်း၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-ထိုသို့ပင် အနာပတ်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဂဟိတံ- ယူအပ်ပြီးသော ဥစ္စာကို၊ (ဒါတဗ္ဗံ၌စပ်၊) ဘဏ္ဍဿာမိကော– သော၊ ပုဂ္ဂလောဝါ-ပုဂ္ဂိုလ်တယောက်သည်သော်ငြား၊ ဂဏောဝါ-ဂိုဏ်းသည်သော်ငြား၊ ဧတံ – ဤ ဥစ္စာသည်၊ တုယှေဝ–သင်၏ ဥစ္စာသည်သာ၊ ဟောတု - ဖြစ်ပါစေတော့၊ ဣတိ–သို့၊ သစေ အနုဇာနာတိ–အံ့၊ ဣစ္စေတံ - ဤသို့ ခွင့်ပြုခြင်းသည်၊ ကုသလံ–၏၊ နောစေ အနုဇာနာတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာဟရာပေန္တေ- ဆောင်စေ လသော်၊ ဝါ-ပြန်တောင်းလသော်၊ ဒါတဗ္ဗံ၊ ပန–ဆက်၊ သံဃသန္တကံ–ကို၊ ပဋိဒါတုမေဝ- ပြန်ပေးခြင်းငှါသာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ [သံဃာအားလုံးကို သဘောတူခွင့်ပြုအောင် မတတ်နိုင်ခြင်း,သံဃာကလည်း သံဃိကပစ္စည်း တခုကိုမျှ ခွင့်မပြုနိုင်ခြင်းကြောင့် ကေန် ပြန်ပေးသင့်သည်။]

ပန-ကား၊ ပေတပရိဂ္ဂဟေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ပေတ္တိဝိသယေ- ပြိတ္တာတို့၏ဖြစ်ရာ နယ်၌၊ ဥပ္ပန္နာပိ- ဖြစ်သောပြိတ္တာတို့သည်ငြား၊ [စာအုပ်များ၌ "ဥပပန္နာ"ဟု တွေ့ရ၏၊ အဓာရနှင့်တွဲရာ၌ "ဥပ္ပန္နာ"ဟု သာ ရှိရိုးတည်း၊ သို့မဟုတ် "ပေတ္တိဝိသယံ ဥပပန္နာ "ဟု ရှိရမည်။] ကာလက်တွာ–သေပြီး၍၊ တသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ - ထို အတ္တဘော၌ပင်၊ ဝါ - ထို အလောင်းကောင်၌ပင်၊ နိဗ္ဗတ္တာပိ-

ပဋိဒဿာမိ။ ။ယံ ဂဟိတံ တဒေဝဝါ– ယူအပ်သောဝတ္ထုကို ဖြစ်စေ၊ အညံဝါ တာဒိသံ-ယူအပ်သောဝတ္ထုနှင့် အလားတူကိုဖြစ်စေ၊ ပုန ဒဿာမိတိအတ္ထော၊–ဋီကာ၊ ဤဋီကာဖွင့်၌ "အလားတူဝတ္ထုကို ပြန်ပေးခြင်း"နှင့် "ပဋိကရဏ–အစားပြုပေးခြင်း သည်" သဘောတူဖြစ်ရကား ရှေးက "ပဋိကရိဿာမိ"ပါဟန် မတူ။

www.dhammaransi.com

ဖြစ်သော ပြိတ္တာတို့သည်၎င်း၊ [ဝိနီတဝတ္ထု၌ လာလတ့ံသောအဝတ်ကို စွဲ၍ ပြိတ္တာဖြစ်နေသူမျိုးတည်း။] စာတုမဟာရာဇိကာဒယော-စာတုမဟာရာဇိက အစရှိကုန်သော၊ ဒေဝါပိ-တို့သည်၎င်း၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသောသတ္တာတို့သည်၊ ပေတာတွေဝ-ပြိတ္တာတို့ဟူ၍သာ၊ သင်္ချံ-ခေါ်ဝေါ်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတာ-ကုန်၏၊ တေသံ- ထိုပြိတ္တာတို့၏၊ ပရိဂ္ဂဟေ- သိမ်းပိုက်အပ်သောဥစ္စာကို ယူခြင်းကြောင့်၊ [“ပရိဂ္ဂဟဂဟဏေ”ဟု ဆိုလိုလျက် ဂဟဏပုဒ်အကြေကြံ။] အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဟိ–မှန်၊ ဒေဝရာဇာ, သက္ကော–သည်၊ အာပဏံ– အိမ်ဈေးကို၊ ပသာရေတွာ - ဖြန့်ခင်း၍၊ နိသိန္နော– သည်၊ သစေပိ ဟောတိ– အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကော - ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ် ရှိသော၊ ဘိက္ခု စ–သည်လည်း၊ တံ-ထိုအကြောင်းကို၊ [သိကြားမင်း ဈေးဆိုင် ခင်း၍ထိုင်နေကြောင်းကို၊] ဉတွာ, အတ္တနော– ၏၊ စီဝရတ္ထာယ–ငှါ၊ သတ သဟဿဂ္ဃနကမ္ပိ–တသိန်းတန်သည်လည်းဖြစ်သော၊ သာဋကံ–ကို၊ တဿ– ထိုသကြားမင်းသည်၊ မာဂဏှမာဂဏှ – မယူနှင့် မယူနှင့်၊ ဣတိ– သို့၊ ဝဒန္တဿာပိ– ပြောစဉ်လည်း၊ ဂဟေတွာ, သစေပိ ဂစ္ဆတိ– တော့၊ (ဧဝံသတိပိ– ဤသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) ဝဋ္ဋတိ – အပ်၏၊ ပန – မြောက်ပင့်ဘွယ်ရာ, သမ္ဘာဝနာကား၊ ဒေဝတာ–တို့ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ–၍၊ ဗလိကမ္မံ–ပူဇော်ပသမှုကို၊ ကရောန္တေဟိ – တို့သည်၊ ရုက္ခာဒီသု– တို့၌၊ လဂ္ဂိတသာဋကေ– ဆွဲချိတ်ထား အပ်သောအဝတ်၌၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ – ယူကောင်း၏ဟု ပြောဆိုဘွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ။ [နတ်ကတော်စသူတို့ မစောင့်ရှောက်အပ်သောအဝတ်ကို ဆိုသည်၊ စောင့်ရှောက်ထားလျှင် မယူသင့်။]

တိရစ္ဆာနဂတ ပရိဂ္ဂဟေတိ– ကား၊ တိရစ္ဆာနဂတာနမ္ပိ - တို့၏လည်း၊ ပရိဂ္ဂဟေ-ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ-ချဲ့၊ နာဂရာဇာဝါ- နဂါးမင်းသည်သော်၎င်း၊ သုပဏ္ဏမာဏဝကောဝါ–ဂဠုန်လုလင်ငယ်သည်သော်၎င်း၊ မနုဿရူပေန - လူ့အသွင်ဖြင့်၊ ဝါ - လူယောင်ဆောင်သဖြင့်၊ အာပဏံ သစေပိ ပသာရေတိ၊ တတော စ - ထို အိမ်ဈေးမှလည်း၊ အဿ-ထို နဂါးမင်း၏၊ ဝါ-ထို ဂဠုန်လုလင်ငယ်၏၊ သန္တကံ-ကို၊ ကောစိ- သော၊ ဘိက္ခု– သည်၊ ပုရိမနယေနေဝ ဂဟေတွာ, သစေပိ ဂစ္ဆတိ– တော့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ ဝဋ္ဋတိ၊ သီဟောဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ ဗျဂ္ဃောဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ မိဂမဟိံသာဒယော- သမင်, ကျွဲအစရှိသော သတ္တာတို့ကို၊ ဝဓိတွာ-သတ်ပြီး၍၊ ခါဒန္တော– ခဲစားနေသည်ကို၊ ဇိဃစ္ဆာပီဠိတော - ဆာလောင်ခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ၍၊ ဝါ– ကြောင့်၊) အာဒိတော ဝ–အစ၌ပင်၊ န

www.dhammaransi.com

ဝါရေတဗ္ဗော-မတားမြစ်ထိုက်၊ (မချော့မမောင်းထိုက်၊) ဟိ-မှန်၊ အနတ္ထမ္ပိ- အကျိုးမဲ့ကိုလည်း၊ ကရေယျ-ရာ၏၊ [ခြင်္သေ့ ကျားတို့ ဆာဆာလောင်လောင် နှင့် စားနေတုန်း မတားမြစ်လေနှင့်၊ မိမိကိုရန်မူမှာ စိုးရိမ်ရသည် – ဟူလို။] ပန-ဆက်၊ ထောကေ-ကို၊ ခါယိတေ-စားအပ်ပြီးသော်၊ [အဆာပြေအောင် စားပြီးသော်။] ဝါရေတုံ, ယဒိသက္ကောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝါရေတွာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ သေနာဒယောပိ – သိန်း အစရှိသော ငှက်တို့ကိုလည်း၊ အာမိသံ - အာမိသကို၊ ဂဟေတွာ, ဂစ္ဆန္တေ-သွားနေသည်တို့ကို၊ ပါတေတွာ-ကျစေ၍၊ (ကျအောင်ချောက်လှန့်၍၊) ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊

ပံသုကူလသညိဿာတိ- ကား၊ ဣဒံ-ဤဥစ္စာသည်၊ အဿာမိကံ-ပိုင်ရှင် မရှိ၊ ပံသုကူလံ-ပံသုကူတည်း၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့၊ သညိဿာပိ- အမှတ်ရှိသော ရဟန်း၏လည်း၊ ဂဟဏေ – ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန– ဆက်၊ တံ-ထိုဥစ္စာသည်၊ သဿာမိကံ-ပိုင်ရှင်ရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာဟရာပေန္တေ– လသော်၊ ဒါတဗ္ဗံ– ပေးရာ၏၊ ဥမ္မတ္တကဿာတိ– ကား၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ [ပဌမပါရာဇိကဌ္ဌ။] ဝုတ္တပ္ပကာရဿ-သော၊ ဥမ္မတ္တကဿာပိ- ၏လည်း၊ (ဂဟဏေ- ကြောင့်၊) အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ အာဒိကမ္မိကဿာ တိ-ကား၊ ဣဓ-ဤ ဒုတိယပါရာဇိကဌ္ဌ၊ ဓနိယော-သည်၊ အာဒိကမ္မိကော– အစဆုံးခိုးမှု၌ ယှဉ်သူတည်း၊ တဿ- ထို အရှင်ဓနိယ၏၊ (ဂဟဏေ) အနာ ပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ အဝသေသာနံ-အရှင်ဓနိယမှ ကြွင်းကုန်သော၊ ရဇကဘဏ္ဍိကာဒိစောရာနံ–ကဝါသည်တို့၏ဘဏ္ဍာထုပ် အစရှိသည်ကို ခိုးယူ ကုန်သော၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာဒီနံ-တို့၏၊ အာပတ္တိယေဝ(ဟောတိ)၊ ဣတိ-တည်း၊ ....ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ- ပဒဘာဇနီယအဖွင့်သည်၊ ဝါ- ပဒဘာဇနီယပုဒ်တို့ကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ပန-ကား၊ သမုဋ္ဌာနန္တိ ကြိယာ၊ပေ၊ ကုသလံ ဝေဒနာယစာတိ-ဟူသော၊ ဣမသ္မိံပကိဏ္ဏကေ - ဤ ရောပြွမ်းသော စကားရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော- ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) [ဤ ဂါထာ၏အနက်ကို ပဌမပါရာဇိကအဖွင့်၌ ရေးခဲ့ပြီ၊] ဣဒံသိက္ခာပဒံ-သည်၊ တိသမုဋ္ဌာနံ- ၃ ပါးသောသမုဋ္ဌာန်ရှိ၏၊ [တိသမုဋ္ဌာနံ အရကို ပြလိုသောကြောင့် ''သာဟတ္ထိကံ'' စသည်မိန့်၊] သာဟတ္ထိကံ– သာဟတ္ထိက ခိုးခြင်းသည်၊ ကာယတော စ – ကိုယ်ကြောင့်၎င်း၊ စိတ္တတော စ– စိတ်ကြောင့်၎င်း၊ သမုဋ္ဌာတိ-ဖြစ်၏၊ အာဏတ္တိကံ-အာဏတ္တိကခိုးခြင်းသည်၊ ဝါစတော စ – ကြောင့်၎င်း၊ စိတ္တတော စ – ၎င်း၊ သမုဋ္ဌာတိ၊ သာဟတ္ထိကာ ဏတ္တိကံ – သာဟတ္ထိက အာဏတ္တိကခိုးခြင်းသည် ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌာတိ၊ ကြိယ

www.dhammaransi.com

သမုဋ္ဌာနဥ္စ - ကြိယသမုဋ္ဌာန်လည်းဖြစ်၏၊ ဝါ- မပြုထိုက်သော လွန်ကျူးမှုကို ပြုခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ကရောန္တော ဝယေဝ-ပြုသူသည်သာ၊ တံ-ဤ အာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ - ရောက်၏၊ အကရောန္တော-သည်၊ (တံ- ဤသို့၊ န အာပဇ္ဇတိ - မရောက်၊) အဒိန္နံ- ကို၊ အာဒိယာမိ- ငါယူ၏၊ ဣတိ သညာယ- ဤသို့သော အမှတ်သညာ၏၊ အဘာဝေန - မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ - အတွက်၊ မုစ္စနတော-အာပတ်မှ လွတ်ခြင်းကြောင့်၊ သညာဝိမောက္ခံ-သညာဝိမောက္ခ တည်း၊ ဝါ- ဝီတိက္ကမသညာ၏ မရှိခြင်းကြောင့် အာပတ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်း ရှိသောသိက္ခာပုဒ်တည်း၊ သစိတ္တကံ-သစိတ္တကသိက္ခာပုဒ်တည်း၊ လောကဝဇ္ဇံ- လောက၌ အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ကာယကမ္မံ – ကာယကံရှိ၏၊ ဝစီကမ္မံ – ၏၊ အကုသလစိတ္တံ - ၏၊ တုဝေဒနံ - နှစ်သက်သည်၊ (ဟုတ္တာဝါ- ၍သော်ငင်း၊) ဘီတော - သည်၊ (ဟုတ္တာဝါ၊) မဇ္ဈတ္တော- အလယ်အလတ်၌ တည်သော သဘောရှိသည်၊ ဝါ – လျစ်လျူရှုသည်၊ (ဟုတ္တာဝါ၊) တံ-ထို အာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ တိဝေဒနံ- ၃ ပါးသောဝေဒနာ ရှိသောသိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော အဆုံး အဖြတ်ကို၊ ပဌမသိက္ခာပဒေ- ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ- ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ဝိနီတဝတ္ထု ကထာသု – ဝိနီတဝတ္ထု ကထာတို့၌၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယဝတ္ထု – ကို၊ အနုပညတ္တိယံ - အနုပညတ်၌၊ ဝုတ္တမေဝ - သည်သာ၊ ဒုတိယ ဝတ္ထုမှိ - ၌၊ စိတ္တံနာမ- သည်၊ ပုထုဇ္ဇနာနံ-ပုထုဇဉ်တို့၏ (သန္တာန်၌၊) ရာဂါဒိဝသေန- ဖြင့်၊ ပကတိံ –ပင်ကိုယ်သဘောကို၊ ဝိဇဟိတွာ-စွန့်၍၊ ဓာဝတိ–ပြေးသွား၏၊ သန္ဓာဝတိ-လွန်စွာ ပြေးသွား၏၊ [သုဋ္ဌု+ဓာဝတိ၊] ဝိဓာဝ တိ-အထူးထူး အပြားပြားပြေးသွား၏၊ [ဝိဝိဓာ နာနပ္ပကာရေန+ဓာဝတိ၊] ဘဂဝါ-သည်၊ ကာယ ဝစီဒွါရဘေဒံ–ကာယဒွါရ ဝစီဒွါရ အထူးအပြားကို၊ ဝိနာပိ-ကြဉ်၍ လည်း၊ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တေန-စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းမျှဖြင့်၊ အာပတ္တိံ -ကို၊ သစေ ပညပေ ယျ–မူအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကော- သည်၊ အတ္တာနံ– ကို၊ အနာပတ္တိကံ–အာပတ် မရှိသည်ကို၊ ကာတုံ–ငှါ၊ သက္ကုဏေယျ–စွမ်းနိုင်အံ့နည်း၊ (န သက္ကုဏေယျ

သာဟတ္ထိကာဏတ္တိကံ။ ။“သစ်တုံးကြီးက အလွန်လေး၏၊ သင်ကတဖက် ငါက တဖက်မြှော်ကြစို့”ဟု ပြော၍ခိုးယူရာ၌ သာဟတ္ထိက အာဏတ္တိက ၂ မျိုးရဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ ၂ မျိုးရသော်လည်း အာပတ် ဆုံးဖြတ်သောအခါ သာဟတ္ထိကစေတနာကြောင့် ဌာနာစာဝန ဖြစ်လျှင် သာဟတ္ထိကအင်္ဂါဖြင့် ၊ အာဏတ္တိက စေတနာကြောင့် ဌာနာ စာဝနဖြစ်လျှင် အာဏတ္တိကစေတနာဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရသည်။

www.dhammaransi.com

ဝေ–သည်သာ၊) တေန – ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ ဘိက္ခု စိတ္တုပ္ပါဒေတိ-ဟူ၍၊ အာဟ–မူပြီ၊ ပန–ထိုသို့ပင် စိတ်ဖြစ်ကာမျှဖြင့် အာပတ်မသင့်ပါသော်လည်း၊ (ဘိက္ခုနာ နာမ– မည်သည်၊) စိတ္တဝသိကေန – စိတ်အလိုသို့ လိုက်သူသည်၊ န ဘဝိတဗ္ဗံ- မဖြစ်ရာ၊ ပဋိသင်္ခါနဗလေန–အပြစ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ [တထာဝိဓစိတ္တုပ္ပါဒေ– ထိုသို့ သဘောရှိသော စိတ်ဖြစ်ခြင်း၌၊ အာဒီနဝ ပစ္စ ဝေက္ခဏ ဗလေန၊] စိတ္တံ – ကို၊ နိဝါရေတဗ္ဗမေဝ – တားမြစ်ထိုက်သည်သာ၊ ဣတိ– ဤကား အဆိုးမတည်း၊ အာမသန ဖုသာပန ဌာနာစာဝနဝတ္ထူနိ– အာမသနဝတ္ထု , ဖုသာပနဝတ္ထု , ဌာနာစာဝန ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာ နေဝ–ရှိကုန်သည်သာ၊ တတော–ထိုဝတ္ထုတို့မှ၊ ပရာနိ–နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ထေယျစိတ္တော ဘူမိတော အဂ္ဂဟေသီတိ ဝတ္ထုပရိယောသာနာနိစ– ထေယျ စိတ္တော ဘူမိတော အဂ္ဂဟေသိ ဝတ္ထုအဆုံးရှိသော ဝတ္ထုတို့ သည်လည်း၊ (ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ-ကုန်သည်သာ။)

နိရုတ္တိပထဝတ္ထုသ္မိံ- နိရုတ္တိပထဝတ္ထု၌၊ အာဒိယီတိ–ကား၊ ဂဏှိ-ယူပြီ၊ တွံ-သည်၊ စောရေ-သည်၊ အသိ-၏၊ ဣတိ–သို့၊ ပရာမသိ– သုံးသပ်ပြီ၊ ဝါ- စွပ်စွဲပြီ၊ [အာဒိယိ – အရ လက်ဖြင့် ယူသည် ဟု ထင်မည် စိုးသောကြောင့် "ပရာမသိ–သူခိုးစွပ်စွဲပြီ"ဟု ဖွင့်သည်။] ပန–ဆက်၊ ဣတရော - အခြားသော သက်နိုးသိမ်းထားသော ရဟန်းသည်၊ [ပဋိညံ အဒါသိ၌ စပ်၊] ကေန အဝ ဟဋန္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တော - သက်နိုးရှင်က ပြောဆိုအပ်သော်၊ မယာ အဝဟဋန္တိ- ဟူ၍၊ ပုစ္ဆာသဘာဝေန-အမေးနှင့် သဘောတူသဖြင့်၊ [ပုစ္ဆာနုရူပေန၊]ပဋိညံ- ဝန်ခံခြင်းကို၊ အဒါသိ - ပြီ၊ ဟိ – မှန်၊ ဣတရေန – အခြားသော သက်နိုးရှင် ရဟန်းသည်၊ ကေန ဂဟိတန္တိ-ဟူ၍သော်ငင်း၊ ကေန အပနီတန္တိ-ငင်း၊ ကေန ထပိတန္တိ-ဟူ၍သော်ငင်း၊ ဝုတ္တံ-ပြောဆိုအပ်သည်၊ ယဒိ အဘဝိဿ-အံ့၊ အထ- ထိုသို့ ဖြစ်လသော်၊ အယမ္ပိ-ဤ ရဟန်းသည်လည်း၊[သက်နိုးသိမ်းထားသော ရဟန်းသည်လည်း၊] မယာ ဂဟိတန္တိ ဝါ- ဟူ၍သော်ငင်း၊ မယာ အပနီတန္တိ ဝါ, မယာ ထပိတန္တိ ဝါ–ငင်း၊ ဝဒေယျ–ပြန်၍ ပြောရာ၏၊ မုခံနာမ–ပါးစပ် မည်သည်ကို၊ ဘုဉ္ဇနတ္ထာယစ-စားခြင်းအကျိုးငှါငင်း၊ ကထနတ္ထာယစ-စကား ပြောခြင်း အကျိုးငှါငင်း၊ ကတံ- ကံသည် ပြုအပ်ပြီ၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ ထေယျ စိတ္တံ-ကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍၊ အဝဟာရော-သည်၊ နတ္ထိ၊ တေန-ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ ဘိက္ခု နိရုတ္တိပထေတိ- ဟူ၍၊ အာဟ–မူပြီ၊ [နိရုတ္တိဝေ- ထုတ်ဖော် ပြောဆို အပ်သော စကားသည်ပင် + ပထော – အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို သိရခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊] ဝေါဟာရဝစန မတ္တေ-ပြောရိုးဆိုစဉ် စကားမျှ၌၊ အနာ

www.dhammaransi.com

ပတ္တိ-တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ တတော-ထိုဝတ္ထုမှ၊ ပရံ-၌၊ ဝေဠုနဝတ္ထု ပရိယောသာန်-ဝေဠုနဝတ္ထု အဆုံးရှိသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော ဝတ္ထုသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

အဘိန္နသရီရဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ အမိဝတ္တောတိ-ကား၊ သာဋကတဏှာယ-အဝတ်၌ တပ်မက်ခြင်းကြောင့်၊ တသ္မိံ ယေဝသရီရေ-ထို အလောင်းကောင်၌ပင်၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ရပြီ၊ အနာဒိယန္တောတိ-ကား၊ တဿ-ထိုပြိတ္တာ၏၊ ဝစနံ-စကားကို၊ အဂဏှန္တော-မယူဘဲ၊ ဝါ-နည်း၊အာဒရံ-လေးစားခြင်းကို၊ အကရောန္တော-မပြုဘဲ၊ (တနည်း) အာဒရံ အကရောန္တော-ဂရုမစိုက်ဘဲ၊ (ဂဏှိ-ယူပြီ၊)တံ သရီရံ ဥဋ္ဌဟိတွာတိ-ကား၊ ပေတော-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ အာနုဘာဝေန-တန်ခိုးဖြင့်၊ တံသရီရံ-ထို အလောင်းကောင်ကို၊ ဥဋ္ဌာပေသိ-ထစေပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ တံ သရီရံ ဥဋ္ဌဟိတွာတိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဒွါရံ ထကေသီတိ-ကား၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ သုသာနသမီပေယေဝ-သုသာန်၏အနီး၌ပင်၊ ဝိဟာရော-သည်၊ (ဟောတိ-ရှိ၏၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘိရုကဇာတိကော-ကြောက်တတ်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ခိပ္ပမေဝ-ကပြာကယာသာလျှင်၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်ပြီး၍၊ ဒွါရံ-ကို၊ ထကေသိ-ပိတ်လိုက်ပြီ၊ တတ္ထေဝ ပရိပတီတိ-ကား၊ ဒွါရေ-ကို၊ ထကိတေ-ပိတ်အပ်ပြီးသော်၊ ပေတော-သည်၊ သာဋကေ-အဝတ်၌၊ နိရာလယော-တွယ်တာခြင်းမရှိတော့သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ တံ သရီရံ-ထိုအလောင်းကောင်ကို၊ ပဟာယ-၍၊ ယထာကမ္မံ-ကံအားလျော်စွာ၊ ဂတော-သွားပြီ၊ [ထိုပြိတ္တာလည်း ဘဝပြောင်းသွားပြီ၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ သရီရံ-သည်၊ တတ္ထေဝ-ထို တံခါးအနီး၌ပင်၊ ပရိပတိတံ-လည်းလေပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အဘိန္နေသရီရေတိ-ကား၊ အဇ္ဈုဏှေ-လောလော လတ်လတ်ဖြစ်သော၊ အလ္လသရီရေ-စိုစိုဖတ်ဖတ် အလောင်းကောင်၌၊ [အဇ္ဈုဏှေကိုပင် အလ္လသရီရေဟု ထပ်ဖွင့်သည်။]ပံသုကူလံ-ပံသုကူကို၊န ဂဟေတဗ္ဗံ-မကောက်ယူထိုက်၊ ဂဏှန္တဿ-ကောက်ယူသော ရဟန်း၏၊ ဝေရူပါ-နံသော၊ ဥပဒ္ဒဝါ-ဘေးရန်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဒုက္ကဋဉ္စ-သို့လည်း၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ပန-အန္တယကား၊ ဘိန္နေ-ပျက်သော အလောင်းကောင်၌၊ (ပံသုကူလံ-ကို၊) ဂဟေတုံ-ကောက်ယူခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတပါး စောဒကပက္ခကိုဆိုဦးအံ့၊ ကိတ္တာဝတာ-အဘယ်မျှ အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ ဘိန္နံ-ပျက်သော အလောင်းကောင်သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ကာက ကုလလ သောဏ သိင်္ဂါလာဒီဟိ-ကျီး, စွန်, အိမ်ခွေး, တောခွေး အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊

www.dhammaransi.com

မုခတုဏ္ဍကေန ဝါ - နှုတ်သီးဖျားဖြင့် သော်ငှင်း၊ ဒါဌာယ ဝါ - အစွယ်ဖြင့် သော်ငှင်း၊ ဤသကံ - စဥ်းငယ်၊ ဖါလိတမတ္တေနာပိ - ဖေါက်အပ်ကာမျှဖြင့် လည်း၊ (ဘိန္န-သည်၊ ဟောတိ-၏၊) ပန-ဆက်၊ ပတတော-လည်းကျသော၊ ယဿ - အကြင် အလောင်းကောင်၏၊ ဃံသနေန - ပွတ်တိုက်မိခြင်းကြောင့်၊ ဆဝိမတ္တံ-အရေပါးမျှသည်၊ ဆိန္နံ-ပြတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊စမ္မံ-အရေထူသည်၊ အစ္ဆိန္နံ-မပြတ်သေးသည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊) တံ-ဤ အလောင်းကောင်သည်၊ အဘိန္နမေဝ-မပျက်သေးသည်သာ၊ (ဟောတိ၊) ပန - အနွယကား၊ စမ္မေ-သည်၊ ဆိန္နေ-သော်၊ ဘိန္နံ - ပျက်သောအလောင်းကောင်သည်၊ (ဟောတိ)။

ယဿာပိ- အကြင် အလောင်းကောင်၏လည်း၊ သဇီဝကာလေယေဝ - အသက်ရှင်ရာအခါ၌ပင်၊ ပဘိန္နာ—အပြားအားဖြင့်ပျက်ကုန်သော၊ ဂဏ္ဍကုဋ္ဌပိဠကာဝါ - မြင်းဖုနာ , နူနာ , သွေးစုနာတို့သည်သော်ငှင်း၊ ဝဏောဝါ-အခြားအနာသည် သော်ငှင်း၊ ဟောတိ—ရှိ၏၊ ဧဒမ္ပိ - ဤအလောင်းကောင်သည်လည်း၊ဘိန္နံ- ပျက်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏၊)၊ တတိယဒိဝသတော-သုံးရက်မြောက်နေ့မှ၊ ပဘုတိ-စ၍၊ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိဘာဝေန- ဖူးဖူးရောင်သော အလောင်းကောင် အစရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ကုဏပဘာဝံ—အကောင်ပုတ်၏ အဖြစ်သို့၊ ဥပဂတမ္ပိ-ကပ်ရောက်သောအလောင်းကောင်သည်လည်း၊ဘိန္နမေဝ-ပျက်သော အလောင်းကောင် မည်သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ပန— ဆက်၊ သဗ္ဗေန - အလုံးစုံသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံ အကုန်အစင်၊ အဘိန္နေပိ-မပျက်သေးသောအလောင်းကောင်၌လည်း၊ သုသာနဂေါပကေဟိဝါ - သုသာန်စောင့်တို့သည် သော်ငှင်း၊ ဝါ - တို့ကိုသော်ငှင်း၊ အညေဟိ-ကုန်သော၊ မနုဿေဟိဝါ-တို့သည်သော်ငှင်း၊ ဝါ—တို့ကိုသော်ငှင်း၊ ဂါဟာပေတုံ – ယူစေခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ အညံ့ – အခြားသူကို၊ နောစေ လဘတိ—အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သတ္ထကေနဝါ-ဒါးငယ်ဖြင့်သော်ငှင်း၊ ကေနစိဝါ-တစုံတခုသော ဝတ္ထုဖြင့်သော်ငှင်း၊ ဝဏံ - အနာကို၊ ကတွာ, ဂဟေတမ္ဗံ - ယူထိုက်၏၊ ဝါ-ယူကောင်း၏၊ ပန—ဆက်၊ ဝိသဘာဂသရီရေ—သဘောမတူသော မာတုဂါမ အလောင်းကောင်၌၊ သတိံ – ကို၊ ဥပဋ္ဌာပေတွာ – ဖြစ်စေ၍၊ သမဏသညံ့—ငါရဟန်း ဟူသော အမှတ်သညာကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-၍၊ သီသေဝါ-၌သော်ငှင်း၊ ဟတ္ထပါဒပိဋ္ဌိယံဝါ—လက်ဖမိုး ခြေဖမိုး၌သော်ငှင်း၊ဝဏံကတွာ,(ပံသုကူလံ-ကို)၊ ဂဟေတုံ-ငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

တဒနန္တရေ – ထို အဘိန္နသရီရဝတ္ထု၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထုသ္မိံ – ဝတ္ထု၌၊ ကုသံ သင်္ကာမေတွာ စိဝရံ အဂ္ဂဟေသိတိ - ကား၊ ပုဗ္ဗေ - ၌၊ အာဒိ

www.dhammaransi.com

ထေယျာတိ ဣမဿ ပဒဿ-၏၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာယံ- ၌၊ နာမမတ္တေန-နာမည်မျှဖြင့်၊ ဒဿိတေသု - ပြအပ်ပြီးကုန်သော၊ ထေယျာဝဟာရ၊ ပေ၊ ကုသာဝဟာရေသု-တို့တွင်၊ [ဤငါးမျိုးကို ရှေး၌နာမည်မျှသာပြခဲ့သေးသည်၊အကျယ်မဖွင့်ပြခဲ့ရသေး။] ကုသာဝဟာရေန- ကုသာဝဟာရဖြင့်၊ အဝဟရိ-ခိုးယူပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန-ဆက်၊ ဣမေသံ အဝဟာရာနံ-ဤခိုးခြင်းငါးမျိုးတို့၏၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ နာနတ္တံ- ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ - ချဲ့၊ ယောကောစိ - တစုံတယောက်သော ရဟန်းသည်၊ သဿာမိကံ-သော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ရတ္တိဘာဂေဝါ - ၌သော်၎င်း၊ ဒိဝသဘာဂေဝါ-၌သော်၎င်း၊ သန္ဓိစ္ဆေဒါဒီနိ - အိမ်၏ အစပ်ကို ဖေါက်ဖြတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကတွာ, အဒိဿမာနော - မမြင်အပ်သည်၊ ဝါ - ပုန်းလျှိုး ကွယ်လျှိုးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဝဟရတိ - ၏၊ ကူဋမာန ကူဋကဟာပဏာဒီနိ - ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော ချင့်တောင်း ချင့်ခွက်, ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော အသပြာ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဝဉ္စေတွာဝါ- လှည့်ပတ်၍သော်လည်း၊ ဂဏှာတိ- ၏၊ [အာဒိသဒ္ဒေန တုလာကူဋ ကံသကူဋ ဝဉ္စနာဒိံ (ချိန်စဉ်းလဲ , ရွှေခွက်စဉ်းလဲခြင်း , အမျိုးမျိုးလိမ်ခြင်း အစရှိသည်ကို) သင်္ဂဏှာတိ၊ ထိုအကျယ်ကို ဋီကာ၌၎င်း, သီလက္ခန်မြဟ္မဇာလသုတ်ဖွင့်၌၎င်း ယူပါ။] ဧဝံ-ဤ၂ နည်းဖြင့်၊ ဂဏှတော-သော၊ တဿ - ထိုရဟန်း၏၊ အဝဟာရော - ကို၊ ထေယျာဝဟာရောတိ-ဟူ၍၊ ဝါ - ပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုး စဉ်းလဲ၍ ခိုးခြင်းဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန - အန္တယကား၊ ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပရေ- သူတပါးတို့ကို၊ ပသယှ - လွှမ်းမိုး၍၊ ဗလသာ- မိမိ၏အားစွမ်းဖြင့်၊ အဘိဘုယျ- လွှမ်းမိုး၍၊ (တေသံ-ထိုသူတပါးတို့၏၊ သန္တကံ,ဂဏှာတိ-၏၊)[ဤစကားရပ်ဖြင့် သူတပါးဥစ္စာကို အတင်းလုယူခြင်းကိုပြ၏။] အထဝါ ပန - ကား၊ သန္ဓိစ္ဆေတွာ - ခြိမ်းချောက်၍၊ ဘယံ-ဘေးကို၊ ဒဿေတွာ-ပြ၍၊ တေသံ သန္တကံ ဂဏှာတိ၊ [ဤစကားရပ်ဖြင့် ခြောက်လှန့်၍ ယူခြင်းကိုပြ၏။] (ကေဝိယ - အဘယ်သူတို့ကဲ့သို့နည်း၊) ပန္ထဃာတ ဂါမဃာတာဒီနိ - လမ်း၌ လုယူနှိပ်စက်ခြင်း, ရွာ၌ လုယူနှိပ်စက်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောန္တာ-ကုန်သော၊ ဒါမရိက စောရာ

ထေယျာဝဟာရ ။ ။ ထေနဿ + ဘာဝေါ ထေယျံ၊ ထေယျေန – ခိုးသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ပုန်းလျှိုး ကွယ်လျှိုး ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော အမှုမျိုးဖြင့်+ အဝဟာရော–ထေယျာဝဟာရော၊ (ပသယှာဝဟာရကဲ့သို့ ဒါးမြတိုက်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ) ပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုးလုပ်၍ ညဥ့်အခါ သူတပါး၏အိမ်အဆက်အစပ်ကို ဖေါက်၍ခိုးခြင်း, ကူဋကဟာပဏ–မမှန်သောငွေတို့ဖြင့် ရောင်းချ–ဝယ်ယူခြင်းများတည်း။

www.dhammaransi.com

ဝိယ- တောပုန်းဒါးမြတိုက်ခဲ့သို့ရင်း၊ [ဒါ-ဖြတ်တောက်၍ + မရိက-ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်သူများ။] ကောဓဝသေန – ဒေါသ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရဃရဝိလောပ- သူတပါးအိမ်ကို လုယက်ဖျက်ဆီးခြင်းကို၊ ကရောန္တာ-ပြုသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အတ္တနော-မိမိ၏အတွက်၊ ပတ္တဗလိတော-ရောက်ထိုက်ရထိုက်သော အခွန်ထက်၊ အဓိကံ- အပိုအလွန်ကို၊ ဗလက္ကာရေန - အားကို ပြုသဖြင့်၊ ဝါ- အနိုင်အထက်၊ ဂဏှန္တာစ - ယူသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယောဝိယ-မင်း, မင်း၏အမတ်ကြီး အစရှိသူတို့ကဲ့သို့ရင်းတည်း၊ ဧဝံ- သို့၊ ဂဏှတော - သော၊ တဿ- ထို ရဟန်း၏၊ အဝဟာရော - ကို၊ ပသယှာဝဟာရောတိ-ဟူ၍၊ ဝါ-အနိုင်အထက်လွှမ်းမိုး၍ ယူခြင်းဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန-ကား၊ ပရိကပ္ပေတွာ-ကြံဆ၍၊ ဂဏှတော-ယူသော ရဟန်း၏၊ အဝဟာရော-ကို၊ ပရိကပ္ပါဝဟာရောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ သော-ထို ပရိကပ္ပါဝဟာရသည်၊ ဘဏ္ဍပရိကပ္ပဩကာသပရိကပ္ပဝသေန – ဘဏ္ဍာကို ကြံဆခြင်း, အရပ်ကို ကြံဆခြင်း၏အပြားအားဖြင့်၊ ဒုဝိဓော-၏၊ တတြ-ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ အယံ - ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဘဏ္ဍပရိကပ္ပေါ- တည်း၊ ဣဓ - ဤလောက၌၊ ကေစ္စော– အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သာဋကတ္ထိကော – အဝတ်ဖြင့် အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အန္တောဂဗ္ဘံ – အခန်းတွင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ, သာဋကော – သည်၊ သစေ ဘဝိဿတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဂဏှိဿာမိ- အံ့၊ သုတ္တံ-ချည်သည်၊ သစေ (ဘဝိဿတိ၊ ဧဝံသတိ)၊န ဂဏှိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိကပ္ပေတွာ-ကြံဆ၍၊ အန္ဓကာရေ-၌၊ ပသိဗ္ဗကံ–အိတ်ကို၊ ဂဏှတိ–ယူ၏၊ တတြ-ထိုအိတ်၌၊ သာဋ

ပသယှာဝဟာရ ။ ။ ပပုဇ္ဇ သဟဓာတ်သည် အဘိဘဝနအနက်ကို ဟော၏၊ တွာပစ္စည်း ယပြု၊ ဟနှင့် ယ ရှေ့နောက်ပြန်၊ ပသယှ – ဥစ္စာရှင်ကို လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်၍၊ အဝဟာရော–ဆောင်ယူခြင်း၊ ပသယှာဝဟာရော–ခြင်း၊ တောပုန်းဒါးမြလုပ်၍ ခရီးသွားများကိုလုယက်သော ပန္ထဃာတက (လမ်းဖျက်) လူဆိုးတို့၏ယူခြင်းမျိုး,တအိမ်ဖြစ်စေ ရွာလုံးကျွတ်ဖြစ်စေ ဒါးမြတိုက်သော ဂါမဃာတက (ရွာဖျက်) လူဆိုးတို့၏ ယူခြင်းမျိုးနှင့် ရသင့်သော အခွန်အတုပ်ထက် အပိုအမို ခြိမ်းချောက်၍ မင်းမှုထမ်းတို့၏ ယူခြင်းမျိုးတည်း။ [ယခုအခါ ရပ်ရွာဘုန်းကြီးအချို့သည် "ငါပြောသလို အလှူငွေ မထည့်လျှင် သပိတ်မှောက်မည်" စသည်ဖြင့် ချိန်းချောက်၍ အလှူငွေထည့်စေကြ၏၊ ထို အမှုလည်း (မပေးချင်ဘဲ ပေးရလျှင်) ပသယှာဝဟာရပင်တည်း။]

ပရိကပ္ပါဝဟာရော။ ။ပရိကပ္ပေန–ကြံဆခြင်းအားဖြင့်+အဝဟာရော–ခိုးခြင်းသည်၊ ပရိကပ္ပါဝဟာရော–မည်၏၊ ဘဏ္ဍဿ+ပရိကပ္ပေါ ဘဏ္ဍပရိကပ္ပေါ-ဘဏ္ဍာကို ကြံဆခြင်း၊ ဩကာသဿ+ ပရိကပ္ပေါ ဩကာသပရိကပ္ပေါ။

www.dhammaransi.com

ကော စေ ဟောတိ၊(ဝေ့ံသတိ)၊ ဉဒ္ဒါရေယေဝ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊သုတ္တံ-
သည်၊ စေ ဟောတိ၊(ဝေ့ံသတိ)၊ရက္ခတိ-၏၊ ဗဟိ-သို့၊ နီဟရိတွာ-၍၊ မုဋ္ဌိတွာ-
ဖြေ၍၊ သုတ္တန္တံ-ချည်ဟူ၍၊ ဉတွာ ပုန ဟရိတွာ-(ပြန်ပို့၍၊) ယထာဌာနေ-
အကြင်အကြင် တည်မြဲတိုင်းသော အရပ်၌၊ ဝါ- နဂိုရ်နေရာ၌၊ ထပေတိ-အံ့၊
ရက္ခတိယေဝ- သာ၊ သုတ္တန္တံ-၍၊ ဉတွာပိ-သိပြီး၍လည်း၊ (ဂစ္ဆတိ၌စပ်၊)
ယံ-အကြင် ဝတ္ထုကို၊ လဒ္ဓံ-ပြီ၊ တံ-ထိုဝတ္ထုကို၊ ဂဟေတမ္ဗံ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့
ကြံ၍၊ ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ ပဒဝါရေန-ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော၊ [မြေပေါ်မချဘဲ
တဆက်ထည်း ယူသွားခြင်းကိုဆိုသည်။] ဘူမိယံ-၌၊ ထပေတွာ-ချထားပြီး၍၊
ဝါ- မှ၊ ဂဏှာတိ - ယူသွားအံ့၊ ဉဒ္ဒါရေ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ စောရော
စောရောတိ - သူခိုး သူခိုးဟူ၍၊ သာမိကေဟိ - တို့သည်၊ ပရိယုဋ္ဌိတော -
လိုက်အပ်သည်၊(ဟုတွာ)၊ ဆဍ္ဍေတွာ,ပလာယတိ- အံ့၊ ရက္ခတိ၊ သာမိကာ-
တို့သည်၊ တံ-ထိုချထားအပ်သောဘဏ္ဍာကို၊ ဂဏှန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဣစ္ဆေတံ-ဤသို့
ယူသွားခြင်းသည်၊ ကုသလံ-၏၊ အညော-ဥစ္စာရှင်မှ အခြားသော၊ ကောစိ-
သည်၊ စေ ဂဏှာတိ-အံ့၊ (ဝေ့ံသတိ)၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ အထ-
သို့မဟုတ်၊ သာမိကေသု - တို့သည်၊ နိဝတ္တေသု - ပြန်နစ်ကုန်လသော်၊ သယ
မေဝ - ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ [ဘဏ္ဍာခိုးသော ရဟန်းကိုယ်တိုင်သာ။] တံ- ထို
ဘဏ္ဍာကို၊ ဒိသွာ၊ (ဂဏှာတိ၌စပ်၊) ပဂေဝ- ရှေးဉုးမဆွ အစကပင်၊ ဧတံ-
ဤဘဏ္ဍာကို၊ မယာ, နီဟဋံ - ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ ဒါနိ- ၌၊ မမ-၏၊ သန္တကံ-
တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဂဏှာတိ-ကောက်ယူအံ့၊ ရက္ခတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပါရာ
ဇိကမှ စောင့်သေးပါသော်လည်း၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ (ဟောတိ)၊ပေ၊ ဂဏှန္တ
ဿာပိ-ယူသော ရဟန်း၏လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရီအာဒီသု-တို့၌၊ သာဋကတ္ထိကော-သည်၊
(ဟုတွာ)ပိ၊သာဋကပသိဗ္ဗကမေဝ-အဝတ်အိတ်ကိုပင်၊ဂဟေတွာ,နိက္ခန္တော-
ထွက်လသော်၊ ဗဟိ - ၌၊ ဌတွာ, ရပ်၍၊ မုဉ္စိတွာ - ဖြေ၍၊ အယံ- ဤဟာသည်၊
သာဋကော-တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဒိသွာ, ဂစ္ဆန္တော-သွားသောရဟန်းကို၊
ပါဒုဒ္ဒါရေနေဝ-ခြေကို မြှောက်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ ကာရေတဗ္ဗော၊ ဣတိ-ဤသို့၊
ဝုတ္တံ၊ ပန - ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤ မဟာပစ္စရီ အစရှိသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ သစေ
သာဋကော ဘဝိဿတိ ဂဏှိဿာမိတိ - ဂဏှိဿာမိဟူ၍၊ ပရိကပ္ပိတတ္တာ-
ကြံဆအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိကပ္ပေါ - ကြံဆခြင်းသည်၊ ဒိဿတိ-
ထင်ရှား၏၊ ဒိသွာ - မြင်ပြီး၍၊ ဝါ - မြင်ပြီးမှ၊ ဟဋတ္တာ - ဆောင်အပ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိကပ္ပါဝဟာရော-ပရိကပ္ပါဝဟာရသည်၊ န ဒိဿတိ၊ ပန-

www.dhammaransi.com

ဝါဒန္တရကား၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ယံ-အကြင်ဘဏ္ဍာကို၊ ပရိကပ္ပိတံ-ပြီ၊ တံ-ထိုဘဏ္ဍာကို၊ အဒိဋ္ဌံ-မတွေ့မြင်အပ်၊ ပရိကပ္ပိတဘာဝေ-ကြံဆအပ်သည်၏ အဖြစ်၌၊ ဌိတံယေဝ – တည်သော ဘဏ္ဍာကိုသာလျှင်၊ ဥဒ္ဓရန္တဿ – ၏၊ အဝဟာရော–ကို၊ ဝုတ္တော၊ တသ္မာ, တတ္ထ–ထို မဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ ပရိကပ္ပါဝဟာရော ဒိဿတိ၊ တံ မညမာနော တံ အဝဟရိတိ ပါဠိယာစ - ပါဠိတော်နှင့်လည်း၊ သမေတိ၊ ဣတိ – ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ တတ္ထ – ထို ပရိကပ္ပတို့တွင်၊ သစေ ၊ပေ၊ အာဒိနာ - သော၊ နယေန- ဖြင့်၊ ပဝတ္တော- သော၊ ယွာယံ ပရိကပ္ပေါ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ-ဤကြံဆခြင်းသည်၊ ဘဏ္ဍပရိကပ္ပေါနာမ- ၏။

ပန-ကား၊ ဩကာသပရိကပ္ပေါ- အရပ်ကို ကြံဆခြင်းကို၊ ဧဝံ–ဤ ဆိုအပ်လတံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣဓ-၌၊ ကေစ္စော-သော၊လောလဘိက္ခု-လော်လီသောရဟန်းသည်၊ ပရပရိဝေဏံဝါ-သူတပါး ပရိဝုဏ်သို့သော်၎င်း၊ ကုလဃရံဝါ-အမျိုးအိမ်သို့သော်၎င်း၊ အရညေ-၌၊ ကမ္မန္တသာလံဝါ-အလုပ်တဲသို့သော်၎င်း၊ ပဝိသိတွာ-၍၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်၌၊ ကထာသလ္လာပေန-စကားပြောခြင်းဖြင့်၊ နိသိန္နောဝ-ထိုင်လျက်သာလျှင်၊ [စာအုပ်အများ၌ "နိသိန္နောဝါ"ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း၊ တချို့စာအုပ်များ၌ကား"နိသိန္နော"ဟုသာ ရှိ၏။] ကိဉ္စိ–သော၊ လောဘနေယျံ–လိုချင်ထိုက်သော၊ ပရိက္ခာရံ–ကို၊ ဩလောကေတိ- ၏၊ ပန - ဆက်၊ ဩလောကေန္တောစ – ကြည့်ပြန်သော်လည်း၊ ဒိသွာ–မြင်ရ၍၊ ဒွါရပမုခ ဟေဋ္ဌာပါသာဒ ပရိဝေဏ ဒွါရကောဋ္ဌက ရုက္ခမူလာဒိဝသေန-တံခါး, ဆင်ဝင်စမုခ်, ပြာသာဒ် အောက်ထပ်, ကျောင်းတကျောင်း၏ပရိဝုဏ် , တံခါးမုခ် , သစ်ပင်၏အနီးအောက် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိစ္ဆေဒံ-ကို၊ ကတွာ, မံ-ကို၊ ဧတ္ထန္တရေ–ဤ အပိုင်းအခြားအတွင်း၌၊ သစေ ပဿိဿန္တိ-အကယ်၍ ဥစ္စာရှင်တို့မြင်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒဋ္ဌုကာမတာယ-ကြည့်ခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂဟေတွာ , ဝိစရန္တောဝိယ – လှည့်လည်သကဲ့သို့၊ ဧတေသံယေဝ – ဤ ဥစ္စာရှင်တို့အားသာ၊ ဒဿာမိ–ပြန်ပေးအံ့၊ နောစေ ပဿိဿန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဟရိဿာမိ– ဆောင်ယူသွားအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိကပ္ပေတိ-၏၊ တဿ – ထိုရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊ တံ-ထို ပရိက္ခာရကို၊ အာဒါယ-၍၊ ပရိကပ္ပိတ ပရိစ္ဆေဒ-ကို၊ အတိက္ကန္တမတ္တေ-လွန်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဥပစာရသီမံ - ဥပစာရသိမ်၏ အပိုင်းအခြားကို၊ သစေ ပရိကပ္ပေတိ၊(ဧဝံသတိ)၊ တဒဘိမုခေါဝ-ထိုဥပစာရသိမ်သို့ ရှေးရှုသည်သာလျှင်၊(ဟုတွာ)၊ ဂစ္ဆန္တော-စဉ်၊ ကမ္မဋ္ဌာနာဒီနိ-တို့ကို၊ မနသိ ကရောန္တောဝါ - လျက်သော်၎င်း၊ အညဝိဟိတော - တပါးသော

www.dhammaransi.com

အာရုံ၌ ထားအပ်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ–သော်၎င်း၊ အသတိယာ–သတိကင်းသဖြင့်၊ ဝါ-အမှတ်တမဲ့၊ ဥပစာရသီမံ-ကို၊ အတိက္ကမတိ-လွန်သွားအံ့၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ (ဟောတိ)၊ အသ–ထိုရဟန်းသည်၊ တံ ဌာနံ-ထို ဥပစာရသိမ်အရပ်သို့၊ ပတ္တဿ – ရောက်စဉ်၊ စောရေဝါ – ဒါးမြသည်သော်၎င်း၊ ဟတ္ထိဝါ - သော်၎င်း၊ ဝါဠမိဂေါဝါ - ခြင်္သေ့ သစ် ကျားစသော ရဲရင့်သော သားကောင်သည်သော်၎င်း၊ မဟာမေဃောဝါ – သော်၎င်း၊ အထာပိ ဥဋ္ဌဟတိ-အကယ်၍မူလည်း ထအံ့၊ သော စ- ထိုရဟန်းသည်လည်း၊ တမှာ ဥပဒ္ဒဝါ-မှ၊ မုစ္စိတုကမျတာယ– ကြောင့်၊ သဟသာ- လျင်၊ တံ ဌာနံ–ထို ဥပစာရသိမ်အရပ်ကို၊ အတိက္ကမတိ-လွန်သွားအံ့၊ ဘဏ္ဍဒေယျမေဝ-သာတည်း၊ ပန–ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤဥပစာရသိမ်ကိုလွန်ရာ၌၊ ကေစိ-အချို့ဆရာတို့သည်၊ ယသ္မာ, မူလေ- အရင်းမူလအစ၌၊ ထေယျစိတ္တေန, ဂဟိတံ – ပြီ၊ တသ္မာ န ရက္ခတိ၊ အဝဟာရောယေဝ-သာတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒန္တိ၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-မဟာပစ္စရိအဋ္ဌကထာမှရှေးဦးစွာ၊မဟာအဋ္ဌကထာနယော-တည်း။

ပန-ကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ အန္တောပရိစ္ဆေဒေ-ကြိုးဆအပ်သော အပိုင်းအခြား၏အတွင်း၌၊ ဟတ္ထိံ ဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ အဿံ ဝါ–ကိုသော်၎င်း၊ အဘိရုဟိတွာ– တက်စီး၍၊ တံ-ထိုဆင်ကို၊ ဝါ-ထိုမြင်းကို၊ သစေပိ နေဝပါဇေတိ - အကယ်၍မူလည်း ကိုယ်တိုင်မမောင်းအံ့၊ သစေပိ န ပါဇာပေတိ–အကယ်၍မူလည်း သူတပါးကိုမမောင်းစေအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပရိစ္ဆေဒေ–ကို၊ အတိက္ကန္တေပိ–လွန်အပ်ပါသော်လည်း၊ ပါရာဇိကံ နတ္ထိ၊ ဘဏ္ဍဒေယျမေဝ– သာတည်း၊ ဣတိ– သို့၊ ဝုတ္တံ၊ တတြ- ထိုသို့ ကြိုးဆရာ၌၊ ဝါ-ထို ကြိုးဆခြင်း ၂ မျိုးတို့တွင်၊ သစေ မံ၊ပေ၊ဒဿာမီတိ– ဟူ၍၊ ပဝတ္တော– သော၊ ယွာယံ ပရိကပ္ပေါ- သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ - ဤ ကြိုးဆခြင်းသည်၊ ဩကာသ ပရိကပ္ပေါနာမ-မည်၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဒွိန္နံပိ– ကုန်သော၊ ဣမေသံ ပရိကပ္ပါနံ–တို့၏၊ ဝသေန- အားဖြင့်၊ ပရိကပ္ပေတွာ, ဂဏှတော-ယူသောရဟန်း၏၊ အဝဟာရော–ကို၊ ပရိကပ္ပါဝဟာရောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန–ကား၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ – ဖုံးအုပ်၍၊ အဝဟရဏံ – သည်၊ ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရော-မည်၏၊ သော - ထိုပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရကို၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော– ၏၊ ယောဘိက္ခု - သည်၊ မနုဿာနံ– တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ ဥယျာနာဒိသု – တို့၌၊ ကီဠန္တာနံဝါ - ကစားကုန်စဉ် သော်၎င်း၊ ပဝိသန္တာနံဝါ-သော်၎င်း၊ ဩမုဉ္စိတွာ – ချွတ်၍၊ ထပိတံ-သော၊ အလင်္ကာရဘဏ္ဍံ- တန်ဆာ ဘဏ္ဍာကို၊ [အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကာဒိ အလင်္ကာရဘဏ္ဍံ] ဒိသွာ– ၍၊

www.dhammaransi.com

(ပဋိစ္ဆာဒေတိ-၌ စပ်၊) ဩနမိတွာ- အောက်သို့ညွတ်၍၊ ဝါ- ကုန်း၍၊ သစေ ဂဟေဿာမိ-အံ့၊(ဧဝံသတိ၊)သမဏော-သည်၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ဂဏှာတိ- သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြည့်၍၊ မံ-ကို၊ ဇာနိတွာ- ၍၊ ဝိဟေဌေယျ - ညှဉ်းဆဲ ကုန်ရာ၏၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြံ၍၊ ပံသုနာဝါ - ဖုံဖြင့်သော်၎င်း၊ ပဏ္ဏေနဝါ- သစ်ရွက်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပဋိစ္ဆာဒေတိ – ဖုံးအုပ်အံ့၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ ကြံ၍ ဖုံးအုပ်သနည်း၊) ပစ္ဆာ-၌၊ ဂဏှိဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြံ၍ ဖုံးအုပ်အံ့၊ တဿ–ထို ရဟန်း၏၊ ဌာနာစာဝနပယောဂဿ- ဌာနမှ ရွေ့စေခြင်းတည်းဟူသော အားထုတ်မှု၏၊ ဥဒ္ဓါရော–ကြွမြောက်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ - မရှိသေး၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဝ ဟာရော-သည်၊ န တာဝ ဟောတိ-သေး၊ပန-ကား၊ ယဒါ-၌၊ တေ မနုဿာ- တို့သည်၊ အန္တောဂါမံ-သို့၊ ပဝိသိတုကာမာ-န်သည်၊(ဟုတ္ဝာ)တံ ဘဏ္ဍကံ- ထိုဘဏ္ဍာငယ်ကို၊ ဝိစိနန္တာပိ-စူးစမ်း ရှာဖွေကုန်သော်လည်း၊ အပဿိတွာ- ၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ အန္ဓကာရော-မှောင်ပြီ၊ သွေ - ၌၊ ဇာနိဿာမ–န်အံ့၊ ဣတိ- သို့၊ သာလယာဝ- တွယ်တာခြင်းရှိကုန်သည်သာ၊ (ဟုတွာ)ဂတာ-န်သည်၊ ဟောန္တိ-န်အံ့၊ အထ-ထိုမှ နောက်၌၊ အဿ-ထို ရဟန်း၏၊ ဝါ–သည်၊ တံ- ထိုဘဏ္ဍာကို၊ ဥဒ္ဓရတော-ထုတ်ဆောင်လသော်၊ ဥဒ္ဓါရေ-၌၊ ပါရာဇိကံ။

ပဋိစ္ဆန္နကာလေယေဝ- ဖုံးအုပ်အပ်ရာ အခါ၌ပင်၊ တံ-ဘဏ္ဍာသည်၊ မမ- ၏၊ သန္တကံ-တည်း၊ ဣတိ - သို့၊ သကသညာယဝါ - ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဒါနိ-၌၊ တေ- ထိုဥစ္စာရှင်တို့သည်၊ ဂတာ - ပြန်သွားကုန်ပြီ၊ ဣဒံ – ဤဘဏ္ဍာသည်၊ ဆဍ္ဍိတဘဏ္ဍံ–စွန့်ပစ်အပ်သော ဘဏ္ဍာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပံသုကူလသညာယ ဝါ– ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဂဏှန္တဿ ပန- ယူသော ရဟန်း၏ကား၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ၊ တေသု - ထိုဥစ္စာရှင်တို့သည်၊ ဒုတိယဒိဝသေ- ၌၊ အာဂန္တွာ-၍၊ ဝိစိနိတွာ- ရှာ၍၊ အဒိသွာ– ၍၊ ဓုရနိက္ခေပံ-ကို၊ ကတွာ–၍၊ ဂတေသုပိ–ပြန်သွားကုန် သော်လည်း၊ဂဟိတံ–ယူအပ်သောဘဏ္ဍာသည်၊ ဘဏ္ဍဒေယျမေဝ-ပင်တည်း၊ ကသ္မာ–နည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပယောဂေန-ကြောင့်၊ တေဟိ-ထိုဥစ္စာရှင်တို့သည်၊ နဒိဋ္ဌံ–မတွေ့မြင်အပ်၊(တသ္မာ-ကြောင့်တည်း၊) ပန–ဆက်၊ ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ တထာရူပံ - ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ ယထာဌာနေ- တည်မြဲတိုင်းသော အရပ်၌၊ ဌိတံယေဝ-

တဿ ၊ ပေ ၊ နဒိဋ္ဌံ ။ ။ သူ၏ ဖုံးထားမှု ကာယပယောဂကြောင့် ရှာဖွေသူများ မတွေ့ဘဲ ရှိရကား ထိုရဟန်းမှာ ဘဏ္ဍာဒေယျထိုက်သည်–ဟူလို၊ သို့ဖြစ်လျှင် စာမေးပွဲ ကို မတရားဖြေ၍ အောင်သောအခါ မိမိ၏ မတရားပြုမှု ပယောဂကြောင့် မိမိကို အမှန် ထင်၍ လာ၍ပေးသည်ကို ယူထဲ့းလျှင်လည်း ဘဏ္ဍာဒေယျပင် ဖြစ်ဘွယ်ရှိသည်။

www.dhammaransi.com

တည်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ အပ္ပဋိစ္ဆာဒေတွာ - ၍၊ ထေယျ စိတ္တော- ထေယျစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ပါဒေန- ဖြင့်၊ အက္ကမိတွာ- ဖိနင်း၍၊ ကဒ္ဒမေ ဝါ-ညွန်၌သော်၎င်း၊ ဝါလိကာယ ဝါ- သဲ၌သော်၎င်း၊ ပဝေသေတိ- အံ့၊ တဿ-ရဟန်း၏၊ ပဝေသိတမတ္တေယေဝ- သွင်းအပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်သော် သာ၊ ပါရာဇိကံ၊[ဌာနာစာဝန ဖြစ်သောကြောင့် ပါရာဇိကကျသည်-ဟူလို။]

ပန - ကား၊ ကုသံ - ကမ္ပည်း (ကဗျည်း)ကို၊ ဝါ - မဲကို၊ သင်္ကာမေတွာ- ပြောင်းရွှေ့၍၊ အဝဟရဏံ-ကို၊ ကုသာဝဟာရောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ သောပိ- ထို ကုသာဝဟာရကိုလည်း၊ ဧဝံ - ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယောဘိက္ခု - သည်၊ ကုသံ-ကမ္ပည်း(ကဗျည်း)ကို၊ ပါတေတွာ-ကျစေ၍၊(တနည်း)ကုသံပါတေတွာ- မဲချ၍၊[ဝိလီဝမယံဝါ-နှီးဖြင့်ပြုအပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ တာလပဏ္ဏမယံဝါ ကတသညာဏံ-ပြုအပ်သော အမှတ်အသား (အက္ခရာစာလုံး စသည်ရှိသော) ကုသံပါတေတွာ။]စီဝရေ-ကို၊ဘာဇီယမာနေ-ဝေဘန်အပ်သော်၊ အတ္တနော- ၏၊ ကောဋ္ဌာသဿ-၏၊ သမီပေ-၌၊ ဌိတံ-သော၊ သမဂ္ဃတရံဝါ-နည်းသော အဖိုးရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ [သမဂ္ဃတရန္တိ အပ္ပဂ္ဃတရံ။] မဟဂ္ဃတရံဝါ- များသော အဖိုးရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အဂ္ဃေန- အဖိုးအားဖြင့်၊ သမ သမံဝါ- ထပ်တူထပ်မျှမူလည်းဖြစ်သော၊ ပရဿ-၏၊ ကောဋ္ဌာသံ-အဘို့ကို၊ ဟရိတုကာမော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အတ္တနော- ၏၊ ကောဋ္ဌာသေ-၌၊ ပတိတံ- သော၊ ကုသဒဏ္ဍကံ-ကဗျည်းတံကို၊ ပရဿ ကောဋ္ဌာသေ ပါတေတုကာမော (ဟုတွာ)၊ ဥဒ္ဓရတိ-ကြွမြှောက်အံ့၊ တာဝရက္ခတိ-၏၊ ပရဿ-၏၊ ကောဋ္ဌာသေ- ၌၊ ပါတိတေ-အံ့၊ ရက္ခတေဝ၊ ပန-ကား၊ ယဒါ-၌၊တသ္မိံ-ထိုကဗျည်းတံသည်၊ ပတိတေ - ကျပြီးလသော်၊ ပရဿ - ၏၊ ကောဋ္ဌာသတော - မှ၊ ပရဿ, ကုသဒဏ္ဍကံ- ကို၊ ဥဒ္ဓရတိ- အံ့၊ ဥဒ္ဓဋမတ္တေ- ကြွမြှောက်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လ သော်၊ ပါရာဇိကော ဟောတိ၊ ပဌမတရံ - စွာ၊ ပရကောဋ္ဌာသတော - မှ၊ ကုသဒဏ္ဍကံ-ကို၊ အတ္တနော-ကောဋ္ဌာသေ, ပါတေတုကာမတာယ-ကြောင့်၊ သစေ ဥဒ္ဓရတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥဒ္ဓါရေ-၌၊ ရက္ခတိ၊ ပါတနေ-ကျစေရာအခါ၌၊ ရက္ခတိ၊ ပန-ကား၊ အတ္တနော,ကောဋ္ဌာသတော-မှ၊အတ္တနော ကုသဒဏ္ဍကံ, ဥဒ္ဓရတိ-အံ့၊ဥဒ္ဓါရေယေဝ-၌သာလျှင်၊ရက္ခတိ၊တံ-ထိုကဗျည်းတံကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ ပရကောဋ္ဌာသေ,ပါတေန္တဿ-ကျစေသောရဟန်း၏၊ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ- သော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ပန-ကား၊ ဒွီသုပိ-ကုန်သော၊ ကောဋ္ဌာသေသု-တို့၌၊ ပတိတဒဏ္ဍကေ- ကျပြီးသော ကဗျည်းတံတို့ကို၊ အဒဿနံ-မမြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ သစေ

www.dhammaransi.com

ဂမေတိ-အကယ်၍ ရောက်စေအံ့၊ ဝါ-ဖယ်ပစ်အံ့၊ တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ အဝသေသဘိက္ခူသု -(မိမိတို့ ၂ ယောက်မှ) ကြွင်းသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဂတေသု-ယူသွားကုန်လသော်၊ ဣတရော-အခြားရဟန်းသည်၊ ဘန္တေ-ရား၊ မယှံ-၏၊ ဒဏ္ဍကော-ကဗျည်းတံသည်၊ န ပညာယတိ-မထင်ရှားပါ တကား၊ ဝါ-မတွေ့ပါတကား၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောအံ့၊ အာဝုသော, မယှမ္ပိ - ၏လည်း၊ (ဒဏ္ဍကော) န ပညာယတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောအံ့၊ ဘန္တေ မယှံ,ဘာဇေါ-အဖို့သည်၊ ကတမော ပန- နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့မေးလသော်၊ အယံ-ဤ အဖို့သည်၊ တုယှံ, ဘာဂေါ - တည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ ပြော၍၊ အတ္တနော ဘာဂံ , ဒသေတိ-အံ့၊ တသ္မိံ-ထို ရဟန်းသည်၊ ဝိဝဒိတွာ ဝါ- ငြင်းခုံ၍ သော်ငြင်း၊ အဝိဝဒိတွာ ဝါ - မငြင်းခုံဘဲ သော်ငြင်း၊ တံ- ထို အဖို့ကို၊ ဂဏှိတွာ, ဂတေ-သော်၊ ဣတရော-အခြားရဟန်းသည်၊ တဿ - ထို ယူသွားသော ရဟန်း၏၊ ဘာဂံ-ကို၊ ဥဒ္ဓရတိ-အံ့၊ ဥဒ္ဓါရေ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ အဟံ-သည်၊ မမ - ၏၊ ဘာဂံ-ကို၊ တုယှံ-အား၊ နဒေမိ-မပေး၊ တွံပန-ကား၊ အတ္တနော-၏၊ ဘာဂံ-ကို၊ ဥတွာ, ဂဏှ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ အယံ-ဤအဖို့သည်၊ မမ-ငါ၏ အဖို့သည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနန္တော ပိ-သိလျက်လည်း၊ တဿေဝ-ထိုရဟန်း၏သာလျှင်၊ ဘာဂံ – ကို၊ သစေပိ ဂဏှာတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥဒ္ဓါရေ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)။

ပန-ကား၊ ဣတရော-သည်၊ အယံ-ဤအဖို့သည်၊ တုယှံဘာဂေါ-သင့်အဖို့တည်း၊ အယံ–ဤအဖို့သည်၊ မယှံဘာဂေါ-ငါ့ အဖို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမိနာ ဝိဝါဒေန – ဤ ငြင်းခုံနေခြင်းဖြင့်၊ ကိံ - ဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ – သို့၊ စိန္တေတွာ၊ မယှံ-၏၊ ပတ္တော ဝါ-ရောက်ထိုက် ရထိုက်သောအဖို့သည်မှုလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်ပစေ၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ (ပတ္တော ဝါ- သည်မှုလည်း၊ ဟောတု)၊ ယော–အကြင်အဖို့သည်၊ ဝရဘာဂေါ-ကောင်းမြတ်သောအဖို့တည်း၊ တံ-ထို ကောင်းမြတ်သောအဖို့ကို၊ တုမှေ ဂဏှထ၊ ဣတိ – သို့၊ သစေ ဝဒတိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဒိန္နကံနာမ-ပေးအပ်သောဥစ္စာမည်သည်၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ယူကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဧတ္ထ - ဤ ပေးအပ်သောဥစ္စာကိုယူရာ၌၊ အဝဟာရော နတ္ထိ၊ ဝိဝါဒဘီရုကော-ငြင်းခုံရခြင်းမှကြောက်သော၊သောဘိက္ခု–သည်၊ "ယံ-အကြင် အဖို့သည်၊ တုယှံ–အား၊ ရုစ္စတိ-၏၊ တံ–ထိုအဖို့ကို၊ ဂဏှ–လော၊" ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တော (ဟုတွာ)၊ အတ္တနော – ၏၊ ပတ္တံ – ရောက်ထိုက် ရထိုက်သော၊ ဝရ ဘာဂံ-ကို၊ ထပေတွာ- ထားခဲ့၍၊ လာမကံယေဝ- ညံ့သော အဖို့ကိုသာလျှင်၊ ဂဟေတွာ, သစေပိ ဂစ္ဆတိ- အံ့၊ တတော- ထိုသို့ သွားခြင်းကြောင့်၊ ဣတရ

www.dhammaransi.com

ဿ - အခြားရဟန်း၏၊ ဝိစိနိတာဝသေသံ – ရွေးချယ်အပ်ပြီးသော အဖို့မှ ကြွင်းကျန်သောအဖို့ကို၊ ဂဏ္ဍုသ္ကာဘိ – ယူပြန်သော်လည်း၊ ဝါ – ယူသည် လည်းဖြစ်သော၊ (ဋ္ဌတရဿ - ၏၊) အဝဟာရော , နတ္တေဝ – သာ၊ ဋ္ဌတိ- အပြီးတည်း။....ကုသသင်္ကာမန၀တ္ထုကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ပန–ဆက်၊ **အဋ္ဌကထာသု** - ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ဣမသ္မိံ ဌာနေ–ဤနေရာ၌၊ ကုသသင်္ကာမန၀သေန–ကမ္ဗည်းတံကို ပြောင်းရွှေ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စီဝရဘာဇနီယမေဝ- သင်္ကန်းကို ဝေဘန်ခြင်းသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဧကံ-တမျိုးသည်၊ **အာဂတံ-လာ**၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် စီဝရဘာဇနီယ တမျိုးသာ လာပါသော်လည်း၊ စတုန္နမ္ပိ–ကုန်သော၊ ပစ္စယာနံ–ပစ္စည်းတို့၏၊ **ဥပ္ပတ္တိံ**စ– ဖြစ်ပုံကိုငင်း၊ ဘာဇနီယဥ္စ – ဝေဘန်ပုံကိုငင်း၊ နီဟရိတွာ, ဒဿေတဗ္ဗံ – ၏၊ ဋ္ဌတိ–သို့၊ ဝုတ္တံ၊ စ–ဆက်၊ ဧဝံ – ဤသို့၊ ဝတွာ - ဆိုပြီး၍၊ စီဝရက္ခန္ဓကေ-၌၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတု၊ပေ၊အနုဇာနာတူတိ-ဟူသော၊ ဣဒံ ဇီဝကဝတ္ထုံ-ဤဇီဝကဝတ္ထု ကို၊ အာဒိံ ကတွာ , ဥပ္ပန္န စီဝရကထာ – ဖြစ်သော စီဝရကထာကိုငင်း၊ (ကထိတာ၌စပ်၊) သေနာသနက္ခန္ဓကေ – ၌၊ တေနခေါ ပန သမယေန ၊ပေ၊ ကာတုန္တိ-ဟူသော၊ ဣဒံ သုတ္တံ-ဤပါဠိကို၊ **အာဒိံ ကတွာ**,ပိဏ္ဍပါတကထာ- ပိဏ္ဍပါတကထာကိုငင်း၊ သေနာသနက္ခန္ဓကေယေဝ–၌ပင်၊ တေနခေါ ပန သမ ယေန၊ပေ၊ ပဋိသာမ်ရောန္တေတိ - ဟူသော၊ ဣဒံ ဆမ္ဗဂ္ဂိယဝတ္ထုံ - ကို၊ **အာဒိံ ကတွာ, အာဂတသေနာသနကထာ-ကိုငင်း၊ တဒဝသေသာ**–ထို ကထာတို့မှ ကြွင်းသော၊ သပ္ပိ **အာဒိဘေသဇ္ဇ** ကထာစ – ထောပတ်အစရှိသော ဆေးနှင့် စပ်သော**ကထာ**ကိုငင်း၊ ဝိတ္ထာရေန- ဖြင့်၊ ကထိတာ - ပြီ၊ မယံပန–တို့သည် ကား၊ တံသဗ္ဗံ - ထို အလုံးစုံသော **ကထာ**ကို၊ အာဂတာဂတဋ္ဌာနေယေဝ – လာရာလာရာ ပါဠိရပ်၌သာ၊ ကထ**ယိဿာ**မ- ကုန်အံ့၊ ဧဝံ- သို့၊ ကထနေ-၌၊ ကာရဏံ - ကို၊ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမေဝ၊ [" ပဌမပါရာဇိက ဥတ္တိစတုတ္ထေနကမ္မေန ဥပသမ္ပန္နောနာမ"ပုဒ်အဖွင့်၌ ဆိုခဲ့ပြီ-ဟူလို၊] ဣတော ဤ ကုသသင်္ကာမန ဝတ္ထုမှ၊ ပရံ-နောက်ဖြစ်သော၊ **ဇန္တာဃရဝတ္ထု**-ဇန္တာဃရဝတ္ထုသည်၊ ဥတ္တာ နတ္ထမေဝ-သာ။

ပဥ္စသု – ကုန်သော၊ ဝိဃာသဝတ္ထူသု - ဝိဃာသဝတ္ထုတို့၌၊ တေဘိက္ခူ – တို့သည်၊ [ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှ ဆင်းလာကြသော ရဟန်းတို့သည်။] အနုပသမ္ပန္နေဟိ-လူ **သာမဏေ**တို့သည်၊ (ကာရိတ်ကတ္တား၊) ဝါ- တို့ကို၊ (ခေါတ်ကံ၊) ကပ္ပိယံ– အပ်သည်ကို၊ ကာရာပေတွာ – ပြုစေ၍၊ (တနည်း) ကပ္ပိယံ ကာရာ ပေတွာ – ကပ္ပိခိုင်း၍၊ [ချက်စေခြင်းကို ဆိုသည်၊] ပရိဘုဥ္ဇိံသု - ကုန်ပြီ၊ ပန-

www.dhammaransi.com

ဆက်၊ ဝိဃာသံ – စားကြွင်းကို၊ [ဃသိတဗ္ဗော ဘက္ခိတဗ္ဗောတိ ဃာသော၊ ဝိရူပေါ+ ဃာသော ဝိဃာသော - ဖေါက်ပြန်သော+ အစာ၊ ခါဒိတာဝသေသံ-(စားအပ်ပြီးမှ အကျန်)ဥစ္ဆိဋ္ဌံဝါ-စွန့်ပစ်အပ်သော အစာ။]ဂဏှာန္တနံ-ယူသော ရဟန်းသည်၊ ခါဒိတာဝသေသံ – စားအပ်ပြီးမှ ကြွင်းကျန်သော၊ ဆဋ္ဍိတံ–စွန့်ပစ်အပ်သော အစာကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူနိုင်၏၊ ဝါ-ယူကောင်း၏၊ ခါဒန္တေ-စားနေသော သတ္တဝါတို့ကို၊ ဆဋ္ဍာပေတွာ-၍၊ ဂဏှိတုံ - ယူခြင်းငှါ၊ ယဒိ သက္ကောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧတမ္ပိ- ဤ စားအပ်ဆဲ အစာကိုလည်း၊ (ဂဏှိတုံ) ဝဋ္ဋတိ - အပ်၏၊ ပန– ထိုသို့ပင် အပ်ပါသော်လည်း၊ အတ္တဂုတ္တတ္ထာယ-မိမိကို စောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးငှါလည်း၊ ပရာနုဒယတာယစ - တပါးသော ခြင်္သေ့စသောသတ္တဝါ၌ သနားခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်အကျိုးငှါလည်း၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ-မယူထိုက်၊ ဝါ- မယူသင့်။

ဩဒန၊ပေ၊ဝတ္ထုသု-ဆွမ်းကို ဝေဘန်ရာဝတ္ထု၊,ခဲဘွယ်ကို ဝေဘန်ရာဝတ္ထု၊, မုံ့ကို ဝေဘန်ရာဝတ္ထု၊, ကြံကို ဝေဘန်ရာဝတ္ထု၊, တည်သီးကို ဝေဘန်ရာဝတ္ထု၊ တို့၌၊ အပရဿ ဘာဂံ ဒေဟီတိ-ဟူ၍၊ အသန္တံ– ထင်ရှားမရှိသော၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊အာဟ၊(အပရဿ ဟု ပြောပြီ–ဟူလို။) အမူလကံ အဂ္ဂဟေသီတိ-ကား၊ သာမိကေသု-အလှူ့ရှင်တို့သည်၊ ဒေန္တေသု-ပေးနေကုန်စဉ်၊ ဧဝံ-ၤသို့ အခြေအမြစ်မရှိသောဥစ္စာကို၊ အဂ္ဂဟေသိ-ယူပြီ၊ အနာပတ္တိ ဘိက္ခု၊ ပါရာဇိကဿာတိ-ကား၊ သာမိကေဟိ-တို့သည်၊ ဒိန္နံ–ပေးအပ်သောဝတ္ထုကို၊ အဂ္ဂဟေသိ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ-ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အာပတ္တိ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ ပါစိတ္တိယဿာတိ–ကား၊ အနေန–ဤရဟန်းသည်၊ ယော သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေါ-အကြင်သမ္ပဇာနမုသာဝါဒကို၊ ဝုတ္တော - ဆိုအပ်ပြီ၊ တသ္မိံ ပန - ထို သမ္ပဇာနမုသာဝါဒကြောင့်ကား၊ ပရတော–၌၊ ဧတကရုလယာဂုဝတ္ထုသ္မိံ ဝိယ - ဧတကရုလယာဂုဝတ္ထု၌ကဲ့သို့၊ [ထို ဝတ္ထု၌ မုသားပြော၍ ယာဂုကို တောင်းခြင်းကြောင့် မုသာဝါဒချင်းတူသည်။] ပါစိတ္တိယံ-ကို၊ အာဟ–ဟောတော်မူပြီ။

အတ္တ၊ ပေ၊ နုဒယတာယစ ။ ။ ခြင်္သေ့စသော သတ္တဝါတို့သည် မိမိတို့စားနေစဉ် လုယူသူကိုရန်မူတတ်ကုန်၏၊ ထိုသို့ရန်မူလျှင် မလုံခြုံသောကြောင့် မိမိကိုလုံခြုံစေခြင်းငှါ၊ [တံနိမိတ္တဥပဒ္ဒဝတော– ထိုယူခြင်းလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော ဘေးဥပဒ်မှ၊ အတ္တာနံ ရက္ခဏတ္ထာယ။] ထို ခြင်္သေ့စသော တိရစ္ဆာန်တို့၌ သနားခြင်းကို " ပရာနုဒယ " ဟု ဆိုသည်၊ သူတို့ဆာလောင်၍ စားနေသည်ကို ထွက်ပြေးအောင်လုပ်၍ ယူခြင်းသည် သူတို့ကို မသနားရာရောက်၏။ [ပရေသု+အနုဒယာ ယဿာတိ ပရာနုဒယော။]

www.dhammaransi.com

ပန-ဆက်၊ ဂဟဏေ-ယူခြင်း၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ သံဃဿ-၏၊ သန္တကံ-ကို(သာမညကံ)၊ သမ္မတေန၀ါ-သံဃာသည် သမုတ်အပ်သော ရဟန်းသည် သော်၎င်း၊ ဝါ- သမ္မုတိရသော ရဟန်းသည် သော်၎င်း၊ အာဏတ္တေဟိ – သမ္မတရဟန်းသည် စေခိုင်းအပ်ကုန်သော၊ [သမ္မတေန အာဏတ္တေဟိ။] အာရာမိကာဒီဟိဝါ – အာရာမ်စောင့် အစရှိသူတို့သည်သော်၎င်း၊ ဒိယျမာနံ- ပေးအပ်သည်ကို၎င်း၊ (ဝိသေသတံ)၊ ဂိဟီနံ-လူဝတ်ကြောင်တို့၏၊ သန္တကံ-ကို(သာမညကံ)၊သာမိကေန၀ါ-ဥစ္စာရှင်သည် သော်၎င်း၊ အာဏတ္တေန၀ါ - ဥစ္စာရှင်သည် စေခိုင်းအပ်သူသည် သော်၎င်း၊ ဒိယျမာနံစ- ကို၎င်း၊ (ဝိသေသကံ)၊ အပရဿဘာဂံ ဒေဟီတိ- ဟိဟူ၍၊ ဝါ-အခြားတယောက်၏ အဖို့ကို ပေးပါဦး ဟူ၍၊ ဝတွာ - ပြော၍၊ ဂဏှတော-ယူသောရဟန်း၏၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ (ဟောတိ)၊ အညေန – ဆိုအပ်ပြီးသော ၄ မျိုးမှ အခြားသူသည်၊ [ဆိုအပ်ခဲ့သော သမ္မတ,အာဏတ္တ,သာမိက,အာဏတ္တ ၄ မျိုးမှ တပါးသူသည်၊] ဒိယျမာနံ – ကို၊ ဂဏှန္တော – ယူသောရဟန်းကို၊ ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော၊ [အပရဿ ဘာဂံ ဒေဟီတိ – အသန္တံ ပုဂ္ဂလံ ဒဿေတွာ– မရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို (မည်သူ၏အတွက် ဟု ညွှန်ပြ၍)ဂဟိတတ္တာ ဘဏ္ဍဒေယျန္တိ ဝုတ္တံ။]

အသမ္မတေန၀ါ-မသမုတ်အပ်သောရဟန်းသည်သော်၎င်း၊ အနာဏတ္တေန၀ါ - မစေခိုင်းအပ်သူသည် သော်၎င်း၊ ဒိယျမာနေ – ပေးအပ်သော်၊ ဝါ-ပေးအပ်စဉ်၊ [ဂဏှန္တော စပ်ဘို့ရန် " ဒိယျမာနံ"ရှိလျှင် သာ၍ကောင်း၏။] အပရမ္ပိ ဘာဂံဒေဟီတိ - ဟိဟူ၍၊ ဝါ - နောက်တဖို့ကိုလည်း ပေးပါဦးဟူ၍၊ ဝတွာ ဝါ- သော်၎င်း၊ ကူဋဝဿာနိ–ကောက်ကျစ်သောဝါတို့ကို၊ ဂဏေတွာ ဝါ – ရေတွက်၍သော်၎င်း၊ [၁၀ ဝါ မရဘဲ "၁၀ ဝါ ရပြီ" စသည်ဖြင့် ရေတွက်၍၊] ဂဏှန္တော–ယူသောရဟန်းကို၊ ပဉ္စစတုက္ကေဝိယ– ပဉ္စစတုက္က၌ကဲ့သို့၊ တဿ – ထို ပေးသူ၏၊ ဥဒ္ဓါရေယေဝ – ကြွမြောက်ရာ အခါ၌ပင်၊ ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော၊ [အပရံပိ ဘာဂံ ဒေဟီပိ ဝုတ္တေတိ– " နောက်တဖို့ကို ပေးပါဦး "ဟု ပြောအပ်သော်လည်း၊ သံဃသန္တကတ္တာ အမူလကမေဝ (အခြေအမြစ်ပုဂ္ဂိုလ် မရှိသော အဖို့ကိုပင်) ဂဟိတံတိ ဥဒ္ဓါရေယေဝ ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော၊] ဣတရေဟိ – အခြားသူတို့သည်၊ [အသမ္မတ, အနာဏတ္တတို့မှ တပါးသော သမ္မတ , အာဏတ္တ တို့သည်။] ဒိယျမာနံ - ပေးအပ်သော ပစ္စည်းကို၊ ဧဝံ – ဤသို့၊ ဂဏှတော – ယူသော ရဟန်း၏၊ [အပရံပိ ဘာဂံဒေဟိ ဟု ဆို၍ ဖြစ်စေ,ကူဋဝဿ စသည်ကို ရေတွက်၍ဖြစ်စေ

www.dhammaransi.com

ယူခြင်းကို "ဝေံ" ဟု ဆိုသည်။] ဘဏ္ဍာဒေယျံ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ သာမိကေန-ဥစ္စာရှင်သည်၊ ဝါ-က၊ ဣမဿ - ဤရဟန်းအား၊ ဒေဟိ- အပိုပေးလိုက်ပါလော့၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ဒါပိတံဝါ- ပေးစေအပ်သော ဥစ္စာကိုသော်ငြင်း၊ သယံ - ဥစ္စာရှင်ကိုယ်တိုင်၊ ဒိန္နံဝါ - ပေးအပ်သော ဥစ္စာကိုသော်ငြင်း၊ သုဒိန္နံ – ကောင်းစွာ ပေးအပ်ပြီ၊ ဣတိအယံ - ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ- ဤအပရဿ ဘာဂံဒေဟိ စသောစကားရပ်၌၊ သဗ္ဗ အဋ္ဌကထာ ဝိနိစ္ဆယတော– အလုံးစုံသော အဋ္ဌကထာတို့၏အဆုံးအဖြတ်မှ၊ သာရော–ကောင်းမြတ်သော အဆုံးအဖြတ်တည်း။

ဩဒနိယဃရာဒိဝတ္ထူသု-ဩဒနိယဃရ အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌၊ ဩဒနိယဃရံနာမ–ဩဒနိယဃရ မည်သည်၊ ဝိက္ကယိကဘတ္တပစန ဃရံ–ရောင်းသူတို့၏ထမင်းချက်ရာအိမ်တည်း၊ ဝါ-ထမင်းချက်ရုံတည်း၊ [အဘိဓာန်၌ ရောင်းသူကို "ဝိက္ကယိက" ဟု ရှိ၏၊ ဝိက္ကယံ- ရောက်ခြင်းကို+ ကရောတီတိ ဝိက္ကယိကော။] သူနဃရံနာမ– မည်သည်၊ ဝိက္ကယိက မံသပစနဃရံ – ရောင်းသူတို့၏ အသားချက်ရာအိမ်တည်း၊ ဝါ- အသားချက်ရုံတည်း၊ ပူပဃရံနာမ- မည်သည်၊ ဝိက္ကယိကခဇ္ဇကပစနဃရံ – ရောင်းသူတို့၏ ခဲဘွယ်ချက်ရာအိမ်တည်း၊ [ပေါင်မုံ့ဖို စသည်မျိုးကိုဆိုသည်။] ဧတ္ထ-ဤဝတ္ထုတို့၌ငြင်း၊ ပရိက္ခာရဝတ္ထုသုစ-ပရိက္ခာရဝတ္ထုတို့၌ငြင်း၊ သေသံ - ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပါကဋမေဝ – သာ။ [ပင်ကိုယ်အတိုင်းထားအပ်သော လက်ဝတ်တန်ဆာမလုပ်ရသေးသောဝတ္ထုကို "ဘဏ္ဍာ" ဟု ခေါ်၏၊ အသုံးအဆောင် တန်ဆာစသည် လုပ်ပြီးသောဝတ္ထုကို "ပရိက္ခာရ" ဟု ခေါ်သည်။]

ပိဋ္ဌဝတ္ထုသ္မိံ - ပိဋ္ဌဝတ္ထု၌၊ သောဘိက္ခု– သည်၊ [ထို ဝတ္ထု၌ လာသော ရဟန်းသည်၊] ပရိကပ္ပေတွာ – ကြံဆ၍၊ ဝေဌနံ - ဤ အရပ်သို့၊ သမ္ပတ္တံ- ရောက်ပြီးသော ဘဏ္ဍာကို၊ ဂဏှိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သင်္ကာမေသိ- ပြောင်းရွှေ့ပြီ၊ တေန – ထို့ကြောင့်၊ အဿ – ထို ရဟန်း၏၊ သင်္ကာမနေ-

သုဒိန္နံ။ ။ "အပရဿ ဘာဂံ ဒေဟိ–အခြားတယောက်ဖို့ ပေးပါဦး" ဟု ဆို၍ တောင်းရာ၌ "အခြားတယောက် မရှိသောကြောင့် ဥစ္စာရှင်၏ ဘဏ္ဍာကိုပင် ညာ၍ တောင်းရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် အောက်၌ ဘဏ္ဍဒေယျဟု ဆိုခဲ့သည်၊ ဤနေရာ၌ကား " အပရံပိဘာဂံ ဒေဟိ–အခြားတဖို့ ပေးပါ" ဟု တောင်းသောကြောင့် ဥစ္စာကိုပင် ထပ်တောင်းရာ ရောက်သောကြောင့် ဥစ္စာရှင်က ပေးရာ, အပေးခိုင်းရာ၌ ဘဏ္ဍဒေယျ မထိုက်၊ ထို့ကြောင့် သုဒိန္န ဟု ဆိုသည်၊ သို့သော် အညဒတကပိညတ္တိကား ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

www.dhammaransi.com

ပြောင်းရွှေ့ခြင်း၌၊ အဝဟာရော,နတ္ထိ-မရှိသေး၊ ပန-ဆက်၊ သင်္ကာမေတွာ-ပြီး၍၊ ပရိကပ္ပိတောကာသတော-ကြံဆအပ်သော အရပ်မှ၊ ဂဟဏေ- ၌၊ ပါရာဇိကံ, ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ စ - ဆက်၊ ဇဝံ - သို့၊ ဟရန္တော-ဆောင်သောရဟန်းကို၊ (ကာရေတဗ္ဗော၌စပ်၊) ဗိဠကေ-အင်းပျဉ်၌၊ ထေယျစိတ္တံ- သည်၊ ယဒိ နတ္ထိ၊ (ဇဝံသတိ)၊ ထဝိကံ- သပိတ်အိတ်စသည်ကို၊ အဿါပေတွာ - အဘိုးဖြတ်စေ၍၊ ကာရေတဗ္ဗော၊ အထ - သို့မဟုတ်၊ ဗိဠကေပိ-၌လည်း၊(ထေယျစိတ္တံ)ယဒိ အတ္ထိ၊ (ဇဝံသတိ)၊ ဥဘော - ၂ မျိုးလုံးတို့ကို၊ အဿါပေတွာ ကာရေတဗ္ဗော၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ဘိသိအာဒိနိ- ဘိသိအစရှိကုန်သော၊ တီဏိဝတ္ထူနိ ပါကဋာနေဝ၊ ဝိဿာသဂ္ဂါဟာဒိသု-ဝိဿာသဂ္ဂါဟ အစရှိကုန်သော၊ တီသုဝတ္ထူသု၊ [ဝိဿာသဂ္ဂါဟနှင့် သကသညီ ၂ ဝတ္ထု။] ဂဟဏေ - ယူခြင်းကြောင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ အာဟရာပေန္တေသု-ဥစ္စာရှင်တို့က ဆောင်စေကုန်လသော်၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ (ဟောတိ)၊ ဝိဟာရာယ-၄၊ ပဝိဋ္ဌဿ-ဝင်သော ရဟန်း၏၊ ပဋိဝိသော-အဖို့သည်၊ ဝါ-ကို၊ အန္တောဉပစာရသီမာယံ - ဥပစာရသိမ်၏အတွင်း၌၊ [ကျောင်းတိုက် ဥပစာ အတွင်းကို ဆိုသည်။] ဌိတဿဝ- တည်သော ရဟန်း၏ (အတွက်သာ)၊ ဂဟေတုံ, ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဒါယကာ-အလှူရှင်တို့သည်၊ ဘန္တေ-တို့၊ ဗဟိဉပစာရဋ္ဌာနမ္ပိ- ဥပစာရသိမ်၏ ပြင်ဘက်၌ တည်သော ရဟန်းတို့၏ အတွက်လည်း၊ ဘာဂံ-ကို၊ ဂဏှထ၊ အာဂတတ္တာ, ပရိဘုဉ္ဇိဿန္တိ - သုံးစွဲကြပါကုန်လိမ့်မည်၊ ဣတိ - သို့၊ ယဒိ ဝဒန္တိ၊ ဇဝံ - ဤသို့ လျှောက်ကုန်လသော်၊ အန္တောဂါမဋ္ဌာနမ္ပိ-ရွာတွင်း၌ တည်ကုန်သောရဟန်းတို့၏လည်း၊ (ဘာဂံ) ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဧတ္ထ-ဤဝတ္ထုတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သာ။

သတ္တသု- ၇သော၊ အမ္ဗစောရကာဒိဝတ္ထူသု- အမ္ဗစောရက အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌၊ ပံသုကူလသညာယ - ပံသုကူဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ ဂဟဏေ - ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ပေ၊တတြ- ထိုသို့ သုံးစွဲရာ၌၊ အယံ- ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ သာမိကာပိ-တို့သည်လည်း၊ သာလယာ-တွယ်တာခြင်း ရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ - နအံ့၊) စောရာပိ သာလယာ (ဟောန္တိ)၊ ပံသုကူလ

ဝိဟာရာယ ပဝိဋ္ဌဿ ။ ။ ဝိဿာသဂ္ဂါဟဝတ္ထု၌ ဆွမ်းခံဝင်သောရဟန်း၏ အဖို့ကို ယူထားသောကြောင့် ဤစကားကို ဆိုသည်၊ သံဃိကပစ္စည်းကို ဝေဘန်သောအခါ ဥပစာရသိမ်တွင်းရှိ သံဃာသာ ဝေကောင်း၏၊ ဒါယကာက အထူးမလျှောက်လျှင် ဥပစာရသိမ်အပြင်ဘက်၌ ရောက်နေသူများအတွက် မဝေကောင်းကြောင်း သတိပြုပါ။

www.dhammaransi.com

သညာယ-ဖြင့်၊ ခါဒန္တသာ-ခဲစားသောရဟန်း၏၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ (ဟောတိ)၊ ထေယျစိတ္တေန, ဂဏှတော-ယူသောရဟန်း၏၊ ဥဒ္ဒါရေယေဝ- ၌ပင်၊ အဝဟာရော (ဟောတိ)၊ပေ၊သာမိကာ, နိရာလယာ-တွယ်တာခြင်းမရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ စောရာ သာလယာ (ဟောန္တိ)၊ ပုန, ဂဏှိဿာမ-နံအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ – သော၊ ဂဟနဋ္ဌာနေ – ရှုပ်ထွေးသောအရပ်၌၊ ခိပိတွာ-ပစ်ချ၍၊ ဂတာ-နံသည်၊ (ဟောန္တိ- နံအံ့၊) [စောရာ သာလယာကိုပင် "ပုန၊ပေ၊ဂတာ" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ဧသေဝနယော၊ ဥဘောပိ – သာမိက စောရ ၂ ယောက်လုံးတို့သည်လည်း၊ နိရာလယာ (ဟောန္တိ) ၊ပေ၊ ထေယျစိတ္တေန (ခါဒတော) ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)။

ပန–ကား၊ [ဝိဟိသန္တကမှတပါး သံဃသန္တက ၌ကား၊] သံဃဿ-၏၊ အမ္ဗာဒီသု- အစရှိသည်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သံဃာရာမေ-၌၊ ဇာတံ ဝါ-ဖြစ်သည်မှုလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ အာနေတွာ-၍၊ ဒိန္နံ ဝါ-လှူအပ်သည်မှုလည်း၊ (ဟောတု)၊ ပဠမာသကံ ဝါ – ကိုသော်၎င်း၊ အတိရေကပဠမာသကံ ဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ အဂ္ဃနကံ– ထိုက်တန်သောသရက်သီး စသည်ကို၊ အဝဟရန္တဿ - ၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပစ္စန္တေ - တိုင်းပြည်၏ အစွန်အဖျား၌၊ စောရုပဒ္ဒဝေန – ခိုးသူဘေးကြောင့်၊ ဂါမေသု - ရွာတို့သည်၊ ဝုဋ္ဌ ဟန္တေသု-ထွက်ပြေးကုန်လသော်၊ [ဂါမဖြင့် ဂါမိကကို (အဘေဒေါပစာရ, ဌာနူပစာရအားဖြင့်) ယူ၊ တစုံတခုသောဘေးကြောင့် ထွက်ပြေးရခြင်းကို "ဝုဋ္ဌဟန္တေသု"ဟု ဆိုသည်။] ဘိက္ခူပိ - တို့သည်လည်း၊ ဝိဟာရေ – တို့ကို၊ ဆဍ္ဍေတွာ၊ (ဂစ္ဆန္တိ၌စပ်၊)ပုန , ဇနပဒေ – ဇနပုဒ်သည်၊ အာဝသန္တေ - ပြန်လာ၍ နေလသော်၊ [ဇနပဒဖြင့် ဇာနပဒိကကိုယူ၊ ဇာနပဒိကေသု ပုန အာဂန္တွာ ဝသန္တေသု။]အာဂမိဿာမ-ငါတို့လည်းပြန်လာကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သ ဥဿာဟာဝ – ပြန်လာဘို့ရန် အားထုတ်ခြင်း ရှိကုန်သည်သာ၊ (ဟုတွာ)၊ ဂစ္ဆန္တိ-နံအံ့၊ ဘိက္ခူ-အာဂန္တုကရဟန်းတို့သည်၊ တာဒိသံ-သော၊ (သံဃာ မရှိသော)၊ ဝိဟာရံ – သို့၊ ပတွာ – ၍၊ အမ္ဗပက္ကာဒီနိ - သရက်သီးမှည့် အစရှိသည်တို့ကို၊ [ပရိဘုဉ္ဇန္တိ - ၌စပ်၊] ဆဒ္ဒိတကာနီတိ – စွန့်ပစ်အပ်ကုန်ပြီဟူ၍၊ ပံသုကူလသညာယ- ဖြင့်၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ– နံအံ့၊ အနာပတ္တိ– တည်း၊

အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။ ။ပြန်လာမည်ဟု သ ဥဿာဟ, နိရုဿာဟ ဟု မခွဲခြားဘဲ သာမညစကားဖြင့် ဆိုအပ်ပြီ၊ ထိုစကားသင့်၏၊ – သံဃိကပစ္စည်း၌ ၂ ပါး ၃ ပါးက နိရုဿာဟဖြစ်ရုံဖြင့် အသံဃိကမဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် သ ဥဿာဟ နိရုဿာဟဟု အထူးဆိုဘွယ်မလို၊ ထို့ကြောင့်ပင် သာမညအားဖြင့် ဆိုသည်။

www.dhammaransi.com

ထေယျစိတ္တေန-ဖြင့်၊ ပရိဘုဉ္စတော-၏၊ အဝဟာရော- သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဘဏ္ဍံ- ကို၊ အဿါပေတွာ- စေ၍၊ ကာရေတဗ္ဗော- ၏၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ- ၌ရင်း၊ သင်္ခေပဋ္ဌကထာယဉ္စ-၌ရင်း၊ အဝိသေသေန- သာမညအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဆဒ္ဒိတဝိဟာရေ ပန၊ပေ၊ သန္တကတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဆဒ္ဒိတဝိဟာရေပန-၌ကား၊ ဖလာဖလံ-သစ်သီးငယ် သစ်သီးကြီးကို၊ ထေယျစိတ္တေန—ဖြင့်၊ ပရိဘုဉ္စတော- ၏၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ကသ္မာ-နည်း၊ အာဂတာနာဂတာနံ-ရောက်လာကုန်ပြီး,မရောက်လာကုန်သေးသော ရဟန်းတို့၏၊ သန္တကတ္တာ- ဥစ္စာ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။]

ပန—ကား၊ [သံဃိကအဘို့မှ တပါးကား။] ဂဏသန္တကေ-ဂိုဏ်း၏ဥစ္စာဖြစ်သောကျောင်း၌ရင်း၊ [သုတ္တန္တိက စသောဂိုဏ်းကိုဆိုသည်။]ပုဂ္ဂလိကေစ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ဥစ္စာဖြစ်သော ကျောင်း၌ရင်း၊ သ ဉဿာဟမတ္တမေဝ—ပြန်လာဦးမည်ဟု အားထုတ်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ခြင်းသည်သာ၊ ပမာဏံ-ပမာဏတည်း၊ [ဥစ္စာရှင်ကို ဂဏ - ပုဂ္ဂလဟု ပိုင်းခြားပြီးဖြစ်၍ ထိုသူတို့က ပြန်လာမည်ဟု ဉဿာဟရှိသေးလျှင် ပါရာဇိက,ဉဿာဟမရှိလျှင် ပါရာဇိကမဟုတ်-ဟူလို။] ပန – ဆက်၊ တတော – ထိုဂိုဏ်း၏ ဥစ္စာဖြစ်သောပစ္စည်း , ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ပစ္စည်းမှ၊ အမ္ဗပက္ကာဒိံ – ကို၊ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ – အမျိုးတို့ကို ချီးမြှောက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ သစေဒေတိ၊ (စေ်သတိ)၊ ကုလဒူသကဒုက္ကဋံ–ကုလဒူသကဒုက္ကဋ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ထေယျစိတ္တေန, ဒေန္တော-ပေးသော ရဟန်းကို၊ အဋ္ဌေန ကာရေတဗ္ဗော၊ သံဃိကေပိ – သံဃိကဥစ္စာ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ သေနာသနတ္ထာယ-ကျောင်းအကျိုးငှါ၊ နိယမိတံ-မှတ်သား

ဆဒ္ဒိတ၊ပေ၊ပါရာဇိက။ ။ဤစကားသည် မဟာပစ္စရီ သင်္ခေပဋ္ဌကထာတို့ စကားတည်း၊"ဆဒ္ဒိတဝိဟာရေပန"ဟု "ပန"ပါသည်ကား ထိုအဋ္ဌကထာများ၏ ကျမ်းရင်း၌ပင် ပါသောကြောင့်တည်း၊ "န ပါရာဇိကံ"ဟု န-ပါသည်ကား မသင့်၊ "အာဂတာ ၊ပေ၊သန္တကတ္တာ " ဟူသော ပါဌ်ကို ထောက်ပါ၊ ဆဒ္ဒိတဝိဟာရဟူသည် တစုံတခုသော ဘေးကြောင့် သံဃာမနေဘဲ စွန့်အပ်သော (ပြခဲ့သော) ကျောင်းတည်း၊ ရှေ့၌ ထိုကဲ့သို့ ဆဒ္ဒိတ ကျောင်းရှိ အမ္ဗပက္က စသည်ကို ထေယျစိတ်ဖြင့် သုံးလျှင် အဝဟာရ ဟူသောစကားနှင့် အလားတူပင်၊ နောက်၌လည်း " တတော ၊ပေ၊ ထေယျစိတ္တေန ဒေန္တော အဋ္ဌေန ကာရေတဗ္ဗော၊ သံဃိကေပိ ဧသေဝနယော"ဟု ဆိုလတ္တံ၊ တချို့က "အာဂတာနာဂတာနံ သန္တကတ္တာ"ကိုကြည့်၍ ထို အာဂန္တုကများလည်း ဆိုင်သောကြောင့် "န ပါရာဇိကံ"ဟု (န) ပါသောပါဌ်ကို နှစ်သက်ကြပေလိမ့်မည်၊ သို့သော် သူတို့ချည်း မပိုင်, အများသံဃာပိုင် ဖြစ်သောကြောင့် (ဘုံပစ္စည်းကို ကိုယ့်အတွက် သုံးစွဲရာ၌ ခိုးရာရောက်သကဲ့သို့, ဤ၌လည်း)ခိုးရာရောက်သည်၊ ထို့ကြောင့် န-မပါသင့်။

www.dhammaransi.com

အပ်သော ပစ္စည်းကို၊ [" ကျောင်းပြုပြင်ဘို့ "စသည်ဖြင့် ကျောင်းကိုမှတ်၍ လှူအပ်သောပစ္စည်း— ဟူလို၊ ဥပလက္ခဏာနည်းဖြင့် သေနာသနကို မှတ်၍ပြ၏၊ ပစ္စည်းလေးပါးကို သတ်မှတ်၍လှူရာ၌လည်း နည်းတူ။] ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ, ဒဒတော - ၏၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဣဿရဝတာယ- အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဒဒတော) ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ထေယျစိတ္တေန (ဒဒတော) ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဝတ္ထု- ဝတ္ထုသည်၊ နောစေ ပဟောတိ - အကယ်၍ ပါရာဇိက မလောက်အံ့၊(ဝေံသတိ)၊အဘ္ဘေန ကာရေတဗ္ဗော၊ [တန်ဖိုးအလိုက် ဒုက္ကဋ်, ထုလ္လစ္စဉ်းဆိုးဖြတ်ပါ- ဟူလို၊] ဥပစာရသီမာယ - ၏၊ ဗဟိ–၌၊ နိသိဒိတွာ- နေ၍၊ ဣဿရဝတာယ- ဖြင့်၊ ပရိဘုဉ္ဇတော-၏၊ ဂီဝါ- သည်၊ (ဟောတိ)၊

ယဏ္ဍိံ – ခေါင်းလောင်းကို၊ ပဟရိတွာ – ခေါက်၍၊ [ယဏ္ဍိသဒ္ဒါသည် ခေါင်းလောင်း,ကြေးစည်,တုံး,စည်,သန်ချောင်းများကိုလည်း ဟောနိုင်၏၊] ကာလံ–အချိန်အခါကို၊ ဃောသေတွာ - ကြွေးကြော်၍၊ မယှံ - ငါ၏အတွက်၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ခါဒိတံ-ခဲစားအပ်သော သစ်သီးငယ် သစ်သီးကြီးကို၊ သုခါဒိတံ - ကောင်းစွာ ခဲစားအပ်ပြီ၊ ယဏ္ဍိံ, အပ္ပဟရိတွာ- ၍၊ ကာလမေဝ, ဃောသေတွာ–၍ငင်း၊ [မယှံ ပါပုဏာတိ – စသည်ဆက်။] ယဏ္ဍိမေဝ-ကိုသာ၊ ပဟရိတွာ-၍၊ ကာလံ,အဃောသေတွာ-၍ငင်း၊ ယဏ္ဍိမ္ပိ, အပ္ပဟရိတွာ-မူ၍၊ ကာလမ္ပိ,အဃောသေတွာ-မူ၍၊ အညေသံ-အခြားရဟန်း တို့၏၊ နတ္ထိဘာဝံ, ဉတွာ–သိ၍ငင်း၊ မယှံပါပုဏာတီတိ- ငါ့အတွက်ရောက်၏ ဟူ၍၊ ခါဒိတမ္ပိ-ခဲစားအပ်သောဖလာဖလကိုလည်း၊သုခါဒိတမေဝ၊ ပုပ္ဖါရာမ ဝတ္ထုဒွယံ–ပုပ္ဖါရာမဝတ္ထု ၂ ပါးအပေါင်းသည်၊ ပါကဋမေဝ။

ဣဿရဝတာယ ॥ ॥ " သူတပါးကို ခွင့်ပန်နေဘွယ်မလို၊ ဤ နေရာမှာ ငါသာ လိုရင်း" ဟု အစိုးတရအနေအားဖြင့် ပေးလျှင် ထုလ္လစ္စဉ်းအာပတ်သင့်၏၊ ယခုအခါ အချို့ဘုန်းကြီးများသည် (သရက်သီး, ငှက်ပျောသီးစသော) သံဃာပိုင်ပစ္စည်းများကို အစိုးတရလုပ်၍ ပေးမိတတ်ကြ၏၊ သံဃာက မကြေနပ်၍ အစားတောင်းလျှင် ဘဏ္ဍာ စား ပေးရမည်။ [ဣဿရေယေဝ ဣဿရဝါ၊ သွတ္ထ၌ ဝန္တုသက်။]

သုခါဒိတံ ॥ ॥ (ဝေဘင်္ဂိယ ဘဏ္ဍာဖြစ်လျှင်) ကျောင်းတိုက်တွင်း၌ ဖြစ်စေ ပြင်ဘက်၌ ဖြစ်စေ တည်ရှိသော သံဃိကပစ္စည်းကို ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်၌ တည်နေ သော ရဟန်းတို့သည် ဝေခြင်းငှါ မအပ်၊ ကျောင်းတိုက်တွင်းရှိ ရဟန်းတို့သည်သာ အများသိအောင် ပြုပြီးမှ ဝေဘန်ကောင်း၏၊ " ဃဏ္ဍိံပဟရိတွာ ၊ ပေ ၊ သုခါဒိတံ " ဟူသော စကားသည် ကျောင်းတိုက်တွင်းမှာနေ၍ ခေါင်းလောင်းထိုးမှု စသည်ဖြင့် အများကြားအောင် ပြုပြီးမှ မိမိအတွက်ကျ-ရအောင် လုပ်ပြီး၍ စားအပ်သောကြောင့် "သုခါဒိတံ"ဆိုသည်—ဟု ဋီကာများဖွင့်ကြ၏။

www.dhammaransi.com

ဝုတ္တဝါဒကဝတ္ထုတ္တယေ - ဝုတ္တဝါဒကဝတ္ထု ၃ ပါး အပေါင်း၌၊ ဝုတ္တော ဝဇ္ဇေမိတိ-ကား၊ တယာ-သည်၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သည်၊ ဟုတွာ၊ တဝ-၏၊ ဝစနေန-စကားဖြင့်၊ (တနည်း)တဝ ဝစနေန-သင့်အပြောဖြင့်၊ ဝဒါမိ-ပြောလိုက်အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [တယာ ဝုတ္တော ဟုတွာကိုပင်"တဝ ဝစနေန" ဟု အဖြောင့်ဖွင့်သည်။] အနာပတ္တိ ဘိက္ခု ပါရာဇိကဿာတိ — ကား၊ သာမိ ကေဟိ-တို့သည်၊ ဒိန္နတ္တာ-ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ နစ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ဝတ္တဗ္ဗောတိ - ကား၊ အဟံ - သည်၊ တယာ - သည်၊ ဝုတ္တော ဟုတွာ , တဝ ဝစနေန-ဖြင့်၊ ဝဒါမိ-ပြောလိုက်အံ့၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ အညော-အခြားသော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ အညေန-သော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ နဝတ္တဗ္ဗော-မပြောဆိုထိုက်၊ ဣတိအတ္ထော၊ ပန-ဆက်၊ ပရိစ္ဆေဒံ-အပိုင်းအခြားကို၊ ကတွာ-၍၊ ["မည်၍ မည်မျှတန်သောပစ္စည်း"ဟု တန်ဘိုးပမာဏ အပိုင်းအခြားကိုရင်း,သက်န်း-သို့မဟုတ် ဆွမ်းစသည်ဖြင့် ပစ္စည်းဝတ္ထု အပိုင်းအခြားကိုရင်း "ပရိစ္ဆေဒ"ဟု ဆိုသည်။] ဣတ္ထန္နာမံ – ဤ အမည်ရှိသော ပစ္စည်းကို၊ တဝ ဝစနေန – ဖြင့်၊ ဂဏှိဿာမိ – ယူလိုက်အံ့၊ ဣတိ – ဤသို့၊ ဝတ္တုံ – ဆိုခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဝုတ္တော ဝဇ္ဇေဟီတိ-ကား၊ မယာ-တပည့်တော်သည်၊ ဝုတ္တော ဟုတွာ, မမ ဝစနေန-ဖြင့်၊ ဝဒေဟိ - ပြောပါလေလော့၊ ဣတိအတ္ထော၊ သေသံ – ကြွင်းသောပုဒ် အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ - သာ၊ စ – ဆက်၊ ဒွိသု - ၂ ပါးကုန်သော၊ ဣမေသုပိ ဝတ္ထုသု-တို့၌လည်း၊ ပရိစ္ဆေဒံကတွာ,(မည်သည့်ပစ္စည်းကို မည်မျှ လောက် ပြောပါမည်ဟု အပိုင်းအခြားပြု၍၊) ဝတ္တုံ-ငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဟိ-အကျိုး ကား၊ ဧဝံဝတာ – ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အပိုင်းအခြားကို ပြု၍ ပြောဆိုခြင်းဖြင့်၊ ဥပါရမ္ဘာ-စွပ်စွဲခြင်းမှ၊ [ကိုယ်တော်တွေနှယ် အလိုက်မသိ လိုက်တာ၊ ပစ္စည်းကို အပိုင်းအခြား မရှိဘဲ ပြောကြတယ် – ဟု အပြစ်တင် ခြင်းမှ။]မုတ္တော-လွတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

မဏိဝတ္ထုတ္တယဿ-မဏိဝတ္ထု ၃ ပါးအပေါင်း၏၊ မဇ္ဈိမေ– အလယ်ဖြစ် သော၊ ဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ နာဟံအကလ္လကောတိ-ကား၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ ဂိလာနော– မကျန်းမာသူသည်၊ န – မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပါကဋမေဝ။

ဝုတ္တဝါဒကဝတ္ထုတ္တယေ။ ။ "ဝုတ္တော ဝဇ္ဇေမိ " ဟု လာသော ဝတ္ထုများကို "ဝုတ္တဝါဒကဝတ္ထု" ဟု ခေါ်သည်၊ ဒုတိယဝတ္ထု၌ ယုဂသာဋကံကို "သာဋကယုဂံ" ဟုရင်း, တတိယဝတ္ထု၌ တုလံကို " ပလသတံ- ပိုလ်အချိန်တရာ "ဟုရင်း, ဒေါဏံကို "သော္ဠသနာဠိမတ္တံ–၁၆ ကွမ်းစားမျှ"ဟုရင်း, ဋီကာဖွင့်သည်။

www.dhammaransi.com

သူကရဝတ္ထုဒွယေ- သူကရဝတ္ထု ၂ ပါး အပေါင်း၌၊ ပဌမသော- ရှေးဦးစွာသော၊ ဘိက္ခုနော - ၏၊ ဆာတဇ္ဈတ္တံ - ဆာလောင်ခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သော စိတ်ရှိသည်ကို၊ ဒိသွာ, ကာရုညေန - သနားခြင်းကြောင့်၊ မောစိတတ္တာ - လွှတ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ ကိဉ္စာပိ(ဟောတိ)၊ ပန- ထိုသို့ပင် အနာပတ် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သာမိကေသု - ဥစ္စာရှင် တို့သည်၊ အသမ္ပဋိစ္ဆန္တေသု-လက်မခံကုန်လသော်၊ [လွှတ်လိုက်သည်ကို မကြေနပ်လျှင်- ဟူလို။] ဘဏ္ဍဒေယျံ(ဟောတိ)၊ တာဝမဟန္တော-ထိုဝက်လောက်ကြီးသော၊ မတသူကရောဝါ- သေပြီးသော ဝက်ကိုသော်လည်း၊ အာဟရိတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ ဒါတဗ္ဗော - ၏၊ တဒဂ္ဃနကံ - ထိုဝက်၏ တန်ဘိုးရှိသော၊ ဘဏ္ဍံဝါ- သော်လည်း၊ (ဒါတဗ္ဗံ-၏၊)ပါသဿာမိကေ- ကျော့ကွင်းရှင်တို့ကို၊ ကုဟိဉ္စိပိ- တစုံတခုသောအရပ်၌လည်း၊ သစေ နပဿတိ-အကယ်၍မမြင်အံ့၊(ဧဝံသတိ) ပါသသာမန္တာ--ကျော့ကွင်း၏ အနီး၌၊ တဒဂ္ဃနကံ - ထို ဝက်၏ အဘိုးကို ထိုက်တန်သော၊ သာဋကံဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ ကာသာဝံဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ ထာလကံဝါ - ခွက်ကို သော်၎င်း၊ ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့် ထားလသော်၊ တေ- ထိုဥစ္စာရှင်တို့သည်၊ အာဂတာ- ရောက်လာကုန်သည်၊ (သမာနာ)ပဿန္တိ-မြင်နိုင်ကုန်၏၊ ဧဒိသေ,ဌာနေ-အရပ်၌၊ ထပေတွာဝ- ထား၍သာလျှင်၊ ဂန္တဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ပန-ကား၊ ထေယျစိတ္တေန- ဖြင့်၊ မောစေန္တဿ- လွှတ်ပစ်သောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကမေဝ—သာတည်း။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဝက်တို့တွင်၊ ကောစိ-အချို့သော၊ သူကရော- သည်၊ စဏ္ဍသောတဗဒ္ဓနာဝါဝိယ-ကြမ်းသော ရေအယဉ်၌ ဖွဲ့ချည်အပ်သော လှေသည်ကဲ့သို့၊[ကြမ်းသော ရေပြင်မှာ တည်နေသည့်အတွက် ချည်ထားကြောင်းကြိုးကို ဖြုတ်လိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် နေရာမှ ရွေ့သွားမည့် လှေကဲ့သို့။] ပါသံ-ကျော့ကွင်းကို၊ ပါဒေန-ခြေဖြင့်၊ ကឌ္ဍိတွာ-ဆွဲငင်၍၊(တနည်း)ပါဒေန ကឌ္ဍိတွာ-ရုံးကန်၍၊ ပါသေ-သည်၊ ဆိန္နမတ္တေ - ပြတ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊

ဆာတဇ္ဈတ္တံ။ ။"ဇိဃစ္ဆာဒုက္ခေန- ဆာလောင်ခြင်း ဆင်းရဲသည်၊ ပီဠိတအတ္တသန္တာနံ-နှိပ်စက်အပ်သော စိတ်အစဉ်ရှိသည်ကို"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "ဆာတ+အဓိ+အတ္တ"ဟုခွဲ၍ ဆာတကို ဇိဃစ္ဆာ, အဓိကို ပီဠိတ, အတ္တကို အတ္တသန္တာနံ"ဟု သာရတ္ထဖွင့်သည်၊ဝိမတိ၌ကား"ဆာတေန ဇိဃစ္ဆာယ ဥဒရဂ္ဂိနာ ဈတ္တံ ဒဍ္ဎံ၊ ပီဠိတံတိ အတ္ထော" ဟု ဖွင့်၊ "ဆာတ+ဈတ္တ"ဟု ခွဲ၍ "ဆာတ"အရ ဆာခြင်းဟူသော ဇိဃစ္ဆာကိုရင်း, ဈတ္တံ၌ ဈေဓာတ်၏ ဒဟန အနက်ကိုရင်း ဖွင့်သည်၊ " ဆာခြင်းကြောင့် ဝမ်းမီးသည် လောင်အပ်သည်ကို"ဟု ပေး။ [မြန်မာကလည်း"ဆာ+လောင်"ဟု ခေါ်သည်။]

www.dhammaransi.com

ဌာနာစာဝနဓမ္မေန-ဌာနာစာဝန သဘောရှိသော၊ ဌာနေန-တည်ခြင်းဖြင့်၊ ဌိတော - တည်နေသည်၊ ဟောတိ၊ ကောစိ (သူကရော) အတ္တနော - ၏၊ ဓမ္မတာယ-သဘောအားဖြင့်၊ ဌိတော(ဟောတိ)၊[ရိုးရိုးရပ်နေသော ဝက်ကို ဆိုသည်။] ကောစိ (သူကရော) နိပန္နော— အိပ်နေသည် (ဟောတိ)၊ ကောစိ (သူကရော) ကူပေ ပါသေန - ကောက်ကျစ်သော ကျော့ကွင်းဖြင့်၊ ဗဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ယဿ—အကြင်ကျော့ကွင်း၏၊ အန္တေ-အဆုံး၌၊ ခုဒ္ဒကံဝါ-လေးငယ် သည်သော်၎င်း၊ ဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ အင်္ကုသကော ဝါ-ချွန်းချိတ်သည်သော်၎င်း၊ ဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ အညော-သော၊ ကောစိ- သော၊ ဒဏ္ဍကော ဝါ-ဒုတ်ငယ် သည်သော်၎င်း၊ ဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ ဗဒ္ဓေါ, ဟောတိ – ၏၊ ယော - ယင်း လေးငယ် , သို့မဟုတ် ချွန်းချိတ် , သို့မဟုတ် တစုံတခုသော ဒုတ်ငယ်သည်၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထို အရပ်၌၊ ရုက္ခာဒိသု, လဂ္ဂိတွာ – ချိတ်၍၊ သူကရဿ – ၏၊ ဂမနံ - ကို၊ နိဝါရေတိ - တားမြစ်နိုင်၏၊ (သော - ထို ကျော့ကွင်းသည်၊) [လေးငယ် , သို့မဟုတ် ချွန်းချိတ် , သို့မဟုတ် ဒုတ်ငယ်ဖြင့် ဖွဲ့ချည်အပ်ရာ ကျော့ကွင်းသည်။]ကူဋပါသော နာမ-ကောက်ကျစ်သော ကျော့ကွင်းမည်၏။

တတြ - ထိုဝက်တို့တွင်၊ ပါသံ - ကို၊ ကဍ္ဎိတွာ – ဆွဲငင်၍၊ ဝါ- ရုန်းကန်၍၊ ဌိတဿ - တည်သောဝက်၏၊ ပါသဗန္ဓနံ – ကျော့ကွင်းကို ချည်ကြောင်းကြိုး ဟူသော၊ ဧကမေဝ-သော၊ ဌာနံ- ဌာနတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုဝက်သည်၊ ပါသေ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ မုတ္တမတ္တေ ဝါ-ပြေပြီးကာမျှဖြစ်သော်၎င်း၊ ဝါ-ဖြေအပ် ပြီးကာမျှ ဖြစ်သော်၎င်း၊ ဆိန္နမတ္တေ ဝါ – ပြတ်ပြီးကာမျှဖြစ်သော်၎င်း၊ ဝါ– ဖြတ်အပ်ပြီးကာမျှဖြစ်သော်၎င်း၊ ပလာယတိ – ပြေးနိုင်၏၊ အတ္တနော-၏၊ ဓမ္မ တာယ – အားဖြင့်၊ ဌိတဿ – တည်သောဝက်၏၊ ဗန္ဓနဋ္ဌ – ဖွဲ့ချည်ကြောင်း ကြိုးင်း၊ စတ္တာရော - လေးဘက်ကုန်သော၊ ပါဒါ - တို့၎င်း၊ ဣတိ - သို့၊ ပဥ္စ ဌာနာနိ (ဟောန္တိ)၊ နိပန္နဿ-အိပ်နေသောဝက်၏၊ ဗန္ဓနဋ္ဌ-၎င်း၊ သယနဋ္ဌ- အိပ်ရာ၎င်း၊ ဣတိ ဒွေ ဌာနာနိ (ဟောန္တိ)၊ ကူဋပါသဗဒ္ဓဿ - ကောက်ကျစ် သောကျော့ကွင်းဖြင့် ဖွဲ့အပ်သောဝက်၏၊ ယတ္ထယတ္ထ-အကြင် အကြင်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ- ရောက်၏၊ တံ တဒေဝ- ထိုထို ရောက်ရာအရပ်သည်ပင်၊ ဌာနံ-ဌာန တည်း၊ တသ္မာ, တံ - ထိုဝက်ကို၊ တတော တတော- ထိုထိုအရပ်မှ၊ မောစေန္တာ- ဖြေ၍လွှတ်ကုန်သော၊ ဒသပိ– တကျိပ်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝီသတိပိ- ဖြစ်သော၊ သတံပိ- ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခူ- တို့သည်၊ ပါရာဇိကံ-သို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ၊ တတ္ထတတ္ထ-သို့၊ အာဂတံ-ရောက်လာသည်ကို၊ ဒိသွာ, ဧကမေဝ-သော၊ ဒါသံ- ကို၊ ပလာပေန္တာဝိယ- ပြေးစေသောရဟန်းတို့ကဲ့သို့တည်း၊ ပန–ဆက်၊ ပုရိ

www.dhammaransi.com

မာနံ - ကုန်သော၊ တိဏ္ဏံ- ၃ မျိုးသောဝက်တို့၏၊ [ပါသံ ပါဒေန ကမိတွာ-စသော ဝက် ၃ မျိုးကိုဆိုသည်။] စတုပ္ပဒကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တနယေန, ဖန္ဒာပန ဌာနာစာဝနာနိ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သုနခဒဋ္ဌံ-ခွေးသည် ကိုက်ယူအပ်သော၊ [သာမိကေဟိ ဝိသဇ္ဇိတသုနခေန ဂဟိတံ၊] သူကရံ-ကို၊ ဝိသဇ္ဇာပေန္တဿာပိ-လွှတ်စေသောရဟန်း၏လည်း၊ ကာရုညာဓိပ္ပါယေန-သနားခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုကြောင့်၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ (ဟောတိ)၊ ထေယျစိတ္တေန-ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ။

ပန-ကား၊ ပါသဋ္ဌာနံဝါ-ကျော့ကွင်းရှိရာအရပ်သို့သော်၎င်း၊ သုနခသမီပံဝါ- ခွေး၏အနီးသို့သော်၎င်း၊ အသမ္ပတ္တံ – မရောက်လာသေးသောဝက်ကို၊ ပဋိပထံ-ခရီးရင်ဆိုင်၊ ဂန္တွာ-သွားနှင့်၍၊ ပဌမမေဝ-လျှင်၊ ပလာပေန္တဿ-ပြေးစေသောရဟန်း၏၊ အဝဟာရော နတ္ထိ၊ ယောပိ – အကြင်ရဟန်းသည် လည်း၊ ဗဒ္ဓသူကရဿ-ဖွဲ့ခိုနေသောဝက်အား၊ ဃာသဉ္စ-အစာကိုင်း၊ ပါနီယဉ္စ–ကို၎င်း၊ ဒတွာ–ပေးပြီး၍၊ ဗလံ-ကို၊ ဂါဟာပေတွာ- ပြီး၍၊ ဥတြာသေတွာ-ထိတ်လန့်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပလာယိဿတိ-လတ့်၊ ဉာတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဥက္ကုဋ္ဌိံ-ကြွေးကြော်ခြင်းကို၊ (ချော်လှန့်ခြင်းကို၊) ကရောတိ–အံ့၊ သော-ထိုဝက်သည်၊ စေပလာယတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပါသံ-ကို၊ ဒုဗ္ဗလံ-အား မရှိသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ [ကျော့ကွင်းကို ပြတ်လွယ်အောင်ပြု၍၊] ဥက္ကုဋ္ဌိသဒ္ဒေန-ကြွေးကြော်သံဖြင့်၊ ပလာပေန္တဿာပိ – ၏လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ပန–ဆက်၊ ယော-ရဟန်းသည်၊ ဗလံ-အားကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပလာယိဿတိ-အံ့၊ ဉာတိ – ဤသို့ကြံ၍၊ ဃာသဉ္စ – အစာကိုင်း၊ ပါနီယဉ္စ - သောက်ရေကိုင်း၊ ဒတွာ-၍၊ ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ သော-ဝက်သည်၊ စေ ပလာယတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ၊ ပါသံ-ကို၊ ဒုဗ္ဗလံ-ကို၊ ကတွာ– ၍၊ ဂစ္ဆန္တဿာပိ- ၏လည်း၊ ဧသေဝ နယော၊ (ပါသေ–ကို၊) ဆိန္နေဝါ- ဖြတ်အပ်သော်၎င်း၊ ဒဍ္ဎေဝါ- မီးလောင် အပ်သော်၎င်း၊ ပလာယိဿတိ – တံ့၊ ဉာတိ – ဤသို့ကြံ၍၊ ပါသသန္တိကေ – ကျော့ကွင်း၏အနီး၌၊ သတ္တံဝါ–ဒါးကိုသော်၎င်း၊ အဂ္ဂိံ ဝါ-မီးကိုသော်၎င်း၊ ထပေတိ– အံ့၊ သူကရော – သည်၊ ပါသံ- ကို၊ စာလေန္တော - လှုပ်စေလျက်၊ (ပါသေ-ကို၊) ဆိန္နေဝါ- ဖြတ်အပ်သော်၎င်း၊ ဒဍ္ဎေဝါ- မီးလောင်အပ်သော်၎င်း၊ ပလာယတိ-အံ့၊ ဘဏ္ဍဒေယျမေဝ၊ ပါသံ-ကို၊ ယဋ္ဌိယာ- လှန်တံဝါးနှင့်၊ သဟ–ကွ၊ ပါတေတိ- ကျစေအံ့၊ [ကျော့ကွင်းထောင်ကြောင်း ဒုတ်နှင့်တကွ အောက်၌ဖြုတ်ချထားအံ့၊] ပစ္ဆာ-၌၊ သူကရော-သည်၊ တံ-ထိုကျော့ကွင်းကို၊ မဒ္ဒန္တော – နင်းလျက်၊ ဂစ္ဆတိ – အံ့၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ၊ [ကျော့ကွင်းတခုလျှင် တကောင်သာ မိနိုင်ရကား တကောင်အတွက် ဘဏ္ဍာစားပေးပါ။]

www.dhammaransi.com

သူကရော- သည်၊ အဒုဟလ ပါသာဏောဟိ- လတ်တလော သေစေတတ်သော ဖိကျော့တို့ဖြင့်၊ အတ္တန္တော-ဖိအပ်သည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ တံ- ထိုဝက်ကို၊ ပလာပေတုကာမဿ-ပြေးစေလိုသည်ဖြစ်၍၊ အဒုဟလံ-ဖိကျောက်ကို၊ ကာရုညေန- သနားခြင်းကြောင့်၊ ဥက္ခိပတော – ကြွမြှောက်သောရဟန်း၏၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ၊ ထေယျစိတ္တေန - ဖြင့်၊ (ဥက္ခိပတော) ပါရာဇိကံ၊ ဥက္ခိတ္တမတ္တေ - ကြွမြှောက်အပ်ပြီးကာမျှ၌၊ အဂစ္ဆာ-မသွားသေးမူ၍၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံမေဝ- ဘဏ္ဍာဒေယျသာတည်း၊ [ဝေဖြင့် ပါရာဇိက မကျသေးဟုကန့်၊] ဥက္ခိပိတ္တာ-၍၊ ထပိတံ-သော၊ အဒုဟလံ- ကို၊ ပါတေတိ-အံ့၊ ပစ္ဆာ-၌၊ သူကရော- သည်၊ တံ-ထို ဖိကျောက်ကို၊ မဒ္ဒန္တော - လျက်၊ ဂစ္ဆတိ- အံ့၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ၊ ဩပါတေ-တွင်း၌၊ ပတိတသူကရမ္ပိ- ကျနေသောဝက်ကိုလည်း၊ ကာရုညေန- ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓရတော- ထုတ်ဆယ်သောရဟန်း၏၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ၊ ထေယျစိတ္တေန - ဖြင့်၊ (ဥဒ္ဓရတော) ပါရာဇိကံ၊ ဩပါတံ – ကို၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ နာသေတိ-ဖျက်ဆီးအံ့၊ [တွင်းကို ဖို့ထားအံ့၊]ပစ္ဆာ-၌၊ သူကရော- သည်၊ တံ – ထိုတွင်းကို၊ မဒ္ဒန္တော - လျက်၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ၊ သူလေ- တံကျင်၌၊ ဝိဒ္ဓံ-ထိုးဖေါက်အပ်သောဝက်ကို၊ ကာရုညေန- ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓရတိ- အံ့၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ၊ ထေယျစိတ္တေန–ဖြင့်၊ (ဥဒ္ဓရတိ)၊ ပါရာဇိကံ၊ သူလံ-ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆယ်၍၊ ဆဍ္ဍေတိ-အံ့၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ။ [ကျသော သားကောင်များ မတက်နိုင်အောင်တွင်းတူးခြင်း,ထိုတွင်း၌ကျသော သားကောင်များကို စူးစေလို၍ ဒုတ်တံအချွန်ကို ထောင်ထားခြင်းကို ပြုတတ်ကြသည်။]

ပန- ဆက်၊ ဝိဟာရဘူမိယံ-ကျောင်းတိုက်၏နယ်မြေ၌၊[ဝိဟာရသာမန္တာ အညပဒေသေ-ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ကျောင်းအနီးရှိတောချုံအရပ်ကို“ဝိဟာရဘူမိ ” ဟုမှတ်၊]ပါသေဝါ- တို့ကိုသော်၎င်း၊ အဒုဟလံဝါ - ဖိကျောက်ကို သော်၎င်း၊ ဩဍ္ဍေန္တာ - ထောင်ထားသူတို့ကို၊ ဝါရေတဗ္ဗာ – တားမြစ်ထိုက်ကုန်၏၊ (ကိံ–ကုန်သနည်း)၊ တေံ-ဤ အရပ်သည်၊ မိဂရူပါနံ– သားကောင်အပေါင်းတို့၏၊ ပဋိသရဏဋ္ဌာနံ-ကိုးကွယ်လည်းလျှောင်းရာအရပ်ပါတည်း၊ ဣမ - ဤအရပ်၌၊ ဧဝံ-သို့၊ မာ ကရောထ- မပြုကြပါကုန်လင့်၊ ဣတိ - ဤသို့ပြော၍တားမြစ်ထိုက်ကုန်၏၊ ဘန္တေ -အရှင်ဘုရားတို့၊ ဟရာပေထ-ဆောင်စေကြပါကုန်လော့၊ ဝါ-ဖယ်ရှားစေကြပါကုန်လော့၊ ဣတိ,သစေ ဝဒန္တိ-န်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ဟရာပေတုံ-၄ါ၊ဝဋ္ဋတိ၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ သယံ-မိမိတို့ကိုယ်တိုင်၊ [ထောင်ထားသော မုဆိုးများကိုယ်တိုင်၊] (သစေ) ဟရန္တိ – အကယ်၍ ဆောင်ယူသွားကုန်အံ့၊ ဝါ-အကယ်၍ဖယ်ရှားကုန်အံ့၊ သုန္ဒရမေဝ-ကောင်း

www.dhammaransi.com

သည်သာ၊ အထ – သို့မဟုတ်၊ (သစေ) နေဝဟရန္တိ – အကယ်၍မှုလည်း ကိုယ်တိုင် မဖယ်ရှားကုန်အံ့၊ ဟရိတုံ– ၄ါ၊ (သစေ) နဒေန္တိ–ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သန္တေသု–ဤသို့ဖြစ်ကုန်လသော်၊) ရက္ခံ– အစောင့်အရှောက်ကို၊ ယာစိတွာ– ၍၊ ဟရာပေတုံ-၄ါ၊ဝဋ္ဋတိ၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ သဿရက္ခဏကာလေ-ကောက်ကို စောင့်ရှောက်ရာအခါ၌၊ ခေတ္တေသု - လယ်တို့၌၊ ပါသေစ – တို့ကိုရင်း၊ အဒု ဟလပါသာဏာဒီနိစ – တို့ကိုရင်း၊ ကရောန္တိ - ပြုတတ်ကြကုန်၏၊ (ကိံ– အဘယ်သို့ကြံ၍ ပြုကြကုန်သနည်း၊ မံသံ- အသားကို၊ ခါဒန္တာ– ခဲစားကြကုန် လျက်၊ ဝါ-ခဲစားကြရင်း၊ သဿာနိ-ကောက်တို့ကို၊ ရက္ခိဿာမ- စောင့်ကုန် အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ (ကရောန္တိ)၊ သဿကာလေ– ကောက်ကိုစောင့်ရာ အချိန်သည်၊ ဝီတိဝတ္တေ–ကုန်လွန်လသော်၊ တေသု– ထိုလယ်တောစောင့်သူ တို့သည်၊ အနာလယေသု- အာလယ မရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ [ထောင်ထားသော ကျော့ကွင်းတို့၌ တွယ်တာခြင်းမရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။] ပက္ကန္တေသု– ဖဲသွားကုန် လသော်၊ တတ္ထ-ထိုကျော့ကွင်း စသည်တို့၌၊ ဗဒ္ဓံဝါ – ဖွဲ့မိနေသော သတ္တဝါကို သော်ရင်း၊ ပတိတံဝါ - ကျနေသော သတ္တဝါကိုသော်ရင်း၊ မောစေတုံ - လွတ်စေခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။

မိဂဝတ္တုဒွယေပိ – မိဂဝတ္ထု ၂ ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ သူကရဝတ္ထုသု – သူကရဝတ္ထုတို့၌၊ ဝုတ္တသဒိသောယေဝ – ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးဖြတ်နှင့် တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝိနိစ္ဆယော (ဟောတိ)၊ မစ္ဆဝတ္ထုဒွယေပိ – ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ပန-အထူးကား၊ အယံ-ကား၊ ဝိသေသော-တည်း၊ ကုမိန မုခံ–မြှုံးဝကို၊ ဝါ – မြှုံးအပေါက်ကို၊ ဝိဝရိတွာဝါ - ဖွင့်၍သော်ရင်း၊ ပစ္ဆာပုဋကံ - မြှုံးနောက်ပိတ်ကို၊ မုဉ္စိတွာဝါ – ဖြေ၍သော်ရင်း၊ ပဿေန– နံပါး၌၊ ဆိဒ္ဒံ-အပေါက်ကို၊ ကတွာဝါ-သော်ရင်း(တနည်း)ဆိဒ္ဒံ ကတွာဝါ– အပေါက်ဖေါက်၍သော်ရင်း၊ ကုမိနတော-မှ၊ မစ္ဆေ – တို့ကို၊ ပေါထေတွာ– ရိုက်ပုတ်၍၊ ပလာပေန္တဿ – ထွက်ပြေးစေသော ရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဘတ္တသိတ္ထာနိ-ထမင်းလုံးတို့ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြ၍၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်

ရက္ခံ၊ပေ၊ဝဋ္ဋတိ ။ ။မင်း, အမတ်စသော ဆိုင်ရာအစိုးရထံသွား၍ " ကျောင်း အနီး၌ သားကောင်များကို မထောင်ကြဘို့ရန် တားမြစ်ပေးပါ " ဟု အစောင့်အရှောက် တောင်းခြင်းဟူသည်"ထောင်ထားသည်ကို အဖယ်ခိုင်းခြင်း, မထောင်ဘို့ရန် တားမြစ် စေခြင်း " တည်း၊ ထိုသို့တောင်းရာ၌ " မည်သူဟာ ကျောင်းအနီးမှာ ထောင်ထား သည်"ဟု နာမည်ကိုကား မညွှန်ပြရ၊ နာမည်ညွှန်ပြလျှင် ထိုသူ့ကိုဖမ်း၍ဒဏ်တပ်သော် ဘဏ္ဍာဒေယျထိုက်လိမ့်မည်၊ ဒဏ်မတပ်လျှင်ကား အပြစ်မရှိပါ။

www.dhammaransi.com

ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ [ကုမိနမုခံ ဝိဝရိတွာဝါစသော နည်းဖြင့်။] ပလာပေန္တ ဿာပိ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ကုမိနေန-နှင့်၊သဟ၊ ဥဒ္ဓရတောပိ-ထုတ်ဆယ်သော ရဟန်း၏လည်း၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ကေဝလံ - (ပုတ်ခတ်ခြင်း, ထမင်းလုံးပြခြင်း မဘက်) သက်သက်၊ ကုမိနမုခံ-မြုံး၀ကိုမူလည်း၊ [နေခံမှ ဝါကိုလိုက်စေ။] ဝိဝရတိ-အံ့၊ ပစ္ဆာပုင္ရကံ- နောက်ပိတ်ကိုမူလည်း၊ မုဥ္စတိ-အံ့၊ ဆိဒ္ဒံဝါ - ကိုမူလည်း၊ ကရောတိ-အံ့၊ မစ္ဆာပန - ကား၊ အတ္တနော, ဓမ္မတာယ-အားဖြင့်၊ ပလာယန္တိ – ထွက်သွားကုန်အံ့၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ (ဟောတိ)၊ ဧဝံ-သို့၊ [မြုံးပေါက်ဖွင့်ခြင်း စသည်ကို၊] ကတွာ ဘတ္တသိတ္ထာနိ, ဒဿေတိ-ပြအံ့၊ မစ္ဆာ, ဂေါစရတ္ထာယ-စားကျက်အကျိုးငှါ၊ နိက္ခမိတွာ, ပလာယန္တိ-န်အံ့၊ ဘဏ္ဍဒေယျမေဝ-ပင်တည်း။

မုခံ-မြုံးပေါက်ကို၊ အဝိဝရိတွာ-မူ၍ငင်း၊ ပစ္ဆာပုင္ရကံ,အမုဉ္စိတွာ-ငင်း၊ ပဿေန ဆိဒ္ဒံ,အကတွာ-ငင်း၊ ကေဝလံ-(ဖွင့်ခြင်းစသည်မဘက်)သက်သက်၊ ဘတ္တသိတ္ထာနိ, ဒဿေတိ-အံ့၊ မစ္ဆာပန—ကား၊ ဆာတဇ္ဈတ္တာ-ဆာလောင်ခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သီသေန - ဖြင့်၊ ပဟရိတွာ - တိုးဝှေ့၍၊ ဩကာသံ- ထွက်ခွင့်ကို၊ ကတွာ၊ပေ၊ တုစ္ဆကုမိနဿ– အချိးနှိသောမြုံး၏၊ မုခံဝါ-ကိုမူလည်း၊ဝိဝရတိ-ဖွင့်ထားနှင့်အံ့၊ ပစ္ဆာပုင္ရကံဝါ-လည်း၊ မုဥ္စတိ-ဖြေထားနှင့်အံ့၊ ဆိဒ္ဒံဝါ-လည်း၊ ကရောတိ-ပြုထားနှင့်အံ့၊ အာဂတာဂတာ – လာကုန် လာကုန်သော၊ မစ္ဆာ – တို့သည်၊ ဒွါရပ္ပတ္တာ– အပေါက်သို့ ရောက်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပုင္ရက ဆိဒ္ဒေဟိ – နောက်ပိတ် အပေါက်တို့ဖြင့်၊ ပလာယန္တိ-န်အံ့၊ ဘဏ္ဍဒေယျမေဝ-ပင်တည်း၊ တုစ္ဆကုမိနံ– ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဂုမ္ဗေ-ချုံ၌၊ ခိပတိ-ပစ်ချအံ့၊ ဘဏ္ဍဒေယျမေဝ၊ [ထိုမြုံး၌ ဝင်နိုင်သောငါးများ၏ တန်ဘိုးဖြင့်ဘဏ္ဍာစားပေးရမည်။]ဣတိ-အပြီးတည်း။

ယာနေ-ယာဉ်၌၊ ဘဏ္ဍံ–သည်၊ ပီဌေ–၌၊ ထဝိကာယ–နှင့်၊ သဒိသံ-၏၊ [ပီဌဝတ္ထုသို့-စချီသောဝတ္ထု၌ ထဝိကာကို ခိုးပုံနှင့်တူ၏။] မံသပေသိဝတ္ထုမှိ-မံသပေသိဝတ္ထု၌၊ အာကာသေ-၌၊ သစေ ဂဏှာတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဂဟိတဋ္ဌာနမေဝ - ယူအပ်ရာ အရပ်သည်ပင်၊ ဌာနံ - တည်း၊ တံ – ထိုဌာနကို၊ ဆဟိ အာကာရေဟိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ,ဌာနာ စာဝနံ-ကို၊ဝေဒိတမ္ဗံ၊ ဧတ္ထ-၌မံသပေသိဝတ္ထု၌ငင်း၊ ဒါရုပေ၊ဝတ္ထုသုစ-ဒါရုဝတ္ထု, ဂေါပါလကဝတ္ထု,ရဇကဝတ္ထု, သာဋကဝတ္ထု တို့၌ငင်း၊ သေသံ-ကြွင်းသောအစီအရင်ကို၊ အမ္ဗစောရကာဒိ ဝတ္ထုသု-တို့၌၊ ဝုတ္တနယေန ဝိနိစ္ဆိတမ္ဗံ၊ ကုမ္ဘိဝတ္ထုသို့-ကုမ္ဘိဝတ္ထု၌၊ ယော– ရဟန်းသည်၊ သပ္ပိတေလာနိ – ထောပတ် ဆီ အစရှိကုန်သော၊ အပါဒဂ္ဃန

www.dhammaransi.com

ကာနိ-တမတ်မတန်သော ဝတ္ထုတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပုန-ဖန်၊ ဝေံ-ဤသို့၊ နကရိဿာမိ - အံ့၊ ဣတိ - သို့၊ သံဝရေ-စောင့်စည်းမှု၌၊ ဌတွာ- တည်ပြီး၍၊ ဒုတိယဒိဝသာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊ ပုန၊ စိတ္တေ-ယုကြောင်းစိတ်သည်၊ ဥပ္ပန္နေ-သော်၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ ခုရနိက္ခေပံ-ကို၊ကတွာ-၍၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တော-သော်၊ သမ္ဗုမ္ဗိ-သော၊ တံ-ထိုထောပတ် ဆီစသည်ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ-အံ့၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊ နေဝ အတ္ထိ၊ ဒုက္ကဋံဝါ-သို့သော်ငါး၊ ထုလ္လစ္စယံဝါ-သို့သော်ငါး၊ အာပဇ္ဇတိ၊ [တပဲတန်အောက်ဖြစ်လျှင် ဒုက္ကဋ် , တပဲတန်အထက် တမတ်တန် အောက်ဖြစ်လျှင် ထုလ္လစ္စည်းဟူလို။] ပန-ထိုသို့ပင် ပါရာဇိကမကျပါသော်လည်း၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ ဟောတိ၊ အယမ္ပိဘိက္ခု - ဤ သိက္ခာပုဒ်၌ လာသောရဟန်းသည်လည်း၊ ဧဝမေဝ – ဤ အတိုင်းသာ၊ အကာသိ - ပြီ၊ တေန - ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ ဘိက္ခု ပါရာဇိကဿာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ခုရနိက္ခေပံ-ကို၊ အကတွာ-၍၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ-၌၊ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ထောကံ ထောကမ္ပိ-ကိုလည်း၊ ပရိဘုဉ္ဇတော-၏၊ ယသ္မိံ ဒိဝသေ-၌၊ ပါဒဂ္ဃနကံ-တမတ်တန်သည်၊ ပူရတိ-၏၊ တသ္မိံ-ထိုနေ့၌၊ ပါရာဇိကံ၊ သံဝိဒါဝဟာရဝတ္ထုနိ- ဝတ္ထုတို့ကို၊ သံဝိဒါဝဟာရေ- ရ၌ငါး၊ မုဋ္ဌိဝတ္ထုနိ- တို့ကို၊ ဩဒနိယဃရာဒိဝတ္ထူသု- တို့၌ငါး၊ ဒွေ-နှစ်သော၊ ဝိဃာသဝတ္ထုနိ - တို့ကို၊ အမ္ဗစောရကာဒိဝတ္ထူသု - တို့၌ငါး၊ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယနယေန – ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ - နှ၏၊ ဒွေ-နှစ်သော၊ တိဏဝတ္ထုနိ-တိဏဝတ္ထုတို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ-သည်သာ။

အမ္ဗဘာဇာပနာဒိဝတ္ထူသု – အမ္ဗဘာဇာပန အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌၊ တေဘိက္ခူ – ထို အာဂန္တုကရဟန်းတို့သည်၊ [ဤဝတ္ထုများ၌ လာသော ရဟန်းများ။] ပရိစ္ဆိန္နဘိက္ခုကံ - ပိုင်းဖြတ်အပ်သော ရဟန်းရှိသော၊ [ဝိသတိံ သာဒိဝသေန - ပရိစ္ဆိန္နာ ဘိက္ခူ ဧတ္ထာတိ ပရိစ္ဆိန္နဘိက္ခုကံ။] ဧကံ - တခုသော၊ ဂါမကာဝါသံ-ရွာငယ်ကျောင်းတိုက်သို့၊ အဂမံသု-ရောက်သွားကုန်ပြီ၊ တတ္ထ – ထို ကျောင်းတိုက်၌၊ ဘိက္ခူ - အာဝါသိက ရဟန်းတို့သည်၊ ဖလာဖလံ-ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇမာနာပိ-သုံးဆောင်ကြပါကုန် သော်လည်း၊ တေသု-ထို အာဂန္တုကရဟန်းတို့သည်၊ အာဂတေသု - ရောက်လာကုန် လသော်၊

၅၅၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ ။ ။ ထောပတ်စသည်ကို ဇွန်းဖြင့် တခါခပ်၍ သောက်ရာ၌ တမတ် မတန်သော်လည်း နေ့စဉ်သောက်မည် ဟု ကြံ၍ အနည်းငယ်စီ ခပ်သောက်ရာ၌ တမတ်တန် ပြည့်သောအခါ ပါရာဇိက ကျ၏၊ ဤစကားကို ထောက်၍ မီးရထား စသည်ကို တပဲလမ်း၌ ပိုက်ဆံမပေးဘဲ (ဆိုင်ရာကလည်း ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ) နေ့စဉ် စီးလျှင် တမတ်တန် ပြည့်သောအခါ ပါရာဇိကကျ၏–ဟု မှတ်။

www.dhammaransi.com

ထေရာနံ-အာဂန္တုကထေရ်တို့အား၊ ဖလာနိ-တို့ကို၊ ဒေထ-ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ကပ္ပိယကာရကေ- ကပ္ပိယကာရကတို့ကို၊ န အဝေါစုံ-မပြောကြကုန်၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဝါ – ထိုသို့ မပြောခြင်းကြောင့်၊ တေဘိက္ခူ – ထို အာဂန္တုက ရဟန်းတို့သည်၊ သံဃိကံ- သံဃိက သစ်သီးသည်၊ အမှာကံ – ငါတို့အတွက်၊ န ပါပုဏာတိ ကိံ – မရောက်သတဲ့လော၊ ဣတိ – ဤသို့ပြော၍၊ ယဋ္ဌိံ –ကို၊ ပဟရိတွာ-တီး၍၊ ဘာဇာပေတွာ - ဝေဘန်စေ၍၊ တေသံပိ-ထိုအာဝါသိက ရဟန်းတို့အားလည်း၊ ဝဿဂ္ဂေန - ဝါစဉ်ဖြင့်၊ ဘာဂံ– အဖို့ကို၊ ဒတွာ - ၍၊ အတ္တနာပိ - မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ပရိဘုဉ္ဇိံသု - ပြီ၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ နေသံ-ထို အာဂန္တုက ရဟန်းတို့အား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အနာပတ္တိ ဘိက္ခဝေ ပရိဘောဂတ္ထာယာတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ [ပရိဘောဂတ္ထာယာတိ- "သံဃိကပရိဘောဂဝသေန ဂဟဏေတိ ပါဠိသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော" ဤ ပါဠိကြွင်းကိုထည့်၍ ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ-ဟူလို။] တသ္မာ, ဣဒါနိပိ- ယခုခေတ်၌လည်း၊ ယတ္ထ–အကြင်ကျောင်းတိုက်၌၊ အာဝါသိကာ - တို့သည်၊ အာဂန္တုကာနံ-တို့အား၊ နဒေန္တိ-ကုန်၊ဖလဝါရေစ-သစ်သီးဝေရာ အလှည့် အကြိမ်သည်လည်း၊ သမ္ပတ္တေ-သော်၊ အညေသံ–အခြားသော အာဂန္တုက ရဟန်းတို့၏၊ အတ္တိဘာဝံ-ကို၊ ဒိသွာ–မြင်လျက်၊ စောရိကာယ-ခိုးသူ၏ အမှု အရာဖြင့်၊ ဝါ-ခိုးကြောင် ခိုးဝှက်၊ အတ္တနာဝ- မိမိတို့ချည်းသာ၊ ခါဒန္တိ-န်၏၊ တတ္ထ- ထို ကျောင်းတိုက်၌၊ အာဂန္တုကေဟိ - တို့သည်၊ ယဋ္ဌိံ ပဟရိတွာ, ဘာဇေတွာ-၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ [ဤစကားဖြင့် ကထိန်ခေတ်ဝယ် သင်္ကန်း များမှ တပါး အခြားသော သံဃိကပစ္စည်းများကို ဝေချိန်၌ အာဂန္တုရှိလျှင် အာဂန္တုကိုလည်း ပေးရမည်-ဟု သတိပြုပါလေ။]

ပန-ကား၊ ယတ္ထ–အကြင်ကျောင်းတိုက်၌၊ အာဝါသိကာ-တို့သည်၊ရုက္ခေ- တို့ကို၊ ရက္ခိတွာ , ဖလဝါရေ - သစ်သီး ဝေလှည့်သည်၊ သမ္ပတ္တေ - သော်၊ ဘာဇေတွာ ခါဒန္တိ၊[ရောက်လာကြသော အာဂန္တုက ရဟန်းတို့အားလည်း ဝေဘန်၍ စားကြသည်ကို "ဘာဇေတွာ ခါဒန္တိ" ဟု ဆိုသည်။] စတူသု- ကုန်သော၊ ပစ္စယေသု - ပစ္စည်းတို့၌၊ သမ္မာ - စွာ၊ ဥပနေန္တိ–ကပ်ဆောင်ကြ ကုန်၏၊ [အမ္ဗဖလာဒိနိ ဝိက္ကိဏိတွာ စီဝရာဒိသု စတူသု ပစ္စယေသု သမ္မာ ဥပနေန္တိ၊ သစ်သီးကို သင်္ကန်းဖြင့် ဖြစ်စေ ဆွမ်းစသည်ဖြင့်ဖြစ်စေ လဲလှယ်၍ သုံးစွဲကြသည်- ဟူလို။] တတ္ထ- ထိုကျောင်းတိုက်၌၊ အာဂန္တုကာ-တို့သည်၊ အနိဿရာ–အစိုးမရကုန်၊ ယေပိ ရုက္ခာ- တို့ကိုလည်း၊ စီဝရတ္ထာယ-ငှါ၊ နိယမေတွာ-မှတ်သားပြီး၍၊ ဒိန္နာ-ပေးလှူအပ်ကုန်ပြီ။ ["ဤသစ်ပင်က အသီးတို့ကို

www.dhammaransi.com

ကပ္ပိယများက ရောင်း၍ သက်န်းလုပ်ကြပါ”ဟု သက်န်းအကျိုးငှါ သတ်မှတ်၍ လှူအပ်သော သစ်ပင်များ–ဟူလို။] တေသုပိ- ထို သစ်ပင်တို့၌လည်း၊ အာဂန္တုကာ အနိယာမရာ၊ [သင်္ကန်းစသော ပစ္စည်းကို သတ်မှတ်၍ လှူအပ်သော ကြောင့် အာဂန္တုက ရဟန်းများသည် ဝေဘန်၍ စားခြင်းငှါ အစိုးမရကြ။] သေသပစ္စယတ္ထာယ-ကြွင်းသော ပစ္စည်းအကျိုးငှါ၊ နိယမေတွာ, ဒိန္နေသုပိ– လှူအပ်သော သစ်တို့၌သည်း၊ ဧသေဝ နယော၊ ပန - ကား၊ ယေ - အကြင် သစ်ပင်တို့ကို၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊[သင်္ကန်းစသောပစ္စည်းအတွက် ဟု] အနိယမိတာ – မသတ်မှတ်အပ်ကုန်၊ အာဝါသိကာစ - တို့သည်လည်း၊ တေ- ထိုသစ်ပင်တို့ကို၊ ရက္ခိတွာ, ဂေါပေတွာ- လုံခြုံစေ၍၊ စောရိကာယ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ၊ တေသု-ထိုသစ်ပင်တို့၌၊ အာဝါသိကာနံ-တို့၏၊ကတိကာယ-ကတိကဝတ်၌၊ န ဌာတဗ္ဗံ-မတည်ရာ။[အာဂန္တုက ရဟန်းများသည် ခေါင်းလောင်း ထိုးပြီး ဝေဘန်၍စားနိုင်ကြသည်-ဟူလို။] ယေ-အကြင်သစ်ပင်တို့ကို၊ ဖလပရိဘောဂတ္ထာယ - အသီးကို သုံးဆောင်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဒိန္နာ - နှုပြီ၊ အာဝါသိကာပိ-တို့သည်လည်း၊ နေ-ထို သစ်ပင်တို့ကို၊ပေ၊တေသုယေဝ-ထို သစ်ပင်တို့၌သာ၊ တေသံ-ထို အာဝါသိကရဟန်းတို့၏၊ ကတိကာယ-၌၊ ဌာတဗ္ဗံ-ရာ၏။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ –၌၊ စတုန္နံ-နှ်သော၊ ပစ္စယာနံ-တို့ဘို့၊ နိယမေတွာ,ဒိန္နံ-ပေးလှူအပ်သော သစ်သီးကို၊ ထေယျစိတ္တေန,ပရိဘုဉ္ဇန္တော-ကို၊ ဘဏ္ဍံအဂ္ဃါပေတွာ ကာရေတဗ္ဗော၊ ပရိဘောဂဝသေန-ဖြင့်၊ တမေဝ- ထို သစ်သီးကိုပင်၊ ဘာဇေတွာ၊ပေ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ သစ်သီးတို့တွင်၊ ယံ-

တေသံ ကတိကာယ ဌာတဗ္ဗံ။ ။ဘာဇေတွာ န ခါဒိတဗ္ဗန္တိ ဝါ (ဝေဘန်၍ မစားကြရ– ဟူ၍ငှင်း) ဧတ္တကေသု ရုက္ခေသု ဖလာနိ ဂဏှိဿာမာတိ ဝါ (ဤမျှလောက်ကုန်သော သစ်ပင်တို့က အသီးတို့ကို ဆွတ်ယူကြစို့ ဟူ၍ငှင်း) ဧတ္တကာနိ ဖလာနိ ဂဏှိဿာမာတိ ဝါ (ဤမျှလောက်ကုန်သော အသီးတို့ကို ယူကြစို့ ဟူ၍ငှင်း) ဧတ္တကာနံ ဒိဝသာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဂဏှိဿာမာတိ ဝါ (ဤနေ့ ဤရက် အတွင်း၌ ယူကြစို့ဟူ၍ငှင်း) န ကိဉ္စိ ဂဏှိဿာမာတိ ဝါ (အနည်းငယ် တလုံးတလေကိုမျှ မယူကြကုန်အံ့ ဟူ၍ငှင်း) ဧဝံကတာယ အာဝါသိကာနံ ကတိကာယ အာဂန္တုကေဟိ ဌာတဗ္ဗံ။

စတုန္နံပစ္စယာနံ ။ ။ မဟာအဋ္ဌကထာ၌ “ အနိယာမရာ ” ဟူသောစကားဖြင့် ပြအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုပင် မဟာပစ္စရိ၌ “ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ ” စသည်ဖြင့် အကျယ်ပြသည်၊ ဘဏ္ဍဒေယျဉ္စာတိ-တိုင်အောင် မဟာပစ္စရိစကားတည်း၊“ပရိဘောဂ ဝသေနေဝ တံ ”၌ ဧဝကို “ တမေဝ ” ဟု တံ၌ ရွှေ့၊ စတုပစ္စယအတွက် သတ်မှတ်၍ လှူထားသော ထို သစ်သီးစသည်ကိုပင် သုံးဆောင်စားသောခြင်းအားဖြင့် ဝေစားလျှင် ဘဏ္ဍဒေယျ–ဟူလို။

www.dhammaransi.com

အကြွင်သစ်သီးကို၊ သေနာသနတ္ထာယ- ၄ါ၊ နိယမိတံ- ပြီ၊ တံ-ထိုသစ်သီးကို၊ ပရိဘောဂဝသေနေဝ – လျှင်၊ ဘာဇေတွာ, ပရိဘုဥ္ဇန္တဿ– ၏၊ ထုလ္လစ္စယဥ္စ– သည်၎င်း၊ ဘဏ္ဍဒေယျဥ္စ-သည်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။

ဩဒိဿ - ရည်စူး၍၊ စီဝရတ္ထာယ, ဒိန္နံ- လှူအပ်သောသစ်သီးကို၊ စီဝရေယေဝ–၌သာ၊ ဥပနေတဗ္ဗံ– ကပ်ဆောင်ထိုက်၏၊ ဒုဗ္ဘိက္ခံ– ထမင်း၏ မရှိခြင်းသည်၊ ဝါ - ဝတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ပိဏ္ဍပါတေန - ဖြင့်၊ သစေ ကိလမန္တိ – အကယ်၍ ပင်ပန်းကုန်အံ့၊ [ဒုဗ္ဘိက္ခံဟောတိကိုပင် ပိဏ္ဍပါတေန ကိလမန္တိ-ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။]စီဝရံပန-သည်ကား၊ ဝါ-ကိုကား၊ သုလဘံ-လွယ်ကူစွာရအပ်သည်၊ ဝါ-ရလွယ်သည်၊ (သစေ ဟောတိ)၊ (ဧဝံသတိ)၊ သံဃသုဋ္ဌုတာယ-သံဃာ၏ ကောင်းပါသည်ဟု ဝန်ခံနိုင်သည်၏အဖြစ်အကျိုး၄ါ၊အပလောကနကမ္မံ-အပလောကနကံကို၊ ကတွာ, ပိဏ္ဍပါတေပိ – ၌လည်း၊ ဥပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ [သင်္ကန်းက ပေါများ၍ ဆွမ်းက ရှားပါးနေလျှင် သံဃာ အများက “ သင်္ကန်းအစား ဆွမ်းရလျှင် ကောင်းသားဘဲ ” ဟု ဝန်ခံနိုင်ဘို့ရာ အပလောကနကံ ပြုပြီးလျှင် ဆွမ်းဖြစ်အောင် စီမံ၍ စားကောင်း၏- ဟူလို။] သေနာသနေန(ဝါ)- ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဂိလာနပစ္စယေန ဝါ - ဂိလာန ပစ္စည်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ကိလမန္တေသု - ကုန်လသော်၊ပေ၊တဒတ္ထာယပိ-ထိုကျောင်း,ဆေးအကျိုး၄ါလည်း၊ ဥပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဩဒိဿ, ပိဏ္ဍပါတတ္ထာယ-၄ါ၎င်း၊ ဂိလာနပစ္စယတ္ထာယစ–၄ါ၎င်း၊ ဒိန္နေပိ-လှူအပ်သောသစ်သီး၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

ပန - ကား၊ ဩဒိဿ - ရည်စူး၍၊ သေနာသနတ္ထာယ - ၄ါ၊ ဒိန္နံ - ပေးလှူအပ်သောဘဏ္ဍာသည်၊ ဂရုဘဏ္ဍံ-ဂရုဘဏ်သည်၊ ဟောတိ၊တံ-ထိုဘဏ္ဍာကို၊ ရက္ခိတွာဝါ ဂေါပေတွာဝါ , တဒတ္ထမေဝ - ထို ကျောင်းအကျိုး၄ါသာလျှင်၊ ဥပနေတဗ္ဗံ ၊ပေ၊ ဘိက္ခူ ပိဏ္ဍပါတေန , (သစေ) န ယာပေန္တိ - အကယ်၍ မမျှတကုန်အံ့၊ ဣဓ-ဤကျောင်း၌၊ ဝါ-ဤနိုင်ငံ၌၊ [ဣဓာတိ ဧတသ္မိံ ဝိဟာရေ, ရဋ္ဌေဝါ။] ရာဇရောဂစောရဘယာဒီဟိ- မင်းဘေး,ရောဂါဘေး,သူပုန်ဘေး အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ အညတ္ထ–အခြားအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တာနံ–ကုန်လသော်၊ ဝိဟာရာ-တို့သည်၊ ပလုဇ္ဇန္တိ–ပျက်စီးတတ်ကုန်၏၊ တာလ နာဠိကေရာဒိကေ–ထန်းသီး, အုန်းသီးအစရှိသည်တို့ကို၊ ဝိနာသေန္တိ-ဖျက်ဆီးကြကုန်၏၊ သေနာသနပစ္စယံ ပန-ကျောင်း, ကျောင်းအတွက် သတ်မှတ်ထားအပ်သော ပစ္စည်းကိုကား၊ [“ ကျောင်းကို၎င်း , ကျောင်းအတွက် သတ်မှတ်ထားအပ်သော ပစ္စည်းကို၎င်း ” ဟု ဖွင့်၏၊ သေနာသန တပုဒ်ကြေ။] နိဿာယ ယာပေတုံ

www.dhammaransi.com

သက္ကာ ဟောတိ၊ ဝေရုပေ-သော၊ ကာလေ-၌၊ သေနာသနံ-ဂရုဘဏ်ဖြစ်သော ကျောင်းကို၊ ဝိသဇ္ဇေတွာပိ - စွန့်လွှတ်၍လည်း၊ သေနာသန ဇဂ္ဂနတ္ထာယ- ကျောင်းကိုစောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ပရိဘောဂေါ- ကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ အနုညာတော - ပြီ၊ တသ္မာ , ဧကံဝါ - တကျောင်းသော်လည်း ဖြစ်သော၊ ဒွေဝါ-နှစ်သော၊ဝရသေနာသနာနိ-ကောင်းသော ကျောင်းတို့ကို၊ ထပေတွာ- ချန်ထား၍၊ ဣတရာနိ-အခြားသော ကျောင်းတို့ကို၊ လာမကကောဋ္ဌိယာ- ညံ့သော ကျောင်းအပိုင်းအခြားဖြင့်၊ ဝါ - ညံ့သော ကျောင်းမှစ၍၊ ဝိဿဇ္ဇ ပါတတ္ထာယ ဝိသဇ္ဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန - ထိုသို့ပင် အပ်ပါသော်လည်း၊ မူလ ဝတ္ထုစ္ဆေဒံ- အရင်းမူလ ဝတ္ထုပြတ်သွားသည်ကို၊ ကတွာ န ဥပနေတဗ္ဗံ။

ပန-ကား၊ ယော အာရာမော - အကြင်ခြံကို၊ စတုပ္ပစ္စယတ္ထာယ- ပစ္စည်း ၄ ပါးအကျိုးငှါ၊ နိယမေတွာ - သတ်မှတ်၍၊ ဒိန္နော - လှူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ - ထိုခြံ၌၊ အပလောကနကမ္မံ , န ကာတဗ္ဗံ -မပြုအပ်၊ ဝါ - ပြုဘွယ်မလို၊ ပန- အန္ဒယကား၊ ယေနပစ္စယေန- အကြင်ပစ္စည်းဖြင့်၊ ဦနံ-ယုတ်လျော့၍၊ ဝါ- လိုနေ၍၊ တဒတ္ထံ-ထို လိုနေသော ပစ္စည်းအကျိုးငှါ၊ ဥပနေတုံ - ကပ်ဆောင် ခြင်းငှါ၊ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊အာရာမော-ကို၊ ဇဂ္ဂိတဗ္ဗော-ထိုက်၏၊ ဝေတနံ-လစာ ရိက္ခာကို၊ ဒတွာပိ -ပေး၍လည်း၊ ဇဂ္ဂါပေတုံ - အငှါးစောင့်ရှောက်စေခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ကား၊ ယေ - အကြင်လူတို့သည်၊ ဝေတနံ လဘိတွာ, အာရာမေ ယေဝ - ခြံ၌သာ၊ ဂေဟံ ကတွာ, ဝသန္တာ - နေကုန်လျက်၊ ရက္ခန္တိ - နိ၏၊ တေ-ထို လူတို့သည်၊ အာဂတာနံ - ကြွလာကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ - တို့အား၊ နာဠိကေရံဝါ- အုန်းသီးကိုသော်၎င်း၊ တာလပက္ကံဝါ- ထန်းသီးမှည့်ကိုသော် ၎င်း၊ စေ ဒေန္တိ-အကယ်၍ပေးလှူကုန်အံ့၊ ဇဝံသတိ-ဤသို့ပေးလှူကုန်လသော်၊ ယံ-အကြင်သစ်သီးကို၊ တေသံ-ထို ခြံစောင့်တို့အား၊ သံဃေန-သံဃာသည်၊ အနုညာတံ- သည်၊ဟောတိ၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ပြော၍ ခွင့်ပြုအပ်သနည်း၊)

လာမကကောဋ္ဌိယာ။ ။ လာမကံ အာဒိံ ကတွာ၊ လာမကတော ပဋ္ဌာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ထိုသို့ အညံ့ဆုံးကျောင်းမှစ၍ တကျောင်းစီ စွန့်ရာ၌လည်း တကျောင်း တကျောင်းတွင် အညံ့ဆုံးဖြစ်သော အမိုးမြက် (သက်ကယ်) မှ စ၍စွန့်ပါ၊ ထိုကိုစွန့်၍ ဆွမ်းမလောက်သေးလျှင် တစ တစ ကောင်းတာကို စွန့်ပါ၊ ကျောင်းအသုံးအဆောင် ပရိက္ခရာကိုစွန့်ရာ၌လည်း အညံ့ကစ၍စွန့်ပါ-ဟူလို။

မူလဝတ္ထုစ္ဆေဒံ ကတွာ။ ။"ကျောင်းတွေ အားလုံးကုန်အောင်တော့ မစွန့်ပါနှင့်" ဟု ဂဏ္ဌိပုဒ် ၃ စောင်၌ အဓိပ္ပါယ်ဆို၏၊ " ကျောင်းမြေများကိုတော့ မစွန့်ပါနှင့် " ဟု သာရတ္ထဋီကာဆရာက ဆိုချင်သည်။

www.dhammaransi.com

ဒိဝသေ ဒိဝသေ – နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊ ဇွေကာနာမ – ဤမျှလောက် မည်သော အသီးကို၊ ခါဒထ – ခဲစားကြကုန်တော့၊ ဣတိ - ဤသို့ပြော၍၊ (အနုညာတံ ဟောတိ)၊ [တနေ့၌ သင့်အတွက် အသီးမည်မျှစားနိုင်၏–ဟု ခွင့်ပြုထားအံ့–ဟူလို။] တဒေဝ-ထိုမျှလောက် ခွင့်ပြုအပ်သော အသီးကိုသာ၊ တေ - ထို ခြံစောင့်တို့သည်၊ ဒါတုံ-ပေးခြင်းငှါ၊ ဝါ-ပေးခွင့်ကို၊ လဘန္တိ-နိ၏၊ တတော-ထိုခွင့်ပြုအပ်သောအသီးထက်၊ ဥတ္တရိ-အလွန်၊ တေသံ - ထိုခြံစောင့်တို့သည်၊ ဒဒန္တာနံပိ- ပေးပါကုန်သော်လည်း၊ ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

ပန - ကား၊ ယော– အကြင် ဒါယကာသည်၊ အာရာမံ- ကို၊ ကေဏိယာ-ဝယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဂဟေတွာ - ယူပြီး၍၊ [ခြံရှိ သစ်သီးအားလုံးကို ဝယ်ယူပြီး၍၊] သံဃဿ–၏၊ စတုပ္ပစ္စယတ္ထာယ- ငှါ၊ ကပ္ပိယဘဏ္ဍမေဝ - အပ်သော ဘဏ္ဍာကိုသာ၊ ဒေတိ- ၏၊ အယံ- ဤသူသည်၊ [ခြံရှိသစ်သီးအားလုံး ဝယ်ယူထားသူသည်-ဟူလို၊] ဗဟုကမ္ပိ–များသောအသီးကိုလည်း၊ ဒါတုံ လဘတိ၊ စေတိယဿ - အား၊ ပဒီပတ္ထာယဝါ - ဆီမီးအကျိုးငှါသော်၎င်း၊ ခဏ္ဍဖုလ္လ ပဋိသင်္ခရဏတ္ထာယဝါ-ကျိုးပေါက်ပဲ့ရွဲ့သော အရပ်ကို ပြင်ဆင်ခြင်းအကျိုးငှါ သော်၎င်း၊ ဒိန္နော - သော၊ အာရာမော-ကို၊ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗော-၏၊ ဝေတနံ-ကို၊ ဒတွာပိ, ဇဂ္ဂါပေတဗ္ဗော-၏၊ ပန- ဆက်၊ ဧတ္တ-ဤခြံ၌၊ ဝေတနဥ္စ - ကိုလည်း၊ စေတိယသန္တကမ္ပိ - စေတီ၏ ဥစ္စာကို၎င်း၊ သံဃသန္တကမ္ပိ - ကို၎င်း၊ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ [ဤ စကားနှင့်စပ်၍ ဓမ္မသန္တကဖြင့် ဗုဒ္ဓပူဇာကို၎င်း, ဗုဒ္ဓသန္တကဖြင့် ဓမ္မပူဇာကို၎င်း ပြုကောင်း- မပြုကောင်း ပြဿနာထုတ်ပြီးလျှင် ဘုရားရှင်မှာ "ဓမ္မကာယ" ဟုလည်း အမည်တော်ရှိသောကြောင့် အပ်၏ – ဟု ဆုံးဖြတ်ကြသည်။] တေမ္ပိအာရာမံ - ဤ စေတီအားလှူအပ်သော ခြံကိုလည်း၊ ဝေတနေန-ဖြင့်၊ တတ္ထေဝ - ထိုခြံ၌ပင်၊ ဝသိတွာ– ၍၊ ရက္ခန္တာနဥ္စ - စောင့်ရှောက်ကုန်သော ခြံစောင့်တို့၏၎င်း၊ ကေဏိယာ –ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ, ကပ္ပိယဘဏ္ဍ ဒါယကာနဥ္စ – အပ်သောဘဏ္ဍာကို ပေးလှူသူတို့၏၎င်း၊ တတ္ထဇာတကဖလ ဒါနံ-ထိုခြံ၌ဖြစ်သောအသီးကို ပေးခြင်းကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အမ္ဗပါလကာဒိဝတ္ထုသု- အမ္ဗပါလကအစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌၊ အနာပတ္တိ၊ ပေ၊ ဒါနေတိဧတ္ထ- ဤပါဠ်၌၊ ကတရံ - အဘယ်မျှလေဒ်သော၊ ဂေါပကဒါနံ– ဂေါပက၏ပေးခြင်းသည်၊ ဝဋ္ဋတိ–အပ်သနည်း၊ ကတရံ - သော၊ (ဂေါပက ဒါနံ) နဝဋ္ဋတိ - နည်း၊ ဣတိ – ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ – မဟာပဒုမထေရ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) မဟာသုမတ္ထေရော–သည်၊အာဟ၊(ကိံ)၊

www.dhammaransi.com

ဘွေကံ-ဤမျှလောက်သော အသီးကို၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ-၌၊ ဂဏှ-ယူတော့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ယံ-အကြင်သစ်သီးသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂေါပကဿ-အား၊ ပရိစ္စဇိတွာ ဒိန္နံ ဟောတိ၊ တဒေဝ – ထို ပိုင်းဖြတ်၍ ပေးအပ်သော သစ်သီး သည်သာ၊ဝဋ္ဋတိ၊တတော-ထိုသစ်သီးထက်၊ ဥတ္တရိ နဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ(အာဟ)၊ ပန - ကား၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော အာဟ၊ (ကိံ)၊ ဂေါပကာနံ – တို့အား၊ ပဏ္ဏံ– စာရွက်သို့၊ အာရောပေတွာ (ဝါ) – တင်၍သော်ငြား၊ [ဘွေကေဟိ ရုက္ခေဟိ ဘွေကမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံတိ – ဤမျှလောက်သော သစ်ပင်တို့မှ ဤမျှ လောက်သာယူရမည်ဟု စာရေး၍။] နိမိတ္တသညံ-အမှတ်သညာကို၊ ကတွာဝါ- သော်ငြား၊ [သင်္ကေတံ ကတွာ–''မည်မျှလောက်ပေးနိုင်၏''ဟု အမှတ်အသား ပြု၍။] ဒိန္နံ-ပေးအပ်သော သစ်သီးသည်၊ အတ္ထိကံ-ရှိသလော၊ ဧတေသံ-ဤ ခြံစောင့်တို့၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ဝိသဇ္ဇကဿ-စွန့်လွှတ်အပ်သောသစ်သီး၏၊ ဝါ-ကို၊ တေ – ဤ ခြံစောင့်တို့သည်၊ ဣဿရာ – အစိုးရတို့တည်း၊ တသ္မာ , ယံ - အကြင်သစ်သီးကို၊ တေ-ထိုခြံစောင့်တို့သည်၊ ဒေန္တိ-န်၏၊ တံ-ထိုသစ်သီးသည်၊ ဗဟုကမ္ပိ-အများသည်လည်း၊ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ (အာဟ)၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ – ၌၊ဝုတ္တံ၊ (ကိံ)၊ မနုဿာနံ-တို့၏၊ အာရာမံဝါ– ကိုငြား၊ အညံ–သော၊ ဖလာဖလံဝါ-ကိုငြား၊ ဒါရကာ-သူငယ်တို့သည်၊ [တေသံ ပုတ္တ နတ္တာဒယော ဒါရကာ၊ အညေပိ ယေကေစိဂေါပကာ ဟောန္တိ၊ တေ သဗ္ဗေ ဝုတ္တာ။] ရက္ခန္တိ- စောင့်ရှောက်တတ်ကုန်၏၊ တေဟိ- ထို အစောင့်တို့သည်၊ ဒိန္နံ-ပေးအပ်သော သစ်သီးသည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ အာဟရာပေတွာပန- ဆောင်စေ၍ကား၊ ဝါ-အယူခိုင်း၍ကား၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

ပန - ကား၊ သံဃိကေ – သံဃာ့ဥစ္စာ၌ငြား၊ စေတိယသန္တကေစ-၌ငြား၊ ကေဏိယာ ဂဟေတွာ, ရက္ခန္တဿဝ-စောင့်ရှောက်သောဒါယကာ၏သာ၊ ဒါနံ – သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဝေတနေန – ဖြင့်၊ ရက္ခန္တဿစ – စောင့်ရှောက်သော ဒါယကာ၏ကား၊ အတ္တနော–၏၊ ဘာဂမတ္တံ–ကို၊ (ဒါနံ) ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ–သို့၊ (ဝုတ္တံ)၊ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ယံ-အကြင်သစ်သီးကို၊ ဂိဟီနံ - တို့၏၊ အာရာမရက္ခကာ– ခြံစောင့်တို့သည်၊ ဘိက္ခူနံ– တို့အား၊ ဒေန္တိ–န်၏၊ တံ-ဤသစ်သီးသည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဘိက္ခုသံဃဿ- ၏၊ အာရာမဂေါပ ကာ- ခြံစောင့်တို့သည်၊ ယံ- အကြင်သစ်သီးကို၊ အတ္တနော- ၏၊ ဘတိယာ– အခဖြင့်၊ ခဏ္ဍေတွာ–ပိုင်းဖြတ်၍၊ ဒေန္တိ– န်၏၊ တံ-ဤသစ်သီးသည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [သူ့အခထဲမှလှူလျှင် အပ်၏၊]ယောပိ-အကြင်လူသည်လည်း၊ ဥပဍ္ဎာရာမံဝါ- ထက်ဝက်သော ခြံကိုသော်ငြား၊ ကေစိဒေဝ – အချို့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊

www.dhammaransi.com

ရက္ခေဝါ- တို့ကိုသော်ငင်း၊ ဘတိံ- ကို၊ လဘိတွာ- ၍၊ ရက္ခတိ၊ တဿာပိ- လူ၏လည်း၊ အတ္တနော-၏၊ ပတ္တရက္ခတော ယေဝ-ရောက်အပ် ရအပ်သော သစ်ပင်မှသာလျှင်၊ ဒါတုံ - ၄ါ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ကေဏိယာ - ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ - ၍၊ ရက္ခန္တဿ ပန-စောင့်ရှောက်သူ၏ကား၊ သဗ္ဗမ္ပိ-အလုံးစုံကိုလည်း၊ (ဒါတုံ) ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ ပန - ဆက်၊ တံ သဗ္ဗံ- ဤ အလုံးစုံသော စကားသည်၊ [အဋ္ဌကထာ ၂ စောင်လုံး၏စကားသည်၊] ဗျဉ္ဇနတော - သဒ္ဒါ အားဖြင့်၊ နာနံ-ထူး၏၊ အတ္ထတော- အားဖြင့်၊ ဧကမေဝ- တမျိုးတည်းသာ တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဓိပ္ပါယံ-ကို၊ ဉတွာ- ၍၊ ဂဟေတဗ္ဗံ- ယူထိုက်၏။

ဒါရုဝတ္ထုမှိ- ၌၊ တာဝကာလိကော အဟံ ဘဂဝါတိ- ဘဂဝါဟူသော စကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) တာဝကာလိကစိတ္တော အဟံ ဘဂဝါတိ - ဘဂဝါ ဟူ၍၊ ဝတ္တုကာမေန - လျှောက်လိုသည်၊ (ဟုတွာ - ၍၊ ဝါ - လျက်၊) ဝုတ္တံ- လျှောက်အပ်ပြီ၊ ["တာဝကာလိကော-တာဝကာလိကစိတ် ရှိပါ၏"ဟု ပါဠိ တော်၌ပေး၊ စိတ္တပုဒ်ကြေသည်-ဟူလို။] တာဝကာလိကစိတ္တောတိ- စိတ္တော ဟူသောပါဠ်၌၊ [ဝုတ္တံ ဟောတိ၌စပ်၊] ပုန, အာဟရိတွာ - ဆောင်၍၊ ဒဿာ မိ - ပေးအံ့၊ (တနည်း) ပုနာဟရိတ္တာ ဒဿာမိ - ပြန်ပေးအံ့၊ အဟံ-တပည့် တော်သည်၊ ဣတိဧဝံ စိတ္တော-ဤသို့သောစိတ် ရှိပါ၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တာဝကာလိကေ အနာပတ္တိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဒါရုဝတ္ထု၌၊ အယံ-ကား၊ ပါဠိမုတ္တက ဝိနိစ္ဆယော-ပါဠိ တော်မှ အလွတ်ဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ သံဃော-သည်၊ ဥပေါသထာ ဂါရံဝါ- ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဘောဇနသာလံဝါ- ဆွမ်းစားကျောင်းမူလည်းဖြစ်သော၊ သံဃိကံ - သော၊ ကမ္မံ - အလုပ်ကို၊ သစေ ကာရေတိ-အကယ်၍ပြုစေအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတော-ထို သစ် အဆောက် အဦးမှ၊ အာပုစ္ဆိတွာ - ပန်ပြော၍၊ တာဝကာလိကံ - ထို သုံးစွဲရာကာလ ပတ်လုံး ယူအပ်သည်မည်လောက်အောင်၊ ဝါ - အခိုက်အတန့်မျှ၊ ဟရိတဗ္ဗံ- ဆောင်ယူနိုင်၏၊[ယထာဝုတ္တ ဥပေါသထာဂါရာဒိကရဏတ္ထာယ ထပိတဒါရု သမ္ဘာရတော၊ အာပုစ္ဆိတွာတိ ကာရကသံဃံ အာပုစ္ဆိတွာ။] ပန - ဆက်၊ သံဃိကော, ယောဒဗ္ဗသမ္ဘာရော- အကြင် သစ်သားအဆောက်အဦးသည်၊ အဂုတ္တော- မလုံခြုံစေအပ်သည်၊ (ဟုတွာ) ဒေဝေ - မိုးယိုးသည်၊ ဝဿန္တေ- ရွာလသော်၊ တေမေတိ- စိုစွပ်၏၊ အာတပေန-နေပူကြောင့်၊ သုက္ခတိ-ခြောက်၏၊ တံ သဗ္ဗမ္ပိ-ထို အလုံးစုံသော သစ်သားအဆောက်အဦးကိုလည်း၊ အာဟရိတွာ- ဆောင်၍၊ [အနာပုစ္ဆိတွာပိ တာဝကာလိကံ အာဟရိတွာ - သံဃာကို မပန်

www.dhammaransi.com

ဘဲလည်း အခိုက်အတန့်မျှဆောင်ယူ၍၊] အတ္တနော, အာဝါသေ–ကျောင်း၌၊ ကာတုံ– ၄ါ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ သံဃော– ကို၊ ဝါ– သည်၊ အာဟရာပေန္တော– ပြန်၍ ဆောင်စေလသော်၊ အညေန-သုံးအပ်ပြီးသောသစ်သားမှ အခြားသော၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေန ဝါ-သစ်သားအဆောက်အဦးဖြင့် သော်၎င်း၊ မူလေန ဝါ-တန်ရာတန်ဖိုးဖြင့်သော်၎င်း၊ သညာပေတဗ္ဗော–နားလည်စေထိုက်၏၊ ဝါ- အစားပြန်ပေးထိုက်၏၊ [အစားပေးခြင်းကိုပင် " သညာပန " ဟု ဆို၏၊ သံဃာက မဆောင်စေ သော်လည်း အစားပေးရမည်သာ၊ အဟရာပေန္တောတိ ဣဒံ အနာဟရာပေန္တေပိ ဒါတဗ္ဗမေဝ။] သညာပေတုံ-သိစေခြင်းငှါ၊ ဝါ-အစားပေးခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-စွမ်းနိုင်သည်၊ စေ နဟောတိ-အံ့၊(ဇဝံသတိ)၊ဘန္တေ-တို့၊ သံဃိကေန–သံဃာ့ဥစ္စာဖြင့်၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသောကျောင်းကို၊ သံဃိက ပရိဘောဂေန-သံဃာ့ပစ္စည်းကို သုံးစွဲနည်းဖြင့်၊ ဝဠဉ္ဇထ–သုံးစွဲကြပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-လျှောက်ရာ၏၊ သေနာသနဿပန-ကျောင်း၏ကား၊ ဝါ-ကိုကား၊ အယမေဝဘိက္ခု-ဤရဟန်းသည်သာ၊ ဣဿရော– အစိုးရသူတည်း၊ [သူ့ကို အခြားရဟန်းများကဲ့သို့ တခေရာစာ ပေးထားရမည်၊ သတင်းငယ်ဖြစ်သော်လည်း သူ့ကို ထိုကျောင်းမှ ထွက်သွားစေဘွယ်မလို – ဟူလို၊] ပါသာဏတ္ထမ္ဘော ဝါ–ကျောက်တိုင်သည်သော်၎င်း၊ ရုက္ခတ္ထမ္ဘော ဝါ-သစ်သားတိုင်သည် သော်၎င်း၊ ကဝါဋံ ဝါ–တံခါးရွက်သည်သော်၎င်း၊ ဝါတပါနံ ဝါ–လေသောံပြူတင်းသည်သော်၎င်း၊ သစေ နပ္ပဟောတိ-အကယ်၍မလောက်အံ့၊ [ကျောင်းဆောက်ရာ၌ မလောက်အံ့။] (ဇဝံသတိ)၊ သံဃိကံ – သံဃာ့ဥစ္စာကို၊ တာဝကာလိကံ - အခိုက်အတန့်မျှ၊ အာဟရိတွာ - ပြီး၍၊ ပဋိပါကတိကံ - ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်းဖြစ်သည်ကို၊ ကာတုံ၊ [အစားပြန်ပေးမှုကိုပြုခြင်းငှါ–ဟူလို။] ဝဋ္ဋတိ၊ အညေသုပိ-ကုန်သော၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေသု–တို့၌၊ ဧသ နယော၊ ဣတိ- ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ပါဠိမုတ္တက ဝိနိစ္ဆယော–တည်း။)

ဉဒကဝတ္တုသ္မိံ – ဉဒကဝတ္တု၌၊ ယဒါ, ဉဒကံ - သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဒုလ္လဘံ– ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ယောဇနတောပိ-တယူဇနာမှ၎င်း၊ အဍ္ဎယောဇနတောပိ – ယူဇနာဝက်မှ၎င်း၊ အာဟရိယတိ – ဆောင်ယူအပ်၏၊ [ဒုလ္လဘံကို ထပ်ဖွင့်သည်၊] ဝေရူပေ-သော၊ ပရိဂ္ဂဟိတဉဒကေ - သိမ်းဆည်းအပ်သောရေရှိရာအခါ၌၊ အဝဟာရော (ဟောတိ)၊ အာဟာရိယတော ဝါ– အဝေးမှဆောင်ယူအပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပေါက္ခရဏီအာဒီသု-ရေကန်အစရှိသည်တို့၌၊ ဌိတတော ဝါ – တည်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ယတောပိ– အကြင် ရေမှလည်း၊ ကေဝလံ - မဟာပရိဘောဂမဘက် သက်သက်၊ ယာဂု

www.dhammaransi.com

ဘတ္တံ– ယာဂုထမင်းကို၊ သမ္ပါဒေန္တိ - ပြီးစေကြကုန်၏၊ ဝါ - ချက်ကြကုန်၏၊ ပါနီယ ပရိဘောဂဇ္ဇ - သောက်ရေ သုံးရေကိုလည်း၊ ကရောန္တိ- နှ်၏၊ အညံ့- သော၊ မဟာပရိဘောဂံ – များများစားစား သုံးစွဲခြင်းကို၊ န (ကရောန္တိ)၊ [ရေချိုးခြင်းစသည်ကို မပြုကြ–ဟူလို။] တမ္ပိ-ထိုသံဃိကရေကိုလည်း၊ ထေယျ စိတ္တေန ဂဏှတော အဝဟာရော (ဟောတိ)၊ ပန- ကား၊ ယတော- အကြင် ရေကန်မှ၊ ဇော (ယင်္ဂ)ဝါ– ရေတအိုးစာကိုသော်ငင်း၊ ဒွေ ယင္ဂေဝါ–ရေ ၂ အိုးစာတို့ကိုသော်ငင်း၊ ဂဟေတွာ, အာသန်– ကို၊ ဓောဝိတုံ – ဆေးခြင်း ငှါငင်း၊ စီဝရံ-ကို၊ ဓောဝိတုံ-ဖွတ်ခြင်းငှါငင်း၊ ဗောမိရုက္ခေ- တို့ကို၊ သိဥ္စိတုံ- လောင်းခြင်းငှါငင်း၊ ဥဒကပူဇံ- ရေဖြင့်ပူဇော်မှုကို၊ ကာတုံ - ငင်း၊ [စေတိယ ဋ္ဌာနေသု- စေတီတော်ရှိရာအရပ်တို့၌၊ ဥဒကသိဥ္စနံ-ရေသပ္ပါယ်ခြင်း။] ရဇနံ- ဆိုးရည်ကို၊ ပစိတုံ-ငင်း၊ လဗ္ဘတိ၊ တတ္ထ-ထိုရေကန်စသည်တို့၌၊ သံဃဿ-၏၊ ကတိကဝသေနေဝ– ကတိကဝတ်၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပဋိပဇ္ဇိတမ္ဗံ-ပြုကျင့် ရာ၏၊ အတိရေကံ-ကို၊ ဂဏှန္တော – ယူသောရဟန်းကိုငင်း၊ မတ္တိကာဒီနိ– တို့ကို၊ ထေယျစိတ္တေန–ဖြင့်၊ [ပျက်စီးစေလိုသောစိတ်ဖြင့်။] ပက္ခိပန္တော ဝါ– ထည့်သောရဟန်းကိုငင်း၊ ဘဏ္ဍံ အဂ္ဃါပေတွာ ကာရေတဗ္ဗော၊ အာဝါသိ ကာ, ကတိကဝတ္တံ – ကို၊ ဒဠှံ – တင်းကြပ်စွာ၊ သစေ ကရောန္တိ၊ အညေသံ– အခြားရဟန်းတို့အား၊ ဘဏ္ဍကံ-ဘဏ္ဍာကလေးကို၊ ဓောဝိတုံဝါ-ငင်း၊ ရဇိ တုံဝါ-ငင်း၊ (သစေ) နဒေန္တိ၊ အတ္တနာပန- မိမိတို့ကား၊ အညေသံ- အခြား သော အာဂန္တုကရဟန်းတို့သည်၊ အပဿန္တာနံ– နှစဉ်၊ ဂဟေတွာ, သဗ္ဗံ– အလုံးစုံသောဖွတ်မှု ဆိုးမှုစသည်ကို၊(သစေ)ကရောန္တိ၊ (ဓဝံသတိ)၊ တေသံ- ထို အာဝါသိကရဟန်းတို့၏၊ ကတိကာယ - ၌၊ န ဌာတဗ္ဗံ- မတည်ရာ၊ ဝါ– တည်ဘွယ်မလို၊ယတ္တကံ-အကြင်မျှလောံသောပစ္စည်းကို၊ တေ-ထိုအာဝါသိက ရဟန်းတို့သည်၊ ဓောဝန္တိ- ဆေးလျှော်ကြကုန်၏၊ တတ္တကံ - ထိုမျှလေံသော ပစ္စည်းကို၊ ဓောဝိတဗ္ဗံ- နိုင်၏၊ သံဃဿ-၏၊ ဒွတ္တိသော-နှ်သော၊ ပေါက္ခရဏိ ယောဝါ- တို့သည်သော်ငင်း၊ ဥဒကသောဏ္ဍိယောဝါ- ရေအိုင်တို့သည်သော်

ယတောပိ၊ ပေ၊ သမ္ပါဒေန္တိ။ ။ယောဇနာ၌ "ယတောပိ (ဥဒကတော) သမ္ပါ ဒေန္တိ"ဟု ငင်း, "အာဟာရိယတောဝါ ဋ္ဌိတတောဝါတိ ပဒဒွယံ ယတောတိ ပဒဿ ဝိသေသနံ"ဟုငင်း ရှိသောကြောင့် ထိုအတိုင်း အနက်ပေးသည်၊ "အာ+ ဟရ—ဏျ" ဖြစ်၍ "အာဟာရိယတော"ဟု ဟာဌ် ဝုဒ္ဓိရှိရမည်၊ "အာဟာရေန-ဆောင်ယူခြင်းဖြင့်+ နိဗ္ဗတ္တံ– ဖြစ်စေအပ်သောရေတည်း၊ အာဟာရိမံ–ရေ"ဟု ကြံ၍ "အာဟာရိမတော" ဟု ရှိသောပါဌ်၌လည်း အာဌ် ဝုဒ္ဓိပင်၊ " ဆောင်အပ်" ဟူသည် ယူဇနာဝက် စသည် ဝေးသောခရီးမှ ခဲယဉ်းစွာ ဆောင်ယူအပ်ခဲ့သော ရေတည်း။

www.dhammaransi.com

ၐင်း၊ သစေ ဟောန္တိ၊ ယေ-ဤရေကန်၌၊ ဝါ-ဤရေအိုင်၌၊ နှာယိတဗ္ဗံ-ရေချိုးရာ၏၊ ဣတော - ဤရေကန်မှ၊ ပါနီယံ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ဣဓ – ဤရေကန်၌၊ သဗ္ဗပရိဘောဂေါ- အလုံးစုံ သုံးစွဲခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော၊ ဣတိ-သို့၊ ကတိကာစ-ကိုလည်း၊ ကတာ – သည်၊ (သစေ ဟောတိ)၊ (ဝေံသတိ)၊ ကတိကဝတ္တေနေဝ,သဗ္ဗံ-ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏၊ ဝါ-ပြုရမည်၊ ယတ္ထ-အကြင်ကျောင်းတိုက်၌၊ ကတိကာ နတ္ထိ၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်းတိုက်၌၊ သဗ္ဗပရိဘောဂေါ- အလုံးစုံသော သုံးစွဲခြင်းသည်၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

မတ္တိကာဝတ္ထုသ္မိံ – မတ္တိကာဝတ္ထု၌၊ ယတ္ထ – အကြင်အရပ်၌၊ မတ္တိကာ-မြေညက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒုလ္လဘာ-သည်၊ဟောတိ၊ နာနပ္ပကာရာ- အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဝဏ္ဏမတ္တိကာဝါ – အဆင်းရှိသောမြေညက်တို့ကိုမူလည်း၊ အာဟရိတွာ – ဆောင်ယူ၍၊ ထပိတာ - ထားအပ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ - ထိုအရပ်၌၊ ထောကာပိ - အနည်းငယ်လည်းဖြစ်သော မြေညက်သည်၊ [ပိသဒ္ဒါ ဂရဟာဇောတက။] ပဉ္စမာသကံ - ၅ ပဲကို၊ အဂ္ဃတိ-ထိုက်တန်၏၊ တသ္မာ, တဿ-ထိုရဟန်း၏၊[ပ'ဋိတော်၌လာသော ရဟန်း၏-ဟူလို။] ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ သံဃိကေ-သံဃာ့ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ကမ္မေ-အလုပ်သည်ၐင်း၊ စေတိယကမ္မေစ-စေတီ၏အလုပ်သည်ၐင်း၊ နိဋ္ဌိတေ-သော်၊ သံဃံ, အာပုစ္ဆိတွာဝါ- ပန်ပြော၍သော်ၐင်း၊ တာဝကာလိကံဝါ-အခိုက်အတန့်သော်ၐင်း၊ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ သုဓာယပိ–အင်္ဂတေ၌ၐင်း၊ စိတ္တကမ္မဝဏ္ဏေသုပိ-ဆန်းကြယ်စွာပြုကြောင်းဖြစ်သော အဆင်းတို့၌ၐင်း၊ ဧသေဝနယော၊ တိဏဝတ္ထုသု – တိဏဝတ္ထုတို့၌၊ ဈာပိတ တိဏေ – မီးလောင်စေအပ်သော မြက်၌၊ ဝါ-မီးရှို့အပ်သောမြက်၌၊ ဌာနာစာဝနဿ-ဌာနာစာဝန၏၊ အဘာဝါ - မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပန – ထိုသို့ပင် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သာ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ ဟောတိ၊ သံဃော – သည်၊ တိဏဝတ္ထုံ- မြက်ခင်းကို၊ [သက်ငယ်မြက်ပေါက်ရာ မြက်ခင်းကိုဆိုလိုသည်။] ဇဂ္ဂိတွာ-စောင့်ရှောက်၍၊ သံဃိကံ-သော၊ အာဝါသံ-ကျောင်းကို၊ ဆာဒေတိ-မိုး၏၊ ပုန-တဖန်၊ ဝါ-နောက်ထပ်၊ ကဒါစိ-တရံတခါ၌၊ ဇဂ္ဂိတုံ, နသက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်အံ့၊ [အခွင့်အခါ မသင့်၍ မစောင့်ရှောက်နိုင်အံ့-ဟူလို။] အထ-ထိုအခါ၌၊ အညော စေ, ဘိက္ခု – သည်၊ ဝတ္တသီသေန- ကျင့်ဝတ်ကိုအဦးပြုသဖြင့်၊ ဇဂ္ဂတိ- အံ့၊ [ကေဝလံ သဒ္ဓါယ၊ န ဝေတနာဒိ အတ္ထာယ - သဒ္ဓါတရားဖြင့် စောင့်ရှောက်မှုကို "ဝတ္တသီသ" ဟု ဆိုလိုသည်။] တံ- ဤမြက်ခင်းသည်၊ သံဃဿေဝ-သံဃာ၏ဥစ္စာသာတည်း၊(ဝတ္တသီသေန-ဖြင့်၊)

www.dhammaransi.com

နော စေ ဇဂ္ဂတိ- အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ သံယေန-သည်၊ ဧကော ဘိက္ခု၊ဝတ္တဗ္ဗော- ပြောဆိုထိုက်၏၊ (ကိံ)၊ ဇဂ္ဂိတွာ - ၍၊ ဒေဟိ - ပေးပါလော့၊ [တစုံတခု ပေးခြင်းကို ရည်ရွယ်၍"ဒေဟိ"ဟု ဆိုသည် မဟုတ်၊ အစောင့်ခိုင်းခြင်းကိုပင် "ဇဂ္ဂိတွာ ဒေဟိ" ဟု ဆိုသည်။] ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗော)၊ သော - ထို ရဟန်းသည်၊ ဘာဂံ - မိမိ၏ အဖို့ကို၊ စေ ဣစ္ဆတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘာဂံ-ကို၊ ဒတွာပိ ဇဂ္ဂါ ပေတဗ္ဗော - စောင့်ရှောက်စေထိုက်၏၊ ဘာဂံ - ကို၊ သစေ ဝဍ္ဎေတိ - အကယ်၍ တိုးစေအံ့၊ (တိုး၍တောင်းအံ့၊)ဒါတဗ္ဗမေဝ-ပေးရမည်သာ၊ ဝဍ္ဎေတိယေဝ- ထပ်၍ပင် တိုးတောင်းပြန်အံ့၊ [ရမှန်းသိ၍ ထပ်ပြီး တိုးတောင်းလျှင် - ဟူလို၊] ဂစ္ဆ-သွားပါလော၊[နှင်ထုတ်သည် မဟုတ်,"သွား၍စောင့်ရှောက်ပါ" ဟု ဆိုလိုသည်။] ဇဂ္ဂိတွာ, သဗ္ဗံ-ကို၊ ဂဟေတွာ, အတ္တနော-၏၊ သန္တကံ - သော၊ သေနာသနံ- ကို၊ ဆာဒေဟိ - မိုးပါလော၊ ဣတိ — သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ကသ္မာ- နည်း၊ နဋ္ဌေ - (အစောင့်မရှိ၍) ပျက်စီးလသော်၊ အတ္ထော - အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ၊ (တသ္မာ- တည်း၊) ပန-ဆက်၊ ဒဒန္တေဟိ - ပေးသော ရဟန်းတို့သည်၊ သ ဝတ္ထုကံ -တည်ရာ မြေနှင့်တကွ၊ [သဟ ဘူမိယာ။] န ဒါတဗ္ဗံ၊ (ဝတ္ထု - တည်ရာ မြေသည်၊) ဂရုဘဏ္ဍံ - ဂရုဘဏ်သည်၊ ဟောတိ ၊ တိဏမတ္တံပန- မြက်မျှကိုကား၊ ဒါတဗ္ဗံ - နိုင်၏၊ [သက်ကယ်မြက်သည် စောင့်ရှောက်ထားလျှင် ဂရုဘဏ်တည်း၊ ဤ နေရာ၌ကား စောင့်ရှောက်သူမရှိ၍ ဂရုဘဏ် မဟုတ်သောကြောင့် ပေးကောင်းသည်။] တသ္မိံ-ထို ရဟန်းသည်၊ပေ၊ ဆာဒေန္တေ- သော်၊ ပုန သံယော ဇဂ္ဂိတုံ, စေ ပဟောတိ - အကယ်၍ စွမ်းနိုင်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တွံ, မာဇဂ္ဂိ-မစောင့်ရှောက်လင့်တော့၊ သံယော ဇဂ္ဂိဿတိ, ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဣတိ- တည်း။

မဇ္ဈာဒီနိ – မဇ္ဈအစရှိကုန်သော၊ သတ္တ ဝတ္ထူနိ- တို့သည်၊ ပါကဋာနေဝ၊ ပန—ဆက်၊ ပါဠိယံ -ပါဠိတော်၌၊ အနာဂတမ္ပိ-မလာသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ပါသာဏတ္ထမ္ဘံဝါ- ကိုသော်၎င်း၊ ရုက္ခတ္ထမ္ဘံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ အညံ-သော၊ ကိဉ္စိ-သော၊ပါဒဂ္ဂနကံဝါ-တမတ်တန်ကိုသော်၎င်း၊ဟရန္တဿ-၏၊ပါရာဇိက မေဝ - သာတည်း၊ ပဓာနဃရာဒီသု — ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ဆဒ္ဒိတပတိတာနံ-စွန့်ပစ်အပ်ကုန်, ပြိုကျကုန်သော၊ ပရိဝေဏာဒီနံ-ပရိဝုဏ် အစရှိသည်တို့၏၊ ကုဋ္ဋမ္ပိ – ကျောင်း၏ နံရံကိုင်၎င်း၊ ပါကာရမ္ပိ – အကာအရံ တံတိုင်းကို၎င်း၊[ကုဋ္ဋံ တိ-ဂေဟဘိတ္တိံ ၊ ပ'ါကာရံ။]ဘိန္ဒိတွာ-ဖျက်၍၊ ဣဋ္ဌကာ ဒီနိ— အုဋ္ဌ အစရှိသည်တို့ကို၊ အဝဟရန္တဿပိ - ဆောင်ယူသော ရဟန်း၏ လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ကသ္မာ-နည်း၊ သံဃိကံနာမ-သည်၊ ကဒါစိ-၌၊အဇ္ဈာ

www.dhammaransi.com

ဝသန္တိ-စိုးအုပ်၍နေကြကုန်၏၊ ကဒါစိ– ၌၊ နအဇ္ဈာဝသန္တိ – စိုးအုပ်၍မနေကြကုန်၊ တသ္မာ – တည်း၊ ပစ္စန္တေ – တိုင်းပြည်၏ အစွန်အဖျား၌၊ စောရဘယေန- သူပုန်ဘေးကြောင့်၊ ဇနပဒေ-ဇနပုဒ်သည်၊ ဝုဋ္ဌဟန္တေ- ထွက်သွားလသော်၊ ဆဍ္ဍိတဝိဟာရာဒိသု-တို့၌၊ ကိဋ္ဌ-သော၊ ပရိက္ခာရံ-ကို၊ ဟရန္တဿာပိ ဧသေဝနယော၊ ပန–ဆက်၊ ယေ-အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ တတော-ထိုစွန့်ပစ်အပ်သောကျောင်းမှ၊ တာဝကာလိကံ - မျှ၊ ဟရန္တိ - န်၏၊ ပုန , အာဝါသိကေသုစ – တို့သည်လည်း၊ ဝိဟာရန္တေသု – ပြန်နေကုန်လသော်၊ ဘိက္ခူ– အာဝါသိက ရဟန်းတို့သည်၊ အာဟရာပေန္တိ-ပြန်ဆောင်စေကုန်အံ့၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပြန်ပေးရာ၏၊ တတော – ထိုစွန့်ပစ်အပ်သော ကျောင်းမှ၊ အာဟရိတွာ , သေနာသနံ – ကို၊ ကတံ – ပြီးသည်၊ သစေပိဟောတိ - အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊[သာမန္တဂါမဝါသီဟိဘိက္ခူဟိ-အနီးရွာနေရဟန်းတို့သည်၊ ဆဍ္ဍိတဝိဟာရတော ဒါရုဒါရုသမ္ဘာရာဒိံ အာဟရိတွာ ၊ ပေ ၊ ဟောတိ။] (ဧဝံသတိပိ)၊ တံဝါ-ထို ယူထားအပ်သော ပစ္စည်းကိုသော်၎င်း၊ တဒဂ္ဃနကံဝါ-ထို ယူအပ်သောပစ္စည်း၏ တန်ဘိုးကိုသော်၎င်း၊ ဒါတဗ္ဗမေဝ - ပြန်ပေးရမည်သာ၊ ပုန , အာဂမိဿာမ-ပြန်လာကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာလယံ-ကို၊ အစ္ဆိန္ဒိတွာ-မဖြတ်မူ၍၊ ဇနပဒေသု-ဇနပုဒ်တို့သည်၊ ဝုဋ္ဌိတေသု-ကုန်လသော်၊ ဂဏသန္တကံဝါ–ဂိုဏ်း၏ဥစ္စာသည်သော်၎င်း၊ ပုဂ္ဂလိကံဝါ–ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာသည်သော်၎င်း၊ ဂဟိတံ – ယူအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ တေ – ထိုဂိုဏ်း, ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ စေ အနုဇာနန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဋိကမ္မေန–အစားပြုခြင်းဖြင့်၊ ကိစ္စံ– ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ၊ [ခွင့်ပြုလျှင် အစားပေးဘွယ် မလို– ဟူလို၊ ခွင့်မပြုလျှင်ကား အစားပေးရပေလိမ့်မည်။] သံဃိကံ ပန–သံဃာ့ဥစ္စာသည်ကား၊ ဂရုဘဏ္ဍံ-တည်း၊ တသ္မာ , ပဋိကမ္မံ – ကို၊ ကတ္တဗ္ဗမေဝ – ကေန် ပြုရမည်သာ၊ ဝိဟာရပရိဘောဂဝတ္တု – ဝိဟာရပရိဘောဂဝတ္တုသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ တာဝကာလိကံ ဟရိတုန္တိ ဧတ္ထ- ဟရိတုံ ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယောဘိက္ခု – သည်၊ သံဃိကံ, မဉ္စံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ပီဌံဝါ-၎င်း၊ တာဝကာလိကံ-အခိုက်အတန့်၊ ဟရိတွာ- ၍၊ အတ္တနော - ၏၊ ဖာသုကဋ္ဌာနေ - ချမ်းသာရာ အရပ်၌၊ ဧကမ္ပိ (မာသံ)- တလပတ်လုံး သော်၎င်း၊ ဒွေပိမာသေ – ၂ လတို့ပတ်လုံးသော်၎င်း၊ သံဃိကပရိဘောဂေန-သံဃာ့ပစ္စည်းကိုသုံးဆောင်နည်းဖြင့်၊ပရိဘုဉ္ဇတိ-သုံးဆောင်၏၊ အာဂတာဂတာနံ–လာကုန် လာကုန်သော၊ ဝုဍ္ဎတရာနံ-သီတင်းကြီး ရဟန်းတို့အား၊ ဒေတိ- ပေး၏၊ နပ္ပဋိဗာဟတိ-မတားမြစ်၊[" သံဃိကပရိဘောဂေန

www.dhammaransi.com

ဘုဥ္ဇတိ”ကို အာဂတာဂတာနံ စသည်ဖြင့် ထပ်ဖွင့်သည်။]တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ တသ္မိံ-ထိုညောင်စောင်းအင်းပျဥ်သည်၊ နဋ္ဌေပိ-ပျက်စီးသော်၎င်း၊ ဇိဏ္ဏေပိ-ဆွေးမြေ့ သော်၎င်း၊ စောရာဝဟဋ္ဌေပိ – ခိုးသူတို့ ခိုးဆောင်အပ် သော်၎င်း၊ ဂီဝါ – သည်၊ န ဟောတိ၊ ပန – ဆက်၊ ဝသိတွာ – နေပြီး၍၊ ဂစ္ဆန္တေန-သွားသော ရဟန်းသည်၊ ယထာဌာနေ - တည်မြဲတိုင်းသော အရပ်၌၊ ထပေတဗ္ဗံ- ရာ၏၊ ပန – ကား၊ ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပုဂ္ဂလိက ပရိဘောဂေန – ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပစ္စည်းကို သုံးဆောင်နည်းဖြင့်၊ ပရိဘုဥ္ဇတိ – ၏၊ အာဂတာဂတာနံ , ဝုဍ္ဎတရာနံ–သီတင်းကြီးရဟနးတို့အား၊ နဒေတိ - မပေး၊ တသ္မိံ - ထို ညောင်စောင်း အင်းပျဥ်သည်၊ နဋ္ဌေ - ပျောက်ပျက်လသော်၊ တဿ - ထို ရဟန်း၏၊ ဂီဝါ ဟောတိ၊ ပန - ဆက်၊ အညံ – အခြားသော၊ အာဝါသံ – ကျောင်းသို့၊ ဟရိတွာ, ပရိဘုဥ္ဇန္တေန-သုံးဆောင်သော ရဟန်းသည်၊ တတ္ထ-ထိုအခြားကျောင်း၌၊ ဝုဍ္ဎတရေ- သီတင်းကြီး ရဟန်းသည်၊ အာဂတ္တွာ- ရှိ၊ သစေ ဝုဋ္ဌာပေတိ-အကယ်၍ထစေအံ့၊(ဝေံသတိ)၊ မယာ-တပည့်တော်သည်၊ ဣဒံ – ဤ ညောင်စောင်းကို၊ ဝါ – ဤ အင်းပျဥ်ကို၊ အသုကာဝါသတော-ထိုမည်သောကျောင်းမှ၊ အာဟဋံ-ဆောင်ယူအပ်ပါပြီ၊ ဂစ္ဆာမိ-သွားပါအံ့၊ [သူက အသွားခိုင်း၍“ သွားပါတော့အံ့”ဟု ဆိုသည်၊] နံ-ထိုညောင်စောင်းကို၊ ဝါ - ထိုအင်းပျဥ်ကို၊ ပါကတိကံ - ပကတိ သဘောရှိအောင်၊ ကရောမိ-ပြုပါဦးအံ့၊ ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ [ကရောဟိ-ဟု အချို့စာ၌ရှိ၏၊“အဟံ ပါကတိကံ ကရိဿာမိ”ဟူသောနေ့ံစကားကိုထောက်၍ ကရောမိပါဌ်က ကောင်းဟန်တူသည်။] သောဘိက္ခု – ထို သီတင်းကြီး ရဟန်းသည်၊ အဟံ - ငါသည်၊ ပါကတိကံ–ပင်ကိုယ်သဘောရှိအောင်၊ ကရိဿမိ–ပြုလိုက်အံ့၊ ဣတိ,သစေ ဝဒတိ-အကယ်၍ပြောအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ တဿ - ထို သီတင်းကြီးရဟန်း၏၊ ဘာရံ-တာဝန်ကို၊ ကတွာပိ– ပြု၍လည်း၊ ဂန္တုံ–၄ါ၊ ဝဋ္ဋတိ– ၏၊ ဣတိ–သို့၊ သင်္ခေပဋ္ဌကထာယံ- ၌၊ ဝုတ္တံ–ပြီ။

စမ္မခဏ္ဍမှိ- စမ္မခဏ္ဍ၌၊ တေကဋုလယာဂုတိ - ကား၊ တိလတဏ္ဍုလမုဂ္ဂေဟိဝါ-နှမ်း, ဆန်, ပဲနောက်တို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ တိလတဏ္ဍုလမာသေဟိဝါ–နှမ်း, ဆန်, ပဲကြီးတို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ တိလတဏ္ဍုလကုလတ္ထေဟိဝါ-နှမ်း, ဆန်, ပဲဗိစပ်တို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ တိလတဏ္ဍုလေဟိ - တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ , ယံကိဥ္စိ–သော၊ ဧကံ- တမျိုးသော၊ အပရဏ္ဏံ–ပဲကို၊ ပက္ခိပိတွာ- ထည့်ခတ်၍၊ တီဟိ- ၃ မျိုးတို့ဖြင့်၊ ကတာ–ပြုအပ်သောယာဂုတည်း။[“တီဟိ+ကတာ တိကတာ၊ တိကတာယေဝ တေကဋုလာ”၊ ဏကုလပစ္စည်းသက်၊ တကို ဧ ပြု-ဟု ကြံ။]

www.dhammaransi.com

တံ- ဤယာဂုကို၊ တီဟိ- နံသော၊ ဣမေဟိ–ဤ နှမ်း ဆန် ပဲတို့ဖြင့်၊ (ကရော နို့၌ ကရိုဏ်းစပ်၊) စတုဘာဂဥဒကသမ္ဘိန္နေ - လေးဘို့ တဘို့ ရောစပ်အပ်သော၊ [စတုတ္ထဘာဂေန ဥဒကေန သမ္ဘိန္နေ။] ခီရေ- နို့ ရည်၌၊ သပ္ပိမဓုသက္က ရာဒီဟိ - ထောပတ်, ပျားရည်, သကြား အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ယောဇေတွာ– ရောစပ်၍၊ ကရောန္တိကိရ-ပြုကြကုန်သတတ်၊ ရာဇဂဟဝတ္ထုမှိ-ရာဇဂဟဝတ္ထု၌၊ အတိရသကပူပေ - အတိရသက မုန့်ကို၊ [" အလွန် အရသာရှိသော မုန့် " ဟုလည်း ပေးကြ၏၊] မဓုဂေါဠကောတိ - မဓုဂေါဠကောဟူ၍၊ (ချိုသော အရသာရှိသော မုန့်ဆုပ်ဟူ၍)၊ ဝုစ္စတိ၊ မဓုသီသကန္တိပိ- ပျားလဘို့ ဟူ၍လည်း၊ ဝဒန္တိ၊ ဧတ္ထဝတ္ထုဒွယေပိ - ဤ ဝတ္ထု ၂ ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ သေသံ - ကို၊ ဩဒနဘာဇနီယဝတ္ထုသ္မိံ - ၌၊ [ပါဠိတော်၌ "အပရဿ ဘာဂံ ဒေဟိ " ဟု လာသောဝတ္ထုကို ဆိုသည်။] ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ အဇ္ဇုကဝတ္ထုသ္မိံ - အဇ္ဇုက ဝတ္ထု၌၊ တေဒဝေါစာတိ – ကား၊ ဂိလာနော – မကျန်းမာသည်၊ ဟုတွာ, အဝေါစ၊ အာယသ္မာဥပါလိ၊ ပေ၊ ပက္ခောတိ– ကား၊ အဂတိဂမန ဝသေန-အဂတိလိုက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပက္ခော-ဘက်သားသည်၊ န-ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ အပိစ- စင်စစ်ကား၊ အနာပတ္တိံသညိတာယ – အနာပတ်ဟု အမှတ် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ လဇ္ဇီပုဂ္ဂလာနုဂ္ဂဟေန - လဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်ကို ချီးမြှောက်လိုခြင်း ကြောင့်၎င်း၊ ဝိနယာနုဂ္ဂဟေနစ – ဝိနည်းတရားတော်ကို ချီးမြှောက်လိုခြင်း ကြောင့်၎င်း၊ ထေရော-သည်၊ ပက္ခော(ဟောတိ)၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧတ္ထ– ဤဝတ္ထု၌၊ သေသံ- သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ- သာ။

ဗာရာဏသီဝတ္ထုသ္မိံ -ဗာရာဏသီဝတ္ထု၌၊ စောရေဟိ ဥပဒ္ဒုတန္တိ –ကား၊ စောရေဟိ- သူပုန်တို့သည်၊ ဝိလုတ္တံ–လုယူအပ်သည်၊(ဟောတိ)၊ ဣဒ္ဓိယာ၊ပေ ထပေသီတိ - ကား၊ ထေရော - အရှင်ပိလိန္ဒဝစ္ဆထေရ်သည်၊ တံ ကုလံ - ထို အမျိုးကို၊ သောကသလ္လ သမပ္ပိတံ – သောက တည်းဟူသော ငြောင့်သည် သက်ရောက်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ (သောကငြောင့် စူးသကဲ့သို့ဖြစ်၍၊) အာဝဇ္ဇန္တော– ရှေးရှုလူးလှိမ့်နေသည်ကို၊ ဝိဝဇ္ဇန္တံ- ထိုထိုဤဤ လူးလှိမ့်နေသည်ကို၊ ဒိသွာ, တဿ ကုလဿ - ထိုအမျိုး၏ အပေါ်၌၊ အနုကမ္ပါယ - လျော်စွာ တုန်လှုပ် တတ်သော ကရုဏာကြောင့်၊ ပသာဒါနုရက္ခဏတ္ထာယ – ကြည်ညိုခြင်းကို စောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ [အရှင်မြတ်တို့သည် မိမိတို့ တတ်နိုင်တာကိုမှ မပြုကြ၊ " အတိဝိယဗဒ္ဓါ- အလွန်နေနိုင်ကြ၏ " ဟု ကြံ၍ အကြည်ညိုပျက်- အမျက်ထွက်မည်မှ စောင့်ရှောက်ခြင်းကို " ပသာဒါနုရက္ခဏတ္ထာယ " ဟု ဆိုသည်၊] ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန- တရားတော်ကို ချီးမြှောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ [တန်ခိုး

www.dhammaransi.com

ပြုခြင်းဖြင့်''တရားတော်သည် ဤကဲ့သို့ အစွမ်းသတ္တိရှိသည်''ဟု တရားတော်ကို ချီးမြှောက်ရာရောက်သည်။] အတ္တနော – ၏၊ ဉာဏ်ဒွိယာ – ဖြင့်၊ ပါသာဒံ– ကို၊ ဝေသံ္ဘယဝ ဒါရကာနံ- တို့၏ပင်၊ သမီပေ - ၌၊ ဟောတု- ဖြစ်စေသတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အဓိဋ္ဌာသိ - အဓိဋ္ဌာန်ပြီ၊ ဒါရကာ– တို့သည်၊ အမှာကံ– တို့၏၊ ပါသာဒေါ–တည်း၊ ဣတိ – ဤသို့၊ သဉ္ဇာနိတွာ – မှတ်မိ၍၊ အဘိရုဟိံသု- တက်ကြကုန်ပြီ၊ တတော - ထိုမှနောက်၌၊ ထေရော, ဣဒ္ဓိံ - ကို၊ ပဋိသံဟရိ- ရုပ်သိမ်းပြီ၊ ပါသာဒေါပိ-သည်လည်း၊ သကဋ္ဌာနေယေဝ-မိမိ၏နေရာ၌သာ၊ အဋ္ဌာသိ၊ ပန – ဆက်၊ ဝေါဟာရဝသေန – ပြောဆိုရိုး၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တေ ဒါရကေ၊ပေ၊ထပေသီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဣဒ္ဓိဝိသယေတိ- ကား၊ ဤဒိသာယ- သော၊ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိယာ - အဓိဋ္ဌာန်တန်ခိုး၏၊ (ဝိသယေ- အရာ၌၊) အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိပန- ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိသည်ကား၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ [ပကတိကိုယ်ကို စွန့်၍ ဆင်သဏ္ဌာန် , မြင်း သဏ္ဌာန် စသည်ဖြစ်အောင် ဘန်ဆင်း ခြင်းကို ''ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ''ဟု ဆိုသည်၊ ဝိ- အထူးထူးအပြားအပြား (ဆင် မြင်း စသည်) ဖြစ်အောင်+ကုဗ္ဗန - ပြုကြောင်း+ဣဒ္ဓိ- တန်ခိုး။] အဝသာနေ- ၌၊ ဝတ္ထုဒွယံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ ဣတိ – အပြီးတည်း၊ .... သမန္တပါသာဒိကာယ – သမန္တပါသာဒိကာ မည်သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ– ၌၊ ဒုတိယပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ- ဒုတိယပါရာဇိကအဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

တတြ-ထိုဒုတိယပါရာဇိက၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုသာသနီ- သွန်သင်ဆုမ္မ ဩဝါဒတည်း၊ .... အဒုတိယေန – အတူကင်းပျောက် , နှစ်ဆူ မြောက် ရှိတော်မမူသော၊ ပရာဇိတကိလေသေန- ရှုံးစေအပ်ပြီးသော ကိလေသာ ရှိတော်မူသော၊ ဝါ-ကိလေသာဟူသမျှတို့ကို အောင်နိုင်တော်မူပြီးသော၊ ဇိနေန-ငါးမာရ်အောင်မြင်, ဘုရားရှင်သည်၊ ဒုတိယံ-နှစ်ပါးမြောက်ဖြစ်သော၊ ပါရာဇိကံ- ပါရာဇိကမည်သော၊ ယံ ဣဒံ (သိက္ခာပဒံ)- အကြင်သို့သော ဤ သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပကာသိတံ – ထင်ရှားပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣဓ - ဤ သာသနာ တော်၌၊ တေန - ထို ဒုတိယပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်နှင့်၊ သမံ-တူသော၊ အညံ- အခြားသော၊ အနေကနယဝေါကိဏ္ဏံ– တပါးမက များစွာသောနည်းတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသော၊ ဂမ္ဘီရတ္ထဝိနိစ္ဆယံ - နက်နဲသောအနက် နက်နဲသောအဆုံး အဖြတ်ရှိသော၊ ကိဉ္စိ-တစုံတရာသော၊ သိက္ခာပဒံ- သိက္ခာပုဒ်သည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိ၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ ဝတ္ထုမှိ – စောဒနာဝတ္ထုသည်၊ ဝါ– မိမိအပြစ်ကို သံသယရှိ၍ မေးမြန်းခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊ ဩတိဏ္ဏေ - သံဃာ့ ဘောင်၌ သက်ရောက်လသော်၊ ဝိနယညုနာ-ဝိနည်းတတ်သိ ပညာရှိဖြစ်သော၊

www.dhammaransi.com

ဝိနယာနုဂ္ဂဟေန-လိုသော၊ ဘိက္ခုနာ- သည်၊ ဗ္ဗေ-၌သက်ရောက်လာသော ဝတ္ထု၌၊ ဝိနိစ္ဆယံ – အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ကရောန္တေန - ပြုလိုလသော်၊ ပါဠိံ - ပါဠိတော်ကိုရင်း၊ အဋ္ဌကထဉ္စ-အဋ္ဌကထာကိုရင်း၊ သာမိပ္ပါယံ–အဓိပ္ပါယ် နှင့်တကွ၊ အသေသတော - အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်၊ ဉြဂါယှ–ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍၊ အပ္ပမတ္တေန - မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆသည် (ဟုတ္ဝာ)၊ ဝိနိစ္ဆ ယော–အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ကရဏီယော-ပြုထိုက်၏၊ ဝါ–ပြုရမည်။

အာပတ္တိဒဿနုဿာဟော–အာပတ်ကိုရှုခြင်း၌ အားထုတ်ခြင်းကို၊ ကဒါ စနံ-တရံတဆစ်မျှ၊ န ကတ္တဗ္ဗော- မပြုထိုက်၊ [အစိုးရရှှေနေများကဲ့သို့ အပြစ် ရမည့်ဘက်ကို မရှုရ– ဟူလို။] အနာပတ္တိ– အနာပတ်ကို၊ ပဿိဿာမိ-ရှုအံ့၊ ဝါ-တွေ့အောင်ပြုအံ့၊ ဣတိ–သို့၊ မာနသံ- စိတ်ကို၊ ကယိရာထ- ပြုထားရာ၏၊ [တရားခံဘက်က ရှှေနေကဲ့သို့ အပြစ်မရနိုင်သောနည်းလမ်းကို ရှာကြံရမည်– ဟူလို။] စ–ဆက်၊ အာပတ္တိံ-ကို၊ ပဿိတ္ဝာပိ–တွေ့ရ၍လည်း၊ ဝါ-တွေ့ရပြန် သော်လည်း၊ အဝတ္ဝာ – အာပတ် ဟု မပြောသေးမူ၍သာလျှင်၊ ပုနပ္ပုနံ– အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ဝိမံသိတ္ဝာစ – စူးစမ်း ဆင်ခြင်ပြီး၍ရင်း၊ ဝိညူဟိ – အခြားသော ဝိနည်းမိုရ်ပညာရှိတို့နှင့်၊ သံသန္ဒိတ္ဝာစ– နှီးနှောပြီး၍ရင်း၊ တံ- ထိုအာပတ်ကို၊ ဝဒေ- ပြောဆို ဆုံးဖြတ်ရာ၏။

စ– ဆက်၊ ကပ္ပိယေ– အပ်သော၊ ဝတ္ထုသ္မိံပိ– ဝတ္ထု၌လည်း၊ [အဝတ္ဝာ ဂဏှိတုံ ကပ္ပိယေ မာတာပိတုသန္တကေပိ ဝတ္ထုသ္မိံ – မပြောဆိုဘဲ ယူခြင်းငှါ အပ်သော မိဘ၏ ဥစ္စာဖြစ်သောဝတ္ထု၌ သော်မှလည်း။] လဟုဝတ္တိနော – လျင်မြန်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသော၊ စိတ္တဿ- စိတ်၏၊ ဝသေန–အစွမ်းကြောင့်၊ ဣဓ – ၌ သာသနာတော်၌၊ ပုထုဇ္ဇနာ - ပုထုဇဉ်ရဟန်းတို့သည်၊ သာမည ဂုဏာ-သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရ-ဂုဏ်မှ၊ စဝန္တိ- ရွေ့လျောတတ်ကြကုန်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဝိစက္ခဏော – စူးစမ်းမြော်မြင် ပညာရှင်ရဟန်းသည်၊ ပရ ပရိက္ခာရံ - သူတပါး၏ပရိက္ခရာကို၊ အာသီဝိသံ - လျင်သောအဆိပ် ရှိသော၊ ဥရဂံဣဝ-မြွေကိုကဲ့သို့ရင်း၊ အဂ္ဂိံဝိယစ – မီးကိုကဲ့သို့ရင်း၊ သမ္ပဿံ (သမ္ပဿ န္တော)-ကောင်းစွာရှုမြော်လျက်၊ နာမသေယျ(န+အာမသေယျ)-မသုံးသပ် မကိုင်မိစေရာ၊ ဝါ – မသုံးသပ် မကိုင်မိစေရ၊ ဣတိ – ၌ကား အနုသာသနီ တည်း။....ဣတိ-ဒုတိယပါရာဇိကအပြီးတည်း။

ဒုတိယပါရာဇိကဘာသာဋီကာ
ပြီးပြီ။

www.dhammaransi.com

တတိယပါရာဇိက ဘာသာဋီကာ

တီဟိ - ကာယဝစီ မနောချိုလျက် ၃ လီသောဒွါရတို့ဖြင့်၊ [သုဒ္ဓေန - ၌ ဝိသေသန၊] သုဒ္ဓေန – ကိလေသာညစ်အကြေးမှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်တော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓေန-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တတိယံ– ၃ ပါးမြောက်ဖြစ်သော၊ ယံ ပါရာဇိကံ–အကြင်ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဝိဘာဝိတံ–ထင်စွာပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ဝါ - ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ တဿ - ထို တတိယပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၏၊ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော – ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာအစဉ်သည်၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ ဒါနိ - ဒုတိယပါရာဇိကကို , ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ပတ္တော – ဆိုက်ရောက်လာပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တတိယပါရာဇိက အဋ္ဌကထာအစဉ်၏ ဆိုက်ရေ၁်လာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ယံ (ပဒံ)-ကို၊ သုဝိညေယျံ- လွယ်ကူစွာသိအပ်၏၊ ဝါ-သိလွယ်၏၊ ယံစ (ပဒံ)–ကိုလည်း၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ပကာသိတံ– ထင်ရှားပြအပ်ပြီ၊ တံ – ထို သိလွယ်သောပုဒ်, ရှေး၌ ပြအပ်ပြီးသော ပုဒ်ကို၊ ဝဇ္ဇယိတွာ–ရှောင်ကြဉ်၍၊ အဿာပိ–ဤတတိယပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၏လည်း၊[ပိ-ဖြင့် ပဌမ ဒုတိယကိုပေါင်း၊] အယံ သံဝဏ္ဏနာ–ဤ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဝါ- ဖြစ်တော့လတ့်။

တေန သမယေန ၊ပေ၊ ကူဋာဂါရသာလာယန္တိ ဧတ္ထ - ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဝေသာလိယန္တိ–ကား၊ ဧဝံ နာမကေ–ဤသို့ ဝေသာလီ အမည်ရှိသော၊ ဣတ္ထိ လိင်္ဂဝသေန- ဣတ္ထိလိင်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တ ဝေါဟာရေ- ဖြစ်သောအခေါ် အဝေါ် ရှိသော၊ နဂရေ – ၌၊ ဟိ - မှန်၏၊ တံနဂရံ– ကို၊ တိက္ခတ္တုံ–၃ ကြိမ်၊ [ဝိသာလီဘူတတ္တာ- ၌စပ်။]ပါကာရပရိက္ခေပ ဝဍ္ဎနေန-မြို့ရိုးအကာအရံဖြင့် မြို့ရာမြေကို တိုးချဲ့ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝိသာလီဘူတတ္တာ - ပြန့်ကျယ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝေသာလီတိ – ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ စ -- ဆက်၊ ဣဒမ္ပိ

ပါကာရ....ဝဍ္ဎနေန ॥ ॥တိက္ခတ္တုံ ပါကာရပရိက္ခေပေန နဂရဘူမိယာ ဝဍ္ဎနေန–ပဌမတကြိမ် မြို့ရိုးအကာဖြင့် ယူဇနာတရာကျယ်သောမြို့ကို တည်၍, လူဦးရေ များလာသောအခါ ဒုတိယ မြို့ရိုးအကာလုပ်၍ မြို့ရာမြေကို တဂါဝုတ်မျှ တိုးချဲ့ရခြင်း , လူဦးရေထပ်၍များလာသောအခါ တတိယမြို့ရိုးအကာလုပ်၍ တဂါဝုတ်မျှ မြို့ရာမြေကို တိုးချဲ့ရခြင်းအားဖြင့်၊ ဝိသာလီဘူတာ– ကျယ်ပြန့်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်။ [ဝိသာလာ ဟုတွာ ဘူတာ ဝိသာလီဘူတာ၊ ဝိသာလီ၌ (ဤ)သည် တပ္ပါကဋီကရဏ ပုဒ်၌ကဲ့သို့ အနက်ထူး မရ။] ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ “ ဝိသာလော (၂ ကြိမ်ကျယ်ပြန့်ခြင်းသည်) ဧတိဿံ အတ္ထိ”ဟု အဿတ္ထိအနက်၌ ဏပစ္စည်းသက်၍ ဣတ္ထိဇောတက (ဤ) ပစ္စည်း ထပ်လျက် “ဝေသာလီ” ပုဒ်ပြီးပုံကို သိပါ။

www.dhammaransi.com

နဂရံ – ကိုလည်း၊ ဝါ-သည်လည်း၊ [စသည်ဝါကျာရမ္ဘဇောတက, ပိကား ရာဇဂြိုဟ် သာဝတ္ထိ စသောမြို့များကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနတည်း၊] သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓေ- သည်၊ သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တေယေဝ - သဗ္ဗညုအဖြစ်သို့ ရောက်သော်သာ၊ ဝါ - ရောက်မှသာ၊ သဗ္ဗာကာရေန – အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ [သဗ္ဗာကာရတော - ဟုလည်းရှိ၏။] ဝေပုလ္လံ – ပြန့်ပြောသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တံ–ရောက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။ ["ဝိပုလဿ+ဘာဝေါ ဝေပုလ္လံ" ဟု ဘာဝအနက်ရပြီးဖြစ်၍ "ဝေပုလ္လတံ"ဟု ဘာဝတ္ထ တာပစ္စည်းဖြင့် တချို့ စာရှိသည်ကား မကောင်း၊ တာပစ္စည်းကို သွတ္ထ ဟုသော်လည်း ကြံ။]

ဧဝံ – ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဂေါစရဂါမံ – ဂေါစရဂါမ်ကို၊ ဝါ- ဆွမ်းခံရွာကို၊ ဒဿေတွာ–၍၊ နိဝါသနဋ္ဌာနံ-သီတင်းသုံးတော်မူရာအရပ်ကို၊ မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယန္တိ – ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရော) အာဟ – မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ - ထို မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယံ ဟူသော ပါဌ်၌၊ မဟာဝနံနာမ– မဟာဝနမည်သည်၊ သယံဇာတံ–အလိုလိုဖြစ်သော၊ အရော ပိမံ- ပေါက်ရောက်စေခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သည်မဟုတ်သော၊ ဝါ–မစိုက် မပျိုး အပ်သော၊ [ရောပေန+နိဗ္ဗတ္တံ ရောပိမံ။]သပရိစ္ဆေဒံ-အပိုင်းအခြားနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ [ကပိလဝတ်ပြည်အနီးက တောကြီးကဲ့သို့ အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိ မဟုတ် , အဆုံးအပိုင်းအခြား ရှိသော။] မဟန္တံ– ကြီးစွာသော၊ ဝနံ – တောတည်း၊ ပန- ဆက်၊ ကပိလဝတ္ထုသာမန္တံ – ကပိလဝတ်ပြည်၏ အနီး ဖြစ်သော၊ မဟာဝနံ - မဟာဝုန်တောသည်၊ ဟိမဝန္တေန - ဟိမဝန္တာနှင့်၊ သဟ-တကွ၊ ဧကာဗဒ္ဓံ- တစပ်ထည်းစပ်သည်၊ ဝါ-တစပ်ထည်းစပ်နေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဟေတုမန္တ ဝိသေသန၊) အပရိစ္ဆေဒံ - အပိုင်းအခြားမရှိ သည်၊ ဟုတွာ–၍၊ မဟာသမုဒ္ဒံ – မဟာသမုဒ္ဒရာကို၊ အာဟစ္စ – ထိရောက်၍၊ ဌိတံ-တည်၏၊ [တဘက်က ဟိမဝန္တာနှင့်စပ်၍, တဘက်ကသမုဒ္ဒရာနှင့်စပ်နေ သောကြောင့် အပိုင်းအခြားမရှိ-ဟူလို။] ဣဒံ - ဤ ဝေသာလီမြို့အနီး မဟာ ဝုန်တောကြီးသည်၊ တာဒိသံ - ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်၊ ဝါ - ထိုကဲ့သို့ အပိုင်း အခြားမရှိသည်၊ နဟောတိ - မဟုတ်၊ သပရိစ္ဆေဒံ - သော၊ မဟန္တံ- သော၊ ဝနံ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟာဝနံ - မည်၏။

ပန- ကား၊ ကူဋာဂါရသာလာ– ကူဋာဂါရသာလာကို၊ [ဂန္ဓကုဋိ ဝေဒိ တဗ္ဗာ၌စပ်။]မဟာဝနံ-ကို၊ နိဿာယ-၍၊ ကတေ–ပြုအပ်သော၊ အာရာမေ– အာရာမ်၌၊ ဝါ–ကျောင်းတိုက်၌၊ ကူဋာဂါရံ – စုလစ်မွန်ချွန် အထွဋ်ရှိသော ကျောင်းတော်ကို၊ အန္တောကတွာ-အတွင်းပြု၍၊ ဝါ-အလယ်၌ထား၍၊ ဟံသ

www.dhammaransi.com

ဝဋ္ဋကဏ္ဍနေ့န - ဟင်္သာတောင်ချသကဲ့သို့ ပတ်ပတ်လည် မိုးခြင်းဖြင့်၊ ကတာ- ပြုအပ်သော၊ သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နာ - အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဗုဒ္ဓဿ-အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော၊ ဘဂဝတော- ၏၊ ဂန္ဓကုဋိ-ဂန္ဓကုဋိဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ အနေကပရိယာယေန၊ပေ၊ကထေ ဘိတိ-ကား၊ အနေကေဟိ- များစွာကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ - အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ အသုဘာကာရသန္ဒဿနပ္ပဝတ္တံ – မတင့်တယ်သော အခြင်းအရာကို ပြခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော၊ ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနိယကထံ – ခန္ဓာကိုယ်၌ ဆန္ဒရာဂ ဖြတ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော တရားစကားကို၊ ကထေတိ- ဟောတော်မူ၏။

သေယျထိဒံ–အဘယ် ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနိယကထာကို၊ (ကထေတိ- နည်း၊) အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာလောမာ၊ပေ၊မုတ္တန္တိ – ဟူသော၊ (ဣမံ- ဤ

ကူဋ္ဌာ၊ပေ၊ဆန္နေန။ ။ကူဋံ့ ဧတ္ထာတိ ကူဋံ (အဂါရံ)–အထွဋ်ရှိသောကျောင်း (အထွဋ်တပ်ထားသောကျောင်း)၊ ကူဋ္ဌာဂါရမေဝ + သာလာ ကူဋ္ဌာဂါရသာလာ၊ ဝဋ္ဋတိ အာဝဋ္ဋတိ – လည်တတ်၏၊ ဣတိ ဝဋ္ဋကံ၊ ဟံသဿ + ဝဋ္ဋကံ ဟံသဝဋ္ဋကံ– ဟင်္သာ၏ လည်နေသော အတောင်ဝန်း၊ ဟံသဝဋ္ဋကံ ဝိယာတိ ဟံသဝဋ္ဋကံ - ဟင်္သာ တောင်ကဲ့သို့ အလယ်ဆောင်မ၏ ၄ ဘက်၌ အမိုးနှင့် တကွ အဗိစကြံန်ဆောင် ပါရှိသောကျောင်း၊ ထိုကျောင်းတော်ကြီးဖြင့်မှတ်သား၍ ကျောင်းတိုက်တရပ်လုံးကိုလည်း ကူဋ္ဌာဂါရသာလာ ဟု ခေါ်ရသည်။ [ဥပလက္ခဏနည်း , ကေဒေသူပစာတည်း၊ .... တံ ဥပါဒါယ သကလောပိ သံဃာရာမော ကူဋ္ဌာဂါရသာလာတိ ပညာယိတ္ထ။]

အနေကပရိယာယေန ၊ ပေ ၊ ကထေတိ ။ ။ ပရိယာယ သဒ္ဒါသည် ကာရဏ အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤ ခန္ဓာကိုယ်သည် အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်ဖြစ်, သေမှဖြစ်ဖြစ် "ဤနည်းအားဖြင့်လည်း အသုဘ, ဤနည်းအားဖြင့်လည်း အသုဘ"ဟု များစွာသောအကြောင်းတို့ဖြင့် ဟောတော်မူသည်- ဟူလို၊ ထိုသို့ ဟောတော်မူရာ၌လည်း အဆင်းအားဖြင့်ရင်း, အနံ့ အားဖြင့်ရင်း , ပုံသဏ္ဍာန်အားဖြင့်ရင်း , ဖြစ်ခဲ့ရာ အကြောင်းအားဖြင့်ရင်း, အထက်အောက် အရပ် အားဖြင့်ရင်း, မတင့်တယ်သော အခြင်းအရာကို ပြသောကြောင့် " အသုဘာကာရ သန္ဒဿနပ္ပဝတ္တံ"ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနိယကထံ ။ ။ အတ္တနောစ ပရဿစ ကရဇကာယေ ဝိစ္ဆိန္ဒနုပ္ပါဒနံ ကထံ၊ (ဋီကာ)၊ ဝိစ္ဆိန္ဒနံ–ဆန္ဒရာဂ ဖြတ်ခြင်းကို+ဥပ္ပါဒေတီတိ ဝိစ္ဆိန္ဒနိယာ၊ (ဥပ္ပါဒန အနက်၌ ဣယပစ္စည်း၊) ကာယေ + ဝိစ္ဆိန္ဒနိယာ ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနိယာ၊ ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနိ ယာစ+ သာ+ ကထာစာတိ ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနိယကထာ။ [ယောဇနာ၌ " ဝိဂတော+ ဆန္ဒော ဝိစ္ဆန္ဒော၊ကာယေ+ဝိစ္ဆန္ဒော ကာယဝိစ္ဆန္ဒော၊ကာယဝိစ္ဆန္ဒံ-ကိုယ်၌ကင်းသော ဆန္ဒကို၊ ဥပ္ပါဒေတီတိ ကာယဝိစ္ဆန္ဒနိယာ" ဟု ပြု၏၊ ဆန္ဒန၌ (န) အက္ခရာ ဘယ်လို ရမည်နည်း၊ ထို့ပြင်–"ကာယနိဗ္ဗိန္ဒနိယကထံ"ဟုလည်း မူကွဲပြသေး၏။]

www.dhammaransi.com

ကာယဝိစ္ဆိန္ဒနိယကထာကို၊ ကထေတိ) ကိံ - အဘယ်အနက်သည်၊ ဝါ - ကို၊ ဝုတ္တံ, ဟောတိ - နည်း၊ ဘိက္ခဝေ - တို့၊ ဗျာမမတ္တေ - တလံ အတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ ဣမသ္မိံ ကဠေဝရေ - ဤ ကိုယ်ကောင်၌၊ သဗ္ဗာကာရေနပိ- လည်း၊ ဝိစိနန္တော- စူးစမ်းရှာဖွေလသော်၊ ဝါ- သော၊ ကောစိ-သည်၊ ကိဉ္စိ-တစုံ တခုသော၊ မုတ္တံဝါ - ပုလဲမူလည်း ဖြစ်သော၊ မဏိံဝါ - ပဒမြားမူလည်း ဖြစ်သော၊ ဝေဠုရိယံဝါ-ကြောင်မျက်ရွဲမူလည်းဖြစ်သော၊ အဂရုံဝါ-အကျော် မူလည်းဖြစ်သော၊ စန္ဒနံဝါ - စန္ဒကူးမူလည်းဖြစ်သော၊ ကုင်္ကုမံဝါ- မာလာ ကိုကျုမူလည်းဖြစ်သော၊ ဝါ - ဂုံဂမံမူလည်းဖြစ်သော၊ ကပ္ပူရံဝါ - ပရုပ် မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝါသစုဏ္ဏာဒိနိဝါ-အထုံ နံ့သာမှုန့်အစရှိသည်တို့မူလည်း ဖြစ်သော၊ [ဝါသစုဏ္ဏာဒိနံ-ဟုလည်းရှိ၏ (မကောင်း)၊ ဝိသေသနအားလုံးကို "သူစိဘာဝံ"၌စပ်။] အဏုမတ္တမ္ပိ - အဏုမြူမျှလည်းဖြစ်သော၊ သုစိဘာဝံ- စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ န ပဿတိ-မတွေ့ရ၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ပရမ ဒုဂ္ဂန္ဓံ - အလွန်မကောင်းသော အနံ့ရှိသော၊ ဇေဂုစ္ဆံ - စက်ဆုပ်ရွံရှာဘွယ် ရှိသော၊ အဿိရိကဒဿနံ - အသရေမရှိသော မြင်ရခြင်းရှိသော၊ ကေသာ လောမာဒိနာနပ္ပကာရံ-ဆံပင် မွေးညှင်းအစရှိသော အထူးထူးသောအပြား ရှိသော၊ အသုစိံ ယေဝ - မစင်မကြယ် ရွံစဘွယ်ကိုသာ၊ ပဿတိ - တွေ့ရ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤ ခန္ဓာကိုယ်၌၊ ဆန္ဒောဝါ-အနည်းငယ် နှစ်သက်ခြင်း ကိုဎင်း၊ ရာဂေါဝါ - အားကြီးသော တပ်မက်ခြင်းကိုဎင်း၊ န ကရဏီယော- မပြုထိုက်၊

ဟိ-ချဲ့၊ ဥတ္တမင်္ဂေ - မြတ်သော ကိုယ်အင်္ဂါဟူသော၊ သိရသ္မိံ-၌၊ ဇာတာ- ပေါက်ကုန်သော၊ ယေပိ ကေသာနာမ - အကြင်ဆံပင်တို့ မည်သည်လည်း၊ (အတ္တိ-န်၏၊) တေပိ-ထို မြတ်သောကိုယ်အင်္ဂါ၌ ပေါက်သောဆံပင်တို့သော်မှ လည်း၊ အသုဘာစေဝ- မတင့်တယ်ကုန်သည်ဎင်း၊ အသုစိနောစ-မစင်ကြယ်

နကောစိ၊ပေ၊ပဿတိ။ ။ဤဝါကျဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်၏နှစ်သက်ဘွယ် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ဗျတိရေကအားဖြင့် ပြ၏၊ ထိုတွင် မုတ္တံ မဏိံ ဝေဠုရိယံဟူသော အစ ၃ မျိုး ဖြင့် အဒဿနီယတာယ - အမြင်မကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဎင်း၊ အသာရက တာယ- အနှစ်သာရမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဎင်း၊ မနုညာဘာဝံ အဿ ဒဿေတ်- ဤကိုယ်၏ နှစ်သက်ဘွယ်မရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြ၏၊ အဂရုံ စန္ဒနံ ကုင်္ကုမံ ကပ္ပူရံဟူသော အလယ် ၄ မျိုးဖြင့် ဒုဂ္ဂန္ဓတာယ-မကောင်းသောအနံ့ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မနုညာ ဘာဝမဿ ဒဿေတိ၊ ဝါသစုဏ္ဏာဒိနိဟူသော အဆုံးတပုဒ်ဖြင့် အနည်းငယ်မျှလည်း၊ မနုညာဘာဝမဿ ဒဿေတိ၊ အထခေါစသော အနွယပါဌ်ဖြင့် နှစ်သက်ဘွယ် မရှိပုံကို သရုပ်အားဖြင့် ပြသည်။

www.dhammaransi.com

ကုန်သည်ဖြင်း၊ ပဋိကူလာစ – စက်ဆုပ် ရွံရှာဘွယ်တို့သည်ဖြင်း၊ (ဟောန္တိ)၊ နေသံ-ထိုဆံပင်တို့၏၊ သော အသုဘာသုစိပဋိကူလဘာဝေါစ-ထို မတင့်တယ်ကုန်သည်၏အဖြစ်, မစင်ကြယ်ကုန်သည်၏အဖြစ်, စက်ဆုပ် ရွံရှာဘွယ်တို့၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဝဏ္ဏတောပိ – အဆင်းအားဖြင့်ဖြင်း၊ သဏ္ဌာနတောပိ – ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်ဖြင်း၊ ဂန္ဓတောပိ – အနံ့အားဖြင့်ဖြင်း၊ အာသယတောပိ-ဖြစ်ခဲ့ရာအကြောင်းအားဖြင့်ဖြင်း၊ ဩကာသတောပိ-ဖြစ်ရာအရပ်အားဖြင့်ဖြင်း၊ ဣတိ, ပဉ္စဟိ-ကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ လောမာဒီနံ – မွေးညှင်း အစရှိသည်တို့၏၊ (သော အသုဘာသုစိပဋိကူလဘာဝေါ-ကို၊)ဧဝံ-ဤ့အတူ၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဣတိအယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊

အသုဘာသုစိပဋိကူလ။ ။ အာဂန္တုကေန—အာဂန္တုက ဖြစ်သော (ခေတ္တခဏ ဖြစ်သော) သုဘာကာရေန—တင့်တယ်သော အခြင်းအရာမှ၊ ဝိရဟိတတ္တာ—ကင်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသုဘာ—မတင့်တယ်ကုန်၊ အတ္တနော သဘာဝေနေဝ အသုစိနော— ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်းဖြင့်ပင် မစင်ကြယ်ကုန်၊ နာဂရိကဿ အသုစိဌာနံ—မြို့သူ မြို့သားက မစင်ကြယ်သော အရပ်ကို ရွံသကဲ့သို့၊ ဇိဂုစ္ဆနီယတ္တာ— ရွံစရာကောင်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိကူလာ—စက်ဆုပ်ဘွယ်ကောင်းကုန်၏။

အာသယတော။ ။အာသယောတိ နိဿယော၊ပစ္စယောတိ အတ္ထော၊ အာပုဗ္ဗ, သိဓာတ်, အပစ္စည်း၊ အာသည် မရိယာဒ(ပိုင်းခြား)အနက်ဟော၊ အာသယတိ (ကေဋ္ဌံ ပဝတ္တမာနောပိ-ခန္ဓာကိုယ်မှာ တပေါင်းတစည်းထည်းဖြစ်ရသော်လည်း၊ ကမ္မဖလဝဝတ္ထိတော ဟုတ္ဝာ—ကံ၏ အကျိုးအဖြစ်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သည် ဖြစ်၍) မရိယာဒဝသေန အညမညံ အသက်ရတော (အပိုင်းအခြား၏ အစွမ်းဖြင့် အချင်းချင်း မရောယှက်ဘဲ) သယတိ တိဋ္ဌတိ ပဝတ္တတီတိ အာသယော၊ သလိပ်,သည်းခြေ, သွေး,ပြည် စသည်တည်း၊ ကံက အချင်းချင်း မတူအောင် ပိုင်းခြားသဖြင့် အချင်းချင်း မရောဘဲ ဖြစ်သောကြောင့် အာသယဟုခေါ်ရသည်၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်,မဟာဋီကာ,အသုဘအခဏ်း)၊ ရွာသူရွာသားတို့ မစင်စွန့်ရာအရပ်၌ မစင်၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် ပေါက်သော ဟင်းရွက် ဟင်းသီးများကို မြို့သားတို့က ရွံကြသကဲ့သို့, ထို့အတူ သလိပ် သည်းခြေ သွေး ပြည် ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်တို့ကို အကြောင်းခံ၍ ထို သလိပ် စသည်တို့၏ အကျိုးဆက် အဖြစ်ဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာသော ဆံပင် စသည်တို့လည်း ဆက်ဆုပ်ဘွယ် ရွံရှာဘွယ် ကောင်းကြသည်။

ဩကာသ။ ။ဆံပင်စသည်တို့၏ ဖြစ်ရာအရပ်ကို"ဩကာသ"ဟု ခေါ်၏၊ ဆံပင်သည် ဦးခေါင်း အရေပေါ်၌ ပေါက်၏ စသည်တည်း၊ သုသာန်အရပ်, အမှိုက်စွန့်ရာ အရပ်၌ ပေါက်သော ဟင်းသီး ဟင်းရွက်ကို မြို့သူမြို့သားတို့ ရွံကြသကဲ့သို့, ဖြစ်ရာ အရပ်၏ ရွံစရာ ကောင်းခြင်းကြောင့်လည်း ဆံပင်စသည်ကို စက်ဆုပ်ရွံရှာဘွယ် ဟု ဆိုရသည်။

www.dhammaransi.com

တ္တေ-သမန္တပါသာဒိကာမည်သော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ သခေ်ပေ-အကျဉ်းချုပ်တည်း၊ ဝိတ္ထာရေပန – ကိုကား၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ - ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ - ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ, ကေမေကသ္မိံ – တခု တခုသော၊ ကောဋ္ဌာသေ- အဘို့အစု၌၊ ပဉ္စပဉ္စပ္ပဘေဒေန- ၅ ပါး ၅ ပါးအပြားရှိသော၊ [ဝဏ္ဏ, သဏ္ဌာန, ဂန္ဓ, အာသယ, ဩကာသအားဖြင့် စက်ဆုပ်ဘွယ်အခြင်းအရာ ၅ မျိုးစီပါသော၊] အနေကပရိယာယေန – တပါးမက များစွာသော အကြောင်းဖြင့်၊ အသုဘကထံ - အသုဘနှင့်စပ်သော တရားစကားကို၊ ကထေတိ-ဟောတော်မူ၏။

အသုဘာယ ဝဏ္ဏံဘာသတိတိ – ကား၊ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိ ဝသေန – ဥဒ္ဓုမာတကအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အသုဘမာတိကံ-အသုဘမာတိကာကို၊ နိက္ခိပိတွာ-ချထားပြီး၍၊ [ဥဒ္ဓုမာတကံ ဝိနီလကံ ဝိပုဗ္ဗကံ အစရှိသည်တို့ဖြင့် အသုဘမာတိကာကို ထားပြီး၍။] ပဒဘာဇနီယေန-ပဒဘာဇနီဖြင့်၊ တံ–ထို အသုဘမာတိကာကို၊ ဝိဘဇန္တော – ဝေဘန်တော်မူလျက်၊ ဝဏ္ဏေန္တော သံဝဏ္ဏေန္တော- ဖွင့်ပြတော်မူလျက်၊ အသုဘာယ-အသုဘမာတိကာ၏၊ ဝဏ္ဏံ-အကျယ်ဖွင့်ကြောင်း ပဒဘာဇနီကို၊ ဘာသတိ-၏၊ [ဝဏ္ဏံဟူသော ပါဠိတော်နှင့်လိုက်အောင် "ဝဏ္ဏေန္တော"ဟု ဎင်း, ထို ဝဏ္ဏေန္တောကိုပင် ချီးမွမ်းခြင်းအနက်ကိုယူမည်စိုး၍ " သံဝဏ္ဏေန္တော " ဟု ဎင်း ဖွင့်သည်၊ ဤ အဖွင့်ကို ကြည့်၍ ပါဠိတော်၌ " အသုဘာယ – အသုဘမာတိကာ၏၊ ဝဏ္ဏံ – အကျယ်ဖွင့်ကြောင်း ပဒဘာဇနီကို"ဟုပေး။] အသုဘ ဘာဝနာယ ဝဏ္ဏံဘာသတိတိ- ကား၊ ကေသာဒိသု ဝါ-ဆံပင်အစရှိသည်တို့မှုလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိသု ဝါ - ဥဒ္ဓုမာတက အစရှိသည်တို့မှုလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓဝတ္ထူသု-ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ ဝတ္ထုတို့၌၊ အသုဘာကာရံ-အသုဘအခြင်းအရာကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ (အာရုံပြု၍၊) ပဝတ္တဿ-သော၊ စိတ္တဿ-၏၊ ဝါ- စိတ်ကို၊ ယာအယံ ဘာဝနာ ဝဍ္ဎနာ–အကြင် တိုးပွားစေခြင်းသည်၊(ယံ ဣဒံ) ဖါတိကမ္မံ - အကြင် တိုးပွားအောင် အားထုတ်မှုသည်၊ (အတ္ထိ), တဿာ အသုဘဘာဝနာယ-ထို အသုဘဘာဝနာ၏၊ ဝါ- ထို အသုဘလျှင် အာရုံရှိသောစိတ်ကို တိုးပွားစေခြင်း၏၊ ဝါ – စိက်ကို တိုးပွားကြောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်၏၊ အာနိသံသံ – အကျိုးကို၊ ဒဿေန္တော- ပြတော်မူလျက်၊ ဝဏ္ဏံ- ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ဘာသတိ – ဟောတော်မူ၏၊ ဂုဏံ - ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ပရိကိတ္တေတိ–ထုတ်ဖေါ်ဟောမြွက်တော်မူ၏၊[ဝဏ္ဏံ ဘာသတိကိုပင် ဂုဏံ ပရိကိတ္တေတိ – ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ဤ အဖွင့်ကိုကြည့်၍ " အသုဘဘာဝနာယ–

www.dhammaransi.com

အသုဘလျှင် အာရုံရှိသောစိတ်ကို တိုးပွားစေခြင်း (တိုးပွားစေကြောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်)၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကျေးဇူးကို''ဟု ပါဠိတော်၌ပေး။]

သေယျထိဒံ-အဘယ်ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ (ဘာသတိ-သနည်း၊) ဘိက္ခဝေ, အသုဘဘာဝနာဘိယုတ္တော - အသုဘဘာဝနာ၌ လွန်စွာ အားထုတ်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ကေသာဒိသုဝါ-ဆံပင် အစရှိသည်တို့မှုလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိသုဝါ - ဥဒ္ဓုမာတက အစရှိသည်တို့မှုလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထူသု - အဋ္ဌုတ္တ ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထုတို့၌၊ ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနံ - ပယ်အပ်သော နီဝရဏ ငါးပါးဟူသော အင်္ဂါရှိသော၊ ဝါ-နီဝရဏငါးပါးဟူသောအင်္ဂါကိုပယ်နိုင်သော၊ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ- ငါးပါးသော ဝိတက်စသောဈာန်အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော၊ တိဝိဓကလျာဏံ-အစ အလယ်အဆုံးအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိသော ကောင်းသောဂုဏ်ရှိသော၊ ဒသလက္ခဏသမ္ပန္နံ-ဆယ်ပါးသော လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ပဌမံဈာနံ - ပဌမဈာန်ကို၊ ပဋိလဘတိ - ရနိုင်၏၊ သော - ထို ရဟန်းသည်၊ ပဌမဇ္ဈာနသင်္ခါတံ-ပဌမဈာန်ဟုဆိုအပ်သော၊ တံ စိတ္တမဥ္ဇူသံ-ထိုစိတ်တည်းဟူသောပုတာတံတင်းကို၊ ဝါ-ထိုစိတ်တည်းဟူသောသေတ္တာကို၊ နိဿယ- မှီ၍၊ ဝါ-အခြေခံပြု၍၊ ဝိပဿနံ - ဝိပဿနာကို၊ ဝဍ္ဍေတွာ-တိုးပွား စေ၍၊ ဥတ္တမတ္ထံ - မြတ်သော အကျိုးဟူသော၊ အရဟတ္တံ - အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်နိုင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဘာသတိ-၏။) [ကိလေသ စောရေဟိ အနဘိဘဝနီယတ္တာ - ကိလေသာသူခိုးတို့ မလွှမ်းမိုး မခိုးယူနိုင်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ဈာနံ စိတ္တမဥ္ဇူသာတိ ဝုတ္တံ။]

[လက္ခဏာဆယ်ပါးကို ထင်ရှားပြလိုက်လျှင် တိဝိဓကလျာဏကိုလည်း ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် လက္ခဏာဆယ်ပါးကို ပြလိုရကား '' တတြိမာနိ '' စသည်ကိုမိန့်၊''တတြာတိ တိဝိဓကလျာဏ ဒသလက္ခဏေသု''-ယောဇနာ၊]

တတြ-ထို တိဝိဓကလျာဏ , ဒသလက္ခဏာတို့တွင်၊ ဣမာနိ-၌ ဆိုအပ်လတ္တံ့ တို့ကား၊ ပဌမဿ ဈာနဿ - ပဌမဈာန်၏၊ ဒသ - န်သော၊ လက္ခဏာနိ- လက္ခဏာတို့တည်း၊ပါရိဗန္ဓကတော-စိတ်ကိုထက်ဝန်းကျင်နှောင်ဖွဲ့တတ်သော

ပဉ္စင်္ဂ၊ပေ၊ ပဋိလဘတိ။ ။ပဉ္စင်္ဂ+ဝိပ္ပဟီနံ ယဿာတိ ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနံ - ပယ်အပ် သော ကာမစ္ဆန္ဒစသော နီဝရဏ ၅ ပါးရှိသော (နီဝရဏ ၅ ပါးတို့ကို ပယ်နိုင်သော) ဈာန်၊ ပဉ္စင်္ဂေဟိ-ဝိတက်စသော ၅ ပါးသော အင်္ဂါနှင့်၊ သမန္နာဂတံ၊ တိဝိဓံ - အာဒိ, မဇ္ဈ, ပရိယောသာန အားဖြင့် ၃ ပါး အပြားရှိသော+ကလျာဏံ ယဿာတိ တိဝိဓ ကလျာဏံ၊ ဒသ - (အကျယ်၌ ပြလတ္တံ့အတိုင်း) ဆယ်ပါးကုန်သော+လက္ခဏာနိ ယဿာတိ ဒသလက္ခဏံ။.... (ယောဇနာဝိဂ္ဂြိုဟ်။)

www.dhammaransi.com

နီဝရဏတို့မှ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ-ချာန်စိတ်၏ စင်ကြယ်ခြင်းငှာ၊ မဇ္ဈိမသာ-လီနဥဒ္ဒစ္စသို့မကပ်ဘဲ အလယ်အလတ်၌ဖြစ်သော၊ သမာဓိနိမိတ္တဿ-သုခဝိသေသတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော သမာဓိသို့၊ ဝါ - ကို၊ ပဋိပတ္တိ – ရောက်ခြင်းငှာ၊ ဝါ– ရခြင်းငှာ၊ တတ္ထ-ထို သမာဓိနိမိတ်၌၊ စိတ္တပက္ခန္ဒနံ-စိတ်၏ ပြေးဝင်ခြင်းငှာ၊ ဝိသုဒ္ဓဿ – နီဝရဏတို့မှ စင်ကြယ်ပြီးသော၊ စိတ္တဿ – ချာန်စိတ်ကို၊ အဇ္ဈုပေက္ခနံ- ဗျာပါရမပြု လျစ်လျူရှုခြင်းငှာ၊ သမထပ္ပဋိပန္နဿ–သမထသို့ ရောက်ပြီးသော၊ ဝါ – သမာဓိရပြီးသော၊ (စိတ္တဿ)အဇ္ဈုပေက္ခနံ၊ ဧကတ္တုပဋ္ဌာနဿ–ကိလေသာတို့နှင့်မရောယှက်သည့်အတွက် တပါးတည်း၏အဖြစ်ဖြင့် တည်သော၊ (စိတ္တဿ) အဇ္ဈုပေက္ခနံ၊ တတ္ထ – ထို ချာန်စိတ်၌၊ ဇာတာနံ–ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-သမာဓိပညာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ယုဂနဒ္ဓတရားတို့၏၊ အနတိဝတ္တနဋ္ဌေန – တပါးတပါးကို မလွန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောအားဖြင့်၊ သမ္ပဟံသနာ – ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရွှင်စေခြင်းငှာ၊ ဝါ–ပြုစင်စေခြင်းငှာ၊ ဣန္ဒြိယာနံ – သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့၏၊ ဧကရသဋ္ဌေန–ဝိမုတ္တိရသ ဟူသော တခုတည်းသော အရသာရှိသည်၏ အဖြစ် ဟူသော သဘောအားဖြင့်၊ (သမ္ပဟံသနာ – ငှာ၊) [ယာနိစ သဒ္ဓါဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ နာနာကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ ဝိမုတ္တိရသေန ဧကရသာနိ ဟုတွာ ပဝတ္တာ

ပါရိဗန္ဓကတော စသည် ။ ။ ပရိဗန္ဓန္တိ – စိတ်ကိုထက်ဝန်းကျင် နှောင်ဖွဲ့တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပရိဗန္ဓကာနိ၊ ပရိဗန္ဓကာနိယေဝ ပါရိဗန္ဓကာနိ၊ [သွတ္တဠ္ဌ ဏပစ္စည်း။] သမာဓိယေဝ နိမိတ္တံ သုခဝိသေသာနံ ကာရဏဘာဝတော–ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် သုခဝိသေသတို့၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့် နိမိတ်မည်၏၊ ပဋိပတ္တိကို ယောဇနာ၌ "ပဋိလာဘနံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ရောက်ခြင်းကို "ရခြင်း"ဟု ဆိုလိုသည်။ [မဇ္ဈိမံ သမထနိမိတ္တံ နာမ သမပ္ပဝတ္တော အပ္ပနာသမာဓိယေဝ လီနုဒ္ဒစ္စသင်္ခါတာနံ ဥဘိန္နံ အန္တာနံ အနုပဂမနေန သဝိသေသံ (အထူးနှင့်တကွ) ပစ္စနီကဓမ္မာနံ ဝူပသမနတော သမထော, ယောဂိနော သုခဝိသေသာနံ ကာရဏဘာဝတော နိမိတ္တန္တိ ကတွာ။]

ဧကတ္တုပဋ္ဌာနံ။ ။သမထပဋိပန္နဘာဝတောဝေစဿ ကိလေသသံသဂ္ဂံ ပဟာယ ဧကတ္တေန (ကိလေသာတို့နှင့် ရောယှက်ခြင်းမရှိသည့်အတွက် တပါးတည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်) ဥပဋ္ဌိတဿ – တည်သော၊ အဿ – ထိုစိတ်၏၊ ပုန ဧကတ္တုပဋ္ဌာနေ ဗျာပါရံ အကရောန္တော (နောက်ထပ် ဧကတ္တုပဋ္ဌာနဖြစ်ဘို့ရန် ဗျာပါရ မပြုသူသည်) ဧကတ္တုပဋ္ဌာနံ အဇ္ဈုပေက္ခတိနာမ။

တတ္ထ၊ ဇေ၊ သမ္ပဟံသနာ။ ။တသ္မိံ ချာနစိတ္တေ ဇာတာ သမာဓိပညာသင်္ခါတာ ယုဂနဒ္ဓဓမ္မာ အညမညံ အနတိဝတ္တမာနာ ဟုတွာ ပဝတ္တာ၊သမ္ပဟံသနာတိ တတ္ထ ဓမ္မာနံ အနတိဝတ္တနာဒိသာဓကေန ဉာဏေန ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိဝသေန ပရိယောဒါပနာ။

www.dhammaransi.com

နိ။]တဒုပဂ ဝီရိယ ဝါဟနဋ္ဌေန-ထို ဧကရသဘောရှိသော ဣန္ဒြေတို့အား လျော်သောဝီရိယကိုဆောင်ရွက်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသောသဘောအားဖြင့်၊ (သမ္မောဟံသနာ-၎င်း၊)[ယဋ္ဌေတံ တဒုပဂံ=တေသံ အနတိဝတ္တနတော ဧကရသဘာဝါနံ အနုစ္ဆဝိကံ ဝီရိယံ ဝါယမတိ၊ တဒုပဂံကို"တေသံ+အနုစ္ဆဝိကံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ယောဇနာ၌ " တဒနုရူပဂ " ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။] အာသေဝနဋ္ဌေန - ဈာန်စိတ်၌ဖြစ်သော သမာဓိ ပညာစသော တရားတို့ကို အဖန်ဖန်ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောသဘောအားဖြင့်၊ သမ္မောဟံသနာ-၎င်း၊ ဣတိ-ဤသည်တို့တည်း။

တတြ-ထို ၁၀ ပါးသောလက္ခဏာကို ထင်စွာဖြစ်စေခြင်း၌၊ [တသ္မိံ ဒသလက္ခဏ ဝိဘာဝနေ။] အယံ-ကား၊ ပါဠိ- ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်တည်း၊ ပဌမဿ ဈာနဿ- ၏၊ ကော- အဘယ်သည်၊ အာဒိ- အစဖြစ်သနည်း၊ ကိံ- သည်၊ မဇ္ဈေ-နည်း၊ ကိံ, ပရိယောသာနံ-နည်း၊ ပဌမဿ ဈာနဿ-၏၊ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ- ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိသည်၊ ဝါ - ဈာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဘာဝနာအစဉ်၏ နီဝရဏတို့မှ စင်ကြယ်ခြင်းသည်၊ အာဒိ - အစဖြစ်၏၊ ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ- တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ၏ တိုးပွားခြင်းသည်၊ မဇ္ဈေ- အလယ်ဖြစ်၏၊ သမ္မောဟံသနာ - ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းစေခြင်းသည်၊ ဝါ-ဖြူစင်စေခြင်းသည်၊ ပရိယောသာနံ-အဆုံးဖြစ်၏၊ ပဌမဿ ဈာနဿ-၏၊

ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ။ ။ပဋိပဇ္ဇတိ ဈာနံ ဧတာယာတိ ပဋိပဒါ-ဈာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်၊ ပဌမအားထုတ်သည်မှစ၍ ဂေါတြဘုအဆုံးရှိသော (ဈာန်မရောက်မီ) ရှေးအဘို့၌ ဖြစ်သော ဘာဝနာအစဉ်သည် ပဋိပဒါမည်၏၊ ပရိဗန္ဓတော - စိတ်ကို နှောင်ဖွဲ့တတ်သော နီဝရဏတို့မှ + ဝိသုဇ္ဈနံ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ပဋိပဒါယ+ဝိသုဒ္ဓိ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ၊ ထို ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိကို ဈာန်၏ဥပါဒ်ခဏ၌ ရအပ်သောကြောင့် "အာဒိ"ဟု ဆိုသည်။

ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ။ ။ဝိသောဓေတဗ္ဗတာဒိနံ - သုတ်သင်ထိုက်သည်၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏၊ အဘာဝတော-ကြောင့်၊ ဈာနပရိယာပန္နာယ - ဈာန်၌ပါဝင်သော၊ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာယ-ကို၊ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ - ဈာန်အလုပ်ကိစ္စ ပြီးစီးခြင်းအားဖြင့်၊ အနုဗြူဟနာ - တိုးပွားစေခြင်း၊ ထို တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ တိုးပွားစေမှုကို ဈာန်၏ ဌီခဏ၌ (အထူးအားဖြင့်) ရအပ်သောကြောင့် "မဇ္ဈေ"ဟု ဆိုသည်။

သမ္မောဟံသနာ။ ။တတ္ထ-ထိုဈာန်၌၊ ဓမ္မာနံ-သမာဓိ ပညာစသော ယုဂနဒ္ဓတရားတို့၏၊ အနတိဝတ္တနာဒိသာဓကဿ - တပါးက တပါးကို မလွန်ခြင်း အစရှိသော ကိစ္စကို ပြီးစေတတ်သော၊ ဉာဏဿ-၏၊ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိဝသေန-ဖြင့်၊ ပရိယောဒါပနာ- ဖြူစင်စေခြင်း၊ ထို ဖြူစင်ခြင်းသည် ဈာန်၏အဆုံး ဘင်ခဏ၌ ထင်ရှားသောကြောင့် "ပရိယောသာနံ"ဟု ဆိုသည်။

www.dhammaransi.com

ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ- သည်၊ ဝါ-သည်၊ အာဒိ-၏၊ အာဒိဿ-၏၊ ကတိ-အဘယ်မျှ တို့သည်၊ လက္ခဏာနိ- အမှတ်အသားတို့နည်း၊ အာဒိဿ- အစ၏၊ တီဏိ- သုံးပါးတို့သည်၊ လက္ခဏာနိ – အမှတ်အသားတို့တည်း၊ တဿ - ထို ပဌမ ဈာန်၏၊ ယောပရိဗန္ဓော – အကြင်စိတ်ကို ထက်ဝန်းကျင် နှောင်ဖွဲ့တတ်သော နီဝရဏသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတော- ထို နီဝရဏမှ၊ စိတ္တံ- ဈာန်စိတ်သည်၊ ဝိသုဇ္ဈတိ- စင်ကြယ်၏၊ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ- နီဝရဏမှ စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ စိတ္တံ-သည်၊မဇ္ဈိမံ-လီန ဥဒ္ဓစ္စသို့မကပ်ဘဲ အလယ်အလတ်၌ဖြစ်သော၊ သမာဓိနိမိတ္တံ-သုခဝိသေသတို့၏အကြောင်းဖြစ်သောသမာဓိသို့၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိပဇ္ဇတိ- ရောက်၏၊ ဝါ – ရ၏၊ ပဋိပန္နတ္တာ – သမာဓိနိမိတ်ကို ရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို သမာဓိနိမိတ်၌၊ [ယောဇနာ၌"တသ္မိံ အပ္ပနာဂေါစရေ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "တတ္ထ–ထိုဈာန်၏အာရုံ၌"ဟု ပေး။] စိတ္တံ-သည်၊ ပက္ခန္ဒတိ-ပြေးဝင်၏၊ ပရိဗန္ဓတော-စိတ်ကို ထက်ဝန်းကျင်နှောင်ဖွဲ့တတ်သော နီဝရဏမှ၊ စိတ္တံ-သည်၊ ယံ ဝိသုဇ္ဈတိ-အကြင်စင်ကြယ်၏၊ (တံစ-ထို စင်ကြယ်ခြင်းငှာ၊) ဝိသုဒ္ဓတ္တာ-နီဝရဏတို့မှ စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ စိတ္တံ-သည်၊ မဇ္ဈိမံ-သော၊ သမာဓိနိမိတ္တံ-သို့၊ ဝါ-ကို၊ ယံ ပဋိပဇ္ဇတိ-အကြင်ရောက်၏၊ ဝါ-ရ၏၊ (တံစ-ထို ရခြင်းငှာ၊) ပဋိပန္နတ္တာ-သမာဓိနိမိတ်ကို ရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို သမာဓိနိမိတ်၌၊ စိတ္တံ–သည်၊ ယံ ပက္ခန္ဒတိ–အကြင် ပြေးဝင်၏၊ (တံစ–ထို ပြေးဝင်ခြင်းငှာ ဣတိ- သို့၊) ပဌမဿ ဈာနဿ– ၏၊ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ–သည်၊ ဝါ-သည်၊ အာဒိ– အစဖြစ်၏၊ အာဒိဿ- အစ၏၊ ဣမာနိတီဏိ - ဤ ၃ ပါး တို့သည်၊ လက္ခဏာနိ – အမှတ်အသားတို့တည်း၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ ပဌမံ ဈာနံ- သည်၊ အာဒိကလျာဏဉ္စေဝ – အစ၌ ကောင်းသည်ငှာ၊ တိလက္ခဏ သမ္ပန္နဉ္စ - သည်ငှာ၊ ဟောတိ–၏၊ (ဣတိ–သို့၊) ဝုစ္စတိ–၏။

ပဌမဿ ဈာနဿ-၏၊ ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ-တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ တိုးပွါးစေခြင်းသည်၊ မဇ္ဈေ – တည်း၊ မဇ္ဈဿ- ၏၊ ကတိ - တို့သည်၊ လက္ခဏာနိ– တို့နည်း၊ မဇ္ဈဿ, တီဏိ- တို့သည်၊ လက္ခဏာနိ- တို့တည်း၊ ဝိသုဒ္ဓံ-နီဝရဏ တို့မှ စင်ကြယ်ပြီးသော၊ စိတ္တံ-ကို၊ အဇ္ဈုပေက္ခတိ - စင်ကြယ်ဘို့ရန် ဗျာပါရ မပြု လျစ်လျူရှု၏၊ သမထပ္ပဋိပန္နံ - သမထသို့ရောက်ပြီးသော၊ ဝါ– သမာဓိ ရပြီးသော၊ (စိတ္တံ - ကို၊) အဇ္ဈုပေက္ခတိ – သမာဓိရဘို့ရန် ဗျာပါရမပြု

တီဏိလက္ခဏာနိ။ ။ပရိဗန်နီဝရဏတို့မှ စိတ်၏စင်ကြယ်ခြင်း, အလယ်ဖြစ်သော သမာဓိနိမိတ်သို့ စိတ်၏ရောက်ခြင်း, ထိုသမာဓိနိမိတ်သို့ ပြေးဝင်ခြင်း, ဤ၃ပါးတို့သည် ဈာန်၏အစ ဥပါဒ်ခဏ၌ အပ္ပနာရောက်ခြင်း၏ အမှတ်လက္ခဏာတို့ဖြစ်ကြသည်။

www.dhammaransi.com

လျစ်လျူရှု၍၊ ကေဝလပုဗ္ဗာနံ - ကိလေသာတို့နှင့် မရောယှက်သည့် အတွက် တပါးတည်း၏အဖြစ်ဖြင့် တည်သော၊ (စိတ္တံ) အဇ္ဈုပေက္ခတိ- ကေဝလပုဗ္ဗာန ဖြစ်ဘို့ရန် ဗျာပါရမပြု လျစ်လျူရှု၍၊ ဝိသုဒ္ဓံ-သော၊ စိတ္တံ-ကို၊ ယံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ - အကြင်စင်ကြယ်ဘို့ရန် ဗျာပါရမပြု လျစ်လျူရှု၍၊ (တံစ - ထိုလျစ်လျူရှုခြင်းဇင်း၊) သမထပဋိပန္နံ - သော၊ (စိတ္တံ) ယံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ - ၏၊ (တံစ-ဇင်း၊) ကေဝလပုဗ္ဗာနံ - သော၊ (စိတ္တံ) ယံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ- ၏၊ (တံစ - ဇင်း၊ ဣတိ-သို့၊) ပထမဿ ဈာနဿ ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ, မဇ္ဈေ-တည်း၊ မဇ္ဈဿ-၏၊ ဣမာနိတီဏိ - တို့သည်၊ လက္ခဏာနိ – တို့တည်း၊ တေန-ကြောင့်၊ ပဌမံ ဈာနံ-သည်၊ မဇ္ဈေကလျာဏဉ္စေဝ- အလယ်၌ကောင်းသည်ဇင်း၊ တိလက္ခဏာ သမ္ပန္နဉ္စ - သည်ဇင်း၊ ဟောတိ-၏၊ (ဣတိ-သို့၊) ဝုစ္စတိ-၏။

ပဌမဿ ဈာနဿ – ၏၊ သမ္ပဟံသနာ - ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းစေခြင်းသည်၊ ဝါ-ဖြူစင်စေခြင်းသည်၊ ပရိယောသာနံ-တည်း၊ ပရိယောသာနဿ-၏၊ ကတိ - တို့သည်၊ လက္ခဏာနိ - တို့နည်း၊ ပရိယောသာနဿ, စတ္တာရိ - တို့သည်၊ လက္ခဏာနိ - တို့တည်း၊ တတ္ထ - ထို ဈာန်စိတ်၌၊ ဇာတာနံ – ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ – သမာဓိပညာဟူသော ယုဂနဒ္ဓတရားတို့၏၊ အနတိဝတ္တန ဋ္ဌေန – တပါးတပါးကို မလွန်ခြင်းဟူသော သဘောအားဖြင့်၊ သမ္ပဟံသနာ- ဇင်း၊ ဣန္ဒြိယာနံ - သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့၏၊ ဧကရသဋ္ဌေန- ဝိမုတ္တိရသဟူသော တခုတည်းသောအရသာ ရှိသည်အဖြစ်ဟူသော သဘော အားဖြင့်၊ သမ္ပဟံသနာ-ဇင်း၊ တဒုပဂဝီရိယဝါဟနဋ္ဌေန-ထိုဧကရသသဘော ရှိသော ဣန္ဒြေတို့အားလျော်သော ဝီရိယကိုဆောင်နိုင်ခြင်း သဘောအားဖြင့်၊ သမ္ပဟံသနာ – ဇင်း၊ အာသေဝန ဋ္ဌေန – သမာဓိပညာစသော တရားတို့ကို အဖန်ဖန်ဖြစ်စေခြင်း သဘောအားဖြင့်၊ သမ္ပဟံသနာ - ဇင်း၊ (ဣတိ – သို့၊) ပဌမဿ ဈာနဿ-၏၊ပေ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တိဝိဓတ္တဂတံ (တနည်း) တိဝဋ္ဋ ဂတံ – ၃ ပါး အပြားရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော၊ တိဝိဓကလျာဏံ –

တိဝိဓတ္တဂတံ။ ။တိဝိဓတ္တ၊ပေ၊ ဟောတိတိုင်အောင်သော စကားသည် ဈာန်ကို ထောမနာကြောင်း စကားတည်း၊ [ဧဝံ တိဝိဓတ္တဂတံ စိတ္တန္တိ အာဒီနိ တဿေဝ စိတ္တဿ ထောမနဝစနာနိ၊ တတ္ထ ဧဝံ တိဝိဓတ္တဂတန္တိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တေန ဝိဓိနာ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိပက္ခန္ဒန ဥပေက္ခာနုဗြူဟန ဉာဏသမ္ပဟံသနာဝသေနာတိ တိဝိဓဘာဝံ ဂတံ။] ရှေ့၌ (၁) ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ, (၂) တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာနုဗြူဟနာ, (၃) ဉာဏ ဤ၃ပါးကို တိဝိဓ ဟု ဆိုသည်၊ ဈာန်အင်္ဂါ ၅ ပါး, ဣန္ဒြေ ၅ ပါးကိုပြသောကြောင့် အဓိဋ္ဌာနသမ္ပန္န, သမာဓိသမ္ပန္နဟု ၂ ထပ်ပါရသည်၊ ဈာန်စိတ်၏ ထိုထိုအာရုံ၌ မပြတ်မလတ်ဖြစ်ခြင်းကို “အဓိဋ္ဌာနသမ္ပန္န”ဟု ယူပါ။

www.dhammaransi.com

၃ ပါး အပြားရှိသော ကောင်းသော ဂုဏ်ရှိသော၊ ဒသလက္ခဏာ သမ္ပန္နံ–ဆယ်ပါးသော လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော၊ စိတ္တံ - ချာန်စိတ်သည်၊ ဝိတက္က သမ္ပန္နဥ္စေဝ–ဝိတက်နှင့်ပြည့်စုံသည်၎င်း၊ ဝိစာရသမ္ပန္နဥ္စ ပီတိသမ္ပန္နဥ္စ သုခသမ္ပန္နဥ္စ, စိတ္တဿ- ၏၊ အဓိဋ္ဌာနသမ္ပန္နဥ္စ–ထိုထိုအာရုံ၌ မပြတ်မလတ် ဖြစ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသည်၎င်း၊ ဝါ - စွဲမြဲစွာတည်သော သမာဓိနှင့် ပြည့်စုံသည်၎င်း၊ သဒ္ဓါသမ္ပန္နဥ္စ – ၎င်း၊ ပေ၊ ပညာသမ္ပန္နဥ္စ- ၎င်း၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ– ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ပါဠိ-ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်တည်း။)

အာဒိဿ၊ပေ၊ဘာသတိတိ-ကား၊ (အသုဘသမာပတ္တိ-အသုဘသမာပတ်သည်၊) ဧဝမ္ပိ–ဤသို့လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဣတ္ထမ္ပိ ဤ အခြင်းအရာ အားဖြင့်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ–သို့၊ ပုနပ္ပုနံ–ထပ်၊ ဝဝတ္ထာနံ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ - ပြုတော်မူ၍၊ အာဒိသန္တော - ညွှန်ပြတော်မူလျက်၊ အသုဘသမာပတ္တိယာ-၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ဘာသတိ-၏၊ အာနိသံသံ-အကျိုးကို၊ ကထေတိ-၏၊ ဂုဏံ-ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ပရိကိတ္တေတိ-ထုတ်ဖော်ဟောမြွက်တော်မူ၏၊ [ပုနပ္ပုနံ အာဒိသန္တောကြည့်၍ အာဒိဿ အာဒိဿ-၌ အာဒိသံ အာဒိသံ-ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊] ဒေယျထိဒံ- အဘယ်ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ (ဘာသတိ–နည်း၊) ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အသုဘသညာပရိစိတေန-အသုဘသညာသည် အဖန်ဖန်စီအပ်သော၊ ဝါ-အသုဘသညာသည်ထုံမွမ်းအပ်သော၊ စေတသာ-စိတ်ဖြင့်၊ ဗဟုလံ-အချိန်များစွာ၊ ဝါ-မပြတ်မလတ်၊ ဝိဟရတော-နေသော၊ ဘိက္ခုနော - ၏၊ စိတ္တံ - သည်၊ မေထုနဓမ္မ သမာပတ္တိယာ- မေထုန်အကျင့်သို့ရောက်ခြင်းမှ၊ ပဋိလီယတိ – တခုသောနံပါး၌ ပုန်းအောင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ပဋိကုဋတိ–တွန့်ဆုတ်၏၊ ပဋိဝတ္တတိ–ပြန်နစ်၏၊ န သမ္ပသာရယတိ–မပြန့်နှံ့၊ (တနည်း) ပဋိလီယတိ-တွန့်ဆုတ်၏၊ ပဋိကုဋတိ-ဖဲခွါ၏၊ ပဋိဝတ္တတိ-

အသုဘသညာ ပရိစိတေန။ ။သကလံ ကာယံ အသုဘန္တိ ပဝတ္တာယ သညာယ သဟဂတတ္တာ ဈာနံ အသုဘသညာ – အသုဘဟု ဖြစ်သောသညာနှင့်တကွ ဖြစ်သောကြောင့် ဈာန်ကို “ အသုဘသညာ ” ဟု ခေါ်သည်၊ သဟစရဏနည်းတည်း၊ ဌာနီသညာ၏အမည်ကို ဌာနဈာန်၌တင်စားသော ဌာနျူပစာလည်း ဟုတ်၏၊ “ ကုန္တာ ပစရန္တိ ” ကဲ့သို့တည်း၊ အသုဘသညာယ+ပရိစိတေန ပရိဘာဝိတေန – အဘန်ဘန် စီအပ် ထုံမွမ်းအပ်သော (စေတသာ၌စပ်)၊ ဗဟုလန္တိ အဘိဏှံ။

မေထုနဓမ္မ ၊ပေ၊ နှာရုဒဒ္ဒုလံ ။ ။ မေထုန်ကျင့်ခြင်းကိုပင် “ မေထုနဓမ္မသမာပတ္တိ ” ဟု မိန့်သည်။ [မေထုနဓမ္မသမာဂီဘာဝတော၊ ဋီကာ။] ပဋိလီယတိ – ဧကပဿေန နိလီယတိ နိလီနံဝိယ ဟောတိ – တခုသောနံပါး၌ ပုန်းနေသကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ ပဋိကုဋတိ–သင်္ကုစတိ၊ ပဋိဝတ္တတိ–နိဝတ္တတိ။

www.dhammaransi.com

နောက်ဆုတ်၏၊ န သမ္ပသာရယတိ- မပြန့်နှံ့၊ ဥပေက္ခာဝါ- လျစ်လျူရှုခြင်း သဘောသည်သော်၎င်း၊ ပါဋိကူလျတာဝါ – စက်ဆုပ်ဘွယ်၏ အဖြစ်သည် သော်၎င်း၊ သဏ္ဌာတိ - ကောင်းစွာတည်၏၊ ဘိက္ခဝေ – တို့၊ သေယျထာပိ– ဥပမာမည်သည်ကား၊ ကုက္ကုဋပတ္တံဝါ-ကြက်တောင်သည်သော်၎င်း၊ နှာရုဒဒ္ဒုလံဝါ-အကြောပိုင်းသည်သော်၎င်း၊ ဝါ-အကြော၏ ခြစ်ပစ်အပ်သောအဖတ် သည်သော်၎င်း၊ [နှာရုဒဒ္ဒုလံ၊ နှာရုဝိလိခနံဝါ (အကြောကို) ခြစ်ပစ်ထား အပ်သော အဖတ်။]အဂ္ဂိမှိ-မီး၌၊ ပက္ခိတ္တံ-ထည့်အပ်သည်၊ (သမာနံ-သော်၊) ပဋိလီယတိ(သေယျထာပိ)-တွန့်ဆုတ်သကဲ့သို့၊ ပဋိကုဋတိ (သေယျထာပိ)- ဖဲ့ခွါသကဲ့သို့၊ ပဋိဝဋ္ဋတိ (သေယျထာပိ)-ပြန်နစ်သကဲ့သို့၊ န သမ္ပသာရယတိ (သေယျထာပိ)- မပြန့်နှံ့သကဲ့သို့၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဧဝမေဝ–ဤအတူသာလျှင်၊ အသုဘသညာပရိစိတေန- သော၊ ဝါ- သော၊ စေတသာ–ဖြင့်၊ ပေ၊ န သမ္ပ သာရယတိ-၏၊ ဣတိ–သို့၊ (ဝဏ္ဏံ- ကို၊ ဘာသတိ- ၏။)

ဣစ္စာမဟံ၊ပေ၊ ပဋိသလ္လီယိတုန္တိ - ကား၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ အဟံ- ငါဘုရား သည်၊ ဣမံ - တခုသော၊ အဒ္ဓမာသံ- လဝက်ပတ်လုံး၊ ပဋိသလ္လီယိတုံ- နေ့စဉ် နေ့စဉ်သမာပတ်၌ စိတ်ကိုငြိကပ်စေခြင်းငှါ၊ နိလီယိတုံ–ကိန်းအောင်းတော်မူ ခြင်းငှါ၊ (ဧကောဝ ဝိဟရိတုံ– ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်၏။) ဣစ္ဆာမိ- အလိုတော် ရှိ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ နမှိ ကောစိ၊ပေ၊ ပိဏ္ဍပါတနီဟာရကေနာတိ – ကား၊ ယော – အကြင်ရဟန်းသည်၊ အတ္တနာ – ကိုယ်တိုင်၊ ပယုတ္တဝါစံ – ပစ္စည်းနှင့် စပ်ယှဉ်သောစကားကို၊ အကတွာ–မပြုမူ၍၊ မမ-ငါဘုရား၏၊ အတ္ထာယ-ငှါ၊

အထဝါ။ ။ပဋိလီယတိ– သင်္ကုစတိ, တတ္ထ ပဋိကူလတာယ သဏ္ဌိတတ္တာ (ထို မေထုန်အကျင့်၌ စက်ဆုပ်ဘွယ်၏ အဖြစ်ဖြင့် (စိတ်မှာ) စွဲမြဲတည်နေသည့်အတွက် တွန့်ဆုတ်၏၊) ပဋိကုဋတိ–အပသက္ကတိ (ဖဲ့ခွါ၏)၊ န ဥပသက္ကတိ–မချဉ်းကပ်တော့၊ ပဋိဝတ္တတီတိ–နိဝတ္တတိ၊ တတောဧဝ န သမ္ပသာရယတိ။

ပဋိသလ္လီယိတုံ ။ ။ ပဋိ ပဋိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ သမာပတ္တိယံ (သမာပတ်၌) ဓမ္မ စိန္တာယ (တရားသဘောကို စဉ်းစားတော်မူခြင်းအားဖြင့်) စိတ္တံ နိလီယိတုံ–စိတ်ကို ငြိကပ်စေခြင်းငှါ၊ ဤသို့ ငြိကပ်စေခြင်းကိုပင် " ကိန်းအောင်းနေခြင်း" ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုကြသည်။ [ဤနေရာ၌ ဋီကာဆရာ ဤသို့ ဖွင့်ထားသော်လည်း " ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိ တော" ဟူသော နောက်နား၌ကား တမျိုးဖွင့်ထားသည်ကို တွေ့ရလတ္တံ့။]

ပယုတ္တဝါစံ။ ။ ဘုရားရှင်သည် ဤရက်များ၌ ဆွမ်းခံကြွတော်မူမည်မဟုတ်၊ ဤ အခါမျိုး၌ လှူအပ်သောအလှူသည် အကျိုးကြီး၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပစ္စည်းနှင့်စပ်၍ ပြောအပ်သောစကားကို"ပယုတ္တဝါစာ"ဟု ဆိုသည်။ [ပယုတ္တ-ပစ္စည်းနှင့်စပ်သော+ ဝါစာ– စကား၊ လှူချင်အောင်ပြောအပ်သော စကား။]

www.dhammaransi.com

သဒ္ဓေသု-သဒ္ဓါရှိကုန်သော၊ ကုလေသု-အမျိုးတို့၌၊ ပတိယတ္တံ-အားထုတ်အပ်ပြီးသော၊ ဝါ-စီရင်အပ်ပြီးသော၊ ပိဏ္ဍပါတံ-ကို၊ နီဟရိတွာ-၍၊ မယှံ-အား၊ ဥပနာမေတိ – ဆက်ကပ်၏၊ ပိဏ္ဍပါတနီဟာရကံ – ဆွမ်းကိုပို့ဆောင်တတ်သော၊ တံဘိက္ခုံ-ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အညေန-အခြားသော၊ ကေနစိ-တစုံတယောက်သော၊ ဘိက္ခုနာဝါ-သည်၎င်း၊ ဂဟဋ္ဌေန ဝါ- သည်၎င်း၊ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော- ချဉ်းကပ်ထိုက်သည်၊ န အမှိ- ဖြစ်တော်မမူလို၊ ဣတိ(အဝေါစ)။

ပန – ပရိဟာရပက္ခမှတပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ ဧဝံ, အာဟ–နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ကိရ – ချဲဦးအံ့၊ အတီတေ, ပဉ္စသတာ-ငါးရာ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ မိဂလုဒ္ဒကာ-သားမုဆိုးတို့သည်၊ မဟတီဟိ-များစွာကုန်သော၊ ဒဏ္ဍဝါဂုရာဟိ– လှံတံတပ်အပ်သော ပိုက်ကွန်တို့ဖြင့်၊ အရညံ-ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ-ကာရံ၍၊ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ- ရွှင်လန်း နှစ်သက်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဧကတောယေဝ – တပေါင်းထည်းသာလျှင်၊ ယာဝဇီဝံ-အသက်ထက်ဆုံး၊ မိဂပက္ခိ ဃာတကမ္မေန-သားကောင် ငှက်တို့ကို သတ်ဖြတ်မှုဖြင့်၊ ဇီဝိတံ-အသက်မွေးမှုကို၊ ကပ္ပေတွာ-၍၊ နိရယေ-၌၊ ဥပ္ပန္နာ-ဖြစ်ကြရကုန်ပြီ၊[ဥပပန္နာ-ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ နိရယံ ဥပပန္နာ-ဟု သော်လည်းရှိစေ။] တေ - ထို သားမုဆိုးတို့သည်၊ တတ္ထ - ထိုငရဲ၌၊ ပစ္စိတွာ- ကျက်ပြီး၍၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ ကတေန-ပြုအပ်ပြီးသော၊ ကေနစိဒေဝ-တစုံတခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ကုသလကမ္မေန- ကုသိုလ်ကံကြောင့်၊ မနုဿေသု–လူတို့၌၊ ဥပ္ပန္နာ–ဖြစ်ကြရကုန်သည်၊ (သမာနာ)၊ ကလျာဏူပနိဿယဝသေန- ရဟန်းဖြစ်ဘို့အကြောင်းကောင်းသော ဥပနိဿယ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဥပနိဿယဝသေန။] သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံတို့သည်လည်း၊ ဘဂဝတော သန္တိကေ,ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ-ရှင်သာမဏေအဖြစ်ကို၎င်း၊ ဥပသမ္ပဒဉ္စ – ရဟန်းအဖြစ်ကို၎င်း၊ လဘိံသု–ကုန်ပြီ၊ တေသံ-ထိုသူတို့၏၊ တတော မူလာကုသလကမ္မတော (မူလ + အကုသလ) – ထိုအရင်းခံဖြစ်သော သားငှက်သတ်မှု အကုသိုလ်ကံမှ၊ အဝိပက္ကဝိပါကာ–မရင့်ကျက်သေးသော အကျိုးရှိသော (အကျိုးမပေးရသေးသော၊) အပရာပရဲစေတနာ-အပရာပရိယစေတနာသည်၊ တဿံ အဍ္ဎမာသဗ္ဘန္တရေ- ထို လဝက်အတွင်း၌၊ အတ္တူပက္ကမေနစ-မိမိ၏လုံ့လဖြင့်၎င်း၊ ပရူပက္ကမေနစ-သူတပါး၏လုံ့လဖြင့်၎င်း၊ ဇီဝိတုပစ္ဆေဒါယ – အသက်ကိုဖြတ်ခြင်းငှါ၊ ဩကာသံ – ကို၊ အကာသိ–ပြီ၊ တံ-ထိုအကြောင်းကို၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အဒ္ဒသ- မြင်တော်မူပြီ၊ ကမ္မဝိပါကော နာမ - ကံ၏ အကျိုးမည်သည်၊ ဝါ - ကို၊ ကေနစိ – ဘယ်သူတယောက်မျှ၊ ပဋိဗာဟိတုံ-တားမြစ်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ-မတတ်နိုင်။

www.dhammaransi.com

စ-ဆက်၊ တေသုဘိက္ခူသု- တို့တွင်၊ ပုထုဇ္ဇနာပိ- ပုထုဇဉ် ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အတ္ထိ – ပါဝင်ကုန်၏၊ သောတာပန္နသကဒါဂါမိ အနာဂါမိ ခီဏာသဝါပိ- သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ်, ရဟန္တာ ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အတ္ထိ-န်၏၊ တတ္ထ-ထိုရဟန်းတို့တွင်၊ ခီဏာသဝါ-တို့သည်၊ အပ္ပဋိသန္ဓိကာ - ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း မရှိကုန်၊ ဣတရေ – ရဟန္တာမှ တပါးကုန်သော၊ အရိယသာဝကာ-တို့သည်၊ နိယတဂတိကာ - မြဲသော ဂတိရှိကုန်၏၊ သုဂတိပရာယဏာ-သုဂတိဟူသော လည်းလျောင်းရာ ရှိကုန်၏၊[နိယတဂတိကာကို ထပ်ဖွင့်။] ပန-ကား၊ ပုထုဇ္ဇနာနံ-တို့၏၊ ဂတိ - ဂတိသည်၊ အနိယတာ - မမြဲ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ စိန္တေသိ- ကြံတော်မူပြီ၊ (ကိံ)၊ ဣမေ-ဤရဟန်းတို့သည်၊ အတ္တဘာဝေ – ၌၊ ဆန္ဒရာဂေန – ဆန္ဒရာဂကြောင့်၊ မရဏဘယဘီတာ- သေဘေးမှကြောက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဂတိံ–ကို၊ ဝိသောဓေတုံ-သုတ်သင်ခြင်းငှါ၊ နသက္ခိဿန္တိ–မစွမ်းနိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ နေသံ–ထို ရဟန်းတို့အား၊ ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနာယ – ငှါ၊ အသုဘကထံ , ကထေမိ- ဟောတော်မူအံ့၊ တံ-ထိုအသုဘကထာကို၊ သုတွာ–နာရ၍၊ အတ္တဘာဝေ-၌၊ ဝိဂတစ္ဆန္ဒရာဂတာယ - ကင်းသော ဆန္ဒရာဂ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂတိဝိသောဓနံ–ဂတိကို သုတ်သင်ခြင်းကို၊ ကတွာ, သဂ္ဂေ - ၌၊ ပဋိသန္ဓိံ - ကို၊ ဂဏှိဿန္တိ - ယူနိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့ ယူနိုင်ကုန်လသော်၊ နေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏၊ မမ–၏၊ သန္တိကေ- ၌၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ – ရှင်ရဟန်း အဖြစ်သည်၊ သာတ္ထိကာ–အကျိုးရှိသည်၊ ဘဝိဿတိ–လတ္တံ့၊ ဣတိ,(စိန္တေသိ)။

တတော–ထိုသို့ ကြံတော်မူခြင်းကြောင့်၊ တေသံ- ထို ရဟန်းတို့အား၊ ဝါ-တို့ကို၊ အနုဂ္ဂဟာယ-ချီးမြှောက်တော်မူခြင်းငှါ၊ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အဦးပြုသဖြင့်၊ အသုဘကထံ ကထေသိ၊ မရဏဝဏ္ဏ သံဝဏ္ဏနာ မိပ္ပါယေန- သေခြင်း၌ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးမွမ်းခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုဖြင့်၊ (သေခြင်း၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးမွမ်းလိုသဖြင့်)၊ နော(ကထေသိ)– ဟောတော်မူသည် မဟုတ်၊ စပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ကထေတွာ-၍၊ အဿ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဧတံ–ဤ အကြံတော်သည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်တော်မူပြီ၊ (ကိံ)၊ မံ - ကို၊ ဣမံ အဒ္ဓမာသံ-ဤလခွဲပတ်လုံး၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ သစေ ပဿိဿန္တိ – အကယ်၍ ဖူးတွေ့ရကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ ဧကော- ဧသော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ မတော–သေရှာပါပြီ၊ အဇ္ဇ,ဒွေ–န်သော၊(ဘိက္ခူ-တို့သည်၊မတာ-ကုန်ပြီ၊) ပေ၊အဇ္ဇ,ဒသ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ မတာ–န်ပြီ၊ ဣတိ,အာဂန္တွာ–၍၊ အာရောစေဿန္တိ-ကုန်လတ္တံ့၊ အယဥ္စကမ္မဝိပါကော-သည်လည်း၊ ဝါ–

www.dhammaransi.com

ကိုလည်း၊ မယာ၀ါ– ငါဘုရားသည်ဖြင့်၊ အညေန၀ါ– အခြားသူသည်ဖြင့်၊ ပဋိဗာဟိတုံ– တားဆီးခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ– မတတ်နိုင်၊ သွာဟံ– ထို ငါဘုရားသည်၊ တံ – ထိုအကြောင်းကို၊ သုတွာပိ– ကြားရ၍လည်း၊ ကိံ ကရိဿာမိ– အဘယ်ကို ပြုနိုင်လတံ့နည်း၊ မေ–ငါဘုရားအား၊ သုတေန–ကြားအပ်သော၊ အနတ္ထကေန - အကျိုးမရှိသော၊ အနယဗျသနေန–စီးပွားမဲ့ ပျက်စီးခြင်းဖြင့်၊ ကိံ– နည်း၊ ဟန္ဒ- ယခု၊ အဟံ, ဘိက္ခုနံ- တို့၏၊ အဒဿနံ–မမြင်ကွယ်ရာသို့၊ ဥပဂစ္ဆာမိ–ကပ်ရောက်တော့အံ့၊ ဣတိ- ဤအကြံတော်သည်၊ (အဟောသိ)၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အကြံတော်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) ဣစ္ဆာမဟံ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ပိဏ္ဍပါတနီဟာရကေနာတိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။

ပန – ကား၊ အပရေ – တပါးကုန်သော ဆရာတို့သည်၊ အာဟု၊ (ကိံ)၊ ပရူပဝါဒဝိဝဇ္ဇနတ္ထံ – သူတပါးတို့၏ စွပ်စွဲခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်တော် မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဧဝံ– သို့၊ ၀တွာ – မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ပဋိသလ္လီနော - တပါးတည်းကိန်းအောင်းတော်မူပြီ၊ ဣတိ – သို့၊ (အာဟု)၊ [ပရူပဝါဒဝိဝဇ္ဇနတ္ထံကို ချဲ့ပြလိုသောကြောင့်"ပရေကိရ"စသည်ကိုမိန့်။] ပရေ–သာသနာမှ တပါးသော အယူရှိသူတို့သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဥပဝဒိဿန္တိကိရ-စွပ်စွဲကုန်လတံ့တဲ့ (ကိံ)၊ အယံ-၍ ရှင်ဂေါတမသည်၊ အဟံ-သည်၊ သဗ္ဗညူ-အလုံးစုံကိုသိ၏၊ သဒ္ဓမ္မဝရစက္ကဝတ္တိ–သူတော်ကောင်းတရားတည်းဟူသော မြတ်သောစကြာရတနာကို လည်စေနိုင်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ပဋိဇာနမာနော–ဝန်ခံနေပါလျက်၊ အတ္တနောပိ–မိမိ၏လည်း၊ သာဝကေ – တို့ကို၊ အညမညံ – အချင်းချင်း၊ ဃာတေန္တေ–သတ်နေသည်တို့ကို၊ နိဝါရေတုံ-ငှါ၊ နသက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ အညံ-အခြားသောအရာကို၊ ကိံ သက္ခိဿတိ- အဘယ်မှာ စွမ်းနိုင်ပါလတံ့နည်း၊ ဣတိ- သို့၊ (ဥပဝဒိဿန္တိကိရ)၊တတ္ထ-ထိုသို့စွပ်စွဲကြရာ၌၊ ပဏ္ဍိတာ,ဝတ္တန္တိ-ဆိုကုန်လတံ့၊ (ကိံ)၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပဋိသလ္လာနံ-တပါးတည်းကိန်းအောင်းတော်မူခြင်းကို၊ အနုယုတ္တော–အားထုတ်တော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဣမံ ပဝတ္တိံ-၍အဖြစ်ကို၊ န ဇာနာတိ– သိတော်မမူ၊ အဿ - ထို မြတ်စွာဘုရားအား၊ ကောစိ- သော၊ အာရောစယိတာပိ- လျှောက်သူသည်လည်း၊ နတ္ထိ၊ (ဘဂဝါ-သည်၊) သစေ ဇာနေယျ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဒ္ဓါ-မချွတ်ကေန်၊ နိဝါရေယျ–တားမြစ်တော်မူရာ၏၊ ဣတိ - သို့ (ဝက္ခန္တိ)၊ (ဣတိ - သို့၊ အပရေ အာဟု)၊ ပန- ထိုသို့ပင် ဆိုပါကုန်သော်လည်း၊ ဣဒံ -၍စကားသည်၊ ဣစ္ဆာမတ္တံ- အပရေဆရာတို့၏ အလိုမျှသာတည်း။["သိတော်မူပါမူ တားမြစ်စရာရှိခြင်း"ဟူသောစကားသည် ထိုဆရာတို့ အလိုမျှသာဖြစ်၏။] ဧတ္ထ – ၍ တပါးတည်း ကိန်းအောင်းတော်

www.dhammaransi.com

မူရာ၌၊ ပဌမမေဝ - ပဌမစကားသည်သာ၊ [ကထေတွာ စ ပနဿ - စသော စကားသည်သာ။] ကာရဏံ-မှန်ကန်သော အကြောင်းတည်း။

နာဿုဓာတိဧွေ-၌၊ အဿုဓာတိ-အဿုဓ ဟူသောပုဒ်သည်၊ ပဒပူရဏ မတ္တေ-ပုဒ်တို့၏ပြည့်ကြောင်းမျှ၌(ပဝတ္တော)နိပါတော၊ [ဤအလို အဿုဓပုဒ် အနက်မရှိ။] ဝါ - တနည်း၊ အဝဓာရဏတ္တေ – ၌၊ (ပဝတ္တော)နိပါတော၊ ကောစိ-သည်၊ ဘဂဝန္တံ-သို့၊ နေဝ ဥပသင်္ကမတိ-မချဉ်းကပ်သည်သာ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ဤအလို " ကောစိ - သည်၊ ဘဂဝန္တံ , နာဿုဓ ဥပသင်္ကမတိ– မချဉ်းကပ်သည်သာ"ဟု ပါဠိတော်၌ပေး။]အဿ-ဤ ဘာဝနာနုယောဂ၏၊ အနေကေဟိ – န်သော၊ ဝဏ္ဏ သဏ္ဍာနာဒီဟိ – အဆင်း , ပုံသဏ္ဍာန်အစ ရှိကုန်သော၊ [အာဒိဖြင့် ဂန္ဓ, အာသယ, ဩကာသတို့ကိုယူ။] ကာရဏေဟိ- တို့ဖြင့်၊ ဝေါကာရော–ရောပြွမ်းခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော– ထိုဘာဝနာနုယောဂသည်၊)အနေကာကာရဝေါကာရော-မည်၏၊အနေကာ ကာရ ဝေါကိဏ္ဏော – တပါးမက များစွာသောအကြောင်းတို့ဖြင့် ရောပြွမ်း သော၊ အနေက ကာရဏ သမ္မိဿော-တပါးမက များစွာသောအကြောင်း တို့ဖြင့်ရောသော၊ (ဣတိဝုတ္တံ ဟောတိ။) [ကာရဏဟူသည် ကိုယ်၏ အသုစိ ဒုဂ္ဂန္ဓ ဇေဂုစ္ဆ ပဋိကူလအဖြစ်ပင်တည်း။]သော–ထိုဘာဝနာနုယောဂသည်၊ ကော-နည်း၊ အသုဘဘာဝနာနုယောဂေါ- အသုဘ ဘာဝနာကို အဘန်ဘန် အားထုတ်ခြင်းတည်း၊ ဝါ-အဘန်ဘန်အားထုတ်အပ်သော အသုဘဘာဝနာ တည်း၊ အနေကာကာရဝေါကာရံ-တပါးမက များစွာသောအကြောင်းတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းခြင်းရှိသော၊ တံ အသုဘ ဘာဝနာနုယောဂံ-ထိုအသုဘဘာဝနာကို အဘန်ဘန် အားထုတ်ခြင်းကို၊ ဝါ – ကို၊ အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ - ကား၊ ယုတ္တာ ပယုတ္တာ - အားထုတ်ကုန် လွန်စွာ အားထုတ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဟရန္တိ။

အဋ္ဋီယန္တိ-ကား၊ သကေန ကာယေန-မိမိကိုယ်ဖြင့်၊ (ဒုက္ခိတာ-၌စပ်၊) ဝါ–သည်၊ (အဋ္ဋာ၌စပ်၊) အဋ္ဋာ-နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်၊ ဒုက္ခိတာ–လွန်စွာ ဖြစ်သောဆင်းရဲခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊[သဥ္ဇာတ အဿတ္ထိအနက်၌ ဣတ ပစ္စည်းသက်၍ ဒုက္ခိတာဟု ပြီးသည်၊ တနည်း "ဒုက္ခံ+ဣတာ"ဟုပြု၍ ဆင်းရဲ ခြင်းသို့ရောက်ကုန်သည်- ဟုပေး၊ အဋ္ဋဓာတ်သည် ဝဓ (ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း) အနက်ဟောတည်း၊ ယပစ္စည်း,ဤအာဂုံ၊ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာချဏ်း၌ကား တမျိုးဖွင့်၍ နာမဓာတ် ကြံရသည်။] ဟရာယန္တိ-ကား၊ လဇ္ဇန္တိ-ရှက်ကုန်၏၊ ဇိဂုစ္ဆန္တိ - ကား၊ သဉ္ဇာတဇိဂုစ္ဆာ- လွန်စွာဖြစ်သော စက်ဆုပ်ခြင်းရှိကုန်

www.dhammaransi.com

သည်၊ ဟောန္တိ၊ (အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်၊) ဒဟရောတိ-ကား၊ တရုဏော-ငယ်သော၊ ယုဝါတိ-ကား၊ ယောဗ္ဗနေန-နုပျိုသူ၏ အဖြစ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-သော၊ [ယုဝနဿ+ဘာဝေါ ယောဗ္ဗနံ။] မဏ္ဍနကဇာတိကောတိ- ကား၊ မဏ္ဍနက ပကတိကော-တန်ဆာဆင်တတ်သူ၏အဖြစ်ဟူသော ပင်ကိုယ်သဘောရှိသော၊ သီသံနှာတောတိ- ကား၊ သီသေန – ဦးခေါင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ , နှာတော- ဆေးလျှော် ရေချိုးပြီးသော၊ ["သီသေန + သဟ + နှာတော သီသံနှာတော " ဝါစာသိလိင္ဂနိဂ္ဂဟိတ်လာ။] စ–ဆက်၊ ဒဟရောယုဝါတိ ဧတ္ထ–ပါဠ်၌၊ ဒဟရ ဝစနေန-ဒဟရသဒ္ဒါဖြင့်၊ ပဌမယောဗ္ဗန ဘာဝံ-ပဌမနုပျိုသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ– ပဌမအရွယ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ – ပြ၏၊ ဟိ – မှန်၏၊ ပဌမယောဗ္ဗနေ– ၌၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ ဝိသေသေန- အားဖြင့်၊ မဏ္ဍနကဇာတိကာ- တန်ဆာဆင် တတ်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘော ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ သီသံနှာတောတိ ဣမိနာ - ပါဠ်ဖြင့်၊ မဏ္ဍနာနုယောဂကာလံ – တန်ဆာဆင်မှုကို အဖန်ဖန် အားထုတ်ရာအခါကို၊ (ဒဿေတိ)၊ ဟိ- မှန်၊ ယုဝါ- လုလင်ပျိုသည်၊ (သ မာနောပိ)၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုသော၊ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ သံကိလိဋ္ဌ သရီရော - ညစ်ပေသော ကိုယ်ရှိသည်၊ (သမာနော – သော်၊) မဏ္ဍနာနု ယုဉ္ဇော -တန်ဆာဆင်ခြင်းကို အဖန်ဖန်အားထုတ်သည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ် သေး၊ ပန – အနွယကား၊ သီသံနှာတော – ဦးခေါင်းနှင့်တကွ ဆေးလျှော် ရေချိုးပြီးသော၊ သော - ထိုလုလင်ပျိုသည်၊ မဏ္ဍနမေဝ - တန်ဆာဆင်မှုကို သာ၊ အနုယုဉ္ဇတိ-အဖန်ဖန်အားထုတ ၏၊ အဟိကုဏပါဒိနိ-မြွေသေကောင် ပုတ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒဋ္ဌုမ္ပိ – ကြည့်ခြင်းငှါလည်း၊ န ဣစ္ဆတိ - အလိုမရှိ၊

မဏ္ဍနက ဇာတိကော။ ။ "မဏ္ဍနက ပကတိကော"၌ ဇာတိကို "ပကတိ"ဟု လဲသည်၊ ဋီကာ၌ " အလင်္ကာရက သဘာဝေါ " ဟု ဖွင့်၏၊ မဏ္ဍနကကို "အလင်္ကာ ရက"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "မဏ္ဍယတိ သီလေနာတိ မဏ္ဍနော"ဟု ကတ္တုသာဓ် ပြုစေ လိုကြောင်း သိသာ၏၊ "မဏ္ဍနောယေဝ မဏ္ဍနကော"ဟု ပြု၍ ဘာဝပ္ပဓာနကြံပြီးလျှင် "မဏ္ဍနကော+ဇာတိ (ပကတိ–သဘာဝေါ) ယဿာတိ မဏ္ဍနကဇာတိကော"ဟု ဆက်ပါ။

ဒဟရော၊ပေ၊ ဇာတိကော ။ ။ တချို့လူသည် ငယ်သော်လည်း နုပျိုသည် မဟုတ်၊ အရွယ်ကျသဖြင့် လူအိုကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏၊ တချို့ကား နုပျိုသော်လည်း ဥပသန္တ (သူတော်ကောင်း) သဘောရှိသောကြောင့်, သို့မဟုတ် ပျင်းသောကြောင့်, သို့မဟုတ် ဉာတိဗျသနစသည် နှိပ်စက်အပ်သောကြောင့် တန်ဆာဆင်လေ့မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဒဟရ, ယုဝ, မဏ္ဍနကဇာတိက ဟု ဝိသေသန ၃ မျိုးပြသည်။ [၁၅ နှစ်မှ ၃၂ နှစ်အတွင်းကို တနည်း–၁၆ နှစ်မှ ၃၃ နှစ်အတွင်းကို "တရုဏ"ဟု ခေါ်၏။]

www.dhammaransi.com

သော- ထိုတန်ဆာဆင်ပြီးသောလုလင်ပျိုသည်၊ တသ္မိံခဏေ-၌၊ အပဟိကုဏာ ပေနဝါ- ခွေးသေကောင်ပုတ် မူလည်း ဖြစ်သော၊ မနုဿ ကုဏပေနဝါ- လူသေကောင်ပုတ်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ကဏ္ဌေ- လည်ပင်း၌၊ အာသတ္တေန- ငြိကပ်စေအပ်သော၊ ဝါ- ဆွဲချိတ်အပ်သော၊ [အာပုဗ္ဗ သဇ္ဇဓာတ် ကာရိတ် ကြေ၊ ဗဒ္ဓေန ပဋိမုက္ကေန-ကား အာသတ္တေန၏ အဖွင့်။]

ကေနစိဒေဝ-တစုံတယေ၁်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ပစ္စတ္တိကေန-ရန်သူသည်၊ အာနေတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ကဏ္ဌေ-၌၊ ဗဒ္ဓေန-ဖွဲ့ချည်အပ်သော၊ ပဋိမုက္ကေန- စွပ်အပ်သောအကောင်ပုတ်ကို၊ (ဇိဂုစ္ဆေယျ၍စပ်၊) ဝါ-ဖြင့်၊ (ဟရာယေယျ၌ စပ်၊) ဝါ- သည်၊ (အဋ္ဋီယေယျ၌စပ်၊) အဋ္ဋီယေယျယထာ- နှိပ်စက်အပ်ရာ သကဲ့သို့ငှင်း၊ ဟရာယေယျ (ယထာ)- ရှက်ရာ သကဲ့သို့ငှင်း၊ ဇိဂုစ္ဆေယျ (ယထာ) - စက်ဆုပ်ရာသကဲ့သို့ငှင်း၊ ဧဝမေဝ တေဘိက္ခူ၊ သကေနကာယေ န-ကို၊ ဝါ-ဖြင့်၊ ဝါ-သည်၊ အဋ္ဋီယန္တာ-နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်၊ ဟရာယန္တာ, ဇိဂုစ္ဆန္တာ (ဟုတွာ), သော ပုရိသော-ထို တန်ဆာဆင်ပြီးသော ယောကျ်ား သည်၊ တံ ကုဏပံ – ကို၊ (ပရိစ္စဇိတုကာမော) ဝိယ – စွန့်ပစ်လိုသကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ ဝိဂတစ္ဆန္ဒရာဂတာယ–ကင်းသောဆန္ဒရာဂရှိကုန်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ အတ္တနော ကာယံ , ပရိစ္စဇိတုကာမာ– ကုန်သည်၊ ဟုတွာ, သတ္ထံ- လက်နက်ကို၊ အာဒါယ , အတ္တနာပိ – ကိုယ်တိုင်လည်း၊ အတ္တာနံ – မိမိကို၊ ဇီဝိတာ- မှ၊ ဝေါရောပေန္တိ၊ တွံ- သည်၊ မံ , ဇီဝိတာ- မှ၊ ဝေါရောပေဟိ- ခွင်းပါလော့၊ အဟံ, တံ-သင့်ကို၊ (ဇီဝိတာ ဝေါရောပေမိ)၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့ ပြော၍၊ အညမညမ္ပိ- အချင်းချင်းကိုလည်း၊ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တိ။

မိဂလဏ္ဍိကမ္ပိ သမဏကုတ္တကန္တိ (ဧတ္ထ)-၌၊ မိဂလဏ္ဍိကောတိ-ဟူသော အမည်သည်၊ တဿ– ထို ရဟန်းတု ရဟန်းယောင်၏၊ နာမံ-တည်း၊ သမဏ ကုတ္တကောတိ-ကား၊ သမဏဝေသဓာရကော-ရဟန်းတို့၏အသွင်ကို ဆောင် သူတည်း၊ ကိရ-ချွဲ၊ သော-ထို မိဂလဏ္ဍိကသည်၊ သိခါမတ္တံ-ဥုးစွန်းဖုတ်မျှကို၊ ထပေတွာ- ချန်ထား၍၊ သီသံ-ကြွင်းသောဥုးခေါင်းကို၊ မုဏ္ဍေတွာ-ဥုးပြည်း ၍၊ ဝါ-ခေါင်းတုံးရိတ်၍၊ ဧကံ-တထည်သော၊ ကာသာဝံ–ကို၊ နိဝါသေတွာ-

အပဟိကုဏပေန၊ ။အပဟိဿ+ကုဏပံ (မတကဋ္ဌေဝရံ) အပဟိကုဏပံ၊ မြွေသည် ဒေါသပြင်းထန်သောကြောင့် ပုတ်၏၊ လူ – ခွေးတို့သည် ထမင်း ဆန် မှုံ့စသည်တို့ကို စားသောကြောင့် ပုတ်၏-ဟု ဆိုကြသည်၊ ထိုသို့ ပုတ်သောကြောင့်ပင် အလွန် စက်ဆုပ် ရွံရှာဘွယ်ရှိသည်၊ ယုန် စသော သတ္တဝါတို့ကား ထိုမျှလောက် ရွံရှာဘွယ် မကောင်း၊ ထို့ကြောင့် အပဟိကုဏပစသော ၃ မျိုးကိုသာ ထုတ်ပြသည်။

www.dhammaransi.com

ဝတ်၍၊ ဇော် (ကာသာဝံ-သင်္ကန်းကို၊) အံသေ- ပခုန်း၌၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဝါ- ထား၍၊ (တနည်း) အံသေကတွာ - လက်ကန်တော့တင်၍၊ ဝိဟာရံ ယေဝ- ကိုသာ၊ ဥပနိဿာယ-၍၊ ဝိဃာသာဒဘာဝေန-စားကြွင်းစားသူ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဇီဝတိ-အသက်မွေး၏၊ [ယသိဘမ္ဗော ဘက္ခိတမ္ဗောတ် ဃာသော၊ ဝိရူပေါ+ ဃာသော ဝိဃာသော၊ ဝိဃာသံ+အဒတိဘက္ခတီတိ ဝိဃာသာဒေါ၊] သမဏ ကုတ္တကံ - ရဟန်းတို့၏ အမူအရာကို ပြုသော၊ ဝါ- ရဟန်းတု ရဟန်းယောင် ဖြစ်သော၊ တံ မိဂလုဒ္ဒကမ္ပိ- ထို မိဂလုဒ္ဒကကိုလည်း၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ၍၊ ဧဝံ ဝဒန္တိ၊ သာဓူတိ–သာဓုဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အာယာစနတ္ထေ-တောင်းပန် ခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော)၊ နိပါတော- တည်း၊ နောတိ- နောဟူသော သဒ္ဒါ သည်၊ ဥပယောဂ ဗဟုဝစနံ – ဒုတိယာဗဟုဝုစ် ဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ အာဝုသော,သာဓု-တောင်းပန်ပါ၏၊ အမှေ-တို့ကို၊ ဇီဝိတာ,ဝေါရောပေဟိ- လော့၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ စ - ဆက်၊ ဧတ္ထ – ဤရဟန်းတို့တွင်၊ အရိယာ- တို့သည်၊ ပါဏာတိပါတံ-ကို၊ နေဝ ကရိံသု-ကိုယ်တိုင်လည်း မပြုကြကုန်၊ န သမာဒါပေသုံ – သူတပါးကိုလည်း မဆောက်တည်စေကြကုန်၊ သမနုညာ– သဘောတူကုန်သည်၊ န အဟေသုံ- မဖြစ်ကုန်၊ ပုထုဇ္ဇနာပန-တို့သည်ကား၊ သမ္ဘံ-ကိုယ်တိုင်ပြုခြင်း, သူတပါးကိုခိုင်းခြင်း, သဘောတူခြင်းဟူသော အလုံး စုံကို၊ အကံသု၊ လောဟိတကန္တိ (လောဟိတဂတန္တိ) - ကား၊ လောဟိတ မက္ခိတံ-သွေးတို့ဖြင့် လိမ်းကျံအပ်သော၊ ဝါ-သွေးအလိမ်းအလိမ်းကပ်သော၊ (အသိံ-သန်လျက်ကို၊) ["လောဟိတံ ယဿ အတ္ထီတိ လောဟိတကံ"ဟု ပြု၊ "လောဟိတဂတံ"ဟုလည်း ရွတ်ဆိုကြသတတ်၊ "ဖြစ်သောသွေးရှိသော" ဟုပေး၊ လောဟိတမက္ခိတံကား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်။]

ယေန ဝဂ္ဂုမုဒါနဒီတိ - ကား၊ ဝဂ္ဂုမတာ - သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ကြောင်းဟု သမုတ်အပ်သော၊ လောကဿ - လူအပေါင်း၏၊ ဝါ- သည်၊ ပုညသမ္မတာ-

သမဏကုတ္တကော။ ။ ရဟန်းအစစ် မဟုတ်ဘဲ– သင်္ကန်းကို ဝတ်ခြင်း, ဆွမ်းခံ စားခြင်းစသည်ဖြင့် ရဟန်းတို့ကိစ္စပြုနေသူ (ရဟန်းတု ရဟန်းယောင်)၊ ကရိယတေတိ ကုတ္တံ—ပြုအပ်သော ကိစ္စ၊ [ကရ+တ၊ ကရကို သုတ်ကြီးဖြင့် ကုပြု , တ တလုံးလာ၊] သမဏာနံ+ကုတ္တံ—ပြုအပ်သော ကိစ္စတည်း၊ သမဏကုတ္တံ+ကရောတီတိ သမဏကုတ္တ ကော—ဟု ပြု၊ "သမဏဝေသဓာရကော"ကား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်။ [သမဏကုတ္တကောတိ သမဏကိစ္စကော၊ ကာသာဝနိဝါသနာဒိဝသေန သမဏကိစ္စကာရီတိ ဝုတ္တံဟောတိ။]

ဝဂ္ဂုမုဒါ။ ။ ဝဂ္ဂုမုဒါတိ ဧတ္ထ ဝဂ္ဂုမတာတိ ဝတ္တမ္ဗေ လောကိကာ (လောကီ သဒ္ဒါဆရာတို့သည်) မုဒါတိ ဝေါဟရိံသူတိ ဒဿေန္တော အာဟ- ဝဂ္ဂုမတာတိ၊ သုဒ္ဓ

www.dhammaransi.com

စင်ကြယ်ကြောင်းဟု သမုတ်အပ်သော၊ ဝါ- ကောင်းမှုဟု သမုတ်အပ်သော၊ နဒီ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ကိရ-ချဲ့၊ သောပိ-ထို မိဂလဏ္ဍိကသည်လည်း၊ တံပါပံ-ကို၊ တတ္ထ-ထို မြစ်၌၊ ပဝါဟေဿာမိ-မျောအံ့၊ ဣတိ သညာယ-ဤသို့သော အမှတ်ဖြင့်၊ ဂတော - ပြီ၊ [ပဝါဟေဿာမီတိ- ဂမယိဿာမိ (ကင်းစေအံ့၊) ဝိသောဓေဿာမိ – သုမ်သင်အံ့၊ ဣတိအတ္ထော - အဓိပ္ပါယ်နက်။] နဒိယာ-မြစ်၏၊ အာနုဘာဝေန–အာနုဘော်ဖြင့်၊ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ– အနည်းငယ်လည်း ဖြစ်သော၊ ပါပံ-မကောင်းမှုသည်၊ ပဟီနံနာမ-ပယ်အပ်သည်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ [သူတို့၏အယူမျှသာဖြစ်သည်-ဟူလို။]

အဟုဒေဝ ကုက္ကုစ္စန္တိ – ကား၊ တေသု ဘိက္ခူသု - ထို အသတ်ခံရသော ရဟန်းတို့တွင်၊ ကေနစိပိ– တစုံတယောက်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ ကာယဝိကာရောဝါ- ကိုယ်၏ ထူးခြားသော အမူအရာကိုငှင်း၊ ဝစီဝိကာရောဝါ– နှုတ်၏ ထူးခြားသော အမူအရာကိုငှင်း၊ န ကတော ကိရ – မပြုအပ် သတတ်၊ [ကြောက်လန့်သော အမူအရာ, ကြောက်လန့်သော အသံကို မပြုကြ- ဟူလို။] သဗ္ဗေ - အလုံးစုံကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ သတာ–သတိရှိကုန်သည်၊ သမ္ပဇာနာ- ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့်သိကုန်သည်၊(ဟုတွာ)၊ဒက္ခိဏေန ပဿေန- ဖြင့်၊ နိပဇ္ဇိံသု (ကိရ)- လျောင်းကြကုန် သတတ်၊ [လက်ျာနံပါးဖြင့်လည်းလျောင်း၍ လည်ပင်းစင်းခံကြသည်–ဟူလို။] တံ – ထို အခြင်းအရာကို၊

သမ္မတာတိ အတ္ထော၊ တေနာဟ ပုညသမ္မတာတိ၊– ဝိမတိ၊ ဤ အဖွင့် အလိုအားဖြင့် မုဒါနှင့် မတာသည် ပရိယာယ်တည်း၊ သုဒ္ဓသမ္မတာကို ကြည့်၍ ဝဂ္ဂုသည် သုဒ္ဓအနက်ဟော, မတာသည် သမ္မတအနက်ဟော ဟု မှတ်၊ “တေနာဟ-ပုညသမ္မတာ”ဖြင့် သုဒ္ဓနှင့် ပုညလည်း အနက်တူ ဟု သိစေသည်၊ မှန်၏–ပုညသဒ္ဒါသည် သက္ကတ၌“ပုဏျ”မှ ဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ထို ပုဏျသဒ္ဒါကား “ပူ – သောဓေ” ဟူသော ဓာတ်နောင် “ဍုဏျ”ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောသဒ္ဒါတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ ဝဂ္ဂုမုဒါ(ပုညသမ္မတာ)–မကောင်းမှု၏ စင်ကြယ်ကြောင်း ဟု အသိအမှတ် ပြုအပ်သော မြစ်”ဟု ပေး။

တနည်း။ ။သတ္တာနံဝါ ပုဏာနေန သောဓနေန – သတ္တာတို့၏ စိတ်ကို စင်ကြယ်အောင် သုတ်သင်တတ်သောကြောင့်၊ သာ – ထိုမြစ်ကို၊ ပုညသမ္မတာ–ကောင်းမှု ဟု သမုတ်အပ်၏၊ ဤနည်း၌ ဝဂ္ဂုနှင့် ပုညကို ပရိယာယ် ဟု ဆိုလို၏၊ ထို မြစ်၏ ရေဖြင့် ဆေးကြော သုတ်သင်လိုက်ရလျှင် မကောင်းမှုများ စင်ကြယ်သွား၏- ဟု ယူဆ၍ ထို မြစ်ကို ပုညမြစ် (ကောင်းမှုမြစ်) ဟု သမုတ်ထားကြသည်-ဟူလို။ [သာရတ္ထ၌“ပုဉ္ဉာဘဝဖလ နိဗ္ဗတ္တနေန – ပူဇော်ထိုက်သော သုဂတိဘဝ အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်း အားဖြင့်၊ သတ္တာနံ ပုဏာနေန ဝိသောဓနေန (သတ္တာတို့ကို သုမ်သင်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ပုညန္တိ သမ္မတာ”ဟု ဖွင့်၏၊ ဤ အဖွင့်လည်း ဝိမတိ ဒုတိယနည်းနှင့် သဘောတူပင်။]

www.dhammaransi.com

အနုဿရတော–အမှတ်ရသော၊ တဿ-ထို မိဂလဏ္ဍိက၏၊ ကုက္ကုစ္စံ-သည်၊ အဟောသိယေဝ-သည်သာ၊ အဟုဝိပ္ပဋိသာရောတိ တေံ-စကားကို၊တဿေဝ ကုက္ကုစ္စဿ-ထို ကုက္ကုစ္စ၏ပင်၊ သဘာဝနိယမနတ္ထံ-သဘောကို မှတ်သားခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဝုတ္တံ – ပြီ၊ ဝိပ္ပဋိသာရကုက္ကုစ္စံ - နှလုံးမသာယာခြင်း ဟူသော ကုက္ကုစ္စသည်၊ အဟောသိ၊ ဝိနယကုက္ကုစ္စံ-ဝိနည်း၌လာသော သံသယကုက္ကုစ္စ သည်၊ န (အဟောသိ)-ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ဣတိ- ဤကား အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ [ကုက္ကုစ္စံ - အရ ဝိနယကုက္ကုစ္စ မဟုတ်ကြောင်း , နောင်တ တဖန် ပူပန်ခြင်း သဘောရှိသော ကုက္ကုစ္စစေတသိက်သာ ဖြစ်ကြောင်းကို ဝိပ္ပဋိသာရော ပုဒ်က မှတ်သား၍ပြသည်–ဟူလို။]

အလာဘာဝတမေတိအာဒိ–အလာဘာဝတမေ အစရှိသော စကားကို၊ ကုက္ကုစ္စဿ - ၏၊ ပဝတ္တိအာကာရဒဿနတ္ထံ - ဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာကို ပြခြင်း အကျိုးငှါ၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ)၊ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ – ထို အလာဘာဝတမေ အစ ရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အလာဘာဝတမေတိ-ကား၊ အာယတိံ - နောင်အခါ၌ ၎င်း၊ ဒါနိ-၌၎င်း၊ မမ-၏၊ ဟိတသုခလာဘာနာမ-စီးပွားချမ်းသာကို ရခြင်းတို့ မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိလေကုန်စွတကား၊ ဣတိ–သို့၊ အနုတ္ထုနာတိ–ငြီးတွား၏၊ ပန–ကား၊ န ဝတမေလာဘာတိ ဣမိနာ-ဤပါဌ်ဖြင့်၊ တမေဝတ္ထံ-ထို ဆိုအပ် ပြီးသော အနက်ကိုပင်၊ ဒဠှံ-ခိုင်မြဲအောင်၊ ကရောတိ၊ ဟိ- မှန်၊ အယံ - ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ နဝတမေလာဘာဟူသော ပါဌ်၌၊ အဓိပ္ပါယော- မိဂလဏ္ဍိက၏ အလိုတည်း၊ ကောစိ-တစုံတယောက်သည်၊ ဝါ-တစုံတယောက်က၊ လာဘာတေတိ-လာဘာတေဟူ၍၊သစေပိဝဒေယျ-အကယ်မူလည်း ပြောစေ ဉုးတော့၊ (စေ့သတိပိ)၊ တံ–ထို စကားသည်၊ မိစ္ဆာ–အမှားတည်း၊ မေ- ၏၊ ဝတ-စင်စစ်၊ လာဘာ– စီးပွားချမ်းသာကို ရခြင်းတို့သည်၊ န (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ–ဤကား၊(အဓိပ္ပါယော-တည်း၊) [တချို့စာများ၌ ဣတိကျနေသည်။] ဒုလ္လဒ္ဓံဝတမေတိ-ကား၊ ကုသလာနုဘာဝေန-ကုသိုလ်၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ လဒ္ဓံ–သည်၊ (သမာနံ)ပိ၊ မေ- သည်၊ ဣဒံ မနုဿတ္တံ – ဤ လူ့အဖြစ်ကို၊ ဒုလ္လဒ္ဓံဝတ - မကောင်းသဖြင့် ရအပ်လေစွ၊ ဝါ– အရမတော်လေစွ၊ ပန– ကား၊ နဝတမေ သုလဒ္ဓန္တိ ဣမိနာ- ဖြင့်၊ တမေဝတ္ထံ ဒဠှံ ကရောတိ၊ ဟိ–မှန်၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ နဝတမေသုလဒ္ဓံဟူသောပါဌ်၌၊ အဓိပ္ပါ ယော- တည်း၊ ကောစိ,သုလဒ္ဓံတေတိ–ဟူ၍၊ သစေပိ ဝဒေယျ၊(စေ့သတိပိ)၊ တံ-သည်၊ မိစ္ဆာ– တည်း၊ မေ– သည်၊ န သုလဒ္ဓံဝတ- ကောင်းစွာ မရအပ် လေစွ၊ ဝါ–အရ မတော်လေစွ၊ ဣတိ–ကား၊ (အဓိပ္ပါယော- တည်း)။

www.dhammaransi.com

အပုညံ ပသုတန္တိ-ကား၊ အပုညံ-ကို၊ ဥပစိတံ – တိုးပွားစေအပ်ပြီ၊ ဝါ– တနည်း၊ ဇနိတံ - ဖြစ်စေအပ်ပြီ၊ ကသ္မာ - နည်း၊ ဣတိစေ - ဤသို့ မေးအံ့၊ ယောအဟံ - သည်၊ ဘိက္ခူ - တို့ကို၊ ပေ ၊ ဝေါရောပေယံ – ခွင်းမိပြီ၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်တည်း၊ တဿ – ထို ယောဟံ ဘိက္ခူ အစရှိသော ဝါကျ၏၊ အတ္ထော–ကား၊ ယော အဟံ-သည်၊ သီလဝန္တေ-သီလရှိကုန်သော၊ တာယ ဧဝ သီလဝန္တတာယ - ထို သီလရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ကလျာဏ ဓမ္မေ – ကောင်းသော ကိုယ်ကျင့်တရား ရှိကုန်သော၊ ဥတ္တမဓမ္မေ သေဋ္ဌဓမ္မေ- မြတ်သော တရားရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ ဇီဝိတာ – မှ၊ ဝေါရောပေသိံ- ခွင်းမိပြီ၊ ဣတိ-ကား၊ (အတ္ထော- တည်း၊) အညတရာ မာရကာယိကာတိ- ကား၊ နာမဝသေန - ဖြင့်၊ အပါကဋာ - မထင်ရှားသော၊ [အမိပ္ပါယ်ဖွင့်။] ဧကာ-တယောံသော၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ – မိစ္ဆာအယူရှိသော၊ [''သေတဲ့သူများ သည် သံသရာမှလွတ်သွားကြ၏''ဟု အယူရှိသော။]မာရပက္ခိယာ-မာရ်နတ်၏ ဘက်၌ဖြစ်သော၊ မာရဿ- ၏၊ အနုဝတ္တိကာ- နောက်လိုက်ဖြစ်သော၊ ဘုမ္မ ဒေဝတာ – ဘုမ္မဇိုဝ်းနတ်သည်၊ ဧဝံ- ဤသို့ အားပေးလိုက်ရလျှင်၊ အယံ–ဤ မိဂလဏ္ဍိကသည်၊ မာရဓေယျံ – မာရ်၏ တည်ရာဖြစ်သော၊ မာရဝိသယံ- မာရ်၏ နယ်မြေကို၊ နာတိက္ကမိဿတိ – မလွန်နိုင်လတံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ, သဗ္ဗာဘရဏဝိဘူသိတာ- အလုံးစုံသော တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ် သည်၊ ဟုတွာ အတ္တနော အာနုဘာဝံ , ဒဿယမာနာ – ပြလျက်၊ အဘိဇ္ဇ

မာရဓေယျံ။ ။မာရဓေယျံ ဝုစ္စတိ တေဘူမကဓမ္မာ- တေဘူမကတရားတို့ကို မာရ ဓေယျဟု ခေါ်အပ်၏၊ မာရဿ-ကိလေသာမာရ်၏+ဓေယျံ -တည်နေရာ,ကျက်စားရာ အာရုံတည်း၊ မာရဓေယျံ၊ [ဓေယျန္တိ–ဌာနံ, ဝတ္ထု, နိဝါသော, ဂေါစရော၊ ဤအလို ''ဓေယျသဒ္ဒါသည် တည်နေရာ အနက်ဟော အနိပ္ဖန္နပါဋိပဒိက''ဟု ကြံ။] (တနည်း) ဓီယတိ (တိဋ္ဌတိ ပဝတ္တတိ) ဧတ္ထာတိ ဓေယျံ၊ ဓာဓာတ်, ဏျကို ဓာတွန် အာနှင့်တကွ ဧယျပြု၊ မာရဿ – ၏+ ဓေယျံ – ဖြစ်တည်ရာ တေဘူမကတရားတည်း၊ မာရဓေယျံ၊ မာရောတိ စေတ္ထ ကိလေသမာရော အဓိပ္ပေတော၊ ကိလေသမာရဝသေနေဝစ ဒေဝပုတ္တ မာရဿ ကာမဘဝေ အာဓိပစ္စံ = သတ္တာတို့ကိုယ်တွင်း၌ ကိလေသမာရ် အခံရှိသော ကြောင့်ပင် ဒေဝပုတ္တမာရ်နတ်က ကာမဘုံ၌ အုပ်စိုးနိုင်ခြင်း ဖြစ်၏၊ ကိလေသမာရ် အတွင်းခံမရှိသူမှာ မအုပ်စိုးနိုင်ပါ–ဟူလို။

နာတိက္ကမိဿတိ ။ ။ သံဝေဂအရှင်းခံ၍ ရဟန်းပြုသွားခြင်းကို မာရဓေယျ လွန်ခြင်းဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုနတ်သည် သေလျှင် သံသရာမှလွတ်၏၊ နောက်ထပ် ပဋိ သန္ဓေ မနေရတော့–ဟု ဥစ္ဆေဒအယူရှိသူတည်း၊ ထို့ကြောင့် ရဟန္တာဖြစ်၍ လွန်သွား ခြင်းကို ''မာရဓေယျ အတိက္ကမ''ဟု မဆိုလို–ဟု မှတ်၊.... (ဝိမတိ)။

www.dhammaransi.com

မာနေ-မကွဲသော၊ ဥဒကေ-၌၊ ပထဝိတလေ- မြေအပြင်၌၊ စက်မမာနာ ဝိယ-လျှော်သွားသကဲ့သို့၊ အာဂန္တွာ, သမဏကုတ္တကံ - သော၊ မိဂလဏ္ဍိကံ - ကို၊ တေံ-ကို၊ အဝေါစ-ပြီ၊ **သာဓုသာဓုတိ**-သဒ္ဒါသည်၊ သမ္ပဟံသနတ္ထေ-ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်စေခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော) နိပါတော၊ **တသ္မာ** ဧဝ- ပင်၊ **ဒွိ** ဝစနံ-၂ ကြိမ်ဖြစ်သော **အာမေဍိတ်**စကားကို၊ ကတံ- ပြီ။ [ဘယေကောဓေ-ဂါထာ၌ **ဟာသ**အနက်ကိုပင် သမ္ပဟံသန-ဟု ဆို၏။]

အတိဏ္ဏေ တာရေသီတိ - ကား၊ **သံသာရတော** – မှ၊ **အတိဏ္ဏေ** – မလွန်မြောက်သေးသူတို့ကို၊ ဇီဝိတာ-မှ၊ **ဠ**မိနာ ဝေါရောပနေန - ၍ခွင်းခြင်းဖြင့်၊ တာရေသိ – လွန်မြောက်စေပြီ၊ ပရိမောစေသိ – လွတ်မြောက်စေပြီ၊ **ဣတိ** (အတ္ထော)-၍**ကား** တာရေသိ၏ အနက်တည်း၊ **အယံ**-၍ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဗာလာယ–မိုက်သော၊ ဒုမ္မေဓာယ–ပညာမရှိသော၊ **တေ**ိဿာ ဒေဝတာယ-၍နတ်၏၊ **လဒ္ဓိ ကိရ** – အယူဖြစ်သတတ်၊ (ကိံ)၊ ယေ - အကြင်သူတို့သည်၊ **န** မတာ- မသေကုန်၊ တေ - တို့သည်၊ သံသာရတော- မှ၊ န မုတ္တာ - မလွတ်ကုန်သေး၊ ယေ-တို့သည်၊ မတာ-ကုန်၏၊ တေ-**ထို**သေသူတို့သည်၊ (သံသာရတော)၊ မုတ္တာ– နိပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (လဒ္ဓိ ကိရ)၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ **သံသာရ**မောစက မိလက္ခာဝိယ - **သံသ**ရာမှ လွတ်စေ**သော** တောင်သူလူရိုင်းတို့ကဲ့သို့၊ [မြစ်ချောင်းကမ်းနား၌နေ**သော** လူရိုင်းတို့သည် သေလျှင်**သံသ**ရာမှလွတ်၏-ဟု အယူရှိသောကြောင့် ခရုအရှင်ကလေးများကို ပြုတ်**စား**ကြကုန်သတတ်။] ဧဝံလဒ္ဓိကာ- ၍သို့သေလျှင် **သံသ**ရာမှလွတ်၏ဟူသော အယူရှိသည်၊ ဟုတွာ, တမ္ပိ-ထိုမိဂလဏ္ဍိကကိုလည်း၊ တတ္ထ-ထိုရဟန်းတို့ကို**သ**တ်မှု၌၊ နိ**ယော**ဇေန္တီ-တိုက်တွန်းလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဧဝံ - သို့၊ အာဟ၊ [အတိဏ္ဏေ တာရေသိ ဟု

နိယောဇေန္တီ ဧဝမာဟ။ ။အယံ အန္ဓဗာလာ ဒေဝတာ – ကာဏ်းမိုက်သော ၍နတ်သည်၊ ဧဝံ ဥပ္ပန္နသံဝေဂမူလကံ သမဏဓမ္မံ ကတွာ အယံ မာရဝိသယံ အတိက္ကမေယျာပီတိ စိန္တေတွာ–ရှေးဦးစွာ ကြံခဲ့ပြီးနောက်၊ အတ္တနော အညာဏတာယ–မိမိ စဉ်းစားဉာဏ် မရှိသည့်အတွက်၊ မတာ သံသာရတော မုစ္စန္တီတိ ဧဝံ လဒ္ဓိကာပိ သမာနာ–သေသူတွေဟာ သံသရာမှလွတ်ကြ၏ ဟု အယူရှိသူမှန်ပါလျက်၊ အတ္တနော လဒ္ဓိဝသေန (မိမိအလိုအားဖြင့်) မတာ ဘိက္ခူ သံသာရတော မုစ္စန္တီတိ ဣမမတ္ထံ အနုပ ပရိက္ခိတွာ – သေကြသော ရဟန်းတွေ သံသရာမှလွတ်ကြ၏ ဟူသော ၍အကြောင်း အရာကို မစဉ်းစားမိဘဲ၊ တံ တတ္ထ နိယောဇေသိ – ထို မိဂလဏ္ဍိကကို ထို သတ်မှု၌ တိုက်တွန်းမိလေသည်။ [" သူ၏ တိုက်တွန်းခြင်းဟာ ရဟန်းများကို သံသရာမှ လွတ်အောင် အသတ်ခိုင်းရာ ကျသောကြောင့် မူလက မာရ်၏နယ်ကို လွန်မှာစိုးခြင်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသည်"– ဟူလို။]

www.dhammaransi.com

ပြောပြီ-ဟူလို၊]အထခေါ-၌၊ မိဂလဏ္ဍိကော-မည်သော၊ သမဏကုတ္တကော-ရဟန်းတို့၏ကိစ္စကို ပြုတတ်သောရဟန်းတု ရဟန်းယောင်သည်၊ တာဝ ဘုသံ-ထိုမျှလောက်ပြင်းထန်စွာ၊ ဥပ္ပန္နဝိပ္ပဋိသာရော-ဖြစ်သော နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသည်။ (သမာနော)ပိ၊ ဒေဝတာယ– ၏၊ တံ အာနုဘာဝံ-ထို တန်ခိုးအာနုဘော်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ အယံဒေဝတာ-သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့ အတိဏ္ဏေ တာရေသိ ဟူ၍၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ အဒ္ဓါ-မချွတ်ကေန်၊ ဋ္ဌမိနာ အတ္တေန-ဤသူတပါး၏အသက်ကို သတ်ခြင်းဟူသော ကိစ္စသည်၊ ဧဝမေဝ-ဤနတ်ပြောသည့်အတိုင်းသာ၊ ဝါ-ဤသံသရာမှ လွတ်စေခြင်းသဘောရှိသည်သာ၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ- သို့၊ နိဋ္ဌံ – ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဂတွာ- ရောက်၍၊ လာဘာ ကိရ မေတိ အာဒိနိ - အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ပရိကိတ္တယန္တော - ကြွေးကြော်လျက်၊ ဝိဟာရေန'ပေ၊ ဝဒေတီတိ-ကား၊ တံတံဝိဟာရဥ္စ-ထိုထိုကျောင်းတိုက်သို့ငင်း၊ (တံတံ)ပရိဝေဏဉ္စ-ထိုထိုပရိဝုဏ်သို့ငင်း၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ၊ အန္တော-သို့၊ ပဝိသိတွာ၊ ဘိက္ခူ-တို့ကို၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝဒတိ-၏၊ (ကိံ)၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ အတိဏ္ဏော - သံသရာမှ မလွတ်မြောက်သေးသနည်း၊ ကံ - ကို၊ တာရေမိ–သံသရာမှ လွတ်မြောက်စေရမည်နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝဒတိ)။

ဟောတိယေဝ ဘယန္တိ–ကား၊ မရဏံ–ကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ စိတ္တုတြာသော-စိတ်၏ထိတ်လန့်ခြင်းသည် ၊ဟောတိ၊ ဟောတ် ဆမ္ဘိတတ္တန္တိ- ကား၊ ဟဒယမံသံ -နှလုံးသားကို၊ အာဒိံကတွာ– ၍၊ သရီရစလနံ- ကိုယ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ဟောတိ၊ အတိဘယေန– အလွန်ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ထဒ္ဓသရီရတ္တံ-တောင့်မာသောကိုယ်ရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိပိ - ဤသို့လည်း၊ ကေ – အချို့ဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ)၊ ဟိ– မှန်၊ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ထမ္ဘိတတ္တံ-လွန်စွာဖြစ်သော တောင့်မာခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဆမ္ဘိတတ္တန္တိ - ဆမ္ဘိတတ္တဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ လောမဟံသောတိ - ကား၊ ဥဒ္ဓံဌိတလောမတာ-အထက်၌တည်သောအမွေးရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ဝါ-ထောင်သော

ဣမိနာ၊ပေ၊ဘဝိတဗ္ဗံ ။ ။ဣမိနာ ပရေသံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပနတ္တေန – ဤသူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်း ကိစ္စသည်၊ ဧဝမေဝ သံသာရမောစနသဘာဝေနေဝ- သံသရာမှ လွတ်စေခြင်းသဘောရှိသည်သာလျှင်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ။.... (ဝိမတိ)။

ဆမ္ဘိတတ္တံ။ ။ပဌမနည်း၌ "ဆမ္ဘိတဿ–ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း ရှိသူ၏+ဘာဝေါ ဆမ္ဘိတတ္တံ"ဟုပြု၊ ဒုတိယနည်း၌ "ထမ္ဘနံ–တောင့်မာခြင်း၊ ထမ္ဘော – ခြင်း၊ သဥ္စာတော ထမ္ဘော ယဿာတိ ထမ္ဘိတော၊ ထမ္ဘိတဿ+ ဘာဝေါ ထမ္ဘိတတ္တံ"ဟု ပြုပြီးလျှင် (ထ)ကို(ဆ) ပြု၍ "ဆမ္ဘိတတ္တံ"ဟု ဖြစ်၏။

www.dhammaransi.com

အမွေးရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊(ဟောတိ)၊[အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သာတည်း၊ ''လောမာနံ-တို့၏+ဟံသော-ရှင်ခြင်းတည်း၊ လောမဟံသော-အမွေးတို့၏ရှင်ခြင်း၊ ဝါ-ကြက်သီးထခြင်း'' ဟုပြု။] ပန-ဆက်၊ ခီဏာသဝါ - ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သတ္တသုညတာယ-သတ္တမှ ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်၏၊ ဝါ-ကို၊ သုဒိဋ္ဌတ္တာ-ကောင်းစွာမြင်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မရဏကသတ္တမေဝ - သေသောသတ္တာကိုပင်၊ နပဿန္တိ- မမြင်ကြကုန်၊ တသ္မာ, တေသံ- ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဇေတံသမ္ဗိ - ဤအလုံးစုံသော ဘယ, ဆမ္ဘိတတ္တ, လောမဟံသသည်၊ နာဟောသိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-သို့၊ဝေဒိတဗ္ဗံ၊[ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို မှတ်ပြောသည်၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်များ၌လည်း ဘယ - ဆမ္ဘိတ္တစသည် မဖြစ်ပါ။]

ကေမ္ပိဘိက္ခူ၊ပေ၊ ဝေါရောပေသီတိ - ကား၊ ဧဝံ- ဤသို့လျှင်၊ ဝါ - ပါဠိတော်၌ လာသော ဤနည်းဖြင့်၊ ဂဏနဝသေန - အရေအတွက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ သဋ္ဌာနိပိ-ကုန်သော၊ တာနိ ပဉ္စဘိက္ခုသတာနိ - ထို ငါးရာသောရဟန်းတို့ကို၊ ဇီဝိတာ, ဝေါရောပေသိ-ပြီ၊ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတောတိ-ကား၊

သဋ္ဌာနိပိ ၊ပေ၊ ဝေါရောပေသိ။ ။ရဟန်းငါးရာတွင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ်တိုင်သတ်သူ, အချင်းချင်း သတ်သူတွေလည်း ပါရှိရကား '' ပဉ္စဘိက္ခုသတာနိ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသိ '' ဟူသောစကားကို သတ်အပ်သောရဟန်းတွေက များသောကြောင့် ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် ဆိုသတတ်၊ ငါးရာက အနည်းငယ် လျော့သော်လည်း ဂဏန်းမဖွဲ့လောက်တော့။ [သဋ္ဌာနိပိ ၊ပေ၊ ဝေါရောပေသီတိ ဣဒံ ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တံ၊ အပ္ပကံ ဟိ ဦနံ့ဝါ အဓိကံဝါ ဂဏနူပဂံ န ဟောတီတိ ပဉ္စသတာနီတိ ဝုတ္တံ။]

ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ။ ။ပဋိသလ္လာနန္တိ တေဟိ တေဟိ သတ္တသင်္ခါရေဟိ ပဋိနိဝတ္တိတွာ အပသက္ကိတွာ (ဖဲခွါ၍) သလ္လာနံ နိလီယနံ ဝိဝေစနံ (ကင်းဆိတ်ခြင်း) ထိုထိုသတ္တဝါတို့မှငင်း သင်္ခါရတို့မှငင်း ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ဆုတ်ခွါ၍ တပါးတည်း ကိန်းအောင်းတော်မူခြင်း။ [ကာယစိတ္တေဟိ တတော (ထိုသတ္တဝါသင်္ခါရတို့မှ) ဝိဝိတ္တတာ၊ ဧကီဘာဝေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။]

ဝုဋ္ဌိတော။ ။ထိုဝိဝေက ၂ မျိုးတွင် ဈာန်စိတ်အစဉ် ဖြစ်နေခြင်းကို ဈာန်ဝင်စားခြင်းဟု ခေါ်၏၊ ထို ဈာန်ဝင်စားခြင်းသည် စိတ္တဝိဝေကတည်း၊ ဈာန်ဝင်စားပြီးနောက် ဘဝင်စိတ်ဖြစ်ပြီး၍ ရူပါရုံစသော သင်္ခါရအာရုံတို့နှင့် တွေ့ရခြင်းသည် စိတ္တဝိဝေကမှ ထခြင်းတည်း၊ ရဟန်းရှင်လူဟူသော သတ္တဝါတို့ကို အတွေ့ခံတော်မမူခြင်းသည် ကာယဝိဝေကတည်း၊ အတွေ့ခံတော်မူခြင်းကား ကာယဝိဝေကမှ ထတော်မူခြင်းတည်း၊ ထို ၂ မျိုးသော ဝိဝေကမှ ထတော်မူခြင်းကို '' ဝုဋ္ဌိတ ''ဟု ဆိုလိုသည်။ [တတော ဒုဝိဓဝိဝေကတော ဘဝင်္ဂုပ္ပတ္တိယာ ရူပါရမ္မဏာဒိသင်္ခါရ သမာယောဂေန ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာဒိ သတ္တသမာဂမေနစ ဥပေတော။]

www.dhammaransi.com

တေသံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ-တို့၏၊ ဇီဝိတက္ခယပ္ပတ္တဘာဝံ-အသက်ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်ပြီးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဉတွာ-သိတော်မူပြီး၍၊ တတော ဧကီဘာဝတော- ထို တပါးထည်း၏ အဖြစ်မှ၊ ဝုဋ္ဌိတော - ထတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဇာနန္တောပိ - သိပါသော်လည်း၊ အဇာနန္တော ဝိယ - သိတော်မမူသကဲ့သို့၊ ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ - စကားကိုဖြစ်စေခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဝါ - စကားလက်စ ရစေခြင်းအကျိုးငှါ၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ-ကို၊ အာမန္တေသိ - အမိန့်ရှိတော်မူပြီ၊ ဝါ - မေးတော်မူပြီ၊ ကိံ နုခေါ အာနန္ဒ၊ပေ၊ ဘိက္ခုသံဃောတိ - ကား၊ အာနန္ဒ-နှာ၊ ဣတော-ဤ အခါမှ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ဗဟူ, ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ ဧကတော- တပေါင်းတည်း၊ ဥပဋ္ဌာနံ- ဆည်းကပ်ရာ အရပ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ၊ ဥဒ္ဒေသံ- သင်ယူအပ်သော ပါဠိကို၎င်း၊ ပရိပုစ္ဆံ-အဖန်ဖန်မေးမြန်းအပ်သော အဋ္ဌကထာကို၎င်း၊ ဂဏှန္တိ-ယူကြကုန်၏၊[မိမိဆရာ၏အထံ၌ယူကြသည်။] သဇ္ဈာယန္တိ- သရဇ္ဈာယ်ကြကုန်၏၊ ဧကပဇ္ဇောတော ဝိယ- တခဲနက် တောက်ပသကဲ့သို့၊ အန္တော အာရာမော-ကျောင်းတိုက်အတွင်းကို၊ ဒိဿတိ-တွေ့မြင်အပ်၏၊ ဣဒါနိ ပန-ယခုအခါ၌ကား၊ အဍ္ဎမာသ မတ္တဿ-တလဝက်မျှ၏၊ အစ္စယေန- လွန်ရာအခါ၌၊ ဘိက္ခုသံဃော - ရဟန်းအပေါင်းသည်၊ တနုဘူတော ဝိယ- နည်းပါးသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တနုကော မန္ဒော အပ္ပကော (ဝိယ) - နည်းပါးသကဲ့သို့၊ ဝိရဠဝိရဠော ဝိယ-ကြိုးတိုးကြဲတဲကဲ့သို့၊ ဇာတော-ဖြစ်နေ ပါ တကား၊ ကာရဏံ- အကြောင်းကား၊ ကိံ နုခေါ- အဘယ်နည်း၊ ဘိက္ခူ- တို့သည်၊ ဒိသာသု-အရပ်မျက်နှာတို့၌၊ ပက္ကန္တာ ကိံ -ဖဲသွားကြကုန်သလော၊ ဣတိ (အာမန္တေသိ)။

အထ-ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော- တည်၊ ကမ္မဝိပါကေန- ကံ၏ အကျိုးကြောင့်၊ တေသံ-ထို ရဟန်းတို့၏၊ ဇီဝိတက္ခယပ္ပတ္တိံ - အသက်ကုန်ခြင်း သို့ ရောက်ခြင်းကို၊ အသလ္လက္ခေန္တော-မမှတ်သားနိုင်ဘဲ၊ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနာ နုယောဂပစ္စယာ ပန - အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်ကား၊ (ဇီဝိတက္ခယပ္ပတ္တိံ-ကို၊) သလ္လက္ခေန္တော-မှတ်ထင် သည်၊ (ဟုတွာ)၊တထာ ဟိ၊ပေ၊ ဘဂဝါတိ အာဒိံ - အစရှိသော စကားကို၊ ဝတွာ - လျှောက်၍၊ ဘိက္ခူနံ- တို့၏၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ - အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းငှါ၊ အညံ- အခြားသော၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ ယာစန္တော-တောင်းပန် လိုသည်၊(ဟုတွာ)၊ သာဓု ဘန္တေ ဘဂဝါတိအာဒိံ-ကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ တဿ-ထို သာဓုဘန္တေ ဘဂဝါ အစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္ထော- ကား၊ ဘန္တေ, သာဓု - တောင်းပန်ပါ၏၊ ဘဂဝါ - သည်၊ ယေန(ကာရဏေန)-

www.dhammaransi.com

အကြင် ဒေသနာတော် တည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဘိက္ခုသံဃော, အရဟတ္တေ- ၌၊ ပတိဋ္ဌဟေယျ - တည်ရာပါ၏၊ အညံ - အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းမှ တပါးသော၊ (တံ) ကာရဏံ-ကို၊ အာစိက္ခတု- ဟောတော်မူပါ၊ ဟိ-မှန်၊ မဟာသမုဒ္ဒံ-မဟာသမုဒ္ဒြာသို့၊ ဩရောဟဏတိတ္ထာနိဝိယ-သက်ဆင်းကြောင်း ဆိပ်ကမ်း တို့ကဲ့သို့၊ အညာနိပိ - အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းမှ တပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသာနုဿတိ ဒသကသိဏ စတုဓာတုဝဝတ္ထာန ဗြဟ္မဝိဟာရာနာ ပါနဿတိပ္ပဘေဒါနိ-၁၀ ပါးသော အနုဿတိ,၁၀ ပါးသော ကသိုဏ်း, ၄ပါးသော ဓာတုဝဝတ္ထာန်, ဗြဟ္မဝိဟာရ, အာနာပါနဿတိ အပြားရှိကုန်သော၊ ဗဟူနိ - ကုန်သော၊ နိဗ္ဗာနောရောဟဏကမ္မဋ္ဌာနာနိ - နိဗ္ဗာန်သို့ သက်ဆင်းကြောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်း တို့သည်၊ သန္တိ - ရှိပါကုန်၏၊ တေသု - ထို ကမ္မဋ္ဌာန်း တို့တွင်၊ ဘဂဝါ - သည်၊ ဘိက္ခူ - တို့ကို၊ သမဿာသေတွာ- သက်သာစေတော်မူ၍၊ အညတရံ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ အာစိက္ခတု - ဟောတော်မူပါ၊ ဣတိ - ကား၊ အဓိပ္ပါယော - အရှင် အာနန္ဒာ၏ အလိုတည်း။ [ရှေ့၌ "တဿတွော"ဟု ပါခဲ့သောကြောင့် ဣတိ နောင် "အဓိပ္ပါယော" မပါလျှင် စာသွာထုံးစံကျမည်၊ သို့မဟုတ် " ပတိဋ္ဌ ဟေယျာတိ " ဟု ရှေ့၌ ဣတိပါစေ၍ ထို ဣတိမှ " တဿတွော " ဟု ပြန် လှည့်သင့်၏၊ မဟာသမုဒ္ဒံ စသည်ကိုကား အဓိပ္ပါယတ္ထ ဟု ယူသင့်သည်။]

အထ-လျှောက်ထားရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တထာ-ထို လျှောက် ထားသည့်အတိုင်း၊ ကာတုကာမော-ပြုတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ထေရံ- အရှင် အာနန္ဒာထေရ်ကို၊ ဥယျောဇေန္တော - တိုက်တွန်းတော် မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တေနဟာနန္ဒာတိအာဒိံ - တေနဟာနန္ဒ အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ - ထို တေနဟာနန္ဒ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဝေသာလိံ ဥပနိဿာယာတိ-ကား၊ ဝေသာလိံ-ဝေသာလီပြည်ကို၊ ဥပနိဿာ ယ - ဂေါစရဂါမ် မှီ၍၊ [ဝေသာလီနဂရံ ဂေါစရဂါမံ ကတွာ။] သမန္တာ- ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဂါဝုတေပိ - တဂါဝုတ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်၌ငှင်း၊ အဍ္ဎယောဇနေပိ-ယူဇနာဝက် အတိုင်းအရှည်ရှိသောအရပ်၌ငှင်း၊ ယာဝတိ

အာနာပါနဿတိ။ ။ဒသာနုဿတိ၌ အာနာပါနဿတိ ပါပြီးဖြစ်သော်လည်း စည်းဝေးမည့် ထိုရဟန်းတို့တွင် အများအား လျှောက်ပတ်သောကြောင့် အာနာပါန ဿတိကို ထပ်၍ယူပြန်သည်၊ အာဟာရေပဋိကူလသညာကို အသုဘသဘော ရှိသော ကြောင့် အသုဘ၌ သွင်းယူ၏၊ အာရုပ္ပကမ္မဋ္ဌာန်းကိုကား အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် မယူ။

www.dhammaransi.com

ကာ–အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ဝိဟရန္တိ-နေ၏၊ သမ္ဗေ , တေ - ထို ရဟန်းတို့ကို၊ သန္နိပါတေဟိ - စည်းဝေးစေလော၊ ဣတိ အဝ္ဓော၊ တေသမ္ဗေ၊ပေ၊ သန္နိပါတေတွာတိ-ကား၊အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂန္တုံ-ဌါ၊ ယုတ္တဋ္ဌာနံ -- သင့်လျော်သော အရပ်သို့၊ သယံ , ဂတ္ဘာ – ၍၊ အညတ္တ- အခြားသောအရပ်သို့၊(ကိုယ်တိုင်သွားခြင်းငှါ မသင့်လျော်သော အရပ်သို့၊) ဒဟရဘိက္ခူ – ရဟန်းငယ်တို့ကို၊ ပဟိဏိတွာ – စေလွှတ်၍၊ မုဟုတ္တေနေဝ– တမုဟုတ်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ အနဝသေသေ – အကြွင်းမရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူ– တို့ကို၊ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ – ဆည်းကပ်ရာ တရားသဘင်၌၊ [ဓမ္မသဘာယံ။] သမူဟံ - အပေါင်းကို၊ ကတွာ - ၍၊ ယဿ၊ ပေ၊ မညတီတိ ဧတ္တ- ဤ ပါဌ်၌၊ အယံ–ကား၊ အဓိပ္ပါယော–အရှင်အာနန္ဒာ၏ အလိုတည်း၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာ ဘုရား၊ ဘိက္ခုသံဃော – ရဟန်းအပေါင်းသည်၊ သန္နိပတိတော – စည်းဝေး ပြီးပါပြီ၊ [" သန္နိပါတိတော - စည်းဝေးစေအပ်ပါပြီ " ဟု မူကွဲရှိ၏၊ " သန္နိ ပါတေဟိ,သန္နိပ ါတေတွာ"ဟူသော ရှေ့စကားတို့ကို ထောက်လျှင် ကာရိတ် ပစ္စည်းပါသော ဤမူကွဲက သာ၍ကောင်းသည်။] သေ-ဤ အချိန်သည်ကား၊ ဘိက္ခူနံ-တို့အား၊ ဓမ္မကထံ-တရားစကားကို၊ ကာတုံ-ဌါငှါင်း၊ အနုသာသနိံ- အဆုံးအမတော်ကို၊ ဒါတုံ-ပေးတော်ခြင်းငှါငှါင်း၊ ကာလော-အချိန်ပါတည်း၊ ဣဒါနိ-၌၊ တုမ္ဟေ-ရှင်တော်ဘုရားတို့သည်၊ ယဿ- အကြင်တရားဟောတော် မူခြင်း,အနုသာနီပေးတော်မူခြင်း၏၊ ကာလံ-ကို၊ ဇာနာထ-သိတော်မူကုန်၏၊ တံ – ထို တရားဟောတော်မူခြင်း အနုသာသနီ ပေးတော်မူခြင်းကို၊ ကတ္တဗ္ဗံ– ပြုထိုက်ပါ၏၊ ဣတိ-ကား၊(အဓိပ္ပါယော)။[ဤနေရာ၌ ယောဇနာဖွင့်ပုံရှုပ်၏။]

အထခေါ - ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ - သည် ၊ပေ၊ ဘိက္ခူ - တို့ကို၊ အယမ္ပိခေါ ဘိက္ခဝေတိ - ဟူ၍၊ အာမန္တေသိ- ပြီ၊ စ ပန- ထပ်၍ဆက်၊ အာမန္တေတွာ– မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဘိက္ခူနံ – တို့၏၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ – အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းငှါ၊ ပုဗ္ဗေ- ၌၊ အာစိက္ခိတ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနတော-ဟောတော်မူအပ် ပြီးသောအသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်းမှ၊အညံ-အခြားသော၊ ပရိယာယံ-ဒေသနာတော် တည်းဟူသောအကြောင်းကို၊အာစိက္ခန္တော-ဟောတော်မူလိုသည်၊(ဟုတွာ)၊ အာနာပါနဿတိသမာဓိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣဒါနိ-၌၊ ယသ္မာ-

မုဟုတ္တေနေဝ။ ။ဘုရားလက်ထက်တော်၌ ရဟန်းတော်တို့သည် ဘုရားအထံမှ သတင်းစကားကို နားထောင်လျက် နေကြကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်၌ငှါင်း တရား တော်၌ငှါင်း လေးစားသောအားဖြင့် လာကြဘို့ရန် ခေါ်သောစကား၏ အခြားမဲ့၌ပင် ထ၍လာကြသည်ကို "တမုဟုတ်ခြင်း"ဟု ဆိုသည်။

www.dhammaransi.com

ကြောင့်၊ ဘဂဝတာ- သည်၊ ဘိက္ခူနံ-တို့အား၊ သန္တပဏီတ ကမ္မဋ္ဌာနဒဿ နတ္ထမေဝ – ငြိမ်သက်မွန်မြတ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြတော်မူခြင်း အကျိုးငှါ သာလျှင်၊ အယံပါဠိ-ဤ ပါဠိတော်ကို၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ရဟန်းတို့အား သန္တပဏီတ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပြတော်မူခြင်း အကျိုးငှါသာ ဤပါဠိတော်၏ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဧတ္ထ-ဤပါဠိရပ်၌၊ အပရိဟာပေတွာ-မယုတ်လျော့စေမူ၍၊ အတ္ထယောဇနာက္ကမံ-အနက်,ယောဇနာပုံ အစဉ်ဖြစ်သော၊ ဝဏ္ဏနံ-အဖွင့်ကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုပေအံ့။ [အတ္ထဥ္စ+ယောဇနက္ကမဥ္စ–ဋီကာ။]

တတြ – ထို ပါဠိရပ်၌၊ ဝါ– ထိုပုဒ်တို့တွင်၊ တာဝ – အတ္ထမှ ရှေးဦးစွာ၊ အယမ္ပိ ခေါ ဘိက္ခဝေတိ ဧဝမာဒိ ပဒဿ – အယမ္ပိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဟူသော ဤပုဒ်၏၊ အယံ - ကား၊ ယောဇနာ – ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ [အတ္ထ, ယောဇနာ ၂ မျိုးတွင် ယောဇနာသံဝဏ္ဏနာ-ဟူလို၊] ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကေဝလံ-အာနာပါဏဿတိသမာဓိ မဘာက် သက်သက်၊ အသုဘဘာဝနာယေဝ – အသုဘဘာဝနာသည်သာ၊ ကိလေသပ္ပဟာနာယ-ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်း ငှါ၊ သံဝတ္တတိ– ဖြစ်သည်ကား၊ န– မဟုတ်သေး၊ [ဤဝါကျဖြင့် အယမ္ပိ၌ ပိ၏ ပေါင်းအပ်သောအနက်ကို ပြ၏။] အပိစ-အဟုတ်ကား၊ အယမ္ပိ ခေါ အာနာပါဏဿတိ သမာဓိ – ဤ အာနာပါဏဿတိ သမာဓိသည်လည်း ၊ပေ၊ ဝူပ သမေတိ–ငြိမ်းစေနိုင်၏၊ ဣတိ(ယောဇနာ)၊ [အပိဝါကျ ပါဌသေသထည့်၍ ယှဉ်စေခြင်းဟူသော သမ္ဗန္ဓယောဇနာ-ဟူလို။] ပန-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ ပါဠိရပ်၌၊ အယံ - ကား၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ - အနက်အဖွင့်တည်း၊ အာနာပါဏဿတိတိ-ကား၊ အဿာသပဿာသပရိဂ္ဂါဟိကာ- ထွက်သက်ဝင်သက်တို့ကိုပိုင်းခြား၍ ယူတတ်သော၊ သတိ - သတိတည်း၊ [ဒီဃ, ရဿစသော အထူးတို့နှင့်တကွ ထွက်သက်နှင့် ဝင်သက်ကို ခွဲခြား၍ အာရုံပြုသော သတိ၊ "အဿာသပဿာ သေသု+သတိ အဿာသ ပဿာသသတိ"ဟုဋ္ဌင်း"အာနာပါနေသု+ သတိ အာနပါနဿတိ"ဟုဋ္ဌင်း ပြု။]

ဟိ–သာဓကကား၊ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ–ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်၌၊ အာနန္တိ အဿာသော၊ပေ၊တဿုပဋ္ဌာတိတိ– ဟူသော၊ ဧတံ– ဤစကားရပ်ကို၊ (ဓမ္မသေနာပတိနာ)၊ ဝုတ္တံ၊ [အာနန္တိ-ကား၊ အဿာသော- ရှေးဦးစွာအသက်

အာနန္တိ အဿာသော။ ။"အာနံ၌ အာပုဒ္ဓ အန (ဇီဝနေ) ဟူသောဓာတ်, "ကရဏေ ကွိပ် (ဏ္ဍ)" ဟု ထောမနိမိဆို၏၊ အာနတိ အနေနာတိ အာနံ၊ အနေန–ဤလေဖြင့်၊ အာနတိ=အာ (ပဌမံ) + အနတိ – ရှေးဦးစွာ အသက်ရှင်ရ၏၊ ဝါ–

www.dhammaransi.com

ရှင်ကြောင်းလေတည်း၊ ဝါ- ရှိုက်လေတည်း၊ ဝါ-ထွက်သက်တည်း၊ ပဿာသော-နောက်မှ အသက်ရှင်လေသည်၊ ဝါ- ရှူလေသည်၊ ဝါ-ဝင်သက်သည်၊ နော- မဟုတ်၊ အပါနန္တိ- ကား၊ ပဿာသော-နေခံမှ အသက်ရှင်ကြောင်းလေတည်း၊ ဝါ-ရှူလေတည်း၊ ဝါ-ဝင်သက်တည်း၊ အဿာသော-ရှေးဦးစွာ အသက်ရှင်ကြောင်းလေသည်၊ ဝါ - ရှိုက်လေသည်၊ ဝါ - ထွက်သက်သည်၊ နော-မဟုတ်၊ အဿာသဝသေန- ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ကပ်၍တည်ခြင်း သဘောတရားသည်၊ သတိ - သတိတည်း၊ [အဿာသကို အာရုံပြုသောသတိ- ဟူလို။] ပဿာသဝသေန- ဝင်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ကပ်၍တည်ခြင်း သဘောတရားသည်၊ သတိ-တည်း၊ [ပဿာသကို အာရုံပြုသောသတိ-ဟူလို။] ယော-အကြင် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဿသတိ-ရှိုက်၏၊ ဝါ- ထွက်သက်ကိုပြု၏၊ တဿ- ထို ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏စိတ်၌၊ ဝါ-ထို ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဥပဋ္ဌာတိ-ကပ်၍တည်၏၊ ဝါ-ထင်လာ၏၊ ယော-သည်၊ ပဿသတိ-ရှူ၏၊ ဝါ-ဝင်သက်ကိုပြု၏၊ တဿ-၏စိတ်၌၊ ဝါ-အား၊ ဥပဋ္ဌာတိ-၏၊ ဝါ-၏။

သမာဓိတိ-ကား၊ အာနာပါန ပရိဂ္ဂါဟိကာယ- ထွက်သက် ဝင်သက်ကို ပိုင်းခြား၍ယူတတ်သော၊ တာယသတိယာ- ထိုသတိနှင့်၊ သမ္ပိ-ကွ၊ ဥပ္ပန္နာ-ဖြစ်သော၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာ-စိတ္တေကဂ္ဂတာတည်း၊ ဝါ-စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း

ရှိုက်ရ၏၊ ဇုတိ အာနံ-ရှေးဦးစွာ အသက်ရှင်ကြောင်းလေ၊ ဝါ-ရှိုက်လေ, ထွက်သက်၊ အဿာသော၌ အာပုဗ္ဗ + သသဓာတ်, ဏပစ္စည်း၊ အဿသတိ အနေနာတိ အဿာသော၊ အဿသတိ=အာ ပဌမံ+သသတိ—ရှေးဦးစွာ အသက်ရှင်၏၊ ဝါ—ရှိုက်၏ဟုပေး၊ ဤနည်းအားဖြင့် အာနနှင့် အဿာသသည် အနက်တူသောကြောင့် " အာနန္တိ အဿာသော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤကား – "အဿာသောတိ ဗဟိနိက္ခမနဝါတော "ဟု ဖွင့်လတ္တံ့အတိုင်းတည်း။

ပါဏန္တိ ပဿာသော ။ ။ ပ + အန၊ ပ (ပြ) ဥပသာရကြောင့် နကို ဏပြု၊ (ထောမနိမိ)၊ ပသည် ပစ္ဆာအနက်ဟော၊ ပစ္ဆာ-နေခံမှ+ အာနံ-အသက်ရှင်ကြောင်းလေတည်း၊ ပါဏံ-နောက်မှဖြစ်သောလေ၊ ဝါ—ရှူလေ, ဝင်သက်၊ ပစ္ဆာ+သာသော ပဿာသော၊ ဤကား – " ပဿာသောတိ အန္တောပဝိသနဝါတော " ဟု ဖွင့်လတ္တံ့ အတိုင်းတည်း၊ သုတ္တန်အဋ္ဌကထာတို့၌ ပြောင်းပြန်ဖွင့်ရကား ထိုအလိုအားဖြင့် "အာ-အဘိမုခံ-အတွင်းသို့ ရှေးရှူ+ အာနံ—အသက်ရှင်ကြောင်းလေတည်း" ဟု ၎င်း "အာ (အဘိမုခံ) + သာသော အဿာသော "ဟု၎င်း ဆို၍ ရှူလေ ဝင်သက်ကို အာန အဿာသ, ရှိုက်လေ ထွက်သက်ကို ပဿာသဟု ဆိုပါ။ [ပါဏံနေရာဝယ် "အပါနံ" ဟုလည်း အဘိဓာန်ရှိ၏၊ "အပ+အာန"ဟု ခွဲ၊ ထိုအလို "ပါန"ဟု ရှိစေ။]

www.dhammaransi.com

တည်း၊ စ- ဆက်၊ အယံ ဒေသနာ – ဤ အာနာပါနဿတိသမာဓိ ဒေသနာ သည်၊ သမာဓိသီသေန-သမာဓိဟူသောဦးခေါင်းဖြင့်၊ ဝါ-သမာဓိကို ပဓာန ပြုသဖြင့်၊ (ပဝတ္တာ-ဖြစ်၏၊)သတိသီသေန-သတိဟူသောဦးခေါင်းဖြင့်၊ ဝါ- သတိကို ပဓာနပြုသဖြင့်၊ န (ပဝတ္တာ) - ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ အာနာပါနဿတိယာ – ထွက်သက် ဝင်သက်ကို သိမ်းဆည်းတတ်သောသတိ နှင့်၊ ယုတ္တော – ယှဉ်သော၊ သမာဓိ – တည်း၊ အာနာပါနဿတိ သမာဓိ – သမာဓိ၊ဝါ-တနည်း၊အာနာပါနဿတိယံ-ထွက်သက်ဝင်သက်ကိုသိမ်းဆည်း တတ်သော သတိကြောင့်၊ (ဥပ္ပန္နော - သော၊) သမာဓိ- တည်း၊ အာနာပါန ဿတိသမာဓိ- သမာဓိ၊ ဣတိဝံ-သို့၊ ဧတ္ထ– ဤ အာနာပါနဿတိသမာဓိ ဟူသောပုဒ်၌၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘာဝိတောတိ- ကား၊ ဥပ္ပါဒိတော - အစစွာဖြစ်စေအပ်သည်ဇင်း၊ ဝဍ္ဍိ တော၊စ-တိုးတက် ပွားများစေအပ်သည်ဇင်း၊ ဗဟုလီကတောတိ – ကား၊ ပုန ပ္ပုနံ- ကြိမ်ဖန်များးစွာ၊ ကတော– သည်၊ ["သမာနော– သော်"ဟု ဆက်။]

တသ္မာ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ပဌမနည်း၌ "ယုတ္တော"ဟု အလယ်ပုဒ်ကြေသော ကြောင့် သတိနှင့်တကွဖြစ်သော (သတိက သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုအပ်သော) သမာဓိကိုယူ၊ ဒုတိယနည်း၌ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုအပ်သော တကွဖြစ်ဘက် သမာဓိကိုဇင်း, ဥပစာရ အခိုက်အတန့်၌ သတိက ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြုအပ်သော အပ္ပနာသမာဓိကိုဇင်း ယူ၊ [ဒုတိယသ္မိံ ပန ဥပနိဿယဘာဝေါ ဝိ။]

ဥပ္ပါဒိတော ။ ။ ပဌမရအပ်သော ဈာန်သမာဓိကို ရည်ရွယ်၍ ဘာဝိတောကို "ဥပ္ပါဒိတော"ဟု ဖွင့်၏၊ [ဘာဝံ (ဝိဇ္ဇမာနတံ– ထင်ရှားပေါ်လာသည်၏ အဖြစ်သို့) ဣတော (ဂတော– ရောက်သော သမာဓိတည်း၊) ဣတိ ဘာဝိတော၊ ဥပ္ပါဒိတော– ဖြစ်စေအပ်သော၊ ပဋိလဒ္ဓမတ္တော – ရအပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်သော သမာဓိတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊"ဘာဝံ+ဣတော"ဟု ဤ၌ ဝိဂ္ဂဟပြုသော်လည်း " ဘာဝေတီတိ ဥပ္ပါဒေတိ ဝဍ္ဎေတိ"ဟု ဖွင့်လေ့ရှိသော အခြားနေရာ၌ ဤသို့ "ဘာဝ+ဣတ"ဟု မခွဲနိုင်ရကား "ဘာဝီယထေ ဥပ္ပါဒီယတေတိ ဘာဝိတော"ဟု လည်း ဝိဂ္ဂဟ ပြုနိုင်သည် ဟု မှတ်။

ဝဍ္ဎိတော ။ ။ ပဌမ ရအပ်ပြီးနောက် ထိုဈာန်ကိုပင် အထပ်ထပ် ဝင်စားသော အားဖြင့် အထုံရအောင် ပြုအပ်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ "ဝဍ္ဎိတော" ဟု တဆင့် ဖွင့်သည်၊ ဥပ္ပန္နော ပန လဒ္ဓါသေဝနော (ရအပ်သော အထုံ အာသေဝနရှိသော သမာဓိသည်)၊ ဘာဝိတော၊ ပဂုဏဘာဝံ (အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့) အာပါဒိ တော ဝဍ္ဎိတောတိ အတ္ထော၊ ဤနည်း၌ ဘူဓာတ်သည် ဝဍ္ဎန အနက်ဟော တည်း၊ "ဘာဝီယတေ ဝဍ္ဎီယတေတိ ဘာဝိတော"ဟု ပြု။

ပုနပ္ပုနံ ကတော။ ။ဗဟုလံကို ပုနပ္ပုနံ ဟု ဖွင့်သည်၊"ဗဟုလံ+ကတော ဗဟုလီ ကတော "ဟု ပြု၊ သုတ္တန္တ၌ (ဤ) ပစ္စည်းသက်၊ တနည်း (အ) ကို (ဤ) ပြု။ [ဗဟုလံ

www.dhammaransi.com

သန္တော စေဝ ပဏီတော စာတိ-ကား၊ သန္တော စေဝ-ငြိမ်သက်သည်သာလျှင်ဖြစ်၍ပင်၊ ပဏီတော စေဝ- မွန်မြတ်သည်သာလျှင်ဖြစ်၍ပင်၊ (ဟုတွာ)၊ [ရူပသမေကဘ်၌စပ်။] ဥဘယတ္ထ-သန္တော ပဏီတော ဟူသော ၂ ပုဒ်လုံး၌၊ ဧဝသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ နိယမော-အမြဲသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဝေဒိတဗ္ဗော- ၏၊ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဟိ- ဧဝသဒ္ဒါဖြင့် အမြဲသတ်မှတ်ရခြင်း၏ လက္ခဏာကိုဆိုဦးအံ့၊ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ- အသုဘလျှင် အာရုံရှိသောကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊ ဝါ- အသုဘဈာန်သည်၊ ကေဝလံ - အသုဘအာရုံ မဘက်သက်သက်၊ ပဋိဝေဓဝသေန - ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဈာန်အင်္ဂါ၏အစွမ်းဖြင့်၊ သန္တ ဥ္စ-ငြိမ်သက်သည်ဖြစ်၍၊ ပဏီတဥ္စ-မွန်မြတ်သည်ဖြစ်၍၊ (ဟောတိ)ယထာ-ဖြစ်၍၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ဩဠာရိကာ

ပဝတ္တိတော၊ တေန အာဝဋ္ဋနာဒိဝသိဘာဝပ္ပတ္တိံ အာဟ၊ ထိုဗဟုလီကတောဖြင့် အာဝဋ္ဋနစသော ဝသီဘော်သို့ရောက်ခြင်းကို မိန့်တော်မူ၏။] တချို့နေရာ၌ကား "အဗဟုလောပိ ဗဟုလောဝိယ ကတော ဗဟုလီကတော" ဟု ဖွင့်၏၊ သမာဓိတမျိုးတည်းဖြစ်၍ မများသော်လည်း အထပ်ထပ်ဝင်စားသောအားဖြင့် များသကဲ့သို့ပြုအပ်သည်-ဟူလို။

ပဏီတော စေဝ။ ။ပါဠိတော်၌"ပဏီတော စ"ဟု ဧဝမပါသော်လည်း သန္တော စေဝမှ ဧဝကို လိုက်စေ၍ " ပဏီတော စေဝ " ဟု အနက်မှတ်ပါ - ဟူလို၊ ဥပမာ- "ရူပဉ္စေဝ ဘိက္ခဝေ ပဌမော သမဏော၊ ဣဓ ဒုတိယော"ပါဠိ၌"ဣဓေဝ ဒုတိယော" ဟု ဧဝကို လိုက်စေရသကဲ့သို့တည်း။

အယံ ဟိ ။ ။"၂ ပုဒ်လုံး၌ ဧဝသဒ္ဒါဖြင့် ခိုင်မြဲအောင် ဆိုရခြင်း၏ လက္ခဏာကို ပြလိုသောကြောင့် "အယံ ဟိ "စသည်မိန့်" ဟု ဋီကာကျမ်းတက်၏၊ အခြားနေရာ၌ "ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ" နောင် ၌ ဟိမျိုးကို ဝိတ္ထာရဇောတက ဟု ချည်း ဖွင့်လေ့ရှိ၏၊ သို့ဖြစ်၍ ဋီကာဖွင့်အလို"ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု ရှေးပါဌ် ရှိဟန်မတူ။ [ဥဘယနိယမေန လက္ခဏံ ဒဿေတုံ အယမ္ပိတိအာဒိ ဝုတ္တံ။]

အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ။ ။အသုဘကို အာရုံပြုသော ဈာန်ကို " အသုဘကမ္မဋ္ဌာန် " ဟု ဆိုသည်၊ အာရုံကမ္မဋ္ဌာန်း အာရမဏိက ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂ မျိုးတွင် အာရမဏိက ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆိုလိုသည်၊ အသုဘေသု- အသုဘအာရုံတို့၌+ကမ္မံ - အားထုတ်မှုတည်း၊ အသုဘကမ္မံ-မှု၊ ထိုအားထုတ်မှုသည်ပင် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ သုခအထူးတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဌာနလည်းမည်၏၊ ဣတိ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ၊(ဋီကာ)။

ပဋိဝေဓဝသေန။ ။ဈာနပဋိဝေဓဝသေန၊ ဈာနံဟိ ဘာဝနာဝိသေသေန ဇုဥ္တန္တံ (ပြည့်စုံလသော်) အတ္တနော ဝိသယံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တမေဝ ဝတ္တတိ၊ [ဤအလို"ပဋိဝိဇ္ဈတိ- မိမိအာရုံကို ထိုးထွင်း၍ သိတတ်၏၊ ဣတိ ပဋိဝေဓော" ဟု ကတ္တုသာဓ်ပြု၊ ဈာန်ကို အရကောက်ပါ။] ယထာသဘာဝတော ပဋိဝိဇ္ဈီယတိ စာတိ၊ [ဤအလို " ပဋိဝိဇ္ဈီယတိ-သဘောမှန်အတိုင်း ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ဖြစ်စေ, အခြားပုဂ္ဂိုလ်က ဖြစ်စေ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်၏၊ ဣတိပဋိဝေဓော"ဟု ကမ္မသာဓ်ပြု၍ ဈာန်ကိုပင် အရကောက်ပါ။]

www.dhammaransi.com

ရမဏတ္တာ – ရွှင်ရင်းသောအာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ပဋိကူလာရမဏတ္တာစ – စက်ဆုပ်ဘွယ် အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ အာရမဏဝသေန- ဖြင့်၊ နေဝသဏ္ဌိ- မငြိမ်သက်သည်၎င်း၊ န ပဏီတံ–မမွန်မြတ်သည်၎င်း၊ (ဟောတိ)ယထာ–၎င်း၊ ဧဝံ–ဤ့အတူ၊ အယံ–ဤ အာနာပါနဿတိ သမာဓိသည်၊ [အယံ ဟိမှ အယံကို ဤနေရာ၌ယူပေးသည်။]ကေနစိ ပရိယာယေန- တစုံတခုသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ- မည်သည့် အမြွက်ကြောင့်မျှ၊ အသန္တော ဝါ - သည်၎င်း၊ အပ္ပဏီတော ဝါ – သည်၎င်း၊ န (ဟောတိ)– မဖြစ်၊ အပိစခေါ – စင်စစ်ကား၊ အာရမဏသန္တတာယပိ - ထွက်သက်ဝင်သက်အာရုံ၏ငြိမ်သက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ သန္တော ဝူပသန္တော- ငြိမ်သက်၏၊ နိဗ္ဗုတော – အပူဘေးမှ ငြိမ်းအေး၏၊ ပဋိဝေဓသင်္ခါတ အင်္ဂသန္တတာယပိ- ပဋိဝေဓဟုဆိုအပ်သော ဈာန်အင်္ဂါ၏ ငြိမ်သက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ (သန္တော ဝူပသန္တော နိဗ္ဗုတော-၏၊) အာရမဏပ္ပဏီတတာယပိ–ထွက်သက်ဝင်သက်အာရုံ၏ မွန်မြတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ပဏီတော - မွန်မြတ်၏၊ အတိတ္တိကရော - တင်းတိမ်မှုကို မပြုတတ်၊ [အာနာပါနကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်စေအပ်သော သမာဓိက တင်းတိမ်အားရအောင် မပြုတတ်, ထပ်ကာထပ်ကာ ဝင်စားချင်စရာ ကောင်းသည်- ဟူလို။]အင်္ဂပ္ပဏီတတာယပိ – ဈာန်အင်္ဂါ၏ မွန်မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ (ပဏီတော အတိတ္တိကရော)၊ ဣတိ- ဤအနက်သည်၊ ဝါ- ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ တေန–ကြောင့်၊ (အာရမဏ–ပဋိဝေဓအားဖြင့် သန္တ , အာရမဏ–အင်္ဂအားဖြင့် ပဏီတ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သန္တော စေဝ ပဏီတော စာတိ – ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

ဩဠာရိကာရမဏတ္တာစသည်။ ။ဝိဘူတာရမဏတ္တာ-ရှင်းရှားဘွယ်အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ပဋိကူလာရမဏတ္တာ – ဇိဂုစ္ဆာရမဏတ္တာ၊ ပရိယာယေနာတိ–ကာရဏေန၊ လေသန္တရေန ဝါ (အမြွက်တမျိုးအားဖြင့်)။

အာရမဏသန္တတာယ။ ။အနုက္ကမေန ဝိဓေဝေတဗ္ဗတံ-အစဉ်အားဖြင့် တဖြေးဖြေးကင်းဆိတ်စေထိုက်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တာရမဏဿ-ရောက်သော အာနာပါနအာရုံ၏၊ ပရမသုခုမတံ သန္ဓာယ အာဟ၊ ထိုသန္တအာရုံကိုအာရုံပြုသော သတိသမာဓိတရားလည်း ငြိမ်သက်စွာ တည်နေတော့၏၊ ထို့ကြောင့် “ သန္တောကို ဝူပသန္တော၊ ဝူပသန္တောကို နိဗ္ဗုတော”ဟု ဖွင့်သည်။ [အာရုံငြိမ်သက်၍ အာရမဏိက ငြိမ်သက်ပုံကား လောကုတ္တရာတရားများကို အာရုံပြုသော ပစ္စဝေက္ခဏာဇောဝိထိ၏ ငြိမ်သက်ပုံဖြင့် ထင်ရှားသည်။]

www.dhammaransi.com

အသေစနကောစ ပေ၊ ဝိဟာရောတိ ဧတ္ထ-ပါဠိ၌၊ (ဂူဠှတ္ထံ) ပန(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)၊ အဿ-ထို အာနာပါနဿတိ သမာဓိ၏၊ သေစနံ – သွန်လောင်း ထည့်ခတ်ရခြင်းသည်၊ န- မရှိ၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ အသေစနကော၊ အနာသိတ္တ ကော- သွန်းလောင်း ထည့်ခတ်အပ်သော တစုံတခုမရှိ၊ (အနာသိတ္တကတ္တာ- ကြောင့်၊) အဗ္ဗောကိဏ္ဏော- အခြားတရားတို့နှင့် ရောပြွမ်းခြင်းမရှိ၊ (အဗ္ဗော ကိဏ္ဏတ္တာ-ကြောင့်၊) ပါဋေက္ကော-အသီးအခြားတပါးထည်းသည်၊ [“ပဋိ+ ဧကောယေဝ ပါဋေက္ကော” ဟု ပြု၊ သွတ္ထ၌ ဏပစ္စည်း။] အာဝေဏိကော- မကင်းမူ၍ဖြစ်သည်၊ ဝါ - အခြားတရားတို့နှင့် မဆက်ဆံသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဧတ္ထ– ဤ အာနာပါနဿတိသမာဓိ၌၊ ပရိကမ္မံဝါ - သန္တ ဖြစ်ဘို့ရန် ပရိကမ် သည်လည်း၊နတ္ထိ၊ ဥပစာရေနဝါ-ဥပစာရသမာဓိကြောင့်လည်း၊ သန္တတာ- ငြိမ်သက်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (နတ္ထိ)၊ [ပါဠိ၌ရှိအတိုင်း“ဧတ္ထ- ၌၊ ပရိကမ္မေန ဝါ-ဖြင့်၎င်း၊ ပေ၊ နတ္ထိ ”ဟုသော်လည်း ပေးပါ။] အာဒိမနသိကာရတော–

အသေစနကော။ ။သန္တ – ပဏီတဖြစ်ဘို့ရန် တစုံတခုကို သွန်းလောင်းရခြင်း ထည့်ခတ်ရခြင်းမရှိ၊ လက်သုတ်ဟင်းလျာလုပ်ရာ၌ ကောင်းမွန်အောင် ပုဇွန်ချောက် ထည့်ရ, ဆီလောင်းရသကဲ့သို့ ဤအာနာပါနဿတိသမာဓိ၌ သန္တဖြစ်အောင် ပဏီတ ဖြစ်အောင် တစုံတခုကိုမျှ ထည့်ရ ခတ်ရခြင်း မရှိ၊ အားထုတ်သည်မှ စ၍ ပင်ကိုယ် အတိုင်းပင် သန္တပဏီတ ဖြစ်နေပြီ– ဟူလို၊ နတ္ထိ+သေစနံ ယဿာတိ အသေစနော၊ သမာသန္တ- ကပစ္စည်းသက်၍ “အသေစနကော”ဟု ဖြစ်၏။

ဋီကာ။ ။ နာဿ သန္တပဏီတဘာဝါဝဟံ ကိဉ္စိ သေစနန္တိ အသေစနကော၊ [သိဉ္စိယတေ သေစနံ (လောင်းရ ထည့်ရခြင်း) ။] အသေစနကတ္တာ အနာသိတ္တကော- လောင်းထည့်အပ်သော တစုံတခုမရှိ၊ အနာသိတ္တကတ္တာ ဧဝ အဗ္ဗောကိဏ္ဏော အသမ္မိ ဿော ပရိကမ္မာဒိနာ – ပရိကမ်ဥပစာတို့နှင့် ရောခြင်းမရှိ၊ [ပရိကမ်ဥပစာကြောင့် သန္တပဏီတ ဖြစ်သည်မဟုတ်–ဟူလို။] တတောယေဝ ပါဋိယေက္ကော (ဝိသုံ ဧကော- သီးခြား တပါးထည်းသော) အာဝေဏိကော အသာဓာရဏော၊ သဗ္ဗမေတံ – ဤ စကားအားလုံးကို၊ သရသတော ဧဝ – ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်ပင်၊ သန္တဘာဝံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။

နတ္ထိ၊ပေ၊သန္တတာ။ ။ဋီကာ၌“ပရိကမ္မံဝါ သန္တဘာဝနိမိတ္တံ၊ပေ၊တာဒိသံ ဣဓ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပါယော”ဟု၎င်း, “ဥပစာရေနဝါ နတ္ထိ ဧတ္ထ သန္တတာ” ဟု၎င်း ရှိသော ကြောင့် ရေးစာများ၌“ နဧတ္ထတ္ထ ပရိကမ္မံ၊ ဥပစာရေနဝါသန္တတာ ” ဟု ရှိဟန်တူ၏၊ ယခုစာအုပ်များ၌“နဧတ္ထတ္ထ ပရိကမ္မေနဝါ ဥပစာရေနဝါ သန္တတာ”ဟု တွေ့ရသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား– “အခြား ကမ္မဋ္ဌာန်းများ၌ ပရိကမ် ဥပစာသမာဓိကြောင့် သန္တဖြစ်ရ သကဲ့သို့ ဤ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ သန္တဖြစ်ဘို့ရန် ပရိကမ်ဥပစာကို ထည့်ခတ်ဘွယ်မလို၊ နဂိုရ် ကပင် သန္တ ပဏီတ ဖြစ်နေပြီ ”ဟု ဆိုလိုသည်။

အစဋ္ဌာ နှလုံးသွင်းရာအခါမှ၊ ပဘုတိ-စ၍၊ အတ္တနော-၏၊ သဘာဝေနေဝ-သဘောအားဖြင့်ပင်၊ သန္တော စ-ငြိမ်သက်သည်၎င်း၊ ပဏီတော စ- မွန်မြတ်သည်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ, အတ္ထော - အဓိပ္ပါယ်တည်း။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကေစိ-အချို့သော ဥတ္တရဝိဟာရဝါသီထေရ်တို့သည်၊ အသေစနကောတိ-ကား၊ အနာသိတ္တကော- သွန်လောင်းထည့်ခတ်အပ်သော တစုံတခုမရှိ၊ ဩဇဝန္တော - ဩဇာရှိသော အာဟာရနှင့်တူ၏၊ [ဩဇဝန္တ သဒိသော။] သဘာဝေနေဝ- သဘောအားဖြင့်ပင်၊ မဓုရော- ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်၏၊ ဣတိ, ဝဒန္တိ - နှ်၏၊ ဧဝံ - ဤသို့လျှင်၊ အယံ - ဤ အာနာပါနဿတိ သမာဓိသည်၊ အသေစနကော စ – သန္တပဏီတ ဖြစ်ဖို့ရန် သွန်းလောင်းထည့်ခတ်ရခြင်း မရှိသည်၎င်း၊ အပ္ပိတပ္ပိတက္ခဏေ - ဝင်စားအပ်ရာ ဝင်စားအပ်ရာခဏ၌၊ ဝါ – ခဏကြောင့်၊ ကာယိကစေတသိကသုခပ္ပဋိလာဘာယ– ကာယိကသုခ စေတသိကသုခကို ရခြင်းငှါ၊ သံဝတ္တနကော-ဖြစ်စေတတ်သော၊ သုခေါ – ချမ်းသာကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝိဟာရောစ – နေကြောင်းသမာပတ်သည်၎င်း၊ (ဟုတွာ)၊ [ဂူပသမေတိ ၌စပ်။] ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေတိ- ကား၊ အဝိက္ခမ္ဘိတေ အဝိက္ခမ္ဘိတေ – မခွါအပ်ကုန် မခွါအပ်ကုန်သေးသော၊ ပါပကေတိ - ကား၊ လာမကေ - ယုတ်မာကုန်သော၊

ကာယိက စေတသိကသုခ။ ။အောံချာန်များ၌ သုခနှင့်ယှဉ်ရကား အောံချာန်များကို ဝင်းစားခိုက်၌ စေတသိကသုခကို ဖြစ်စေနိုင်၏၊ ပဉ္စမချာန်ကို ဝင်စားခိုက်၌လည်း ဥပေက္ခာသည် သန္တသဘော ရှိရကား သုခနှင့်အလားတူ၏၊ ချာန်ဝင်စားပြီးသောအခါ ပဏီတစိတ္တဇရုပ်တို့၏ တကိုယ်လုံးပြန့်နှံ့ခြင်းကြောင့် ကာယိကသုခကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်၏၊ ကာယိကသုခနှင့် စပ်ခိုက် “ အပ္ပိတပ္ပိတက္ခဏေ—ဝင်စားအပ်ရာ ဝင်စားအပ်ရာ ခဏကြောင့် ” ဟု ဟိတ်အနက်၌ သတ္တမီသက်။ [သုခပ္ပဋိလာဘာယ-(ငှါ) သံဝတ္တနကောကိုထောက်၍ “သုခေါ— ချမ်းသာကြောင်း”ဟု ပေးသည်၊ ပါဠိတော်၌ကား —“သုခေါ—ကိုယ်စိတ် ၂ ဖြာ ချမ်းသာကြောင်းဖြစ်သော”ဟု ပေး။]

အဝိက္ခမ္ဘိတေ။ ။ဥပ္ပန္န၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်သော သံဝဏ္ဏနာတည်း၊ ဥပ္ပန္နသဒ္ဒါသည် အတီတ (လွန်လေပြီး ဖြစ်ပြီးအနက်) , ပဋိလဒ္ဓ (ရအပ်သည်ကိုပင် “ ဖြစ်ပြီး” ဟု ဆိုရသောအနက်) စသော အနက်များစွာကို အဋ္ဌသာလိနီ“ဥပ္ပန္နံဟောတိ”အဖွင့်၌ ပြထား၏၊ ထို အနက်များတွင် မဟဂ္ဂုတ်ချာန် (ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်)ဖြင့် မိမိသန္တာန်၌ မနှင်ထုတ်အပ် မပယ်အပ်သေးသော အကုသိုလ်များကို ဥပ္ပန္န ခေါ်သည် ဟု ပြလို၍ “အဝိက္ခမ္ဘိတေ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥပါဒ် ဌီ ဘင်အားဖြင့် ဖြစ်နေခိုက် မဟုတ်သော်လည်း မပယ်ခွါရသေးလျှင် ဥပ္ပန္န ဟု ခေါ်ရသည်—ဟူလို။ [အဝိက္ခမ္ဘိတေ— ဈာနေန သက သန္တာနတော အနီဟတေ အပ္ပဟီနေ။]

www.dhammaransi.com

အကုသလေ ဓမ္မေတိ-ကား၊ အကောသလ္လသမ္ဘူတေ-ဉာဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် အဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ ဌာနသော အန္တရဓာပေတီတိ-ကား၊ ခဏေနေဝ - မိမိဖြစ်ရာ ခဏခြင်းဖြင့်ပင်၊ အန္တရဓာပေတိ - အခြားမဲ့၌ တည်စေ၏၊ ဝါ - ကွယ်ပျောက်စေ၏၊ ဝိက္ခမ္ဘေတိ - ပယ်ခွါနိုင်၏၊ ဝူပသမေတီတိ-ကား၊ သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ ဥပသမေတိ-ငြိမ်သက်စေနိုင်၏၊ ဝါ-တနည်း၊ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တာ-ကိလေသာ အတုံးအခဲကို ဖေါက်ခွဲခြင်းအဘို့၌

အကောသလ္လသမ္ဘူတေ။ ။အကုသိုလ်၏ သဘောကို ဖွင့်သော သံဝဏ္ဏနာတည်း၊ အကောသလ္လ-ဟူသည် ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အဝိဇ္ဇာတည်း၊ အကုသိုလ်ဟူသမျှလည်း အဝိဇ္ဇာပဓာနရှိ၏၊ အဝိဇ္ဇာ (မောဟ) မယှဉ်သောအကုသိုလ်မည်သည် မရှိ၊ ထို့ကြောင့် အကုသလေကို"အကောသလ္လသမ္ဘူတေ"ဟု အကုသိုလ် ဟူသမျှ၏ သဘောကို ဖွင့်သည်၊ [အကောသလ္လံ ဝုစ္စတိ အဝိဇ္ဇာ၊ တတော+သမ္ဘူတေ၊ အဝိဇ္ဇာပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟိ သဗ္ဗေ ပါပဓမ္မာ။]

ခဏေနေဝ။ ။"ဌာနမိဿရိယောကာသ"စသော အနက်တို့တွင် ဩကာသ အနက် (တည်ရာကာလခဏ) ဟူသော အနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဌာနသောကို "ခဏေနေဝ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ခဏေနေဝ—အတ္တနော ပဝတ္တိက္ခဏေနေဝ။]

အန္တရဓာပေတိ။ ။အန္တရသဒ္ဒူပပဒ ဓာဓာတ်,ဏာပေ၊"အခြားမဲ့၌ တည်စေ" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ " အခြားမဲ့၌ တည်စေ" ဟူသည် မမြင်ကွယ်ရာသို့ ရောက်အောင် ဖျက်ဆီးခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် " အန္တရဓာပနံ ဝိနာသနံ " ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ထိုဖျက်ဆီးခြင်း ဟူသည်လည်း ဈာန်တရား၏ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနသတ္တိဖြင့် ကိလေသာတို့၏ ထကြွမှုကို ပယ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် " ဝိက္ခမ္ဘေတိ " ဟု သဘာဝတ္ထ ဖွင့်သည်။ [တံ ပန ဈာနကတ္တုကဿ (ဈာန်ဟူသောကတ္တား၏) ဓာမ အဓိပ္ပေတတ္တာ ပရိယုဋ္ဌာနပဟာနံ ဟောတီတိ၊ အန္တရဓာပေတိ ကြိယာ၏ ကတ္တားက ဈာန်သမာဓိ ဖြစ်သောကြောင့် ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာ ပယ်ခြင်းကို ယူရ၏၊ မဂ်တည်းဟူသော သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြစ်မူ အနုသယပယ်ခြင်းကို ယူရလိမ့်မည် ဖြစ်၍ " သမုစ္ဆိန္ဒတိ" ဟု ဖွင့်ရလိမ့်မည်—ဟူလို။]

ဝူပသမေတိ။ ။"ဝိသေသေန+ဥပသမေတိ"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊"အထူးငြိမ်းစေခြင်း" ဟူသည်လည်း ကိလေသာတွေ မထကြွအောင် ကောင်းကောင်း ငြိမ်းစေခြင်းပင်ဖြစ်၍ "သုဋ္ဌု+ဥပသမေတိ"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထဖွင့်သည်။ [ဝိသေသေန ဥပသမနံ ပန သမ္မဒေဝ ဥပသမနံ ဟောတီတိ အာဟ—သုဋ္ဌု ဥပသမေတီတိ။] မှန်၏—အခြားဈာန်များလည်း ဝိက္ခမ္ဘနသတ္တိရှိကြသည်အားလျော်စွာ ထိုသို့ ကောင်းစွာ ငြိမ်းစေကြသည်ချည်းဖြစ်၏၊ သို့သော် ဤ ဈာန်ကား ဈာန်မရမီ ရှေ့အဘို့မှ စ၍ ဝိတက်အမျိုးမျိုးကို ငြိမ်းစေနိုင်သောကြောင့် ဤ အာနာပါနဈာန်ကိုသာ "ဝူပသမေတိ" ဟု အထူးချီးမွမ်းတော်မူသည်။ [ဋီကာ၌ အခြားနည်းများကိုလည်း ပြသေး၏။]

www.dhammaransi.com

ဖြစ်သည့်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုပုဗ္ဗေန- ဖြင့်၊ အရိယမဂ္ဂဝုမ္ပိပ္ပတ္တော - အရိယာမဂ်တည်းဟူသော ကြီးပွားခြင်းသို့ရောက်သည်၊ (ဟုတ္ဂာ)၊ သမုစ္ဆိန္ဒတိ- အကြွင်းမဲ့ဖြတ်နိုင်၏၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတိ-တဖန်ငြိမ်းစေနိုင်၏၊ ဣတိပိ-ဤသည်လည်း၊ အတ္ထော- ဝူပသမေတိပုဒ်၏ အနက်တည်း၊ [ဤနည်း၌ အန္တရဓာပေတိဖြင့် ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနသတ္တိရှိသော ဈာန်ကိုပြ၏၊ ဝူပသမေတိဖြင့် သမုစ္ဆေဒပဟာနသတ္တိရှိသော မဂ်, ပဋိပဿဒ္ဓိ ပဟာနသတ္တိရှိသော ဖိုလ်ကို ပြ၏။]

သေယျထာပိတိ ဧတံ - သဒ္ဒါသည်၊ ဩပမ္မနိဒဿနံ - ဥပမာကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊[ဥပမာယေဝ ဩပမ္မံ၊သွတ္တ၌ ဏျသက်။]ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမေ **မာသေတိ** - ကား၊ အာသာဠ္ဟမာသေ – ဝါဆိုလ၌၊ [နယုန် လပြည့်ကျော် ၁ရက်မှ ဝါဆိုလပြည့်အထိ တလကို“**အာသာဠ္ဟမာသ**”ဟု ခေါ်၏။]ဥဟတံ ရဇောဇလ္လန္တိ–ကား၊ **အဋ္ဌမာသေ**–ရှစ်လတို့ပတ်လုံး၊ [မဟာဝဂ္ဂ–အနာပါန သံယုတ် **အဋ္ဌကထာ**၌ နွေဆောင်းကို ရည်ရွယ် “ အဋ္ဌမာသေ ” ဟု ရှိ၏။] ဝါတာတပသုက္ခာယ–လေ နေပူတို့ဖြင့် ခြောက်ကပ်သော၊ ဂေါမဟိံသာဒိပါဒပ္ပဟာရ သမ္ဘိန္နာယ–နွား ကျွဲ အစရှိသော သတ္တဝါတို့၏ ခြေဖြင့် ပုတ်ခတ်ခြင်းကြောင့် ပျက်သော၊ ပထဝိယာ-မြေ၏၊ ဥဒ္ဓံ-၌၊ **ဟတံ** - လွင့်တက်သော၊ ဥဟတံ- အထက်၌လွင့်တက်သော၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ သမုဋ္ဌိတံ- ထသော၊ ရဇဥ္စ-မြူနု (မြူဖြူ) ကိုဎင်း၊ ရေဏုဉ္စ – မြူကြမ်း (မြူညစ်) ကိုဎင်း၊

နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တာ။ ။နိဗ္ဗေဓဘာဂေ+ဘဝေါ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယော။] ဈာန်ရပြီးနောက် လောဘတုံး လောဘအခဲစသည်ကို ဖေါက်ခွဲခြင်းအဘို့၌ ဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်၏ အခြေခံဖြစ်သော ဈာန်ကို“နိဗ္ဗေဓဘာဂိယ”ဟု ခေါ်၏၊ သာသနာတွင်း၌ အားထုတ်အပ်သော ဈာန်ဟူသမျှ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယချည်းဖြစ်သောကြောင့် “ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယတ္တာဝါ”ဟု တနည်းဖွင့်သည်၊ ဤနည်းအလို ဈာန်ဖြင့် ငြိမ်းစေပြီးနောက် မဂ်ဖြင့်ပယ်ခြင်း- ဖိုလ်ဖြင့် ထပ်၍ငြိမ်းစေခြင်းကို “ဝူပသမန”ဟု ဆိုလိုသည်။

ရဇောဇလ္လံ။ ။“ဇလဿ+ဟိတံ ဇလ္လံ”ဟုပြု၊ ရေဖြင့် ဆေးကြော၍ ရကောင်းသော အညစ်အကြေးကို အခြားနေရာ၌“ဇလ္လ”ဟု ခေါ်သော်လည်း ဤနေရာ၌ကား မဲညစ်နေသော မြူတမျိုးကို “ ဇလ္လ ” ဟု ဆိုမှ ရဇမြူ ရေဏုမြူ နှစ်မျိုး ကွဲမည်။ [ပါဠိတော်၌“ဥဟတံ ရဇောဇလ္လံ; တမေနံ”ဟု ရှိ၏၊“တမေနံ”ပုဒ်သည် တဝါကျပြောင်းပြီးမှ ရှေးဝါကျ၏ လိုရင်းပုဒ်ကို ပြန်ညွှန်သော ပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့်“ဥဟတံ ရဇောဇလ္လံ ”တွင် တဝါကျ ဖြစ်သင့်ရကား “ ရဇောဇလ္လံ ”ကို ပဌမန္တ ဟု ယူ၍ “ ရဇောစ ရေဏုစ”ဟု ပဌမန္တပင် ဖွင့်သင့်မည်ထင်သည်။ [ပါဠိတော် အနက်ပေးရာ၌“အဿ– ဖြစ်ရာ၏ ” ဟု ထည့်၍ စပ်၊ [ဥပုဗ္ဗ ဟန+တ၊ ဟနဓာတ်သည် ဂတိ အနက်ဟော၊ သဒ္ဒတ္ထ၌(ဥ ရိ) ဟု ရှိသောကြောင့် ရ်အစား ဥကို ဉာဒီဃပြု၍“ဥဟတံ”ဟု ဖြစ်၏။]

www.dhammaransi.com

မဟာ အကာလမေဃောတိ – ကား၊ သဗ္ဗံ - သော၊ နဘံ – ကောင်းကင်ကို၊ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ-လွှမ်းမိုး၍၊ ဥဋ္ဌိတော-တက်လာသော၊ အာသဠှိမာသေ-ဝါဆိုလဆန်းပက္ခ၌၊ သကလံ – အလုံးစုံသော၊ အဍ္ဍမာသံ– လဝက်ပတ်လုံး၊ ဝဿနကမေဃော-ရွာသောမိုယ်းသည်၊ [အနုရမာပေတိ၌စပ်။] ဟိ-ဆက်၊ သော-ထိုမိုယ်းကို၊ ဝဿကာလေ– မိုယ်းအခါသည်၊ အသမ္ပတ္တေ-မရောက်သေးမီ၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ – ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အကာလမေဃောတိ- ဟူ၍၊ ဣဓ - ဤ အာနာပါနဿတိသမာဓိ၏ ဥပမာကို ပြရာ၌၊ အဓိပ္ပေတော– ၏၊ [ရှေးနိဿယများ၌ "ဣဓ– ဤ မဟာ အကာလမေဃောဟူသော ပါဌ်၌"ဟုလည်း ပေးကြ၏။] ဌာနသော အနုရမာပေတိ ဝူပသမေတီတိ-ကား၊ ခဏေနေဝ - တခဏခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ အဒဿနံ - မမြင်အပ်ရာအရပ်သို့၊ နေတိ-ဆောင်၏၊ [အနုရမာပေတိ၏အဖွင့်။] ပထဝိယံ – မြေ၌၊ သန္နိသီဒါပေတိ-ငြိမ်သက်စွာ တည်နေစေ၏၊ [ဝူပသမေတိ၏အဖွင့်။] ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတံ-သဒ္ဒါသည်၊ ဩပမ္မသမ္ပဋိပါဒနံ-ဥပမာနကို ဥပမေယျနှင့်နှိုးနှောကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ တတော– ထို ဧဝမေဝ ခေါဟူသောပုဒ်မှ၊ ပရံ- နောက်ဖြစ်သောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ [အာနာပါနဿတိ သမာဓိ၊ပေ၊ ဝူပသမေတိ- ဟူသောပုဒ်အပေါင်းသည်။] ဝုတ္တနယမေဝ-သာ။

ဣဒါနိ- ၌၊ [ဤပုဒ်၏အစပ်မရှိ၊ ဝိတ္ထာရေတုကမျတာဌ်သော်လည်း စပ်။] ကထံ ဘာဝိတော၊ပေ၊အာနာပါနဿတိသမာဓိတိတွေ- ဤပါဌ်၌၊ ကထန္တိ-ကထံဟူသော ပုစ္ဆာသည်၊ အာနာပါနဿတိသမာဓိဘာဝနံ – အာနာပါနဿတိသမာဓိဘာဝနာကို၊ နာနပ္ပကာရတော-အထူးထူးသောအပြားအားဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရေတု ကမျတာပုစ္ဆာ – ချဲ့ခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မေးအပ်သောပုစ္ဆာတည်း၊ ဘာဝိတော၊ပေ၊ အာနာပါနဿတိသမာဓိတိ-ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ နာနပ္ပကာရတော-ဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရေတုကမျတာယ- ချဲ့ခြင်းငှါအလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုစ္ဆမ္မနိဒဿနံ – မေးအပ်သောတရားကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ဒုတိယပဒေပိ – ကထံ ဗဟုလီကတောဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌လည်း၊ ဧသ-ဤ အစီအရင်သည်၊ နယော- သိကြောင်းအစီအရင်

သေနယော။ ။ "ကထဉ္စ ဗဟုလီကတော" ကို ဒုတိယပဒဟု ဆိုသည်၊ ထိုပုဒ်၌လည်း "အာနာပါနဿတိ သမာဓိ" ပုဒ်ကို လိုက်စေ၍ "ကထန္တိ–အာနာပါနဿတိသမာဓိ ဗဟုလီကာရံ နာနပ္ပကာရတော ဝိတ္ထာရေတုကမျတာပုစ္ဆာ၊ ဗဟုလီကတော အာနာပါနဿတိသမာဓိတိ နာနပ္ပကာရတော ဝိတ္ထာရေတုကမျတာယ ပုစ္ဆမ္မနိဒဿနံ " ဟူသောအဖွင့်ကို "သေ နယော"ဟု ပြန်၍ညွှန်းသည်။

www.dhammaransi.com

တည်း၊ ပန– ဆက်၊ ဧတ္တ- ၌ ကထံဘာဝိတော အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ အယံ– ကား၊ သင်္ခေပတ္တော-အကျဉ်းချုပ် ဝိတ္ထာရတ္တအနက်တည်း၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကေန ပကာရေန-အဘယ် အပြားအားဖြင့်၊ ကေနာကာရေန-အဘယ် အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ကေနဝိဓိနာ – အဘယ် အစီအရင်ဖြင့်၊ ဘာဝိတော - ဖြစ်စေအပ်သော၊ အာနာပါနဿတိသမာဓိ – သည်၊ ကေန ပကာရေန– ဖြင့်၊ ဗဟုလီ ကတော - အကြိမ်များစွာ အလေ့အလာပြုအပ်သော၊ (အာနာပါနဿတိ သမာဓိ-သည်၊) သန္တောစေဝ – ငြိမ်သက်သည်သာလျှင်ရင်း၊ပေ၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝူပသမေတိ–အထူးအားဖြင့် ငြိမ်သက်စေနိုင်သနည်း၊ ဣတိ– ကား၊ (သင်္ခေပတ္တော-တည်း)။

ဣဒါနိ-၌၊ တမတ္ထံ–ထို ဆိုအပ်ပြီးသော သင်္ခေပအနက်ကို၊ [“တံ (ကထံ ဘာဝိတောတိ အာဒိနာ ပုစ္ဆာဝသေန သင်္ခေပတော ဝုတ္တံ) အတ္ထံ။] ဝိတ္ထာ ရေန္တော- ချဲ့တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဣဓ ဘိက္ခဝေတိအာဒိံ–ပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊ တတ္ထ–ထို ဣဓဘိက္ခဝေအစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုတိ-ကား၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ဣမသ္မိံ သာသနေ– ၌ သာသနာ တော်၌သာလျှင်၊ ဘိက္ခု– သည်၊ ဟိ–ထင်ရှားအောင်ပြဉ်းအံ့၊ ဧတ္တ–၌ ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုဟူသော ပါဠိရပ်၌၊ အယံ ဣဓသဒ္ဒေါ – ၌ ဣဓသဒ္ဒါသည်၊ သဗ္ဗပ္ပကာရ အာနာပါနဿတိ သမာဓိနိဗ္ဗတ္တကဿ – အလုံးစုံသောအပြား ရှိသော အာနာပါနဿတိ သမာဓိကိုဖြစ်စေတတ်သော၊ ပုဂ္ဂလဿ – ၏၊ သန္နိဿယဘူတ သာသနပရိဒီပနော-မှီရာဖြစ်၍ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ကို ထင်ရှားပြကြောင်းသဒ္ဒါသည်ရင်း၊ အညသာသနဿ – ဗုဒ္ဓသာသနာမှ တပါးသော သာသနာ၏၊ တထာဘာဝပဋိသေဓနော စ – ထို သဗ္ဗပ္ပကာရ

သင်္ခေပတ္တော။ ။အေဒံ၌ အကျယ်ဖွင့်အပ်သောအနက်စုကို ဉာဏ်ဖြင့် လွယ်ကူစွာ ယူနိုင်ဘို့ရာ သိမ်းကြုံး၍ ဝိတ္ထာရတ္တပြလိုသောကြောင့် “ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္တော ”ဟု ဆိုသည်၊ ဤနေရာ၌ ဝိတ္ထာရတ္ထနှင့် သင်္ခေပတ္တသည် သဘောတူ၏၊ [ဝိတ္ထာရတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။] ကထံကို “ ကေန ပကာရေန ” ဟု ဖွင့်၏၊ ပကာရအနက်၌ ထံ ပစ္စည်း သက်ဟု သိစေ၏၊ ထိုကိုပင် “ကေနာကာရေန ကေနဝိဓိနာ”ဟု ထပ်၍ဖွင့်သည်။

အယံဟိ၊ပေ၊ပဋိသေဓနော စ။ ။တမေဝအတ္ထံ ပါကဋံ ကတွာ ဒဿေတုံ အယံ ဟီတိ အာဒိမာဟ၊ ဤအလို တပ္ပါကဋီကရဏဇောတက ဟု မှတ်၊ အခြားနေရာ၌ ဒဠှီ ဇောတက သုံးလေ့ရှိ၏၊ ဤပါဠိတော်၌ လာလတ္တံ့သော ၁၆ ပါးအပြားကို“သဗ္ဗပ္ပကာ ရ ”ဟု ဆိုသည်၊ သာသနာပပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့်စပ်၍ အစ ၄ ပါး ကိုသာသိနိုင်ကြသည်၊ ဆိုအပ်ပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်၏မှီရာအဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းကို“တထာ ဘာဝ ပဋိသေဓနေ”ဟုဆိုသည်၊ အခြားသာသနာသည် ၁၆ ပါးအပြားရှိသော အာနာ

www.dhammaransi.com

အာနာပါနဿတိ သမာဓိကို ဖြစ်စေတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ မှီရာ၏အဖြစ်ကို တားမြစ်ကြောင်း သဒ္ဒါသည်ရင်း၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ – သာဓကကား၊ ဣဓ ဘိက္ခဝေ သမဏောပေ၊သုညာ ပရပ္ပဝါဒါ သမဏေဟိ အညေတိ- ဟူသော၊ တေံ (သုတ္တံ)- ဤပါဠိကို၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [မဟာ ပရိနိဗ္ဗာနသုတ် စသည်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ - ဟူလို။] တေန - ကြောင့်၊ ဣမသ္မိံသာသနေ ဘိက္ခုတိ-ဟူ၍, (မယာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ဣဓေဝ – ဤ သာသနာ တော်၌သာလျှင်၊ (ပဌမော - ရှေးဦးစွာသော၊) သမဏော - သောတာပန် ရဟန်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ (ဣဓေဝ-လျှင်၊ ဒုတိယော-နှစ်ပါးမြောက်ဖြစ်သော၊ သမဏော – သကဒါဂါမိ ရဟန်းသည်၊ အတ္ထိ)၊ပေ၊ အညေ – ဤ သာသနာ တော်မှ တပါးကုန်သော၊ ပရပ္ပဝါဒါ – တပါးသော တိတ္ထိတို့၏ အမျိုးမျိုး ပြောဆိုကြောင်းသာသနာတို့သည်၊ သမဏေဟိ-သောတာပန်စသော ရဟန်း အစစ်တို့မှ၊ သုညာ–ကင်းဆိတ်ကုန်၏။]

အရညဂတောဝါ၊ပေ၊သုညာဂါရဂတောဝါတိ ဣဒံ-ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ အဿ–ထိုရဟန်း၏၊ အာနာပါန ၊ပေ၊ ပရိဒီပနံ- အာနာပါနဿတိသမာဓိ ဘာဝနာအား လျောက်ပတ်သော ကျောင်းကို သိမ်းယူခြင်းကို ထင်ရှား ပြကြောင်း ပုဒ်အပေါင်းတည်း၊ ဟိ - ချဲ့၊ ဣမဿဘိက္ခုနော–ဤ အာနာပါန ဿတိသမာဓိဘာဝနာကို အားထုတ်သော ရဟန်း၏၊ [စိတ္တံ ၌စပ်။] ဒီဃ ရတ္တံ – ရှည်စွာသောညဉ့်ပတ်လုံး၊ ရူပါဒီသု- ရူပါရုံအစရှိကုန်သော၊ အာရမ္မဏေသု – တို့၌၊ အနုဝိသဋံ - အစဉ်ပြန့်နှံ့ခဲ့သော၊ စိတ္တံ – သည်၊ အာနာပါန ဿတိသမာဓိ အာရမ္မဏ–ကို၊ အဘိရုဟိတုံ- တက်ရောက်ခြင်းငှါ၊ န ဣစ္ဆတိ- အလိုမရှိ၊ ကူဋဂေါဏယုတ္တရထော – ကောက်ကျစ်သောနွားဖြင့် ကပ်ယှဉ် အပ်သောရထားသည်၊ ဥပ္ပထမေဝ – မမှန်သောလမ်းကိုသာ၊ ဓာဝတိဝိယ– ပြေးသွား သကဲ့သို့တည်း၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ သေယျထာပိနာမ – ကား၊

ပါနဿတိသမာဓိကို ဖြစ်စေတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ မှီရာမဟုတ် — ဟူလို၊ ဤ ပဋိသေဓ ဝစနောပါဒ်ဖြင့် ဣဓသဒ္ဒါ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထကို ပြသောကြောင့် ဣဓ၌ ဧဝမပါသော် လည်း " သဗ္ဗပဒံ သာဝဓာရဏံ"နှင့်အညီ ဧဝသဒ္ဒါကို ထည့်၍ပေးရသည်။

သုညာ၊ပေ၊အညေတိ။ ။ပရပ္ပဝါဒါတိ–ပရေသံ အညတိတ္ထိယာနံ+နာနပ္ပကာရ ဝါဒါ တိတ္ထာယတနာနိ၊ ဤတပုဒ်သာ ဋီကာဖွင့်၏၊ ယခုစာများ၌ "အညေဟိ" ဟု ရှိသော်လည်း အထူးမဖွင့်ကြသဖြင့် မူလပုဒ်ရင်း ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါလေ၏လားဟု တွေး တောကာ "အညေ "ဟု ပြင်၍ ပရပ္ပဝါဒါ၏ ဝိသေသနကြံကြသည်။ [အညေဟိကို အတည်ပြုလိုလျှင်"အညေဟိ (အ+ညေ ဟိ)-အလွှန်သိတတ်ကုန်သော၊ သမဏေဟိ- တို့မှ "ဟု ပေးလေ။]

www.dhammaransi.com

ဂေါပေါ-နွားကျောင်းသားသည်၊ ကူဋ္ဌမေနုယာ-ကော်ကျစ်သောနွားမ၏၊ သမ္ဗံ- သော၊ ခီရံ-နို့ရည်ကို၊ ပိဝိတွာ – သောက်၍၊ ဝနိုတံ- ကြီးပွားခြင်းသို့ ရောက်သော၊ ကူဋ္ဌဝစ္ဆံ - ကောက်ကျစ်သော နွားငယ်ကို၊ ဒမေတုကာမော- ဆုံးမလိုသည်၊ (သမာနော – သော်၊) မေနုတော – နွားမမှ၊ အပနေတွာ- ဖယ်ရှား၍၊ ဧကမန္တေ - တခုသောအရပ်စွန်၌၊ ဝါ–သင့်တော်လျောက်ပတ် သောအရပ်၌၊ မဟန္တံ- သော၊ ထမ္ဘံ-ကို၊ နိခဏိတွာ – တူးမြှုပ်၍၊ တတ္ထ-ထို တိုင်၌၊ ယောတ္တေန - ကြိုးဖြင့်၊ ဗန္ဓေယျ (သေယျထာပိ)- ဖွဲ့ချည်ရာသကဲ့သို့၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ - ထို နွားကျောင်းသား၏၊ သောဝစ္ဆော – ထိုနွား ကလေးသည်၊ ဣတောစိတောစ - ဤမှဤမှလည်း၊ ဝိပ္ဖန္ဒိတွာ - လှုပ်ရှား၍၊ ပလာယိတုံ – ပြေးခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော – မစွမ်းနိုင်လသော်၊ တမေဝ ထမ္ဘံ-ကိုပင်၊ ဥပနိသီဒေယျ (သေယျထာပိ) ဝါ-ကပ်၍သော်လည်းတည်နေ ရာသကဲ့သို့၊ ဥပနိပဇ္ဇေယျ (သေယျထာပိ) ဝါ – ကပ်၍သော်လည်း အိပ်နေရ သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ- သာလျှင်၊ ဣမိနာပိ ဘိက္ခုနာ – သည်လည်း၊ ဒီဃရတ္တံ- ပတ်လုံး၊ ရူပါဒိအာရမဏာဒိရသပါနဝနိုတံ– ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံတို့၏ အရ သာကို သောက်ခြင်းဖြင့် ကြီးပွားခြင်းသို့ရောက်သော၊ ဒုဋ္ဌစိတ္တံ - ပျက်သော စိတ်ကို၊ ဒမေတုကာမေန - ဆုံးမခြင်းငှါ လိုလားသည်၊ (သမာနေန-သော်၊) ရူပါဒိအာရမဏတော- မှ၊ အပနေတွာ – ၍၊ အရညံဝါ – တောသို့သော် ငှင်း၊ ရုက္ခမူလံဝါ – သစ်ပင်၏အနီးအောက်သို့ သော်ငှင်း၊ သုညာဂါရံဝါ- ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့ သော်ငှင်း၊ ပဝေသေတွာ–သွင်းပြီး၍၊ တတ္ထ–ထိုအရပ်၌၊ အဿာသပဿာသထမ္ဘေ – အဿာသပဿာသ တည်းဟူသော တိုင်၌၊ သတိယောတ္တေန – သတိတည်းဟူသော ကြိုးဖြင့်၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ–ဖွဲ့ချည်ရာ၏၊ ဧဝံ- ဤသို့ သတိတည်းဟူသောကြိုးဖြင့် ချည်ထားလသော်၊ အဿ - ထိုယောဂီ၏၊ တံ စိတ္တံ- ထိုစိတ်ရိုင်းသည်၊ ဣတောစိတောစ–လည်း၊ ဝိပ္ဖန္ဒိတွာပိ- လှုပ်ရှား ၍လည်း၊ ပုဗ္ဗေ– ရှေး၌၊ အာစိဏ္ဏာရမဏံ– လေ့ကျက်အပ်သော ကာမဂုဏ် အာရုံကို၊ အလဘမာနံ- မရသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ သတိယောတ္တံ- ကို၊ ဆိန္ဒိ တွာ-၍၊ ပလာယိတုံ–ပေးခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တံ– မစွမ်းနိုင်လသော်၊ တမေ

ဒုဋ္ဌမောစသည်။ ။ဒုဋ္ဌမော (အဆုံးမခက်သော) ဒမထံ အနုပဂတော ဂေါဏော ကူဋ္ဌဂေါဏော၊ ယထာ ထနေဟိ သဗ္ဗသော ခီရံ နပဝ္ဆရတိ၊ ဧဝံ ဒေါဟာပဋိဗန္ဓိနီ ကူဋ္ဌ မေနု–နို့မထွက်ဘို့ရန် ညှစ်ခြင်းကိုနှောက်ရှက်သော နွားမသည် ကူဋ္ဌမေနုမည်၏၊ ရူပ သဒ္ဒါဒိကေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နကအဿာဒေါ ရူပါရမဏာဒိရသော၊ ပုဗ္ဗေ အာစိဏ္ဏာရမဏန္တိ ပဗ္ဗဇိတတော ပုဗ္ဗေ အနာဒိမတိ သံသာရေ ပရိစိတာရမဏံ။

www.dhammaransi.com

ဝါရမဏံ - ထို ထွက်သက် ဝင်သက် အာရုံကိုပင်၊ ဥပစာရပ္ပနာဝသေန - ဥပစာရဘာဝနာ အပ္ပနာဘာဝနာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပနိဿိဒတိစေဝ - ကပ်၍လည်း ထိုင်ရတော့၏၊ [ဥပစာရဘာဝနာဖြင့် ကပ်၍လည်းထိုင်ရတော့၏ - ဟူလို။] ဥပနိပဇ္ဇတိစ - ကပ်၍လည်း အိပ်ရတော့၏၊ [အပ္ပနာဘာဝနာဖြင့် ကပ်၍အိပ်ရတော့၏-ဟူလို။] တေန-ကြောင့်၊ ပေါရာဏာ-တို့သည်၊ ယထာ ထမ္ဘေ၊ပေ၊ ဒဠှံနိ - ဟူ၍ ၊အာဟု၊ [ဝစ္ဆံ - ရိုင်းသောနွားငယ်ကို၊ ဒမံ (ဒမန္တော)-ဆုံးမလိုသော၊ နရော-နွားကျောင်းသား ယောကျ်ားသည်၊ ထမ္ဘေ-တိုင်၌၊ နိဗန္ဓေယျယထာ-ဖွဲ့ချည်ရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤ့အတူ၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ သကံစိတ္တံ – မိမိစိတ်ကို၊ သတိယာ - သတိတည်းဟူသော ကြိုးဖြင့်၊ အာရမဏေ – ထွက်သက် ဝင်သက်အာရုံဟူသော ချည်တိုင်၌၊ ဒဠှံ-ခိုင်မြဲစွာ၊ ဗန္ဓေယျ-ဖွဲ့ချည်ရာ၏၊]ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဧတံ သေနာသနံ-ထို အရညစသောကျောင်းသည်၊ ဘာဝနာနုရူပံ - ဘာဝနာအားလျော်ပတ်သည်၊ ဟောတိ၊ တေန–ကြောင့်၊ ဣဒမဿ၊ပေ၊ ပရိဒီပနန္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

အထဝါ – ထို့ပြင်တနည်းကား၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ ကမ္မဋ္ဌာနပ္ပဘေဒေ-ကမ္မဋ္ဌာန်း အထူးအပြား၌၊ ဝါ - တွင်၊ မုဒ္ဓဘူတံ - ဦးထိပ်သဘွယ် ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝါ-အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ [သန္တပဏီတစသော ဂုဏ်ထူးရှိသည့် အတွက် ဘုရားစသောအရိယာတို့ မှီဝဲအပ်သောကြောင့် မုဒ္ဓသဒိသံ၊ ဥတ္တမံတိ အတ္တော။] သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ – အလုံးစုံသော သဗ္ဗညု ဘုရားရှင်, အချို့သောပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အချို့သောဗုဒ္ဓသာဝကတို့၏၊ ဝိသေသာဓိဂမ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရပဒဋ္ဌာနံ - တရားထူးကိုရခြင်း, မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း၏ နီးစွာသော အကြောင်းဖြစ်သော၊ ဣဒံ အာနာပါန ဿတိကမ္မဋ္ဌာန်– ကို၊ (နသုကရံ၌စပ်၊) ဣတ္ထိပုရိသဟတ္ထိအဿာဒိသဒ္ဒသမာကုလံ-မိန်းမသံ, ယောကျ်ားသံ, ဆင်သံ, မြင်းသံ, အစရှိသည်တို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသော၊ ဂါမန္တံ–ရွာကို၊ [အန္တသဒ္ဒါအနက်မဲ့။] ဝါ-ရွာနီးကျောင်းကို၊[အန္တသဒ္ဒါအနက်ရှိ။] အပရိစ္စဇိတွာ - မစွန့်မူ၍၊ သမ္ပာဒေတုံ– ပြီးစေခြင်းငှါ၊ နသုကရံ - လွယ်ကူစွာ မပြုအပ်၊ ဝါ - မလွယ်ကူ၊ (ကသ္မာ)၊ ဈာနဿ - ၏၊ သဒ္ဒကဏ္ဍကတ္တာ - အသံဟူသော ဆူးငြောင့်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဝိသေသ၊ပေ၊ပဒဋ္ဌာနဘူတံ ။ ။ သဗ္ဗေသံ ဗုဒ္ဓါနံ, ဧကစ္စာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဗုဒ္ဓသာဝကာနဉ္စ ဝိသေသာဓိဂမဿစ (တရားထူးရခြင်း၏ငှင်း) အညကမ္မဋ္ဌာနေန အဓိဂတဝိသေသာနံ (အခြားကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ဖြင့် တရားထူးရပြီးပုဂ္ဂိုလ်တို့၏) ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရဿ (ယခုဘဝမှာပင် ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း၏ငှင်း) ပဒဋ္ဌာနဘူတံ။

www.dhammaransi.com

ပန– အန္ဒယကား၊ အဂါမကေ – ရွာမရှိသော၊ အရညေ - ၌၊ ယောဂါ ဝစရေန–အားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ လှည့်လည်ကျက်စားသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ - ဤ အာနာပါနဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ-သိမ်းဆည်း၍၊ အာနာပါန စတုတ္ထဇ္ဈာနံ– အာနာပါန စတုတ္ထ ဈာန်ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ တဒေဝစ-ထို အာနာပါန စတုတ္ထဈာန်ကိုပင် လျှင်လည်း၊ ပါဒကံ–အခြေခံကို၊ ကတွာ, သင်္ခါရေ- သင်္ခါရတရားတို့ကို၊ သမ္မသိတွာ-သုံးသပ်၍၊ အဂ္ဂဖလံ–မြတ်သော ဖိုလ်ဟူသော၊ အရဟတ္တံ- သို့၊ သမ္မာ ပုဏိတုံ-ကောင်းစွာ ရောက်စေခြင်းငှါ၊ သုကရံ-လွယ်ကူစွာ ပြုအပ်၏၊ ဝါ–လွယ်ကူ၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ အဿ - ထို ရဟန်း၏၊ ဝါ - အား၊ အနုရူပ သေနာသနံ-ကို၊ ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အရည ဂတောဝါတိ အာဒိံ - ပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ–ဟောတော်မူပြီ။

ဟိ-ဆက်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာစရိယော ဝိယ - မြေကြန်အတတ်ကို တတ်သော ဆရာနှင့် တူတော်မူ၏၊ [မြေ၏ ကြန်အင်လက္ခဏာ (မြေကောင်း မကောင်း)ကို သိသူကို "မြေကြန် အတတ်ကို သိသူ" ဟု ခေါ်သည်၊ ယောဂီ တို့အားလျော်ကပ်သော နေရာဌာနကို ညွှန်ပြတော်မူခြင်းကြောင့် ဘုရား ရှင်သည် ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာဆရာနှင့် တူတော်မူသည်- ဟူလို။] ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာစရိယော– မြေကြန်အတတ်ကိုတတ်သော ဆရာသည်၊နဂရဘူမိံ-မြို့ရာမြေကို၊ ပဿိတွာ- တွေ့မြင်၍၊ သုဋ္ဌု–ကောင်းစွာ၊ ဥပပရိက္ခိတွာ- စူးစမ်းပြီး၍၊ ဧတ္ထ-ဤနေရာ၌၊ နဂရံ–ကို၊ မာပေထ - ဖန်ဆင်းကြကုန်၊ ဣတိ , ဥပဒိသတိယထာ - ညွှန်ပြ သကဲ့သို့ငှင်း၊ သောတ္ထိနာ-ချမ်းသာသဖြင့်၊ နဂရေ - သည်၊ နိဋ္ဌိတေ-ပြီးဆုံး လသော်၊ ရာဇကုလတော - မင်းမျိုးမှ၊ မဟာသက္ကာရံ - ကြီးစွာသောပူဇော် သက္ကာရကို၊ လဘတိ (ယထာ)စ– ရသကဲ့သို့ငှင်း၊ ဧဝမေဝ– တူပင်၊ သော– ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ["သော ယထာ"မှ "သော"ကို ဤနေရာ၌ ယူပေး၊ "ဥပဒိသတိ, လဘတိ"တို့၌ စပ်။] ယောဂါဝစရဿ–အား၊ အနုရူပသေနာ သနံ-သင့်လျော်သော ကျောင်းကို၊ ဥပပရိက္ခိတွာ-စူးစမ်းတော်မူပြီး၍၊ ဧတ္ထ- ဤကျောင်း၌၊ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ အနုယုဉ္ဇိတဗ္ဗံ-အားထုတ်ထိုက်၏၊ ဝါ-အားထုတ် လော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဥပဒိသတိ-ညွှန်ပြတော်မူ၏၊ တတော- ထိုသို့ ညွှန်ပြတော် မူခြင်းကြောင့်၊ တတ္ထ- ထိုကျောင်း၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကို၊ အနုယုတ္တေန-အဖန်ဖန် အားထုတ်သော၊ ယောဂိနာ–ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကမေန–အစဉ်အားဖြင့်၊ အရဟတ္တေ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတ္တေ-ရောက်အပ်ပြီးသော်၊"သောဘဂဝါ- သည်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါဝတ – မဖေါက် မပြန် အမှန်ကိုတိုင် သိမြင်တော်မူနိုင်

www.dhammaransi.com

ပါပေ၏၊ ဇုတိ-၍သို့၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ သတ္တာခရံ - ကောင်းစွာပြုခြင်း ရှိသေခြင်းကို၊ လဘတိ - ၏၊ အယံ ပန ဘိက္ခု - ကိုကား၊ ဒီပိသဒိသောတိ- သစ်မင်းနှင့် တူ၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ [တောထည်း၌ တပါးထည်းနေ၍ တရား ထူးကို ယူစေနိုင်ခြင်းကြောင့် ယောဂီရဟန်းသည် သစ်မင်းနှင့် တူ၏-ဟူလို။]

ဟိ-ချဲ့၊ မဟာဒီပိရာဇာ-ကြီးမားသော ကျားသစ်မင်းသည်၊ အရညေ-၌၊ တိဏဂဟနံဝါ-ရှုပ်ထွေးသော မြက်ကိုသော်၎င်း၊ ဝနဂဟနံဝါ-ရှုပ်ထွေးသော တောကိုသော်၎င်း၊ ပဗ္ဗတ ဂဟနံဝါ - ရှုပ်ထွေးသော တောင်ကိုသော်၎င်း၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ နိလီယိတွာ-ပုန်းအောင်း၍၊ ဝနမဟိံသ ဂေါကဏ္ဏသူကရာ ဒယော-တောကျွဲ,စိုင်,သမင်,ဝက်အစရှိကုန်သော၊ မိဂေ-သားကောင်တို့ကို၊ ဂဏှာတိယထာ- ဖမ်းယူသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ပင်၊ အရညာဒိသု - တော အစ ရှိသောအရပ်တို့၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ အနုယုဉ္ဇန္တော-အဖန်ဖန်အားထုတ်သော၊ အယံဘိက္ခု-သည်၊ ယထာက္ကမေန-အကြင်အကြင် အစဉ်အားဖြင့်၊ သောတာ ပတ္တိ၊ပေ၊အရဟတ္တမဂ္ဂေစေဝ-သောတာပတ္တိမဂ် သကဒါဂါမိမဂ် အနာဂါမိ မဂ် အရဟတ္တမဂ်တို့ကို၎င်း၊ အရိယဖလဥ္စ - အရိယာဖိုလ်ကို၎င်း၊ ဂဏှာတိ- ယူနိုင်၏၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ တေန- ကြောင့်၊ ပေါရာဏာ-တို့သည်၊ ယထာပိ၊ပေ၊ဖလမုတ္တမန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟု၊ [ဒီပိနကော နာမ-သစ်မင်းမည်သည်၊ နိလီယိတွာ - တောထည်းဝယ် ပုန်းအောင်း၍၊ မိဂေ - သားကောင်တို့ကို၊ ဂဏှတေယထာ-ဖမ်းယူသကဲ့သို့၊ တထေဝ-ထို့အတူပင်၊ ဗုဒ္ဓပုတ္တော-ဘုရား သားတော် ဖြစ်သော၊ ယုတ္တယောဂေါ - အားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ဟူသော ယောဂရှိသော၊ ဝိပဿကော-အထူးထူးအပြားပြား ရှုတတ်သော၊ အယံ(ဘိက္ခု)-သည်၊ အရညံ-တောသို့၊ ပဝိသိတွာန-ဝင်ပြီး၍၊ ဥတ္တမံ ဖလံ- မြတ်သော ဖိုလ် ၄ ပါးကို၊ ဂဏှာတိ - ယူနိုင်၏။] [ဖလမုတ္တမန္တိ သာမည ဖလံ(သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်း ဖိုလ် ၄ ပါးကို)အာဟ။]တေန-ကြောင့်၊ အဿ- ထို ရဟန်း၏ ပရက္ကမဇဝယောဂ္ဂဘူမိ-လုံ့လဝီရိယ အဟုန်အား လျှော်ပတ် သော မြေအရပ်ဖြစ်သော၊ [ဘာဝနဿာဟဇဝဿ - (သစ်မင်း၏ အဟုန် ကဲ့သို့) ဘာဝနာကို အားထုတ်ခြင်း အဟုန်အား၊ ယောဂ္ဂကရဏဘူမိဘူတံ- လျော်ကပ်ပတ်အောင် ပြုတတ်သော မြေဖြစ်၍ဖြစ်သော။] အရညသေနာသနံ- တောကျောင်းကို၊ ဒဿေန္တော-သော၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အရညဂတောဝါတိ အာဒိံ- ပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

တတ္ထ- ထို အရညဂတောဝါ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ အရညဂတောတိ- ကား၊ ဣန္ဒခီလာ- တံခါးခုံမှ၊ ဗဟိ- ပြင်ဘက်သို့၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်ပြီး၍၊ (ယံ

www.dhammaransi.com

ဌာနံ အတ္ထိ, တံဌာနံ–သည်၊) အရညန္တိ–အရညမည်၏၊ [ယခုစာအုပ်များ၌ "အရညံနာမ"ဟု ရှိ၏၊ ပ ဋ္ဌိတော်ရင်း၌ကား "အရညန္တိ"ဟု ရှိသည်။]သမ္ဗန္ဓ– သော၊ တေံ – ဤ တံခါးခုံမှ ပြင်ဘက်ကျသော အရပ်သည်၊ အရညံ– မည်၏၊ ဇာတိစ– ဟူ၍ငင်း၊ [အချို့စာအုပ်၌ " ဇာတိစ " ကျသည်။] ပဥ္စဓနုသတိကံ– လေးအပြန်ငါးရာရှိသော၊ ပစ္ဆိမံ-နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော ကျောင်းသည်, ဝါ- အနီးဆုံးကျောင်းသည်၊ အာရညကံနာမ သေနာသနံ – တော၌ဖြစ်သော ကျောင်း (တောရကျောင်း) မည်၏၊ ဇာတိစ – ဟူ၍ငင်း၊ ဝေံ - သို့၊ ဝုတ္တ လက္ခဏေသု-ဟောတော်မူအပ်သော လက္ခဏာရှိကုန်သော၊ [ရှေ့နည်းသည် အဘိဓမ္မာဈာနဝိဘင်း၌လာသော ပါဠိ၊ နောက်နည်းကား ဝိနည်းသာသက် သိက္ခာပုဒ် ပဒဘာဇနီပါဠိ၊ ထို ၂ နည်းဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သောလက္ခဏာ ရှိကုန်သော၊ ဋီကာ၌ နောက်နည်းကို သုတ္တန်နည်း ဟု ဆို၏၊] အရညေသု – တို့တွင်၊ အနုရူပံ-လျောက်ပတ်သော၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ပဝိဝေကသုခံ – ကင်းဆိပ်ခြင်း၌ ချမ်းသာသော၊ အရညံ – သို့၊ ဂတော – ရောက်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ၀ါ)၊ ရုက္ခမူလဂတောတိ–ကား၊ ရုက္ခသမီပံ–သစ်ပင်၏ အနီးအောက်သို့၊ ဂတော– သည်၊ (ဟုတ္ဝာ၀ါ)၊ [ရုက္ခမူလ၌ မူလသဒ္ဒါအနီး အနက်ဟော၊] သုညာဂါရဂတောတိ-ကား၊ သုညံ့ ဝိဝိတ္တောကာသံ- လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သောအရပ်သို့၊ ဂတော (ဟုတ္ဝာ၀ါ)၊ [နိသီဒတိ၌စပ်။]

အမှာ။ ။"တတ္ထ အရညဂတောဝါတိ-ကား၊ အရညန္တိ၊ပေ၊သဗ္ဗမေတံ အရညန္တိ-ဟူ၍ငင်း၊ အာရညကံနာမ၊ပေ၊ပစ္ဆိမံတိစ–ဟူ၍ငင်း၊ ဝေံ-သို့၊ ဝုတ္တ လက္ခဏေသု"ဟုလည်း အနက်ပေး၍,နောက်မှ သာဓကပါဠိကို အနက်ပေး သောနည်းလည်းရှိ၏၊ ဤ၌ကား လွယ်ကူအောင် တခါထည်းပေးလိုက်သည်။

စ- ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ သုညာဂါရဂတောဟူသောပါဠိရပ်၌၊ အရညဉ္စ – ကို ငင်း၊ ရုက္ခမူလဉ္စ-ကိုငင်း၊ ဌပေတွာ-၍၊ အဝသေသသတ္တဝိဓသေနာသနဂတော ဝိ-ကြွင်းသော ခုနစ်ပါးအပြားရှိသောကျောင်းသို့ ရောက်သောရဟန်းသည် လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ သုညာဂါရဂတောတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တုံ-ငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ [ပဗ္ဗတ , ကန္ဒရ, ဂိရိဂုဟာ, သုသာန , ဝနပတ္ထ, အဗ္ဘောကာသ, ပလာဠ ပုဉ္ဇကို သတ္တဝိဓသေနာသနဟု ဆိုသည်။] ဝေံ-လျှင်၊ အဿ-ထို ယောဂီရဟန်း ၏၊ ဝါ-အား၊ ဥတုတ္တယာနုကူလံ-ဥတုသုံးပါးလုံးအား လျော်ပတ်သည်လည်း

ဥတုတ္တယာနုကူလံ။ ။သစ်ပင်ရိပ်တို့ဖြင့် မြေသော အရညသည် နွေဥတုအား ငင်း , ဆီးနှင်းကို ကာကွယ်နိုင်သော ရုက္ခမူလသည် ဆောင်းဥတုအားငင်း, မိုးကို ကာကွယ်နိုင်သော သုညာဂါရသည် မိုးဥတုအားငင်း, လျောက်ပတ်၏။

www.dhammaransi.com

ဖြစ်သော၊ ဓာတုစရိယာနုကူလဥ-သလိပ်စသောဓာတ် ၃ ပါး,မောဟစသော စရိုက် ၃ ပါးအား လျောက်ပတ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ အာနာပါနဿတိ ဘာဝနာနုရူပံ-အာနာပါနဿတိ ဘာဝနာအား လျော်ပတ်သော၊ သေနာသနံ-ကျောင်း ၃ မျိုးကို၊ ဥပဒိသိတွာ-ညွှန်ပြတော်မူပြီး၍၊ အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခိကံ - မတွန့်ဆုတ်ခြင်းအဘို့ မပြန့်လွင့်ခြင်းအဘို့၌ဖြစ်သော၊ သန္တံ - ငြိမ်သက်သော၊ ဣရိယာပထံ- ထိုင်ခြင်းဣရိယာပုထ်ကို၊ ဥပဒိသန္တော- ညွှန်ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ နိသီဒတီတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အဿ-ထို ယောဂီရဟန်း၏၊ ဝါ-အား၊ နိသဇ္ဇာယ-ထိုင်ခြင်း၏၊ ဒဠှဘာဝံ- ခိုင်မြဲသည်၏အဖြစ်ကိုငှ၊ အဿာသ ပဿာသာနံ- ထွက်သက်ဝင်သက်တို့၏၊ ပဝတ္တနသုခတံ - ဖြစ်ခြင်း၏ လွယ်ကူသည်၏ အဖြစ်ကိုငှ၊ အာရမဏ ပရိဂ္ဂဟူပါယဉ္စ – အာရုံကို သိမ်းဆည်းခြင်း၏ နည်းလမ်းကိုငှ၊ ဒဿေန္တော – လိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာတိအာဒိ - ပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

ဓာတုအနုကူလံ။ ။သလိပ်အားကြီး၍ သလိပ်ဓာတ်ရှိသူမှာ ခရီးဝေးစွာ ဆွမ်းခံသွားရသော တောကျောင်းအား လျော်၏၊ ခရီးရှည်သွားရလျှင် သလိပ်ငြိမ်သတဲ့၊ သည်းခြေ များသူမှာ လေကောင်း လေသန့် အတွေ့ကိုရသော သစ်ပင်အောက်သည် လျောက်ပတ်၏၊ လေဓာတ် အားကြီးသူမှာ လေကို ကာကွယ်ထားသော သုညာဂါရ ကျောင်းသည် လျောက်ပတ်၏။

စရိယာနုကူလံ။ ။ မောဟစရိုက်ရှိသူမှာ တောသည် လျောက်ပတ်၏၊ တော၌ လွင်ပြင် ရှုမြင်ကွင်းကို မြင်ရလျှင် မောဟကင်း၏၊ ဒေါသစရိုက် ရှိသူမှာ သန့်ရှင်းကြည်လင်သောသစ်ပင်အောက်သည် လျော်ပတ်၏၊ ရာဂစရိုက်ရှိသူမှာ ဆိတ်ငြိမ်သော ကျောင်းသည် လျောက်ပတ်၏၊ ထိုကျောင်းမျိုး၌ မာတုဂါမများ မလာလိုသောကြောင့်ပင်တည်း။

အလီနာနုဒ္ဓစ္စပက္ခိကံ။ ။အိပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်သည် ပျင်းရိတွန့်ဆုတ်ခြင်းဘက်၌ ပါဝင်၏၊ ရပ်ခြင်း သွားခြင်းတို့ကား စိတ် ပြန့်လွင့်ခြင်းဘက်တွင် ပါဝင်၏၊ ထိုင်ခြင်း ဣရိယာပုထ်မှာ ထို ၂ မျိုး၌မပါဝင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုင်ခြင်းဣရိယာပုထ်ကို သန္တဣရိယာပုထ်ဟု ဆိုသည်။

အထဿ၊ပေ၊ဒဿေန္တော။ ။နိသဇ္ဇာယ ဒဠှဘာဝံဖြင့် ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာကို ရည်ရွယ်သည်၊ တင်ပလ္လင်ခွေ၍ ထိုင်ခြင်းသည် ခိုင်မြဲသောထိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်–ဟူလို၊ အဿာသ ၊ ပေ ၊ သုခတံဖြင့် ဥဇုံကာယံ ပဏိဓာယကိုရည်ရွယ်သည်၊ အထက်ပိုင်းကိုယ်ကို ဖြောင့်စွာထားခြင်းသည် ရှူရာ ရှိုက်ရာ၌ သက်သာခြင်းအကျိုးရှိသည်-ဟူလို၊ အာရမဏပရိဂ္ဂဟူပါယံဖြင့် ပရိမုခံသတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာကို ရည်ရွယ်သည်၊ နှာသီးဖျားအထက်နှုတ်ခမ်းဖျား၌ သတိထား၍ ထွက်သက်ဝင်သက်အာရုံကို ယူရမည်- ဟူလို။

www.dhammaransi.com

တတ္တ- ထို ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ပလ္လင်္ကန္တိ-ကား၊ သမန္တတော- ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဥရုဗဒ္ဓါသနံ-ပေါင်တို့ကိုဖွဲ့ခြင်းဖြင့် ထိုင်ခြင်းကို၊ ဝါ- တင်ပလ္လင်ခွေခြင်းကို၊ အာဘုဇိတွာတိ - ကား၊ အာဗန္ဓိတွာ- ဖွဲ့၍၊ ဝါ-ခွေ၍၊ [ဘုဇဓာတ်သည် ကောက်ကွေးခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ တင်ပလ္လင်ခွေခြင်းလည်း ပေါင်တို့၏ ကွေးခြင်းပင်တည်း။] ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယာတိ-ကား၊ ဥပရိမံ-အထက်ပိုင်းဖြစ်သော၊ သရီရံ-ကိုယ်ကို၊ [အချို့စာအုပ်များ၌ "ဥပရိသရီရံ"ဟု ရှိ၏၊ "ဟေဋ္ဌိမကာယော ဥပရိမကာယော"တို့ကို ထောက်၍ "ဥပရိမံ သရီရံ"ဟု ရှိမှ သာ၍ကောင်းသည်။] ဥဇုကံ-ဖြောင့်ဖြောင့်၊ ထပေတွာ-၍၊ အဋ္ဌာရသ-တဆဲ့ရှစ်ချောင်းကုန်သော၊ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကေ - ကျောက်ဆူးရိုးတို့ကို၊ ကောဋိယာ-အစွန်းတခုဖြင့်၊ ကောဋိံ - အစွန်းတခုကို၊ ပဋိပါဒေတွာ-ထိစေ၍၊ ဝါ- ထိအောင်ထား၍၊ ဟိ-အကျိုးကိုဆိုဦးအံ့၊ ဧဝံ- ဤသို့ထား၍၊ နိသိန္နဿ - ထိုင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စမ္မမံသ နှာရူနိ - အရေ အသား အကြောတို့သည်၊ န ပဏမန္တိ-မကိုင်းညွတ်ကုန်၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထို ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တေသံ-ထို အရေ အသား အကြောတို့၏၊ ပဏာမနပစ္စယာ-

ပလ္လင်္ကံ။ ။ "ပရိ+အင်္က"ဟု ခွဲ၊ ဣကို ယ, ရကို လ၊ လျကို လ, ဒွေဘော်လာ၍ "ပလ္လင်္က"ဟု ပြီး၏၊ [ပရိယင်္ကပုဒ်နှင့် တူ၏။] ပရိသဒ္ဒါ သမန္တတော အနက်ဟော၊ အင်္ကဓာတ်သည် ဂတိ-လက္ခဏ ၂ နက်ကိုဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဂတိ-ဖြစ်ခြင်း အနက်ကိုဟော၏၊ ပရိ (သမန္တတော)-(လက်ဝဲ လက်ျာ ပေါင် ၂ ဘက်တို့ကို အညီအမျှထား၍ ခြေ ၂ ဘက်ကို အချင်းချင်း ဖွဲ့သောအားဖြင့်) ပတ်ဝန်းကျင် + အင်္ကနံ - ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ပလ္လင်္က- ခြင်း၊ ထို့ကြောင့် "ဥရုဗဒ္ဓါသနံ"ကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဟု မှတ်၊ [ဥရူနံ- တို့ကို + ဗန္ဓေါ- ဖွဲ့ခြင်းတည်း၊ ဥရုဗန္ဓေါ-ခြင်း၊ ဥရုဗန္ဓေန + အာသနံ- ထိုင်ခြင်းတည်း၊ ဥရုဗဒ္ဓါသနံ-ခြင်း၊ ထို ထိုင်ခြင်းကိုပင် "အာဘုဇိတွာ"၏အနက်နှင့် တွဲ၍ " တင်ပလ္လင်ခွေခြင်း " ဟု ခေါ်ရသည်။ .... ပလ္လင်္ကန္တိ ဧတ္ထ ပရိသဒ္ဒေါ သမန္တတောတိ ဧတဿ အတ္ထေ၊ တသ္မာ ဝါမောရုံစ ဒက္ခိဏောရုံစ သမံ ထပေတွာ ဥဘော ပါဒေ အညမညံ သဗ္ဗန္ဓိတွာ နိသဇ္ဇာ ပလ္လင်္ကန္တိ အာဟ-သမန္တတော ဥရုဗဒ္ဓါသနန္တိ။- သာမညဖလသုတ်, သီလက္ခန်ဋီကာဟောင်း။]

ကာယံ ပဏိဓာယ ။ ။ အောက်ပိုင်းကိုယ်ကို ဖွဲ့ခွေထားခြင်းကြောင့် ဖြောင့်၍ မဖြစ်နိုင်ရကား ကာယံအရ အထက်ပိုင်းကိုယ်ကိုသာ (ဧကဒေသူပစာရအားဖြင့်) ယူရတော့၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥပရိမံ သရီရံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပ, နိပုဗ္ဗ ဓာဓာတ်သည် ထပန အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် " ဥဇုကံ ထပေတွာ " ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ထားရာ၌ ထားပုံသရုပ်ကို ဖော်လို၍ "အဋ္ဌာရသ ၊ ပေ၊ ပဋိပါဒေတွာ " ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင်, ထိုသို့ ထားရခြင်း၏ အကျိုးကိုပြလို၍ "ဧဝံ ဟိ " စသည်ကို မိန့်သည်။ [တံ ပန ဥဇုကတ္တပနံ သရူပတော ပဿေဇနတောစ ဒဿေတုံ အဋ္ဌာရသာတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊ -သီ, ဋီ။]

www.dhammaransi.com

ကိုင်းညွတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ခဏေ ခဏေ - ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း၌၊ ယာ ဝေဒနာ–အကြင် ခါးသောင်းခြင်းစသော ဝေဒနာတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ - ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ တာ – ထို ဝေဒနာတို့သည်၊ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ - မဖြစ်ကုန်၊ တာသုံ-ထိုဝေဒနာတို့သည်၊ အနုပ္ပဇ္ဇမာနာသု-မဖြစ်ကုန်လသော်၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဧကဂ္ဂံ – တခုထည်းသော အာရုံရှိသည်၊ ဝါ- တည်ကြည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- သည်၊ န ပရိပတတိ-မပြိုမကျ၊ ဝါ-ကင်း၍မသွား၊ ဝုဒ္ဓိံ –ကြီးပွားခြင်းသို့၊ ဖါတိံ- စည်ပင်ခြင်းသို့၊ ဥပဂစ္ဆတိ–ကပ်ရောက်၏။

ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာတိ – ကား၊ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံ - ကမ္မဋ္ဌာန်းသို့ ရှေးရှု၊ သတိံ – ကို၊ ထပယိတွာ – ထားပြီး၍၊ အထဝါ- ကား၊ ပရီတိ- ပရိ ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ပရိဂ္ဂဟဋ္ဌော - သိမ်းဆည်းခြင်း အနက်ရှိ၏၊ မုခန္တိ– မုခံ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ နိယျာနဋ္ဌော- ထွက်မြောက်ခြင်း အနက်ရှိ၏၊ သတီတိ- သတိဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌော– အာရုံ၌ ကပ်၍တည်ခြင်းအနက်ရှိ၏၊ တေန–ကြောင့်၊ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ- ၌၊ ဝုတ္တနယေနပိ- ဖြင့်လည်း၊ ဧတ္ထ- ဤ ပရိမုခံသတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ ဟူသောပါဌ်၌၊ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ တတြ – ထို ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ ဟူသောပါဌ်၌၊ အယံ – ကား၊ သင်္ခေပေါ – အကျဉ်းချုပ် ပိဏ္ဍတ္ထတည်း၊ ပရိဂ္ဂဟိတနိယျာနံ-သိမ်းဆည်းအပ်သော အသမ္မောသရှိသည်ဖြစ်၍သမ္မောသမှ ထွက်မြောက်တတ်သော၊ သတိံ-သတိကို၊ ကတွာ-၍၊ ဣတိ(သင်္ခေပေါ)။

န ပရိပတတိ၊ ပေ၊ ဥပဂစ္ဆတိ။ ။န ပရိပတတီတိ=န ဝိဂစ္ဆတိ–မကင်း၊ ဝိထိံ– ကမ္မဋ္ဌာန်းလမ်းစဉ်ကို၊ န ဥလ္လင်္ဃတိ–မခုန်ကျော်၊ တတော ဧဝ ပုဗ္ဗေနာပရံ–ရှေ့နောင် ဆက်လျက်၊ ဝိသေသုပ္ပတ္တိယာ – ထူးခြားခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝုဒ္ဓိံဖါတိံ– တိုးပွား စည်ပင်ခြင်းသို့၊ ဥပဂစ္ဆတိ။

ပရိမုခံ သတိံ။ ။ပဌမနည်း၌ ပရိကို အဘိနှင့် အနက်တူဖွင့်၍ ပရိမုခံကို "အဘိမုခံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ၌ ဥပအနက်မရှိဟု ပြလို၍ "ထပယိတွာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ " အပြင်ပရှိ အာရုံတွေမှ တားမြစ်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ တခုသို့သာ ရှေးရှုဖြစ်အောင် ထား၍" ဟူလို၊ အထဝါတက်သော ဒုတိယနည်းကား ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်ကို မှီသောနည်းတည်း၊ ထိုနည်း၌ "ပရိ (ပရိဂ္ဂဟိတ) –သိမ်းပိုက်အပ်သော အသမ္မောသ ရှိသော+မုခံ (နိယျာနံ) -သမ္မောသမှ ထွက်မြောက်သော"ဟု အနက်မှတ်။ [သမ္မောသ- ဟူသည် သတိ၏ ပျောက်ကင်းခြင်းတည်း၊ အသမ္မောသ-ဟူသည် မပျောက်ကင်းသော သတိတည်း၊ " တသ္မာ ပရိဂ္ဂဟိတနိယျာနန္တိ– သဗ္ဗထာ ပရိဂ္ဂဟိတာသမ္မောသံ ပရိစ္စတ္တသမ္မောသံ " ကား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်၊ သတိံကတွာ–ပရမံ သတိနေပက္ကံ ဥပဋ္ဌပေတွာတိ အတ္ထော။] သုတ္တန်အဋ္ဌကထာ၌ အခြားတနည်း ဖွင့်သေး၏။

www.dhammaransi.com

သော သတောဝ အဿသတီတိ-ကား၊ သော ဘိက္ခု,ဧဝံ-ဤသို့ တင်ပလ္လင်ခွေလျက်၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်ပြီး၍၊ [ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာကို "ဧဝံ"ဖြင့် ညွှန်ပြသည်။]ဝေတ္ထ-ဤသို့လည်း၊ ဝါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းသို့ရှေးရှု၊ သတိံ-ကို၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ-ထားပြီး၍၊ [ပရိမုခံသတိံကို "ဧဝံ" ဖြင့် ညွှန်ပြသည်။] တံ သတိံ-ကို၊ အဝိဇဟန္တော-မစွန့်ဘဲ၊ သတော-သတိရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဧဝ-လျှင်၊ အဿသတိ-ရှေးဦးစွာ အသက်ရှင်၏၊ ဝါ-ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေ၏၊ ဝါ-ရှိုက်၏၊ သတော (ဟုတွာ ဧဝ), ပဿသတိ-တဖန် အသက်ရှင်၏၊ ဝါ - ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေ၏၊ ဝါ-ရှူ၏၊ သတော(ဟုတွာဧဝ), ကာရီ-ရှိုက်မှုရှူမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣဒါနိ-၌၊ ယေဟိ အာကာရေဟိ- အကြောင်းအခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ သတော (ဟုတွာ) ကာရီ ဟောတိ၊ တေ-ထို အခြင်းအရာတို့ကို၊ ဒဿေန္တော- သည်၊ (ဟုတွာ), ဒီဃံ ဝါ အဿသန္တောတိ အာဒိံ - ပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ - ဟောတော်မူပြီ၊ ဟိ-သာဓကကား၊ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ- ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်၌၊ တေံ သုတ္တံ (ဓမ္မသေနာပတိနာ), ဝုတ္တံ - ပြီ၊ (ကိံ)၊ သော သတောဝ အဿသတိ သတော ပဿသတီတိ တေဿဝ - သော ၊ ပေ ၊ ပဿသတိ ဟူသော ဤပါဠိရပ်၏ပင်၊ ဝိဘင်္ဂေ- အကျယ်ဝေဘန်ရာ ပဒဘာဇနီ၌၊ ဗာတ္တိံသာယ-သော၊ အာကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ [ပါဠိတော်ဝယ် စတုက္က ၄ပါး၌ ဒီဃ ရဿစသော ၁၆ ပါးရှိ၏၊ ထိုကို အဿာသ ပဿာသ ၂ပါးဖြင့် ဝေဘန်၍ ၃၂ ပါးဖြစ်သည်။] သတော (ဟုတွာ), ကာရီ- ရှိုက်မှုရှူမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်၊

သတောဝ၊ပေ၊ပဿသတိ။ ။"သတိ ယဿ အတ္ထီတိ သတော"ဟုပြု၊" သတိယာ သမန္နာဂတော" ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်သည်ကား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သာ၊ အဿသတိ (အာ-ပဋ္ဌမံ+သသတိ) - ရှေးဦးစွာ အသက်ရှင်၏ (သဒ္ဒတ္ထ)၊ ဝါ-ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေ၏(အဓိပ္ပါယတ္ထ)၊ ဝါ-ရှိုက်၏(ဝေါဟာရတ္ထ)၊ သတော ပဿသတိ၌လည်း "သတောဝ"ဟု ဧဝလိုက်စေ၊ ပဿသတိ (ပတိ+သသတိ)- တဖန်အသက်ရှင်၏၊ ဝါ-ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေ၏၊ ဝါ-ရှူ၏၊ [ရှိုက်သောအခါ၌ ထွက်သက်ဖြစ်၍, ရှူသောအခါ၌ ဝင်သက်ဖြစ်သည်။]

သတော ကာရီ။ ။သတော ဧဝ ဟုတွာ(သတိယာ ဧဝ) ကာတဗ္ဗဿ ကတ္တာ, ကရဏသီလော ဝါ၊-ဋီကာ၊ သတိယာဧဝဖြင့် သတောဧဝ ဟုတွာ၏ ဆိုလိုရင်း ဥဇုကတ္တကို ပြ၏၊ "ကာတဗ္ဗဿ"ကား ကာရီ၏ကံကို အပိုထည့်ခြင်းတည်း၊ ကတ္တာဖြင့် "ကာရီ၌ ဏီပစ္စည်းသည် တဿီလအနက်မှပါသောကတ္တားဟောတည်း"ဟုသိစေ၏၊ ကရဏသီလောဝါဖြင့် တဿီလအနက်ကို တနည်းပြ၏၊ "ကာရီ- ပြုထိုက်သော ရှိုက်မှုရှူမှုကို ပြုတတ်(ပြုလေ့ရှိ)သည်" ဟု ပေး။

www.dhammaransi.com

ဟောတိ၊ ဒီဃံ အဿာသဝသေန – ရှည်စွာ ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (တနည်း) ဒီဃံ အဿာသဝသေန–ဒီဃံ ဟု ဘုရားဟောတော်မူအပ်သော အဿာသ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စိတ္တဿ– ၏၊ ဧကဂ္ဂတံ - တခုတည်းသော အာရုံရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော၊ အဝိက္ခေပံ – ဝိက္ခေပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သမာဓိကို၊ ပဇာနတော - အပြားအားဖြင့်သိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သတိ- သည်၊ ဥပဋ္ဌိတာ – အဿာသအာရုံ၌ ကပ်၍တည်သည်၊ ဟောတိ၊ တာယ သတိယာ– ထိုသတိဖြင့်၊ တေန ဉာဏေန– ထိုဉာဏ်ဖြင့်၊ သတော– သည်၊ (ဟုတ္វာ)၊ ကာရီ–ရှိုက်မှုကို ပြုလေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဒီဃံ ပဿာသဝသေန – ရှည်စွာ ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (တနည်း) ဒီဃံ ပဿာသဝသေန·ဒီဃံ ဟု ဘုရားဟောတော်မူအပ်သော ပဿာသ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ပေ၊ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ- ပဋိနိဿဂ္ဂကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဿာသဝသေန - ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ- ရှိုက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (တနည်း) ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီအဿာသဝသေန - ပဋိနိဿဂ္ဂကို

ဒီဃံ အဿာသဝသေန။ ။ဒီဃံနှင့်အဿာသကို အံဝိဘတ်မကြေသော အလုတ္တသမာသ်ဟု မှတ်၊ တနည်း – "ဒီဃံ"ဟု ဟောတော်မူအပ်သည့်အတိုင်း "ဒီဃံ" ဟု ဆိုသည်၊ "ဒီဃံတိ ဝုတ္တော အဿာသော ဒီဃံအဿာသော"ဟု သမာသ်တွဲ၊ ဇုတိ ဝုတ္တပုဒ်တို့ကိုချေ။ [ဒီဃအဿာသဝသေန၊ ဝိဘတ္တိအလောပံ ကတွာ နိဒ္ဒေသော၊ ဒီဃံတိဝါ ဘဂဝတာ ဝုတ္တအဿာသဝသေန။- ဋီကာ။] ဒီဃံပဿာသဝသေန၌လည်း နည်းတူ။

ဧကဂ္ဂတံ အဝိက္ခေပံ။ ။အဝိက္ခေပနှင့်ဧကဂ္ဂတာသည် သမာဓိကိုချည်းဟောသော ပရိယာယ်ပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် " ဝိက္ခေပဿ ပဋိပက္ခဘာဝတော – ပြန့်လွင့်တတ်သောဥဒ္ဓစ္စ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဝိက္ခေပေါတိလဒ္ဓနာမံ စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂဘာဝံ ပဇာနတော"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

တာယ ၊ ပေ ၊ သတောကာရီ။ ။"တာယ သတိယာ တေန ဉာဏေန"နှင့် လိုက်လျောအောင်"သတော သမ္ပဇာနော ကာရီ"ဟု ဆိုသင့်လျက် "သတော ကာရီ" ဟုဆိုခြင်း၌ လိုရင်းကား-ဒီဃအဿာသအာရုံ၌ မပျံ့လွင့်သောစိတ်ရှိသော(ထိုအာရုံကို အာရုံပြုသောအားဖြင့်ဖြစ်စေ, ထိုအခိုက်မှာ အာရုံမပြုသဖြင့် အာရုံအနေအားဖြင့် မသိသော်လည်း အသမ္မောဟ-မတွေဝေသော အားဖြင့်ဖြစ်စေ, သိနေသောယောဂီမှာ ထိုအာရုံ၌ သတိစွဲကပ်တည်နေ၏၊ ထိုအာရုံကို အာရုံပြု၍ဖြစ်စေ မတွေဝေသောအားဖြင့် ဖြစ်စေ သိနေသောယောဂီမှာ သမ္ပဇဉ်လည်းဖြစ်၏၊ သတိသည် ထိုသမ္ပဇဉ်နှင့်စပ်၏၊ ထို့ကြောင့် ယောဂီကို "သတော သမ္ပဇာနော ကာရီ"ဟု မဆိုဘဲ "သတော ကာရီ" ဟု သမ္ပဇာန မပါဘဲ ဆိုရသည်၊ သတိကို ပဓာနထား၍ ဟောတော် မူသောကြောင့် သမ္ပဇာန မပါဘဲရှိရသည်–ဟူလို။ [ဋီကာ၌ ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်။]

www.dhammaransi.com

အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အဿာသတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ပေ၊ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ-သည်၊ (ဟုတ္វာ)၊ ပဿာသဝသေန- ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (တနည်း) ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿိပဿာသဝသေန– ပဋိနိဿဂ္ဂကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ပဿာသတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ စိတ္တဿ-၏၊ ဧကဂ္ဂတံ-သော၊ အဝိက္ခေပံ-ကို၊ ပဇာနတော-၏၊ သတိ-သည်၊ ဥပဋ္ဌိတာ-ပဿာသအာရုံ၌ ကပ်၍တည်သည်၊ဟောတိ၊ တာယသတိယာ တေနဉာဏေန သတော (ဟုတွာ)၊ ကာရီ–ရှုမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်၊ဟောတိ၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ)။

တတ္ထ-ထို ဒီဃံဝါ အဿသန္တော အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဒီဃံဝါ အဿသန္တောတိ – ကား၊ ဒီဃံဝါ– ရှည်စွာမူလည်း၊ အဿာသံ- ထွက်သက်ကို၊ ပဝတ္တေန္တော-ဖြစ်စေလသော်၊ (ပဇာနာတိ၌စပ်၊) အဿာသောတိ–ကား၊ ဗဟိ –ပြင်ဘက်သို့၊ နိက္ခမနဝါတော- ထွက်သောလေတည်း၊ ဝါ- ရှိုက်လေတည်း၊ ပဿာသောတိ – ကား၊ အန္တော –အတွင်းသို့၊ ပဝိသနဝါတော–ဝင်သောလေတည်း၊ ဝါ–ရှုလေတည်း၊ ပန–ဝါဒန္တရကား၊ သုတ္တန္တဋ္ဌကထာသု – တို့၌၊ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ – ဤ အဖွင့်၏အစဉ် မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ ဝါ–ပြောင်းပြန်အားဖြင့်၊ အာဂတံ-လာ၏၊တတ္ထ-ထိုအဿာသ ပဿာသတို့တွင်၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ - ကုန်သော၊ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ- အမိဝမ်း၌ ကိန်းအောင်းသော

ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ အဿာသဝသေန ။ ။ [ပဋိနိဿဂ္ဂ၏ အနက်ကို နောက်၌ ဖွင့်လတ့ံ။] ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ (ဟုတွာ) အဿသနဿ ဝသေန၊ ဤအလို သမာသ် မဟုတ်၊ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿိအဿာသဝသေနာတိ ဝါ ပါဌော၊ ဤအလို သမာသ်၊ တဿ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿိနော+အဿာသော ပဋိသဂ္ဂါနုပဿိအဿာသော၊တေသံဝသေနာတိ အတ္ထော။ [နိဿယ၌ ဤအတိုင်း ၂ နည်းပေးသည်။။]

သုတ္တ၊ပေ၊အာဂတံ။ သုတ္တန်အဋ္ဌကထာတို့၌"ဗဟိဥဋ္ဌဟိတွာပိ အန္တောပဝိသနဝါတော အဿာသော၊ အန္တော ဥဋ္ဌဟိတွာပိ ဗဟိနိက္ခမနဝါတော ပဿာသော"တိ ကတွာ ဥပ္ပဋိပါတိယာ ဝုတ္တံ၊ အတွင်းဝင်သော ရှုလေကို အဿာသ, အပြင်ထွက်သော ရှိုက်လေကို ပဿာသ"ဟု ဝိနည်းအဋ္ဌကထာအဆိုမှ ပြောင်းပြန် ဆိုအပ်သည်–ဟူလို၊ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ အလိုအားဖြင့် အဿာသ–ပဿာသ၌ အာ–ပတို့၏ အနက်ကို ရှေ၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ သုတ္တန်အလိုအားဖြင့် "အာ (အန္တော) သသနံ အဿာသော– အတွင်းသို့ ရှုလေ, ဝါ–ဝင်သက်၊ ပ (ပတိ) သသနံ ပဿာသော–အပြင်သို့ တဖန်ရှိုက်လေ၊ ဝါ–ထွက်သက်"ဟု အနက်မှတ်။

ရည်ရွယ်ပုံ ။ ။ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာသည် အဿာသ ပဿာသတို့၏ တဘာဝ၌ ပဌမဖြစ်စ (ဥပ္ပတ္တိက္ကမ) ကို ရည်ရွယ်၍ ထွက်သက်ကို အဿာသ,ဝင်သက်ကို ပဿာသ ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗေသံ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ" စသည်ဖြင့် ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ

www.dhammaransi.com

သတ္တာတို့၏၊ မာတုကုစ္ဆိတော-အမိဝမ်းမှ၊ နိက္ခမနကာလေ-ထွက်ရာအခါ၌၊ ပဌမံ- စွာ၊ အဗ္ဘန္တရဝါတော - ကိုယ်တွင်း၌ ဖြစ်သောလေသည်၊ ဗဟိ- သို့၊ နိက္ခမတိ-ထွက်၏၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ ဗာဟိရဝါတော-အပြင်၌ ဖြစ်သောလေ သည်၊ သုခုမံ-သိမ်မွေ့သော၊ ရဇံ-မြူမှုံကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ အဗ္ဘန္တရံ-ကိုယ်တွင်း သို့၊ ပဝိသန္တော - ဝင်လသော်၊ တာလုံ- အာစောက်ကို၊ အာဟစ္စ- ထိခိုက်၍၊ နိဗ္ဗာယတိ-ငြိမ်း၏၊ ဝါ-ကင်းသွား၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊တာဝ-ဒီဃ ရဿစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ အဿာသပဿာသာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏။

ပန-ကား၊ တေသံ-ထို အဿာသ ပဿာသတို့၏၊ ယာဒီဃ ရဿတာ- အကြင်ဒီဃ ရဿတို့၏အဖြစ်သည်၊(အတ္ထိ)၊သာ-ထိုဒီဃရဿ တို့၏အဖြစ်ကို၊ အဒ္ဓါနဝသေန - ကာလဟူသော အခွန့်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဟိ- ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ဩကာသဒ္ဓါနံ-အရပ်ဟူသော အခွန့်ကို၊ ဖရိတွာ - ဖြန့်၍၊ ဌိတံ- သော၊ ဥဒကံဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ ဝါလိကာဝါ-သဲ ကိုသော်၎င်း၊ ဒီဃံ ဥဒကံ (တိ)- ရှည်သော ရေဟူ၍၎င်း၊ ဒီဃာ ဝါလိကာ (တိ)- ရှည်သော သဲဟူ၍၎င်း၊ ရဿံဥဒကံ (တိ)- တိုသောရေ ဟူ၍၎င်း၊

အလိုအတိုင်း ပြသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဖွားခါစကလေးတို့သည် ထွက်သက် ဖြစ်ပြီး၍ ဝင်သက် ဝင်လာသောအခါ မြူမှုံပါလာသဖြင့် (ဟပ်ချိုး) ဟု ချိကြသတတ်၊ သုတ္တန် အဋ္ဌကထာကား ဘာဝနာအားထုတ်ရာ၌ ဖြစ်ပုံအစဉ် (ပဝတ္တိက္ကမ) ကို ရည်ရွယ်သည်၊ မှန်၏- ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သူမှာ ရှေးဦးစွာ ဝင်သက် (ရှူသက်) ကို အာရုံပြု၍, နောက်မှ ထွက်သက် (ရှိုက်သက်) ကို အာရုံပြုသည်။

သုတ္တန်နည်းက ပါဠိတော်နှင့်ညီ။ ။"အဿာသကို ဝင်သက်"ဟု ဆိုခြင်းသည် အဿာသာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ သတိယာ အနုဂစ္ဆတော အဇ္ဈတ္တံ ဝိက္ခေပဂတေန စိတ္တေန = အဿာသ၏ အစ အလယ် အဆုံးကို အစဉ်လိုက်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အတွင်း၌ပြန့်လွင့်သောစိတ်ဖြင့်"ဟူသောပါဠိတော်ဝယ် အဿာသ၏အဆုံး+အတွင်း ဟူသောစကားနှင့် ညီ၏၊ "ပဿာသကို ထွက်သက်"ဟု ဆိုခြင်းလည်း "ပဿာသ ဒိ၊ပေ၊ ဗဟိဒ္ဓါ ဝိက္ခေပဂတေန စိတ္တေန " ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်ညီ၏ - ဟု ဋီကာတို့ မှတ်ချက်ပြကြသည်။

အဒ္ဓါနဝသေန။ ။ကာလဒ္ဓါနဝသေန-ကာလဟူသော အခွန့်၏ အစွမ်းဖြင့်.... အယံ ဟိ အဒ္ဓါနသဒ္ဒေါ ကာလဿစ ဒေသဿစ ဝါစကော၊ တတ္ထ ဒေသဒ္ဓါနံ ဥဒါဟရဏဘာဝေန (ဥပမာ၏ အဖြစ်ဖြင့်) ဒဿေတွာ ကာလဒ္ဓါနဿ ဝသေန အဿာသပဿာသာနံ ဒီဃရဿတံ ဝိဘာဝေတုံ ယထာဟ ီတိအာဒိ ဝုတ္တံ၊ ဥပမာ ပြရာ၌ အရပ်ဒေသကိုပြ၍, ဒီဃံ ဝါ အဿသန္တော စသည်ဖြင့် ဒီဃရဿကို ပြရာ၌ ကာလအခွန့်၏ အစွမ်းဖြင့်ပြသည်။ [ဩကာသနှင့် ဒေသသည် သဘောတူတည်း။]

www.dhammaransi.com

ရဿာ ဝါလိကာတိ - တိုသောသဲဟူ၍၎င်း၊ ဝုတ္တတိ ယထာ- ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ [ဩကာသဌာန၏ ဒီဃ ရဿအမည်ကို ဌာနီရေ- သဲတို့၌ တင်စားသောဌာနူ ပစာ-ဟူလို။]ဝေ-တူ၊ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏာပိ-ရုပ်ကလာပ်အားဖြင့် မှုံမွှားမွှားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အဿာသပဿာသာ-တို့ကို၊ (ဝုစ္စန္တိ ၌စပ်၊) ဝါ-တို့သည်၊ (နိက္ခမန္တိ၌စပ်၊)ဟတ္ထိသရီရေ-ဆင်၏ကိုယ်၌၎င်း၊ အဟိသရီရေစ-မြွေ၏ကိုယ် ၌၎င်း၊ တေသံ- ထို ဆင် မြွေတို့၏၊ အတ္တဘာဝ သင်္ခါတံ-အတ္တဘောဟု ဆိုအပ် သော၊ ဒီဃံ-ရှည်စွာသော၊ အဒ္ဓါနံ-အခွန့်ကို၊ သဏိကံ-ဖြေးဖြေး၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ သဏိကမေဝ - လျှင်၊ နိက္ခမန္တိ - ထွက်ကုန်၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဒီဃာတိ- တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ- ကုန်၏၊ သုနခသသာဒီနံ- ခွေး, ယုန် အစရှိသော သတ္တာတို့၏၊ အတ္တဘာဝသင်္ခါတံ-သော၊ ရဿံ-တိုသော၊ အဒ္ဓါနံ-ကို၊ သီဃံ- လျင်စွာ၊ ပူရေတွာ- ၍၊ သီဃမေဝ-သာလျှင်၊ နိက္ခမန္တိ-န်၏၊ တသ္မာ, ရဿာ တိ- တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ။

ပန – ကား၊ မနုဿေသု – သမပ္ပမာဏရှိသော လူတို့တွင်၊ ကေစိ-အချို့ သော လူတို့သည်၊ ဟတ္ထိ အဟိအာဒယောဝိယ-ဆင် မြွေ အစရှိသော သတ္တာ တို့ကဲ့သို့၊ ကာလဒ္ဓါနဝသေန- ကာလဟူသော အခွန့်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒီဃံ- ရှည်စွာ၊ အဿသန္တိစ – ထွက်သက်ကိုလည်း ဖြစ်စေကြကုန်၏၊ ဝါ - ရှိုက်

ဝေ စုဏ္ဏ၊ပေ၊နိက္ခမန္တိ။ ။ထွက်သက် ဝင်သက်— ဟူသည် စိတ္တဇရုပ်ကလာပ် အမှုန့်ကလေးတွေ စုပေါင်းနေသော ရုပ်ကလာပ်အစုတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကလာပ် မှုန့်ကလေးတွေကို ရည်ရွယ်၍ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏ ဟု ဆိုသည်၊ အဿာသပဿာသ တို့သည် (ထို ရုပ်ကလာပ်အမှုန့် အပေါင်းဖြစ်သောကြောင့် မူလရုပ်ကလာပ်အတိုင်းမှာ အရှည် အတိုမကွဲပြားသော်လည်း၊) ဆင်၏ကိုယ်က (ရှည်လျားသောကြောင့်) ဖြည်းဖြည်းမှ ပြည့်၍, ဖြည်းဖြည်းမှ ထွက်ကုန်၏၊ သဏိကံ ပူရေတွာဖြင့် ဒေသအခွန့်ရှည်၍ ဒီဃ ခေါ်ရပုံ, သဏိကံ နိက္ခမန္တိဖြင့် ကာလအခွန့်ရှည်၍ ဒီဃခေါ်ရပုံကိုပြ၏။

ဤစကားဖြင့် ဌာန – ကာလတို့၏ ဒီဃ အမည်ကို ဌာနီ အဿာသပဿာသ၌ တင်စားသော ဌာနူပစာအားဖြင့် အဿာသပဿာသကို “ ဒီဃ ”ဟု ခေါ်သည် ဟု မှတ်ပါ၊ သုနခ၏ ကိုယ်၌ အဿာသပဿာသတို့၏ ရဿ ခေါ်ရပုံ၌လည်း ဤနည်း အတိုင်းသိပါ။ [ဟတ္ထိအာဒိသရီရေ သုနခသရီရေစ အဿာသပဿာသာနံ ဒေသဒ္ဓါန ဝိသိဋ္ဌေန ကာလဒ္ဓါနဝသေနေဝ ဒီဃရဿတာ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ= ကိုယ်က ရှည် သောကြောင့် ရှူရှိုက်ရာကာလလည်း ရှည်သော, ကိုယ်ကတိုလျှင် ရှူရှိုက်ရာကာလ လည်း တိုသောအားဖြင့် ဒီဃရဿအဖြစ်ကို ဟောတော်မူအပ်သည်—ဟူလို။]

မနုဿေသု၊ပေ၊ပဿသန္တိစ။ ။ သမပ္ပမာဏေသုပိ မနုဿသရီရေသု— အရှည် အတိုမျှသော ပမာဏရှိသော လူ့ကိုယ်တို့တွင်လည်း၊ ဒီဃံ အဿသန္တိ-ဒီဃံ အဿာသပဗန္ဓံ (ရုပ်ကလာပ်ချင်း ဆက်စပ်နေသော အဿာသ အစဉ်ကို) ပဝတ္တေ

www.dhammaransi.com

လည်း ရှိက်ကြကုန်၏၊ ပဿသန္တိစ-ဝင်သက်ကိုလည်း ဖြစ်စေကြကုန်၏၊ ဝါ-ရှုလည်း ရှုကြကုန်၏၊ ကေစိ,သုနခသဿာဒယောဝိယ-ခွေး,ယုန် အစရှိသော သတ္တာတို့ကဲ့သို့၊ ရဿံ-စွာ၊ (အဿသန္တိစ ပဿသန္တိစ)၊ တသ္မာ, တေသံ-ထိုလူတို့၏၊ ကာလဝသေန-ကာလ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဒီဃံ-သော၊ အဒ္ဓါနံ-ကာလပတ်လုံး၊ နိက္ခမန္တာစ-ထွက်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဝိသန္တာစ-ဝင်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထို အဿာသ ပဿာသတို့ကို၊ ဒီဃာ (တိ)-ဒီဃတို့ ဟူ၍၎င်း၊ ဣတ္တရံ-တိုသော၊ အဒ္ဓါနံ နိက္ခမန္တာစ ပဝိသန္တာစ, (တေ-တို့ကို)၊ရဿာတိ-တို့ဟူ၍၎င်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ တတြ-ထို အဿာသ ပဿာသတို့၌ [ဝေဒိတဗ္ဗာ ၌စပ်။] အယံ ဘိက္ခု - သည်၊ နဝဟိ - န်သော၊ အာကာရေဟိ- တို့ဖြင့်၊ ဒီဃံ,အဿသန္တောစ-သော်၎င်း၊ ပဿသန္တောစ-သော်၎င်း၊ ဒီဃံ-စွာ၊ အဿသာမိ-၏၊ ပ္ပတိ , ပဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိ၏၊ စ-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဇာနတော - သော၊ အဿ-ထို ယောဂီရဟန်း၏၊ ဧကေန-သော၊ အာကာရေန - အခြင်း အရာဖြင့်၊ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ-ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာသည်၊ သမ္ပဇ္ဇတိ-ပြည့်စုံ၏၊ ဣတိ,ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်၏။

[ပြခဲ့သော နဝအာကာရကို၎င်း, ဘာဝနာအစီအစဉ်ကို၎င်း ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ကို သာဓကပြု၍ ပြလိုသောကြောင့် "ယထာဟ" စသည်ကိုမိန့်။] ပဋိသမ္ဘိဒါယံ- ၌၊ ယထာဟ - အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ ကထံ- အဘယ် သို့သော အပြားအားဖြင့်၊ ဒီဃံ-စွာ၊ အဿသန္တော- ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေလသော်၊ ဒီဃံ - စွာ၊ အဿသာမိ - ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ-ရှိုက်၏၊

န္တိတိ အတ္ထော၊ ပဿသန္တိတိတ္ထောပိ ဧသေဝနယော၊ သုနခသသာဒယော ဝိယရဿံ (အဿသန္တိ ပဿသန္တိစာတိ) ယောဇနာ၊ ဣဒံ ပန ဒီဃံ ရဿဉ္စ အဿသနံ ပဿသနံစ တေသံ သတ္တာနံ (ထို ဟတ္ထိ သုနခစသော သတ္တာတို့၏) သရီရသဘာဝေါ-ခန္ဓာကိုယ်၏သဘောပင်တည်း၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

နဝဟာကာရေဟိ။ ။ဒီဃ – ရဿ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ၃ ပါး, ဆန္ဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ၃ ပါး, ပါမောဇ္ဇ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ၃ ပါး၊ ဤ ၉ ပါးတည်း၊ ၃ ပါးစီ ပြားရခြင်းမှာလည်း အဿာသကိုသာ ကောင်းစွာ မှတ်နိုင်သူ, ပဿာသကိုသာ ကောင်းစွာ မှတ်နိုင်သူ, ၂ ပါးလုံးကို ကောင်းစွာမှတ်နိုင်သူ , ဤသို့ ပုဂ္ဂိုလ် ၃ မျိုး ပြားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဧကေနာကာရေန။ ။ဒီဃံ အဿာသ, ရဿံ အဿာသ, ဒီဃံပဿာသ ရဿံ ပဿာသ ၄ ပါးတို့တွင် တပါးသော အခြင်း အရာအားဖြင့်၊ တနည်း – ပြခဲ့သော အကျဉ်း ၃ ပါး အကျယ် ၉ ပါးတို့တွင် တပါးပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။

www.dhammaransi.com

ဇာတိ-၍သို့၊ ပဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိသနည်း၊ ဒိဃံ,ပဿသန္တော-ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေလသော်၊ ဒိဃံ,ပဿသာမိ- ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ-ရှူ၏၊ ဇာတိ- သို့၊ ပဇာနာတိ-နည်း၊ ဒိဃံ-စွာ၊ အဿာသံ - ထွက်သက်ကို၊ အဒ္ဓါနသင်္ခါတေ – အဓွန့် ဟု ဆိုအပ်သော ရှည်သောကာလ၌၊(တနည်း)၊ အဒ္ဓါနသင်္ခါတေ - ရှည်သော အရပ်အဘို့၌၊ အဿသတိ – ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ-ရှိုက်၏၊["အဿာသံ အဿသတိ"၌ ကံနှင့်ကြိယာ အရမပြားသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာ ဟု ကြံ၊] ဒိဃံ-စွာ၊ ပဿာသံ-ဝင်သက်ကို၊ အဒ္ဓါနသင်္ခါတေ-၌၊ (တနည်း) အဒ္ဓါနသင်္ခါတေ-၌၊ ပဿသတိ-ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ-ရှူ၏၊ ဒိဃံ-စွာ၊ အဿာသပဿာသံ-အဿာသ ပဿာသကို၊ အဒ္ဓနသင်္ခါတေ, အဿာတိပိ-ထွက်သက်ကိုလည်း ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ- ရှိုက်လည်း ရှိုက်၏၊ ပဿသတိပိ-ဝင်သက်ကိုလည်း ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ-ရှူလည်း ရှူ၏၊[သုတ္တန် အဋ္ဌကထာအလို"အဿသတိပိ-ဝင်သက်ကိုလည်း ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ - ရှူလည်း ရှူ၏၊ ပဿသတိပိ-ထွက်သက်ကိုလည်း ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ-ရှိုက်လည်း ရှိုက်၏" ဟု ပေး။] ဒိဃံ ၊ ပေ ၊ အဿသတောပိ - ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ငင်း၊ ပဿသတောပိ – ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် ၏ငင်း၊ ဆန္ဒော - တို့၌ အားထုတ်လိုသော ကုသလစ္ဆန္ဒသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ဆန္ဒဝသေန – ဆန္ဒ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တတော – ထို ပင်ကိုယ် သိမ်မွေ့သော အဿာသထက်၊ သုခုမတရံ - သာ၍ သိမ်မွေ့သော၊ ဒိဃံ-စွာသော၊ အဿာသံ - ကို၊ အဒ္ဓါနသင်္ခါတေ အဿသတိ၊ ဆန္ဒဝသေန , တတော-ထို ပင်ကိုယ် သိမ်မွေ့သော ပဿာသထက်၊ပေ၊ ပဿာသတိ၊ ဆန္ဒ

အဒ္ဓါနသင်္ခါတေ။ ။အဒ္ဓါနန္တိ သင်္ခံ ဂတေ ဒီဃကာလေ၊ ဒီဃံ ခဏန္တိ အတ္ထော၊ ကောဋ္ဌာသပရိယာယော ဝါ သင်္ခါတသဒ္ဒေါ၊ ထေယျသင်္ခါတန္တိ အာဒီသု ဝိယ၊ တသ္မာ အဒ္ဓါနသင်္ခါတေတိ အဒ္ဓါနကောဋ္ဌာသေ၊ ဒေသဘာဂေတိ အတ္ထော၊ ဤအဖွင့်အတိုင်း နိဿယ၌ ၂ နည်းပေးထားသည်။

ဆန္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ။ ။ ဘာဝနာက ရှေးကာလထက် နောက်ကာလကို အထူး ဆောင်နိုင်ရကား သာယာဘွယ် အရသာကို ရခြင်းကြောင့် ထို ဘာဝနာ၌ အလွန် ပြုလိုခြင်းလက္ခဏာရှိသော ကုသိုလ်ဆန္ဒသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

ဆန္ဒဝသေန သုခုမတရံ ။ ။ ထို ဆန္ဒ၏ အစွမ်းဖြင့် ထူးခြားသော ဘာဝနာကို အားထုတ်လျက် တိုးတက်စည်ပင်ခြင်းသို့ ရောက်လသော် ရှေးကထက်သာ၍ သိမ်မွေ့သော အဿာသကို ဖြစ်စေသည်၊ မှန်၏ – ဘာဝနာ၏အစွမ်းကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်မှာ ကိလေသာအပူ ငြိမ်းရေကား ရှေးကထက်သာ၍ငြိမ်သက်သော အဿာသပဿာသတို့ ဖြစ်ကြသည်။

www.dhammaransi.com

ဝသေန,တတော– ထိုပင်ကိုယ်သိမ်မွေ့သော အဿာသပဿာသထက်၊ပေ၊ အဿသတိပိ ပဿသတိပိ။

ဆန္ဒဝသေန – ဖြင့်၊ တတော – ထိုပင်ကိုယ်သိမ်မွေ့သော အဿာသ ပဿာသထက်၊ သုခုမတရံ – သာ၍ သိမ်မွေ့သော၊ပေ၊ အဿသတောပိ– ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ပဿသတောပိ– သော၊ (ဘိက္ခုနော-၏၊)ပါမောဇ္ဇံ–ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ ပါမောဇ္ဇဝသေန- ဖြင့်၊ တတော – ထို ပင်ကိုယ်သိမ်မွေ့သော အဿာသထက်၊ သုခုမတရံ၊ပေ၊ အဿသတိ–၏၊ ပါမောဇ္ဇဝသေန-ဖြင့်၊ တတော–ထို ပင်ကိုယ်သိမ်မွေ့သော ပဿာသထက်၊ သုခုမတရံ၊ပေ၊ ပဿသတိ၊ ပါမောဇ္ဇဝသေန, တတော- ထို ပင်ကိုယ်သိမ်မွေ့သော အဿာသ ပဿာသထက်၊ပေ၊ အဿသတိပိ ပဿ သတိပိ၊ ပါမောဇ္ဇဝသေန, တတော – ထိုပင်ကိုယ်သိမ်မွေ့သော အဿာသ ပဿာသထက်၊ပေ၊ အဿသတောပိ-သော၊ ပဿသတောပိ–သော၊(ဘိက္ခုနော)၊ ဒီဃံ–စွာ၊ အဿာသ ပဿာသာ- ရှိုက်ခြင်း ရှူခြင်းဟူသော ပကတိ အာရုံမှ၊ (တနည်း)ဒီဃံ အဿာသပဿာသာ–ဒီဃံ ဟု ဟောတော်မူအပ်သော အဿာသ ပဿာသအာရုံမှ၊ စိတ္တံ – သည်၊ ဝိဝတ္တတိ – ဆုတ်နစ်၏၊ ဥပေက္ခာ– တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာသည်၊ သဏ္ဌာတိ – ကောင်းစွာတည်၏။

နဝဟိ - ကုန်သော၊ ဧမေဟိ အာကာရေဟိ - တို့ဖြင့်၊ [အနုပဿတိ၌ လှမ်းစပ်။] ဒီဃံ အဿာသပဿာသာ – ရှည်သော ထွက်သက် ဝင်သက် တို့သည်၊ ကာယော - ရုပ်ကလာပ် အပေါင်းဖြစ်၍ ကာယမည်၏၊ ဥပဋ္ဌာနံ-

ပါမောဇ္ဇံ ။ ။ အဿာသပဿာသတို့၏ သာ၍ ငြိမ်သက်ခြင်း ကြောင့်ရင်း, ကမ္မဋ္ဌာန်း စိတ်အစဉ်၏ လမ်းမှန်သို့ သွားနေသောကြောင့်ရင်း , ဘာဝနာ စိတ်နှင့် ယှဉ်လျက် ပါမောဇ္ဇခေါ်သောပီတိ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ထိုပီတိကား ခုဒ္ဒိကာစသောပီတိ ၅ မျိုးတွင် တမျိုးမျိုးတည်း။

စိတ္တံ၊ပေ၊သဏ္ဌာတိ။ ။ဘာဝနာအစွမ်းကြောင့် အဿာသပဿာသတို့ အလွန် ငြိမ်သက်ကုန် လသော် ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်ပေါ်လာရကား နဂိုရ်အဿာသပဿာသမှ စိတ်သည် ဆုတ်နစ်၍ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အာရုံပြုနေ၏၊ ထို ပဋိဘာဂနိမိတ်၌ ဥပစာရ သမာဓိနှင့် ဈာန် ဟူသောအပ္ပနာသမာဓိ ဖြစ်လသော် နောက်ထပ် ဈာန်ဥပါဒ်ဘို့ရန် ဗျာပါရမပြုဘဲ လျစ်လျူရှုတတ်သော တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ ဖြစ်၏။

ဒီဃံ၊ပေ၊ကာယော။ ။ဒီဃာကာရ – ရှည်သော အခြင်းအရာ ရှိကုန်သော (ဒီဃံအဖွင့်)၊ အဿာသပဿာသာ– တို့သည်၊ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏာပိ– ကာယမဟုတ် ရုပ်ကလာပ်အမှုန်အမွှားတွေ ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ သမူဟဋ္ဌေန–အပေါင်းအနက်အား ဖြင့်၊ ကာယော-မည်၏၊ [အဿာသ ပဿာသကို“ကာယ”ဟု ခေါ်ရာ၌ ကာယသဒ္ဒါ

www.dhammaransi.com

ကာယ၌ ကပ်၍တည်တတ်သော သဘောတရားသည်၊ သတိ - သတိမည်၏၊ အနုပဿနာ-ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော သမထပညာ, အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာပညာသည်၊ ဉာဏံ - ဉာဏ မည်၏၊ ကာယော - ထွက်သက်ဝင်သက် အပေါင်းသည်၊ ဥပဋ္ဌာနံ - ကပ်၍ တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့် ဥပဋ္ဌာနသာမည်၏၊ နောသတိ - သတိကား မမည်၊ သတိ - သတိသည်၊ ဥပဋ္ဌာနဉ္စေဝ - ကပ်၍တည်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဥပဋ္ဌာနလည်း မည်၏၊ သတိစ - အမှတ်ရတတ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်

သည် အပေါင်းအနက်ဟော အနိပ္ဖန္နပါဠိပဒိကပုဒ် ဖြစ်သည် — ဟူလို။] အဿာသ ပဿာသေ—တို့ကို၊ နိဿာယ—မှီ၍၊ ဥပ္ပန္နနိမိတ္တမ္ပိ-ဖြစ်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုလည်း၊ ဧတ္ထ အဿာသပဿာသသာမညေန ဝုတ္တံ= ပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုလည်း သာမညနိဒ္ဒေသ နည်းအားဖြင့် ဤနေရာ၌ကာယခေါ်သည်၊ ဤသို့ ပဋိဘာဂနိမိတ်တိုင်အောင်"ကာယ" အရ ယူမှ ဥပစာရဘာဝနာအပ္ပနာဘာဝနာတို့ကို "ကာယာနုပဿနာ" ဟု ခေါ် နိုင်မည်။

အနုပဿနာ ဉာဏံ။ ။သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းအနေအားဖြင့် အဘန်ဘန် ရှုတတ်သော ဉာဏ်, ဝိပဿနာ အနေအားဖြင့် အဘန်ဘန် ရှုတတ်သောဉာဏ် ဤဉာဏ် ၂ မျိုးကို "အနုပဿနာ"ဟု ခေါ်၏၊ သမထအနေအားဖြင့် အဿာသ ပဿာသအာရုံကို ရှု၏၊ ဝိပဿနာ အနေအားဖြင့်ကား — ဝင်သက် ထွက်သက် (လေ) ကိုရင်း , ထို၏မှီရာ (ကရဇကာယ — ဟူသော) ကိုယ်ကိုရင်း "ရုပ်" ဟု ပိုင်းခြားပြီးလျှင် ထွက်သက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်စေတသိက်ကို နာမ်ဟု ပိုင်းခြား၍ နာမရူပရိစ္ဆေဒ ဉာဏ်ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် ထိုရုပ် ထိုနာမ်ကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့်ရှုသော (သမ္မသန) ဉာဏ် ဖြစ်သည်။

ကာယော ဥပဋ္ဌာနံ, နော သတိ။ ။(ပြခဲ့သည့်အတိုင်း) ထွက်သက် ဝင်သက် ကိုရင်း ထို၏အလားတူ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုရင်း " ကာယ "ဟု ခေါ်၍ ထို ကာယကို "ဥပဋ္ဌာန"ဟု ခေါ်ရာ၌ "ဥပဂန္တွာ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ ဥပဋ္ဌာနံ"ဟု အဓိကရဏသာဓ် ပြုရသည်၊ " သတိ၏ ကပ်၍တည်ရာ အာရုံ " ဟူလို၊ ဤ ကာယအရ၌ ကရဇကာယ (ခန္ဓာကိုယ်) ကိုလည်း ယူနိုင်သေး၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း—သမ္မသနဉာဏ်၏ အာရုံ ပြုသောအားဖြင့် တည်ရာဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း။ [ဧတ္ထ စ ကာယော ဥပဋ္ဌာနန္တိ ဣမိနာ ဣတရကာယဿာပိ (အဿာသပဿာသကာယမှတပါးသော ကရဇကာယ ကိုလည်း) သင်္ဂဟော ဟောတိ၊ ယထာဝုတ္တ သမ္မသနစာရဿပိ — ဆိုအပ်ပြီးသော သမ္မသနဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း၏လည်း၊ ဣဓ ဣစ္ဆိတတ္တာ။] ထို ပြခဲ့သောကာယသည် ဥပဋ္ဌာန သာ မည်၏၊ သတိကား မမည်။

သတိ ဥပဋ္ဌာနဉ္စ သတိစ။ ။"ဥပဂန္တွာ တိဋ္ဌတီတိ ဥပဋ္ဌာနံ"ဟု ကတ္တုသာဓ်ပြု၍ အာရုံ၌ ကပ်၍တည်နေတတ်, အမှတ်လည်း ပြုတတ်သောကြောင့် သတိသည် ဥပဋ္ဌာန လည်းမည်, သတိလည်းမည်သည်။

www.dhammaransi.com

သတိလည်းမည်၏၊ တာယ သတိယာ-ဖြင့်၊ တေနညာဏေန - ဖြင့်၊ တံ ကာယံ-ထို ထွက်သက်ဝင်သက် အပေါင်းကို၊ အနုပဿတိ-သမထပညာ ဝိပဿနာပညာဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏၊ တေန- ထိုသို့ အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကြောင့်၊ **ကာယေ၊ ပေ၊ ဘာဝနာတိ**-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

ရ**ဿ**ပဒေပိ-ရဿပုဒ်၌လည်း၊ ဧသေဝ-ဤ ဆိုအပ်ပြီး**သော** အစီအရင်သည်ပင်၊ နယော-သိကြောင်း **အစီအရင်**တည်း၊ ပန-အထူး**ကား**၊ အယံ-**ကား**၊ ဝိသေသော - တည်း၊ ဧတ္ထ – ဤကထံ ဒီဃံ **အဿသန္တော** အစရှိသည်ဖြင့် လာသော ပါဠိတော်နည်း၌၊ ဒီဃံ ၊ ပေ၊ **အဒ္ဓါနသင်္ခါတေ** တိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ ယထာ-**သို့**၊ဧဝံ-တူ၊ဣဓ-ဤရ**ဿ**ပုဒ်၏အစွမ်းဖြင့် လာသောပါဠိတော်နည်း၌၊ ရဿံ၊ပေ၊**အဿ**သတီတိ-ဟူ၍၊**အာဂတံ-ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်** ပါဠိတော်၌လာပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တဿ–ထို ရဿပုဒ်၏၊ ဝသေန–ဖြင့်၊ ယာဝ–လောက်၊ တေန၊ ပေ၊ ဘာဝနာတိ-ဟူသော၊ (ပါဌော- ပါဠ်တော်ပါဌ်သည်၊ အတ္ထိ)၊ တာဝ-ထို ပါဠိရပ်တိုင်အောင်၊ ယောဇေတဗ္ဗံ–ယှဉ်စေရာ၏၊ [ဒီဃပုဒ်ကိုပြရာ ပါဠ်တော်၌ " တေန ဝုစ္စတိ ၊ပေ၊ ဘာဝနာတိ " ဟု အဆုံးသတ်လိုက်သလို ရဿပုဒ်၌လည်း ထို ပါဠိတိုင်အောင် ဒီဃံနေရာဝယ် ရဿံပုဒ်ကို ယှဉ်စေပါ-ဟူလို။] ဧဝံ-လျှင်၊ အယံ(ဘိက္ခု)- ကို၊ [ဝေဒိတဗ္ဗော ၌စပ်၊] အဒ္ဓါနဝသေန-ရှည်သော **ကာလ၏** အစွမ်းဖြင့်ငင်း၊ ဣတ္တရဝသေနစ – တိုသော ကာလ၏

တံ ကာယံ အနုပဿတိ ။ ။ တံ အဿာသပဿာသကာယဥ္စေဝ တံနိဿယ ရူပကာယဥ္စ (ထို အဿာသပဿာသ၏မှီရာ ခန္ဓာကိုယ် ရူပကာယကိုငင်း) ဈာနသမ္ပယုတ္တညာဏေနစေဝ ဝိပဿနာညာဏေနစ အနုအနုပဿတိ။ [အနုပဿနာဆိုလျှင် သတိမရ, ဉာဏ်ကိုရသောကြောင့် " ဈာနသမ္ပယုတ္တ ညာဏေန " စသည်ဖြင့်ဖွင့်သည်၊ " ကာယဿေဝ + အနုပဿနာ ကာယာနုပဿနာ " ဟု ပြု။] ဆိုလိုရင်းကား– ပြခဲ့သောကာယ ၂ မျိုး၌ နိစ္စစသည်ဖြင့်မရှုဘဲ အနိစ္စ စသည်ဖြင့်သာ ရှုခြင်း,ငါ-ငါ့ဥစ္စာ, မိန်းမ, ယောက်ျား ဟု မရှုဘဲ ကာယမျှကိုသာ ရှုခြင်းကို "ကာယာနုပဿနာဉာဏ်" ခေါ်သည် ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော သတိသည် သတိပဋ္ဌာန်မည်၏၊ ထို သတိပဋ္ဌာန်ကို အားထုတ်ခြင်းကို"သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ" ဟု ခေါ်သည်။

ဧသေဝနယော စသည်။ ။ "နဝဟိ အာကာရေဟိ" စသည်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသောအစီအစဉ်ကို"ဧသေဝနယော"ဟု ညွှန်ပြသည်၊ ယထာဇ္ဈတ္တ၌ "တေသွိံ ယထာ ဒဿိတေ ("ကထံ ဒီဃံ အဿသန္တော "တိ အာဒိနာ) အာဂတေ ပါဠိနယေ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ထိုအတိုင်းအနက်ပေးသည်၊ ဧဝမိဓ၌လည်း"ဣမသ္မိံ ရဿပဒဝသေန အာဂတေ ပါဠိနယေ " အဖွင့်အတိုင်းပေးသည်၊ ထိုသို့ ပါဠိတော်နည်းကို ရအောင် ဖွင့်ခြင်းမှာလည်း"အာဂတံ"ပုဒ်က ပါဠိတော်၌လာကြောင်းကို ပြသောကြောင့်တည်း။

www.dhammaransi.com

အစွမ်းဖြင့်၎င်း၊ ဣမေဟိ – ဤ ၉ ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ အဿာသ ပဿာသေ-တို့ကို၊ ပဇာနန္တော–လသော်၊ ဝါ–သော၊ (အယံဘိက္ခု–ကို၊) ဒီဃံ၊ပေ၊ ပဇာနာတီတိ-ဟူ၍၎င်း၊ပေ၊ ရဿံဝါ၊ပေ၊ ပဇာနာတီတိ-ဟူ၍၎င်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊

စ-ဆက်၊ ဧဝံ–သို့၊ ဇာနတော–သော၊ အဿ ဘိက္ခုနော–၏၊ [ဂါထာ၌ ပါသော ဘိက္ခုနောနှင့် တွဲ၍ပေး။] ဒီဃော – ရှည်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ရဿော စ – တိုသည်လည်းဖြစ်သော၊ အဿာသော – အဿာသသည်၎င်း၊ တာဒိသော- ထို အဿာသကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (ဒီဃရဿသဘောရှိသော၊) ပဿာသောပိ စ – သည်၎င်း၊ စတ္တာရော– နှသော၊ ဝဏ္ဏာ –အခြင်းအရာတို့ သည်၊ [ရှည်သော ထွက်သက် ဝင်သက်အခြင်းအရာ , တိုသော ထွက်သက် ဝင်သက်အခြင်းအရာတို့သည်၊] နာသိကဂ္ဂေဝ (ဝါ)–နှာခေါင်းဖျား၌သော် ၎င်း၊(ဥတ္တရောဋ္ဌေဝါ–အထက်နှုတ်ခမ်းဖျား၌သော်၎င်း၊)ဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။

သဗ္ဗကာယပ္ပဋိသံဝေဒီ ၊ပေ၊ သိက္ခတီတိ – ကား၊ သကလဿ – သော၊ အဿာသကာယဿ – ထွက်သက် အပေါင်း၏၊ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ- အစ အလယ် အဆုံးကို၊ ဝိဒိတံ-သိအပ်သည်ကို၊ ကရောန္တော-လျက်၊ ပါကဋံ-

ဂါထာဖွင့်။ ။ တာဒိသော– ဒီဃရဿော၊ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာတိ စတ္တာရော အာကာရာ၊ တေစ ဒီဃာဒယော ဝေ၊[အဘိဓာန်၌ ဝဏ္ဏသဒ္ဒါ အာကာရအနက်မပါ။] နာသိကဂ္ဂေဝ၌ ဂါထာဖြစ်၍ ဇကိုဏ်းရစေခြင်းငှါ (ဝ) ဟု ဆိုသည်၊ "နာသိကဂ္ဂေဝါ" ဟု ဆိုလိုရင်းတည်း၊ နာသိကဂ္ဂေဝါတိ ဝါသဒ္ဒေါ အနိယမတ္ထော (နာသိကဂ္ဂ၌ အမြဲ မဟုတ်ခြင်း အနက်ရှိ၏)၊ တေန (ထိုဝါဖြင့်) ဥတ္တရောဋ္ဌံ သင်္ဂဏှာတိ။

သဗ္ဗကာယပ္ပဋိသံဝေဒီ။ ။သဗ္ဗဿ ကာယဿ ပဋိ (ပစ္စေကံ) သမ္မဒေဝ ဝေဒန သီလော ဇာနနသီလော=အလုံးစုံသော ထွက်သက် ဝင်သက်အပေါင်းကို အသီးသီး ကောင်းစွာသာလျှင် သိလေ့ရှိသည်၊ [ဤအလို "ဝိဒတိ သီလေနာတိ ဝေဒီ၊ ပစ္စေကံ+ သမ္မဒေဝ+ဝေဒီ ပဋိသံဝေဒီ"ဟုပြု။] တဿဝါ ပဋိပဋိ(အဿာသတိုင်း) သမ္မဒေဝ+ ဝေဒေါ တေဿ အတ္ထိ၊ [ဤအလို"ဝေဒေါ တေဿ အတ္ထီတိ ဝေဒီ"ဟု အဿတ္ထိပြုပြီးမှ ပဋိသံတို့နှင့်တွဲ။] တံဝါ ပဋိပဋိ သမ္မဒေဝ ဝေဒမာနောတိ အတ္ထော၊ ဤအလို"ဝိဒတိ ဇာနာတီတိ ဝေဒီ "ဟု ပြု၍ တဿီလတ္ထ မပါသော ဏီပစ္စည်းသက်။

မှတ်ချက်။ ။"သဗ္ဗကာယ"ဟု သဗ္ဗသဒ္ဒါ ပါပြီးဖြစ်သော်လည်း ထို သဗ္ဗသဒ္ဒါဖြင့် အဿာသကာယသာမညကိုသာ ယူနိုင်၏၊ အစ အလယ် အဆုံးဟူသော အစိတ်အစိတ် ကို မယူနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုကာယ၏ အစ အလယ် အဆုံး အားလုံးကို ယူခြင်းငှါ "ပဋိ–အသီးအသီး၊ ဝါ– အဿာသတိုင်း အဿာသတိုင်း"ဟု ပဋိသဒ္ဒါကို ထည့်၍ ၎င်း,ထိုသို့သိရာ၌ သဏ္ဍစ္စ (ကောင်းစွာသိ) ဟုပြလို၍ သံသဒ္ဒါကိုထည့်၍၎င်း မိန့်သည်။

www.dhammaransi.com

ထင်ရှားသည်ကို၊ ကရောန္တော - လျက်၊ အဿသိဿာမိ - ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ သိက္ခတိ-ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်၏၊ သကလဿ, ပဿာသကာယဿ- ဝင်သက်အပေါင်း၏၊ပေ၊ပဿသိဿာမိ-ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့၊ ဣတိ သိက္ခတိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဝိဒိတံ-ကို၊ ကရောန္တော-လျက်၊ ပါကဋံ ကရောန္တော၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တေန - ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ဖြင့်၊ အဿ သတိစေဝ- ၏၊ ပဿသတိစ-၏၊ တသ္မာ, အဿသိဿာမိ၊ပေ၊သိက္ခတီတိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုစ္စတိ။

ဟိ- ချဲ့၊ ဧကဿ - တပါးသော၊ ဘိက္ခုနော - ၏၊ စုဏ္ဏ ဝိစုဏ္ဏ ဝိသင်္ဃေ- ရုပ်ကလာပ် မှုန်မှုန်မွှားမွှား၏ အဖြစ်ဖြင့်ပြန့်နေသော၊[အနေကလာပတာယ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏဘာဝေန ဝိသင်္ဃေ။] အဿာသကာယေ-ထွက်သက် အပေါင်း၌ သော်၎င်း၊ ပဿာသကာယေဝါ- ဝင်သက် အပေါင်း၌သော်၎င်း၊ အာဒိ- အစသည်၊ ပါကဋော - ဉာဏ်အား ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ မဇ္ဈပရိယော သာနံ- အလယ်အဆုံးသည်၊(ပါကဋံ-သည်)၊န(ဟောတိ)၊ သော (ဘိက္ခု) အာဒိမေဝ-ကိုသာ၊ ပရိဂ္ဂဟေတုံ-ဉာဏ်ဖြင့် သိမ်းဆည်းခြင်းငှါ၊ သက္ကောတိ- စွမ်းနိုင်၏၊ မဇ္ဈပရိယောသာနေ - ၌၊ ကိလမတိ - ပင်ပန်း၏၊ [“သိမ်းဆည်း ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်”ဟူလို။] ဧကဿ-သော၊ (ဘိက္ခုနော-၏၊)မဇ္ဈံ - သည်၊ ပါကဋံ-သည်၊ဟောတိ၊ အာဒိပရိယောသာနံ-သည်၊(ပါကဋံ)န(ဟောတိ)၊ သော(ဘိက္ခု)မဇ္ဈမေဝ- ကိုသာ၊ ပရိဂ္ဂဟေတုံ သက္ကောတိ၊ အာဒိပရိယော သာနေ ကိလမတိ၊ [အချို့စာအုပ်များ၌ “သော မဇ္ဈမေဝ၊ပေ၊ကိလမတိ”

ကျင့်နည်းဟောရပုံ။ ။“သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ”စသည်ဖြင့်လာသော ဤနည်း ၌လည်း အဿာသပဿာသချည်း ဖြစ်၍ ဒီဃံ ရဿံ ဟု လာသော ရှေ့နည်းနှင့် ထပ်တူ ဟုပင် ထင်ရ၏၊ သို့သော် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ ကျင့်ပုံအစီအစဉ်၌“ပဋိ+သံ”အရ အသီး အသီး ကောင်းစွာသိအောင်ကျင့်ရမည် ဟု ပြခြင်းငှါ “သဗ္ဗကာယပ္ပဋိသံဝေဒီ”စသော ဤဒေသနာကို အားထုတ်ရပြန်သည်။

ဝိဒိတံ ။ ။ အဿာသကို ထင်ရှားအောင် ပြုသည်ကို ပါကဋံ ဟု ဆို၏၊ ထိုသို့ ထင်ရှားစေခြင်း မှာလည်း ထို အဿာသကို ဖြစ်စေရာဝယ် မတွေဝေသော ဉာဏ်ဖြင့် ဖြစ်စေခြင်း ဟု ပြခြင်းငှါ “ ဝိဒိတံ ကရောန္တော ” ဟု ဝိသေသန ပြုရသည်၊ ဉာဏ သမ္ပယုတ်စိတ်ဖြင့် ဖြစ်စေခြင်းကို“ဝိဒိတံ ကရောန္တော”ဟု ဆိုသည်-ဟူလို။

အာဒိ ပါကဋော။ ။ သတိယာစ ဉာဏဿစ ဝသေန ကတပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဿ ပဝတ္တတ္တာ=သိအောင်ပြုမည် ဟု ရှေ့အဘို့က သတိ ဉာဏ်အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို နှိုးဆော် ရသေးသောကြောင့် အဿာသဖြစ်လာသော အခါ အစလောက်သာ ထင်ရှားသိ၏၊ အလယ်အဆုံးမှာ မသိ—ဟူလို။

www.dhammaransi.com

ဟူသော ဤဝါကျ-ကျနေသည်။] ကေဿ-သော၊ (ဘိက္ခုနော-၏၊) ပရိယောသာနံ-အဆုံးသည်၊ ပါကဋံ ဟောတိ၊ အာဒိမဇ္ဈံ-သည်၊ (ပါကဋံ) န(ဟောတိ)၊ သော (ဘိက္ခု) ပရိယောသာနံယေဝ - ကိုသာ၊ ပရိဂ္ဂဟေတုံ သက္ကောတိ၊ အာဒိမဇ္ဈေ- ၌၊ ကိလမတိ၊ ကေဿ (ဘိက္ခုနော) သဗ္ဗမ္ပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော အစ,အလယ်,အဆုံးသည်၊ ပါကဋံ ဟောတိ၊ သော (ဘိက္ခု) သဗ္ဗမ္ပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော အစ အလယ် အဆုံးကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတုံ သက္ကောတိ၊ ကတ္ထစိ - အစ အလယ် အဆုံး သုံးပါးလုံးတွင် တစုံတခု၌မျှ၊ န ကိလမတိ၊ တာဒိသေန - ထို စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ- ဖြစ်သင့်၏၊ ဣတိ-ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတ္တာ) သဗ္ဗကာယပ္ပဋိသံဝေဒီ၊ ပေ ၊ သိက္ခတီတိ - ဟူ၍၊ အာဟ- ဟောတော်မူပြီ။

တတ္ထ-ထိုသဗ္ဗကာယပ္ပဋိသံဝေဒီ၊ပေ၊သိက္ခတိ ဟူသော ပါဌ်၌၊ သိက္ခတီတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဃဋတိ- စေ့ဆော်ကြိုးကုတ်၏၊ ဝါယမတိ-အားထုတ်၏၊ ဝါ-တနည်း၊ တထာဘူတဿ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် အားထုတ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယော သံဝရော- အကြင် စောင့်စည်းကြောင်း သတိသည်၊ ဝါ-အကြင်စောင့်စည်းကြောင်း သတိ ဝီရိယသည်၊(အတ္ထိ၊) အယံ- ဤ စောင့်စည်းကြောင်း သတိ ဝီရိယသည်၊ ဧတ္ထ - ဤ အာနာပါနကို အားထုတ်ရာ၌၊ အဓိသီလသိက္ခာ-အဓိသီလသိက္ခာတည်း၊ တထာဘူတဿ-၏၊ ယော သမာဓိ-သည်၊(အတ္ထိ)၊ အယံ- ဤ သမာဓိသည်၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာ-တည်း၊ တထာဘူတဿ-၏၊ ယာ ပညာ,(အတ္ထိ)၊ အယံ-ဤပညာသည်၊ အဓိပညာသိက္ခာ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊

တာဒိသေန ဘဝိတဗ္ဗံ ။ ။ "ကေဿ သဗ္ဗမ္ပိ ပါကဋံ"ဟု ပြအပ်သော စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဖြစ်ရမည်၊ ထို စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်ကား မရှုမရှိုက်မီ စောစောကပင် သိဘို့ရန် သတိနှင့်ဉာဏ်ကိုဖြစ်စေ၍ ရှုသောအခါ အစ အလယ် အဆုံး ၃ ဌာနလုံး၌ပင် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သည် — ဟူလို။

ဧဝံ ဃဋတိ ဝါယမတိ။ ။ ဧဝံ (ဝုတ္တပ္ပကာရေန သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒနဝသေန) ဃဋတိ—ဉဿဟတိ (အားထုတ်၏)၊ ဝါယမတိ—ဝါယာမံ ကရောတိ မနသိကာရံ ပဝတ္တေတိ—ထို အာရုံ၌နှလုံးသွင်းမှုကို ဖြစ်စေ၏၊ ထိုအာရုံ၌ စိတ်စိုက်မိအောင် အားထုတ်ခြင်းကို "ဝါယမတိ"ဟု ဆိုသည်—ဟူလို။ [ဤနည်း၌ " သိက္ခတိ—ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်၏"ဟု ပေး။]

တထာဘူတဿ သံဝရော။ ။အာနာပါနဿတိ ဘာဝေန္တဿ၊ သံဝရောတိ သတိ (စောင့်ရှောက်ကြောင်းဟူသည် သတိတည်း၊)၊ ဝီရိယမ္ပိ ဝါ — သတိသာမက ဝီရိယလည်း သံဝရမည်သေး၏။

www.dhammaransi.com

တိယော-ကုန်သော၊ **ဣမာ သိက္ခာယော** – တို့ကို၊ တသ္မိံ **အာရမဏေ** - ထို **အဿာသပဿာသအာ**ရုံ၌၊ တာယ သတိယာ- ဖြင့်၊ **တေန မနသိကာရေန**- ထိုမနသိကာရဖြင့်၊[ယောသော တတ္ထ သတိပုဗ္ဗင်္ဂမော ဘာဝနာမနသိကာရော၊ တေန သန္ဓိန္တိ အတ္ထော။] သိက္ခတိ - ကျင့်၏၊ **အာသေဝတိ** - အဖန်တလဲလဲ မှီဝဲ၏၊ ဝါ - မိမိသန္တာန်၌ ထုံစေ၏၊ **ဘာဝေတိ** - တိုးပွားစေ၏၊ ဗဟုလီ ကရောတိ - ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာပြု၏၊ **ဣတိ ဧဝံပိ** - ဤသို့လည်း၊ **တ္ထေ**-ဤသိက္ခတိ ဟူသော ပါဌ်၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တတ္ထ-ထို ဘာဝနာနည်း ၂ မျိုးတို့တွင်၊ [“ဒီဃံ ဝါ အဿာသန္တော ဒီဃံ **အဿာသာမိ**” စသော **ဘာဝနာနည်း**, “ သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ **အဿသိ** ဿာမိ ” စသော ဘာဝနာနည်း ၂ မျိုးတို့တွင်။] ယသ္မာ, ပုရိမနယေ – ရှေ့ ဖြစ်သော ဘာဝနာနည်း၌၊ ကေဝလံ-ဉာဏုပ္ပါဒနစသည်မဘက် သက်သက်၊ အဿသိတဗ္ဗမေဝစ-ထွက်သက်ကိုလည်း ဖြစ်စေရုံမျှသာတည်း၊ ပဿသိတဗ္ဗ မေဝစ-ဝင်သက်ကိုလည်းဖြစ်စေရုံမျှသာတည်း၊အညံ-ထွက်သက်ဝင်သက်မှ အခြားသော၊ ကိဉ္စိ - တစုံတခုကို၊ (ဉာဏုပ္ပါဒန စသော တစုံတခုကို၊) န ကာတဗ္ဗံ-ပြုဘွယ်မလိုသေး၊ ပန–အနွယကား၊ ဣတော–ဤဒုတိယဘာဝနာ နည်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ, ဉာဏုပ္ပါဒနာဒီသု - ဉာဏ်ကို ဖြစ်စေခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ယောဂေါ-အားထုတ်ခြင်းကို၊ ကရဏီယော –ပြုထိုက်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊

သိက္ခတိ အာသေဝတိ။ ။ဤဒုတိယနည်း၌ “ဣမာ တိဿော သိက္ခာယော”ကို ကြည့်၍ “ သိက္ခတိ – ၃ ပါးသော သိက္ခာတို့ကို ကျင့်၏” ဟု ပေး၊ အာသေဝတီတိ– တိဿော သိက္ခာယောတိ ဝုတ္တေ အဓိကုသလဓမ္မေ အာသေဝတိ၊ တဒါသေဝနဉ္စေတ္ထ သိက္ခန်တိ အဓိပ္ပေတံ–သိက္ခတိကို “အာသေဝတိ”ဟု ထပ်၍ဖွင့်ရာ၌ သိက္ခာ ၃ ပါး ဟူသော အဓိကုသိုလ်တရားတို့ကို (မိမိသန္တာန်၌) ထုံမွှမ်းခြင်းကိုပင် “ကျင့်ခြင်း”ဟု ဆိုလိုသည်၊ “ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ” အရ ထို သိက္ခာ ၃ ပါးကို မိမိသန္တာန်၌ တိုးပွားစေခြင်း, အကြိမ်များစွာ ဖြစ်အောင်ပြုခြင်းကို “အာသေဝတိ”အရ အာသေ ဝန ဟု ဆိုရသည်။ [“ ဧဝမေတ္ထ ” ဟု ယခုစာအုပ်များ၌ တွေ့ရ၏၊ “ ဧဝမ္ပေတ္ထ”ဟု ရှိသင့်သည်၊ ရှေ့နည်းသာမက ဤ နည်းအတိုင်းလည်း အနက်မှတ်ပါ–ဟူလို။]

ဣတောပဋ္ဌာယ။ ။ရှေ့ဘာဝနာနည်း၌လည်း “ ပဇာနာတိ ”ဟု ဟောတော်မူ သောကြောင့် ဉာဏ်ပါရမည်သာ၊ သို့သော် ထိုဉာဏ်က (အဿာသစသည်ကို သိရုံမျှ ဖြစ်၍) မခဲယဉ်း၊ သဗ္ဗကာယ ပဋိသံဝေဒီစသည်ဖြင့် လာသော ဘာဝနာနည်း ၌ကား အဿာသ စသည်တို့၏ အစ အလယ် အဆုံးကို သိရမည်ဖြစ်၍ ခဲယဉ်း၏၊ ထို့ကြောင့် “ ဣတောပဋ္ဌာယ ” စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်၊ အာဒိဖြင့် တတိယနည်း၌ လာမည့် ကာယသင်္ခါရ ပဋိပဿမ္ဘန, စတုတ္ထနည်း၌လာမည့် ပီတိ ပဋိသံဝေဒနတို့ကိုယူ။

www.dhammaransi.com

(ထိုသို့ ဤ ဒုတိယနည်းမှစ၍ ဉာဏ်ကိုဖြစ်စေခြင်း စသည်တို့၌ အားထုတ်မှု၏ ပြုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တဏ္ဍ-ထို ရှေ့နည်း၌၊ အဿာသာဒိ၊ပေ၊ပဇာနာတိစ္စေဝ-ပဇာနာတိဟူ၍သာ၊ ဝတ္တမာနကာလဝသေန- ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [သဒ္ဒါနည်းနောက်က မိဝိဘတ်၏ ဟောနက်ဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန် ကာလကို ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်။] ပါဠိံ-ပါဠိတော်ကို၊ ဝတွာ-ဟောတော်မူ၍၊ ဣတော-ဤ ဒုတိယနည်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ,ကတ္တဗ္ဗဿ-ပြုထိုက်သော၊ ဉာဏုပ္ပါဒနာ ဒိနော-ဉာဏ်ကို ဖြစ်စေခြင်းအစရှိသော၊ အာကာရဿ- ကို၊ ဒဿနတ္ထံ- ငှါ၊ သဗ္ဗကာယပ္ပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီတိ အာဒိနာ - သော၊ နယေန- ဖြင့်၊ အနာဂတဝစနဝသေန-အနာဂတ်ဝိဘတ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပါဠိ-ကို၊ အာရောပိတာ-တင်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပဿမ္ဘယံ၊ပေ၊သိက္ခတီ-ကား၊ သြဠာရိကံ-ကြမ်းသော၊ ကာယသင်္ခါရံ-ကရဇကာယသည် ပြုစီရင်အပ်သော ထွက်လေ ဝင်သက်ကို၊ ပဿမ္ဘေန္တော ပဋိပဿမ္ဘေန္တော-ငြိမ်းစေလျက်၊ နိရောဓေန္တော-ချုပ်စေလျက်၊ ဝူပသမေ

ကာယသင်္ခါရံ။ ။အဿာသပဿာသကို"ကာယသင်္ခါရ"ဟု ခေါ်၏၊ သောဟိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနောပိ သမာနော-ထွက်သက်ဝင်သက်သည် စိတ်ကြောင့်ဖြစ်ရသော်လည်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတာယ တေန သင်္ခရီယတီတိ ကာယသင်္ခါရောတိ ဝုစ္စတိ= ခန္ဓာကိုယ် ဟူသော ကရဇကာယနှင့်စပ်၍ ဖြစ်ရသောကြောင့် (ကရဇကာယရှိမှ ထွက်သက် ဝင်သက် ဖြစ်နိုင်သောကြောင့်) ထိုကာယသည် ပြုစီမံအပ်သည့်အတွက် " ကာယ သင်္ခါရ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ "သင်္ခရီယတေတိ သင်္ခါရော၊ ကာယေန+ သင်္ခါရော ကာယ သင်္ခါရော"ဟု ပြု။ ["ကာယသင်္ခါရ ဝစီသင်္ခါရ" ဟု လာသော "ကာယသင်္ခါရ"၏ အရဠကား စေတနာကိုကောက်ယူရ၏၊ ထိုကို ဤနေရာ၌မလို။]

ပဿမ္ဘေန္တော၊ပေ၊ဝူပသမေန္တော။ ။နောက်နောက်ပုဒ်သည် ရှေးရှေးပုဒ်၏ အနက်ဖွင့်၊ ပပုဗ္ဗ သမ္ဘုဓာတ်သည် ပဋိပဿမ္ဘနအနက်ဟောတည်း၊ ထို ပဋိပဿမ္ဘန ဟူသည်လည်း(ပဋိပဿဒ္ဓိပဟာန် ဟူရာ၌ကဲ့သို့) ချုပ်စေခြင်းတည်း၊ ထို ချုပ်စေခြင်း ဟူသည်လည်း တခါထည်း ပျောက်သွားစေခြင်းမဟုတ်, သိမ်မွေ့သောအားဖြင့် ငြိမ်သက် စေခြင်းတည်း ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့်"ဝူပသမေန္တော"သာ လိုရင်းအနက်ဟု မှတ်။

ဋီကာ။ ။ပဿမ္ဘံ ပဿမ္ဘံ ပဒံပုရိမဿ ပုရိမဿ အတ္ထဝစနံ၊ တသ္မာ ပဿမ္ဘနံနာမ ဝူပသမနံ၊ တဉ္စ-ထို ငြိမ်းခြင်းကိုလည်း၊ တထာပယောဂေ အသတိ-ထို ဘာဝနာ အားထုတ်မှု ပယောဂမရှိလျှင်၊ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟဿ သြဠာရိကဿ ကာယသင်္ခါရဿ- ဖြစ်ထိုက်သော ကြမ်းသော ထွက်သက် ဝင်သက်ကို၊ ပယောဂသမ္ပတ္တိယာ-ဘာဝနာ အားထုတ်မှု ပယောဂသမ္ပတ္တိကြောင့်၊ အနုပ္ပါဒနံတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ [နဂိုရ်က ခတ်ကြမ်းကြမ်း ဖြစ်သော ထွက်သက် ဝင်သက်များ မဖြစ်တော့ဘဲ ငြိမ်သက်သော ထွက်သက် ဝင်သက် တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို " ပဿမ္ဘန " ဟု ဆိုလိုသည်။]

www.dhammaransi.com

န္တော – အထူးသဖြင့် ငြိမ်သက်စေလျက်၊ အဿသိဿာမိ- ရှိုက်အံ့၊ ပဿ သိဿာမိ–ရှူအံ့၊ ဣတိ–သို့၊ သိက္ခတိ- ၏၊ ဝါ– ၃ ပါးသောသိက္ခာကို ကျင့်၏၊ တတြ-ထို ဩဠာရိကံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿမ္ဘေန္တော အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ဧဝံ – ဤ ဆိုအပ်လတံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဩဠာရိက သုခုမတာစ – ကြမ်းကုန် သည်၏အဖြစ် သိမ်မွေ့ကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုငင်း၊ ပဿဒ္ဓိစ – ငြိမ်းငေပုံကိုငင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏၊ ဟိ – ချဲ့၊ ဣမဿဘိက္ခုနော – ၏၊ ပုဗ္ဗေ– ၌၊ အပ္ပရိဂ္ဂဟိတ ကာလေ-ကိုယ်စိတ်တို့ကို မသိမ်းဆည်းအပ်သေးရာအခါ၌၊ ကာယောစ-ကိုယ် သည်ငင်း၊ စိတ္တဥ္စ-စိတ်သည်ငင်း၊ သဒရထာ-ပူပန်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ ဩဠာရိကာ-ကြမ်းကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကာယစိတ္တာနံ-တို့၏၊ ဩဠာရိကတ္တေ- ကြမ်းကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ အဝူပသန္တေ-မငြိမ်သက်လသော်၊ အဿာသ ပဿာသာပိ – ထွက်သက် ဝင်သက်တို့သည်လည်း၊ ဩဠာရိကာ - နသည်၊ ဟောန္တိ၊ [နောက်လာမည့် သုခုမအဿာသကိုထောက်၍ " ဩဠာရိကာ " ဟု ဆိုသည်၊ ရှုရှိုး ရှုစဉ်ထက် ထူး၍မကြမ်းပါ။] ဗလဝတရာ– သာ၍ အားရှိ ထူထဲကုန်သည်၊ ဟုတ္ဂာ ပဝတ္တန္တိ၊ နာသိကာ-နှာခေါင်းသည်၊ နပ္ပဟောတိ- မလောက်၊ ဝါ-မဆန့်၊ မုခေန-ပါးစပ်ဖြင့်၊ အဿသန္တောပိ-ရှိုက်လျက်ငင်း၊ ပဿသန္တောပိ-ရှူလျက်ငင်း၊ တိဋ္ဌတိ- တည်ရ၏၊ ပန-အန္တယကား၊ ယဒါ, အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ကာယောပိ-သည်ငင်း၊ စိတ္တမ္ပိ-သည်ငင်း၊ ပရိဂ္ဂဟိတာ– သိမ်းဆည်းအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ တဒါ,တေ-ထို ထွက်သက် ဝင်သက်

အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ။ ။ကမ္မဋ္ဌာနဿ အနာရဒ္ဓကာလေ-အာနာပါန်ကမ္မဋ္ဌာန်း ကို အားမထုတ်ရာကာလ၌၊ တတောဝေ–ထိုသို့ အားမထုတ်ခြင်းကြောင့်ပင်၊ ကာယ စိတ္တာနံပိ အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ – ခန္ဓာကိုယ်နှင့် စိတ်တို့ကိုလည်း ဘာဝနာဖြင့် မသိမ်း ဆည်းအပ်ရာကာလ၌၊ မှန်၏-"နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ" ပါဠိဖြင့် ကဋ္ဌမ္မာန်း အားထုတ်သောအခါ ခန္ဓာကိုယ်ကို သိမ်းဆည်းထားရကြောင်း ပြ၏၊ " ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ " ပါဠိဖြင့် စိတ်ကို သိမ်းဆည်း ထားရကြောင်း ပြသည်။

ကာယော၊ ပေ၊ ဩဠာရိကာ။ ။ကာယောတိ-ကရဇကာယော (ဤခန္ဓာကိုယ်ကို "ကရဇကာယ"ဟု ခေါ်သည်၊) သဒရထာတိ–သပရိဠာဟာ၊ သာစ နေသံ သဒရထ တာ–ထို ကိုယ်စိတ်၏ ပူလောင်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ရခြင်းသည်လည်း၊ ဂရုဘာဝေနဝိယ- လေးလံသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ကဲ့သို့၊ ဩဠာရိကတာယ အဝိနာဘာဝိနီ- ကြမ်းတန်းသည်၏ အဖြစ်နှင့် မကင်း၊ ဣတိ အာဟ–ဩဠာရိကတာတိ၊ ဗလဝတရာတိ – သဗဟလာ, ထူလာ။

www.dhammaransi.com

တို့သည်၊ သန္တာ- ငြိမ်သက်ကုန်သည်၊ ဝူပသန္တာ – အထူးသဖြင့် ငြိမ်းကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တေသု – ထို ထွက်သက် ဝင်သက်တို့သည်၊ ဝူပသန္တေသု- ငြိမ်သက်ကုန်လသော်၊ အဿာသပဿာသာ-တို့သည်၊ သုခုမာ-ကုန်သည်၊ ဟုတွာ ပဝတ္တန္တိ၊ အတ္ထိနုခေါ-ရှိကုန်လေသလော၊ နတ္ထိနုခေါ- မရှိကုန်လေသလော၊ ဣတိ – သို့၊ ဝိစေတဗ္ဗာကာရပ္ပတ္တာ – စိစစ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

သေယျထာပိ- ကား၊ ပုရိသဿ-၏၊ [အဿာသပဿာသာ၌စပ်။] ဝါ- သည်၊ [ဌိတဿ ၌စပ်။] ဓာဝိတွာ- ပြေးပြီး၍ သော်၎င်း၊ ပဗ္ဗတာ- မှ၊ ဩရောဟိတွာ-ဆင်းပြီး၍သော်၎င်း၊ မဟာဘာရံ - ကြီးစွာသော ဝန်ထုပ်ကို၊ သီသတော-မှ၊ ဩရောပေတွာဝါ - ချပြီး၍သော်၎င်း၊ ဌိတဿ - တည်နေစဉ်၊ ဝါ- သော၊ (ပုရိသဿ- ၏၊) ဩဠာရိကာ - ကြမ်းကုန်သော၊ အဿာသ ပဿာသာ, ဟောန္တိ - နှ်၏၊ နာသိကာ နပ္ပဟောတိ၊ မုခေန အဿသန္တောပိ ပဿသန္တောပိ တိဋ္ဌတိ၊ ပန- အန္ဓယကား၊ ယဒါ, သေ (သော)-ဤယောကျ်ားသည်၊ တံပရိဿမံ - ထို ပင်ပန်းခြင်းကို၊ ဝိနောဒေတွာ - ပယ်ဖျောက်ပြီး၍၊ နှတွာစ- ရေချိုးပြီး၍၎င်း၊ ပိဝိတွာစ- ရေသောက်ပြီး၍၎င်း၊ အလ္လသာဋကံ- စိုစွပ်သော အဝတ်ကို၊ ဟဒယေ- ရင်ပတ်ပေါ်၌၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဝါ-ထား၍၊ သီတာယ—မြေသော၊ ဆာယာယ—၌၊ နိပန္နော— လျောင်းနေသည်၊ဟောတိ၊ အထ- ၌၊ အဿ- ထို ယောကျ်ား၏၊ တေ အဿာသပဿာသာ - နဂိုရ်က ကြမ်းသော ထို ထွက်သက်ဝင်သက်တို့သည်၊ သုခုမာ – သိမ်မွေ့ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊အတ္ထိနုခေါ-ရှိကုန်လေသလော၊ နတ္ထိ နုခေါ-မရှိကုန်လေသလော၊ ဣတိ ဝိစေတဗ္ဗာကာရပ္ပတ္တာ, ဟောန္တိ (သေယျထာပိ)၊ ဧဝမေဝ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ပုဗ္ဗေ ၊ပေ၊ ဝိစေတဗ္ဗာကာရပ္ပတ္တာ ဟောန္တိ၊ တံ-ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု - အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ အဿ (ဘိက္ခုနော) ပုဗ္ဗေ အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ (အဟံ) ဩဠာရိကေ ဩဠာရိကေ -

သန္တာ ဟောန္တိ။ ။စိတ်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို သိမ်းဆည်းထားသောကြောင့် အပြင်အာရုံသို့ မပြန့်လွင့်ရကား ငြိမ်သက်နေ၏၊ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်များသည် ကာယလဟုတာ မုဒုတာ ကမ္မညတာအဖြစ်သို့ ရောက်သဖြင့် ငြိမ်သက်ကြ၏၊ စိတ္တဇရုပ် ငြိမ်သက်သည်နှင့်လျော်အောင် ကြွင်းသော တိဇရုပ်များလည်း ငြိမ်သက်ရကား ခန္ဓာကိုယ်တခုလုံးပင် ငြိမ်သက်၍နေလေသည်၊ ထိုကာယ၌မှီရသော အဿာသပဿာသတို့လည်း ငြိမ်သက်ကုန်ရကား အစဉ်အတိုင်းသိမ်မွေ့ အလွန်သိမ်မွေ့ အလွန့်အလွန်သိမ်မွေ့ကြလေသည်။

www.dhammaransi.com

ကြွမ်းကုန်ကြွမ်းကုန်သော၊ ကာယသံခါရေ-တို့ကို၊ ပဿမ္ဘေဿာမိ-ငြိမ်းစေအံ့၊ ဣတိ, အာဘောဂသမန္နာဟာရမနသိကာရ ပစ္စဝေက္ခဏာ - အစစွာ နှလုံးသွင်းခြင်း, ကောင်းစွာအထပ်ထပ် နှလုံးသွင်းခြင်း , စိတ်၌ထားခြင်း, ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်းတို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ ပန - အန္တယကား၊ ပရိဂ္ဂဟိတ ကာလေ (အာဘောဂသမန္နာဟာရမနသိကာရပစ္စဝေက္ခဏာ) အတ္ထိ-နိ၏၊ တထာ (တဿာ)-ကြောင့်၊ (ဣမဿ ဘိက္ခုနော၊ပေ၊ဝိစေတဗ္ဗာကာရပ္ပတ္တာ ဟောန္တိ၊)

[နိဂုံးကို ပြလို၍ " တေနဿ ". စသည်မိန့်၊] တေန - ကြောင့်၊ အဿ (ဘိက္ခုနော)-၏၊ အပရိဂ္ဂဟိတကာလတော- ထက်၊ ပရိဂ္ဂဟိတကာလေ-၌၊ ကာယသံခါရော - သည်၊ သုခုမော - သိမ်မွေ့သည် ၊ဟောတိ၊ [သာဓကကို ပြလို၍"တေနာဟု" စသည်မိန့်။] တေန ပေါရာဏာ,သာရဒ္ဓေ၊ပေ၊သမ္ပဝတ္တ တီတိ - ဟူ၍၊ အာဟု - နိပြီ၊ [ကာယေ - ကရဇကာယသည်၎င်း၊ စိတ္တေစ - စိတ်သည်၎င်း၊ သာရဒ္ဓေ- ကိလေသာအပူနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၊ (သတိ)၊ အဓိ မတ္တံ(အဓိမတ္တော)-လွန်ကဲသော၊(ကာယသံခါရော-သည်၊)ပဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ (တနည်း) (ကာယသံခါရော - သည်၊) အဓိမတ္တံ - လွန်လွန်ကဲကဲ၊ ပဝတ္တတိ၊ ကာယမှိ-သည်၎င်း၊ (စိတ္တေစ- သည်၎င်း၊) အသာရဒ္ဓမှိ- ကိလေသာအပူနှင့် တကွ မဖြစ်လသော်၊ သုခုမံ (သုခုမော)-သိမ်မွေ့သော၊ (ကာယသံခါရော- သည်၊) သမ္ပဝတ္တတိ- ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ဖြစ်၏၊ (တနည်း) ကာယ သံခါရော, သုခုမံ-သိမ်မွေ့စွာ၊ သမ္ပဝတ္တတိ။]

အာဘောဂ၊ပေ၊ပစ္စဝေက္ခဏာ။ ။ ကာယသံခါရကို ငြိမ်းစေမည် — ဟု ပဌမ ဆင်ခြင်မှုသည် အာဘောဂ၊ ကောင်းစွာ အဘန်ဘန် စိတ်ကိုဆောင်မှု (အထပ်ထပ် ဆင်ခြင်မှု) သည် သမန္နာဟာရ၊ ထိုကဲ့သို့ ငြိမ်းစေမည်ဟူသော သဘောကိုပင် စိတ်၌ ထားမှု (နှလုံးသွင်းမှု)သည် မနသိကာရ၊ ငြိမ်းစေအံ့ ဟု ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်မှုသည် ပစ္စဝေက္ခဏာမည်၏—ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

သာရဒ္ဓေ။ ။သံ+အာ ပုဗ္ဗ ရဘဓာတ်သည် ဟိံသာ (ညှဉ်းဆဲခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ မိမိကိန်းရာသတ္တာကို ညှဉ်းဆဲတတ်သောကြောင့် ပူလောင်ခြင်းကို "အာရ ဒ္ဓ"ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် "သာရဒ္ဓေတိ— သဒရထေ, သပရိဠာဟေ"ဟု ဖွင့်သည်။ [“အသာရဒ္ဓမှိ ကာယမှိ”၌လည်း စိတ္တေပုဒ်ကို ဆောင်ယူ၍ အနက်ပေးပါ။]

အဓိမတ္တံ။ ။ဗလဝံ ဩဠာရိကံ၊ ကာယသံခါရောကို ငဲ့၍“အဓိမတ္တော”ဟု ဆိုသင့် သော်လည်း လိင်္ဂဝိပလ္လာသနည်းအားဖြင့်“အဓိမတ္တံ”ဟု နပုလ္လိန်ဆိုသည်၊ တနည်း— အဓိမတ္တံကို ပဝတ္တတိ၏ ကြိယာဝိသေသန ဟု ကြံ။ [ကြိယာဝိသေသနမှန်လျှင် နပုလ္လိန် ဒုတိယန္တသာ များ၏။] သုခုမံ၌လည်း ဤသို့ ၂ နည်း ရနိုင်သည်။

www.dhammaransi.com

ပရိဂ္ဂဟေပိ–ကာယစိတ္တတို့ကို သိမ်းဆည်းအပ်ရာ အခါ၌လည်း၊ (ကာယသံခါရော) ဩဠာရိကော– ကြမ်းသေး၏၊ ["ကာယသံခါရော"ကို နေ့ံနေ့ံဝါကျများ ၌လည်း ထည့်၍ပေးပါ။] ပဌမဇ္ဈာနူပစာရေ – ပဌမ ဈာန်၏ဥပစာရခဏ၌၊ သုခုမော – သိမ်မွေ့၏၊ တသ္မိမ္ပိ – ထို ပဌမဈာန်၏ ဥပစာရခဏ၌လည်း၊ ဩဠာရိကော– ၏၊ ပဌမဇ္ဈာနေ – ပဌမဈာန်၌၊ သုခုမော– ၏၊ ပဌမဇ္ဈာနေစ – ၌ငှင်း၊ ဒုတိယဇ္ဈာနူပစာရေစ - ၌ငှင်း၊ ဩဠာရိကော - ၏၊ ဒုတိယဇ္ဈာနေ-၌၊ သုခုမော– ၏၊ ဒုတိယဇ္ဈာနေ– ၌ငှင်း၊ တတိယဇ္ဈာနူပစာရေစ–၌ငှင်း၊ ဩဠာရိကော၊ တတိယဇ္ဈာနေ-၌၊ သုခုမော၊ တတိယဇ္ဈာနေစ-၌ငှင်း၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနူပစာရေစ-၌ငှင်း၊ ဩဠာရိကော၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ-၌၊ အတိသုခုမော – အလွန်သိမ်မွေ့၏၊ ဝါ - သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်ကို လွန်သွား၏၊ အပ္ပဝတ္တိမေဝ - မဖြစ်ခြင်းသို့သာ၊ ပါပုဏာတိ - ရောက်တော့၏၊ ဣဒံ - ဤ

ပရိဂ္ဂဟေပိ ဩဠာရိကော ။ ။ ရှေ့၌ "အပရိဂ္ဂဟိတကာလဝယ် ရှိုက်သက်ရှူသက်တို့ ဩဠာရိကဖြစ်၍, ပရိဂ္ဂဟိတကာလဝယ် သုခုမဖြစ်ကြ၏"ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ဤ၌ "ပရိဂ္ဂဟေပိ ဩဠာရိကော"ဟု ဆိုပြန်သောကြောင့် "ဩဠာရိက–သုခုမ"အမည်သည် အချင်းချင်း ထောက်ဆ၍ ရအပ်သော အမည်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏၊ ထို့ကြောင့် "ဩဠာရိက"ဟု ဆိုရာ၌ "အထူးကြမ်းတန်းသည်"ဟု မမှတ်ရ၊ နေ့ံနောက် ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ရာအခါကို ထောက်ဆ၍ ရှေးရှေး အားမထုတ်မီငှင်း, အားထုတ်စ၌ငှင်း, "ဩဠာရိကဟု ဆိုသည်"ဟု မှတ်ရမည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်စ၌ အရှူအရှိုက်ကို နဂိုရ်ရှူမြဲ ရှိုက်မြဲအတိုင်းသာ ဖြစ်စေရမည်၊ "တမင်လာ ကြမ်းတန်းလာအောင် ပြုပြင်၍မရှူ မရှိုက်ရ" ဟု မှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။ရှေးပါဠိတော်နိဿယတို့၌ "ဩဠာရိကံ–အရှူအရှိုက် ပြင်းသဖြင့် ရုံ့ရင်းသော"ဟု အနက်ပေးကြ၏၊ ထို အနက်ပေးပုံသည် သန္နောစေဝ အဖွင့်၌ "အားထုတ်စအခါမှ စ၍ သိမ်မွေ့၏"ဟူသောစကားနှင့် ဆန့်ကျင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်စ၌ တမင်လာပြင်းအောင် ရှူရှိုက်ရမည်"ဟု မမှတ်ရ။

ပဌမ၊ပေ၊ပစာရေစ။ ။ပဌမဈာန်အခိုက်၌ ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သမာဓိစိတ်ထက် ဒုတိယဈာနဝီထိသို့ မရောက်မီ ရှေ့ဥပစာရခဏ၌ ကာမာဝစရသမာဓိ စိတ်သည် ပို၍မထက်သေး၊ ကိလေသာနီဝရဏတို့မှ ဝေးကွာပုံချင်း တူနေသေး၏၊ သို့အတွက် ထိုစိတ် ၂ မျိုးကြောင့်ဖြစ်သော ထွက်သက်ဝင်သက်ကို ဩဠာရိကချင်း ထပ်တူဆိုထားသည်၊ နောက်ဈာန်နှင့် ဥပစာရတို့၌လည်း နည်းတူ။

အတိသုခုမော ။ ။ အညတ္ထ လဗ္ဘမာနော ကာယသံခါရော – ရှေ့ဈာန်၌ငှင်း, ရှေ့ဈာန်၏ဥပစာတို့၌ငှင်း ရအပ်သော ကာယသံခါရသည်၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ-၌၊ အတိက္ကန္တ သုခုမော–သုခုမအဖြစ်ကိုပင် လွန်သွား၏။ [အတိကို "အတိက္ကန္တ"ဟု ဖွင့်၏၊ သုခုမအဖြစ်ပင် မရှိတော့–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "အပ္ပဝတ္တိမေဝ ပါပုဏာတိ" ဟု မိန့်သည်။]

www.dhammaransi.com

ဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ - မဇ္ဈိမဘာဏကထေရ် တို့၏ ဝါဒမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဒီဃ ဘာဏက သံယုတ္တဘာဏကာနံ - ဒီဃနိကာယ်ကို ရွတ်အံကုန်သော ထေရ်, သံယုတ္တနိကာယ်ကို ရွတ်အံကုန်သော ထေရ်တို့၏၊ မတံ- အလိုတည်း၊ ပန- ဝါဒနှင့်ရကား၊ မဇ္ဈိမဘာဏကာ - မဇ္ဈိမနိကာယ်ကို ရွတ်အံကုန်သော ထေရ်တို့သည်၊ ဝါ – မဇ္ဈိမနိကာယ်ဆောင် ထေရ်တို့သည်၊ ပဌမဇ္ဈာနေ- ၌၊ သြဠာရိကော၊ ဒုတိယဇ္ဈာနူပစာရေ-၌၊ သုခုမော- ၏၊ ဣတိဝေံ- ဤသို့ အစ ရှိသည်ဖြင့်၊ ဟေဋ္ဌိမဟေဋ္ဌိမဇ္ဈာနတော- အောက်အောက်ဈာန်ထက်၊ ဥပရူပရိ ဇ္ဈာနူပစာရေပိ - အထက်အထက်ဈာန်၏ ဥပစာရခဏ၌လည်း၊ သုခုမတရံ- သာ၍သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (ဘာဝပ္ပဓာန)၊ ဣစ္ဆန္တိ၊ ပန – ဆက်၊ သဗ္ဗေသံယေဝ–အလုံးစုံသော ထေရ် တို့၏ပင်၊ (ဒီဃ, သံယုတ္တ, မဇ္ဈိမဘာဏက ထေရ်တို့၏ပင်၊) မတေန - အလိုအားဖြင့်၊ အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ– ၌၊ ပဝတ္တကာယသင်္ခါရော- ဖြစ်သော ကာယသင်္ခါရသည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတကာလေ– ၌၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ - ငြိမ်း၏၊ ပရိဂ္ဂဟိတကာလေ - ၌၊ ပဝတ္တကာယသင်္ခါရော-

မဇ္ဈိမ၊ပေ၊ဣစ္ဆန္တိ။ ။မဇ္ဈိမနိကာယ်ဆောင် ထေရ်တို့သည် “ပဌမဈာန်အခိုက်၌ အဿာသ ပဿာသတို့ သြဠာရိကဖြစ်၍ ဒုတိယဈာန်၏ ဥပစာအခိုက်၌ သုခုမဖြစ်၏” ဟု ဆိုရာ၌ သမာပတ်ရှစ်ပါးလုံး ရပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ တပါးပြီးတပါး ဆက်၍ဆက်၍ ဝင်စားရာကာလကိုရင်း, တထိုင်တည်းဖြင့် သမာပတ်ရှစ်ပါးကို ဆက်၍ရသော ပုဂ္ဂိုလ် ကိုရင်း ရည်ရွယ်၍ဆိုကြသည်၊ ထိုသို့ ဝင်စားရာဝယ် တဆင့်ထက် တဆင့် သိမ်မွေ့ သွားရကား ရှေ့ဈာန်ခဏထက် နောက်ဈာန်၏ ဥပစာခဏ၌ သာ၍ သိမ်မွေ့၏။

တနည်း။ ။“ဒုတိယဈာနူပစာရေ” ဟူရာ၌ ဒုတိယဈာန်ဇောနှင့် တဆက်ထည်း နေသောပရိကမ်, ဥပစာ, အနုလုံဇောတို့ကို ရည်ရွယ်၍ဆိုကြသည်၊ ထို ဥပစာအခိုက် ၌ကား ဒုတိဈာန်အခိုက်နှင့် သဘောတူပင်ဖြစ်၍ ပဌမဈာန်အခိုက်ထက်ပို၍ သိမ်မွေ့စရာ ရှိပေသည်၊ ဤနည်းအတိုင်းယူလျှင် ဒီဃ – သံယုတ္တဘာဏကတို့၏ ဝါဒနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်စရာမရှိ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–ထို ဘာဏကထေရ်တို့က (ကောဝဋ္ဌန– မနေဘဒွါရာဝဇ္ဇန်း တခုထည်းဖြင့်ပြီးသော) ဈာနဝီထိ တဝီထိမှာပါသော ဥပစာကို မရည်ရွယ်ကြ, ဈာန်မရမီ ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော ဥပစာခဏကို ရည်ရွယ်ကြသောကြောင့် တည်း။ [ဋီကာ။]

သဒိသူပစာ။ ။အပရိဂ္ဂဟိတကာလ၌ဖြစ်သော ကာယသင်္ခါရသည် ထိုကာလ၌ပင် ချုပ်လေပြီ၊ ပရိဂ္ဂဟိတကာလ၌ ကာယသင်္ခါရကား နောက်ထပ်ဖြစ်သော ကာယ သင်္ခါရတည်း၊ သို့သော် ဖြစ်စဉ်အားဖြင့် တူနေသောကြောင့် သဒိသူပစာ (ကေသန္တာန နည်း) အားဖြင့် “ အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ ပဝတ္တကာယသင်္ခါရော ပရိဂ္ဂဟိတကာလေ ပဋိပဿမ္ဘတိ–အပရိဂ္ဂဟိတ ကာလ၌ဖြစ်သော ကာယသင်္ခါရသည် ပရိဂ္ဂဟိတကာလ၌ ငြိမ်း၏”ဟု ဆိုထားသည်။ [အပရိဂ္ဂဟိတ ၊ပေ၊ ဣဒံ သဒိသသန္တာနတာယ ဝုတ္တံ။]

www.dhammaransi.com

သည်၊ ပဌမဇ္ဈာနူပစာရေ - ၌ ၊ပေ၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနူပစာရေ – ၌၊ ပဝတ္တကာယ
သင်္ခါရော–သည်၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ- ၌၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ- ၏၊ အယံ - ဤ ဆိုအပ်
ပြီးကား၊ တာဝ – ဝိပဿနာမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ– သော၊) သမထေ-
သမထ၌၊ နယော–သိကြောင်းနည်းတည်း။

ပန - ကား၊ ဝိပဿနာယံ - ဝိပဿနာနည်း၌၊ အပရိဂ္ဂဟေ- မဟာဘုတ်
တို့ကို မသိမ်းဆည်းအပ်သေးရာအခါ၌၊ ပဝတ္တော- သော၊ ကာယသင်္ခါရော-
သည်၊ ဩဠာရိကော–၏၊ မဟာဘူတပရိဂ္ဂဟေ-မဟာဘုတ်တို့ကို သိမ်းဆည်း
အပ်ရာအခါ၌၊ သုခုမော - ၏၊ [မဟာဘုတ်ကိုစ၍ သိမ်းဆည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်
အတွက်ဆိုသည်၊ ဥပါဒါရုပ်ကိုစ၍ သိမ်းဆည်းလျှင် " ဥပါဒါရူပ ပရိဂ္ဂဟေ
သုခုမော " ဟု ဆိုရမည်။] သောပိ – ထို ကာယသင်္ခါရသည်လည်း၊ ဩဠာ
ရိကော-၏၊ ဥပါဒါရူပ ပရိဂ္ဂဟေ-၌၊ သုခုမော-၏၊ သောပိ-ထို ကာယသင်္ခါရ
သည်လည်း၊ ဩဠာရိကော – ၏၊ သကလရူပ ပရိဂ္ဂဟေ – အလုံးစုံသော
မဟာဘုတ်ရုပ် ဥပါဒါရုပ်တို့ကို သိမ်းဆည်းအပ်ရာအခါ၌၊ သုခုမော၊ သောပိ-
ထို ကာယသင်္ခါရသည်လည်း၊ ဩဠာရိကော – ၏၊ အရူပ ပရိဂ္ဂဟေ – နာမ်
တရားတို့ကို သိမ်းဆည်းအပ်ရာအခါ၌၊ သုခုမော၊ သောပိ (ကာယသင်္ခါရော)
ဩဠာရိကော၊ ရူပါရူပ ပရိဂ္ဂဟေ–ရုပ် နာမ်တို့ကို သိမ်းဆည်းအပ်ရာအခါ၌၊
သုခုမော၊ သောပိ (ကာယသင်္ခါရော) ဩဠာရိကော၊ ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟေ–
ရုပ် နာမ်တို့၏ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းအပ်ရာအခါ၌၊ သုခုမော၊ သော
(ကာယသင်္ခါရော)ဩဠာရိကော၊ သပ္ပစ္စယနာမရူပ ပရိဂ္ဂဟေ-အကြောင်းနှင့်
တကွဖြစ်သော နာမ် ရုပ်တို့ကို သိမ်းဆည်းအပ်ရာအခါ၌၊ သုခုမော၊ သောပိ
(ကာယသင်္ခါရော)ဩဠာရိကော၊ လက္ခဏာရမဏိကဝိပဿနာယ-အနိစ္စတာ
စသောလက္ခဏာလျှင် အာရုံရှိသောဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်ရာအခါ၌၊ သုခုမော၊
သောပိ(ကာယသင်္ခါရော)ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာယ-အားနည်းသော ဝိပဿနာဉာဏ်
ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဩဠာရိကော၊ ဗလဝ ဝိပဿနာယ - အားရှိသောဝိပဿနာ
ဉာဏ်ဖြစ်ရာအခါ၌၊ သုခုမော၊ တတ္ထ-ထိုဝိပဿနာနည်း၌၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးသမထ

လက္ခဏာရမဏိကာယ။ ။ကလာပသမ္မသနနည်းအားဖြင့် တေဘူမကသင်္ခါရ
အပေါင်းကို အနိစ္စစသည်ဖြင့် အာရုံပြုသော ဝိပဿနာကို " လက္ခဏာရမဏိကာ "
ဟု ဆိုသည်။ [လက္ခဏာရမဏိကာတိ ကလာပသမ္မသနံအာဟ။] နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ မှ
စ၍ ဗလဝဝိပဿနာဖြစ်၏၊ ထိုမရောက်မီ သမ္မသန, ဥဒယဗ္ဗယ, ဘင်္ဂ, ဘယ, အာဒီ
နဝါနုပဿနာကို ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာ – ဟု ဆိုသည်။ [နိဗ္ဗိဒါနုပဿနတော ပဋ္ဌာယ
ဗလဝဝိပဿနာ၊ တတော ဩရံ ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာ။]

www.dhammaransi.com

နည်း၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ – ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပုရိမသာ ပုရိမသာ–ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော ကာယသင်္ခါရ၏၊ ပစ္ဆိမေန ပစ္ဆိမေန–နောက် နောက်ဖြစ်သော သိမ်းဆည်းမှုကြောင့်၊ ပဿဒ္ဓိ–ငြိမ်းခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ [" တဗြဲ ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ " ဟူသော မူလစကားကို နိဂုံးအုပ်လို၍ ဝေမေတ္တ စသည်မိန့်။] ဧဝံ– ဤသို့၊ ဝါ– ဤဆိုအပ်သောနည်းဖြင့်၊ ဩ– ဤ ဩဠာရိကံ ကာယသင်္ခါရံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဩဠာရိကသုခုမတာစ; ပဿဒ္ဓိစ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန–ဆက်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ – ၌၊ အဿ – ထို ဩဠာရိကံ ကာယသင်္ခါရံ အစရှိသော စကားရပ်၏၊ စောဒနာ သောဓနာဟိ–စောဒနသောဓနာတို့နှင့်၊ ဝါ–အမေး အဖြေတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ – ကွ၊ ဧဝံ – ဤ ဆိုအပ်လတ့်သော နည်းဖြင့်၊ အတ္ထော–ကို၊(ဓမ္မသေနာပတိနာ)၊ ဝုတ္တော–ပြီ၊(ကိံ)၊["ကထံ ပဿမ္ဘယံမှ သတိပဋ္ဌာန ဘာဝနာတိ " တိုင်အောင် စကားရပ်သည် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိ တော်တည်း။] ကထံ–အဘယ်အပြားအားဖြင့်၊ ဝါ–အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ကာယ သင်္ခါရံ – ကို၊ ပဿမ္ဘယံ–ငြိမ်းစေလျက်၊ အဿသိဿာမိ–အံ့၊ပေ၊ ပဿ သိဿာမိ–အံ့၊ ဣတိ, သိက္ခတိ – နည်း၊ ကာယသင်္ခါရာ–တို့သည်၊ ကတမေ– တို့နည်း၊ ဒီဃံ အဿာသာ – ဒီဃံ ဟု ဟောတော်မူအပ်သော ထွက်သက် ဟူကုန်သော၊(တနည်း)၊ ဒီဃံ–ရှည်စွာ၊ အဿာသာ– ရှိုက်ခြင်းဟူကုန်သော၊ ကာယိကာ–ရူပကာယ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ [ရူပကာယေ+ဘဝါ၊] ဧတေဓမ္မာ– ဤတရားတို့သည်၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓါ–ကိုယ်၌ စပ်ကုန်သည်၊[ကာယသန္နိဿိတာ။] (ဟုတ္ဝာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊) ကာယသင်္ခါရာ–တို့တည်း၊[ဤစကားဖြင့် ကာယ သင်္ခါရ၏သရုပ်ကိုပြ၏၊]တေကာယသင်္ခါရေ–တို့ကို၊ပဿမ္ဘေန္တော–စေလျက်၊ နိရောဓေန္တော – လျက်၊ ဝူပသမေန္တော – အထူးသဖြင့် ငြိမ်သက်စေလျက်၊ သိက္ခတိ – ၏၊ ဒီဃံပဿာသာ – ဒီဃံ ဟု ဟောတော်မူအပ်သော ဝင်သက်

ပုဗ္ဗ ဝုတ္တနယေန ။ ။ အပရိဂ္ဂဟိတကာလေတိ အာဒိနာ သမထနယေ ဝုတ္တ နယေန၊–အရိဂ္ဂဟေ ပဝတ္တော ကာယသင်္ခါရော မဟာဘူတပရိဂ္ဂဟေ ပဋိပဿမ္ဘတီတိ အာဒိနာ ဝိပဿနာနယေပိ ပဋိပဿဒ္ဓိ ယောဇေတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကတမေ ကာယသင်္ခါရာ။ ။"ကထံ၊ပေ၊ သိက္ခတိ"ဝါကျဖြင့်"အဘယ်အပြား အားဖြင့် ကာယသင်္ခါရ ငြိမ်းသနည်း၊ အဘယ်နည်းဖြင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ ကျင့်ခြင်း ဖြစ်သနည်း"ဟု ပုစ္ဆာထုတ်ပြီးလျှင် ကာယသင်္ခါရတို့ကို သရုပ်သကောင်အားဖြင့်၎င်း, ဩဠာရိက သုခုမအားဖြင့်၎င်း , ဝူပသမအားဖြင့်၎င်း, (ဣတိ ကိရိယာသော) အမေး အဖြေအားဖြင့်၎င်း ပြခြင်းငှါ"ကတမေ ကာယသင်္ခါရာ"စသည်ကို မိန့်သည်။

www.dhammaransi.com

ဟူကုန်သော၊(တနည်း)ဒီဃံ-စွာ၊ ပဿသာသာ- ရှူခြင်းဟူကုန်သော၊ ကာယိကာ-န်သော၊ တေဓမ္မာ - တို့သည်၊ [ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓါ၊ပေ၊ သိက္ခတိ - တို့ကိုဖေါ်၍ ပေးပါ။] ရဿံ အဿာသာ – ရဿံ ဟု ဟောတော်မူအပ်သော ထွက်သက် ဟူကုန်သော၊ (တနည်း) ရဿံ - တိုစွာ၊ အဿာသာ - ရှိုက်ခြင်း ဟူကုန်သော၊ပေ၊ရဿံပဿာသာ-န်သော၊(တနည်း)ရဿံ-စွာ၊ပဿာသာ-န်သော ၊ပေ၊ သဗ္ဗကာယပ္ပဋိသံဝေဒီ အဿာသာ - အလုံးစုံသော ထွက်သက် အပေါင်း၏ အစ အလယ် အဆုံးကို အသီးအသီး ကောင်းစွာ သိလေ့ရှိသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ထွက်သက် ဟူကုန်သော ၊ ပေ ၊ သဗ္ဗကာယပ္ပဋိသံဝေဒီ ပဿာသာ - အလုံးစုံသော ဝင်သက် အပေါင်း၏ အစ အလယ် အဆုံးကို အသီးအသီး ကောင်းစွာ သိလေ့ရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝင်သက်ဟူကုန်သော၊ ကာယိကာ—ကုန်သော၊ပေ၊ဝူပသမေန္တော—လျက်၊ သိက္ခတိ။

ယထာရူပေဟိ – အကြင်သို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ကာယသင်္ခါရေဟိ– ကြမ်းသော ကာယသင်္ခါရ တို့ဖြင့်၊ [ဩဠာရိကေဟိ ကာယသင်္ခါရေဟိ။] ကာယဿ-ကရဇကာယ၏၊ယာအာနမနာ-အကြင်ရှေးရှုညွတ်ခြင်းသည်ငင်း၊ ဝါ-အကြင် ရှေ့သို့ညွတ်ခြင်းသည်ငင်း၊ (ယာ) ဝိနမနာ- အကြင် အသီးအသီး ဘေးသို့ ညွတ်ခြင်းသည်ငင်း၊ (ယာ)သန္နမနာ - အကြင် ပတ်ပတ်လည် ညွတ်ခြင်းသည်ငင်း၊ ဝါ-အကြင် ကောင်းစွာညွတ်ခြင်းသည်ငင်း၊(ယာ)ပဏာမနာ- အကြင် နောက်သို့ ညွတ်ခြင်းသည်ငင်း၊(ယာ) ဣဉ္ဇနာ–အကြင် ရှေ့သို့ လှုပ်ခြင်း

ပဿမ္ဘေန္တော ။ ။ ဩဠာရိကောဠာရိကံ ပဿမ္ဘေန္တော၊ သေသပဒဒွယံ (နိရောဓေန္တော ဝူပသမေန္တော ၂ ပါး) တဿေဝ ဝေဝစနံ၊ ဩဠာရိကံ ဟိ ကာယသင်္ခါရံ အဝူပသန္တသဘာဝံ(ငြိမ်သက်ခြင်းသဘောမရှိသော ဩဠာရိက ကာယသင်္ခါရကို) သန္တိသီဒါပေန္တော (ငြိမ်သက်စွာတည်နေစေသော ယောဂီကို) ပဿမ္ဘေန္တောတိ ဝုစ္စတိ၊ အနုပ္ပါဒနိရောဓံ ပါပေန္တော (ထို ဩဠာရိကကာယသင်္ခါရကို နောက်တဘန် မဖြစ်သောချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်စေသူကို) နိရောဓေန္တောတိ၊ သုဋ္ဌုသန္တသဘာဝံ နယန္တော (ကို) ဝူပသမေန္တောတိ (ဝုစ္စတိ)။

အာနမနာစသည်။ ။အာနမနာတိ-အဘိမုခေန ကာယဿ နမနာ၊ ဝိနမနာတိ- ဝိသုံဝိသုံ ပဿတော နမနာ၊ သန္နမနာတိ—သမန္တတော သုဋ္ဌု(ဝါ) နမနာ၊ ပဏာမနာတိ- ပစ္ဆတော နမနာ၊ ဣဉ္ဇနာဒီနိ အာနမနာဒီနံ ဝေဝစနာနိ၊ အဓိမတ္တာနိဝါ အဘိမုခစလနာဒီနိ အာနမနာဒယော၊ မန္ဒာနိ ဣဉ္ဇနာဒယော။ [ပဌမနည်းအလို အာနမနာ စသည်နှင့် ဣဉ္ဇနာစသည်တို့သည် အနက်တူ၏၊ ဒုတိယနည်းအလို အာနမနစသည်က နေရာရွေ့အောင် လွန်ကဲသော လှုပ်ရှားခြင်း စသည်ဖြစ်၍ , ဣဉ္ဇန စသည်က နေရာ မရွေ့ဘဲ သိမ်မွေ့သောလှုပ်ရှားခြင်း စသည်အားဖြင့် ထူးခြား၏။]

www.dhammaransi.com

သည်၎င်း၊(ယာ)ဖန္ဒနာ–အကြင် ဘေးသို့ လှုပ်ခြင်းသည်၎င်း၊(ယာ)စလနာ–အကြင် ပတ်ပတ်လည် လှုပ်ခြင်းသည်၎င်း၊ (ယာ)ကမ္ပနာ–အကြင် နောက်သို့ လှုပ်ခြင်းသည်၎င်း၊ (အတ္ထိ)၊ (တထာရူပံ–သော၊ တေသံ အာနမနာဒီနံ–ထို အာနမန အစရှိသည်တို့၏၊ ကာရဏဘူတံ – အကြောင်း ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊) ကာယသင်္ခါရံ-ကြမ်းသောကာယသင်္ခါရကို၊ ပဿမ္ဘယံ–ငြိမ်သက်စေလျက်၊ အဿသိဿာမိ–ရှိုက်အံ့၊ ဣတိ သိက္ခတိ၊ ကာယသင်္ခါရံ – ကို၊ ပဿမ္ဘယံ, ပဿသိဿာမိ-ရှူအံ့၊ ဣတိ သိက္ခတိ၊ ယထာရူပေဟိ- န်သော၊ ကာယသင်္ခါရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ကာယဿ-၏၊ ယာ နအာနမနာ–အကြင် ရှေ့သို့ မညွတ်ခြင်းသည်၎င်း၊(ယာ) နဝိနမနာ- အကြင် အသီးအသီး ဘေးသို့ မညွတ်ခြင်းသည်၎င်း၊ (ယာ) န သန္နမနာ–သည်၎င်း၊ (ယာ) န ပဏာမနာ- သည်၎င်း၊ (ယာ) အနိဉ္ဇနာ- အကြင် ရှေ့သို့ မလှုပ်ခြင်းသည်၎င်း၊ (ယာ)အဖန္ဒနာ-သည်၎င်း၊ (ယာ) အစလနာ-သည်၎င်း၊ (ယာ)အကမ္ပနာ-သည်၎င်း၊ (အတ္ထိ)၊(တထာရူပံ-သော၊ တေသံ နာနမနာဒီနံ- ထို န အာနမန အစရှိသည်တို့၏၊ ကာရဏဘူတံ၊) သန္တံ, သုခုမံ, ကာယသင်္ခါရံ – ကို၊ ပဿမ္ဘယံ- လျက်၊ပေ၊သိက္ခတိ။

ဣတိ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်၊ ကာယသင်္ခါရံ - သန္တ သုခုမ ဖြစ်သော ကာယသင်္ခါရကို၊ ပဿမ္ဘယံ-ငြိမ်သက်စေလျက်၊ အဿသိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ- သို့၊ ကိရ သိက္ခတိ- အကယ်၍ကျင့်အံ့၊ ကာယသင်္ခါရံ ပဿမ္ဘယံ,

ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ။ ။ တထာရူပံ အာနမနာဒီနံ ကာရဏဘူတံ ဩဠာရိကံ ကာယသင်္ခါရံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေန္တော၊ [ယထာရူပေဟိ-ဟု ရှိခဲ့သောကြောင့် “တထာရူပံ” ဟု ထည့်သည်၊ ကေဝုစ်ထားခြင်းမှာ ကာယသင်္ခါရချင်း တူသောကြောင့် သာမညနိဒ္ဒေသနည်းအားဖြင့် ထားခြင်းတည်း။]

သန္တံ သုခုမံ ။ ။ ယထာရူပေဟိ ကာယသင်္ခါရေဟိ ကာယဿ အပရိဖန္ဒန ဟေတူဟိ အာနမနာဒယော နဟောန္တိ၊ တထာရူပံ ဒရထာဘာဝတော သန္တံ၊ အနောဠာရိကတာယ သုခုမံ၊ [ဤ၌လည်း ကေဝုစ်ထားခြင်းမှာ သာမညနိဒ္ဒေသနည်းတည်း၊ တနည်း–ရှေးရှေး သိမ်မွေ့ပြီး ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေပြီးနောက် အဆုံးသတ် ငြိမ်းစေရမည့် ကာယသင်္ခါရကို ရည်ရွယ်၍ “ကာယသင်္ခါရံ” ဟု ကေဝုစ်ထားသည်။]

ဣတိ ကိရ ၊ ပေ ၊ ဧဝံ သန္တေ ။ ။ ဣတီတိအာဒိ စောဒကဝစနံ (ဝုဋ္ဌဟန္တိပိ–တိုင်အောင် စောဒက၏ စကား)၊ ဣတီတိ ပကာရတ္ထေ နိပါတော၊ ကိရာတိ– အရုစိ သံသူစနေ၊ ဧဝံ စေတိ အတ္ထော (ဤ ဖွင့်အပ်ပြီးသောအပြားအားဖြင့် အလွန်သိမ်မွေ့သော အဿာသ ပဿာသကိုသော်မှ အကယ်၍ ငြိမ်းစေအံ့–ဟု အနက်မှတ်)၊ ဧဝံ သန္တေတိ–ဧဝံ သတိ၊ တယာ ဝုတ္တာကာရေ လဗ္ဘမာနေ– အသင် ဆိုအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာကို ရအပ်လျှင် (အလွန်သိမ်မွေ့သော အဿာသကိုသော်မှငြိမ်းစေလျှင်)။

www.dhammaransi.com

ပဿသိဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ, ကိရ သိက္ခတိ- အံ့၊ ဧဝံသန္တေ- ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ ဝါတူပလဒ္ဓိယာစ-ထွက်သက် ဝင်သက် လေကို ရခြင်းကိုလည်း၊ [စသဒ္ဒါဖြင့် ထွက်သက်ဝင်သက် လေကို အာရုံပြုသော စိတ်ကို ဆည်းယူသည်။] ပဘာဝ နာ– အပြားအားဖြင့် ဖြစ်စေခြင်းသည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်တော့သည် မဟုတ် လော၊ အဿာသပဿာသာနဉ္စ - တို့ကိုလည်း၊ ပဘာဝနာ, န ဟောတိ- လော၊ အာနာပါနဿတိယာစ – အာနာပါနလျှင် အာရုံရှိသော သတိကို လည်း၊ပေ၊အာနာပါနဿတိသမာဓိဿစ- အာနာပါနဿတိနှင့်ယှဉ်သော သမာဓိကိုလည်း၊ ပဘာဝနာ, န ဟောတိ – လော၊ တံ စ သမာပတ္တိံ – ထို အာနာပါနဿတိသမာဓိဟူသော ဈာန်သမာပတ်ကိုလည်း၊ ["နံ" အနက် မရှိ။] ပဏ္ဍိတာ-တို့သည်၊ န သမာပဇ္ဇန္တိပိ-ဝင်လည်း မဝင်စားနိုင်ကုန်တော့ သည် မဟုတ်လော၊ န ဝုဋ္ဌဟန္တိပိ-ထို သမာပတ်မှ ထလည်း မထနိုင်ကုန်တော့ သည် မဟုတ်ပါလော၊(ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊) ဣတိ-ဤ ငါ ဆိုအပ် တိုင်းသော အပြားအားဖြင့် ကာယသင်္ခါရံ-ကို၊ ပဿမ္ဘယံ - လျက်၊ အဿ သိဿာမိ၊ပေ၊ပဿသိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ,ကိရသိက္ခတိ-အံ့၊ ဧဝံ သန္တေ ဝါတူပ လဒ္ဓိယာစ ပဘာဝနာ , ဟော တိ - ဖြစ်နိုင်၏၊ အဿာသ ပဿာသာနဉ္စ-

ဝါတူပလဒ္ဓိယာစ ။ ။ဝါတဿ ဥပလဒ္ဓိယာ၊ စသဒ္ဒေါ သမုစ္စယတ္ထော၊ "ထို အဿာသ ပဿာသတို့ကို ငြိမ်းစေလို့ရှိလျှင် အဿာသ ပဿာသကို အာရုံပြုသော စိတ်ကိုလည်း မဖြစ်စေနိုင်"ဟု ဆည်းခြင်း အနက်ရှိ၏။

အဿာသ ပဿာသာနဉ္စ စသည်။ ။ဩဠာရိက အဿာသ စသည်ကို ငြိမ်းစေ ပြီးနေ၍ သုခုမအဿာသ စသည်ကို ငြိမ်းစေလို့ရှိလျှင် အဿာသ စသည်ကိုဖြစ်စေခြင်း လည်း မဖြစ်နိုင်တော့၊ သို့ဖြစ်လျှင် အာနာပါနကို အာရုံပြုသောသတိကိုလည်းမဖြစ်စေ နိုင်တော့၊ ထိုသတိနှင့်ယှဉ်သောသမာဓိလည်း မဖြစ်စေနိုင်တော့၊ ထိုအာနာပါနဿတိ သမာဓိဟူသော ဈာန်သမာပတ်ကို ပညာရှိတို့ ဝင်လည်း မဝင်စားနိုင်, ထိုမှ ထလည်း မထနိုင်တော့၊ ဤသို့လျှင် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်သည် အဿာသစသည်တို့ လုံးဝမဖြစ်အောင် ငြိမ်းခြင်းကို "ပဿမ္ဘန"ဟု ယူဆ၍ စောဒနာသည်။

နောက် ဣတိ ကိရ ။ ။ အဖြေစကားတည်း၊ ကိရာတိ– ယဒီတိဧတဿ အတ္ထေ နိပါတော၊ ဣတိ ကိရ သိက္ခတိကို"မယာ ဝုတ္တာကာရေန ယဒိသိက္ခတိ—ပရိဟာရ်ဆရာ (ငါ) ဆိုတိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အကယ်၍ကျင့်အံ့"ဟု ဋီကာဖွင့်၏။

ဧဝံသန္တေ၊ပေ၊ပဘာဝနာ။ ။ဧဝံ ပဿမ္ဘနေ သတိ၊ယဒိပိ ဩဠာရိကာ ကာယ သင်္ခါရာ ပဋိပဿမ္ဘန္တိ၊ သုခုမာ ပန အတ္ထေဝ၊တိ၊ အနုက္ကမေန ပရမသုခုမပ္ပတ္တာဿ ဝသေန နိမိတ္တုပ္ပတ္တိယာ (ကြောင့်) ၊အာနာပါနဿတိယာ , အာနာပါနဿတိ သမာဓိဿစ ဘာဝနာ ဣစ္ဆတေ။

www.dhammaransi.com

တို့ကိုလည်း၊ ပေ၊ တံစသမာပတ္တိံ-ကိုလည်း၊ ပဏ္ဍိတာ-တို့သည်၊ သမာပဇ္ဇန္တိပိ-ဝင်လည်း ဝင်စားနိုင်ကုန်၏၊ ဝုဋ္ဌဟန္တိပိ-ထိုသမာပတ်မှ ထလည်းထနိုင်ကုန်၏။

ယထာ – အကြင် အကြင် ဆိုအပ်တိုင်းသော အစီအရင်ကို၊ ကထံ၀ိယ– အဘယ်ကဲ့သို့၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-မှတ်ထိုက်သနည်း၊) သေယျထာပိ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ ကံသေ – ကြေးခွက်ကို၊ အာကောဋိတေ – တီးခေါက်အပ်သော်၊ ပဌမံ- စွာ၊ ဩဠာရိကာ–ကြမ်းကုန်သော၊ သဒ္ဒါ–အသံတို့သည်၊ ပဝတ္တန္တိ-နဲ၏၊ ဩဠာရိကာနံ–တို့၏၊ နိမိတ္တံ (နိမိတ္တသာ)–အာရုံနိမိတ်၏၊ ဝါ-ကို၊ သုဂ္ဂဟိတတ္တာ– ကောင်းစွာယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုမနသိကတတ္တာ – ကောင်းစွာ စိတ်၌ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သူပဓာရိတတ္တာ – ကောင်းစွာ ဆောင်ထားမှတ်သားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဩဠာရိကေ-သော၊ သဒ္ဒေ-သည်၊ နိရုဒ္ဓေပိ-ချုပ်ပြီးပါသော်လည်း၊ အထ ပစ္ဆာ-ထိုမှ နောက်၌၊ သုခုမကာ-သိမ်မွေ့ကုန်သော၊ သဒ္ဒါ-အသံတို့သည်၊ [ကြေးညည်းသံ,ကြေးဟီးသံတို့သည်၊] ပဝတ္တန္တိ - နဲ၏၊ သုခုမကာနံ- နဲသော၊ သဒ္ဒါနံ- တို့၏၊ နိမိတ္တံ (နိမိတ္တဿ)– အသံဟူသောအာရုံနိမိတ်၏၊ ဝါ-ကို၊ သုဂ္ဂဟိတတ္တာ–ကြောင့်၊ သုမနသိကတတ္တာ– ကြောင့်၊ သူပဓာရိတတ္တာ– ကြောင့်၊ သုခုမကေ– သော၊ သဒ္ဒေ–သည်၊ နိရုဒ္ဓေပိ-လည်း၊ အထပစ္ဆာ-၌၊ သုခုမသဒ္ဒနိမိတ္တာရမဏတာပိ-သိမ်မွေ့သော အသံနိမိတ်လျှင် အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ စိတ္တံ – သည်၊ ပဝတ္တတိ (သေယျထာပိ)–ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝံ- ဤအတူ၊ [ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်ရင်း၌ "ဧဝမေဝံ"ဟု ရှိ၏၊] ပဌမံ ဩဠာရိကာ အဿာသပဿာသာ ပဝတ္တန္တိ- နဲ၏၊ ပေ၊ သုခုမ အဿာသပဿာသ နိမိတ္တာရမဏတာပိ-သိမ်မွေ့သော ထွက်သက်ဝင်သက် နိမိတ်လျှင်အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဝိက္ခေပံ–ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့၊ န ဂစ္ဆတိ၊ ဧဝံသန္တေ၊ ပေ၊ သမာပဇ္ဇန္တိပိ,ဝုဋ္ဌဟန္တိပိ-

ယထာ ကထံ ၀ိယာတိ။ ။ယထာဝုတ္တ ၀ိဓာန် တံ ကထံ၀ိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ – (အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်ရှိသော ထို ဖြစ်စေပုံကို အဘယ်သို့မှတ်ရမည်နည်း၊) အတ္ထိ ကိဉ္စိ တဒတ္ထသမ္ပဋိပါဒနေ ဩပမ္မံတိ အဓိပ္ပါယော=ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြီးစေခြင်း၌ တစုံတရာ ဥပမာရှိပါ၏လော–ဟူလို၊ ဇာဒါနိ ဩပမ္မံ ဒဿေတုံ သေယျထာပီတိ အာဒိ ဝုတ္တံ။

ကံသေစသည်။ ။ကံသေ–ကံသဘာဇနေ၊ နိမိတ္တန္တိ–နိမိတ္တဿ၊ [သုဂ္ဂဟိတတ္တာ စသည်၌ တ္တ၏သမ္ဗန်အနက်ကို ဟောရမည်ဖြစ်၍ နိမိတ္တံကို နိမိတ္တဿဟုဖွင့်သည်၊ သုဂ္ဂဟိတတ္တာစသည်ကို စိတ္တံ ပဝတ္တတိ၌စပ်။] သုခုမကာ သဒ္ဒါတိ – ပါဌ်ဖြင့်၊ အနုရဝေ (နောက်ထပ်အသံဖြစ်သော ကြေးညည်းသံတို့ကို) အာဟ၊ ယေ–ယင်းကြေးညည်းသံတို့သည်၊ အပ္ပကာ–သေးငယ်ကုန်၏၊ အပ္ပတ္တောတိ အယံ ကသဒ္ဒေါ။

www.dhammaransi.com

န်၏၊ ပယာမှာယံ ကာယသင်္ခါရန္တိ-ဟူ၍၊(ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊) အဿာသ ပဿာသာ – တို့သည်၊ ကာယော – ရုပ်ကလာပ် အပေါင်းဖြစ်၍ ကာယမည်၏၊ပေ၊[ဥပဋ္ဌာန်မှ သတိပဋ္ဌာန ဘာဝနာတိတိုင်အောင် နိဿယကို ရှေ့၌ရေးခဲ့ပြီ။] ဣတိ– သို့၊ ("ပဋိသမ္ဘိဒါယံ အတ္တော , ဝုတ္တော – ပြီ " ဟု ပြန်လှည့်၍စပ်၊ ဣတိတပုဒ်အကြောင်း၊) [နိဂုံးကိုပြလို၍ "အယံ တာဝေတ္တ" စသည်မိန့်။] အယံ- ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ- ဤ အာနာပါနဿတိ သမာဓိ ဘာဝနာ၌၊ တာဝ–ဒုတိယစတုက္ကစသည်တို့မှရှေးဦးစွာ၊ကာယာနုပဿနာ ဝသေန–ကာယာနုပဿနာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တဿ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ ပဌမစတုက္ကဿ – ၏၊ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ – အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း။

ပန - ဆက်၊ ဧတ္ထ - ဤ အာနာပါနဿတိ သမာဓိဘာဝနာ၌၊ ယသ္မာ, ဣဒမေဝစတုက္ကံ - ဤ စတုက္ကကိုသာလျှင်၊ အာဒိကမ္မိကဿ - အစဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု၌ ယှဉ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနဝသေန– ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန - ဆက်၊ ဣတရာနိ- ပဌမစတုက္ကမှ အခြားကုန်သော၊ တီဏိ-န်သော၊ စတုက္ကာနိ-တို့ကို၊ ဧတ္ထ–ဤ ပဌမစတုက္က၌၊ ပတ္တဈာနဿ-ရောက်အပ် ရအပ်သော ဈာန်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ – ဈာန်ရပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မာနုပဿနာ ဝသေန – ဝေဒနာနုပဿနာ,စိတ္တာနုပဿနာ,ဓမ္မာနုပဿနာတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ဝုတ္တာနိ- န်ပြီ၊ တသ္မာ, ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ – ဤ အာနာပါနဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ဘာဝေတွာ – ဖြစ်စေ၍၊ အာနာပါနဿတိ စတုတ္ထဇ္ဈာန ပဒဋ္ဌာနာယ – အာနာပါန ဿတိနှင့်ယှဉ်သော စတုတ္ထဈာန်သမာဓိလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိသော၊ ဝိပဿနာယ-ဖြင့်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ-ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့နှင့်၊ သဟ,[နိဒဿန နည်းတည်း၊ အဘိညာဉ်လည်းရနိုင်၏။] အရဟတ္တံ - အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပု ဏိတုကာမေန - ရောက်လိုသော၊ ဖုဒ္ဓပုတ္တေန - သည်၊ ယံ- အကြင် အမှုကို၊ ကတ္တဗ္ဗံ-၏၊ သဗ္ဗံ–ဇသော၊ တံ-ထိုအမှုကို၊ တာဝ–စွာ၊ ဣဓေဝ–ဤပဌမစတုက္က၌ သာလျှင်၊ အာဒိကမ္မိကဿ-သော၊ကုလပုတ္တဿ-၏၊ ဝသေန,အာဒိတော– မှ၊ ပဘုတိ-စ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ (ကိံ)။

တာဝ – ကမ္မဋ္ဌာန်းအားမထုတ်မီ ရှေးဦးစွာ၊ စတုဗ္ဗိဓံ – ၄ ပါးအပြား ရှိသော၊ သီလံ-ကို၊ ဝိသောဓေတဗ္ဗံ- သုမ်သင်ရာ၏၊ တတ္ထ-ထို သီလံ ဝိသောဓေ တဗ္ဗံဟူသော စကားရပ်၌၊ ဝိသောဓနာ – သုမ်သင်ခြင်းတို့သည်၊ အနာပဇ္ဇနံ- အာပတ်သို့ မရောက်ခြင်းငှင်း၊ အာပန္နဝုဋ္ဌာနံ- ရောက်အပ်ပြီးသောအာပတ်မှ

www.dhammaransi.com

ထခြင်းငှင်း၊ [ဒေသနာပြောခြင်း, ပရိဝါသ်ဆောံတည်ခြင်းအားဖြင့် ထခြင်း၊] ကိလေသေဟိ-ကောဓ ဥပနာဟ အစရှိသောကိလေသာတို့သည်၊ အပ္ပဋိပီဠနံ စ-အနှိပ်စက်မခံရခြင်းငှင်း၊ (ဣတိ)၊ တိဝိဓာ-နှ်၏၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝိသုဒ္ဓသီလဿ- စင်ကြယ်သောသီလ ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝနာ- ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားစေခြင်းသည်၊ သမ္ပဇ္ဇတိ - ပြည့်စုံ၏၊ စေတိယင်္ဂဏဝတ္တံ - စေတီယင်ပြင်၌ ပြုထိုက်သောကျင့်ဝတ်ငှင်း၊ ဗောဓိယင်္ဂဏဝတ္တံ - ဗောဓိပင်အပြင်၌ ပြုထိုက် သော ကျင့်ဝတ်ငှင်း၊ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ-ဥပဇ္ဈာယ်၌ ပြုထိုက်သောကျင့်ဝတ်ငှင်း၊ အာစရိယဝတ္တံ- စာချဆရာ, ကမ္မဝါစာဆရာ, နိဿယည်းဆရာ စသည်တို့၌ ပြုထိုက်သောကျင့်ဝတ်ငှင်း၊ ဇန္တာဃရဝတ္တံ-ဇရုံးအိမ်၌ပြုထိုက်သောကျင့်ဝတ် ငှင်း၊ ဥပေါသထာဂါရဝတ္တံ-ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်၌ ပြုထိုက်သောကျင့်ဝတ် ငှင်း၊ ဒွေ အသီတိ-ရှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော၊ ခန္ဓကဝတ္တာနိ- ခန္ဓကဝတ်တို့ငှင်း၊ စုဒ္ဒသဝိဓံ - သော၊ မဟာဝတ္တံ - အာဂန္တုကဝတ် အစရှိသောဝတ်ကြီးငှင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဣမေသံ- ဤ ကျင့်ဝတ်တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ယံ ဣဒံ အာဘိသမာ စာရိကသီလံပိ - အကြင် လွန်ကဲမြင့်မြတ် ဖြည့်ကျင့်အပ်သော သီလကိုလည်း၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်၏၊ တမ္ပိ - ထို အာဘိသမာစာရိကသီလကိုလည်း၊ သာဓုကံ-ကောင်းမွန်စွာ၊ ပရိပူရေတဗ္ဗံ-ဖြည့်ကျင့်ရာ၏၊ ဝါ-ရမည်။

ဟိ - မှန်၏၊ ယော (ဘိက္ခု) အဟံ, သီလံ- ဥဘတောဝိဘင်း၌လာသော သီလကို၊ ရက္ခာမိ - စောင့်၏၊ (အစောင့်သားဘဲ)၊ အာဘိသမာစာရိကေန- ဖြင့်၊ [ခန္ဓက၌လာသော သီလဖြင့်၊] ကမ္မံ - ပြုခြင်းသည်၊ ကိံ - အဘယ်အကျိုး

ကိလေသေဟိ။ ။ကောဓ ဥပနာဟ, မက္ခ ပလာသ , ဣဿာ မစ္ဆရိယ, မာယာ သာဌေယျ , ထမ္ဘ သာရမ္ဘ , မာန အတိမာန , မဒ ပမာဒစသည်ကို ကိလေသာ ဟု ဆိုသည်၊ အရဟံ ဂုဏ်တော်အဖွင့်၌ ထို ကိလေသာတို့၏ အကျယ်ကို သာရတ္ထဋီကာ ပြထားပြီ။

ဒွေ၊ ပေ၊ ဝတ္တာနိ။ ။ တဇ္ဇနီယ — စသော ကံတခုခု အပြုခံရသောအခါ၌ ကျင့်ရ သော (စူဠဝါခန္ဓက၌လာသော) ကျင့်ဝတ်တို့ကို "ဒွေအသီတိ ခန္ဓကဝတ်"ဟု ခေါ်၏၊ ဝတ္တက္ခန္ဓက၌လာသော အာဂန္တုကဝတ်စသည်ကို "မဟာဝတ်"ဟု ခေါ်၏။

အာဘိသမာစာရိကံ။ ။အဘိသမာစာရောတိ ဥတ္တမသမာစာရော — မြတ်သော အကျင့်၊ အဘိသမာစာရောဝ အာဘိသမာစာရိကံ၊ [သွတ္ထ၌ ဏိကပစ္စည်း၊] အဘိသမာ စာရံဝါ အာရဗ္ဘ ပညတ္တံ အာဘိသမာစာရိကံ — မြတ်သောအကျင့်ကို အကြောင်းပြု၍ ပညတ်တော်မူအပ်သော သီလ၊ ပါရာဇိကစသော သီလကဲ့သို့ ရှောင်ကြဉ်ရမည့် ဝါရိတ္တ သီလမဟုတ်ဘဲ, ခန္ဓကဝတ်၌လာသော ဖြည့်ကျင့်ရမည့် စာရိတ္တသီလကို"အာဘိသမာ စာရိကသီလ"ဟု ခေါ်သည်။

www.dhammaransi.com

ရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ, ဝဒေယျ – အံ့၊ တဿ (ဘိက္ခုနော)-၏၊ သီလံ – သည်၊ ပရိပူရေဿတိ – ပြည့်လတံ့၊ ဣတိ ဧတံဌာနံ- ဤအကြောင်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ အာဘိသမာစာရိကဝတ္တေ-သည်၊ ပရိပူရေ-ပြည့်လသော်၊ သီလံ-သည်၊ ပရိပူရတိ-ပြည့်တော့၏၊ သီလေ-သည်၊ ပရိပူရေ–သော်၊ သမာဓိဂဗ္ဘံ–သမာဓိတည်းဟူသော ကိုယ်ဝန်ကို၊ ဂဏှာတိ - ယူနိုင်၏၊ ဟိ– သာဓကကား၊ သောဝတ၊ပေ၊ ဝိဇ္ဇတီတိ–ဟူ၍၊ ဧတံ (သုတ္တံ)- ဤပါဠိတော်ကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ- ချဲရာ၏၊ [ဘိက္ခဝေ – တို့၊ သောဘိက္ခု - သည်၊ ဝတ- စင်စစ်၊ အာဘိသမာစာရိကံ-မည်သော၊ ဓမ္မံ-ကျင့်ဝတ်တရားကို၊ အပရိပူရေတွာ-မပြည့်စေမူ၍၊ သီလာနိ-တို့ကို၊ ပရိပူရေဿတိ - ပြည့်စေလတံ့၊ ဣတိ ဧတံ ဌာနံ – သည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ။] တသ္မာ, တေန– ထိုရဟန်းသည်၊ စေတိယင်္ဂဏဝတ္တာဒိ – စေတိယင်္ဂဏဝတ်အစရှိသော၊ ယံ ဣဒံ အာဘိသမာစာရိကသီလံပိ- ကိုလည်း၊ ဝုတ္တတိ- ဟောတော်မူအပ်၏၊ တမ္ပိ- ကိုလည်း၊ သာဓုကံ, ပရိပူရေတဗ္ဗံ–ရာ၏၊ ဝါ–ရမည်။

တတော-ထိုသီလကို သုမ်သင်ပြီးရာအခါမှ၊ (ပရံ-၌၊) [ယထာဝုတ္တသီလဝိသောဓနတော ပရံ၊] အာဝါသောစ – နေရာကျောင်းဟူသော ပလိဗောဓ ၎င်း၊ ကုလံ - အလုပ်အကျွေး ဆွေမျိုးဟူသော ပလိဗောဓ၎င်း၊ လာဘော-ပစ္စည်းလေးရပ်, လာဘ်ဟူသော ပလိဗောဓ၎င်း၊ ဂဏော – ဂိုဏ်းဟူသော ပလိဗောဓ၎င်း၊ ကမ္မေန- နဝကမ္မဖြင့်၊ ပဉ္စမံ– ၅ ခုမြောက် ပလိဗောဓ၎င်း၊ အဒ္ဓါနံ – ခရီးရှည်သွားဘွယ်ဟူသော ပလိဗောဓ၎င်း၊ ဉာတိ– မကျန်းမမာ, ဆရာ ဆွေမျိုးစသော ပလိဗောဓ၎င်း၊ အာဗာဓော – အနာရောဂါဟူသော

အာဝါသ ပလိဗောဓ။ ။အာဝါသောတိ အာဝါသပလိဗောဓော၊ ကျောင်း အခန်းတခု, ပရိဝုဏ်တခု, ကျောင်းတိုက်တတိုက်လုံးကို "အာဝါသ" ဟု ဆို၏၊ ထို အာဝါသ၌ ငဲ့ကွက်တွယ်တာနေလျှင် ထိုအာဝါသသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို တားဆီး ပိတ်ပင်တတ်သောကြောင့် ပလိဗောဓ ဖြစ်၏၊ မတွယ်တာသူမှာ ပလိဗောဓ မဖြစ်၊ [ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနံ ပရိဗုန္ဓတိ – တရားအလုပ်ကို နှောက်ရှက်တတ်၏၊ ဣတိ ပလိဗောဓော၊ (ရကိုလပြု)၊အာဝါသောယေဝ+ပလိဗောဓော အာဝါသပလိဗောဓော။]

ကုလ စသည်။ ။ဆွေမျိုး, အလုပ်အကျွေး ဒါယကာအမျိုး ၂ မျိုးလုံး သည်ပင် ကုလ မည်၏၊ ပစ္စည်း ၄ ပါးသည် လာဘ မည်၏၊ မိမိကို မှီခိုနေသော သုတ္တန် ဆောင်ဂိုဏ်း, အဘိဓမ္မာဆောင်ဂိုဏ်း စသော သံဃာအများကို "ဂဏ"ဟု ခေါ်၏၊ ကျောင်းပြင်ခြင်း, ကျောင်းဆောက်ခြင်းစသော အမှုကို "ကမ္မ" ဟု ဆို၏၊ "ကမ္မေန ပဉ္စမံ "ဝယ် "ကမ္မဥပဉ္စမံ" ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ခရီးဝေးသွားဘွယ် ကိစ္စကို "အဒ္ဓါန"ဟု ဆို၏၊ ကျောင်း၌ ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တပည့် စသည်ကိုရင်း , အိမ်၌ မိဘဆွေမျိုး ကိုရင်း

www.dhammaransi.com

ပလိဗောဓရှင်း၊ ဂန္ထော- ကျမ်းဂန်ဟူသော ပလိဗောဓရှင်း၊ ဣဒ္ဓိ – ပုထုဇဉ်တို့၏ တန်ခိုးဟူသော ပလိဗောဓရှင်း၊ ဣတိ–သို့၊ တေ–ထိုပလိဗောဓတို့သည်၊ ဒသ–တို့သည်၊ (ဟောန္တိ– နှ်၏၊) ဣတိဧဝံ - သို့၊ ဝုတ္တေသု–ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ ဒသသု- နှ်သော၊ ပလိဗောဓေသု- တို့တွင်၊ ယောပလိဗောဓော–သည်၊ အတ္ထိ၊ သော–ကို၊ ဥပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော–ဖြတ်တောက်ထိုက်၏။

ဧဝံ - သို့၊ ဥပစ္ဆိန္နပလိဗောဓေန - ဖြတ်အပ်ပြီးသော ပလိဗောဓ ရှိသည်၊ ဝါ – ပလိဗောဓကို ဖြတ်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ - ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ-သင်ယူရာ၏၊ တံ – ထို ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊ သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ – သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာန်းရှင်း၊ ပါရိဟာရိယကကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ - ရှင်း၊ (ဣတိ) ဒုဝိဓံဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာနံနာမ- မည်သည်၊ ဘိက္ခုသံဃာဒီသု-ရဟန်းသံဃာ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အပေါ်၌၊ မေတ္တာ- မေတ္တာပွားခြင်းရှင်း၊ မရဏဿတိစ – သေခြင်းကို အောက်မေ့ခြင်း ရှင်းတည်း၊ အသုဘသညာ–ရှင်း၊ ဣတိပိ- လည်း ဧကေ– တို့သည်၊ (ဝဒန္တိ)၊ [ဤ ၃ ပါး၌ ဗုဒ္ဓါနုဿတိထည့်၍ " စတုရာရက္ခ (ကိုယ်ခစောင့်)တရား ၄ ပါး " ဟုလည်းခေါ်သည်။] ဟိ–ချဲ့၊ ကမ္မဋ္ဌာနိကေန-ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ တာဝ– အစဉ်အတိုင်း၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ- ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍၊ [''ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ သဗ္ဗေပိ ဘိက္ခူ–ဤကျောင်းတိုက်ရှိ ရဟန်းအားလုံး''ဟု ပိုင်းခြား၍] သီမဋ္ဌကဘိက္ခုသံဃေ - ဥပစာရ သိမ်ဝယ်တည်ရှိသော ရဟန်းသံဃာ၌၊ မေတ္တာ-ကို၊ ဘာဝေတဗ္ဗာ- ဖြစ်စေထိုက်၏၊ တတော-ထိုမှနောင်၌၊ သီမဋ္ဌက ဒေဝတာသု – ဥပစာ သိမ်ဝယ်တည်ရှိသော နတ်တို့၌၊ (မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ)၊ တတော, ဂေါစရဂါမေ- ဆွမ်းခံရွာ၌၊ ဣဿရဇနေ-အစိုးရသူ လူအပေါင်း၌၊(မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ)၊တတော,တတ္ထ-ထိုဆွမ်းခံရွာ၌၊ မနုဿေ - တို့ကို၊ ဥပါဒါယ - အစပြု၍၊ သဗ္ဗသတ္တေသု- အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့၌၊ (မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ)။

“ဉာတိ”ဟု ဆို၏၊ ထိုသူများ မကျန်းမမာဖြစ်နေ၍ ပြုစုရမည့်တာဝန်ကို“ပလိဗောဓ” ဟု ခေါ်၏၊ ကုလတုန်းကမူ ငွေကြွက်တွယ်တာ နေသည်ကို “ပလိဗောဓ”ဟု ဆိုသည်၊ မိမိ၏ မကျန်းမာခြင်းကို “ အာဗာဓ ” ဟု ဆို၏၊ ပရိယတ္တိကျမ်းစာကို ဂန္ထ ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဂန္ထကိုဆောင်နေခြင်း ပို့ချသင်ယူခြင်းကို “ဂန္ထပလိဗောဓ” ဟု ဆို၏၊ ပုထုဇဉ်ဘဝ၌ ရရှိသောတန်ခိုးသည် ပျက်ပြယ်လွယ်သောကြောင့် ထို တန်ခိုးကိုလည်း ဝိပဿနာအလုပ်၏ “ပလိဗောဓ” ဟု ဆိုသည်၊ ဝိပဿနာကို အားထုတ်လိုလျှင် ထို ၁၀ ပါးလုံးကိုဖြတ်, သမထ အားထုတ်လိုလျှင် ရှေ့ ၉ ပါးကို ဖြတ်ရမည်။

www.dhammaransi.com

ဟိ-မေတ္တာပွားရကျိုးကား၊ သော-ထို ကမ္မဋ္ဌာနိက ရဟန်းသည်၊ ဘိက္ခု သံဃေ—၌၊ မေတ္တာယ-မေတ္တာဖြင့်၊ သဟဝါသိနံ-အတူနေ သီတင်းသုံးဘော် တို့၏၊ မုဒုစိတ္တတံ-နူးညံ့သော စိတ်ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇနေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ [မိမိအပေါ်၌ နူးညံ့သောစိတ်ကို ဖြစ်စေ၏၊ " မနုဿာနံပိယော ဟောတိ" ဟူသော မေတ္တာ၏အကျိုးအတိုင်း ရဟန်းများက မိမိကို ချစ်ခင်ကြသည် - ဟူလို။] အထ- ထို အခါ၌၊ အဿ - ထို ကမ္မဋ္ဌာနိကရဟန်း၏၊ သုခသံဝါသ တာ- ချမ်းသာစွာပေါင်းသင်းဆက်ဆံရခြင်း ရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သီမဋ္ဌကဒေဝတာသု- တို့၌၊ မေတ္တာယ-ဖြင့်၊ မုဒုကတစိတ္တာဟိ- နူးညံ့အောင် ပြုအပ်သော စိတ်ရှိကုန်သော၊ ဒေဝတာဟိ- တို့သည်၊ ဓမ္မိကာယ - တရားနှင့် လျော်သော၊ ရက္ခာယ - စောင့်ရှောက် ခြင်းဖြင့်၊ သုသံဝိဟိတာရက္ခော- ကောင်းစွာစီရင်အပ်သောအစောင့်အရှောက်ရှိသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဂေါစရ ဂါမေ - ၌၊ ဉာဿရဇနေ - ၌၊ မေတ္တာယ- ဖြင့်၊ မုဒုကတစိတ္တသန္တာနေဟိ- နူးညံ့အောင် ပြုအပ်သော စိတ်အစဉ် ရှိကုန်သော၊ ဉာဿရေဟိ - အစိုးရ တို့သည်၊ ဓမ္မိကာယ - သော၊ ရက္ခာယ - ဖြင့်၊ သုရက္ခိတ ပရိက္ခာရော - ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်အပ်သော ပရိက္ခရာရှိသည် ၊ဟောတိ၊ တတ္ထ - ထို ဆွမ်းခံရွာ၌၊ မနုဿေသု-တို့၌၊ မေတ္တာယ-ဖြင့်၊ ပသာဒိတစိတ္တေဟိ-ကြည်ညို စေအပ်သော စိတ်ရှိကုန်သော၊ တေဟိ-ထိုလူတို့သည်၊ အပရိဘူတော-မလွှမ်း မိုးအပ်သည်၊ ဟုတွာ , ဝိစရတိ - လှည့်လည်ရ၏၊ သဗ္ဗသတ္တေသု - တို့၌၊ မေတ္တာယ - ဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌၊ အပ္ပဋိဟတစာရော- မပိတ်ပင်အပ်သော လှည့်လည်ရခြင်း ရှိသည်၊ (အပိတ်အပင် အဆီးအတား မရှိဘဲ လှည့်လည်နိုင်သည်၊) ဟောတိ။

ပန-ကား၊[မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အကျိုးမှတပါး မရဏဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၏ အကျိုးကား၊] မရဏဿတိယာ- မရဏဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်၊ အဝဿံ- မချွတ်ကေန်၊ (မယာ) မရိတဗ္ဗံ-သေရာ၏၊ ဝါ- သေရဦးမည်၊ ဉတိ, စိန္တေ န္တော-ကြံစည်လျက်၊ အနေသနံ-မလျော်ပတ်သောရှာမှီးခြင်းကို၊ပဟာယ-၍၊ ဥပရူပရိ- အဆင့်ဆင့်၊ ဝနုမာနသံဝေဂေါ - တိုးပွားသော သံဝေဂရှိသည်၊ အနောလီနဝုတ္တိကော - သမ္မာပဋိပတ်၌ မလျော့သော ဖြစ်ခြင်း ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [သမ္မာပဋိပတ်၌ ဝီရိယမလျော့-ဟူလို။] အသုဘသညာယ- အသုဘ သညာကြောင့်၊ ဒိဗ္ဗေသုပိ—နတ်၌သော်မှလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အာရမဏေ သု - တို့၌၊ [ပိသည် သမ္ဘာဝနာဇောတက၊ လူ့အာရုံတို့၌ ဆိုဖွယ်မရှိ - ဟု ဂရဟာကို ဆည်း။] တဏှာ - တပ်မက်ခြင်းသည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ - မဖြစ်တော့၊

www.dhammaransi.com

တေန–ကြောင့်၊ အဿ–ထို ကမ္မဋ္ဌာနိကရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊ တော် တယံ-ထို ကမ္မဋ္ဌာန်း ၃ ပါးအပေါင်းကို၊ ဧဝံ -ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဗဟူပကာရတ္တာ - များစွာလျော်သော ကျေးဇူးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော ရဟန်းကိစ္စ၌၊ ဝါ- အလုံးစုံသော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု၌၊ အတ္ထယိတဗ္ဗံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ-အလိုရှိထိုက်၏၊ ဣတိကတွာ-ဤသို့ပြု၍၎င်း၊ ဝါ-ဤအကြောင်းကြောင့်၎င်း၊ အဓိပ္ပေတဿ- အလိုရှိအပ်သော၊ ယောဂါနုယောဂကမ္မဿ-အားထုတ်အပ်သောကမ္မဋ္ဌာန်းကို အဖန်ဖန်အားထုတ်မှု၏၊ ပဒဋ္ဌာနတ္တာစ-ပြီးစီးခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ သဗ္ဗတ္ထကမ္မဋ္ဌာနန္တိ – ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။ [ယောဂဿ+အနုယောဂေါ ယောဂါနုယောဂေါ။]

ပန-ကား၊ [သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာန်းမှတပါး ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာန်းကား။] အဋ္ဌတ္တိံသာရမဏေသု– ၃၈ ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတို့တွင်၊ ယံ-အကြင်အာရုံသည်၊ ယဿ- အကြင်ရဟန်း၏၊ စရိတာနုကူလံ- စရိုက်အားလျော်၏၊ တံ(အာရမဏံ)–သည်၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ ပရိဟရိတဗ္ဗတ္တာ–ဆောင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ယထာဝုတ္တေနေဝ-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ နယေန-ကြောင့်၎င်း၊ ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာနန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဣဓ-ဤတတိယပါရာဇိကအရာ၌၊ ဣဒမေဝ အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ – ဤ အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း

သဗ္ဗတ္ထက ကမ္မဋ္ဌာန်။ ။ "သဗ္ဗ + အတ္ထက" ဟု ဖြတ်၊ စုရာဒိ အတ္ထဓာတ်သည် လိုလားတောင့်တခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ အတ္ထယိတဗ္ဗံ (ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ) တိ အတ္ထကံ၊ သဗ္ဗသ္မိံ (သမဏကရဏီယေ) – အလုံးစုံသော ရဟန်းကိစ္စ၌၊ ဝါ, သဗ္ဗသ္မိံ (ကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂေ) – အလုံးစုံကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မှု၌+အတ္ထကံ – အလိုရှိအပ်သည် တည်း၊ သဗ္ဗတ္ထကံ–သည်၊ ဤသို့ ဝစနတ္ထ ပြုစေလို၍"သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထယိတဗ္ဗံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံတိ ကတွာ"ဟု မိန့်သည်၊ အခြားကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်သူများသည် ဤ ၃ ပါးကို အခြေအရံ အဖြစ်ဖြင့် အားထုတ်ရမည်၊ " ယောဂါနုယောဂကမ္မဿ ပဒဋ္ဌာနတ္တာ " ကား ကမ္မဋ္ဌာနပုဒ်၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ ပဒဋ္ဌာနကို"နိပ္ဖတ္တိဟေတု-ပြီးစီးခြင်း၏ အကြောင်း" ဟု ဖွင့်၏၊ ပဒ- ပြီးစီးခြင်း၏+ဌာန–အကြောင်း၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် အခြားနေရာ၌ကဲ့သို့ နီးစွာသော အကြောင်းဟူသော အနက်ကို တားမြစ်သည်၊"ကမ္မဿ-နောက်နောက် အားထုတ်မှု၏+ဌာနံ–ပြီးစီးခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ–ကြောင်း"ဟု ပြု၍ "သဗ္ဗတ္ထကဉ္စ+တံ+ကမ္မဋ္ဌာနဉ္စာတိ သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာနံ"ဟု ဆက်။

ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာန်။ ။ပါဠိတော်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၃၈ပါးသာလာ၏၊ အာလောကကသိုဏ်းကို ဩဒါတကသိုဏ်း၌, အာကာသကသိုဏ်းကို ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသ၌ သွင်းထား၏၊ ထို ၂ပါးကို သီးခြားရေတွက်၍ အဋ္ဌကထာ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀ဖြစ်သည်၊

www.dhammaransi.com

ကိုပင်၊ ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာနန္တိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ အယံ-၍ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ – ၍ သမန္တပါသာဒိကာ မည်သော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ သင်္ခေပေါ- အကျဉ်းချုပ်တည်း၊ ဝိတ္ထာရောပန – ကိုကား၊ သီလဝိသောဓနကထံ - သီလ ဝိသောဓနကထာကိုဧင်း၊ ပလိဗောဓုပစ္ဆေဒကထဉ္စ - ပလိဗောဓဖြတ်ခြင်းကို ဆိုရာဆိုကြောင်း ကထာကိုဧင်း၊ ဣစ္ဆန္တေန-အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂတော–ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှ၊ ဂဟေတဗ္ဗော- ယူထိုက်၏၊ ဝါ- ယူပါလေ။

ပန – ဆက်၊ ဧဝံ- ၍ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဝိသုဒ္ဓသီလေန- စင်ကြယ် ပြီးသောသီလရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ) စ- ဧင်း၊ ဥပစ္ဆိန္နပလိဗောဓေန- ဖြတ်အပ် ပြီးသောပလိဗောဓရှိသည်၊(ဟုတ္ဝာစ-ဧင်း၊) ဣဒံကမ္မဋ္ဌာနံ-၍ အာနာပါန ဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ဥဂ္ဂဏှန္တေန – သင်ယူသော ရဟန်းသည်၊ ဣမိနာဝ ကမ္မဋ္ဌာနေန – ၍ အာနာပါနဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်ပင်၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ – ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-၍၊ဝိပဿနံ-ကို၊ဝဍ္ဎေတွာ-တိုးပွားစေ၍၊ အရဟတ္တံ-သို့၊ပတ္တဿ- ရောက်ပြီးသော၊ ဗုဒ္ဓပုတ္တဿ – ဘုရားသားတော်ဖြစ်သော ဆရာရဟန်း၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ-သင်ယူရာ၏၊ တံ-ထိုအာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် တရားပေါက်ပြီးသော ဘုရားသားတော် ရဟန္တာဆရာကို၊ အလဘန္တေန-မရ လသော်၊ အနာဂါမိဿ – ၍အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်ပင် တရား ပေါက်ပြီးသော အနာဂါမ်ဖြစ်သော၊(ဗုဒ္ဓပုတ္တဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ)၊ တမ္ပိ- ထို ဆရာရဟန်းကိုလည်း၊ အလဘန္တေန-သော်၊ သကဒါဂါမိဿ–၍ အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်ပင် တရားပေါက်ပြီးသော သကဒါဂါမ်ဖြစ် သော၊(ဗုဒ္ဓပုတ္တဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ)၊ တမ္ပိ–ထို ဆရာရဟန်းကိုလည်း၊ အလဘန္တေန – သော်၊ သောတာပန္နဿ - ၍ အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြင့်ပင် တရားပေါက်ပြီးသော သောတာပန်ဖြစ်သော၊(ဗုဒ္ဓပုတ္တဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ)၊ တမ္ပိ–ထိုသောတာပန် ဆရာရဟန်းကိုလည်း၊ အလဘန္တေန– သော်၊အာနာပါန စတုတ္ထဇ္ဈာနလာဘိဿ-အာနာပါနစတုတ္ထဈာန်ကိုရပြီး သော၊ (ဗုဒ္ဓပုတ္တဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ)၊ တမ္ပိ-ထိုဆရာရဟန်းကိုလည်း၊

ထို ၄၀တွင် မိမိစရိုက်အားလျော်ပတ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းတပါးပါးသည်အမြဲဆောင်ထား အပ်သောကြောင့် ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာန်းမည်၏၊ပရိဟရိတဗ္ဗတ္တာဖြင့် ပါရိဟာရိယ၏ အနက်ကိုပြသည်၊ ပရိဟရိတဗ္ဗံ – အမြဲမပြတ် ဆောင်ထားအပ်၏၊ ဣတိ ပါရိဟာရိယံ၊ [ပရိ+ဟရ+ဏျ၊] "ပရိဟာရိယံယေဝ ပါရိဟာရိယံ"ဟု သွတ္တ၌ ဏပစ္စည်းထပ်သက်၊ " ယထာဝုတ္တေနေဝ နယေန " ဖြင့် " ယောဂါနုယောဂကမ္မဿ ပဒဋ္ဌာနတ္တာ " ကို ညွှန်းသည်။

www.dhammaransi.com

အလဘန္တေန-သော်၊ ပါဠိယာ-ပါဠိတော်၌ငင်း၊ အဋ္ဌကထာယစ-အဋ္ဌကထာ၌ငင်း၊ အသမ္ဘုဏန္တော- မတွေ့ဝေသော၊ ဝိနိစ္ဆယာစရိယသ- ဆုံးဖြတ်တတ်သော ဆရာရဟန်း၏၊ သန္တိကေ , ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ - ၏၊ ဟိ - မှန်၊ အရဟန္တာဒယော-ရဟန္တာအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ အဓိဂတမဂ္ဂမေဝ –ရအပ်သော တရားလမ်းကြောင်းကိုသာ၊ အာစိက္ခန္တိ-ပြောဟောနိုင်ကုန်၏၊ အယံ ပန - ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ၌ မတွေ့ဝေသော ဤ ဝိနိစ္ဆယဆရာရဟန်းသည်ကား၊ ဂဟနပဒေသေ-တောရှုပ်အရပ်၌၊ မဟာဟတ္ထိပထံ-ကျယ်စွာသော ဆင်သွားလမ်းကို၊ နီဟရန္တော ဝိယ – ထုတ်ဆောင် ဖေါ်ပြသကဲ့သို့၊ သမန္တတော - အလုံးစုံသောစကားရပ်၌၊ အသမ္ဘုဏန္တော - မတွေ့ဝေသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သပ္ပါယာသပ္ပါယံ-လျောက်ပတ်သောအရာမလျောက်ပတ်သော အရာကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍၊ ကထေတိ-ပြောဟောနိုင်၏။

တတြ-ထို ကမ္မဋ္ဌာန်းယူရာ၌၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ-အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော စကားတည်း၊ တေနဘိက္ခုနာ-ထို ကမ္မဋ္ဌာန်းယူမည့် ရဟန်းသည်၊ သလ္လဟုကဝုတ္တိနာ – ပေါ့ပါးသော အသက်မွေးခြင်းရှိသည်၊ ဝိနယာစာရသမ္ပန္နေန-ဝိနည်းအကျင့်နှင့်ပြည့်စုံသည်၊(ဟုတွာ)၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ အာစရိယံ – ရဟန္တာအစရှိသော ဆရာကို၊ [ဋီကာ၌ " ပိယောဂရု ဘာဝနီယော စသောဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော ဆရာကို" ဟု ဖွင့်သည်။] ဥပသင်္ကမိတွာ – ပြီး၍၊ ဝတ္တပ္ပဋိပတ္တိယာ – ဝတ်အကျင့်ဖြင့်၊ အာရာဓိတစိတ္တဿ - နှစ်သက်စေအပ်သော စိတ်ရှိသော ဆရာ ရဟန်း၏၊ သန္တိကေ – ၌၊ ပဉ္စသန္ဓိကံ – ငါးပါးသော အဆစ်အပိုင်းရှိသော၊ [ပဉ္စပဗ္ဗံ, ပဉ္စဘာဂံတိ အတ္ထော။]ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ [သလ္လဟုကဝုတ္တိနာ-စသောပုဒ်တို့၏အဖွင့်ကို သာရတ္ထ၌ရှု။] တတြ - ထို ပဉ္စသန္ဓိကံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ဣမေ- ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့တို့ကား၊ ပဉ္စ- ၅ ပါးကုန်သော၊ သန္ဓယော - အဆစ်အပိုင်းတို့တည်း၊ ဥဂ္ဂဟော - ဥဂ္ဂဟငင်း၊ ပရိပုစ္ဆာ- ငင်း၊ ဥပဋ္ဌာနံ–ငင်း၊ အပ္ပနာ–ငင်း၊ လက္ခဏံ–ငင်း၊ ဣတိ–ဤသည်တို့ကား၊ (ပဉ္စ, သန္ဓယော-တို့တည်း၊)တတ္ထ-ထို၅ပါးတို့တွင်၊ ဥဂ္ဂဟောနာမ-ဥဂ္ဂဟမည်သည်

မဟာ၊ပေ၊ကထေတိ။ ။ကမ္မဋ္ဌာနဝီထိံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းလမ်းစဉ်ကို၊ မဟာဟတ္ထိပထံကတွာ–ကျယ်စွာသော ဆင်သွားလမ်းပြု၍၊ ဒဿေန္တော ဝိယ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းလမ်းစဉ်ကို ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်း ပြောပြသည် – ဟူလို၊ ထိုသို့ပြောပြ၍ ထို ကမ္မဋ္ဌာန်းယူသော ရဟန်းအား လျောက်ပတ်သောကျောင်း မလျော်ပတ်သောကျောင်း စသည်ကို စဉ်းစား ရှာဖွေပြီးလျှင် လျောက်ပတ်သောကျောင်း စသည်ကို ပိုင်းခြား၍ပြောပြသည်။

www.dhammaransi.com

ကား၊ ကမ္မဋ္ဌာနဿ – ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းစာကို၊ ဥဂ္ဂဏှံ – သင်ယူခြင်းတည်း၊
ပရိပုစ္ဆာနာမ – သည်ကား၊ ကမ္မဋ္ဌာနဿ – ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းစာ၏ အနက်
အဓိပ္ပါယ်ကို၊(ဝါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းစာ၌ သံသယကို၊)ပရိပုစ္ဆနာ- အဖန်ဖန်
မေးမြန်းခြင်းတည်း၊ ဥပဋ္ဌာနံ နာမ-ကား၊ ကမ္မဋ္ဌာနဿ-ကမ္မဋ္ဌာန်းနိမိတ်၏၊
ဥပဋ္ဌာနံ-ထင်လာပုံတည်း၊ အပ္ပနာ နာမ-ကား၊ ကမ္မဋ္ဌာနပ္ပနာ-ကမ္မဋ္ဌာန်း၏
အပ္ပနာဈာန်တည်း၊ လက္ခဏံနာမ,ကမ္မဋ္ဌာနဿ- ဋ္ဌာန်း၏၊ လက္ခဏံ-အမှတ်
အသားတည်း၊ ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ – ဤ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊ ဧဝံ လက္ခဏံ – ဤသို့
လက္ခဏာရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကမ္မဋ္ဌာနသဘာဝူပဓာရဏံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းသဘောကို
မှတ်သားခြင်းတည်း၊(လက္ခဏံကိုထပ်ဖွင့်သည်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ပဉ္စသန္ဓိကံ- သော၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကို၊ ဥဂ္ဂဏှန္တော- သင်ယူ
သောရဟန်းသည်၊ အတ္တနာပိ – ကိုယ်တိုင်လည်း၊ န ကိလမတိ – မပင်ပန်း၊
အာစရိယမ္ပိ-ကိုလည်း၊ နဝိဟေဌေတိ-ညှဉ်းဆဲရာမရောက်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊
ထောကံ- အနည်းငယ်ကို၊ ဥဒ္ဒိသာပေတွာ – ရွတ်ပြစေ၍၊ [စာအုပ်မရှိသော
ခေတ်၌ စာတက်သောအခါ ရှေးဦးစွာ ဆရာကရွတ်ပြရသည်။] ဗဟုကာလံ-
အချိန်များစွာ၊ သဇ္ဈာယိတွာ-သရဇ္ဈာယ်၍၊ ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊
ပဉ္စသန္ဓိကံ–သော၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ–ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတွာ–ပြီး၍၊ တတ္ထ-ထို ဆရာ့နေရာ
ကျောင်း၌၊ သပ္ပါယံ – လျောက်ပတ်သည်၊ သစေ ဟောတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
တတ္ထေဝ-ထို ဆရာ့နေရာကျောင်း၌သာ၊ ဝသိတဗ္ဗံ-နေရာ၏၊ တတ္ထ-ထို ဆရာ့
နေရာကျောင်း၌၊ သပ္ပါယံ - သည်၊ နော စေ ဟောတိ- အံ့၊ (ဧဝံ အသတိ)၊
အာစရိယံ–ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ–ခွင့်ပန်၍၊ မန္ဒပညော- နုံ့သောပညာရှိသူသည်၊
သစေ (ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယောဇနပရမံ-တယူဇနာအလွန် အတိုင်း
အရှည်ရှိသောအရပ်သို့၊ ဂတွာ-၍၊ [ညဏ်နုံ့သောကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ မရှင်း

ဥဂ္ဂဏှံ စသည်။ ။ ကမ္မဋ္ဌာနဂ္ဂန္ထဿ ဥဂ္ဂဏှံ၊ တဒတ္ထပရိပုစ္ဆာ ကမ္မဋ္ဌာနဿ
ပရိပုစ္ဆာ၊ အထဝါ – ဂန္ထတော (ပါဠိအားဖြင့်ရင်း) အတ္ထတော စ (အဋ္ဌကထာ
အားဖြင့်ရင်း) ကမ္မဋ္ဌာနဿ ဥဂ္ဂဟနံ ဥဂ္ဂဟော၊ တတ္ထ (ထို ပါဠိအနက်၌) သံသယ ပရိ
ပုစ္ဆနာ (ယုံမှားရာအချက်ကို မေးခြင်းသည်) ပရိပုစ္ဆာ၊ ကမ္မဋ္ဌာနဿ ဥပဋ္ဌာနန္တိ–
နိမိတ္တုပဋ္ဌာနံ (ဤသို့ ဘာဝနာကိုအားထုတ်လျှင် ဤပုံ နိမိတ်ထင်လာ၏–ဟု မှတ်သား
ခြင်း)၊ တထာ–ဤသို့ အားထုတ်လျှင် ဈာန်(အပ္ပနာ) ဖြစ်၏– ဟု၊ ကမ္မဋ္ဌာနပ္ပနာ–
ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အပ္ပနာရောံပုံ၊ ကမ္မဋ္ဌာနဿလက္ခဏာ ဟူသည် "အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း၌
ဂဏနာ, အနုဗန္ဓနာ, ဖုသနာတို့၏အစွမ်းဖြင့် အားထုတ်ပြီးလျှင် အပ္ပနာ (ဈာန်) သို့
ရောက်၏" စသည်ဖြင့် ဆိုင်ရာကမ္မဋ္ဌာန်း၏သဘောကို မှတ်သားခြင်းတည်း။

www.dhammaransi.com

မလင်းဖြစ်လျှင် ဆရာ့အထံ ပြန်၍လွယ်အောင် ဝေးဝေးမသွားဘဲ အလွန်ဆုံး တယူဇနာလောက်သာ သွားရမည်-ဟူလို။] တိက္ခပညော-ထက်သောပညာ ရှိသူသည်၊ သစေ (ဟောတိ) - အံ့၊ (ဝေဝဲသတိ)၊ ဒူရမ္ပိ – တယူဇနာထက် ဝေးသောအရပ်သို့လည်း၊ ဂန္တွာ-၍၊ အဋ္ဌာရသသေနာသနဒေါသ ဝိဝဇ္ဇိတံ-တဆဲ့ရှစ်ရပ်သော ကျောင်းအပြစ်တို့သည် ကြဉ်အပ်သော၊ [" မဟာဝါသံ, နဝါဝါသံ" စသည်ဖြင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌လာသော ကျောင်းများကို ရှောင်ကြဉ်၍။] ပဉ္စသေနာသနင်္ဂ သမန္နာဂတံ – ၅ ပါးသော ကျောင်းအင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော၊ သေနာသနံ–သို့၊ [မဝေး နီး မဓော, မရောလူရှင်, မှက်ခြင် ပါးနည်း, ပစ္စည်း မိတ်ဆွေ, ရလွယ်လေ, ငါးထွေ ကျောင်းအင်္ဂါ။] ဥပဂမ္မ-ချဉ်းကပ်၍၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်း၌၊ ဝသန္တေန- နေလျက်၊ ဥပစ္ဆိန္န ခုဒ္ဒကပလိဗောဓေန- ဖြတ်အပ် ပြီးသော သေးငယ်သောပလိဗောဓရှိသည်၊ [လက်သည်းလှည်းခြင်း, သင်္ကန်း ချုပ်ခြင်း , သပိတ်ဖုတ်ခြင်းစသော ကိစ္စများကို ပြီးစေသောအားဖြင့် ပလိ ဗောဓငယ်တို့ကို ဖြတ်ရသည်၊ ပလိဗောဓ ကြီးတို့ကိုကား စောစောကပင် ဖြတ်ထားပြီးဖြစ်သည်။] ကတဘတ္တကိစ္စေန-ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိစ္စရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘတ္တသမ္မဒံ–ဆွမ်းစားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ရစ်ခြင်းကို၊ ပဋိဝိနောဒေတွာ– ပယ်ဖျောက်၍၊ ရတနတ္တယ ဂုဏာနုဿရဏေန- ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်တော်ကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်းဖြင့်၊ စိတ္တံ – ကို၊ သမ္ပဟံသေတွာ – ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်း အားတက်စေ၍၊ အာစရိယုဂ္ဂဟတော– ဆရာအထံဝယ် သင်ယူအပ်သောကမ္မဋ္ဌာန်းမှ၊ [ဤ၌ ဥဂ္ဂဟဟူသည် ပြခဲ့သော ဥဂ္ဂဟမတ္တသာမက , ထို ကမ္မဋ္ဌာန်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်အားလုံးတည်း။] ဧက ပဒမ္ပိ-တပုဒ်သော အဘိုအစုကိုလည်း၊ [ဧကကောဋ္ဌာသံပိ၊] အသမ္မုဿန္တေ န-မပျော်ပျက်စေဘဲ၊ ဣဒံ အာနာပါနဿတိ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ မနသိကာတဗ္ဗံ– နှလုံးသွင်းရာ၏၊ ဝါ-ပါလေ၊ အယံ–ပြီးကား၊ တ္တေ-၌ သမန္တပါသာဒိကာ မည်သော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ သင်္ခေပေါ–တည်း၊ ဝိတ္ထာရောပန- ကိုကား၊ ဣမိကထာမဂ္ဂံ – ၌ စကားအစဉ်ကို၊ ဣစ္ဆန္တေန – သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတော ဂဟေတဗ္ဗော။

ဘတ္တ၊ပေ၊ဝိနောဒေတွာ ။ ။ ဘောဇနနိမိတ္တံ ပရိဿမံ – အစာစားခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိသော ပင်ပန်းခြင်းကို၊ ဝိနောဒေတွာ၊ အစာသည် တည်ရာအစာအိမ်သို့ ဝင်ပြီးကာမျှ ကာလ၌ (စားပြီးခါစ၌) အသစ်ဖြစ်နေသောကြောင့် များသောအားဖြင့် ကိုယ်မှာပင်ပန်း၍ (အီလယ်လယ်) ဖြစ်နေတတ်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်နေလျှင် သမာဓိ မရသော ကြောင့် ထို ပင်ပန်းမှုကို (ခေတ္တ အနားယူသောအားဖြင့်) ငြိမ်းစေပါ–ဟူလို။

www.dhammaransi.com

ပန-ဆက်၊ ဇုဒ္ဒံ၊ပေ၊မနသိကာတဗ္ဗန္တိ-ဟူသော၊ယံ(ဝစနံ)-ကို(မယာ)၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတြ-ထို စကားရပ်၌၊ အယံ-ကား၊ မနသိကာရဝိဓိ-နှလုံးသွင်းပုံ အစီအစဉ်တည်း၊ [ဂဏနာ - ထွက်သက် ဝင်သက်တို့ကို ရေတွက်ခြင်းငှင်း၊ အနုဗန္ဓနာ-ထွက်သက်ဝင်သက်သို့ အစဉ်လိုက်၍အားထုတ်ခြင်းငှင်း၊ဖုသနာ-လေတို့သည် ထိအပ်သောနှာခေါင်းဖျား အထက်နှုတ်ခမ်းဖျားဟူသောအရပ်ငှင်း၊ ထပနာ – အပ္ပနာဈာန် ပေါ်၍လာအောင် သမာဓိစိတ်ကို ကောင်းစွာထားခြင်းငှင်း၊ သလ္လက္ခဏာ - အနိစ္စ အစရှိသော လက္ခဏာကို ကောင်းစွာ မှတ်သားတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ငှင်း၊ ဝိဝဋ္ဋနာ - ဝဋ္ဋပဝတ္တ, သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှ ဆုတ်နစ်တတ်သော မဂ်ငှင်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိ-ပဋိပဿဒ္ဓိ ပဟာနသတ္တိဖြင့် ကိလေသာတို့မှ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ကြောင်းဖြစ်သော ဖိုလ်ငှင်း၊ တေသံ-ထို မဂ် ဖိုလ်တို့ကို၊ ပဋိပဿနာစ - တဖန် ပြန်၍ ရှုတတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ငှင်း၊ ဣတိ(အယံ)-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (မနသိကာရဝိဓိ-တည်း၊)] ဂဏနာတိ-ဂဏနာဟူသည်ကား၊ ဂဏနာယေဝ-ထွက်သက်ဝင်သက်တို့ကို ရေတွက်ခြင်းပင်တည်း၊[ဧဝဖြင့် ဂဏန်းသင်္ချာအနက်ကိုကန့်၍ ရေတွက်ခြင်း

အနုဗန္ဓနာ စသည် ။ ။ အဿာသ ပဿာသတို့ကို အစဉ်လိုက်သောအားဖြင့် သတိကို အဆက်မပြတ်ဖြစ်စေခြင်းသည် အနုဗန္ဓနာမည်၏၊ဂဏနာနည်းဖြင့် အဿာသ ပဿာသ ရေတွက်မှု ပြုစဉ်ငှင်း , ရေတွက်မှုကို ရပ်သိမ်း၍ လေကို အစဉ်လိုက်သော သတိဖြင့် အနုဗန္ဓနာ ပြုစဉ်ငှင်း , ဈာန်အပ္ပနာပေါ်လာအောင် စိတ်ကိုထားစဉ်ငှင်း , နှာခေါင်းဖျား နှုတ်ခမ်းဖျား အရပ်သည် ထွက်လေ ဝင်လေတို့ ထိအပ်သော ဖုသနာမည်၏၊ [ဖုသနာနည်း ဟု သီးခြား မရှိ၊ ထိအပ်သော အရပ်၌သာလျှင် ဂဏနာ အနုဗန္ဓနာတို့ကို ပြုရမည်ဟု ပြခြင်းငှါ "ဖုသနာတိ – ဖုဋ္ဌဋ္ဌာနံ "ဟု ဖွင့်သည်၊ သာရတ္ထ၌ "ဂဏနာ ကာတဗ္ဗာ "နေရာဝယ် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ၌ "ဂဏနာဒိ ကာတဗ္ဗံ"ရှိ၏။]

ထပနာ။ ။သမာဓာနံ – စိတ်ကို ကောင်းစွာ (အာရုံ၌) ထားခြင်း, တည်ကြည်ခြင်းတည်း၊ [တံ (သမာဓာနံ) ဟိ သမ္မဒေဝ အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ အာဓာနံ (ထပနံ) ဟောတိ၊] ထို သမာဓိပြဋ္ဌာန်းသောအပ္ပနာဈာန်ကို ဤနေရာ၌ "ထပနာ"ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ထပနာတိ–အပ္ပနာ"ဟု ဖွင့်သည်။

သံလက္ခဏာ , ဝိဝဋ္ဋနာ ၊ ပေ ၊ ပဿနာ ။ ။ အနိစ္စတာဒီနံ သလ္လက္ခဏတော သလ္လက္ခဏာ ဝိပဿနာ၊ ပဝတ္တတော (အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ် ခန္ဓာဟူသော ဝဋ်တရားမှငှင်း၊) နိမိတ္တတောစ (သင်္ခါရအာရုံနိမိတ်မှငှင်း၊) ဝိနိဝတ္တနတော ဝိဝဋ္ဋနာ မဂ္ဂေါ၊ သကလသံကိလေသပ္ပဋိပဿဒ္ဓိဘာဝတော (အလုံးစုံသော သံကိလေသာတို့၏ တဘန် ငြိမ်းကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်) သဗ္ဗသော+သုဒ္ဓိ (စင်ကြယ်ကြောင်းတည်း၊) ဣတိ ပါရိသုဒ္ဓိ ဖလံ၊ တေသံတိ ဝိဝဋ္ဋနာပါရိသုဒ္ဓီနံ၊ ပဋိပဿနာတိ ပတိပတိ ဒဿနံ ပစ္စဝေက္ခဏာ–ရှုတတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်။

www.dhammaransi.com

ကြိယာကို ခိုင်မြဲစေသည်။] အနုဗန္ဓနာတိ-ကား၊ အနုပဒဟနာ-ထွက်သက် ဝင်သက်သို့ အစဉ်လိုက်၍ အားထုတ်ခြင်းတည်း၊ ဖုသနာတိ-ကား၊ ဖုဋ္ဌဋ္ဌာနံ-ထိအပ်သော အရပ်တည်း၊ ထပနာတိ-ကား၊ အပ္ပနာ- ချာန်အပ္ပနာတည်း၊ သလ္လက္ခဏာတိ-ကား၊ ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာဉာဏ်တည်း၊ ဝိဝဋ္ဋနာတိ-ကား၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်တည်း၊ ပါရိသုဒ္ဓီတိ-ကား၊ ဖလံ-ဖိုလ်တည်း၊ တေသဉ္စ ပဋိပဿနာတိ-ကား၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တည်း။

တတ္ထ-ထိုဂဏနာအစရှိသည်တို့တွင်၊ ဣမိနာ အာဒိကမ္မိကကုလပုတ္တေန- ဤအစဆုံး ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု၌ယှဉ်သော အမျိုးသားသည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဂဏနာယ - အဿာသ ပဿာသကို ရေတွက်ခြင်းဖြင့်၊ ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ မနသိကာတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ စ-ဆက်၊ ဂဏေန္တေန-ရေတွက်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဉ္စန္နံ- ၅ ခုတို့၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ နထပေတဗ္ဗံ-တန့်ရပ် မထားရာ၊ ဒသန္နံ-၁၀ ခုတို့၏၊ ဥပရိ-အထက်သို့၊ န နေတဗ္ဗံ-ပို၍မဆောင်ရာ၊ အန္တရေ-အကြား အကြား၌၊ ခဏ္ဍံ-အပိုင်းအပြတ်ကို၊ န ဒဿေတဗ္ဗံ-မပြရာ၊ ["၁, ၃, ၅"စသည်ဖြင့် ဂဏန်းအစဉ်ကိုပြတ်အောင် မပြုရ-ဟူလို၊] ဟိ-အကျိုး အပြစ် ကား၊ ပဉ္စန္နံ-တို့၏၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ထပေန္တဿ-အရေအတွက်ကို တန့်ရပ်ထား သော ယောဂီ၏၊ သမ္ဗာဓေ-ကျဉ်းမြောင်းသော၊ ဩကာသေ-ရေတွက်ပုံ အစီ အစဉ်ဟူသောအရပ်၌၊ [ဂဏနာဝိဓိ - ရေတွက်ပုံအစီအစဉ်ကိုပင် ဩကာသ ဟု ဆိုသည်။] စိတ္တုပ္ပါဒေါ-စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝိပ္ပန္နတိ-လှုပ်ရှား၏၊ (ကော ဝိယ)၊ သမ္ဗာဓေ - သော၊ ဝဇေ - ခြံ၌၊ သန္နိရုဒ္ဓ ဂေါဂဏောဝိယ- ပိတ်ဆို့ ထားအပ်သော နွားအပေါင်းကဲ့သို့တည်း၊ ဒသန္နံ-တို့၏၊ ဥပရိ-သို့၊ နေန္တဿ- ဆောင်သောယောဂီ၏၊ ဂဏနာ နိဿိတော၀ - အရေအတွက်ကို မှီသည် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ [ဝေဖြင့် "ကမ္မဋ္ဌာန နိဿိတော"ကို ကန့်။] ဝိက္ခိတ္တ စိတ္တု ပ္ပါဒေါ- ပြန့်လွင့်သောစိတ္တုပ္ပါဒ်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်တတ်၏၊ အန္တရာ- ၌၊ ခဏ္ဍံ-ကို၊ ဒဿေန္တဿ-ပြသောယောဂီ၏၊ မေ-၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-သည်၊ သိခါ ပတ္တံ နုခေါ- အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်လေပြီလော၊ နော (သိခါပတ္တံ နုခေါ)-

သိခါပတ္တံ နုခေါ။ ။ဣဒံ စိရတရံ ဂဏနာယ မနသိကရောန္တဿ ဝသေန ဝုတ္တံ- ဤစကားကို အလွန်ကြာမြင့်စွာ ဂဏနာနည်းဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဆိုအပ်၏၊ သော ဟိ တထာလဒ္ဓ အဝိက္ခေပမတ္တံ နိဿာယ ဇဝံ မဒ္ဒေယျ-သူသည် ထိုသို့ အကြား၌ ကျော်၍ရေတွက်သော်လည်း စိတ်မပျံ့လွင့်ဘဲ သမာဓိရနေပုံကို အကြောင်း ပြု၍ "ငါ၏ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် အဆုံးသို့ ရောက်နေပြီးလော၊ မရောက်လေသေးသလော" ဟု ဤသို့ မှတ်ထင်စရာရှိသည်။

www.dhammaransi.com

အပြီးအဆုံးသို့ မရောက်သေးလေသလော၊ ဣတိ-သို့၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဝိကမ္ပတိ-အထူးထူး အပြားပြားလှုပ်ရှား၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဧတေ ဒေါသေ - ဤဆိုအပ်ပြီးသော အပြစ်တို့ကို၊ [၅ ခုအောက် ယုတ်လျော့ခြင်း , ၁၀ ခုထက် ပိုလွန်ခြင်း, အကြားအကြား၌ ပြတ်ခြင်းဟူသော အပြစ်တို့ကို။] ဝဇ္ဇေတွာ-ရှောင်ကြဉ်၍၊ ဂဏနာတဗ္ဗံ-ရေတွက်ရာ၏၊ ဝါ-ရေတွက်ပါလေ။

စ-ဆက်၊ ဂဏေန္တေန-ရေတွက်သောယောဂီသည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဓညဂဏာနာယ- နှေးနှေး ရေတွက်ခြင်းဟူသော၊ ဓညမာယက ဂဏနာယ- စပါးချင့်သူတို့၏ ရေတွက်နည်းဖြင့်၊ ဂဏေတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ [မာခတ်, ဏ္ဍုပစ္စည်း၊ ဓညမာယောကဲ့သို့ အာကို အာယပြု၍"မာယကော"ဟု ရှိသင့်၏။] ဟိ-ချဲ့၊ ဓညမာယကော-စပါးချင့်သူသည်၊ နာဠိံ - ချင့်တောင်းကို၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ဧကန္တိ-ကော်ဟူ၍၊ ဝါ-တစ်ဟူ၍၊ ဝတွာ-ပြောဆို၍၊ ဩကိရတိ-လောင်းထည့်လိုက်၏၊ ပုန, ပူရေန္တော-ပြည့်အောင်လောင်းစဉ်၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုသော၊ ကစဝရံ-အမှိုက်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ တံ-ထိုအမှိုက်ကို၊ ဆဍ္ဍေန္တော-စွန့်ပစ်လျက်၊ ဧကံ ဧကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝါ-တခု, တခုဟူ၍၊ ဝဒတိ- ပြောဆို၏၊ ဒွေဒွေတိ အာဒီသု-၂ ခု ၂ ခုအစရှိသည်တို့၌လည်း၊ သေ (သော)-သည်၊ နယော- တည်း၊ ဧဝမေဝ-လျှင်၊ ဣမိနာပိ - ဤ ယောဂီသည်လည်း၊ အဿာသ ပဿာသေသု-ထွက်လေ ဝင်လေတို့တွင်၊ ယော - အကြင်လေသည်၊ ဥပဋ္ဌာတိ- ထင်ရှား၏၊ တံ-ထိုလေကို၊ ဂဟေတွာ- စိတ်ဖြင့်ယူ၍၊ ဧကံ ဧကန္တိ- တခု တခုဟူ၍၊ အာဒိံ ကတွာ-အစပြု၍၊ ယာဝ ဒသ ဒသ-၁၀ ခု, ၁၀ ခုတိုင်အောင်၊ ဣတိ-သို့၊ ပဝတ္တမာနံ ပဝတ္တမာနံ - ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ဆဲသော လေကို၊ ဥပလက္ခေတွာဝ - မှတ်သား၍သာလျှင်၊ ဂဏေတဗ္ဗံ - ၏၊ [ပဝတ္တမာနံ ပဝတ္တမာနံဟူသော ဤ ၂ ကြိမ် အာမေဍိတ်စကားဖြင့် ထွက်လေ ဝင်လေတို့ကို အဆက်မပြတ် မှတ်သားရမည်-ဟု ပြ၏။] ဧဝံ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောအပြားအားဖြင့်၊ ဝါ-ဤသို့

ယော ဥပဋ္ဌာတိ၊ ပေ၊ ဂဏေတဗ္ဗံ။ ။ဤစကားကို အစပဌမ၌ တမျိုးသာထင်လာသူအတွက် ဆိုသည်၊ အဿာသ ပဿာသ ၂ မျိုးတွင် တမျိုးသာ အာရုံအဖြစ်ဖြင့် စိတ်မှာထင်ရှားလျှင် တမျိုးကိုသာ (တစ် – နှစ် စသည်ဖြင့်) ရေတွက်ပါ – ဟူလို၊ အကယ်၍ ထွက်သက်ဝင်သက် ၂ မျိုးပင်ထင်လာလျှင်ကား"ရှူလေကို တစ်,ဝင်လေကို နှစ်" ဟု ၂ မျိုးလုံးပင် ရေတွက်ရမည်၊ ယဿ ပန ဥဘောပိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊ တေန ဥဘယမ္ပိ ဂဟေတွာ ဂဏေတဗ္ဗံ၊] "ယော ဥပဋ္ဌာတိ" ဟူသော ဤစကားဖြင့် "နှာခေါင်းပေါက် ၂ ဘက်မှ ထွက်သောလေတို့တွင် အကြင်ဘက်မှ ထွက်သောလေသည် ထင်ရှား၏၊ ထိုဘက်မှလေကို ရေတွက်ပါ"ဟူသော အနက်ကိုလည်း ပြပြီးဖြစ်တော့၏။

www.dhammaransi.com

မှတ်သား၍၊ ဂဏယတော - ရေတွက်လသော်၊ ဝါ- ရေတွက်သော၊ တဿ- ထိုယောဂီ၏၊ နိက္ခမန္တာ စ - ထွက်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဝိသန္တာ စ- ဝင်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အဿာသပဿာသာ - တို့သည်၊ ပါကဋာ- ထင်ရှားကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

အထ – ထင်ရှားရာ ထိုအခါ၌၊ အနေန - ၌ ယောဂီသည်၊ ဒန္ဓဂဏနံ- နှေးနှေး ရေတွက်ခြင်းဟူသော၊ တံ ဓညမာယကဂဏနံ – ထို စပါးချင့်သူ၏ ရေတွက်နည်းကို၊ ပဟာယ- ၍၊ သီဃဂဏနာယ-အလျင်အမြန်ရေတွက်နည်း ဟူသော၊ ဂေါပါလကဂဏနာယ– နွားကျောင်းသား၏ ရေတွက်နည်းဖြင့်၊ ဂဏေတဗ္ဗံ–ရာ၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဆေကော – ကျွမ်းကျင်သော၊ ဂေါပါလကော- နွားကျောင်းသားသည်၊ သက္ခရာယော-ကျောက်စရစ်တို့ကို၊ ဥစ္ဆင်္ဂေန- ခါးပိုက်ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-ပိုက်ယူ၍၊ ရဇ္ဇုဒဏ္ဍဟတ္ထော-လက်၌ ကြိုးဒုတ်ရှိသည်၊ ဝါ- ကြိုးဒုတ်တို့ကို လက်စွဲသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပါတောဝ – ၌ပင်၊ ဝဇံ – နွားခြံသို့၊ ဂန္တွာ, ဂါဝေါ-တို့ကို၊ ပိဋ္ဌိယံ–ကျောက်ကုန်း၌၊ ပဟရိတွာ -၍၊ ပလိဃတ္ထမ္ဘမတ္ထကေ–တံခါးရွက်တိုင်ထိပ်၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်လျက်၊ ဒွါရံ-တံခါးပေါက်သို့၊ ပတ္တံ ပတ္တံ ယေဝ- ရောက်လာ ရောက်လာသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဂါဝံ-ကို၊ ဧကော ဒွေတိ – တကောင် နှစ်ကောင်ဟူ၍၊ သက္ခရံ – ကို၊ ခိပိတွာ ခိပိတွာ- ပစ်ချ၍ ပစ်ချ၍၊ ဂဏေတိ-ရေတွက်၏၊ တိယာမရတ္တိံ -ညဉ့်သုံးယာမ်ပတ်လုံး၊ သမ္ဗာဓေ – သော၊ ဩကာသေ – နွားခြံအရပ်၌၊ ဒုက္ခဝုတ္ထဂေါဂဏော –

တဿေဝံ၊ပေ၊ပါကဋာ ဟောန္တိ။ ။ဧဝံတိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန၊ ဥပလက္ခေတွာဝါတိ အတ္ထော၊ အစပဌမ၌ ထွက်လေ ဝင်လေ ၂ မျိုးတွင် တခုခုက ထင်ရှားသော်လည်း မှတ်၍ ရေတွက်စဉ်ပင် (အတော် အသားကျလာလျှင်)စိတ်မပျံ့လွင့်တော့ဘဲ ၂ မျိုးလုံး ထင်ရှားလာသည်-ဟူလို၊ " တဿေဝံ ၊ပေ၊ ပါကဋာ ဟောန္တိ " သည် ရှေ့ဝါကျ၏ အကျိုးကိုပြသော ကာရိယ ဟေတုဝါကျဖြစ်၏၊ ရှေ့ဝါကျကား ဖလဝါကျတည်း၊ ဤသို့ ရေတွက်ဖန်များလျှင် ၂ မျိုးလုံးထင်ရှားခြင်း အကျိုးရှိသောကြောင့် " ဥပလက္ခေတွာ ဂဏေတဗ္ဗံ–မှတ်သား၍ရေတွက်ပါ"ဟူလို။

ပဋိဃတ္ထမ္ဘော။ ။ ပဋိဃဿ (ပလိဃဿ) ပရိဝတ္တနကံ ယတ္ထ နိက္ခိပန္တိ၊ သော ပဋိဃတ္ထမ္ဘော၊ (ဋီကာ)၊ အဘိဓာန်၌ " ပလိဃော " ဟု ပုလ္လိင်ရှိ၏၊ " တံခါးကျည်မင်းတုတ်"ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ ဤ၌ တံခါးရွက်၏ဟိုဘက်ဒီဘက် လှည့်လည်ကြောင်းဖြစ်သောအဖျားကိုတပ်ရာတိုင်ကို "ပဋိဃတ္ထမ္ဘ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ပဋိဃကို "တံခါးရွက်"အနက်ဟောဟု ကြံသင့်၏၊ ရှေးကတံခါးရွက်၌ ဘေးအစွန်းမှာ အထက်အောက် အဖျား ၂ ခုရှိ၏၊ ထို ၂ ခုတပ်ရာတိုင်ကို " ပဋိဃတ္ထမ္ဘ " ဟု ခေါ်ဟန်တူ၏၊ ထိုတိုင်သည် အတော်တုတ်သောကြောင့် "ထိုတိုင်ပေါ်၌ ထိုင်၍ "ဟု ဆိုဟန်တူသည်။

www.dhammaransi.com

ဆင်းဆင်းရဲရဲနေရသော နွားအပေါင်းသည်၊ နိက္ခမန္တော - ထွက်လသော်၊ အညမည့်-အချင်းချင်း၊ ဝါ-တကောင့်တကောင်၊ ဥပနိဃံသန္တော-ပွတ်တိုက်တိုး၀ှေ့လျက်၊ ဝေဂေန ဝေဂေန - လျင်စွာ လျင်စွာ၊ ပုဉ္ဇော ပုဉ္ဇော - အစုအစုသည်၊ ဟုတွာ နိက္ခမတိ - ထွက်၏၊ သော - ထို နွားကျောင်းသားသည်၊ ဝေဂေန ဝေဂေန-စွာ၊ ဧကော ဒွေ တီဏိ စတ္တာရိပဉ္စ-တကောင် နှစ်ကောင် သုံးကောင် လေးကောင် ငါးကောင်ဟူ၍၎င်း ၊ပေ၊ဧကော ဒွေ တီဏိ စတ္တာရိ ပဉ္စ ဆ သတ္တ အဋ္ဌ နဝ ဒသ- တကောင် ၊ပေ၊ဆယ်ကောင်တို့ဟူ၍၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဏေတိယေဝ-ရေတွက်သည်သာ။

ဧဝံ- ဤအတူ၊ ပုရိမနယေန—ရှေ့ဂေါပါလကဂဏနာနည်းဖြင့်၊ ဂဏယတော - သော၊ ဣမဿာပိ – ဤ ယောဂီ၏လည်း၊ အဿာသပဿာသာ ပါကဋာ ဟုတွာ,သီဃံ သီဃံ-လျင်စွာလျင်စွာ၊ ပုနပ္ပုနံ, သဉ္စရန္တိ-လှည့်လည်ကုန်၏၊ [ထွက်လေဝင်လေတို့ ဝင်လိုက်ထွက်လိုက်နှင့် လှည့်လည်ကြသည်-ဟူလို။] တတော – ထို အဖန်ဖန်လှည့်လည်ခြင်းကြောင့်၊ တေန-ထို ယောဂီသည်၊ ပုနပ္ပုနံ, သဉ္စရန္တိ-န်၏၊ ဣတိ,ဉ တွာ-၍၊ အန္တော စ-ဝမ်းတွင်း၌၎င်း၊ ဗဟိစ – ပြင်ဘက်၌၎င်း၊ အဂ္ဂဟေတွာ – အဿာသ ပဿာသတို့ကို မယူမူ၍၊ ဝါ-အာရုံမပြုမူ၍၊ ဒွါရပ္ပတ္တံ ဒွါရပ္ပတ္တံယေဝ-နှာခေါင်းပေါက်သို့ရောက်လာ နှာခေါင်းပေါက်သို့ရောက်လာသော အဿာသပဿာသကိုသာလျှင်၊ ဂဟေတွာ- အာရုံပြုသောအားဖြင့် ယူ၍၊ ဧကော ဒွေ တီဏိ စတ္တာရိ ပဉ္စ – ၁, ၂, ၃, ၄, ၅ တို့ဟူ၍၎င်း၊ပေ၊ ဧကော ဒွေ တီဏိ စတ္တာရိ ပဉ္စ ဆ သတ္တ အဋ္ဌ နဝ ဒသ- ၁, ၂, ၃, ၄, ၅, ၆, ၇, ၈, ၉, ၁၀တို့ ဟူ၍၎င်း၊ ဣတိ သီဃံ သီဃံ, ဂဏေတဗ္ဗမေဝ- ရေတွက်ရာသည်သာ၊ [ထိုသို့ ရေတွက်ရခြင်း၏အကြောင်းနှင့် ဥပမာကို ပြလို၍''ဂဏနာပဋိဗဒ္ဓ ဟိ''စသည်ဒိန့်။]ဟိ–အကြောင်းနှင့်ဥပမာကား၊ ဂဏနာပဋိဗဒ္ဓေ - ရေတွက်ခြင်းနှင့် စပ်သော၊ ကမ္မဋ္ဌာနေ–၌၊ ဂဏနာဗလေနေဝ-ရေတွက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဧကဂ္ဂံ-တည်ကြည်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ အရိတ္တုပတ္ထမ္ဘနဝသေန - ထိုးဝါးဖြင့် ထောက်ထားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စဏ္ဍသောတေ– ကြမ်းသော ရေအယဉ်၌၊ နာဝါထပနမိဝ–လှေကို တန့်ထားနိုင်ခြင်း ကဲ့သို့တည်း၊ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ သီဃံ သီဃံ, ဂဏယတော- သော၊ တဿ-ထို ယောဂီရဟန်း၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-သည်၊ နိရန္တရပ္ပဝတ္တံဝိယ - အဆက်မပြတ် ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဟုတွာ – ၍၊ ဥပဋ္ဌာတိ-ထင်လာ၏။ [တကယ်အစစ် နိရန္တရပဝတ္တမှာ အပ္ပနာရောက်မှ ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ အပ္ပနာမရောက်သေး သောကြောင့် ''ပဝတ္တံဝိယ'' ဟု ဆိုသည်။]

www.dhammaransi.com

အထ- ထင်လာရာ ထိုအခါ၌၊ နိရန္တရံ- အဆက်မပြတ်၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ,ဉတွာ-၍၊ အန္တောစ ဗဟိစ,ဝါတံ-ကို၊ အပရိဂ္ဂဟေတွာ-မသိမ်းဆည်းမူ၍၊ ပုရိမနယေနေဝ-ရှေ့ဝေါ်ပါလက ဂဏနာနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဂေန ဝေဂေန,ဂဏေတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ အန္တော-ဝမ်းတွင်းသို့၊ ပဝိသနဝါတေန- ဝင်သောလေနှင့်၊ သဒ္ဓိံ, စိတ္တံ-ကို၊ ပဝေသယတော - သွင်းသော ယောဂီ၏၊ [ဝမ်းတွင်းသို့ ဝင်သွားသောလေကို လိုက်၍အာရုံပြုသော ယောဂီ၏။] အဗ္ဘန္တရံ- ဝမ်းတွင်းအရပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝါတဗ္ဘာဟတံ-လေသည် ထိခိုက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ မေဒပူရိတံဝိယ- အဆီဖြင့် ပြည့်နေသကဲ့သို့၊ ဟောတိ-၏၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်သို့၊ [နှာခေါင်းဖျားနှင့် အထက်နှုတ်ခမ်းဖျားမှ ပြင်ဘက်အရပ်သို့။] နိက္ခမနဝါတေန- ထွက်သော လေနှင့်၊ သဒ္ဓိံ, စိတ္တံ- ကို၊ နီဟရတော- ထုတ်ဆောင်သော ယောဂီ၏၊ ဗဟိဒ္ဓါ – ၌၊ ပုထုတ္တာရမဏေ – များသော သဘောရှိသောအာရုံ၌၊ ဝါ-အမျိုးမျိုး သဘောရှိသောအာရုံ၌၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဝိက္ခိပတိ - ပျံ့လွင့်တတ်၏၊ ပန- အန္တယကား၊ ဖုဋ္ဌောကာသေ – ထိအပ်သော နှာခေါင်းဖျား အထက်နှုတ်ခမ်းဖျားအရပ်၌၊ သတိံ - သတိကို၊ ထပေတွာ- ထား၍၊ ဘာဝေန္တဿေဝ - ပွားစေသော ယောဂီ၏သာလျှင်၊ ဘာဝနာ – သည်၊ သမ္ပဇ္ဇတိ– ပြည့်စုံ၏၊ တေန - ကြောင့်၊ အန္တောစ၊ပေ၊ ဂဏေတဗ္ဗန္တိ - ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ - ပြီ။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ တံ-၌ ထွက်လေ ဝင်လေအပေါင်းကို၊[တေန္တိ တံ အဿာသ ပဿာသဇာတံ၊ ဇာတျာပေက္ခ နည်းအားဖြင့် အများကိုပင် ကေဝုစ်ထားသည်။] ကိံဝ စိရံ- အဘယ်မျှလောက်ကြာအောင်၊ ဂဏေတဗ္ဗံ-ရေတွက်ရမည်နည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ ယာဝ- လောက်၊ ဂဏနာယ - ရေတွက်ခြင်းနှင့်၊ ဝိနာ - ကင်း၍၊ အဿာသ

စိတ္တံ၊ပေ၊ဟောတိ။ ။အတွင်းသို့ ဝင်သောလေကို လိုက်၍ အာရုံပြုလျှင် စိတ်ကို အတွင်းသွင်းရာရောက်၏၊ ထို အတွင်းလေတွေကို အာရုံပြုနေလျှင် လေသည် ဝမ်းတွင်း တခုလုံး ထိခိုက်အပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား ဝမ်းတွင်း တခုလုံးသည် လေတည်းဟူသော အဆီဖြင့် ပြည့်နေသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ [တစုံတခုကို စူးစိုက်၍အာရုံပြုလျှင် ထို အာရုံသည် ထင်ထင်ရှားရှားဖြစ်၍ ထင်လာရကား ကြီးကျယ်များပြားသကဲ့သို့ ထင်တတ်သည်။]

ဗဟိ၊ပေ၊ဝိက္ခိပတိ ။ ။ နှာခေါင်းဖျားမှ အပြင်ဘက်ထွက်သွားသော လေကို စိတ်ဖြင့်လိုက်၍ အာရုံပြုနေလျှင် စိတ်ကို အပြင်သို့ ထုတ်ဆောင်ရာ ရောက်၏၊ ထိုသို့ ထုတ်ဆောင်လျှင် လေ၏သွားပုံကို စိတ်ဖြင့်ရှာဖွေ၍ နေရသောကြောင့် အပြင်ဘက် များစွာသောအာရုံ၌ စိတ်ပျံ့လွင့်၍နေတတ်သည်။

www.dhammaransi.com

ပဿာသာသရမဏော-၌၊ သတိ-သည်၊ သန္တိဋ္ဌတိ-ကောင်းစွာတည်၏၊(တာ၀-ထို မရေတွက်ဘဲ သတိကောင်းစွာ တည်သည့်တိုင်အောင်၊ ဂဏောတမ္ပိ - ရမည်၊ ကသ္မာ)၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဗဟိ – အဿာသ ပဿာသမှအပ ဖြစ်သောအာရုံ၌၊ ဝိသဋဝိဘက္ကဝိန္ဓေဒံ- ပြန့်ကြဲနေသော ဝိတက်ကို ဖြတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ အဿာသပဿာသာရမဏော-၌၊ သတိသဏ္ဌာပနတ္ထံယေဝ-သတိကို ကောင်းစွာထားခြင်း အကျိုးငှါသာလျှင်၊ ဂဏနာ – ရေတွက်ခြင်းသည်၊(ဟောတိ)၊ ဣတိ-ကြောင့် (တာ၀-ထိုမရေတွက်ဘဲ သတိကောင်းစွာ တည်သည်တိုင်အောင်၊ ဂဏောတမ္ပိ-ရာ၏၊ ဝါ-ရမည်)။

ဧဝံ- သို့၊ ဂဏနာယ-ဂဏနာ နည်းဖြင့်၊ မနသိကတွာ- နှလုံးသွင်းပြီး၍၊ ဝါ-နှလုံးသွင်းပြီးနောက်၊ အနုဗန္ဓနာယ-အနုဗန္ဓနာနည်းဖြင့်၊ [ရှေးဂါထာ၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော ဂဏနာနည်း အနုဗန္ဓနာနည်း ဖုသနာနည်း အစရှိသည်တို့တွင် အနုဗန္ဓနာနည်းဖြင့်-ဟူလို။] မနသိကာတမ္ဗံ-၏၊ အနုဗန္ဓနာနာမ-အနုဗန္ဓနာ နည်းမည်သည်၊ ဂဏနံ-အရေအတွက်ကို၊ ပဋိသံဟရိတွာ-ရုပ်သိမ်း၍၊ [၁-၂ - ၃ – စသည်ဖြင့် မရေတွက်တော့ဘဲ - ဟူလို။] သတိယာ- ဖြင့်၊ နိရန္တရံ-အဆက်မပြတ်၊ အဿာသပဿာသာနံ-တို့သို့၊ အနုဂမနံ- အဘန်ဘန်လိုက်ခြင်းတည်း၊ ဝါ-အစဉ်လိုက်ခြင်းတည်း၊ တဥ္စ-ထို အစဉ်လိုက်ခြင်းသည်လည်း၊ အာဒိမဇ္ဈ ပရိယောသာနာ နုဂမနဝသေန- အစ, အလယ်, အဆုံးသို့ အစဉ်လိုက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ န (ဟောတိ)-ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၏၊ ဗဟိ နိက္ခမနဝါတဿ- ပြင်ဘက်သို့ ထွက်သောလေ၏၊ နာဘိ– ချက်အရပ်သည်၊ အာဒိ – တည်း၊ [ထို ချက်အရပ်၌ စ၍ဖြစ်သောကြောင့် "နာဘိ အာဒိ" ဟု ဆိုသည်။]ဟဒယံ-နှလုံးသား၏အနီးအပါး အထက်အရပ်သည်၊ မဇ္ဈံ-တည်း၊ နာသိကဂ္ဂံ–နှာခေါင်းဖျားအရပ်သည်၊ ပရိယောသာနံ-တည်း၊ တဥ္စ-ထိုအစ,

အနုဂမနံ။ ။ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်းသော အဿာသပဿာသတို့ကို အာရုံပြုသောအားဖြင့် သတိကို အဖန်ဖန် ဖြစ်စေခြင်း, အဿာသ ပဿာသအာရုံကို (အာရုံပြု၍) သတိ အစဉ်လိုက်ခြင်းကို "အနုဂမန" ဟု ခေါ်သည်။ [အနုအနု + ဂမနံ ပဝတ္တနံ၊ အနုဂမနံ။].

ပရိယောသာနံ။ ။အဿာသ ပဿာသလေသည် ထို နာသိကဂ္ဂ၌ ဆုံး၏၊ ထိုမှ အပြင်ရောက်သွားသောလေကို အဿာသ ပဿာသ ဟု မခေါ်ရတော့ပြီ၊ အဿာသ ပဿာသတို့သည် စိတ္တဇရုပ်များတည်း၊ စိတ္တဇရုပ်မှန်လျှင် ခန္ဓာကိုယ်မှ အပြင်၌ မဖြစ်နိုင်၊ အပြင်၌ ဆက်၍ဖြစ်သော နှာခေါင်းလေတို့ကား စိတ္တပစ္စယ ဥတုဇလေများသာတည်း၊ အဿာသပဿာသ အမည်လည်း မရကြ၊ ဝင်လေ၏အစကို နာသိကဂ္ဂ ဟု ဆိုရာ၌လည်း ဤသဘောပင်တည်း။

www.dhammaransi.com

အလယ်, အဆုံးသို့လည်း၊ အနုဂစ္ဆတော-အစဉ်လိုက်လသော်၊ ဝါ-သော၊ အဿ-ထို ယောဂီ၏၊ ဝိက္ခေပဂတံ-ပြန့်လွင့်ခြင်းသို့ရောက်သော၊ စိတ္တံ-သည်၊ သာရဒ္ဓါယစေဝ-ကိလေသာဟူ, အပူတို့နှင့်တကွ ဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှါငှင်း၊ ဣဉ္ဇနာယစ-တုန်လှုပ်ခြင်းအကျိုးငှါငှင်း၊ [ကမ္မဋ္ဌာန်းနှလုံးသွင်းမှု၏ မငြိမ်မသက် လှုပ်ရှားခြင်းငှါ။] ဟောတိ-၏။ ယထာဟ-အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ အဿာသာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ-အဿာသ၏ အစ, အလယ်, အဆုံးသို့၊ သတိယာ-ဖြင့်၊ အနုဂစ္ဆတော-အစဉ်လိုက်သော ယောဂီ၏၊ အဇ္ဈတ္တံ-အတွင်းသန္တာန်၌၊ ဝိက္ခေပဂတေန-သော၊ စိတ္တေန-ကြောင့်၊ ဝါ-စိတ်ဖြင့်၊ [ဟောတုမှိ ကရဏဝစနံ, ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေဝါ။] ကာယောပိ-သည်ငှင်း၊ စိတ္တမ္ပိ-သည်ငှင်း၊ သာရဒ္ဓါစ-ကိလေသာဟူ, အပူနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သည်ငှင်း၊ ဣဉ္ဇိတာစ-လှုပ်ကုန်သည်ငှင်း၊ ဖန္ဒိတာစ-တုန်ကုန်သည်ငှင်း၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ ပဿာသာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ-သို့၊ သတိယာ-ဖြင့်၊ပေ၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ-ပြီ။)

တသ္မာ-ကြောင့်၊ အနုဗန္ဓနာယ-အနုဗန္ဓနာနည်းဖြင့်၊ မနသိကရောန္တေန-နှလုံးသွင်းသောယောဂီသည်၊ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနဝသေန-ဖြင့်၊ န မနသိကာတဗ္ဗံ-နှလုံးမသွင်းရာ၊ အပိစ-စင်စစ်ကား၊ ဖုသနာဝသေနစ-ထိခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်ငှင်း၊ ဌပနာဝသေနစ-အပ္ပနာဈာန်ပေါ်လာအောင် ထားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ငှင်း၊ မနသိကာတဗ္ဗံ-ရမည်၊ ဟိ-ဆက်၊ ဂဏနာနုဗန္ဓနာဝသေန-ဂဏနာနည်း, အနုဗန္ဓနာနည်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (မနသိကာရော-သည်၊ အတ္ထိ ဝိယ-ကဲ့သို့၊) ဖုသနာ ဌပနာဝသေန-ဖုသနာနည်း, ဌပနာနည်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊[တချို့စာ၌"ဖုသနာဝသေနစ ဌပနာဝသေနစ"ဟု လည်းရှိ၏။] ဝိသုံ-သီးခြား၊ မနသိကာရော-သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဖုဋ္ဌဖုဋ္ဌ ဌာနေယေဝ-ထိအပ်သော ထိအပ်သောအရပ်၌သာလျှင်၊ ဂဏေန္တော-ရေတွက်သောယောဂီကို၊ ဂဏနာယစ-ဖြင့်ငှင်း၊ ဖုသနာယစ-ဖြင့်ငှင်း၊ မနသိကရောတိ (တိ)-နှလုံးသွင်းသူဟူ၍ (ဝုစ္စတိ)၊ တတ္ထေဝ-ထို ထိအပ်သော ထိအပ်သော အရပ်၌ပင်၊ ဂဏနံ-ကို၊ ပဋိသံဟရိတွာ-၍၊ တေ-ထို အဿာသ ပဿာသတို့သို့၊ သတိယာ-ဖြင့်၊အနုဗန္ဓန္တော-အစဉ်လိုက်သော ယောဂီကိုငှင်း၊အပ္ပနာဝသေန-အပ္ပနာဈာန်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-အပ္ပနာဈာန်ပေါ်လာအောင်၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဌပေန္တောစ-ထားသော ယောဂီကိုငှင်း၊ အနုဗန္ဓနာယစ-အနုဗန္ဓနာနည်းဖြင့်ငှင်း၊ ဖုသနာယစ-ဖြင့်ငှင်း၊ ဌပနာယစ-ဖြင့်ငှင်း၊ မနသိကရောတီတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ သွာယမတ္ထော-ထိုဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ကို၊ အဋ္ဌကထာယံ-

www.dhammaransi.com

ရှေးအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တာပင်္ဂုဠဒေါဝါရိကောပမာ-ဟိ-ဆိုအပ်ပြီးသော ဆွံ့အသူ တံခါးစောင့်သူဥပမာတို့ဖြင့်ငှင်း၊ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ-၌၊ ဝုတ္တကကစောပမာယစ-ဟောတော်မူအပ်သော လွှ ဥပမာဖြင့်ငှင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

တတြ-ထို ၂ မျိုးသော ဥပမာတို့တွင်၊ အယံ-ကား၊ ပင်္ဂုဠောပမာ-သူဆွံ့ ဥပမာတည်း၊ ပင်္ဂုဠော-သူဆွံ့သည်၊ [ခြေမသန်၍ မသွားနိုင်သူကို "ပင်္ဂုဠ"ဟု ခေါ်သည်။] ဒေါလာယ – ပျဉ်ချပ်ပုခက်ဖြင့်၊ ကီဠတံ – ကစားနေကုန်သော၊ မာတာပုတ္တာနံ – အမိသား တို့၏ [သူ၏မယားနှင့် သားတို့ကိုပင် "မာတာ ပုတ္တာနံ"ဟု ဆိုသည်။] ဒေါလံ-ပုခက်ကို၊ ခိပိတွာ-ပစ်၍၊ ဝါ-လွှဲ၍၊ တတ္ထေဝ ဒေါလတ္ထမ္ဘမူလေ – ထို ပုခက်ဆွဲရာတိုင်၏အနီး၌ပင်၊ နိသိန္နော – ထိုင်လျက်၊ ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ အာဂစ္ဆန္တဿစ-လာသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဂစ္ဆန္တဿစ-သော၊ ဒေါလာဖလကဿ-ပုခက်ပျဉ်ချပ်၏၊ ဥဘော-၂ ဘက်ကုန်သော၊ ကောဋိယော – ဝဲဘက် ယာဘက် အစွန်တို့ကိုငှင်း၊ မဇ္ဈဉ္စ – ကိုငှင်း၊ ပဿတိ-မြင်ရ၏၊ စ-ထိုသို့ပင် မြင်ရပါသော်လည်း၊ ဥဘောကောဋိမဇ္ဈာနံ-၂ ဘက်သော အစွန် အလယ်အရပ်တို့ကို၊ ဒဿနတ္ထံ – မြင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝါ-မြင်ဘို့ရာ၊ဗျာဝဋော-ကြောင့်ကြစိုက်သည်၊ နဟောတိ သေယျထာပိ-သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ–လျှင်၊ အယံဘိက္ခု-သည်၊ သတိဝသေန – သတိ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ နိဗန္ဓနတ္ထမ္ဘမူလေ- စိတ်ကို ကပ်၍ ဖွဲ့ချည်ကြောင်း (နှာခေါင်းဖျား အထက် နှုတ်ခမ်းဖျားဟူသော)တိုင်၏အနီး၌ ဌတွာ- တည်၍၊ အဿာသ ပဿာသ

သွာယ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။"ဖုဋ္ဌဖုဋ္ဌ ဌာန၌သာ ရေတွက်သူဟူသော အနက်, ထို ဖုဋ္ဌ ဖုဋ္ဌ ဌာန၌ပင် ရေတွက်မှုကို မပြုဘဲ ထို အဿာသပဿာသတို့သို့ သတိဖြင့် အစဉ်လိုက်သူဟူသော ထိုအနက်ကို"ဟု သွာယမဗ္ဗော္ဘာအတွက် အဓိပ္ပါယ်မှတ်၊ ဥပမာ ကို"ဥပ+မာ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ "မိနောတိ – ဆုံးဖြတ်တတ်၏၊ ဣတိ မာ၊ မာယ– ဆုံးဖြတ် တတ်သောဥပမေယျ အနက်၏ + သမီပေ – အနီးဖြစ်သော (မဆုံးဖြတ်တတ်သော) အနက်၌၊ ပဝတ္တတီတိ ဥပမာ" ဟု ဋီကာကြိသည်။ [ယာ အစ္စန္တံ န မိနောတိ န ဝိနိစ္ဆိနာတိ၊ သာ"မာနဿ+သမီပေ"တိ ဥပမာ၊ ယထာ-ဂေါဏော ဝိယ ဂဝယော= နွားနှင့်တူသော နွားနောက်။]

ဥပနိဗန္ဓန၊ ပေ၊ ဌတွာ။ ။ဥပနိဗန္ဓနတ္ထမ္ဘောဝိယာတိ ဥပနိဗန္ဓတ္ထမ္ဘော၊ နာသိ ကဂ္ဂံ, မုခနိမိတ္တံဝါ၊ တဿ မူလေ သမီပေ ဌတွာ (ကထံ ဌတွာ–ဘယ်လို တည်၍လဲ)၊ သတိယာ ဝသေန ဌတွာ (သတိထားသော အားဖြင့် တည်၍တည်း)၊ သတိံဟိ တတ္ထ (နာသိကဂ္ဂမုခနိမိတ္တ၌) သူပဋ္ဌိတံ ကရောန္တော-ကောင်းစွာတည်သည်ကိုပြုသော၊ ယောဂါဝစရော တတ္ထ ဋ္ဌိတောနာမ ဟောတိ (ထိုနာသိကဂ္ဂ မုခနိမိတ္တ၌တည်သူမည်၏)၊ အဝယဝမမွေန်-သတိတည်းဟူသော အစိတ်အစိတ်တရားဖြင့်၊ သမုဒါယဿ-အပေါင်း

www.dhammaransi.com

ဒေါလံ-အဿာသပဿာသ တည်းဟူသော ပုခက်ကို၊ ခိပိတွာ-ပစ်၍၊ ဝါ-လွှဲ၍၊ တတ္ထေဝနိမိတ္တေ - နှာခေါင်းဖျား အထက်နှုတ်ခမ်းဖျား ဟူသော ထို နိမိတ်၌ပင်၊ သတိယာ-ဖြင့်၊ နိသီဒန္တော-ထိုင်လျက်၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-အဋ္ဌကထာ နှင့် ဋီကာတို့၌ "နိသီဒန္တော" ဟု ရှိ၏၊]ကမေန- အားဖြင့်၊ အာဂစ္ဆန္တာနဉ္စ-ကုန်သော၊ ဂစ္ဆန္တာနဉ္စ - ကုန်သော၊ ဖုဋ္ဌဋ္ဌာနေ - ထိအပ်သော အရပ်၌၊ (အရပ်က)၊ အဿာသပဿာသာနံ - တို့၏၊ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ- သို့၊ သတိယာ, အနုဂစ္ဆန္တော-သော်၎င်း၊ တတ္ထ-ထို ထိအပ်သော အရပ်၌၊ စိတ္တံ-ကို၊ ထပေန္တော စ-ထားလသော်၎င်း၊ ပဿတိ - မြင်ရ၏၊ စ- ထိုသို့ မြင်ရပါသော်လည်း၊ တေသံ- ထို အဿာသပဿာသတို့ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-မြင်ခြင်းငှါ၊ ဗျာဝဋော - ကြောင့်ကြစိုက်သည်၊ န ဟောတိ၊ အယံ - ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ပင်္ဂုဠောပမာ-တည်း။

ပန-ကား၊ အယံ-ကား၊ ဒေါဝါရိကောပမာ-တံခါးစောင့် ဥပမာတည်း၊ ဒေါဝါရိကော- သည်၊ နဂရဿ - ၏၊ အန္တော စ - ၌၎င်း၊ ဗဟိ စ - ၌၎င်း၊ ပုရိသေ-တို့ကို၊ တွံ-သည်၊ ကော—အဘယ်သူနည်း၊ (ဣတိဝါ - ဤသို့၎င်း၊) ကုတော-အဘယ်မှ၊ အာဂတော—လာခဲ့သနည်း၊ (ဣတိ)ဝါ-၎င်း၊ ကုဟိံ-အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆသိ-သွားမည်လို့နည်း၊(ဣတိ) ဝါ - ၎င်း၊ တေ - ၏၊ ဟတ္ထေ-လက်၌၊ ကိံ- ဘာဝတ္ထုနည်း၊ ဣတိဝါ- ၎င်း၊ န ဝီမံသတိ - မစုံစမ်း၊ ဝါ- မမေးမြန်း၊ ဟိ - မှန်၊ တေ - ထို မြို့၏ အတွင်း အပြင်နေသူ လူတို့သည်၊ တဿ- ထို တံခါးစောင့်ယောကျာ်း၏၊ ဘာရာ- တာဝန်တို့သည်၊ န - မဟုတ်ကုန်၊ ပန-အန္တယကား၊ ဒွါရပ္ပတ္တံ ဒွါရပတ္တံယေဝ- တံခါးပေါက်သို့ရောံလာ တံခါးပေါက်သို့ ရောက်လာသူကိုသာလျှင်၊ ဝီမံသတိ သေယျထာပိ – စုံစမ်း မေးမြန်းသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ – လျှင်၊ ဣမဿဘိက္ခုနော – ၏၊ အန္တောပဝိဋ္ဌဝါတာ စ- အတွင်းသို့ဝင်ပြီးသော လေတို့သည်၎င်း၊ ဗဟိနိက္ခန္တဝါတာ စ-နှာခေါင်းပြင်ဘက်သို့ ထွက်သွားပြီးသောလေတို့သည်၎င်း၊ ဘာရာ - တို့သည်၊ န ဟောန္တိ - မဟုတ်ကုန်၊ ဒွါရပ္ပတ္တာ ဒွါရပ္ပတ္တ ယေဝ - နှာခေါင်းပေါက်သို့

တကိုယ်လုံးကို၊ အပဒိသိတဗ္ဗတော—ညွှန်ပြထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။["အယံ ဘိက္ခု ဥပနိဗန္ဓထမ္ဘမူလေ ဌတွာ" သည် အစိတ်သတိဖြင့် အပေါင်းတကိုယ်လုံးကို ညွှန်ပြသော ဧကဒေသူပစာ စကားဖြစ်သည်—ဟူလို။]

နိမိတ္တေ သတိယာ နိသီဒန္တော။ ။နိမိတ္တေတိ— နာသိကဂ္ဂါဒိနိမိတ္တေ၊ သတိယာ နိသီဒန္တောတိ—သတိယာ ဝသေန နိသီဒန္တော၊ ဤ၌လည်း"သတိံ ဟိ တတ္ထ သူပဋ္ဌိတံ ကရောန္တော ယောဂါဝစရော တတ္ထ နိသီဒန္တောနာမ ဟောတိ"ဟု ဆိုပါ။

www.dhammaransi.com

ရောက်လာ နှာခေါင်းပေါက်သို့ရောက်လာသော လေတို့သည်သာ၊ ဘာရာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ အယံ- ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဒေါဝါရိကောပမာ-တည်း။ [ပဌမဥပမာဖြင့် "ဝင်လေထွက်လေတို့ကို သိဘို့ရန် ကြောင့်ကြမစိုက်သော်လည်း သိ၏" ဟု ပြ၏၊ ဒုတိယ ဥပမာဖြင့် " ဝင်လေထွက်လေ တို့ကို မှတ်နေဘို့ တာဝန် မရှိ , နှာခေါင်းပေါက်၌ ရောက်လာသော လေတို့ကိုသာ မှတ်ဘို့တာဝန်ရှိ၏"ဟု ပြသည်။]

ပန- ကား၊ ကကစောပမာ- လွှ ဥပမာကို၊ အာဒိတော-အစမှ၊ ပဘုတိ-စ၍၊ ဧဝံ – ဤ ဆိုအပ်လတ့ံသော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏၊ [ပါဠိတော်၌ ဥပမေယျ အနက်ကို စ၍ ပြသောကြောင့် ထို အတိုင်းပင် "အစမှ စ၍ သိပါ" ဟု ဆိုသည်။] ဟိ-ချဲ့၊ နိမိတ္တံ၊ပေ၊ဥပလဗ္ဘတီတိ-ဟူသော၊ ဧတံ - ဤ ဂါထာ စကားကို၊(ဓမ္မသေနာပတိနာ)၊ ဝုတ္တံ-(ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်၌)မိန့်အပ်ပြီ၊ [နိမိတ္တံ-မှတ်သားကြောင်းဖြစ်သော နှာခေါင်းဖျား အထက် နှုတ်ခမ်းဖျား ဟူသော အရပ်သည်၎င်း၊ အဿာသ ပဿာသာ - ထွက်သက် ဝင်သက်တို့သည်၎င်း၊ ဧကစိတ္တဿ-တခုတည်းသောဝီထိစိတ်၏၊ အာရမဏံ-သည်၊ န(ဟောန္တိ)-မဖြစ်ကုန်သည် မဟုတ်လော၊ စ - သည်သာ မကသေး၊ တယော - နိမိတ္တ, အဿာသ, ပဿာသအားဖြင့် ၃ ပါးကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တရားတို့ကို၊ အဇာန တော- မသိလသော်၊ ဝါ-မသိသော ယောဂီရဟန်း၏၊ ဘာဝနာ- အနာပါန ဿတိ သမာဓိဘာဝနာကို၊ န ဥပလဗ္ဘတိ-မရအပ်မရနိုင်သည် မဟုတ်လော၊ ဝါ-မပြီးစီးနိုင်သည် မဟုတ်လော၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊) နိမိတ္တံ-သည်၎င်း၊ အဿာသပဿာသာ- တို့သည်၎င်း၊ ဧကစိတ္တဿ- ၏၊ အာရမ

နိမိတ္တံ၊ပေ၊နုပလဗ္ဘတိ။ ။ဤပဌမဂါထာသည် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂါထာတည်း၊ နိမိတ္တန္တိ–ဥပနိဗန္ဓနနိမိတ္တံ (ဤပုဒ်ကို နောက်၌ ဖွင့်လတ့ံ၊) အနာရမဏာမေကစိတ္တဿ–ဧကစိတ္တဿ န အာရမဏံ၊ အာရမဏံ န ဟောန္တီတိ အတ္ထော၊ ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ အနာရမဏံကို အယုတ္တသမာသ် ဟု မှတ်ပါ၊ နကို "ဟောန္တိ"ဟု ထည့်ပါ၍ကြိယာနှင့် တွဲပါ၊ ဝီထိစိတ်တခုထည်းက နိမိတ္တ , အဿာသ , ပဿာသ ဤ ၃ မျိုးကို တပြိုင်နက် အာရုံပြု၍ မဖြစ်နိုင်သည် မဟုတ်လော–ဟူလို။

အဇာနတော စ။ ။အဇာနတောကို "အဝိန္ဒန္တဿ (မသိရသော)" ဟု ဖွင့်၍ "စသဒ္ဒေါ ဗျတိရေကေ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဝါကျခွဲရိုး၌အသုံးပြုအပ်သော အန္ဝယ–ဗျတိရေက မျိုး မဟုတ်၊ ထောမနိဓိ၌ ဝိ+အတိ–ရိစဓာတ်ဖြင့် ပြီးသော ဗျတိရေက ပုဒ်၏အနက် တို့ကို "ဝိသေသ, အတိက္ကမ, အဘာဝ, ဝိနေတိ အတ္ထ" ဟု ပြ၏၊ ဤနေရာ၌ "စ–သည်သာ မက, မေးစရာ အပိုအလွန် ရှိသေး၏" ဟု အတိက္ကမအနက်ကိုသာ ယူသင့် သည်၊ ထို့ကြောင့် အဖြေ၌"စ" မပါဘဲ "ဇာနတောဝ" ဟု ဖြေသည်။ [ထိုအဖြေ၌

www.dhammaransi.com

ဏံ- သည်၊ န(ဟောန္တိ) - မဖြစ်နိုင်ကုန်သည်ကား မှန်၏၊ တယော- န်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ ဇာနတော၀- သိသော်သာလျှင်၊ ၀ါ- သိမှသာလျှင်၊ ဘာ၀နာ- ကို၊ ဥပလဗ္ဘတိ-ရအပ်ရနိုင်၏၊ ၀ါ-ပြီးစီးနိုင်၏၊ ဉတိ-၍ကား အဖြေတည်း။

ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ တယော - နိမိတ္တ အဿာသ ပဿာသအားဖြင့် သုံးပါးကုန်သော၊ ဣမေဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဧကစိတ္တဿ-တခုသော ဝီထိစိတ်၏၊ အာရမဏံ - သည်၊ န ဟောန္တိ – မဖြစ်နိုင်ကုန်သနည်း၊ (ကထံ – လျှင်၊) တယော- န်သော၊ ဣမေ ဓမ္မာ – တို့သည်၊ အဝိဒိတာစ - မသိအပ်ကုန်သည် လည်း၊ ၀ါ– မထင်ရှားကုန် သည်လည်း၊ န ဟောန္တိ - န်သနည်း၊ (ကထံ- လျှင်၊) စိတ္တံ့ - သည်၊ ဝိက္ခေပံစ - သို့လည်း၊ န ဂစ္ဆတိ - မရောက်သနည်း၊ (ကထံ-လျှင်၊) ပဓာနံစ– ဘာ၀နာကို အားထုတ်ကြောင်း လုလ္လဝိရိယသည် လည်း၊ ပညာယတိ –ထင်ရှားသနည်း၊(ကထံ-လျှင်၊) ပယောဂံ-ဘာ၀နာကို အားထုတ်မှု ပယောဂကိုလည်း၊ သာဓေတိ - ပြီးစီးစေနိုင်သနည်း၊ (ကထံ- လျှင်၊) ဝိသေသံစ–လောကီ လောကုတ္တရာ တရားထူးကိုလည်း၊ အဓိဂစ္ဆတိ- ရနိုင်သနည်း၊ သေယျထာပိ-ကား၊ ရုက္ခော–သစ်တုံးသည်၊ ၀ါ–ကို၊ သမေ– ညီညွတ်သော၊ ဘူမိဘာဂေ – မြေ အဘို့၌၊ နိက္ခိတ္တော – ချထား အပ်သည်၊ (အဿ– ဖြစ်ရာ၏၊)[ပရိကပ္ပစကားဖြစ်၍ “ အဿ ”ဟု ထည့်ပေးသည်၊ မြေမညီလျှင် သစ်သားက လှုပ်သောကြောင့် ဖြတ်လို့ မလွယ်၊ ထိုသို့ မလွယ် လျှင် လွှ၏သွားပုံလည်း မသိသာ မထင်ရှား၊ ထို့ကြောင့် သမဘူမိ၌ ထားရ သည်။]တမေနံ-ထိုသစ်တုံးကို၊ ပုရိသော - သည်၊ ကကစေန–လွှကလေးဖြင့်၊ [တယောက်ဆွဲ လွှကလေးဖြင့်။] ဆိန္ဒေယျ - ဖြတ်ရာ၏၊ ရုက္ခေ–၌၊ ဖုဋ္ဌကကစ ဒန္တာနံ - ထိအပ်သော လွှသွားတို့၏၊ ၀သေန – ဖြင့်၊ ပုရိသဿ – ၏၊ သတိ- သည်၊ ဥပဋ္ဌိတာ – ကပ်၍ တည်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ အာဂတေ၀ါ - မိမိ

လည်း “ အနာရမဏာမေကစိတ္တဿ ” ဟုပင် ရှိရမည်၊ “နိမိတ္တ အဿာသ ပဿာသ ၃ မျိုးလုံးကို စိတ်တခုထည်းက တပြိုင်နက် အာရုံမပြုနိုင်သည်မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်သည်” ဟု ဝန်ခံ၍ဖြေသော စကားဖြစ်သည်။]

ကထံ၊ပေ၊မဓိဂစ္ဆတိ ။ ။ ကထံသည် ဖြေလို၍ မိမိဘာသာမေးသော ကထေတု ကမျတာပုစ္ဆာတည်း၊ နစိမေ-စသော နောက်၀ါကျများသို့လည်း လိုက်စေ၊ ပဓာနဥ္စ– ဘာ၀နာယ နိပ္ဖါဒကံ ဝီရိယဥ္စ ကထံ ပညာယတိ၊ နီ၀ရဏာနံ ဝိက္ခမ္ဘကံ သမ္မဒေ၀ သမာဓာနာ၀ဟံ-နီ၀ရဏာကိုခွါလျက် ကောင်းစွာသမာဓိကို ဆောင်နိုင်သော၊ ဘာ၀နာ နုယောဂသင်္ခါတံ ပယောဂဥ္စယောဂီ ကထံ သာဓေတိ၊ ဥပရူပရိ လောကိယ လောကုတ္တ ရဥ္စ ဝိသေသံ ကထံ အဓိဂစ္ဆတိ။

www.dhammaransi.com

ဘက်သို့လာသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဂတေဝါ-ဟိုဘက်သို့သွားသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကကစဒန္တေ - တို့ကို၊ န မနသိကရောတိ - နှလုံး မသွင်း၊ စ- ထိုသို့ပင် နှလုံးမသွင်းပါသော်လည်း၊ [ဋီကာ၌ "နစ" ဟု (စ) ပါသည်။] အာဂတာဝါ-န်သော၊ ဂတာဝါ-ကုန်သော၊ ကကစဒန္တာ-တို့သည်၊ အဝိဒိ တာ-န်သည်၊ ဝါ-န်သည်၊ န ဟောန္တိ- မဖြစ်ကုန်၊ [နှလုံးမသွင်းသော်လည်း သိသာ ထင်ရှားသည် - ဟူလို။] ပဓာနဥ္စ-သစ်တုံးဖြတ်ကြောင်း လုံ့လဝီရိယ သည်လည်း၊ ပညာယတိ-၏၊ ပယောဂဥ္စ- သစ်တုံးဖြတ်မှု ကာယပယောဂကို လည်း၊ သာဓေတိ၊ (ဝိသေသံ– သစ်သား ၂ ခု၏ ပြတ်ခြင်းဟူသော အကျိုး ထူးကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ၊) [ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်ရင်း၌"ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတိ" မပါ၊ ထည့်၍ အနက်ပေးဘို့ရန် အဋ္ဌကထာက ထည့်ထားသည်။]

သမေ-သော၊ ဘူမိဘာဂေ-၌၊ နိက္ခိတ္တော–သော၊ ရုက္ခော-ကို၊(ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ယထာ– သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဥပနိဗန္ဓနနိမိတ္တံ - စိတ်ကို အာရုံ၌ကပ်၍ ဖွဲ့ချည် ကြောင်း သတိ၏ အဿာသ ပဿာသတို့ကို မှတ်သားကြောင်း ဖြစ်သော နှာခေါင်းဖျား အထက်နှုတ်ခမ်းဖျားဟူသောအရပ်ကို၊(ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ကကစဒန္တာ- တို့ကို၊(ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)ယထာ-ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အဿာသ ပဿာသာ- တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-န်၏၊) ရုက္ခေ–၌၊ ဖုဋ္ဌကကစဒန္တာနံ–တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ပုရိသဿ- ၏၊ သတိ–သည်၊ ဥပဋ္ဌိတာ-သည်၊ ဟောတိ ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့ရင်း၊ အာဂ တေဝါ-န်သော၊ ဂတေဝါ–န်သော၊ ကကစဒန္တေ-တို့ကို၊ န မနသိကရောတိ (ယထာ)– ၄င်း၊ စ - ထိုသို့ပင် နှလုံး မသွင်းပါသော်လည်း၊ အာဂတာဝါ- န်သော၊ ဂတာဝါ - န်သော၊ ကကစဒန္တာ - တို့သည်၊ အဝိဒိတာ - န်သည်၊ ဝါ - န်သည်၊ န ဟောန္တိ (ယထာ) - မဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့ရင်း၊ ပဓာနဥ္စ- သည်လည်း၊ ပညာယတိ (ယထာ) – ထင်ရှားသကဲ့သို့ရင်း၊ ပယောဂဥ္စ- ကိုလည်း၊ သာဓေတိ (ယထာ) - ပြီးစေသကဲ့သို့ရင်း၊ (ဝိသေသံ - သစ်သား ၂ ခြမ်း၏ကွဲခြင်းဟူသော အကျိုးထူးကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ (ယထာ)–ကဲ့သို့ရင်း၊) ဧဝမေဝ- လျှင်၊ ဘိက္ခု - သည်၊ နာသိကဂ္ဂေဝါ - သော်ရင်း၊ မုခနိမိတ္တေဝါ- သော်ရင်း၊ သတိံ - ကို၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ – ဖြစ်စေ၍၊ နိသိန္နော – ထိုင်နေသည်၊ ဟောတိ၊ အာဂတေဝါ - ဝင်လာသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂတေဝါ - ထွက်သွားသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဿာသ ပဿာသေ-တို့ကို၊ န မနသိ

ဥပနိဗန္ဓနနိမိတ္တံ ။ ။ ဥပနိဗန္ဓတိ အာရမဏေ စိတ္တံ ဧတာယာတိ (သတိ) ဥပနိဗန္ဓနာနာမ၊ တဿာ (ထိုသတိ၏) အဿာသပဿာသာနံ သလ္လက္ခဏာဿ နိမိတ္တန္တိ ဥပနိဗန္ဓနနိမိတ္တံ=နာသိကဂ္ဂံ, မုခနိမိတ္တံဝါ။

www.dhammaransi.com

ကရောတိ၊ စ-ထိုသို့ပင်နှလုံးမသွင်းပါသော်လည်း၊ အာဂတာဝါ ဂတာဝါ, အဿာသပဿာသာ-တို့သည်၊ အဝိဒိတာ-န်သည်၊ ဝါ-န်သည်၊ နဟောန္တိ၊ ပဓာနဥ္စ-ဘာဝနာကိုအားထုတ်ကြောင်း လုံ့လသည်လည်း၊ ပညာယတိ-၏၊ ပယောဂဥ္စ- ဘာဝနာကို အားထုတ်မှု ပယောဂကိုလည်း၊ သာဓေတိ၊ ဝိသေသံ- လောကီ လောကုတ္တရာ အကျိုးထူးကိုလည်း၊ အဓိဂစ္ဆတိ-ရနိုင်၏။

ပဓာနန္တိ (ဧတ္ထ)-ပဓာနံဟူသော ဤစကားရပ်၌၊ ကတမံ- အဘယ်သည်၊ ပဓာနံ- ပဓာနမည်သနည်း၊ (ယေန- အကြင် ဝီရိယဖြင့်၊) အာရဒ္ဓဝီရိယဿ- အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသောယောဂီရဟန်း၏၊ ကာယောပိ-သည်၎င်း၊ စိတ္တံပိ-သည်၎င်း၊ ကမ္မနိယံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု၌ခံ့သည်၊ ဟောတိ၊ ဣဒံ- ဤ ဝီရိယသည်၊ ပဓာနံ - ပဓာနမည်၏၊ ကတမော - သည်၊ ပယောဂေါ- ပယောဂမည်သနည်း၊ (ယေန-အကြင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှုဖြင့်၊) အာရဒ္ဓဝီရိယဿ-၏၊ ဝါ-သည်၊ ဥပက္ကိလေသာ-စိတ်ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်သော နီဝရဏတို့ကို၊ ပဟီယန္တိ-ပယ်အပ်ကုန်၏၊ ဝိတက္ကာ-မိစ္ဆာဝိတက်တို့သည်၊ ဝါ-ဝိတက်ဝိစာရအစရှိသော အောက်အောက်ဈာန်အင်္ဂါတို့သည်၊ ဝူပသမန္တိ-ငြိမ်းကုန်၏၊ အယံ - ဤ ဈာန်ကိုရကြောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ် မှုသည်၊ ပယောဂေါ- မည်၏၊ ကတမော- သည်၊ ဝိသေသော - ဝိသေသမည်သနည်း၊ အာရဒ္ဓဝီရိယဿ-၏၊ ဝါ-သည်၊ သညောဇနာ-သံယောဇဉ်တို့ကို၊ ပဟီယန္တိ-

ဣဒံ ပဓာနံ။ ။ယေန ဝီရိယာရမ္ဘေန အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ယောဂိနော ကာယောပိ စိတ္တမ္ပိ ကမ္မနိယံ ဘာဝနာကမ္မက္ခမံ ဘာဝနာကမ္မယောဂ္ဂံ ဟောတိ၊ ဣဒံ ဝီရိယံ ပဓာနံ၊ ဤသို့ "ယေန"ဟု ထည့်ပေးမှ ပြည့်စုံသည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ကား "ယေန ဝီရိယာရမ္ဘေန"ဟု အကြောင်းကိုမပြဘဲ "ကမ္မနိယံ"ဟူသော အကျိုးကိုသာ ပြထားသောကြောင့် အဋ္ဌကထာ စကားကို " အကျိုးကမ္မနိယဖြင့် အကြောင်းဝီရိယကို ပြသော ဖလူပစာ စကား"ဟု မှတ်။

ဥပက္ကိလေသာ, ကိလေသာ။ ။ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန် (ဈာန်)ဖြင့် ပယ်ခွါရမည့် နီဝရဏကိလေသာတို့ကို "ဥပက္ကိလေသ" ဟု ဆိုသည်၊ တတောဧဝ (ထို ဥပက္ကိလေသတို့ကို ပယ်ခွါခြင်းကြောင့်ပင်) ကာမဝိတက္ကာဒယော မိစ္ဆာဝိတက္ကာ ဥပသမံ ဂစ္ဆန္တိ၊ တနည်း—နီဝရဏတို့ကို ပယ်ခြင်းဖြင့် ပဌမဈာန်ရပုံကို ပြ၏၊ ဝိတက္ကဝူပသမဖြင့် ဒုတိယဈာန်ရပုံကိုပြ၏၊ ဥပလက္ခဏာ နိဒဿနနည်းအားဖြင့်ညွှန်ပြသော ထိုဝိတက္ကဝူပသမဖြင့် ဝိစာရာဒိဝူပသမကိုပါယူ၍ ဒုတိယဈာန် စသည်ရခြင်းကို ပြသည်။

အယံ ပယောဂေါ။ ။ဥပက္ကိလေသ ပယ်ခြင်းစသည်တို့သည် ပယောဂ၏အကျိုးတို့တည်း၊ ထို အကျိုးဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မှုကို " အယံ ပယောဂေါ"ဟု ဆိုထားသည်၊ ဖလူပစာ စကားပင်တည်း၊ [အယံ ပယောဂေါတိ- အယံ ဈာနာဓိဂမဿ ဟေတုဘူတော ကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂေါ ပယောဂေါ။]

www.dhammaransi.com

မဂ်အစဉ်အားဖြင့် ပယ်အပ်ကုန်၏၊ အနုသယာ – အနုသယ ၇ ပါးတို့သည်၊ ဗျန္တီ ဟောန္တိ-ကင်းသောအဆုံးအပိုင်းအခြားရှိကုန်၏၊ အယံ-ဤသံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်နိုင်ခြင်း,အနုသယတို့၏ကင်းခြင်းသည်၊ ဝိသေသော- မည်၏၊ [နိဂုံးကို ပြလို၍ "ဧဝံ" စသည်မိန့်။] ဧဝံ- လျှင်၊ တယော–နှ်သော ၊ပေ၊ ဝိသေသံ- လောကုတ္တရာ အကျိုးထူးကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ။ [ဋီကာ၌ "ဝိသေသ မဓိဂစ္ဆတိ" ဝယ် ဝိသေသံအရကို လောကီ လောကုတ္တရာ ၂ မျိုးလုံး ဖွင့်ခဲ့၏၊ ဤ အဋ္ဌကထာ၌ကား "သညောဇနာ ပဟီယန္တိ၊ အနုသယာ ဗျန္တီ ဟောန္တိ" ဟု ဝိသေသံအရ လောကုတ္တရာတမျိုးကိုသာ ပြထားသည်။]

အာနာပါနဿတိ – အာနာပါနဿတိကို၊ ဝါ- သည်၊ ယထာ- အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓေန-သည်၊ ဒေသိတာ-အပ်ပြီ၊ (တထာ-ထို ဘုရားဟောတော်မူအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ (ယဿ-အကြင် ယောဂီရဟန်းသည်၊ အနုပုဗ္ဗံ- ဒီဃရဿစသော အစဉ်အားဖြင့်၊ ပရိစိတာ-အဖန်ဖန် လေ့ကျက်အပ်ပြီ၊ သုဘာဝိတာ - ကောင်းစွာ ဖြစ်ပွားစေအပ်ပြီ၊ ပရိပုဏ္ဏာ- တဆဲ့ခြောက်ပါး ဝတ္ထုအားဖြင့် အလုံးစုံပြည့်စုံပြီ၊ သော–ထိုယောဂီရဟန်းသည်၊ အဗ္ဘာ–တိမ်တိုက်မှ၊ ဝါ- ဆီးနှင်းမြူတိမ် သူရိန်မီးခိုး ညစ်မျိုး ငါးဝမှ၊ မုတ္တော - လွတ်သော၊ စန္ဒိမာဝ - ကြယ်များ သနင်း ရွှေလမင်း ကဲ့သို့၊ ဣမံ လောကံ–ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်အစုဖြစ်သော ဤကိုယ်ဟူသော လောကကို၊ ပဘာသေတိ - ပညာရောင်ဖြင့် ပြောင်ပြောင်ဝင်းဝင်း ထွန်းလင်းစေနိုင်၏၊

သံယောဇနာ အနုသယာ။ ။သံယောဇဉ် ၁၀ ပါးတို့ကို မဂ်ပယ်စဉ် အားဖြင့် ပယ်အပ်ကုန်၏၊ သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်နိုင်ခြင်းမှာလည်း အရင်းခံ အနုသယကိလေသာတို့က ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏၊ သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်ပြီးလျှင်လည်း အနုသယကိလေသာသည် အနည်းအကျဉ်းမျှ မဖြစ်တော့၊ ဤသို့သော အဓိပ္ပါယ်ကို ပြခြင်းငှါ "သံယောဇနာ ပဟီယန္တိ, အနုသယာ ဗျန္တီ ဟောန္တိ"ဟု မိန့်သည်၊ [ဝိ + အန္တမှ "ဗျန္တ" ဖြစ်၍ "ဝိဂတော + အန္တော ယေသံတိ ဗျန္တာ" ဟု ပြု၍ , ဝီပစ္စည်းသက်၍ (တနည်း–ဤပစ္စည်းသက်၍) "ဗျန္တီ"ဟု ဖြစ်ရသည်။]

အယံ ဝိသေသော။ ။ဣမံ သမာဓိံ နိဿာယ အနုက္ကမေန လဗ္ဘမာနော အယံ သံယောဇနပ္ပဟာနာဒိကော ဣမဿ သမာဓိဿ ဝိသေသော။

ဂါထာယောဇနာပုံ။ ။အာနာပါနဿတိ ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတာ၊ တထာ ယေန ဒီဃရဿပဇာနနာဒိဝိဓိနာ အနုပုဗ္ဗံ ပရိစိတာ သုဋ္ဌု ဘာဝိတာ၊ တတောဧဝ ပရိပုဏ္ဏာ သောဠသန္နံ ဝတ္ထူနံ (ဒီဃရဿမှ စ၍ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ တိုင်အောင် ပါဠိတော်လာသည့်အတိုင်း ၁၆ ပါးသော ဝတ္ထုတို့၏) ပါရိပူရိယာ သဗ္ဗသော ပုဏ္ဏာ၊ သော ဘိက္ခု ဣမံ အတ္တနော ခန္ဓာဒိလောကံ ပညောဘာသေန ပဘာသေတိ၊ ယထာ

www.dhammaransi.com

ဧတိအယံ - ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ကကစောပမာ- တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤ ကကစောပမာ၌၊ အသ - ထို ယောဂီရဟန်း၏၊ အာဂတဂတဝသေန - လာသော ဝင်သက်, သွားသောထွက်သက်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အမနသိကာရ မတ္တမေဝ – နှလုံးမသွင်းခြင်းမျှ သည်သာလျှင်၊ ပယောဇနံ - အကျိုးတည်း၊ တနည်း– ဧဝ - ဤအရာ၌၊ အသ- ထို ဥပမာဖြစ်သောလွှကို၊ အာဂတဂတ ဝသေန-ဖြင့်၊အမနသိကာရမတ္တမေဝ-သာလျှင်၊ ပယောဇနံ-ဆောင်ယူခြင်း၏ အကျိုးတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ–ဤ အာနာပါနဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ မနသိကရောတော- နှလုံးသွင်းသော၊ ကဿစိ – အချို့သော ယောဂီရဟန်း၏၊ န စိရေနေဝ- မကြာမြင့်မီ ပင်လျှင်၊ နိမိတ္တဉ္စ – ပဋိဘာဂနိမိတ်သည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ၏၊ အဝသေသဈာနင် ပဋိမဏ္ဍိတာ-ကြွင်းသော ဈာန်အင်္ဂါတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင် အပ်သော၊ အပ္ပနာသင်္ခါတာ-သော၊ ထပနာစ- ဈာန်သည်လည်း၊ သမ္ပဇ္ဇတိ- ပြီးစီး၏၊ ပန – ဆက်၊ ကဿစိ – အချို့သော ယောဂီရဟန်း၏၊ ဂဏနာ ဝသေနေဝ–ဂဏနာနည်း၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ မနသိကာရကာလတော- နှလုံးသွင်းရာအခါမှ၊ ပဘုတိ-၍၊ အနုက္ကမတော- အစဉ်အားဖြင့်၊ ဩဠာရိက အဿာသပဿာသနိရောဓဝသေန-ကြမ်းသော အဿာသပဿာသ တို့၏

က်ိ၊ အဋ္ဌာဒိဉပက္ကိလေသဝိမုတ္တော စန္ဒိမာဝိယ၊ "အဋ္ဌာဒိ"ဟု ဆိုလိုလျက် အာဒိ ကြေသည်၊ ထို အာဒိဖြင့် ဆီးနှင်း, မြူ, ရာဟု, မီးခိုးတို့ကို ယူ။ [ပဘာသေတိ – ဟု ဋီကာရှိသောကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ "သော·မံ လောကံ ပဘာသေတိ"ဟု ရှိစေ။]

ဧဝ၊ပေ၊ပယောဇနံ။ ။ဧဝမေတိ ကကစောပမာယ၊ အဿာတိ ယောဂိနော၊ ဧဝမေတိ ဝါ ဧမသ္မိံ ဋ္ဌာနေ၊ အဿာတိ ဥပမာဘူတဿ ကကစဿ၊အဂတ ဂတဝသေန အမနသိကာရ မတ္တမေဝ အာနယနပယောဇနံ။

န စိရေနေဝ နိမိတ္တံ ။ ။ ရှေးရှေး ဘဝတို့၌ ဤ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်ခဲ့ဘူးသူ အတွက် "မကြာမီ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ အားမထုတ်ခဲ့ဘူးသူမှာကား အတော်ကြာကြာ ကြိုးစားမှသာ ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်လာနိုင်သည်။ [န စိရေနေဝါတိ ဧဒံ ကတာဓိကာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ နိမိတ္တန္တိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ]။

အဝသေသဈာနင် ပဋိမဏ္ဍိတာ။ ။အပ္ပနာဟူသောအမည်သည် ဝိတက်၏အမည် တည်း၊ထို့ကြောင့် ဝိတက်မှကြွင်းသော ဈာန်အင်္ဂါကို"အဝသေသဈာနင်"ဟု ဆိုသည်၊ တနည်း–ဝိတက်ကို အကြောင်းပြု၍ ဈာန် (စိတ် စေတသိက်) အားလုံးကို"အပ္ပနာ" ဟု ခေါ်၏၊ ဈာန်တွင် သမာဓိသည် ပဓာနဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သမာဓိ (ဧကဂ္ဂတာ) ဈာန်အင်္ဂါမှ ကြွင်းသော ဈာန်အင်္ဂါများကို "အဝသေသဈာနင်"ဟု ဆိုသည်။

www.dhammaransi.com

ချုပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကာယဒရထေ - ကိုယ်၏ ပူလောင်ခြင်းသည်၊ ဝူပသန္တေ-ငြိမ်းလေသော်၊ ကာယောပိ-သည်ရင်း၊ စိတ္တမ္ပိ-သည်ရင်း၊ လဟုကံ-ပေါ့ပါးသည်၊ ဟောတိ၊ သရီရံ- ကိုယ်သည်၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ လင်္ဃနာကာရပ္ပတ္တံဝိယ-ခုန်လွှားခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသို့ရောက်သကဲ့သို့၊ ဟောတိ။

သာရဒ္ဓကာယဿ – ကိလေသာအပူတို့နှင့် တကွဖြစ်သော ကိုယ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ မဒ္ဓေဝါ-၌သော်ရင်း၊ ပိဋ္ဌေဝါ-၌သော်ရင်း၊ နိသီဒတော-ထိုင်လသော်၊ မဥ္စပီဌံ - သည်၊ သြနမတိ ယထာ - အောက်သို့ ညွတ်သကဲ့သို့ရင်း၊ ဝိကူဇတိ (ယထာ)-ကြွိကနဲ အသံပြုသကဲ့သို့ရင်း၊ ပစ္စတ္ထရဏံ-အိပ်ရာခင်းသည်၊ ဝလိံ-အတွန့်ကို၊ ဂဏှာတိ(ယထာ)-ယူသကဲ့သို့ရင်း၊ ပန-အနွယကား၊ အသာရဒ္ဓကာယဿ- ကိလေသာအပူတို့နှင့်တကွ မဖြစ်သော ကိုယ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ နိသီဒတော–သော်၊ မဥ္စပီဌံ–သည်၊ နေဝ သြနမတိ (ယထာ)–သို့ရင်း၊ နဝိကူဇတိ (ယထာ)- သို့ရင်း၊ ပစ္စတ္ထရဏံ - သည်၊ ဝလိံ - ကို၊ န ဂဏှာတိ (ယထာ)–သို့ရင်း၊ တူလပိစုပူရိတံဝိယ - လဲ ဝါဂွမ်းတို့ဖြင့် ပြည့်သကဲ့သို့၊ မဥ္စပီဌံ- သည်၊ ဟောတိ (ယထာ)-သို့ရင်း၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အသာရဒ္ဓေါ-

ကာယောပိ စိတ္တမ္ပိ လဟုကံ ။ ။ ကိလေသာ အပူငြိမ်းလျှင် စိတ်သည်မြေ၏၊ စိတ်၌ လဟုတာ မုဒုတာကမ္မညတာ စေတသိက်များယှဉ်၏၊ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သောစိတ္တဇရုပ်များလည်း လဟု မုဒု ကမ္မည ဖြစ်ကြ၏၊ စိတ္တမ္ပိဖြင့် စိတ္တဇရုပ်ကိုလည်း ယူပါ၊ စိတ္တဇရုပ်နှင့် တချိန်ထည်းဖြစ်ရသော ကမ္မဇ စိတ္တဇ ဥတုဇရုပ် အစဉ်လည်း လဟု မုဒု ကမ္မည ဖြစ်၏၊ "ကာယောပိ" ၌ ကာယဟူသည် ထို ကမ္မဇစသော တိသန္တတိ ရုပ်တည်း၊ [ယော သေသတိသန္တတိရူပါနံ ပိ (စိတ္တဇမှ ကြွင်းသော ၃ မျိုးသော ရုပ် အစဉ်တို့၏လည်း) လဟုအာဒိဘာဝေါ၊ သော ဣဓ ကာယဿ လဟုဘာဝေါတိ အဓိပ္ပာယော၊ ထို ကာယလဟုတာ စသည်လည်း အရင်းခံစိတ်နှင့် မကင်းသောကြောင့်"ကာယောပိ စိတ္တမ္ပိ လဟုကံဟောတိ" ဟု စိတ်ကိုလည်းထည့်၍ ဆိုအပ်သည်၊ သရီရံ အာကာသေ လင်္ဃနာကာရပ္ပတ္တံ ဝိယ " နှင့်စပ်၍ ဆိုအပ်သော စကားရပ်ဖြစ်သောကြောင့် ကာယလဟုတာဖြစ်ပုံကိုသာ ပြလိုရင်းဖြစ်သည်–ဟူလို။

သြနမတိ၊ပေ၊ဂဏှာတိ။ ။သြနမတိ ပဋိကာဒီနံ ပလမ္ဗနေန-သားမွေးအခင်းဖြူ စသည်တို့၏ လျှော၍တွဲကျခြင်းအားဖြင့် အောက်သို့ညွတ်၏၊ ဝိကူဇတိ သန္ဓိ ကရောတိ (....) သန္ဓိဋ္ဌာနေသု–ညောင်စောင်း၏ ကြိမ်နွယ်စသည်ဖြင့် ဖွဲ့ချည်အပ်သော အဆက်အစပ်တို့၌ အသံမည်၏၊ [သန္ဓိဋ္ဌာနေသု၏ရှေ့၌ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ ဝယ် ပျက်နေသောပါဌ်ရှိသေး၏၊] ဝလိံ ဂဏှာတိ တတ္ထ တတ္ထ ဝလိနံ ဟောတိ – အိပ်ရာခင်း၏ ထိုထိုအရပ်၌ အတွန့်အတွန့်ဖြစ်၏။

www.dhammaransi.com

ကိလေသာအပူတို့နှင့်တကွမဖြစ်သော၊ ကာယော-သည်၊ လဟုကော-ပေါ့ပါးသည်၊ ဟောတိ-၏၊(တသ္မာ-တည်း၊) [အသာရဒ္ဓကာယ ဟူသောအကြောင်းကြောင့် ''နေဝ မဋ္ဌပိဋ္ဌံ ဩနမတိ'' စသော အကျိုးများဖြစ်ကြသည်- ဟူလို။] ဝေမေဝ - လျှင်၊ ဂဏနာဝသေန - ဖြင့်၊ပေ၊ လဃ်နာကာရပ္ပတ္တံဝိယ - သို့၊ ဟောတိ-၏။

တဿ - ထို ယောဂီရဟန်း၏၊ ဩဠာရိကေ- သော၊ အဿာသ ပဿာသေ-သည်၊ နိရုဒ္ဓေ- ငြိးလသော်၊ သုခုမအဿာသ ပဿာသ နိမိတ္တာရမဏံ- သိမ်မွေ့သော အဿာသ ပဿာသနိမိတ်လျှင် အာရုံရှိသော၊ စိတ္တံ – သည်၊ ပဝတ္တတိ– ၏၊ တသ္မိံ ပိ– ထို သိမ်မွေ့သော အဿာသ ပဿာသနိမိတ်လျှင် အာရုံရှိသော စိတ်သည်လည်း၊ နိရုဒ္ဓေ – သော်၊ အပရာပရံ – အဆင့်ဆင့်၊ တတော– ထိုစိတ်ထက်၊ သုခုမတရသုခုမတရ နိမိတ္တာရမဏံ – သာ၍သိမ်မွေ့ သာ၍သိမ်မွေ့သော နိမိတ်လျှင်အာရုံရှိသော၊ (စိတ္တံ)၊ ပဝတ္တတိယေဝ-ဖြစ်မြဲဖြစ်သည်သာ၊ ကထံ– အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း၊ ပုရိသော- သည်၊ မဟတိယာ- ကြီးစွာသော၊ လောဟသလာကာယ-သံချောင်းဖြင့်၊ ကံသတာဠံ-ကြေးခွက်ကြီးကို၊ အာကောဋေယျယထာ-ခေါက်ရာသကဲ့သို့ ကေပ္ပဟာရေန-တပြိုင်နက်ထည်းဖြင့်၊ မဟာသဒ္ဒေါ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျယထာ-သို့၊ တဿ-ထိုယောကျ်ား၏၊ ဩဠာရိကသဒ္ဒါရမဏံ–ကြမ်းသောအသံလျှင် အာရုံရှိသော၊ စိတ္တံ-သည်၊ ပဝတ္တေယျယထာ၊ ဩဠာရိကေ– သော၊ သဒ္ဒေ-သည်၊ နိရုဒ္ဓေ-သော်၊ အထ ပစ္ဆာ-ထိုမှနောင်၌၊ သုခုမသဒ္ဒ နိမိတ္တာရမဏံ - သိမ်မွေ့သော သဒ္ဒနိမိတ်လျှင် အာရုံရှိသော၊ (စိတ္တံ-သည်၊ ပဝတ္တေယျယထာ၊) တသ္မိံပိ-ထိုစိတ်သည်လည်း၊

ယသ္မာ၊ပေ၊ လဟုကောဟောတိ။ ။ဋီကာတို့၌ '' ယသ္မာ သာရဒ္ဓကာယော ဂရုကော ဟောတီတိ''ဟု ဗျတိရေက (ပြောင်းပြန်) ပါဌ်ရှိ၏၊ ထိုသို့ ရှိသောကြောင့် ''ကာယဒရထဂူပသမေန သဒ္ဓိံ သိဇ္ဈမာနော ဩဠာရိကအဿာသပဿာသနိရောဓော ဗျတိရေကမုခေန တဿ သာဓနံဝိယ ဝုတ္တော''ဟု ဖွင့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား–''အသာရဒ္ဓကာယဿ-စသော အနွယကို ဗျတိရေကအားဖြင့် အကြောင်းပြသည်–ဟူလို၊ ယခုစာအုပ်များ၌ကား''ယသ္မာ အသာရဒ္ဓေါ ကာယော လဟုကော ဟောတိ''ဟု ရှိသောကြောင့် ရှေ့အနွယဖလဝါကျကိုပင် အနွယဟေတု ဝါကျဖြင့်အကြောင်းပြသောကြောင့် ယခုရှိသောပါဌ်သည် သာ၍ ရှင်း၏။

ဩဠာရိကေ၊ပေ၊နိရုဒ္ဓေ။ ။''ထွက်လေဝင်လေတို့ အလွန်သိမ်မွေ့သွားသော အခါ ဖြစ်မှ ဖြစ်လေသေးရဲ့လား ဟု စဉ်းစားရသော အခြင်းအရာသို့ ရောက်၏'' ဟု အောက်၌ ဆိုခဲ့၏၊ ထိုစကားအတိုင်း စဉ်းစားရပုံကိုပြလို၍ ဩဠာရိကေ-စသောစကားကို မိန့်သည်။

www.dhammaransi.com

ပေ၊ပဝတ္တတေ၀ ယထာ - ဖြစ်မြဲသာလျှင် ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ စ-သာ၍ကား၊ သေယျထာပိ ကံသေ အာကောဋိ တေတိ-ဟူသော၊ ဇာတံ(သုတ္တံ)-ဤပါဠိကို၊ (မမ္မသေနာပတိနာပိ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ဣတိ-ဤသို့အစရှိသော၊) ဝိတ္ထာရော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။)[ဣတိတလုံး အကြေကြံပါ။]

ဟိ-ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့၊ အညာနိ-ကုန်သော၊ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ-တို့သည်၊ ဥပရူပရိ-အထက်အထက်၌၊ ဝိဘူတာနိ-ထင်ရှားကုန်သည်၊ ဟောန္တိ ယထာ၊ တထာ- ထို့အတူ၊ ဣဒံ- ဤ အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊ (ဥပရူပရိ ဝိဘူတံ)န(ဟောတိ)၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဣဒံ-ဤအာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊ ဥပရူပရိ- ၌၊ ဘာဝေန္တဿ ဘာဝေန္တဿ- ပွားစေစဉ် ပွားစေစဉ်၊ သုခုမတ္တံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ဥပဋ္ဌာနမ္ပိ-ထင်ခြင်းသို့လည်း၊ န ဥပဂစ္ဆတိ-မကပ်ရောက်၊ ပန – ဆက်၊ ဧဝံ- သို့၊ တသ္မိံ--ထိုအာရုံသည်၊ အနုပဋ္ဌဟန္တေ-မထင်လသော်၊ တေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ အာသနာ-မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-၍၊ စမ္မခဏ္ဍံ-ကို၊ပပ္ဖောဋေတွာ-ခါ၍၊ န ဂန္တဗ္ဗံ-မသွားရာ၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရပါမည်နည်း၊ [ဤ ကိံ ကာတဗ္ဗံဟူသောပါဌ်ဖြင့် ယောဂီချဟန်း၏"ဘာလုပ်ရပါ့မလဲ"ဟု စဉ်းစားပုံကိုပြသည်။] အာစရိယံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကို၊ ပုစ္ဆိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိဝါ-ဤသို့ ကြံ၍သော်၎င်း၊ ဒါနိ-၌၊ မေ-၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-သည်၊ နဋ္ဌံ-ပျောက်သွားပြီ၊ ဣတိဝါ-၎င်း၊ န ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗံ-နေရာမှမထရာ၊ ဟိ-နေရာမှ ထခြင်း၏ အပြစ်ကား၊ တနည်း-ဟိ (ယသ္မာ)၊ ဣရိယာပထံ-ဣရိယာပုထ်ကို၊ ဝိကောပေတွာ-ဖျက်၍၊ ဂစ္ဆတော-သွားသောယောဂီ၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-သည်၊ နဝ နဝ မေဝ- အသစ် အသစ်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ ["တသ္မာ – ကြောင့်၊ နဝုဋ္ဌာ တဗ္ဗံ-ရာ"ဟု အဝိုဝါကျထည့်၊]တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နေရာမှထ၍ မသွားထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ယထာနိသိန္နေနေဝ – ထိုင်မြဲတိုင်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒေသတော - အရပ်အားဖြင့်၊ အာဟရိတဗ္ဗံ- ဆောင်ယူရာ၏၊ [ရှေးက မိမိမှာ ထင်လာဘူးသော နှာခေါင်းဖျား , သို့မဟုတ် အထက် နှုတ်ခမ်းဖျား အရပ် အားဖြင့် ထွက်သက်ဝင်သက်ပေါ်အောင် စိတ်ဖြင့် ဆောင်ယူရမည်- ဟူလို။]

တတြ-ထို ဒေသတော အာဟရိတဗ္ဗံဟူသော စကားရပ်၌၊ အယံ- ကား၊ အာဟရဏူပါယော – ဆောင်ယူခြင်း၏အကြောင်းဟတည်း၊ ဝါ- ဆောင်ယူပုံနည်းလမ်းတည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ တေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ကမ္မဋ္ဌာနဿ-ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၏၊ အနုပဋ္ဌဟနဘာဝံ-မထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဉတွာ, ဣတိ-သို့၊ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ - စဉ်းစား ဆင်ခြင်ရာ၏၊ (ကိံ)၊ ဣမေ အဿာသပဿာသာ

www.dhammaransi.com

နာမ-၌ ထွက်သက်ဝင်သက်တို့မည်သည်၊ ကတ္ထ– အဘယ်ဘုံဌာန၌၊ အတ္ထိ–ရှိကုန်သနည်း၊ ကတ္ထ-၌၊ နတ္ထိ-န်သနည်း၊ ကဿဝါ-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌မူလည်း၊ အတ္ထိ၊ ကဿဝါ-မူလည်း၊ နတ္ထိ- န်သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ-ရာ၏၊) အထ-ထိုအခါ၌၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဋိသဉ္စိက္ခတာ- စူးစမ်းဆင်ခြင်သော ယောဂီရဟန်းသည်၊ [ပဋိစောဒေတဗ္ဗော၌စပ်။]ဣမေ-၌ ထွက်သက် ဝင်သက်တို့သည်၊ အန္တော မာတုကုစ္ဆိယံ-အမိဝမ်းတွင်း၌၊ နတ္ထိ-န်၊ ဥဒကေ-၌၊ နိမုဂ္ဂါနံ-နစ်မြုပ်နေသူ ငုပ်နေသူတို့၏သန္တာန်၌၊ နတ္ထိ၊ တထာ-တူ၊အသညီဘူတာနံ-သညာမရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သူတို့၏သန္တာန်၌၎င်း၊ (မိန်းမောတွေဝေနေသူတို့၏ သန္တာန်၌၎င်း၊) မတာနံ – သေသူတို့၏ သန္တာန်၌၎င်း၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပန္နာနံ – စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စားကုန်သူတို့၏ သန္တာန်၌၎င်း၊ ရူပါရူပဘဝသမင်္ဂီနံ– ရူပဘဝ အရူပဘဝနှင့် ပြည့်စုံသူတို့၏ သန္တာန်၌၎င်း၊ နိရောဓသမာပန္နာနံ – နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားသူတို့၏ သန္တာန်၌၎င်း၊ နတ္ထိ– န်၊ ဣတိ – ဤသို့၊ ဉတ္វာ - သိပြီး၍၊ ဧဝံ – သို့၊ အတ္တနာဝ – ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ အတ္တာ-မိမိကို၊ ပဋိစောဒေတဗ္ဗော-ပြန်၍ စောဒနာထိုက်၏၊ (ကိံ)၊ ပဏ္ဍိတ-သုခမိန်၊ တွံ–သည်၊ မာတုကုစ္ဆိဂတော-အမိဝမ်း၌ ရောက်နေသူသည်၊ နေဝ (အသိ) နနု–မဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊ ဥဒကေ-၌၊ နိမုဂ္ဂေါ-နစ်မြုပ်သူသည်၊ ဝါ-ငုပ်နေသူသည်၊ န (အသိနနု)-လော၊ အသညီဘူတော–သည်၊ န (အသိနနု)၊ မတော-သည်၊ န(အသိနနု)၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပန္နော-သည်၊ န(အသိ

အန္တော မာတုကုစ္ဆိယံစသည်။ ။"ကတ္ထနတ္ထိ, ကဿနတ္ထိ"ဟု စူးစမ်းအပ်သော အရပ်ဒေသနှင့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပေါင်း၍ပြခြင်းငှါ အန္တော မာတုကုစ္ဆိယံ-စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ရေ၌ ငုပ် – မြုပ် – နစ်နေသူတို့မှာ ပတ်ဝန်းကျင်ရေက ပိတ်ဆို့ထားသောကြောင့် ထွက်သက်ဝင်သက် မဖြစ်၊ အမိဝမ်း၌ အောင်းနိက်မှာလည်း ထို့အတူပင် သားအိမ်က လေကို ပိတ်ဆို့ထား၏၊ အဿာသ ပဿာသဟူသည် စိတ္တဇရုပ်တည်း၊ သေသူတို့မှာ စိတ်ပင်မရှိသောကြောင့် ထွက်သက် ဝင်သက်မဖြစ်။

အသညီဘူတစသည် ။ ။ အသညီဘူတဟူသည် ရောဂါဒဏ် သစ်ပင်မှကျခြင်းစသော ဒဏ်ကြောင့် မိန်းမော တွေဝေနေသူတည်း၊ ထိုအခါ၌ စိတ်ဖြစ်သော်လည်း အဿာသပဿာသကို ဖြစ်စေနိုင်လောက်အောင် စိတ်အားမရှိ၊ ထို့ကြောင့် အဿာသ ပဿာသ မဖြစ်၊ ["အသညီသု ဇာတာနံ"ဟု ဋီကာ၌ တနည်းဖွင့်သေး၏၊ သို့သော် အသညသတ်ဘုံ၌ ဖြစ်သူသည်"ရူပါရူပဘဝသမင်္ဂီနံ"တွင် ပါဝင်နိုင်သောကြောင့် ထိုအဖွင့်ကို စဉ်းစားသင့်သည်၊] နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသူတို့မှာလည်း စိတ်မဖြစ်၊ စတုတ္ထဈာန်ဝင်စားသူ ရူပါရူပဘဝ၌ ဖြစ်သူတို့မှာ စိတ်ရှိသော်လည်း ထုံးစံ ဓမ္မတာအားဖြင့် အဿာသပဿာသ မဖြစ်။

www.dhammaransi.com

နနု)၊ ရူပါရူပဘာဝသမင်္ဂီ-သည်၊ န (အသိနနု)၊ နိရောဓသမာပန္နော- သည်၊ န (အသိနနု)၊ တေ-၏၊ ဝါ- မှာ၊ အဿာသ ပဿာသာ- တို့သည်၊ အတ္တိ ယေဝ-ရှိကုန်သည်သာ၊[ပြခဲ့သော ၇ ဌာန၌ မပါဝင်ရကား ပါရှိသေသနည်း အားဖြင့် အဿာသပဿာသ ရှိရမည်-ဟူလို။] ပန-ထိုသို့ပင် ရှိပါကုန်သော် လည်း၊ မန္ဒပညတာယ- နုံသောပညာ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိဂ္ဂဟေတုံ- ၄ါ၊ န သက္ကောသိ-မစွမ်းနိုင်၊ ဣတိ-သို့၊ (ပဋိ စောဒေတဗ္ဗော-ထိုက်၏)။

အထ-စောဒနာပြီးရာထိုအခါ၌၊ အနေန-ဤ ယောဂီရဟန်းသည်၊ ပကတိ ဖုဋ္ဌဝသေနေဝ-ပင်ကိုယ်ထိအပ်သောအရပ်၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊(နှာခေါင်း ဖျား၌ဖြစ်စေ , အထက်နှုတ်ခမ်းဖျား၌ ဖြစ်စေ , နဂိုရိက ထိနေကျအရပ်၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊)စိတ္တံ-ကို၊ ထပေတ္ဗာ-၍၊ မနသိကာရော-နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ပဝတ္တေတဗ္ဗော—ဖြစ်စေထိုက်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ) ဣမေ-ဤ ထွက်သက် ဝင်သက်တို့သည်၊ ဒီဃနာသိကဿ- ရှည်သောနှာခေါင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ နာသာပုဋံ-နှာခေါင်းဖုကို၊ (နှာခေါင်းဖျားအရပ်ကို၊) ဃဋ္ဋေန္တာ- ထိခိုက်ကုန်လျက်၊ ပဝတ္တန္တိ - နိ၏၊ ရဿ နာသိကဿ - တိုသောနှာခေါင်း ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥတ္တရောဋ္ဌံ - အထက် နှုတ်ခမ်းဖျားအရပ်ကို၊ (ဃဋ္ဋေန္တာ ပဝတ္တန္တိ)၊ တသ္မာ, အနေန - ဤ ယောဂီရဟန်းသည်၊ ဣမံ နာမ ဌာနံ-ဤ မည်သောအရပ်ကို၊ ဃဋ္ဋေန္တိ - ထိခိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ - သို့၊ နိမိတ္တံ - အမှတ် အသားကို၊ ပဋ္ဌပေတဗ္ဗံ-ဖြစ်စေထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဣမမေဝ-ဤ နိမိတ်ထင်စေပုံ အစီအစဉ်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အတ္ထဝသံ-အကျိုးဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၏ အစွမ်း သတ္တိဖြစ်သော အကြောင်းကို၊ (သတိ သမ္ပဇညကို)၊ ပဋိစ္စ- ၍၊ ဘဂဝတာ- သည်၊ နာဟံ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ဝဒါမိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။[ဘိက္ခ

နိမိတ္တံ ပဋ္ဌပေတဗ္ဗံ။ ။ထိုဌာန၌ သတိ၏ လွယ်ကူစွာဖြစ်ခြင်းအကျိုး၄ါ၊ ထိရတခံ့ သညာဏ်—သာ၍ခိုင်မြဲသော အမှတ်သညာကို ဖြစ်စေရမည်၊ ထိရသညာပဒဋ္ဌာနာ ဟိ သတိ—သတိဟူသမျှ ထိရသညာအရင်းခံ ရှိသည်။

ဣမမေဝ ဟိ အတ္တဝသံ ။ ။ ဣမံ ဝေ အနုပဋ္ဌဟန္တဿ ကာယသင်္ခါရဿ ကမ္မာ ကုဋ္ဌာပန ဉာယေန (မြုပ်နေသောဆူးကို ထင်ပေါ်စေသော ဆူးထွင်နည်းဖြင့်) ဥပဋ္ဌာ ပနဝိဓိမေဝ၊ အတ္ထဝသန္တိ—ဟေတုံ၊ အတ္တောတိ- ဖလံ၊ သော ယဿ ဝသေန ပဝတ္တတိ၊ သော အတ္ထဝသောတိ = အတ္ထဟူသည် အကျိုးတည်း၊ ထို အကျိုးသည် အကြင် အကြောင်း၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏၊ ထိုအကြောင်းသည် အတ္ထဝသမည်၏၊ [အတ္ထဿ— အကျိုး၏ + ဝသော — ဖြစ်ကြောင်း အစွမ်းသတ္တိတည်း၊ အတ္ထဝသော — အကျိုး၏ ဖြစ်ကြောင်းအစွမ်းသတ္တိ။]

www.dhammaransi.com

ဝေ-တို့၊ အဟံ-သည်၊ မုဋ္ဌဿတိဿ-ပျောက်ကင်းသောသတိရှိသော၊ အသမ္ပဇာနဿ – ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် မသိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား၊ အာနာပါနဿတိဘာဝနံ-ကို၊ န ဝဒါမိ-ဟောတော်မမူ။]

ဟိ-ဆက်၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-သည်၊ သတဿ-သတိရှိသော၊ သမ္ပဇာနဿဝ-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌သာလျှင်၊ ကိဉ္စာပိ သမ္ပဇ္ဇတိ-အကယ်၍ကား ပြီးစီးနိုင်ပါပေ၏၊ ပန - ထိုသို့ပင် သတိသမ္ပဇည ရှိသူမှာသာ ပြီးစီးနိုင်ပါသော်လည်း၊ ဣတော-ဤအာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းမှ၊ အညံ-အခြားသောကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ မနသိကရောန္တဿ-နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်၏ (စိတ်၌)၊ ပါကဋံ, ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ဣဒံ အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ ဝါ-သည်၊ ဂရုကံ-ကြီးလေး၏၊ ဂရုကဘာဝနံ – ကြီးလေးသော ပွားစေရခြင်းရှိ၏၊ [လေးလေးပင်ပင် ဂရုတစိုက် ပွားစေရသည် – ဟူလို။] ဗုဒ္ဓ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓပုတ္တာနံ – ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဘုရားသားတော်ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာပုရိသာနမေဝ-မြတ်သော ယောကျာ်းတို့၏ သာလျှင်၊ မနသိကာရဘူမိဘူတံ – နှလုံးသွင်းရာ နယ်မြေ သဘွယ် ဖြစ်၍ဖြစ်၏၊ နစေဝ ဣတ္တရံ- သေးသေးသိမ်သိမ်လည်း မဟုတ်၊ နစ ဣတ္တရသတ္တသမာသေဝိတံ–သေးသိမ်သောသတ္တဝါတို့မှီဝဲအပ်သောကမ္မဋ္ဌာန်းလည်း မဟုတ်၊ ယထာယထာ– အကြင်အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ မနသိကရိယတိ–နှလုံးသွင်းအပ်၏၊ တထာ တထာ-ဖြင့်၊ သန္တဉ္စေဝ– ငြိမ်သက်သည်ငှင်း၊ သုခုမဉ္စ- သိမ်မွေ့သည်ငှင်း၊ ဟောတိ-၏၊[နှလုံးသွင်းလေ ငြိမ်သက်လေ ဖြစ်၏– ဟူလို။] တသ္မာ– ကြောင့်၊ ဧတ္ထ– ဤအာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း၌၊ ဗလဝတီ–အားရှိပါးရှိဖြစ်သော၊ ဝါ–တကယ်အားကောင်းသော၊ သတိစ-ကိုငှင်း၊ ပညာစ- ကိုငှင်း၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ-၏။

မုဋ္ဌ ၊ ပေ ၊ နဿ။ ။ဝိနဋ္ဌသတိဿ, သမ္ပဇညဝိရဟိတဿ၊.... ဘာဝေန္တဿ–ဘာဝနာပွားစဉ်၊အနုတ္တမေန အနုပဋ္ဌဟန္တေ(မထင်ကုန်သော)အဿာသပဿာသေ-တို့ကို၊ ဝိမံသိတွာ– ၍၊ “ ဣမေ တေ ”တိ ဥပဓာရေတုံ သမ္မဒေဝ ဇာနိတုဉ္စ – (ထို အဿာသ ပဿာသတို့သည် ဤဟာတို့တည်း – ဟု စူးစမ်းခြင်းငှါငှင်း, ကောင်းစွာ သိခြင်းငှါငှင်း၊) သမတ္ထာဟိ – စွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ သတိပညာဟိ ဝိရဟိတဿာတိ အဓိပ္ပါယော။

ဂရုကံ, ဂရုကဘာဝနံ။ ။ ပွားများဘို့ရန် အလွန် ခဲယဉ်းသောကြောင့် ဂရုက မည်ကြောင်းကိုသိစေလို၍“ဂရုကဘာဝနံ”ဟု ထပ်၍ဆက်သည်၊ ဘာဝနံ-ဟု နပုလ္လိန် ရှိသောကြောင့် “ ဂရုကာ+ဘာဝနာ ယဿ (ကမ္မဋ္ဌာနဿ) ”ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ကြံ၍ ကမ္မဋ္ဌာနံကို အရကောက်ပါ။

www.dhammaransi.com

ဟိ - ဥပမာဆောင် ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့၊ မဇ္ဈသာဋကဿ - ပြေပြစ်ညက်ညောသောအဝတ်ကို၊ တုန္နကရဏကာလေ-အပ်ချုပ်မှုပြုရာအခါ၌၊ သုခုမာ-သိမ်မွေ့သော၊ သူစိပိ-အပ်ကိုလည်း၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာယထာ-အလိုရှိထိုက်သကဲ့သို့ငှါး၊ တတော-ထိုအပ်ထက်၊ သုခုမတရံ-သာ၍ သိမ်မွေ့သော၊ သူစိပါသဝေဓနမ္ပိ - အပ် နဖါးထွင်းစူးကိုလည်း၊ (ဣစ္ဆိတမ္ပံယထာ – သို့ငှါး၊) ဝေမေဝ- သာလျှင်၊ မဇ္ဈသာဋကသဒိသဿ- ပြေပြစ်ညက်ညောသော အဝတ်နှင့် တူသော၊ ဣမဿ ကမ္မဋ္ဌာနဿ – ဤ အာနာပါနဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ဘာဝနာကာလေ–ပွားများစေရာအခါ၌၊ သူစိပဋိဘာဂါ-အပ်နှင့်အလားတူသော၊ သတိပိ-ကိုငှါး၊ သူစိပါသဝေဓန ပဋိဘာဂါ–အပ်နဖါးထွင်းကြောင်းစူးနှင့် အလားတူသော၊ တံ သမ္ပယုတ္တာ – ထို သတိနှင့်ယှဉ်သော၊ ပညာပိ–ကိုငှါး၊ ဗလဝတီ–အားရှိပါးရှိဖြစ်သော သတိပညာကိုသာ၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ –၏။

[ယခု အခါ၌ မထင်ရှားသော အဿာသပဿာသ ရှာနည်းကို ပြလို၍ "တာဟိ စ ပန" စသည်မိန့်။] စ ပန - ထပ်၍ဆက်၊ တာဟိ သတိပညာဟိ–တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတေန– သော၊ ဘိက္ခုနာ – သည်၊ တေ အဿာသ ပဿာသာ–တို့ကို၊ ပကတိဖုဋ္ဌောကာသာ-ပင်ကိုယ်ထိအပ်သော အရပ်မှ၊ အညတြ–အခြားအရပ်၌၊ န ပရိယေသိတဗ္ဗာ – မရှာမှီးထိုက်ကုန်၊ ပန – အန္တယကား၊ ကဿကော– လယ်သမားသည်၊ ကသိံ-လယ်ကို၊ ကသိတွာ- ထွန်ပြီး၍၊ ဗလိဗဒ္ဒေ – နွားလားတို့ကို၊ မုဉ္စိတွာ – လွှတ်ပြီး၍၊ ဂေါစရမုခေ – စားကျက်သို့ ရှေးရှုသည်တို့ကို၊ ["ဂေါစရမုခေတိ - ဂေါစရာဘိမုခေ" ဋီကာ။] ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ဆာယာယ-အရိပ်၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်လျက်၊ ဝိဿမေယျ-အပန်းဖြေရာ၏၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ - ထို လယ်သမား၏၊ တေ ဗလိဗဒ္ဒါ - တို့သည်၊ ဝေဂေန–အဟုန်ဖြင့်၊ အဋဝိံ-တောအုပ်သို့၊ ပဝိသေယျုံ– ဝင်ပြေးကုန်ရာ၏၊ ယော–အကြင် ယောက်ျားသည်၊ ဆေကော-ကျွမ်းကျင်သော၊ ကဿကော-သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ သော – ထို ကျွမ်းကျင်သော လယ်သမားယောက်ျားသည်၊ ပုန,တေ-ထိုနွားလားတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ဖမ်း၍၊ ယောဇေတုကာမော-ထွန်၌ ယှဉ်စေလိုသည်၊ (သမာနော - သော်၊) တေသံ – ထို နွားလားတို့၏၊

ယထာဟိ။ ။အထက် အထက်၌ (နောက်နောင်၌) သန္တ သုခုမ ဖြစ်သောကြောင့် အားရှိသော (အလွန်သန့်ရှင်း၍ အထူးထက်မြက်သော) သတိပညာကို အလိုရှိရမည်ဟု ဆိုပြီး၍, သုခုမဿနာမ အတ္ထဿ သာဓနေနာပိ သုခုမေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ–သိမ်မွေ့သော အကျိုးကို ပြီးစေရမည့်အကြောင်းသည်လည်း သိမ်မွေ့သည်သာ ဖြစ်ရမည်-ဟု ပြခြင်းငှါ "ယထာ ဟိ"စသော ဥပမာကို မိန့်သည်။

www.dhammaransi.com

အနုပဒံ-ခြေရာ အစဉ်သို့၊ ဂတွာ-လိုက်သွား၍၊ အငုဝိံ-သို့၊ န အာဟိဏ္ဍတိ-လှည့်လည်သည်မဟုတ်၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ရသ္မိဋ္ဌ-ကြိုးကိုင်ရင်း၊ ပတောဒဋ္ဌ-နှင်တံကိုင်ရင်း၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်ယူ၍၊ ဥဇုကမေဝ-ဖြောင့်စွာသာလျှင်၊ ဝါ-တိုက်ရိုက်သာလျှင်၊ တေသံ-ထို နွားလားတို့၏၊ နိပါတတိဏ္ဍံ-ကျရောံရာ ရေဆိပ်သို့၊ ဂတွာ-၍၊ နိသီဒတိဝါ-ထိုင်၍သော်လည်းစောင့်နေ၏၊ နိပဇ္ဇတိဝါ-အိပ်၍သော်လည်း စောင့်နေ၏။

အထ-ထိုမှ နောက်၌၊ တေ ဂေါဏာ-ထိုနွားတို့ကို၊ ဒိဝသ ဘာဂံ-တနေ့ အဘိုပတ်လုံး၊ စရိတွာ - လှည့်လည်၍၊ [ဂေါစရံ ဂဟေတွာ - စားကျက်ကို ယူပြီး၍၊ ဋီကာ။]နိပါတတိတ္ထံ-သို့၊ ဩတရိတွာ-သက်ဆင်း၍၊ နှတွာစ-ရေချိုး ပြီး၍ရင်း၊ ပိဝိတွာစ - ရေသောက်ပြီး၍ရင်း၊ ပစ္စုတ္တရိတွာ - ရေမှ တက်၍၊ ဌိတေ-တည်သည်တို့ကို၊ ဒိသွာ, ရသ္မိယာ-ဖြင့်၊ ဗန္ဓိတွာ-၍၊ ပတောဒေန-ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဈန္တော - ထိုးလျက်၊ ဝါ - မောင်းနှင်လျက်၊ အာနေတွာ - ဆောင်၍၊ ယောဇေတွာ - ထွန်၌ ကပ်ယှဉ်၍၊ ပုန, ကမ္မံ - လယ်ထွန်မှုကို၊ ကရောတိ ယထာ-သို့၊ ဧဝမေဝ-လျှင်၊ တေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ တေ အဿာသ ပဿာ သာ- တို့ကို၊ ပကတိဖုဋ္ဌောကာသာ-မှ၊ အညတြ- ၌၊ နပရိယေသိတဗ္ဗာ- န်၊ ပန-အန္တယကား၊ သတိရသ္မိံ - သတိကြိုးကိုင်ရင်း၊ ပညာပတောဒဋ္ဌ - ပညာ နှင်တန်ကိုင်ရင်း၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ပကတိဖုဋ္ဌောကာသေ- ၌၊ စိတ္တံ-နွားနှင့် တူသောစိတ်ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ မနသိကာရော-နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ပဝတ္တေ တဗ္ဗော - ဖြစ်စေထိုက်၏။

ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧဝံ-သို့၊ မနသိကရောတော-သော၊ အဿ-ထိုယောဂီ ရဟန်း၏၊ နစိရသေဝ - မကြာမြင့်မီ ပင်လျှင်၊ နိပါတတိတ္ထေ – ၌၊ ဂေါဏာ ဝိယ - တို့ကဲ့သို့၊ တေ-ထို အဿာသ ပဿာသတို့သည်၊ ဥပဋ္ဌဟန္တိ- ထင်လာ ကုန်၏၊ တတော-ထိုသို့ ထင်လာခြင်းကြောင့်၊ တေန-ထို ယောဂီရဟန်းသည်၊ သတိရသ္မိယာ-ဖြင့်၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့ချည်၍၊ တသ္မိံယေဝဌာနေ- ထိုထိအပ်သော အရပ်၌ပင်၊ ယောဇေတွာ- ယှဉ်စေ၍၊ [ဥပနိဗန္ဓနနိမိတ္တ - ဟု အသိအမှတ်

ယောဇေတွာ။ ။မနသိကာရေန ယောဇေတွာ – နှလုံးသွင်းသော အားဖြင့် ယှဉ်စေ၍၊ တနည်း– "သတိရသ္မိယာ ဗန္ဓိတွာ"ဟု ဆိုအပ်ပြီး အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုပင် " တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ယောဇေတွာ "ဟု ထပ်၍ဆိုသည်၊ မှန်၏ – ဥပမာနဘက်၌ "ဗန္ဓန+ယောဇန–နွားကို ဖွဲ့ချည်ခြင်း, ထွန်၌တပ်ခြင်း"ဟု အဓိပ္ပါယ် ၂ မျိုးရသော် လည်း ဥပမေယျဘက်၌ ၂ မျိုး မရ, သတိဖြင့် ဖွဲ့ခြင်း ဗန္ဓနကိုပင် ထို နိမိတ္တဌာန၌ ယှဉ်စေခြင်းဟူသော တမျိုးသာ ရသည်။

www.dhammaransi.com

ပြုအပ်သော နှာခေါင်းဖျား အထက်နှုတ်ခမ်းဖျား အရပ်၌ပင် ယှဉ်စေ၍၊] ပညာပတောဒေန-ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဈန္တေန-လျက်၊ ပုန, ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ အနုယုဉ္ဇိတဗ္ဗံ-အဖန်ဖန် အားထုတ်ရာ၏၊ ဝါ - ရမည်၊ ဧဝံ–သို့၊ အနုယုဉ္ဇတော - အဖန်ဖန် အားထုတ်သော၊ တဿ - ထို ယောဂါဝစရဟန်း၏၊ န စိရဿေဝ-လျှင်၊ နိမိတ္တံ-ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည်၊ ဝါ- ပဋိဘာဂနိမိတ်သည်၊ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ပန- ဆက်၊ တံ ဧတံ-ထိုနိမိတ်သည်၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌၊ ဧကသဒိသံ – တမျိုးတည်းတူသည်၊ န ဟောတိ - ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ အပိစခေါ်-အဟုတ်ကား၊ ကဿစိ – အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်၌၊ သုခသမ္ဖဿံ – ကောင်းသော အတွေ့ကို၊ ဥပ္ပါဒယမာနော – ဖြစ်စေလျက်၊ တူလပိစုဝိယ-လဲအစုသည် ကဲ့သို့ရင်း၊ ကပ္ပါသပိစုဝိယ - ဝါဂွမ်းအစုသည်ကဲ့သို့ရင်း၊ ဝါတဓာရာဝိယ- လေပြေလေညှင်း အယဉ်သည်ကဲ့သို့ရင်း၊ (ဟုတွာ) ဥပဋ္ဌာတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဧကေ-တို့သည်၊ အာဟု။ [ထွက်လေ ဝင်လေသည် လဲ,ဝါဂွမ်း အစု လေပြေလေညှင်း အယဉ်တို့ကဲ့သို့ စိတ်ထဲမှာ ထင်၍လာသည်-ဟူလို။]

ပန-ကား၊ အယံ-ကား၊ အဋ္ဌကထာ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဣဒံ-၌ နိမိတ်သည်၊ ကဿစိ – အချို့ယောဂီအား၊ ဝါ – အချို့ယောဂီ၏ စိတ်၌၊ တာရကရူပံဝိယ – ကြယ်တာရာ အဆင်းအရောင် ကဲ့သို့ရင်း၊ မုတ္တ ဂုဠိကာဝိယစ-ပုလဲလုံး ကဲ့သို့ရင်း၊ (ဥပဋ္ဌာတိ-ထင်လာ၏၊) ကဿစိ-အား၊ ဝါ-၌၊ ခရသမ္ဖဿံ- ကြမ်းသောအတွေ့ရှိသည်၊ ဟုတွာ, ကပ္ပါသဋ္ဌိဝိယ- ဝါစေ့ကဲ့သို့ ရင်း၊ သာရဒါရုသူစိဝိယစ-အနှစ်ရှိသော သစ်သားဆံထိုး ကဲ့သို့ရင်း၊ [အနှစ်ရှိသောသစ်သားချောင်းကဲ့သို့ - ဟူလို။] (ဥပဋ္ဌာတိ)၊ ကဿစိ, ဒီဃပါမင်္ဂသုတ္တံဝိယ- ရှည်သော ဆောက်လုံးချည်ကဲ့သို့ရင်း၊ ကုသုမဒါမံဝိယ- ပန်းဆိုင်းပန်းကုံးကဲ့သို့ရင်း၊ ဓူမသိခါဝိယစ-အခိုးအလျှံကဲ့သို့ရင်း၊(ဥပဋ္ဌာတိ)၊ကဿစိ, ဝိတ္ထတံ-ပြန့်ကျယ်သော၊ မက္ကဋ္ဌကသုတ္တံဝိယ-ပင့်ကူချည်ကဲ့သို့ရင်း၊ ဝလာဟကပဋလံဝိယ-မိုယ်းတိမ်လွှာကဲ့သို့ရင်း၊ ပဒုမပုပ္ဖံဝိယ-ပဒုမ္မာကြာပွင့် ကဲ့သို့ရင်း၊ ရထစက္ကံဝိယ– ရထားစက်ဘီးကဲ့သို့ရင်း၊ စန္ဒမဏ္ဍလံဝိယ– လဝန်းကဲ့သို့ရင်း၊ သူရိယမဏ္ဍလံဝိယစ–ရင်း၊ ဥပဋ္ဌာတိ–၏။

နိမိတ္တံ။ ။ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ၊ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ ဝါ၊ ထို ၂ မျိုးလုံးကိုပင် " နိမိတ္တံ "ဟု တပေါင်းတည်း ဆိုထားသည်၊ မှန်၏ – တူလပိစုစသော ဥပမာ ၃ ရပ်သည် ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့် ဆိုင်၏၊ အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယ၌လာသော ဥပမာတို့ကား ဥဂ္ဂဟပဋိဘာဂ ၂မျိုးလုံးနှင့် ဆိုင်၏၊ ထိုတွင် တာရကရူပံဝိယသည် ၂ မျိုးလုံးနှင့် ဆိုင်၏၊ မဏိဂုဠိကာဝိယစသည်ကား ပဋိဘာဂနိမိတ်နှင့်သာ ဆိုင်သည်။

www.dhammaransi.com

စပန - ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့၊ သမ္မဟုလေသု - နှ်သော၊ ဘိက္ခူသု- တို့သည်၊ သုတ္တန္တံ-သုတ္တန်ကို၊ သင်္ဂါယိတွာ-သရဇ္ဈာယ်၍၊ နိသိန္နေသု-ထိုင်နေကုန်လသော်၊ ဝါ-ထိုင်နေကုန်သော၊ ဘိက္ခူသု-တို့တွင်၊ ဧကေန-သော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဝါ-ရဟန်းက၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့အား၊ ဝါ- အရှင်ဘုရားတို့၏ စိတ်၌၊ ကီဒိသံ - သည်၊ ဟုတွာ, ဌာဒ်သုတ္တံ- ဤသုတ်သည်၊ ဥပဋ္ဌာတိ- ထင်ပါသနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-မေးအပ်သော်၊ ဧကော-တပါးသည်၊ ဝါ-တပါးက၊ မယှံ-အား၊ဝါ-၌မဟာတိ-သော၊ ပဗ္ဗတေယျာ- တောင်မှစီးကျလာသော၊ နဒီဝိယ-ကဲ့သို့၊ ဟုတွာ,ဥပဋ္ဌာတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြီ၊ အပရော-အခြားရဟန်းသည်၊ ဝါ-က၊မယှံ-အား၊ ဝါ-၌၊ ကော-တခုသော၊ ဝနရာဇိဝိယ-တောတန်းကဲ့သို့၊ (ဥပဋ္ဌာတိ-၏၊ ဣတိ အာဟ)၊ အညော-အခြားတပါးသည်၊ ဝါ-က၊ မယှံ , သီတစ္ဆာယော – မြေသောအရိပ်ရှိသော၊ သာခါသမ္ပန္နော – အခက်အလက်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဖလဘာရဘရိတ ရုက္ခောဝိယ – အသီးဝန်ဖြင့် ပြည့်နေသောသစ်ပင်ကဲ့သို့၊ (ဥပဋ္ဌာတိ- ၏၊) ဣတိ (အာဟ)၊ ဟိ- ဆက်၊ တေသံ-ထိုရဟန်းတို့အား၊ ဝါ-ထို ရဟန်းတို့၏စိတ်၌၊ ဧကမေဝ-တပါးထည်းသာလျှင်ဖြစ်သော၊ တံ သုတ္တံ - သည်၊ သညာနာနတာယ – အမှတ် အသားထူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နာနတော – ကွဲပြားသောအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာတိ ယထာ-သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဧကမေဝ-တမျိုးထည်းသာလျှင် ဖြစ်သော၊ တံ တေကမ္မဋ္ဌာနံ- ထို အာနာပါနဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊ သညာနာနတာယ-ကြောင့်၊ နာနတော- ထူးသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တေံ-ဤပဋိဘာဂနိမိတ်သည်၊ သညဇံ-ဘာဝနာသညာကြောင့် ဖြစ်၏၊ သညာနိဒါနံ-ဘာဝနာသညာဟူသောအကြောင်းရှိ၏၊ သညာပ္ပဘဝံ- ဘာဝနာသညာဟူသော အစ

တဥ္စပနေတံ။ ။ကမ္မဋ္ဌာန်း တမျိုးတည်းဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် အမျိုးမျိုး နိမိတ်ထင်ရသနည်း– ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ "တဥ္စပနေတံ" စသည်မိန့်၊ ဤပုဒ်ကို (ဥပမာ စကားကိုကျော်၍) "ဧဝံ ဧကမေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ" ကျမှတွဲပါ။

မဟာတိ၊မေပ၊ ရုက္ခောဝိယ ။ ။ ကျောပွန်းစွာ လေ့လာပြီးသောအခါ အဆက်မပြတ်ထင်မြင်နေခြင်း , သုတ္တန်က ကျယ်ဝန်းခြင်းကို မှန်း၍ တောင်ပေါ်က အဟုန်ပြင်းစွာ ဆင်း၍ လာသော မြစ်ကြီးနှင့်တူ၏ ဟု – ထင်လာ၏၊ အနက် သဒ္ဒါနှင့် ပြည့်စုံ၍ ထက်ဝန်းကျင် ကောင်းသောကြောင့် စိတ်နှလုံးကို နှစ်သက်စေနိုင်ရကား သုတ္တန်သည် တတောလုံးပွင့်နေသော တောအစဉ်အတန်းကဲ့သို့ ထင်လာ၏၊ အနုသန္ဓေ (စကားအဆက်) အမျိုးမျိုး, မြှုပ်ထားသော ပေယျာလကို ဖေါ်စရာအမျိုးမျိုး,နည်းအမျိုးမျိုး, ကမ္မဋ္ဌာန်းအမျိုးမျိုး ပါရှိရကား သုတ္တန်အလိုရှိသူများ ချဉ်းကပ်စဘွယ် (အရိပ်အသီးတို့ဖြင့် ပြည့်ကြွယ်သော သစ်ပင်ကြီးကဲ့သို့) ထင်လာသည်။

www.dhammaransi.com

အမွန်ရှိ၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သညာဇ၏အဖြစ်ကြောင့်) သညာနာန တာယ– ကြောင့်၊ နာနတော– အားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာတိ- ၏၊ [ပဋိဘာဂနိမိတ် ဟူသည် ပရမတ္ထသဘောတရား မဟုတ်၊ ဘာဝနာသညာကြောင့် ဖြစ်သော ပညတ်မျှသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် သညာအားလျော်စွာ အမျိုးမျိုး ထင်လာ ရသည်။] ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- ၏၊ ဣတိ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (အဋ္ဌကထာ ဝိနိစ္ဆယော- တည်း၊) [“ဝေဒိတဗ္ဗံ တိ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။]

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ အာနာပါနဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌၊ အဿာသာရမဏံ- ထွက်သက်လျှင်အာရုံရှိသော၊ စိတ္တံ-သည်၊အညမေဝ-ပဿာသာရမဏစိတ်မှ တမျိုးတခြားသာတည်း၊ ပဿာသာရမဏံ – ဝင်သက်လျှင် အာရုံရှိသော (စိတ္တံ) အညံ (ဧဝ) - အဿာသာရမဏစိတ်မှ တမျိုးတခြားသာတည်း၊ နိမိတ္တာရမဏံ-သော၊ (စိတ္တံ) အညံ (ဧဝ) - အဿာသ ပဿာသာရမဏ စိတ်တို့မှ တမျိုးတခြားသာတည်း၊ ဟိ-ဆက်၊ ယဿ-အကြင်ယောဂီရဟန်း၏ သန္တာန်၌၊ တယော - နုံသော၊ ဣမေဓမ္မာ – တို့သည်၊ နတ္ထိ- နုံ၊ တဿ- ထို ယောဂီရဟန်း၏သန္တာန်၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ– သည်၊ အပ္ပနံ- အပ္ပနာဈာန်သို့၊ နေဝ ပါပုဏာတိ- နိုင်၊ ဥပစာရံ- ဥပစာသို့၊ န (ပါပုဏာတိ)၊ [“န ဥပစာရန္တိ– ဥပစာရမ္ပိ န ပါပုဏာတိ၊ ပဂေဝ အပ္ပနန္တိ အဓိပ္ပါယော ”ဟူသော ဋီကာ စကားကိုထောက်လျှင် ရှေးအဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌“နေဝအပ္ပနံ”ဟူသော ပါဌ်ပါဟန်မတူ။] ပန – အနွယကား၊ ယဿ – အကြင် ယောဂီရဟန်း၏ သန္တာန်၌၊ တယော-နုံသော၊ ဣမေဓမ္မာ-တို့သည်၊ အတ္ထိ-နုံ၏၊ တဿဝ-ထို ယောဂီရဟန်း၏ သန္တာန်၌သာလျှင်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ – သည်၊ ဥပစာရဉ္စ - သို့ရင်း၊ အပ္ပနဉ္စ–သို့ရင်း၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်နိုင်၏၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ဥပစာရဉ္စ အပ္ပနဉ္စ- ဟုရှိ၏၊ ဥပစာရက အလျှင်ဖြစ်သောကြောင့် ထို စာရှိအတိုင်းသာကောင်း၏။] ဟိ – သစ္စကကား၊ နိမိတ္တံပေ၊ ဥပလဗ္ဘတီတိ- ဟူသော၊ ဧတံ- ဤ ဂါထာ စကားကို၊ (ဓမ္မသေနာပတိနာ) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ [ဤ ဂါထာ၏ အနက်ကို ရှေ့ ကကစောပမာ၌ ရေးခဲ့ပြီ၊ ဤ ဂါထာကို ရှေ့ ကကစောပမာ၌ ဆိုအပ်ပြီး ဖြစ်သော်လည်း ယခု ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြီးစေခြင်းငှါ သာဓကအဖြစ်ဖြင့် ထပ်၍ ဆောင်ယူပြန်သည်။]

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ နိမိတ္တေ-ပဋိဘာဂနိမိတ်သည်၊ ဥပဋ္ဌိတေ-သော်၊ တေန-ဘိက္ခုနာ-သည်၊ အာစရိယသန္တိကံ - သို့၊ ဂန္တွာ , အာရောစေတဗ္ဗံ- လျှောက်ထားရာ၏၊(ကိံ) ဘန္တေ, မယှံ- အား၊ ဝါ-၌၊ ဝေရူပံနာမ - ဤသို့ သဘောရှိသည် မည်သော အာရုံသည်၊ ဥပဋ္ဌာတိ- ထင်လာပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊

www.dhammaransi.com

(အာရောစေတဗ္ဗံ)၊ ပန- ဆက်၊ အာစရိယေန- သည်၊ **တေ-** ဤ **အာ**ရုံသည်၊ နိမိတ္တံ- ပဋိဘာဂနိမိတ်တည်း၊ **ဣ**တိဝါ- သို့ဝင်း၊ (တေံ) န နိမိတ္တံ- ပဋိဘာဂ နိမိတ်မဟုတ်၊ **ဣ**တိဝါ-ဝင်း၊ န ဝတ္တဗ္ဗံ-ထိုက်၊ ပန-အန္တယကား၊ အာဝုသော, ဧဝံ ဟောတိ – ဤသို့ဖြစ်လာတတ်၏၊ [ဘာဝနာကို **အားထုတ်သူမှာ ဤသို့** ဖြစ်လာတတ်၏။]ဣတိ, ဝတွာ-ပြီး၍၊ ပုနပ္ပုနံ, မနသိကရောဟ်-လော၊ ဣတိ, ဝတ္တဗ္ဗော- ထိုက်၏၊ **ဟိ**-မှန်၏၊ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ နိမိတ္တန္တိ-ပဋိဘာဂ နိမိတ်ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ—ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဝေါသာနံ-ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇေယျ-ရောက်ရာ၏၊ န နိမိတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ပြန်သော်၊ နိရာသောဝ-အာသာ မရှိတော့သည်သာ၊(ဟုတွာ)၊ ဝိသီဒေယျ-ဆုတ်နစ်ရာ၏၊ တသ္မာ,တဒုဘယမ္ပိ- ထို ၂ ပါးစုံကိုလည်း၊ အဝတွာ, မနသိကာရေယေဝ– ဘာဝနာ နှလုံးသွင်းမှု၌သာ၊ ယောဇေတဗ္ဗော –တိုက်တွန်းထိုက်၏၊ ဣတိ ဧဝံ –သို့၊ တာဝ –မဇ္ဈိမ ဘာဏကထေရ်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ ဒီဃဘာဏကာ – ဒီဃဘာဏကထေရ်တို့သည်၊ (အာဟု)၊ ပန– ဝါဒန္တရကား၊ မဇ္ဈိမဘာဏကာ- တို့သည်၊ **အာဟု-** ဆိုကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ အာဝုသော- ရှင်၊ ဣဒံ - ဤ ထင်လာသောအာရုံသည်၊ နိမိတ္တံ-ပဋိဘာဂနိမိတ်တည်း၊ သပ္ပုရိသ – သူတော်ကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကို၊ ပုနပ္ပုနံ, မနသိကရောဟိ - လော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော - ၏၊ ဣတိ (အာဟု)၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အနေန – ဤ ယောဂီရဟန်းသည်၊ နိမိတ္တေယေဝ- ပဋိ ဘာဂနိမိတ်၌သာ၊ စိတ္တံ - ဘာဝနာစိတ်ကို၊ ထပေတဗ္ဗံ- ထားရာ၏၊ ဧဝံ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် (ပဋိဘာဂနိမိတ်၌ ဘာဝနာစိတ်ကို ထားခြင်းဖြင့်၊) [ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပဋိဘာဂနိမိတ္တေယေဝ ဘာဝနာစိတ္တဿ ထပနေန။] **အဿ**-ထိုယောဂီရဟန်း၏၊ အယံ (ဘာဝနာ)- ဤဘာဝနာသည်၊ ဣတော-

ဝေါသာနံ, ဝိသီဒေယျ။ ။"ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်ဘို့ ခဲယဉ်းလှ၏၊ ယခု ပဋိဘာဂ နိမိတ် ထင်လာပြီ၊ နောက်မှ တရားထူး (ဈာန်) ရအောင် အားထုတ်တော့မည် "ဟု ကြံလျက် တရားကိုဆက်၍အားမထုတ်တော့ဘဲ ရပ်ထားခြင်းကို"ဝေါသာနံ အာပဇ္ဇေ ယျ"ဟု ဆို၏၊ "ဤမျှလောက် ကာလကြာအောင် အားထုတ်ပါလျက် နိမိတ်ကလေးမျှ မထင်သေး၊ ငါဟာ တရားထူးနှင့်မထိုက်သော အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်လေရော့သလား"ဟု တွေးတောကာ စိတ် ဆုတ်နစ်စရာရှိခြင်းကို "ဝိသီဒေယျ"ဟု ဆိုသည်။

မဇ္ဈိမဘာဏကာ ပန ။ ။ "ဤအကျင့်ဖြင့် ဇရာမရဏမှ လွတ်ရတော့မည် " ဟု ကြံစည်၍ကျင့်သူမှာ "ယခုထင်လာသောအာရုံဟာ ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်တယ်"ဟုပြောရုံ မျှဖြင့် အဘယ်မှာ ဝေါသာနသို့ ရောက်စရာရှိမည်လဲ, တိုး၍ အားထုတ်စရာရှိပါတယ်၊ ထို့ကြောင့်"ယခုထင်လာသောအာရုံဟာ ပဋိဘာဂနိမိတ်ဘဲ, ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အထပ်ထပ် ကြိုးစားပေတော့"ဟု ပြောရမည်ဟု မဇ္ဈိမဘာဏကတို့က မိန့်ဆိုကြသည်။

www.dhammaransi.com

ဤထင်လာရာအခါမှ၊ ပဘုတိ–၍၊ ထပနာဝသေနဘာဝနာ–ထပနာ၏အစွမ်းဖြင့် ပွားစေခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ–၏။[အနုဗန္ဓနာ, ဖုသနာ, ထပနာ ဟု ၃ မျိုးတွင် ဤ ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်သည်မှစ၍ အနုဗန္ဓနာ ဖုသနာ နည်းနှင့် မဆိုင်တော့ဘဲ အပ္ပနာဈာန် ပေါ်လာအောင် စိတ်ကို ထားခြင်း ဟူသော ထပနာဘာဝနာဖြစ်ပြီ–ဟူလို။]

ဟိ– သာစကကား၊ ပေါရာဏာဟိ – တို့သည်၊ နိမိတ္တေ၊ပေ၊နိဗန္ဓတီတိ–ဟူသော၊ တံ– ဤ ဂါထာစကားကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ နိမိတ္တေ- ပဋိဘာဂနိမိတ်၌၊ စိတ္တံ-ဘာဝနာစိတ်ကို၊ ထပယံ-ထားသော၊ ဓီရော- ပညာရှိသည်၊ အသာသပဿာသေ – ၌၊ နာနာကာရံ – ဒီဃ ရဿဟူသော အမျိုးမျိုးသောအခြင်းအရာကို၊ ဝိဘာဝယံ-ကွယ်ပျောက်စေလျက်၊ သကံ-မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ စိတ္တံ-ဘာဝနာစိတ်ကို၊ နိဗန္ဓတိ-အပ္ပနာပေါ်လာအောင် ဖွဲ့ထား၏။

နိမိတ္တေ ထပယံ။ ။ဤဂါထာကား ဆိုအပ်ပြီးအဓိပ္ပါယ်ကိုပြသော ရှေးဆရာတို့၏ ဂါထာတည်း၊ နိမိတ္တေတိ-ပဋိဘာဂနိမိတ္တေ၊ ထပယံ စိတ္တန္တိ-ဘာဝနာစိတ္တံ ထပေန္တော၊ ထပနာဝသေန မနသိကရောန္တောတိ အတ္ထော၊ နာနာကာရံ–"စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ ဝတ္တန္တိ" ဟု ဆိုအပ်ခဲ့သော ဒီဃ အဿာသ ပဿာသ, ရဿ အဿာသ ပဿာသကိုပင် (သာမညနိဒ္ဒေသနည်းအားဖြင့်) "နာနာကာရံ"ဟု ဧကဝုစ်အားဖြင့် ဆိုထားသည်။

ဝိဘာဝယံ။ ။"ဝိဘာဝေန္တော အန္တရဓာပေန္တော"ဟု ဖွင့်၏၊ ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်သည်မှစ၍ ထို ဒီဃရဿဖြစ်သော အဿာသ ပဿာသတို့ကို နှလုံးမသွင်းလျှင် ထို ၄ မျိုးကို ကွယ်ပျောက်စေသကဲ့သို့ ဖြစ်တော့၏၊ သူ့ဘာသာသူ ရှူရှိုက်နေသော်လည်း နှလုံးမသွင်းသောကြောင့် စိတ်ထဲမှာ ကွယ်ပျောက်နေသည်–ဟူလို။

အဿာသပဿာသေ၊ပေ၊နိဗန္ဓတိ။ ။အဿာသပဿာသေ ယော နာနာကာရော၊ တံ ဝိဘာဝယံ၊ (ဤအလို ရှေ့လှည့်၍စပ်၊) အနက်ပေးပုံကို နိဿယအတိုင်း သိပါ၊ အဿာသပဿာသသမ္ဘူတေ ဝါ နိမိတ္တေ၊ [ဤအလို " အဿာသ ပဿာသေ– အဿာသပဿာသကြောင့်ဖြစ်သော၊ နိမိတ္တေ– ပဋိဘာဂနိမိတ်၌ "ဟု ပေး၍ "ထပယံ စိတ္တံ၊ပေ၊နိဗန္ဓတိ"ဟု ပေးပါ၊ သကံ စိတ္တံ နိဗန္ဓတီတိ–တာယ ဧဝ ထပနာယ (ထိုအပ္ပနာပေါ်အောင် ထားခြင်းဖြင့်ပင်) အတ္တနော စိတ္တံ ဥပနိဗန္ဓတိ၊ "အပ္ပေတီတိ အတ္ထော–အပ္ပနာဖြစ်ပေါ်လာစေ၏"ဟု အနက်မှတ်။

ကေစိပါဒ။ ။ဝိဘာဝယံကို ဝိဒိတံ ပါကဋံ ကရောန္တော – ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်သည် ပဋိဘာဂနိမိတ်မပေါ်မီ ရှေ့အဘို့၌ သင့်စရာရှိ၏၊ ထိုနည်းကိုလိုက်၍ နိဿယ၌ အနက်ပေးလိုလျှင် "ဓီရော–ပညာရှိယောဂီသည်၊ အဿာသပဿာသေ–၌၊ နာနာကာရံ-ဒီဃရဿစသော အမျိုးမျိုးသောအခြင်းအရာကို၊ ဝိဘာဝယံ–ထင်ရှားပြလျက်၊ နိမိတ္တေ–ပဋိဘာဂနိမိတ်၌၊ စိတ္တံ–ကို၊ ထပယံ–လျက်၊ သကံ–သော၊ စိတ္တံ–ကို၊ နိဗန္ဓတိ–အပ္ပနာပေါ်လာသည့်တိုင်အောင် ဖွဲ့ထား၏"ဟု ပေးပါ။

www.dhammaransi.com

ဇဝံ–သို၊ တဿ–ထို ယောဂီရဟန်း၏၊ ဝါ–သည်၊ နိမိတ္တုပဋ္ဌာနတော– ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်လာရာ အခါမှ၊ ပဘုတိ–၍၊ နီဝရဏာနိ- တို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ ဝိက္ခမ္ဘိတာနေဝ–ပယ်ခွါအပ်ကုန်ပြီးသည်သာ၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ ကိလေ သာ– နီဝရဏနှင့်ယှဉ်ဘက် ကိလေသာတို့သည်၊ သန္နိသိန္နာဝ - ငြိမ်သက်စွာ တည်နေကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ သတိ- သည်၊ ဥပဋ္ဌိတာယေဝ - အာရုံ၌ စွဲကပ်တည်နေသည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ စိတ္တံ– ဘာဝနာစိတ်သည်၊ သမာဟိတ မေဝ - ကောင်းစွာအာရုံ၌ ထားအပ်သည်သာ၊ ဝါ - တည်ကြည်သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၏၊ ဥပစာရဘူမိယံ– ဥပစာရအခိုက်အတန့်၌၊ နီဝရဏပ္ပ ဟာနေနဝါ-နီဝရဏတို့ကိုပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ ပဋိလာဘဘူမိယံ- ဈာန်ကိုရရာအခိုက်အတန့်၌၊ အင်္ဂပါတုဘာဝေနဝါ-ဈာန်အင်္ဂါတို့၏ ထင်ရှား ဖြစ်ခြင်းကြောင့် သော်၎င်း၊ ဒွိဟိ – ၂ ပါး ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ - အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဧဒံစိတ္တံ- ဤ ဘာဝနာစိတ်သည်၊ သမာဟိတံနာမ- ကောင်းစွာအာရုံ၌ ထားအပ်သည်မည်သည်၊ ဝါ-တည်ကြည်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ–ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ ဥပစာရဘူမိတိ–ကား၊ ဥပစာရသမာဓိ-·

နိမိတ္တုပဋ္ဌာနတောစသည်။ ။သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့၏အလွန်သန့်ရှင်း ထက်မြက် ခြင်းကြောင့် အသဒ္ဓိယ – ကောသဇ္ဇစသော အကုသိုလ် တရားတို့သည် စိတ်အစဉ်မှ အလွန်ဝေးကွာကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓါဗိုလ်စသော ဗိုလ် ၅ ပါးတို့သည် ထောက်ပံ့ ကူညီထားအပ်သောဝိတက်စသော ကာမာဝစရဈာန်အင်္ဂါတို့သည် ထင်ရှားပေါ်လာ ရကား ဆန့်ကျင်ဘက် နီဝရဏတို့လည်း (ယှဉ်ဘက်ကိလေသာတို့နှင့်အတူ) ဝေးကွာ၍ နေကြကုန်၏၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ကာမာဝစရဥပစာရသမာဓိဈာန် ပေါ်လာ၏၊ ထို့ကြောင့် "နိမိတ္တုပဋ္ဌာနတော၊ပေ၊သမာဟိတမေဝ" ဟု မိန့်သည်၊ ထို ပါဌ်တို့၌ ဧဝသဒ္ဒါထည့်ခြင်းကား "ထိုကဲ့သို့အကျိုးရဖို့ရန် အားထုတ်ထိုက်သည်"ဟု ပြလို၍ ထည့်ထားခြင်းတည်း။

ဒွိဟိ အာကာရေဟိ ။ ။ဈာနဓမ္မာနံ ပဋိပက္ခဒူရီဘာဝေါ– ဈာန်တရားတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် နီဝရဏတို့မှ ဝေးကွာသည်၏အဖြစ်ဟူသော အကြောင်း , ထိရဘာဝ ပ္ပတ္တိစ – ခိုင်မြဲသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းဟူသော အကြောင်း , ဣတိ ဣမေဟိ ဒွိဟိ ကာရဏေဟိ၊ ထိုတွင် ပဌမအကြောင်းသည် "နီဝရဏပ္ပဟာနေန"နှင့် သဘောတူ၏၊ ဒုတိယ အကြောင်းကား " အင်္ဂပါတုဘာဝေန " နှင့် အဆိုချင်း မတူသော်လည်း သဘောချင်းတူ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊.... ခိုင်မြဲခြင်းနှင့် ဈာန်အင်္ဂါထင်ရှားခြင်းသည် သဘောတူသောကြောင့်တည်း။

ဥပစာရဘူမိ ။ ။ [ဤနေရာ၌ အဝတ္ထာဘုံကို " ဘူမိ "ဟု ဆိုသည်။] ဥပစာရ အခိုက်အတန့်၌ သမာဓိသည် အားမရှိသေး၊ အားမရှိသောကြောင့် (မတ်တတ်ရပ် ဖို့ရန် သင်နေဆဲကလေးသည် ထူပေးရင်း လဲရင်းဖြစ်သကဲ့သို့) ဥပစာရသမာဓိဇော– ဟူသော ကုသိုလ်ဇောဝီထိလည်း ဖြစ်ပေါ်လာရင်း ဘဝင်ကျရင်း ဖြစ်နေသည်။

www.dhammaransi.com

ဥပစာရသမာဓိတည်း၊ ပဋိလာဘဘူမိတိ – ကား၊ အပ္ပနာသမာဓိ - တည်း၊ တေသံ – ထို ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိတို့၏၊ နာနာကရဏံ – အသီး အခြားပြုတတ်သော အထူးကား၊ ကိံ – နည်း၊ ဥပစာရသမာဓိ - ဈာန်၏ အနီး ဥပစာအခိုက်၌ဖြစ်သော သမာဓိသည်၊ ကုသလဝီထိယံ - ကုသိုလ်ဇော အစဉ်၌၊ ဇဝိတွာ- အဟုန်ဖြင့် ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဇောပြီး၍၊ ဘဝင်ံ –သို့၊ ဩတရတိ- သက်ရောက်၏၊ အပ္ပနာသမာဓိ - အပ္ပနာသမာဓိသည်၊ ဒိဝသဘာဂေ – နေ့အဘို့၌၊ အပ္ပေတွာ-ဈာန်သို့ ရောက်၍၊ နိသိန္နဿ- ထိုင်နေလသော်၊ ဒိဝသ ဘာဂမ္ပိ-နေ့အဘို့ပတ်လုံးလည်း၊ ကုသလဝီထိယံ-၌၊ ဇဝတိ-အဟုန်ဖြင့်ဖြစ်၏၊ ဝါ-ဇော၏၊ ဘဝင်ံ – သို့၊ နဩတရတိ၊ ဒွိသု - ၂ ပါးကုန်သော၊ ဣမေသု သမာဓိသု – တို့တွင်၊ နိမိတ္တပါတုဘာဝေန – ပဋိဘာဂနိမိတ်၏ ထင်ရှား ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဥပစာရသမာဓိနာ- ဖြင့်၊ သမာဟိတံ - ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်သော၊ ဝါ- သော၊ စိတ္တံ- သည်၊ဟောတိ။

အထ– ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်လာရာ ထိုအခါ၌၊ အနေန-ဤ ယောဂီရဟန်း သည်၊ တံ နိမိတ္တံ-ထို ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို၊ ဝဏ္ဏတော- အဆင်းအားဖြင့်၊ [ပိစု ပိဏ္ဍ တာရကရူပါဒီသုဝိယ - ဖြူသော အဆင်းရှိသော လဲအစု , ကြယ်ရောင် အပေါင်းအစရှိသည်တို့၌ကဲ့သို့၊ ဥပဋ္ဌိတဝဏ္ဏတော - ထင်လာသော ဖြူသော အဆင်းအားဖြင့်၊] နေဝ မနသိကာတဗ္ဗံ - ထိုက်၊ လက္ခဏတော - အမှတ် လက္ခဏာ အားဖြင့်၊ [ခရဘာဝါဒိ သဘာဝတော – ဝါ စေ့ စသည်တို့၏ ကြမ်းသည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောလက္ခဏာအားဖြင့်၊ အနိစ္စာဒိသဘာဝ တောဝါ။] န ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ-ထိုက်၊ အပိစခေါ-စင်စစ်ကား၊ ခတ္တိယမဟေသိ ယာ- ခတ္တိယဇာတ်ရှိသောမိဖုရားသည်၊ စက္ကဝတ္တိဂဗ္ဘော-စကြာမင်းလောင်း ကိုယ်ဝန်ကို၊ (ရက္ခိတော) ဝိယ - စောင့်ရှောက်အပ်သကဲ့သို့ငှင်း၊ ကဿကေန- သည်၊ သာလိယဝဂဗ္ဘော-သလေးမုယော၏ မှည့်ခါနီးဖြစ်သောကိုယ်ဝန်ကို၊ ဝါ-ဖုံးတုံး လုံးတုံးဖြစ်သော သလေးမုယောကို၊ (ရက္ခိတော) ဝိယ – ငှင်း၊ (တထာ) အပ္ပမတ္တေန- မမေ့မလျော့သည်၊ (ဟုတွာ) ရက္ခိတဗ္ဗံ - စောင့်ရှောက် ရာ၏၊ ဝါ-ရမည်၊(ကသ္မာ, ရက္ခိတဗ္ဗံ-စောင့်ရှောက်ရာသနည်း၊)ဟိ(ယသ္မာ)

ပဋိလာဘဘူမိ။ ။ဈာန်ရသော အခိုက်အတန့်ကို " ပဋိလာဘဘူမိ "ဟု ခေါ်၏၊ ထိုအခိုက်၌ကား သမာဓိအားကောင်းသောကြောင့် (အားကောင်းသောယောကျ်ား သည် နေရာမှထပြီးနေ့ံ တနေ့လုံးမထိုင်ဘဲနေလိုက နေနိုင်သကဲ့သို့) တနေ့လုံး တညဥ့် လုံး ကုသိုလ်ဇောဝီထိ (ဈာနဝီထိ) ဖြစ်စေကာ ဘဝင်မကျစေဘဲနေလိုက ဘဝင်မကျ စေဘဲ နေနိုင်သည်။

www.dhammaransi.com

အသ-ထိုယောဂီရဟန်းအား၊ ဝါ-သည်၊ ရက္ခိတံ-စောင့်ရှောက်အပ်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်သည်၊ ဖလဒံ – အပ္ပနာဟူသော အကျိုးကို ပေးနိုင်သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ– ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့စောင့်ရှောက်လျှင် အကျိုးကိုပေးနိုင်သောကြောင့်၊ရက္ခိတဗ္ဗံ-ရာ၏။)[အကျိုးပေးပုံကိုပြ၍ ဂါထာကိုမိန့်၊....နိမိတ္တံ-ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို၊ ရက္ခတော - စောင့်ရှောက်အပ်သော ယောဂီရဟန်း၏၊ လဒ္ဓပရိဟာနိ-ရအပ်ပြီးသောဥပစာရဈာန်၏ယုတ်လျော့ခြင်းသည်၊နဝိဇ္ဇတိ-မရှိ၊ အာရက္ခမှိ- ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ အသန္တမှိ-မရှိလသော်၊ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ- ရအပ် ရအပ်ပြီးသော ဥပစာရဈာန်သည်၊ ဝိနဿတိ-ပျောက်၍ပျောက်၍သွား၏၊ ဣတိ-ဤကား စောင့်ရှောက်ခြင်း၏အကျိုးတည်း။]

တတြ-ထို စောင့်ရှောက်ရာ၌၊ အယံ-ကား၊ ရက္ခဏူပါယော-စောင့်ရှောက်ခြင်း၏ နည်းလမ်းတည်း၊ တေနဘိက္ခုနာ – သည်၊ အာဝါသော – နေရာကျောင်းငှင်း၊ ဂေါစရော-ဆွမ်းခံရွာငှင်း၊ဘဿံ-ပြောဆိုအပ်သောစကားငှင်း၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်ငှင်း၊ဘောဇနံ-ဘောဇဉ်ငှင်း၊ဥတု-ဥတုငှင်း၊ဣရိယာပထော-ဣရိယာပုထ်ငှင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမာနိ သတ္တ–ဤ ၇ ပါးတို့ကို၊ အသပ္ပါယာနိ-မလျောက်ပတ်သည်တို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ–၍၊ တာနေဝသတ္တ–ထို ၇ ပါးတို့ကိုပင်၊ သပ္ပါယာနိ – လျောက်ပတ်သည်တို့ကို၊ သေဝန္တေန- မှီဝဲလျက်၊ ပုနပ္ပုနံ, တံ နိမိတ္တံ-ထို ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို၊ မနသိကာတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ သပ္ပါယသေဝနေန-လျောက်ပတ်သော အရာတို့ကို မှီဝဲခြင်းအားဖြင့်၊ နိမိတ္တံ-ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို၊ ထိရံ - ခိုင်မြဲသည်ကို၊ ကတွာ- ၍၊ ဝုဍ္ဎိံ – ကြီးပွားခြင်းသို့၊ ဝိရူဠှိံ–စည်ပင်ခြင်းသို့၊ ဂမယိတွာ-ရောက်စေပြီး၍။....

လဒ္ဓပရိဟာနိ။ ။လဒ္ဓဥပစာရဇ္ဈာနပရိဟာနိ၊ နိမိတ်ပျောံမသွားလျှင် ထိုနိမိတ်ကို အာရုံပြုသော ဥပစာရဈာန်လည်း မပျောံနိုင်၊ နိမိတ်ကိုစောင့်ရှောံခြင်းမရှိ၍ ပျောံသွားလျှင်ကား ထိုနိမိတ်နှင့်စပ်နေသော ဥပစာရဈာန်လည်း ပျောက်ရမည်သာ၊ ထို့ကြောင့် “အာရက္ခမှိ အသန္တမှိ”စသည်ကို မိန့်သည်။

သပ္ပါယ , အသပ္ပါယ။ ။ မိမိနှင့် သင့်သောဆွမ်းကို ရဖို့လွယ်ကူရာ ရွာသည် သပ္ပါယ ဂေါစရမည်၏၊ ထိုသို့မလွယ်ကူရာ ရွာ(အရပ်)သည် အသပ္ပါယ ဂေါစရမည်၏၊ အပိစ္ဆကထာ–စသော (ဒသက်ုတ္တရ, ၁–ပဏ္ဏာသ, မဟာဝဂ်၌ လာသော) ကထာ ၁၀ ပါးသည် သပ္ပါယဘဿ မည်၏၊ ရာဇကထာ – စသော ၃၂ ပါးသော တိရစ္ဆာနကထာသည် အသပ္ပါယဘဿ မည်၏၊ ကျန် ၅ ပါးတွင်ကား အကြင် အကြင် အာဝါသစသည်၌နေသူမှာ သမာဓိမရသေးသောစိတ်သည် သမာဓိရ၏၊ ထိုထို အာဝါသစသည်သည် သပ္ပါယမည်၏၊ ထိုသို့သမာဓိရဖို့ရန် မဟုတ်သော အာဝါသစသည်သည် အသပ္ပါယမည်၏။

www.dhammaransi.com

ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ-အဇ္ဈတ္တဗာဟိရ, ၂ လီဝတ္ထု, သန့်ရှင်းမှုကို,ပြုခြင်းငှာ၊ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနတာ - သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့၏ ညီမျှကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုပြီးစေခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်ငှာ၊ နိမိတ္တကုသလတာ-နိမိတ်၌ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်ငှာ၊ ယသ္မိံ သမယေ-အကြင်အခါ၌၊ စိတ္တံ-တက်ကြွသောစိတ်ကို၊ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ - နှိပ်ထိုက်၏၊ တသ္မိံ သမယေ - နှိပ်ထိုက်ရာ ထိုအခါ၌၊ စိတ္တနိဂ္ဂဏှနာ-တက်ကြွသောစိတ်ကို နှိပ်ခြင်းငှာ၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ စိတ္တံ-ဆုတ်နစ်သောစိတ်ကို၊ ပဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ-ချီးမြှောက်ထိုက်၏၊ တသ္မိံ သမယေ-ချီးမြှောက်ထိုက်ရာ ထိုအခါ၌၊ စိတ္တပဂ္ဂဏှနာ-ဆုတ်နစ်သောစိတ်ကို ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ၊ [ဋီကာ အဖွင့်များ၌ " နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ " ဝါကျ အလျှင်ရှိသောကြောင့် ထို ဝါကျကို ရှေ့ကနေစေရမည်၊ ယခုအဋ္ဌကထာ စာအုပ်များ၌ ရှေ့နောက် ပြန်နေ၏။] ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ စိတ္တံ-မသာမယာ ဖြစ်နေသောစိတ်ကို၊ သမ္ပဟံသေတဗ္ဗံ-ရွှင်လန်းစေထိုက်၏၊ တသ္မိံ သမယေ - ရွှင်လန်းစေထိုက်ရာ ထိုအခါ၌၊ စိတ္တ

ဝတ္ထုဝိသဒ ကြိယာ။ ။ဤသို့ အသပ္ပါယကိုရှောင်၍ သပ္ပါယကိုမှီဝဲလျှင် မကြာခင် အပ္ပနာဈာန်ပေါ်လာ၏၊ ထိုသို့ပြုပါလျက် အပ္ပနာဈာန်မပေါ်လာနိုင်သော ယောဂီသည် ၁၀ ပါးသော အပ္ပနာ ကောသလ္လဉာဏ်ကို (အပ္ပနာပေါ်လာအောင် ကြိုးစားမှု၌ ကျွမ်းကျင်သောဉာဏ်ကို) ပြီးစီးစေရမည်—ဟု ပြလို၍ ဝတ္ထုဝိသဒ ကြိယာစသည်ကိုမိန့်၊ ရှည်သောဆံကို ရိတ်ခြင်း, ရှည်သော လက်သည်း ခြေသည်းကို ဖြတ်ခြင်း, ရေချိုးခြင်း စသည်ဖြင့် အဇ္ဈတ္တဝတ္ထုကို သန့်ရှင်းအောင်ပြုခြင်း, ဟောင်းနွမ်း စုတ်နေသောအဝတ် သက်န်းကို ချုပ်ခြင်း , အနံ့မကောင်းသော အဝတ်ကိုဖွတ်ခြင်း , အမှိုက်ရှုပ်နေသော ကျောင်း အိပ်ရာ နေရာကို ရှင်းလင်းခြင်းသည် ပြင်ပဝတ္ထုကို သန့်ရှင်းအောင် ပြုခြင်း မည်၏၊ ဤသို့သန့်ရှင်းအောင်ပြုမှသာ ဉာဏ်လည်း သန့်ရှင်းသဖြင့် ကိစ္စကို ပြီးစီးအောင် ပြုနိုင်သည်၊ [ဝတ္ထုနှံ့—တို့ကို+ဝိသဒကြိယာ၊ ဝတ္ထုဝိသဒ ကြိယာ။]

ဣန္ဒြိယသမတ္တ၊ပေ၊ ကုသလတာ။ ။ သဒ္ဓါနှင့် ပညာ, သမာဓိနှင့် ဝီရိယဟူသော ဣန္ဒြေတို့၏ ညီမျှသည်၏အဖြစ်ကို ပြီးစေခြင်း (ညီမျှအောင်ပြုခြင်း) သည် ဣန္ဒြိယသမတ္တ ပဋိပါဒနမည်၏၊ ကသိဏ်းနိမိတ်ကို ပြုခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်ခြင်း,ပြုအပ်ပြီးသော ကသိဏ်း နိမိတ်ဝယ် ဘာဝနာပွားခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်ခြင်း , ရအပ်ပြီးသော ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်ခြင်းသည် နိမိတ္တကုသလတာ မည်၏။

စိတ္တနိဂ္ဂဟ စသည်။ ။ဝီရိယလွန်ခြင်း စသည်ကြောင့် စိတ်ပျံ့လွင့်နေလျှင် ပဿဒ္ဓိ စသောဗောဇ္ဈင်ကို ပွားစေခြင်းအားဖြင့် နှိမ်ပေးရ၏၊ စိတ်သည် တွန့်ဆုတ်နေလျှင် ဓမ္မဝိစယ စသောဗောဇ္ဈင် ၃ ပါးကို ပွားစေခြင်းအားဖြင့် မြှောက်ပေးရ၏။ ပညာ— လုလ္လတို့၏ နုံ့ခြင်း , ငြိမ်သက်မှု သုခမရခြင်းတို့ကြောင့် စိတ်သည် နိရဿာဒ (မသာယာမှု) ဖြစ်နေလျှင် သံဝေဂဝတ္ထု ၈ ပါးကို ဆင်ခြင်သောအားဖြင့် သံဝေဂဖြစ်စေရ၏၊ သို့မဟုတ် ဘုရား, တရား, သံဃာ ရတနာ ၃ ပါး၏ဂုဏ်တော်ကိုဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့် စိတ်ကို

www.dhammaransi.com

သမ္ပဟံသနာ- မသာယာသောစိတ်ကို ရွှင်လန်းစေခြင်းငှါ၊ ယသ္မိံ သမယေ, စိတ္တံ- အညီအမျှဖြစ်နေသော စိတ်ကို၊ အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗံ-ဗျာပါရမပြု,လျစ်လျူရှုထိုက်၏၊ တသ္မိံ သမယေ-လျစ်လျူရှုထိုက်ရာထိုအခါ၌၊ စိတ္တအဇ္ဈုပေက္ခနာ- ညီမျှသောစိတ်ကို လျစ်လျူရှုခြင်းငှါ၊ အသမာဟိတ ပုဂ္ဂလ ပရိဝဇ္ဇနာ – ကောင်းစွာအာရုံ၌ ထားအပ်သော စိတ်မရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှောင်ခြင်းငှါ၊ ဝါ-သမာဓိမရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှောင်ခြင်းငှါ၊ သမာဟိတ ပုဂ္ဂလသေဝနာ- ကောင်းစွာ အာရုံ၌ထားအပ်သော စိတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို မှီဝဲခြင်းငှါ၊ ဝါ- သမာဓိရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကိုမှီဝဲခြင်းငှါ၊ တဒဓိမုတ္တတာ- ထိုသမာဓိ၌ ကိုင်းညွတ်သူ၏အဖြစ်ငှါ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသ-န်သော၊ ဣမာနိ အပ္ပနာကောသလ္လာနိ-ဤ အပ္ပနာဈာန်ပေါ်လာခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတို့ကို၊ အဝိဇဟန္တေန-မစွန့်ဘဲ၊ ယောဂေါ-အားထုတ်ခြင်းကို၊ ကရဏီယော-ပြုထိုက်၏။

တဿ-ထို ယောဂီရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊ ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ အနုယုတ္တဿ-အဖန်ဖန်အားထုတ်လျက်၊ ဝိဟရတော-နေလသော်၊ ဣဒါနိ- ၌၊ အပ္ပနာ – အပ္ပနာဈာန်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ - ဖြစ်တော့လတံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ ဆိုထိုက်ရာခဏ၌၊ ဘဝင်္ဂံ- ဘဝင်ကို၊ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်၍၊ နိမိတ္တာရမဏံ- ပဋိဘာဂနိမိတ်လျှင် အာရုံရှိသော၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ- သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ [ဤ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်စိတ်ကား အပ္ပနာဝီထိ၌ အစဆုံးစိတ်တည်း၊ ထို့နောက်၌ ဥပစာရ သမာဓိဇောများဖြစ်ပုံကို သင်္ဂြိုဟ် အပ္ပနာဇောဝါရ၏ ဆိုင်ရာအဖွင့်များကို ကြည့်ကြပါလေ။]စ-ဆက်၊ တသ္မိံ-ထိုမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်သည်၊ နိရုဒ္ဓေ-သော်၊ တဒေဝါရမဏံ-ထို ပဋိဘာဂနိမိတ်အာရုံကိုပင်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ စတ္တာရိဝါ-လေးကြိမ်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ [တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်ကို ရည်ရွယ်သည်။] ပဉ္စဝါ- ငါးကြိမ်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ [မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်ကို ရည်ရွယ်သည်။]

ကြည်လင်ရွှင်ပြစေရမည်။ [ဇာတိဘေး , ဇရာ , ဗျာဓိ , မရဏဘေး, အပါယ်ဘေး, အတိတ်ကဝဋ္ဋဒုက္ခ , အနာဂတ်ဝဋ္ဋဒုက္ခ , ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ အာဟာရကိုရှာရမှု ဒုက္ခ , ဤ ၈ ပါးကို သံဝေဂဝတ္ထု (ထိတ်လန့်ခြင်း၏ အကြောင်း) ဟု ခေါ်၏။] စိတ်သည် မပျံ့လွင့်,မတွန့်ဆုတ်,မသာမယာ မဟုတ်ဖြစ်၍ အာရုံ၌ အညီအမျှဖြစ်နေလျှင် ထို စိတ်ကို ဆုတ်အောင် တိုးအောင် ဗျာပါရမပြုဘဲ လျစ်လျူရှုရာ၏။

အသမာဟိတ၊ပေ၊မုတ္တတာ။ ။ ကာမမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းအကျင့်ကို မကျင့်ဘဲ ကိစ္စများ၌ ပျံ့လွင့်သောစိတ်ထားရှိသူကို ရှောင်ခြင်း,ထိုအကျင့်ကိုကျင့်၍ သမာဓိရှိသူကို မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်း,သမာဓိရဘို့ရန် စိတ်၏ညွတ်ကိုင်းနေခြင်းသည် အသမာဟိတ ပုဂ္ဂလ ပရိဝဇ္ဇနာစသည် မည်၏။

www.dhammaransi.com

ဇဝနာနိ- ဇောတို့သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)၊ ယေသံ - ယင်းစိတ်တို့တွင်၊ ပဌမံ-ပဌမ ဇောကို၊ ပရိကမ္မန္တိ-ပရိကမ်ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ)၊ ဒုတိယံ- ကို၊ ဥပစာရန္တိ-ဥပစာ ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ)၊ တတိယံ-ကို၊ အနုလောမန္တိ-အနုလုံဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ)၊ စတုတ္ထံ- ကို၊ ဂေါတြဘူတိ - ဂေါတြဘုဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ)၊ ပဉ္စမံ- ကို၊ အပ္ပနာစိတ္တန္တိ- အပ္ပနာဇောစိတ်ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ)၊ ဝါ- တနည်း၊ ပဌမံ- ကို၊ ပရိကမ္မန္တိစေဝ- ပရိကမ်ဟူ၍၎င်း၊ ဥပစာရန္တိစ-၎င်း၊ (ဝုစ္စတိ)၊ပေ၊ဟိ- ဆက်၊ စတုတ္ထမေဝ- လေးကြိမ်မြောက်သာလျှင် သော်၎င်း၊ [ဝေဖြင့် ၃ ကြိမ်ကိုကန့်။] ပဉ္စမံဝေါ- ငါးကြိမ်မြောက်သာလျှင် သော်၎င်း၊ [ဝေဖြင့် ၆ ကြိမ်ကိုကန့်။] အပ္ပေတိ- အပ္ပနာဇောဖြစ်၏၊ ဆဋ္ဌံဝါ - ခြောက်ကြိမ်မြောက်သော်၎င်း၊ သတ္တမံဝါ - သော်၎င်း၊ န (အပ္ပေတိ) - အပ္ပနာဇောမဖြစ်၊ (ကသ္မာ)၊ အာသန္နဘဝင် ပါတတ္တာ- နီးသောဘဝင်ကျခြင်း ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဝါ- ဘဝင် ကျခါနီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ အာဘိဓမ္မိကဂေါဒတ္တတ္ထေရော-အာဘိဓမ္မိကဂေါဒတ္တ ထေရ်သည်၊ အာဟ ၊ (ကိံ)၊ အာသေဝနပစ္စယေန - အာသေဝနပစ္စည်း ကြောင့်၊ ဝါ - အာသေဝနပစ္စည်းကို ရမှ၊ ကုသလာဓမ္မာ - တို့သည်၊ ဗလ ဝန္တော-နှ်သည်၊ဟောန္တိ၊တသ္မာ, ဆဋ္ဌံဝါ- ၆ ကြိမ်မြောက်သော်၎င်း၊ သတ္တ မံဝါ – ၇ ကြိမ်မြောက်သော်၎င်း၊ အပ္ပေတိ - အပ္ပနာဇော ဖြစ်နိုင်၏၊ ဣတိ (အာဟ)၊ တံ-ထိုစကားကို၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ပဋိက္ခိတ္တံ- ပယ်မြစ်အပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုစိတ်တို့တွင်၊ ပုဗ္ဗဘာဂစိတ္တာနိ-ရှေးအဘို့၌ဖြစ်သော စိတ်တို့သည်၊ ကာမာဝစရာနိ–တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ အပ္ပနာစိတ္တံ ပန- အပ္ပနာ စိတ်သည်ကား၊ ရူပါဝစရံ-ရူပါဝစရတည်း၊ ဧဝံ-သို့လျှင်၊ အနေန-ဤယောဂီ ရဟန်းသည် ၊ပေ၊ ပဌမဇ္ဈာနံ – သည်၊ ဝါ - ကို၊ အဓိဂတံ – ရအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ [" ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနံ " စသောပုဒ်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရေးခဲ့ပြီ။] သော-ထို ယောဂီရဟန်းသည်၊ တသ္မိံ ယေဝါရမဏေ - ထို ပဋိဘာဂနိမိတ် အာရုံ၌ပင်၊ ဝိတက္ကာဒယော – ဝိတက်အစရှိသော ရုန့်ရင်းသောဈာန်အင်္ဂါ တို့ကို၊ ဝူပသမေတွာ - ငြိမ်းစေ၍၊ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထဇ္ဈာနာနိ - ဒုတိယ ဈာန် တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန်တို့သို့၊ ပါပုဏာတိ - ၏၊ စ- နိဂုံးကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧတ္တာဝတာ–၌မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဈာန် ၄ ပါးကို ရခြင်းဖြင့်၊ ထပနာ ဝသေန – အပ္ပနာဈာန် ပေါ်လာအောင် စိတ်ကိုထားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဘာဝနာယ - အာနာပါနဿတိ ဘာဝနာ၏၊ ပရိယောသာနပ္ပတ္တော- အပြီး အဆုံးသို့ရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ အယံ- ဤကား၊ ဧတ္ထ- သမန္တပါသာဒိကာ

www.dhammaransi.com

မည်သော ဤဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ သင်္ခေပကထာ-အကျဉ်းချုပ်စကားတည်း၊ ဝိတ္ထာရောပန - ကိုကား၊ ဝုစ္ဆန္တေန – အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတော-မှ၊ ဂဟေတဗ္ဗော။

ပန–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ ကာယာနုပဿနာဘာဝနာ၌၊ [အာနာပါနဿတိဘာဝနာကိုပင်ဆိုသည်။] ဧဝံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ပတ္တ စတုတ္ထဇ္ဈာနော–ရအပ်ရအပ်ပြီးသောစတုတ္ထဈာန်ရှိသော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ သလ္လက္ခဏာဝိဝဋ္ဋနာဝသေန-အနိစ္စစသည်ကိုကောင်းစွာမှတ်သားတတ်သော ဝိပဿနာ, ပဝတ္တ သင်္ခါရတို့ကို ဆုတ်နစ်စေတတ်သောမဂ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ– ကို၊ ဝဍ္ဎေတွာ- တိုးပွားစေ၍၊ ပါရိသုဒ္ဓိံ - ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သောဖိုလ်ကို၊ ပတ္တုကာမော-ရလိုသည်၊ ဝါ-ဝင်စားလိုသည်၊ (သမာနော-သော်။) တဒေဝ ဈာနံ–ထို စတုတ္ထဈာန်ကိုပင်၊ အာဝဇ္ဇန အဓိဋ္ဌာန ဝုဋ္ဌာန ပစ္စဝေက္ခဏာ သင်္ခါတေဟိ-အာဝဇ္ဇနဝသီဘော်,သမာပဇ္ဇနဝသီဘော်,အဓိဋ္ဌာနဝသီဘော်,ဝုဋ္ဌာနဝသီဘော် , ပစ္စဝေက္ခဏာဝသီဘော် ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ပဉ္စဟိ – နံသော၊ အာကာရေဟိ– အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ဝသိပ္ပတ္တံ-ဝသီဘော်သို့ ရောက်သည်ကို၊ ဝါ – စွမ်းရည်သတ္တိရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်ကို၊ ပဂုဏံ – အပါးဝစွာ လေ့လာအပ်သည်ကို၊ ကတွာ – ပြုပြီး၍၊ [ဝသီဘော် ၅ တန်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သဗ္ဗိုဟ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းဆိုင်ရာ၌ ရေးထားပြီ။] အရူပပုဗ္ဗင်္ဂမံ - နာမ်တရားလျှင် ရှေ့သွားရှိသော၊ ရူပံဝါ - ရုပ်တရားကိုသော်၎င်း၊ ရူပပုဗ္ဗင်္ဂမံ- ရုပ်တရားလျှင် ရှေ့သွားရှိသော၊ အရူပံဝါ - နာမ်တရားကိုသော်၎င်း၊ ဣတိ - သို့၊ ရူပါရူပံ-ရုပ်နာမ်တရားကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ–သိမ်းဆည်း၍၊ ဝိပဿနံ–ကို၊ ပဋ္ဌပေတိ–၏။

[“အရူပပုဗ္ဗင်္ဂမံဝါ၊ပေ၊ပဋ္ဌပေတိ”ကို ချဲ့လို၍“ကထံ”စသည်မိန့်။]ကထံ-အဘယ်သို့ဝိပဿနာကိုဖြစ်စေသနည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ သော-ထိုယောဂီရဟန်းသည်၊ ဈာနာ-မှ၊ ဝုဋ္ဌဟိတွာ-ထပြီး၍၊ ဈာနင်္ဂါနိ-တို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ–သိမ်းဆည်း

ပါရိသုဒ္ဓိံ ပတ္တုကာမော။ ။ [သလ္လက္ခဏာဟူသည် ဝိပဿနာတည်း၊ ဝိဝဋ္ဋနာဟူသည် မဂ်တည်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိဟူသည် ဖိုလ်တည်း-ဟု ရှေ့၌ဖွင့်ခဲ့ပြီ။] ဖလံ အဓိဂန္တုကာမော , သမာပဇ္ဇိတုကာမောစ၊ (ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတိ၌စပ်၊) တတ္ထ သလ္လက္ခဏာဝိဝဋ္ဋနာဝသေန ပဌမံ မဂ္ဂါနန္တရဖလံ အဓိဂန္တုကာမော၊ [ပတ္တုကာမောကို “ အဓိဂန္တုကာမော”ဟု ဖွင့်ရာ၌ သလ္လက္ခဏာ ဝိဝဋ္ဋနာ ၂ မျိုးလုံးနှင့်တွဲပါ၊ ဖိုလ်ကို ရအောင်ကြိုးစားသောအခါ ဝိပဿနာရော မဂ်ရောပါရသည်။]တတော ပရံ သလ္လက္ခဏာဝသေန ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတုကာမော၊ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားသောအခါ မဂ်မပါရတော့၊ ဝိပဿနာကိုရှု၍ ဖိုလ်ဝင်စားရသည်။.... (ဝိမတိ)။

www.dhammaransi.com

၍၊ တေသံ-ထိုဈာန်အင်္ဂါတို့၏၊ နိဿယံ—မှီရာဖြစ်သော၊ ဟဒယဝတ္ထုံ-ဟဒယ ဝတ္ထုကိုငင်း၊ တံနိဿယာနိ – ထို ဟဒယဝတ္ထု၏ မှီရာဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာ ဘူတာနိစ- တို့ကိုငင်း၊ တေသံ- ထို မဟာဘုတ်တို့၏၊ နိဿယံ - သော၊ သက လမ္ပိ-သော၊ ကရဇကာယဥ္စ-ကရဇကာယကိုငင်း၊ ဝါ– ခန္ဓာကိုယ်တခုလုံးကို ငင်း၊ ပဿတိ-ရှု၏၊ တတော– ထိုမှ နောက်၌၊ ဈာနင်္ဂါနိ– တို့ကို၊ အရူပန္တိ- နာမ်ဟူ၍ငင်း၊ ဝတ္ထာဒီနိ–ဟဒယဝတ္ထု အစရှိသည်တို့ကို၊ ရူပန္တိ-ရုပ်ဟူ၍ငင်း၊ ရူပါရူပံ– ရုပ်နာမ်ကို၊ ဝဝတ္ထပေတိ– ခွဲခြားသတ်မှတ်၏၊ [ဤစကားဖြင့် နာမ ရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ကိုပြ၏၊ နောက်၌လည်း ဤဉာဏ်ကိုပင် တမျိုးပြသည်၊ ရှေ၌ အရူပပုဗ္ဗင်္ဂမ ရူပပရိဂ္ဂဟကိုပြပြီး၍,ရူပပုဗ္ဗင်္ဂမအရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ကိုပြလိုသော ကြောင့် "အထဝါ" စသည်ကို မိန့်သည်။]အထဝါ–ကား၊ သမာပတ္တိတော- ဈာန်သမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌဟိတွာ, ကေသာဒီသု–န်သော၊ ကောဋ္ဌာသေသု- ၃၂ ပါးသော ကောဋ္ဌာသတို့၌၊ ပထဝီဓာတုအာဒိဝသေန - ပထဝီဓာတ် အစ ရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စတ္တာရိ – န်သော၊ ဘူတာနိ– မဟာဘုတ်တို့ကိုငင်း၊ တံ နိဿိတရူပါနိစ- ထိုမဟာဘုတ်ကိုမှီသော ဥပါဒါရုပ်တို့ကိုငင်း၊ ပရိဂ္ဂဟေ တွာ , ယထာပရိဂ္ဂဟိတရူပါရမဏံ – အကြင်အကြင် သိမ်းဆည်းအပ်သော ရုပ်လျှင် အာရုံရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ယထာပရိဂ္ဂဟိတရူပဝတ္ထုဒွါရာရမဏ မ္ပိ– အကြင်အကြင် သိမ်းဆည်းအပ်သောရုပ် ဝတ္ထု ဒွါရ အာရုံရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ [ဋီကာ၌ " အာရမဏံပိ " ဟု ရှိ၏။] သသမ္ပယုတ္တဓမ္မံ - သော၊ ဝိညာဏဥ္စ-ကိုငင်း၊ ပဿတိ၊ တတော - ၌၊ ဘူတာဒီနိ - တို့သည်ကို၊ ရူပန္တိ- ငင်း၊ သသမ္ပယုတ္တဓမ္မံ- သော၊ ဝိညာဏံ-ကို၊ အရူပန္တိ–ငင်း၊ ဝဝတ္ထပေတိ။

[ဣဒါနိ အညထာပိ (တနည်းအားဖြင့်လည်း) ရူပပုဗ္ဗင်္ဂမံ အရူပပရိဂ္ဂဟံ ဒဿေန္တော အထဝါတိ အာဒိ မာဟ၊] အထဝါ- ကား၊ သမာပတ္တိတော– မှ၊ ဝုဋ္ဌဟိတွာ-၍၊ အဿာသ ပဿာသာနံ- တို့၏၊ သမုဒယော– အကြောင်း

ဈာနင်္ဂါနိ ။ ။ "ဈာနင်္ဂါနိ"ဟူသော စကားသည် ဈာန်အင်္ဂါတို့ကို ညွှန်ပြသော နိဒဿနနည်းတည်း၊ ဈာန်အင်္ဂါတို့ကို ရှုသောအခါ ထို ဈာန်အင်္ဂါနှင့် ယှဉ်သောစိတ် စေတသိက်တို့ကိုလည်း ရှုသည်၊ [ဈာနင်္ဂါနီတိ ဟိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ၊ ဈာနင်္ဂါနိ ပန ပဿန္တော တံ သမ္ပယုတ္တေစ ဓမ္မေ ပဿတိ။] နောက် "ဈာနင်္ဂါနိ အရူပံ"ဟု ပိုင်းခြား ရာ၌လည်း ဤနည်းပင်တည်း။

တေသံ နိဿယံ၊ပေ၊ပဿတိ။ ။အိမ်တွင်း၌ဝင်လာသော မြွေကိုမြင်၍ လိုက်ဖမ်း သူသည် ထို မြွေ၏ နေရာကိုပါ မြင်တွေ့သကဲ့သို့ , ထို့အတူ နာမ်တရားကို ဘာဝနာ ဉာဏ်ဖြင့်လိုက်သော ယောဂီသည် နာမ်တရား၏မှီရာ ဟဒယဝတ္ထုမှစ၍ ကရဇကာယ တိုင်အောင် မြင်ရ သိရလေသည်။

www.dhammaransi.com

သည်၊ ကရဇကာယောစ - သည်၎င်း၊ စိတ္တဉ္စ- သည်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ ဇုတိ ပဿတိ၊ ဟိ-ဥပမာဆောင်, ထင်အောင်ပြဉ္စုံး၍၊ ကမ္မာရဂဂ္ဂရိယာ-ပန်းဘဲ သမားတို့၏ ဖါးဖိုသည်၊ ဓမမာနာယ-ဓမ ဓမဟု အသံပြုလသော်၊ ဝါ-ရှူးရှူး ဟု မည်လသော်၊ [ဓမာယန္တိယာ-ဓမ ဟု အသံပြုလျက်၊ ဝါတံ ဂါဟာပေန္တိ ယာ-လေကို ယူစေလသော်, မှုတ်လသော်။] ဘတ္တဉ္စ - သားရေဖါးဖိုကို၎င်း၊ ပုရိသဿ-၏၊ တဇ္ဇံ-ထိုလေထွက်ခြင်းအား လျော်ကပ်သော၊ ဝါယာမံစ- လုံ့လကို၎င်း၊ ပဋိစ္စ - စွဲ၍၊ ဝါတော - သည်၊ သဉ္စရတိ ယထာ - လှည့်လည် သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-လျှင်၊ ကာယဉ္စ-ကို၎င်း၊ စိတ္တဉ္စ- ကို၎င်း၊ ပဋိစ္စ, အဿာသ ပဿာသာ-တို့သည်၊ (သဉ္စရန္တိ)၊ ဇုတိ(ပဿတိ)၊ တတော-၌၊ အဿာသ ပဿာသေစ- တို့ကို၎င်း၊ ကာယဉ္စ-ကို၎င်း၊ ရူပံတိ-ဟူ၍၎င်း၊ စိတ္တဉ္စ-ကို၎င်း၊ တံ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေစ - ထို စိတ်နှင့်ယှဉ်ဘက် စေတသိက်တို့ကို၎င်း၊ အရူပန္တိ - ဟူ၍၎င်း၊ ဝဝတ္ထပေတိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ နာမရူပံ- ကို၊ ဝဝတ္ထပေတွာ-ပြီး၍၊ တဿ- ထိုနာမ်ရုပ်၏၊ ပစ္စယံ- အကြောင်းကို၊ ပရိယေသတိ- ရှာ၏၊ [ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ ဉာဏ်ကို ဆိုသည်။]ပရိယေသန္တော စ-ရှာပြန်သော်လည်း၊ တံ-ထိုအကြောင်း ကို၊ ဒိသွာ, တီသုပိ - နိသော၊ အဒ္ဓါသု- အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ တို့၌၊ နာမရူပဿ- ၏၊ ပဝတ္တိံ-ဖြစ်ပုံကို၊ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ ကင်္ခံ-ယုံမှား ခြင်းကို၊ ဝိတရတိ-လွှန်မြောက်၏၊ [ကင်္ခါဝိတရဏာဝိသုဒ္ဓိကို ပြသည်၊ အဟောသိံ နုခေါ အဟံ အတီတမဒ္ဓါနံစသော ယုံမှားခြင်းကို လွှန်မြောက်သည်-ဟူလို။]

ဝိတိဏ္ဏကင်္ခေါ-လွှန်မြောက်အပ်ပြီးသော ယုံမှားခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကလာပသမ္မသနဝသေန-ကလာပသမ္မသနနည်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တိလက္ခဏံ- လက္ခဏာသုံးပါးသို့၊ အာရောပေတွာ - တင်၍၊ [ကလာပသမ္မသနဉာဏ်ကို ပြ၏၊ ထို ဉာဏ်နှင့်တကွ နောက်နောက် ဉာဏ်များကို သင်္ဂြိုဟ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း အဖွင့်မှာ ရှု။] ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာယ - ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာ ဉာဏ်၏၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ - ရှေ့ အဘို့၌၊ [ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို ရှေ့ပိုင်း နောက်ပိုင်း ၂ မျိုး ခွဲပြီးလျှင် ရှေ့ပိုင်း၌- ဟူလို။] ဥပ္ပန္နေ-နိသော၊ ဩဘာသာဒယော- ဩဘာသ အစရှိကုန်သော၊ ဒသ-နိသော၊ ဝိပဿနုပက္ကိလေသေ-ဝိပဿနာ၏ ညစ်ညူး ကြောင်း ဖြစ်သော ဘေးရန်တို့ကို၊ ပဟာယ-၍၊ ဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တံ - ဥပက္ကိ လေသတို့မှ လွတ်မြောက်သော၊ ပဋိပဒါဉာဏံ-ပဋိပဒါဉာဏ်ကို၊ မဂ္ဂေါတိ- လမ်းမှန်ဟူ၍၊ ဝဝတ္ထပေတွာ-၍၊ ဥဒယံ-ဖြစ်ခြင်းကို၊ ပဟာယ-မရှုဘဲ ပယ်စွန့် ၍၊ ဘင်္ဂါနုပဿနံ - ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏ်သို့၊ ပတွာ- ၍၊ နိရန္တရံ- အဆက် မပြတ်၊ ဘင်္ဂါနုပဿနေန - ဉာဏ်ဖြင့်၊ ဘယတော - ဘေးအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌိ

www.dhammaransi.com

တေသု–ထင်လာကုန်သော၊ သမ္မသခ်ါရေသု–တို့၌၊ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော–ငြီးငွေ့လျက်၊ ဝိရဇ္ဇန္တော - မတပ်မက်သည်၊ ဝိမုစ္စန္တော – လွှတ်မြောက်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ) ယထာက္ကမံ, စတ္တာရော- နှ်သော၊ အရိယမဂ္ဂေ–တို့သို့၊ ပါပုဏိတွာ– ၍၊ အရဟတ္တဖလေ–၌၊ ပတိဋ္ဌာယ–၍၊ ကေူနဝီသတိဘေဒဿ- တခုယုတ် ၂၀ အပြား ရှိသော၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏဿ–၏၊ [ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် တခုယုတ် ၂၀ကို သဂြိုဟ် ''မဂ္ဂံဖလဉ္စနိဗ္ဗာနံ''စသော ဂါထာ–အဖွင့်မှာရှု။] ပရိယန္တပ္ပတ္တော– အပြီးအဆုံးသို့ရောက်သည်၊(ဟုတွာ)၊ သဒေဝကဿ-နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ လောကဿ-သတ္တာအပေါင်း၏၊ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော- မြတ်သည်ဖြစ်၍ အလှူ ကို ခံထိုက်သည်၊ ဝါ – အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အမြတ်ဆုံးသည် ၊ ဟောတိ၊ စ– နိဂုံးကို ဆိုဦးအံ့၊ ဣတ္တောဝတာ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ အဿ–ထိုအာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကိုအားထုတ်သော ယောဂီရဟန်း၏၊ [အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာနိကဿ။] ဂဏနံ–ဂဏနာနည်းကို၊ အာဒိံ ကတွာ-၍၊ ဝိပဿနာပရိယောသာနာ - ဝိပဿနာ အဆုံးရှိသော၊ အာနာပါနဿတိ သမာဓိဘာဝနာ - သည်၊ သမတ္တာနာမ–ပြည့်စုံလုံလောက်သည် မည်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်တော့၏၊ ဣတိ-ဤကား အပြီးတည်း၊....အယံ–ပြီးကား၊ သဗ္ဗာ ကာရတော–အားဖြင့်၊ ပဌမစတုက္ကဝဏ္ဏနာ– ပဌမစတုက္က၏ အဖွင့်တည်း။

ပန - ကား၊ ဣတရေသု - ပဌမစတုက္ကမှ အခြားကုန်သော၊ တီသု - ၃ ပါး ကုန်သော၊ စတုက္ကေသု – စတုက္ကတို့၌၊ [ဝေဒိတဗ္ဗော၌စပ်။] ယသ္မာ , ဝိသုံ– သီးခြား၊ ကမ္မဋ္ဌာန ဘာဝနာနယောနာမ- ကမ္မဋ္ဌာန်းပွားစေနည်း မည်သည်၊ နတ္ထိ၊[ပဌမစတုက္ကဖြင့် ဈာန်ရပြီးပုဂ္ဂိုလ်အား ဝေဒနာ,စိတ္တ,ဓမ္မာနုပဿနာကို ဆက်လက်၍ ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့် ရှေ့အတို့မှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းသီးခြား မရှိ - ဟူလို။] တသ္မာ, အနုပဒဝဏ္ဏနာနယေနေဝ – အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏ ဖွင့်ကြောင်းနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ နေသံ-ထို စတုက္ကတို့၏၊ အတ္တော- ကို၊

ဥဒယံ ပဿာယ ၊ပေ၊ ဝိရဇ္ဇန္တော ။ ။ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ယှုအပ် ပြီးသောသခ်ါရတို့၏ အဖြစ်ကို (အာရုံမပြုတော့ဘဲ) စွန့်၍၊ ဘင်္ဂါနုပဿနံ ပတွာ–ထို သခ်ါရတို့၏အပျက်ကို ရှုတတ်သော ဘင်္ဂါနုပဿနာ ဉာဏ်သို့ရောက်၍၊ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော– (ဘယဉာဏ် အာဒီနဝဉာဏ်ဆက်၍ တိုးတက်လာသော နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဖြင့်) ရုပ်နာမ် သခ်ါရတို့၌ ငြီးငွေ့လျက်၊ (မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်,ပဋိသခ်ါဉာဏ်,သခ်ါရုပေက္ခာဉာဏ်, အနုလောမတိုင်အောင် တက်ပြီးလျှင်, ဂေါတြဘုဉာဏ်၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော မဂ်ဉာဏ် ဖြင့်) ဝိရဇ္ဇန္တော–သခ်ါရတို့၌ မတပ်မက်သည်၊ ဝိမုစ္စန္တော–သခ်ါရတို့မှ လွှတ်မြောက်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်သည်။ [မဂ္ဂက္ခဏေ ပနိ အရိယော ဝိရဇ္ဇတိ ဝိမုစ္စတီတိစ ဝုစ္စတိ။]

www.dhammaransi.com

ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီတိ- ကား၊ ပီတိံ-ကို၊ ပဋိသံဝိဒိတံ-အသီး အသီး ကောင်းစွာသိအပ်သည်ကို၊ ကရောန္တော-လျက်၊ ပါကဋံ-ထင်အား ထင်ရှားသည်ကို၊ ကရောန္တော-လျက်၊ အဿသိဿာမိ-အံ့၊ ပဿသိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ, သိက္ခတိ-၏၊ တတ္ထ-ထို ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီ ဟူသောပါဌ်၌၊ အာရမဏတော-အာရုံအားဖြင့်၎င်း၊ အသမ္မောဟတော-မတွေဝေခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ ဒွိဟိ-နှစ်သော၊ အာကာရေဟိ-အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ပီတိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိသံ ဝိဒိတာ-အသီးအသီး ကောင်းစွာသိအပ်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ကထံ – သို့၊ အာရမဏတော-အားဖြင့်၊ ပီတိ-သည်၊ဝါ-ကို၊ပဋိသံဝိဒိတာ-သည်၊ဟောတိ-နည်း၊သပ္ပီတိကေ-ပီတိနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ-နှ်သော၊ ဈာနေ-ပဌမဈာန် ဒုတိယဈာန်တို့ကို၊ သမာပဇ္ဇတိ- အံ့၊ တဿ-ထို ဈာန်ဝင်စားသော ယောဂီ ရဟန်း၏၊ သမာပတ္တိက္ခဏေ –ဈာန်ဝင်စားရာခဏ၌၊ ဈာနပဋိလာဘေန-ဈာန်ကိုရခြင်းကြောင့်၊ အာရမဏတော- အားဖြင့်၊ ပီတိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိ သံဝိဒိတာ-သည်၊ ဟောတိ၊ (ကထံ-နည်း၊) အာရမဏဿ- ၏၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိသံဝိဒိတတ္တာ-အသီးအသီး ကောင်းစွာသိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ကထံ-လျှင်၊ အသံမောဟတော-အားဖြင့်၊ (ပီတိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိသံ ဝိဒိတာ - သည်၊ ဟောတိ- နည်း၊) သပ္ပီတိကေ- ပီတိနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ – နှ်သော၊ ဈာနေ- ပဌမဈာန် ဒုတိယဈာန်တို့ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား

ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီ။ ။ပီတိယာ—ကို၊ ပဋိ ပဋိ—အသီး အသီး (ပီတိဖြစ်တိုင်း ပီတိ ဖြစ်တိုင်း)၊ သမ္ဗုဒေဝ ဝေဒနသီလော၊ [တသီလအနက်၌ ဏီပစ္စည်း၊] ပီတိယာ ဝါ ပဋိပဋိ သမ္ဗုဒေဝ ဝေဒေါ် တေဿ အတ္ထီတိ ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီ၊ [အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်, ဏီ၊] ပီတိံ ဝါ ပဋိပဋိ သမ္ဗုဒေဝ ဝေဒယမာနောတိ ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီ၊ [တသီလအနက် မပါသောကတ္တားဟော သက်သက်၌ ဏီပစ္စည်းသက်၊] သံဝေဒနဆိုလျှင် ကောင်းစွာ သိခြင်းအနက်ကိုဟောနိုင်သော်လည်း သိပုံအခြင်းအရာက တမျိုးတည်းမဟုတ်, ၂မျိုး ရှိသောကြောင့် "ပဋိ"ဟု ထည့်ရသည်။

ပဋိသံဝိဒိတတ္တာ။ ။ဈာန်ဝင်စားဆဲခဏ၌ ပီတိကိုအာရုံမပြုပါဘဲ အဘယ့်ကြောင့် " သမာပတ္တိခဏေ.... အာရမဏတော ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ " ဟု ဆိုအပ်သနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍"အာရမဏဿ ပဋိသံဝေဒိတတ္တာ"ဟု မိန့်သည်၊ ဈာန်၏အာရုံကိုသိလျှင် အာရမဏိက ဖြစ်သောဈာန် , ထိုဈာန်တွင် ပါဝင်သော ပီတိကိုလည်း သိပြီးသား ဖြစ်တော့သည် — ဟူလို၊ ဥပမာ — မြွေရှာသော ယောကျ်ားသည် ထို မြွေ၏နေရာကို တွေ့လျှင် ထိုမြွေကို မမြင်ရသေးသော်လည်း ဆေးဝါးမန္တန်ားဖြင့် ထိုမြွေကို ဖမ်းယူဘို့ လွယ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထိုမြွေကိုလည်း တွေ့ပြီးဖြစ်တော့သကဲ့သို့, ထို့အတူ ပီတိ၏ တည်ရာအာရုံကို သိထားလျှင် ပီတိကိုလည်း သိပြီးဖြစ်တော့သည်။

www.dhammaransi.com

ပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌာယ – ဈာန်မှထ၍၊ ဈာနသမ္ပယုတ္တက ပီတိံ – ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ပီတိကို၊ ခယတော–ကုန်ခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ ဝယတော–ပျက်ခြင်းသဘော အားဖြင့်၊ သမ္မသတိ - သုံးသပ်အံ့၊ တဿ - ထိုယောဂီရဟန်းသည်၊ ဝိပဿ နာက္ခဏေ – ဝိပဿနာရှုဆဲခဏ၌၊ လက္ခဏ ပဋိဝေဓေန – ပီတိ၏သဘော လက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကြောင့်၊ အသမ္မောဟတော – အားဖြင့်၊ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ၊ ဟိ- သာဓကကား၊ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ– ၌၊ ဒီဃံ အဿာသဝသေန၊ပေ၊ ဟောတီတိ–ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)-ကို၊ (ဓမ္မသေနာ ပတိနာ) ဝုတ္တံ၊ [“ဒီဃံ၊ပေ၊ တေနဉာဏေန”၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို “သော သတော၀ အဿသတိ” ပုဒ်အဖွင့်၌ ရေးခဲ့ပြီ။] ဒီဃံ,ပဿာသဝသေန-ဖြင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊(“စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတံ အဝိက္ခေပံ”စသည်ကိုလိုက်၍ပေး၊ နောံ၌လည်း နည်းတူ။]၊ပေ၊ သဗ္ဗကာယ ပဋိသံဝေဒီ အဿာသ ၊ပေ၊ ပဿာသ ဝသေန– အလုံးစုံသော ဝင်သက်အပေါင်း၏ အစ အလယ် အဆုံးကို အသီးအသီး ကောင်းစွာသိလေ့ရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဿာသ၏အစွမ်းဖြင့်၊[အဿာ သနှင့် ပဿာသကို တပြိုင်နက် မသိ၊ ထို့ကြောင့် “အဿာသ၊ပေ၊ ပဿာသ ဝသေန”ဟုပေယျာလရှိစေ၊]ပေ၊ ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿာသ၊ပေ၊ ပဿာသဝသေန – ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ဟု ဟောတော်မူအပ်သော ပဿာသ၏အစွမ်းဖြင့် ၊ပေ၊ အာဝဇ္ဇတော – ဈာန်ကိုဆင်ခြင်သော ယောဂီ ရဟန်းသည်၊ သာပီတိ – ဈာန်၌ပါဝင်သော ထို ပီတိသည်၊ ဝါ – ကို၊ ပဋိသံ ဝိဒိတာ – (အာရုံကိုအကြောင်းပြု၍) အသီးအသီး ကောင်းစွာသိအပ်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဇာနတော– ဈာန်ဝင်စားစဉ် ဉာဏ်ပညာဖြင့်သိသော ယောဂီ ရဟန်းသည်၊ [“ သာပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ ” ပုဒ်တို့ကိုလိုက်၍ပေး၊

လက္ခဏ ပဋိဝေဓေန။ ။ပီတိယာ – ၏၊ သလက္ခဏဿ – မိမိတပါးထည်း၏ အမှတ်အသားကိုရင်း၊ သာမညလက္ခဏဿစ-အများနှင့်ဆက်ဆံသော နမနလက္ခဏာ, အနိစ္စတာစသော လက္ခဏာကိုရင်း၊ ပဋိဝိဇ္ဈနေန။

ဒီဃံအဿာသဝသေန။ ။ ဒီဃဿ အဿာသဿ အာရမဏဘူတဿ – အာရုံ ဖြစ်သော ဒီဃအဿာသ၏၊ ဝသေန ပဇာနတော သာပိ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ၊ [စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတံ–စသောပုဒ်တို့၏ အနက်တို့ကို ရှေး၌ပြခဲ့ပြီ။]

အာဝဇ္ဇတော စသည်။ ။အာဝဇ္ဇတောတိ– ဈာနံ အာဝဇ္ဇန္တဿ၊ (အာဝဇ္ဇန ဝသီဘော်ကိုပြသည်)၊ သာပီတီတိ–သာ ဈာနပရိပန္နာ ပီတိ၊ ဇာနတောတိ–သမာပဇ္ဇ က္ခဏေ (သမာပတ်ဝင်စားဆဲခဏ၌) အာရမဏမုခေန (အာရုံကိုပဓာနပြု၍) ဇာန တော၊ (သမာပဇ္ဇနဝသီဘော်ကိုပြသည်)၊ ပဿတောတိ – ဒဿနဘူတေန ဉာဏေန ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ပဿန္တဿ၊ (ဝုဋ္ဌာနဝသီဘော်ကိုပြသည်)။

www.dhammaransi.com

နောက်၌လည်း နည်းတူ။] ပေ၊ ပဿတော – ဈာန်မှထစ၍ ဉာဏ်ပညာဖြင့် မြင်သော ယောဂီရဟန်းသည် ၊ပေ၊ ပစ္စဝေက္ခတော – ဈာန်ကိုဆင်ခြင်သော ယောဂီရဟန်းသည်၊ပေ၊စိတ္တံ-ဈာန်စိတ်ကို၊ အဓိဋ္ဌဟတော-စွဲမြဲစွာထားသော ယောဂီရဟန်းသည် ၊ပေ၊ သဒ္ဓါယ – သဒ္ဓါဖြင့်၊ အဓိမုစ္စတော – လွှတ်လွှတ် ကျွတ်ကျွတ်သက်ဝင်သော ယောဂီရဟန်းသည်၊ ဝါ – ယုံကြည်သော ယောဂီ ရဟန်းသည်၊ပေ၊ဝီရိယံ-ကို၊ ပဂ္ဂဏှတော–ချီးမြှောက်သော ယောဂီရဟန်း သည်၊ပေ၊သတိံ - ကို၊ ဥပဋ္ဌာပယတော- ကပ်၍တည်စေသော ယောဂီရဟန်း သည်၊ပေ၊စိတ္တံ-ကို၊ သမာဒဟတော–ကောင်းစွာအာရုံ၌ထားသော ယောဂီ ရဟန်းသည် ၊ပေ၊ ပညာယ – ဖြင့်၊ ပဇာနတော – အပြားအားဖြင့်သိသော ယောဂီရဟန်းသည်၊ပေ၊အဘိညေယျံ-ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိထိုက်သော သစ္စာ လေးပါးတရားကို၊ အဘိဇာနတော – ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိသော ယောဂီ ရဟန်းသည်၊ပေ၊ပရိညေယျံ-ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍သိထိုက်သော ဒုက္ခသစ္စာကို၊ ပရိဇာနတော– ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍သိသော ယောဂီရဟန်းသည်၊ပေ၊ပဟာ တဗ္ဗံ – ပယ်ထိုက်သော သမုဒယသစ္စာကို၊ ပဇဟတော – ပယ်သော ယောဂီ ရဟန်းသည် ၊ပေ၊ ဘာဝေတဗ္ဗံ – ဖြစ်စေထိုက်သော မဂ္ဂသစ္စာကို၊ ဘာဝယ တော- ဖြစ်စေသော ယောဂီရဟန်းသည်၊ပေ၊ သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ- မျက်မှောက်ပြု အပ်သော နိရောဓသစ္စာကို၊ သစ္ဆိကရောတော-မျက်မှောက်ပြုသော ယောဂီ ရဟန်းသည်၊ သာပီတိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိသံဝိဒိတာ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဧဝံ- ဤသို့လျှင်၊ သာပီတိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိသံဝိဒိတာ-သည်၊ ဟောတိ။

ဧတေနေဝ နယေန – ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ အဝသေသ ပဒါနိပိ– ကြွင်းသောပုဒ်တို့ကိုလည်း၊ အတ္ထတော- ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ- နိ၏၊

ပစ္စဝေက္ခတော စသည်။ ။ ပစ္စဝေက္ခတောတိ–ဈာနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ၊ (ပစ္စ ဝေက္ခဏာဝသီဘော်ကိုပြသည်)၊ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌဟတောတိ– ဧတ္တကံ ဝေလံ ဈာနသမင်္ဂီ ဘဝိဿာမီတိ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌဟန္တဿ၊ (အဓိဋ္ဌာနဝသီဘော်ကို ပြသည်၊) သဒ္ဓါယ အဓိ မုစ္စတော – စသည် ဖြင့်ကား ဈာန်ဝိပဿနာမဂ်တို့၌ ပါသော သဒ္ဓိန္ဒြေ , ဝီရိယိန္ဒြေ , သတိန္ဒြေ, သမာဓိန္ဒြေ, ပညိန္ဒြေတို့ကိုပြသည်။

ဧတေနေဝ ၊ ပေ ၊ တဗ္ဗာနိ။ ။သုခပဋိသံဝေဒီ, စိတ္တသင်္ခါရ ပဋိသံဝေဒီပုဒ်တို့ကို "အဝသေသပဒ"ဟု ဆိုသည်၊ "ဒွီဟာကာရေဟိ သုခပဋိသံဝေဒိတာ ဟောတိ၊ စိတ္တ သင်္ခါရပဋိသံဝေဒိတာ ဟောတိ" စသည်ဖြင့် ပီတိနေရာဝယ် သုခပုဒ်– စိတ္တသင်္ခါရပုဒ် တို့ကို ထည့်သွင်း၍ အနက်ကိုသိနိုင်ပြီ– ဟူလို။ [ရှေ့ပုဒ်နှင့် သမာသ်တွဲရာ၌ " ပီတိပဋိ သံဝေဒီ, သုခပဋိသံဝေဒီ, စိတ္တသင်္ခါရ ပဋိသံဝေဒီ "ဟု ဏီပစ္စည်းဖြင့်ရှင်း, " သုခပဋိ

www.dhammaransi.com

ပန-ဆက်၊ ဍုဒံ-ဤ ဆိုအပ်လတ့ံကား၊ ဧတ္ထ-ဤကြွင်းသောပုဒ်တို့၌၊ ဝိသေသမတ္တံ-အထူးမျှတည်း၊ တိဏ္ဏံ-၃ ပါးကုန်သော၊ ဈာနာနံ-အောက်ဈာန်တို့၏၊ ဝသေန- ဖြင့်၊ သုခပဋိသံဝေဒိတာ- သုခကို အသီးအသီး ကောင်းစွာသိလေ့ရှိသူ၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ စတုန္နမ္ပိ (ဈာနာနံ)- ၄ ပါးလုံးသော ဈာန်တို့၏လည်း၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒိတာ-စိတ္တသင်္ခါရကိုအသီးအသီးကောင်းစွာ သိလေ့ရှိသူ၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ [စတုက္ကနည်းအားဖြင့် ဈာန် ၄ ပါးစုံပြီဖြစ်သောကြောင့် အပေါင်းနောက်ထိုင်သော ပိသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်။] စိတ္တသင်္ခါရောတိ - ကား၊ [စိတ္တသင်္ခါရ ပဋိသံဝေဒီ၌ " စိတ္တသင်္ခါရ" ဟူသည်ကား-ဟူလို။] ဝေဒနာဒယော-ဝေဒနာ အစရှိကုန်သော၊ [အာဒိဖြင့် သညာကိုယူ။] ဒွေ-န်သော၊ ခန္ဓာ-တို့တည်း၊ စ- ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤပုဒ်တို့တွင်၊ သုခပ္ပဋိသံဝေဒီပဒေ — ပုဒ်၌၊ ဝိပဿနာဘူမိ ဒဿနတ္ထံ – ဝိပဿနာဉာဏ်၏ ဖြစ်ရာအာရုံကိုပြခြင်း အကျိုးငှါ၊ သုခန္တိ ၊ပေ၊ စေတသိကဉ္စာတိ - ဟူ၍၊ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ-၌၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ [သုခန္တိ (ဧတ္ထ) - ၌၊ (လဗ္ဘမာနာနိ - န်သော၊) သုခါနိ-တို့သည်၊ ကာယိကဉ္စသုခံ-ဂုဏ်း၊ စေတသိကဉ္စသုခံ- ဂုဏ်း၊ (ဣတိ) ဒွေ- ၂ ပါးတို့တည်း၊........ ဈာန်သင်္ခါရချည်း မကဘဲ ဝိပဿနာဉာဏ်၏ဖြစ်ရာ ရောရောပြွမ်းပြွမ်းဖြစ်သော ပကိဏ္ဏကသင်္ခါရကိုပြလိုသောကြောင့် ကာယိကသုခကိုပါ ထည့်၍ ဟောတော်မူသည်။]

ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရန္တိ - ကား၊ ဩဠာရိကံ ဩဠာရိကံ - သော၊ စိတ္တသင်္ခါရံ -ကို၊ ဝါ- စိတ်သည် ပြုစီရင်အပ်သော ဝေဒနာသညာကို၊ ပဿမ္ဘေန္တော-ငြိမ်းစေလျက်၊ နိရောဓေန္တော-ချုပ်စေလျက်၊ (အဿသိဿာမိ-အံ့၊) ဣတိအတ္ထော၊ သော–ထို ပဿမ္ဘန၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သောနိရောဓကို၊ ဝိတ္ထာရတော-အားဖြင့်၊ ကာယသင်္ခါရေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ- လျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ [ဣမသ္မိံ ဟိ ဘိက္ခုနော အပရိဂ္ဂဟိတကာလေ- စသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့ပြီးအတိုင်း ပဿမ္ဘနနိရောဓဖြစ်ပုံကို သိပါ၊ နိရောဓဟူသည်လည်း တကယ်ချုပ်ပျောက်ခြင်းမဟုတ်, ပဿမ္ဘန၏ ပရိယာယ်နိရောဓတည်း။] အပိစ– စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား၊ ဧတ္ထ – ဤ ပီတိပဒ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ပီတိပဒေ– ပီတိပဋိသံဝေဒီ အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော တရားအစု၌၊ [ပီတိပ္ပဋိသံဝေဒီတိအာဒိနာ ဒေသိတကောဋ္ဌာသေ၊ ပဒ သဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသ

သံဝေဒိတာ " စသည်ဖြင့် တာပစ္စည်းကြောင့် ဏီ၌ ဤကို ရဿပြု၍ဂုဏ်း ရှိရသည်၊ ရှေ့ပုဒ်နှင့် သမာသ်မတွဲလျှင် "သာ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ" ဟု တပစ္စည်း ဇုအာဂုံဖြင့် ရှိရသည်။]

www.dhammaransi.com

အနက်ဟော။] ပီတိသီသေန – ပီတိဟူသော ဦးခေါင်းဖြင့်၊ ဝါ – ပီတိကို ဦးခေါင်းတပ်သဖြင့်၊ ဝေဒနာ– ယှဉ်ဘက်ဝေဒနာကို၊ ဝုတ္တာ–ပြီ၊ သုခပဋိသံဝေဒီ အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော တရားအစု၌၊ သရူပေ နေဝ-သရုပ်သကောင်အားဖြင့်ပင်၊ ဝေဒနာ-ကို၊ (ဝုတ္တာ)၊ ဋ္ဌိသု-န်သော၊ စိတ္တသင်္ခါရပဒေသု - စိတ္တသင်္ခါရ ပဋိသံဝေဒီပုဒ် , ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံပုဒ် တို့၌၊ [ဝိမတိ၌ "ကောဋ္ဌာသေသု" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအလို " စိတ္တသင်္ခါရ ၊ပေ၊ ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ ဟု လာသော တရားအစုတို့၌"ဟုပေး။] သညာစ၊ပေ၊ စိတ္တသင်္ခါရာတိ - ဟူ၍၊ ဝစနတော - ကြောင့်၊ သညာသမ္ပယုတ္တာ – သော၊ ဝေဒနာ– ကို၊ (ဝုတ္တာ)၊ ဣတိ - ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [သညာစ- သည်၎င်း၊ ဝေဒနာစ- သည်၎င်း၊ စေတသိကာ—စိတ်၌မှီကုန်၏၊ ဧတေဓမ္မာ-တို့ကို၊ ဝါ– တို့သည်၊ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓါ-စိတ်နှင့်စပ်ကုန်၏၊ စိတ္တသင်္ခါရာ—စိတ်သည် ပြုစီရင်အပ် ကုန်၏၊] ဧဝံ-လျှင်၊ ဝေဒနာနုပဿနာနယေန– ဝေဒနာနုပဿနာဘာဝနာ နည်းဖြင့်၊ ဣဒံ စတုက္ကံ-ဤဒုတိယစတုက္ကကို၊ ဘာသိတံ-ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတိယစတုက္ကေပိ- ၌လည်း၊ စတုန္နံ, ဈာနာနံ, ဝသေန-အားဖြင့်၊ စိတ္တ ပဋိသံဝေဒိတာ – စိတ်ကို အသီးအသီး ကောင်းစွာ သိလေ့ရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ [ယခုစာအုပ်များ၌ "စတုန္နမ္ပိ"ဟု ပိ-ပါသော်လည်း ဋီကာ၌

ပီတိသီသေန ၊ပေ၊ ဝုတ္တာ ။ ။ ပီတိသီသေန ဝေဒနာ ဝုတ္တာတိ – ပီတိအပဒေသေန (ပီတိကိုညွှန်ပြသဖြင့်) တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဝုတ္တာ၊ န ပီတီတိ အဓိပ္ပါယော၊ [ပီတိကို ဟောလိုရင်းမဟုတ်၊ ဝေဒနာကိုသာ ဟောလိုရင်းဖြစ်သည်၊ သို့ဖြစ်လျှင် ဝေဒနာကို တိုက်ရိုက်ဟောပါတော့လား၊ ဘာ့ကြောင့် ပီတိကို ခေါင်းတပ်ရသနည်း– ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား– ပီတိက (ဩဠာရိက) ပေါ်လွင်ထင်ရှားသောကြောင့် သုခကို ဉာဏ်ဖြင့် လွယ်ကူစွာ ယူနိုင်ခြင်းငှါ ပီတိကိုခေါင်းတပ်၍ သုခဝေဒနာကိုပင် ဟောတော်မူသည်၊ အပိစ – ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာနံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ ပီတိယာ ဩဠာရိ ကတ္တာ တံသမ္ပယုတ္တသုခံ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပီတိသီသေန ဒဿေတိ။]

စိတ္တသင်္ခါရ။ ။ "စိတ္တေန – သည်၊ သင်္ခရီယန္တေ – ပြုစီရံအပ်ကုန်၏" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ဝေဒနာသညာစသော စေတသိက်အားလုံးသည် စိတ္တသင်္ခါရမည်၏၊ သို့သော် ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် သညာနှင့် ဝေဒနာကိုသာ စိတ္တသင်္ခါရအမည်ဖြင့် ပြလိုသောကြောင့် " သညာစ ဝေဒနာစ " ဟု ဟောတော်မူသည်။ [ကာမံ စိတ္တေန သင်္ခရီယန္တီတိ စိတ္တသင်္ခါရာ သညာဝေဒနာဒယော၊ ဣဓပန ဥပလက္ခဏမတ္တံ၊ သညာ ဝေဒနာဝ အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ- သညာသမ္ပယုတ္တဝေဒနာတိ၊ ဝံ့စသော နိဂုံး၌ "ဣဒံ စတုက္ကံ " အရ ၄ ပါးကား ပီတိပဋိသံဝေဒန , သုခပဋိသံဝေဒန, စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံ ဝေဒန, ပဿမ္ဘနကာဥယသင်္ခါရတည်း၊ ပါဠိတော်မှာ ကြည့်ပါ။]

www.dhammaransi.com

မပါ။] အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တန္တိ-ကား၊ စိတ္တံ-ကို၊ မောဒေန္တော-ဝမ်းမြောက်စေလျက်၊ ပမောဒေန္တော-အပြားအားဖြင့် ဝမ်းမြောက်စေလျက်၊ ဟာသေန္တော-ရွှင်လန်းစေလျက်၊ ပဟာသေန္တော-လျက်၊ပေ၊တတ္ထ-ထိုသို့ ဝမ်းမြောက်စေရာ၌၊ သမာဓိဝသေနစ-သမာဓိ၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း၊ ဝိပဿနာဝသေနစ-၎င်း၊ ဒွိဟိ-နှစ်သော၊ အာကာရေဟိ- တို့ဖြင့်၊ အဘိပ္ပမောဒေါ- ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ကထံ - လျှင်၊ သမာဓိဝသေန (အဘိပ္ပမောဒေါ, ဟောတိ-နည်း၊) သပ္ပီတိကေ၊ပေ၊သော-ထို ယောဂီရဟန်းသည်၊ သမာပတ္တိက္ခဏေ-ဈာန်သမာပတ်ခဏ၌၊ သမ္ပယုတ္တာယ-သော၊ ပီတိယာ-ဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ အာမောဒေတိ-လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်စေ၏၊ ပမောဒေတိ-၏၊ ကထံ-လျှင်၊ ဝိပဿနာဝသေန (အဘိပ္ပမောဒေါ ဟောတိ) ၊ပေ၊ ဧဝံ - သို့၊ ဝိပဿနာက္ခဏေ - ဝိပဿနာ ခဏ၌၊ ဈာနသမ္ပယုတ္တကပီတိံ - ကို၊ အာရမ္မဏံ- ကို၊ ကတွာ, စိတ္တံ- ဝိပဿနာစိတ်ကို၊ပေ၊ဧဝံ-သို့၊ ပဋိပန္နော- ကျင့်သော ယောဂီရဟန်းကို၊ အဘိပ္ပမောဒယံ၊ပေ သိက္ခတီတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ သမာဒဟံ စိတ္တန္တိ-ကား၊ ပဌမဇ္ဈာနာဒိဝသေန-ဖြင့်၊ အာရမ္မဏေ-၌၊ စိတ္တံ-ကို၊ သမာဒဟန္တော (သမံ+အာဒဟန္တော)-အညီအမျှထားလျက်၊ သမံ-အညီအမျှ၊ ထပေန္တော-

တတိယစတုက္ကေပိ ။ ။ ဒုတိယစတုက္ကဝယ် စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒိတာ၌ ဈာန် ၄ ပါး၏ အစွမ်းဖြင့် သိရသကဲ့သို့ ဤ တတိယစတုက္က၌လည်း စိတ္တပဋိသံဝေဒိတာကို ဈာန် ၄ ပါး၏အစွမ်းဖြင့် သိရသောကြောင့် (ဈာန် ၄ ပါးဖြင့် သိရခြင်းတူရကား) သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထပိသဒ္ဒါဖြင့် "စတုက္ကေပိ"ဟု မိန့်သည်၊ ဈာန် ၄ ပါး၏အစွမ်းဖြင့် သိရပုံကိုလည်း " ဒွိဟာကာရေဟိ စိတ္တပဋိသံဝေဒိတာ ဟောတိ အာရမ္မဏတော အသမ္မောဟတောစ " စသည်ဖြင့် ပီတိပဋိသံဝေဒိတုန်းက စသွားအတိုင်း သိလေ၊ " စတ္တာရိ ဈာနာနိ"ဟု ဈာန် ၄ ပါးထည့်ရှိသာ ထူးသည်။

စိတ္တံ မောဒေန္တော။ ။ဈာန်ဝင်စားခိုက်၌ ဈာနသမ္ပယုတ်စိတ်ကို ယှဉ်ဘက်ပီတိဖြင့် ဝမ်းမြောက်စေလျက်၊ တနည်း-ထိုပီတိကို အာရုံပြုသော ဝိပဿနာစိတ်ကို အာရုံဖြစ်သောထိုပီတိဖြင့် ဝမ်းမြောက်စေလျက်။ [ပမောဒေန္တောစသည်တို့ကား ဝေဝုစ်ပရိယာယ်စကားတို့တည်း။]

သမံ ထပေန္တော။ ။သံကို သမံဟု၎င်း, အာပုဒ္ဒ မာမာတ်ကို ထပနအနက်ဟောဟု၎င်း ဖွင့်၏၊ ယထာ (အကြင်နည်းဖြင့် ထားလသော်) ဤသကမ္ပိ လီနပက္ခံ(တွန့်ဆုတ်ဘက်ကို၎င်း) ဥဒ္ဓစ္စပက္ခ အနုပဂမ္မ အနောနတံ (အောက်လည်း မညွတ်ဘဲ) အနုန္နတံ (အထက်လည်းမမြောက်ဘဲ)၊ [သမ္မဒေဝ ဌိတံ ဟောတိ-၌ လှမ်းစပ်၊] ယထာ ဣန္ဒြိယာနံ (သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့၏၊) သမတ္တပဋိပတ္တိယာ (ညီမျှသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်) သမ္မဒေဝ ဌိတံ ဟောတိ၊ ဧဝံ အပ္ပနာဝသေန ထပေန္တော။

www.dhammaransi.com

ထားလျက်၊ ဝါပန–တနည်းကား၊ တာနိ ဈာနာနိ–တို့ကို၊ပေ၊သမ္ဘသတော–သုံးသပ်သော ယောဂီရဟန်း၏၊ ဝိပဿနာက္ခဏေ–၌၊ လက္ခဏပဋိဝေဓေန–အနိစ္စ အစရှိသောလက္ခဏာကို အသီးအသီး ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းအားဖြင့်၊ [အနိစ္စာဒိကဿ လက္ခဏဿ ပဋိပဋိ ဝိဇ္ဈနေန , ခဏေ ခဏေ အဝဗောဓနေန။] ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာ – ခဏ ခဏ၌ဖြစ်သော စိတ္တေကဂ္ဂတာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ- သို့၊ ဥပ္ပန္နာယ–သော၊ ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာယ–၏၊ ဝသေနပိ၊ ပေ၊စိတ္တံ – ကို၊ သမာဒဟန္တော , သမံ ထပေန္တော – အညီအမျှထားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သမာဒဟံ၊ပေ၊သိက္ခတီတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

ဝိမောစယံ စိတ္တန္တိ–ကား၊ ပဌမဇ္ဈာနေန-ဖြင့်၊ နီဝရဏေဟိ–တို့မှ၊ စိတ္တံ–ကို၊ မောစေန္တော – လွတ်မြောက်စေလျက်၊ [ဝိက္ခမ္ဘန ဝိမုတ္တိ၏ အစွမ်းဖြင့် နီဝရဏစသည်တို့မှ ကင်းဆိတ်စေလျက်,နီဝရဏစသည်တို့ကို ပယ်စွန့်လျက်။] ဝိမောစေန္တော– အထူးအားဖြင့် လွတ်မြောက်စေလျက်၊ (အဿသိဿာမိ–အံ့၊ ပဿသိဿာမိ - အံ့၊ (ထည့်)၊ နောက်၌လည်းနည်းတူ။) ဒုတိယေန–ဒုတိယဈာန်ဖြင့်၊ ဝိတက္က ဝိစာရေဟိ- တို့မှ ၊ပေ၊ တတိယေန-ဖြင့်၊ ပီတိယာ–မှ ၊ပေ၊ စတုတ္ထေန- ဖြင့်၊ သုခဒုက္ခေဟိ- တို့မှ၊ [''သုခဿစ ပဟာနာ, ဒုက္ခဿစ ပဟာနာ''ဟု စတုတ္ထဈာန်ဂုဏ်ပုဒ်ကို ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း ဒုက္ခမှလည်း လွတ်စေသည်။]၊ပေ၊ ဝါပန- သည်သာမကသေး၊ တာနိဈာနာနိ–တို့ကို၊ပေ၊ သမ္မသတိ-၏၊သော-ထို ယောဂီရဟန်းသည်၊ [အဿသတိ စေဝ ပဿသတိစ တို့၌စပ်။]ဝိပဿနာက္ခဏေ-ဘင်ကိုရှုသောဝိပဿနာခဏ၌၊ အနိစ္စာနုပဿနာယ-အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊နိစ္စသညာတော-နိစ္စဟု ဖြစ်သောအမှတ်သညာမှ၊ စိတ္တံ–ကို၊ မောစေန္တော ဝိမောစေန္တော–

ခဏိကစိတ္တေကဂ္ဂတာ။ ။ခဏမတ္တဋ္ဌိတိကော – တခဏမျှ၌ တည်ခြင်းရှိသော သမာဓိ၊ သောပိ ဟိ အာရမဏေ နိရန္တရံ ပဝတ္တမာနော (တခဏမျှတည်သော ထို သမာဓိသည်လည်း အာရုံ၌ အဆက်မပြတ်ဖြစ်လသော်၊) ပဋိပက္ခေန အနဘိဘူတော (ဆန့်ကျင်ဘက်နီဝရဏတို့သည် မလွှမ်းမိုးနိုင်ဘဲ) အပ္ပိတောဝိယ (အပ္ပနာသို့ ရောက်သကဲ့သို့) စိတ္တံ နိစ္စလံ ထပေတိ၊ တေန ဝုတ္တံ–ဧဝံ ဥပ္ပန္နာယာတိ အာဒိ။

ဝိပဿနာက္ခဏေ။ ။ဘင်္ဂါနုပဿနက္ခဏေ၊ဘင်္ဂေါ ဟိ နာမ အနိစ္စတာယ ပရမာ ကောဋိ = ပျက်ခြင်းမည်သည် အနိစ္စလက္ခဏာ၏ အလွန်ဆုံးအစွန်းတည်း၊ တသ္မာ တာယ (ထိုအနိစ္စာနုပဿနာဖြင့်) ဘင်္ဂါနုပဿကော ယောဂါဝစရော သဗ္ဗသင်္ခါရဂတံ အနိစ္စတော ပဿတိ,နောနိစ္စတော၊ အနိစ္စဿ ဒုက္ခတ္တာ,ဒုက္ခဿစ အနတ္တတာ တဒေဝ (ထို သင်္ခါရအားလုံးကိုပင်) ဒုက္ခတော အနုပဿတိ, နော သုခတော၊ အနတ္တတော အနုပဿတိ, နော အတ္တတော။

www.dhammaransi.com

လျက်၊(**အဿာသတိစေဝ-စေ၏၊ပဿာသတိစ-စေ၏**၊)ဒုက္ခာနုပဿနာယ-ဒုက္ခ ဟု အဖန်ဖန် ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ သုခသညာတော – သုခ ဟု ဖြစ်သောအမှတ်သညာမှ ၊ပေ၊ အနတ္တာ နုပဿနာယ – အနတ္တဟု အဖန်ဖန် ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ အတ္တသညာတော – အတ္တ ဟု ဖြစ်သော အမှတ်သညာမှ ၊ပေ၊ နိဗ္ဗိဒါ နုပဿနာယ – သင်္ခါရတို့၌ ငြီးငွေ့ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော အနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ နန္ဒိတော-သင်္ခါရတို့၌ နှစ်သက်တတ်သော သပ္ပီတိကတဏှာမှ ၊ ပေ ၊ ဝိရာဂါနုပဿနာယ – သင်္ခါရတို့၌ စက်ဆုပ်ခြင်း အားဖြင့်ဖြစ်သော အနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ ရာဂတော- သင်္ခါရတို့၌ တပ်မက် တတ်သော ရာဂမှ ၊ ပေ ၊ နိရောဓာနုပဿနာယ – သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ သမုဒယတော – သင်္ခါရတို့၏ ဖြစ်ခြင်းမှ၊ (တနည်း) နိရောဓာနုပဿနာယ - သင်္ခါရတို့၏ နောက်ဘဝ၌ အသစ်မဖြစ်လောက်အောင် ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုတတ်သော ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဖြင့်၊ သမုဒယတော- အသစ်ဖြစ်ခြင်းမှ ၊ ပေ ၊ ပဋိနိသဂ္ဂါနုပဿနာယ- သင်္ခါရတို့ကိုစွန့်လွှတ်ခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်သော အနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ အာဒါန တော – နိစ္စ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်ယူခြင်းမှ၊ ဝါ – ပဋိသန္ဓေ အားဖြင့် ယူခြင်းမှ၊ ပေ၊ တေန-ကြောင့်၊ ဝိမောစယံ၊ပေ၊ သိက္ခတီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဟော တော်မူအပ်ပြီ၊ ဧဝံ–လျှင်၊ စိတ္တာနုပဿနာဝသေန-စိတ္တာနုပဿနာဘာဝနာ နည်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဣဒံ စတုက္ကံ–ဤတတိယစတုက္ကကို၊ ဘာသိတံ-ဟောတော် မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာယ စသည်။ ။သင်္ခါရေသုနိဗ္ဗိန္ဒနာကာရေန ပဝတ္တာယ အနုပဿ နာယ၊ [နိဗ္ဗိဒါယ – ငြီးငွေ့ခြင်းအားဖြင့်+ပဝတ္တာ+အနုပဿနာ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ– ဟု ပြု၊] နန္ဒိတောတိ သပ္ပီတိကတဏှာတော၊ ဝိရာဂါနုပဿနာယာတိ – တတ္ထ (ထို သင်္ခါရတို့၌) ဝိရဇ္ဇနာကာရေန ပတ္တာယ အနုပဿနာယ၊ [ဝိရာဂတော–စက်ဆုပ်ခြင်း အားဖြင့် + ပဝတ္တာ အနုပဿနာ ဝိရာဂါနုပဿနာ။]

နိရောဓာနုပဿနာယာတိ–သင်္ခါရာနံ နိရောဓဿ အနုပဿနာယ၊ [တနည်း– အကြင်နည်းဖြင့်ရှုလျှင် သင်္ခါရတို့ချုပ်၍ နောက်ထပ် ဘဝအဖြစ်ဖြင့် မဖြစ်ကုန်၊ ဤသို့ ရှုခြင်းကို နိရောဓာနုပဿနာ ဟု ခေါ်သည်၊ မှန်၏–နိရောဓာနုပဿနာ ဟု ခေါ်အပ် သော ဤအနုပဿနာသည် အားအစွမ်းသို့ရောက်သော မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်တည်း၊]

ပဋိနိသဇ္ဇနာကာရေန ပဝတ္တာအနုပဿနာ ပဋိနိသဂ္ဂါ နုပဿနာ၊ [ပဋိနိသဇ္ဇနံ– စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ ပဋိနိသဂ္ဂေါ– ခြင်း၊ ပဋိနိသဂ္ဂတော – ဖြင့်၊ ပဝတ္တာ အနုပဿနာ ပဋိ နိသဂ္ဂါနုပဿနာ၊] အာဒါနတောတိ–အနိစ္စာဒိဝသေန ဂဟဏတော၊ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏ တော ဝါ။

www.dhammaransi.com

ပန်–ကား၊ စတုတ္ထ စတုက္ကေ–၌၊ အနိစ္စာနုပဿီတိ ဧတ္ထ–အနိစ္စာနုပဿီ ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ တာဝ–အစဉ်အတိုင်း၊ အနိစ္စံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ အနိစ္စတာ– အနိစ္စ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ အနိစ္စာနုပဿနာ- အနိစ္စဟု အဖန်ဖန် ရှုတတ်သောဉာဏ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ အနိစ္စာနုပဿီ – အနိစ္စ ဟု အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသူကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ တတ္ထ – ထို အနိစ္စံဝေဒိတဗ္ဗံ အစ ရှိသောစကားရပ်၌၊ အနိစ္စန္တိ–ကား၊ ပဉ္စက္ခန္ဓာ-ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့တည်း၊ ကသ္မာ - နည်း၊ ဥပ္ပါဒ ဝယညထတ္တဘာဝါ - ဖြစ်ခြင်း , ပျက်ခြင်း , ဥပါဒ်မှ တပါးသော ရင့်ခြင်းဟူသောအပြား၏ အဖြစ်၏ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ အနိစ္စတာတိ- ကား၊ တေသညေဝ- ထို ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ပင်၊ ဥပ္ပါဒ ဝယည ထတ္တံ–ဖြစ်ခြင်း , ပျက်ခြင်း , ဥပါဒ်မှတပါးသော ရင့်ခြင်းဟူသော အပြား၏ အဖြစ်တည်း၊ ဝါ–တနည်း၊ ဟုတွာ–ဖြစ်ပြီး၍၊ အဘာဝေါ–မရှိခြင်းတည်း၊ နိဗ္ဗတ္တာနံ – ဖြစ်ကုန်ပြီးသော ခန္ဓာငါးပါးတို့၏၊ တေနေဝါကာရေန – ထို ဖြစ်တိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ပင်၊ အဋ္ဌတွာ - မတည်မူ၍၊ ခဏဘင်္ဂေန– ခဏဘင်အားဖြင့်၊ ဘေဒေါ- ပျက်ခြင်းတည်း၊ ဣတိအတ္ထော- ဤကား ဟုတွာ အဘာဝေါ၏ အနက်တည်း၊ အနိစ္စာနုပဿနာတိ - ကား၊ တဿာ အနိစ္စ

ဥပ္ပါဒ၊ပေ၊ဘာဝါ။ ။ဥပ္ပဇ္ဇနံ ဥပ္ပါဒေါ–ဥပါဒ်ခြင်း၊“ကံ စသောအကြောင်းတို့ကြောင့် သန်္တာန်အကျိုးတို့၏ဖြစ်ခြင်း”ဟူရာ၌ ဥပါဒ် ဋ္ဌီဘင် အားလုံးကိုပင် “ဥပ္ပါဒ”ဟု ခေါ်ရသော်လည်း ဤ ဥပ္ပါဒဝယ စသည်၌ “ ဥပ္ပါဒ ” ခေါ်သော ဖြစ်ခြင်းကား ထို ဖြစ်ခြင်းမျိုး မဟုတ်၊ သဘာဝအထည်ကိုတခုကို စ၍ရခြင်း, ဥပါဒ်ခြင်းတည်း၊ ဝိ+ အယနံ ဝယော – ပျက်ခြင်း၊ ဇရာယ – ရင့်ရော်ခြင်းအားဖြင့်၊ အညထာဘာဝေါ– ဖြစ်စမှ တပါးသောအပြား၏ အဖြစ်တည်း၊ အညထတ္တံ–ဖြစ်၊ ဝါ–ရင့်ခြင်း၊ (ဋ္ဌီအဖြစ်ဖြင့် တည်ခြင်း)၊ ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တာနံ– တို့၏+ဘာဝေါ (သဗ္ဘာဝေါ)–ထင်ရှား ရှိခြင်းတည်း၊ ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တဘာဝေါ – ခြင်း။

အနိစ္စတာ။ ။အနိစ္စာနံ–မမြဲကုန်သောခန္ဓာ ၅ ပါးတို့၏+ဘာဝေါ အနိစ္စတာ၊ အနိစ္စ ဟူသော နာမည်၏ ဖြစ်ကြောင်းကား ပြခဲ့သော ဖြစ်ခြင်း ရင့်ခြင်း ပျက်ခြင်း လက္ခဏာ ၃ပါးတည်း၊ ထို့ကြောင့်“တေသညေဝ ဥပ္ပါဒဝယညထတ္တံ”ဟု မိန့်ပြီးလျှင်, ထို ၃ ပါးတွင် ပျက်ခြင်းသည် အနိစ္စ အမည်ရခြင်း၏ ထူးခြားသော ပဝတ္တိနိမိတ် ဖြစ်သောကြောင့်“ဟုတွာ အဘာဝေါ ဝါ”ဟု တနည်းဖွင့်သည်၊ ဤ၌“ဟုတွာ”ဟု ထည့်ရခြင်းမှာ လိုရင်းမဟုတ်, “ အဘာဝ – အပျက် ”ဟူသမျှ၌ အဖြစ်က ရှေ့သွား ရှိသောကြောင့် ဟုတွာ ဟု အပိုထည့်ရခြင်းတည်း။ [အဘာဝေါကိုပင် “ နိဗ္ဗတ္တာနံ၊ပေ၊ဘေဒေါ”ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထဖွင့်သည်၊ တေနေဝါကာရေနာတိ–နိဗ္ဗတ္တနာကာရေန၊ ခဏဘင်္ဂေနာတိ – ခဏိကနိရောဓေန = ခဏ၌ဖြစ်သော ချုပ်ခြင်းဖြင့်။]

www.dhammaransi.com

တာယ-ထို မမြဲကုန်သည်၏အဖြစ်၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ရူပါဒိသု-ရုပ် အစရှိသော ခန္ဓာငါးပါးတို့၌၊ အနိစ္စန္တိ-ဟူ၍၊ အနုပဿနာ-အဖန်ဖန် ရှုတတ်သောဉာဏ်တည်း၊ အနိစ္စာနုပဿီတိ-ကား၊ တာယ အနုပဿနာယ-ထို အနုပဿနာ ဉာဏ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော - ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဧဝံ ဘူတော-ဤသို့ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန် ရှုတတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဿသန္တော စ-ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေသူကိုငှ်း၊ ပဿသန္တော စ-ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေသူကိုငှ်း၊ ဣဓ- ဤ စတုတ္ထ စတုက္က၌၊ အနိစ္စာနုပဿီ၊ပေ၊ သိက္ခတီတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ပန-ကား၊ ဝိရာဂါနုပဿီတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဝိရာဂါ-တို့သည်၊ ခယဝိရာဂေါ စ- ခယဝိရာဂငှ်း၊ အစ္စန္တဝိရာဂေါ စ – အစ္စန္တဝိရာဂငှ်း၊ (ဣတိ) ဒွေ - ၂ ပါး တို့တည်း၊ တတ္ထ-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ ခယဝိရာဂေါတိ-ကား၊ သင်္ခါရာနံ- တို့၏၊ **ခဏဘင်္ဂေါ**-ခဏဘင်တည်း၊ ဝါ-ဘင်ခဏ၌ ပျက်စီးခြင်းတည်း၊ အစ္စန္တဝိရာ ဂေါတိ-ကား၊ နိဗ္ဗာနံ-နိဗ္ဗာန်တည်း၊ ဝိရာဂါနုပဿနာတိ-ကား၊ တဒုဘယ ဒဿနဝသေန – ထို ၂ ပါးစုံသော ခယဝိရာဂ အစ္စန္တဝိရာဂကို ရှုခြင်း၏ **အစွမ်း**ဖြင့်၊ ပဝတ္တာ – ဖြစ်သော၊ ဝိပဿနာ စ – ငှ်း၊ မဂ္ဂေါ စ – မဂ်ငှ်း တည်း၊ ဒုဝိဓာယပိ– ၂ ပါးအပြားရှိလည်းဖြစ်သော၊ တာယအနုပဿနာယ– **ထို**အနုပဿနာဉာဏ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-သည်၊ ဟုတွာ, အဿသန္တော စ– ကိုငှ်း၊ ပဿသန္တော စ-ကိုငှ်း၊ ဝိရာဂါနုပဿီ၊ပေ၊သိက္ခတီတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိ တဗ္ဗော – ၏၊ [" ဝိရာဂါနုပဿီ - သင်္ခါရတို့၏ ဘင်ဟူသော ခယဝိရာဂကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်, နိဗ္ဗာန်ဟူသောအစ္စန္တဝိရာဂကို **မဂ်**ဉာဏ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်၊ (တနည်း)ဝိရာဂါနုပဿီ- အာရုံပြုသောအားဖြင့် ခယဝိရာဂ

ခယ, အစ္စန္တဝိရာဂ။ ။ဝိရဇ္ဇနံ ဝိလုဇ္ဇနံ – ပျက်ခြင်း၊ ဝိရာဂေါ– ခြင်း၊ ရာဂါ၌ ရန္ဓဓာတ်သည် ဝိဥပသာရကြောင့် ဝိလုဇ္ဇနအနက်ကို ဟော၏၊ ခယောဧဝ–ပျက်ခြင်း သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝိရာဂေါ – ဝိရာဂတည်း၊ **ခ**ယဝိရာဂေါ – ဂ၊ ပြဲခဲ့သော ခဏိက နိရောဓပင်တည်း၊ ဝိရဇ္ဇန္တိ နိရုဇ္ဈန္တိ သင်္ခါရာ ဧတ္ထာတိ ဝိရာဂေါ၊ အစ္စန္တံ + ဝိရာဂေါ အစ္စန္တဝိရာဂေါ၊ [ဤ ဝိရာဂသဒ္ဒါသည် ပျက်ခြင်း ချုပ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏။]

တဒုဘယ ဒဿနဝသေန ။ ။ ဝိပဿနာဖြင့် ခယဝိရာဂကို မြင်ခြင်း, မဂ်ဖြင့် အစ္စန္တဝိရာဂကိုမြင်ခြင်း,ဟု ခွဲပါ၊ တနည်း-ဝိပဿနာသည် သင်္ခါရတို့၏ ဘင်ဟူသော ခယဝိရာဂကို အာရုံပြုသောအားဖြင့်မြင်၏၊ ထိုသို့ ဘင်ကို အာရုံပြုခိုက် နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ညွတ်လျက် ရှိရကား နိဗ္ဗာန်ဟူသော အစ္စန္တဝိရာဂကိုလည်း နိန္န (ညွတ်ခြင်း) အားဖြင့် မြင်၏၊ မဂ်ကား ခယဝိရာဂကို အသမ္မောဟ (မတွေဝေသော) အားဖြင့်မြင်၏၊ အစ္စန္တ ဝိရာဂကိုကား အာရုံပြုသောအားဖြင့် မြင်သည်။

www.dhammaransi.com

ကို,ညွတ်သောအားဖြင့် အစ္စန္တဝိရာဂကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၎င်း, အသမ္မော ဟ အားဖြင့် ခယဝိရာဂကို, အာရုံပြုသောအားဖြင့် အစ္စန္တဝိရာဂကို မဂ်ဉာဏ် ဖြင့်၎င်း, အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်" ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။] နိရောဓာ နုပဿီပဒေပိ-ဿီပုဒ်၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊ ["ဒွေနိရောဓာ ခယ နိရောဓော အစ္စန္တနိရောဓောစ"စသည်ဖြင့် ဝိရာဂပုဒ်နေရာဝယ် နိရောဓပုဒ် သွင်း၍ ဤနည်းအတိုင်း သိပါ။]

ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီတိ ဧတ္ထာပိ-၌လည်း၊ [ဝိရာဂါနုပဿီနှင့် ၂ ပါးအပြား ချင်း တူသောကြောင့် " သမ္ပိဏ္ဍနပိသဒ္ဒါ"ကို ဆိုသည်။] ပဋိနိဿဂ္ဂါ - ပဋိ နိဿဂ္ဂတို့သည်၊ ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂေါစ- ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂ၎င်း၊ ပက္ခန္ဒနပဋိနိ ဿဂ္ဂေါစ-၎င်း၊ (ဣတိ- သို့) ဒွေ-တို့တည်း၊ ပဋိနိဿဂ္ဂေါယေဝ- စွန့်လွှတ်ခြင်း သည်ပင်၊ အနုပဿနာ - ရှေးရှေးဉာဏ်၏နောက်၌ ရှုခြင်းတည်း၊ ပဋိနိဿဂ္ဂါ နုပဿနာ - ခြင်း၊ တေံ - ဤ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ ဟူသော အမည်သည်၊ ဝိပဿနာမဂ္ဂါနံ-ဝိပဿနာမဂ်တို့၏၊ အဓိဝစနံ- တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဝိပဿနာ- ကို၊ (ဝုတ္တတိ၌စပ်၊)ဝါ-သည်၊ (ပရိစ္စဇတိ၌စပ်၊)တဒင်္ဂဝသေန-တဒင်္ဂပဟာန်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ခန္ဓာဘိသင်္ခါရေဟိ - ခန္ဓမာရ် အဘိသင်္ခါရမာရ် တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ,

ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂေါ။ ။ပရိစ္စဇနံ ပရိစ္စာဂေါ၊ ပဋိနိဿဇ္ဇနံ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ၊ ၂ပုဒ် လုံးပင် စွန့်လွှတ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ပရိစ္စာဂေါယေဝ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ ပရိစ္စာဂပဋိနိ ဿဂ္ဂေါ၊ ပဟာတဗ္ဗဿ — ပယ်ထိုက်သော တရားကို၊ တဒင်္ဂဝသေနဝါ — ဝိပဿနာ အခိုက်၌ တဒင်္ဂပဟာန်၏ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း၊ သမုစ္ဆေဒဝသေနဝါ — မဂ်အခိုက်၌ သမုစ္ဆေဒပဟာန်၏ အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ပရိစ္စဇနံ — စွန့်ခြင်းသည်၊ ပရိစ္စာဂပဋိနိဿ ဂ္ဂေါ—မည်၏။

ပက္ခန္ဒန ပဋိနိဿဂ္ဂေါ။ ။ပက္ခန္ဒတီတိ ပက္ခန္ဒနံ—ပြေးဝင်တတ်သော ဝိပဿနာ, မဂ်၊ ထို ၂ ပါးလုံးကိုပင် "သဗ္ဗုပဓီနံ—အလုံးစုံသော (ခန္ဓုပဓိ ကိလေသုပဓိစသော) ဥပဓိတို့၏၊ ပဋိနိဿဂ္ဂဘူတေ—စွန့်ရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဝိသင်္ခါရေ—သင်္ခါရတို့၏ ကင်းရာ ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်၌၊ အတ္တနော—မိမိဟူသော ဝိပဿနာဉာဏ်, မဂ်ဉာဏ်ကို၊ နိဿဇ္ဇနံ— စွန့်ခြင်းသဘောသည်၊ (တန္နိန္နတာယဝါ-ဝိပဿနာအခိုက်၌ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ညွတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ တဒါရမဏတာယဝါ-မဂ်အခိုက်၌ ထိုနိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ တတ္ထ-ထိုနိဗ္ဗာန်၌၊ ပက္ခန္ဒနံ-ပြေးဝင်ခြင်းသဘောသည်၊) ပက္ခန္ဒန ပဋိနိဿဂ္ဂေါ—မည်၏၊ ဤစကားအရ "ပက္ခန္ဒနမေဝ- နိဗ္ဗာန်သို့ ညွတ်သောအားဖြင့်၎င်း အာရုံပြုသောအားဖြင့်၎င်း ပြေးဝင်တတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်သည်ပင် + ပဋိနိဿဂ္ဂေါ — မိမိဟူသော ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်ကို စွန့်လွှတ်တတ်သည်တည်း၊ ပက္ခန္ဒနပဋိနိဿဂ္ဂေါ—သည်"ဟု ပြု။

ကိလေသေ - ကိလေသာတို့ကို၊ ပရိစ္စဇတိ - စွန့်၏၊ **သင်္ခတ**ဒေါသဒဿနေန- **သင်္ခတ**တရား၏အပြစ်ကို မြင်ခြင်းကြောင့်၊ **တဗ္ဗိပရီတေ** - ထို **သင်္ခတ**တရား၏ ပြောင်းပြန် ဖြစ်သော၊ **နိဗ္ဗာနေစ** - ၌လည်း၊ တန္နိန္နတာယ — ထို နိဗ္ဗာန်၌ ညွတ်ကိုင်းသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပက္ခန္ဒတိ-ပြေးဝင်သကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂေါ (တိ)စေဝ - ဟူ၍၎င်း၊ ပက္ခန္ဒနပဋိနိဿဂ္ဂေါတိစ - ဟူ၍ ၎င်း၊ ဝုစ္စတိ၊ မဂ္ဂေါ-ကို၊ ဝါ-သည်၊ **သမုစ္ဆေဒဝသေန** - သမုစ္ဆေဒပဟာန်၏ အစွမ်းဖြင့် ၊ ပေ ၊ **အာရမဏကရဏေနစ** – အာရုံပြုခြင်း အားဖြင့်လည်း၊ နိဗ္ဗာနေ-၌၊ ပက္ခန္ဒတိ-၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂေါ (တိ)စေဝ- ၎င်း ၊ပေ၊ **ပန** - ဆက်၊ **ဥဘယမ္ပိ** - နှစ်ပါးစုံသော ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ကိုလည်း၊ ပုရိမပုရိမဉာဏာနံ- ရှေးရှေးဉာဏ်တို့၏၊ **အနုအနု**- နောက်နောက်၌၊ ပဿနတော- ရှုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုပဿနာတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ ဒုဝိဓာယ- သော၊ တာယ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာယ - နှင့်၊ သမန္နာဂတော ဟုတ္ဝာ, အဿသန္တော–ကို၎င်း ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ [ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ''ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ –ခန္ဓမာရ် အဘိသင်္ခါရမာရ်တို့နှင့်တကွ ကိလေသာတို့ကို တဒင်္ဂပဟာန်အားဖြင့် ပယ်စွန့်တတ် , ကိုင်းညွတ်သောအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်တတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၎င်း, ခန္ဓမာရ်အဘိသင်္ခါရမာရ်တို့နှင့်

သဒ္ဓိံ၊ပေ၊ကိလေသေ ။ ။ အနိစ္စာနုပဿနာသည် နိစ္စသညာကို စွန့်သောအခါ နိစ္စဟု မှတ်ယူတတ်သော ကိလေသာတို့ကို၎င်း, ထိုကိလေသာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံသင်္ခါရတို့ကို၎င်း, ထို သင်္ခါရအရင်းခံရှိသော ဝိပါက်ခန္ဓာတို့ကို၎င်း နောင်တဖန် မဖြစ်အောင် ပယ်စွန့်နိုင်သည်၊ ဒုက္ခာနုပဿနာစသည်တို့က သုခသညာစသည်တို့ကို စွန့်ရာ၌လည်း ဤနည်းပင်။

သင်္ခတ၊ပေ၊ ပက္ခန္ဒတိ။ ။သင်္ခတေ တေဘူမကသင်္ခါရဂတေ — သင်္ခတမည်သော တေဘူမကသင်္ခါရအပေါင်း၌၊ အနိစ္စတာဒိဒေါသဒဿနေန— မြင်ခြင်းကြောင့်၊ နိစ္စာဒိဘာဝေန တဗ္ဗိပရီတေ — နိစ္စ စသောအားဖြင့် ထို အနိစ္စ စသည်မှ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော၊ (နိဗ္ဗာနေ)၊ တန္နိန္နတာယာတိ—တဒဓိမုတ္တတာယ (ထို နိဗ္ဗာန်၌ လွတ်လွတ် ကျွတ်ကျွတ် သက်ဝင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်)၊ ပက္ခန္ဒတီတိ အနုပဝိသတိ၊ အနုပဝိသန္တံ ဝိယ ဟောတိ— တကယ်ပြေး၍ မဝင်သော်လည်း ပြေးဝင်သကဲ့သို့ဖြစ်၏။

ဥဘယမ္ပိ၊ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။ဝိပဿနာဉာဏ်သည် သမ္မသနစသော ရှေးရှေးဉာဏ်၏ နောက်၌ (ဥဒယဗ္ဗယ စသောအမည်ဖြင့်) ရှုတတ်သောကြောင့် အနုပဿနာ မည်၏၊ မဂ်ဉာဏ်ကား ဂေါတြဘုဉာဏ်၏နောက်၌ နိဗ္ဗာန်မြင်တတ်သောကြောင့် အနုပဿနာ မည်၏၊[အနုသဒ္ဒါသည် ပစ္ဆာအနက်ဟောတည်း၊]ဤစတုက္က စတုက္ကကိုလည်း အနိစ္စာနုပဿီစသည်ဖြင့် သမထမပါဘဲ ဝိပဿနာသက်သက်အားဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

www.dhammaransi.com

တကွ ကိလေသာတို့ကို သမုစ္ဆေဒပဟာန် အားဖြင့် ပယ်စွန့်တတ် , အာရုံပြုသောအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်တတ်သော မဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၎င်း, ရှေးရှေးဉာဏ်၏နောက်နောက်၌ ရှုလေ့ရှိသည်''ဟု ပါဠိတော်၌ပေးပါ။] ဧဝံ ဘာဝိတောတိ-ဟူး၊ ဧဝံ-သို့၊ သောဠသဟိ-န်သော၊ အာကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဘာဝိတော - ဖြစ်စေအပ်သော၊ ဝါ – တိုးပွားစေအပ်သော၊ (အာနာပါနဿတိ သမာဓိ- သည်၊) သေသံ- ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ။.... အာနာပါနဿတိသမာဓိကထာ - သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။ [ဤ အာနာပါနဿတိ ဘာဝနာ၏အကျိုးများကို ၁-ဝိတက်ကိုငြိမ်းစေနိုင်၏၊ ၂-သတိပဋ္ဌာန် ၄ ပါး, ဗောဇ္ဈင် ၇ ပါးကိုပြည့်စေလျက် မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကိုရစေနိုင်၏၊ ၃-ရဟန္တာဖြစ်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်မှာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီးဆဲဆဲ၌ နေ့ဆုံး ထွက်သက်ကိုပင် ထင်ထင်ရှားရှား သိနိုင်၏၊ ဤသို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ပြထားသည်။]

ပန- ဆက်၊ [အာနာပါနကထာ၏ရှေ့က ပြတ်ပြီးကို ပြန်၍ဆက်သည်။] အထခေါ ဘဂဝါတိ အာဒိမှိ- ၌၊ အယံ-ကား၊ သင်္ခေပတ္ထော- အကျဉ်းချုပ်အနက်တည်း၊ ဧဝံ- လျှင်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အာနာပါနဿတိ သမာဓိကထာယ-ဖြင့်၊ ဘိက္ခူ – တို့ကို၊ သမဿာသေတွာ – သက်သာရာ ရစေတော်မူပြီး၍၊ အထ–ထိုမှနောက်၌၊ ဘိက္ခူနံ- တို့၏၊ အညမညံ-ချင်း၊ ဇီဝိတာ-မှ၊ ဝေါရောပနံ-ခွင်းခြင်းဟူသော၊ တတိယပါရာဇိကပညတ္တိယာ-တတိယပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူခြင်း၏၊ ယံ တံ နိဒါနဉ္စေဝ-အကြင်အကြောင်းသည်၎င်း၊ ယံတံ ပကရဏဉ္စ – အကြင် အရာသည်၎င်း၊ ဥပ္ပန္နံ - ဖြစ်ပြီ၊ တသ္မိံ နိဒါနေ- (မိမိအကျိုးကို အပ်နှင်းတတ်သော) ဤအကြောင်းကြောင့်၊ တသ္မိံ ပကရဏေ- (မိမိအကျိုးကို ပြုစီရင်တတ်သော) ဤအရာကြောင့်၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ သန္နိပါတာပေတွာ- စည်းဝေးစေတော်မူပြီး၍၊ ပဋိပုစ္ဆိတွာ–တဖန် မေးတော်မူပြီး၍၎င်း၊ ဝိဂရဟိတွာစ – ကဲ့ရဲ့တော်မူပြီး၍၎င်း၊ (ပညပေန္တော အာဟ၌စပ်၊) ယသ္မာ, တတ္ထ- ထို အကြောင်းအရာ၌၊ ဝါ- တွင်၊ အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ အတ္တာနံ-ကို၊ ဇီဝိတာ–မှ၊ဝေါရောပနံ-သည်၎င်း၊ မိဂလဏ္ဍိကေန-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝေါရောပါပနံစ–ခွင်းစေခြင်းသည်၎င်း၊ ပါရာဇိကဝတ္ထု-ပါရာဇိကဝတ္ထုသည်၊ နဟောတိ- မဟုတ်၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ (ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်ခြင်း, မိဂလဏ္ဍိကကိုအသတ်ခိုင်းခြင်း၏ ပါရာဇိကဝတ္ထု မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ – ထို ကိုယ့်ကိုယ်ကိုသတ်ခြင်း , မိဂလဏ္ဍိကကို အသတ်ခိုင်းခြင်းကို၊ ထပေတွာ-၍၊ ပါရာဇိကဿ-၏၊ ဝတ္ထုဘူတံ-အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အညမညံ-

www.dhammaransi.com

ချင်း၊ ဇီဝိတာ—မှ၊ ဝေါရောပနမေဝ-ကိုသာ၊ ဂဟေတွာ-ယူတော်မူ၍၊ ပါရာဇိကံ-ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပညပေန္တော- လိုသည်၊ (ဟုတ္ဘာ)၊ ယော ပန၊ ပေ၊မနုဿဝိဂ္ဂဟန္တိအာဒိ- ကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ သေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ အရိယပုဂ္ဂလမိဿကတ္တာ - အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ရောနေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မောဃပုရိသာတိ-ဟူ၍၊ အဝတွာ—မိန့်တော်မမူဘဲ၊ တေဘိက္ခူတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဇဝံ- လျှင်၊ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန - သာသနာတော်ဝယ် အမြစ် အရင်းပြတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ [ဆိဇ္ဇနံ ဆေဇ္ဇံ၊ (ဆိဒ-ဈာပစ္စည်း၊) မူလဿ+ဆေဇ္ဇံ မူလစ္ဆေဇ္ဇံ။] ဒဠှံ-မြဲမြံစွာ၊ ကတွာ, တတိယပါရာဇိကံ-ကို၊ ပညတ္တွာ-ပြီးသော်၊ အပရမ္ပိ-သော၊ အနုပညတ္တတ္ထာယ- နောက်ထပ်ပညတ်ဘို့ အကျိုးငှါ၊ မရဏဝဏ္ဏ သံဝဏ္ဏနဝတ္ထုံ-သည်၊ ဥဒပါဒိ-ပြီ၊ တဿ- ထိုဝတ္ထု၏၊ ဥပ္ပတ္တိဒီပနတ္ထံ-ဖြစ်ပုံကိုပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ တေန္ဒိ ဘဂဝတာတိ အာဒိ- ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို အနုပညတ်၏ဝတ္ထု၌၊ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာတိ-ကား၊ ဆန္ဒရာဂေန-ဖြင့်၊ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ-စပ်ဖွဲ့သောစိတ် ရှိကုန်သည်၊ ဝါ- စွဲငြိသောစိတ်ရှိကုန်သည်၊ သာရတ္တာ- လွန်စွာတပ်မက်ကုန်သည်၊ အပေက္ခဝန္တော-ရှုငဲ့ခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ ဣတ်အတ္ထော။ [ပဋိဗဇ္ဈတီတိ ပဋိဗဒ္ဓံ၊ ပဋိဗဒ္ဓံ+စိတ္တံ ယေသံတိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ၊ မိန်းမ၏အပေါ်၌ ဖွဲ့မိသောစိတ်ဟူသည် ဆန္ဒရာဂဖြင့် တပ်မက်ချစ်ကြိုက်သောစိတ် , ဆန္ဒရာဂဖြင့် ငဲ့ကွက်နေသောစိတ်တည်း။] မရဏဝဏ္ဏံ သံဝဏ္ဏေမာတိ – ကား၊ ဇီဝိတေ - အသက်ရှင်ခြင်း၌၊ အာဒီနဝံ- အပြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ—၍၊ မရဏဿ- ၏၊ ဂုဏံ-ကို၊ ဝဏ္ဏေမ- ချီးမွမ်းကြကုန်စို့၊ အာနိသံသံ-အကျိုးကို၊ ဒဿေမ-ပြကြကုန်စို့၊ ဣတိ (အတ္ထော)။

အရိယပုဂ္ဂလမိဿကတ္တာ။ ။အရိယာဖြစ်ပြီးသူတို့သည် ကိုယ်ကလည်း သူ့ကို မသတ် , မိမိကို သတ်ဘို့ရန်လည်း မခိုင်း, သတ်နေသည်ကိုလည်း သဘောမတူကြပါ၊ သို့သော် ထို ၃ မျိုးကြောင့် သေသူတို့တွင် အရိယာများလည်း ရောနှော ပါဝင်နေသောကြောင့် " အရိယပုဂ္ဂလ မိဿကတ္တာ "ဟု ဆိုသည်၊ တနည်း – ပုထုဇဉ်ဘဝတုန်းက မိမိကို အသတ်ခိုင်းပြီးနောက် မသေမီ အရိယာဖြစ်သူတို့ကို ရည်ရွယ်၍ "အရိယပုဂ္ဂလ မိဿကတ္တာ"ဟု မိန့်သည်။

မရဏ၊ပေ၊သံဝဏ္ဏေမ။ ။ ရှေးဦးစွာ အသက်ရှင်ရခြင်း၏အပြစ်ကို ပြမှ သေရခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူး ထင်ရှားသောကြောင့် "မရဏဝဏ္ဏံ သံဝဏ္ဏေမ" ကို ဖွင့်ရာ၌ "ဇီဝိတေ အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ" ဟု အပိုထည့်၍ဖွင့်သည်၊ " ကိံ တုယှိမိနာ ပါပကေန ဒုဇ္ဇီဝိတေန "သည် အသက်ရှင်ခြင်း၌ အပြစ်ပြတည်း၊ မတံ တေ ဇီဝိတာသေယျော" စသည်ကား သေခြင်း၏ အကျိုးပြတည်း၊ ဝဏ္ဏံကို "ဂုဏံ "ဟု ဖွင့်သည်။

www.dhammaransi.com

ကတကလျာဏောတိ အာဒိသု-ပုဒ်တို့၌၊ အယံ-ကား၊ ပဒတ္ထော-တည်း၊ တယာ-သည်၊ ကလျာဏံ-ကောင်းသော၊ သုစိကမ္မံ-ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်သောအမှုကို၊ ကတံ-ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကောင်းသောကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်သောအမှုကို ပြုခဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (သော) တွံ-သည်၊ ကတကလျာဏော – ကတကလျာဏမည်သည်၊ အသိ- ၏၊ [ကလျာဏံကို "သုစိကမ္မံ"ဟု ဖွင့်၊ " ကတံ+ ကလျာဏံ ယေနတယာတိ ကတကလျာဏော"ဟု ပြုစေလို၏။] တထာ- တူ၊ တယာ, ကုသလံ အနဝဇ္ဇံ-အပြစ်မရှိသော၊ ကမ္မံ-တံကို၊ ကတံ - ပြီ၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အပြစ်မရှိသောကံကို ပြုခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (သောတွံ)၊ ကတကုသလော, အသိ၊ [တထာဖြင့် "တွံခေါ အသိ" ကို ညွှန်းသည်၊ ကုသလံကို အနဝဇ္ဇံဟု ဖွင့်သည်။] မရဏကာလေ- သေခါနီးအခါသည်၊ သမ္ပတ္တေ – သော်၊ သတ္တာနံ – တို့၏၊ ဘယသန်္တာသာ- ကြောက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ယာ ဘီရု- အကြင် ကြောက်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ၏၊ တယာ, တတော-ထို ကြောက်ခြင်းမှ၊ တာယနံ ရက္ခဏံ- စောင့်ရှောက်တတ်သော၊ [တာဓာတ်၏ ရက္ခဏအနက်ကိုဖွင့်။]ကမ္မံ-ကုသိုလ်ကံကို၊ ကတံ, ဣတိ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကြောက်ခြင်းမှ စောင့်ရှောက်တတ်သောကုသိုလ်ကံကို ပြုခဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (သောတွံ)၊ ကတဘီရုတ္တာဏော, အသိ၊ တယာ, ပါပံ လာမကံ-ယုတ်ညံ့သော၊ ကမ္မံ-အကုသိုလ်ကံကို၊ အကတံ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ယုတ်ညံ့သောအကုသိုလ်ကံကို မပြုခဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (သောတွံ)၊ အကတပါပေါ, အသိ၊ တယာ, လုဒ္ဒံ ဒါရုဏံ-ကြမ်းတန်းသော၊ ဒုဿီလျကမ္မံ – သီလမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်ကံကို၊ အကတံ၊ ဣတိ (ထိုသို့ ကြမ်းသောဒုဿီလျအမှုကို မပြုခဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊)(သော တွံ) အကတလုဒ္ဒေါ, အသိ၊ တယာ , လောဘာဒိကိလေသုဿဒံ- လောဘ အစ ရှိသော များသောကိလေသာရှိသော၊ ကိဗ္ဗိသံ သာဟသိကကမ္မံ – အဆော တလျင် ဖြစ်စေအပ်သောအမှုကို၊ ဝါ-အကြမ်းပတမ်း အရမ်းအမှုကို၊ အကတံ၊

ကတဘီရုတ္တာဏော။ ။ဘီဓာတ် ကြုပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ဘီရုသဒ္ဒါသည် အချို့အရာ၌ ကြောက်လေ့ရှိသူကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ ကြောက်ခြင်းကို ဟော၏ ဟု သိစေလို၍ "ဘယသန်္တာသာ"ဟု ထည့်သည်၊ [တာယနံ-တာဏံ၊ (တြာ-ဟု သက္ကတ၌ ရှိသောကြောင့် အနမှ နကို ဏပြု၊) ဘီရုတော+တာဏံ ဘီရုတ္တာဏံ၊ (ရ်ကြေသော ကြောင့် ဒွေဘော်လာ၊) ကတံ+ဘီရုတ္တာဏံ ယေန တယာတိ ကတဘီရုတ္တာဏော။

အကတ ကိဗ္ဗိသော ။ ။ ကိလဟူသော အမျယနောင် ဋီသစ် ပစ္စည်း, ဝုဓ်လာ၍ သက္ကတ၌"ကိဗ္ဗိသ"ဟု ရှိ၏၊ ပါပ၏ပရိယာယ်တည်း၊ ဤ၌ကား သာမန်မကောင်းသော အမှုကိုမဟော၊ လောဘဒေါသအားကြီး၍ အဆောတလျင်(မုဒိမ်းမှုလုသတ်မှုစသော)

www.dhammaransi.com

ဣတိ-ကြောင့်၊(အဆောတလျှင်ဖြစ်သော အကြမ်းပတမ်းအရမ်းအမှုကိုမပြုခဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (သောတွံ) အကတကိဗ္ဗိသော,အသိ၊ ကသ္မာ, ဣဒံ-၌ ကတကလျာဏော အစရှိသောစကားကို၊ ဝုစ္စတိ - ငါတို့ဆိုအပ်သနည်း၊ [ဤစကားသည် ဆဗ္ဗဂ္ဂီတို့၏စကားတည်း၊ "ဘာ့ကြောင့် ဤသို့ဆိုနိုင်သလဲ" ဟု သင်ကမေးလျှင်-ဟူလို။] ယသ္မာ, တယာ, သမ္ဗုပ္ပကာရမ္ပိ - အလုံးစုံသော အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ကလျာဏံ-ကောင်းမှုကို၊ ကတံ- ပြီ၊ တယာ, ပါပံ- ကို၊ အကတံ- အပ်၊ တေန- ကြောင့်၊ တံ-ထို ကတကလျာဏော အစရှိသောစကားကို၊ ဝဒါမ-ငါတို့ဆိုကုန်၏။

တုယှံ – အား၊ ရောဂါဘိဘူတဿ – ရောဂါနှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊လာမကေန-ယုတ်ညံ့သော၊ ဒုက္ခဗဟုလတ္တာ-များသောဒုက္ခရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခေန-ဆင်းရဲသော၊ ဣမိနာဇီဝိတေန-ဤ အသက်ရှင်နေရခြင်းဖြင့်၊ ကိံ-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ [တချို့စာ၌ "ဒုဇ္ဇီဝိတေန"ဟုရှိ၏။] မတံတေ၊ပေ၊သေယျောတိ-ကား၊ တဝ-၏၊မရဏံ-သည်၊ [မတံ၌ တပစ္စည်းကို ဘောဟောဟု သိစေလို၍"မရဏံ"ဟု ဖွင့်သည်။]ဇီဝိတာ-ထက်၊သုန္ဒရတရံ-သာ၍ကောင်းပါသေး၏၊ ကသ္မာ၊ ယသ္မာ, တွံ - သည်၊ ဣတော- ဤဘဝမှ၊ ကာလင်္ကတော ကတကာလော-ပြုအပ်ပြီးသော သေရာကာလရှိသည်၊ ဝါ- ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိသည်၊ ဟုတွာ,ကာလံ-သေချိန်ကို၊ဝါ-သေခြင်းကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ မရိတွာ-သေပြီး၍၊ ဣတိအတ္ထော-၌ကား ဥဇုကတ္တတည်း၊ ကာယဿ – ဥပါဒိန္နကခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒါ – ပျက်ခြင်းဟူသော ၊ပေ၊ ဥပပဇ္ဇိဿသိ-လတ္တံ့၊ ဇဝံ-သို့၊ ဥပပန္နော-ဖြစ်ပြီးသည်၊(ဟုတွာ)စ-လည်း၊ တတ္ထ-ထို နတ်ပြည်၌၊ ဒိဗ္ဗေဟိ -- နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ [ဒိဝေ+ဘဝါ ဒိဗ္ဗာ။]

မကောင်းမှုကိုဟော၏၊ သဟာသာ– အဆောတလျှင်+နိဗ္ဗတ္တံ (ဖြစ်စေအပ်သော အမှုတည်း၊) သာဟသိကံ၊ [လောဘာဒီနံ အတိဝိယ ဥဿန္နတ္တာ အနုပပရိက္ခိတွာ (မစူးစမ်းဘဲ) ကတံ သာဟသိကကမ္မံ ကိဗ္ဗိသန္တိ ဝုစ္စတိ။]

ကာလံကတော။ ။"ကတကာလော"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့်"ကတဟူသော ဝိသေသနပုဒ် နေခဲ့ကျသည်–ဟု ပြ၏၊ ကတကာလော၌ ကာလသဒ္ဒါသည်"ကာလော သမယမစ္စုသု"ဟူသော အဘိဓာန်တွင် သမယအနက်ကိုယူ၍"ကတမရဏကာလော" ဟုငင်း , မစ္စုအနက်ကိုယူ၍ " ကတမရဏော " ဟု ငင်း ဋီကာ၌ ၂ နည်း ဖွင့်သည်၊ ကတော+ ကာလော ယေနတယာတိ " ကာလကတော " ဟု ဖြစ်သင့်လျက် နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ "ကာလံကတော"ဟု ပြီးသည်၊ ဟုတွာ–ဟု ပါဌသေသလည်း ထည့်ပါ၊ ထိုသို့ ထည့်၍ "ကာလံကတွာ"ဟု ကြိယာ ဝိသေသနအနက်နှင့် ညီမျှပါစေ၊ ကာလံကတွာ၌လည်း "မရိတွာ"ဟု ဥဇုကတ္တမှတ်ပါ–ဟု သိစေလို၍ အဆင့်ဆင့်ဖွင့်ပြသည်။

www.dhammaransi.com

ဒေဝလောကေ - ၌၊ ဥပ္ပန္နေဟိ - နှ်သော၊ ပဉ္စဟိ - နှ်သော၊ ကာမဂုဏေဟိ- ကာမအစုတို့နှင့်၊ ဝါ-တို့သည်၊ မနာပိယ ရူပါဒိကေဟိ-စိတ်၏မြတ်နိုးဘွယ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စဟိ - နှ်သော၊ ဝတ္ထုကာမ ကောဋ္ဌာသေဟိ-ဝတ္ထုကာမ အစုတို့နှင့်၊ ဝါ-တို့သည်၊[ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ ကို "မနာပိယရူပါဒိကေဟိ ပဉ္စဟိ ဝတ္ထုကာမကောဋ္ဌာသေဟိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ကာမဂုဏေဟိ၌ "ဂုဏ" သဒ္ဒါသည် "ကောဋ္ဌာသ" အနက်ဟော-ဟူလို။] သမပ္ပိတော (သံ+အပ္ပိတော)-ကောင်းစွာ ရောက်အပ်သည်၊ သမင်္ဂီဘူတော (သံ + အင်္ဂီဘူတော)- ကောင်းစွာ ကိုယ်အင်္ဂါကဲ့သို့ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ ဝါ- ပြည့်စုံသည်၊(ဟုတွာ)[ဋီကာ၌"သမ္မဒေဝ ဧကီဘာဝံဂတော=ကာမဂုဏ်တွေ နှင့် ခန္ဓာကိုယ်သည် တခုထည်း တပေါင်းတည်း အဖြစ်သို့ ရောက်သည် " ဟု ဖွင့်၏။] ပရိစရိဿသိ - ထိုထို၌၌ လှည့်လည်ရလတံ့၊ ဝါ - မွေ့လျော်ရ လတံ့၊ သမ္ဗယုတ္တော - ယှဉ်သည်၊ သမောဓာနဂတော - ပေါင်းဆုံခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ ဟုတွာ,ဣတော စ-ဤအာရုံသို့ဝင်း၊ ဣတောစ-ဝင်း၊ စရိဿသိ ဝိစရိဿသိ-လတံ့၊ ဝါ-နည်း၊ အဘိရမိဿသိ-လတံ့၊ ဣတိအတ္ထော၊(တသ္မာ, သုန္ဒရတရံ-၏-ဟု ပြန်လှည့်စပ်။)[ပါဠိတော်စာအုပ်များ၌"ပရိစာရေဿသိ" ဟု ကာရိတ်ပါနေသည်မှာ ဤအဖွင့်နှင့် မညီ။]

အသပ္ပါယာနီတိ - ကား၊ ယာနိ - အကြင်ဘောဇဉ် အစရှိသည်တို့သည်၊ နိပ္ပမေဝ - လျင်စွာသာလျှင်၊ ဇီဝိတက္ခယံ - အသက်ကုန်ခြင်းသို့၊ ပါပေန္တိ- ရောက်စေနိုင်ကုန်၏၊ အဟိတာနိ - စီးပွားမဟုတ်ကုန်သော၊ အဝုဒ္ဓိကရာနိ- ကြီးပွားခြင်းကို မပြုတတ်သော၊(တာနိ-ထို ဘောဇဉ်အစရှိသည်တို့ကို၊"ဘုဉ္ဇိ- စားပြီ"ဟုပါဠိတော်၌ထည့်၍စပ်။)သဥ္ဇိစ္စာတိ-သဥ္စိစ္စဟူသော၊အယံ-ဤသဒ္ဒါ

ပရိစရိဿသိ၊ ပေ၊ အဘိရမိဿသိ။ ။သမ္ဗယုတ္တော သမောဓာနဂတောတို့သည် သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူတောတို့၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်၊ " ဟုတွာ " ကား ပရိစရိဿသိပုဒ်၏ ကြိယာဝိသေသနထည့်ပါ၌တည်း၊ဣတောစိတောစကား ပရိ၏အဖွင့်၊ဝိစရိဿသိကား စရိဿသိ၏ အနက်ဖွင့်၊"ကျင့်ရလတံ့" ဟု ပေးမည်စိုး၍ "ဝိစရိဿသိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "လှည့်လည်ရလတံ့"ဟု အနက်ပေးပါ"ဟူလို၊တနည်း-ပရိစရိဿသိကို"အဘိရမိဿ သိ-မွေ့လျော်ရလတံ့ "ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။

အဟိတာနိ ။ ။ "ဟိတ - စီးပွား " ဟူသည် အကျိုးမဟုတ်, ကြီးပွားခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ "ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧတေနာတိ ဟိတံ"ဟု ပြု၊ ထို့ကြောင့် ဟိတနှင့် ဝုဒ္ဓိကရသည် ပရိယာယ်တည်း၊ [ဟိတ-အကျိုးတရား၏ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဝုဒ္ဓိ ကရ - ကြီးပွားမှုကိုပြုတတ်သော အကြောင်း၊] ထို့ကြောင့် အဟိတာနိကို "အဝုဒ္ဓိ ကရာနိ"ဟု ပရိယာယ်ပြုသည်။

www.dhammaransi.com

သည်၊ သဉ္စိစ္စမနုဿဝိဂ္ဂဟန္တိ - ဟူ၍၊ မာတိကာယ - မာတိကာ ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တဿ - ဟောတော်မူအပ်သော၊ သဉ္စိစ္စပဒဿ - သဉ္စိစ္စပုဒ်၏၊ ဥဒ္ဓါရော- အတ္ထုဒ္ဓါရတည်း၊ ဝါ- အနက်ကို ထုတ်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ တတ္ထ – ထို သဉ္စိစ္စဟူသော ပုဒ်၌၊ သန္တိ– သံဟူသောပုဒ်သည်၊ ဥပသဂ္ဂေါ - ဥပသာရပုဒ် တည်း၊ တေန-ထို သံဥပသာရနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ စိစ္စာတိ- စိစ္စဟူသော၊ ဧတံ- ဤသဒ္ဒါသည်၊ ဥဿုက္ကာဝစနံ –ဥဿုက္ကအနက်ကို ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ တဿ-ထို သံဥပသာရနှင့် တကွဖြစ်သောစိစ္စသဒ္ဒါ၏၊ ဝါ-ထို သဉ္စိစ္စသဒ္ဒါ၏၊ သဉ္စေတေတွာ,သုဋ္ဌုစေတေတွာ-ကောင်းစွာစေ့ဆော်၍၊ ဇာတိအတ္ထော၊ ပန- ဆက်၊ ယသ္မာ,ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ သဉ္စိစ္စ–သတွာဟု သိသော သညာ နှင့်တကွစေ့ဆော်၍၊ ဝေါရောပေတိ–၏၊ သော–ထိုရဟန်းသည်၊ ဇာနန္တော- သတွာဟု သိသည်၊ သဉ္ဇာနန္တော – ဇီဝိတိန္ဒြေမှ ခွင်းနေ၏ ဟု ကောင်းစွာ သိသည်၊ ဟောတိ၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ တဉ္စ ဝေါရောပနံ-သည်လည်း၊ စေစ္စ- စေ့ဆော်၍၊ အဘိဝိတရိတွာ-ဆုံးဖြတ်သောအားဖြင့်လွှမ်းမိုး၍၊ ဝိတိက္ကမော- လွန်ကျူးခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ, ဗျဉ္ဇနေ-သဒ္ဒါ၌၊ အာဒရံ-အလေး ဂရုကို၊ အကတွာ – ပြုတော်မမူဘဲ၊ အတ္ထမေဝ - အနက်အဓိပ္ပါယ် ကိုသာ၊ ဒဿေတုံ - ငှါ၊ ဇာနန္တော ၊ပေ၊ ဝိတိက္ကမောတိ - ဟူ၍၊ အဿ - ထို သဉ္စိစ္စ ဟူသောပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနံ–ပဒဘာဇနီကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ။

တေန၊ပေ၊စိစ္စာတိ ။ ။ စိစ္စ၌ စိတ်ခတ်, တွာ ပစ္စည်းတည်း၊ " တေန သဒ္ဓိံ–ထို သံဥပသာရနှင့်အတူ"ဟု ဆိုသောကြောင့် " စိစ္စာတိ " ဟုသာ ရှိသင့်သည်၊ ယခု စာအုပ်များ၌ " သဉ္စိစ္စာတိ "ဟု ရှိသည်၊ " ဥဿုက္ကာဝစနံ "ဟူသည် ဝေါရောပေယျ ဟူသော နောင်ကြိယာ၌စပ်ဘို့ရန် မျှော်ပါရှိနေသောပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသနတည်း၊ မှန်၏–ရှေ့နောင် ကြိယာ ၂ ပါးရှိရာတွင် နောက်ကြိယာ၌စပ်ဘို့ရန် မျှော်ပါရှိနေသော ရှေ့ကြိယာကို " ဥဿုက္ကဝစန "ဟု အခေါ်အဝေါ် ပြုကြသည်၊ ထို့ကြောင့် "သဉ္စေတေတွာ"ဟု ပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသန ဖွင့်သည်၊ သုဋ္ဌုကား သံ၏အနက်ဖွင့်တည်း၊ ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ၌ကား "သဉ္စိစ္စာတိ သံစေတေတွာ, သဒ္ဓိံ စေတေတွာ၊ ပါဏောတိ သညာယ သဒ္ဓိံယေဝ ဝဓာမိ နံတိ ဝဓကစေတနာယ စေတေတွာ "ဟု သံအတွက် သဟအနက်ကို ဖွင့်သည်။

ယသ္မာပန၊ပေ၊ဝုတ္တံ။ ။"သဉ္စေတေတွာ"ဟု ပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသနအနက် ဖြစ်သင့်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ပဒဘာဇနီ ပါဠိတော်၌ ဇာနိတွာစသည် မဖွင့်ဘဲ " ဇာနန္တော " စသည်ဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ရသော နာမဝါစကပုဒ်ဖြင့် ဖွင့်ပါသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍"ယသ္မာ ပန"စသည်မိန့်၊ ပါဠိတော်၌ သဒ္ဒါနည်းကို အလေး ဂရု မပြုဘဲ အနက်အဓိပ္ပါယ်ပေါ်အောင်သာ ဟောတော်မူသည်–ဟူလို။

www.dhammaransi.com

တတ္ထ – ထိုပဒဘာဇနီ၌၊ ဇာနန္တောတိ–ကား၊ ပါဏောတိ– သတ္တာဟူ၍၊ ဇာနန္တော - လျက်၊ သဥ္ဇာနန္တောတိ – ကား၊ ဇီဝိတာ–မှ၊ ဝေါရောပေမိ–ခွင်းနေ၏၊ ဣတိ - သို့၊ သဥ္ဇာနန္တော - လျက်၊ တေနေဝ ပါဏဇာနနာကာရေန-ထို သတ္တာ ဟုသိပုံအခြင်းအရာနှင့်ပင်၊ သဒ္ဓိံ, ဇာနန္တော – လျက်၊ ဣတိအတ္ထော၊ [ဤ "တေနေဝ ၊ပေ၊ ဇာနန္တော" ကိုကြည့်၍ သဥ္စိစ္စ၌ သံ ဥပသရကို "သတ္တာဟု သိသော သညာနှင့်တကွ" ဟု ပေးရသည်။] စေတ္တာတိ–ကား၊ ဝဓကစေတနာဝသေန-သတ်ကြောင်း စေတနာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ စေတေတ္တာ-စေ့ဆော်၍၊ ပကပ္ပေတွာ-သတ်အံ့ ဟု စိတ်ဖြင့် ပိုင်းဖြတ်၍၊[ဝဓာမိနံတိ-ဒိအကောင်ကိုသတ်အံ့ဟု၊ ဧဝံ စိတ္တေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ၊ ကပ္ပဓာတ်၏ ဆေဒနအနက်ကို ဖွင့်သောဋီကာ။] အဘိဝိတရိတွာတိ – ကား၊ ဥပက္ကမဝသေန –အားထုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [သာဟတ္ထိကာဒိဥပက္ကမဝသေန။] မဒ္ဒန္တော–နှိမ်နင်းလျက်၊ နိရာသင်္ကစိတ္တံ-ရွံ့ရှားခြင်းကင်း, ရဲတင်းသောစိတ်ကို၊ ပေသေတွာ- စေလွှတ်၍၊ [အဘိဝိတရိတွာတိ သန္နိဋ္ဌာနံကတွာ၊ တေနေဝါဟ - နိရာသင်္ကစိတ္တံပေသေတွာတိ။]ဝီတိက္ကမောတိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ပဝတ္တဿ-ဖြစ်သောရဟန်း၏၊ ယော ဝီတိက္ကမော–သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ–ဤလွန်ကျူးခြင်းသည်၊ သဉ္စိစ္စသဒ္ဒဿ–သဉ္စိစ္စသဒ္ဒါ၏၊ သိခါပတ္တော–အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်သော၊ အတ္ထော - တည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣဒါနိ–(သဉ္စိစ္စပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီကို ပြတော်မူပြီးရာ) ယခုအခါ၌၊ မနုဿဝိဂ္ဂဟံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျာတိ ဧတ္ထ–ဤပါဌ်၌၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ မနုဿတ္တဘာဝံ–လူ၏ အတ္တဘောကို၊ အာဒိတော- မှ၊ ပဋ္ဌာယ, ဒဿေတုံ–ငှါ၊ မနုဿဝိဂ္ဂဟောနာမာတိအာဒိံ–မနုဿဝိဂ္ဂဟောနာမ အစရှိသော ပဒဘာဇနီကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ တတ္ထ - ထို ပဒဘာဇနီ၌၊ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ– ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တာတို့၏၊ ဝါ – အမိဝမ်းဟူသော ကိန်းရာရှိကုန်သော သတ္တာတို့၏၊ ဝသေန၊ [သယန္တိ ဧတ္ထာတိ သေယျာ၊ ဂဗ္ဘော + သေယျာ ဧတေသန္တိ ဂဗ္ဘသေယျကာ၊ အဥ္ဍဇဇင်း, သားအိမ်၌ဇင်းဖြစ်သော သတ္တာများ။]သဗ္ဗသုခုမအတ္တဘာဝဒဿနတ္ထံ–အလုံးစုံအတ္တဘောတို့အောက် သိမ်မွေ့ သေးငယ်သော အတ္တဘောကို ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ ယံ မာတုကုစ္ဆိ

သိခါပတ္တော အတ္ထော။ ။"သဉ္စိစ္စ" ကို ဝေါရောပေယျနှင့်စပ်၍ "သတ်လိုသော ဝဓကဖြင့် စိတ်ထည်း၌လုံ့ဆော်နေမှုသာ မက, ထိုစေတနာဖြင့် ကိုယ်မှုနှုတ်မှုဖြစ်သော လွန်ကျူးမှုတိုင်အောင် ယူပါ" ဟု ပြလိုသောကြောင့် " ဝီတိက္ကမော " ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဝီတိက္ကမောကို သဉ္စိစ္စ၏အဆုံးရောက်အနက် ဟု မှတ်ပါ–ဟူလို။

www.dhammaransi.com

သမ္ဗိ ံတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ပဌမံစိတ္တန္တိ - ကား၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာသော၊ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ-ပဋိသန္ဓေစိတ်သည်၊ ဥပ္ပန္နန္တိ-ကား၊ ဇာတံ-ဖြစ်ပြီ၊ ပဌမံဝိညာဏံ ပါတုဘူတံတိ ဣဒံ-ပဌမံဝိညာဏံပါတုဘူတံဟူသော ဤစကားသည်၊ တဿေဝ-ထိုပဌမံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံဟူသော စကား၏ပင်၊ ဝေဝစနံ-ဝေဝုစ်ပရိယာယ်စကားလှယ်တည်း၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္တ-ဤ ယံ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဌမံစိတ္တန္တိဝစနေန – စကားဖြင့်၊ သကလာပိ - သော၊ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓိ-ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေသည်၊ဝါ-ကို၊ ဒဿိတာ ဟောတိ၊ တဿာ,တဇ္ဇ ပဌမစိတ္တံ–ထို ရှေးဦးစွာဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြင်း၊ တံ သမ္ပယုတ္တာ–ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ တယော-န်သော၊ အရူပက္ခန္ဓာ စ- နာမ်ခန္ဓာတို့ဖြင်း၊ တေန – ထိုပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့်၊ သဟ, နိဗ္ဗတ္တံ- ဖြစ်သော၊ ကလလရူပံ စ – ကလလရုပ်ဖြင်း၊ ဣတိ အယံ – ဤသည်ကား၊ သဗ္ဗပဌမော-အလုံးစုံသော လူ့ကိုယ်၏ ရှေးဦးစွာဖြစ်သော၊ မနုဿဝိဂ္ဂဟော-တည်း။

တတ္ထ– ထိုလူ့ကိုယ်၌၊ ကလလရူပန္တိ-ကား၊ ဣတ္ထိပုရိသာနံ-တို့၏၊ ကာယဝတ္ထုဘာဝဒသကဝသေန- ကာယဒသက, ဝတ္ထုဒသက, ဘာဝဒသကတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သမတိ ံသ – အတိအကျ ၃၀ သော၊ ရူပါနိ – ရုပ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ နပုံသကာနံ-နပုံးပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ကာယဝတ္ထုဒသကဝသေန–ဖြင့်၊ ဝီသတိ (ရူပါနိ) (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ - ထို လူ့ကိုယ်၌၊ ဣတ္ထိပုရိသာနံ- တို့၏၊ ကလလရူပံ-သည်၊ ဇာတိဥဏ္ဏာယ-မွေးခါစသိုးကလေး အမွေး၏၊ ကေန-

သကလာပိ ။ ။ ပဌမံ စိတ္တံ ဟု စိတ်ကိုသာပြသော်လည်း ထိုစိတ်နှင့် မကင်းကောင်းသော စေတသိက်တို့ကိုဖြင်း,စိတ်ကိုထောက်ပံ့တတ်သော ရုပ်တို့ကိုဖြင်း အဝိနာဘာဝနည်းဖြင့် ယူရ၏၊ (စေတသိက်ကိုယူရာ၌ ပဓာနနည်းလည်း ရ၏၊) ဤသို့ယူ၍ ခန္ဓာ ၅ ပါးစုံသောကြောင့်“သကလာပိ”ဟု မိန့်သည်။

ဇာတိ ဥဏ္ဏာယ။ ။တဒဟုဇာတဿ ဧဠကဿ လောမံ ဇာတိဥဏ္ဏာတိကေစိ–ထိုနေ့၌မွေးသောသိုးကလေး၏ အမွေးကို ဇာတိဥဏ္ဏာခေါ်သည်ဟု ကေစိတို့ ဆိုကြ၏၊ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ဇာတိမန္တဧဠကလောမံ ဇာတိဥဏ္ဏာတိ အပရေ – ဟိမဝန္တာ၌ ဇာတ်နှင့်ပြည့်စုံသော သိုး၏အမွေးကို ဇာတိဥဏ္ဏာ ခေါ်သည် ဟု အပရေဆရာတို့ ဆိုကြ၏၊ ဂဗ္ဘံ ဖါလေတွာ ဂဟိတဧဠကလောမံ ဇာတိဥဏ္ဏာတိ အညေ– ကိုယ်ဝန်ကို ခွဲထုတ်၍ယူအပ်သော သိုးကလေး၏အမွေးကို ဇာတိဥဏ္ဏာ ခေါ်သည်ဟု အညေဆရာတို့ ဆိုကြ၏၊ ထိုဆရာ အားလုံးပင် ဥဏ္ဏာသဒ္ဒါ၏ " သိုးမွေး " ဟူသော အနက်ကို ဟောကြောင်းကား သဘောတူလျက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့်“ကေန အံသုနာ”နှင့် သမ္ဗန်+ သမ္ဗန္ဓီကွဲအောင် “ဇာတိဥဏ္ဏာယ”၌ သိုးမွေးအပေါင်းကိုယူ၍ “ကေန အံသုနာ”၌ ထိုအပေါင်းမှ တချောင်းကိုယူပါ၊ တနည်း–အဘေဒဘေဒူပစာကြံပါ။

www.dhammaransi.com

တချောင်းသော၊ အံသုနာ- အမွေးဖြင့်၊ ဥဒ္ဓဂ္ဂတေလဗိန္ဒုမတ္တံ- ထုတ်ဆောင် အပ်သောဆီပေါက်မျှရှိသည်၊ အစ္ဆံ - ကြည်လင်သည်၊ ဝိပ္ပသန္နံ- အထူးသဖြင့် ကြည်လင်သည်၊ဟောတိ၊ ဟိ-သာမကကား၊ အဋ္ဌကထာယံ-၌၊(သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ ခန္ဓဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ၌၊) တိလတေလဿ ၊ ပေ ၊ ပဝုစ္စတီတိ - ဟူသော၊ ဧတံ -- ၌ ဂါထာစကားကို၊ ဝုတ္တံ၊ [တိလတေလဿ - နှမ်းဆီ၏၊ ဗိန္ဒု - အပေါက်သည်၊ (ဟောတိ) ယထာ - ရှိသကဲ့သို့ရင်း၊ အနာဝိလေ- မနောက်ကျုသော၊ သပ္ပိမဏ္ဍော-ထောပတ်ကြည်သည်၊ (ဟောတိ)ယထာ- ၎င်း၊ ဧဝံဝဏ္ဏပ္ပဋိဘာဂံ - ဤသို့သောအဆင်း, ဤသို့သော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော ရုပ်အပေါင်းကို၊ ကလလန္တိ - ကလလရုပ်ဟူ၍၊ ပဝုစ္စတိ-၏။] ဧဝံ-သို့၊ ပရိတ္တ ကံ - သေးငယ်သော၊ ဝတ္ထုံ - ကလလရုပ်ဟူသော ဝတ္ထုကို၊ အာဒိံကတွာ, ပကတိယာ - ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ ဝီသဝဿသတာယုကဿ - အသက် ၁၂၀ ရှည်သော၊ သတ္တဿ-၏၊ ယာဝ-လောံ၊ မရဏကာလော-သေရာအခါသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧတ္ထန္တရေ-၌ကလလရုပ်မှစ၍ သေရာကာလအတွင်း၌၊ အနုပုဗ္ဗေ န-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဝုဍ္ဍိပ္ပတ္တော-ကြီးပွားခြင်းသို့ ရောက်သော၊ အတ္တဘာဝေါ- အတ္တဘောသည်၊ (အတ္ထိ-၏၊) သော-ဤအတ္တဘောသည်၊ မနုဿဝိဂ္ဂဟော နာမ - မနုဿဝိဂ္ဂဟမည်၏၊ [ဝီသဝဿသတာယုကဿာတိ- နိဒဿနမတ္တံ၊ (" အသက် ၁၂၀ ရှိသူ " ဟူသောစ ကားသည် နိဒဿနနည်းမျှသာ ဖြစ်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း) တဒေတာ ဥ၊နာဓိကမနဿာနမ္ပိ သတ္တာဝတော။]

သပ္ပိမဏ္ဍော ။ ။ ပသန္နသပ္ပိ၊ ရှေ့ပုဒ်မှ ယထာကိုလည်း ဤ ပုဒ်၌လိုက်စေ၊ ထို သပ္ပိမဏ္ဍကိုလည်း ပမာဏအားဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော တေလဗိန္ဒု ပမာဏရှိသော သပ္ပိ မဏ္ဍကိုပင် ယူရသည်။

ဧဝံဝဏ္ဏ ပတိဘာဂံ ။ ။ ဧဝံဝဏ္ဏံ ဧဝံသဏ္ဌာနဥ္စ၊ ဤအလို ပဋိဘာဂသဒ္ဒါသည် တူသော ပုံသဏ္ဌာန်အနက်ကို ဟော၏ဟု ယူ၊ " ဤသို့သော အဆင်း , ဤသို့သော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော ရုပ်အပေါင်း"ဟု ပေး၊ ကလလရေကြည်သည် အဆင်းအားဖြင့် ဆီ- ထောပတ်အဆင်းရှိ၍ ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်း ဆီပေါက် ထောပတ်ပေါက် ပုံသဏ္ဌာန် ရှိသည်-ဟူလို၊ ပဋိဘဇနံဝါ ပဋိဘာဂေါ၊ သဒိသတာဘဇနံ သဒိသတာပတ္တိ၊ ["ပတိ- တူသည်၏အဖြစ်သို့+ဘာဂေါ-ကပ်ရောက်ခြင်း၊ ပတိဘာဂေါ-ခြင်း"ဟု ရှေးဦးစွာ ပြု၍, ထိုနောင်မှ"ဧဝံဝိဓော+ဝဏ္ဏပတိဘာဂေါ တေဿာတိ ဧဝံဝဏ္ဏပတိဘာဂံ"ဟု ပြု၊ ဝဏ္ဏသဒ္ဒါလည်း အဆင်းကိုရင်း,ပုံသဏ္ဌာန်ကိုရင်း ၂ နက်ဟော၊"ဝဏ္ဏောစ ဝဏ္ဏောစ ဝဏ္ဏာ"ဟု ကေသေသ်ပြု၊"ဤသို့သော အဆင်းပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းရှိသော"ဟု ပေး၊ နိဿယ၌ ပဌမနည်းကိုသာ ပေးထားသည်။]

www.dhammaransi.com

ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျာတိ-ကား၊ ကလလကာလေပိ-ကလလရေကြည်အခါ၌လည်း၊ တာပန မဒ္ဒနေဟိ ဝါ – ပူစေခြင်း , နှိပ်ခြင်းတို့ဖြင့် သော်၎င်း၊ [သန္ဓေပျက်အောင် ဗိုက်ကို ကျက်ထုပ်ထိုးခြင်း, လက်ဖြင့်နှိပ်ခြင်း – ဟူလို။] ဘေသဇ္ဇသမ္ပဒါနေန ဝါ–ကိုယ်ဝန်ကျဆေး ပေးခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ တတော– ထို ကလလရေကြည်အခါမှ၊ ဥဒ္ဓမ္ပိ – အထက်ဖြစ်သော အဗ္ဗုဒစသည်ဖြစ်ရာအခါ၌လည်း၊ တဒနုရူပေန-ထိုအဗ္ဗုဒစသောရုပ်အားလျော်သော၊ ဥပက္ကမေန ဝါ - လုလ္လဖြင့်သော်၎င်း၊ ဇီဝိတာ – ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝိယောဇေယျ – ခွင်းအံ့၊ ဧတိအတ္ထော၊ ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ ဇီဝိတာ- မှ၊ ဝေါရောပနံနာမ- ခွင်းခြင်းမည်သည်၊ အတ္ထတော – သဘာဝတ္ထအားဖြင့်၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒန မေဝ–ဇီဝိန္ဒြေကိုဖြတ်ခြင်းသည်သာ၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ, တေသ–ဤ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ ပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ - ၌၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ ပေ၊ ဝိကောပေတီတိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ - ထို ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ–၏၊ ပဝေဏိဃဋနံ - အစဉ်အဆက်အားဖြင့် ဆက်စပ်ခြင်းကို၊ ဥပစ္ဆိန္ဒန္တော၁စ-ချက်ခြင်းဖြတ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဥပရောဓေန္တော၁ စ – တဖြေးဖြေး ချုပ်စေသည်လည်းဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခု – ကို၊) ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ ဥပရောဓေတိ– ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ သွာယမတ္ထော- ထို ဆိုအပ်ပြီးသော ဤအနက်ကို၊ (ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ အစဉ်အဆက်ဖြတ်သူ ချုပ်စေသူကို ဇီဝိတိန္ဒြေ ဖြတ်သူဟု ဆိုအပ်၏ ” ဟူသော ထိုအနက်ကို။) သန္တတိံ ဝိကောပေတီတိ ပဒေန- ဖြင့်၊ ဒဿိတော - ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ဝိကောပေတီတိ- ကား၊ ဝိယော ဇေတိ–ခွင်း၏။

ကလလ၊ပေ၊ ဥဒ္ဓံ။ ။“ ပဌမံ ကလလံ ဟောတိ၊ ကလလာ ဟောတိ အဗ္ဗုဒံ ” ဟု၎င်း,“သတ္တာဟံ ကလလံ ဟောတိ”ဟု၎င်း, ဇာန္တကသံယုတ်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသောကြောင့် ပဌမ ၇ ရက်ကို “ကလလကာလ”ဟု ၎င်း, ထိုနောက် အဗ္ဗုဒ စသည်ဖြစ်ရာ ဒုတိယ ၇ ရက်စသည်ကို “တတော ဝါဥဒ္ဓံ”ဟု၎င်း ဆိုသည်။

ပဝေဏိ၊ပေ၊ဝုစ္စတိ။ ။အစဉ်အဆက်ဖြစ်ပျက်နေသော ရုပ်ကလာပ်တို့တွင် ပါဝင်သော ဖြစ်တည်ဆဲ ဇီဝိတိန္ဒြေသည် မိမိချုပ်သွားသောအခါ နောံနောက်၌ အလားတူကမ္မဇရုပ်ကလာပ်ဖြစ်အောင် ကျေးဇူးပြု၏၊ [ဇီဝိတိန္ဒြေအဖွင့်ကို ကြည့်ပါ။] ထိုသို့ ကျေးဇူးပြုလျက် ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်နေရာဝယ် တည်ဆဲ မဟာဘုတ်တို့ကို ဒါးဖြင့် ခုတ်လိုက်သောအခါ ထိုမဟာဘုတ်တို့နှင့်တကွ မဟာဘုတ်ကိုမှီသော ဇီဝိတရုပ်လည်း ၁၇ ချက် ရုပ်သက်စေ့၍ ထုံးစံအတိုင်း ချုပ်ရိုးချုပ်၏၊ သို့သော် နောက်နောက် မဟာဘုတ်နှင့် ဇီဝိတရုပ်များ အလားတူ အကြာကြီးဖြစ်အောင်ကား ကျေးဇူးမပြုနိုင်တော့၊ ထို့ကြောင့် ထုံးစံအတိုင်း ကြာအောင် မဖြစ်တော့ဘဲ ဒဏ်ရာလိုက်၍ အနေးနှင့်အမြန် အဆက်ပြတ်ရတော့သည်။

www.dhammaransi.com

တတ္တ - ထို ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (လဗ္ဘမာနံ-သော၊) ဇီဝိတိန္ဒြိယံ-သည်၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ-ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေဟုဝင်း၊ အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဥ္စ-နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေဟုဝင်း၊ (ဣတိ) ဒုဝိဓံ-၏၊ တေသု-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယေ-၌၊ ဥပက္ကမော-ဖြတ်ဘို့ရန် လုံ့လပြုနိုင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ တံ-ထို နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို၊ ဝေါရောပေတုံ-ခွင်းခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ၊ ပန-ကား၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယေ - ၌၊ (ဥပက္ကမော)အတ္ထိ၊ တံ - ထို ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို၊ ဝေါရောပေတုံ-ငှါ၊သက္ကာ၊ ပန-ဆက်၊တံ-ထို ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို၊ ဝေါရောပေန္တော-လသော်၊ အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမ္ပိ – နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေကိုလည်း၊ ဝေါရောပေတိ – ခွင်းသည်မည်၏၊ ဝါ–ခွင်းရာရောက်၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ တေနေဝ–ထို ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့်ပင်၊ သဒ္ဓိံ, တံ-ထိုနာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည်၊ နိရုဇ္ဈတိ-ချုပ်ရ၏၊ (ကသ္မာ)၊ တဒါယတ္တဝုတ္တိတော – ထို ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် စပ်သောဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေအစဉ်ကို ဖြတ်လိုက်လျှင် ထို ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် တကွ ဟဒယဝတ္ထုပါပြတ်သဖြင့် ထိုဟဒယဝတ္ထုကိုမှီသော နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေလည်း ပြတ်ရတော့သည်–ဟူလို။]

ပန-ဆက်၊ တံ-ထိုရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို၊ ဝေါရောပေန္တော–ခွင်းသောရဟန်းသည်၊ အတီတံ–အတိတ်ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို၊ ဝေါရောပေတိ ကိံ –ခွင်းသလော၊ အနာဂတံ - အနာဂတ်ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို၊ (ဝေါရောပေတိ ကိံ)၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ–ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို၊(ဝေါရောပေတိ ကိံ)၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ အတီတံ– ကို၊ နေဝ (ဝေါရောပေတိ) - မခွင်းနိုင်၊ အနာဂတံ – ကိုလည်း၊ န (ဝေါရောပေတိ)–နိုင်၊ ဟိ–ချဲ့၊ တေသု-ထို ၂ မျိုးတို့တွင်၊ ဧကံ-တမျိုးသော အတိတ်ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည်၊ နိရုဒ္ဓံ–ချုပ်ပြီ၊ ဧကံ– တမျိုးသော အနာဂတ်ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည်၊ အနုပ္ပန္နံ–မဖြစ်သေး၊ ဣတိ– ထို့ကြောင့်၊ ဥဘယမ္ပိ– ၂ ပါးစုံသော အတိတ်အနာဂတ်ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည်လည်း၊ အသန္တံ - ထင်ရှားမရှိ၊ အသန္တတ္တာ - ထင်ရှားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပက္ကမော - သတ်ဘို့ရန် လုလ္လပြုခြင်းသည်၊ နတ္ထိ–နိုင်၊ ဥပက္ကမဿ- ၏၊ နတ္ထိတာယ – ကြောင့်၊ ဧကမ္ပိ-တခုသော ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကိုလည်း၊ ဝေါရောပေတုံ– ငှါ၊ နသက္ကာ- ကောင်း၊ စ-သာဓကကား၊ အတီတေ စိတ္တက္ခဏေ၊ပေ၊န ဇီဝိဿတီတိ-ဟူသော၊ ဧတံ ဝိ-ဤစကားကိုလည်း၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ-ပြီ၊[အတီတေ-သော၊ စိတ္တက္ခဏေ-၌၊ ဇီဝိတ္ထ - အသက်ရှင်ပြီ၊ န ဇီဝတိ – အသက်ရှင်ဆဲမဟုတ်၊ န ဇီဝိဿတိ–အသက် ရှင်လတ္တံ့မဟုတ်၊ အနာဂတေ စိတ္တက္ခဏေ , ဇီဝိဿတိ - လတ္တံ့၊ န ဇီဝိတ္ထ - အသက်ရှင်ပြီးမဟုတ်၊ န ဇီဝတိ- မဟုတ်၊ ပစ္စုပ္ပန္နေ, စိတ္တက္ခဏေ-၌၊

www.dhammaransi.com

ဇီဝတိ- အသက်ရှင်ဆဲ၊ န ဇီဝိတ္ထ- မဟုတ်၊ န ဇီဝိဿတိ - အသက်ရှင်လတ္တံ့ မဟုတ်၊(ခုဒ္ဒကနိကာယ်, မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိတော်, ဂုဟဋ္ဌကသုတ်။)]တသ္မာ- ကြောင့်၊ (အတိတ်အနာဂတ် ဇီဝိတိန္ဒြေ ၂မျိုးတွင် တမျိုးကိုမျှ မခွင်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ယတ္ထ-အကြင်ပစ္စုပ္ပန်စိတ္တက္ခဏ၌၊ ဇီဝတိ-ဆဲ၊ တတ္ထ-ထို ပစ္စုပ္ပန်စိတ္တက္ခဏ၌၊ ဥပက္ကမေ-လုံ့လပြုခြင်းသည်၊ ယုတ္တော-သင့်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ-ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို၊ ဝေါရောပေတိ-ခွင်းသည်မည်၏။

စ-ဆက်၊ တေံ ပစ္စုပ္ပန္နံ-သည်၊ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ - ခဏပစ္စုပ္ပန်ဟု၎င်း၊ သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန္နံ- ၎င်း၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ - ၎င်း၊ ဣတိ, တိဝိဓံ-ရှိ၏၊ တတ္ထ-ထို ၃ ပါး တို့တွင်၊ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံနာမ- သည်၊ ဥပ္ပါဒဇရာဘင်္ဂသမင်္ဂိ - ဥပါဒ်, ဌီ, ဘင်နှင့် ပြည့်စုံသော ဇီဝိတိန္ဒြေတည်း၊ [နပုလ္လိင်ဖြစ်၍ "သမင်္ဂိ" ဟု ရသဖြင့်ရှိစေ။] တံ-ထိုခဏပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကို၊ ဝေါရောပေတုံ-ငှါ၊ နသက္ကာ၊ ကသ္မာ, သယမေဝ-အလိုလိုသာလျှင်၊ နိရုဇ္ဈနတော-ချုပ်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံ နာမ- သည်၊ သတ္တဋ္ဌ ဇဝနဝါရမတ္တံ- ၇ ကြိမ် ၈ ကြိမ်သော ဇောဝါရမျှ၊ သဘာဂသန္တတိဝသေန - သဘောတူသော နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေ အစဉ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တိတွာ-ပြီး၍၊ နိရုဇ္ဈနကံ - ချုပ်လတ္တံ့သော နာမ်ဇီဝိ တိန္ဒြေတည်း၊ [ဤစကားသည် အရူပသန္တတိကို ပြသောစကားတည်း၊ သတ္တဋ္ဌ ဇဝနဝါရမတ္တံကို ခုဒ္ဒကဘာဏကထေရ်တို့ အလိုအားဖြင့် ဆိုသည်၊ သံယုတ္တ ဘာဏက, မဇ္ဈိမဘာဏကထေရ်တို့၏ အလိုမှာ တမျိုးရှိ၏၊ ဋီကာ၌ ရှုပါ။]

ယာဝတာ-အကြင်မျှလောက်သောအတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ ဥဏှတော-နေပူမှ၊ အာဂန္တွာ-၍၊ ဩဝရကံ-အခန်းတွင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ-၍၊ နိသိန္နဿ-ထိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အန္ဓကာရံ- အမိုက်မှောင်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်သေး၏၊ [အပြင် ဘက် အလင်းရောင်မှ အခန်းတွင်းသို့ ဝင်သောအခါ ရုတ်တရက် မမြင်ရ သေးဘဲ မှောင်မိုက်နေသည်-ဟူလို။]သီတတော ဝါ-သောပြင်ဘက်အရပ်မှ မူလည်း၊ အာဂန္တွာ, ဩဝရကေ, နိသိန္နဿ-၏၊ ယာဝ-လောံ၊ ဝိသဘာဂ ဥတုပါတုဘာဝေန - သဘောမတူသော အပူငွေ့၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပုရိမကော- ရှေ့၌ဖြစ်သော၊ ဥတု- အငွေ့သည်၊ နပ္ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ - မငြိမ်းသေး၊ ဝါ-မပျောက်သေး၊ ဧတ္ထန္တရေ - ဤအတွင်း၌၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နန္တိ- သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ဟူ၍၊ ဝါ-အစဉ်အတန်း ပစ္စုပ္ပန်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊[ယာဝတာ ဥဏှတော အာဂန္တွာတိ- အာဒိနာ ပန ရူပသန္တတိံ (ရုပ်၏သန္တတိပစ္စုပ္ပန် ကို) ဒဿေတိ၊ စာအုပ်များ၌ "ယာဝ ဝါ"ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။]

www.dhammaransi.com

ပန-ကား၊ ပဋိသန္ဓိတော-မှ၊ ယာဝ-လောက်၊ စုတိ-စုတိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တော- ဤ ပဋိသန္ဓေမှ စုတိစိတ်တိုင်အောင် **ကာလသည်**၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံနာမ-မည်၏၊ ဝါ - **ကာလပစ္စုပ္ပန်မည်၏**၊ [သန္တတိပစ္စုပ္ပန်သည် အဋ္ဌကထာတို့၌ လာ၏၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်**ကား** ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်၌ လာသည်။] တဒုဘယမ္ပိ- ထို ၂ ပါးစုံသော သန္တတိပစ္စုပ္ပန်, အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန် ဇီဝိတိန္ဒြေကိုလည်း၊ ဝေါရောပေတုံ-ငှါ၊ သက္ကာ-၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ခွင်းနိုင်သနည်း၊ ဟိ - အဖြေ**ကား**၊ တသ္မိံ-ထိုရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ၌၊ ဥပက္ကမေ- သတ်ဖြတ်မှု လုံ့လကို၊ ကတေ-ပြုအပ်သော်၊ ဝါ-ပြုလိုက်လျှင်၊ လဒ္ဓုပက္ကမံ-ရအပ်သောလုံ့လရှိသော၊[သတ်ဖြတ်မှု လုံ့လကို အပြုခံရသော၊] ဇီဝိတနဝကံ - ဇီဝိတနဝကကလာပ်သည်၊ နိရုဇ္ဈ-မာနံ-သော၊ ဒုဗ္ဗလ**ဿ**- **အား**မရှိသော၊ ပရိဟီနဝေဂဿ-ယုတ်လျော့သော အဟုန်ရှိသော၊ သန္တာန**ဿ**- ရုပ်အစဉ်အား၊ ပစ္စယော-ကျေးဇူးပြုရသည်၊ **ဟောတိ**-၏၊ တတော- ထို့ကြောင့်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံဝါ- သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန် သည်သော်၎င်း၊ အဒ္ဓါ ပစ္စုပ္ပန္နံဝါ - အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်သည် သော်၎င်း၊ ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလံ - အကြင်အကြင် ပိုင်းခြားအပ်သော ကာလသို့၊ (တဘဝ၌ သူ့အတွက် အရှည်ဆုံးသော ကာလသို့၊) အပတွာ-မရောက်မူ၍၊ အန္တရာဝ-အကြား၌သာလျှင်၊ နိရုဇ္ဈတိ- ချုပ်ရတော့၏၊ ဧဝံ-ဤနည်းဖြင့်၊ တဒုဘယမ္ပိ-ထို ၂ ပါးစုံသော သန္တတိပစ္စုပ္ပန် အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကိုလည်း၊ ဝေါ ရောပေတုံ-ငှါ၊ သက္ကာ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တဒေဝ-ထို ၂ ပါးသောဇီဝိတိန္ဒြေ ကိုပင်၊ သန္ဓာယ-၍၊ သန္တတိံ ဝိကောပေတီတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤ ပဒဘာဇနီ စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန-ဆက်၊ ဣမဿ အတ္ထဿ-ဤ သင်္ခိတ္တ မနုဿဝိဂ္ဂဟံ ဇီဝိတာ ဝေါရော ပေယျဟူသော ပါဠ်၏အနက်ကို၊ အာဝိဘာဝတ္ထံ - ထင်စွာ ဖြစ်စေခြင်းအကျိုး ငှါ၊ ပါဏော-ပါဏကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပါဏာတိပါတော-ပါဏာတိပါတကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပါဏာတိပါတီ-ပါဏာတိပါတီကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပါဏာတိ ပါတဿ-ပါဏာတိပါတ၏၊ ပယောဂေါ-ပယောဂကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တတ္တ-

ပစ္စယော ဟောတိ။ ။ဇီဝိတိန္ဒြေကို " ပဝတ္တသန္တတိအဓိပတေယျံ – အဆက် မပြတ်ဖြစ်နေသော ခန္ဓာအစဉ်၏ အကြီးအကဲ အအုပ်အချုပ်၏ အဖြစ်ဟူသောသတ္တိ ရှိ၏ " ဟု အဋ္ဌကထာတို့၌ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် " ရှေးရှေး ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ဥပါဒ် ဋ္ဌီဘင် စေ့၍ ချုပ်သောအခါ အလားတူ နောံနောံ ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့်တကွ ရုပ်ကလာပ် ဖြစ်အောင် ကျေးဇူးပြုသွားလေ့ရှိ၏ " ဟု ဆိုခဲ့သည်၊ [အချို့ဆရာတို့သည် ကာမဘုံ၌ " ဇီဝိတ နဝကကလာပ် မရထိုက် "ဟု ဆိုကြ၏၊ ထိုအဆိုကို "လဒ္ဓုပက္ကမံ ဇီဝိတနဝကံ"ထေခံ၍ စဉ်းစားပါ။]

www.dhammaransi.com

ထို ပါဏအစရှိသည်တို့တွင်၊ ပါဏောတိ-ကား၊ ဝေါဟာရတော-ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပညတ်အားဖြင့်၊ သတ္တော – သတ္တဝါတည်း၊ ဝါ-အကောင်တည်း၊ [ခန္ဓာအစဉ်ကို ''သတ္တဝါ''ဟု နာမည်တပ်၍ ပညတ်ကြသည်။] ပရမတ္ထတော–ပရမတ္ထအားဖြင့်၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ – ရုပ်နာမ်နှစ်ထွေ ဇီဝိတိန္ဒြေတည်း၊ ဟိ – မှန်၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ-ကို၊ အတိပါတေန္တော–လျင်မြန်စွာကျစေသူကို၊ ဝါ-ဒါးစသော လက်နက်တို့ဖြင့် လွှမ်းမိုး၍ကျစေသူကို၊ ပါဏံ အတိပါတေတီတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တံ-ထို ဇီဝိတိန္ဒြေကို ကျစေပုံအစီအစဉ်သည်၊ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသောအပြားရှိသည်သာ၊ ပါဏာတိပါတောတိ–ကား၊ ယာယ စေတနာယ-အကြင် ဝဓကစေတနာဖြင့်၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကံ – ဇီဝိတိန္ဒြေကို ဖြတ်တတ်သော၊ ပယောဂံ-ပယောဂကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ သာ ဝဓကစေတနာ-ကို၊ ပါဏာတိပါတောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဝုတ္တစေတနာသမင်္ဂီ-ဆိုအပ်ပြီးသော စေတနာနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပါဏာတိပါတီတိ-ဟူ၍၊ ဒဌ္ဌဗ္ဗော၊ ပါဏာတိပါတဿ ပယောဂေါတိ– ကား၊ ပါဏာတိပါတဿ- ၏၊ ပယောဂါ-တို့သည်၊ သာဟတ္ထိကော – သာဟတ္ထိကပယောဂရင်း၊ ဝါ-မိမိလက်ဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ပယောဂရင်း၊ အာဏတ္တိယော – အာဏတ္တိယပယောဂရင်း၊ ဝါ – စေခိုင်းခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ပယောဂရင်း၊ နိဿဂ္ဂိယော – နိဿဂ္ဂိယပယောဂရင်း၊ ဝါ – ပစ်လွှင့်ခြင်းဟူသော ပယောဂရင်း

ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ ။ရူပါရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ ထို ဇီဝိတိန္ဒြေ ၂ မျိုးကို ကျစေပုံအစီအစဉ်ကို "တံ ပန ဝေါရောပေန္တော အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံပိ ဝေါရောပေတိ" စသည်ဖြင့် ပဌမပုပ္ပန် ဇီဝိတိန္ဒြေကို ခွင်းပုံတိုင်အောင် ဆိုခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့်"တံ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ"ဟု ဆိုသည်၊ [တံ ဇီဝိတိန္ဒြိယာတိပါတနဝိဓာနံ။]

ပါဏာတိပါတ။ ။ သရသေနေဝ–မိမိသဘောအားဖြင့်ပင်၊ ပတနသဘာဝဿ– ကျခြင်းသဘောရှိသော ပါဏကို၊ အန္တရာဝေ– အကြား၌သာလျှင်၊ အတိဝ–လျင်စွာသာလျှင်၊ ပါတနံ– ကျစေခြင်း (ကျအောင် လုလ္လပြုကြောင်းစေတနာ) သည်၊ အတိပါတော–မည်၏၊ [အတိသဒ္ဒါသည် သီဃအနက်ကို ဟော၏၊] ဇီဝိတိန္ဒြေသည် သူ့သဘောအတိုင်းတည်ရလျှင် အသက်တရာနေရမည်-ဟု ဆိုကြစို့၊ သို့သော် အသက်တရာမပြည့်မီ အကြား၌ ဒါးခုတ်မှု ပယောဂကြောင့် အသက် ၅၀ လေ့မှာ ဇီဝိတိန္ဒြေ ပြတ်စဲရခြင်းကို (အနှစ် ၅၀ ခန့် လျင်မြန်စွာ ပြတ်သောကြောင့်) "လျင်မြန်စွာ ကျစေခြင်း"ဟု ခေါ်ရသည်၊ တနည်း–အတိသဒ္ဒါသည် အတိက္ကမ္မအနက်ကို ဟော၏၊ အတိက္ကမ္မ–ဒါးစသည်ဖြင့် လွှမ်းမိုး၍+ပါတနံ အတိပါတော၊ ပါဏဿ-ကို+အတိပါတော ပါဏာတိပါတော၊ပုဂ္ဂိုလ်ရအောင်ကား"ပါဏာတိပါတော ယဿ အတ္ထီတိ ပါဏာတိပါတီ"ဟု ပြု။

www.dhammaransi.com

[နိသဇ္ဇနံ နိသဇ္ဇေါ၊ နိသဇ္ဇေါဧဝ နိသဇ္ဇယော၊] ထာဝရော-ထာဝရပယောဂ ၎င်း၊ ဝါ-ခိုင်မြဲသောပယောဂ၎င်း၊ ဝိဇ္ဇာမယော- ဝိဇ္ဇာမယပယောဂ၎င်း၊ ဝါ- အတတ်ပညာ ဂါထာမန္တာန်ကို စီရင်ခြင်းဟူသောပယောဂ၎င်း၊ ဣဒ္ဓိ မယော-ဣဒ္ဓိမယပယောဂ၎င်း၊ ဝါ-ကမ္မဇိဒ္ဓိကိုအသုံးပြုခြင်းဟူသော ပယောဂ ၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဆ-တည်း။

တတ္ထ – ထို ၆ ပါးတို့တွင်၊ **သာဟတ္ထိကော**တိ- ကား၊ သယံ – ကိုယ်တိုင်၊ မာရေန္တဿ - သေစေသူ၏၊ ဝါ - သတ်သူ၏၊ **ကာယေန**ဝါ- ဖြင့်သော်၎င်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ - ကိုယ်နှင့်စပ်သော လက်နက်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပဟရဏံ- ပုတ်ခတ်ခြင်းတည်း၊**အာဏတ္တိယော**တိ-ကား၊ အညံ-အခြားသူကို၊**အာဏာ ပေန္တဿ**–စေခိုင်းသူ၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-သည်ပုံသည်နည်း၊ ဝိဇ္ဈိတွာ-ထိုးဖေါက် ပစ်ခတ်၍၊ မာရေဟိ-သတ်လော၊ ဣတိဝါ-သို့သော်၎င်း၊ ပဟရိတွာ-ပုတ်ခတ် ၍၊ မာရေဟိ- လော့၊ ဣတိဝါ-၎င်း၊ အာဏာပနံ- စေခိုင်းခြင်းတည်း၊ နိသဂ္ဂိ ယောတိ–ကား၊ ဒူရေ–၌၊ ဌိတံ-တည်သူကို၊ မာရေတု**ကာမဿ**– သေစေလို သူ၏၊ ဝါ-သတ်လိုသူ၏၊ ကာယေနဝါ,ကာယပဋိဗဒ္ဓေနဝါ-ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုဖြင့်သော်၎င်း၊ ဥသုသတ္တိယန္တပါသာဏာဒီနံ - မြား , လှံ , ယန္တရား ကျောက်တုံး အစရှိသည်တို့ကို၊ နိသဇ္ဇနံ- ပစ်လွှတ်ခြင်းတည်း၊ ထာဝရောတိ- ကား၊ အသဉ္စာရိမေန - လှုပ်လည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သည်မဟုတ်သော၊ ဝါ- ပြောင်းရွှေ့၍မရစကောင်းသော၊ [သဉ္စာရေန+နိဗ္ဗတ္တံ သဉ္စာရိမံ၊ န+ သဉ္စာရိမံ အသဉ္စာရိမံ။] ဥပကရဏေန – အဆောက်အဦးဖြင့်၊ မာရေတု ကာမဿ-၏၊ ဩပါတ အပဿေန ဥပနိက္ခိပနံ-တွင်းတူးခြင်း, တံကဲမှီပျဉ်ချပ် ကို စီရင်ခြင်း , လက်နက်ကို အနီး၌ချထားခြင်း၎င်း၊ [ဥပနိက္ခိပနန္တိ – အသိ အာဒီနံ တဿ (ထိုသူ၏) ဥပနိက္ခိပနံ။] ဘေသဇ္ဇသံဝိဓာနံ – သေဆေးကို စီရင်ခြင်း၎င်းတည်း၊ စတ္တာရောပိ – ၄ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ– ထို ပယောဂတို့သည်၊ ပရတော – နောက်၌၊ ပါဠိဝဏ္ဏနာယမေဝ – ပါဠိတော် အဖွင့်၌ပင်၊ ဝိတ္ထာရတော-အကျယ်အားဖြင့်၊ အာဝိ- ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿန္တိ- ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။

ပဟရဏံ, အာဏာပနံ ။ ။ ကာယဝိညတ်နှင့်တကွဖြစ်သော ဝဓကစေတနာဖြင့် (အလိုရှိအပ်သော သတ်ဖြတ်မှုအကျိုးကို ပြီးစေတတ်သော) ပုတ်ခတ်မှု ထိုးခုတ်မှုကို "ပဟရဏ"ဟု ခေါ်၏၊ ဝစီဝိညတ်နှင့်တကွဖြစ်သော ဝဓကစေတနာဖြင့် အလိုရှိအပ် သော သတ်ဖြတ်မှုအကျိုးကို ပြီးစေတတ်သော စေခိုင်းမှုကို "အာဏာပန"ဟု ခေါ်၏၊ [သာဟတ္ထိကစသည်တို့၏ ဝစနတ္ထကို သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

www.dhammaransi.com

ပန–ကား၊ ဝိဇ္ဇာမယ ဇုန္ဒိမယာ – ဝိဇ္ဇာမယပယောဂ ဇုန္ဒိမယပယောဂတို့သည်၊ ပါဠိယံ– ပါဠိတော်၌၊ အနာဂတာ– မလာကုန်၊ တေ–ထိုပယောဂတို့ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–န်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ သဒ္ဓေပတော-အားဖြင့်၊ မာရဏတ္ထံ-သေစေခြင်းအကျိုး၄ါ၊ ဝိဇ္ဇာပရိဇပ္ပနံ – အတတ်ပညာဂါထာမန္တာန်ကို စုပ်ခြင်းသည်၊ [မန္တပရိဇပ္ပနံ၊ ဝိဇ္ဇာဟူသည် မန္တာန် အတတ်တည်း၊ ထို မန္တာန်စုတ်ခြင်းကို"ဝိဇ္ဇာပရိဇပ္ပန"ဟု ခေါ်၏။]ဝိဇ္ဇာမယော- ဝိဇ္ဇာမယမည်သော၊ ပယောဂေါ–ပယောဂတည်း၊ ပန-ဆက်၊ အဋ္ဌကထာသု–ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊(ဝုတ္တာနိ၌စပ်၊) ကတမော၊ပေ၊ ကရောန္တီတိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝိဇ္ဇာမယံ–ဝိဇ္ဇာမယမည်သော၊ ပယောဂံ-ကို၊ ဒဿေတွာ–ပြီး၍၊ အာထဗ္ဗဏိကေဟိစ-အထဗ္ဗနဝေဒကို တတ်သိသော ဆရာတို့သည်၄င်း၊ ဝိဇ္ဇာဓရေဟိစ – ဂါထာမန္တာန်ကို ဆောင်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၄င်း၊ မာရိတာနံ-သတ်အပ်သောသတ္တာတို့၏၊ ဗဟူနိ-ကုန်သော၊ ဝတ္ထူနိ–ဝတ္ထုတို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ–န်ပြီ၊ [ဝိဇ္ဇာမယော - မည်သော၊ ပယောဂေါ - ပယောဂဟူသည်၊ ကတမော - နည်း၊ အာထဗ္ဗဏိကာ–အထဗ္ဗဏဝေဒကို တတ်သိကုန်သောဆရာတို့သည်၊ အာထဗ္ဗဏံ-အာထဗ္ဗဏမန္တာန်ကို၊ပယောဇေန္တိ-ယှဉ်စေကြကုန်၏၊ ဝါ-အသုံးပြုကြကုန်၏၊ [အသုံးပြုပုံကို ပြလို၍"နဂရေ" စသည် မိန့်၊] နဂရေ–ကို၊ ရုဒ္ဓေဝါ-တဘက် စစ်တပ်က ပိတ်ဆို့အပ်သော်၄င်း၊ သင်္ဂါမေ–စစ်ပွဲသည်၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတေဝါ-ရင်ဆိုင်တည်သော်၄င်း၊ ပဋိသေနာယ–တဘက် စစ်တပ်၌၊ ပစ္စတ္ထိကေသု-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိကုန်သော၊ ပစ္စာမိတ္တေသု – ရန်သူတို့၌၊ ဤတိံ–အနည်းငယ်သော ဘေးရန်ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တိ–ဖြစ်စေကြကုန်၏၊ ဥပဒ္ဒဝံ - ကပ်၍နှိပ်စက်တတ်သော ကြီးကျယ်သော ဘေးရန်ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တိ၊ ရောဂံ–အနာရောဂါကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တိ၊ ပဇ္ဇရကံ – အပြင်းအထန်ဖျားခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တိ၊

အာထဗ္ဗဏိကာ။ ။ဝေဒ (ဗေဒ) ၄ ပုံတွင် အာထဗ္ဗဏဝေဒပါ၏၊ ထိုဝေဒကိုတတ်သူကို"အာထဗ္ဗဏိက"ဟု ခေါ်၏၊ အာထဗ္ဗဏံ ဝိဒန္တိ ဇာနန္တီတိ အာထဗ္ဗဏိကာ၊ ထို ဆရာတို့သည် ၇ ရက်တိတိ ဆားမပါသော ထမင်းကို စား၍ နေစာမြက် ခင်းထားအပ်သော မြေပေါ်၌အိပ်လျက် အကျင့်ကိုကျင့်ကြရ၏၊ ၇ ရက် မြောက်၌ သုသာန်မြေကိုပြင်ဆင်၍ ၇ လှမ်းလောက်ကရပ်ပြီးလျှင် လက်ကိုဝင့်ကာဝင့်ကာ အာထဗ္ဗဏကျမ်းလာမန္တာန်ကို မန်းမှုတ် စုတ်ကြလေသည်၊ ထိုအခါ သူတို့၏ အလုပ်သည် ထမြောက်အောင်မြင်သတတ်။

ဤတိံ ဥပ္ပါဒေန္တိစသည်။ ။ကိုက်၍သေအောင် ကင်းခြေများစသော သတ္တာကိုလွှတ်၍ သေးငယ်သော နှိပ်စက်မှုကို " ဤတိ " ဟု ခေါ်၏၊ ထိုထက် ကြီးကျယ်သောနှိပ်စက်မှုကို"ဥပဒ္ဒဝ" ဟု ခေါ်၏၊ [ယခုခေတ်စစ်ပွဲများ၌ရောဂါပိုးများကို လေယာဉ်

www.dhammaransi.com

သူစိကံ-အပ်ဖြင့် ထိုးဆွသကဲ့သို့ ဖြစ်သော လေတံကျင်ရောဂါကို၊ ကရောန္တိ-နှ်၏၊ ဝိသူစိကံ-ကိုက်ခဲခြင်း ရှိသော အစာမကြေဝမ်းရောဂါကို၊ ကရောန္တိ၊ ပက္ခန္ဒိယံ-သွေးပါသော ဝမ်းရောဂါကို၊ ကရောန္တိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ပေ၊ဝိဇ္ဇာခရော-ဂါထာမန္တာန်ကို ဆောင်ကုန်သော ဆရာတို့သည်၊ ဝိဇ္ဇံ- ဂါထာမန္တာန်ကို၊ ပရိဝတ္တေတွာ - နှုတ်ထည်း၌ အဘန်ဘန်လည်စေ၍၊ ဝါ- မန်းမှုတ်၍ ၊ ပေ ၊ ကရောန္တိ။] တေဟိ - ထိုများစွာသော ဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ ကိံ - အဘယ် အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဟိ-အချုပ်ကား၊ ဧတ္တ- ၌ ဝိဇ္ဇာမယပယောဂ၌၊ ဣဒံ-၌ဆိုအပ်လတ့ံကား၊ လက္ခဏံ - အမှတ် အသားတည်း၊ မာရဏာယ - သေစေခြင်းအကျိုး၄ါ၊ ဝိဇ္ဇာပရိဇပ္ပနံ-သည်၊ ဝိဇ္ဇာမယော-သော၊ ပယောဂေါ- တည်း၊ ဣတိ-၌ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (လက္ခဏံ-တည်း။)

ကမ္မဝိပါကဇာယ-တံ၏ အကျိုးကြောင့် ဖြစ်သော၊ ဣဒ္ဓိယာ-ကို၊ ပယောဇနံ-ယှဉ်စေခြင်းသည်၊ ဣဒ္ဓိမယော-သော၊ ပယောဂေါ- မည်၏၊ စ-ဆက်၊ သော ကမ္မဝိပါကဇိဒ္ဓိနာမ- ၍ကမ္မဝိပါကဇိဒ္ဓိမည်သည်၊ နာဂါနံ- မြွေနဂါးတို့၏၊ နာဂိဒ္ဓိ-နဂါးတို့၏တန်ခိုးဃင်း၊ သုပဏ္ဏာနံ-ဂဠုန်တို့၏၊ သုပဏ္ဏိဒ္ဓိ-ဂဠုန်တို့၏တန်ခိုးဃင်း၊ ယက္ခာနံ—တို့၏၊ ယက္ခိဒ္ဓိ—ဃင်း၊ ဒေဝါနံ— တို့၏၊ ဒေဝိဒ္ဓိ—ဃင်း၊ ရာဇူနံ - လူမင်းတို့၏၊ ရာဇိဒ္ဓိ - မင်းတို့၏ တန်ခိုးဃင်း၊ ဣတိ - သို့၊ ဗဟုဝိဓာ-များသော အပြားရှိ၏၊ တတ္ထ-ထိုတန်ခိုးတို့တွင်၊ ဒိဋ္ဌ ဒဋ္ဌ ဖုဋ္ဌဝိသာနံ-ကြည့်အပ်သည်ရှိသော် ဖြစ်သောအဆိပ်ရှိကုန်,ကိုက်အပ်သည်ရှိသော် ဖြစ်သောအဆိပ်ရှိကုန်, ထိအပ်သည်ရှိသော် ဖြစ်သောအဆိပ်ရှိကုန်သော၊ နာဂါနံ-မြွေနဂါးတို့၏၊ ဒိသွာ- ကြည့်၍ဃင်း၊ ဍံသိတွာ - ကိုက်၍ဃင်း၊ ဖုသိတွာစ— ထိ၍ဃင်း၊ (အစဉ်အတိုင်း ဒိသွာစသည်ကိုပြသည်၊) ပရူပဃာတကရဏေ- သူတပါးကို သတ်ဖြတ်မှုကို ပြုခြင်း၌၊ နာဂိဒ္ဓိ- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ၏၊ သုပဏ္ဏာနံ - တို့၏၊

ဖြင့် သွန်ချခြင်းမျိုးတည်း။] ပဇ္ဇရံ၌ ပသည် အပြင်းအထန် အနက်ဟော၊ အပြင်းဖျားသော (ပလိပ်ရောဂါမျိုးကို) "ပဇ္ဇရ"ဟုခေါ်၊]ပဇ္ဇရန္တိ-ဝိသပဇ္ဇရံ=အဆိပ်ရှိသောအဖျား၊] ကိုယ်လက်တို့ကို အပ်ဖြင့် ထိုးဆွသကဲ့သို့ ကိုက်ခဲသော လေတံကျင် ရောဂါကို "သူစိက" ဟု ခေါ်၊ [သူစိကန္တိ – သူစိဟိဝိယ ဝိဇ္ဈမာနံ သူလံ၊ (ဝိမတိ)၊] ကိုက်ခဲ၍ အစာမကြေသော ဝမ်းရောဂါကို "ဝိသူစိက"ဟု ခေါ်၏၊ [သသူလံ အာမာတိသာရံ၊], သွေးပါသော ဝမ်းရောပါကို "ပက္ခန္ဒိယ"ဟု ခေါ်၊ [ရတ္တာတိသာရံ။]

ဝိဇ္ဇံ ပရိဝတ္တေတွာ ။ ။ ဂန္ဓာရဝိဇ္ဇာဒိကံ အတ္တနော ဝိဇ္ဇံ ကတုပစာရံ (ပြုအပ်ပြီးသော ပြင်ဆင်မှုရှိသည်ဖြစ်၍) မန္တပဋ္ဌနက္ကမေန ပရိဇပ္ပိတွာ (မန္တာန်ရွတ်စဉ်အားဖြင့် မန်းမှုတ် ရုတ်ပြီး၍။)

www.dhammaransi.com

မဟာသမုဒ္ဒတော-မှ၊ ဒွတ္တိဗျာမသတပ္ပမာဏနာဂုဒ္ဓရဏော-အလံနှစ်ရာသုံးရာပမာဏရှိသော နဂါးတို့ကို ထုတ်ဆောင်ခြင်း၌၊ [မဟာကာယေ နိမ္မိနိတွာ ဒွိတာနံ မဟာနာဂါနံ ဥဒ္ဓရဏေ - အလံ ၂ ရာ ၃ ရာ ဖန်ဆင်း၍ နေသော နဂါးတို့ကို ထုတ်ယူခြင်း၌။] သုပဏ္ဏိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ပန-ကား၊ ယက္ခာ-တို့ကို၊ အာဂစ္ဆန္တာ-လာနေသည်တို့ကို၊ နေဝဒိဿန္တိ-မမြင်အပ်ကုန်၊ ပဟရန္တာ-ပုတ်ခတ်လိုက်သည်တို့ကို၊ န ဒိဿန္တိ၊ ပန - ထိုသို့ပင် မမြင်အပ်ပါ ကုန်သော်လည်း၊ တေဟိ- ထိုဘီလူးတို့သည်၊ ပဟဋသတ္တာ- ပုတ်ခတ်အပ်သော သတ္တာတို့သည်၊ တသ္မိံ ယေဝ ဌာနေ-၌သာလျှင်၊ မရန္တိ- န်၏၊ တတြ-ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌၊ နေသံ- ထိုဘီလူးတို့၏၊ ယက္ခိဒ္ဓိ-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-၏၊

ဝေဿဝဏ္ဏဿ - ဝေဿဝဏ် နတ်မင်း၏၊ သောတာပန္နကာလတော - သောတာပန်ဖြစ်ရာအခါမှ၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ နယနာဝုဓေန-မျက်လုံးတည်းဟူသော လက်နက်ဖြင့်၊ ဩလောကိတ ကုမ္ဘဏ္ဍာနံ - ကြည့်အပ်သော ကုမ္ဘဏ်တို့၏၊ [ကုမ္ဘ-အိုးပမာဏရှိသော၊ အဏ္ဍံ - ဥဒွေးစေ့သည်၊ ယေသံတိ ကုမ္ဘဏ္ဍာ။] မရဏေ-၌၎င်း၊ အညေသံ- ကုန်သော၊ ဒေဝါနံ - တို့၏၊ ယထာသကံ ဇုဒ္ဓါနုဘာဝေစ - အကြင် အကြင် မိမိဥစ္စာဖြစ်သော တန်ခိုး၏ အာနုဘော်၌၎င်း၊ ဒေဝိဒ္ဓိ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊[ယာယာ+သကာ- မိမိဥစ္စာဖြစ်သော တန်ခိုးတည်း၊ ယထာသကံ၊ ယထာသကံစ + တံ + ဣဒ္ဓိစာတိ ယထာသကံဣဒ္ဓိ၊ သကံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ။] စက္ကဝတ္တိဿ- စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သော၊ သပရိသဿ - ပရိသတ်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ရညော - ၏၊ အာကာသဂမနာဒိသု - ကောင်းကင်၌သွားခြင်းအစရှိသည်တို့၌၎င်း၊ အသောကဿ-အသောကမင်း၏၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၎င်း၊ ဥပရိစ-၌၎င်း၊ ယောဇနေ-တယူဇနာ၌၊ အာဏာပဝတ္တနာဒိသု-အာဏာကို ဖြစ်စေခြင်း အစရှိသည်တို့၌၎င်း၊ [အာဒိဖြင့် ရှေ့၌ ပြခဲ့သော အသောကမင်း၏ တန်ခိုးများကို ယူ။]သီဟဠ နရိန္ဒဿ-သီဟိုဠ်မင်းဖြစ်သော၊ ပိတုရညော-ပိတုမင်း၏၊ ဒါဌာကောဋနေန- အစွယ်ကို ခေါက်ခြင်းဖြင့်၊ စူဠသုမနကုဋုမ္ဗိယဿ- စူဠသုမန သူကြွယ်၏၊ မရဏေစ- သေခြင်း၌၎င်း၊ ရာဇဒ္ဓိ-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-၏၊ ဣတိ-သို့၊[" ဗဟုဝိဓာ-၏၊" ဟု ပြန်လှည့်။]

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကေစိ-တို့သည်၊[ကေစီတိ မဟာသံဃိကာ။]ဘိက္ခဝေ, ပုနစ-လည်း၊ ပရံ-တမျိုးကား၊ ဣဒ္ဓိမာ-တန်ခိုးရှိသော၊ စေတောဝသိပ္ပတ္တော-စိတ်၏စွမ်းရည်သတ္တိရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော၊ [" စေတော ဝသိဘာဝ ပတ္တော" ဟု ဆိုလိုလျက် "ဘာဝ" အကြေကြီ။] သမဏောဝါ-သည်သော်၎င်း၊ ဗြာဟ္မဏောဝါ- သည်သော်၎င်း၊ အညိဿာ-အခြားမိန်းမ၏၊ ကုစ္ဆိဂတံ-

www.dhammaransi.com

ဝမ်း၌ရောက်သော၊ ဂဗ္ဘံ - ကိုယ်ဝန်ကို၊ ပါပကေန – သော၊ မနသာ – ဖြင့်၊ အနုပေက္ခိတာ– စူးစူးစိုက်စိုက်ကြည့်သည်၊ ဟောတိ၊ (ကိံ – အဘယ်သို့ကြံ၍ ကြည့်သနည်း၊) ကုစ္ဆိဂတံ - သော၊ယံ တံဂဗ္ဘံ- သည်၊(အတ္ထိ၊ တံ- ထိုကိုယ်ဝန် သည်၊) သောတ္ထိနာ-ချမ်းသာသဖြင့်၊ န အဘိနိက္ခမေယျ-မထွက်နိုင်ပါမူကား၊ အဟောဝတ–ဩော် ကောင်းလေစွ၊(တနည်း)အယံ-ဤမိန်းမသည်၊ ကုစ္ဆိဂတံ-သော၊ တံ ဂဗ္ဘံ- ကို၊ သောတ္ထိနာ-ဖြင့်၊ နအဘိနိက္ခာမေယျ-မထွက်စေနိုင်ပါမူကား၊ ဝါ-မဖွားနိုင်ပါမူကား၊ အဟောဝတာ-စွ၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ (အနုပေက္ခိတာ ဟောတိ၊) ဘိက္ခဝေ– တို့၌၊ ဧဝံပိ- ဤနည်းအားဖြင့်လည်း၊ ကုဋုမ္ဗသ – ကိုယ်ဝန်ကို၊ ဝါ – အမျိုးကို၊ ဥပဃာတော– သတ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဣတိ အာဒိကာနိ - နှ်သော၊ သုတ္တာနိ – တို့ကို၊ ဒဿေတွာ– ပြပြီး၍၊ ဘာဝနာမယိဒ္ဓိယာပိ - ဘာဝနာမယိဒ္ဓိဖြင့်လည်း၊ ပရူပဃာတကမ္မံ- သူတပါးကိုသတ်မှုကို၊ ဝဒန္တိ –နှ်၏။

စ–ဆက်၊ ပရူပဃာတကရဏေန–သူတပါးကိုသတ်မှုကိုပြုခြင်းနှင့်၊ သဟ- တပြိုင်နက်၊ အာဒိတ္တဃရူပရိ–မီးလောင်အပ်သော အိမ်၏အပေါ်၌၊ ခိတ္တဃ– ပစ်ချအပ်သော၊ ဥဒကဃဋသ-၏၊ ဘေဒနမိဝ-ကွဲခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣဒ္ဓိဝိနာသဉ္စ- တန်ခိုး၏ပျက်ခြင်းကိုလည်း၊ ဣစ္ဆန္တိ-နှ်၏၊ [ရေအိုးကွဲခြင်းနှင့်တန်ခိုးပျက်ခြင်း, မီးငြိမ်းမှုကိစ္စထမြောက်ခြင်းနှင့် သူတပါးသတ်မှုကိစ္စထမြောက်ခြင်းသည်တူ၏။] တံ-ထိုအယူသည်၊ တေသံ-ထိုကေစိဆရာတို့၏၊ ဣစ္ဆာမတ္တမေဝ-အယူမျှသာ တည်း၊ [သူတို့အယူမျှသာဖြစ်သည်၊ " ထို ဘာဝနာမယိဒ္ဓိဖြင့် မသတ်နိုင် " ဟူလို။] ကသ္မာ၊ ယသ္မာ, ကုသလဝေဒနာ ဝိတက္ကပရိတ္တတ္တိကေဟိ- ကုသလ တိက်၊ပေ၊ ပရိတ္တတိက်တို့နှင့်၊ နသမေတိ-မညီညွတ်၊ (တသ္မာ-တည်း၊)ကထံ- အဘယ်သို့မညီညွတ်သနည်း၊ ဟိ-ချဲ့ဦးအံ့၊ အယံ ဘာဝနာမယိဒ္ဓိနာမ-သည်၊ ကုသလတ္တိကေ- ကုသလတိက်၌၊ ကုသလာစေဝ-သည်ရင်း၊ အဗျာကတာစ- သည်ရင်း၊(ဟောတိ)၊[“ဣဒ္ဓိပုဒ်ကိုငဲ့၍ဣတ္ထိလိင်ဖြင့် ကုသလာ အဗျာကတာ” ဟု ထားသည်။] ပါဏာတိပါတော–သည်၊ အကုသလော–တည်း၊ ဝေဒနာ

အဟောဝတာယံ တံ။ ။“ကုစ္ဆိဂတံ ယံတံ ဂဗ္ဘံ”ဟုတွဲ၊“ဤနည်းကောင်းသည်” ဟုဋီကာဖွင့်သည်၊ သို့သော် ဂဗ္ဘပုဒ်ကပုလ္လိင်ဖြစ်၍ စဉ်းစားသင့်၏၊ ဤနည်း၌ ဂဗ္ဘံသည် ကတ္တားဖြစ်သောကြောင့် “ အဘိနိက္ခမေယျ ”ဟု ရှိစေ၊ “ အဟောဝတာယံ တံ”ဟု ရှိလျှင် “အယံဣတ္ထီ”ဟု စွဲ၍ “ တံ ဂဗ္ဘံ–ကို ” ဟု ကံထား၍ “ န အဘိနိက္ခာမေယျ” ဟု ကာရိတ် ပါရမည်။ [ကုလုမ္ဗဿာတိ ဂဗ္ဘဿ၊ ကုလဿေဝဝါ၊ ကုဋုမ္ဗဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကုလဿဟူရာ၌ “ဥဒ္ဓာ”ကိုပင် ကုလ ဟု ဆိုလိုသည်–ဟူလို။]

www.dhammaransi.com

တ္တိကေ–၌၊ အဒုက္ခမသုခသမ္ပယုတ္တာ–အဒုက္ခမသုခဝေဒနာနှင့်ယှဉ်၏၊ ပါဏာတိပါတော – သည်၊ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တော – ၏၊ ဝိတက္ကတ္တိကေ – ၌၊ အဝိတက္ကဝိစာရာ- အဝိတက္ကဝိစာရတည်း၊ ပါဏာတိပါတော, သဝိတက္ကသဝိစာရော- တည်း၊ ပရိတ္တတ္တိကေ – တိက်၌၊ မဟဂ္ဂတာ - မဟဂ္ဂုတ်တည်း၊ ပါဏာတိပါတော, ပရိတ္တော- ပရိတ္တတရားတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (န သမေတိ)။ [ဤသို့ ကုသလတိက်စသည်သို့သွင်းကြည့်သောအခါ ဘာဝနာမယိဋ္ဌိသည်အဘိညာဉ် ကိစ္စတပ်သော ရူပပဉ္စမဈာန်ဖြစ်၍ ကုသိုလ်-ကြိယာ,အဒုက္ခမသုခါ သမ္ပယုတ္တ စသည်ဖြစ်၏၊ ပါဏာတိပါတကား အကုသိုလ်, ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တ စသည်ဖြစ်၏၊ ဤသို့ သဘောချင်း မညီမျှသောကြောင့် သူတို့အယူမျှသာ ဖြစ်သည်–ဟူလို။]

သတ္ထဟာရကံဝါဿ ပရိယေသေယျာတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝစနတ္ထော-ကို၊ ဧဝံ-ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဟရတိ – ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ဟာရကံ–မည်၏၊ ကိံ-ကို၊ ဟရတိ–သနည်း၊ ဇီဝိတံ–အသက်ကို(ဟရတိ-၏၊)အထဝါ-ကား၊ ဟရိတဗ္ဗံ-ဆောင်ယူ ချထားထိုက်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဟာရကံ-မည်၏၊ ဥပနိက္ခိပိတဗ္ဗံ--အနီး၌ချထားထိုက်၏၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ သတ္ထဉ္စ-လက်နက် လည်းဟုတ်၏၊ တံ-ထိုလက်နက်ဟူသည်၊ ဟာရကဉ္စ-အသက်ကိုဆောင်တတ် သည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဝါ – ဆောင်ယူ၍ အနီး၌ ချထားထိုက် သည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊သတ္ထဟာရကံ-မည်၏၊ အဿာတိ-ကား၊ မနုဿဝိဂ္ဂဟဿ–လူ့ကိုယ်၏အနီး၌၊ ပရိယေသေယျာတိ–ကား၊ ယထာ-အကြင်အခြင်း အရာအားဖြင့် ပြုအပ်သော်၊ လဗ္ဘတိ– အလွယ်တကူ ရအပ်ရနိုင်၏၊(ဋီကာ၌ " လဗ္ဘတိ " ဟု ရှိ၏၊) တထာ - ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကရေယျ - အံ့၊ ဥပနိက္ခိပေယျ - အနီး၌ချထားအံ့၊ ဣတိအတ္ထော၊ [ဤအတိုင်း ကင်္ခါ၌လည်း ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဟရိတဗ္ဗန္တိ ဟာရကံ။ ။ဤနည်း၌ ဟရဓာတ်, ဏွုပစ္စည်းကို ကံဟောဟု ကင်္ခါ ဋီကာ ကြံ၏၊ သာရတ္ထ၌ကား " ဟရိတဗ္ဗန္တိ ဟာရံ "ဟု ဏပစ္စည်းသက်ပြီးမှ သွတ္ထ၌ ကပစ္စည်း သက်၍ " ဟာရမေဝ ဟာရကံ" ဟု ဖွင့်လေသည်၊ [ထို့နောက် သတ္ထနှင့် သမာသ်တွဲ၊ "ဟာရကသတ္ထံ"ဟု ဆိုလိုလျက် ဝိသေသနနောက်ချ၍ "သတ္ထဟာရကံ" ဟု ဖြစ်ရသည်။

ဥပနိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ ။ နောက်၌ ပရိယေသေယျကို ဥပနိက္ခိပေယျ ဟု ဖွင့်လတံ့ ဖြစ်၍ ဤဟာရကံ၌လည်း "ဆောင်ယူ"ဟူသော အနက်မျှတွင် မရပ်ဘဲ"ဆောင်ယူ၍သေစေ လိုအပ်သူ၏ အနီး၌ ချထား" တိုင်အောင် ယူပါ ဟု သိစေလို၍ " ဥပနိက္ခိတဗ္ဗံ " ဟု သိခါပတ္တ (အဆုံးရောက်) အနက်ကို ဖွင့်သည်။

www.dhammaransi.com

ဧတေန-ဤ ပရိယေသေယျ ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ထာဝရပယောဂံ-ထာဝရပယောဂကို၊ ဒဿေတိ-၏၊ ဟိ-လဒ္ဓဒေါသထင်ရှားပြအံ့၊ ဧတရထာ-ဤသို့မဟုတ်လျှင်၊ ပရိယိဋ္ဌမတ္တေနေဝ-ရှာမှီးအပ်ကာမျှဖြင့်သာလျှင်၊ ပါရာဇိကော-သည်၊ ဘဝေယျ၊ တံစ-ဤရှာမှီးအပ်ကာမျှဖြင့်ပါရာဇိကကျခြင်းသည်လည်း၊ နယုတ္တံ-မသင့်၊ ပန-ဆက်၊ ပါဠိယံ-၌၊ သမ္ဘ-သော၊ ဗျဥ္ဇနံ-သဒ္ဒါကို၊ အနာဒိယိတွာ-မယူမူ၍၊ ဝါ-ဂရုမစိုက်မူ၍၊ [သတ္ထဟာရကံဝါဿ ပရိယေသေယျ၏ အနက်ကို သဒ္ဒါအားလျော်စွာ ပဒဘာဇနီ၌ အပြည့်အစုံမဟောသောကြောင့် "ဗျဥ္ဇနံ အနာဒိယိတွာ" ဟု ဆိုသည်။] ဧတ္ထ- ဤ သတ္ထဟာရကံဝါဿ ပရိယေသေယျဟူသော ပါဠိ၌၊ ထာဝရပ္ပယောဂသင်္ဂဟိတံ- ထာဝရပယောဂ၌ သွင်းယူအပ်သော၊ ယံ သတ္ထံ- သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဒေဝ-ထို လက်နက်ကိုသာ၊ ဒဿေတုံ - ငှါ၊ အသိံ ဝါ၊ပေ၊ ရဇ္ဇုံ ဝါတိ - ဟူ၍၊ ပဒဘာဇနံ - ကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ တတ္ထ - ထို ပဒဘာဇနီ၌၊ ဝုတ္တာဝသေသံ- တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူအပ်သော လက်နက်တို့မှ ကြွင်းသော၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော၊ သမုခံ-အဉ္ုး အသွားနှင့်တကွသော လက်နက်ကို၊ သတ္ထန္တိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ စ-ဆက်၊ လဂုလပါသာဏဝိသရဇ္ဇုနံ – လက်ရိုက်ဒုတ်, ကျောက်, အဆိပ်,ကြိုးတို့ကို၊ ဇီဝိတ ဝိနာသနဘာဝတော – အသက်ကို ဖျက်ဆီးတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သတ္ထသင်္ဂဟော – သတ္ထ၌သွင်းယူခြင်းကို၊ ["သတ္ထဟာရကံဝါဿ ပရိယေသေယျ"ဟူသော မာတိကာ၏သတ္ထ၌ သွင်းယူခြင်းကို။]ဝေဒိတဗ္ဗော။

မရဏာဝဏ္ဏံဝါတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယသ္မာ,ယောတွံ-သည်၊ ပဏီတာနိပိ- န်သော၊ ဘောဇနာနိ-တို့ကို၊ ဘုဥ္ဇိတုံ-စားခြင်းငှါ၊ ဝါ-စားခွင့်ကို၊ နလဘာသိ၊(တဿ) တုယှံ – အား၊ ဝါ – ၏၊ ပါပကေန – ယုတ်ညံ့သော၊ ဧမိနာ ဒုဇ္ဇီဝိတေန-ဤ ဆင်းရဲစွာ အသက်ရှင်နေရခြင်းဖြင့်၊ ကိံ – အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဧတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဇီဝိတေ-အသက်ရှင်ရခြင်း၌၊ အာဒီနဝံ- ကို၊ ဒဿေန္တောပိ-ပြသူသည်ငှါး၊ [သံဝဏ္ဏေတိ၌စပ်။] ဥပါသက-ဥပါသကာ၊ တွံ- သည်၊ ကတကလျာဏော- သည်၊ အသိ - ၏၊ပေ၊ [ပါဠိတော်ကို မြှုပ်ထားသည်။]တယာ-သည်၊ ပါပံ-ကို၊ အကတံ၊ တေ-အား၊ ဝါ-၏၊ ဇီဝိတာ-ထက်၊ မတံ-သည်၊ သေယျော-၏၊ တွံ-သည်၊ ဧတော-ဤလူ့ဘဝမှ၊ ကာလ

ဧတရထာ ဟိ။ ။ဥပနိက္ခိပေယျအနက်တိုင်အောင်မယူလျှင် ရထိုက်သောအပြစ်ဒေါသကိုပြလို၍ "ဧတရထာ ဟိ" စသည်မိန့်၊ ပရိယေသေယျအတွက် ဥပနိက္ခိပေယျ တိုင်အောင် အနက်ကိုမယူလျှင် ရှာမှီးကာမျှဖြင့် ပါရာဇိကကျရခြင်းဟူသော အယုတ္တိ ဒေါသ သင့်ရာ၏-ဟူလို။

www.dhammaransi.com

က်တော-ပြုအပ်ပြီးသော သေချိန်ကာလရှိသည်၊ ဝါ-ပြုအပ်ပြီးသောသေခြင်း ရှိသည်၊(သမာနော-သော်၊)ပရိစရိဿသိ- ထက်ဝန်းကျင် လှည့်လည်ရလတံ့၊ ဝါ – မွေ့လျော်ရလတံ့၊ [" ပရိစရိဿသိ "ကိုပင် ဖွင့်ပြလို၍ "အစ္ဆရာပရိဝုတော "စသည်မိန့်။] အစ္ဆရာပရိဝုတော - နတ်သမီးအပေါင်း ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ) နန္ဒနဝနေ- နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်၌၊ သုခပ္ပတ္တော-ချမ်းသာသို့ ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ) ဝိဟရိဿသိ-နေရလတံ့၊ ဣတိ အာဒိနာ–သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ မရဏေ–သေခြင်း၌၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ဘဏန္တော ပိ-ပြောဆိုသူသည်ပင်း၊ မရဏဝဏ္ဏမေဝ-သေခြင်း၌ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုသာ၊ သံဝဏ္ဏေတိ- ချီးမွမ်းသည် မည်၏၊ တဿ, ဒွိဓာ - ၂ ပါးအပြားအားဖြင့်၊ ဘိန္ဒိတွာ-ခွဲ၍၊ ဇီဝိတေ၊ပေ၊ ဘဏတီတိ-ဟူ၍၊ ပဒဘာဇနံ–ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

မရဏာယဝါ သမာဒါပေယျာတိ–ကား၊ မရဏတ္ထာယ- သေခြင်းအကျိုး ငှါ၊ ဥပါယံ-နည်းလမ်းကို၊ ဂါဟာပေယျ- ယူစေအံ့၊ စ- ဆက်၊ သတ္ထံဝါ အာ ဟရာတိအာဒိသု - တို့၌၊ သောဗ္ဘေ ဝါ နရကေ ဝါ ပပါတေ ဝါ ပပတာတိ အာဒိ-သော ဗ္ဘေဝါ နရကေဝါ ပပါတေဝါ ပပတအစရှိသော၊ ယမ္ပိ-အကြင် စကားကိုလည်း၊ နဝုတ္တံ - ဟောတော် မမူအပ်၊ တံ သဗ္ဗံ - ထို အလုံးစုံသော စကားကို၊ ပရတော - နောက်နိဂုံး၌၊ ဝုတ္တနယတ္တာ - ဟောတော်မူအပ်သော နည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္ထတော – အနက်အားဖြင့်၊ ဝုတ္တမေဝ - ဟောတော်မူအပ်သည်သာ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- ၏၊ ဟိ- မှန်၊ တနည်း–ဟိ

မရဏတ္ထာယ ၊ပေ၊ ပေယျ ။ ။ မရဏာယ၌ အာယကို တဒတ္ထသမ္ပဒါန် အနက် ဟောဟု ပြလို၍"မရဏတ္ထာယ"ဟုဖွင့်၏၊ သမာဒါပေယျ၌ သံ+အာ+ဒါ+ဏာပေကို "ဂါဟာပေယျ"ဟု ဖွင့်၍ ကံမပါသောကြောင့်"ဥပါယံ" ဟု ကံထည့်၍ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ "နည်းလမ်းကိုယူစေခြင်း"ဟူသည် "သတ္ထံဝါ အာဟရ– လက်နက်ဖြင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်သေပါလား" စသည်ဖြင့် သေဘို့ရန် နည်းပေးခြင်းတည်း။

သတ္ထံဝါ အာဟရာတိအာဒိသု။ ။ပါဠိတော်၌ "မရဏာယဝါ သမာဒါပေယျ" ဟူသော ဤ ရှေ့ပိုင်းမာတိကာ၏ ပဒဘာဇနီ၌ "သောဗ္ဘေဝါ နရကေဝါ ပပါတေဝါ ပပတ"ဟု မပါ၊ နောက်ပိုင်း နိဂုံးမာတိကာ၏အဖွင့်၌သာ ပါ၏၊ ထို့ကြောင့် နောက် လာမည့် "မရဏာယဝါ သမာဒါပေယျ"၏ ပဒဘာဇနီကို ရည်ရွယ်၍ "ပရတော ဝုတ္တ နယတ္တာ"ဟု ဆိုသည်၊ [ပါဠိတော်ကိုကြည့်ပါ၊] ထိုနောက်၌ပြသော ပဒဘာဇနီက ဤရှေ့၌လည်း အနက်ကိုပြစွမ်းနိုင်ခြင်းကို " အတ္ထတော " ဟု ဆိုသည်၊ နည်းအားဖြင့် ကား (ဤရှေ့ပိုင်း၌ တစိတ်တချို့ကိုသာ ဖွင့်ပြသဖြင့်) နိဒဿနနည်းတည်း၊ [အတ္ထ တော ဝုတ္တမေဝါတိ မရဏူပါယဿ ဗဟုဝိဓတ္တာ နိဒဿနတ္ထံ တတ္တော့ ကေဒေသေ ဒဿိတေ သဗ္ဗံ ဝုတ္တမေဝ ဟောတီတိ အဓိပ္ပါယော။]

www.dhammaransi.com

(ယသ္မာ)- ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော သေကြောင်းနည်းလမ်းကို၊ သရူပေ နေဝ- သရုပ်အားဖြင့်သာ၊ ဝတ္တုံ- ဆိုခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ-မတတ်နိုင်၊ (တသ္မာ အတ္ထတော ဝုတ္တမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။)

ဣတိစိတ္တမနောတိ- ကား၊ ဣတိစိတ္တော-ဤသို့စိတ်ရှိသည်၊ ဣတိမနော- ဤသို့မနရှိသည်၊ မတန္တေ ဇီဝိတာသေယျောတိဧတ္တေ- ၌၊ ဝုတ္တမရဏစိတ္တော- ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော သေခြင်း၌ စိတ်ရှိသည်၊ မရဏမနော- သေခြင်း၌ မနရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဣတိ အတ္တော၊ [ဣတိသဒ္ဒါသည် မတံ တေ ဇီဝိတာ သေယျော၌ ဆိုအပ်ပြီးသော သေခြင်းကို ညွှန်ပြသော နိဒဿန အနက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝုတ္တမရဏ"ဟု ဖွင့်သည်။] ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ, ဧတ္တ-၌ စိတ္တ မနောဟူသော ပါဌ်၌၊ မနော-မနသဒ္ဒါကို၊ စိတ္တသဒ္ဒဿ-စိတ္တသဒ္ဒါ၏၊ အတ္တ ဒီပနတ္ထံ - အနက်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝုတ္တော – ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [စိတ္တ သဒ္ဒါက ဝိစိတ္တစသော အနက်ကိုလည်းဟောသောကြောင့် ဤနေရာ၌"စိတ်" ဟူသောအနက်ကိုသာ ယူစေလို၍"မန"ဟု(ဝိသေသနပြု၍)ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် မနသဒ္ဒါကို အပိုဆိုခြင်းကြောင့်"ပုနရုတ္တိဒေါသ"မရောက်ပါ-ဟူလို၊] ပန- ဆက်၊ အတ္ထတော-အားဖြင့်၊ ဧတံ ဥဘယမ္ပိ-ဤနှစ်ပါးစုံသော စိတ္တ မနသဒ္ဒါ သည်လည်း၊ ဧကမေဝ- တမျိုးတည်းသာလျှင်၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ, တဿ- ထို စိတ္တ မနသဒ္ဒါ၏၊ အတ္ထတော–အားဖြင့်၊ အဘေဒံ-မကွဲပြားပုံကို၊ ဒဿေ တုံ -ငှါ၊ ယံစိတ္တံ၊ပေ၊စိတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ဝုတ္တံ၊ ပန-ဆက်၊ ဣတိသဒ္ဒံ-ဣတိသဒ္ဒါကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာပိ – ထုတ်ပြ၍လည်း၊ အတ္ထော – ဣတိသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို၊ န တာဝ ဝုတ္တော- ဟောတော်မမူအပ်သေး၊ [နေ့ံ "စိတ္တသက်ပွေါ"ပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီ

မှတ်ချက်။ ။ ယခုစာအုပ်များ၌ "နရကေဝါ ပပါတေဝါ ပပတာတိ အာဒိ"ဟု တွေ့ရ၏၊ ဋီကာ၌ကား"နရကေဝါ ပပတာတိဧတ္တ အာဒိသဒ္ဒေန ပပါတေဝါ ပပတာတိ ပရတော ဝုတ္တံ(ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော)အဝုတ္တံစ ရုက္ခတောဝါ ပပတာဒိ(သစ်ပင် ပေါ်မှ ခုန်ချပါလား–အစရှိသော တိုက်ရိုက်မဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော) သဗ္ဗံ မရ ဏူပါယံ သင်္ဂဏှာတိ"ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပပါတေဝါ"သည် နေ့ံမှထည့်ပါဌ်သာ ဖြစ်ဟန်တူ၏။

ဣတိသဒ္ဒ်ပန၊ပေ၊ဝုတ္တော။ ။ပဒဘာဇနီ၌"ဣတိစိတ္တ မနောတိ"ဟု ဣတိသဒ္ဒါကို (တည်ပါဌ်၌) ထုတ်ပြထား၏၊ သို့သော် အနက်ဖွင့်ရာ၌ကား ဣတိအတွက် အနက် မဖွင့်ဘဲ "ယံ စိတ္တံ, တံ မနော"စသည်ဖြင့် စိတ္တနှင့် မနတို့၏အနက် တူကြောင်းကိုသာ ဖွင့်သွားသည်၊ န တာဝဝုတ္တော၌ တာဝသဒ္ဒါဖြင့် "ဤနေရာ၌သာ မဖွင့်ဘဲထားသည်၊ စိတ္တသက်ပွေါ၏ ပဒဘာဇနီ၌ကား ဣတိကိုလိုက်စေ၍ ထိုဣတိအတွက် "မရဏသညီ" စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပါလိမ့်မည်" ဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကို ထင်ရှားစေသည်။

www.dhammaransi.com

ကျမှ ဟောတော်မူလိမ့်မည် - ဟူလို။] စိတ္တသက်ပွေါတိ ဣမသ္မိံပဒေ - ၌၊ အဓိကာရဝသေန-အဓိကာရနည်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဣတိသဒ္ဒေါ-ကို၊ အာဟရိတဗ္ဗော- ဆောင်ယူထိုက်၏၊ ဟိ- မှန်၊ ဣဒံ - ဤ ဣတိသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ- ကို၊ ဣတိစိတ္တသက်ပွေါတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ အဝုတ္တံ-တိုက်ရိုက် ဟောတော်မမူအပ်သည်၊(သမာနံ)ပိ,အဓိကာရတော-အားဖြင့်၊ ဝုတ္တမေဝ-သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ တထာဟိ - ထိုစကား မှန်၏၊ အဿ - ထို ဣတိ သဒ္ဒါ၏၊ တမေဝအတ္ထံ-ထိုဆိုအပ်ပြီးသောမရဏာအနက်ကိုပင်၊ဒဿေန္တော(ဟုတ္វာ), မရဏာသညီတိအာဒိံ - ကို၊ အာဟ- ဟောတော်မူပြီ။

စ-ဆက်၊ ယသ္မာ,တွေ-၌ မရဏာသညီအစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ သက်ပွေါတိ ဣဒံ – သက်ပွေါဟူသော ဤအမည်သည်၊ ဝိတက္ကဿ – ဝိတက်တခုတည်း၏ သာလျှင်၊ န နာမံ-အမည်မဟုတ်၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ဧတံ-ဤ သက်ပွေါ ဟူသောအမည်သည်၊ သံဝိဒဟနမတ္တဿ–သံဝိဒဟနသာမည၏၊ အဓိဝစနံ-အမည်တည်း၊ တဉ္စ သံဝိဒဟနံ-ထို သံဝိဒဟနသည်လည်း၊ ဣမသ္မိံအတ္ထေ-၌ စိတ္တသက်ပွေါဟူသော ပုဒ်၏အနက်၌၊ သညာစေတနာ ဓိပ္ပါယေဟိ-သညာ, စေတနာ, အဓိပ္ပါယတို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဟံ – သိမ်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ တသ္မာ , အဿ – ထိုရဟန်း၏၊ စိတ္တော - ထူးဆန်းသော၊ နာနပ္ပကာရကော-အထူးထူးသော အပြားရှိသော၊ သက်ပွေါ-အကြံသည်၊(အတ္ထိ)၊ ဣတိ, (သော) စိတ္တသက်ပွေါ – မည်၏၊ ဣတိဧဝံ, အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ တထာဟိ- ထိုစကားမှန်၏၊ အဿ- ထို စိတ္တသက်ပွေါပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနမ္ပိ- ကိုလည်း၊ သညာစေတနာဓိပ္ပါယဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ တွေ-၌သညာစေတနာ အဓိပ္ပါယတို့တွင်၊ ဝိတက္ကော- ကို၊ အဓိပ္ပါယေ၁တိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သက်ပွေါတိ ၊ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော ။ ။ အခြားနေရာ၌ သက်ပ္ပဟူသော အမည်သည် ဝိတက်၏အမည်သာဖြစ်သော်လည်း ဤနေရာ၌ ဝိတက်၏အမည်သာ မဟုတ်၊ ဝိတက်လည်း ပါဝင်သော သံဝိဒဟန၏အမည်ဖြစ်သည်၊ သံဝိဒဟန–ဟူသည်လည်း (အခြားနေရာ၌ဟောရိုးဖြစ်သော)စီမံခြင်းအနက်မဟုတ်၊ သညာ စေတနာ အဓိပ္ပါယ ၃နက်ကို ဟောသောပုဒ်တည်း၊ ထို ၃ နက်နှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် " သံဝိဒဟန မတ္တဿ"ဟု သာမညတ္ထ မတ္တသဒ္ဒါဖြင့် ဖွင့်သည်၊ စိတ္တသက်ပွေါ၌ စိတ္တသဒ္ဒါလည်း ဝိစိတ္တ အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် စိတ္တောကို " နာနပ္ပကာရကော "ဟု ဖွင့်သည်။

အဓိပ္ပါယောတိ ဝိတက္ကော။ ။အဓိပ္ပါယသဒ္ဒါသည်"အလို"ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ အလိုဟူသည်လည်း (အခြားနေရာ၌ကဲ့သို့ အဇ္ဈာသယဆန္ဒမဟုတ်) သတ်လိုသောအကြံတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝိတက္ကော ဝေဒိတဗ္ဗော"ဟု မိန့်သည်၊ ဤစကားဖြင့် "စိတ္တသက်ပွေါ၌ သက်ပ္ပအရတွင် ဝိတက်လည်း ပါဝင်၏ " ဟု မှတ်။

www.dhammaransi.com

ဥစ္စာဝစေဟိ အာကာရေဟီတိ- ကား၊ မဟန္တာမဟန္တေဟိ- မြတ်ကုန် ယုတ်ကုန်သော၊ ဝါ- ထင်ရှားကုန် မထင်ရှားကုန်သော၊ ဥပါယေဟိ- အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ တတ္ထ - ထို ဥစ္စ အဝစတို့တွင်၊ တာဝ - စွာ၊ မရဏာဝဏ္ဏ သံဝဏ္ဏနေ–မရဏာဝဏ္ဏသံဝဏ္ဏနန၌၊ ဇီဝိတေ–အသက်ရှင်နေရခြင်း၌၊ အာဒီနဝဒဿနဝသေန-ဖြင့်၊ အဝစာကာရတာ-ယုတ်ညံ့သောအကြောင်း၏အဖြစ်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ မရဏေ–၌၊ ဝဏ္ဏဘဏနဝသေန–ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုပြောဆိုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥစ္စာကာရတာ – မြင့်မြတ်သောအကြောင်း၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ပန - ကား၊ သမာဒါပနေ- သေဘို့ရာနည်းလမ်းကို ယူစေခြင်း၌၊ မုဋ္ဌိဇာဏု နိပေါဠနာဒီဟိ-လက်သီးဖြင့်ထိုးခြင်း,ဒူးဖြင့်တိုက်ခြင်း အစရှိသည် တို့ဖြင့်၊ မရဏာသမာဒါပနဝသေန-သေဘို့ရာနည်းလမ်းကို ယူစေခြင်း၏အစွမ်း ဖြင့်၊ ဥစ္စာကာရတာ- ထင်ရှားသောအကြောင်း၏ အဖြစ်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ဘုဥ္ဇန္တဿ-စားစဉ်၊ နခေဝိသံပက္ခိပိတွာ မရဏာ ဒိသမာဒါပနဝသေန-လက်သည်း၌ အဆိပ်ကိုထည့်၍ သေခြင်း အစရှိသည်၏ နည်းလမ်းကို ယူစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဝစာကာရတာ– မထင်ရှားသော အကြောင်း၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သောဗ္ဘေဝါ နရကေဝါ ပပါတေဝါတိတ္တေ– ၌၊ သမန္တတော-ပတ်ဝန်း ကျင်၌၊ ဆိန္နတဋ္ဌေ-ပြတ်သောနခမ်းရှိသော၊ ဂမ္ဘီရော-သော၊ အာဝါဋ္ဌော- တွင်းသည်၊ သောဗ္ဘောနာမ – ၏၊ တတ္ထတတ္ထ - ထိုထိုအရပ်၌၊ ဖလန္တိယာ- ကွဲသော၊ ဘူမိယာ- ၌၊ သယမေဝ – အလိုလိုသာလျှင်၊ နိဗ္ဗတ္တာ- ဖြစ်သော၊ မဟာဒရီ- ကြီးစွာသောချောက်သည်၊ နရကောနာမ- နရက်ချောက်မည်၏၊

ဥစ္စာဝစေဟိ။ ။အခြားနေရာ၌ ဥစ္စကို "အမြတ်" အဝစကို "အယုတ်အညံ့" ဟု ဆိုရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ထိုသို့မဟုတ် "မဟန္တ+အမဟန္တ"ဟု အနက်မှတ်ပါ ဟု ပြလို၍ " မဟန္တာ မဟန္တေဟိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ မဟန္တဟူသည် ပါကဋ (ကြီးမား ထင်ရှားခြင်း) ဩဠာရိက (ကြမ်းတန်းခြင်း) တည်း၊ အမဟန္တဟူသည် အပါကဋ အနောဠာရိကတည်း၊ [အပါကဋတ္တာ အနောဠာရိကတ္တာစ အဝစာကာရတာ။]

နခေ၊ပေ၊သမာဒါပနဝသေန ။ ။ မရဏာဒိ၌ အာဒိသည် ဝိသံ ပက္ခိပိတွာ၏ အာဒိတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုပုဒ်တို့ကို တပေါင်းတည်း အနက်ပေးလိုက်သည်၊ ထမင်း အတူစားနေစဉ် လက်သည်း၌အဆိပ်ထည့်၍ ထိုသူမသိအောင် ထမင်းထည်း ဟင်း ထည်း၌ အဆိပ်ခတ်လိုက်ခြင်းကို "အဝစာကာရ မရဏာသမာဒါပန=မထင်ရှားသော သေနည်းကိုပေးခြင်း" ဟု ဆိုသည်။ [မဟာဝါ – စမ္မာပဗ္ဗောတဝတ္ထု၌ ဇီဝကသည် လက်သည်းထည်း၌ ဝမ်းလျှောဆေးကိုထည့်၍ ရှစ်ရှားသီး၌ တို့လိုက်ပြီးမှ လိုက်လာ သောကျွန်အား ရှစ်ရှားသီးကိုကျွေး၏၊ ဤနည်းမျိုးတည်း။]

www.dhammaransi.com

[ကြီးပုံကိုပြလို၍ "ယတ္ထ"စသည်မိန့်။] ယတ္ထ-ယင်းနရက်ချောက်၌၊ ဟတ္ထိပိ-ဆင်တို့သော်မှလည်း၊ ပတန္တိ-ကျနိုင်ကုန်၏၊ စောရာပိ-တို့သည်လည်း၊ နိလီနာ-ပုန်းအောင်းကုန်လျက်၊ တိဋ္ဌန္တိ-တည်နိုင်ကုန်၏၊(ယော-အကြင်ကမ်းပါးပြတ်သည်၊) ပဗ္ဗတန္တရေဝါ-တောင်၏အကြား၌သော်၎င်း၊ ထလန္တရေဝါ-ကုန်း၏အကြား၌သော်၎င်း၊ ကေတော-တဘက်၌၊ ဝါ-တဘက်က၊ ဆိန္နော-ပြတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ (သော- ထို ကမ်းပါးပြတ်သည်၊) ပပါတော-တိ-ပပါတမည်၏၊ ပုရိမေ ဥပါဒါယာတိ-ကား၊ မေထုန်ဓမ္မ-ကို၊ ပဋိသေဝိတွာ-၎င်း၊ အဒိန္န-မပေးအပ်သောဥစ္စာကို၊ အာဒိယိတွာစ-ယူ၍၎င်း၊ ပါရာဇိကံ-သော၊ အာပတ္တိံ-သို့၊ အာပန္နေ-န်သော၊ ပုဂ္ဂလေ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍၊ ဝါ-ထောက်စာ၍၊ (အယမ္ပိတိ- အယမ္ပိဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ပိသဒ္ဒါနှင့်တကွ မိန့်တော်မူအပ်၏၊) သေသံ - ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပုဗ္ဗေ - ၌၊ ဝုတ္တနယတ္တာ-၎င်း၊ ဥတ္တာနတ္ထတ္တာစ-၎င်း၊ ပါကဋမေဝ-သာ၊ ဟုတိ-အပြီးတည်း။

ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌသိက္ခာပဒံ-သရုပ်အားဖြင့် ထုတ်ပြအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပဒါနုက္ကမေန - ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့်၊ ဝိဘဇိတွာ - ဝေဘန်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ (ယသ္မာပုဒ်ပြင်ဘက်က ဣဒါနိကို တသ္မာပုဒ်ပြင်ဘက်က ဒဿေန္တော အာဟ၌စပ်။) ယသ္မာ - ကြောင့်၊ (ဒဿိတံ, ထပိတာ, န သက္ကောန္တိ, ဟောတိတို့၌စပ်၊) ဟေဋ္ဌာ - ၌၊ ပဒဘာဇနီယမှိ - ၌၊ သခေ်ပေနေဝ-သာလျှင်၊မနုဿဝိဂ္ဂဟပါရာဇိကံ-မနုဿဝိဂ္ဂဟပါရာဇိကကို၊ ဒဿိတံ- ပြီ၊ ဝိတ္ထာရေန- အားဖြင့်၊ အာပတ္တိံ -သို့၊ အာရောပေတွာ-၍၊ တန္တိ-ပါဠိတော်ကို၊ န ထပိတာ- ထားတော်မမူအပ်သေး၊ စ- ဆက်၊ အတ္တေ-ကို၊ သခေ်ပဒဿိတေ- အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ပြအပ်သော်၊ သဗ္ဗာကာရေနေဝ-အလုံးစုံသောအခြင်းအရာအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ နယံ-နည်းကို၊ ဂဟေတုံ - ငှါ၊ န သက္ကောန္တိ၊ အနာဂတေစ - နောင်အခါ၌လည်း၊ ပါပပုဂ္ဂလာနံပိ-တို့၏လည်း၊ ဩကာသော-ကျူးလွန်ခွင့်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊

သောဘ္ဘ, နရက, ပပါတ ။ ။သွတြဲခံတတ်, ဆိဒ္ဒကရဏ – အပေါက်ပြုခြင်း အနက်ဟောရှိ၏၊ ယဉ်ပစ္စည်း၊ ပါဋိ၌ သောဗ္ဘဓာတ် အပစ္စည်း ဟု ကြံ၊ ဤနေရာ၌ ပတ်ဝန်းကျင် တွင်း၏ဘေးနားခမ်း ပျက်နေသောတွင်းကို (ကျင်းကို) သောဗ္ဘဟု ခေါ်၊ နရဓာတ် အကပစ္စည်းကြံ၊ နရန္တိ ပါပုဏန္တိသတ္တာ ဧတ္ထာတိနရကော–သတ္တဝါတို့ ကျရောက်ရာချောက်၊ ဤနေရာ၌ မြေကြီး၏ အက်ကွဲနေရာအရပ်ကို"နရက"ဟု ခေါ်။ ပပတန္တိ ဧတ္ထာတိ ပပါတော–သတ္တဝါတို့ကျရာချောက်၊ [ပပုဗ္ဗ ပတဓာတ်,ဏပစ္စည်း။] ဤနေရာ၌ တောင်, ကုန်းတို့၏အကြားကို "ပပါတ"ဟု ခေါ်။

www.dhammaransi.com

တသ္မာ, ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ သမ္ဘာကာရေန-ဖြင့်၊ နယဂ္ဂဟဏတ္ထံစ-နည်းယူခြင်းအကျိုးငှါလည်း၊ အနာဂတေ, ပါပပုဂ္ဂလာနံ-တို့၏၊ ဩကာသပဋိဗာဟနတ္ထံစ-ကျူးလွန်ခွင့်ကိုတားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါလည်း၊ ပုန,သာမံ အဓိဋ္ဌာယာတိအာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ မာတိကံ - ခေါင်းစဉ်ကို၊ ထပေတွာ- ထားတော်မူပြီး၍၊ ဝိတ္ထာရတော, မနုဿဝိဂ္ဂဟပါရာဇိကံ- ကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတွာ)၊ သာမန္တိ သယံ ဟနတီတိအာဒိံ-ကို၊ အာဟ၊ တတြ-ထို သာမန္တိ သယံ ဟနတိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အယံ – ကား၊ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာယ- မပေါ်လွင်သောပုဒ်တို့၏ အဖွင့်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ဝိနိစ္ဆယကထာ-တည်း။

ကာယေနာတိ-ကား၊ ဟတ္ထေနဝါ-ဖြင့်သော်လည်း၊ ပါဒေနဝါ,မုဋ္ဌိနာဝါ-လက်သီးဖြင့်သော်လည်း၊ ဇာဏုနာဝါ-ဒူးဖြင့်သော်လည်း၊ ယေနကေနစိ-သော၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂေန-ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းဖြင့်၊ (ဟနတိ-သတ်အံ့၊) [ကာယအရ တကိုယ်လုံး ရသော်လည်း ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော လက် စသည်ကို ဧကဒေသျူပစာရအားဖြင့် "ကာယ" ဟု ခေါ်နိုင်သည်။] ကာယပဋိဗဒ္ဓေနာတိ- ကား၊ ကာယတော – မှ၊ အမောစိတေန – မလွှတ်စေအပ်သော၊ အသိအာဒိနာ- သန်လျက်အစရှိသော၊ ပဟရဏေန- ပုတ်ခတ်ကြောင်းလက်နက်ဖြင့်၊ [ပဟရတိ ဧတေနာတိ ပဟရဏံ၊ ကာယေန-ကိုယ်နှင့်+ပဋိဗဒ္ဓံ-စပ်နေသော (မလွှတ်ဘဲ ဆက်၍နေသော) လက်နက်တည်း။] နိဿဂ္ဂိယေနာတိ- ကား၊ ကာယတောစ-မှသော်လည်း၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓတောစ-ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုမှသော်လည်း၊ မောစိတေန – လွှတ်စေအပ်သော၊ ဥသုသတ္တိအာဒိနာ-မြှား, လှံ အစရှိသောလက်နက်ဖြင့်၊ (ဟနတိ-အံ့၊) [မြှားကိုပစ်ရာ၌ ကိုယ်နှင့်စပ်သော လေးမှလွှတ်ရသည်၊ လှံကို လွှတ်ရာ၌ကား ကိုယ်မှ လွှတ်ရသည်။] ဧတ္တာဝတာ - ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ကာယေန အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်၊ သာဟတ္ထိယောစ – သာဟတ္ထိယပယောဂလည်း၊ နိဿဂ္ဂိယောစ - လည်း၊ ဣတိ, ဒွေ- နှစ်သော၊ ပယောဂါ- တို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊ ဝုတ္တာ ဟောန္တိ။

တတ္ထ-ထို ၂ပါးသောပယောဂတို့တွင်၊ ဧကမေကော-တပါးတပါးသော ပယောဂသည်၊ ဥဒ္ဒေသာနုဒ္ဒေသဘေဒတော- ရည်ရွယ်ခြင်း မရည်ရွယ်ခြင်း၏ အပြားအားဖြင့်၊ တနည်း– ဥဒ္ဒိဿာနုဒ္ဒိဿဘေဒတော- ရည်ရွယ်၍ဖြစ်ခြင်း ရှိသောပယောဂ မရည်ရွယ်ဘဲ ဖြစ်ခြင်းရှိသော ပယောဂ၏ အပြားအားဖြင့်၊

ဥဒ္ဒိဿာနုဒ္ဒိဿ။ ။နေ၌ "ဥဒ္ဒေသိကေ"ဟု ရှိသောကြောင့်"ဥဒ္ဒေသာနုဒ္ဒေသ- ရည်ရွယ်ခြင်း, မရည်ရွယ်ခြင်း "ဟု ရှိသင့်၏၊ ကန်ိဋ္ဌကာ၌ကား " ဥဒ္ဒိဿာနုဒ္ဒိဿ " ဟုပင် တွာပစ္စယန္တပါဌ်ကို ယူ၍ ဖွင့်သွားသည်။

www.dhammaransi.com

ဒုဝိဓော၊ တတ္ထ-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ ဥဒ္ဒေသိကေ-ရည်ရွယ်ခြင်းရှိသော ပယောဂ၌၊ ယံ-အကြင်သူ့ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ-ရည်ရွယ်၍၊ ပဟရတိ-၏၊ တဿေဝ-ထိုသူ၏သာလျှင်၊ မရဏေန- ကြောင့်၊ ကမ္မုနာ - ပါရာဇိကံသည်၊ ဗဇ္ဈတိ-ဖွဲ့အပ်၏၊ [ပါရာဇိကံ အထမြောက်သည် - ဟူလို။] ယောကောစိ-သည်၊ မရတု-သေပစေ၊ ဧတိစံ-သို့၊ အနုဒ္ဒေသိကေ-ရည်ရွယ်ခြင်း မရှိသော ပယောဂ၌၊ ပဟာရပ္ပစ္စယာ - ပုတ်ခတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ယဿ ကဿစိ- ၏၊ မရဏေန ကမ္မုနာ ဗဇ္ဈတိ၊ စ - ဆက်၊ ဥဘယထာပိ- ဥဒ္ဒေသ အနုဒ္ဒေသ ၂ ပါးစုံ အပြားအားဖြင့်လည်း၊ [ဥဘယထာပိတိ-ဥဒ္ဒေသာနုဒ္ဒေသာနံ စသည်။] ပဟရိတမတ္တေဝါ - ပုတ်ခတ်အပ်ကာမျှ၌ မူလည်း၊ မရတု-သေပစေ၊ ပစ္ဆာဝါ-နောက်၌မူလည်း၊ တေနေဝ ရောဂေန-ထိုရောဂါကြောင့်ပင်၊ (မရတု)၊ ပဟရိတမတ္တေယေဝ-ပုတ်ခတ်အပ်ပြီးကာမျှ၌သာလျှင်၊ ကမ္မုနာ ဗဇ္ဈတိ။

စ-ဆက်၊ မရဏာဓိပ္ပါယေန- သေခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုဖြင့်၊ ဝါ-သေစေလိုသဖြင့်၊ ပဟာရံ-ကို၊ ဒတွာ-ပေးပြီး၍၊ တေန-ထိုပုတ်ခတ်ခြင်းကြောင့်၊ အမတဿ - မသေသူအား၊ ပုန, အညစိတ္တေန - မရဏာဓိပ္ပါယမှ တပါးသော စိတ်ဖြင့်၊ [စိတ်ဆိုး၍ ပုတ်ခတ်ခြင်းစသည်ကို ဆိုလိုသည်။]ပဟာရေ-ကို၊ ဒိန္နေ-သော်၊ ပစ္ဆာပိ - လည်း၊ ပဌမပ္ပဟာရေနေဝ - ပဌမပုတ်ခတ်ခြင်းကြောင့်သာလျှင်၊ ယဒိမရတိ-အကယ်၍သေအံ့၊ တဒါဧဝ-ထို ပဌမပုတ်ခတ်ရာအခါ၌သာ၊ ကမ္မုနာ-သည်၊ ဗဒ္ဓေါ-ဖွဲ့အပ်၏၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ဒုတိယပ္ပဟာရေန- ကြောင့်၊ (ယဒိ)မရတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ နတ္ထိ- သည်၊နတ္ထိ၊ [ဒုတိယပ္ပဟာရ၌ မရဏာဓိပ္ပါယ မရှိသောကြောင့်တည်း။] ဥဘယေဟိ - ၂ ပါးစုံသောပုတ်ခတ်ခြင်းတို့ကြောင့်မတေပိ-သေသော်လည်း၊ပဌမပ္ပဟာရေနေဝ-ကြောင့်သာလျှင်၊ ကမ္မုနာ ဗဒ္ဓေါ၊ ဥဘယေဟိ- ၂ ပါးသော ပုတ်ခတ်ခြင်းတို့ကြောင့်၊ အမတေ-မသေလသော်၊ ပါရာဇိကံ ပါတော- သည်၊ နေဝတ္ထိ-မရှိသည်သာ၊ ဗဟူဟိပိ-များစွာသောရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဧကဿပိ-တယောက်သော သူအားလည်း၊ ပဟာရေ- ကို၊ ဒိန္နေ - ပေးအပ်သော်၊ သေနယော- တည်း၊(ကဿ-ကြောင့်၊ သေနယော-သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊)ဟိ(ယဿ)-

ပဌမပ္ပဟာရေနေဝ။ ။"ပယောဂေါ, တေန စ မရဏံ- လုလ္လပြုခြင်း, ထိုလုလ္လကြောင့်ပင် သေခြင်း" ဟူသော အင်္ဂါနှင့်ညီသောကြောင့် ပဌမပ္ပဟာရ အတွက်သာ ပါရာဇိကံ ထိုက်သည်၊ ဒုတိယပ္ပဟာရကား ပဌမကံ အားရှိအောင် အကူအညီသာ ဖြစ်၍ ဒုတိယပ္ပဟာရကြောင့် ပါရာဇိကံ မထိုက်။

www.dhammaransi.com

ကြောင့်၊ တတြာပိ-ထိုသို့ အများဝိုင်း၍ပုတ်ခတ်ကြရာ၌လည်း၊ ယဿ-အကြင် ရဟန်း၏၊ ပဟာရေန – ကြောင့်၊ မရတိ – ၏၊ တဿေဝ – ထိုသေအောင် ပုတ်ခတ်သော ရဟန်း၏ အပေါ်၌သာလျှင်၊ ကမ္မုနာ ဗဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဣတိ– ကြောင့်၊ (သေနယော, ဟောတိ-၏)။ [အများဝိုင်း၍သတ်ရာ၌ (၁)တရားခံ မျိုးတည်း။]

စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ-၌ ကိုယ်တိုင်သတ်ရာ၌၊ ကမ္မာပတ္တိဗျတ္တိဘာဝတ္ထံ– အနန္တ ရိယစသော ကံအပြား,ပါရာဇိကစသောအာပတ်အပြား၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဧဠကစတုက္ကံပိ - ဧဠကစတုက္ကကိုလည်း၊ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ဟိ–ချဲ့၊ ယော– အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧဠကံ-သိုးကို၊ ကေသ္မိံ ဌာနေ-၌၊ နိပန္နံ-အိပ်နေသည်ကို၊ ဥပဓာရေတိ–မှတ်ထား၏၊ (ကိံ- အဘယ်သို့ကြံ၍ မှတ်ထားသနည်း၊) ရတ္တိံ - ၌၊ အာဂန္တွာ, ဝဓိဿာမိ - သတ်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ (ဥပဓာရေတိ–၏၊) စ- ဆက်၊ ဧဠကဿ – ၏၊ နိပန္နောကာသေ - အိပ်ရာအရပ်၌၊ တဿ-ထို ရဟန်း၏၊ မာတာဝါ–သည်သော်၎င်း၊ပေ၊ပဏ္ဍုကာသာဝံ-ဖျော့တော့သော သင်္ကန်းကို၊ [သိုးမွေးအဆင်းနှင့် တူသောသင်္ကန်းကို – ဟူလို။] ပါရုပိတွာ – ခြုံ၍၊ နိပန္နော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သော–ထို ရဟန်းသည်၊ ရတ္တိဘာဂေ–၌၊ အာဂန္တွာ[မာရေတိ၌စပ်၊]ဧဠကံ, မာရေမိ- အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ မာတရံ ဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ ပေ၊မာရေတိ - သတ်မိအံ့၊ ဣမံ ဝတ္ထုံ – ဤ အိပ်နေသော ဝတ္ထုကို၊ မာရေမိ– အံ့၊ ဣတိ စေတနာယ - ဤသို့သော စေတနာ၏၊ အတ္ထိ ဘာဝတော-ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဃာတကောစ - သတ်တတ်သူ သည်လည်း၊ ဟောတိ - ၏၊ အာနန္တရိယကမ္မဉ္စ – အာနန္တရိယကံ သို့လည်း၊ ဖုသတိ–ထိရောက်၏၊ပါရာဇိကဉ္စ- သို့လည်း၊ အာပဇ္ဇတိ–၏၊ အညော–သော၊ ကောစိ-သော၊အာဂန္တုကော- အာဂန္တုကရဟန်းသည်၊နိပန္နော ဟောတိ၊ ဧဠကံ, မာရေမိ-အံ့၊ ဣတိ-၍၊ တံ-ထို အာဂန္တုက ရဟန်းကို၊ မာရေတိ-အံ့၊ ပေ၊ယက္ခောဝါ–ဘီလူးသည်သော်၎င်း၊ ပေတောဝါ–ပြိတ္တာသည်သော်၎င်း၊

ကမ္မာပတ္တိဗျတ္တိဘာဝတ္ထံ။ ။အာနန္တရိယစသောကံ အပြား, ပါရာဇိကစသော အာပတ်အပြားကို " ကမ္မာပတ္တိ "ဟု ဆိုသည်၊ ဗျတ္တိဘာဝကား ဝိဘာဝနနှင့် အနက်တူတည်း၊ [ကမ္မဉ္စ+ အာပတ္တိစ ကမ္မာပတ္တိ၊ တဿာ + ဗျတ္တိဘာဝေါ ကမ္မာပတ္တိဗျတ္တိ ဘာဝေါ။]

ဣမံ၊ပေ၊အတ္ထိဘာဝတော ။ ။ " သိုးကိုသတ်အံ့ "ဟု ကြံသော စေတနာသည် ပုဗ္ဗစေတနာဖြစ်၏၊"ဤဝတ္ထုကိုသတ်၏"ဟူသော ဆုံးဖြတ်ကြောင်းစေတနာသည်သာ လိုရင်းဖြစ်သောကြောင့် ဤစေတနာအတွက် မိဘရဟန္တာကို သတ်မိလျှင် အာနန္တရိယ ကံ ထိုက်၍, အခြားသူကိုသတ်မိလျှင် ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက် ပါရာဇိကစသည် ဖြစ်၏။

www.dhammaransi.com

နိပန္နော,ဟောတိ-အံ့၊ ဋ္ဌေကံ,မာရေမိ-အံ့၊ ဣတိ-၍၊ တေ-ထိုဘီလူးပြိတ္တာတို့ကို၊ မာရေတိ-အံ့၊ ဃာတကော၀-သတ်တတ်သူသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ အာနန္တရိယံစ- သို့လည်း၊ န ဖုသတိ၊ ပါရာဇိကံစ- သို့လည်း၊ န အာပဇ္ဇတိ၊ ပန – အန္တယကား၊ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ၊ အညော - သော၊ ကောစိ- သော၊ နိပန္နော-သည်၊ နတ္ထိ-အံ့၊ ဋ္ဌေကော၀ - သိုးသည်သာ၊ ဟောတိ-ရှိအံ့၊ တံ-ထိုသိုးကို၊ မာရေတိ – အံ့၊ ဃာတကောစ ဟောတိ၊ ပါစိတ္တိယဉ္စ အာပဇ္ဇတိ၊ မာတာပိတု အရဟန္တာနံ-တို့တွင်၊ အညတရံ-တယောက်ယောက်ကို၊ မာရေမိ-သတ်အံ့၊ ဣတိ-၍၊ တေသံယေ၀-ထိုမိဘ ရဟန္တာတို့တွင်ပင်၊ အညတရံ- ကို၊ မာရေတိ-၏၊ပေ၊တေသံ-ထိုမိဘ ရဟန္တာတို့တွင်၊ အညတရံ-ကို၊မာရေဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ- ၍၊ အညံ- သော၊ အာဂန္တုကံ- ကို၊ မာရေတိ- အံ့၊ ယက္ခံ၀ါ- ကိုသော်၎င်း၊ပေ၊ဋ္ဌေကံ၀ါ – ကိုသော်လည်း၊ မာရေတိ-အံ့၊ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပါရာဇိက, ထုလ္လစ္စည်း, ပါစိတ်များ သင့်ကြသည်–ဟူလို၊] ပန-ထိုသို့ပင် အာနန္တရိယကံ မထိုက်ပါသော်လည်း၊ ဣဓ-ရဟန္တာကိုသတ်မည်ဟု ကြံ၍ အာဂန္တုကစသူကို သတ်မိရာ၌၊ စေတနာ-သည်၊ ဒါရုဏာ-ကြမ်းတန်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ (''ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏'' ဟု ဋ္ဌေကစတုက္ကမှ် ဝေဒိတဗ္ဗံ၌ ပြန်စပ်။)

ဧတ္ထ – ဤ ကိုယ်တိုင်သတ်ရာ၌၊ အညာနိပိ– ဋ္ဌေကစတုက္ကမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပလာလပုဉ္ဇာဒိဝတ္ထူနိ-ပလာလပုဉ္ဇ အစရှိသောဝတ္ထုတို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ လောဟိတကံ-သွေးတို့ဖြင့်လိမ်းကျံအပ်သော၊ [လောဟိတမက္ခိတံ။] အသိံ ၀ါ-ကိုသော်၎င်း၊ သတ္တိံ ၀ါ-လှံကိုသော်၎င်း၊ ပုဋ္ဌိဿာမိ-သုတ်အံ့၊ ဣတိ-၍၊ ပလာလပုဉ္ဇေ-ကောက်ရိုးပုံ၌၊ ပဝေသေန္တော– သွင်းလသော်၊ [သွေးပြောင်အောင် ကောက်ရိုးပုံထည်း၌ သွင်းလသော်။] တတ္ထ– ထိုကောက်ရိုးပုံထည်း၌၊ နိပန္နံ- သော၊ မာတရံ-ကိုသော်၎င်း၊ပေ၊မာရေတိ-သေစေအံ့၊ ဝေါဟာရဝသေန– ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုရိုး၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဃာတကောတိ - သတ်သူဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ ပန - ထိုသို့ပင်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ ဝဓကစေတနာယ–သတ်ကြောင်းစေတနာ၏၊ အဘာ

စေတနာ ဒါရုဏာ၀ ။ ။ မိဘ ရဟန္တာတို့တွင် တပါးပါးကို သတ်အံ့ဟု ကြံသောကြောင့် ကြမ်းတန်းသောပုဗ္ဗစေတနာခြီရံလျက် ပါရကား သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာလည်း (မိဘ ရဟန္တာကိုသတ်နေ၏ – ဟူသော အမှတ်ဖြင့် သတ်သည့်အတွက်) ကြမ်းတန်း၏ – ဟူလို၊ ဤစကားဖြင့် " သိုးကိုသတ်အံ့ " ဟု ကြံပြီးလျှင် အမိစသူကို သတ်မိရာ၌ စေတနာ၏ သိပ်မကြမ်းတန်းပုံကိုလည်းပြ၏။

www.dhammaransi.com

ဝတော-ကြောင့်၊ကမ္မံ-အာနန္တရိယစသောကံသို့၊နေဝဖုသတိ၊ပေ၊ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊["လောဟိတကံ ၊ပေ၊ ပုဋ္ဌ သော ဝါမိ''ဟု ဆိုခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်။] ပဝေသေန္တော-သော်၊သရီရ သမ္ဘဿံ-ကိုယ်၏အတွေ့ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ-မှတ်မိ၍၊ [ကောက်ရိုးပုံအတွင်းက ခန္ဓာကိုယ်၏ အတွေ့မှန်းသိ၍။] သတ္တောမယေ – သတ္တာထင်၏၊ အဇ္ဈတ္တရ ဂတော-ကောက်ရိုးပုံအတွင်း၌ ရောက်နေသူသည်၊ မရတု-သေပစေ၊ ဣတိ-၍၊ ပဝေသေတွာ-ထိုးသွင်း၍၊ မာရေတိ-သတ်အံ့၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊တေသံ ဝတ္ထူနံ – ထို အတွင်း၌ရောက်နေသော ဝတ္ထုတို့အား၊ အနုရူပေန- အားဖြင့်၊ ကမ္မဗဒ္ဓေါစ - အာနန္တရိယ စသောကံဖြင့် ဖွဲ့ခြင်းကိုလည်း၊ အာပတ္တိစ- ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ထတ္တ – ထို ကောက်ရိုးပုံထည်း၌၊ နိဒဟနတ္ထံ – သိမ်းထားခြင်း အကျိုးငှါ၊ ပဝေသေန္တဿာပိ - သွင်းသော ရဟန်း၏လည်း၊ ဝနပ္ပဂုမ္မာဒိသု- တောခြုံအစရှိသည်တို့၌၊ ခိပန္တဿာပိ-ပစ်သွင်းသောရဟန်း၏၊ သေနယော။

ယောပိ-အကြင် ရဟန်းသည်လည်း၊ စောရံ–ကို၊ မာရေမိ-အံ့၊ ဣတိ–၍၊ စောရဝေသေန- ခိုးသူ၏အသွင်ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တံ-သော၊ ပိတရံ-ကို၊ မာရေတိ-အံ့၊ ပေ၊ ပန- ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပရသေနာယ–တဘက်စစ်တပ်၌၊ အညံ – အဘမှအခြားသော၊ ယောဓံစ– စစ်သားကိုလည်း၊ ပိတရံစ– ကိုလည်း၊ ကမ္မံ-စစ်တိုက်မှုကို၊ ကရောန္တေ-တို့ကို၊ ဒိသွာ,ယောဓဿ-စစ်သားအပေါ်၌၊ ဥသုံ-မြှားကို၊ ခိပတိ-၏၊ (ကိ -အဘယ်သို့ကြံ၍ ပစ်သနည်း၊) ဧတံ–ဤစစ်သား ကို၊ ဝိဇ္ဈိတွာ-ပဌမဖေါက်ထွင်းပြီး၍၊ မမ–၏၊ ပိတရံ–ကို၊ ဝိဇ္ဈိဿတိ-ဒုတိယ ဖေါက်ထွင်းလတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ (ခိပတိ)၊ ယထာဓိပ္ပါယံ-အကြင် အကြင် အလိုအတိုင်း၊ ဂတေ– မြှားသွားလသော်၊ ပိတုဃာတကော– အဖကိုသတ်သူ သည်၊ ဟောတိ၊ ယောဓေ-ကို၊ ဝိဒ္ဓေ-ဖေါက်ထွင်းအပ်သော်၊ မမ-၏၊ ပိတာ– သည်၊ ပလာယိဿတိ - ထွက်ပြေးလတ္တံ့၊ ဣတိ - ၍၊ ခိပတိ- အံ့၊ ဥသု- သည်၊ အယထာဓိပ္ပါယံ- အကြင်အကြင် အလိုအတိုင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ဂတွာ- ၍၊ ပိတရံ- ကို၊ မာရေတိ–အံ့၊ပေ၊ ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ အာနန္တရိယံ-သည်၊ နတ္ထိ၊[လုလ္လပြုစဉ်ကအဖကို မရည်ရွယ်သောကြောင့် အာနန္တရိယကံမထိုက်။] ဣတိ– သို့၊ ''ဝေဒိတဗ္ဗာနိ– ကုန်၏''ဟု (ရှေ့က''ဝေဒိတဗ္ဗာနိ ''ပြန်စပ်။)

ယထာဓိပ္ပါယံ ဂတေ ။ ။ "မူလ ရည်ရွယ်သည့်အတိုင်း စစ်သားကိုဖေါက်ပြီးမှ အဖထံရောက်၍ အဖကိုဖေါက်ထွင်းလျှင်'' ဟူလို၊ မူလရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း မဟုတ်ဘဲ အဖဆီကိုတည့်တည့် ရောဲသွားလျှင်လည်း (အထိမ်းအမှတ် လွဲရာမရောဲသောကြောင့်) အာနန္တရိယ ပါရာဇိကပင်ဟု ဆိုကြ၏။

www.dhammaransi.com

အမိဋ္ဌဟိတ္ဝာတိ– ကား၊ သမိပေ- ၌၊ ဌတွာ–တည်၍၊ **အာဏာပေတီတိ–ကား၊** ဥဒ္ဒိဿဝါ- ညွှန်ပြ၍သော်ငြင်း၊ အနုဒ္ဒိဿဝါ - မညွှန်ပြဘဲသော်ငြင်း၊ အာဏာပေတိ–စေခိုင်းအံ့၊ တတ္ထ–ထိုသို့ စေခိုင်းရာ၌၊ ပရသေနာယ–တဘက်စစ်တပ်သည်၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတာယ– ရင်ဆိုင်တည်လသော်၊ အနုဒ္ဒိဿေဝ– မည်သူမည်ဝါ ဟု မညွှန်ပြမူ၍သာလျှင်၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝါ-သည်ပုံသည်နည်း၊ ဝိဇ္ဈ- ပစ်ဖေါက်လော၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝါ–နည်း၊ ပဟာရ-ပုတ်ခတ်လော၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝါ-နည်း၊ **ဃာတေဟိ** – သတ်လော၊ ဣတိ - သို့၊ အာဏာပေတ္တာ - စေခိုင်းအပ် သူသည်၊ ယတ္တကေ- အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိသူတို့ကို၊ [အာဏာပေတ္တာ-မလို၊] ဃာတေတိ-၏၊ ဥဘိန္နံ-အာဏာပက အာဏတ္တ ၂ဦးလုံးတို့၏၊ တတ္တကာ-ထိုသတ်အပ်သူတို့၏အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝါ–ထိုသတ်အပ်သူလေ့ံများကုန်သော၊ ပါဏာတိပါတာ – ပါဏာတိပါတတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [လူ ၁၀ ယောက်သတ်မိလျှင် ပါဏာတိပါတလည်း ၁၀ ဖြစ်သည်–ဟူလို။]တတ္ထ-ထို သတ်အပ်သူတို့တွင်၊ **အာဏာပကဿ**–၏၊ မာတာပိတရော-တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-န်အံ့၊ (အကယ်၍ ပါဝင်ကုန်အံ့၊ ဧဝံသတိ) ၊ပေ၊ ဥဘောပိ - အာဏာပက **အာဏတ္တ** ၂ဦးလုံးတို့သည်လည်း၊ အာနန္တရိယံ ဖုသန္တိ၊ **အာဏတ္တဿေဝ**-စေခိုင်းအပ်သော ရဟန်း၏သာလျှင်၊ မာတာပိတရော စေ (ဟောန္တိ၊ ဧဝံသတိ)၊ သော၀-ထိုစေခိုင်းအပ်သောရဟန်းသည်သာ၊ **အာနန္တရိယံ**, ဖုသတိ။

ပန–ကား၊ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ - (မည်သူမည်ဝါ ဟု) ညွှန်ပြ၍၊ ဒီဃံ – အရပ်ရှည်သော၊ **တံ- အဲဒီအကောင်ကို၊** (ဃာတေဟိ)၊ ရဿံ - အရပ်ပုသော၊ (တံ– ကို၊ ဃာတေဟိ)၊ ရတ္တကဉ္စုကံ – နီသော စစ်ဝတ်တန်ဆာ ရှိသော၊ (တံ ဃာတေဟိ)၊[ကဉ္စုကသဒ္ဒါသည် စစ်ဝတ်တန်ဆာကိုလည်း ဟော၏။] နီလကဉ္စုကံ– ညိုသော စစ်ဝတ်တန်ဆာရှိသော၊ (တံ ဃာတေဟိ)၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ–ဆင်၏ ကျောက်ကုန်းထက်၌၊ နိသိန္နံ-ထိုင်နေသော၊(တံ ဃာတေဟိ)၊ မဇ္ဈေ–ဆင်၏ ကျောက်ကုန်း အလယ်၌၊ နိသိန္နံ- သော၊ (တံ–ကို၊) ဝိဇ္ဈ-ထိုးဖေါက်လော၊ ပဟာရ – ပုတ်ခတ်လော၊ ဃာတေဟိ **- လော၊** ဣတိ – သို့၊ အာဏာပေတ္တာ–စေခိုင်းအပ်သူသည်၊ [သော-မလို၊] တမေဝ–ထို ညွှန်ပြအပ်သူကိုသာလျှင်၊ သစေ ဃာတေတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥဘိန္နံပိ–တို့၏လည်း၊ ပါဏာတိ

ဧဝံ ဝိဇ္ဈစသည်။ ။ဧဝံ ဓနုံ ကမ္ဗေတွာ ဝိဇ္ဈ–လေးကို ဤပုံ ဤနည်း ဆွဲ၍ (ဆွဲပုံကို ပြသည်) ပစ်ဖေါက်လော၊ ဧဝံ ဒဏ္ဍံ အသိံ ဂဟေတွာ ပဟာရ – သန်လျက်ကို မြဲမြဲ ဤပုံ ဤနည်းကိုင်၍ (ကိုင်ပုံကို ပြသည်) ပုတ်ခတ်လော၊ ဧဝံ ကမ္မကာရဏံ ကတွာ မာရေဟိ-သည်ပုံ သည်နည်း ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်မှုကိုပြု၍ (နှိပ်စက်ပုံကိုလုပ်ပြသည်) သတ်လော။

www.dhammaransi.com

ပါတော(ဟောတိ)၊အာနန္ဒရိယဝတ္တုမှိ-ကို၊(ယာတိတေ-သတ်အပ်သော်၊) အာနန္ဒရိယံစ(ဖုသတိ)၊အညံ-ညွန်ပြအပ်သူမှ တပါးသူကို၊ သစေ မာရေတိ၊ (ဝေံသတိ)၊ အာဏာပကဿ - စေခိုင်းတတ်သော ရဟန်း၏၊ ပါဏာတိ ပါတော နတ္ထိ၊ တေေန-ဤအမိဋ္ဌဟိတ္ဝာ အာဏာပေတိ-အစရှိသော ပါဠ်ဖြင့်၊ အာဏတ္တိကော – စေခိုင်းခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော၊ ပယောဂေါ - သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တော ဟောတိ၊ တတ္ထ – ထို အာဏတ္တိက ပယောဂ၌၊ [တတ္ထာတိ အာဏတ္တိကပ္ပယောဂေ။] ဝိစက္ခဏော – ဝိနည်းဆုံးဖြတ်မှု၌ အထူးသိမြင် ပညာရှင်သည်၊ ဝတ္ထုံ – ဝတ္ထုကိုင်း၊ ကာလဉ္စ - အခါကိုင်း၊ ဩကာသံ- အရပ်ကိုင်း၊ အာဝုဓံ- ကိုင်း၊ ဣရိယာပထံ– ဣရိယာပုထ်ကိုင်း၊ (ဣတိ-သို့၊) ပဉ္စဋ္ဌာနာနိ-ငါးဌာနတို့ကို၊ တုလယိတွာ- နှိုင်းချိန်၍၊ အတ္ထံ- အနက်ကို၊ ဓာရေယျ – ဆောင်ရွက် မှတ်သားရာ၏၊ အပရော - ရှေးအဋ္ဌကထာနည်းမှ တပါးသော၊ နယော - ဆရာအဆက်ဆက် ဆောင်ရွက်အပ်သော နည်းကို၊ [ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။] ဝတ္ထု – ဝတ္ထုငင်း၊ပေ၊ ကြိယာဝိသေသော – အမူအရာ အထူးငင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေဆ–ဤခြောက်ပါးတို့သည်၊ အာဏတ္တိနိယာမကာ– အာဏတ္တိကပယောဂကို မြဲစေတတ်သော အကြောင်းတို့တည်း။

တတ္ထ-ထို ၆ ပါးတို့တွင်၊ ဝတ္ထုတိ-ကား၊ မာရေတဗ္ဗော-သတ်ထိုက်သော၊ သတ္တော–တည်း၊ ကာလောတိ-ကား၊ ပုဗ္ဗဏှသာယန္ဟာဒိကာလောစ-နံနက် အခါ ညနေချမ်းအခါအစရှိသော အခါသည်ငင်း၊ ယောဗ္ဗနထာမဝိရိယာဒိ ကာလောစ–နပျိုသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာအခါ,အားစွမ်းသတ္တိ လုံ့လဝီရိယ ရှိရာအခါ အစရှိသော အခါသည်ငင်းတည်း၊ ဩကာသောတိ-ကား၊ ဂါမော ဝါ-ရွာသော်ငင်း၊ ဝနံဝါ – တောသော်ငင်း၊ ဂေဟဒွါရံဝါ– အိမ်၏ တံခါး ပေါက်သော်ငင်း၊ ဂေဟမဇ္ဈံဝါ– အိမ်၏ အလယ်သော်ငင်း၊ ရထိကာဝါ-

အပရောနယော ။ ။ ပဌမဂါထာ၌ ပြအပ်သော နည်းသည် ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ လာသော နည်းတည်း၊ ထို နည်း၌ ကြိယာဝိသေသ မပါ၊ ပါဠိတော်၌ကား"**ဇဝံဝိဇ္ဈ, ဇဝံ** ပဟရ, ဇဝံ ဃာတေဟိ " ဟု သတ်ပုံ အမူအရာ ဖြစ်သော ကြိယာဝိသေသ ပါ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်နှင့်အညီ ဆရာအဆက်ဆက် ထည့်စွက်အပ်သော ကြိယာဝိသေ သကို ထည့်၍ တနည်းပြလိုသောကြောင့် "အပရော နယော"စသည် မိန့်။

ယောဗ္ဗန၊ပေ၊ကာလောစ။ ။နပျိုသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ (နပျိုသော) အသက် ၃၀ တွင်း အခါကို ယောဗ္ဗနကာလ ဟု ခေါ်၏၊ အားကောင်းချိန်ဖြစ်သော ၃၀ ကျော် ၄၀ အရွယ်ကို ထာမဝိရိယကာလ ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် " ထာမဝိရိယာဒိ " ဟု ရှိသော မှုကွဲပါဠ်ကကောင်း၏၊ လယ်ပိုင်ရှိသူကို"ထာဝရိယ" ခေါ်ရကား ဤနေရာနှင့် မလျော်၊ ထို့ကြောင့် ထာဝရိယ ဟု ရှိသောပါဠ်သည် မကောင်း။

www.dhammaransi.com

ရထားလမ်းသော်၎င်း၊ သိဃာဋကံဝါ-လမ်းဆုံ လမ်းခွသော်၎င်း၊ ဣတိ ဧဝ မာဒိ-ဤသို့ အစရှိသော-အရပ်တည်း၊ အာဝုဓံတိ-ကား၊ အသိဝါ-သန်လျက် သော်၎င်း၊ ဥသုဝါ-မြားသော်၎င်း၊ သတ္တိဝါ-လှံသော်၎င်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ-ဤသို့အစရှိသောလက်နက်တည်း၊ ဣရိယာပထောတိ-ကား၊ မာရေတဗ္ဗသာ-သတ်ထိုက်သော သတ္တာ၏၊ ဂမနံဝါ - သွားခြင်းသော်၎င်း၊ နိသဇ္ဇာဝါ - ထိုင်ခြင်းသော်၎င်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ - ဤသို့ အစရှိသော ဣရိယာပုထ်တည်း၊ ကိရိယာဝိသေသောတိ- ကား၊ ဝိဇ္ဈနံဝါ - ပစ်ဖေါက်ခြင်းသော်၎င်း၊ ဆေဒနံဝါ - ဖြတ်ခြင်းသော်၎င်း၊ ဘေဒနံဝါ - ဖေါက်ခွဲခြင်းသော်၎င်း၊ သင်္ခမုဏ္ဍကံဝါ- ခရုသင်းကဲ့သို့ ဖွေးဖွေးဖြူအောင် ခေါင်းတုံးမှုကို ပြုခြင်းသော်၎င်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ - ဤသို့အစရှိသော အမှုအရာအထူးတည်း။

ဟိ-ခဲ့၊ ဝတ္ထုံ-ကို၊ ဝိသံဝါဒေတွာ - ချွတ်ယွင်းစေ၍၊ ["တတော အညံ မာရေတိ" ၌ စပ်။] ယံ - အကြင်သူကို၊ မာရေဟိ - သတ်လော၊ ဣတိ - သို့၊ အာဏတ္တော - စေခိုင်းအပ်သူသည်၊ တတော - ထို ညွှန်ပြအပ်သူမှ၊ အညံ- အခြားသူကို၊ ယဒိ မာရေတိ - အံ့၊ ပုရတော- ရှေ့၌၊ ဝါ- က၊ ပဟရိတွာ - ၍၊ မာရေဟိ - လော၊ ဣတိဝါ- ဤသို့သော်လည်း၊ အာဏတ္တော- သည်၊ ပစ္ဆတောဝါ-နောက်၌၎င်း၊ ဝါ-ကသော်၎င်း၊ ပဿတောဝါ-ဘေး၌သော်၎င်း၊ အညသ္မိံဝါ-သော၊ ပဒေသေဝါ- အရပ်၌သော်၎င်း၊ ပဟရိတွာ - ၍၊ ယဒိ မာရေတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) အာဏာပကဿ - ၏၊ ကမ္မဗဒ္ဓေါ - ပါဏာတိပါတကံဖြင့် ဖွဲ့ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ အာဏတ္တဿေဝ ကမ္မဗဒ္ဓေါ (ဟောတိ)၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ဝတ္ထုံ-ကို၊ အဝိသံဝါဒေတွာ-၍၊ ယထာဏတ္တိယာ- အကြင် အကြင် စေခိုင်းခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-စေခိုင်းအပ်သည့် အတိုင်း၊ မာရေတိ- သတ်အံ့၊ အာဏာပကဿ-၏၊ အာဏတ္တိက္ခဏေ-စေခိုင်းခြင်း၏ ခဏ၌၎င်း၊ အာဏတ္တဿ- ၏၊ မာရဏက္ခဏေစ- သေစေခြင်း၏ ခဏ၌၎င်း၊ ဣတိ - သို့၊ ဥဘယေ

ဝိဇ္ဈနံ၊ပေ၊သင်္ခမုဏ္ဍကံ။ ။ဆေဒနန္တိ-ဟတ္ထာဒိ ဆေဒနံ၊ ဘေဒနန္တိ-ကုစ္ဆိ အာဒိ ဖါလနံ၊ အထဝါ - ဥသုနာ ဝိဇ္ဈနံ၊ အသိနာ ဆေဒနံ၊ မုဂ္ဂရာဒီဟိ သီသာဒိ ဘေဒနံ၊ သင်္ခမုဏ္ဍကမ္မကာရဏံ - ခရုသင်းကဲ့သို့ ဖွေးဖွေး ဖြူအောင် ခေါင်းတုန်းမှု ဟူသော နှိပ်စက်မှု (ကံကြမ္မာ)၊ ထို နှိပ်စက်မှုကို ပြသူသည် အထက်နှုတ်ခမ်း , နားပန်းစွန်း ၂ ဘက်, လည်မျို , ဤ ၃ ဌာနကို ပိုင်းခြား၍ အရေကို ဖြတ်သည်၊ ဆံပင်တအုံလုံးကို ထုံး၍ ဒုတ်ဖြင့်ရစ်ပတ်လျက် အထက်သို့ဆွဲမြောက်သည်၊ ထိုအခါ ဆံပင်နှင့်တကွ အရေ တွေ ကျွတ်ပါလာသည်၊ ဦးခေါင်းတခုလုံးမှာ ပွတ်ခါစ ခရုသင်းကဲ့သို့ ဖွေးဖွေးဖြူနေ တော့သည်၊ ဤသို့ပြုမှုကို "သင်္ခမုဏ္ဍကံ" ဟု ခေါ်၏၊ အာဒိဖြင့်ယူဘွယ်ရာ ဒုကအင်္ဂုတ္တိုရ် (၁) ဝဂ်၌လာသော နှိပ်စက်မှုများကို ဋီကာ၌ ပြထား၏။

www.dhammaransi.com

သမ္ပိ- အာဏာပက, အာဏတ္တ ၂ ဦးလုံးတို့၏လည်း၊ ကမ္မဗန္ဓေါ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္တ-ဤစေခိုင်းရာ၌၊ ဝတ္ထုဝိသေသေန-သတ်အပ်သော ဝတ္ထုအထူးအားဖြင့်၊ ကမ္မဝိသေသော စ-အာနန္တရိယစသော ကံအထူးသည်ရင်း၊ အာပတ္တိဝိသေသော စ-ပါရာဇိကစသော အာပတ်အထူးသည်ရင်း၊ (ဟောတိ၊) [မာတုအာဒိဝတ္ထုဝိသေသေန၊ အာနန္တရိယာဒိ ကမ္မဝိသေသော၊ ပါရာဇိကာဒိ အာပတ္တိဝိသေသော။] ဣတိဧဝံ – သို့၊ တာဝ- ကာလစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ ဝတ္ထုမှိ – ၌၊ သင်္ကေတဝိသင်္ကေတတာ- အမှတ်အသား အတိုင်း၏ အဖြစ် , အမှတ်အသား အတိုင်းမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန-ကား၊ ကာလေ - ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော - ကို၊ ဧဝံဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယော- အကြင်သူကို၊ အဇ္ဇသွေတိ-ယနေ့, နက်ဖြန် ဟူ၍၊ အနိယမေတွာ-မသတ်မှတ်မူ၍၊ ပုဗ္ဗဏှေမာရေဟီတိ–နံနက်၌ သတ်လော ဟူ၍၊ အာဏတ္တော– စေခိုင်းအပ်ပြီ၊ (သော– ထိုသူသည်၊) ယဒါကဒါစိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော ရက်၌၊ ပုဗ္ဗဏှေ - ၌၊ မာရေတိ–အံ့၊ ဝိသင်္ကေတော - အမှတ်အသား၏ မမှန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန–ဆက်၊ ယော - သည်၊ အဇ္ဇပုဗ္ဗဏှေ – ယနေ့ နံနက်၌၊(မာရေဟိ) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော–ပြောအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မဇ္ဈန္ဟေဝါ– ၌သော်ရင်း၊ပေ၊ မာရေတိ - အံ့၊ (တဿ - ထို သူ၏၊) ဝိသင်္ကေတော ဟောတိ၊ပေ၊ပုဗ္ဗဏှေ-၌၊ မာရေတုံ- ငှါ၊ ဝါယမန္တဿ-စဉ်၊ မဇ္ဈန္ဟေ- သည်၊ ဇာတေပိ- ဖြစ်သော်လည်း၊ ဝါ- ဖြစ်ရာ၌လည်း၊ ဧသောဝနယော၊ ဧတေန နယေန-ဖြင့်၊ သဗ္ဗကာလပ္ပဘေဒေသု-အလုံးစုံသော ကာလအထူးအပြားတို့၌၊ သင်္ကေတ ဝိသင်္ကေတတာ–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏။

ဩကာသေပိ- ၌လည်း၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယော-အကြင် ရဟန်းကို၊ ဂါမေ- ၌၊ ဌိတံ- တည်သော၊ ဧတံ- အဲဒီသူကို၊ မာရေဟိ- လော၊ ဣတိ – သို့၊ အနိယမေတွာ – ဩကာသကို မသတ်မှတ်မူ၍၊ အာဏတ္တော -

သင်္ကေတ ဝိသင်္ကေတ။ ။ သံပုဗ္ဗကိတဓာတ်သည် သဉ္ဇာနန အနက်ကို ဟော၏၊ သင်္ကိတတိ ဧတေနာတိ သင်္ကေတော-စေခိုင်းအပ်သူ၏ သိမှတ်ကြောင်းအမှတ်အသား၊ ထိုအမှတ်အသားအတိုင်း မှန်သည်ကို“သင်္ကေတတာ”ဟု ရင်း, ထိုအတိုင်း မမှန်သည်ကို“ဝိသင်္ကေတတာ”ဟုရင်း ဆိုသည်၊ ဝိသဒ္ဒါသည် အဘာဝအနက်ဟော။

ဧတံ ဂါမေ ဌိတံ မာရေဟိ ။ ။ “ ဧတံ မာရေဟိ ”သာ လိုရင်းတည်း၊ “ဂါမေ ဌိတံ”ကား ဧတံအရ (ထိုအချိန်မှာ ရွာ၌တည်နိုက်ဖြစ်သော) သတ်အပ်သူကိုပြသော ဝိသေသနတည်း၊ ဩကာသကို သတ်မှတ်ပြသောစကား မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့်“ဩကာသေပိ၊ပေ၊အနိယမေတွာ”ဟု မိန့်သည်။

www.dhammaransi.com

အပ်ပြီ၊ (သော - ထိုရဟန်းသည်၊) တံ-ထိုသူကို၊ ယတ္ထကတ္ထစိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသောအရပ်၌၊ မာရေတိ-အံ့၊ ဝိသင်္ကေတော-ချွတ်ယွင်းခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ပန- ကား၊ ယော- ကို၊ ဂါမေ ယေဝ - ၌သာလျှင်၊ (မာရေဟိ)၊ ဣတိ နိယမေတွာ, အာဏာပေတွာ – အပ်ပြီ၊ (သော – ထိုရဟန်းသည်၊) ဝနေ- ၌၊ မာရေတိ-အံ့၊ တထာ-ထိုမှတပါး၊ ဝနေ (ယေဝ)-၌သာလျှင်၊ (မာရေဟိ)၊ ဣတိ အာဏာပေတွာ၊ (သော)ဂါမေ မာရေတိ၊ အန္တောဂေဟဒွါရေ(ယေဝ)- အိမ်တံခါးအတွင်း၌သာလျှင်၊ (မာရေဟိ)၊ ဣတိ အာဏာပေတွာ၊ (သော) ဂေဟမဇ္ဈေ, မာရေတိ-အံ့၊ (တဿ) ဝိသင်္ကေတော (ဟောတိ)၊ပေ၊အာဝုဓေပိ - ၌လည်း၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယော - ကို၊ အသိနာဝါ- သော်၎င်း၊ ဥသုနာဝါ-သော်၎င်း၊ (မာရေဟိ) ဣတိ အနိယမေတွာ, အာဝုဓေန- ဖြင့်၊ မာရေဟိ၊ ဣတိ အာဏာပေတွာ၊ (သော- သည်၊) ယေနကေနစိ- သော၊ အာဝုဓေန- ဖြင့်၊ မာရေတိ- အံ့၊ပေ၊ပန-ကား၊ ယော- ကို၊ အသိနာ (မာရေဟိ)၊ပေ၊ ဝါ – တနည်း၊ ဣမိနာ အသိနာ-ဖြင့်၊ (မာရေဟိ) ဣတိ ဝုတ္တော၊ (သော) အညေန - သော၊ အသိနာ , မာရေတိ- အံ့၊ ဝါ- တနည်း၊ တဿေဝအသိဿ-၏ပင်၊ ဣမာယဓာရာယ-ဤဘက်အသွားဖြင့်၊ မာရေဟိ၊ ဣတိ ဝုတ္တော၊ (သော)ဣတရာယ-သော၊ ဓာရာယဝါ-ဖြင့်သော်၎င်း၊ တလေနဝါ-သန်လျက်အပြင်ဖြင့်သော်၎င်း၊ တုဏ္ဍေနဝါ-သန်လျက်ဦးဖြင့်သော်၎င်း၊ ထရုနာဝါ-သံလျက်ရိုးဖြင့်သော်၎င်း၊ မာရေတိ-အံ့၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန - ကား၊ ဣရိယာပထေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယော- သည်၊ ဂစ္ဆန္တံ-သွားနေသူကို၊ ဧတံ-အဲဒီသူကို၊ မာရေဟိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ- ပြောဆိုစေခိုင်း၏၊ (တေန- ထိုရဟန်းသည်၊) အာဏာပေတွာစ- စေခိုင်းအပ်သူသည်လည်း၊ နံ-ထို ညွှန်ပြအပ်သူကို၊ အဂစ္ဆန္တံ- သွားဆဲ မဟုတ်ဘဲ၊ သစေပိ မာရေတိ-အကယ်၍မူလည်း သတ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ ဝိသင်္ကေတော

'ဧတံ ဂစ္ဆန္တံ ၊ပေ၊ ဝိသင်္ကေတော ။ ။ ဧတံ ဂစ္ဆန္တံ၌ ဂစ္ဆန္တံသည် သွားခြင်း ဣရိယာပုထ်ကို သတ်မှတ်လိုသော ဝိသေသနမဟုတ်၊ "သွားနေတဲ့ အဲဒီလူ"ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ကို သတ်မှတ်သောဝိသေသနတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုသတ်လျှင် သွားနေတုန်း မဟုတ်သော်လည်း ဝိသင်္ကေတမရှိ၊ အမှတ်အသားမလွဲ– ဟူလို။ [ဧတံ ဂစ္ဆန္တံတိ ဂမနေန ပုဂ္ဂလောဝ နိယမိတော၊ န ဣရိယာပထော၊ တေနာဟ—နတ္ထိ ဝိသင်္ကေတောတိ။]

မှတ်ချက်။ ။ယခုစာအုပ်များ၌"သစေပိ ဂစ္ဆန္တံ"ဟု ရှိ၏၊ ဂစ္ဆန္တံသည် ပါဌ်မှန်ဖြစ်လျှင်"သစေပိ"ဟု ဂရဟာပိ မလို၊"နတ္ထိ ဝိသင်္ကေတော"ဟုလည်း အထူးပြောဘွယ်မရှိ၊ နဂိုရှိစေခိုင်းသည့်အတိုင်း ဂစ္ဆန္တံ မဟုတ်သောကြောင့်သာ ပိသဒ္ဒါကိုရင်း, နတ္ထိ

www.dhammaransi.com

နတ္ထိ၊ ပန–ဆက်၊ ဂစ္ဆန္တံမေဝ–သွားနေသူကိုသာလျှင်၊ မာရေဟီတိ, ဝုတ္တေ– သော်၊ နိသိန္နံ–ထိုင်နေသူကို၊ သစေ မာရေတိ-အံ့၊ ဝါ-တနည်း၊ နိသိန္နမေဝ- ကိုသာလျှင်၊ မာရေဟီတိ ဝုတ္တေ ဂစ္ဆန္တံ(သစေ)မာရေတိ ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကြိယာဝိသေသေပိ-၌လည်း၊(ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယော-ကို၊ ဝိဇ္ဈိ တွာ– ထိုးဖေါက်၍၊ မာရေဟီတိ, ဝုတ္တော- ပြီ၊ (သော–သည်၊) ဝိဇ္ဈိတွာဝ- သာလျှင် ၊ပေ၊ ပန - ကား၊ ယော- ကို၊ ဝိဇ္ဈိတွာ မာရေဟီတိ, ဝုတ္တော – ပြီ၊ (သော) ဆိန္ဒိတွာ – လက်ခြေစသည်ကို ဖြတ်တောက်၍၊ မာရေတိ – အံ့၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ပန-ကား၊ ယော-သည်၊ လိင်္ဂဝသေန-အသွင်သဏ္ဍာန်၏ အစွမ်း ဖြင့်၊ ဒီဃံ-အရပ်ရှည်သူကို၊ (မာရေဟိ-လော့၊) ရဿံ-အရပ်ပုသူကို၊ (မာရေ ဟိ)ကာဠံ – မည်းနက်သူကို၊ (မာရေဟိ)၊ ဩဒါတံ - ဖြူသူကို၊ (မာရေဟိ)၊ ကိသံ–ပိန်သူကို၊ (မာရေဟိ)၊ ထူလံ-ဝသူကို၊ မာရေဟိ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ အနိယမေတွာ – မသတ်မှတ်မူ၍၊ အာဏာပေတိ – ၏၊ (တေန – သည်၊) အာဏတ္တော စ – သည်လည်း၊ ယံ ကိဉ္စိ – အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သော၊ တာဒိသံ - ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော ဒီဃစသူကို၊ မာရေတိ၊ပေ၊ပန- ကား၊ သော- ထိုစေခိုင်းသော ရဟန်းသည်၊ အတ္တာနံ - ကို၊ သန္ဓာယ – ၍၊ အထ အာဏာ ပေတိ–အံ့၊ အာဏတ္တော စ–သည်လည်း၊ ဤဒိသော-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သူသည်၊ အယမေဝ - ဤ စေခိုင်းသူပင်တည်း၊ ဣတိ - ဤသို့သိ၍၊ အာဏာပကမေဝ– စေခိုင်းသူကိုသာ၊မာရေတိ၊အာဏာပကဿ– စေခိုင်းသော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဝဓကဿ–သတ်သော ရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

အာဏာပကော-သည်၊ အတ္တာနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ၊ ဣတရော-အခြားသော စေခိုင်းအပ်သော ရဟန်းသည်၊ အညံ-စေခိုင်းသူမှတပါးသော၊ တာဒိသံ-ကို၊ မာရေတိ၊ အာဏာပကော - သည်၊ မုစ္စတိ - ပါရာဇိကအာပတ်မှ လွတ်၏၊ ဝဓကဿဝ - ၏သာလျှင်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ကသ္မာ, ဩကာသဿ- အရပ်၏၊ ဝါ-ကို၊ အနိယမိတတ္တာ– မသတ်မှတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊

ဝိသင်္ကေတော ဟုရင်း ဆိုရသည်၊ ထို့ကြောင့် “ အဂစ္ဆန္တံ ” ဟု ပါဌ်မှန်ရှိပါစေ၊ ဤ စာသွားမျိုးကို ဩကာသတုန်းကလည်း“ဧတ်ဂါမေ ဌိတံ ၊ပေ၊ယတ္ထကတ္ထစိ မာရေတိ၊ နတ္ထိ ဝိသင်္ကေတော ”ဟု တွေ့ခဲ့ပြီ၊ ထို၌ “ယတ္ထကတ္ထစိ ”နှင့် ဤ၌ “ အဂစ္ဆန္တံ ”သည် သဘောတူ၏၊“သစေ ဂစ္ဆန္တံ”ပါဌ်လည်း“နတ္ထိ ဝိင်္ကေတော”ဟု အထူးဆိုထားပုံကို ထောက်လျှင် မကောင်းပင်။

ဒီဃံ **မာရေဟိ**။ ။အရပ်ရှည်သူတွေ အများရှိသောကြောင့် “ဒီဃံမာရေဟိ”ဟု ခိုင်းခြင်းကို “အနိယမေတွာ”ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် အရပ်ရှည်သူ တယောက်ယောက် ကို သတ်လျှင် ဝိသင်္ကေတ မဖြစ်။

www.dhammaransi.com

ပန-ကား၊ အတ္တာနံ သန္တာယ, အာဏာပေန္တော ပိ – စေခိုင်းပါသော်လည်း၊ ဩကာသံ, သစေနိယမေတိ၊(ကိ°-အဘယ်သို့ မှတ်သနည်း၊) အသုကသ္မိံ နာမ ရတ္တိဋ္ဌာနေ – ထိုမည်သော ညဥ့်နေရာအရပ်၌၊ နိသိန္နံ – သော၊ ဝေရူပံနာမ– ဤသို့သဘောရှိသည် မည်သူကို၊ မာရေဟိ၊ ဇီဝိတာ ဝေါ–သော်ငှင်း၊ အသုကသ္မိံ နာမ ဒိဝါဋ္ဌာနေ- ထိုမည်သော နေ့နေရာအရပ်၌၊ (နိသိန္နံ ဝေရူပံနာမ မာရေဟိ, ဇီဝိတာ ဝေါ–သော်ငှင်း,ဟုပေး၊ နောက်၌လည်း နည်းတူ) အသုကသ္မိံ နာမ ထေရာသနေ - ထိုမည်သော ထေရ်၏နေရာအရပ်၌၊ပေ၊အသုကသ္မိံ နာမ နဝါ သနေ- ထိုမည်သော သီတင်းငယ်၏ နေရာအရပ်၌ ၊ပေ၊ အသုကသ္မိံ နာမ မဇ္ဈိ မာသနေ-ထိုမည်သော သီတင်းလတ်၏ နေရာအရပ်၌၊ နိသိန္နံ-သော၊ ဝေရူပံ နာမ – ကို၊ မာရေဟိ – လော၊ ဇီဝိတာ ဝေါ – သို့သော်ငှင်း၊ (နိယမေတိ– အံ့၊) တတ္ထစ–ထိုအရပ်၌လည်း၊ အညော – ညွှန်ပြအပ်သူမှတပါး အခြားသူသည်၊ နိသိန္နော–သည်၊ ဟောတိ၊ အာဏတ္တော–သည်၊ တံ- ထိုညွှန်ပြအပ်သူမှတပါး သော အခြားထိုင်နေသူကို၊ သစေ မာရေတိ၊ (ဝေံသတိ)၊ ဝဓကော- သည်၊ နေဝ မုစ္စတိ-ပါရာဇိကအာပတ်မှမလွတ်၊ အာဏာပကော-သည်၊နှ(မုစ္စတိ)၊ ကသ္မာ, ဩကာသဿ– ၏၊ ဝါ–ကို၊ နိယမိတတ္တာ၊ ပန - ကား၊ နိယမိတော ကာသတော–သတ်မှတ်အပ်သော အရပ်မှ၊ အညတြ-အခြားအရပ်၌၊ သစေ မာရေတိ၊ (ဝေံသတိ) အာဏာပကော မုစ္စတိ၊ ဇီဝိတ အယံ နယော-ဤနည်း ကို၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ–၌၊ သုဋ္ဌု–ကောင်းစွာ၊ ဒဠှံ-ခိုင်မြဲသည်ကို၊ ကတွာ, ဝုတ္တော–ဆိုအပ်ပြီ၊ တသ္မာ, ဧတ္ထ-ဤနည်း၌၊ အနာဒရိယံ– လေးစားခြင်းမရှိ သူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ–မလေးမစား၊ နကာတဗ္ဗံ- မပြုရာ၊ ဇီဝိတ-ဤကားသတိ ပေးခြင်းတည်း။ ···· အမိဋ္ဌာယာတိ မာတိကာဝသေန - အမိဋ္ဌာယဟူသော မာတိကာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာဏတ္တိကပယောဂကထာ, နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

ဇုဒါနိ-၌၊ ဒူတေနာတိ ဣမဿမာတိကာပဒဿ-၏၊ နိဒ္ဒေသဒဿနတ္ထံ- အကျယ်ကိုပြတော်မူခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဘိက္ခု ဘိက္ခုံအာဏာပေတီတိ အာဒ ယော–န်သော၊ စတ္တာရော–န်သော၊ ယေဝါရာ–အကြင် ဝါရတို့ကို၊ ဝုတ္တာ– န်ပြီ၊ တေသု – ထို ဝါရတို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ သော တံ မညမာနောတိ - ကား၊ အာဏတ္တော- စေခိုင်းအပ်သော၊ သော- ထိုရဟန်း

အနာဒရိယံ နကာတဗ္ဗံ။ ။ဤကဲ့သို့ အသတ်ခိုင်းရာဋ္ဌာနဉ် စိတ်၏ဖြစ်ပုံလိုက်၍ အာပတ္တိကို ဆုံးဖြတ်ရသည်၊ ထို စိတ်ဖြစ်ပုံမှာ ဘုရားရှင်၏ အရာတော်သာ ဖြစ်၏၊ ဘုရားရှင်တို့၏အလိုကိုလည်း ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့သာ သိတော်မူကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ၌ မဟာအဋ္ဌကထာ ဆိုတိုင်းသာ လေးလေးစားစား မှတ်ကြပါ–ဟူလို။

www.dhammaransi.com

သည်၊ (ဝေါရောပေတိ၌စပ်။) ယော–အကြင်သူကို၊ အာဏာပကေန–သည်၊ ဣတ္ထန္နာမောတိ– ဤ အမည်ရှိသူဟူ၍၊ အက္ခာတော– ပြောဆိုအပ်ပြီ၊ တံ–ထို ပြောဆိုအပ်သူဟူ၍၊ [ဣတိ အကြောင်း။] မညမာနော – မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တမေဝ – ထိုသူ့ကိုပင်၊ ဇီဝိတာ– မှ၊ ဝေါရောပေတိ– အံ့၊ ဥဘိန္နံ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ တံမညမာနော အညန္တိ – ကား၊ ယံ– အကြင်သူကို၊ ဇီဝိတာ ဝေါပေဟိ, ဣတိ– သို့၊ ဝုတ္တော– ပြောဆိုညွှန်ပြအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုညွှန်ပြ အပ်သူဟူ၍၊ မညမာနော (ဟုတွာ)၊ အညံ – ညွှန်ပြအပ်သူမှ အခြားသော၊ တာဒိသံ – ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သူကို၊ [ညွှန်ပြအပ်သူနှင့် တူသူကို။] ဇီဝိတာ, ဝေါရောပေတိ - အံ့၊ မူလဋ္ဌဿ- အရင်း၌တည်သော စေခိုင်းသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ အညံ မညမာနော တန္တိ-ကား၊ ယော–အကြင်သူကို၊ အာဏာပကေန - သည်၊ ဝုတ္တော - ပြောဆိုညွှန်ပြအပ်ပြီ၊ တဿ– ထိုညွှန်ပြ အပ်သူ၏၊ သမီပေ - ၌၊ ဌိတံ– တည်နေသော၊ ဗလဝသဟာယံ- အားရှိသော အဖေါ်ကို၊ ဒိသွာ,ဣမဿ–ဤအဖေါ်၏၊ ဗလေန–အားစွမ်းကြောင့်၊ အယံ- ဤအကောင်သည်၊ ဂဇ္ဇတိ-ကြုံးဝါးနေ၏၊(ကြွားနေ၏၊)တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ ဣမံ–ဤအဖေါ်ကို၊ ဇီဝိတာ , ဝေါရောပေမိ–ခွင်းဦးအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ပဟရန္တော–သော်၊ ဣတရမေဝ–အခြားသူသာလျှင်ဖြစ်သော၊ (အဖေါ်မှ တပါး မူလညွှန်ပြအပ်သူသာလျှင် ဖြစ်သော၊) ပရိဝတ္တိတွာ - လည်၍၊ တသ္မိံ ဌာနေ- ထိုအဖေါ်၏နေရာ၌၊ ဌိတံ– တည်နေသူကို၊ သဟာယောတိ – ဟူ၍၊ ပေ၊ အညံ မညမာနောအညန္တိ-ကား၊ ပုရိမနယေနေဝ–ပင်၊ [“ ဒီအဖေါ် ကြောင့် ဒီအကောင်ကြုံးဝါးနေ၏”ဟု ကြံခြင်းဟူသောရှေ့နည်းဖြင့်၊] တာဝ- စွာ၊ အဿ - ထိုညွှန်ပြအပ်သူ၏၊ ဣမံသဟာယံ-ကို၊ ဇီဝိတာ, ဝေါပေမိ-အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ပေ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ဒူတပရမ္ပရာပဒဿ – ဒူတပရမ္ပရာပုဒ်၏၊ နိဒ္ဒေသဝါရေ–၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဣတ္ထန္နာမဿ ပါဝဒါတိအာဒီသု–ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဧကော– သော၊ အာစရိယော – ကိုရင်း၊ တယော – န်သော၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတ ဓမ္မရက္ခိတ သံဃရက္ခိတနာမကာ- န်သော၊ အန္တေဝါသိကာ- အနီးနေတပည့် တို့ကိုရင်း၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ–မှတ်ထိုက်ကုန်၏၊ တတ္ထ-ထိုနိဒ္ဒေသဝါရ၌၊ ဘိက္ခု ဘိက္ခုံ အာဏာပေ တီတိ - ကား၊ အာစရိယော, ကဉ္စိ- သော၊ ပုဂ္ဂလံ- ကို၊ မာရေတုကာမော– သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တမတ္ထံ - ထို အကြောင်းကို၊ အာစိက္ခိတွာ – ပြောပြ၍၊ ဗုဒ္ဓ ရက္ခိတံ, အာဏာပေတိ – ၏၊ ဣတ္ထန္နာမဿ ပါဝဒါတိ- ကား၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတ– တ၊ တွံ–သည်၊ ဂစ္ဆ–သွားချေ။ ဧတမတ္ထံ–ကို၊ ဓမ္မရက္ခိတဿ-အား၊ ပါဝဒ–

www.dhammaransi.com

ပြောချေလော၊ ဣတ္ထန္တရာမေဝ ဣတ္ထန္တရာမဿ ပါဝဒတူတိ – ကား၊ ဓမ္မရက္ခိတောပိ – သည်လည်း၊ သံဃရက္ခိတဿ, ပါဝဒတု- တဆင့် ပြောပစေလော၊ ဣတ္ထန္တရာမေဝ ဣတ္ထန္တရာမံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတူတိ–ကား၊ ဧဝံ-ဤအစီအစဉ်ဖြင့်၊ တယာ – သင်ဗုဒ္ဓရက္ခိတသည် ၊ ပေ ၊ ဝေါရောပေတု – ခွင်းပစေလော၊ (ကသ္မာ- အဘယ်ကြောင့် သံဃရက္ခိတကို ခိုင်းရမည်နည်း)၊ ဟိ(ယသ္မာ)၊ သော-ထိုသံဃရက္ခိတသည်၊ အမ္ဗေသု–ငါတို့တွင်၊ ဝီရဇာတိကော- ရဲရင့်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်' (ဟုတ္ဂာ)၊ ဣမသ္မိံ ကမ္မေ– ဤသတ်ဖြတ်မှု၌၊ ပဋိဗလော- စွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်တည်း။

အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ – ကား၊ ဧဝံ - သို့၊ အာဏာပေန္တဿ - သော၊ အာစရိယဿ–၏၊ တာဝ-တပည့်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊သော ဣတရဿ အာရောစေတီတိ – ကား၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော - သည်၊ ဓမ္မရက္ခိတဿ- အားရင်း၊ပေ၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝဒတိ–၏၊ (ကိံ-သနည်း)၊ ဣတ္ထန္တရာမံ-ကို၊ ဇီဝိတာ, ဝေါရောပေဟိကိရ–ခွင်းလောတဲ့၊ တွံ-သည်၊ အမ္ဗေသု-တို့တွင်၊ ဝီရပုရိသော- ရဲရင့်သောယောကျ်ားသည်၊ (အသိ) ကိရ၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝဒတိ)၊ (ဣတိ-သို့၊) အာရောစေတိ–အံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့ပြောလသော်၊ တေသမ္ပိ-ထို တပည့်တို့၏လည်း၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဝဓကော ပဋိဂ္ဂဏှာတီတိ-ကား၊ သာဓု-ကောင်းပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သံဃရက္ခိတော, သမ္ပဋိစ္ဆတိ– လက်ခံအံ့၊ မူလဋ္ဌဿ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာတိ– ကား၊ သံဃရက္ခိတေန-သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တေ–လက်ခံအပ်ပြီး ကာမျှ၌၊ အာစရိယဿ – ၏၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ (ကသ္မာ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ)၊ (ယသ္မာ), မဟာဇနော - များစွာသော ရဟန်းအပေါင်းကို၊ တေန–ထို ဆရာသည်၊ ပါပေ–၌၊ နိယောဇိတော–တိုက်တွန်းအပ်ပြီ၊ ဣတိ– ကြောင့်၊ (ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ)၊ [ဆရာက အရင်းခံဖြစ်၍ တပည့်တို့၏ ဒုက္ကဋ်ထက်ကြီးသော ထုလ္လစ္စည်း အာပတ်သင့်ရသည်-ဟူလို။] သော တဉ္စ- ကား၊သော သံဃရက္ခိတော တံပုဂ္ဂလံ ဇီဝိတာ စေဝေါရောပေတိ၊(ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗေသံ–န်သော၊ စတုန္နမ္ပိ–န်သော၊ ဇနာနံ–ဆရာတပည့်ရဟန်းတို့၏၊ ပါရာ ဇိကံ (ဟောတိ)၊ စ- ဆက်၊ ကေဝလံ-အခြားရဟန်းများမဘက် သက်သက်၊

တာဝဒုက္ကဋံ။ ။စေခိုင်းသည့်အတိုင်း မဖြစ်ဘဲ တမျိုးတမည်ဖြစ်သွားမှသာ ဒုက္ကဋ် သင့်သည်၊ စေခိုင်းသည့်အတိုင်း ဖြစ်လျှင် ဒုက္ကဋ် မသင့်ဘဲ ထုလ္လစ္စဉ်း သင့်လိမ့်မည်၊ ထုလ္လစ္စဉ်းလည်း မသတ်ဖြစ်မှ သင့်သည်၊ သတ်ဖြစ်လျှင်ကား ထုလ္လစ္စဉ်းလည်း မသင့် တော့ဘဲ မူလခိုင်းသောဆရာကြီးမှာ တခါထည်း ပါရာဇိကကျမည်၊ “ဤအဓိပ္ပါယ်ကို ဒုတိယပါရာဇိကတုန်းကဖွင့်ခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ဤနေရာ၌ ခွဲခြား၍မပြတော့”ဟု ဋီကာမိန့်သည်။

www.dhammaransi.com

စတုန္နံ-ဆရာတပည့်ရဟန်း ၄ ပါးတို့၏သာ၊(ပါရာဇိကံ-သည်၊)န-မဟုတ်သေး၊ ဧတေနုပါယေန – ဤနည်းဖြင့်၊ ဝိသင်္ကေတံ – ချွတ်ယွင်းခြင်းကို၊ အကတွာ, ပရမ္ပရာယ–အဆင့်ဆင့် အားဖြင့်၊ အာဏာပေန္တံ-သော်၊ သမဏာသတံဝါ– သည်မှုလည်း၊ (ဟောတု)၊ သမဏာသဟဿံဝါ – သည်မှုလည်း၊ ဟောတု၊ သဗ္ဗေသံ-တို့၏၊ ပါရာဇိကမေဝ (ဟောတိ)။

ဝိသင်္ကေတံ ... ဝိသက္ကိယဒူတပဒနိဒ္ဒေသေ-ဝိသက္ကိယဒူတပဒနိဒ္ဒေသ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ သော အညံ အာဏာပေတီတိ– ကား၊ အာစရိယေန- သည်၊ အာဏတ္တော – သော၊ သော ဗုဒ္ဓရက္ခိတော, ဓမ္မရက္ခိတံ– ကို၊ အဒိသွာဝါ– မတွေ့၍သော်ငင်း၊ ဝါ – မတွေ့ခြင်းကြောင့်သော်ငင်း၊ အဝတ္တုကာမော– မပြောလိုသည်၊ ဟုတွာဝါ-၍သော်ငင်း၊ ဝါ-ကြောင့်သော်ငင်း၊ သံဃရက္ခိတမေဝ- သို့သာ၊ပေ၊ဧဝံ– သို့၊ အာဟ -ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဇုတ္တကန္နာမံ ဇီဝိတာ,ဝေါရောပေဟိကိရ-ခွင်းလောတဲ့၊ ဇုတိ (အာဟ)၊ (ဇုတိ-သို့၊) ဝိသင်္ကေတံ, ကရောန္တော – လျက်၊ အာဏာပေတိ – အံ့၊ ဟိ – မှန်၊ ဝိသင်္ကေတကရဏေနေဝ– ချွတ်ယွင်းခြင်းကို ပြုခြင်းကြောင့်သာလျှင်၊ သေ-ဤတမန်ကို၊ ဝိသက္ကိယဒူတောတိ– ဝိသက္ကိယဒူတဟူ၍၊ ဝါ–ပြောသည့်အတိုင်း စွမ်းနိုင်ခြင်းမရှိသောတမန်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ အာပတ္တိဒုက္ကဋဿာတိ – ကား၊ အာဏတ္တိယာ–ကြောင့်၊ တာဝ- သံဃရက္ခိတမှရှေးဦးစွာ၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ [သက္ကနံ=သက္ကိယံ–စွမ်းနိုင်ခြင်း၊ နတ္ထိ+သက္ကိယံ ယဿာတိ ဝိသက္ကိယော–နိုင်းသည့်အတိုင်း ပြောဘို့ရန် စွမ်းနိုင်ခြင်းမရှိသော တမန်။]

ပဋိဂ္ဂဏှာတိ အာပတ္တိဒုက္ကဋဿာတိ-ကား၊ သံဃရက္ခိတေန-သည်၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတေ-လက်ခံအပ်သော်၊ မူလဋ္ဌဿေဝ-အရင်း၌တည်သော ဆရာရဟန်း၏သာ၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဇုတိ– သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဧဝံသန္တေ–ဤသို့ မဟာအဋ္ဌကထာဆိုတိုင်းဖြစ်လသော်၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေ-သတ်ဘို့ရန်စေခိုင်းမှုကို လက်ခံခြင်းကြောင့်၊ အာပတ္တိယေဝ – ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်ပင်၊ နသိယာ–မဖြစ်တော့ရာ၊ စ – စင်စစ်ကား၊ သဥ္စရိတ္တပဋိဂ္ဂဟဏ မရဏာဘိနန္ဒနေသုပိ – သဥ္စရိတ္တကို လက်ခံခြင်း , သေခြင်းကိုနှစ်သက်ခြင်းတို့၌ သော်မှလည်း၊ အာပတ္တိ - ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်၊ ဟောတိ – ဖြစ်တုံသေး၏၊ မာရဏပဋိဂ္ဂဟဏေ – သတ်မှုကို

မူလဋ္ဌဿေဝ ဒုက္ကဋံ။ ။ဤစကားသည် မဟာအဋ္ဌကထာလာသည့်အတိုင်း ဆိုအပ်သောစကာတည်း၊ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၏ အလိုမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် မိမိအလိုကို ပြလို၍“ဧဝံသန္တေ”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ “ဧဝံ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေန အတ္ထေ သတိ”ဟု ဧဝံသန္တေအတွက် အနက်ဆို။

www.dhammaransi.com

လက်ခံခြင်း၌၊ (အာပတ္တိ- သည်၊) ကထံ နသိယာ- အဘယ်မှာမဖြစ်ဘဲ ရှိတုံ့ အံ့နည်း၊ တသ္မာ, ပဋိဂ္ဂဟျန္တဿေဝ - ၏သာ၊ တေံ ဒုက္ကဋံ- ၌ (ပဋိဂ္ဂဏှာတိ အာပတ္တိဒုက္ကဋဿ၌) ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည် (ဟောတိ)၊ တေနေဝ-ထို့ကြောင့် ပင်၊ တတ္ထ-၌ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ အာပတ္တိဒုက္ကဋဿဟူသောပါဠိ၌၊ မူလဋ္ဌဿာတိ- မူလဋ္ဌဿဟူ၍၊(ဘဂဝတာ)န ဝုတ္တံ၊ [ရှေ့ အဝိသဏ္ဌိယဒူတနိဒ္ဒေသ၌ ဤနေရာ ဝယ် "မူလဋ္ဌဿ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ "ဟု မူလဋ္ဌဿပါသလို ဤနေရာ၌ မပါ-ဟူလို။] စ - ဆက်၊ ပုရိမနယေပိ- ၌လည်း၊ တေံ-၌ ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟျန္တဿ - လက်ခံသောရဟန်း၏အတွက်၊ ဝေဒိတဗ္ဗမေဝ—သာ၊ ပန- ထိုသို့ပင် သိထိုက်ပါသော်လည်း၊ ဩကာသာဘာဝေန- ဟောတော်မူခွင့်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ နဝုတ္တံ -ဟောတော်မမူအပ်၊ တသ္မာ, ယော ယော- အကြင် အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ- ၏၊ တဿတဿ- ထိုထိုရဟန်း၏၊ တပ္ပစ္စ ယာ - ထို လက်ခံခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အာပတ္တိယေဝ -- ဒုက္ကဋ် အာပတ်သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိအယံ - ကား၊ တတ္ထ - ၌ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ အာပတ္တိဒုက္ကဋဿဟူသောပါဠိ၌၊ အမှာကံ- တို့၏၊ ခန္တိ- နှစ်သက်အပ်သော အမိပ္ပါယ်တည်း၊ စ-ဆက်၊ တတ္ထ—၌သိက္ခာပုဒ်၌၊ (ပဋိဂ္ဂဟဏေ - ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ-သည်၊ ဟောတိ) ယထာ- သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ အဒိန္နာဒါနေပိ- အဒိန္နာဒါန သိက္ခာပုဒ်၌လည်း၊ (ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ)၊ ဣတိ-၌သို့မှတ်အပ်၏။

ပန-ဆက်၊ သော-ထို သံဃရက္ခိတရဟန်းသည်၊ တံ-ထို ညွှန်ပြအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဇီဝိတာ, သစေ ဝေါရောပေတိ-အကယ်၍ခွင်းဖြစ်အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ အာဏာပကဿ-သော၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿစ-ဗုဒ္ဓရက္ခိတငှင်း (ဣတိ၌စပ်)၊ပေ၊ ပန- ကား၊ မူလဋ္ဌဿ- သော၊ အာစရိယဿ- ၏၊ ဝိသင်္ကေတတ္တာ-ကြောင့်၊ ပါရာဇိကေန-ဖြင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဓမ္မရက္ခိတဿ-၏၊ အဇာနနတာ ယ-လုံးလုံး မသိလိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗေန- အလုံးစုံသော အပြား

မရဏာ ၊ပေ၊ ဟောတိ ။ ။ "အဟောဝတ ဇုတ္တန္တာမော ဟတော အဿ=ဤ မည်သူဟာ အသတ်ခံရလျှင် ကောင်းလေစွ " ဟု သူတပါးသေခြင်း၌ နှစ်သက်မှုကို မရဏာဘိနန္ဒနဟု ခေါ်၏၊ ထိုကဲ့သို့ (သဉ္စရိတ္တပြုဘို့ရန် လက်ခံမှုနှင့်) မရဏာဘိနန္ဒန အမှုကလေး၌သော်မှ ဒုက္ကဋ်သင့်သေးလျှင် သတ်မည်ဟု ဝန်ခံရာ၌ အဘယ်မှာ ဒုက္ကဋ် မသင့်ဘဲရှိမှာလဲ—ဟူလို။

ပုရိမနယေ ၊ ပေ ၊ ဩကာသာဘာဝေန ။ ။ သမနန္တရာတီတေ အဝိသဏ္ဌိယ ဒူတနိဒ္ဒေသေ၊ (ပုရိမနယေအဖွင့်၊) တတ္ထ—ထို ရှေ့နည်း၌၊ မူလဋ္ဌဿ-၏ (အတွက်)၊ ထုလ္လစ္စယဝစနတော-ကြောင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟျန္တဿ-၏ (အတွက်၊) ဒုက္ကဋံ ဝတ္တုံ ဩကာသော နတ္ထိ၊ ဣတိ ဩကာသာဘာဝေန နဝုတ္တံ။

www.dhammaransi.com

အားဖြင့်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံအကုန်အစင်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ [ဒုက္ကဋ်တောင်မသင့် - ဟူလို။] ဗုဒ္ဓရက္ခိတောပန - သည်ကား၊ ဒွိန္နံ - ဆရာနှင့် ဓမ္မရက္ခိတ ၂ ဦးတို့၏၊ သောတ္ထိဘာဝံ-ချမ်းသာကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ကတွာ, အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ဝါ-မှာ၊ နဋ္ဌော-ပျက်စီးရရှာလေပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဂတပစ္စာဂတဒူတနိဒ္ဒေသေ - ဂတပစ္စာဂတဒူတနိဒ္ဒေသ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ သော ဂန္တွာ ပုနပစ္စာဂစ္ဆတီတိ- ကား၊ ဇီဝိတာ, ဝေါရောပေတဗ္ဗဿ-ခွင်းထိုက်သော၊ တဿ-ထိုသူ၏၊ သမီပံ-သို့၊ ဂန္တွာ, သုသံဝိဟိတာရက္ခတ္တာ - ကောင်းစွာစီရင်အပ်သော အစောင့်အရှောက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ- ထိုသူ့ကို၊ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတုံ, အသက္ကောန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာဂစ္ဆတိ - ပြန်လာအံ့၊ [ပစ္စာဂစ္ဆတိဟု ရှိလျှင် သာ၍ကောင်း၏။] ယဒါ သက္ကောသိ, တဒါတိ-ကား၊ အဇ္ဇဝ- ယနေ့၌သာလျှင်၊ မာရိတော - သတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ ကိံ - ဖြစ်သလော၊ ဂစ္ဆ - ချေ၊ ယဒါ (ဝေါရောပေတုံ) သက္ကောသိ၊ တဒါ, နံ-ထိုသူ့ကို၊ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေဟိ-လော၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောအံ့၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ- ကား၊ ဧဝံ- သို့၊ ပုန, အာဏတ္တိယာပိ-ကြောင့်လည်း၊ ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ သော-ထိုညွှန်ပြအပ်သူသည်၊ အဝဿံ- မချွတ်၊ ဇီဝိတာ, ဝေါရောပေတဗ္ဗော- သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အတ္ထသာဓကစေတနာ - ပါရာဇိကအကျိုးကို ပြီးစေတတ်သောစေတနာသည်၊ မဂ္ဂါနန္တရဖလ သဒိသာ - အခြားမဲ့၌ ဖိုလ်တည်းဟူသော အကျိုးရှိသောမဂ်နှင့်တူသည်၊ (ဟောတိ)၊ ["မဂ္ဂါနန္တရဖလသဒိသာ - မဂ်၏အခြား၌ဖြစ်သော ဖိုလ်နှင့်တူ၏" ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ သို့သော် အတ္ထသာဓကစေတနာက ဖိုလ်နှင့်မတူ မဂ်နှင့်သာတူသောကြောင့် ထိုအနက်ပေးပုံမှာ အဓိပ္ပါယ်မရ။] တသ္မာ, အယံ - ဤ စေခိုင်းသောရဟန်းသည် ၊ပေ၊ ဝဓကော – သတ်တတ်သူသည်၊ သဋ္ဌိဝဿာတိက္ကမေန – အနှစ်ခြောက်ဆယ် လွန်ရာအခါ၌၊ တံ-ထို ညွှန်ပြအပ်သူကို၊ သစေပိ ဝဓတိ-အကယ်၍ မူလည်း သတ်စေဦးတော့၊ အာဏာပကော စ- စေခိုင်းသော ရဟန်းသည်လည်း၊ အန္တရာဝ-အနှစ်ခြောက်ဆယ်၏အကြား၌သာလျှင်၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ သစေပိ ကရောတိ-အကယ်၍မူလည်း ပြုစေဦးတော့၊ ဟီနာယ-ယုတ်ညံ့သောလူ့အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ သစေပိ အာဝတ္တတိ ဝါ-အကယ်၍မူလည်းလည်စေဦးတော့၊ (တနည်း) သစေပိ ဟီနာယဝါ အာဝတ္တတိ - အကယ်၍မူလည်း လူထွက်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ အဿမဏောဝ ဟုတွာ, ကာလင်္ကကိုလည်း၊ ကရိဿတိ၊ ဟီနာယဝါ အာဝတ္တိဿတိ။

www.dhammaransi.com

အာဏာပကော - သည်၊ ဂိဟိကာလေ- လူဖြစ်စဉ်အခါ၌၊ မာတရံ ဝါ- ကိုသော်၎င်း ၊ ပေ ၊ ဓဝံ - ၌ ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း၊ အာဏာပေတွာ – ၍၊ ["ယဒါ သက္ကောသိ၊ တဒါ နံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေဟိ"ဟု စေခိုင်း၍-ဟူလို။] သစေ ပဗ္ဗဇတိ – အကယ်၍ ရှင်ရဟန်းပြုအံ့၊ **တဿ**-ထို စေခိုင်းတတ်သူသည်၊ ပဗ္ဗဇိတေ- ရှင်ရဟန်း ပြုပြီးသော်၊ **ဝါ** - မှ၊ **အာဏတ္တော** - သည်၊ **တံ**-ထိုအမိ စသူကို၊ (သစေ) မာရေတိ-အံ့၊ **အာဏာပကော**-သည်၊ ဂိဟိကာလေယေဝ- ၌ပင်၊ မာတုဃာတကော ဝါ – အမိကို သတ်တတ်သူသည် သော်၎င်း ၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ, **အဿ** – ထို စေခိုင်းတတ်သူ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ရှင်အဖြစ်သည်၊ နေဝ (ရုဟတိ) - မတက်ရောက်၊ ဝါ - အထမြောက်၊ ဥပသမ္ပဒါ - ရဟန်း အဖြစ်သည်၊ နရုဟတိ၊ **မာရေတဗ္ဗပုဂ္ဂလော** – သတ်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ **အာဏတ္တိက္ခဏေ**–၌၊ ပုထုဇ္ဇနော–သည်၊ သစေပိ (ဟောတိ)- တော့၊ ပန– ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ယဒါ , နံ – ထိုသူ့ကို၊ အာဏတ္တော – သည်၊ မာရေတိ-၏၊တဒါ-၌၊ **အရဟာ**-သည်၊(သစေ)ဟောတိ-အံ့၊ **အာဏတ္တတော**- စေခိုင်းအပ်သူမှ၊ ပဟာရံ- ကို၊ လဘိတွာ ဝါ- မူလည်း၊ ဒုက္ခမူလိကံ-ဒုက္ခလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော၊ သဒ္ဓံ-သဒ္ဓါကို၊နိဿာယ-၍၊ဝိပဿနံ-ဝိပဿနာ ရှုလသော်၊ အရဟတ္တံ ပတွာ, တေနေဝါဗာဓေန-ထို အနာကြောင့်သာလျှင်၊ ကာလံ (သစေ) ကရောတိ-အံ့၊ **အာဏာပကော**, **အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ**- ၌သာ၊ [စေဖြင့် ဥပက္ကမကရဏက္ခဏကို ကန့်၊] အရဟန္တဃာတကော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝဓကော ပန-ကား၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော သတ်မှုတို့၌၊ဥပက္ကမ ကရဏက္ခဏေယေဝ–လုံ့လပြုရာ ခဏ၌သာလျှင်၊ [စေဖြင့် **အာဏတ္တိက္ခဏ** ကိုကန့်။] ပါရာဇိကော ဟောတိ။

ဣဒါနိ - ၌၊ သဗ္ဗေသုယေဝ - န်သော၊ ဒူတဝသေန- တမန်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဣမေသု ဝုတ္တမာတိကာပဒေသု – ၌ ဟောတော်မူအပ်သော မာတိကာပုဒ် တို့၌၊ တာဝ-ဒုတိယဝါရ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊(နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော၊)ပဌမဝါရေ- ၌၊ ယသ္မာ, တံ-ထို စေခိုင်းအပ်သူကို၊[နသာဝေတိ ၌စပ်၊]သဏိကံ-ဖြေးဖြေး၊ ဝါ-တိုးတိုး၊ ဘဏန္တော-ပြောသည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ-၍သော်၎င်း၊ ဝါ-ကြောင့် သော်၎င်း၊ တဿ - ထို စေခိုင်းအပ်သူ၏၊ ဗဓိရတာယ ဝါ - နားထိုင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်၎င်း၊ မာ ဃာတေဟီတိ – မာ ဃာတေဟိဟူသော၊ တံ ဝစနံ-ကို၊ နသာဝေတိ-မကြားစေနိုင်၊ ဝါ-ကြားအောင်မပြောနိုင်၊ တသ္မာ, မူလဋ္ဌော – အရင်း၌တည်သော စေခိုင်းသူသည်၊ နမုတ္တော – ပါရာဇိကမှ မလွတ်၊ ဒုတိယဝါရေ–၌၊ သာဝိတတ္တာ -ကြားစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊

www.dhammaransi.com

ဝါ - ကြားအောင် ပြောနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မူလဋ္ဌော မုတ္တော၊ ပန-ကား၊ တတိယဝါရေ-၌၊ တေန-ထို စေခိုင်းသောရဟန်းသည်၊ သာဝိတတ္တာစ-ဖုင်း၊ ဣတရေန - အခြားသော အာဏတ္တရဟန်းသည်၊ သာဝိတ- ဟူ၍၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ-၍၊ ဩရတတ္တာစ-ရှောင်ကြဉ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဖုင်း၊ ဥဘောပိ မုတ္တာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။….ဒူတကထာ နိဋ္ဌိတာ။

အရဟော ရဟောသညီနိဒ္ဒေသာဒီသု - အရဟော ရဟောသညီနိဒ္ဒေသ အစရှိသည်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အရဟောတိ-ကား၊ သမ္မုခေ-မျက်မှောက်၌၊ ရဟောတိ-ကား၊ ပရမ္မုခေ-မျက်ကွယ်၌၊ တတ္ထ-ထို အရဟော ရဟောသညီ အစရှိသော ရဟန်းတို့တွင်၊ [ရဟန်း ၄ မျိုးတို့တွင်။] ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဥပဇ္ဈာနကာလေ-မိမိကိုဆည်းကပ်ရာအခါ၌။[ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်က မထေရ်ကြီးဖြစ်၍ “ မိမိကို ဆည်းကပ်ရာအခါ၌ ” ဟု ဆိုသည်၊ သယံ သံဃတ္ထေရတ္တာ ဥပဇ္ဈာနကာလေတိ ဝုတ္တံ။] ဝေရိဘိက္ခုံ-မှီ-ရန်သူရဟန်း သည်၊ (နိသိန္နေယေဝ၌ လက္ခဏာဝန္တ ကတ္တာစပ်၊) ဘိက္ခူဟိ - တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ အာဂတ္ဗာ, ပုရတော - မိမိရှေ့၌၊ နိသိန္နေယေဝ - ထိုင်နေစဉ်ပင်၊ အန္ဓကာရ ဒေါသေန - အမိုက်မှောင် တည်းဟူသော အပြစ်ကြောင့်၊ တဿ- ထို ရန်သူ ရဟန်း၏၊ အာဂတဘာဝံ-ရောက်နေသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အဇာနန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ- ၍၊ ဝါ- ကြောင့်)၊ [မှောင်နေသည့်အတွက် ထိုသူရောက်နေမှန်းကို မသိသောကြောင့် – ဟူလို။] ဣတ္ထန္နာမော – ဤ အမည်ရှိသူသည်၊ ဝါ - ကို၊ ဟတော - သတ်အပ်သည်၊ ဝါ - အသတ်ခံရသည်၊ အဿ - ဖြစ်ပါမူကား၊ အဟောဝတ - ဩော် ကောင်းလေစွ၊ စောရာပိ - ခိုးသူတို့သည်လည်း၊ တံ-ထိုရဟန်းကို၊ န ဟနန္တိနာမ-မသတ်ကုန်သည် မည်တုံ့သေး၏၊ ဝါ–မသတ်ကုန်ဘဲ ရှိရတုံ့သေး၏၊ သပ္ပေါဝါ – မြွေသည်မူလည်း၊ န ဒံသတိ (နာမ)–မကိုက်သည် မည်တုံ့သေး၏၊ ဝါ-မကိုက်ဘဲရှိရတုံ့သေး၏၊ သတ္တိံဝါ-လက်နက်ကိုသော်ဖုင်း၊ ဝိသံဝါ-အဆိပ်ကိုသော်ဖုင်း၊ န အာဟရတိ (နာမ)-မဆောင် သည် မည်တုံ့သေး၏၊ ဝါ - မဆောင်ဘဲ ရှိရတုံ့သေး၏၊ ဣတိ - သို့၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ မရဏံ - ကို၊ အဘိနန္ဒန္တော – အလွန်နှစ်သက်သည်၊(ဟုတွာ)၊ ဧဒိသာနိ- ဤသို့ရှုအပ်ကုန်သော၊ ဝစနာနိ - စကားတို့ကို၊ ဥလ္လပတိ-သီလ အသက်, ကိုယ်မှထွက်အောင်ပြောဆိုအံ့၊ အယံ- ဤရဟန်းသည်၊ အရတော ရဟောသညီ ဥလ္လပတိနာမ - အရဟော ရဟောသညီ ဥလ္လပတိမည်၏၊ သမ္မုခေဝ -- မျက်မှောက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ တသ္မိံ – ထို ရဟန်း၌၊ ပရမ္မုခသညီ–မျက်ကွယ်ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ (ဥလ္လပတိ-အံ့၊) ဣတိ အတ္ထော။

www.dhammaransi.com

ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ တံ-ထိုရန်သူရဟန်းကို၊ ပုရတော-မိမိရှေ့၌၊ နိသိန္နံ-ထိုင်နေသည်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ ပုန, ဥပဋ္ဌာနံ-ခြင်းကို၊ ကတွာ, ဂတေဟိ-ပြန်သွားကုန်သော၊ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ, ဂတေပိ- ပြန်သွားပြီးလည်း ဖြစ်သော၊ တသ္မိံ - ထိုရန်သူရဟန်း၌၊ (ဉာတိသည်၌စပ်။) ဉာခေဝ - ဤအရပ်၌သာလျှင်၊သော-ထိုရန်သူရဟန်းသည်၊နိသိန္နော-ထိုင်နေသေး၏၊ဉာတိသည်-ဤသို့အမှတ်ရှိသည်၊ ဟုတွာ, ပုရိမနယေနေဝ- ဖြင့်သာလျှင်၊[''အဟောဝတ ဉာတ္တန္နာမော ဟတော အဿ''စသော နည်းဖြင့်ပင်- ဟူလို။] ဥလ္လပတိ-အံ့၊ အယံ – ဤ ရဟန်းသည်၊ ရဟော အရဟောသည် ဥလ္လပတိနာမ - မည်၏၊ ဧတေနေဝုပါယေန-ဤနည်းဖြင့်သာ၊အရဟော အရဟောသညီစ-အရဟော အရဟောသညီရဟန်းကိုဃင်း၊ ရဟော ရဟောသညီစ-ကိုဃင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ စ–ဆက်၊ စတုန္နမ္ပိ-လေးယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေသံ-ဤရဟန်းတို့၏၊ ဝါစာယ ဝါစာယ – ၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဉာတိ (ဉာဒံ သန္နိဋ္ဌာနံ)– ဤ အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဉာဒါနိ-၌၊ မရဏဝဏ္ဏသံဝဏ္ဏနာယ– မရဏဝဏ္ဏသံဝဏ္ဏနာ၏၊ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ - ဝေဘန်အပ်သောအပြားကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝုတ္တေသု–ဟော တော်မူအပ်ကုန်သော၊ ပဋ္ဌသု - န်သော၊ ကာယေနသံဝဏ္ဏနာဒိမာတိကာ နိဒ္ဒေသေသု–ကာယေန သံဝဏ္ဏနာအစရှိသော မာတိကာ၏ နိဒ္ဒေသတို့တွင်၊ [''ကာယေန သံဝဏ္ဏေတိ ၊ပေ၊ လေခါယ သံဝဏ္ဏေတိ''ဟု ပြခဲ့သော မာတိကာ ၅ မျိုး၏ နိဒ္ဒေသတို့တွင်။] ကာယေန ဝိကာရံ ကရောတီတိ – ကား၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုလသော်၊ သော-ထိုသူသည်၊ ဇာနာတိ- သိနိုင်လော၏၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ သိနိုင်လောက်သနည်း၊) သတ္ထံ-ကို၊ အာဟရိတွာဝါ- သော်ဃင်း၊ ဝိသံ - ကို၊ ခါဒိတွာဝါ - ခဲစားသော်ဃင်း၊ ရဇ္ဇုယာ-ကြိုးဖြင့်၊ ဥဗ္ဗန္ဓိတွာဝါ-အထက်၌ ဖွဲ့ချည်၍သော်ဃင်း၊ (တနည်း)ရဇ္ဇုယာ ဥဗ္ဗန္ဓိတွာဝါ - ကြိုးဆွဲချ၍သော်ဃင်း၊ သောဗ္ဘာဒိသု - ထုံးအိုင်အစရှိသည်တို့၌၊ ပပတိတွာဝါ - ခုန်ချ၍သော်ဃင်း၊ ယော- အကြင်သူသည်၊ မရတိ-၏၊ သော-

ဝါစာယ ၊ ပေ ၊ ဒုက္ကဋံ။ ။အခြားသူလာ၍ သတ်စေလိုသောဆန္ဒ မပါဘဲ, ထိုရဟန်း၏သေခြင်းကို နှစ်သက်သော (မရဏာဘိနန္ဒန) စိတ်ဖြင့်သာ ပြောသောကြောင့် ''စောရာပိ တံ န ဟနန္တိ'' စကားတခွန်း, '' သပ္ပေါ နဍံသတိ ''စကားတခွန်း, ဤသို့စသော စကားခွန်းတိုင်း၌ ဒုက္ကဋ်တချက်စီ သင့်သည် – ဟူလို။ [''ငါ၏ စကားကိုကြားလျှင် တစုံတယောက်လာ၍ သတ်လိမ့်မည်''ဟူသော အထင်ဖြင့် သတ်စေလိုသောဆန္ဒအတိုင်း ပြောလျှင်ကား စကားအားလုံးမှ ဒုက္ကဋ်တချက်သာ သင့်သည်။]

www.dhammaransi.com

သည်၊ ခန္ဓံဝါ - ကိုမူလည်း၊ လဘတိ ကိရ- ရတတ်သတဲ့၊ ယသံဝါ- အကျော်အစောကို မူလည်း၊ လဘတိ (ကိရ)၊ သဂ္ဂံဝါ- နတ်ပြည်သို့မူလည်း၊ ဂစ္ဆတိ (ကိရ) – ရောက်တတ်သတဲ့၊ ဣတိအယံ အတ္ထော - ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ တေန- ဤရဟန်းသည်၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (ဇာနာတိ)၊ တထာ-ထိုသိနိုင်လောက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဟတ္ထမုဒ္ဒါဒီဟိ – လက်ချောင်းချိုးခြင်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဒဿေတိ–ပြအံ့၊ ဝါစာယ ဘဏတိတိ-ကား၊ တမေဝတ္ထံ-ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုပင်၊ ဝါကျဘေဒံ-စကားလုံး၏ ကွဲပြားခြင်းကို၊ ကတ္ဝာ, ဘဏတိ – အံ့၊ တတိယဝါရော – တတိယဝါရကို၊ ဥဘယဝသေန- နှစ်ပါးစုံသော ကာယဝါစာတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တော–ပြီ။

သဗ္ဗတ္ထ – အလုံးစုံသောဝါရတို့၌၊ သံဝဏ္ဏနာယ – ချီးမွမ်းခြင်းကြောင့်၊ ပယောဂေ ပယောဂေ–၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ တဿ–ထို ညွှန်းပြအပ်သူ၏၊ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယံ – ဒုက္ခဖြစ်ရာအခါ၌၊ သံဝဏ္ဏကဿ - ချီးမွမ်းသော ရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ယံ–အကြင်သူ့ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ–ရည်မှန်း၍၊ သံဝဏ္ဏနာ– ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ ကတာ-ပြုအပ်ပြီ၊ တသ္မိံ - ထိုရည်မှန်းအပ်သူသည်၊ မတေ- သော်၊ သံဝဏ္ဏနက္ခဏေယေဝ-ချီးမွမ်းရာခဏ၌ပင်၊ သံဝဏ္ဏကဿ–၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ သော– ထိုရည်မှန်းအပ်သူသည်၊ တံ- ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ နဇာနာတိ– မသိ၊ အညော - အခြားသူသည်၊ ဥတ္တာ–၍၊ (မရတိ၌စပ်။) မေ-သည်၊ သုခုပ္ပတ္တိဥပါယော– သုခဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ လဒ္ဓေါဝတ–ရအပ်ပေပြီတကား၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ တာယ သံဝဏ္ဏနာယ–ထိုချီးမွမ်းခြင်းကြောင့်၊ မရတိ – အံ့၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဒွိန္နံ – နှစ်ယောက်တို့ကို၊ ဝါ- နှစ်ယောက်တို့၏ သေခြင်းကို၊ ဥဒ္ဒိဿ-၍၊ [ဒွိန္နံဥဒ္ဒိဿာတိ ဒွေ ဥဒ္ဒိဿ၊ ဒွိန္နံဝါ မရဏံ ဥဒ္ဒိဿ။] သံဝဏ္ဏနာယ – ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ ကတာယ – ပြုအပ်သော်၊ ဧကော- သည်၊ ဥတ္တာ, မရတိ–အံ့၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဒွေပိ-နှစ်ယောက်တို့သည်လည်း၊ မရန္တိ - န်အံ့၊ ပါရာဇိကဥ္စ – သည်ငှင်း၊ အကုသလရာသိစ- အကုသိုလ် အစုသည်ငှင်း၊ (ဟောတိ)၊ [သေသူက ၂ ယောက်ဖြစ်သည့်အတွက် အကုသိုလ်များသည်ကို " အကုသလရာသိ " ဟု ဆိုသည်။] သမ္ဗဟုလေသု – များစွာသောလူတို့၌၊ သေနယော–တည်း၊ အနောဒိဿ- တစုံတယောက်ကို မရည်မှန်းမူ၍၊ မရဏံ-ကို၊ သံဝဏ္ဏေတွာ-လျက်၊ အာဟိဏ္ဍတိ- လှည့်လည်အံ့၊ ယောယော–အကြင်သူသည်၊ တံ သံဝဏ္ဏနံ-ထိုချီးမွမ်းခြင်းကို၊ ဉတ္ဝာ-၍၊ မရတိ-၏၊ သဗ္ဗော - အလုံးစုံသောသူသည်၊ ဝါ- ကို၊ တေန- ထိုရဟန်းသည်၊ မာရိတော-သေစေအပ်သည်၊ ဝါ-သတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

www.dhammaransi.com

ဒုတေန သံဝဏ္ဏနာယံ-နာ၌၊(အတ္တော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)အသုကံနာမ-ထိုမည်သော၊ ဂေဟံ-သို့၊ ဂတ္တွာ-၍၊ ဣတ္ထန္နာမဿ-အား၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-၍ပုံ၍နည်း၊[လက်နက်ဖြင့်သတ်ခြင်း,ချောက်၌ ခုန်ချခြင်းစသည်ဖြင့်၊]မရဏဝဏ္ဏံ – သေခြင်း၏ ကျေးဇူးကို၊ ဝါ- သေခြင်း၌ ကျေးဇူးကို၊ သံဝဏ္ဏေဟိ-ချီးမွမ်းချေလော၊ ဣတိဝါ-၍သို့သော်ငင်း၊ အသုကံနာမ-သော၊ ဂါမံ-သို့၊ ဂတ္တွာ-၍၊ ဣတ္ထန္နာမဿ- အား၊ ဧဝံ - သို့၊ မရဏဝဏ္ဏံ-ကို၊ သံဝဏ္ဏေဟိ-လော၊ ဣတိဝါ – ငင်း၊ [၍ ဝါကျမျိုး၌ ၍သို့ချည်း ခွဲပေးမှ အဓိပ္ပါယ်မှန်ရသည်။] သာသနေ- နှုတ်မှာစကားကို၊ အာရောစိတမတ္တေ-ပြောအပ်ကာမျှဖြစ်လသော်၊ ဒုက္ကဋံ-သည်၊(ဟောတိ)၊ ယဿ-အကြင်သူ၏၊ အတ္ထာယ-၄၊ ပဟိတော-စေလွှတ်အပ်ပြီ၊ တဿ-ထိုညွှန်ပြအပ်သူ၏၊ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယာ-ဒုက္ခ၏ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ [ရှေ၌ "ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယံ" ဟု ရှိခဲ့သည်၊] မူလဋ္ဌဿ-အရင်း၌တည်သော စေခိုင်းသော ရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ၊ မရဏေန - ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ၊ ဒူတော-သည်၊ (အာရောစေတိ၌ စပ်၊) ဒါနိ - ၌၊ အယံသဂ္ဂမဂ္ဂေါ-၍နတ်ပြည်လမ်းကြောင်းကို၊ ဉာတော- သိအပ်ပြီ၊ ဣတိ-၍သို့ကြံ၍၊ တဿ-ထိုညွှန်ပြအပ်သူအား၊ အနာရောစေတွာ – ၍၊ အတ္တနော – ၏၊ ဉာတိဿဝါ-အားသော်ငင်း၊ သာလောဟိတဿဝါ-တူသော သွေးသား ရှိသူအားသော်ငင်း၊ အာရောစေတိ-အံ့၊ တသ္မိံ-ထို ဉာတိသည်၊ ဝါ-ထို သာလောဟိတသည်၊ မတေ-သော်၊ ဝိသင်္ကေတော-ချွတ်ယွင်းခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊မူလဋ္ဌော-သည်၊ မုစ္စတိ - အာပတ်မှ လွတ်၏၊ ဒူတော - သည်၊ တထေဝ - ထို့အတူသာလျှင်၊ စိန္တေတွာ-၍၊["ဉာတော ဒါနိ အယံ သဂ္ဂမဂ္ဂေါ" ဟု ကြံ၍-ဟူလို။] သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ သံဝဏ္ဏနာယ - ချီးမွမ်းကြောင်း စကား၌၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်သော အကြောင်းအရာကို၊ ["သတ္တံဝါ အာဟရိတွာ"စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းအရာကို၊] ကတ္တာ, မရတိ-အံ့၊ ဝိသင်္ကေတော၀(ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ အနေ၀ဒိဿ-တစ်ံတယောက်ကို မညွှန်ပြမူ၍၊ သာသနေ-ကို၊ အာရောစိတေ– ပြောဆိုအပ်သော်၊ ယတ္တကာ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသူတို့သည်၊ ဒုတဿ-၏၊ သံဝဏ္ဏနာယ-ကြောင့်၊ မရန္တိ-၏၊ တတ္တကာ-နံသော၊ ပါဏာတိပါတာ- တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ မာတာပိတရော - တို့သည်၊ သစေ မရန္တိ-နံ့အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အာနန္တရိယမ္ပိ-သည်လည်း၊ ဟောတိ-၏။

လေခါယ သံဝဏ္ဏနာယံ - နာ၌၊ (အတ္တော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) [ရှေ၌ ဒုတေန သံဝဏ္ဏနာယံ-ဟု ရှိခဲ့သောကြောင့် ၍၌"လေခါယ"ဟု ရှိသင့်သည်၊] လေခံ ဆိန္ဒတီတိ – ကား၊ ပဏ္ဏေဝါ - ပေရွက်၌သော်ငင်း၊ ပေါတ္ထကေဝါ-

www.dhammaransi.com

ပေထုပ် (ပုတ်အုပ်) ၌သော်၎င်း၊ အဏ္ဍရာနိ- တို့ကို၊ လိခတိ- ရေးအံ့၊ (ကိံ)၊ ယော- သည်၊ သတ္တံ- ကို၊ အာဟရိတွာဝါ- သော်၎င်း၊ ပပါတေ - ချောက်၌၊ ပပတိတွာဝါ- ခုန်ချ၍ သော်၎င်း၊ အညေဟိ - နှသော၊ အဂ္ဂိပ္ပဝေသန ဥဒက ပ္ပဝေသနာဒိဟိ-မီးသို့ဝင်ခြင်း, ရေသို့ ဝင်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊[မီးပုံထည်း၌ ခုန်ဆင်းခြင်း, ရေသို့ဆင်းခြင်း အစရှိကုန်သော၊] ဥပါယေဟိဝါ-နည်းလမ်းတို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ မရတိ - ၏၊ သော-သည်၊ ဣဒ္ဓိဒ္ဓ- ဤမည် ဤမည်သော အကျိုးကိုလည်း၊ လဘတိ-ရတတ်၏၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်၎င်း၊ တဿ- ထို သေသူ၏၊ မမွော-တရားသည်၊ ဝါ-လမ်းမှန်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိဝါ- ၎င်း၊ (လိခတိ-၏၊) [ဟောတီတိ ဝါတိ - ဟု ဝါတိ၌ တိပါသည်ကား ဝိုသည်၊] ဧတ္တောပိ-ဤလေခါယသံဝဏ္ဏနာ၌လည်း၊ဒုက္ကဋ္ဌ ထုလ္လစ္စယာ-တို့ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ - ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - ကုန်၏၊ [သမ္ဗတ္တ သံဝဏ္ဏနာယ ပယောဂေ ပယောဂေ ဒုက္ကဋံ၊ တဿ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယံ သံဝဏ္ဏကဿ ထုလ္လစ္စယံ - စသည် အတိုင်းသိပါ-ဟူလို။]

ပန-ဆက်၊ ဥဒ္ဒိဿ—တစုံတယောက်ကို ရည်ညွှန်း၍၊ လိခိတေ - ရေးသား အပ်သော စာရွက်၌ (ပေစာ၌၊)၊ ယံ-အကြင်သူကို၊ ဥဒ္ဒိဿ—၍၊ လိခိတံ-ပြီ၊ တဿေဝ-ထိုရည်မှန်းအပ်သူ၏သာ၊ မရဏေန-သေခြင်းကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊(ဟောတိ)၊ ဗဟူ-များစွာသော လူတို့ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ, လိခိတေ-ရေးသား အပ်သော်၊ ယတ္တကာ- အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသူတို့သည်၊ မရန္တိ-ကုန်၏၊ တတ္တကာ ပါဏာတိပါတာ (ဟောန္တိ)၊ မာတာပိတူနံ-တို့၏၊ မရဏေန- ကြောင့်၊ အာနန္တရိယံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ အနောဒိဿ- တစုံတယောက်ကို မရည်မှန်းမူ၍၊ လိခိတေပိ-၌လည်း၊ ဧဝမေဝ - နည်း၊ ဗဟူ - များစွာ ကုန်သော သတ္တာတို့သည်၊ မရန္တိ - န်၏၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြံ၍၊ ဝိပ္ပဋိသာရေန-လုံးမသာယာခြင်းသည်၊ ဥပ္ပ‌န္န - သော်၊ တံပေါတ္ထကံ - ထို ပုတ်အုပ်ကို၊ ဈာပေတွာဝါ-မီးရှို့၍သော်၎င်း၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုလ သော်၊ အက္ခရာနိ-တို့သည်၊ န ပညာယန္တိ- မထင်ရှားကုန်၊ တထာ-ထို မထင် ရှားနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကတွာဝါ-ပြုပြီး၍သော် ၎င်း၊ မုစ္စတိ - နောက်ထပ် အပြစ်မှ လွတ်၏၊ သော - ထို ပုတ်အုပ်သည်၊ ပရဿ-၏၊ ပေါတ္ထကော-သည်၊ သစေ ဟောတိ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) ဥဒ္ဒိဿ, လိခိတောဝါ-မူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ အနုဒ္ဒိဿ လိခိတောဝါ (ဟောတု)၊ ဂဟိတဋ္ဌာနေ - ယူအပ်ရာ အရပ်၌၊ ထပေတွာ - ပြန်ထား၍၊ ဝါ - ပြန်ထား လသော်၊ မုစ္စတိ-အာပတ်မှ လွတ်၏၊[ဩဒိဿ လိခိတဖြစ်စေ, အနောဒိဿ

www.dhammaransi.com

လိခိတဖြစ်စေ နဂိုရ်ယူအပ်ရာအရပ်၌ ပြန်ထားလျှင် အပြစ်မှ လွတ်သည်၊ ယခု စာအုပ်များ၌ " ဩဒိဿ လိခိတောဝါ ဟောတိ"ဟု ရှိ၏၊ " ဟောတု " ဟု ရှိမှ ကောင်းသည်၊](သော-ထိုပုတ်အုပ်သည်)၊မူလေန-အဖိုးဖြင့်၊ ကီတော-ဝယ်အပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ – အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) ပေါတ္ထကသာမိကာနံ-ပုတ်အုပ်ရှင်တို့အား၊ ပေါတ္ထကံ-ကို၊ (ဒတွာ -ပေးပြီး၍ရင်း၊) ယေသံ-အကြင် ဉာတိပ္ပဝါရိတတို့၏၊ ဟတ္ထတော-လက်မှ၊ မူလံ- အဖိုးကို၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီ၊ တေသံ–ထို ဉာတိပ္ပဝါရိတတို့အား၊ မူလံ - ကို၊ ဒတွာ - ၍ရင်း၊ ဝါ–မှရင်း၊ မုစ္စတိ-အပြစ်မှလွတ်၏၊ [သူ၏ပယောဂဖြင့် တောင်းအပ်သော အဖိုးကို နဂိုရ် ဉစ္စာရှင်ထံ ပြန်ရေခံအောင်"ယေသံ ဟတ္ထတော"စသော စကားကိုဆိုသည်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား ပေစာရှင် တို့အား ပေစာကို ပြန်ပေးပြီး ဖြစ်လျှင်ပင် အပြစ်မှ လွတ်နိုင်သည်။]

သမ္ဗဟုလာ-များစွာကုန်သောရဟန်းတို့သည်၊မရဏာဝဏ္ဏံ ကို၊လိခိဿာမ-န်အံ့၊ ဣတိ – ဤသို့ တိုင်ပင်၍၊ ကေဇ္ဈာသယာ-တူသော အလိုဆန္ဒ ရှိကြကုန် သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ဧကော - တပါးသည်၊ ဝါ-က၊ ရုက္ခံ-ပေပင်သို့၊ အာရော ဟိတွာ - တက်ပြီး၍၊ ပဏ္ဏံ - ပေရွက်ကို၊ သစေ ဆိန္ဒတိ - အကယ်၍ ဖြတ်အံ့၊ ဧကော-သည်၊ ဝါ-က၊ သစေအာဟရတိ–အကယ်၍ ဆောင်ယူခဲ့အံ့၊ ဧကော, ပေါတ္ထကံ-ပေထုပ်ကို၊ ဝါ-ပေထုပ်ဖြစ်အောင်၊ သစေ ကရောတိ၊ ဧကော သစေ လိခတိ၊ ဧကော, [ကဏ္ဍကလေခေါ- ဆူးဖြင့် ရေးရခြင်း ရှိသော ပေစာသည်၊ ဝါ–ကညစ်ရေး ပေစာသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ ဧဝံ သတိ၊] မသိ - မင်ကို၊ မက္ခေတိ–သုတ်လိမ်းအံ့၊ မသိံ - ကို၊ မက္ခေတွာ – ပြီး၍၊ တံပေါတ္ထကံ - ကို၊ သဇ္ဇေတွာ-ပြင်ဆင်ပြီး၍၊(အချောကိုင်ပြီး၍၊) သဗ္ဗေဝ- အလုံးစုံသော ရဟန်း တို့သည်ပင်၊ [အဖေါ်ရဟန်းအားလုံးပင်၊] သဘာယံဝါ– အစည်းအဝေး သဘင်၌သော်ရင်း၊ ဝါ - ရုံး၌သော်ရင်း၊ အာပဏေဝါ – ဈေး၌သော်ရင်း၊ ယတ္ထ အကြင်အရပ်၌၊ လေခါဒဿနကောတူဟလကာ-စာကိုကြည့်ရှုခြင်း၌ လှုပ်လှုပ်ရွရွ ဖြစ်ကြကုန်သော၊ ဗဟူ–များစွာသော လူတို့သည်၊ သန္နိပတန္တိ-စုဝေးတတ်ကုန်၏၊ [ယခုခေတ်၌ ရွှေပေလွှာကျလျှင် ဝိုင်းကြည့်ကြသူများကဲ့သို့ တည်း။]တတ္ထဝါ – ထိုအရပ်၌သော်ရင်း၊ ထပေန္တိ- ထားကြကုန်အံ့၊ တံ - ထို စာကို၊ဝါစေတွာ-ဖတ်၍၊ဧကော-တယောက်သည်၊ သစေပိ မရတိ-အကယ်၍ မူလည်း သေဉ်းတော့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊သဗ္ဗေသံ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ [သစေ ပိ၌ ပိသဒ္ဒါသည် ဂရဟာဇော တကတည်း၊ တယောက်သေတောင်မှ ရဟန်း အားလုံး ပါရာဇိကကျသည် – ဟူလို။] ဗဟုကာ - များစွာသောသူတို့သည်၊

www.dhammaransi.com

သစေ မရန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝုတ္တသဒိသော၀-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းနှင့် တူသည် သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ["ယတ္တကာ မရန္တိ"စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းနှင့် တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊] နယော-သည်၊ (ဟောတိ)။

ပန- ဆက်၊ ဝိပ္ပဋိသာရေ – သည်၊ ဥပ္ပန္နေ-သော်၊ တံပေါတ္တကံ- ကို၊ မဥ္ဇူသာယံ - သေတွာ၌၊ သစေပိ ဝေါပေန္တိ – အကယ်၍မူလည်း လုံခြုံစေကုန်ဥုးတော့၊ အညော၀-အခြားသူသည်လည်း၊ တံ-ထိုပေစာကို၊ ဒိသွာ နီဟရိတွာ ပုန, ဗဟူနံ- တို့အား၊ (သစေပိ) ဒဿေတိ – အကယ်၍မူလည်း ပြအံ့၊ (ဧဝံသတိပိ - ဤသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) နေ၀ မုစ္စန္တိ-န်၊ မဥ္ဇူသာ - သည်၊ တိဋ္ဌတု- တည်ပါစေဥုးတော့၊ ဝါ-ထားလိုက်ပါဥုးတော့၊ တံပေါတ္ထကံ-ကို၊ နဒိယံ၀ါ– ၌သော်၎င်း၊ သမုဒ္ဒေ၀ါ - ၌သော်၎င်း၊ သစေပိ ခိပန္တိ–အကယ်၍မူလည်း ပစ်ချကုန်ဥုးတော့၊ (သစေပိ) ဓောဝန္တိ၀ါ – အကယ်၍မူလည်း ဆေးကြောကုန်ဥုးတော့၊ [သုတ်လိမ်းထားသောမင်များ ပြောင်သွားအောင် ဆေးကြောကုန်ဥုးတော့ - ဟူလို။] ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ၀ါ– အပိုင်းငယ် အပိုင်းကြီးကိုမူလည်း၊ (သစေပိ) ဆိန္ဒန္တိ- ဥုးတော့၊ အဂ္ဂိမှိ၀ါ- ၌မူလည်း၊ (သစေပိ) ဈာပေန္တိ-အကယ်၍မူလည်း လောင်စေကုန်ဥုးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ယာ၀-လေ၀်၊ သဏ္ဌိတေပိ-ဆက်စပ်အပ် ပြန်သော်လည်း၊ ဒုဒ္ဓေါတေ၀ါ-မကောင်းသဖြင့် ဆေးကြောအပ်သည် မူလည်းဖြစ်သော၊ ဒုဇ္ဈာပိတေ၀ါ – မကောင်းသဖြင့် မီးရှို့အပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပတ္တေ- ပေရွက်၌၊ အက္ခရာနိ,ပညာယန္တိ– န်သေး၏၊ တာ၀ - ထိုအက္ခရာ ထင်ရှားကုန်သေးသမျှ၊ နမုစ္စန္တိ၊ ပန– အန္ဝယကား၊ ယထာ – အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုအပ်သော်၊ အက္ခရာနိ န ပညာယန္တိ၊ တထေ၀ – ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် သာလျှင်၊ ကတေ-သော်၊ ဝါ- မှ၊ မုစ္စန္တိ-အာပတ်မှလွတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။

ဩဒါနိ – လေခါယသံဝဏ္ဏနာ၏ အကျယ်ကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခု အခါ၌၊ ထာ၀ရပယောဂဿ- ဂ၏၊ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ-၄ါ၊ ဝုတ္တေသု-န်သော၊ ဩပါတာဒိမာတိကာနိဒ္ဒေသေသု – ဩပါတအစရှိသော မာတိကာ၏ နိဒ္ဒေသတို့တွင်၊ မနုဿံ ဥဒ္ဒိဿ ဩပါ'တံ ခဏတီတိ- ကား၊ ဩတ္တန္ဒာမော-သည်၊ ပပတိတွာ–လိမ့်ကျ၍၊ မရိဿတိ-တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ကိဉ္စိ(ကဉ္စိ)–တစုံတယောက်သော၊ မနုဿံ-ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ– ရည်မှန်း၍၊ (ခဏတိ-၌စပ်)၊ ယတ္ထ– အကြင်အရပ်၌၊ သော- ထိုလူသည်၊ ဧကကော- တယောက်ထည်းသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိစရတိ- လှည့်လည်တတ်၏၊တတ္ထ-၌၊[အများကျမည်စိုး၍ တယော်ထည်းလှည့်လည်ရာ အရပ်၌တူးသည်။]အာ၀ါဋံ-တွင်းကို၊ ခဏတိ- တူးအံ့၊ [ဩပါတံကို အာ၀ါဋံ

www.dhammaransi.com

ဟု ဖွင့်သည်၊ အဝပတတိ ဩောတိ [ပြပါတော့-ဟုပြု။]ခဏေန္တဿ-တူးသော ရဟန်း၏၊ တာဝ-ထုလ္လစ္စဥ်း ပါရာဇိကတို့မှရှေးဦးစွာ၊ ဇာတပထဝိံ- ဇာတ ပထဝီကို၊ သစေပိ ခဏတိ-အကယ်၍မူလည်း တူးစေဦးတော့၊ (စေ်သတိပိ)၊ ပါဏာတိပါတဿ- ၏၊ ပယောဂတ္တာ- ကြောင့်၊ ပယောဂေ ပယောဂေ- တိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ [ပိ-ကား သမ္ဘာဝနာ၊ ဇာတပထဝီကို တူးတာ တောင်မှ ပါစိတ် မသင့် , ပါဏာတိပါတ၏ ရှေ့သွား ပယောဂ ဖြစ်သော ကြောင့် ဒုက္ကဋ်သာသင့်သည်-ဟူလို၊] ယံ- အကြင်သူ့ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ-ရည်မှန်း၍၊ ခဏတိ-၏၊ တဿ- ထိုရည်မှန်းအပ်သူ၏၊ပေ၊ အညသ္မိံ - ရည်မှန်းအပ်သူမှ တပါး အခြားသူသည်၊ ပပတိတွာ - လိမ့်ကျ၍၊ မတေ - သေ်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ အနောဒိဿ-၍၊ ယောကောစိ- သည်၊ မရိဿတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ခဏိတော-တူးအပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ပေ၊အာနန္တရိယဝတ္ထုသုစ- အာနန္တရိယကံ၏တည်ရာ ဝတ္ထုတို့၌လည်း၊ အာနန္တရိယံ (ဟောတိ-၏) ထုလ္လစ္စယ ပါစိတ္တိယဝတ္ထုသု - ထုလ္လစ္စဥ်းအာပတ်၏ တည်ရာဝတ္ထု , ပါစိတ် အာပတ်၏ တည်ရာဝတ္ထုတို့၌၊ ထုလ္လစ္စယပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ)။

တတ္ထ - ထိုသို့ တွင်းတူးရာ၌၊ စေတနာ - စေတနာတို့သည်၊ ဗဟူ - နိ၏၊ ကတမာယ - အဘယ် စေတနာကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ- သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ- မဟာပစ္စရီ အဋ္ဌကထာ, သင်္ခေပ အဋ္ဌကထာ တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာယံ-သော၊) မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ (ကိံ)၊ အာဝါဋံ-ကို၊ ဂမ္ဘီရတောစ-အနက်အားဖြင့်၎င်း၊ အာယာမ ဝိတ္ထာရတောစ- အလျား အနံအားဖြင့်၎င်း၊ ခဏိတွာ- ပြီး၍၊ ပမာဏေ-မိမိအလိုရှိအပ်သော ပမာဏ၌၊ ထပေတွာ-တန့်ရပ်ထားပြီး၍၊ တစ္ဆေတွာ-ရှေ၍၊ [ဥန္နတပ္ပဒေသံ တစ္ဆေတွာ-မောက်သောအရပ်ကိုဖြေ၍၊] ပုဉ္ဆိတွာ-သုတ်၍၊[လက်စသည်ဖြင့် ချောမွေ့အောင်သုတ်၍၊] ပံသုပဉ္စိံ- နောံဆုံး မြေမှုန့်တောင်းကို၊ ဥဒ္ဓရန္တဿ—ထုတ်ဆောင်သောရဟန်း၏၊ သန္နိဋ္ဌာပိကာ –အပြီးအဆုံးသို့ရောက်စေ တတ်သော၊ ဝါ - နောက်ဆုံး ဖြစ်သော၊ အတ္တသာဓိကစေတနာ - အကျိုးကို ပြီးစေတတ်သောစေတနာသည်၊ မဂ္ဂါနန္တရဖလသဒိသာ- အခြားမဲ့၌ အကျိုး ရှိသော မဂ်နှင့်တူ၏၊ [အခြားမဲ့၌ အကျိုးရှိသော မဂ် စေတနာကဲ့သို့ ထို သန္နိဋ္ဌာပိကစေတနာသည်လည်း မိမိ၏ အခြားမဲ့၌ ပါရာဇိကတည်းဟူသော အကျိုးကိုပြီးစေသည်—ဟူလို၊] ဝဿသတဿ-၏၊ အစ္စယေန-လွန်ရာအခါ၌၊ ပတိတ္ဝာ-၍၊ အဝဿံ-မချွတ်၊ မရဏကသတ္တော-သေလတံ့သောသတ္တဝါသည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍ မူလည်းရှိအံ့၊(စေံသတိ)သန္နိဋ္ဌာပိက စေတနာယ

www.dhammaransi.com

မေဝ-အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်စေတတ်သော စေတနာကြောင့်ပင်၊ ဝါ-နေ့ဆုံး စေတနာကြောင့်ပင်၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝုတ္တံ-ပြီ။)

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-မဟာပစ္စရီအဋ္ဌကထာ၌၎င်း၊ သင်္ခေပဋ္ဌကထာယဉ္စ-၌၎င်း၊ ဣမသ္မိံ အာဝါဠေ၊ ပေ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ကေသ္မိဉ္စိ-တချက်လည်းဖြစ်သော၊ ကုဒ္ဒါလပ္ပဟာရေ-ပေါက်တူးဖြင့်ပေါက်ခြင်းကို၊ဒိန္နေ-ပေးအပ်ပြီးသော်၊ ကောစိ-တစုံတယောက်သည်၊ တတ္ထ- ထိုတွင်းငယ်၌၊ ပက္ခလိတော-ချော်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပတိတွာ-လည်း၍၊ သစေမရတိ၊ (ဝေသတိ)၊ ပါရာဇိကမေဝ၊ပန-ထိုသို့ပင် ပါရာဇိကဖြစ်ပါသော်လည်း၊သုတ္တန္တိကတ္ထေရာ-သုတ္တန်ဆောင်ထေရ်တို့သည်၊ သန္နိဋ္ဌာပိကစေတနံ - ကို၊ ဂဏှန္တိ - န်၏၊ ဣတိ, ဝုတ္တံ - ပြီ၊ [ဝိနည်း၌ နားမလည်သောထေရ်များ – ဟူလို၊ တနည်း– မဟာအဋ္ဌကထာ ဆရာကိုပင် ပြက်ရယ်ပြုသောအားဖြင့် " သုတ္တန္တိကတ္ထေရာ "ဟု ဆိုသည်။] ကောဓ-တပါးသော ရဟန်းသည်၊ ဩပါတံ ခနိတွာ,အသုကံနာမ-ထိုမည်သူကို၊ အာနေတွာ - ခေါ်ဆောင်၍၊ ဣဓ - ဤတွင်း၌၊ ပါတေတွာ-ကျစေ၍၊ ဝါ-ချ၍၊ မာရေဟိ-သေစေလော့၊ ဝါ-သတ်လော၊ ဣတိ,အညံ-အခြားရဟန်းကို၊ အာဏာပေတိ၊ သော- ထိုစေခိုင်းအပ်သော ရဟန်းသည်၊ တံ-ထိုညွှန်ပြအပ်သူကို၊ပါတေတွာမာရေတိ၊ဥဘိန္နံ-အာဏာပက အာဏတ္တ ရဟန်း ၂ ပါးတို့၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ အညံ – ညွှန်ပြအပ်သူမှတပါး အခြားသူကို၊ပေ၊ အညော-အခြားသူသည်၊ အတ္တနော, ဓမ္မတာယ-သဘော အားဖြင့်၊ ပတိတွာ မရတိ၊သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော သေခြင်းတို့၌ ဝိသင်္ကေတော-သည်၊ ဟောတိ၊ မူလဋ္ဌော-အရင်း၌တည်သော အာဏာပက ရဟန်းသည်၊ မုစ္စတိ၊ အသုကော - ထို မည်သောရဟန်းသည်၊ အသုကံ - ထို မည်သူကို၊ အာနေတွာ , ဣဓ– ဤတွင်း၌၊ မာရေဿတိ , ဣတိ– ဤသို့ကြံ၍၊ ခဏိတေပိ-တူးအပ်သော တွင်း၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော၊ ယေ – အကြင် သူတို့သည်၊ မရိတုကာမာ-သေခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်၏၊ တေ-ထိုသူတို့သည်၊ ဣဓ-ဤတွင်း၌၊ မရိဿန္တိ - န်လတံ့၊ ဣတိ ခနတိ၊ ကေဿ- တယောက်၏၊ မရဏေ- ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဗဟူနံ- များစွာသောသတ္တဝါတို့၏၊ မရဏေ- ကြောင့်၊ ပေ၊ ထုလ္လစ္စယ ပါစိတ္တိယာနိ- တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။

ယေကေစိ-အမှတ်မရှိ,အလုံးစုံသော အကြင်သူတို့သည်၊ မာရေတုကာမာ-သေစေခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်၏၊ ဝါ- သတ်လိုကုန်၏၊ တေ- တို့သည်၊ ဣဓ-ဤတွင်း၌၊ ပါတေတွာ–ကျစေ၍၊ (ချ၍၊)မာရေဿန္တိ–သေစေကုန်လတံ့၊ ဝါ–သတ်ကုန်လတံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ခဏတိ-အံ့၊ တတ္ထ-ထိုတွင်း၌၊ ပါတေတွာ-၍၊

www.dhammaransi.com

မာရေန္တိ-န်အံ့၊ ကေသ္မိံ-တစုံယံသည်၊ မတေ-သော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဗဟူသု- များစွာသော သတ္တာတို့သည်၊ (မတေသု- သော်)၊ အကုသလရာသိ- သည်၊ (ဟောတိ)၊ အနန္တရိယာဒိဝတ္ထူသု - တို့သည်၊ (မတေသု - သော်)၊ အာနန္တရိယာဒီနိ - တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧဝေ - ဤ ယေကေစိ မာရေတု ကာမာအစရှိသော နည်း၌သာ၊ အရဟန္တာပိ - တို့သည်လည်း၊ သင်္ဂဟံ- သွင်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-န်၏။

ပုရိမနယေ ပန - ၌ကား၊ [ယေ မရိတုကာမာအစရှိသော ရှေ့နည်း၌၊] တေသံ-ထိုရဟန္တာတို့၏၊ မရိတုကာမတာယ-ကြောင့်၊ ပတနံ-ခုန်ချခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ တေ - ထို ရဟန္တာတို့ကို၊ န သင်္ဂယှန္တိ-မသွင်းယူ အပ်ကုန်၊ ဥဘိသုပိ - န်သော၊ နယေသု - တို့၌၊ [ယေ မရိတုကာမာစသည်နှင့် ယေကေစိ မာရေတုကာမာစသော နည်းတို့၌၊] အတ္တနော- ၏၊ ဓမ္မတာယ- သဘောအားဖြင့်၊ ပတိတ္ွာ - ၍၊ မတေ- သော်၊ ဝိသင်္ကေတော (ဟောတိ)၊ ယေကေစိ- တို့သည်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဝေရိကေ- ရန်သူတို့ကို၊ ဧတ္ထ-ဤတွင်း၌၊ ပါတေတွာ-၍၊ မာရေဿန္တိ-န်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ခဏတိ-အံ့၊ တတ္ထစ- တွင်း၌လည်း၊ ဝေရိကာ-တို့သည်၊ ဝေရိကေ-တို့ကို၊ ပါတေတွာ-၍၊ မာရေန္တိ- န်အံ့၊ ကေသ္မိံ- ကို၊ မာရိတေ - သေစေအပ်သော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဗဟူသု-တို့ကို၊ (မာရိတေသု- သော်)၊ အကုသလရာသိ- သည်၊ (ဟောတိ)၊ မာတရိဝါ- ကိုသော်ငင်း၊ ပိတရိဝါ- ငင်း၊ (တွင်းတူးသူ၏မိဘကို ဆိုသည်၊) အရဟန္တေဝါ- ကိုသော်ငင်း၊ ဝေရိကေဟိ- တို့သည်၊ အာနေတွာ-၍၊ တတ္ထ- ထိုတွင်း၌၊ မာရိတေ- အပ်သော်၊ အာနန္တရိယံ (ဟောတိ)၊ အတ္တနော-၏၊ ဓမ္မတာယ-ဖြင့်၊ မတေ-သော်၊ ဝိသင်္ကေတော (ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ [အနောဒိဿ ခဏတိ၌စပ်။] မရိတုကာမာဝါ-သေခြင်းငှါ အလိုရှိသူသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အမရိတု ကာမာဝါ - သေခြင်းငှါ အလိုမရှိသူသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မာရေတု ကာမာဝါ- သေစေခြင်းငှါ အလိုရှိသူသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ- သတ် ခြင်းငှါ အလိုရှိသူသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အမာရေတုကာမာဝါ-သေစေ ခြင်းငှါ အလိုမရှိသူသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ- သတ်ခြင်းငှါ အလိုမရှိသူ သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေကေစိ - အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသောသတ္တာတို့ သည်၊ ဧတ္ထ- ဤတွင်း၌၊ ပတိတာ – ကျကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ, ပါတိတာ- ကျစေအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ, မရိဿန္တိ – န်လတ္တံ့၊ ဣတိ, သဗ္ဗထာပိ- အလုံးစုံသောအခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ အနောဒိဿ-မရည်ညွှန်းမူ၍

www.dhammaransi.com

သာ၊ ခနတိ-တူးအံ့၊ ယော ယော-အကြင် အကြင်သူသည်၊ မရတိ-၏၊ တဿ တဿ-ထိုထိုသူ၏၊ မရဏာေန-ကြောင့်၊ ယထာနုရူပံ-အကြင်အကြင်လျော်သည့် အတိုင်း၊ ကမ္မဋ္ဌ- ကံသို့လည်း၊ ဖုသတိ- ထိရောက်၏၊ အာပတ္တိဥ္စ- သို့လည်း၊ အာပဇ္ဇတိ၊ ဂဗ္ဘိနီ-ကိုယ်ဝန်ရှိသောမိန်းမသည်၊ ပတိတ္ဝာ, သဂဗ္ဘာ-ကိုယ်ဝန် နှင့်တကွဖြစ်သည်(ဟုတ္ဝာ)၊ သစေ မရတိ၊(ဧဝံသတိ) ဒွေ့, ပါဏာတိပါတာ- တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဂဗ္ဘောယေဝ-ကိုယ်ဝန်သည်သာ၊(သစေ) ဝိနဿတိ၊ (ဧဝံသတိ)ဧကော(ပါဏာတိပါတော ဟောတိ)၊ ဂဗ္ဘော-သည်၊ (သစေ) န ဝိနဿတိ၊ မာတာ- သည်၊ (သစေ) မရတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧကောယေဝ- တချက်ပင်ဖြစ်သော၊ (ပါဏာတိပါတော ဟောတိ)၊ စောရေဟိ - တို့သည်၊ အနုဗဒ္ဓေါ – လိုက်အပ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ) ပတိတ္ဝာ မရတိ၊ ဩပါတ ခဏက သေဝ-တွင်းတူးသောရဟန်း၏သာ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ စောရာ-တို့သည်၊ တတ္ထ-ထိုတွင်း၌၊ ပါတေတ္ဝာ– ကျစေ၍၊ ဝါ-ချ၍၊ မာရေန္တိ- သေစေကုန်အံ့၊ ဝါ- သတ်ကုန်အံ့၊ ပါရာဇိကမေဝ (ဟောတိ)၊ တတ္ထ- ထိုတွင်း၌၊ ပတိတံ- ကျနေသူကို၊ ဗဟိ- တွင်းပြင်ဘက်သို့၊ နီဟရိတ္ဝာ– ထုတ်ဆောင်၍၊ မာရေန္တိ၊ ပါရာဇိကမေဝ (ဟောတိ)၊ ကသ္မာ, ဩပါတေ – ၌၊ ပတိတပ္ပယောဂေန- ကျခြင်းဟူသော ပယောဂကြောင့်၊ ဂဟိတတ္တာ – ဖမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်တည်း။ ["ခိုးသူကလိုက်၍ တွင်း၌ကျရာဝယ် သူ၏တွင်းအတွက် ဖမ်းမိ သောကြောင့် တွင်းတူးသောရဟန်းမှာ ပါရာဇိက"ဟူလို။]

ဩပါတတော-မှ၊ နိက္ခမိတ္ဝာ-၍၊ တေနေဝါဗာဓေန-ထိုအနာကြောင့်ပင်၊ မရတိ- အံ့၊ ပါရာဇိကမေဝ (ဟောတိ)၊ ဗဟူနိ - နှ်သော၊ ဝဿာနိ - တို့ကို၊ အတိက္ကမိတ္ဝာ – ၍၊ ပုန- ဖန်၊ ကုပ္ပိတေန– ပျက်စီးသော၊ (ထပ်၍ဖေါက်ပြန် လာသော)၊ တေနေဝါဗာဓေန- ကြောင့်ပင်၊ မရတိ- အံ့၊ ပါရာဇိကမေဝ- သည်ပင်၊ (ဟောတိ)၊ ဩပါတေ-၌၊ ပတနပစ္စယာ-ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နရောဂေန- ဖြစ်သောရောဂါဖြင့်၊ ဂိလာနဿေဝ–မကျန်းမမာသူ၏ပင်၊ အညော-သော၊ (တွင်းဝယ် ကျခြင်းကြောင့်ဖြစ်သောရောဂါမှ အခြားသော)၊ ရောဂေါ – သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အံ့၊ ဩပါတရောဂေါ-တွင်း၌ကျခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ရောဂါ သည်၊ ဗလဝတရော – သာ၍ အားရှိသည်၊ ဟောတိ- အံ့၊ တေန- ထိုရောဂါ ကြောင့်၊ မတေပိ - သေပြန်သော်လည်း၊ ဩပါတခဏကော - တွင်းတူးသော ရဟန်းသည်၊ န မုစ္စတိ-အပြစ်မှမလွတ်၊ ပစ္ဆာ,ဥပ္ပန္နရောဂေါ-သည်၊ ဗလဝါ- အားရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ တေန–ထို နေဒံမှဖြစ်သောရောဂါကြောင့်၊ မတေ-သော်၊ မုစ္စတိ-၏၊ ဥဘောဟိ- ၂ မျိုးသောရောဂါတို့ကြောင့်၊ မတေ-

www.dhammaransi.com

သော်၊ န မုစ္စတိ၊ ဩပါတေ– ၌၊ ဩပပါတိကမနုဿော– ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေ ရှိသောလူသည်၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ - ၍၊ [တွင်းထည်း၌ ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေနေ၍၊] ဥတ္တရိတုံ- အထက်သို့တက်ခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော-သည်၊ ဟုတွာ,မရတိ၊ ပါရာဇိကမေဝ (ဟောတိ)။

မနုဿံ-ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ- ၍၊ ခတေ-တူးအပ်သောတွင်း၌၊ ယက္ခာဒီသု-ဘီလူး အစရှိသောသတ္တာတို့သည်၊ ပတိတွာ-၍၊ မတေသု–န်လသော်၊ အနာပတ္တိ– သည်၊ (ဟောတိ)၊ ယက္ခာဒယော-တို့ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ- ၍၊ ခတေ–တူးအပ်သော တွင်း၌၊ မနုဿာဒိသု- တို့သည်၊ မရန္တေသုပိ- သေကုန်သော်လည်း၊ ဧသေဝ နယော၊ ပန-ကား၊ ယက္ခာဒယော-တို့ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ-၍၊ ခဏန္တဿ-တူးသော ရဟန်း၏၊ ခဏနေပိ-ကြောင့်ငင်း၊ တေသံ-ထို ဘီလူးအစရှိသောသတ္တာတို့၏၊ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယမ္ပိ–ကြောင့်ငင်း၊ ဒုက္ကဋမေဝ–သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ မရဏေ– ကြောင့်၊ ဝတ္ထုဝသေန– ဖြင့်၊ ထုလ္လစ္စယံဝါ- သည်သော်ငင်း၊ ပါစိတ္တိယံဝါ– သည်သော်ငင်း၊ (ဟောတိ - ၏၊) ["ဘီလူး ပြိတ္တာတို့သေလျှင် ထုလ္လစ္စဥ်း, တိရစ္ဆာန်တို့သေလျှင် ပါစိတ်"ဟူလို။] အနောဒိဿ,ခတေ-သော၊ ဩပါတေ- ၌၊ ယက္ခရူပေနဝါ- ဘီလူးပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်သော်ငင်း၊ ပေတရူပေနဝါ-ပြိတ္တာ ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်သော်ငင်း၊ ပတတိ၊ တိရစ္ဆာနရူပေန-တိရစ္ဆာန်ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်၊ မရတိ၊ ပတနရူပံ–ကျရာအခါ၌ ပုံသဏ္ဍာန်သည်၊ ပမာဏံ–တည်း၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ - သို့၊ ဥပတိဿတ္ထေရော (အာဟ)၊ မရဏရူပံ – သေရာအခါ၌ ပုံသဏ္ဍာန်သည်၊ ပမာဏံ၊ တသ္မာ , ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဖုဿဒေဝတ္ထေရော (အာဟ)၊ တိရစ္ဆာနရူပေန ပတိတွာ, ယက္ခပေတရူပေန-ဖြင့်၊ မတေပိ-သေသူ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

ဩပါတခနကော–တွင်းတူးသောရဟန်းသည်၊ ဩပါတံ- ကို၊ အညဿ– အား၊ ဝိက္ကိဏာတိဝါ– ရောင်းမူလည်း ရောင်းလိုက်အံ့၊ မုဓာဝါ–အချည်းနှီး မူလည်း၊ ဝါ- အဖိုးမဲ့မူလည်း၊ ဒေတိ - ပေးလိုက်အံ့၊ ယောယော - အကြင် အကြင်သူသည်၊ ပတိတွာ မရတိ၊ တပ္ပစ္စယာ – ထိုထိုသူ၏ သေခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ တဿေဝ-ထို တွင်းတူးသောရဟန်းကိုသာ၊ ဝါ-၏သာ၊ အာပတ္တိစ-သည်ငင်း၊ ကမ္မဗန္ဓေါစ-ကံဖြင့်ဖွဲ့ခြင်းသည်ငင်း၊ (ဟောတိ)၊ ယေန- အကြင်ရဟန်းသည်၊ (ဩပါတော- တွင်းကို၊) လဒ္ဓေါ- ရအပ်ပြီ၊ သော- ထို ရသောရဟန်းသည်၊ နိဒ္ဒေါသော- အပြစ်မရှိ၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ သောပိ–ထို ရသောရဟန်းသည်လည်း၊ ဝံ-ဤသို့ပြုလသော်၊ ပတိတာ-ကျပြီးသောသတ္တာ တို့သည်၊ ဥတ္တရိတုံ – တွင်းပေါ်သို့တက်ခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တာ – န်သည်၊

www.dhammaransi.com

(ဟုတွာ) နသဓိသန္တိ-ပျက်စီးကုန်လတ္တံ့၊ သုဥဒ္ဓရာ ဝါ-လွယ်ကူစွာထုတ်ဆယ် အပ်ကုန်သည်မူလည်း၊ န ဘဝိဿန္တိ-နိလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ တံ ဩပါတံ-မိမိရအပ်သောထိုတွင်းကို၊ဂန္ဓိရတရံ ဝါ-သာ၍နက်အောင်သော်၎င်း၊ဥတ္တာန တရံ ဝါ - သာ၍ တိမ်အောင်သော်၎င်း၊ ဒီဃတရံ ဝါ - သာ၍ ရှည်အောင် သော်၎င်း၊ ရဿတရံ ဝါ- သာ၍ တိုအောင်သော်၎င်း၊ ဝိတ္ထတတရံ ဝါ- သာ၍ ကျယ်ပြန့်အောင်သော်၎င်း၊ သမ္ဗာဓတရံ ဝါ - သာ၍ ကျဉ်းအောင်သော်၎င်း၊ ကရောတိ-အံ့၊ ဥဘိန္နံပိ- ၂ ပါးသော ရဟန်းတို့ကိုလည်း၊ [တွင်းတူးသူ, တွင်း ရသူ ၂ယောက်လုံး-ဟူလို။] အာပတ္တိစ ကမ္မဗန္ဓေါစ (ဟောတိ)။

ဗဟူ- များစွာကုန်သော သတ္တာတို့သည်၊ မရန္တိ- နိ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဝိပ္ပဋိသာရေ- နှလုံးမသာမယာခြင်းသည်၊ ဥပ္ပန္နေ-သော်၊ ဩပါတံ-ကို၊ ပံသု နာ-မြေမှုံဖြင့်၊ ပူရေတိ- ပြည့်စေအံ့၊ ဝါ- ဖို့အံ့၊ ကောစိ- တစုံတယောက်သည်၊ ပံသုမှိ-၌၊ ပတိတွာ-၍၊ သစေပိမရတိ၊ [ဤဝါကျမျိုး၌ ပိသဒ္ဒါပါသင့်၏၊ နေဒံ အဒုဟလကထာ၌ ပိပါသည်။] (ဝေံသတိ) ပူရေတွာပိ-၍လည်း၊ မူလဋ္ဌော-သည်၊ (တွင်းတူးသောရဟန်းသည်)၊ န မုစ္စတိ၊ ဒေဝေ - မိုဃ်းသည်၊ ဝဿ န္တေ-သော်၊ ကဒ္ဒမော- ညွန်သည်၊ ဟောတိ- အံ့၊ (ဖို့အပ်သောတွင်းထည်း၌ မြေမှုန်တွေက ညွန်ဖြစ်နေအံ့၊) တတ္ထ-ထိုညွန်၌၊ လဂ္ဂိတွာ-ငြိကပ်၍၊ မတေပိ-သော်လည်း၊ (မူလဋ္ဌော န မုစ္စတိ၊) ပတန္တော- လည်းသော၊ ရုက္ခော ဝါ-သည်သော်၎င်း၊ ဝါတော ဝါ - လေသည် သော်၎င်း၊ ဝဿောဒကံ ဝါ - မိုဃ်းရေသည် သော်၎င်း၊ ပံသုံ - ကို၊ ဟရတိ - ပို့ဆောင်အံ့၊ ဝါ - ဖို့အံ့၊ [တွင်းထည်း၌ဖို့ပြီးသားဖြစ်သွားအံ့၊] ကန္ဒမူလတ္ထံ- သစ်ဉ သစ်မြစ်အကျိုးငှါ၊ ပထဝိံ - ကို၊ ခဏန္တာ ဝါ - တူးသူတို့သည်သော်လည်း၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်၌၊ (မြေဖို့နေသော တွင်းဟောင်းအရပ်၌၊) အာဝါဋံ - ကို၊ ကရောန္တိ - နိအံ့၊ တတ္ထ-ထိုတွင်း၌၊ ကောစိ- သည်၊ လဂ္ဂိတွာ ဝါ - ၍သော်၎င်း၊ ပတိတွာ ဝါ-၍သော်၎င်း၊ သစေ မရတိ- အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ မူလဋ္ဌော- သည်၊ န မုစ္စတိ။

ပန- အနွယကား၊ တသ္မိံ ဩကာသေ - ထိုတွင်းအရပ်၌၊ မဟန္တံ – သော၊ တဠာကံ-တဘက်ဆည်းကန်ကို၊ ကာရေတွာ ဝါ- ပြုစေပြီး၍သော်၎င်း၊ ဝါ- မှသော်၎င်း၊ ပေါက္ခရဏိံ-လေးထောင့်ကန်ကို၊ ကာရေတွာ ဝါ, စေတိယံ-ကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဝါ-တည်စေပြီး၍သော်၎င်း၊ ဝါ- မှသော်၎င်း၊ ဗောဓိံ - ဗောဓိပင်ကို၊ ရောပေတွာ ဝါ - စိုက်ပြီး၍ သော်၎င်း၊ ဝါ – မှသော်၎င်း၊ အာဝါသံ-နေရာကျောင်းကို၊ ကာရေတွာ ဝါ၊ သကဋမဂ္ဂံ-ကို၊ ကာရေတွာ ဝါ, မုစ္စတိ၊ ယဒါပိ-အကြင်အခါ၌လည်း၊ ထိရံ-အောင်၊ ကတွာ,ပူရိတေ-ပြည့်စေ

www.dhammaransi.com

အပ်သော၊ ဩပါတေ-၌၊ ရုက္ခာဒီနံ-တို့၏၊ မူလာနိ-အမြစ်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ မူလေဟိ-တို့သည်၊ သံ သိဗ္ဗိတာနိ-ချုပ်စပ်အပ်ကုန်သည်၊ ဝါ-ရောယှက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ ဇာတပထဝီ-ဇာတပထဝီသည်၊ ဝါ-မြေကြီးအစစ်သည်၊ ဇာတာ-ဖြစ်လေပြီ၊ [ခိုင်မြဲစွာ ဒင်ဆောင့်၍ဖို့ထားသောကြောင့် သစ်မြစ်များရောယှက်နေသည့်အတွက် ဖို့ထားသောမြေမှုန့်တွေ မြေကြီးအစစ်ဖြစ်နေပြီ – ဟူလို။] တဒါပိ–၌လည်း၊ မုစ္စတိ၊ နဒီ– သည်၊ အာဂတ္ဝာ– ၍၊ ဩပါတံ-ကို၊ သစေပိ ဟရတိ–အကယ်၍မူလည်း ဆောင်သွားအံ့၊ [မြစ်ရေစား၍ တွင်းပျက်သွားအံ့။] ဝေမ္ဗိ–ဤသို့ဆောင်သွားပြန်သော်လည်း၊ မုစ္စတိ–၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-ပါသကထာစသည်တို့မှရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-သော၊) ဩပါတကထာ- ဩပါတကထာတည်း၊ ဝါ- တွင်းနှင့်စပ်သော စကားတည်း။

ပန-ဆက်၊ ဩပါတသော၀ - အားသာလျှင်၊ အနုလောမေသု–လျော်ကုန်သော၊ ပါသာဒီသုပိ-ကျောင်းအစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌လည်း၊(အတ္တော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယော – အကြင်ရဟန်းသည်၊ တာဝ - ဖိကျောက်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌံ)၊ ပါသံ – ကို၊ ဩဍ္ဍေတိ - ရှေးရှုထားအံ့၊ ဝါ- ထောင်ထားအံ့၊(ကိံ-အဘယ်သို့ကြံ၍ ထောင်ထားသနည်း၊)ဣတ္ထ- ဤကျောင်း၌၊ ဗဇ္ဈိတွာ - ဖွဲ့မိ၍၊ သတ္တာ – တို့သည်၊ မရိဿန္တိ - တံ့၊ ဣတိ- ၍၊ (ဩဍ္ဍေတိ)၊ အဝဿံ၊ ဗဇ္ဈနကသတ္တာနံ – ဖွဲ့မိလတံ့သော သတ္တဝါတို့၏၊ ဝသေန - ဖြင့်၊ ဟတ္တာ - မှ၊ မုတ္တမတ္တေ – လွတ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကာနန္တရိယာ ထုလ္လစ္စယ ပါစိတ္တိယာနိ – ပါရာဇိကအာပတ် , အာနန္တရိယကံ, ထုလ္လစ္စည်း အာပတ်, ပါစိတ်အာပတ်တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ– ကုန်၏၊ [လူမိ၍သေလျှင် ပါရာဇိက, မိဘ ရဟန္တာ မိ၍သေလျှင် အာနန္တရိယ, နတ် နဂါး ဂဠုန်မိ၍ သေလျှင် ထုလ္လစ္စည်း, တိရစ္ဆာန် မိ၍သေလျှင် ပါစိတ်-ဟု သိပါ။] ဥဒ္ဒိဿ- ၍၊ ကတေ–သော်၊ ဝါ- ပြုအပ်သော ကျောင်း၌၊ ယံ- အကြင်သူ့ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ- ၍၊ ဩဍ္ဍိတော–ထောင်အပ်ပြီ၊ တတော–ထိုသူမှ၊ အညေသံ– အခြားသူတို့၏၊ ဗဇ္ဈနေ-ဖွဲ့မိခြင်း၌၊ [ဗန္ဓနေ - ဟုလည်း ရှိ၏၊ မကောင်း၊] အနာပတ္တိ- သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပါသေ-ကို၊ မူလေနဝါ-အဖိုးဖြင့် သော်ငင်း၊ မုဓာဝါ-အချည်းနှီးသော်ငင်း၊ ဒိန္နေပိ- ပေးအပ်ပါသော်လည်း၊ မူလဋ္ဌဿေဝ– ၏သာ၊ ကမ္မဗဒ္ဓေါ - ဖွဲ့စပ်အပ်သော ပါဏာတိပါတကံသည်၊ (ဟောတိ)၊ [ထောင်ထားသော ကျောင်းကိုပေးသည့်အတွက် ရသူ၏ပယောဂလည်းမပါသေးသောကြောင့် ကျောင်းရှင်ရဟန်း၌သာ အပြစ်ဖြစ်သည်-ဟူလို။]

www.dhammaransi.com

ယေန-အကြင်ရဟန်းသည်၊ (ပါသော- ကို၊) လဒ္ဓေါ- ပြီ၊ သော- သည်၊ ဥဂ္ဂဋ္ဌိတံ - အထက်သို့ လျှော့တက်သော၊ ပါသံဝါ - ကိုမူလည်း၊ သစေ သဏ္ဌပေတိ–အကယ်၍ ကောင်းစွာတည်စေအံ့၊ ပသေယန- နံဘေးဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တေ-သွားသော သတ္တာတို့ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ ဝတိ° - စည်းရိုးကို၊ ကတွာ – ၍၊ ပါသမုခေ– ကျော့ကွင်း၏ ရှေးရှု၌၊ ဝါ - ကျော့ကွင်းလမ်းပေါက်၌၊ သစေ ပဝေသေတိ-အကယ်၍ ဝင်စေအံ့၊ ထဇ္ဇတရံ–သာ၍ သန်မာအောင်၊ ပါသယဋ္ဌိ°ဝါ-ကျော့ကွင်းတံကို မူလည်း၊ သစေ ထပေတိ - အကယ်၍ထားအံ့၊ [ကျော့ကွင်းတပ်ထားရာ ဒုတ်တံကို သာ၍သန်မာအောင် အခြားတချောင်းဖြင့် ပြောင်းလဲတပ်ထားအံ့၊] ဒဠှတရံ-သာ၍ခိုင်မြဲအောင်၊ ပါသရဇ္ဇုံဝါ-ကျော့ကွင်းကြိုးကို မူလည်း၊ သစေ ဗန္ဓတိ - အံ့၊ [သာ၍ခိုင်အောင် ပြင်၍ ဖွဲ့ချည်ထားအံ့၊] ထိရတရံ– သာ၍မြဲအောင်၊ ခါဏုကံဝါ - ငုတ်တိုင်ကိုမူလည်း၊ သစေ အာကောဋေတိ-အကယ်၍ ရိုက်နှက်အံ့၊[နဂိုရှိစိုက်ထားသောငုတ်ကို သာ၍ခိုင်မြဲအောင် ထပ်၍ရိုက်နှက် စိုက်အံ့၊]ဥဘောပိ-တို့သည်လည်း၊[ပဌမပြုလုပ်သော ရဟန်း, နောက်မှပြုပြင်သော ရဟန်း ၂ ပါး တို့သည်လည်း၊] နမုစ္စန္တိ၊ ဝိပ္ပဋိသာရေ-သည်၊ ဥပ္ပန္နေ - သော်၊ ပါသံ - ကို၊ ဥဂ္ဂဋ္ဌာပေတွာ - လျှောတက်စေ၍၊ ဝါ-ဖြုတ်၍၊ သစေပိ ဂစ္ဆတိ- အံ့၊ တံ - ထို ကျော့ကွင်းကို၊ ဒိသွာ–၍၊ ပုန-ဖန်၊ အညေ – အခြားသူတို့သည်၊ သစေပိ သဏ္ဌပေန္တိ - န်အံ့၊ ဗဒ္ဓါ ဗဒ္ဓါ - ဖွဲ့မိကုန်, ဖွဲ့မိကုန်သောသတ္တာတို့သည်၊ သစေပိ မရန္တိ၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ မူလဋ္ဌော-သည်၊ န မုစ္စတိ။

ပန-ဆက်၊ ယေန - ထိုရဟန်းသည်၊ ပါသယဋ္ဌိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ သယံ–တိုင်၊ အကတာ-သည်၊ သစေ ဟောတိ၊(ဧဝံသတိ)၊ ဂဟိတဋ္ဌာနေ-ယူအပ်ရာအရပ်၌၊ ထပေတွာ - ပြန်ထားပြီး၍၊ ဝါ-ပြီးသော်၊မုစ္စတိ၊ တတ္ထဇာတကယဋ္ဌိ°-ထိုထောင်ရာအရပ်၌ဖြစ်သောဒုတ်တံကို၊ ဆိန္ဒိတွာ-ပြီး၍၊ ဝါ–ပြီးသော်၊ မုစ္စတိ၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ သယံ, ကတယဋ္ဌိ°–ကို၊ ဂေါပေန္တော ပိ-လုံခြုံစေပါသော်လည်း၊ ဝါ-သိမ်းထားပါသော်လည်း၊ န မုစ္စတိ၊ ဟိ-မှန်၏၊(တနည်း)၊ဟိ-ချဲ့၊ [ဂေါပေန္တောပိ နမုစ္စတိကို ချဲ့ပြလိုသောကြောင့် " ယဒိ ဟိ " စသည်မိန့်၊] တံ– ထိုကျော့ကွင်းတံကို၊ အညော-သည်၊ ဂဏှိတွာ၊ ပါသံ–ကို၊ ယဒိ သဏ္ဌပေတိ–အံ့၊ တပ္ပစ္စယာ - ထို ကျော့ကွင်း၌ မိခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ မရန္တေသု - န်လသော်၊ မူလဋ္ဌော-သည်၊ [ကျော့ကွင်းတံပြုလုပ်သော ရဟန်းသည်၊]န မုစ္စတိ၊ တံ– ထိုကျော့ကွင်းတံကို၊ ဈာပေတွာ- မီးရှို့၍၊ အလာတံ-မီးစကို၊ ကတွာ, သစေ ဆဍ္ဍေတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ယေန အလာတေန- ဖြင့်၊

www.dhammaransi.com

ပဟာရံ- ကို၊ လဒ္ဓါ–ရ၍၊ မရန္တေသုပိ- သေကုန်သော်လည်း၊ န မုစ္စတိ၊ ပန-
အန္တယကား၊ သမ္ဗသော - ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ, အလုံးစုံအားဖြင့်၊ ဈာပေတွာဝါ-
မီးရှို့ပြီး၍သော်၎င်း၊ ဝါ - ပြီးမှသော်၎င်း၊ နာသေတွာဝါ- ဖျက်ဆီးပြီး၍
သော်၎င်း၊ ဝါ-ပြီးမှသော်၎င်း၊ မုစ္စတိ၊ ပါသရဇ္ဇုမ္ပိ – ကိုလည်း၊ အညေဟိ–
တို့သည်၊ ဝဋ္ဋိတံစ-ကျစ်အပ်သော ကျော့ကွင်းကြိုးကိုလည်း၊ ဂဟိတဋ္ဌာနေ-၌၊
ထပေတွာ မုစ္စတိ၊ ရဇ္ဇုကေ - ကြိုးငယ်တို့ကို၊ လဘိတွာ သယံ, ဝဋ္ဋိတံ-လုံးစေ
အပ်သောကြိုးကို၊ ဝါ - ကျစ်အပ်သောကြိုးကို၊ ဥဗ္ဗေဋ္ဌေတွာ - အလွန်းကိုဖြေ၍
၎င်း၊ ဝါကေ-လျှော်တို့ကို၊ လဘိတွာ, ဝဋ္ဋိတံ-ကို၊ ဟီရံ ဟီရံ-အမျှင်အမျှင်ကို၊
ကတွာ-ပြီး၍၎င်း ၊မုစ္စတိ၊ ပန-ဆက်၊ အရညတော-မှ၊ သယံ, ဝါကေ–တို့ကို၊
အာဟရိတွာ-၍၊ ဝဋ္ဋိတံ-ကို၊ ဂေါပေန္တောပိ-သော်လည်း၊ န မုစ္စတိ၊ပန-အန္တ
ယကား၊ သမ္ဗသော, ဈာပေတွာဝါ နာသေတွာဝါ မုစ္စတိ။

အဒုဟလံ-ဖိကို၊ [လာသောသတ္တာကို ဖိ၍သေစေတတ်သောကြောင့်"ဖိ=
ဘိ" ဟု ခေါ်အပ်သော ညှောင်စောင်းကို။] သဇ္ဇေန္တော - စီစဉ်သောရဟန်း
သည်၊ စတူသု - ၄ ဘက်ကုန်သော၊ ပါဒေသု – ခြေတို့၌၊ အဒုဟလမဉ္စံ -
ဖိညှောင်စောင်းကို၊ ထပေတွာ - ၍၊ ပါသာဏေ – တို့ကို၊ အာရောပေတိ -
တင်အံ့၊ [လေးအောင် ကျောက်ခဲတွေကိုတင်အံ့။] ပယောဂေ ပယောဂေ -
တိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ သမ္ဗသဇ္ဇံ - အလုံးစုံပြင်ဆင်အပ်သည်ကို၊ ကတွာ-
ပြုပြီး၍၊ ဟတ္ထတော - မှ၊ မုတ္တ မတ္တေ- သော် ၊အဝသံ၊ အဇ္ဈောတ္ထရိတဗ္ဗက
သတ္တာနံ - လွှမ်းဖိထိုက်သော သတ္တာတို့၏၊ ဝသေန - ဖြင့်၊ ဩဒိဿကာနော
ဒိဿကာနုရူပနေ- ရည်မှန်းအပ်သော သတ္တာ, မရည်မှန်းအပ်သော သတ္တာ
တို့အား လျော်သဖြင့်၊ ပါရာဇိကာဒီနိ - ပါရာဇိကအစရှိသော အပြစ်တို့ကို၊
ဝေဒိတဗ္ဗာနိ - န်၏၊ အဒုဟလေ- ကို၊ ပေ၊ ကမ္မဗန္ဓော - သည်၊ (ဟောတိ)၊
ယေန–အကြင်ရဟန်းသည်၊ (အဒုဟလံ-ကို၊) လဒ္ဓံ-ပြီ၊ သော-သည်၊ ပတိတံ
ဝါ - ကျနေသော ဖိကိုမူလည်း၊ သစေ ဥက္ခိပတိ– အကယ်၍ မြှောက်တင်အံ့၊
အညေ–မူလကျော့်မှ အခြားကုန်သော၊ ပါသာဏေပိ–တို့ကိုလည်း၊ အာရော
ပေတွာ- ၍၊ ဂရုကတရံဝါ – သာ၍ လေးသည်ကိုမူလည်း၊ သစေကရောတိ၊
ပဿေန- ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တေ- တို့ကို၊ ဒိသွာ–၍၊ ဝတိံ –ကို၊ ကတွာဝါ-မူလည်း၊
အဒုဟလေ–၌၊ ဝါ– ဖိကျော့်ရှိရာလမ်း၌၊ သစေ ပဝေသေတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊
ဥဘောပိ–တို့သည်လည်း၊ နမုစ္စန္တိ- န်၊ ဝိပ္ပဋိသာရေ– သည်၊ ဥပ္ပန္နေ - သော်၊
အဒုဟလံ– ကို၊ ပါတေတွာ– ၍၊ သစေပိ ဂစ္ဆတိ–ဉုးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊
တံ-ထိုဖိကို၊ ဒိသွာ–၍၊ အညော-သည်၊ သဏ္ဌာပေတိ-အံ့၊ မူလဋ္ဌော နမုစ္စတိ၊

www.dhammaransi.com

ပန- အန္ဒယကား၊ ပါသာဏေ - တို့ကို၊ ဂဟိတဋ္ဌာနေ - ၌၊ ထပေတွာ - ၍၊ အဒုဟာလပါဒေစ- တို့ကိုလည်း၊ ပါသယဋ္ဌိယံ-ကျော့ကွင်းတံ၌၊ ဝုတ္တနယေန- ဖြင့်၊ ဂဟိတဋ္ဌာနေ- ၌၊ ထပေတွာဝါ-ငှင်း၊ ဈာပေတွာဝါ-ငှင်း၊ မုစ္စတိ။

သူလံ - တံကျင်ကို၊ ရောပေန္တဿာပိ – စိုက်သော ရဟန်း၏လည်း၊ သဗ္ဗ သဏ္ဌံ–အလုံးစုံပြင်ဆင်အပ်သည်ကို၊ ကတွာ,ဟတ္ထတော-မှ၊ မုတ္တမတ္တေ-သော်၊ သူလမုခေ–တံကျင် အဥုး၌၊ ဝါ-တံကျင်ဖျား၌၊ ပတိတွာ အဝသံ, မရဏက သတ္တာနံ-တို့၏၊ပေ၊သော-ထိုတံကျင်ရသော ရဟန်းသည်၊ ကေပ္ပဟာခေနေဝ- တပြိုက်နက်ထည်းဖြင့် သာလျှင်၊ မရိဿန္တိ-န်လတ့်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ တိခိဏ တရံဝါ-သာ၍ထက်အောင် သော်လည်း၊ သစေ ကရောတိ၊ ဒုက္ခံ–ဆင်းဆင်း ရဲရဲ၊ မရိဿန္တိ၊ ဣတိ, ကုဏ္ဌတရံဝါ– သာ၍ တုံးအောင်သော်လည်း၊ သစေ ကရောတိ၊ ဥစ္စံ-မြင့်နေ၏၊ ဣတိ-သို့၊ သလ္လက္ခေတွာ-မှတ်သား၍၊ နီစတရံဝါ- သာ၍ နိမ့်အောင်သော်ငှင်း၊ နီစံ-နိမ့်နေ၏၊ ဣတိ သလ္လက္ခေတွာ,ဥစ္စတရံဝါ- သာ၍ မြင့်အောင်သော်ငှင်း၊ ပုန - တဖန်၊ ဝါ - ပြင်၍၊ ရောပေတိ – စိုက်အံ့၊ ဝင်္က - ကောက်သော တံကျင်ကို၊ ဥဇုကံဝါ– ဖြောင့်အောင်သော်ငှင်း၊ အတိ ဥဇုကံ – အလွန်ဖြောင့်သော တံကျင်ကို၊ ဤသကံ – စဉ်းငယ်၊ ပေါဏံ ဝါ- ကိုင်းအောင်သော်ငှင်း၊ သစေ ကရောတိ ၊ပေ၊ ပန - ဆက်၊ အဌာနေ - မတည် သင့်သော အရပ်၌၊ ဌိတံ – တည်နေ၏၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ အညသ္မိံ ဌာနေ- အခြားအရပ်၌၊ သစေ ထပေတိ၊တံ-ထိုတံကျင်သည်၊ ဝါ-ကို၊ မာရဏတ္ထာယ- သေစေခြင်းအကျိုးငှါ၊ အာဒိတော, ပဘုတိ – ၍၊ ပရိယေသိတွာ – ၍၊ ကတံ- ပြုအပ်သည်၊ စေဟောတိ၊(ဧဝံသတိ)၊ပေ၊ ပန-အန္ဒယကား၊ အပရိယေသိတွာ, ကတမေဝ–ပြုအပ်ပြီးသော တံကျင်ကိုသာ၊ လဘိတွာ–၍၊ ရောပိတေ-သော်၊ မူလဋ္ဌော မုစ္စတိ၊ဝိပ္ပဋိသာရေ–သည်၊ပေ၊ မုစ္စတိ။

အပဿေနေ သတ္တိံဝါတိ ဧတ္ထ–အပဿေနေ သတ္ထံဝါဟူသော ဤပါဌ်၌၊ အပဿေနံနာမ – န မည်သည်၊ နိစ္စပရိဘောဂေ – အမြဲသုံးစွဲအပ်သော၊ မဉ္စေဝါ- သည်သော်ငှင်း၊ ပီဌေဝါ- သည်သော်ငှင်း၊ အပဿေန ဖလကံဝါ- မှီအပ်သော ပျဉ်ချပ်သည်သော်ငှင်း၊ ဒိဝါဋ္ဌာနေ-နေ့နေရာအရပ်၌၊ နိသိန္နဿ-

အပဿေနံ။ ။အပ+သိ–ယ၊ အပဿိယတေ–ဆွဲမှီအပ်၏၊ ဣတိ အပဿေနံ= ညောင်စောင်း , အင်းပျဉ် , တကဲမှီပျဉ်ချပ် , သစ်ပင် , တိုင်စသော ဆွဲကိုင်စရာ မှီစရာ နေစရာအားလုံးတည်း၊ ထိုအားလုံးသည် အမြဲသုံးစွဲအပ်သော ဝတ္ထုဖြစ်မှု အမှတ်တမဲ့ ထိုင်မိတတ် မှီမိတတ်၏၊ ထိုအခါ ထိုးမိ စူးမိမည်ဖြစ်သောကြောင့် “ နိစ္စပရိဘောဂ” ဟု ဝိသေသနပြုသည်။

www.dhammaransi.com

နေသောရဟန်း၏၊ ဝါ-နေသောရဟန်းအတွက်၊ အပဿေနကထမ္ဘော ဝါ-မှီအပ်သောတိုင်သည်သော်၎င်း၊တတ္ထဇာတကရုက္ခော ဝါ-ထိုနေ့နေရာအရပ်၌ပေါက်သောသစ်ပင်သည်သော်၎င်း၊စက်မေ-၌၊အပဿာယ-မှီ၍၊တိဋ္ဌန္တဿ-၏၊ ဝါ-တွက်၊ အာလမ္ဗန ရုက္ခော ဝါ - ဆွဲကိုင်အပ်သော သစ်ပင်သည် သော်၎င်း၊ အာလမ္ဗန ဖလကံ ဝါ - ဆွဲကိုင်အပ်သော ပျဉ်ချပ်သည်သော်၎င်း တည်း၊ စေတံ သဗ္ဗံ-၌ အလုံးစုံသောဝတ္ထုသည်၊ အပဿယနီယဋ္ဌေန- ဆွဲမှီတည်နေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပဿေနံနာမ-နမည်၏။

တသ္မိံ အပဿေနေ-ထို ဆွဲမှီတည်နေအပ်သော ဝတ္ထု၌၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုလသော်၊အပဿယန္တံ-ဆွဲမှီတည်နေသောရဟန်းကို၊ ဝိဇ္ဈတိ ဝါ- ထိုးသော်လည်း ထိုးမိ၏၊ ဆိန္ဒတိ ဝါ- ဖြတ်သော်လည်း ဖြတ်မိ၏၊ တထာ- ဖြင့်၊ (ထိုးမိ ဖြတ်မိ လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊) ကတွာ-၍၊ ဝါသိ၊ပေ၊ ကာဒိနံ-ပဲ့ခွပ်,ပေါက်ဆိန်,လှံ,အပ်,ဆူးအစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ-သော၊ သတ္ထံ-လက်နက်ကို၊ ထပေဟိ-အံ့၊ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ၊ မုဝပရိဘောဂ ဋ္ဌာနေ - အမြဲသုံးစွဲအပ်သော အရပ်၌၊ [အမြဲသုံးစွဲအပ်သော ညောင်စောင်း စသောအရပ်၌၊] နိရာသင်္ကဿ-ယုံမှားခြင်းမရှိသည် ဖြစ်၍၊ နိသီဒတော ဝါ - ထိုင်သည်မှုသည်း ဖြစ်သော၊ နိပဇ္ဇတော ဝါ - လျောင်းသည်မှုလည်းဖြစ်သော၊အပဿယန္တဿ ဝါ-မှီသည်မှုလည်းဖြစ်သော (ဘိက္ခုနော-၏)၊ သတ္ထသမ္ဖဿပစ္စယာ - လက်နက်၏ တွေ့ထိခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယာ- ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ၊ မရဏေန- ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ ဟောတိ။

တံ - ထို ညောင်စောင်းစသည်ကို၊ အညောပိ - အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ တဿ- ထို ရည်မှန်းအပ်သော ရဟန်း၏၊ ဝေရိဘိက္ခု- ရန်သူ ရဟန်းသည်၊ ဝိဟာရစာရိတံ-ကျောင်းဒေသစာရီကို၊ စရန္တော-စဉ်၊ ဒိသွာ-၍၊ ဣမဿ-၌ရဟန်း၏၊ မရဏတ္ထာယ- သေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဣဒံ- ၌ ဝတ္ထုကို၊ နိက္ခိတ္တံ မညေ-ထားအပ်၏ဟု ထင်၏၊ သာဓု-ပြီ၊ သုဋ္ဌု-စွာ၊ မရတု-သေပစေ၊ ဣတိ-သို့၊ အဘိနန္ဒန္တော- အလွန်နှစ်သက်လျက်၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ သောပိ - ထိုမြင်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ တတ္ထ - ထို ညောင်စောင်းစသည်၌၊ ဝေံ-သို့၊ကတေ-သော်၊သုကတံ-ကောင်းစွာပြုအပ်သည်၊ဘဝိဿတိ-လတံ့၊ ဣတိ-ကြံ၍၊ တိခိဏဓာရာဒိကရဏေန - ထက်သောအသွား ရှိသော လက်နက်စသည်ကို ပြုခြင်းဖြင့်၊ ကိဉ္စိ - သော၊ ကမ္မံ - ကို၊ သစေ ကရောတိ၊ (ဝေံသတိ)၊တဿာပိ-ထိုရဟန်း၏လည်း၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊

www.dhammaransi.com

အဌာနေ-မသင့်သောနေရာ၌၊ ဌိတံ-၏၊ ဉတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်နှုတ်၍၊ အညသ္မိံ - သော၊ ဌာနေ- ၌၊ ထပေတိ- အံ့၊ တဒတ္ထမေဝ- ထိုသေခြင်းအကျိုးရှိသည်ကိုသာလျှင်၊ ကတွာ-၍၊ ထပိတေ-သော်၊ မူလဋ္ဌော န မုစ္စတိ၊ ပါကတိကံ – ပကတိ လက်နက်ဟောင်းကို၊ လဘိတွာ – ၍၊ ထပိတံ– သည်၊ ဟောတိ၊(မူလဋ္ဌော)မုစ္စတိ၊ [ထိုလက်နက်သည် မူလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်လုပ်ထားသောလက်နက်မဟုတ်၊နဂိုရ်လက်နက်တည်း၊ ထိုလက်နက်ကို မူလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ထားရာအရပ်မှ အခြားနေရာ၌ရွှေ့ထားလျှင် မူလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်မှာ အပြစ်မှလွတ်သည်၊] တံ-ထိုလက်နက်ကို၊(မူလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ထားအပ်သော လက်နက်ကို)၊အပနေတွာ-ဖယ်ရှား၍၊ အညံ - သော၊ တိခိဏတရံ – သာ၍ထက်သော လက်နက်ကို၊ ထပေတိ–အံ့၊ မူလဋ္ဌော-သည်၊ မုစ္စတေဝ–သည်သာ။

ဝိသမက္ခနေပိ- အဆိပ်သုတ်လိမ်းခြင်း၌လည်း၊ ယာဝ–လောက်၊ မရဏာဘိနန္ဒနေ – သေခြင်းကို နှစ်သက်ခြင်း၌၊ ဒုက္ကဋံ – သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ–ထိုမရဏာဘိနန္ဒန ဒုက္ကဋ်တိုင်အောင်၊သေဝနယော–ပင်တည်း၊[သတ္တ၌ ဆိုအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်းပင်။] ပန– ဆက်၊ သောပိ - ထိုမြင်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဝိသမဏ္ဍလံ-အဆိပ်ဝိုင်းသည်၊ ခုဒ္ဒကံ–ငယ်၏၊ [အဆိပ်သုတ်ထားရာ အရပ်ကသေးငယ်သည်၊] ဉတိ – သို့၊ သလ္လက္ခေတွာ - ၍၊ မဟန္တတရံဝါ – သာ၍ကျယ်အောင်မူလည်း၊ ကရောတိ - အံ့၊ မဟန္တံ - ကျယ်သော အဆိပ်ဝိုင်းကို၊ [ခုဒ္ဒကံ ကရောတိ၌ စပ်။] အတိရေကံ - ပိုနေသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဉတိ–သို့၊ (သလ္လက္ခေတွာ)ခုဒ္ဒကံဝါ–ငယ်အောင်မူလည်း၊ ကရောတိ၊ တနုကံ-ပါးသောအဆိပ်ဝိုင်းကို၊ ဗဟလံဝါ- ထူအောင်သော်၎င်း၊ ဗဟလံ- ထူသော အဆိပ်ဝိုင်းကို၊ တနုကံဝါ-၎င်း၊ ကရောတိ-အံ့၊ အဂ္ဂိနာ–ဖြင့်၊ တာပေတွာ- ပူစေ၍၊ ဟေဋ္ဌာဝါ - အောက်၌သော်၎င်း၊ ဥပရိဝါ - ၎င်း၊ သမ္မာရေတိ–ရွှေ့စေအံ့၊ ဝါ-ရွှေ့အံ့၊ [အဆိပ်သည် အနာနှင့်ထိမှ ဒုက္ခပေးနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် အဆိပ်နှင့်အနာ တဲ့တဲ့ဖြစ်အောင် အထက် , သို့မဟုတ် အောက်သို့ ရွှေ့ထားအံ့၊] တဿာပိ- ၏လည်း၊ ပါရာဇိကံ ဟောတိ။

ဌာဒံ- ဤအဆိပ်ဝိုင်းသည်၊ အဌာနေ-၌၊ ဌိတံ-၏၊ ဉတိ(သလ္လက္ခေတွာ)၊ သဗ္ဗမေဝ – အလုံးစုံသော အဆိပ်ဝိုင်းကိုပင်၊ တစ္ဆေတွာ – ဒါးစသည်ဖြင့်ခြစ်၍၊ ပုဉ္ဆိတွာ – သုတ်၍၊ အညသ္မိံဌာနေ- ၌၊ ထပေတိ၊ အတ္တနာ – သည်၊ (မူလဋ္ဌကိုယ်တိုင်)၊ ဘေသဇ္ဇာနံ-တို့ကို၊ ယောဇေတွာ–ယှဉ်စပ်၍၊ ဝါ-ဖော်၍၊ ကတေ-သော်၊ မူလဋ္ဌော နမုစ္စတိ၊ [မိမိကိုယ်တိုင် ဖော်စပ်အပ်သော အဆိပ်ဆေးဖြစ်လျှင် ငယ်သောအဆိပ်ဝိုင်းကို ကြီးအောင်ဖြစ်စေ,ကြီးသော အဆိပ်

www.dhammaransi.com

ဝိုင်းကို ငယ်အောင်ဖြစ်စေ, အခြားရဟန်းက ပြုပြင်ထားရာဝယ် မူလအဆိပ် ဖေါ်စပ်သော ရဟန်းမှာ အပြစ်မလွတ်။] အတ္တနာ–သည်၊ အကတေ-သော်၊ (မူလဋ္ဌော) မုစ္စတိ၊ [မိမိကိုယ်တိုင် ဖေါ်စပ်ထားအပ်သော အဆိပ်ဆေး မဟုတ်လျှင်ကား မူလဋ္ဌရဟန်းမှာ အပြစ်မရှိ–ဟူလို။] ပန–ဆက်၊ သော-ထို ရန်သူရဟန်းသည်၊ ဧဒံ ဝိသံ-သည်၊ အတိပရိတ္တံ-အလွန်နည်း၏၊ ဣတိ(သလ္လ က္ခေတွာ)၊ အညမ္ပိ–အခြား အဆိပ်ကိုလည်း၊ အာနေတွာ - ဆောင်၍၊ သစေ ပက္ခိပတိ–အကယ်၍ထည့်အံ့၊ ယဿ– အကြင် ရဟန်း၏၊ ဝိသေန – ကြောင့်၊ မရတိ-၏၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဥဘိန္နမ္ပိ– ၂ ပါးသော ရဟန်းတို့၏လည်း၊ သန္တကေန–ဥစ္စာဖြစ်သော အဆိပ်ကြောင့်၊ သစေ မရတိ၊ (ဧဝံ သတိ) ဥဘိန္နမ္ပိ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဧဒံ ဝိသံ-သည်၊ နိဗ္ဗိသံ-အဆိပ် မဟုတ်၊ ဣတိ (သလ္လက္ခေတွာ)၊ တံ - ထို မူလအဆိပ်ကို၊ အပနေတွာ – ၍၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိသမေဝ–အဆိပ်ကိုသာလျှင်၊ ထပေတိ၊ တဿေဝ-ထို အဆိပ် အစစ်ထားသော ရဟန်း၏သာ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ မူလဋ္ဌော မုစ္စတိ။

ဒုဗ္ဗလံဝါ ကရောတီတိ– ကား၊ မဥ္စပီဌံ – ကို၊ အင္ဂနိယာ - အငံပေါင်၏၊ (ဘောင်၏)၊ ဟေဋ္ဌာဘာဂေ–၌၊ ဆိန္ဒိတွာ ဝါ–၍သော်ငင်း၊ ဝိဒလေဟိဝါ- ကြိမ်တို့ဖြင့်သော်ငင်း၊ ရဇ္ဇုကေဟိဝါ - ငင်း၊ ယေဟိ –အကြင် ဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ ဝီတံ–ယက်အပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တေ-ထို ဝတ္ထုတို့ကို၊ ဆိန္ဒိတွာဝါ–ငင်း၊ အပ္ပါဝသေသမေဝ-အနည်းငယ်ကြွင်းကျန်သည်ကိုသာ၊ ကတွာ-၍၊ ဟေဋ္ဌာ- ၌၊ အာဝုဓံ-လက်နက်ကို၊ နိက္ခိပတိ-ထားအံ့၊(ကိံ)၊ တွေ့–၍လက်နက်ပေါ် ၌၊ ပတိတွာ-၍၊ မရိဿတိ–တံ့၊ ဣတိ–၍(နိက္ခိပတိ)၊ အပဿေန ဖလကာဒီ နမ္ပိ–တကဲမှီ ပျဉ်ချပ် အစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ စက်မေ–၌၊ အာလမ္ဗန ၊ပေ၊ သာနာနံပိ – ဆွဲကိုင်အပ်သော သစ်သားပျဉ် အဆုံးရှိသော ဝတ္ထုတို့၏ လည်း၊ ပရဘာဂံ–နေ့ံဘက် အဘိုကို၊ ဆိန္ဒိတွာ–၍၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ အာဝုဓံ-ကို၊ နိက္ခိပတိ–အံ့၊ သောဗ္ဘာဒီသု–ထုံးအိုင် အစရှိသည်တို့၌၊ မဥ္စံဝါ-ကိုသော်ငင်း၊ ပီဌံဝါ- ငင်း၊ အပဿေန ဖလကံဝါ - ငင်း၊ အာနေတွာ – ၍၊ ထပေတိ-အံ့၊ ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုလသော်၊ တတ္ထ–ထိုညောင်စောင်း စသည်၌ နိသိန္နမတ္တော-ထိုင်ကာမျှသည်၊ ဟုတွာဝါ-၍သော်ငင်း၊ အပဿေန မတ္တော–မှီကာမျှသည်၊ ဟုတွာဝါ-ငင်း၊ ပတတိ–ကျ၏၊ သောဗ္ဘာဒီသုဝါ- တို့၌မူလည်း၊ သဥ္စရဏာသေတု-လှည့်လည်ကြောင်း တံတားသည်၊ ဟောတိ– ၏၊ တံ-ထို တံတားကို၊ ဒုဗ္ဗလံ-အောင်၊ ကရောတိ-၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ကရောန္တဿ- ပြုသော ရဟန်း၏၊ ကရဏေ-ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ၊ ဣတရဿ - အခြား

www.dhammaransi.com

သော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယာ - ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ၊ မရဏာ - ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ။

ဘိက္ခုံ-ကို၊ အာနေတွာ-၍၊ သောဗ္ဘာဒိနံ-တို့၏၊ တဋ္ဋေ- ကမ်းပါးပြတ်၌၊ ထပေတိ၊ (ကိ°)၊ ဒိသွာ-ချောက်ကမ်းပါးကို မြင်၍၊ ဘယေန-ကြောက်ခြင်း ကြောင့်၊ ကမ္ပန္တော-တုန်လျက်၊ ပတိတွာ-၍၊ မရိသသတိ၊ ဉတိ(ထပေတိ)၊ ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊တထေဝ-ထိုရည်မှန်းသည့်အတိုင်း ပင်၊ ပတတိ-အံ့၊[စာအုပ်များ၌ " တဋ္ဋေဝ"ဟု ရှိ၏၊ " ထို ချောက်ကမ်းပါး ပြတ်၌ပင်"ဟု ပေး။]ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယာ-ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊မရဏာ- ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ၊ သယံဝါ, ပါတေတိ-ကျစေအံ့၊ ဝါ-တွန်းချအံ့၊ အညေန ဝါ-သည်မူလည်း၊ ဝါ- ကိုမူလည်း၊ ပါတာပေတိ - ကျပစေ ဟု စေခိုင်းအံ့၊ (တွန်းချခိုင်းအံ့)၊ အညော - သည်၊ အဝုတ္တော - မပြောအပ်ဘဲ၊ အတ္တနော ဓမ္မတာယဝါ ပါတေတိ၊ အမနုဿော- ဘီလူးသည်၊ ပါတေတိ၊ ဝါတပ္ပဟာ ရေန-လေတိုက်ခတ်ခြင်းကြောင့်၊ ပတတိ-ကျသွားအံ့၊ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ပတတိ၊[တွန်းချခြင်းစသည် မပြုဘဲ သူ့အလိုလိုကျအံ့၊]သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော ကျခြင်းတို့၌၊ မရဏာ-ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ၊ ကသ္မာ,တဿ-ထိုမူလ ရဟန်း၏၊ ပယောဂေန-ကြောင့်၊ ["ဘိက္ခုံ အာနေတွာ" ဟု ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ခေါ်၍ ထားခြင်းဟူသော ပယောဂကြောင့်။] သောဗ္ဘာဒိ တဋ္ဋေ - ထုံးအိုင် အစရှိ သည်တို့၏ ကမ်းပါး၌၊ ဌိတတ္တာ-တည်နေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဥပနိက္ခိပနံ နာမ- မည်သည်၊ သမီပေ - ၌၊ နိက္ခိပနံ – ချထားခြင်းတည်း၊ တတ္ထ–ထို အနီးဝယ် ချထားခြင်း၌၊ (အဋ္ဌော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယော- အကြင်သူသည်၊ ဥမိနာ အသိနာ-ဖြင့်၊ မတော-သေ၏၊ သော-သည်၊ ဓနံဝါ- ကိုမူလည်း၊ လဘတိ–ရတတ်၏၊ ဉတိအာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ မရဏာ ဝဏ္ဏံ–သေခြင်း၏ ဂုဏ်းကျေးဇူးကို၊ သံဝဏ္ဏေတွာဝါ - ချီးမွမ်း၍သော်ငင်း၊ ဉမိနာ - ဤ သန်လျက်ဖြင့်၊ မရဏတ္ထိကာ - သေခြင်းကို အလိုရှိသူတို့သည်၊ မရန္တု - သေပါစေကုန်၊ မာရဏတ္ထိကာ – သတ်ခြင်းကို အလိုရှိသူတို့သည်၊ မာရေန္တု-သတ်ပါစေကုန်၊ ဉတိ-သို့၊ ဝတွာဝါ-ပြော၍သော်ငင်း၊အသိံ-ကို၊ ဥပနိက္ခိပတိ-အနီး၌ ချထားအံ့၊ တဿ-ထို ရဟန်း၏၊ ဥပနိက္ခိပနေ–ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ မရိတုကာမောဝါ - သေခြင်းငှါ အလိုရှိသူသည်မူလည်း၊ တေန-ထို သန်လျက်ဖြင့်၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ပဟရတု-ပုတ်ခတ်ပစေ၊ မာရေတု ကာမောဝါ-သတ်ခြင်းငှါအလိုရှိသူ သည်မူလည်း၊ အညံ-အခြားသူကို၊ပဟရ တု-စေ၊ ဥဘယထာပိ - ဖြင့်မူလည်း၊ ပရဿ - ၏၊ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယာ - ကြောင့်၊

www.dhammaransi.com

ဥပနိက္ခေပကဿ - အနီး၌ ချထားသောရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ မရဏ-ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ အနောဒိဿ-၍၊ နိက္ခိတ္တေ - ချထားအပ်သော်၊ ဗဟူနံ-များစွာသော သတ္တာတို့၏၊ မရဏ-ကြောင့်၊ အကုသလ ရာသိ- သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပါရာဇိကာဒိဝတ္ထူသု-ပါရာဇိက အစရှိသည်တို့၏ ဝတ္ထုတို့၌၊ ပါရာဇိကာဒိနိ-က အစရှိသော အပြစ်တို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ ဝိပ္ပဋိ သာရေ-သည်၊ ဥပ္ပန္နေ- သော်၊ အသိံ - ကို၊ ဂဟိတဋ္ဌာနေ-၌၊ ထပေတွာ-၍၊ ဝါ-ပြီးမှ၊ မုစ္စတိ။

ကိဏိတွာ - ၍၊ ဂဟိတော - သည်၊ ဟောတိ - အံ့၊ အသိဿာမိကာနံ- သန်လျက် အရှင်တို့အား၊ အသိံ-ကို၊ (ဒတွာ-ပြန်ပေးပြီး၍ငင်း၊ ဝါ-မှငင်း)၊ ယေသံ-အကြင်သူတို့၏၊ ဟတ္ထတော-မှ၊မူလံ-ကို၊ ဂဟိတံ-ပြီ၊ တေသံ-တို့အား၊ မူလံ-ကို၊ဒတွာ-ငင်း၊ မုစ္စတိ၊ လောဟပိဏ္ဍိံ ဝါ-သံခဲကိုသော်ငင်း၊ ဖါလံဝါ- ထယ်သွားကိုသော်ငင်း၊ ကုဒါလံဝါ-ပေါက်တူးကိုသော်ငင်း၊ ဂဟေတွာ-၍၊ အသိ-သည်၊ ဝါ- ကို၊ ကာရာပိတော - ပြုစေအပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ယံဘဏ္ဍံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ကာရိတော-ပြုစေအပ်ပြီ၊ တဒေဝ- ထို ဘဏ္ဍာကိုသာ၊ ကတွာ - ပြီး၍၊ ဝါ - မှ၊ မုစ္စတိ၊ ကုဒါလံ ဂဟေတွာ , ကာရိတံ-ပြုစေအပ်သော သန်လျက်ကို၊ ဝိနာသေတွာ - ဖျက်ဆီး၍၊ ဖါလံ- ကို၊ သစေ ကရောတိ၊(ဧဝံ သတိ)၊ဖါလေန-ဖြင့်၊ ပဟာရံ-ကို၊ လဘိတွာ-၍၊ မရန္တေသုပိ-သေပြန်ကုန်သော်လည်း၊ ပါဏာတိပါတတော နမုစ္စတိ။

ပန-ဆက်၊ လောဟံ-သံကို၊ သမုဋ္ဌာပေတွာ-ထွက်ပေါ်စေ၍၊ [သံထွက် သော နေရာမှ သံကို တူးဖေါ်၍။] ဥက္ခိပနတ္ထမေဝ - အနီး၌ ချထားခြင်း အကျိုးငှါသာလျှင်၊ ကာရိတော-သည်၊ သစေ ဟောတိ၊(ဧဝံသတိ)၊အရေန- တစဉ်းဖြင့်၊ ဃံသိတွာ-ပွတ်တိုက်၍၊ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ- မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်ကို၊ ကတွာ, ဝိပ္ပကိဏ္ဏေ-ဖရို ဖရဲ ဖြန့်ကြဲအပ်ပြီးသော်၊ ဝါ-မှ၊ မုစ္စတိ၊ သံဝဏ္ဏနာပေါတ္ထ ကောဝိယ-ချီးမွမ်းစာကို ရေးရာ ပေစာကဲ့သို့၊ ဗဟူဟိ-များစွာသော ရဟန်း တို့သည်၊ ဧကဇ္ဈာသယေဟိ - တူသော အဇ္ဈာသယရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကတော-သည်၊ သစေပိ ဟောတိ-မူလည်း ဖြစ်အံ့၊(ဧဝံ သတိ)၊ ပေါတ္ထကေ- ပေစာ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ကမ္မဗဒ္ဓဝိနိစ္ဆယော- ကမ္မဗဒ္ဓဝိနိစ္ဆယကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သတ္တိ ဘိန္ဒိသု-လှန်, ခရင်းတို့၌၊ သေနယော-တည်း၊ လဂုဠေ- ဆောက်ပုတ်၌၊ ဝါ-လက်ရိုက်၌၊ ပါသယဋ္ဌိသဒိသော-ကျော့ကွင်းတံ၌ အဆုံး အဖြတ်နှင့် တူသော၊ ဝိနိစ္ဆယော (ဟောတိ)၊ ပါသာဏေ-၌၊ တထာ-ထို့ အတူတည်း၊ သတ္ထေ-ကြွင်းသော လက်နက်၌၊ အသိသဒိသောဝ-သန်လျက်၌

www.dhammaransi.com

အဆုံးဖြတ်နှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊(ဝိနိစ္ဆယော ဟောတိ)၊ဝိသံ ဝါတိ-ကား၊ ဝိသံ - ကို၊ ဥပနိက္ခိပန္တဿ – အနီး၌ ချထားသော ရဟန်း၏၊ ပေ ၊ ကိဏိတွာ–ဝယ်၍၊ ထပိတေ- ထားအပ်သော အဆိပ်၌၊ ပုရိမနယေန – ဖြင့်၊ [''ယေသံ ဟတ္ထတော မူလံ ဂဟိတံ''စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။] ပဋိပါကတိကံ - တဖန် ပင်ကိုယ်သဘော ရှိသည်ကို၊ ကတွာ မုစ္စတိ၊ သယံ, ဘေသဇ္ဇေဟိ- တို့ဖြင့်၊ ယောဇိတေ – ယှဉ်စေအပ်သော အဆိပ်၌၊ အဝိသံ- အဆိပ် မဟုတ်သည်ကို၊ ကတွာ မုစ္စတိ၊ ရဇ္ဇုယာ–၌၊ ပါသရဇ္ဇုသဒိသော၀-ကျော့ကွင်း ကြိုး၌ အဆုံးအဖြတ်နှင့် တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝိနိစ္ဆယော (ဟောတိ)။

ဘေသဇ္ဇေ-ဆေး၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယောဘိက္ခု-သည်၊ ဝေရိဘိက္ခုဿ-ရန်သူရဟန်း၏၊ ပဇ္ဇရကောဝါ-ပြင်းထန်သော အဖျားရောဂါ သည်သော်၎င်း၊ [ရှေးက " ယင်းနာ, ပလိပ်ကပ်ရောဂါ " ဟု ပေးကြသည်၊] ဝိသဘာဂ ရောဂေါဝါ - သဘောမတူသော နူနာစသော ရောဂါသည်သော်၎င်း၊ [ခန္ဓာကိုယ်ကို ဖေါက်ပြန်အောင် ပြုတတ်သောကြောင့် နူနာစသည်ကို "ဝိသဘာဂရောဂါ"ဟုဆိုသည်၊ သရီရဿ ဝိရူပဘာဝကရဏတော ကုဋ္ဌာဒိ ဝိသဘာဂရောဂါနာမ၊] ဥပ္ပန္နေ – သော်၊ အသပ္ပါယာနိပိ – မလျော်ကပတ် သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သပ္ပိအာဒီနိ - ထောပတ်အစရှိသည်တို့ကို၊ သပ္ပါယာနိတိ- လျော်ကပတ်ကုန်၏ ဟူ၍၊ (ဝတွာ–ပြော၍)၊ မရဏာဓိပ္ပါယော-သေခြင်း၌ အလိုသည်၊ ဝါ – သေစေလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ဒေတိ၊ အညံ - ထောပတ်စသည်မှ အခြားသော၊ ကိဥ္စိ – သော၊ ကန္ဒမူလ ဖလံဝါ- သစ်ဥ, သစ်မြစ်, သစ်သီးကိုမူလည်း ၊ဒေတိ၊ တဿ - ထိုရဟန်း၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ဘေသဇ္ဇ ဒါနေ-ဆေးပေးခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပရဿ-၏၊ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိယံ-ကြောင့်၎င်း၊ မရဏေစ - ကြောင့်၎င်း၊ ထုလ္လစ္စယ ပါရာဇိကာနိ - တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ အာနန္တရိယဝတ္ထုမှိ-၌၊ အာနန္တရိယံ-သည်၊(ဟောတိ)၊ ဧတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ရူပူပဟာရေ-ရူပူပဟာရ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဥပသံဟရတီတိ-ကား၊ ပရံ– မိမိမှတပါးသော၊ အမနာပရူပံဝါ – စိတ်ကို မတိုးပွားစေ တတ်သော ရူပါရုံကို သော်လည်း၊ ဝါ – မမြတ်နိုးထိုက်သော ရူပါရုံကို သော်လည်း၊ တဿ – ထိုရဟန်း၏၊ သမီပေ-၌၊ ထပေတိ- ဖို့၊ အတ္တနာဝါ-ကိုယ်တိုင်သော်လည်း၊ ယက္ခပေတာဒိဝေသံ - ဘီလူး ပြိတ္တာအစရှိသည်တို့၏ အသွင်ကို၊ ဝါ- ဘီလူးယောင် ပြိတ္တာယောင် အစရှိသည်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊

www.dhammaransi.com

ဝါ-အယောင်ဆောင်၍၊ တိဋ္ဌတိ-အံ့၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဥပသံဟာရမတ္တေ-
အနီးသို့ ဆောင်ခြင်းမျှ၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပရဿ-တပါးသော ရဟန်း၏၊
တံ ရူပံ-ထိုအဆင်းကို၊ ဒိသွာ, ဘယုပ္ပတ္တိယံ-ကြောက်ခြင်း၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊
ပေ၊ ပန-ဆက်၊ တဒေဝ ရူပံ-ထိုအဆင်းသည်ပင်၊ ကေစဿ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်၏
သန္တာနံ၌၊ မနာပံ- စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သည်၊ ဝါ- မြတ်နိုးထိုက်သည်၊
သစေ ဟောတိ၊ အလာဘကေနစ - မရခြင်းကြောင့်လည်း၊ သုဿိတွာ -
ခြောက်ကပ်၍၊ သစေ မရတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝိသင်္ကေတော (ဟောတိ)၊
မနာပိယေပိ - စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သော ရူပါရုံ၌လည်း၊ ဝါ - မြတ်နိုး
ထိုက်သော ရူပါရုံ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ပန-ဆက်၊ တတ္ထ-ထို မနာပိယ
ရူပါရုံ၌၊ ဝိသေသေန-အားဖြင့်၊ ဣတ္ထီနံ-တို့၏၊ ပုရိသရူပံ-ယောကျ်ားအဆင်း
သည်ငှင်း၊ ပုရိသာနံ-တို့၏၊ ဣတ္ထိရူပံစ - သည်ငှင်း၊ မနာပံ (ဟောတိ)၊ တံ-
ထိုအဆင်းကို၊ အလက်ရိတွာ - ၍၊ ဥပသံဟရတိ - အနီးသို့ ဆောင်ပို့အံ့၊ ဒိဋ္ဌ
မတ္တကမေဝ-မြင်အပ်ကာမျှကိုသာ၊ ကရောတိ-အံ့၊ အတိစိရံ-စွာ၊ ပဿိတုံပိ-
ကြည့်ခြင်းငှါလည်း၊ ဝါ-ကြည့်ခွင့်ကိုလည်း၊ နဒေတိ၊ [''ပဿိတုမ္ပိ''၌ ပိသဒ္ဒါ
သည် သမ္ဘာဝနာ ဇောတကတည်း၊ တွေ့ထိဘို့ကို မဆိုထားနှင့် ကြာကြာ
ကြည့်ခွင့်တောင်မှ မပေး - ဟူလို။] ဣတရော- အခြားသော သေစေလိုအပ်
သူသည်၊ ပေ၊ ဥတ္တသိတွာ - လန့်၍၊ သစေ မရတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝိသင်္ကေတော
(ဟောတိ)၊ ပန - သို့မဟုတ်၊ ဥတ္တသိတွာ, (မရတု - စေ၊) ဣတိဝါ - ၍သို့
သော်ငှင်း၊ အလာဘကေန - ကြောင့်၊ (မရတု)၊ ဣတိဝါ- ငှင်း၊ အဝိစာရေ
တွာ-မစိစစ်မူ၍၊ ကေဝလံ, ပဿိတွာ-မြင်၍၊ မရိဿတိ၊ ဣတိ - ၍သို့ကြံ၍၊
အထ ဥပသံဟရတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥတ္တသိတွာဝါ-သော်ငှင်း၊ သုဿိတွာဝါ-
သော်ငှင်း၊ မတော-သော်၊ ပါရာဇိကမေဝ - ပင်တည်း၊ ဧတေနေဝူပါယေန-
၍နည်းဖြင့်ပင်၊ သဒ္ဒူပဟာရာဒယောပိ-သဒ္ဒူပဟာရအစရှိသည်တို့ကိုလည်း၊
ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ- ဗိုးဇဥ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား၊ ဧတ္ထ-
၍ သဒ္ဒူပဟာရ အစရှိသည်တို့၌၊ ကေဝလံ - ဥပသံဟရဏာစသည်မဘက်
သက်သက်၊ အမနုဿသဒ္ဒါဒယော - ဘီလူးသံအစရှိသည်တို့သည်၊ ဥတြာသ
ဇနကာ- ထိတ်လန့်ခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်ကုန်သော၊ အမနာပသဒ္ဒါ- မနာပ၏
ဆန့်ကျင်ဘက် အသံတို့တည်း၊ ပုရိသာနံ - တို့၏၊ ဣတ္ထိသဒ္ဒ မဓုရ ဂန္ဓဗ္ဗသဒ္ဒါ
ဒယော - မိန်းမအသံ, သာယာ နာပျော်ဘွယ်ကောင်းသော စောင်းသံ အစ
ရှိသည်တို့သည်၊ စိတ္တဿာဒကရာ- စိတ်၏သာယာခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်သော၊

www.dhammaransi.com

မနာပသဒ္ဒါ– မြတ်နိုးဘွယ်ကောင်းသော အသံတို့တည်း၊ ဟိမဝန္တေ– ၌၊ ဝိသ ရုက္ခာနံ– အဆိပ်ပင်တို့၏၊ မူလာဒိဂန္ဓာ–အမြစ် အစရှိသည်တို့၏အနံ့တို့သည် ၎င်း၊ ကုဏပဂန္ဓာစ- မြွေသေကောင်ပုတ် အစရှိသည်တို့၏ အနံ့တို့သည်၎င်း၊ အမနာပဂန္ဓာ - မနာပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အနံ့တို့တည်း၊ ကာဠာနုသာရီမူလ ဂန္ဓာဒယော-အကျော်နက်ပင်အမြစ်၏အနံ့ အစရှိသည်တို့သည်၊ မနာပဂန္ဓာ- မြတ်နိုးဘွယ်ကောင်းသော အနံ့တို့တည်း၊ ပဋိကူလမူလရသာဒယော- စက် ဆုပ်ဘွယ်ကောင်းသော အမြစ်တို့၏ အရသာအစရှိသည်တို့သည်၊ အမနာပ ရသာ- တို့တည်း၊ အပ္ပဋိကူလမူလ ရသာဒယော–ပဋိကူလ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် (နှစ်သက်ဘွယ်ကောင်းသော)အမြစ်တို့၏အရသာအစရှိသည်တို့သည်၊မနာပ ရသာ- တို့တည်း၊ ဝိသဖဿ မဟာကစ္ဆုဖဿာဒယော - အဆိပ်၏အတွေ့, ဝဲကြီးနာ၏အတွေ့ အစရှိသည်တို့သည်၊ အမနာပဖောဋ္ဌဗ္ဗာ - တို့တည်း၊ စိန ပဋ္ဋ ဟံသပုပ္ဖ တူလိကဖဿာဒယော-စိန့်တိုင်း၌ဖြစ်သောအဝတ်,ဟင်္သာပန်း, လဲအဆာရှိသောဝတ္ထုတို့၏ အတွေ့ အစရှိသည်တို့သည်၊ မနာပဖောဋ္ဌဗ္ဗာ – တို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။ [ဟံသာဒီနံ ပက္ခလောမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ- ဟင်္သာတောင်တို့၏အမွေးကို ရည်ရွယ်၍ "ဟံသပုပ္ဖ"ဟု ဆိုသည်။]

ဓမ္မူပဟာရေ- ဟာရ၌၊ ဒေသနာဓမ္မော– ဒေသနာတရားကို၊ ဓမ္မောတိ– ဓမ္မဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ ဝါ- တနည်း၊ ဒေသနာဝသေန- ဟောခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နိရယေစ – နိရဲ၌၎င်း၊ သဂ္ဂေစ – နတ်ပြည်၌၎င်း၊ ဝိပတ္တိ သမ္ပတ္တိ ဘေဒံ-ပျက်စီးခြင်း ပြည့်စုံခြင်းအပြားရှိသော၊ ဓမ္မာရမဏမေဝ-ဓမ္မာရုံကိုပင်၊ (ဓမ္မောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊) [ရူပူပဟာရစသည်တို့၌ ရူပါရုံစသည်တို့ ကဲ့သို့ အာရုံချင်းတူသောကြောင့်"ဓမ္မာရမဏမေဝ"ဟု သန္နိဋ္ဌာနဝ ဓာရဏ ဝေဖြင့်ပြသည်၊] နေရယိကသာတိ – ကား၊ ဘိန္နသံဝရဿ - ပျက်စီးသော စောင့်စည်းခြင်းရှိသော၊ ကတပါပဿ–ပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသော၊ နိရယေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တနာရဟဿ–ဖြစ်ခြင်းကိုထိုက်သော၊ သတ္တဿ-၏၊ ပဉ္စဝိဓ ဗန္ဓနကမ္မကာရဏာဒိနိရယကထံ-၅ပါးအပြားရှိသောနှောင်ဖွဲ့ခြင်းဟူသော ညှဥ်းပန်းနှိပ်စက်မှုအစရှိသော ငရဲနှင့်စပ်သောစကားကို၊ ကထေတိ-ဟောအံ့၊ [နေရယိကဿ "နိရယေ နိဗ္ဗတ္တနာရဟဿ" ကိုကြည့်၍ "နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိတုံ+ အရဟတီတိ နေရယိကော"ဟု ပြု၊ (တနည်း)ဒက္ခိဏေယျောကဲ့သို့"နိရယံ+ အရဟတီတိ နေရယိကော"ဟု ပြု။]တံ-ထို နိရယကထာကို၊ သုတွာ-၍၊ သော- ထိုသူသည်၊ ဥတ္တသိတွာ – ထိတ်လန့်၍၊ စေ မရတိ – အံ့၊ (ဝေ်သတိ)၊ ကထိ ကဿ – ပြောသောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ – သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန- ဆက်၊

www.dhammaransi.com

သော–သည်၊ သုတွာပိ-၍လည်း၊ ဝါ-ကြားရပါသော်လည်း၊ အတ္တနော-၏၊ ဓမ္မတာယ - သဘောအားဖြင့်၊ သစေ မရတိ – အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဇာနံ(ဇာမံ)-၍ နိရယကထာကို၊ သုတွာ-၍၊ ဝေရူပံ-သော၊ ပါပံ-ကို၊ န ကရိဿတိ-လတ့်၊ သြရမိဿတိ-ရှောင်ကြဉ်လတ့်၊ ဝိရမိဿတိ-အထူးရှောင်ကြဉ်လတ့်၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ နိရယကထံ- ငရဲနှင့်စပ်သောစကားကို၊ ကထေတိ-အံ့၊ တံ-ကို၊ သုတွာ-၍၊ ဣတရော-ပြောသူမှတပါးသော နားထောင်သူသည်၊ ဥတ္တသိတွာ- ၍၊ သစေ မရတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အနာပတ္တိ- သည်၊ (ဟောတိ)။

သဂ္ဂကထန္တိ-ကား၊ ဒေဝနာဋကာဒီနံ-နတ်ကချေသည် အစရှိသူတို့၏ငှင်း၊ နန္ဒနဝနာဒီနဥ္စ – နန္ဒနဥယျာဉ် အစရှိသည်တို့၏ငှင်း၊ သမ္ပတ္တိကထံ - ပြည့်စုံပုံစကားကို၊ (ကထေတိ-အံ့၊) တံ-ထို သမ္ပတ္တိကထာကို၊ သုတွာ , ဣတရော-ပြောသူမှတပါး အခြား နားထောင်သူသည်၊ သဂ္ဂါဓိမုတ္တော – နတ်ပြည်၌ လွတ်လွတ် ကျွတ်ကျွတ် သက်ဝင်သည်၊ ဝါ-နတ်ပြည်၌ စွဲလမ်းသည်၊(ဟုတွာ) သီဃံ, တံ သမ္ပတ္တိံ - ထို စည်းစိမ်သို့၊ ပါပုဏိတုကာမော (ဟုတွာ)၊ သတ္ထာဟရဏာပေ၊ သန္ဓိရုန္ဓနာဒီဟိ - လက်နက်ကိုဆောင်ခြင်း, အဆိပ်ကို စားခြင်း, အစာကို ဖြတ်ခြင်း , ထွက်သက် ဝင်သက်ကို ပိတ်ဆို့ ချုပ်တည်းခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဒုက္ခံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ပေ၊ပန–ဆက်၊ သော-ထိုနားထောင်သူသည်၊ သုတွာပိ, ယာဝတာယုကံ– အသက် အပိုင်းအခြားအတိုင်း၊ ဌတွာ-တည်၍၊ အတ္တနော ဓမ္မတာယ သစေ မရတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အနာပတ္တိ၊ ဇာမံ- ဤစကားကို၊ပေ၊အဓိမုတ္တော- သည်၊ ဝါ- သည်၊(ဟုတွာ)၊ ကာလံ-သေချိန်ကို၊(သစေ) ကရောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အနာပတ္တိ။

အာစိက္ခနာယံ-ပြန်ပြောခြင်း၌၊ ပုဋ္ဌော ဘဏတီတိ–ကား၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ကထံ-အဘယ်သို့၊ (ဘယ်ပုံဘယ်နည်း)၊ မတော-သေသူသည်၊ ခနံ့ဝါ-ကိုမူလည်း၊ လဘတိ - ရတတ်ပါသနည်း၊ သဂ္ဂေဝါ – ၌မူလည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်တတ်ပါသနည်း၊ [''သဂ္ဂံ ဝါ ဥပပဇ္ဇတိ'' သော်လည်းရှိစေ။] ဣတိဧဝံ-ဤသို့၊ ပုဋ္ဌော - မေးအပ်သည်၊ (ဟုတွာ – ၍)၊ ဘဏတိ - ပြန်ပြောအံ့။.... အနုသာသနိယံ–သွန်သင်ခြင်း၌၊ အပုဋ္ဌောတိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဘန္တေ ကထံ မတော ခနံ့ဝါ လဘတိ၊ သဂ္ဂေဝါ ဥပ္ပဇ္ဇတိဟူ၍)၊အပုဋ္ဌော-မမေးအပ်ဘဲ၊ သာမံယေဝ – ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဘဏတိ – အံ့။.... သင်္ကေတကမ္မ နိမိတ္တကမ္မာနိ-ချိန်ခါနေရပ် အမှတ်အသားကိုပြုခြင်း, အရိပ်နိမိတ်ကိုပြုခြင်းတို့ကို၊ အဒိန္နာဒါနကထာယံ- ကထာ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

www.dhammaransi.com

စေဝံ - ဤသို့လျှင်၊ နာနပ္ပကာရတော — အထူးထူးသော အပြားအားဖြင့်၊ အာပတ္တိဘေဒံ - ကို၊ ဒဿေတွာ - မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ- ၌၊ အနာပတ္တိဘေဒံ-ကို၊ ဒဿေန္တော-(ဟုတ္တာ)၊ အနာပတ္တိ အသဉ္စိစ္စာတိအာဒိံ-ကို၊ အာဟ-မူပြီ၊ တတ္ထ- ထို အနာပတ္တိအသဉ္စိစ္စ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အသဉ္စိစ္စာတိ-ကား၊ ဣမိနာဥပက္ကမေန- ဤလုံ့လဖြင့်၊ ဣမံ-ဤသူကို၊ မာရေမိ-သေစေအံ့၊ ဣတိ- သို့၊ အစေတေတွာ-မစေ့ဆော်မူ၍၊ [သံအနက်မရှိ၊] စ - ဆက်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ အစေတေတွာ - မူ၍၊ ကတေန - သော၊ ဥပက္ကမေန- ကြောင့်၊ ပရေ-သူတပါး သည်၊ မတေပိ-သေပါသော်လည်း၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊စ-သာဓကကား၊ အနာပတ္တိ၊ပေ၊ အသဉ္စိစ္စာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူလတ့ံ၊ [''အသဉ္စိစ္စ- မစေ့ဆော်မူ၍၊(ဥပက္ကမန္တဿ-လုလ္လပြုသောရဟန်း၏)၊အနာပတ္တိ ဟောတိ'' ဟု ပါဠိတော်၌ပေး။] အဇာနန္တဿာတိ-ကား၊ ဣမိနာ- ဤလုလ္လကြောင့်၊ အယံ- ဤသူသည်၊ မရိဿတိ၊ ဣတိ-သို့၊ အဇာနန္တဿ-မသိသော ရဟန်း၏ ၊ပေ၊ စ - သာဓကကား၊ ဝိသဂတပိဏ္ဍပါတဝတ္ထုသ္မိံ - ဝိသဂတပိဏ္ဍပါတ ဝတ္ထု၌၊ ဝါ-အဆိပ်ပါသော ဆွမ်းကိုပေးမိသော ရဟန်း၏ဝတ္ထု၌၊အနာပတ္တိ ၊ပေ၊ အဇာနန္တဿာတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ [''အဇာနန္တဿ- ဤ လုလ္လကြောင့်

တတ္ထ အသဉ္စိစ္စာတိ။ ။အသဉ္စိစ္စ, အဇာနန္တ,နမရဏာဓိပ္ပါယ ၃ ပါး၏ ထူးခြား ပုံကို အကျယ်ပြလို၍ ''တတ္ထ'' စသည်မိန့်၊ တစုံတခုပယောဂ (လုံ့လ) ပြုသော်လည်း သူတပါးသေစေလိုသော စေတနာမပါဘဲ ပြုခြင်းကို ''အသဉ္စိစ္စ''ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုသို့ ပြုခြင်းကြောင့် သူတပါးသေသော်လည်း အနာပတ္တိ၊ ရဟန်းတပါးသည် ရွာတွင်းရှိ ဆွမ်းစားစရပ်ဝယ် နေရာခင်းသော အခါ (အချင်းချင်းမှီ၍ ထောင်ထားသော) ကျည်ပွေ့ (ဂျပွေ့) ၂ ခုတွင် တခုကို ယူလိုက်လေရာ , ကျန်တခုလည်း၍ (လဲ၍) ကလေးငယ်၏ ဦးခေါင်းပေါ်ကျသဖြင့် ကလေးသေသွားလေ၏၊ သို့သော် ကျည်ပွေ့ တခုကိုယူမှု လုလ္လပြုစဉ်က, ''ငါပြုသောလုလ္လကြောင့် ကလေးသေလိမ့်မည်''ဟု အမှတ် မထားမိသောကြောင့် အာပတ်မသင့်ပါ။ [အသဉ္စိစ္စာတိဣဒံ မရဏသံဝတ္တနိကဥပက္ကမ သ—ကို၊ အသလ္လက္ခဏံ— သေစေလိမ့်မည် ဟု အမှတ်မထားခြင်းကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။]

အဇာနန္တဿ ။ ။ ''ဤ အရာဝတ္ထုသည် သေစေတတ်၏ '' ဟု မသိခြင်းကို ''အဇာနန္တဿ''ဟု ခေါ်၏၊ တစုံတရာလုလ္လကြောင့် သူတပါး သေသွားသော်လည်း အနာပတ္တိ၊ ရဟန်းတပါးသည် အဆိပ်ခတ်ထားသော ဆွမ်းကိုရခဲ့၏၊ အဆိပ်ခတ်ထား မှန်းကား မသိရှာ၊ ဆွမ်းစားကျောင်း ယူလာခဲ့၍ ရဟန်းတို့အား ဦးဦးဖျားဖျားကို လှူလေသည်၊ စားမိသော ရဟန်းအားလုံး သေကြ၏၊ သို့သော် '' ဤဆွမ်း၌ အဆိပ် ပါကြောင်း''မသိသောကြောင့် လှူသောရဟန်းမှာ အာပတ်မသင့်။ [အဇာနန္တဿာတိ ဣဒံ မရဏသံဝတ္တနိက ဥပကရဏဿ—သေခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်သော အဆောင်အဉီးကို၊ အဇာနနံ—မသိခြင်းကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။]

www.dhammaransi.com

သေလိမ့်မည်ဟု မသိသည်ဖြစ်၍၊ (ဥပက္ကမန္တဿ)အနာပတ္တိ''ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး။]န မရဏာဓိပ္ပါယဿာတိ-ကား၊ မရဏံ-ကို၊ အနိစ္ဆန္တဿ-အလိုမရှိသည်ဖြစ်၍၊ (ဥပက္ကမန္တဿ-၏၊ အနာပတ္တိ ဟောတိ၊) ဟိ- မှန်၊ ယေန ဥပက္ကမေန-ကြောင့်၊ ပရော-သည်၊ မရတိ- ၏၊ တေနဥပက္ကမေန- ကြောင့်၊ တဿ-ထိုသူကို၊ မာရိတေပိ - သေစေအပ်ပါ သော်လည်း၊ န မရဏာဓိပ္ပါယဿ-သေခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုမရှိသောရဟန်း၏၊အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊စ-ကား၊ အနာပတ္တိ ဘိက္ခု၊ န မရဏာဓိပ္ပါယဿာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တတိ၊ဥမ္မတ္တကာဒယော-ဥမ္မတ္တကအစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေ- ၌၊ [ပဌမပါရာဇိကအဖွင့်၌။] ဝုတ္တနယာဝေ- န်သည်သာ၊ ပန - အထူးကား၊ ဣဓ- ဤတတိယပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၌၊ အာဒိကမ္မိကာ- အာဒိကမ္မိက ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အညမညံ, ဇီဝိတာ- မှ၊ ဝေါရောပိတ (ဝေါရောပက) ဘိက္ခူ - ခွင်းသော ရဟန်းတို့တည်း၊ တေသံ- ထို အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ အဝသေသာနံ-အချင်းချင်း သတ်သော ရဟန်းတို့မှ ကြွင်းကုန်သော၊ မရဏဝဏ္ဏ သံဝဏ္ဏနကာနံ-သေခြင်း၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးမွမ်းသော ရဟန်းတို့၏၊ အာပတ္တိယေဝ-ပင်တည်း၊ ဣတိ - အပြီးတည်း၊ [သိက္ခာပုဒ်၏ ဝတ္ထုကြောင်း၌ မရဏဝဏ္ဏ သံဝဏ္ဏနကဝတ္ထုအပြင် အခြားဝတ္ထု မရှိ၊ ဝိနီတဝတ္ထုများနှင့်လည်း မဆိုင်သောကြောင့် "မရဏဝဏ္ဏသံဝဏ္ဏနကာဒီနံ" ဟု အာဒိ ပါနေသည်ကား မကောင်း။] ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

သမုဋ္ဌာနာဒီသု-သမုဋ္ဌာန်အစရှိသည်တို့၌၊(ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ- သည်၊ တိသမုဋ္ဌာနံ - ၃ ပါးသော သမုဋ္ဌာန်ရှိ၏၊ ကာယစိတ္တတော စ- ကိုယ်စိတ်ကြောင့်၎င်း၊ ဝါစာစိတ္တတော စ- ၎င်း၊ ကာယဝါစာစိတ္တတော စ-၎င်း၊ သမုဋ္ဌာတိ-ဖြစ်၏၊ ကြိယံ-မပြုထိုက်သော လွန်ကျူးမှုကိုပြုခြင်းရှိသောသိက္ခာပုဒ်တည်း၊သညာဝိမောက္ခံ- ဝီတိက္ကမသညာ၏မရှိခြင်းကြောင့် အာပတ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်းရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ သစိတ္တကံ-စိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သောသိက္ခာပုဒ်တည်း၊ လောကဝဇ္ဇံ-လောက၌အပြစ်ရှိ၏၊ ကာယကမ္မံ-

န မရဏာဓိပ္ပါယဿ။ ။သူတပါး၏သေခြင်းကို အလိုမရှိဘဲ လုလ္လပြုမိ၍သူတပါး သေသော်လည်း အနာပတ္တိ၊ ရဟန်းတပါးသည် ကိုယ်ဝန် မတည်သော မိန်းမ၏ တောင်းပန်မှုကြောင့် ကိုယ်ဝန်တည်ဆေး ပေးလေ၏၊ ထိုမိန်းမ သေရှာလေသည်၊ ဤ ဝတ္ထု၌ ရဟန်း၏ပယောဂလည်း ပါ၏၊ ထို ပယောဂပြုခြင်းကိုလည်း သိ၏၊ သို့သော် သေစေလိုသော စိတ်မရှိသောကြောင့် အာပတ်မသင့်။ [န မရဏာဓိပ္ပါယဿာတိ ဣဒံ ဥပက္ကမံ ဇာနန္တဿာပိ မရဏာဓိပ္ပါယဿ အာဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။]

www.dhammaransi.com

ကာယကံရှိ၏၊ ဝစီကမ္မံ - ရှိ၏၊ အကုသလစိတ္တံ - စိတ်ရှိ၏၊ ဒုက္ခဝေဒနံ - ဒုက္ခဝေဒနာရှိ၏၊ ဟိ-မှန်၊ သိရီသယနံ-အသရေရှိသော အိပ်ရာသို့၊ အာရုဠှော-တက်ရောက်သော် ရဇ္ဇသမ္ပတ္တိသုခံ-မင်း၏ဥစ္စာဖြစ်သောစည်းစိမ်ချမ်းသာကို၊ အနုဘဝန္တော-ခံစားသော၊ ရာဇာ-သည်၊ (ဘဏာတိ-၌စပ်)၊ ဒေဝ-အရှင်မင်းမြတ်၊ စောရော-ကို၊အာနီတော-ဆောင်အပ်ပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-မသော်၊ ဂစ္ဆထ-န်လော၊ နံ-ထို ခိုးသူကို၊ မာရေထ-သတ်ကြကုန်လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဟာသမာနော၀-ပြုံးလျက်သာလျှင်၊ သစေပိ ဘဏာတိ-ဥုးတော့၊(ဓဝံသတိပိ)၊ ဒေါမနဿစိတ္တေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဘဏာတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ပန- ထိုသို့ပင် ဒေါမနဿစိတ်ဖြင့် ပြောပါသော်လည်း၊ သုခဝေါကိဏ္ဏတ္တာ-ဒေါမနဿစိတ်၏ ရှေ့နောက်တို့၌ သုခဝေဒနာဖြင့် ရောပြွမ်းနေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ဝါ-နေသည့်အတွက်၊ အနုပ္ပဗန္ဓာဘာဝါ-ဒေါမနဿစိတ်၏ အဆက်မပြတ်ဖွဲ့စပ်မှု၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ [စ – မလို၊] တံ – ဤ ဒေါမနဿစိတ်ဖြင့် ပြောဆိုခြင်းကို၊ ပုထုဇ္ဇနေဟိ-တို့သည်၊ ဒုဇ္ဇာနံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်၏၊ ဝါ–သိနိုင်ခဲ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဝိနီတဝတ္ထု[ကထာသု - ဝိနီတဝတ္ထု]ကထာတို့၌၊ (ဝိနီစ္ဆယော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယောဇနာ၌ "ဝိဇ္ဇမာနေ – ထင်ရှားသော" ဟု ထည့်၍ ပဌမ

သစေပိဟိ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။"ဒုက္ခဝေဒနံ"ဟူသောစကားကို ခိုင်မြဲစေလို၍ "သစေပိဟိ"စသည်ကိုမိန့်၊ ပြုံးခြင်းကိုဖြစ်စေသော စိတ်သည် သောမနဿစိတ်တည်း၊ သတ်ခြင်းကို ဖြစ်စေသောစိတ်ကား ဒေါမနဿစိတ်တည်း၊ ရှင်ဘုရင်သည် စည်းစိမ်ခံစားရ၍ သောမနဿစိတ်အစဉ်ဖြင့် " သတ်လိုက် " ဟု အမိန့်ချသောစိတ်ဖြစ်၏၊ ထိုစိတ်သည် ဒေါမနဿစိတ်ဖြစ်၍ ဒုက္ခဝေဒနာပါရှိသည်–ဟူလို။

သုခဝေါ၊ ပေ၊ ပုထုဇ္ဇနေဟိ ။ ။ ထိုသို့ ဒေါမနဿစိတ်ဖြင့် အမိန့်ချလျှင် အဘယ်ကြောင့် ဒေါမနဿမထင်ရှားသနည်း–ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍"သုခဝေါကိဏ္ဏတ္တာ" စသည်မိန့်၊ ဒေါမနဿစိတ်၏ ရှေ့နောက်တို့၌ သုခ (သောမနဿစိတ်) ရောယှက်နေသည့်အတွက် ဒေါမနဿစိတ်ကဆက်ကာဆက်ကာ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဒေါမနဿစိတ်ဖြစ်နေမှန်းကို ပုထုဇဉ်များ မသိနိုင်ဘဲရှိရသည် – ဟူလို။ [ပုဗ္ဗာပရိယဝသေန–ဒေါမနဿစိတ်၏ ရှေ့နောက်၌ ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥဘောသု ပဿေသု ဥပ္ပဇ္ဇနကသုခေဟိ အာကိဏ္ဏတ္တာ, ဥပ္ပန္နဿစ ဒေါမနဿဿ – ဖြစ်သောဒေါမနဿ၏လည်း၊ အနုပ္ပဗန္ဓနေန–အဆက်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ပဝတ္တိယာ အဘာဝတော, တဒါ-ထိုသတ်မိန့်ပေးရာအခါ၌၊ ဥပ္ပန္နံပိ ဒေါမနဿံ–သည်၊ န ပကာသတိ–မထင်ရှား၊ ဣတိ အတ္ထော၊(ဋီကာ)၊အဋ္ဌကထာ၌ ဝေါကိဏ္ဏတ္တာသည် ဟိတ်ကူသာ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် "ဘာဝါစ"ဟု စပါသည်မှာ ပိုဟန်တူသည်၊ ဝိမတိ၌လည်း (စ) မပါ။]

ဝတ္ထုသို့ ၌စပ်၏။) ပဌမဝတ္ထုသ္မိံ - ၌၊ ကာရုညေနာတိ - ကား၊ တေဘိက္ခူ- တို့သည်၊ တဿ-ထို ဂိလာနရဟန်း၏၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ ဝေလညဒုက္ခံ- မကျန်းမာခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ ကာရုညံ-သနား ခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ - ၍၊ တွံ - အရှင်ဘုရားသည်၊ သီလဝါ- သီလရှိ၏၊ ကတ ကုသလော-ပြုအပ်ပြီးသောကုသိုလ်ရှိ၏၊ကသ္မာ,မီယမာနော-သေလတံ့သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ဒကြောင့်၊) ဘာယသိ ကြောက်ရဘိသနည်း၊ [''မီယမာနာ- သေလတံ့ခြင်းမှ၊ ဘာယသိ - နည်း''ဟု ရှေးနိဿယများ၌ ပေးသည်။]သီလ ဝတော - ၏၊ သဂ္ဂေါနာမ- နတ်ပြည်မည်သည်ကို၊ န ဒုလ္လဘော နနု- ခဲယဉ်း သဖြင့် မရအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဝါ - မခဲယဉ်းသည် မဟုတ်ပါလော၊ မရဏမတ္တ ပဋိဗဒ္ဓေါယေဝ-သေခြင်းမျှနှင့် စပ်သည်သာလျှင်၊ (ဟောတိနနု- လော၊) [သေလျှင်သေခြင်း နတ်ပြည်ရောက်ရမည် မဟုတ်ပါလော - ဟူလို။] ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ မရဏတ္ထိကာဝ-သေခြင်းကို အလိုရှိကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟုတ္ဂာ- ၍၊ ဝါ-ပါလျက်၊ မရဏတ္ထိကဘာဝံ - သေခြင်းကို အလိုရှိသူတို့၏ အဖြစ်ကို၊ အဇာနန္တာ-နှ်သည်၊(ဟုတွာ)၊မရဏဝဏ္ဏံ-ကို၊ သံဝဏ္ဏေသုံ-နှ်ပြီ၊ သောပိဘိက္ခု, တေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏၊ သံဝဏ္ဏနာယ-ကြောင့်၊ အာဟာရုပစ္ဆေဒံ-အာဟာရ ဖြတ်မှုကို၊ ကတွာ, အန္တရာဝ-သေချိန်မရောက်မီအကြား၌သာလျှင်၊ ကာလံ- ကို၊ အကာသိ - ပြီ၊ တသ္မာ , အာပတ္တိံ - သို့၊ အာပန္နာ - နှ်ပြီ၊ ပန - ဆက်၊ ဝေါဟာရဝသေန - ပြောရိုးဆိုစဉ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကာရုညေန ၊ပေ၊ သံဝဏ္ဏေ သုန္တိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။ [ပြောရိုးဆိုစဉ်အားဖြင့် ''သနားခြင်း ကြောင့်''ဟု ဆိုသော်လည်း သေစေလိုသော စေတနာပါနေသည် - ဟူလို။] တသ္မာ, ဣဒါနိပိ-လည်း၊ ပဏ္ဍိတေန, ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဂိလာနဿ-သော၊ ဘိက္ခုနော - ရဟန်း၏အထံ၌၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ မရဏဝဏ္ဏော- ကို၊ န သံဝဏ္ဏေ တဗ္ဗော - ထိုက်၊ ဟိ - တားမြစ်သင့်၏၊ တဿ - ထို ရဟန်း၏၊ သံဝဏ္ဏနံ- ချီးမွမ်းကြောင်းစကားကို၊ သုတွာ,အာဟာရုပစ္ဆေဒါဒိနာ-အာဟာရဖြတ်မှု အစရှိသော၊ ဥပက္ကမေန-ကြောင့်၊အာယုသ္မိံ-သည်၊ဧကဇဝနဝါရာဝသေသေ- ဇောတကြိမ် အကြွင်းအကျန်ရှိသေးသည်၊ (သမာနေပိ-သော်လည်း၊)အန္တရာ ကာလံ သစေကရောတိ၊(ဧဝံသတိ)၊ဣမိနာဝ-၍ရဟန်းသည်သာ၊မာရိတော- သေစေအပ်သည်၊ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ ဣမိနာ နယေန-ဖြင့်၊ အနုသိဋ္ဌိ-သွန်သင်ခြင်းကို၊ ဒါတဗ္ဗာ-၏၊ (ကိံ)၊ သီလဝတော-၏၊ မဂ္ဂဖလုပ္ပတ္တိနာမ - မဂ်ဖိုလ်၏ဖြစ်ခြင်း မည်သည်ကို၊ အနစ္ဆရိယာ-မအံ့ဩအပ်ပါ၊ ဝါ- မအံ့ဩလောက်ပါ၊ တသ္မာ ဝိဟာရာဒီသု,

www.dhammaransi.com

အာသတ္တိံ - ငြိကပ်တွယ်တာမှုကို၊ အကတွာ, ဗုဒ္ဓဂတံ - ဘုရား၌ရောက်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝါ-ဘုရားအာရုံရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဓမ္မဂတံ-တရား၌ရောသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝါ- တရားအာရုံရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ သံဃဂတံ- အရိယာသံဃာ၌ ရောက်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝါ – အရိယာသံဃာ အာရုံရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ကာယဂတံစ – ဆံ အစရှိသော ကောဋ္ဌာသ အပေါင်း၌ ရောက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝါ - ဆံ အစရှိသော ကောဋ္ဌာသ အပေါင်းဟူသော အာရုံရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ သတိံ – ကို၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ – ဖြစ်စေ၍၊ မနသိကာရေ-ကမ္မဋ္ဌာန်းနှလုံးသွင်းမှု၌၊ အပ္ပမာဒေါ-မမေ့မလျော့ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော – ပြုထိုက်ပါ၏၊ ဣတိ (ဒါတဗ္ဗာ)၊ စ – ဆက်၊ မရဏဝဏ္ဏော–ကို၊ သံဝဏ္ဏိတောပိ-ချီးမွမ်းအပ်ပါသော်လည်း၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ တာယ သံဝဏ္ဏနာယ – ကြောင့်၊ ကိဉ္စိ-သော၊ ဥပက္ကမံ–ကို၊ အကတွာ အတ္တနော, ဓမ္မတာယ (ဧဝ)-သာလျှင်၊ ယထာယုနာ (ဧဝ)- အကြင်အကြင် အသက် အပိုင်းအခြားဖြင့် သာလျှင်၊ ယထာနုသန္ဓိနာဝ – အကြင် အကြင် အဆက်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ မရတိ-၏၊ (တဿ-ထိုရဟန်း၏၊) တပ္ပစ္စယာ-ထိုမိမိသဘောအတိုင်း သေခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ သံဝဏ္ဏနကော - ချီးမွမ်းသော ရဟန်းကို၊ အာပတ္တိယာ- ဖြင့်၊ နကာရေတဗ္ဗော-မပြုစေထိုက်၊ ဝါ-မဆုံးဖြတ်ထိုက်၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဒုတိယဝတ္ထုသ္မိံ - ၌၊ နစ ဘိက္ခဝေ အပ္ပဋိဝေက္ခိတွာတိ ဧတ္ထ–၌၊ ကီဒိသံ–အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ အာသနံ– နေရာကို၊ ပဋိဝေက္ခိတဗ္ဗံ-ဆင်ခြင်ထိုက်သနည်း၊ ကီဒိသံ (အာသနံ) န ပဋိဝေက္ခိတဗ္ဗံ၊ ယံ-အကြင်နေရာသည်၊ သုဒ္ဓံ-သက်သက်သော၊ [အခင်းမပါသော။] အာသနမေဝ-နေရာထိုင်ခုန်ချည်းသာ၊ ဟောတိ- ၏၊ အပစ္စတ္ထရဏကံ - အခင်းမရှိ၊ [သုဒ္ဓံကိုပင် အပစ္စတ္ထရဏကံ ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤပါဌ်မပါလျှင်လည်း ကောင်း၏။] ယဉ္စ– အကြင်နေရာကိုလည်း၊ အာဂတွာ, ဌိတာနံ – ရပ်နေကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ပဿတံယေဝ – မြင်ကုန်စဉ်ပင်၊ အတ္ထရိယတိ-ခင်းအပ်၏၊ တံ–ထိုနေရာ ၂ မျိုးကို၊ နပစ္စဝေက္ခိ

ယထာယုနာ ယထာနုသန္ဓိနာဝ ။ ။ ယထာနုသန္ဓိနာသည် ယထာယုနာ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ယထာနုသန္ဓိနာ (တဘာဝအတွက် အဆက်ဆက်ဖြစ်သော အသက် အပိုင်းအခြားဖြင့်၊) အထဝါ, ယထာနုသန္ဓိနာတိ ယထာနုပ္ပဗန္ဓေန (အကြင်အကြင် အဆက်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ခြင်းဖြင့်) ယာဝ တသ္မိံဘဝေ သန္တာနဿ(ရုပ်နာမ်အစဉ်၏) အနုပ္ပဗန္ဓော (အဆက်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ခြင်းသည်) အဝိစ္ဆိန္နပဝတ္တိ (မပြတ်မစဲ ဖြစ်ခြင်း မည်သည်) ဟောတိ၊ တာဝ ဌတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

www.dhammaransi.com

တမ္ဗံ–မဆင်ခြင်ထိုက်၊ ဝါ-ဆင်ခြင်ဘွယ်မလို၊ နိသီဒိတုံ-မဆင်ခြင်ဘဲ ထိုင်ခြင်းငှါ၊ဝဋ္ဋတိ၊ယမ္ပိ–အကြင်နေရာကိုလည်း၊ မနုဿာ–တို့သည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ အက္ကမိတွာ-လွှမ်းဖိ၍၊ ဘန္တေ-တို့၊ ဣဓ-ဤနေရာ၌၊ နိသီဒထ–န်၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဒေန္တိ–ပေးလှူတတ်ကြကုန်၏၊ [“အရှင်ဘုရားတို့ ကြွတော်မူကြပါ, ဤနေရာ၌ သီတင်းသုံးတော်မူကြပါ”ဟု လက်ဖြင့် နေရာကို ဖိ၍ (ပုတ်ပြ၍)ထိုင်ဘို့ရန် နေရာပေးတတ်ကြသည်-ဟူလို။] တမ္ပိ-ထိုနေရာမျိုး၌လည်း၊ (နိသီဒိတုံ) ဝဋ္ဋတိ၊ ပဌမမေဝ– မိမိတို့၏ ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ ဝါ – အလျှင်သာလျှင်၊ အာဂန္တွာ – ရောက်နှင့်၍၊ နိသိန္နာ – ထိုင်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ပစ္ဆာ– မှ၊ (အာဂတာနံ – လာကုန်သော ရဟန်းတို့အား၊ ဩကာသဒါနတ္ထံ– အခွင့်ပေးခြင်းအကျိုးငှါ၊) ဥဒ္ဓံဝါ– အထက်သို့သော်၎င်း၊ အဓောဝါ – အောက်သို့သော်၎င်း၊ သစေပိ သင်္ကမန္တိ – အကယ်၍မူလည်း ရွှေ့ပေးကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပစ္စဝေက္ခနကိစ္စံ – ဆင်ခြင်ဘွယ်ကိစ္စသည်၊နတ္ထိ၊ [ပစ္ဆာ ပါသောကြောင့် “အာဂတာနံ ဩကာသဒါနတ္ထံ” ဟု ဋီကာပါဌ်ကို ထည့်ပေးသည်၊ “ပစ္ဆာ”မပါဘဲလည်း အဓိပ္ပါယ်ပြည့်စုံပါ၏။]

ယံပိ- အကြင်နေရာကိုလည်း၊ တနုကေန-ပါးလှပ်သော၊ ဝတ္ထေန-အဝတ်ဖြင့်၊(ပဋိစ္ဆန္နံ ဟောတိ၌စပ်၊) ယထာ–အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖုံးထားအပ်သော်၊ တလံ– အောက်အပြင်ကို၊ ဒိဿတိ – မြင်အပ်၏၊ ဧဝံ-ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆန္နံ–ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်၊ဟောတိ၊[“အာသန် မဉ္စ ပီဌာဒိ” အရ ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ကို “ အာသန ”ဟု ခေါ်၏၊ ထို အာသန၏ အပေါ်၌ အဝတ်ပါးပါးဖြင့် ဖုံးလွှမ်းထားသည်ကို ဆိုသည်။] အသ္မိမ္ပိ – ထိုနေရာ၌လည်း၊ပေ၊ ပန-ဆက်၊ ယံ- အကြင်နေရာသည်၊ ဝါ–ကို၊ ပဋိကစ္ဆဝ–စောစောကပင်၊ ပါဝါရကောဇဝါဒီဟိ - ခြုံထည် ကော်ဇောအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အတ္ထတံ - ခင်းအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ တံ - ထိုနေရာကို၊ ဟတ္ထေန ပရာမသိတွာ, သလ္လက္ခေတွာ –(ခြုံထည် ကော်ဇောအောက်၌ ကလေးရှိ – မရှိကို) မှတ်သား၍၊ နိသီဒိတမ္ဗံ – ရာ၏၊ ဝါ- နိုင်၏၊ ပန - ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ – ၌၊ ဃနသာဋကေနာပိ – ထူထဲသော အဝတ်ဖြင့်လည်း၊ အတ္ထတေ–သော၊ ယသ္မိံ-အကြင်နေရာ၌၊ ဝလိ- အတွန့်သည်၊ နပညာယတိ- မထင်ရှား၊ တံ- ထိုနေရာကို၊ နပ္ပဋိဝေက္ခိတမ္ဗံ– မဆင်ခြင်ထိုက်၊ ဝါ - ဆင်ခြင်ဘွယ် မလို၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝုတ္တံ– ပြီ။ [“ဤသို့ နေရာကို ဆင်ခြင်၍ ထိုင်ရမည် ” ဟု ပညတ်ရာ၌ လူတို့၏ နေရာကိုသာ ရည်ရွယ်သည် ဟု မှတ်၊ “ပဋိဝေက္ခနဥ္စေဒံ ဂိဟီနံ သန္တကေယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ”- ဋီကာ။]

www.dhammaransi.com

မုသလဝဂ္ဂေသွ် – မုသလဝဂ္ဂ၌၊ အသဉ္စိစ္စောတိ-ကား၊ အဝဓကစေတနော–သတ်ကြောင်း စေတနာ မရှိပါ။ [" သံစေတနံ – စေ့ဆော်ခြင်း၊ ဝါ- စေ့ဆော်ကြောင်းစေတနာ၊ သဉ္စိစ္စံ-ခြင်း၊ ဝါ - နာ၊ သံ+ စိတ – ဏျပစ္စည်း၊ နတ္ထိ သဉ္စိစ္စံ ယဿာတိ အသဉ္စိစ္စော " ဟု ပြုစေလိုသောကြောင့် " အသဉ္စိစ္စောတိ အဝဓကစေတနော"ဟု ဖွင့်သည်။] **ဟိ**-မှန်၊ **သော**-ထို ရဟန်းသည်၊ ဝိရဒ္ဓပယောဂေါ- ချွတ်ယွင်းသောပယောဂရှိ၏၊ ဝါ-ပြုလုပ်ပုံလွဲ၏၊ [ကျည်ပွေ့ ၂ ချောင်း ပူး၍ ထောင်ထားရာဝယ် ၂ ချောင်းစလုံး တပြိုင်နက် ယူရမည် ဖြစ်ပါလျက် တချောင်းကိုသာ ဆွဲယူခြင်းကြောင့် " ဝိရဒ္ဓပယောဂေါ " ဟု ဆိုသည်၊] တေန– ကြောင့်၊ အသဉ္စိစ္စော အဟန္တိ-ဟူ၍၊ **အာဟ**-လျှောက်ပြီ၊ ဥဒုက္ခလဝဂ္ဂ – သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ၊ ဝုမ္မူပဗ္ဗဇိတဝဂ္ဂေသု - တို့တွင်၊ **ပဌမ** ဝဂ္ဂေသွ်–၌၊ ဘိက္ခုသံဃဿ–၏၊ ပဋိဗန္ဓံ-ဆွမ်းစားခြင်း၏ အနှောက်အရှက်ကို၊ **မာ အကာသိ** - လင့်၊ **ဣတိ**-ဤသို့ ပြော၍၊ **ပဏာမေသိ** - တွန်းလိုက်ပြီ၊ ဒုတိယဝဂ္ဂေသွ်-၌၊ သံဃမဇ္ဈေပိ-၌ငှင်း၊ ဂဏမဇ္ဈေပိ–၌ငှင်း၊ မဟလ္လကတ္ထေရဿ - သက်ကြီးထေရ်၏၊ ပုစ္ဆော– တည်း၊ **ဣတိ-သို့**၊ ဝုစ္စမာနော- ပြောဆိုအပ်သည်၊ ဝါ - အပြောခံရသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တေနဝစနေန- သည်၊ အနိစ္စိယ မာနော – နှိပ်စက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အယံ– ဤ **အဘရဟန်းကြီးသည်**၊ မရတု - သေပါစေ၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ပဏာမေသိ၊ တတိယဝဂ္ဂေသွ် – ၌၊ တဿ- ထိုရဟန်း၏၊ **ဒုက္ခုပ္ပါဒနေန** - ဒုက္ခကို ဖြစ်စေခြင်းကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ **တတော**- ထိုဝဂ္ဂမှ၊ ပရာနံ-န်သော၊ တီဏိ ဝဂ္ဂါနိ- တို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ–န်သည်သာ။

ဝိသဂတပိဏ္ဍပါတဝဂ္ဂေသွ် - ၌၊ သာရဏီယဓမ္မပူရကော– သာရဏီယ **အကျင့်ကို** ဖြည့်ကျင့်သော၊ သောဘိက္ခု–သည်၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ - ဥုးဥုးဖျားဖျား ဆွမ်းကို၊ သမြဟ္မစာရီနံ–တို့အား၊ ဒတွာဝ–လှူပြီး၍သာလျှင်၊ ဝါ-မှသာလျှင်၊

ပတိဗန္ဓံ။ ။ပတိဗန္ဓန္တိ ဘောဇနပတိဗန္ဓံ (ဆွမ်းစားခြင်း၏ အနှောက်အရှက်ကို၊ ဘောဇနန္တရာယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊–ဋီကာ၊ "ဆွမ်းမစားဘဲ စောင့်နေရသော ရဟန်း တို့အား ဆွမ်းစားခြင်း၏ အန္တရာယ်ကို မပြုပါနှင့် " ဟူလို၊ "ပတိပုဗ္ဗ ဗန္ဓဓာတ်သည် ကာရိယပတိဃာတ– အလုပ်ကိစ္စကို (အကျိုးကို) တားမြစ် နှောက်ရှက်ခြင်း အနက် ဟော"ဟု ထောမနိမိ ဖွင့်၏။

သာရဏီယဓမ္မပူရကော။ ။မိမိ ဆွမ်းခံရသော ဆွမ်းကို သူတပါးအား မထေရ် ကြီးမှ စ၍ လှူရ၏၊ အားလုံးကုန်သွားလျှင် ထပ်၍ ဆွမ်းခံရ၏၊ ပြန်လာလျှင် ထပ်၍ လှူရ၏၊ အားလုံး မယူဘဲ ကျန်နေသော ဆွမ်းကိုသာ စားရသည်၊ ဤသို့ ကျင့်သူကို သာရဏီယအကျင့်ဖြည့်သူ ဟု ခေါ်သည်၊ သာရီယတေ-ရှည်သော ကာလသို့ ရောက်စေ

www.dhammaransi.com

ဘုဥ္ဇတိ-၏၊တေန-ကြောင့်၊အဂ္ဂကာရိကံ အဒါသိတိ-ဟူ၍၊(သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ အဂ္ဂကာရိကန္တိ-ကား၊ အဂ္ဂကိရိယံ-ဦးဦးဖျားဖျား ပြုခြင်းကို၊ ပဌမံ-စွာ၊ လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတံ - ကို၊ (ဒေတိ)၊ ဝါ - တနည်း၊ အဂ္ဂံ - အမွန် အမြတ်ဖြစ်သော၊ ပဏီတပဏီတံ-သော၊ ပိဏ္ဍပါတံ (ဒေတိ၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ပန - ဆက်၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဒါနသဒ္ဒါတာ-ပေးခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော၊ ယာ အဂ္ဂကိရိယာ-အကြင်ဦးဦးဖျားဖျားပြုခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သာ-ထိုဦးဦးဖျားဖျားပြုခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒါတုံ - ၄ါ၊ နသက္ကာ၊ [ရှေ့နည်း၌ အဂ္ဂသဒ္ဒါ ဦးဦးဖျားဖျား အနက်ဟော၊ နောက်နည်း၌ အမွန်အမြတ်ဟောတည်း။] ဟိ - မှန်၊ ပိဏ္ဍပါတံ - ကို၊ သော - ထိုရဟန်းသည်၊ ထေရာသနတော-ထေရ်ကြီး၏ နေရာမှ၊ ပဋ္ဌာယ အဒါသိ - လှူပြီ၊ တေဘိက္ခူတိ-ကား၊ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ-၍၊ ပရိဘုတ္တပိဏ္ဍပါတာ-သုံးဆောင်အပ်ပြီးသော ဆွမ်းရှိကုန်သော၊ဝါ-ဆွမ်းသုံးဆောင်ပြီးကုန်သော၊တေဘိက္ခူ-တို့သည်၊[ပါဠိတော် "ကာလမကံသု"၌စပ်၊] သဗ္ဗေပိ- န်သော၊ တေ- ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ကာလံ-ကို၊ အကံသုကိရ - ပြုကြကုန်သတတ်၊ ဧတ္ထ - ဤဝတ္ထု၌၊ သေသံ- ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-သည်သာ။

ပန-ဆက်၊ အသဒ္ဓေသု-သဒ္ဓါမရှိကုန်သော၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကေသု-မိစ္ဆာအယူရှိကုန်သော၊ ကုလေသု-အမျိုးတို့၌၊သက္ကစ္စံ-ကောင်းစွာပြု၍၊ ပဏီတဘောဇနံ-ကို၊ လဘိတွာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ အနုပပရိက္ခိတွာ- မစူးစမ်းမူ၍၊ အတ္တနာ-

အပ်၏၊ ဣတိ သာရဏီယော – ရက်အနည်းငယ်မျှ ကျင့်၍ မပြီး, ၁၂ နှစ်ကြာအောင် ကျင့်ရသဖြင့် ရှည်သောကာလသို့ ရောက်စေအပ်သော (နှစ်ရှည် ကျင့်ရသော) အကျင့်တည်း၊ တနည်း – သရိတဗ္ဗောတိ သာရဏီယော – အမြဲမပြတ် အမှတ်ရလျက် မမေ့မလျော့ ကျင့်အပ်သော အကျင့်, တရက်တလေ မကျင့်မိလျှင် အစက ပြန်၍ကျင့်ရသော အကျင့်တည်း။

အဂ္ဂကာရိကံ။ ။ကရဏံ– ပြုခြင်း၊ ကာရိကာ– ခြင်း၊ (ဈာပစ္စည်း ဘောအနက်သက်, ယကို ကပြု၊) ဤသို့ ဘာဝသာဓနကိုပြလို၍ "အဂ္ဂကိရိယံ"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင်, ထိုအမှုအရာကြိယာကို ပေးလှူ၍မဖြစ်,ထို ပေးလှူခြင်းကြိယာနှင့် ယှဉ်နေသောဆွမ်းကိုသာ ပေးလှူ၍ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဌာနီ ပေးလှူခြင်းကြိယာကို ဌာနဆွမ်းပေါ်တင်စား၍ ဌာန်ျပစာ–အဝိနာဘာဝနည်းအားဖြင့် ဆွမ်းကိုအရကောက်ပါ။ [အဂ္ဂဿ–ဦးဦးဖျားဖျားကို+ကာရိကာ အဂ္ဂကာရိကာ၊ အဂ္ဂကာရိကန္တိ ဧတ္ထ ကာရိကာသဒ္ဒဿ ဘာဝဝစနတ္တာ အဂ္ဂကြိယန္တိ အတ္ထံ ဝတွာပိ ယသ္မာ ကြိယံ ဒါတုံ နသက္ကာ၊ တသ္မာ ဒါနသဒ္ဒါတာယ အဂ္ဂကြိယာယ ယုတ္တံ ပိဏ္ဍပါတမေဝ ဣဓ ဥပစာရဝုတ္တိယာ အဂ္ဂကိရိယာတိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အာဟ ပဌမံ လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတန္တိ အာဒိ။–ဋီကာ။]

www.dhammaransi.com

ကိုယ်တိုင်လည်း၊ နေဝ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ - မသုံးဆောင်ရာ၊ ပရေသံ - သူတပါးတို့အားလည်း၊ န ဒါတဗ္ဗံ-မပေးရာ၊ အာဘိဒေါသိကံ- သိုးလေပြီးသော၊ ယမ္ပိ ဘတ္တံဝါ - အကြင်ဘောဇဉ်ကိုသော်၎င်း၊ ယမ္ပိ ခဇ္ဇကံဝါ - အကြင်ခဲဘွယ်ကိုသော်၎င်း၊ တတော - ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအမျိုးမှ၊ လဗ္ဘတိ - ရအပ်၏၊ တမ္ပိ - ထိုဘောဇဉ်ခဲဘွယ်ကိုလည်း၊ န ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ-ရာ၊ ဟိ- တားမြစ်သင့်၏၊ အပိဟိတဝတ္ထုမ္ပိ-မပိတ်အပ်သော ဝတ္ထုလည်းဖြစ်သော၊ ဝါ- ပိတ်အပ်သောဝတ္ထု မရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ သပ္ပဝိစ္ဆိကာဒီဟိ - မြွေ, ကင်းမြီးကောက် အစရှိသော အဆိပ်ရှိသောသတ္တဝါတို့သည်၊ အမိသယိတံ - ကိန်းအောင်းအပ်သော၊ ဆန္ဒနီယမ္ပိ-စွန့်ပစ်ထိုက်သောသဘောရှိသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ တာနိ ကုလာနိ-ထို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအမျိုးတို့သည်၊ ဒေန္တိ-န်၏၊ ဂန္ဓဟလိဒ္ဒါဒိမက္ခိတောပိ-နံ့သာနနွင်းအစရှိသည်တို့ဖြင့် သုတ်လိမ်းအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ တတော - ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအမျိုးမှ၊ ပိဏ္ဍပါတော - ကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗော - ထိုက်၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ န ဂဟေတဗ္ဗော-နည်း)၊ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ သရီရေ-၌၊ ရောဂဋ္ဌာနာနိ - ရောဂါရှိသောအရပ်တို့ကို၊ ပုဉ္ဆိတွ - သုတ်ပြီး၍၊ ထပိတဘတ္တမ္ပိ- ထားအပ်သောထမင်းကိုလည်း၊ တာနိ - ထို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလူမျိုးတို့သည်၊ ဒါတဗ္ဗံ - (ရဟန်းတို့အား) ပေးထိုက်၏ဟူ၍၊ မညန္တိ - မှတ်ထင်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (န ဂဟေတဗ္ဗော-ထိုက်)။

ဝိမံသန ဝတ္ထုသ္မိံ - ဝတ္ထု၌၊ ဂိမံသမာနော- စူးစမ်းလသော်၊ ဝါ-စူးစမ်းသော ရဟန်းသည်၊ ဒွေ- ၂ မျိုးတို့ကို၊ ဝိမံသတိ - ၏၊ ဣဒံ- ဤအဆိပ်သည်၊ မာရေတုံ - သေစေခြင်းငှါ၊ သက္ကောတိနုခေါ - စွမ်းနိုင်လေသလော၊ နော (သက္ကောတိနုခေါ) - လော၊ ဣတိ- သို့၊ ဝိသံဝါ- အဆိပ်ကိုသော်လည်း၊ ဝိမံသတိ—၏၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ ဣမံဝိသံ- ကို၊ ခါဒိတွာ-ပြီး၍၊ မရေယျနုခေါ- သေရာအံ့လော၊ နော(မရေယျနုခေါ)-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုဂ္ဂလံဝါ-လည်း၊ ဝိမံသတိ-၏၊ ဉဘယထာပိ-ဖြင့်လည်း၊ ဝိမံသာဓိပ္ပါယေန-စူးစမ်းခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုဖြင့်၊ ဒိန္နေ- ပေးအပ်သော်၊ မရတုဝါ-သေမူလည်း သေပစေ၊ မာ(မရတု) ဝါ- စေ၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ ဣဒံဝိသံ -သည်၊ ဧတံ-ဤရဟန်းကို၊ မာရေတု-သတ်ပါစေ၊ ဣတိ ဧဝံဝါ-ဤသို့သော်၎င်း၊ ဣမံ ဝိသံ- ကို၊ ခါဒိတွာ- ၍၊ အယံ- ဤရဟန်းသည်၊ မရတု—သေပါစေ၊ ဣတိ ဧဝံ ဝါ-သော်၎င်း၊ ဒိန္နေ-သော်၊သစေ မရတိ-အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ပါရာဇိကံ၊ နောစေ မရတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ထုလ္လစ္စယံ၊ ဣတော-ဤဝတ္ထုမှ၊ ပရာနိ- နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ တီဏိ-န်သော၊ သိလာဝတ္ထုနိ- သိလာဝတ္ထုတို့သည်၎င်း၊ တီဏိ-

www.dhammaransi.com

၃ ခုစီကုန်သော၊ ဇာဋ္ဌက၊ပေ၊ဝတ္ထုနိစ - ဇာဋ္ဌကဝတ္ထု, ဝါသိဝတ္ထု , ဂေါပါနသီဝတ္ထုတို့သည်ဖွင်း၊ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ – သာ၊ စ- ဆက်၊ ကေဝလံ- ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရစသည်မဘက် သက်သက်၊ သိလာဒီနိယေဝ-ကျောက် အစရှိသည်တို့၏သာ၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ အယံ အာပတ္တာနာပတ္တိဘေဒေါ-၍အာပတ် အနာပတ်အပြားသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သည်ကား၊ န-မဟုတ်သေး၊ ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရနိခါဒန ဝေမာဒီနမ္ပိ-ဆောက်ပုတ်, ဆောက်, လက်ခတ် အစရှိသည်တို့၏လည်း၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ (အယံ အာပတ္တာနာပတ္တိဘေဒေါ-သည်၊)ဟောတိယေဝ-သည်သာ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပါဠိယံ - ၌၊ အနာဂတမ္ပိ- မလာသော ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရ စသည်ကိုလည်း၊ အာဂတနယေနေဝ–လာသော သိလာစသည်တို့၏ နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- ၏။ [ဆောက်ကို ပုတ်ခတ်ကြောင်းဖြစ်သော လက်ရိုက်ကို ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရ (ဆောက်ပုတ်)ဟု ခေါ်သည်၊ ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရန္တိ နိခါဒနမုဂ္ဂရံ၊– ဋီကာ၊ "ဒဏ္ဍ- ဒုတ်လှံတံ၊ မုဂ္ဂရ-ဆောက်ပုတ်"ဟု အရာဝတ္ထု ၂ မျိုးခွဲ၍လည်း ဖွင့်ကြသေး၏။]

အန္ဓကဝတ္ထုသု – တို့၌၊ ဝေဟာသမဏ္ဍော – ကောင်းကင်၌တည်သော ဈောင်စောင်းကို၊ (မြင့်သောအရပ်၌တည်သော ဈောင်စောင်း-ဟူလို။) ဝါ-ငြမ်းကို၊ အန္ဓကောတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ ယံ- ယင်းငြမ်းကို၊ သေတကမ္မ၊ပေ၊ ကမ္မာဒီနံ-ဆေးဖြူသုတ်မှု, ပန်းပြောက်ပြုမှု,နွယ်ကြောင်းပြုမှု အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယ- ငှါ၊ ဗန္ဓန္တိ- ဖွဲ့ကုန်၏၊ တတ္ထ- ထိုဝတ္ထုတို့၌၊ အာဝုသော၊ပေ၊ ဗန္ဓာဟီတိ-ကား၊ မရဏာဓိပ္ပါယော-သေခြင်း၌ဖြစ်သောအလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ယတြ- အကြင်အရပ်၌၊ ဌိတော- တည်သောရဟန်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ပတိတွာ-လိမ့်ကျ၍၊ ခါဏုနာဝါ – သစ်ငုတ်သည်သော်လည်း၊ ဘိဇ္ဇေယျ – ဖေါက်ခွဲအပ်ရာ၏၊ သောဘ္ဘ ပပါတာဒီသုဝါ–ထုံးအိုင် ကမ်းပါးပြတ်အစရှိသည်တို့၌သော်လည်း၊ မရေယျ-သေရာ၏၊ပေ၊စ-ဆက်၊ တတ္ထ-၍သို့ပြောရာ၌၊ ကောစိ-အချို့ရဟန်းသည်၊ ဥပရိ-၌၊ ဌာနံ-အရပ်ကို၊ နိယာမေတိ-မှတ်သား၏၊ (ကိံ) ဣတော–၍အရပ်မှ၊ ပတိတွာ-၍၊ မရိဿတိ၊ ဣတိ- ၍သို့၊ (နိယာမေတိ)၊ ကောစိ–သည်၊ ဟေဋ္ဌာ–၌၊ ဌာနံ (နိယာမေတိ)၊ (ကိံ)၊ ဣဓ- ၍အရပ်၌၊ ပတိတွာ မရိဿတိ၊ ဣတိ - သို့၊ (နိယာမေတိ)၊ ကောစိ– သည်၊ ဥဘယမ္ပိ- အထက်အောက် ၂ ရပ်လုံးကိုလည်း၊ (နိယာမေတိ)၊ (ကိံ)၊ ဣတော - မှ၊ ဣဓ- သို့၊ ပတိတွာ မရိဿတိ၊ ဣတိ (နိယာမေတိ)၊ တတြ- ထိုသို့ မှတ်သားရာ၌၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဥပရိ-၌၊ နိယမိတဋ္ဌာနာ-မှတ်သားအပ်သောအရပ်မှ၊ အပတိတွာ-၍၊ အညတော-အခြားအရပ်မှ၊ ပတတိ-အံ့၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ နိယမိတဋ္ဌာနေဝါ-မှတ်သားအပ်သောအရပ်၌မူလည်း၊ အပတိတွာ,အညတ္ထ-

www.dhammaransi.com

၌၊ ပတတိ-အံ့၊ ဥဘယနိယာမေ- ၂ ပါးစုံကိုမှတ်သားခြင်း၌၊ ယံကိဉ္စိ-သော၊ ဇေတံဝါ-တခုကိုမူလည်း၊ ဝိရာဓေတွာ-ချွတ်ယွင်းစေ၍၊ ပတတိ-အံ့၊ တသ္မိံ-ထို ရဟန်းသည်၊ မတေ - သေလသော်၊ ဝိသင်္ကေတတ္တာ - အမှတ်အသား လွဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ၊ ဝိဟာရစ္ဆာဒနဝတ္ထုသ္မိံပိ - ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

အနဘိရတိဝတ္ထုသ္မိံ-ဝတ္ထု၌၊ (ဂူဇ္ဈင်္ဂ-လျှို့ဝှက်အပ်သောအနက်ကို၊ ကိရ ဥဒ္ဓရိတွာဒဿေမိ- ထုတ်၍ပြဦးအံ့၊) သောဘိက္ခု-သည်၊ ကာမဝိတက္ကာဒီနံ-ကာမဝိတက် အစရှိသည်တို့၏၊ သမုဒါစာရံ – မပြတ်ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ နိဝါရေတုံ - တားမြစ်ခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော – သည်၊ (ဟုတွာ- ၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) သာသနေ-၌၊ အနဘိရတော-မမွေ့မလျော်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဂိဟိဘာဝါဘိမုခေါ-လူ့အဖြစ်သို့ရှေးရှုသည်၊ ဇာတော-ပြီ၊ တတော-ထိုမှနောင်၌၊ စိန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိံ)၊ ယာဝ-လောက်၊ သီလဘေဒံ-သီလပျက်ခြင်းသို့၊ န ပါပုဏာမိ-မရောက်သေး၊ တာဝ-ထို သီလမပျက်သေးမီ၊ မရိဿာမိ-သေတော့အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တေသိ)၊ အထ- ထိုမှနောက်၌၊ တံ ပဗ္ဗတံ- သို့၊ (ပါဠိတော်၌ လာသော ထို ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်သို့၊) အဘိရုဟိတွာ – တက်ပြီး၍၊ ပပါတေ - ချောက်ကမ်းပါး၌၊ ပပတန္တော-ခုန်ချလသော်၊ အညတရံ-အမှတ်မရှိ တယောက်သော၊ ဝိလီဝကာရံ – နှီးရွေသွားကို၊ ဩတ္ထရိတွာ – လွှမ်းဖိ၍၊ မာရေသိ- သေစေပြီ၊ ဝိလီဝကာရန္တိ-ကား၊ ဝေဏုကာရံ-ဝါးကိုပြုတတ်သူကို၊ (ဝါးကို နှီးဖြစ်အောင်ပြုတတ်သူ= နှီးရွေသွား) နစဘိက္ခဝေ အတ္တာနံ ပါတေတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ အတ္တာ - မိမိကို၊ န ပါတေတဗ္ဗော- မကျစေထိုက်၊ ဝါ- ခုန်မချထိုက်၊ ပန- ဆက်၊ ဧတံ – ဤ အတ္တာနံ ပါတေတဗ္ဗံဟူသော စကားကို၊ ဝိဘတ္တိဗျတ္တယေန – ဝိဘတ်၏ ပြောင်းပြန်ပြန်ခြင်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ – ပြီ။ [" န အတ္တာ ပါတေတဗ္ဗော"ဟု ပဌမာဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုထိုက်လျက် " န အတ္တာနံ ပါတေတဗ္ဗံ"ဟု ၂ ပုဒ်လုံး ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုထားသည်-ဟူလို။]

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဝတ္ထု၌၊ ကေဝလံ- အခြားဥပက္ကမ မဘက် သက်သက်၊ န ပါတေတဗ္ဗံ – မကျစေထိုက်သည်ကား၊ န- မဟုတ်သေး၊ အညေနပိ- မိမိ ကိုယ်ကိုခုန်ချခြင်းမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ယေနကေနစိ-သော၊ ဥပက္ကမေန- ဖြင့်၊ အန္တမသော- ဖြင့်၊ အာဟာရုပစ္ဆေဒေနပိ- အာဟာရကို ဖြတ်ခြင်းဖြင့် လည်း၊ န မာရေတဗ္ဗော-မသေစေထိုက်၊ ဝါ-သေအောင်မလုပ်ထိုက်၊ ဟိ-မှန်၊ ယောပိ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ ဂိလာနော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘေသဇ္ဇေ-သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေစ-ထင်ရှားရှိပါလျက်ငှ်း၊ ဥပဋ္ဌာကေသု- ပြုစုလုပ်ကျွေးသူ

www.dhammaransi.com

တို့သည်၊ (ဝိဇ္ဇမာနေသု)စ- နှလျက်ငင်း၊ မရိတုကာမော- သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာဟာရံ,ဥပစ္ဆိန္ဒတိ- ၏၊ (တဿ)ဒုက္ကဋမေဝ(ဟောတိ)၊ ပန-အန္တယကား၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်း၏၊ မဟာအာဗာဓော-သည်၊ စိရာနုဗန္ဓော-ကြာမြင့်စွာ အဆက်မပြတ်ဖွဲ့စပ်သည်၊ ဝါ-ကြာမြင့်စွာလိုက်နေသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ ဥပဋ္ဌဟန္တာ-လုပ်ကျွေးကြရကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကိလမန္တိ-ပင်ပန်းကြကုန်၏၊ ဇိဂုစ္ဆန္တိ- စက်ဆုပ်ကြကုန်၏၊ ကဒါ- ၌၊ ဂိလာနတော- ဂိလာနရဟန်းမှ၊ မုစ္စိဿာမနုခေါ- လွတ်မြောက်ရပါကုန်အံ့နည်း၊ ဣတိ- တွေး၍၊ အဋ္ဋီယန္တိ-နှိပ်စက်အပ်သူကဲ့သို့ ပြုကြကုန်၏၊ သော-ထို ဂိလာနရဟန်းသည်၊ အယံ အတ္တဘာဝေါ – ၌ အတ္တဘောသည်၊ ဝါ– ကို၊ ပဋိဇဂ္ဂိယမာနောပိ- လုပ်ကျွေး မွေးမြူအပ်ပါသော်လည်း၊ န တိဋ္ဌတိ - မတည်တံ့နိုင်၊ ဘိက္ခူစ- လုပ်ကျွေးသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ကိလမန္တိ- ပင်ပန်းရှာကုန်၏၊ ဣတိ- ၌သို့တွေး၍၊ အာဟာရံ-ကို၊ သစေ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ၊ ဘေသဇ္ဇံ(သစေ)န သေဝတိ၊ (ဝေံသတိ)၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။

ပန- ဆက်၊ ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ အယံ ရောဂေါ- သည်၊ ခရော- ကြမ်းတန်း၏၊ အာယုသင်္ခါရာ - ကရဇကာယကို ပြုစီမံတတ်သော ဇီဝိတိန္ဒြေ တို့သည်၊ န တိဋ္ဌန္တိ-မတည်တန့်ကုန်၊ မေ–သည်၊ အယဉ္စ ဝိသေသာဓိဂမော- ၌ တရားထူးကိုရခြင်းကိုလည်း၊ ဝါ-သည်လည်း၊ ဟတ္ထပ္ပတ္တောဝိယ-လက်သို့ ရောက်နေသကဲ့သို့၊ ဒိဿတိ- တွေ့မြင်အပ်၏၊ ဣတိ- ၌သို့ကြံ၍၊ (အာဟာရံ) ဥပစ္ဆိန္ဒတိ- အံ့၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ၊ [သမာဓိ, ဝိပဿနာတပါးပါး အလွန်ထင်ရှား သည့်အတွက် လက်သို့ ရောက်နေသကဲ့သို့ ထင်ရသောအခါ၌ အာဟာရကို စားနေလျှင် ရလက်စသမာဓိဝိပဿနာများ ပျောက်ပျက်သွားမည် စိုးသဖြင့် မပျော်ပျက်ရအောင် အာဟာရဖြတ်လျှင် အပ်၏–ဟူလို၊] အဂိလာနဿာပိ- ဂိလာနမဟုတ်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဥပ္ပန္နသံဝေဂဿ–ဖြစ်သောသံဝေဂ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ အာဟာရပရိယေသနံနာမ– အာဟာရကို ရှာရခြင်းမည်သည်၊ ပပဉ္စော–ကိစ္စလုပ်ငန်းကို ချဲ့ထွင်တတ်၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ – ကိုသာ၊ အနုယုဉ္ဇိဿာမိ – အံ့၊ ဣတိ – ၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန - ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အဦး ပြုသဖြင့်၊ ဥပစ္ဆိန္ဒန္တဿ–အာဟာရကိုဖြတ်လသော်၊ ဝါ-သော၊(အဂိလာနဿာပိ- ၏လည်း၊ အာဟာရုပစ္ဆေဒေါ- သည်၊) ဝဋ္ဋတိ၊ ဝိသေသာဓိဂမံ- လောကုတ္တရာ တရားထူးကိုရခြင်းကို၊ ဗျာကရိတွာ – ပြောပြပြီး၍၊ ဝါ– ပြောပြပြီးမှ၊ အာဟာရံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ ဟိ-မှန်၊ သဘာဂါနံ-သဘောတူကုန်သော၊ လဇ္ဇီဘိက္ခူနံ–လဇ္ဇီရဟန်းတို့အား၊ ကထေတုံ-တရားထူးရကြောင်းကို ပြောပြ

www.dhammaransi.com

ခြင်း၄ါ၊ ဝဋ္ဋတိ – ၏။ [ထိုလဇ္ဇီတို့က အာဟာရကို တရားသဖြင့် ရှာဖွေ၍ ဂိလာနကိုပြုစုမည်ဖြစ်ရကား သံသယမရှိဘဲ စားသင့်သောကြောင့် အာဟာရ မဖြတ်ကောင်း- ဟူလို။]

သိလာဝတ္ထုသ္မိံ – ဝတ္ထု၌၊ ဒဝါယာတိ- ကား၊ ဒဝေန – မြူးတူးခြင်းဖြင့်၊ ဟသေန – ရယ်ရွှင်ခြင်းဖြင့်၊ ခိဍ္ဍာယ - ကစားခြင်းဖြင့်၊ ဣတိအတ္ထော–နက်၊ သိလန္တိ-ကား၊ ပါသာဏံ - ကျောက်ခဲကို၊ (ပဝိဇ္ဈိံသု–လှိမ့်ချကြကုန်ပြီ)၊ စ– ဆက်၊ ကေဝလံ-ဒါရုခဏ္ဍာစသည်မဘက် သက်သက်၊ ပါသဏံ-ကိုသာ၊ (ပဝိဇ္ဈိတုံ–၄ါ၊ နဝဋ္ဋတိ–ကား၊ န–သေး၊)အညမ္ပိ-သော၊ ယံကိဉ္စိ - သော၊ ဒါရု ခဏ္ဍံဝါ – သစ်ပိုင်းကိုသော်၎င်း၊ ဝါ-သစ်တုံးကို သော်၎င်း၊ ဣဋ္ဌကခဏ္ဍံဝါ- အုဋ်ကျိုးအုဋ်ပိုင်းကိုသော်၎င်း၊ ဟတ္ထေနဝါ- လက်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ယန္တကေန ဝါ–ယန္တယားဖြင့်သော်၎င်း၊ ပဝိဇ္ဈိတုံ–၄ါ၊ နဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ စေတိယာဒီနံ– တို့၏၊ အတ္ထာယ – ၄ါ၊ ပါသာဏာဒယော – တို့ကို၊ ဟာသန္တာ ဟာသန္တာ– ရယ်မောကုန် ရယ်မောကုန်လျက်၊ ပဝဋ္ဋေန္တိပိ-လှိမ့်လည်းလှိမ့်ပေးကြကုန်၏၊ ခိပန္တိပိ-ပစ်လည်း ပစ်ပေးကြကုန်၏၊ ဥက္ခိပန္တိပိ- မြှောက်လည်းမြှော်ပေးကြ ကုန်၏၊ ကမ္မသမယော - အလုပ်လုပ်ရာ အခါတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝဋ္ဋတိ- ၏၊ အညမ္ပိ-သော၊ ဤဒိသံ - သော၊ နဝကမ္မံ – အမှုသစ်ကို၊ ကရောန္တာဝါ– ပြုကုန်စဉ်သော်၎င်း၊ ဘဏ္ဍကံ – သက်နံ့းစသော ဘဏ္ဍာကို၊ ဓောဝန္တာဝါ– ဖွပ်လျှော်ကုန်စဉ် သော်၎င်း၊ ရုက္ခံဝါ – သစ်တုံးကို သော်၎င်း၊ (နဝကမ္မံဝါ ကရောန္တာ အတွက်)၊ ဓောဝနဒဏ္ဍကံဝါ - သက်နံ့းစသည်ကို ဖွပ်လျှော် ကြောင်း ဒုတ်ကိုသော်၎င်း၊ (ဘဏ္ဍကံဝါ ဓောဝန္တာ အတွက်)၊ ဥက္ခိပိတွာ– ၍၊ ပဝိဇ္ဈန္တိ- န်၏၊ ဝဋ္ဋတိ – ၏၊ ဘတ္တဝိသဂ္ဂကာလာဒီသု - ဆွမ်းစားရာအခါ အစရှိသည်တို့၌၊ ကာကေဝါ - တို့ကိုသော်၎င်း၊ သောဏေဝါ – ခွေးတို့ကို သော်၎င်း၊ (ပလာပေတိ၌စပ်၊) ကဋ္ဌံဝါ-သစ်သားကိုသော်၎င်း၊ ကထလံဝါ- အိုးခြမ်းကွဲကို သော်၎င်း၊ ခိပိတွာ – ၍၊ ပလာပေတိ - ပြေးစေအံ့၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ [ပလာယာပေတိဖြစ်၍ "ပလာယေတိ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်၊] သေဒနာဒိ ဝတ္ထူနိ - တို့သည်၊ သမ္ဘာနေဝ - တို့သည်ပင်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနိ– န်၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဝတ္ထုတို့၌၊ အဟံ-သည်၊ ကုက္ကုစ္စကော- ကုက္ကုစ္စကို ပြုတတ်၏၊ ဣတိ-

သိလန္တိ ။ ။ "သိလာတိ ပါသာဏော၊ နကေဝလဉ္စ ပါသာဏော"ဟု စာအုပ် များ၌ ပဌမန္တချည်းရှိ၏၊ "သိလံ ပဝိဇ္ဈိံသု "ဟု ပါဠိတော်ရှိသောကြောင့် "သိလန္တိ ပါသာဏံ"ဟု ဒုတိယန္တရှိရမည်၊ န ကေဝလဉ္စ ဝါကျ၌လည်း နောက်ဝါကျမှ"ပဝိဇ္ဈိတုံ နဝဋ္ဋတိ"ကို ယူ၍ စပ်ရိုးရှိသောကြောင့် "ပါသာဏံ"ဟုပင် ဒုတိယန္တ ရှိရမည်။

www.dhammaransi.com

ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဂိလာနုပဋ္ဌာနံ-ဂိလာနကို လုပ်ကျွေးခြင်းကို၊ န ကာတဗ္ဗံ-မပြုထိုက်သည်ကား၊ န - မဟုတ်၊ ဟိတကာမတာယ - ဂိလာန၏ စီးပွားကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဂိလာနဿ- ၏၊ ဗလာဗလဉ္စ-အားရှိ အားမရှိကိုငှင်း၊ ရုစိဉ္စ-အကြိုက်ကိုငှင်း၊ သပ္ပါယာသပ္ပါယဉ္စ-လျော်ပတ်သည် မလျော်ပတ်သည်ကိုငှင်း၊ ဥပလက္ခေတွာ-မှတ်သား၍၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏။ [''ငါ့ပယောဂကြောင့် သေသွားလျှင် ငါ့မှာ အပြစ်ရှိလေမည်လား''စသည် ဖြင့် ကုက္ကုစ္စကို ပြုတတ်သူဖြစ်သည်-ဟု နှလုံးသွင်း၍ မပြုဘဲမနေရ၊ ဂိလာန၏ ဟိတကို လိုလားသောစိတ်ဖြင့် ဂိလာန၏ အကြိုက်ကိုငှင်း လျောက်ပတ်သော အစားအသောက်ကိုငှင်း ရအောင်ရှာ၍ ပြုစုလုပ်ကျွေးပါ-ဟူလို။]

ဇာရဂဗ္ဘိနီဝတ္ထုသို့ -၌၊ ပဝုတ္ထပတိကာတိ- ကား၊ ပဝါသံ- ကင်း၍နေရာ အရပ်တပါးသို့၊ ဂတပတိကာ-သွားသောလင်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊[ပဝါသံ-ကို ကြည့်၍ ပပုဗ္ဗဝသဓာတ်, တပစ္စည်းဖြင့် ပြီးရကား''ပဝုတ္ထ''ဟု ရှိရမည်၊]ဂဗ္ဘ ပါတနန္တိ-ကား၊ ပရိဘုတ္တေန- စားအပ်သော၊ ယေန-အကြင်ဆေးကြောင့်၊ ဂဗ္ဘော - ကိုယ်ဝန်သည်၊ ပတတိ - ကျ၏၊ တာဒိသံ - သော၊ ဘေသဇ္ဇံ-ကို၊ (ဇာနာဟိ-သိပါလော)၊ [ပါတနံ- ၌ ပတဓာတ်, ဏေပစ္စည်းဖြစ်၍ ''ကျစေ တတ်သော ဆေးကို ''ဟုပေး၊ '' ပြီးစေတတ်က , ပြီးကြောင်းရှိ၏ '' ကဲ့သို့ ကျစေတတ်က , ကျကြောင်းအနက်လည်း ရသဖြင့် '' ကျကြောင်း ဆေးကို'' ဟုလည်း ပေးကြ၏။] ဒွေပဇာပတိကာဝတ္ထုနိ-တို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ-န်သည်သာ၊ ဂဗ္ဘမဒ္ဒနဝတ္ထုသို့ - ၌၊ မဒ္ဒိတွာ - နှိပ်နယ်၍၊ ပါတေဟိ-ကျစေ လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ အညေန – အခြားသူသည်၊ ဝါ-ကို၊ မဒ္ဒါ ပေတွာ- နှိပ်နယ်စေ၍၊ ပါတေတိ-အံ့၊ ဝိသင်္ကေတံ – သည်၊ (ဟောတိ)၊ မဒ္ဒါ ပေတွာ-စေ၍၊ ပါတာပေဟိ-ကျပစေ ဟု စေခိုင်းလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပိ-ရာ၌လည်း၊ သယံ -- တိုင်၊ မဒ္ဒိတွာ - ၍၊ ပါတေတိ - အံ့၊ ဝိသင်္ကေတမေဝ (ဟောတိ)၊ မနုဿဝိဂ္ဂဟေ-မနုဿဝိဂ္ဂဟ (တတိယပါရာဇိက)သိက္ခာပုဒ်၌၊ ပရိယာယေနာမ - ပရိယာယ်မည်သည်၊ ဝါ – ပရိယာယ်ကြောင့် အာပတ်မှ လွတ်ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘောနာမ-မည်သည်၊မဒ္ဒိတေ-ဗိုက်ကိုနှိပ်အပ်သော်၊ ပတတိ-ကျ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- ပရိယာယ်အားဖြင့် ဆိုအပ်သော်၊ သာ–ထိုမိန်းမသည်၊ သယံဝါ- ကိုယ်တိုင်မူလည်း၊ မဒ္ဒတု- စေ၊ အညေနဝါ-သည်မူလည်း၊ ဝါ-ကိုမူလည်း၊ မဒ္ဒါပေတွာ- စေ၍၊ ပါတေတု- စေ၊ ဝိသင်္ကေတော- သည် ၊နတ္ထိ၊ ပါရာဇိကမေဝ - ပင်တည်း၊ တာပနဝတ္ထု သို့မှို- ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ပင်တည်း။

www.dhammaransi.com

ဝဉ္ဈိတ္ထိ ဝဏ္ဍသိမ္ဘ်-၌၊ ယာ - အကြင်မိန်းမသည်၊ ဂဗ္ဘံ- ကို၊ န ဂဏှာတိ- မယူနိုင်၊ (သာ-သည်၊)ဝဉ္ဈိတ္ထိနာမ- မည်၏၊ ဝါ-မိန်းမမြုံမည်၏၊ ဂဗ္ဘံ-ကို၊ အဂဏှနကဣတ္ထိနာမ –မယူနိုင်သော မိန်းမမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန – ဆက်၊ ယဿာ-အကြင်မိန်းမ၏၊ ဝါ-သည်၊ ဂဟိတော-ယူအပ်သည်၊ (သမာနော) ပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ– ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဂဗ္ဘော - ကိုယ်ဝန် သည်၊ နသဏ္ဌာတိ - ကောင်းစွာမတည်၊ တံယေဝ –(ကိုယ်ဝန်မတည်နိုင်ရာ) ထိုမိန်းမကိုသာ၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဧတံ-ဤဝဉ္ဈိတ္ထိဟူသောစကားကို၊ ဝုတ္တံ၊ ကိရ- ချဲ့၊ ဥတုသမယေ-ဥတုလာရာ အခါ၌၊ သမ္ဘာ-နံသော၊ ဣတ္ထိယော-တို့သည်၊ ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ယူပါကုန်သော်လည်း၊ ယာ အယံ-အကြင်မိန်းမ ကို၊ ဝဉ္ဈာတိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တဿာ - ၏၊ ကုစ္ဆိယံ - ၌၊ နိဗ္ဗတ္တ သတ္တာနံ- ဖြစ်ရသော သတ္တာတို့၏၊ အကုသလဝိပါကော – သည်၊ သမ္ပာပုဏာတိ – ကောင်းစွာရောက်လာ၏၊ တေ-ထို သတ္တာတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပရိတ္တကုသလ ဝိပါကေန-အနည်းငယ်သော ကုသိုလ်၏အကျိုးကြောင့်၊ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကာ- ယူအပ်သောပဋိသန္ဓေရှိကုန်သည်၊ အကုသလဝိပါကေန-သည်၊ အဘိဘူတာ- လွှမ်းမိုးအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဝိနဿန္တိ- ပျက်စီးကုန်၏။

ဟိ–မှန်၊ အဘိနဝပဋိသန္ဓိယံယေဝ – အသစ်ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ အခါ၌ သာလျှင်၊ ဝါ- ပဋိသန္ဓေတည်စ အခါ၌သာလျှင်၊ ကမ္မာနုဘာဝေန – ကံ၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ ဝါတေနဝါ–လေကြောင့်သော်၎င်း၊ ပါဏကေဟိဝါ– ပိုးငယ်တို့ကြောင့်သော်၎င်း၊ ဥဘိဟိ - ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ - အကြောင်း တို့ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘော- သည်၊ န သဏ္ဌာတိ၊ ဝါတော - လေပူသည်၊ သောသေ တွာ- ခြောက်စေ၍၊ အန္တရဓာပေတိ - ၏၊ ပါဏကာ - တို့သည်၊ ခါဒိတွာ- ၍ (အန္တရဓာပေန္တိ-ကုန်၏၊) ပန-ဆက်၊ တဿ–ထိုရဟန်းသည်၊(ကတေ၌

ဝဉ္ဈိတ္ထိ။ ။သက္ကတ၌ ဗန္ဓျာတ်, ယက်ပစ္စည်းဖြင့် "ဗန္ဓျ"ဟု ရှိ၏၊ "ဗန္ဓယတိ– ချစ်ခြင်းဟူသောအစေးဖြင့်ဖွဲ့တတ်၏၊ ဣတိ ဗန္ဓျာ"ဟုပြု၊ ပါဠိ၌ ဗကို ဝပြု, (န်) ကို ဉ, ချကို ဈပြု၍"ဝဉ္ဈာ"ဟုဖြစ်၏၊ သားသမီး အဖတ်မတင်သောမိန်းမ(အမြုံမ) ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ အသီးမသီးသောသစ်ပင် (အဖိုပင်) ကိုလည်း ဟောသည်။

ဂဗ္ဘော နသဏ္ဌာတိ ။ ။ " ကမ္မာနုဘာဝေန " ဟု ကံကို အရင်းခံ အဖြစ်ဖြင့် ဆိုထားသောကြောင့် "ဝါတေန, ပါဏကေဟိ"ဟု အကြောင်း ၂ ပါးသာ လာသည်၊ လေကြောင့် မတည်သည် ဖြစ်စေ, ပိုးငယ်တို့ကြောင့် မတည်ဖြစ်စေ အရင်းခံ ကံ၏ မကောင်းခြင်းကား ပါရသည်သာ-ဟူလို၊ ဖြဟ္မဇာလသုတ်(ဝိရုဒ္ဓဂဗ္ဘကရဏာပုဒ်၏)၊ အဋ္ဌကထာ၌ကား ကံကို အကြောင်းတခု သီးခြားပြု၍ အကြောင်း ၃ မျိုးပြသည်။

www.dhammaransi.com

စပ်၊) ဝါတသဝါ-လေကိုသော်၎င်း၊ ပါဏကာနံဝါ- တို့ကိုသော်၎င်း၊ ပဋိ ဃာတာယ- ၄ါ၊ ဘေသဇ္ဇ- ကို၊ ကတေ-အပ်သော်၊ ဂဇ္ဇော သဏ္ဍာပေယျ၊ သော ဘိက္ခု, တံ- ထို ဆေးကို၊ အကတွာ - ၍၊ အညံ - သော၊ ခရဘေသဇ္ဇံ- ကြမ်းသော ဆေးကို၊ အဒါသိ၊ တေန-ကြောင့်၊ သာ-ထို မိန်းမသည်၊ ကာလံ အကာသိ၊ ဘဂဝါ, ဘေသဇ္ဇဿ—၏၊ ဝါ - ကို၊ ကတတ္တာ - ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ ပညပေသိ။

ဒုတိယဝတ္ထုသ္မိံပိ-၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော - တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဆေးကုမှုအတွက် ဒုက္ကဋ် အာပတ်ကို ပညတ်တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အာဂတာဂတဿ - ရောက်လာ ရောက်လာသော၊ ပရဇနဿ- တပါးသော လူ၏အတွက်၊ ဘေသဇ္ဇံ-ကို၊ န ကာတဗ္ဗံ- မပြုထိုက်၊ ဝါ-မကုရ၊ ကရောန္တော-ပြုသော ရဟန်းသည်၊ ဒုက္ကဋံ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ပန – ဆက်၊ ဘိက္ခုဿ—ရဟန်းယောကျ်ားငြင်း၊ ပေ ၊ သာမဏေရိယာ – ၎င်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပဉ္စန္နံ - န်သော၊ သဟဓမ္မိကာနံ – သီတင်းသုံးဘော်တို့ဘို၊ (ဘေသဇ္ဇံ-ကို၊) ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ သမသီလသဒ္ဓါပညာနံ-ညီမျှသော သီလ သဒ္ဓါ ပညာရှိကုန်သော၊ တိဿ - န်သော၊ သိက္ခာသု - တို့၌၊ ယုတ္တာနံ – န်သော၊ ဧတေသံ– ၌ သီတင်းသုံးဘော်တို့အတွက်၊ ဘေသဇ္ဇံ- ကို၊ အကာတုံ-မပြုဘဲ နေခြင်းငှါ၊ န လဗ္ဘတိ-မရအပ်၊ စ–ဆက်၊ ကရောန္တေန-ပြုလသော်၊ တေသံ- ထို သီတင်းသုံးဘော်တို့၏၊ (ဘေသဇ္ဇံ – သည်)၊ သစေ အတ္ထိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တေသံ– ထို သီတင်းသုံးဘော်တို့၏၊ သန္တကံ – ဥစ္စာဖြစ်သောဆေးကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ယောဇေတွာ- ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ- ဖေါ်စပ်၍၊ ဒါတဗ္ဗံ-၏၊ (ဘေသဇ္ဇံ) သစေ နတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အတ္တနော- ၏၊ သန္တကံ-ကို၊ ကာတဗ္ဗံ- ၏၊ အတ္တနောပိ- ၏လည်း၊ (ဘေသဇ္ဇံ) သစေ နတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘိက္ခာစာရဝတ္တေန ဝါ-ဆွမ်းခံလှည့်ခြင်းဟူသော ကျင့်ဝတ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာန တောဝါ- ဆွေမျိုးတော်သူ ဖိတ်မံသူတို့၏ အထံမှသော်၎င်း၊ ပရိယေသိတဗ္ဗံ- ရှာမှီးထိုက်၏၊ အလဘန္တေန – ရှာ၍မရသော ရဟန်းသည်၊ ဂိလာနဿ-၏၊ အတ္ထာယ–၄ါ၊ အကတဝိညတ္တိယာပိ - ပြုအပ်သော်လည်း ပြုရာမရောက်သော တောင်းခြင်းဖြင့်လည်း၊ ဝါ– ဖိတ်မံမှုကို မပြုသူတို့၏အထံ၌ တောင်းခြင်း ဖြင့်လည်း၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဝါ-တောင်း၍၊ ကာတဗ္ဗံ။

အကတဝိညတ္တိယာပိ။ ။ဂိလာနအတွက် ဉာတိပဝါရိတ မဟုတ်သူ့ အထံမှလည်း ဆွမ်း ဆေးတို့ကို (ဆွမ်းရပ်သလို မရပ်ဘဲ) တိုက်ရိုက် တောင်းကောင်း၏၊ ထို့ကြောင့် (ကတာပိ—တောင်းမှုကို ပြုအပ်ပါသော်လည်း၊ အကတာဝိယ – မပြုအပ်

www.dhammaransi.com

အပရေသမ္ပိ-သီတင်းသုံးဘော်၅ ဦးမှ တပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊မာတု-အမိဂုဏ်း၊ (ဉာတိ၌စပ်၊)ပေ၊ တဒုပဋ္ဌာကာနံ- ထို မိဘကို လုပ်ကျွေးသူတို့ဂုဏ်း၊ အတ္တနော- ၏၊ ဝေယျာဝစ္စကရဿ - ဝေယျာဝစ္စကို ပြုသူဂုဏ်း၊ ပဏ္ဍုပလာသဿ-ရှင်လောင်းဂုဏ်း၊ ဉာတိ-သို့၊ ပဥ္စန္နံ-ငါးဦးတို့၏ အတွက်၊ (ဘေသဇ္ဇံ) ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ယော-အကြင်ရှင်လောင်းသည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော-ရှင်အဖြစ်ကို ရှုငဲ့သည်၊ (ဟုတ္ဝာ- ၍၊ ဝိဟာရေ ဝသတိ၌ စပ်၊)ယာဝ- လောက်၊ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ ပဋိယာဒိယတိ-စီစဉ်အပ်၏၊[ဆရာသည် စီစဉ်နေ၏-ဟူလို။]တာဝ-ထိုသပိတ်သင်္ကန်းကို စီစဉ်နေသေးသမျှ၊ ဝိဟာရေ-၌၊ ဝသတိ-၏၊ (သော-ထိုရှင်လောင်းသည်၊) ပဏ္ဍုပလာသောနာမ-ပဏ္ဍုပလာသမည်၏၊ တေသု-ထိုမိဘစသူတို့တွင်၊ မာတာပိတရော - တို့သည်၊ ဉာဿရာ - အစိုးရမင်းတို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဘေသဇ္ဇံ) သစေ န ပစ္စာသီသန္တိ- အကယ်၍ မတောင့်တကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန - ဆက်၊ ရဇ္ဇေ - မင်းအဖြစ်၌၊ ဌိတာ-နိသည်၊ (သမာနာ)ပိ၊ (ဘေသဇ္ဇံ - သားတော်၏ ဆေးကို၊) သစေ ပစ္စာသီသန္တိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အကာတုံ နဝဋ္ဋတိ၊ ဘေသဇ္ဇံ – ကို၊ ပစ္စာသီသန္တာနံ – တောင့်တကုန်သော မိဘတို့အား၊ ဘေသဇ္ဇံ ဒါတဗ္ဗံ၊ ယောဇေတုံ-ယှဉ်စေခြင်းငှါ၊ ဝါ- ဖေါ်စပ်ခြင်းငှါ၊ အဇာနန္တာနံ- မသိကုန်သော မိဘတို့အား၊ ယောဇေတ္ဝာ ဒါတဗ္ဗံ၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသောမိဘစသူတို့၏၊ အတ္ထာယ - ငှါ၊ သဟဓမ္မိကေသု- တို့၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ, ပရိယေသိတဗ္ဗံ - ထိုက်၏၊ ဝါ-ရှာမှီးကောင်း၏။

သကဲ့သို့)ဖြစ်၏၊"အကတာ + ဝိညတ္တိ အကတဝိညတ္တိ – ပြုအပ်ပါသော်လည်း ပြုရာ မရောက်သော တောင်းခြင်း " ဟု ပြု၊ တနည်း – အကတေ – မပြုအပ်သော ဖိတ်မှုရှိသော အရပ်၌+ဝိညတ္တိ, အကတဝိညတ္တိ၊(သာရတ္ထ)၊ ဝိမတိ၌ကား– " အရိယေဟိ အကတာ+ဝိညတ္တိ အကတဝိညတ္တိ – ဝိနည်းသဘောအားဖြင့် အပ်သော်လည်း မသင့်တော်သည့်အတွက် အရိယာတို့ မပြုအပ်ဘူးသောဝိညတ်" ဟု ဖွင့်၏၊ အချုပ်မှာ– " ဂိလာနအတွက် ဖြစ်လျှင် ဉာတိပဝါရိတ မဟုတ်သူ့အထံ၌ တောင်းကောင်း၏၊ ထိုတောင်းမှုကြောင့် အာပတ် မသင့်"ဟူလို။

ပဏ္ဍုပလာသ ။ ။ ဖျော့တော့ ဝင်းဝါ၍ ကြွေလုနေသော သစ်ရွက်ကို " ပဏ္ဍုပလာသ"ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့, ထို့အတူ လူအဖြစ်မှ ရှင်သာမဏေအဖြစ်သို့ ရောက်လုနေသော ရှင်လောင်းကိုလည်း"ပဏ္ဍုပလာသ"ဟုခေါ်ရ၏၊ ယခုခေတ် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းသားများသည် ကျောင်း၏ အမှုကိစ္စကို ပြုကြရသောကြောင့် ဝေယျာဝစ္စကရနှင့်လည်းလျော်၏၊ ပဏ္ဍုပလာသနှင့်လည်းလျော်၏၊ ထို့ကြောင့် ကျောင်းသားများကို ဆေးကုပေးကောင်းသည်။

www.dhammaransi.com

ပန-ဆက်၊ မာတရံ-မယ်တော်ကို၊ ဝိဟာရေ-၌၊ အာနေတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ သစေဇဂ္ဂတိ-အကယ်၍ ပြုစုလုပ်ကျွေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သမ္ဘ-သော၊ ပရိကမ္မံ-အဘန်ဘန်ပြုထိုက်သော အမှုကို၊ အနာမသန္တေန - မသုံးသပ်ဘဲ၊ ကာတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ [မိန်းမများသည် အနာမာသဝတ္ထုဖြစ်၍ " အနာမသန္တေန " ဟု ဆိုသည်။] ခါဒနီယံ - ကိုရင်း၊ ဘောဇနီယံ- ကိုရင်း၊ သဟတ္ထာ- မိမိလက်ဖြင့်၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးကောင်း၏၊ ပန-ကား၊ ပိတာ-ကို၊ သာမဏေရော-ကို၊ (ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော) ယထာ - ပြုစုလုပ်ကျွေးထိုက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ သဟတ္ထေန, နှာပန သမ္ဗာဟနာဒီနိ - ရေချိုးပေးခြင်း, ဆုပ်နယ်ပေးခြင်း အစရှိသော အမှုတို့ကို၊ ကတွာ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော၊ စ-ဆက်၊ ယေ-အကြင်လူတို့သည်၊ မာတာပိတရော-မိမိ၏ မယ်တော်ခမည်းတော်တို့ကို၊ ဥပဋ္ဌဟန္တိ- ပြုစုကြကုန်၏၊ ပဋိဇဂ္ဂန္တိ-လုပ်ကျွေးကြကုန်၏၊ တေသမ္ပိ- ထိုလူတို့၏အတွက်လည်း၊ ဧဝမေဝ - ဤ မယ်တော်ခမည်းတော်တို့ကိုပြုစုလုပ်ကျွေးသည့် အတိုင်းသာလျှင်၊ ကာတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ ဝေတနံ-သံယာ၏ လစာရိက္ခာကို၊ ဂဟေတွာ, အရညေ-၌၊ ဒါရုနိဝါ-သစ်သားတို့ကို သော်လည်း၊ ဆိန္ဒတိ-၏၊ အညံ-သော၊ ကိဉ္စိ-သော၊ ကမ္မံဝါ-အလုပ်ကိုသော်လည်း၊ ကရောတိ-၏၊ (သော-ထိုသူသည်၊) ဝေယျာဝစ္စကရောနာမ - ဝေယျာဝစ္စကရ မည်၏၊ တဿ - ထို ဝေယျာဝစ္စကရ၏၊ ရောဂေ-သည်၊ ဥပ္ပန္နေ - သော်၊ ယာဝ- လောက်၊ ဉာတကာ - သူ၏ ဆွေမျိုးတို့သည်၊ န ပဿန္တိ-မတွေ့မြင်ကုန်သေး၊ တာဝ- ထို မတွေ့မြင်ကုန်သေးသမျှ၊ ဘေသဇ္ဇံ , ကာတဗ္ဗံ- ထိုက်၏၊ ဝါ- ကောင်း၏၊ ပန- ကား၊ ယော - အကြင် သူသည်၊ ဘိက္ခုနိဿိတကောဝ - ရဟန်းကို မှီသည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ , သဗ္ဗကမ္မာနိ- တို့ကို၊ ကရောတိ၊ တဿ- ထိုသူ၏အပေါ်၌၊ ဘေသဇ္ဇံ , ကာတဗ္ဗမေဝ-ကေန်ပြုထိုက်တော့သည်သာ၊ ပဏ္ဍုပလာသေပိ- ရှင်လောင်း၌လည်း၊ သာမဏေရေဝိယ-၌ကဲ့သို့၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-ရာ၏။

ဇေဋ္ဌဘာတု - အစ်ကိုကြီးရင်း၊ (ဉာတိ၌စပ်၊) ကနိဋ္ဌဘာတု- ညီငယ်ရင်း၊ ဇေဋ္ဌဘဂိနိယာ-အမကြီးရင်း၊ ကနိဋ္ဌဘဂိနိယာ-နှမငယ်ရင်း၊ စူဠမာတုယာ-ဒေါ်လေးရင်း၊ မဟာမာတုယာ- ဒေါ်ကြီးရင်း၊ စူဠပိတုနော- ဘထွေးရင်း၊ မဟာပိတုနော-ဘကြီးရင်း၊ ပိတုစ္ဆာယ-အဘ၏အမ,နှမရင်း၊ ဝါ-အရီးရင်း၊ မာတုလဿ-အမိ၏မောင်ကြီး, မောင်လေးရင်း၊ ဝါ-ဦးကြီး, ဦးလေးရင်း၊ ဉာတိ-သို့၊ အပရေသမ္ပိ-န်သော၊ ဒသန္နံ-၁၀ ဦးသော ဆွေမျိုးတို့၏အပေါ်၌၊ (ဘေသဇ္ဇံ) ကာတုံဝဋ္ဋတိ၊ ပန-ဆက်၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ-န်သော၊ တေသံ-ထိုဆွေမျိုး တို့၏ အတွက်၊ ကရောန္တေန - ပြုသောရဟန်းသည်၊ တေသံယေဝ- ထိုသူတို့၏

www.dhammaransi.com

သာလျှင်၊ သန္တကံ-သော၊ ဘေသဇ္ဇံ-ကို၊ ဂဟေတွာ, ကေဝလံ-မိမိဆေးနှင့် မဘက်သက်သက်၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ-ဖေါ်စပ်၍၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ ပန-ဆက်၊ (ကာတုံ-ဆေးကိုပြုခြင်းငှါ၊) သစေ နပ္ပဟောန္တိ-အကယ်၍ မစွမ်းနိုင်ကုန်အံ့၊(ထိုဆွေမျိုးတို့မှာ ဆေးမပြုလုပ်တတ်ကုန်အံ့၊)ဘန္တေ,နော-တို့အား၊ ဒေထ-န်၊တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့အား၊ ပဋိဒဿာမ-အစားပြန်ပေးပါကုန်အံ့၊ ဣတိ, သစေ ယာစန္တိစ-အကယ်၍ တောင်းလည်းတောင်းကုန်အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ တာဝကာလိကံ - အခိုက်အတန့်မျှ၊ ဒါတဗ္ဗံ - ပေးကောင်း၏၊ သစေပိ နယာစန္တိ၊ (ဇဝံသတိပိ – သော်လည်း၊) အမှာကံ- တို့၏၊ ဘေသဇ္ဇံ အတ္ထိ၊ တာဝကာလိကံ ဂဏှထ၊ ဣတိ - သို့၊ ဝတွာဝါ — ပြော၍သော်၎င်း၊ ယဒါ- ၌၊ နေသံ-ထိုဆွေမျိုးတို့၏(ဘေသဇ္ဇံ)ဘဝိဿတိ၊ တဒါ–၌၊ ဒဿန္တိ-(အစား)ပေးကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊အာဘောဂံ-နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတွာဝါ-ပြု၍သော်၎င်း၊ ဒါတဗ္ဗံ၊ သစေ ပဋိဒေန္တိ – အကယ်၍ အစားပြန်ပေးကုန်အံ့၊ (ဇဝံသတိ) ဂဟေတဗ္ဗံ၊ နောစေဒေန္တိ–န်အံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ န စောဒေတဗ္ဗာ-မစောဒနာထိုက်ကုန်၊ဝါ-မတောင်းထိုက်ကုန်၊ ဒသ-န်သော၊ဧတေဉာတကေ-တို့ကို၊ ထပေတွာ,အညေသံ-အခြားသူတို့၏ အပေါ်၌၊(ဘေသဇ္ဇံ)နကာတဗ္ဗံ-မပြုထိုက်၊ ဝါ-မကုကောင်း။

ပန – ဆက်၊ ဧတေသံ– ၌ ဆွေမျိုး ၁၀ ဦးတို့၏၊ ပုတ္တပရမ္ပရာယ– သားသမီးအဆက်ဆက်၏ အပေါ်၌၊ (ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တဿ ၌စပ်၊) ယာဝ-လောက်၊ သတ္တမော-ခုနှစ်ဆက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ကုလပရိဝဋ္ဋော-အဘန်ဘန်လည်သော ဆွေမျိုးသည်၊ဝါ-ဆွေမျိုးအဆက်ဆက်သည်၊(အတ္ထိ)၊ တာဝ – ထို ဆွေခုနစ်ဆက် မျိုးခုနစ်ဆက်တိုင်အောင်၊ စတ္တာရော – န်သော၊ ပစ္စယေ– တို့ကို၊ အာဟရာပေန္တဿ - ဆောင်စေသော ရဟန်း၏၊ အကတ ဝိညတ္တိဝါ - ပြုအပ်သော်လည်း ပြုအပ်ရာမရောက်သော ဝိညတ်သည်၎င်း၊ ဘေသဇ္ဇံ-ကို၊ ကရောန္တဿ- ပြုသောရဟန်း၏၊ ဝေဇ္ဇကမ္မံဝါ- ဆေးကုမှုသည်၎င်း၊ ကုကဒူသကာပတ္တိဝါ- ကုလဒူသက အာပတ်သည်၎င်း၊ န ဟောတိ၊ ဘာတု-အကို,ညီ၏၊ ဇာယာဝါ-မယားသည်၎င်း၊ ဝါ-ခယ်မ,မရီးသည်၎င်း၊ ဘဂိနိသာမိကောဝါ- အမ, နှမ၏ လင်သည်၎င်း၊ ဝါ- ယောက်ဖသည်၎င်း၊ ဂိလာနာ-န်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ဉာတကာ စေဟောန္တိ၊(ဇဝံသတိ၊ နဂိုရ်က ဆွေမျိုးဖြစ်နေလျှင်-ဟူလို၊) တေသံ-ထိုခယ်မ မရီး ယောက်ဖတို့အတွက်လည်း၊ (ဘေသဇ္ဇံ ကာတုံ) ဝဋ္ဋတိ၊ အညာတကာ စေ (ဟောန္တိ)၊ (ဇဝံသတိ) ဘာတုစ- အစ်ကို, ညီ၏ဥစ္စာကို၎င်း၊ ဘဂိနိယာစ – အမ, နှမ၏ ဥစ္စာကို၎င်း၊

www.dhammaransi.com

ကတွာ ဒါတဗ္ဗံ၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ပြော၍ ပေးထိုက်သနည်း၊) တုမှာကံ- တို့၏၊ ဇဂ္ဂနဋ္ဌာနေ – လုပ်ကျွေးရာအရပ်၌၊ ဒေထ – ပေးလိုက်ကြကုန်လော၊ ဣတိ– ဤသို့ပြော၍၊ (ဒါတဗ္ဗံ)၊ အထဝါ–သို့မဟုတ်၊ တေသံ-ထို မရိုး ခယ်မ ယောံဖ တို့၏၊ ပုတ္တာနံ–တို့၏၊ (သန္တကံ) ကတွာ ဒါတဗ္ဗံ၊ (ကိံ) တုမှာကံ– တို့၏၊ မာတာပိတူနံ–တို့အား၊ ဒေထ– န်လော၊ ဣတိ(ဒါတဗ္ဗံ)၊ ဧတေနုပါယေန- ဖြင့်၊ သဗ္ဗပဒေသုပိ–စူဠမာတုယာအစရှိသော အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ [“စူဠမာတု၏ လင်ဖြစ်သူ မမာလျှင်”စသည်ဖြင့် ဤနည်းအတိုင်း သိပါ–ဟူလို။]

စ-ဆက်၊ တေသံ - ထို မိဘစသူတို့၏၊ အတ္ထာယ - ၄ါ၊ သာမဏေရေဟိ- တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊(အာဟရာပေန္တေန၌စပ်)။ အရညတော-မှ၊ ဘေသဇ္ဇံ- ကို၊ အာဟရာပေန္တေန- ဆောင်ယူစေလသော်၊ ဝါ- ဆောင်ယူစေသော ဆရာ သည်၊ ဉာတိသာမဏေရေဟိဝါ - ဆွေမျိုး သာမဏေတို့သည် သော်လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုသော်လည်း၊ အာဟရာပေတဗ္ဗံ- ဆောင်ယူစေထိုက်၏၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အတ္ထာယဝါ - ၄ါသော်လည်း၊ အာဟရာပေတွာ - ၍၊ ဒါတဗ္ဗံ- ၏၊ [ဆွေမျိုးမတော်သော သာမဏေတို့ကို ခိုင်းလျှင် မိမိအတွက် – ဟု မှန်း၍ ဆရာကခိုင်းပါ-ဟူလို။]တေဟိပိ-ထိုဆွေမျိုးမတော်သောသာမဏေတို့သည် လည်း၊ ဥပဇ္ဈာယဿ–၏၊ ဝါ-ဘို့၊ အာဟရာမ-န်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့နှလုံးသွင်း ၍၊ ဝတ္တသီသေန–ဝတ္တရားကို အဦးပြုသဖြင့်၊ အာဟရိတဗ္ဗံ– ဆောင်ယူရာ၏၊ ဥပဇ္ဈာယဿ - ၏၊ မာတာပိတရော- တို့သည်၊ ဂိလာနာ- န်သည်၊(ဟုတွာ)၊ ဝိဟာရံ–သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ–န်အံ့၊ ဥပဇ္ဈာယော စ-သည်လည်း၊ ဒိသာပက္ကန္တော- အရပ်တပါးသို့ ဖဲသွားသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန-အတူနေတပည့် သည်၊ ဥပဇ္ဈာယဿ–၏၊ သန္တကံ-သော၊ ဘေသဇ္ဇံ-ကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-၏၊ (ဥပဇ္ဈာ ယဿ - ၏၊ သန္တကံ- သော၊ ဘေသဇ္ဇံ- သည်)၊ နော စေ အတ္ထိ၊ (ဝံသတိ)၊ အတ္တနော – ၏၊ ဘေသဇ္ဇံ - ကို၊ ဥပဇ္ဈာယဿ- အား၊ ပရိစ္စဇိတွာ- စွန့်ပြီး၍၊ ဒါတဗ္ဗံ - ၏၊ အတ္တနောပိ- ၏လည်း၊(ဘေသဇ္ဇေ- သည်၊)အသန္တေ - မရှိလ သော်၊ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊[ဘိက္ခာစာရဝတ္တနည်း, ဉာတိသာမဏေရေဟိဝါ- စသောနည်းဖြင့်။] ပရိယေသိတွာ–ရှာမှီး၍၊ ဥပဇ္ဈာယဿ–၏၊ သန္တကံ-ကို၊ ကတွာ – ၍၊ ဒါတဗ္ဗံ – ၏၊ [သာမဏေများလည်း လူတို့အား ဆေးမပေး ကောင်း။] ဥပဇ္ဈာယေနာပိ - သည်လည်း၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ - ၏၊ မာတာ ပိတူသု- တို့၌၊ ဧဝမေဝ- လျှင်၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ - ကျင့်ရာ၏၊ အာစရိယန္တေဝါသိ ကေသုပိ–အာစရိယ,အန္တေဝါသိကတို့၌လည်း၊ ဧသနယော–တည်း။

www.dhammaransi.com

အညော - သော၊ ယော – အကြင်လူသည်၊ အာဂန္တုကော – ဧည့်သည် သည်၊(ဟုတ္တာ)ဝါ- သော်၎င်း၊ စောရော-သူခိုး,သူပုန်,ဒါးမြသည်၊(ဟုတ္တာ) ဝါ၊ ယုဒ္ဓပရာဇိတော-စစ်ထိုးရာ၌ရှုံးသော၊ ဣဿရော-အစိုးရသည်၊(ဟုတ္တာ) ဝါ၊ ဉာတကေဟိ - တို့သည်၊ ပရိစ္စတ္တော- စွန့်အပ်သော၊ ကပဏော - အထီး ကျန်မွဲ လူဆင်းရဲသည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝါ၊ ဂမိယမနုဿော – ခရီးသွားလူသည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝါ၊ ဂိလာနော-သည်၊ ဟုတ္တာ, ဝိဟာရံ-သို့၊ ပဝိသတိ-ဝင်လာအံ့၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသောအာဂန္တုကစသူတို့၏ အပေါ်၌၊ အပစ္စာသီသန္တေန-ပစ္စည်း လာဘ်ကို မတောင့်တသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဘေသဇ္ဇံ ကာတဗ္ဗံ၊ သဒ္ဓါ-သဒ္ဓါရှိသော၊ ကုလံ - အမျိုးသည်၊ စတူဟိ – နှ်သော၊ ပစ္စယေဟိ – တို့ဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာယကံ-လုပ်ကျွေးတတ်သည်၊ ဘိက္ခုသံဃဿ–၏၊ မာတာပိတုဋ္ဌာနိယံ-မယ်တော် ခမည်းတော်အရာ၌တည်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ တတြ- ထိုအမျိုး၌၊ ကောစိ - သည်၊ ဂိလာနော - သည်၊ စေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဿ - ထို ဂိလာနအ၏၊ အတ္တာဿယ-၄ါ၊ဝိဿာသေန-အကျွမ်းဝင်သဖြင့်၊ ဘန္တေ,ဘေသဇ္ဇံ-ကို၊ ကတွာ (ဖော်စပ်၍) ဒေထ၊ ဣတိ – သို့၊ ဝဒန္တိ - နှ်အံ့၊ နေဝ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးလည်း မပေးကောင်း၊ န ကာတဗ္ဗံ- ကုလည်း မကုကောင်း၊ ပန– ကား၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သည်ကို၊ ဥတွာ, ဧဝံ-သို့၊ အထပုစ္ဆန္တိ-အကယ်၍ လျှော်ကုန်အံ့၊ (ကိံ)၊ ဘန္တေ , အသုကဿနာမ - သော၊ ရောဂဿ - ရောဂါ၏အတွက်၊ ကိံ ဘေသဇ္ဇံ-ကို၊ ကရောန္တိ-နှ်သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊(အထ ပုစ္ဆန္တိ)၊ (ဧဝံသတိ) ဣဒဉ္စိဒဉ္စ–ဤမည် ဤမည်သောဆေးကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ ကရောန္တိ၊ ဣတိ– သို့၊ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန–ဆက်၊ ဘန္တေ, မယှံ–၏၊ မာတာ–သည်၊ ဂိလာနာ– မကျန်းမာနေပါ၏၊ ဘေသဇ္ဇံ - ကို၊ တာဝ အာစိက္ခထ- ပြောတော်မူပါကုန် ဦးလော၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ပုစ္ဆိတေ-တိုက်ရိုက်မေးအပ်သော်၊ န အာစိက္ခိတဗ္ဗံ- မပြောကောင်း၊ ပန - ထိုသို့ပင် မပြောကောင်းပါသော်လည်း၊ အညမည့်- သီတင်းသုံးဘော် အချင်းချင်း၊ ကထာ – စကားကို၊ ကာတဗ္ဗာ – ၏၊ (ကိံ)၊ အာဝုသော , အသုကဿနာမ-သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဣမသ္မိံ ရောဂေ–၌၊

အပစ္စာသီသန္တေန။ ။အာဂန္တု, စောရစသူတို့အား မလွှဲသာ၍ ဆေးကုပေးရ သော်လည်း (“ဤသို့ ဆေးကုပေးလိုက်ရလျှင် နောင်အခါ ငါ့အား လှူလိမ့်မည် ”ဟု), လာဘ်ကိုမတောင့်တဘဲ ကုရမည်၊ လာဘ်ကိုမြော်လင့်၍ ကုပေးလျှင် ဆေးကုမှုဒုက္ကဋ်, ကုလဒူသနဒုက္ကဋ်တို့မှ မလွတ်။ [“ သူတို့မှာ ကိုးကွယ်ရာမဲ့နေချိန်၌ ငါတို့က ယခုလို ကျေးဇူးပြုပေးလိုက်လျှင် သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုကြလိမ့်မည်၊ သံဃာမှာ ကျေးဇူး များလိမ့်မည်”ဟု ရည်ရွယ်၍ကား ဆေးကုပေးကောင်း၏-ဟု ဆိုကြသည်။–ဝိမတိ။]

www.dhammaransi.com

ကိံ ဘေသဇ္ဇံ-ကို၊ ကရိံသု-နှ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ဝှင်း၊ ဘန္တေ, ဣဒဋ္ဌိဒဍ္ဍ-ကိုလည်း၊ (ကရိံသု)၊ ဣတိ-သို့ဝှင်း၊ (ကထာ ကာတဗ္ဗာ)၊ တံ-ထို စကားကို၊ သုတွာ-၍၊ ဣတရော-ရဟန်းမှတပါး မေးလာသူသည်၊ မာတု-ဘို့၊ ဘေသဇ္ဇံ-ကို၊ ကရောတိ-အံ့၊(သုတ္တိဘာသာ ဆေးကိုရှာ၍ ကုအံ့၊)ဝန္ထတေဝ။

မဟာပဒုမတ္ထေရောပိ - သော်မှလည်း၊' [ပိသဒ္ဒါ သမ္ဘာဝနာဇောတက၊ မဟာပဒုမထေရ်တောင်မှ ဤသို့ပြောခဲ့ဘူးသည်- ဟူလို။] ဝသဘရညော- ၏၊ ဒေဝိယာ-၏၊ ရောဂေ-သည်၊ ဥပ္ပန္နေ-သော်၊ ကောယ-သော၊ ဣတ္ထိယာ-သည်၊ အာဂတွာ, ပုစ္ဆိတော- မေးအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ န ဇာနာမီတိ- ငါမသိဘူး ဟူ၍၊ အဝတွာ-မပြောမူ၍၊ ဝေမေဝ - ဤအတိုင်းသာလျှင်၊ ["အာဝုသော အသုကဿနာမ" စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်းသာလျှင်၊] ဘိက္ခူဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - အတူ၊ သမုလ္လပေသိကိရ – ကောင်းစွာ ပြောဆိုဘူးသတတ်၊ [''သမုလ္လပေသီတိ အပစ္စာသီသန္တော ဧဝံ အညမညံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသိ"-ဝိမတိ။] တံ-ထိုစကားကို၊ သုတွာ, တဿာ-ထိုမိဖုရား၏အတွက်၊ ဘေသဇ္ဇံ အကံသု၊ စ – ဆက်၊ ရောဂေ-သည်၊ ဝူပသန္တေ – ငြိမ်းပျောက် လသော်၊ တံ စီဝရေန - နှင့်ဝှင်း၊ တီဟိ ကဟာပဏသတေဟိစ – သုံးရာသော အသပြာတို့ နှင့်ဝှင်း၊ သဒ္ဓိံ ,ဘေသဇ္ဇစင်္ကောဋကံ-ဆေးကလာပ်ကို၊ ပူရေတွာ-ပန်းတို့ဖြင့် ပြည့်စေ၍၊ ပေ၊ ဘန္တေ, ပုပ္ဖပူဇံ- ပန်းပူဇော်မှုကို၊ ကရောထ- နှ်၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟံသု - နှ်ပြီ၊ ထေရော, အယံ- ဤအာ့ိသည်၊ အာစရိယဘာဂေါနာမ-ဆရာ၏အဘို့မည်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ကပ္ပိယဝသေန- အပ်သော အသုံး အနှုန်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဂါဟာပေတွာ-ယူစေ၍၊ ပုပ္ဖပူဇံ အကာသိ၊ ဧဝံ - လျှင်၊ တာဝ- ပရိတ်မှ ရှေးဦးစွာ' ဘေသဇ္ဇေ-၌၊ ပဋိပဇ္ဇိတမ္ဗံ- ရာ၏။

အာစရိယဘာဂေါနာမာယံ။ ။ဝိနည်းကို နားမလည်သူမှာ ထိုမေးစဉ်အခါက ဝိနည်းနှင့် လျော်အောင် မစီစဉ်နိုင်ရကား ဤကဲ့သို့ လာဘ်မျိုး မရနိုင်၊ ယခုသော်ကား ဝိနည်းနားလည်၍ လျော်အောင် စီစဉ်တတ်သည့် အတွက် ဤလာဘ်ကို ရသည်၊ ယခု ရအပ်သော လာဘ်သည် အပ်စပ်သော လာဘ်ဖြစ်၍ ဆရာ၏အဘို့ (ဆရာ သုံးထိုက် သော လာဘ်) ဖြစ်သည်–ဟူလို။

ကပ္ပိယဝသေန။ ။ "ပန်းပူဇော်ပါဘုရား"ဟု လျှောက်၍ ငွေသုံးရာကို လှူခြင်း ဖြစ်ရကား မအပ်သော စီမံခြင်း၏ မသင့်သောကြောင့်"ကပ္ပိယဝသေန"ဟု ဆိုသည်၊ ငွေတွေကို ယူလိုက်ကြ ဟု မဆိုဘဲ " ပန်းကို ယူထားလိုက်ကြ " ဟု ဆိုခြင်းသည်ပင် ကပ္ပိယဝေါဟာရ ဖြစ်၏၊ သို့သော် ထို ငွေကိုကား ကပ္ပိယကာရကတို့က ယူ၍ မဟာ ပဒုမထေရ်အား "၃၀၀ တန် အပ်သော ပစ္စည်းကို အလိုရှိသော အခါ တောင်းတော် မူပါ"ဟု လျှောက်မှသာ အပ်သောပစ္စည်းကို သုံးစွဲကောင်းပေလိမ့်မည်။

www.dhammaransi.com

ပန-ကား၊ ပရိဗ္ဗော-ပရိတ်၌၊(စေ-သို့၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ - ကျင့်ရာ၏၊) ဘန္တေ, ဝိလာနဿ-အတွက်၊ ပရိတ္တံ-ပရိတ်ကို၊ ဝါ-အရံအတားကို၊ ကရောထ-ပြုပေးပါကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ န ကာတဗ္ဗံ၊ [ဆေးအကုခိုင်းသည့် သဘောပါနေသောကြောင့် ပြုလုပ်မပေးရ - ဟူလို။] ပန- အနွယကား၊ (ပရိတ္တံ-ပရိတ်ကို၊) ဘဏထ-ရွတ်တော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ ကာတဗ္ဗံ၊ [''ပရိတ္တံ ကရောထ'' ဟု လျှောက်တုန်းက ရွတ်ကောင်းပုံကို ပြလို၍ '' သစေ ပိဿ''စသည်မိန့်။] အဿ-ထိုပရိတ်ရွတ်မည့်ရဟန်း၏၊ စေ-၍အကြံသည်၊ သစေပိ ဟောတိ – အံ့၊ (ကိံ)၊ မနုဿာနာမ – မည်သည်၊ န ဇာနန္တိ - (အပ်သော အသုံးအနှုန်းကို) နားမလည်ကြကုန်၊ ဝါ – မလျှောက်တတ်ကြကုန်၊ အကယိရမာနေ-(ပရိတ်ရွတ်မှုကို)မပြုအပ်သော်၊ ဝိပ္ပဋိသာရိနော-နှလုံး မသာယာခြင်း ရှိကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ – နလတံ့၊ ဣတိ - ၍သို့သော အကြံသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (စေ သတိ)၊ ကာတဗ္ဗံ၊ ပန - ဆက်၊ ပရိတ္တော ဒကံ-ပရိတ်ရေကိုငင်း၊ ပရိတ္တသုတ္တံ-ပရိတ်ချည်ကိုငင်း၊ ကတွာ,ဒေထ-ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေန- လျှောက်အပ်သော ရဟန်းသည်၊ (အလျှောက် ခံရသော ရဟန်းသည်၊) တေသံယေဝ – ထိုလူတို့၏ သာလျှင်၊ ဥဒကံ- ကို၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ စာလေတွာ- လှုပ်စေ၍၊ သုတ္တံ - ကို၊ ပရိမဇ္ဇိတွာ- ဆုပ်နယ်၍၊ ဒါတဗ္ဗံ - ရာ၏၊ [ပရိတ်ရွတ်စဉ် ပရိတ်ရေကို လက်ဖြင့် လှုပ်ပေးပါ, ချည်ကို ဆုပ်နယ်ပေးပါ၊ ၍သို့ပြုပေးလျှင် ပရိတ်၏တန်ခိုးသည် ထိုရေအတွင်း ချည်အတွင်းသို့ ဝင်သွားသည်- ဟူလို၊—ဝိမတိ။]

[''တေသံ ယေဝ ဥဒကံ''၌ ဝေသဒ္ဒါ၏နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထကိုပြလို၍ ''သစေ ဝိဟာရတော''ဟု ဆက်သည်။] ဝိဟာရတော-မှ၊ ဥဒကံ- ကိုငင်း၊ အတ္တနော-၏၊ သန္တကံ-သော၊ သုတ္တံဝါ-ကိုငင်း၊ သစေ ဒေတိ-အံ့၊ (စေ သတိ)၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ [ဆွေမျိုးမတော်သူတို့အား ပေးခြင်းကြောင့် ဒုက္ကဋ် - ဟူလို။] မနုဿာ - တို့သည်၊ ဥဒကဉ္စ - ကိုငင်း၊ သုတ္တဉ္စ – ကိုငင်း၊ ဂဟေတွာ – ၍၊ (ထပေတွာ-ရှေ့၌ ချထား၍၊ တချို့စာအုပ်၌ မပါ)၊ နိသီဒိတွာ - ၍၊ ပရိတ္တံ-ကို၊ ဘဏထ-ရွတ်ပေးပါကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒန္တိ—လျှောက်ကုန်အံ့၊ (ပရိတ္တံ) ကာတဗ္ဗံ—၏၊ နောစေ နဇာနန္တိ- လျှော်နည်းကို မသိကုန်အံ့၊ (စေသတိ)၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ-ပြောရာ၏၊ နိသိန္နာနံ—နိသော၊ ဘိက္ခူနံ- တို့၏၊ ပါဒေသု-တို့၌၊ ဥဒကံ-ကို၊ အာကိရန္တာ-၊လောင်းကုန်လျက်ငင်း၊ သုတ္တံ - ကို၊ ထပေန္တာစ-ထားကုန်လျက်ငင်း၊ ပရိတ္တံ-ကို၊ ကရောထ-ပါကုန်၊ ဘဏထ-ပါကုန်၊ ဣတိ- ၍သို့ လျှောက်၍၊ ဂစ္ဆန္တိ - သွားတတ်ကြကုန်၏၊ ပါဒါ- တို့ကို၊ န အပနေ

www.dhammaransi.com

တဗ္ဗာ-မဖဲထိုက်ကုန်၊(ကသ္မာ-ကြောင့်၊ န အပနေတဗ္ဗာ-နည်း၊)ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ဝိပ္ပဋိသာရိနော-နှလုံးမသာ မယာခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပါဒါ-တို့ကို၊ န အပနေတဗ္ဗာ- နံ)၊ [" ခြေကို ရေဖြင့်လောင်းစဉ် ဖဲလိုက်လျှင် ထို ပရိတ်ရေသည် မင်္ဂလာ မရှိတော့, ရောဂါ မပျောက်စေနိုင်တော့" ဟု အယူရှိသူတို့မှာ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်တတ်ကြသည်-ဟူလို။]

အန္တောဂါမေ - မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌၊ ဂိလာနဿ - ၏၊ အတ္တာယ - ငှါ၊ ပရိတ္တံ - ကို၊ ဘဏန္တု - ရွတ်တော်မူလှည့်ပါကုန်၊ ဣတိ - ဤသို့လျှောက်၍၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ပေသေန္တိ - အပင့်လွှတ်ကုန်အံ့၊ ဘဏိတဗ္ဗံ - သွား၍ရွတ်ရာ၏၊ အန္တောဂါမေ-၌၊ ရာဇဂေဟာဒိသု - မင်းနန်းတော်အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ရောဂေဝါ- သည်သော်၎င်း၊ ဥပဒ္ဒဝေဝါ-ဘီလူးသားရဲစသော ဘေးဥပါဒ်သည်သော်၎င်း၊ ဥပ္ပန္နေ- သော်၊ ပက္ကောသာပေတွာ- ပင့်ခေါ်စေ၍၊ ဘဏာပေန္တိ - ရွတ်စေကုန်အံ့၊ အာဋာနာဋိယသုတ္တာဒီနိ - အာဋာနာဋိယသုတ်အစရှိသည်တို့ကို၊ ဘဏိတဗ္ဗာနိ၊ အာဂန္တွာ - ကြွလာ၍၊ ဂိလာနဿ - အား၊ သိက္ခာပဒါနိ-တို့ကို၊ ဒေန္တု-ပေးတော်မူလှည့်ပါကုန်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ကထေန္တု-နံ၊ ရာဇန္တေပုရေဝါ- မင်းနန်းတော်၌ သော်၎င်း၊ အမစ္စဂေဟေဝါ-အမတ်ကြီး အိမ်၌သော်၎င်း ၊ပေ၊ ဣတိ - ဤသို့လျှောက်၍၊ ပေသိတေပိ – စေလွှတ်အပ်သော်လည်း၊ ဂန္တွာ သိက္ခာပဒါနိ ဒါတဗ္ဗာနိ၊ ဓမ္မော ကထေတဗ္ဗော၊ မတာနံ-သေသူတို့၏၊ ပရိဝါရတ္ထံ- အခြံအရံအကျိုးငှါ၊ အာဂစ္ဆန္တု- ကြွလာတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ပက္ကောသန္တိ-နံအံ့၊ နဂန္တဗ္ဗံ-ရာ၊ ["အလောင်း၏ အခြံအရံလုပ်၍ မလိုက်ရ " ဟူလို။] သိဝထိကဒဿနေ - သင်းချိုင်းကို မြင်ရခြင်း၌၎င်း၊ အသုဘဒဿနေစ - အသုဘကို ရှုမြင်ရခြင်း၌၎င်း၊ မရဏဿတိံ -ကို၊ ပဋိလဘိဿာမိ - ရလိမ့်အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန- ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုအဦးပြုသဖြင့်၊ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ၊ [ထို့ကြောင့်ယခုခေတ်၌"အသုဘရှု ကြွတော်မူပါ"ဟု အပ်သောနည်းဖြင့် ပင့်လျှောက်ကြသည်၊ ထိုသို့ ပင့်လျှင် အလောင်းနှင့်အတူလည်း လိုက်ကောင်းစရာ ရှိပြန်သည်၊ " ပရိဝါရတ္ထာယ အာဂစ္ဆန္တုတိ ဝုတ္တေပိ ဧဝံ သလ္လက္ခေတွာ (ဤသို့ မရဏဿတိ ရလိမ့်မည်ဟု မှတ်သား၍) ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။] ဧဝံ-လျှင်၊ ပရိတ္တေ-၌၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-ရာ၏။

ပန- ကား၊ ပိဏ္ဍပါတေ-၌၊ (ဧဝံ - ဤဆိုအပ်လတ့်အတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ၊) အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတော - မသုံးသပ်အပ်သော ဆွမ်းကို၊ ဝါ- ဥုးဥုးဖျားဖျား ဆွမ်းကို၊ [လူများက ပေးလှူပြီးနောက် မိမိနှင့် အခြားရဟန်းတို့ မစားအပ်

www.dhammaransi.com

သေးသော ဥုးဥုးဖျားဖျားဆွမ်းကို " အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတ"ဟု ခေါ်သည်။] ကဿ-အား၊ ဒါတဗ္ဗော-နည်း၊ ကဿ-အား၊ န ဒါတဗ္ဗော-နည်း၊ တာဝ-ဝေယျာဝစ္စကရစသူတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ- နံသော၊) မာတာပိတူနံ-တို့အား ၊ဒါတဗ္ဗော၊ ဂဟာပဏ္ဏာဿနကော - တကျပ်တန်ဆွမ်းသည်၊ သစေပိ ဟောတိ – ဥုးတော့၊ [ရှေးခေတ်က တကျပ်တန် ဆွမ်းဆိုလျှင် တော်တော်ကောင်းသောကြောင့် "သစေပိ" ဟု သမ္ဗာဝနာဇောတက ပိသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်။] (ဧဝံသတိပိ)၊ သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတနံ - သဒ္ဓါတရားဖြင့် ပေးလှူအပ်သောဆွမ်းကို ဖေါက်ပြန်ပျက်စီး၍ ကျစေခြင်းသည်၊ ဝါ - သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတဒုက္ကဋ်သည်၊နတ္ထိ၊မာတာပိတုဥပဋ္ဌာကာနံ-မိဘ၏အလုပ်အကျွေးတို့ငှ်း၊ ဝေယျာဝစ္စကရဿ - မိမိ၏ ဝေယျာဝစ္စပြုသူငှ်း၊ ပဏ္ဍုပလာသဿ-ငှ်း၊ ဣတိ – သို့၊ ဧတေသမ္ပိ - တို့အားလည်း၊ (အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတော) ဒါတဗ္ဗော၊ တတ္ထ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ပဏ္ဍုပလာသဿ-အား၊ ထာလကေ-ရဟန်းတို့၏ စားခွက်၌၊[သပိတ်ကိုလည်း ထာလက၌ သွင်းယူပါ။]ပက္ခိပိတွာပိ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ တံ- ထို ရှင်လောင်းကို၊ ထပေတွာ , အညေသံ – ကုန်သော၊ အဂါရိကာနံ – အိမ်၌တည်သူ လူဝတ်ကြောင်တို့အား၊ မာတာပိတူနမ္ပိ – တို့အားသော်မှလည်း၊(ထာလကေ ပက္ခိပိတွာ ဒါတုံ)န ဝဋ္ဋတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ပဗ္ဗဇိတပရိဘောဂေါ – ရဟန်းတော်တို့၏ အသုံးအဆောင်သည်၊ အာဂါရိကာနံ - တို့၏၊ စေတိယဋ္ဌာနိယော – စေတီအရာ၌တည်သည်၊ (ဟောတိ)။

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ [ဤအနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတကို အမိအဘတို့အားသာ ပေးထိုက်သည် မဟုတ်သေး၊] သေ အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတောနာမ – ကို၊ သမ္ပတ္တဿ-ရောက်လာသော၊ ဒါမရိကစောရဿ ပိ–ဒါးမြသူပုန်အားငှ်း၊ ဣဿရဿာပိ - အစိုးရအားငှ်း၊ ဒါတဗ္ဗော - ပေးထိုက်သေး၏၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ဟိ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ တေ - ထိုသူပုန် ဒါးမြအစိုးရတို့သည်၊ အဒိယမာနေပိ- မပေးအပ်သော်လည်း၊ န ဒေန္တိ - ပေးဘော် မရကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ကုဇ္ဈန္တိ–အမျက်ထွက်တတ်ကုန်၏၊ အာမသိတွာ- သုံးသပ်ပြီး၍၊ ဝါ–ဥုးဥုးဖျားဖျားယူပြီး၍၊ ဒီယမာနေပိ- သော်လည်း၊ ဥစ္ဆိဋ္ဌကံ-စားကြွင်းကို၊ ဒေန္တိ-နံ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကုဇ္ဈန္တိ-နံ၏၊ ကုဒ္ဓါ-နံသည်၊ (သမာနာ-သော်၊)၊ ဇီဝိတာ-မှ၊

ပဗ္ဗဇိတ၊ပေ၊ဋ္ဌာနိယော။ ။စေတိယဋ္ဌာနေ– စေတီအရာ၌+တိဋ္ဌတိ– တည်၏၊ ဣတိ စေတိယဋ္ဌာနိယော၊ ရဟန်းတို့၏စားခွက် (သပိတ်) စသောအသုံးအဆောင်သည် လူဝတ်ကြောင်တို့၏ ရိုသေလေးစားရာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် လူဝတ်ကြောင်များသည် ရဟန်းတို့၏အသုံးအဆောင်ကို မသုံးကောင်း၊ ရဟန်းတို့ကလည်း သုံးခွင့်မပြုကောင်း။

www.dhammaransi.com

ဝေါရောပေန္တိ-ခွင်းတတ်ကုန်၏၊ သာသနသာပိ-၏လည်း၊ အန္တရာယံ-ကို၊ ကရောန္တိ-န်၏၊ စ-ဆက်၊ ရဇ္ဇံ-မင်းအဖြစ်ကို၊ ပတ္တယမာနဿ-တောင်းတလျက်၊ ဝိစရတော-သော၊ စောရနာဂဿ-သူပုန်ဖြစ်သော နာဂ၏၊ ဝတ္ထုံ-ကို၊ ဝတွာ-၍ ဥုးဥုးဖျားဖျားပေးရာ၌၊ ကထေတဗ္ဗံ-၏၊ [မထေရ်က သပိတ်ကို ယူရင်းပင် ဥုးဥုးဖျားဖျားဆွမ်းကို မသိမသာနှိုက်ယူလိုက်ပြီးမှ ကျန်ဆွမ်းအားလုံးကို ပေးလိုက်သည်၊] ဇဝံ-လျှင်၊ ပိဏ္ဍပါတေ-၌၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-၏။

ပန-ကား၊ ပဋိသန္ထာရော-အာမိသပဋိသန္ထာရကို၊ ကဿ-အဘယ်သူ၏ အပေါ်၌၊ ကာတဗ္ဗော-နည်း၊ ကဿ-၌၊ န ကာတဗ္ဗော-နည်း၊ ပဋိသန္ထာရော နာမ-ကို၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ သမ္ပတ္တဿ-သော၊ ယဿကဿစိ-သော၊ အာဂန္တုကဿဝါ-ဧည့်သည်၏အပေါ်၌သော်ငှင်း၊ ဒလိဒ္ဒဿဝါ-ဆင်းရဲသူ၏အပေါ်၌ သော်ငှင်း၊ စောရဿဝါ-သူပုန် ဒါးမြ၏အပေါ်၌သော်ငှင်း၊ ဣဿရဿဝါ-အစိုးရ၏အပေါ်၌သော်ငှင်း၊ ကာတဗ္ဗောယေဝ-သည်သာ၊ ကထံ-နည်း၊ တာဝ-ဒလိဒ္ဒစသူတို့မှ ရှေးဥုးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌ-သော၊)အာဂန္တုကံ-ဧည့်သည်ကို၊ ခီဏပရိဗ္ဗယံ-ကုန်သောရိက္ခာ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ သမ္ပတ္တံ-ရောက်လာသည်ကို၊ ပါနီယံ-ကို၊ ပိဝ- လော၊ ဣတိ-၍သို့ပြော၍၊ ဒါတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ပါဒမက္ခနတေလံ-ခြေတို့ကို သုတ်လိမ်းကြောင်းဆီကို၊ ဝါ-ခြေနယ်ဆီကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ကာလေ-နံနက်အခါ၌၊ အာဂတဿ-ရောက်လာသောဧည့်သည်အား၊ ယာဂုဘတ္တံ-ယာဂု, ထမင်းကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-၏၊ ဝိကာလေ-၌၊ အာဂတဿ-အား၊ တဏ္ဍုလာ-တို့သည်၊ သစေ အတ္ထိ-နိ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဏ္ဍုလာ-တို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗာ-န်၏၊ အဝေလာယံ-အချိန်မဲ့ညဥ့်အခါ၌၊ သမ္ပတ္တော-ရောက်လာသော ဧည့်သည်ကို၊ ဂစ္ဆာဟိ-ပြန်သွားလော၊ ဣတိ-သို့၊ န ဝတ္တဗ္ဗော-ထိုက်၊ သယနဋ္ဌာနံ-အိပ်ရာအရပ်ကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-၏၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသောအမှုကို၊ အပစ္စာသီသန္တေနေဝ-မတောင့်တဘဲသာလျှင်၊ ကာတဗ္ဗံ-၏၊ [ဝေသဒ္ဒါ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထပြလို၍ "မနုဿာနာမ"စသည် မိန့်၊] မနုဿာနာမ-တို့မည်သည်၊ စတုပစ္စယဒါယကာ-ပစ္စည်းလေးပါးကိုပေးလှူတတ်ကုန်၏၊ ဇဝံ-သို့၊ သင်္ဂဟေ-ကို၊ ကရိယမာနေ-ပြုအပ်သော်၊ ပုနပ္ပုနံ-ထပ်၊ ပသီဒိတွာ-၍၊ ဥပကာရံ-လျော်သော ကျေးဇူးကို၊ ကရိဿန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ စိတ္တံ-ကို၊ န ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံ-မဖြစ်စေထိုက်၊ ပန-အထူးကား၊ စောရာနံ-တို့အား၊ သံဃိကမ္ပိ-ကိုလည်း၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးကောင်း၏၊ စ-ဆက်၊ ပဋိသန္ထာရာနိသံသဒီပနတ္ထံ-ပဋိသန္ထာရ၏ အာနိသင်ကိုပြခြင်း အကျိုးငှါ၊ စောရနာဂဝတ္ထု-ဝတ္ထုငှင်း၊ ဘာတရာ-နောင်တော်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ဇမ္ဗုဒီပဂတဿ-ဇမ္ဗူဒိပ်သို့ရောက်သော၊ မဟာ

www.dhammaransi.com

နာဂရညော-မဟာနဂမင်း၏၊ ဝတ္ထု-ၪင်း၊ ပိတုရာဇဿ-ပိတုမင်း၏၊ ရဇ္ဇေ-မင်းအဖြစ်၌၊စတုန္နံ-န်သော၊အမစ္စာနံ-တို့၏၊ ဝတ္ထု-ၪင်း၊ အဘယစောရဝတ္ထု-ၪင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒီနိ-န်သော၊ ဗဟူနိ-န်သော၊ ဝတ္ထူနိ-တို့ကို၊ မဟာ အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝိတ္ထာရတော-အားဖြင့်၊ ဝုတ္တာနိ-န်ပြီ။

တတြ- ထိုဝတ္ထုတို့တွင်၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတ့်ကား၊ ဧကဝတ္ထုဒီပနာ-တခုသောဝတ္ထုကို ပြခြင်းတည်း၊ ကိရ- ချဲ့၊ သီဟဠဒီပေ-၌၊ အဘယောနာမ-အဘယမည်သော၊ စောရော - သူပုန်သည်၊ ပဉ္စသတပရိဝါရော - ငါးရာအခြံအရံရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဧကသ္မိံ ဌာနေ-၌၊ ခန္ဓာဝါရံ-သစ်တုံးခံတပ်ကို၊ [ခန္ဓ-သစ်တုံးတို့ဖြင့်၊ အာဝါရ- တဘက်ရန်ကို တားမြစ်ကြောင်းခံတပ်၊] ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ သမန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ တိယောဇနံ-၃ ယူဇနာရှိသောအရပ်ကို၊ ဥဗ္ဗာသေတွာ (ဥ+ဝါသေတွာ)-မနေနိုင်စေ၍၊ ဝါ-ထွက်သွားစေ၍၊ ဝသတိ-၏၊ [ဥဗ္ဗာသေတွာတိ သမန္တတော တိယောဇနံ ဝိလုမ္ပန္တော မနုဿေ ပလာပေတွာ အညေသံ(မိမိတို့မှတပါး အခြားသူတို့၏)အဝါသံ(နေရာမဟုတ်သည်ကို) ကတွာ။] အနုရာဓ ပုရဝါသိနော-အနုရာဓမြို့၌ နေသူတို့သည်၊ ကဒမ္ဗနဒိံ-ကဒမ္ဗမြစ်ကို၊ န ဥတ္တရန္တိ – မကူးဝံ့ကြကုန်၊ စေတိယဂိရိမဂ္ဂေ – စေတိယ တောင်ကျောင်း သွားလမ်း၌၊ ဇနသဉ္စာရော - လူအပေါင်း၏ လှည့်လည် သွားလာခြင်းသည်၊ ဝါ- လူသွား လူလာသည်၊ဥပစ္ဆိန္နော - ပြတ်စဲပြီ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ စောရော-သူပုန်သည်၊ စေတိယဂိရိံ-ကို၊ ဝိလုမ္ပိဿာမိ-လုယက်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အဂမာသိ-ပြီ၊ အာရာမိကာ-အာရာမ်စောင့်တို့သည်၊ ဒိသွာ - ၍၊ ဒီဃဘာဏကအဘယတ္ထေရဿ – ဒီဃနိကာယ်ဆောင် အဘယထေရ်အား၊ အာရောစေသုံ – န်ပြီ၊ ထေရော – သည်၊ သပ္ပိဖါဏိတာဒီနိ-ထောပတ် တင်လဲအစရှိသည့်တို့သည်၊ အတ္ထိ- ရှိကုန်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ ဘန္တေ-ဘုရား၊ အတ္ထိ- န်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ၊ စောရာနံ-သူပုန်တို့အား၊ ဒေထ-ပေးလိုက်ကုန်၊ တဏ္ဍုလာ-တို့သည်၊ အတ္ထိ-န်သလော၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ၊ ဘန္တေ- ရား၊ သံဃဿ– ၏၊ အတ္ထာယ- ၄ါ၊ အာဟဋာ – ဆောင်ယူအပ် ကုန်သော၊ တဏ္ဍုလာစ – တို့သည်ၪင်း၊ ပက္ကသာကဉ္စ-ကျက်ပြီးသောဟင်းရွက်သည်ၪင်း၊ဂေါရသောစ–နွားမှဖြစ်သော အရသာသည်ၪင်း၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှော်ပြီ၊ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ သမ္ပါဒေတွာ-ပြီးစီးစေ၍၊ စောရာနံ-တို့အား၊ ဒေထ-န်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ အာရာမိကာ–တို့သည်၊ တထာ – ထို ပြောသည့်အတိုင်း၊ ကရိံသု - န်ပြီ၊ စောရာ–တို့သည်၊ဘတ္တံ-ကို၊ ဘုဉ္ဇိတွာ-၍၊ ကေန-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊အယံ ပဋိသန္ထာ

www.dhammaransi.com

ရော - ၍ **အာမိသပဋိသန္ထာရကို၊** ကတော - ပြုအပ်သနည်း၊ ဣတိ ပုစ္ဆိံသု၊ **အမှာကံ**- တို့၏၊ အယျေန အဘယတ္ထေရေန- သည်၊ (ကတော-ပြီ၊) **ဣတိ**- ဤသို့ပြောကုန်ပြီ၊ စောရာ - တို့သည်၊ပေ၊ (ကိံ) မယံ, **သံဃဿစ** - ၏၎င်း၊ စေတိယဿစ-၏၎င်း၊ **သန္တကံ**-ကို၊ **အစ္ဆိန္ဒိတွာ**- လုယက်၍၊ ဂဟေဿာမ- န်အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ **အာဂတာ**- န်ပြီ၊ ပန- **ထိုသို့ပင် လာခဲ့ပါကုန်သော်** လည်း၊ တုမှာကံ-အရှင် ဆရာတော်တို့၏၊ ဣမိနာ ပဋိသန္ထာရေန- ကြောင့်၊ ပသန္နာ-ကြည်ညိုကုန်သည်၊ အမှ-န်၏၊ အဇ္ဇပဋ္ဌာယ-ယနေ့မှစ၍၊ ဝိဟာရေ-၌၊ ဓမ္မိကာ-တရားရှိသော၊ ဝါ-တရားနှင့်လျော်သော၊ ရက္ခာ-သည်၊ အမှာကံ- တို့၏၊ ဝါ- တို့နှင့်၊ အာယတ္တာ - စပ်ဆိုင်သည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ၊ နာဂရာ- တို့သည်၊ **အာဂန္တွာ** ဒါနံ, ဒေန္တု-လှူကြပါစေကုန်၊ စေတိယံ- ကို၊ ဝန္ဒန္တု- ရှိခိုးကြပါစေကုန်၊ ဣတိ (အာဟံသု)၊ စ-ဆက်၊ တတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ, နာဂရေ-မြို့သူမြို့သားသည်၊ **ဒါနံ**-ကို၊ ဒါတုံ,**အာဂစ္ဆန္တေ**-သော်၊ နဒီတီရေယေဝ- ကဋ္ဌမ္ဘုမြစ်ကမ်း၌ပင်၊ (မြစ်ကမ်းကပင်၊) ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ- ခရီးဦးကြိုဆို၍၊ ရက္ခန္တာ- စောင့်ရှောက်ကုန်လျက်၊ ဝိဟာရံ- **သို့**၊ နေန္တိ - ပို့ဆောင်ကြကုန်၏၊ **ဝိ**ဟာရေပိ-၌လည်း၊ ဒါနံ, ဒေန္တာနံ- ကုန်စဉ်၊ ရက္ခံ ကတွာ တိဋ္ဌန္တိ၊ တေပိ- ထို မြို့သူမြို့သားတို့သည်လည်း၊ **ဘိက္ခူနံ**-တို့၏၊ ဘုဉ္ဇာဝသေသံ-စားအပ်ပြီးမှ ကြွင်းကျန်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို၊ စောရာနံ ဒေန္တိ၊ ပစ္စာဂမနကာလေပိ - ပြန်လာရာအခါ၌လည်း၊ [ရှေ့အာဂစ္ဆန္တေကိုထောက်၍ ဤ၌ "ပစ္စာဂမနကာလေပိ"ဟု ရှိသင့်၏။] တေစောရာ,နဒီတီရံ-သို့၊ ပါပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ ဝါ-ရောက်အောင်ပို့ပြီး၍၊ နိဝတ္တန္တိ-ပြန်နစ်ကြကုန်၏။

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ကေဒိဝသံ-၌၊ ဘိက္ခုသံဃေ-ရဟန်းသံဃာထည်း၌၊ ခီယနကထာ-ရှုံ့ချကြောင်းစကားသည်၊ ဥပ္ပန္နာ-ပြီ၊ (ကိံ)၊ ထေရော-သည်၊ ဣဿရဝတာယ - အစိုးရခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ [" ဣဿရဝတာယ " ဖြင့် ဘဏ္ဍာစား ပေးသင့်သည်ဟု ဆိုလိုကြသည်။] **သံဃဿ** သန္တကံ စောရာနံ အဒါသိ၊ ဣတိ (ဥပ္ပန္နာ)၊ ထေရော-သည်၊ သန္နိပါတံ- **သံဃာ့အစည်းအဝေး** ကို၊ ကာရာပေတွာ အာဟ၊ (ကိံ)၊ စောရာ- တို့သည်၊ သံဃ**ဿ**- ၏၊ ပါကဝတ္တဋ္ဌ-ချက်ဘို့ရန်ထားအပ်သော ပစ္စည်းကို၎င်း၊ ["သံဃဿဝတ္တာယ အာဟဋ္ဌာတိ ပါကဝတ္တတော(ချက်ဘို့ရန် ထားအပ်သောပစ္စည်းမှ) **တံဒိဝသဿ** ဝတ္တာယ အာဟဋ္ဋာ"ဟု ရှေ့၌ ဋီကာဖွင့်ခဲ့ပုံကိုထောက်၍ "ပါကဝတ္တဋ္ဌ"ဟု ရှိမှ ကောင်းမည်။] စေတိယသန္တကဥ္စ-ကို၎င်း၊ **အစ္ဆိန္ဒိတွာ,** ဂဏှိဿာမ- န်အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ အာဂမိံသု- နံ့ပြီ၊ အထ- ၌၊ တေသံ- **ထိုသူပုန်တို့အား၊**

www.dhammaransi.com

မယာ–သည်၊ ဝေ–၌သို့ **အာမိသပဋိသန္ထာရကို** ပြုလသော်၊ န **ဟရိဿန္တိ**–မဆောင်ယူကုန်လတ့်၊ **ဣတိ**- ၍၊ **တွေကော**- ၌မှုလေ၀်သော၊ **ပဋိသန္ထာရော နာမ**– ကို၊ **ကတော**- ပြီ၊ တံ **သဗ္ဗမ္ပိ**– ထို အလုံးစုံကိုလည်း၊ [မိမိပြုအပ်သော အာမိသအားလုံးကိုလည်း။] **ကေတော** – တပေါင်းတည်း၊ **သမ္ပိဏ္ဍေတွာ**–ပေါင်း၍၊ **အဋ္ဌ ါပေထ** - တန်ဘိုးဖြတ်စေကြပါကုန်၊ **တေန ကာရဏေန**– ထို အာမိသပဋိသန္ထာရကို ပြုခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ အဝိလုတ္တံ-မလုယူအပ်သော၊ **ဘဏ္ဍံ**-ဘဏ္ဍာကို၊ပေ၊တတော-၌၊ **သဗ္ဗမ္ပိ**-သော၊ **ထေရေန-သည်၊** ဒိန္နတံ-ပေးအပ်သောဥစ္စာသည်၊ **စေတိယဃရေ**-စေတီတော်ကျောင်းဆောင်၌၊ ဇကံ– သော၊ **ဝရပေါတ္ထက စိတ္တတ္ထရဏံ** - ကောင်းမြတ်သော ဆေးရေး အရုပ်တို့ပါရှိရာ ဆန်းကျယ်စွာသောအခင်းကို၊ ဝါ – လောက်၊ န **အဋ္ဌတိ** - မထိုက်၊ **တတော** - ကြောင့်၊ **အာဟံသု (ကိံ)**၊ ထေရေန – သည်၊ **ကတ ပဋိသန္ထာရော** – ကို၊ **သုကတော** – ကောင်းစွာပြုအပ်ပြီ၊ **စောဒေတုံ ဝါ**–အပြစ်တင်ခြင်းငှါငှင်း၊ **သာရေတုံ ဝါ**-အပြစ်ကို အမှတ်ရစေခြင်းငှါငှင်း၊ **နလဗ္ဘာ**-အပ်၊ **ဂီဝါ ဝါ** – ဘဏ္ဍာစားသည်ငှင်း၊ **အဝဟာရော ဝါ** - ခိုးခြင်းသည်ငှင်း၊ **နတ္ထိ**၊ **ဣတိ** (အာဟံသု၊ ဣတိ-၌ကား၊ ကေ၀တ္ထု ဒီပနာ–တည်း၊) ဝေ- လျှင်၊ **ပဋိသန္ထာရော** - သည်၊ **မဟာနိသံသော**- ကြီးသော အကျိုးရှိ၏၊ **ဣတိ**-သို့၊ **သလ္လက္ခေတွာ**- ၍၊ **ပဏ္ဍိတေန**-ဝိနည်းအရာ လိမ္မာမြင်သိပညာရှိသော၊ **ဘိက္ခုနာ**- သည်၊ **ကတ္တဗ္ဗော**- ၏၊ **ဣတိ**- အပြီးတည်း။[ဤ **အာမိသပဋိသန္ထာရကို** ဝိနည်း ကျွမ်းကျင်သော ရဟန်းများသာ ပြုသင့်၏၊ ဝိနည်း နားမလည်လျှင် ကုလဒူသနဖြစ်တတ်သည် – ဟူလို။]

အင်္ဂုလိပတောဒကဝတ္ထုသ္မိံ- ၌၊ **ဥတ္တသန္တော**တိ – ကား၊ **ကိလမန္တော**–ပင်ပန်းသည်၊ **အနဿာသကောတိ**-ကား၊ **နိရဿာသော**-ထွက်သက် ဝင်သက် မရှိသည်၊ ဝါ-မရှူနိုင် မရှိုက်နိုင်သည်၊ (**ဟုတွာ ကာလမကာသိ**)၊ ပန–ဆက်၊ **ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ**-ကြောင့်၊ **ယာယအာပတ္တိယာ**-သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ သာ–ထိုအာပတ်ကို၊ **ခုဒ္ဒကေသု** – ခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ **နိဒ္ဒိဋ္ဌာ** – ညွှန်ပြအပ်ပြီ၊ [“အင်္ဂုလိပတောဒကေ ပါစိတ္တိယံ” ဟု ညွှန်ပြအပ်ပြီ။] **ဣတိ**-ကြောင့်၊ **ဣဓ**–၌တတိယပါရာဇိက၌၊ **နဝုတ္တာ**-ဟောတော်မမူအပ်၊ **တဒနန္တရေ**-ထိုဝတ္ထု၏

ဝရပေါတ္ထက စိတ္တတ္ထရဏံ ။ ။ အနေကပ္ပကာရ ဥတ္တမရူပဝိစိတ္တတ္ထရဏံ–များစွာသော ကောင်းမြတ်သောအရုပ်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သောအခင်း.... “ပုတ္တခေတ်–အစ်” ပစ္စည်းဖြင့် “ပုတ္တ” ဟု ပြီး၍ သွတ္တဥ္ဌ ကပစ္စည်းဟု ထေ၀မနိမိဇ္ဈဆို၏၊ ပါဠိ၌ “ပုတ္တခေတ် ဏပစ္စည်း ” ကြ၍ “ပေါတ္ထ” – သွတ္တဥ္ဌ ကပစ္စည်းဖြင့် “ ပေါတ္ထက ” ဟု ဖြစ်သင့်၏။

www.dhammaransi.com

အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထုသို့ –၌၊ ဩဋ္ဌရိတွာတိ-ကား၊ အဋ္ဌမိတွာ-လွှမ်းဖိ၍၊ ကိရ-ချဲ၊ သော– ထို ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းသည်၊ ဝါ- ကို၊ တေဟိ- ထို သတ္တရသဝဂ္ဂီရဟန်းတို့သည်၊ အာကမိုယမာနော–ဆွဲငင်အပ်သော်၊ ပတိတော- လည်းပြီ၊ (လဲသွားပြီ၊) ဧကော- သတ္တရသဝဂ္ဂီရဟန်းတပါးသည်၊ တဿ- ထို ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်း၏၊ ဥဒရံ- ဗိုက်ပေါ်သို့၊ အဘိရုဟိတွာ--တက်၍၊ နိသီဒိ-ပြီ၊ သေသာ–န်သော၊ ပန္နရသ- န်သော၊ ဇနာပိ- ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ [၁၇ ယောက်အစုရှိသောရဟန်းတို့တွင် တပါးက ရှေ့ဝတ္ထု၌သေခဲ့၍ တပါးကဗိုက်ပေါ်တက်နေသောကြောင့် "ပန္နရသဇနာ"ဟု ဆိုသည်။] ပထဝိယံ–၌၊ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ–လွှမ်းဖိ၍၊ အဒုဟလပါသာဏော– ဖိကျောက်သည်၊ မိဂံ- ကို၊ (မာရေတိ) ဝိယ- သို့၊ (တထာ- တူ၊) မာရေသုံ- န်ပြီ၊ ပန –ထိုသို့ပင် သေစေကြပါကုန်သော်လည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တေ-ထို ၁၆ ယောက်သောရဟန်းတို့သည်၊ ကမ္မာဓိပ္ပါယာ - တဇ္ဇနီယစသောကံ၌ ဖြစ်သော အလိုရှိကုန်၏၊ မရဏာဓိပ္ပါယာ-န်သည်၊ န (ဟောန္တိ)၊ တသ္မာ ပါရာဇိကံ, န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်၊ [ကမ္မာဓိပ္ပါယာတိ တဇ္ဇနီယာဒိ ကမ္မကရဏာဓိပ္ပါယာ။]

ဘူတဝေဇ္ဇကဝတ္ထုသို့ –၌၊ ယက္ခံ မာရေသီတိ – ကား၊ ဘူတဝေဇ္ဇကပါဠကာ – ဘူတဝေဇ္ဇကကျမ်းကို ရွတ်ဖတ်ကုန်သော ဆရာတို့သည်၊ [တစ္ဆေမြေဘုတ်တို့ကို ကုစားတတ်သော ပယောဂဆရာကို "ဘူတဝေဇ္ဇက"ဟု ခေါ်သည်။] ယက္ခဂ္ဂဟိတံ - နတ်ဘီလူးသည် ဖမ်းစားအပ်သူကို၊ မောစေတုကာမာ – လွတ်စေခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်သည်၊ ဝါ – အစွဲချွတ်လိုကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ယက္ခံ-ကို၊ အာဝါဟေတွာ-ရှေးရှုဆောင်၍၊ ဝါ-ပူးဝင်စေ၍၊ မုဥ္စ–လွှတ်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ- ဆိုတတ်ကြကုန်၏၊ [အာဝါဟေတွာတိ အာဝိသာပေတွာ။]နောစေ မုဥ္စတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ပိဋ္ဌေနဝါ-မုံ့မှုန့်ဖြင့်သော်၎င်း၊ မတ္တိကာယဝါ-ဖြင့်သော်၎င်း၊ ရူပံ-အရုပ်ကို၊ ကတွာ ဟတ္ထပါဒါဒီနိ,ဆိန္ဒန္တိ-ဖြတ်ကုန်၏၊ တဿ – ထို အရုပ်၏၊ ယံယံ – အကြင်အကြင် ကိုယ်အင်္ဂါသည်၊ ဆိဇ္ဇတိ-၏၊ ယက္ခဿ-၏၊ တံတံ-ထိုထိုကိုယ်အင်္ဂါသည်၊ ဆိန္နမေဝ-ပြတ်တော့သည်သာ၊ ဟောတိ၊ သီသေ - အရုပ်၏ ဦးခေါင်းကို၊ ဆိန္နေ-ဖြတ်အပ်သော်၊ ယက္ခောပိ မရတိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ သောပိ-ထိုဘူတဝေဇ္ဇကရဟန်းသည်လည်း၊ မာရေသိ-ပြီ၊ပေ၊စ–ဆက်၊ ကေဝလံ – သကြားမင်းစသူမဘက် သက်သက်၊ ယက္ခမေဝ-ကိုသာ၊ (မာရေန္တော–သေစေသောရဟန်းသည်၊ ထုလ္လစ္စယံ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ - ကား၊) န-မဟုတ်သေး၊ ဟိ- စင်စစ်ကား၊ [ဟိပါသည်မှာ ထုံးစံမကျ။] ယောပိ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ ဒေဝရာဇာ

www.dhammaransi.com

နံ - သော၊ သက္ကံ-ကို၊ မာရေယျ- အံ့၊ သောပိ-ထို သကြားမင်းကိုသတ်သော ရဟန်းသော်မှလည်း၊ ထုလ္လစ္စယံ အာပဇ္ဇတိ။

ဝါဠယက္ခဝတ္ထုသ္မိံ-ဝတ္ထု၌၊ ဝါဠယက္ခဝိဟာရန္တိ-ကား၊ [ဋီကာ၌"ဝါဠဝိဟာရန္တိ" ဟု ယက္ခပုဒ် မပါဘဲရှိသည်၊] ယသ္မိံဝိဟာရေ - ၌၊ ဝါဠော စဏ္ဍော - ကြမ်းတန်းသော၊ [ဝါဠောကို "စဏ္ဍော" ဟု ဖွင့်။] ယက္ခော- နတ်ဘီလူးသည်၊ ဝသတိ - ၏၊ တံ ဝိဟာရံ - ကြမ်းသော နတ်ဘီလူးနေရာ ထိုကျောင်းသို့၊ (ပါပေသိ- စေလွှတ်ပြီ၊) ဟိ-ချဲ့၊ ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧဝရူပံ – သော၊ ဝိဟာရံ – သို့၊ အဇာနန္တော-သည်၊ (ဟုတ္ဂာ)၊ ကေဝလံ-မရဏာဓိပ္ပါယမဘာက် သက်သက်၊ ဝသနတ္ထာယ-ငှါ၊ ပေသေတိ- စေလွှတ်၏၊ (တဿ- ထိုရဟန်း၏)၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ယော - သည်၊ မရဏာဓိပ္ပါယော - သေခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုရှိသည်၊ ဝါ - သေစေလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပေသေတိ-၏၊ သော – သည်၊ ဣတရဿ - အခြားသော စေလွှတ်အပ်သော ရဟန်း၏၊ မရဏေန- ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ- သို့၊ (အာပဇ္ဇတိ)၊ အမရဏေန-ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ-သို့၊အာပဇ္ဇတိ၊ စ-ဆက်၊ ဝါဠယက္ခဝိဟာရံ-ကြမ်းသော နတ်ဘီလူးရှိရာ ကျောင်းသို့၊ (ပေသေန္တဿ - စေလွှတ်သော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တာနာပတ္တိဘေဒေါ-အာပတ်အပြား အနာပတ်အပြားကို၊ဝေဒိတဗ္ဗော ယထာ – ကဲ့သို့၊) ဧဝံ-တူ၊ ယတ္ထ-အကြင်ကျောင်း၌၊ ဝါဠာ - နှ်သော၊ [သီဟ, ဗျဂ္ဃ, အဇဂရ, ကဏှသပ္ပတို့သည် ဝါဠာ၏သရုပ်ပြ။]သီဟ ဗျဂ္ဃ ဒီဓိဝါဝါ-ခြင်္သေ့ , ကျား အစရှိသော သားကောင်တို့သည် သော်၎င်း၊ အဇဂရ ကဏှသပ္ပါဒယော - စပါးကြီးမြွေ, မြွေဟောက်အစရှိကုန်သော၊ ဒီဃဇာတိကာဝါ-ရှည်သော အမျိုးဇာတ်ရှိသော သတ္တာတို့သည်သော်၎င်း၊ ဝသန္တိ – နေ၏၊ တံ ဝါဠဝိဟာရံ – ထိုကြမ်းသော ခြင်္သေ့ကျား အစရှိသော သတ္တာ, မြွေ အစ ရှိသော သတ္တာတို့၏နေရာကျောင်းသို့၊ ပေသေန္တဿာပိ-၏လည်း၊ အာပတ္တာနာပတ္တိဘေဒေါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပါဠိမုတ္တကနယော – ပါဠိတော်မှ အလွတ်ဖြစ်သော နည်းတည်း၊ စ–ဆက်၊ ဘိက္ခုံ-ကို၊ ဝါဠယက္ခဝိဟာရံ-ကြမ်းသော ဘီလူးရှိရာ ကျောင်းသို့၊ ပေသေန္တဿ-၏၊ (အာပတ္တာနာပတ္တိဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော)ယထာ ဧဝံ-တူ၊ ဝါဠယက္ခမ္ပိ - ကြမ်းသော ဘီလူးကိုလည်း၊ ဘိက္ခု သန္တိကံ- သို့၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဝါဠကန္တာရာဒိဝတ္ထူသုပိ - တို့၌လည်း၊ သေနယော၊ ဟိ - ဇိုးစဉ်းအနည်းငယ် အထူးကား၊ ဧတ္ထ - ဤ ကန္တာရတို့တွင်၊ ကေဝလံ-ယက္ခမဘာက် သက်သက်၊ ယသ္မိံကန္တာရေ-အကြင်ခရီးခဲ၌၊ ဝါဠာ-

www.dhammaransi.com

ကုန်သော၊ မိဂါဝါ-ခြသေ့် သစ်ကျားစသောသားကောင်တို့သည်သော်၎င်း၊ ဒီဃဇာတိကာဝါ-ရှည်သောအမျိုးဇာတ်ရှိသော မြွေစသောသတ္တဝါတို့သည် သော်၎င်း၊ အတ္တိ၊ သော-ထိုကန္တာရသည်၊ ဝါဠကန္တာရော-ဝါဠကန္တာရ မည်၏၊ ယသ္မိံ- အကြင်ကန္တာရ၌၊ စောရာ – တောပုန်းဒါးမြတို့သည်၊ အတ္တိ-န်၏၊ သော-ထိုကန္တာရသည်၊ စောရကန္တာရော-မည်၏၊ ဣတိဝေံ-သို့၊ ပဒတ္တ မတ္တမေဝ- ပုဒ်နက်မျှသည်သာ၊ နာနံ-ထူး၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတံ မနုဿဝိဂ္ဂဟ ပါရာဇိကံနာမ- သည်၊ သဏ္ဍံ – သိမ်မွေ့၏၊ ပရိယာယကထာယ - ကြောင့်၊ န မုစ္စတိ၊ တသ္မာ, ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ အသုကသ္မိံ နာမပြကာသေ-ထိုမည်သော အရပ်၌၊ စောရော - သည်၊ နိသိန္နော - နေ၏၊ ယော - အကြင် သူသည်၊ တဿ- ထိုခိုးသူ၏၊ သီသံ ဆိန္ဒိတွာ, အာဟရတိ - ဆောင်ယူနိုင်၏၊ သော–ထိုသူသည်၊ ရာဇတော-မှ၊ သက္ကာရဝိသေသံ-ပူဇော်သက္ကာရအထူးကို၊ လဘတိ - ရနိုင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒေယျ - ပရိယာယ်ဖြင့် ပြောအံ့၊ တဿ– ထို ရဟန်း၏၊ တံဝစနံ-ကို၊ သုတွာ- ၍၊ကောစိ – သည်၊ တံ-ထိုအရပ်သို့၊ ဂတွာ ဧ မာရေတိ၊ (ဝေံသတိ)၊ အယံ - ဤ ပရိယာယ်ပြောသော ရဟန်းသည်၊ ပါရာဇိကော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

တံ မညမာနောတိ အာဒိသု-နော အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဂုဠ္ဌတ္တံ-ကို၊ ကိရဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ - အံ့၊) သောဘိက္ခု - သည်၊ အတ္တနော - ၏၊ ဝေရိံ-ရန်သူဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုံ-ကို၊ မာရေတုကာမော-သည်၊(ဟုတွာ)၊စိန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဣမံ-ဤ ရဟန်းကို၊ မေ-သည်၊ ဒိဝါ-၌၊ မာရေန္တဿ-သတ်လသော်၊ သောတ္ထိနာ-ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဂန္တုံ-ထွက်သွားခြင်းငှါ၊ သုကရံ–လွယ်ကူစွာ ပြုအပ်သည်၊ န ဘဝေယျ–ရာ၊ ရတ္တိံ-၌၊ နံ–ထို ရဟန်းကို၊ မာရေဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သလ္လက္ခေတွာ-သွားလမ်းပြန်လမ်းကို မှတ်သား၍၊ရတ္တိံ-၌၊ အာဂမ္မ - လာ၍၊ ဗဟူနံ- များစွာသော ရဟန်းတို့၏၊ သယိတဋ္ဌာနေ- အိပ်ရာ အရပ်၌၊ တံ-ထိုမှတ်သားအပ်သော ရဟန်းဟူ၍၊ မညမာနော–မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊တမေဝ-ထို မှတ်သားအပ်သော ရဟန်းကိုပင်၊ ဇီဝိတာ-မှ၊ ဝေါရောပေသိ – ပြီ၊ အပရော – အခြားသော ဒုတိယရဟန်းသည်၊ တံ - ထိုမှတ်သား အပ်သောရဟန်းဟူ၍၊ မညမာနော – သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အညံ - မှတ်သား အပ်သောရဟန်းမှ အခြားရဟန်းကို၊ (ဇီဝိတာဝေါရောပေသိ)၊ အပရော– အခြားသော တတိယရဟန်းသည်၊ အညံ - အခြားရဟန်းကို၊ တဿေဝ- ထို မှတ်သားအပ်သောရဟန်း၏ပင်၊ သဟာယံ-အဖေါ်ရဟန်းဟူ၍၊ မညမာနော (ဟုတွာ)၊ တံ-ထို မှတ်သားအပ်သော ရဟန်းကို၊ (ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသိ)၊

www.dhammaransi.com

အပရော-အခြားသော စတုတ္ထရဟန်းသည်၊ အညံ-ကို၊တဿေဝ-ထိုမှတ်သား အပ်သောရဟန်း၏ပင်၊ သဟာယံ-ဟူ၍၊ မညမာနော (ဟုတွာ)၊အညံ-သော၊ တဿ-ထို မှတ်သားအပ်သော ရဟန်း၏၊ သဟာယမေဝ- ကိုပင်၊ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသိ၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏လည်း၊ ပါရာဇိက မေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)။

အမနုဿဂ္ဂဟိတဝတ္ထုသု – ဝတ္ထုတို့တွင်၊ ပဌမေ – သော၊ ဝတ္ထုသ္မိံ – ၌၊ ယက္ခံ - ပူးဝင်နေသော နတ်ဘီလူးကို၊ ပလာယေဿာမိ - ထွက်ပြေးစေအံ့၊ ဣတိ – ဤသို့ကြံ၍၊ ပဟာရံအဒါသိ၊ ဣတရော - အခြားသော ရဟန်းသည်၊ [ပဌမဝတ္ထုလာ ရဟန်းမှတပါးသော ဒုတိယဝတ္ထုလာ ရဟန်းသည်။]ဒါနိ- ၌၊ အယံ- ဤပူးဝင်သောဘီလူးသည်၊ ဝိရုဇ္ဈိတုံ–ဆန့်ကျင်ခြင်းငှါ၊[တချို့စာ၌ "ဝိရုဇ္ဈိတုံ–ငါ့ကိုပြစ်မှားခြင်းငှါ"ဟု ရှိ၏။] န သမတ္ထော–မစွမ်းနိုင်၊ နံ–ထို ဘီလူးကို၊ မာရေဿာမိ – အံ့၊ ဣတိ– ကြံ၍၊ (ပဟာရံ အဒါသိ)၊ စ– ဆက်၊ ဧတ္ထ - ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ န မရဏာဓိပ္ပါယဿ - ၏၊ အနာပတ္တိ - ကို၊ ဝုတ္တာ– ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ဧတ္ထကေနေဝ-ဤမျှလော်သော အနာပတ်ဟု ဟောခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ အမနုဿဂ္ဂဟိတဿ– ဘီလူးဖမ်းစား အပ်သောရဟန်းအား၊ ပဟာရော - ကို၊ န ဒါတဗ္ဗော၊ ပန - အန္တယကား၊ တာလပဏ္ဏံဝါ – ထန်းရွက်ကိုသော်၎င်း၊ [ထန်းရွက်ချည်ထားလျှင် "တဇ္ဇွာ သူရဲတို့ပြေး၏"ဟု အယူရှိကြသတဲ့။] ပရိတ္တသုတ္တံဝါ-ပရိတ်ချည်ကိုသော်၎င်း၊ ဟတ္ထေဝါ – ၌သော်၎င်း၊ ပါဒေဝါ – ၌သော်၎င်း၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ- ဖွဲ့ချည်ပေးရာ၏၊ ရတနသုတ္တာဒီနိ–န်သော၊ ပရိတ္တာနိ–တို့ကို၊ ဘဏိတဗ္ဗာနိ၊ သီလဝ န္တံ–သော၊ ဘိက္ခုံ - ကို၊ မာဝိဟေဌေဟိ - မညှဉ်းဆဲပါလင့်၊ ဣတိ - သို့၊ ဓမ္မကထာ - ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ သဂ္ဂကထာဒီနိ – သဂ္ဂကထာအစရှိသော ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနိ- န်၏၊ ဟိ- မှန်၊ ဧတ္ထ- ဤဝတ္ထုတို့၌၊ ယံ- အကြင် စကားကို၊ ဝတ္တဗ္ဗံ – ၏၊ တံ - ထိုစကားကို၊ ဝုတ္တမေဝ- သာ။ [ဓမ္မုပဟာရ၌ ဆိုခဲ့ပြီ-ဟူလို။]

ရုက္ခစ္ဆေဒနဝတ္ထု - သည်၊ အဋ္ဋဗန္ဓနဝတ္ထု၊ သဒိသံ – အဋ္ဋဗန္ဓနဝတ္ထုနှင့် တူ၏၊ ပန - အထူးကား၊ အယံ - ကား၊ ဝိသေသော- တည်း၊ ယော– အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဝါ – ကို၊ ရုက္ခေန – သည်၊ ဩတ္ထတော – လွှမ်းမိအပ်သည်၊ (သမာနော)ပိ-သော်လည်း၊ န မရတိ၊ စ-ဆက်၊ ကေနေပဿေန-ဘေးတဘက် ဖြင့်၊ ရုက္ခံ-ကို၊ ဆေတ္တွာဝါ-ဖြတ်၍သော်၎င်း၊ပထဝိံ-ကို၊ခဏိတွာဝါ-၍သော် ၎င်း၊ နိက္ခမိတုံ–ငှါ၊ သက္ကာ–တတ်နိုင်သည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ အဿ-ထိုသစ်ပင်

www.dhammaransi.com

ပိနေသောရဟန်း၏၊ ဟတ္ထေစ - ၌လည်း၊ ဝါသိဝါ- ဒါးငယ်သည်သော်ငင်း၊ ကုဌာရိဝါ-ပေါက်ဆိန်သည် သော်ငင်း၊ အတ္ထိ-ရှိအံ့၊ ဝါ-ပါအံ့၊ တေန-ထို သစ်ပင်ပိနေသော ရဟန်းသည်၊ ဇီဝိတံ-ကို၊ အပိ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗံ-စွန့်သော်လည်း စွန့်ရာ၏၊ စ – စင်စစ်ကား၊ ရုက္ခောဝါ – ကိုသော်လည်း၊ န ဆိန္ဒိတဗ္ဗော-မဖြတ်ကောင်း၊ ပထဝီဝါ – ကိုသော်လည်း၊ န ခဏိတဗ္ဗာ - မတူးကောင်း၊ ကသ္မာ - နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ဧဝံ - သို့၊ ကရောန္တော- ပြုသောရဟန်းသည်၊ ပါစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဗုဒ္ဓဿ-၏၊ အာဏံ-အမိန့်အာဏာတော်ကို၊ ဘဥ္ဇတိ-ချိုးဖျက်ရာရောက်၏၊ ဇီဝိတပရိယန္တံ - အသက်အဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသော၊ သီလံ-ကို၊ န ကရောတိ-ပြုရာမရောက်၊ တသ္မာ, ဇီဝိတံ-ကို၊ အပိ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ သီလံ- သီလကိုကား၊ န (ပရိစ္စဇိတဗ္ဗံ)-မစွန့်ရာ၊ ဣတိ- သို့၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ-ဉာဏ်ဖြင့်သိမ်းဆည်း၍၊ ဧဝံ-ဤသို့သစ်ပင်ခုတ်မှု မြေတူးမှုကို၊ န ကာတဗ္ဗံ။

ပန–ကား၊ အညဿ- သော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ရုက္ခံ–ကို၊ ဆိန္ဒိတွာဝါ- ၍သော်ငင်း၊ ပထဝိံ – ကို၊ ခဏိတွာဝါ - ၍သော်ငင်း၊ တံ - ထို ရဟန်းကို၊ နီဟရိတုံ - ငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ - အပ်၏၊ ဥဒုက္ခလယန္တကေန - ဆုံငယ် တပ်အပ်သော ယန္တရားဖြင့်၊ [ဆုံဆိုသော်လည်း တုံးတိုကလေးဖြစ်ဟန်တူ၏၊ တုံးတိုပေါ်၌ ကုတ်တင်၍ ကုတ်နှင့်ကော်ဘို့ဖြစ်သည်၊]ရုက္ခံ-ကို၊ ပဝဋ္ဋေတွာ-လှိမ့်၍၊ နီဟရိတဗ္ဗော- ထုတ်ဆောင်ထိုက်သည်၊ ဟောတိ- အံ့၊(ဧဝံသတိ)တံယေဝ ရုက္ခံ-ကိုပင်၊ ဆိန္ဒိတွာ–၍၊ ဥဒုက္ခလံ- ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ- ၏၊ [သစ်ပင်ဖြတ်၍ ဆုံငယ် လုပ်နိုင်၏-ဟူလို။]ဣတိ-သို့၊ မဟာသုမတ္ထေရော-သည်၊ အာဟ- ပြီ၊ အညံပိ- အခြားသစ်ပင်ကိုလည်း၊ ဆိန္ဒိတွာ-၍၊ ဂဟေတုံ - (ဆုံငယ်လုပ်ဘို့)ယူခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော (အာဟ)၊ [ဤထေရဝါဒများနှင့် စပ်၍ ဋီကာ၌ စိစစ်ချက်များ ရှိသေး၏၊ ရှုပါလေတော့၊] သောဗ္ဘာဒိသု-ထုံးအိုင်အစရှိသည်တို့၌၊ပတိတဿာပိ-ကျသောရဟန်း၏လည်း၊ နိဿေဏိံ-လှေကားကို၊ ဗန္ဓိတွာ–၍၊ ဥတ္တာရဏာ-တက်ခြင်း၌၊ ဧသေဝနယော - တည်း၊ [" ဥတ္တာရဏာ" ဟု တချို့ရှိ၏၊ " ပတိတဿာပိ-ကိုလည်း၊ ဥတ္တာရဏာ–

အပိ၊ပေ၊ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗံ။ ။သစ်ပင်ပိနေသောရဟန်းမှာ ဒါး,သို့မဟုတ် ပေါက်ဆိန် ပါသော်လည်း မိမိထွက်ဘို့ရာ (အမြစ်မပြတ်သေးသော)သစ်ပင်ကိုလည်း မဖြတ်ဘဲ မြေကိုလည်းမတူးဘဲ အသက်ကိုစွန့်တန်လျှင် စွန့်၍(ဘူတဂါမ–ပထဝီ ခဏနသိက္ခာပုဒ်) သီလကိုစောင့်ပါ-ဟု တိုက်တွန်းသောစကားတည်း၊ ယခုကာလ၌ကား အသက်သေမည် စိုးသောကြောင့် အာပတ်အသင့်ခံ၍ ဆေးကုကြရ,မအပ်သောနည်းဖြင့် ဝယ်ထားသော ဓာတ်စာများကို သုံးစွဲကြရ၏၊ ပြိန်တော်မူလျှင်ကား ဘယ်သို့ရောက်ကြရမည် မသိ။

www.dhammaransi.com

တက်စေခြင်း၌”ဟုပေး။]အတ္တနာ-သည်၊ဘူတဂါမံ-ဘူတဂါမ်ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ-၍၊ နိသေဿဂ္ဂိ-ကို၊ န ကာတဗ္ဗာ- ထိုက်၊ အညေသံ-အခြားသူတို့၏အတွက်၊ ကတွာ - ၍၊ ဥဒ္ဒရိတုံ - ၄ါ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [အတ္တနာ၊ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ - ကား ဒေသေဝနယောကို ထပ်ဖွင့်သော စကားတည်း၊ နောက်မှ ထည့်အပ်သောဝါကျလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။]

ဒါယာလိမ္ပနဝတ္ထုသု - တို့၌၊ ဒါယံ အာလိမ္ပေသုန္တိ - ကား၊ ဝနေ - ၌၊ အဂ္ဂိံ - ကို၊ အဒံသု- ကုန်ပြီ၊ ပန- ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤ တောမီးရှို့ရာ၌၊ ဥဒ္ဒေသာ နုဒ္ဒေသဝသေန - ရည်စူးအပ် မရည်စူးအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပါရာဇိကာ၊ပေ၊ဝတ္ထုနံ- ဝတ္ထုတို့အား၊ အနုရူပတော-လျော်သောအားဖြင့်၊ ပါရာဇိကာဒီနိ-တို့ကိုင၎်း၊ အကုသလရာသိဘာဝေါ-အကုသိုလ်အစု၏ အဖြစ်ကိုင၎်း၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊[ရှေးပြပါတကထာ၌၊] ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အလ္လ တိဏ ဝနပ္ပဂုမ္ဗာဒယော- စိုသော မြက်, တောချုံအစရှိသည်တို့ကို၊ ဍယှန္တု - လောင်အပ်ပစေကုန်၊ ဣတိ-ကြံ၍၊ အာလိမ္ပန္တဿ-မီးလိမ်းကျံသောရဟန်း ၏လည်း၊ ဝါ - မီးရှို့သော ရဟန်း၏လည်း၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ဒဗ္ဗူပက ရဏာနိ–သစ်ဝါး အဆောက် အဦးတို့သည်၊ ဝိနဿန္တု -ပျက်စီးပစေကုန်၊ ဣတိ-ကြံ၍၊ အာလိမ္ပန္တဿ - ၏၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ခိဍ္ဍာဓိပ္ပါယေနာပိ- ပျော်မြူးခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုဖြင့်လည်း၊ [လက်ဆော့သဖြင့်၊] (အာလိမ္ပန္တဿ) ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ သမန္တပါသာဒိကာယံ ဝုတ္တံ၊ ယံကိဉ္စိ–သော၊ အလ္လသုက္ခံ-အစိုအခြောက် သစ်ပင်ကိုင၎်း၊ သဣန္ဒြိယာနိန္ဒြိယံ–ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် တကွဖြစ်သောသက်ရှိဝတ္ထု,ဇီဝိတိန္ဒြေမရှိသော သက်မဲ့ဝတ္ထုကိုင၎်း၊ ဍယှတု- စေ၊ ဣတိ-၍၊ အာလိမ္ပန္တဿ-၏၊ ဝတ္ထုဝသေန - ဖြင့်၊ ပါရာဇိက ၊ပေ၊ ဒုက္က ဋာနိ–တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–န်၏။

ပန-ဆက်၊ ပဋိဂ္ဂိဒါနံ-ဆန့်ကျင်ဘက် မီးကို ပေးခြင်းကိုင၎်း၊ ဝါ-ကြိုတင်၍ မီးရှို့ထားခြင်းကိုင၎်း၊ [အဝေးက တောမီးလောင်သည့်အတွက် မိမိကျောင်း အနီးအပါးက သစ်ပင်များကို ကြိုတင်၍ ရှို့ထားခြင်း၊] ပရိတ္တကရဏဥ္စ - အစောင့်အရှောက်ပြုခြင်းကိုင၎်း၊[သစ်ပင်ပေါက်သော မြေကို ခြစ်ထားခြင်း တူးထားခြင်း၊] ဘဂဝတာ-သည်၊ အနုညာတံ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ အရညေ-၌၊ ဝနကမ္မိကေဟိ-တောအလုပ်၌ ယှဉ်သူတို့သည်၊(တော အလုပ်သမားတို့သည်) ဒိန္နံ-ပေးအပ်သော၊ ဝါ- ရှို့အပ်သော၊ အဂ္ဂိံ ဝါ - ကို သော်၎င်း၊[မြေဆီဩဇာရရန် ရှို့အပ်သော မီး၊] သယံ– အလိုလို၊ ဥဋ္ဌိတံ– ထသော၊ အဂ္ဂိံ ဝါ – ကိုသော်၎င်း၊ [သစ်ပင် အချင်းချင်း ပွတ်၍ အလိုလို

www.dhammaransi.com

တောက်သော မီး၊] အာဂန္တုနံ - အဝေးမှ လောင်၍လာသည်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ တိဏကုဋိယော – မျက်မိုး မျက်ကာ ကျောင်းတို့သည်၊ မာ ဝိနဿန္တု - မပျက်စီးပါစေကုန်လင့်၊ ဣတိ– ဤသို့ ကြံ၍၊ တဿ အဂ္ဂိနော-ထို အဝေးမှ လောင်၍လာသော မီး၏၊ ပဋိဂ္ဂိံ-ဆန့်ကျင်ဘက်မီးကို၊ ဝါ- ကြိုတင်၍ ရှို့အပ်သောမီးကို၊ ဒါတုံ-ငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ- ၏၊ ယေန- ယင်း ဆန့်ကျင်ဘက်မီးနှင့်၊ သဒ္ဓိံ, အာဂန္တုကေ္ခာ – အဝေးမှ လောင်၍ လာသော၊ အဂ္ဂိ - သည်၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ဟုတွာ-၍၊ (တနည်း) ဧကတော ဟုတွာ - ပေါင်းမိ၍၊ နိရုပါဒါနော–လောင်စာမရှိသည်၊(ဟုတွာ)၊နိဗ္ဗာယတိ-ငြိမ်းသွား၏၊ ပရိတ္တမ္ပိ-အရံအတားကိုလည်း၊ ကာတုံ-ငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [ပရိတ္တပြုပုံကို ပြလို၍ "တိဏ" စသည်မိန့်၊] ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ခြစ်ထားမှု တူးထားမှုကို ပြုလသော်၊ အာဂတော- လာသော၊ အဂ္ဂိ- သည်၊ ဥပါဒါနံ - လောင်စာကို၊ အလဘိတွာ–၍၊ နိဗ္ဗာယတိ–ငြိမ်းရ၏၊ (တထာ–လောင်စာ မရှိနိုင်လောက်အောင်သော ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊) တိဏကုဋိကာနံ - တို့၏၊ သမန္တာ–ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဘူမိတစ္ဆနံ - မြေကို ခြစ်ထားခြင်းကိုဇင်း၊ ပရိခါခဏနံဝါ-ကျုံးမြောင်းကို တူးထားခြင်းကိုဇင်း၊ (ကာတုံ-ငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ)၊ စ-ဆက်၊ ဧတံ သဗ္ဗံ- ဤအလုံးစုံသော မီးကြိုပေးမှု, အကာအရံပြုမှုသည်၊ အဂ္ဂိသ္မိံ-မီးသည်၊ ဥဋ္ဌိတေယေဝ - ထလာသော်သာ၊ ဝါ- ထလာမှသာ၊ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ အနုဋ္ဌိတေ-မထသေးသော်၊ အနုပသမ္ပန္နေဟိ- လူသာမဏေတို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ ကပ္ပိယဝေါဟာရေန-အပ်စပ်သောအသုံးအနှုန်းဖြင့်၊ ["ကပ္ပိစမ်း,သိလော" စသည်ဖြင့်ဆို၍]ကာရေတမ္ဗံ- ၏၊ ပန–ဆက်၊ ဥဒကေန–ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာပေန္တေဟိ-ငြိမ်းစေကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ အပ္ပါဏကမေဝ – ပိုးမရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဥဒကံ–ကို၊ အာသိဉ္စိတဗ္ဗံ–သွန်လောင်းထိုက်၏။

အာဃာတနဝတ္ထုသ္မိံ - ဝတ္ထု၌၊ ကေပ္ပဟာရဝစနေ- တချက်ဖြင့် ပုတ်ခတ်လော ဟု ပြောခြင်း၌၊ (ပါရာဇိကံ - ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ - တူ၊ ဒွိဟိ-နှသော၊ ပဟာရေဟိ-ပုတ်ခတ်ခြင်းတို့ဖြင့်၊ (မာရေဟိ– လော)၊ ဣတိ အာဒိဝစနေသုပိ–တို့၌လည်း၊ ပါရာဇိကံ–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ စ- ဆက်၊ ဒွိဟိ-(ပဟာရေဟိ)–၂ ချက်တို့ဖြင့်၊(မာရေဟိ-လော၊) ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တေ–သော်၊ ဧကေန-သော၊ ပဟာရေန–ဖြင့်၊ မာရိတေပိ–သေစေအပ်ရာ၌လည်း၊ ခေတ္တမေဝ – ပါရာဇိက ခေတ်သို့ သာလျှင်၊ ဩတိဏ္ဏတ္တာ – ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ တီဟိ-တို့ဖြင့်၊ မာရိတေ-သေစေအပ်သော်၊ ဝိသင်္ကေတံ-သည်၊(ဟောတိ)၊ဣတိ-သို့၊ ယထာ ပရိစ္ဆေဒဝါ-အကြင်အကြင်အပိုင်း

www.dhammaransi.com

အခြားၡ၌သော်ငှင်း၊ ပရိန္တေဒဗ္ဗန္တရေဝါ- အပိုင်းအခြား၏ အတွင်း၌သော်ငှင်း၊ (မာရိတေ-သော်)၊ အဝိသင်္ကေတံ-မချွတ်ယွင်းခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ [၂ ချက်ဖြင့် အသတ်ခိုင်းရာ၌ ၂ ချက်ဖြင့် သတ်လျှင် ယထာပရိစ္ဆေဒ,တချက်ထည်းဖြင့် သတ်လျှင် ပရိစ္ဆေဒဗ္ဗန္တရ ဟု သိပါ။] ပန-ကား၊ ပရိစ္ဆေဒါတိက္ကမေ - ၌၊ သဗ္ဗတ္ထ – အလုံးစုံသော စေခိုင်းခြင်းတို့၌၊ ဝိသင်္ကေတံ ဟောတိ၊ အာဏာပကော မုစ္စတိ၊ ဝဓကဿေဝ-၏သာ၊ ဒေါသော-အပြစ်တည်း။

စ-ဆက်၊ ပဟာရေသု-တို့၌၊(ပါရာဇိကံ-သည်၊ ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊) ဧဝံ-တူ၊ ပုရိသေသုပိ- တို့၌လည်း၊ ဧကော - သည်၊ မာရေတု – သတ်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ဧကေနေဝ- သည်သာလျှင်၊ မာရိတေ - သတ်အပ်သော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဒွိဟိ-တို့သည်၊ မာရိတေ - သော်၊ ဝိသင်္ကေတံ ဟောတိ၊ ဒွေ-တို့သည်၊ မာရေန္တု-သတ်ကုန်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ဧကေနဝါ-သည်သော်ငှင်း၊ ဒွိဟိဝါ– တို့သည်သော်ငှင်း၊ မာရိတေ- သော်၊ ပါရာဇိကံ၊ တီဟိ-တို့သည်၊ မာရိတေ ဝိသင်္ကေတံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- ၏၊ ဧကော- ရဟန်းတပါးသည်၊ သင်္ဂါမေ-စစ်မြေပြင်၌၊ ဝေဂေန- အဟုန်ဖြင့်၊ ဓာဝတော-ပြေးလာသော၊ ပုရိသဿ-၏၊ သီသံ-ကို၊ အသိနာ-ဖြင့်၊ ဆိန္ဒတိ-၏၊ အသီသကံ - ဦးခေါင်း မရှိသော၊ ကဗန္ဓံ - ကဗန္ဓိုရ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဓာဝတိ- ပြေးလာ၏၊ တံ – ထို ကဗန္ဓိုရ်ကို၊ အညော - အခြားရဟန်းသည်၊ ပဟရိတွာ-၍၊ ပါတေတိ-လဲကျစေအံ့၊ ကဿ-အဘယ်ရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊(ဟောတိ–နည်း၊) ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ - မေးအပ်သော်၊ ဥပဓမ္မတ္ထေရာ-ထက်ဝက်သောထေရ်တို့သည်၊ ဂမနုပစ္ဆေဒကဿ–သွားခြင်းဣရိယာပုထ်ကိုဖြတ်သောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ- တည်း၊ [နောက်ရဟန်း ပါရာဇိကကျသည်-ဟူလို၊] ဣတိ အာဟံသု၊ အာဘိဓမ္မိက ဂေါဒတ္တတ္ထေရော–သည်၊ သီသစ္ဆေဒကဿ-ဦးခေါင်းကိုဖြတ်သော ရဟန်း၏၊(ပါရာဇိကံ- တည်း)၊ [ဦးခေါင်းပြတ်လျှင် ဇီဝိတိန္ဒြေပြတ်ပြီးဖြစ်၏၊ ဆက်၍သွားနေသည်မှာ ဥတုဇရုပ် အရှိန်မပျက်သောကြောင့်သာဖြစ်၏။] ဣတိ (အာဟ)၊ ဟိ–ဆက်၊ ဧဝရူပါနိ– ၌ ကဗန္ဓဝတ္ထုနှင့် တူသောသဘောရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထူနိ – တို့ကို၊ ဣမဿဝတ္ထုဿ- ၏ အာဃာတနဝတ္ထု၏၊ အတ္ထဒီပနေ- ၌၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ဣတိ- ၍သို့ မှတ်အပ်၏။[ကဗန္ဓ၏အဓိပ္ပါယ်ကို အဘိဓာန်(၄၀၆)ဂါထာမှာ ကြည့်ပါ။]

တက္ကဝတ္ထုသ္မိံ -၌၊ အနိယမေတွာ-မည်သည့်ရက်တက်ရည်ဟု မမှတ်သားမူ၍၊ တက္ကံ ပါယေထာတိ- ထဟူ၍၊ ဝါ-ရက်တက်ရည်ကို တိုက်လိုက်ကြဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ယံဝါ တံဝါ-မှတ်ဟုတ် ငြားငြားသော၊ တက္ကံ-ကို၊ ပါယေတွာ-

www.dhammaransi.com

သော်ခေစ၍၊ ဝါ–တိုက်၍၊ မာရိတေ–သေစေအပ်သော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ပန – ဗျတိရိက်ကား၊ နိယမေတွာ – ၍၊ (နိယမ၏သရုပ်ကိုပြလို၍ ဝေါတက္ကံ စသည်မိန့်၊) ဝေါတက္ကံ-နွားနို့မှဖြစ်သောရက်တက်ရည်ကို (ပါယေထ-နှ်)၊ မာဟိံသတက္ကံ - ကျွဲနို့မှဖြစ်သော ရက်တက်ရည်ကို၊ (ပါယေထ)၊ အာဇိကာ တက္ကံ – ဆိတ်နို့မှဖြစ်သော ရက်တက်ရည်ကို၊ (ပါယေထ)၊ ဇာတိဝါ– ဤသို့ သော်ငင်း၊ သီတံ – အေးသော ရက်တက်ရည်ကို၊ (ပါယေထ)၊ ဥဏှံ – ကို၊ (ပါယေထ)၊ ရူပိတံ – အခိုးအထုံဖြင့် ထုံအပ်သောရက်တက်ရည်ကို၊ [အနံ့ ကောင်းအောင် တစုံတခုခပ်ထားအပ်သော ရက်တက်ရည်]၊ (ပါယေထ)၊ အရူပိတံ - ကို၊ (ပါယေထ)၊ ဇာတိဝါ - ငင်း၊ ဝုတ္တေ - သော်၊ ယံ – အကြင် ရက်တက်ရည်ကို၊ ဝုတ္တံ - ပြီ၊ တတော - ထိုရက်တက်ရည်မှ၊ အညံ - အခြား ရက်တက်ရည်ကို၊ ပါယေတွာ-၍၊ မာရိတေ–သော်၊ ဝိသင်္ကေတံ(ဟောတိ)။

သောဝီရကဝဏ္ဏနာယံ – ၌၊ လောဏသောဝီရကံနာမ- က မည်သည်၊ သဗ္ဗ ရသာဘိသင်္ခတံ- အလုံးစုံသော အရသာတို့ဖြင့် ပြုစီမံအပ်သော၊ ကေ-တမျိုး သော၊ ဘေသဇ္ဇံ–ဆေးတည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ တံ-ထိုလောဏသောဝီရကဆေးကို၊ ကရောန္တာ-ပြုသူတို့သည်၊ ဟရိတကာမလက ဝိဘီဋက ကသာဝေ-ဖန်ခါးသီး, ရှစ်ရှားသီး, သစ်ဆိမ့်သီးဟူကုန်သော အဖန်တို့ကိုငင်း၊ သဗ္ဗဓညာနိ-အလုံး စုံသော စပါးမျိုးတို့ကိုငင်း၊ သဗ္ဗအပရဏ္ဏာနိ- အလုံးစုံသောပဲမျိုးတို့ကိုငင်း၊ သတ္တန္နမ္ပိ-နှ်သော၊ ဓညာနံ–တို့၏၊ ဩဒနံ–ထမင်းကိုငင်း၊ ကဒလိဖလာဒီနိ- ငှက်ပျောသီး အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗဖလာနိ – တို့ကိုငင်း၊ ဝေတ္တ ကေတက ခဇ္ဇူရိ ကဠီရာဒယော-ကြိမ်ညှောက်, ဆပ်သွားညှောက်, သင်ပေါင်းညှောက် အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗကဠီရေ- အလုံးစုံသော အညှောက်တို့ကိုငင်း၊ မစ္ဆမံသ ခဏ္ဍာနိ - ငါးတုံး အမဲတုံးတို့ကိုငင်း၊ အနေကာနိ - နှ်သော၊ မဓု ၊ ပေ ၊ တိ ကဋုကာဒီနိ- ပျားရည်, တင်လဲ, သိန္ဓောဆား, တြိကဋုက်အစရှိကုန်သော၊ ဘေသဇ္ဇာနိ – ဆေးပေါင်းစုံ တို့ကိုငင်း၊ [ပြုပ်, ပိတ်ချင်း, ဂျင်း , ၃ မျိုးကို "တြိကဋုက်"ဟု ခေါ်သည်။] ပက္ခိပိတွာ-ပြီး၍၊ ကုမ္ဘိမုခံ- အိုးမျက်နှာဝကို၊ လိမ္ပိတွာ – နွားချေးစသည်တို့ဖြင့် လိမ်းကျံပြီး၍၊ ဝါ-အာဏာပိတ်ပြီး၍၊ ကေံ (သံဝစ္ဆရံဝါ)-အနည်းဆုံး တနှစ်ပတ်လုံးသော်ငင်း၊ ဒွေ (သံဝစ္ဆရာနိဝါ)–

သောဝီရက။ ။သုဋ္ဌု+ဝိရံ ယတ္တာတိ သုဝိရံ – လွန်စွာရဲရင့်ရာအရပ်၊ သုဝိရေ+ ဘဝံ – ဖြစ်သော စိမ်ရည်တည်း၊ သောဝီရံ၊ သွတ္ထေ၌ က ပစ္စည်းသက်၊ ထို သောဝီရက စိမ်ရည်သည် အနည်းငယ် ငံသော အရသာရှိဟန် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် " လောဏ သောဝီရက"ဟု ဆိုသည်။ [တံကိရ–စသည်ဖြင့် ဆေးရည်ဖော်စပ်နည်းကို ပြ၏။]

www.dhammaransi.com

တို့ပတ်လုံးသော်၎င်း၊ တီဏိသံဝစ္ဆရာနိ ဝါ - တို့ပတ်လုံးသော်၎င်း၊ ထပေန္တိ- ထားရကုန်၏၊ **တံ** - ထို လောဏသောဝီရကစိမ်ရည်ဆေးသည်၊ ပရိပစ္စိတွာ- ထက်ဝန်းကျင်ကျက်၍၊ ဝါ-လသော်၊ ဇမ္ဗုရသဝဏ္ဏံ- ဇမ္ဗုသပြေရည် အဆင်း ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါတ၊ပေ၊ဒိနံ-လေနာရောဂါ,ကုတ်ဟီး (ချောင်းဆိုး) ရောဂါ , နူနာရောဂါ , အသားအရေ ဖျော့တော့ ဝင်းဝါသော ရောဂါ , ဘဂန္ဒရိနာ (ဂရင်ဂျီနာ)ရောဂါ စသည်တို့အတွက်၎င်း၊ သိနိဒ္ဓဘောဇနံ- အဆီဩဇာများစွာပါသော ဘောဇဉ်ကို၊ ဘုတ္တာနဉ္စ - စားပြီးသူတို့အတွက် ၎င်း၊ ဥတ္တရပါနံ- ကောင်းမြတ်သော ဖျော်ရည်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တာဒိသံ- ထိုလောဏသောဝီရကဆေးကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ဝါ-ထို လောဏသောဝီရက ဆေးရည်လောက်ကောင်းသော၊ ဘတ္တဇီရဏကဘေသဇ္ဇံ - အစာကြေဆေး သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန- ဆက်၊ တံ တေံ - ထို လောဏသောဝီရကဆေးသည်၊ ဘိက္ခူနံ - တို့အတွက်၊ ပစ္ဆာဘတ္တမ္ပိ - နေလွဲအခါ၌လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ - အပ်၏၊ ဂိလာနာနံ-တို့အတွက်၊ ပ'ါကတိကမေဝ-ရေနှင့်မရောစပ်ဘဲ ပင်ကိုယ်အတိုင်း ပင်လျှင်(ဝဋ္ဋတိ)၊ ပန-ကား၊ အဂိလာနာနံ- ဂိလာနမဟုတ်သော ရဟန်းတို့ အတွက်၊ ဥဒကသမ္ဘိန္နံ- ရေနှင့်ရောစပ်အပ်သည်၊ (သမာနံ-သော်၊ ဝါ-ဖြစ် မှ၊) ပါနပရိဘောဂေန - ဖျော်ရည်ကို သုံးဆောင်နည်းဖြင့်၊(ဝဋ္ဋတိ)၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ (ဣတိ-အပြီးတည်း)။ .... ။သမန္တပ'ါသာဒိကာယ-သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ-၌၊ တတိယပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ - သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ဝါတ ၊ပေ၊ နတ္ထိ ။ ။ ဤဝါကျဖြင့် ဆေး၏အကျိုးကိုပြ၏၊ လေရောဂါ စသည် အတွက်၎င်း, ထောပတ်ထမင်းစသော အဆီဩဇာများသော အစားအစာကို စားပြီး သူတို့အတွက်၎င်း, အလွန်ကောင်းသောဖျော်ရည်ဖြစ်၏၊ ဤဆေးလောက်ကောင်းသော အစာကြေဆေးမရှိ။ [ယောဇနာ၌ "ဝါတ ၊ပေ၊ ဒိနံ- တို့၏၊ သိနိဒ္ဓဘောဇနံသေဝန ဘောဇနီယံ-မှီဝဲထိုက်သောစားဘွယ်" ဟု၎င်း,ဘုတ္တာနံစ ဥတ္တရပါနံ (ဘောဇနတော ပစ္ဆာပါနံ)-စားပြီးနောက်မှ သောက်ရသောအဖျော်သည်၎င်း"ဟု၎င်း ဖွင့်၏၊ ဥတ္တရကို ပစ္ဆာဟု ဖွင့်သည်၊ "သိနိဒ္ဓကို သေဝန, ဘောဇနကို ဘောဇနီယ" ဟု ဖွင့်ခြင်းကစ၍ စဉ်းစားသင့်သည်၊ ဆေးရည်သာဖြစ်၍ ဘောဇနီယမဟုတ်။ ....ဤဆေးရည်ကို ယာမ ကာလိကဟု ကေစိတို့ဆိုကြသတတ်၊ " ဂိလာနဿ ဂုဠံ , အဂိလာနဿ ဂုဠောဒကံ " ကဲ့သို့ သတ္တာဟကာလိက ဟုလည်း ယူကြ၏၊ သာ၍ကောင်း၏-ဟု ထင်သည်။]

တတိယပါရာဇိကဘာသာဋီကာ
ပြီးပြီ။

www.dhammaransi.com

စတုတ္ထပါရာဇိကအဖွင့်

စတုသစ္စဝိဒူ-သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို သိတော်မူပြီးသော၊ သတ္ထာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ စတုတ္ထံ- ၄ ပါးမြောက်သော၊ ယံ ပါရာဇိကံ-အကြင်ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပကာသယိ – ထင်ရှားပြတော်မူပြီ၊ တဿ- ထို ၄ ပါးမြောက်ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၏၊ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော – ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာအစဉ်သည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒါနိ-၌၊ ပတ္တော-ဆိုက်ရောက်လာ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (စတုတ္ထပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ် သံဝဏ္ဏနာက္ကမ၏ ဆိုက်ရောက်လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ယံ-အကြင်ပုဒ်ကို၊ သုဝိညေယျံ-လွယ်ကူစွာ သိနိုင်၏၊ ဝါ– သိလွယ်၏၊ ယံစ– အကြင်ပုဒ်ကိုလည်း၊ ပုဗ္ဗေ- ၌၊ ပကာသိတံ- ထင်ရှားပြအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုပုဒ်ကို၊ (ထို သိလွယ်သောပုဒ်, ရှေး၌ပြအပ်ပြီးသောပုဒ်ကို)၊ ဝဇ္ဇယိတွာ-ရှောင်ကြဉ်၍၊ အဿာဝိ-၌ စတုတ္ထပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၏လည်း၊ [ပိဖြင့် ရှေးသိက္ခာပုဒ်များကိုပေါင်း။] အယံ သံဝဏ္ဏနာ – ၌ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ–ဖြစ်တော့လတ့်။

တေန သမယေန၊ပေ၊အဓိဋ္ဌေမာတိ-ကား၊ ဝိဟိနံ-တို့၏၊ ခေတ္တေသုစေဝ- လယ်ယာတို့၌၎င်း၊ အာရာမာဒီသုစ – သစ်သီးခြံ ပန်းခြံအစရှိသည်တို့၌၎င်း၊ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ– ပြုဘွယ်ကိစ္စကို၊ အဓိဋ္ဌာမ – စီမံပေးကြကုန်စို့၊ [စီမံပုံကိုပြလို၍ "ဧဝံ"စသည်မိန့်။] ဧဝံ-သို့၊ ဝါ–နည်း၊ န ကာတဗ္ဗံ-ထိုက်၊ ဝါ-မပြုရ၊ ဣတိ-သို့၊ အာစိက္ခာမစေဝ – လက်တွေ့လည်း ပြောကြကုန်စို့၊ အနုသာသာမစ– ကြိုတင်၍လည်း သွန်သင်ကြကုန်စို့၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဒူတေယျန္တိ- ကား၊ ဒူတကမ္မံ – တမန်သည်၏အလုပ်ကို၊ (ဟရာမ - ဆောင်ရွက်ကြကုန်စို့၊) [ဒူတဿ + ကမ္မံ ဒူတေယျံ - စာကိုဖြစ်စေ နှုတ်ဖြင့် မှာအပ်သောစကားကိုဖြစ်စေ ယူဆောင်၍ တအိမ်မှတအိမ် - တရွာမှတရွာသို့ ပို့ပေးခြင်းအလုပ်။]

ဥတ္တရိမနုဿ ဓမ္မဿာတိ – ကား၊ မနုဿေ – တို့ကို၊ ဥတ္တိဏ္ဏဓမ္မဿ – လွန်မြောက်ကြောင်းတရား၏၊ မနုဿေ-တို့ကို၊ အတိက္ကမိတွာ- ကျော်လွန်၍၊ ဗြဟ္မတ္တံဝါ – ဗြဟ္မာ၏ အဖြစ်သို့သော်၎င်း၊ (ဈာန်တရားကိုရည်ရွယ်သည်)၊

စတုသစ္စဝိဒူ ။ ။ အဝေဒီတိ ဝိဒူ၊ စတုသစ္စံ + ဝိဒူ စတုသစ္စဝိဒူ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ အရိယာသာဝကတို့လည်း စတုသစ္စဝိဒူ ဖြစ်တော်မူကြပါပေ၏၊ သို့သော် ဘုရားရှင်ကား မိမိရှေ့က ညွှန်ပြမည့်ဆရာမရှိဘဲ သိခြင်း, ထိုသို့ သိရာ၌လည်း (ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများကဲ့သို့ တစိတ်တပိုင်း သိခြင်းမဟုတ်ဘဲ) အလုံးစုံသိခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် အတိသယနည်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာ "စတုသစ္စဝိဒူ" ဟု ချီးမွမ်းတော်မူထိုက်ပါသည်။

www.dhammaransi.com

နိမ္မာနံ ဝါ - သို့သော်ငှင်း၊ (မဂ်တရားကိုရည်ရွယ်သည်)၊ ပါပနကဓမ္မဿ- ရောက်စေတတ်သောတရား၏၊ (ဝဏ္ဏံ - ကို၊ ဘာသိဿာမ - နှစ်ို့၊) ဣတိ အတ္တော-နက်၊ ဝါ- တနည်း၊ ဥတ္တရိမနုဿာနံ- မြတ်သောလူဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ - လူထူးလူမြတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ သေဋ္ဌပုရိသာနံ - မြတ်သောယောကျ်ား ဖြစ်ကုန်သော၊ ဈာယီနဉ္စ-ဈာန်ဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ငှင်း၊ ဝါ-ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ငှင်း၊ အရိယာနဉ္စ - တို့၏ငှင်း၊ ဓမ္မဿ - ၏၊ (ဝဏ္ဏံ ဘာသိဿာမ)၊ အသုကော ဘိက္ခုတိအာဒိသု-တို့၌၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော-၌စပ်၊)အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ မန္တယိတွာ- တိုင်ပင်ပြီး၍၊ ပစ္ဆာ- နောက်၌၊ ဂိဟီနံ- တို့အား၊ ဘာသန္တာ - နှလသော်၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတောနာမ - တ မည်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ပဌမဿ ဈာနဿ - ကို၊ လာဘီ - ရခြင်းရှိသူတည်း၊ ဓမ္မရက္ခိတော(နာမ)- သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဒုတိယဿ ဈာနဿ-ကို၊ လာဘီ-တည်း၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ နာမဝသေနေဝ- အမည်၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝဏ္ဏံ- ကို၊ ဘာသိံသု- နှင့်ပြီး၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - ၏။ [ပါဠိတော်မှာ အသုကောဘိက္ခုဟု သာမည လာသော်လည်း တကယ်ပြောသောအခါ "ဗုဒ္ဓရက္ခိတောဘိက္ခု" စသည်ဖြင့် နာမည်တပ်၍ပြောကြသည်- ဟူလို။]

တတ္ထ – ထိုသို့ တိုင်ပင်ကြရာ၌၊ (တနည်း) တတ္ထ - ထိုသို့ တိုင်ပင်ကြောင်း စကားတွင်၊ ဧသောယေဝခေါ်အာဝုသော သေယျောတိ - ကား၊ ကမ္မန္တာဓိ ဋ္ဌာနံ - အလုပ်ကို စီမံပေးခြင်းသည်ငှင်း၊ ဒူတေယျဟာရဏဉ္စ - တမန်သည်၏ အလုပ်ကိုဆောင်ရွက်ခြင်းသည်ငှင်း၊ ဗဟုသပတ္တံ-များသောရန်သူရှိ၏၊ မဟာ သမာရမ္ဘံ –များစွာသော အားထုတ်ကြောင်း အဆောက်အဦးရှိ၏၊ နစ

မနုဿေ ဥတ္တရိဿာဓမ္မဿ ။ ။ ဥတ္တရတိ + ဧတေနာတိ ဥတ္တရိ၊ ဥပုဗ္ဗ တရဓာတ် ဣပစ္စည်းဟုကြံပါ၊[ပါပနက-ဟူသော ကာရိတ်အဖွင့်ကိုကြည့်၍ ဥတ္တရိကို ကရဏသာဓ် ကြံသည်။] "မနုဿေ+ဥတ္တရိ(မနုဿဥတ္တရိ ဟု ဆိုလိုလျက် ရှေ့နောက်ပြန်၍) ဥတ္တရိ မနုဿော"ဟု ဖြစ်၏၊"ဥတ္တရိမနုဿောစ+သော+ဓမ္မောစာတိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော" ဟု ပြု၊ မနုဿကို လွန်ပုံပြလို၍ " မနုဿေ၊ပေ၊ အတ္တော " ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်ပြသည်၊ "လူတို့ကို လွန်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဈာန် မဂ် ဖိုလ်တရား"ဟု ပေး။

ဥတ္တရိ မနုဿာနံ၊ပေ၊ ဓမ္မဿ။ ။ဥတ္တရိ သဒ္ဒါသည် သေဋ္ဌအနက်ဟော နိပါတ် ပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဥတ္တရိကို သေဋ္ဌဟု ဖွင့်သည်၊"မနုဿ"အရ ယောကျ်ား မိန်းမ အားလုံးကိုရသော်လည်း ပဓာန နည်းအားဖြင့် ပုရိသာနံ ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥတ္တရိမနုဿာနံ ကို "ဈာယီနဉ္စ အရိယာနဉ္စ"ဟု သရုပ်ထုတ်ပြသည်၊ "ဥတ္တရိစ+တေ+မနုဿာစာတိ ဥတ္တရိမနုဿာ၊ ဥတ္တရိမနုဿာနံ+ဓမ္မော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော "ဟု ပြု၊ " မြတ်သောလူ ဟူသော ဈာယီအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဈာန် မဂ် ဖိုလ်တရား"ဟု ပေး။

www.dhammaransi.com

သမဏသာရုပ္ပံ-သမဏသာရုပ္ပလည်းမဖြစ်၊ ဝါ-ရဟန်းတို့အားလည်းမလျော်၊ ပန-ကား၊ အမှာကံ-တို့၏၊ဝါ-တို့သည်၊ ဂိဟီနံ-တို့အား၊ အညမညဿ-တပါး တပါး၏၊ ဝါ-အချင်းချင်း၏၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ-၏၊ ယောဝဏ္ဏော-အကြင် ဂုဏ်ကျေးဇူးသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဘာသိတော–ပြောဆိုအပ်သည်၊ ဘဝိဿတိ–တံ့၊ သောဝေ – ၌ ပြောဆိုအပ်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးသည်သာ၊ တတော ဥဘယ တောပိ-ထို နှစ်ပါးစုံသော ကမ္မန္တာဓိဋ္ဌာန ဒုတေယျပဟရဏတို့ ထက်လည်း၊ သေယျော ပါသံသတရော-အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်၏၊ သုန္ဒရတရော-သာ၍ ကောင်း၏၊[''ပသတ္ထ+ဇ္ဈယ''မှ ''သေယျော''ဟု ဖြစ်၏၊ ထို ပသတ္ထ+ဇ္ဈယ၌ ပသတ္ထကို ပါသံသ–ဟုဂုဏ်း,ဇ္ဈယကို တရ-ဟုဂုဏ်း ထပ်ဖွင့်သည်။]ကိံ-အဘယ် အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဇ္ဈရိယာပထံ-ထိုင်ခြင်းစသော ဇ္ဈရိယာ ပုထ်ကို၊ သဏ္ဌပေတွာ- ငြိမ်သက်စွာထား၍၊ ဝါ - ဇ္ဈန္ဒြေလုပ်၍၊ နိသိန္နံဝါ– သည်မှုလည်းဖြစ်သော၊ စင်္ကမန္တံဝါ-သော၊ (ဘိက္ခုံ-ရဟန်းအကြောင်းကို၊) ပုစ္ဆန္တာနံဝါ- မေးသည်မှုလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အပုစ္ဆန္တာနံဝါ - န်သော၊ ဂိဟီနံ - တို့အား၊ အသုကောနာမ - သော၊ အယံဘိက္ခု - သည်၊ ပဌမဿ ဈာနဿ-ကို၊လာဘီ-ရခြင်းရှိသူတည်း၊ ဇ္ဈတိဝေမာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ အမှာကံ- တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊အညေန- တပါးသောရဟန်းသည်၊ အညဿ- ၏၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ - ၏၊ ယောဝဏ္ဏော ဘာသိတော ဘဝိဿတိ၊ သော ဝေ-၌ပြောဆိုအပ်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးသည်သာ၊ သေယျော-အထူး သဖြင့်ချီးမွမ်းအပ်၏၊ ဝါ- အထူးသဖြင့်မြတ်၏၊ ဇ္ဈတိ(ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

ပန–ဆက်၊ အနာဂတသမ္ဗန္ဓေ–ဘဝိဿတိဟူသော အနာဂတ်ကြိယာနှင့် စပ်ခြင်းသည်၊ အသတိ - မရှိလသော်၊ တေဟိ – ၌ ဝဂ္ဂုမုဒါ မြစ်ကမ်းနေ ရဟန်းတို့သည်၊ သော-ထိုဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ တသ္မိံခဏေ-တိုင်ပင်ကြရာ ထိုခဏ ၌ (ယသ္မာ–ကြောင့်)၊ဘာသိတောဝ-ပြောအပ်ပြီးသည်ပင်၊န-မဟုတ်သေး၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊(ထိုသို့ တိုင်ပင်ကြရာခဏ၌ ပြောအပ်ပြီး မဟုတ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ (အတ္ထော – အနာဂတ်ကြိယာ မပါသော အနက်သည်)၊ နယုဇ္ဇတိ-မသင့်၊ဝါ-အတ္တယုတ္တိမရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊(ထိုသို့အနာဂတ်ကြိယာ မပါသော အနက်၏ မသင့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အနာဂတသမ္ဗန္ဓံ - ကို၊

အနာဂတသမ္ဗန္ဓေ ပန။ ။ပါဠိတော်၌''ဘဝိဿတိ''ဟူသော အနာဂတ်ကြိယာ မပါဘဲလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဘဝိဿတိ ဟူသော အနာဂတ်ကြိယာနှင့် စပ်မှုကိုပြု၍ (အနာဂတ်ကြိယာနှင့်စပ်ဘို့ရာ ဘဝိဿတိဟုထည့်၍)အနက်မှတ်ရသနည်းဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် ''အနာဂတ၊ပေ၊အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော''ဟုမိန့်သည်၊ အနာဂတ်ကြိယာ

www.dhammaransi.com

ကတွာ-၍၊ယော-အကြင် ဂုဏ်ကျေးဇူးသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝေံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ (အသုကောနာမ ဘိက္ခု ပဌမဈာနဿ လာဘီ - စသော နည်းဖြင့်၊)ဘာသိတော-ပြောဆိုအပ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ့်၊ သော ဧဝ-ထို ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုသာ၊ ဝါ-သည်သာ၊ သေယျော-အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်၏၊ ဝါ-ကောင်းမြတ်၏၊ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ဩ္တ-ဤ(ယောအမှာကံ ဂိဟီနံ အညမညဿ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ ဝဏ္ဏော ဘာသိတော ဟူသော) ဝါကျ၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ပန-ဆက်၊ လက္ခဏံ-မှတ်ကြောင်းသုတ်ကို၊ သဒ္ဒသတ္ထတော-သဒ္ဒါကျမ်းမှ၊ ပရိယေသိတဗ္ဗံ-ရှာမှီး၍ယူထိုက်၏၊ ဝါ-ရှာမှီး၍ယူပါလေ။

ကို မထည့်ဘဲ ပါဠိတော်ရှိတိုင်း ဘာသိတောတွင်သာ အဆုံးသတ်လျှင် ဘာသိတော၌ တပစ္စည်းသည် အတိတ်အနက်ဟော ဖြစ်သောကြောင့် ထို တိုင်ပင်ကြရာခဏ၌ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြောပြီးပြီဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ အမှန်ကား ထိုအချိန်၌ ပြောပြီး မဟုတ်သေး၊ ထို့ကြောင့် "ဘဝိဿတိ" ဟူသော ပါဌသေသ မပါလျှင် အနက်အဓိပ္ပါယ် မရှိ (အတ္ထယုတ္တိ မရှိ) ရကား " ဘဝိဿတိ " ဟူသော အနာဂတ်ကြိယာကို ထည့်၍ အနက်မှတ်ရသည်-ဟူလို၊ ထိုသို့ဘဝိဿတိ ထည့်၍စပ်သောအခါ တ ပစ္စည်းလည်း အတိတ်ကို မဟော၊ အနာဂတ်ကိုသာ ဟောရတော့၏၊ ဘာကြောင့်နည်း.... အာချာတ်ကြိယာက ကိတ်ကြိယာထက် ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်များ၌ " ယသ္မာ နယုဇ္ဇတိ" ဟု တွေ့ရ၏၊ အဓိပ္ပါယ်သွားကို ကြည့်၍ငှင်း, "တသ္မာ ဘာသိတော ဘဝိဿတီတိ ပါဌသေသံ အကတွာ ဝုတ္တေ နယုဇ္ဇတိ"ဟူသော ယောဇနာကို ထောက်၍ငှင်း "တသ္မာ နယုဇ္ဇတိ" ဟု ရှိသင့်၏၊ ဤ တသ္မာနှင့် တွဲဘို့ရန် ရှေ့ဝါကျ၌ "ယသ္မာ န ဘာသိတော၀" ဟု ယသ္မာထည့်ခဲ့၏၊ အနာဂတသမ္ဗန္ဓေ အသတိကိုလည်း န ယုဇ္ဇတိ၌စပ်၊ "တသ္မာ၊ပေ၊ဒဋ္ဌဗ္ဗော"ဝါကျကား လဒ္ဓဂုဏ်ဝါကျတည်း။

လက္ခဏံ ပန ။ ။ အနက်တခုခုကို မှတ်သားကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် သဒ္ဒါကျမ်းလာသုတ်ကိုပင်"လက္ခဏ"ဟု ခေါ်သည်၊နဂိုရ်အတိတ်ဟောပစ္စည်းက အနာဂတ်ကြိယာနှင့် စပ်သော **အခါ** အနာဂတ်ကို လိုက်၍ ဟောရသည် – ဟူသော အနက်ကို ပြသော သုတ်ကို သဒ္ဒါကျမ်းမှ ထုတ်ယူကြပါလေ–ဟူလို၊ ထိုသုတ်ကား"ဓာတုသမ္ဗန္ဓေ ပစ္စယာ"ဟူသော ပါဏိနိ(၃, ၄, ၁) သုတ်တည်း။ [ဓာတုသမ္ဗန္ဓေ–ပဓာနဖြစ်သော ဓာတ်နက်ကြိယာတပါးနှင့် စပ်ခြင်းသည်၊ သတိ– သော်၊ အယထာကာလဝိဟိတာပိ- အကြင်ကြင် မိမိဟောရိုးကာလ၌ မစီရင်အပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ပစ္စယာ – တို့သည်၊ သာဓဝေါ–ကောင်းကုန်သည်၊ ဝါ– နောက်ကြိယာ၏ ကာလကို ဟောနိုင်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–န်၏၊ (သုတ်နက်)၊] သာရတ္ထလည်း ဤသုတ်ကိုပြ၍ ဤအတိုင်း ဝုတ္တိဖွင့်၏၊ ဤဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ကစ္စာယနသာရ၌လည်း "ကိတာ ဓာတွတ္ထသမ္ဗန္ဓေ, ဟောန္တိ ကာလန္တရေသွပိ"ဟု မိန့်သည်။

www.dhammaransi.com

ဝဏ္ဏဝါ အဟောသုန္တိ- ကား၊ နေသံ – ထို ရဟန်းတို့၏၊ အညောညေဝ- ပင်ကိုယ်အဆင်းမှ တမျိုးတခြားသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အဘိနဝေါ – အသစ်ဖြစ်သော၊ သရီရဝဏ္ဏော–ကိုယ်ရေ အဆင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ပြီ၊ တေနဝဏ္ဏေန - ထို အသစ်ဖြစ်သော ကိုယ်အဆင်းဖြင့်၊ (ဝိသေသန)၊ ဝဏ္ဏဝန္တော– လှပသော အဆင်းရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ-နှ်ပြီ၊ ပီဏိန္ဒြိယာတိ–ကား၊ ပဋ္ဌဟိ, ပသာဒေဟိ-ပသာဒတို့သည်၊ အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသဿ–စွဲမှီတည်နေအပ်သောအရပ်၏၊ ပရိပုဏ္ဏတ္တာ - ပြည့်ဖြိုးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မနစ္ဆဋ္ဌာနံ – မနိန္ဒြေလျှင် ၆ ပါးမြောက်ရှိကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနံ–စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့၏၊ အမိလာတဘာဝေန–မညှိုးနွမ်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပီဏိန္ဒြိယာ– ပြည့်ဖြိုးသော

ဝဏ္ဏဝန္တော အဟေသုံ။ ။ ဝဏ္ဏဝါပုဒ်သည် သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ (ဂုဏဝါကဲ့သို့) ဧကဝုစ်သာ ရှိ၏၊ ဤ အဖွင့်ကို ထောက်လျှင် ရံခါ ဗဟုဝုစ်လည်း ရှိ၏–ဟု သိသာ၏၊ ထိုသို့ ဗဟုဝုစ်ရှိရာ၌ ကစ္စည်းသုတ်ဝယ် အာသိမှိ၌“အာ”ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့်ငင်း, မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်ဝယ် “န္တဿစ ဌဝံသေ” သုတ်၌ “ န္တဿစ ဌဝါ ” ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့်ငင်း, စီရင်ကြသည်၊ [“စက္ခုမာ အန္ဓိတာ ဟောန္တိ”–တိကနိပါတ် မုဒုပါဏိဇာတ်, “သီလဝါ ဟောထ”– ပဋ္ဌဂိုတ္တရ, အန္ဓကဝိဏှုဝဂ်–စသည်၌လည်း အလားတူရှိသောကြောင့် ပါဠိတော်၌ ဝဏ္ဏဝါကို “ဝဏ္ဏဝန္တော”ဟု မပြင်သင့်။]

ပီဏိန္ဒြိယာ။ ။သက္ကတ၌ “ပြီဏ-တပ္ပနေ” ဟု ဓာတ်ရှိ၏၊ “ တပ္ပန – နှစ်သက်စေခြင်း”ဟူသည် ပြည့်ပြည့်ဖြိုးဖြိုးရှိ၍ သူတပါးကို နှစ်သက်စေခြင်းတည်း၊ထို့ကြောင့် ပြည့်ဖြိုးခြင်းကိုလည်း“ပီဏ”ဟု ယူသင့်၏၊ ဤနေရာ၌ “ပရိပုဏ္ဏတ္တာ” ကို ထောက်၍ စက္ခုပသာဒ၏တည်ရာ မျက်လုံးအိမ် စသည်တို့၏ ပြည့်ဖြိုးခြင်းကို “ပီဏ”ဟု ဆိုပါ၊ “ပီဏန္တီတိ ပီဏာနိ၊ ပီဏာနိ+ဣန္ဒြိယာနိ ယေသံတိ ပီဏိန္ဒြိယာ”ဟု ပြု၊ ဤနည်းအလို “ပီ”ဟု ရဿဖြင့်ရှိစေ။

ပီဏိန္ဒြိယာ။ ။**သက္ကတ**၌ “ပြီ– တပ္ပနေ” ဟု ပင် ဓာတ်ကျမ်းရှိပြန်၏၊ ပြီဓာတ်နောင် ယုကို အနပြု၍, ရကာရနှ့ဓာတ်နောင် န ကို ဏပြန်လျှင် “ပီဏ” ဟု ဖြစ်နိုင်ပြန်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် “ပီ” ဟု ဒီဃဖြင့်လည်း အသင့် ဟု မှတ်သင့်၏၊ သို့သော် ဝိမတိ၌ ယုပစ္စည်းဖြင့်“ပီဏနံ”ဟု ပါဠိရှိရကား “ပီဏ”ဓာတ်က သာ၍ အားရှိ၏။

အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသဿ ။ ။ စက္ခုစသော ပသာဒဣန္ဒြေငါးပါးသည် ကမ္မဇရုပ်ဖြစ်သောကြောင့် ထူးခြား၍မပြည့်ဖြိုးနိုင်၊ မနိန္ဒြေကား သာ၍ပင်မထူးခြား၊ ထိုပသာဒ၏တည်ရာ မျက်လုံး, နား, နှာခေါင်း, လျှာနှင့် ကိုယ်ခန္ဓာ၏ ပြည့်ဖြိုးမှုကိုငင်း, မန၏ မှီရာဟဒယဝတ္ထုလည်း ကိုယ်ခန္ဓာတွင် ပါဝင်ရကား ဟဒယဝတ္ထု၏ ပြည့်ဖြိုးမှုကိုငင်း, စက္ခုပသာဒ စသော ဣန္ဒြေများ၌တင်စား၍ ဌာနျူပစာရအားဖြင့် ဣန္ဒြေများကိုလည်း “ ပီဏ ”ဟု ခေါ်ထားကြောင်းပြလို၍ “ အဘိနိဝိဋ္ဌောကာသဿ ပရိပုဏ္ဏတ္တာ ” ဟု ဖွင့်၊ [အဘိနိဝိသီယတေ–စွဲမှီတည်နေအပ်၏ ၊ဣတိ အဘိနိဝိဋ္ဌော (သြကာသော) ။]

www.dhammaransi.com

ဇာနန္တိ-ရှိကုန်သည်၊ ပသန္နမုခဝဏ္ဏာတိ - ကား၊ အဝိသေသေန- ကိုယ်ခန္ဓာဟု မျက်နှာ ဟု အထူးမမ သာမညအားဖြင့်၊ ဝဏ္ဏဝန္တော - ကုန်သည်၊ ကိဥ္စာပိ (ဟောန္တိ)·အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေကုန်၏၊ ပန - သော်လည်း၊ သရီရဝဏ္ဏ တော-ထက်၊ နေသံ - ထို ရဟန်းတို့၏၊ မုခဝဏ္ဏော – မျက်နှာ အဆင်းသည်၊ အဓိကတရံ-သာ၍လွန်ကဲစွာ၊ ပသန္နော အဟောသိ-ကြည်လင်၏၊အနာဝိလော-မနောက်ကြ၊ ပရိသုဒ္ဓေါ-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော - နက်၊ ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာတိ – ကား၊ တေ – ထို ရဟန်းတို့သည်၊ မဟာကဏ္ဍကာရ ပုပ္ဖါဒိ သဒိသေနေဝ-မဟာလှေခါးပန်း အစရှိသည်တို့နှင့် တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ယေနဝဏ္ဏေန - ဖြင့်၊ ဝဏ္ဏဝန္တော-န်သည်၊ (အဟေသုံ- န်ပြီ၊) အညေသမ္ပိ- ထို ရဟန်းတို့မှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မနုဿာနံ–တို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ တာဒိသော-သော၊ ဝဏ္ဏော – သည်၊ အတ္ထိ – ရှိပါပေ၏၊ ပန– ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ ဣမေသံ–ဤရဟန်းတို့၏၊(ဆဝိဝဏ္ဏော–ကိုယ်ရေ အဆင်းသည်၊ ဝိပ္ပသန္နော-အထူးသဖြင့် ကြည်လင်သည်)၊ ဟောတိ ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ တေသံ-ထို အခြားလူတို့၏၊ ဆဝိဝဏ္ဏော–သည်၊ ဝိပ္ပသန္နော-သည်၊ န(ဟောတိ)–မဖြစ်၊ တေန - ကြောင့်၊ ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာတိ – ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ–မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

ဣတိ-လျှင်၊ [ဟ–ပုဒ် အနက်မရှိ၊] တေဘိက္ခူ – တို့သည်၊ ဥဒ္ဒေသံ- ပါဠိ သင်ယူခြင်းကို၊ အနုယုဉ္ဇန္တာ - အဖန်ဖန် အားထုတ်ကုန်လျက်၊ ဣမံ သရီရ သောဘံ-၍ခန္ဓာကိုယ်၏ တင့်တယ်ခြင်းသို့၊ နေဝ ပါပုဏိံသု-ရောက်ကုန်သည် မဟုတ်၊ ပရိပုစ္ဆံ - အဖန်ဖန် မေးမြန်းခြင်းကို၊ ဝါ – အဋ္ဌကထာသင်ခြင်းကို၊ အနုယုဉ္ဇန္တာ- န်လျက်၊ ဣမံ သရီရသောဘံ-သို့၊ န ပါပုဏိံသု-မဟုတ်၊ ကမ္မ ဋ္ဌာနံ–ကို၊ အနုယုဉ္ဇန္တာ - န်လျက်၊ ဣမံ သရီရသောဘံ- သို့၊ န ပါပုဏိံသု–

ပသန္နမုခဝဏ္ဏာ ။ ။ ဝဏ္ဏဝါဖြင့် တကိုယ်လုံး အဆင်းလှပုံကို ပြပြီးသော်လည်း ထိုတကိုယ်လုံးတွင် မျက်နှာအဆင်းက ပို၍ကြည်လင်သောကြောင့် " ပသန္နမုခဝဏ္ဏာ" ဟု ဆိုရပြန်သည်။

ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာ။ ။ ဝဏ္ဏဝါဖြင့်ပြခဲ့သော အဆင်းလှပုံမျိုးသည် အခြားသူတို့ မှာလည်း ရှိနိုင်၏၊ သို့သော် ဤဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်းမှလာသောရဟန်းတို့၏ အဆင်းလှပုံ မျိုးကား သူတပါးလှပုံမျိုးထက် ပို၍ကြည်လင်သည် ဟု ပြလို၍ "ဝိပ္ပသန္နာ"ဟု အထူး ပြုလျက် "ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာ "ဟု မိန့်သည်။ [ဝဏ္ဏဝါတိဣမိနာ သကလသရီရာနုဂတ ဝဏ္ဏာသ မနာပတာ ဝုတ္တာ၊ပသန္နမုခဝဏ္ဏာတိဣမိနာ သကလသရီရဝဏ္ဏတောပိ အဓိက တရံ မုခဝဏ္ဏဿ မနာပတာ ဝုတ္တာ၊ ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏာတိဣမိနာ ပန ဝိဇ္ဇမာနသေဝ သရီရဝဏ္ဏဿ အတိဝိယ ပသန္နတာ ဝုတ္တာ။]

www.dhammaransi.com

မဟုတ်၊ အထခေါ်-အဟုတ်သော်ကား၊ ကုဟကတာယ-အံ့ဩဘွယ်ကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ - အထင်ကြီးအောင် ဟန်ပန်ဆောင်ခြင်းကြောင့်၊ အဘူတဂုဏသံဝဏ္ဏနာယ - ထင်ရှားမရှိသောဂုဏ်ဖြင့် အချင်းချင်း ချီးမွမ်းခြင်းကြောင့်၊ လဒ္ဓါနိ - ရအပ်ကုန်သော၊ ပဏီတဘောဇနာနိ-တို့ကို၊ ဘုဉ္ဇိတွာ-၍၊ ယထာသုခံ-စွာ၊ နိဒ္ဒါရာမတံ-အိပ်ခြင်း၌မွေ့လျော်ခြင်းရှိသူတို့၏ အဖြစ်ကိုင်း၊ သင်္ဂဏိကာရာမတဉ္စ - အပေါင်းအဖော် ကိလေသာ တို့နှင့် ပေါင်းဖော်ခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်း ရှိသူတို့၏ အဖြစ်ကိုင်း၊ အနုယုဉ္ဇန္တာ - နှလျက်၊ ဣမံ သရီရသောဘံ-သို့၊ ပါပုဏိံသု- နှပြီ၊ (ကိမ်ဝ- အဘယ်ကဲ့သို့နည်း)၊ ဘန္တမိဂဝပ္ပဋိဘာဂါ- တုန်လှုပ်သော သမင်နှင့်တူကုန်သော၊ ဗာလာ- အကြောင်းအကျိုးကို မသိကုန်သော လူပြိန်း လူအ တို့သည်၊ (နိဒ္ဒါရာမတံ-ကိုင်း၊ သင်္ဂဏိကာရာမတံ-ကိုင်း၊ အနုယုဉ္ဇန္တာ-နှလျက်၊ သရီရသောဘံ-သို့၊ ပါပုဏန္တိယထာ- သို့တည်း၊) ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဝဂ္ဂုမုဒါတီရိယာတိ-ကား၊ ဝဂ္ဂုမုဒါတီရဝါသိနော-ဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်း၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊(ဘိက္ခူ-တို့သည်)၊[ဝသတိအနက်၌ ဣယပစ္စည်းသက်၍ "တီရိယ" ဖြစ်သည် ဟု ပြသည်၊ ဝဂ္ဂုမုဒါ၏အနက်ကို တတိယပါရာဇိက အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊] ကစ္စိ ဘိက္ခဝေ ခမနီယန္တိ- ကား၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကစ္စိ-အသို နည်း၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ စတုစက္ကံ-ဣရိယာပုထ်၄ဖြာ,စက်ဘီးတပ်လျက်လည်း

ဣတိဟ တေ၊ပေ၊ပါပုဏိံသု။ ။ဟ—သည် (အနက်ထူး မရ) နိပါတ်မျှသာ၊ ယောဇနာ၌"တေဘိက္ခူ နေဝ ဥဒ္ဒေသံ၊ပေ၊အနုယုဉ္ဇန္တာ ဣမံ သရီရသောဘံ ပါပုဏိံသုတိ သမ္ဗန္ဓော"ဟုရှိသောကြောင့်"န ကမ္မဋ္ဌာနံ အယုနုဉ္ဇန္တိ"ဟု အချို့စာ၌ရှိသည်မှာ မကောင်း၊ "န ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုယုဉ္ဇန္တာ"ဟု ရှိသင့်၏၊ အနက်ကိုလည်း ယောဇနာ အတိုင်း နိဿယ၌ ပေးထားသည်။

ကုဟက၊ပေ၊ ရာမတဉ္စ။ ။ "ကုဟ — ဝိမှာပနေ (အံ့ဩဘွယ်ကို ဖြစ်စေခြင်း, ကြွားဝါဟန်ဆောင်ခြင်း)"ဟု ဓာတ်နက်ရှိ၏၊ စုရာဒိတည်း၊ ကုဟယန္တိ ဝိမှာပယန္တီတိ ကုဟကာ၊ ကုဟကာနံ+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ(အထင်ကြီးအောင် ဟန်ဆောင်ခြင်း, ကြွားဝါခြင်း) ကုဟကတာ၊ နိဒ္ဒါ+အာရာမော ဧတေသံတိ နိဒ္ဒါရာမာ၊ သင်္ဂဏနံ—ပေါင်းဆုံခြင်း၊ သင်္ဂဏိကာ—ခြင်း၊ သင်္ဂဏိကာ—အဖော်အပေါင်း ကိလေသာတို့၌ ပေါင်းခြင်းဟူသော+အာရာမော ယေသံတိ သင်္ဂဏိကာရာမာ။

စတုစက္ကံ။ ။ စတု ဣရိယာပထံ၊ ဣရိယာပထော ဟိ ဣဓ ပဝတ္တနဋ္ဌေန (အဆက်မပြတ် ဖြစ်တတ်လည်တတ်သည့်အတွက်) စက္ကန္တိ အဓိပ္ပေတော၊ [အိပ်ခြင်းဣရိယာပုထ်မှ ထိုင်ခြင်းသို့လည်း, ထိုင်ခြင်း ဣရိယာပုထ်မှ ထခြင်းသို့လည်း, ထခြင်း ဣရိယာပုထ်မှ

www.dhammaransi.com

ပါရှိထသော၊ နဝဒွါရံ-ကိုးပေါက်ဒွါရ,အနာဝလည်းရှိထသော၊ ဣဒံ သရီရ ယန္တံ - ဤခန္ဓာကိုယ်ဟူသော ယန္တရားသည်၊ ဝါ – ဤ ခန္ဓာကိုယ်ဟူသော ရထားသည်၊ ခမနီယံ- သည်းခံနိုင်ပါ၏လော၊ ဝါ-ခံ့ကြမ်းပါ၏လော၊ ခမိတုံ သဟိတုံ - သည်းခံခြင်းငှါ၊ ပရိဟရိတုံ – ဒုက္ခကို ရှောင်လွှဲခြင်းငှါ၊ သက္ကာ- စွမ်းနိုင်ပါ၏လော၊ ကိန္နု-သော၊ ဒုက္ခံ-ကို၊ န ဥပ္ပါဒေတိ-မဖြစ်စေဘဲရှိ၏လော၊ ဣတိ – ဤကားအဓိပ္ပါယ်နက်တည်း၊ ကစ္စိ ယာပနီယန္တိ- ကား၊ ကစ္စိ-နည်း၊ သမ္ဘကိစ္စေသု-တို့၌၊ ယာပေတုံ ဂမေတုံ-ရောက်စေခြင်းငှါ၊ ဝါ-ပါဝင်ခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-၏လော၊ ကိန္နု-သော၊ အန္တရာယံ-ကို၊ န ဒဿေတိ-မပြဘဲရှိ၏လော၊ ဣတိ- ဤကား အဓိပ္ပါယ်နက်တည်း၊ ကုန္တိ ပရိကန္တောတိ- ကား၊ ပရိကန္တိ တော- ထက်ဝန်းကျင် ဖြတ်လှီးအပ်သော၊ ကုန္တိ- သည်၊ ဝရံ- သည်၊ ဘဝေ ယျ-ရာ၏၊ ပရိကတ္တောတိ-ပရိကတ္တောဟူသော၊ ပါဠောပိ-ပါဌ်သည်လည်း၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ [ပရိပုဗ္ဗ,ကတိဓာတ် တပစ္စည်းချင်းတူသောကြောင့် သင့်မြတ် သည်–ဟူလို။]

သွားခြင်းသို့လည်း, သွားပြီးလျှင်လည်း ရပ် – ထိုင် – လျောင်း ဟု လည်ပြန်ရကား စက်ဘီးလည်ပုံနှင့်တူသောကြောင့် ဣရိယာပုထ် ၄ ပါးကို“စတ္တ”ဟု ခေါ်ထားသည်၊ “စရတိ ဧတေနာတိ စက္ကံ၊ စက္ကံဝိယာတိစက္ကံ”ဟုတဒ္ဓိတ်ဆင့်၊ တနည်း–သဒ္ဒိသူပစာကြံ။

ခမနီယံ ။ ။ [ခမုဓာတ် အနီယ၊] သတ္တာဖြင့် အနီယပစ္စည်း၏ သတ္တအနက်ကို ပြ၏၊ သဟိတုံဖြင့် ခမုဓာတ်၏(ရောစနအနက်ကိုတားမြစ်၍)သဟနအနက်ကိုပြ၏၊ ပရိ ဟရိတုံဖြင့် ညောင်းညာခြင်းစသော ဒုက္ခမဖြစ်အောင်ရှောင်ရှားနိုင်ခြင်း-ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်၏၊ ခမန – သဟန (သည်းခံခြင်း) ဟူရာ၌ ရောက်လာသောဒုက္ခကို အောင့်၍ သည်းခံခြင်းကို မဆိုလို၊ ဒုက္ခမဖြစ်အောင် ရှောင်ရှားခြင်းကို ဆိုလိုသည်–ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ခြင်းဖြစ်သည်။ [“ခမီယတေ-သည်းခံအပ်, သည်းခံနိုင်၏၊ ဣတိ ခမနီယံ”ဟုပြု.... “ယုတ္တ သတ္တာ, အရဟာဒိ, စရှိ ဖွင့်လတ်, ကမ္မသာဓ် ပေ”။]

ယာပနီယံ။ ။ [ယာဓာတ် – ဏာပေ, အနီယ။] ယာဓာတ်၏ ဂတိအနက်ကို ပြလို၍ “ ဂမေတုံ” ဟု ဖွင့်သည်၊ သပိတ်ဖုတ်ခြင်း , သင်္ကန်းချုပ်ခြင်းစသော ရဟန်း ကိစ္စများ၌ ဤခန္ဓာကိုယ်ကို ရောက်စေနိုင်– ပါဝင်စေနိုင်ရဲ့လား၊ ဤခန္ဓာကိုယ်က မပါ ဝင်နိုင်အောင် “နေမကောင်းဘူး, ညောင်းညာတယ်” စသည်ဖြင့် အန္တရာယ်တခုခုကို မပြဘဲရှိပါရဲ့လား – ဟူလို။ [“ယာပီယတေ – ထိုထိုကိစ္စ၌ ရောက်စေအပ် ရောက်စေ နိုင်၏၊ ဣတိ ယာပနီယံ”ဟု ပြု။]

ပရိကန္တော (ပရိကတ္တော)။ ။ ကတိဓာတ်သည် ဆေဒနအနက်ကို ဟော၏၊ ဣကာရန္တဓာတ်ဖြစ်၍ နိဂ္ဂဟိတ်လာ, တပစ္စည်းသက်လျှင်“ကန္တော”ဟု ဖြစ်၏၊ သလ္လ ကတ္တော– စသည်၌ကား နိဂ္ဂဟိတ်မလာဘဲ တ ပစ္စည်းသာသက်၍ ပြီး၏၊ ထို့ကြောင့် ကံဟော တပစ္စည်းဖြင့် “ပရိကတ္တော”ပါဌ်လည်း သင့်သည်–ဟု ဆိုသည်။

www.dhammaransi.com

ဧဝံ- လျှင်၊ ဝဂ္ဂုမုဒါတီရိယေ- ဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်း၌နေကုန်သော ရဟန်းတို့ကို၊ အနေကပရိယာယေန-တပါးမက များစွာသောအကြောင်းဖြင့်၊ ဝါ- ပရိယာယ်အမျိုးမျိုးဖြင့်၊ ဝိဂရဟိတွာ-ကဲ့ရဲ့တော်မူပြီး၍၊ ဇုဒါနိ-၌၊ ယသ္မာ, တေဟိ- ထို ဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်း၌ နေကုန်သောရဟန်းတို့သည်၊ ကတကမ္မံ- ပြုအပ်သောအမှုသည်၊ စောရကမ္မံ-ခိုးသူ၏အမှုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်း၌ နေကုန်သောရဟန်းတို့ ပြုအပ်သောအမှု၏ ခိုးမှု၏အဖြစ်ကြောင့်၊)အာယတိံ-၌၊ အညေသမ္ပိ-အခြားရဟန်းတို့၏လည်း၊ ဧဝရူပဿ- သော၊ ကမ္မဿ- ကို၊ အကရဏတ္ထံ-မပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ အထခေါ- ကဲ့ရဲ့တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဘိက္ခူ- တို့ကို၊ အာမန္တေသိ- သိစေတော် မူပြီ၊ ဝါ- ခေါ်တော်မူပြီ၊ [ကဲ့ရဲ့တော်မူချိန်၌ ဝဂ္ဂုမုဒါ မြစ်ကမ်းက ရဟန်းများသာ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် (တရားနာဘို့ရန်) အခြား ရဟန်းများကို ထပ်၍ခေါ်တော်မူသည်- ဟူလို။]ပန-ဆက်၊ အာမန္တေတွာ- ပြီး၍၊ ပဥ္စမေ၊ ပေ၊ အာဒိံ-အစရှိသောတရားကို၊ အာဟ - ဟောတော်မူပြီ၊ တတ္ထ- ထိုပဥ္စမေ ဘိက္ခဝေအစရှိသော တရားတော်၌၊ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ တိ- ကား၊ အတ္ထိစေဝ - ထင်ရှားလည်းရှိကုန်၏၊ ဥပလဗ္ဘန္တိစ - ပညာဖြင့် ကပ်၍လည်း ရအပ်ကုန်၏၊ ဝါ - သိအပ်ကုန်၏၊ပေ၊ ဇုဓာတိ- ကား၊ ဇုမသ္မိံ သတ္တလောကေ-၌၊ ဧဝံ ဟောတိတိ-ကား၊ ဧဝံ- သို့၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ - ဒါးမြမှုကို မပြုမီ ရှေ့အဘို့၌၊ ဇုစ္ဆာ - သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ၏၊ ကုဒါသု နာမဟန္တွေ- ၌၊ သု ဇုတိ - သု ဟူသောပုဒ်သည်၊ နိပါတော - တည်း၊ ကုဒါနာမ - အဘယ်

သန္တော။ ။သန္တော၌“ အသ ” ဓာတ်ဖြစ်၍ “ အတ္ထိ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ အတ္ထိ- ဟူသည်လည်း လောက ပြောရိုးအားဖြင့် ထင်ရှားရှိခြင်းတည်း၊ [ပုဂ္ဂိုလ် ဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် မရှိ, လောကပြောရိုးအားဖြင့်သာ ရှိသည်-ဟူလို။] ထိုလောကအရှိကို လိုက်၍ “သန္တောတိ ဇုမိနာ တေသံ ဝိဇ္ဇမာနတံ ဒဿေတိ ”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

သံဝိဇ္ဇမာနာ။ ။သန္တောအရ ထင်ရှားရှိခြင်းအနက်ကို ယူလျှင် “သံဝိဇ္ဇမာနာ” အရ ထင်ရှားရှိခြင်းအနက်ကို မယူနိုင်တော့၊ ထို့ကြောင့် “ ဥပလဗ္ဘန္တိ ”ဟု ဖွင့်သည်၊ သံဝိဇ္ဇ၌ ဝိဒဓာတ် (ယ ပစ္စည်း) သည် ဝိန္ဒတိပုဒ်ကဲ့သို့ ရခြင်းအနက်ဟော – ဟူလို၊ “လဗ္ဘ-ရအပ်”ဟူသည်လည်း အထည်ဝတ္ထုကို ရခြင်းမျိုးမဟုတ်,ဉာဏ်ဖြင့် စဉ်းစား၍ ကြည့်သောအခါ “ ဤကဲ့သို့ပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိကြ၏ – ဟု သိအပ် ”ကို ဆိုလိုရင်းတည်း၊

ထို့ကြောင့်“ဥပလဗ္ဘန္တီတိ-ဒိဿန္တိ (ထိုစောရတို့ကို လောက၌တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊) ဉာယန္တိ (သိအပ်ကုန်၏)”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ အဋ္ဌသာလိနီ မူလဋီကာ၌လည်း “ဥပ လဗ္ဘတီတိ – ပညာယ ဥပဂန္တွာ လဗ္ဘတိ ” ဟု သဒ္ဒာဘော်တူပင် ဖွင့်သည်။

www.dhammaransi.com

မည်သောအခါ၌၊ ဣတိ အဇ္ဈော၊ သော အပရေန သမယေနာတိ - ကား၊ သော– ထိုဒါးမြသည်၊ပေ၊ ဝမေ့န္တော– တိုးပွားစေလျက်၊ ပန္ထဒူဟနကမ္မံ-ခရီးလမ်းကိုဖျက်ဆီးမှုဝင်း၊ ဝါ–ခရီးသွား ခရီးလာကို ဖျက်ဆီးမှုဝင်း၊ [ပန္ထ ဖြင့် ပန္ထိကတိုင်အောင် ယူ၊ ဌာနူပစာရ တည်း။] ပစ္စန္တိမဂါမဝိလောပံ – အစွန်အဖျား၌ဖြစ်သော ရွာကို လုယက်ခြင်းဝင်း၊ ဣတိ ဝေမာဒိနိ - ဤသို့ အစရှိသော အမှုတို့ကို၊ ကတွာ –ပြုပြီး၍၊ ဝေပုလ္လပ္ပတ္တပရိသော – ပြန့်ပြော များပြားသည်၏အဖြစ်သို့ရောက်သော ပရိသတ်ရှိသည်၊ ဟုတွာ–၍၊ဂါမေပိ–တို့ကိုလည်း၊ အဂါမကေ–ရွာမဟုတ်သည်တို့ကို၊ (ကရောန္တော–လျက်ဝင်း၊) ဇနပဒေပိ - ဇနပုဒ်တို့ကိုလည်း၊ ဝါ- နယ်တို့ကိုလည်း၊ အဇနပဒေ - တို့ကို၊ ကရောန္တော- လျက်ဝင်း၊ ဟနန္တော- ကိုယ်တိုင်သတ်လျက်၊ ဃာတေန္တော-နောက်လိုက်တို့ကို အသတ်ခိုင်းလျက်၊ (တနည်း) ဟနန္တော- ညှဉ်းဆဲလျက်၊ ဃာတေန္တော–သတ်လျက်၊ ဆိန္ဒန္တော-ကိုယ်တိုင် သူတပါး၏လက်ခြေစသည် တို့ကိုဖြတ်လျက်၊ ဆေဒါပေန္တော - ဖြတ်စေလျက်၊ ပစန္တော - နှိပ်စက်သော အားဖြင့် အပူတိုက်လျက်၊ ပါစာပေန္တော - အပူတိုက်စေလျက်၊ (တနည်း) ပစန္တော- အိမ် စသည်တို့ကို မီးရှို့၍ ဆိတ်, သိုး စသည်တို့ကို မီးဖုတ်လျက်၊ ပါစာပေန္တော-စေလျက်၊ (အာဟိဏ္ဍိဿာမိ- လှည့်လည်ရပါအံ့နည်း။)

ဣတိ-- လျှင်၊ ဗာဟိရကမဟာစောရံ – သာသနာတော်မှအပ ဖြစ်သော သူပုန် ဒါးမြကြီးကို၊ ဒဿေတွာ—ပြီး၍၊ တေန–ထို သူပုန် ဒါးမြကြီးနှင့်၊ သဒိသေ-တူကုန်သော၊ သာသနေ-တော်၌၊ ဝါ-သာသနာထည်းက၊ ပဉ္စ-နံသော၊ မဟာစောရေ- သူပုန်ကြီးတို့ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှါ၊ ဝေမေဝခေါတိ အာဒိံ-ကို၊ အာဟ- မူပြီ၊ တတ္ထ – ထို ဝေမေဝ ခေါ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ပါပဘိက္ခု၊

ဟနန္တော ဃာတေန္တော။ ။ဟနန္တော– မာရေန္တော၊ ဃာတေန္တော–မာရာပေန္တော၊ (အထဝါ) ဟနန္တော—ဗန္ဓန တာဠနာဒီဟိ ဟိံသန္တော၊ ဃာတေန္တော–မာရေန္တော။ [ဃာတေ-ဝယ် ရှေ့နည်း၌ ကာရိတ် ဏေပစ္စည်း၊ နောက်နည်း၌ စုရာဒိ ဏေပစ္စည်းဟု ခွဲ။]

ဆိန္ဒန္တော ပစန္တော။ ။ဆိန္ဒန္တော–ပရေသံ ဟတ္ထာဒိနိ ဆိန္ဒန္တော၊ ပစန္တော–ဒဏ္ဍေန ဥပ္ပီဠေန္တော၊ ပစနဋ္ဌေတ္ထ ဒဟနံ ဝိဗာဓနံ အဓိပ္ပေတံ၊ [ပစန္တော၌ ပစနအရ အပူတိုက်ခြင်း , နှိပ်စက်ခြင်းကို အလိုရှိအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဒုတ်ဖြင့် ညှဉ်းဆဲခြင်းကို ပစန္တောဟု ဆိုသည်–ဟူလို။] ပစန္တောတိဝါ တဇ္ဇေန္တော တာသေန္တော–ခြိမ်းခြောက်လျက် , ထိတ်လန့်စေလျက်၊ (အထဝါ) ပစန္တောတိ ဂါမေသု အဂ္ဂိပါတနဝသေန (ရွာတို့၌ မီးကျစေခြင်း-မီးရှို့ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) ဂေဟာဒိနိ ဈာပေတွာ တတ္ထ အဇေဠကာဒိနိ ပစန္တော–ထိုအိမ်က ဆိတ်, သိုး စသည်တို့ကို မီးဖုတ်လျက်။

www.dhammaransi.com

နောတိ–ကား၊ အညေသု- နှ်သော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ မူလစ္ဆိန္နော- သာသနာ တော်ဝယ် ပြတ်ပြီးသော အမြစ်အရင်းရှိသော၊ ပါရာဇိကပ္ပတ္တော-ပါရာဇိက သို့ ရောက်ပြီးသောရဟန်းကို၊ ပါပဘိက္ခုတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ [မူလစ္ဆိန္နောကို ပါရာဇိကပ္ပတ္တောဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ မူလံ+ဆိန္နံ ယဿာတိ မူလစ္ဆိန္နော၊] ဇာစ ပန – ၌အရာ၌ကား၊ ပါရာဇိကံ- သို့၊ အနာပန္နော– မရောက်သော၊ ဇာစ္စာ စာရေ- ယုတ်မာသောအလို၏ ဖြစ်ခြင်း ဝါ-အလိုဆိုး၌၊ [ဇာစ္စာယ-အလို ၏+စာရော-ဖြစ်ခြင်း၊ "ဟိုဟာလိုချင်, ဒီဟာလိုချင်နှင့် ယုတ်မာသော အလို၏ ဖြစ်ခြင်း။] ဋ္ဌိတော- လျက်၊ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ- ငယ်ကုန်, ထို့အောက် ငယ်ကုန် သော၊ သိက္ခာပဒါနိ-တို့ကို၊ မဒ္ဒိတွာ–နှိပ်နင်း၍၊ ဝါ-ကျူးလွန်၍၊ ဝိစရန္တော- လှည့်လည်သောရဟန်းကို၊ ပါပဘိက္ခုတိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော-အလိုရှိအပ်၏။

တဿာပိ – ထို ရဟန်း၏လည်း၊ ဗာဟိရကစောရဿ ဝိယ – သာသနာ တော်မှ အပ၌ဖြစ်သော သူပုန်ဒါးမြ၏ကဲ့သို့၊ ပုဗ္ဗဘာဝေ-၌၊စံ-၌အကြံသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ (ကိံ)၊ အဟံ - သည်၊ ကုဒါနာမ- အဘယ်မည်သော အခါ၌၊ သတေန ဝါ-နောက်လိုက်နေ့ံပါ ရဟန်းတရာသည် သော်၎င်း၊ သဟဿေန ဝါ - နောက်လိုက်များမြောင် ရဟန်းတထောင်သည် သော်၎င်း၊ ပရိဝုတော– ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဂါမနိဂမရာဇဓာနီသု–ရွာ,နိဂုံး,မင်းနေပြည်တို့၌၊ ဂဟဋ္ဌာနဉ္စေဝ- လူဝတ်ကြောင်တို့သည် သော်၎င်း၊ ပဗ္ဗဇိတာနဥ္စ- ရှင်ရဟန်း တို့သည်သော်၎င်း၊ သက္ကတော-ကောင်းစွာပြုအပ်သည်၊ ဂရုကတော-အလေး ပြုအပ်သည်၊ မာနိတော – မြတ်နိုးအပ်သည်၊ ပူဇိတော – ပူဇော်အပ်သည်၊ အပစိတော – ရိုသေအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ စီဝရပိဏ္ဍပါတ၊ပေ၊ပရိက္ခာရာနံ– သင်္ကန်း , ဆွမ်း , ကျောင်း , ဂိလာန၏ ရောဂါ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အသက်၏ အရံအကာ ဆေးတို့ကို၊ လာဘီ – ရခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ စာရိကံ – ကို၊ စရိဿာမိ–နည်း၊ ဇတိ- ၌ အကြံသည်၊ (ဟောတိ–၏)။

တတ္ထ–ထို ကုဒါသုနာ မာဟံအစရှိသော စကားရပ်၌၊ သက္ကတောတိ– ကား၊ သက္ကာရပ္ပတ္တော – ကောင်းစွာ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊ [ကာရ၌ ဘာဝပ္ပခာန။] ဂရုကတောတိ- ကား၊ ဂရုကာရပ္ပတ္တော- အလေး ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်သို့ရောက်သည်၊ မာနိတောတိ-ကား၊ မနသာ-ဖြင့်၊ ပိယာ ယိတော-ချစ်အပ်သူကိုပြုအပ်သည်၊ ပူဇိတောတိ-ကား၊ စတုပစ္စယာဘိဟာရ ပူဇာယ – ပစ္စည်းလေးပါးကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်း ဟူသော ပူဇော်ခြင်းဖြင့်၊ ပူဇိတော- အပ်သည်၊ အပစိတောတိ- ကား၊ အပစိတိပ္ပတ္တော – အရိုအသေ ပြုခြင်းသို့ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ,စရိဿာမိ-အံ့နည်း၊)တတ္ထ-ထိုရဟန်းတို့တွင်၊

www.dhammaransi.com

ယဿ–အကြင်ရဟန်းအား၊ စတ္တာရော ပစ္စယေ,သက္ကရိတွာ-ကောင်းစွာပြု၍၊ သုဋ္ဌု-စွာ၊အဘိသင်္ခတေ-ပြုစီမံအပ်သည်တို့ကို၊ ပဏီတပဏီတေ-မွန်မြတ်သည် ထက် မွန်မြတ်သည်တို့ကို၊ ဝါ-အလွန်မွန်မြတ်သည်တို့ကို၊ ကတွာ, [သုဋ္ဌု၊ပေ၊ ကတွာသည် သက္ကရိတွာ၏အဖွင့်။] ဒေန္တိ၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ သက္ကတော-သက္ကတမည်၏၊ ယသ္မိံ - အကြင်ရဟန်း၌၊ ဂရုဘာဝံ – အလေးပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပစ္စုပေတွာ–ဖြစ်စေ၍၊ ဒေန္တိ၊ သော–သည်၊ ဂရုကတော–မည်၏၊ ယံ- အကြင်ရဟန်းကို၊ မနသာ- ဖြင့်၊ ပိယာယန္တိ- ချစ်အပ်သည် ကို ပြုကုန်၏၊ သော-သည်၊ မာနိတော - မည်၏၊ ယဿ- အကြင်ရဟန်း၏ အပေါ်၌၊ ဧတံ သဗ္ဗမ္ပိ- ဤ အလုံးစုံသော သက္ကတ စသည်ကိုလည်း၊ ကရောန္တိ- န်၏၊ သော – သည်၊ ပူဇိတော-မည်၏၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်း၏အပေါ်၌၊ အဘိဝါဒန၊ပေ၊ ကမ္မာဒိဝသေန - ရှိခိုးခြင်း , ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း , လက်အုပ်ချီမှုကို ပြုခြင်းအစ ရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပရမနိပစ္စကာရံ-အလွန်ရှိသေပျပ်ဝပ်မှုကို ပြုခြင်းကို၊ ကရောန္တိ၊ သော-သည်၊ အပစိတော-မည်၏၊ စပန-ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့၊ သဗ္ဗမ္ပိ- သော၊ဣမံလောကာမိသံ-ဤ လောကအာမိသကို၊ ဝါ-ဤ တဏှာဖြင့်သုံးသပ် အပ်သော လောကစည်းစိမ်ကို၊ ပတ္တယမာနဿ–တောင့်တသော၊ ဣမဿ- ဤရဟန်း၏၊ ဧဝံ-ဤအကြံသည်၊ ဟောတိ- ၏။

သော အပရေန သမယေန ဘိက္ခာတိ-ကား၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ပဗ္ဗဘာဂေ-၌၊ [ကြံစည်အပ်သော သက္ကာရစသည်သို့ မရောက်မီ ရှေးအခါ၌၊] ဧဝံ– သို့၊ စိန္တေတွာ - ၍၊ အနုက္ကမေန- ဖြင့်၊ သိက္ခာယ - ၃ ပါးသောသိက္ခာ၌၊ အတိဗ္ဗ

သက္ကတော ။ ။ သံပုဗ္ဗ + ကရဓာတ် တ ပစ္စည်း၊ ထို တ ပစ္စည်းသည် များသော အားဖြင့် အတိတ်အနက်ကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ အတိတ်ဟောမဟုတ်,ပစ္စုပ္ပန် ဟောတည်း၊ ထို ပစ္စုပ္ပန်အနက်လည်း“တကယ် ကောင်းစွာပြုအပ်သည်ကို ပြလိုရင်း မဟုတ်, ကောင်းစွာပြုအပ်သော အဆင့်အတန်းသို့ ရောက်နေခြင်းကို ပြလိုရင်းတည်း” ဟု သိစေလို၍ “ သက္ကာရပ္ပတ္တော ” ဟု အဓိပ္ပါယ်နက် ဖွင့်သည်၊ “ သက္ကရီယတေတိ သက္ကတော”ဟု ပြု၊ နောက်ပုဒ်များ၌လည်း ဤနည်းပင်။

မာနိတော။ ။မာနဓာတ်၏ အနက်များစွာတွင် ပေမန (မြတ်နိုးခြင်း) အနက်ကို ပြလို၍ “ မနသာ ပိယာယိတော ” ဟု ဖွင့်သည်၊ “ မာနီယတေတိ မာနိတော”ဟု ပြု, ပိယ နာမ်ပုဒ်နောင် အာစာရအနက်၌ အာယပစ္စည်းသက်၍ “ ပိယာယ ” ဟု ဖြစ်၏၊ တပစ္စည်း ဣ အာဂုံ။

ပရမနိပစ္စကာရံ ။ ။ နိဂတန်–ပျပ်ဝပ်ခြင်း (ကိုင်းညွတ်၍ ရိုသေခြင်း) နိပစ္စံ၊ [နိ+ပတ–ဏျ။] ပရမံ+နိပစ္စံ ပရမနိပစ္စံ၊ တဿ+ကာရော ပရမနိပစ္စကာရော။

www.dhammaransi.com

ဂါရဝေ-ထက်သန်သော ရိုသေလေးစားခြင်းမရှိကုန်သော၊ ဥဒ္ဓတေ-အထက် အထက်သို့ လွင့်တက်ကုန်သော၊ ဝါ- ပြန်လွင့်ကုန်သော၊ ဥန္နဠေ- အထက်သို့ တက်သော ကျူရိုးအလား အချီးနှီးတက်ကြွားသော မာန်မာနရှိကုန်သော၊ စပလေ- ချစ်ခင်ဘွယ်ရာ အဆင်တန်ဆာကို ယူတတ်ကုန်သော၊ ဝါ- လျှပ်ခပေါ် လော်လီကုန်သော၊ မုခရေ-ကြမ်းတန်းသော နှုတ်ရှိကုန်သော၊ ဝိကိဏ္ဏဝါစေ-ဖရိုဖရဲပြန့်ကြဲသော စကားရှိကုန်သော၊ ဝါ - စကား ဖွာတတ်ကုန်သော၊ မုဋ္ဌ သသတီ-ပျောက်ကင်းသော သတိရှိကုန်သော၊ [မုစခေတ်ထင်၍ "လွတ်သော သတိရှိကုန်သော " ဟု ပေးတတ်ကြ၏၊ မုသဓာတ် တ ပစ္စည်းတည်း၊ မုသ– နသနေ။] အသမ္ပဇာနေ – ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောပညာ မရှိကုန်သော၊ ပါကတိန္ဒြိယေ – ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော ဣန္ဒြေရှိကုန်သော၊

အတိဗ္ဗဂါရဝေ။ ။သိက္ခာပုဒ်၌ လေးစားခြင်းမရှိဘဲ အာပတ်ကို များစွာကျူးလွန် သူတို့ကို " အတိဗ္ဗဂါရဝ " ဟု ခေါ်သည်၊ တိဗ္ဗံ + ဂါရဝံ ယေသံတိ တိဗ္ဗဂါရဝါ၊ န+ တိဗ္ဗဂါရဝါ အတိဗ္ဗဂါရဝါ။

ဥဒ္ဓတေ။ ။ဥ + ဟန + တ၊ ဟနဓာတ်သည် ဂတိအနက်ဟော၊ ဥဒ္ဓံ – အထက် အထက်သို့+ဟနတိ –လွင့်တက်သကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်၏၊ လေခတ်အပ်သော တံခွန်ကဲ့သို့ မငြိမ်မသက် လွင့်တက်တတ်သူ=ဥဒ္ဓစ္စများသူ။ [ဥဒ္ဓတေတိ ဥဒ္ဓစ္စပကတိကေ။]

ဥန္နဠေ။ ။အထက်သို့ထောင်တက်နေသော ကျူရိုးသည်(အလွန်မြင့်သော်လည်း) အကျိုးမရှိ – အသုံးချ၍ မရသကဲ့သို့ မိမိမှာ အထင်ကြီးစရာ တစုံတခု အနှစ် မရှိပါဘဲ အချီးနှီးအထင်ကြီးနေသူ (မာနကြီးနေသူ) များကို"ဥန္နဠ"ဟု ခေါ်သည်၊ ဥဂ္ဂတော+ နဠော ဥန္နဠော၊ ဥန္နဠောဝိယာတိ ဥန္နဠော – ကျူရိုးအလား အချီးနှီးတက်ကြွားသော မာန်မာန၊ ဥန္နဠော ယေသံ အတ္ထီတိ ဥန္နဠာ။ ["ဥန္နဠေတိ ဥဂ္ဂတနဠသဒိသေန ဥဂ္ဂတ တုစ္ဆမာနေန သဟိတေ"–ဝိမတိ။]

စပလေမုခရေ။ ။သပိတ်ကိုအလှပြင်ခြင်း , သင်္ကန်းကိုအလှပြင်ခြင်း စသည်ဖြင့် ချစ်ခင်ဘွယ်ရှိအောင် ပြုတတ်သူကို"စပလ"ဟု ခေါ်၏၊ စပံ-ချစ်ခင်ဘွယ်ကို+လာတိ- ယူတတ်၏၊ မုခရော၌ မုခသဒ္ဒါသည် ပါးစပ်ကိုဟောရင်း ဖြစ်သော်လည်း ပါးစပ်ဖြင့် ပြောအပ်သောစကားကို ဌာနူပစာရအားဖြင့်ယူ၍ " မုခံ ယဿာတိ မုခရော" ဟု ပြု၊ ဤနေရာ၌ ကြမ်းတန်းသော စကားပြောတတ်သူကို "မုခရ"ဟု ခေါ်။

ပါကတိန္ဒြိယေ။ ။ သံဝရာဘာဝေန ဂိဟိကာလေဝိယ ဝိဝဋဣန္ဒြိယေ – စက္ခု စသောဣန္ဒြေတို့ကို စောင့်စည်းမှုမရှိသည့်အတွက် (ကြည့်ချင်ရာကြည့် , နားထောင် ချင်ရာနားထောင်, စသည်ဖြင့်) လူတုန်းကကဲ့သို့ ဖွင့်လှစ်အပ်သော ဣန္ဒြေရှိကုန်သော (ပေါ်လွင်သောဣန္ဒြေရှိကုန်သော)၊ပါကတာနိ+ဣန္ဒြိယာနိ ယေသံတိ ပါကတိန္ဒြိယာ၊ ["ကြည့်ချင်သော်လည်း မကြည့်ဘဲ စောင့်စည်းလျှင် ပေါ်လွင်သောဣန္ဒြေရှိသူ မဟုတ်, ဖုံးထားအပ်သော ဣန္ဒြေရှိသူဖြစ်သည် "ဟု ပြောင်းပြန် ပြန်၍လည်း အဓိပ္ပါယ်သိပါ။]

www.dhammaransi.com

ဝါ - ပင်ကိုယ်သဘော၌ တည်သော ဇာနေ့ရှိကုန်သော၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယေ ဟိ-တို့သည်၊ ပရိစ္စတ္တကေ-စွန့်လွှတ်အပ်ကုန်သော၊ လာဘဂရုကေ-လာဘ်၌ အလေးပြုခြင်းရှိကုန်သော၊ ပါပဘိက္ခူ - တို့ကို၊ သင်္ဂဟိတွာ- သဂြိုဟ် ချီးမြှင့် ထောက်ပံ့၍၊ ဝါ- သိမ်းသွင်း၍၊ ဇာရိယာပထသဏ္ဌာပနာဒီနိ- ဇာရိယာပုထ်ကို ကောင်းစွာထားခြင်းအစရှိကုန်သော၊ ကုဟကဝတ္တာနိ-အံ့ဩဘွယ်ကို ဖြစ်စေ တတ်သူ၏ ကျင့်ဝတ်တို့ကို၊ သိက္ခာပေတွာ—သင်ပေးပြီး၍၊ အယံထေရော-ဤ ဆရာတော်ကြီးသည်၊ အသုကသ္မိံ နာမ သေနာသနေ – ၌၊ ဝဿံ – မိုးလ ပတ်လုံး၊ ဥပဂမ္မ—ချဉ်းကပ်၍၊ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ-ဝတ်အကျင့်ကို၊ ပူရယမာနော— ဖြည့်ကျင့်လျက်၊ ဝဿံ - လုံး၊ ဝသိတွာ- သီတင်းသုံးတော်မူပြီး၍၊ နိဂ္ဂတော- ထွက်တော်မူလာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ လောကသမ္မတ သေနာသန သံဝဏ္ဏနာဒီဟိ- လူအပေါင်းတို့သည် အသိအမှတ်ပြုအပ်သော ကျောင်းဖြင့် ချီးမွမ်းခြင်းအစ ရှိကုန်သော၊ ဥပါယေဟိ- နည်းလမ်းတို့ဖြင့်၊ [သံဝဏ္ဏိယမာနဂုဏော ဟုတ္တာ ၌စပ်၊ အကျင့်ဘက်၌ နာမည်ကောင်းသော ကျောင်းကို " လောကသမ္မတ သေနာသန"ဟုခေါ်သည်။]လောကံ-လူအပေါင်းကို၊ပရိပါစေတွာ-ရင့်ကျက် စေခြင်းငှါ၊ ဝါ-ညွှတ်လာစေခြင်းငှါ၊ ပဋိဗလေဟိ- စွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ ဇာတ ကာဒိသု-ဇာတ်နိပါတ်တော်အစရှိသည်တို့၌၊ ကတပရိစယေဟိ—ပြုအပ်သော အလေ့အကျက် ရှိကုန်သော၊ သရသမ္ပန္နေဟိ – အသံနှင့် ပြည့်စုံကုန်သော၊ (အသံကောင်းကုန်သော)၊ ပါပဘိက္ခူဟိ - ယုတ်မာသော ရဟန်းတို့သည်၊ သံဝဏ္ဏိယမာနဂုဏော—ချီးမွမ်းအပ်သော ဂုဏ်ရှိသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ သတေန ဝါ-သည်သော်၎င်း၊ပေ၊ ပရိက္ခာရာနံ-တို့ကို၊ လာဘီ-သည်၊(ဟုတွာ စာရိကံ, စရတိ—၏)။

အယံ ဘိက္ခဝေ ပဌမော မဟာစောရောတိ – ကား၊ အယံ- ဤရဟန်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၌စပ်၊) သန္ဓိစ္ဆေဒါဒိစောရကာ ဝိယ-အိမ်အစပ်ကိုဖေါက်ဖြတ် ခြင်းအစရှိသည်ဖြင့် ခိုးတတ်သူတို့ကဲ့သို့၊ ဧကံကုလံ—တမျိုးကို၊ ဝါ—တအိမ်ကို၊ (ဝဉ္စေတွာ - လှည့်ပတ်၍၊) န (ဂဏှာတိ)- ယူသည်မဟုတ်၊ ဒွေ (ကုလာနိ— တို့ကို၊ ဝဉ္စေတွာ-၍၊) န(ဂဏှာတိ)-မဟုတ်၊ အထခေါ-အဟုတ်ကား၊ မဟာ ဇနံ - များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ ဝဉ္စေတွာ - ၍၊ စတုပစ္စယဂ္ဂဟဏာတော-

တနည်း။ ။"ပကတိယံ ဌိတိန္ဒြိယေ" ဟု ဝိမတိဖွင့်၏၊ ထိုအလို "ပကတိယံ+ ဌိတာနိ ပါကတာနိ၊ ပါကတာနိ + ဣန္ဒြိယာနိ ယေသံတိ ပါကတိန္ဒြိယာနိ" ဟု ပြု၊ ဆရာသမားတို့က မပြုပြင်အပ်သည့်အတွက် လူတုန်းကကဲ့သို့ ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်း တည်သော (မပြုမပြင်အပ်သော) စက္ခုစသော ဣန္ဒြေရှိသူတို့။

www.dhammaransi.com

ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို ခံယူခြင်းကြောင့်၊ ပဌမော - သော၊ မဟာစောရောတိ-
ခိုးသူကြီး ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - ၏၊ ပန - ဆက်၊ သုတ္တန္တိကာဝါ - သုတ္တန်
ဆောင်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အာဘိဓမ္မိကာဝါ-အဘိဓမ္မာဆောင်သော်
လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိနယဓရာဝါ-ဝိနည်း ဆောင်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊
ယေ ဘိက္ခူ - တို့သည်၊ ဘိက္ခာစာရေ - ဆွမ်းအလို့ ငှါ လှည့်လည်အပ်သော
ဆွမ်းခံရွာသည်၊ ဝါ - ဆွမ်းခံရွာ၌တည်သော ဆွမ်းသည်၊ အသမ္ပတ္တမာနေ-
မပြည့်စုံ လသော်၊ ပါဠိံ - ပါဠိတော်ကို၊ ဝါစေန္တာ - ဆိုစေကုန်လျက်ငင်း၊
ဝါ-ပို့ချကုန်လျက်ငင်း၊ အဋ္ဌကထံ-ကို၊ ကထေန္တာ-ပြောကုန်လျက်ငင်း၊ အနု
မောဒနာယ-အဖန်ဖန်ဝမ်းမြောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဓမ္မကထာယ-တရား
စကားဖြင့်ငင်း၊ ဣရိယာပထသမ္ပတ္တိယာစ-ဣရိယာပုထ်၏ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်ငင်း၊
[သွားပုံလာပုံ နေပုံထိုင်ပုံ စသည်၌ ကြည်ညိုဘွယ်ကောင်းသော ဣရိယာပုထ်
တို့ဖြင့်။] လောကံ-လူအပေါင်းကို၊ ပသာဒေန္တာ-ကြည်ညိုစေကုန်လျက်ငင်း၊
သက္ကတာ- ကောင်းစွာပြုအပ်ကုန်သည်၊ ဂရုကတာ- အလေးပြုအပ်ကုန်သည်၊
မာနိတာ-မြတ်နိုးအပ်ကုန်သည်၊ ပူဇိတာ-ပူဇော်အပ်ကုန်သည်၊ အပစိတာ-
ရိုသေအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဇနပဒစာရိကံ- ဇနပုဒ်ဒေသစာရီကို၊ စရန္တိ-
န်၏၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့ကို၊ တန္တိပဝေဏိဃဋ္ဋနကာ-သာသနာတော်၏ အစဉ်
အဆက်ကို ဆက်စပ်တတ်ကုန်သော၊ သာသနဇောတကာတိ-သာသနာတော်
ကိုထွန်းလင်း စေတတ်သောရဟန်းတော်တို့ ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏။

ယေပန၊ပေ၊ဇောတကာ ။ ။ လာဘ်ကိုမြော်၍ မဟုတ်ဘဲ သန့်ရှင်းသော
(သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်လိုသော) စိတ်ဖြင့် ကျမ်းစာချမှု တရားဟောမှုကိုပြု၍
ဒေသစာရီ လှည့်လည်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်, ထိုသို့လှည့်လည်ရင်း လာဘ်ရသောပုဂ္ဂိုလ်များ
အတွက် အပြစ်မရှိကြောင်းကို ဆက်ပြလို၍ "ယေပန" စသည်မိန့်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များမှာ
အပြစ်မရှိသည့်အပြင် "သာသနာအစဉ်တည်အောင် သာသနာထွန်းလင်းအောင် ပြုသူ
များ"ဟု အသိအမှတ်ပြုရမည်-ဟူလို။

ဘိက္ခာစာရေ။ ။"ဝေါစရဂါမေ - ၌၊ ဘိက္ခာယ - ငှါ၊ စရိတ္ဝာ လဘိတဗ္ဗပိဏ္ဍ
ပါတေ" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "စရိတဗ္ဗောတိ စာရော - လှည့်လည်အပ်သော ဆွမ်းခံရွာ၊
ထိုရွာ၌တည်သော ဆွမ်းသည်လည်း ဌာနူပစာရအားဖြင့် ဘိက္ခာစာရမည်၏၊ ဘိက္ခာ
ယ - ငှါ၊ စာရော ဘိက္ခာစာရော" ဟု ပြု၊ [ဘိက္ခာစာရေ အသမ္ပတ္တမာနေကို ဇနပဒ
စာရိကံ စရန္တိ၌စပ်၊ ပါဠိံဝါစေန္တာစသည်၌ မစပ်လင့်၊ ပါဠိံဝါစေန္တာစသော အလုပ်
များကား အမြဲနေရာ၌ငင်း ဇနပုဒ်၌ငင်း လုပ်ရမည့်အလုပ်များ-ဟု ဝိမတိ ဆိုသည်။]

တန္တိပဝေဏိဃဋ္ဋနကာ ။ ။ ပါဠိချမှုစသော အလုပ်များကို လာဘ်ရမှုမြော်၍
လုပ်ခြင်းမဟုတ်, တာဝန်ဝတ္တရားအနေအားဖြင့် လုပ်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့်"သာသနာ
တော် အဆက်မပြတ်အောင် ဆက်စပ်သောပုဂ္ဂိုလ်များ"ဟု ဆိုရသည်။

www.dhammaransi.com

တထာဂတပ္ပဝေဒိတန္တိ-ကား၊ တထာဂတေန-သည်၊ ပဋိဝိဒ္ဓ-ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်သော၊ ပစ္စက္ခကတံ - မျက်မှောက်ပြုတော် မူအပ်သော၊ ဝါ- တနည်း၊ ဇာနာပိတံ - ဝေနေယျတို့ကို သိစေတော်မူအပ်သော၊ (ဓမ္မဝိနယံ- သုတ် အဘိဓမ္မာဝိနည်းကို)၊ အတ္ထနော ဒဟတိတိ- ကား၊ ပရိယာမဇ္ဈေ - ၌၊ ပါဠိံ စ-ပါဠိတော်ကိုဇင်း၊ အဋ္ဌကထဥ္စ-ကိုဇင်း၊ သံသန္ဒိတွာ-နှီးနှောတိုက်ဆိုင် ၍၊ မဓုရေန - ချိုသာသော၊ သရေန - အသံဖြင့်၊ ပသာဒနီယံ - ကြည်ညိုအပ် ကြည်ညိုထိုက်သော၊ ဝါ - ကြည်ညိုဘွယ်ကောင်းသော၊ သုတ္တန္တံ - သုတ္တန်ကို၊ ကထေတွာ- ဟောပြောပြီး၍၊ ဓမ္မကထာဝသာနေ-တရားစကား၏ အဆုံး၌၊ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဇာတေန-ဖြစ်သော အစ္ဆရိယအဗ္ဘုတ ရှိသော၊ ဝိညုဇနေန- တတ်သိနားလည်သူသည်၊ [ပုစ္ဆိတော၌စပ်၊ ပညာရှိလူတယောက်က မေးအပ် သော်-ဟူလို။] ဘန္တေ , အဟော-ဩော် အံ့ဩဘွယ်ကောင်းပါပေစွ၊ ပါဠိစ- သည်ဇင်း၊ အဋ္ဌကထာစ - သည်ဇင်း၊ သုပရိသုဒ္ဓါ - အလွန် သန့်ရှင်းပါပေစွ၊ ကဿ– အဘယ်ဆရာ၏၊ သန္တိကေ – ၌၊ ဥဂ္ဂဟိတ္တ– သင်ယူခဲ့ပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော- သော်၊) ကော-အဘယ်သူ သည်၊ အမှာဒိသေ-ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သူတို့ကို၊ ဝါ-ငါ့လိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဥဂ္ဂဟာ ပေတုံ- သင်ယူစေခြင်းငှါ၊ ဝါ- ပို့ချခြင်းငှါ၊ သမတ္ထော – စွမ်းနိုင်ပါအံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာစရိယံ-ကို၊ အနုဒ္ဒိသိတွာ-မညွှန်ပြမူ၍၊ [ရှိလျက်နဲ့ မညွှန်ပြမူ၍- ဟူလို။] အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ဝါ-ကိုယ်တိုင်၊ ပဋိဝိဒ္ဓ–ထိုးထွင်း၍သိအပ်သော၊ သယမ္ဘုဉာဏာဓိဂတံ- အလိုလိုဖြစ်သောဉာဏ်ဖြင့် ရအပ်သော၊ ဓမ္မဝိနယံ- သုတ် အဘိဓမ္မာဝိနည်းဟူ၍၊ ပဝေဒေတိ-သိစေ၏၊ ဝါ-ပြောပြ၏၊ ["အဘယ် ဆရာ့ထံ၌ သင်ယူခဲ့ပါသနည်း" ဟု မေးလာသူအား ပြောပြသည်-ဟူလို။] အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ တထာဂတေန- သည်၊ သတသဟဿ ကပ္ပါဓိကာနိ- ကပ္ပါတသိန်း အလွန်ရှိကုန်သော၊ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ-တို့ပတ်လုံး၊ ပါရမိ ယော–ပါရမီတို့ကို၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေတော်မူပြီး၍၊ ဝါ– ဖြည့်ကျင့်တော်မူ

တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ။ ။ပပုဗ္ဗ ဝိဒဓာတ်သည် သိခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ပဌမ နည်း၌ ကာရိတ်မပါဘဲ " ကိုယ်တော်တိုင်သိအပ်" ဟု အနက်မှတ်စေလို၍ "ပဋိဝိဒ္ဓ- ပစ္စက္ခကတံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဒုတိယနည်း၌ ကာရိတ်ပါသည်ဟု သိစေလို၍"ဇာနာပိတံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ပဝေဒီယိတ္ထာတိ ပဝေဒိတံ၊ တထာဂတေန + ပဝေဒိတံ တထာဂတပ္ပ ဝေဒိတံ။]

အတ္တနော ဒဟတိ။ ။"အတ္တနော အဒဟန္တောတိ–မဓေဒံတိ (ငါ၏ဥစ္စာဟူ၍) အတ္တနိ အဋ္ဌပေန္တော" — သီလက္ခန် ဋီကာဟောင်း, ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဖွင့်။ [ဒဟတိ၌ ဓာတ်သည် ထပနအနက်ဟော။]

www.dhammaransi.com

ပြီး၍၊ ကိလေ္သန- ညှိုးညင်သဖြင့်၊ ကသိရေန - ပင်ပန်းသဖြင့်၊ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မတ္တေန ကော- ထိုးထွင်း၍သိအပ်သော တရားကို ခိုးတတ်သော၊ ဒုတိယော – သော၊ မဟာစောရော-ခိုးသူကြီးတည်း။

သုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစာရိန္တိ- ကား၊ ခီဏာသဝဘိက္ခုံ- ရဟန္တာရဟန်းကို၊ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တန္တိ-ကား၊ နိရုပက္ကိလေသံ- ဥပက္ကိလေသာမရှိသော၊ သေဋ္ဌစရိယံ-မြတ်သောအကျင့်ကို၊ စရန္တံ-ကျင့်နေသည်ကို၊ ဝါ- တနည်း၊ အညမ္ပိ-ရဟန္တာမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ အနာဂါမိံ-ကို၊ အာဒိံ ကတွာ-၍၊ ယာဝ သီလဝန္တံ ပုထုဇ္ဇနံ–သီလရှိသောပုထုဇဉ်တိုင်အောင်၊ အဝိပ္ပဋိသာရာဒိဝတ္ထုကံ-နှလုံးသာရှင်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော၊ ပရိသုဒ္ဓံ-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော၊ ဗြဟ္မစရိယံ - ကို၊ စရန္တံ – ကျင့်နေသည်ကို၊ (အနုဒ္ဓံသေတိ- စွပ်စွဲ ဖျက်ဆီး၏၊) အမူလကေန အဗြဟ္မစရိယေန အနုဒ္ဓံသေတီတိ- ကား၊ တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ– ၌၊ အဝိဇ္ဇမာနေန- ထင်ရှားမရှိသော၊ အန္တိမဝတ္ထုနာ-အဆုံး၌ဖြစ်သော ပါရာဇိကဝတ္ထုဖြင့်၊ အနုဝဒတိ–စွပ်စွဲ၏၊ စောဒေတိ-အပြစ်တင်၏၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏမက္ခီ- ထင်ရှားရှိသော ဂုဏ်ကို ချေဖျက်ခြင်းရှိသော၊ အရိယဂုဏတ္ထေနကော – အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဂုဏ်ကို ခိုးဖွက် ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ တတိယော – သော၊ မဟာစောရော – တည်း။ [အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၌ ထင်ရှားရှိသောဂုဏ်ကို မိမိက ခိုး၍မယူနိုင်သော်လည်း ပါရာဇိကဖြင့် စွပ်စွဲလျှင် ထိုဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးသော အားဖြင့် ခိုးရာရောက်၏။]

ဂရုဘဏ္ဍာနိ ဂရုပရိက္ခာရာနီတိ-ကား၊ အဒိန္နာဒါနေ-အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပုဒ်၌၊ (ဒုတိယပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၌)၊ စတုရောဇနာ သံဝိဓာယ, ဂရုဘဏ္ဍံ အဝါဟရန္တိတ္ထေ–၌ပါဠိ၌၊ ပဉ္စမာသကဃနကံ-၅ ပဲထိုက်တန်သောဝတ္ထုကို၊ ဂရုဘဏ္ဍန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တတိယထာ- ကဲ့သို့၊ ဧပေန– ဤသိက္ခာပုဒ်၌ကား၊ ဇံဝံ-

ကိလေ္သန။ ။ပါရမီဖြည့်တော်မူစဉ်က မျက်လုံးကို ထုတ်လှူရခြင်းစသည်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်၏ဆင်းရဲမှုကို ရည်ရွယ်၍ "ကိလေ္သန"ဟု ဆိုသည်၊ ဘုရားဖြစ်ခါနီး၌ မင်္ဂ ၄ ပါး ရပုံမှာ သုခပဋိပဒါဖြစ်၍ မဆင်းရဲပါ၊ ကသိရေနသည် ကိလေ္သန၏ ပရိယာယ်တည်း။

အဝိပ္ပဋိသာရာဒိဝတ္ထုကံ။ ။ဗြဟ္မစရိယခေါ်သော သီလသည် ဝိပ္ပဋိသာရစသည်တို့၏ အကြောင်းဝတ္ထု မဟုတ် , အဝိပ္ပဋိသာရ (နှလုံးသာရှင်ခြင်း)စသည်တို့၏သာ အကြောင်းဝတ္ထုဖြစ်သည်၊ အာဒိဖြင့် ပါမောဇ္ဇ,ပီတိ, ပဿဒ္ဓိစသည်ကိုယူ။ [ဟောတာ ဝိပ္ပဋိသာရာယ, သီလံ ပါမောဇ္ဇဿဟေတု သော၊ တံ ပီတိဟေတု သာစဒ္ဓယံ, ပဿဒ္ဓျာဒိ ပသိဒ္ဓိယာ။]

www.dhammaransi.com

ဤသို့၊ န ဝုစ္စတိ– အပ်၊ အထခေါ – စင်စစ်ကား၊ ပဋ္ဌမာနိ ဘိက္ခဝေ အဝိသဇ္ဇိယာနိ၊ပေ၊မတ္တိကာဘဏ္ဍန္တိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ဟောတော်မူသည့်အတွက်၊ အဝိသဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ-မစွန့်အပ် မစွန့်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂရုဘဏ္ဍာနိ – ဂရုဘဏ်တို့မည်၏။ [ဘိက္ခဝေ – တို့၊ ပဉ္စ-န်သော၊ ဣမာနိ အဝိသဇ္ဇိယာနိ- ဤ မစွန့်အပ် မစွန့်ထိုက်သောဝတ္ထုတို့ကို၊ သံဃေနဝါ-သည်၎င်း၊ ဂဏေနဝါ-၎င်း၊ ပုဂ္ဂလေနဝါ-၎င်း၊ န ဝိသဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ-မစွန့်အပ် မစွန့်ထိုက်ကုန်၊ ဝိသဇ္ဇိတာနိ- စွန့်အပ်ပြီးကုန်သည်၊ (သမာနာနိ ပိ – န်သော်လည်း)၊ အဝိသဇ္ဇိတာနိ – မစွန့်အပ်ကုန်သည်၊ ဝါ – စွန့်အပ်ရာ မရောက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- န်၏၊ (အစွန့်ခံရသူမှာ အပိုင်မရ- ဟူလို၊)ပေ၊ ကတမာနိ ပဉ္စ-အဘယ် ၅ပါးတို့နည်း၊ အာရာမော–အာရာမ်၎င်း၊ အာရာမဝတ္ထု- အာရာမ်ရာ၎င်း၊ ပေ၊ မတ္တိကာဘဏ္ဍံ- ၎င်းတည်း။]

မဋ္ဌမာနိ ၊ပေ၊ မတ္တိကာဘဏ္ဍန္တိ – ဟူ၍၊ ဝစနတော, အဝေဘင်္ဂိယတ္တာ-မဝေဘန်အပ် မဝေဘန်ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာဓာရဏပရိက္ခာရဘာဝေန – သံဃာအများနှင့်ဆက်ဆံသော ပရိက္ခရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂရုပရိက္ခာရာနိ - ဂရုပရိက္ခရာတို့မည်၏၊ [“ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ - န်သော၊ ဣမာနိ အဝေဘင်္ဂိယာနိ – ဤမဝေဘန်အပ် မဝေဘန်ထိုက်သော ပရိက္ခရာတို့ကို” စသည်ဖြင့် ရေးနည်းမှီ၍ ပါဠိတော်ကို အနက်ပေးပါ။] အာရာမော အာရာမဝတ္ထုတိအာဒိသု – တို့၌၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-၏၊ တံသဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသောစကားကို၊ ပဋ္ဌမာနိ ဘိက္ခဝေ အဝိသဇ္ဇိယာနီတိ-ဟူ၍၊ ခန္ဓကေ-စူဠဝါခန္ဓက၌၊ အာဂတသုတ္တဝဏ္ဏနာယမေဝ - တိုက်ရိုက်လာသော ပါဠိတော်အဖွင့်၌သာလျှင်၊ ဘဏိဿာမ – န်အံ့၊ တေဟိ ဂိဟိံ သင်္ဂဏှာတီတိ – ကား၊ တာနိ–ထို အာရာမစသော ဝတ္ထုတို့ကို၊ ဒတွာ–၍၊ ဂိဟိံ - လူဝတ်ကြောင်ကို၊ သင်္ဂဏှာတိ - သိမ်းယူ၏၊ (သိမ်းသွင်း၏၊) အနုဂ္ဂဏှာတိ- ချီးမြှောက်၏၊ ဥပလာပေတီတိ-ကား၊ အမှာကံ-တို့၏၊ အယျော-အရှင်ဘုရားသည်၊ အဟော-ဩော် အံ့ဩဘွယ်ကောင်းပါပေစွ၊ ဣတိဝံ - သို့၊ လပနကေ–ပြောဆိုတတ်သူတို့ကို၊ (အခြားသူတို့ အထင်ကြီးလာအောင် ပြောပေးတတ်သူတို့ကို၊)

ဂရု၊ပေ၊ပရိက္ခာရာနိ။ ။တပါးပိုင်အဖြစ်ဖြင့် ပေါ့ပေါ့ဆဆမလုပ်ကောင်း မပေးကောင်းသောကြောင့်“ဂရူနိ – အလေးပြုအပ်ကုန်သော + ဘဏ္ဍာနိ ဂရုဘဏ္ဍာနိ”–ဟုပြု၊ အများသဘောတူလည်း ခွဲခြားဝေဘန်၍ မသုံးကောင်းသောကြောင့် “ဂရူနိ+ပရိက္ခာရာနိ ဂရုပရိက္ခာရာနိ”ဟုပြု၊ထိုသို့မဝေဘန်ဘဲ အများဆိုင်သံဃိကအဖြစ်ဖြင့်သာ သုံးစွဲကောင်းသောကြောင့် “သာဓာရဏပရိက္ခာရဘာဝေန”ဟု ဆိုသည်။

www.dhammaransi.com

အနုဗန္ဓနကေ - မိမိသို့ အစဉ်လိုက်သူတို့ကို၊ သိနေဟေ - မိမိကို ချစ်ခြင်းရှိသူတို့ကို၊ ကရောတိ-၏၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ အဝိသဇ္ဇိယံ-မစွန့်အပ်မစွန့်ထိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ အဝေဘင်္ဂိယဥ္စ - သော၊ ဂရုပရိက္ခာရံ- အလေးပြုအပ်သော ပရိက္ခရာကို၊ တထာဘာဝတော - ထို အဝိသဇ္ဇိယ အဝေဘင်္ဂိယ အဖြစ်မှ၊ ထေနေတွာ-ခိုး၍၊ ဂိဟီနံ-တို့ကို၊ သင်္ဂဏှနကော-သော၊ စတုတ္ထော-သော၊ မဟာစောရော - တည်း၊ စပန - ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့၊ သော အယံ-ထိုကဲ့သို့သော ဤရဟန်းသည်၊ ဣမံဂရုဘဏ္ဍံ- ဤဂရုဘဏ်ကို၊ ကုလသင်္ဂဏှနတ္ထံ-၄၊ ဝိသဇ္ဇန္တော-စွန့်လသော်၊ ဝါ-စွန့်ခြင်းကြောင့်၊ ကုလဒူသကဒုက္ကဋံ-ကုလဒူသကဒုက္ကဋ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ- ၏၊ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မာရဟောစ- ပဗ္ဗာဇနီယကံထိုက်သည်လည်း၊ ဟောတိ- ၏၊ ဘိက္ခုသံဃံ- ရဟန်းအပေါင်းကို၊ အဘိဘဝိတွာ-လွှမ်းမိုး၍၊ ဣဿရဝတာယ-မိမိက အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိသဇ္ဇန္တော ထုလ္လစ္စယံ အာပဇ္ဇတိ၊ [ထုလ္လစ္စဉ်းအာပတ်သာ မက,ဘဏ္ဍာစားလည်း ထိုက်၏။] ထေယျစိတ္တေန - ထေယျစိတ်ဖြင့်၊ ဝိသဇ္ဇေန္တော - သော်၊ ဘဏ္ဍံ-ဘဏ္ဍာကို၊ အဂ္ဃါပေတွာ- အဖိုးဖြတ်စေ၍၊ ကာရေတဗ္ဗော-၏။

အယံ အဂ္ဂေါ မဟာစောရောတိ-ကား၊ အယံ- ဤရဟန်းသည်၊ ဣမေသံ စောရာနံ-တို့တွင်၊ ဇေဋ္ဌစောရော - အကြီးဆုံးခိုးသူတည်း၊ (အဂ္ဂေါကို ဇေဋ္ဌစောရော ဟု ဖွင့်သည်၊)ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဋိဝိဒ္ဓယထာဘူတဂုဏ- စက္ခုစသော ငါးပါးသော ဣန္ဒြေတို့ဖြင့် ယူနိုင်ခြင်းကိုလွန်သော၊ (မယူနိုင်သော-ဟူလို၊) အတိသဏှသုခုမံ- အလွန်သိမ်မွေ့နက်နဲသော၊ လောကုတ္တရဓမ္မံ-ကို၊ ထေနေတိ-ခိုး၏၊ ဣမိနာ-ဤရဟန်းနှင့်၊ သဒိသော-သော၊ စောရော နာမ - မည်သည်၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ ပန - ပရိဟာရပက္ခမှတပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ လောကုတ္တရဓမ္မော – သည်၊ ဝါ - ကို၊ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိနိ ဝိယ- ရွှေငွေအစရှိသည်တို့ကို ကဲ့သို့၊ ဝဠေတွာ - လှည့်ပတ်၍၊ ထေနေတွာ - ခိုး၍၊ ဂဟေတုံ – ၄၊ သက္ကာကိံ - တတ်ကောင်းသလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (လောကုတ္တရဓမ္မော - သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝဠေတွာ-၍၊ ထေနေတွာ- ၍၊ ဂဟေတုံ-၄၊) နသက္ကာ-ကောင်း၊ (ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း၊) တေနေဝ- ကြောင့်ပင်၊ ယော အသန္တံ အဘူတံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ဥလ္လပတီတိ- တိဟူ၍၊ အာဟ - ဟောတော်မူပြီ၊ ဟိ– ဆက်၊ အယံ - ဤရဟန်းသည်၊ အတ္တနိ – ၌၊ အသန္တံ – ထင်ရှားမရှိသော၊ (အဘူတံ – မဖြစ်ဘူးသော)၊ တံ ဓမ္မံ – ထိုလောကုတ္တရာတရားကို၊ ကေဝလံ– ဥာနာစာဝနစသည် မဘက် သက်သက်၊ မယှံ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ သော - ဤလောကုတ္တရာ တရားသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ-

www.dhammaransi.com

သို့၊ ဥလ္လပတိ - ဝါကြွား၍ပြော၏၊ ဝါ- သီလအသက်, ကိုယ်မှထွက်အောင် ပြောဆို၏၊ ပန- ဗျတိရိက်ကား၊ ဌာနာ- မှ၊ စာပေတုံ-ဌါရင်း၊ အတ္တနိ- ၌၊ သံဝိဇ္ဇမာနံ- ထင်ရှားရှိသည်ကို၊ ကာတုံဝါ- ၎င်း၊ န သက္ကောတိ- မစွမ်းနိုင်။

အထ-ထိုသို့ခိုးယူခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပါလျက်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ စောရောတိ- ခိုးသူဟူ၍၊ ဝုတ္တော – ဟောတော်မူအပ်သနည်း၊ (ဣတိ - ဤကား အမေး တည်း)၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ–ထို လောကုတ္တရာ တရားကို၊ ဥလ္လပိတွာ-သီလ အသက်,ကိုယ်မှထွက်အောင်ပြောဆို၍၊ အသန္တသမ္ဘာဝနာယ-မိမိ၌ထင်ရှား မရှိသောဂုဏ်တို့ဖြင့် ချီးမွမ်းခြင်းကြောင့်၊ [အတ္တနော၊ အဝိဇ္ဇမာနဂုဏေဟိ- တို့ဖြင့်၊ သမ္ဘာဝနာယ–ကြောင့်၊—ဋီကာ။]ဥပ္ပန္နေ- နသော၊ ပစ္စယေ–တို့ကို၊ ဂဏှာတိ-ခံယူ၏၊ (ဣတိ - ကြောင့်၊ စောရောတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား အဖြေတည်း)၊ ဟိ – မှန်၊ ဧဝံ - ဤသို့ ပြောဆိုလျက်၊ ဂဏှတာ- ယူသောရဟန်းသည်၊ တေ ပစ္စယာ - တို့သည်၊ ဝါ– တို့ကို၊ သုခုမေန-သော၊ ဥပါယေန – နည်းလမ်းဖြင့်၊ ဝဉ္စေတွာ–၍၊ ထေနေတွာ–၍၊ ဂဟိတာ-ယူအပ် ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ –၏၊ တေနေဝ–ကြောင့်ပင်၊ တံ ကိဿဟေတု ထေယျာယ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ရဋ္ဌပိဏ္ဍော ဘုတ္တောတိ–ဟူ၍၊ အာဟ-မူပြီ။

ဟိ-ဆက်၊ တ္တေ - ဤ တံ ကိဿဟေတု အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အယံ – ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အတ္ထော - တည်း၊ အယံ အဂ္ဂေါ မဟာစောရော၊ ယော အသန္တံ အဘူတံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ဥလ္လပတီတိ-ဟူသော၊ယံ-အကြင်စကားကို၊

အသန္တံ၊ပေ၊ ဥလ္လပတိ ။ ။အသန္တံတိ – အဝိဇ္ဇမာနံ၊ အဘူတံတိ – အနုပ္ပန္နံ၊ [“အသန္တံ-ထင်ရှား မရှိသော၊ အဘူတံ–ဖြစ်ပြီးမဟုတ်သော” ဟု ပေးစေလို၏။] အနုပ္ပန္နတ္တာ ဟိ တဿ (ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌) တံ အသန္တံ၊ ပုရိမဿ ပစ္ဆိမံ ကာရဏ ဝစနံ-အဘူတံဟူသော နောက်စကားသည် အသန္တံဟူသော ရှေ့စကား၏ အကြောင်း ပြတည်း၊ မဖြစ်ဘူးသောကြောင့် ထင်ရှားမရှိ–ဟူလို၊ ဤ အဖွင့်ကို ကြည့်၍“အသန္တံ အဘူတံ တံဓမ္မံ”ဟု ရှိသင့်၏၊ ယခုစာအုပ်များ၌“အဘူတံ”မပါ။

ဥလ္လပတိ ။ ။ဥဂ္ဂတာယုကော ့လပတိ– ထွက်သွားသော အသက် ရှိသည်ဖြစ်၍ ပြောဆို၏၊ ဥ သည် “ဥဂ္ဂတ” အနက်ဟော၊ ရဟန်း၏ အသက်ဟူသည် သီလတည်း၊ ထို သီလသည် ပြောဆိုသည်နှင့် တပြိုင်နက် ကင်းကွာရကား ထွက်သွားသကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်“ဥလ္လပတိ–သီလအသက် ကိုယ်မှ ထွက်အောင် ပြောဆို၏”ဟု ပေးပါ။

ဧဝံ ဟိ၊ပေ၊ဟောန္တိ။ ။အသန္တသမ္ဘာဝနာအားဖြင့် ပစ္စည်း ၄ ပါးကို ခံယူ သူသည် ထိုပစ္စည်း ၄ ပါးကို ခိုးယူရာ ရောက်၏၊ ထင်ရှား မရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ချီးမွမ်းသောကြောင့် ထိုထင်ရှားမရှိသော လောကုတ္တရာ ဂုဏ်ကိုလည်း ခိုးယူရာရောက်သည်။

www.dhammaransi.com

အဝေါစုမှ – ဆိုခဲ့ကုန်ပြီ၊ **တံ ကိဿ ဟေတု**တိ– ကား၊ ကေန ကာရဏေန– ကြောင့်၊ တံ – ဤ စကားကို၊ အဝေါစုမှ – ကုန်သနည်း၊ ဣတိစေ – ဤသို့ မေးအံ့၊ ထေယျာယ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ရဇ္ဇုပိဏ္ဍော ဘုတ္တောတိ-ကား၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ တေန – ထို ရဟန်းသည်၊ သော ရဇ္ဇုပိဏ္ဍော– ထို တိုင်းသားပြည်သူ့,ကြည်ဖြူရှင်လန်း,လှူဒါန်းအပ်သောဆွမ်းကို၊ ထေယျာယ- ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာစိတ်ဖြင့်၊ ထေယျစိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဘုတ္တော-စားသော်ံ အပ်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ (တသ္မာ တံ အဝေါစုမှ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေ တည်း၊) ဟိ – ဆက်၊ ဧတ္ထ - ဤထေယျာယဝေါ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ ဝေါ ကာရော – ဝေါ အက္ခရာသည်၊ ယေ ဟိ ဝေါ **အရိယာ** အရညဝနပတ္ထာနီတိ အာဒီသုဝိယ–ပတ္တာနိ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ကဲ့သို့၊ ပဒပူရဏာမတ္တေ–ပုဒ်၏ ပြည့်ကြောင်းမျှ၌၊(ပဝတ္တော–သော)၊ နိပါတော–တည်း၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ တုမှေဟိ–တို့သည်၊ ဘုတ္တော-စားသောက်အပ်ပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ - သို့၊ အဿ–ထို ဝေါအက္ခရာ၏၊ အတ္ထော - ကို၊ န ဒဋ္ဌဗ္ဗော - မမှတ်ထိုက်။ ["ဝေါ - သင်တို့ သည်"ဟု မပေးပါနှင့်–ဟူလို၊ ဘာကြောင့်နည်း-ရှေ့မှောက် ရောက်နေသော ရဟန်းများအတွက်သာ မိန့်တော်မူသည်မဟုတ်၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကိုပြောသူ ဟူသမျှအတွက် မိန့်တော်မူသောကြောင့်တည်း။]

ဣဒါနိ – ၌၊ တမေဝတ္ထံ – ထို ဆိုအပ်ပြီးသော အနက် အဓိပ္ပါယ်ကိုပင်၊ ဂါထာဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဝိဘူတတရံ-သာ၍ ထင်ရှားသည်ကို၊ ကရောန္တော - မူလို သည်၊(ဟုတွာ)၊ အညထာ သန္တမတ္တာနံအာဒိံ–ဂါထာစကားကို၊ အာဟ–မူပြီ၊ တတ္ထ- ထို အညထာ သန္တံအစရှိသော ဂါထာစကား၌၊ အညထာ သန္တမတ္တာနံ– ကား၊ အပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရာဒိကေန– မစင်ကြယ်သော ကိုယ်အကျင့် အစရှိသော၊[အာဒိဖြင့် ဝစီသမာစာရ, စိတ္တသမာစာရတို့ကို ယူ။]အညေန- စင်ကြယ်သော ကိုယ်အကျင့်အစရှိသော အခြင်းအရာမှ တပါးသော၊အာကာ ရေန–အခြင်းအရာဖြင့်၊ သန္တံ-ထင်ရှား ရှိသော၊ (အတ္တာနံ–ကို)၊ အညထာ ယော ပဝေဒယေတိ - ကား၊ ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရာဒိကေန – သော၊ အညေန-မစင်ကြယ်သောကိုယ်အကျင့်အစရှိသောအခြင်းအရာမှတပါးသော၊ အာကာရေန – ဖြင့်၊ ပဝေဒယျ – သိစေအံ့၊ ဝါ– ပြောပြအံ့၊ အဟံ– သည်၊ ပရမပရိသုဒ္ဓေါ - အလွန် သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သူတည်း၊ မေ - ၏၊ အဇ္ဈတ္တရေ- ကိုယ်အတွင်း၌၊ လောကုတ္တရဓမ္မော-သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ ဧဝံ - သို့၊ ဇာနာ ပေယျ-သိစေအံ့၊ စပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ပဝေဒေတွာ-ပြီး၍၊ တာယ ပဝေ ဒနာယ-ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ ဘောဇနံ-ကို၊ အရဟာဝိယ-ကဲ့သို့၊ ဘုဉ္ဇတိ-၏။

www.dhammaransi.com

နိကစ္စ ကိတဝေါဝ, ဘုတ္တံ ထေယျေန တဿ တန္တိ (ဧတ္တ)-တံ ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ နိကစ္စာတိ-ကား၊ ဝဉ္စေတွာ- လှည့်ပတ်၍၊ အညထာ-တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သန္တံ- ထင်ရှားရှိသော၊ (အတ္တာနံ - ကို၊) အညထာ- ထင်ရှားရှိသည်မှ တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒဿေတွာ-၍၊ အဂုမ္ဗ အဝဏ္ဏဘူတမေဝ-ပိတ်ပေါင်းမဟုတ် ချုံမဟုတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ သာခါပလာသပလ္လဝါဒိစ္ဆာဒနေန - သစ်ခက် သစ်ရွက် ရွက်ညွန့် အစရှိသည်တို့ဖြင့် ဖုံးအုပ်ခြင်းဖြင့်၊ ဂုမ္ဗမိဝ-ပိတ်ပေါင်းကိုကဲ့သို့၎င်း၊ ဂစ္ဆမိဝ-ချုံကိုကဲ့သို့၎င်း၊ အတ္တာနံ- ကို၊ ဒဿေတွာ - ၍၊ ကိတဝဝေါဝါတိ - ကား၊ ဝဉ္စကဿ - လှည့်ပတ်တတ်သော၊ ကေရာဋိကဿ- ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲမှု၌ ယှဉ်သော၊ ဂုမ္ဗဂစ္ဆသညာယ - ပိတ်ပေါင်း အမှတ် ချုံအမှတ်ဖြင့်၊ အရညေ- ၌၊ အာဂတာဂတေ – နှံသော၊ သကုဏေ – တို့ကို၊ ဂဟေတွာ - ဖမ်းယူ၍၊ ဇီဝိတကပ္ပကဿ–အသက်မွေးမှုကို ပြုသော၊ သာကုဏိကဿ - ငှက်မုဆိုး၏၊ (သကုဏဂ္ဂဟဏံ)ဣဝ-ငှက်တို့ကို ဖမ်းယူခြင်းကဲ့သို့၊ ဘုတ္တံ ထေယျေန တဿ တံတိ - ကား၊ အနရဟန္တဿေဝ - ရဟန္တာ မဟုတ်သည် ဖြစ်၍သာလျှင်၊ သတော-ဖြစ်လျက်၊ အရဟန္တဘာဝံ- ကို၊ ဒဿေတွာ – ပြ၍၊ လဒ္ဓဘောဇနံ-ကို၊ ဘုဉ္ဇတော – သော၊ တဿာပိ - ထို ရဟန်းသည်လည်း၊ [ဘုတ္တံ နာမ ဟောတိ ၌စပ်။] ယံတံ–အကြင် ဘောဇဉ်ကို၊ ဘုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစားအပ်သော ဘောဇဉ်သည်၊ ဝါ-ကို၊[ထေယျေန ဘုတ္တံနာမ ဟောတိ၌ စပ်။] သာကုဏိက

နိကစ္စ॥ ॥နိပုဗ္ဗ, ကရဓာတ်၊ တွာပစ္စည်းကို ရစ္စပြု၊ နိဥပသာရကြောင့် ကရဓာတ် လည်း"ဝဉ္စန" အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ဝဉ္စေတွာ ဟု ဖွင့်သည်။ [သက္ကတ၌ "ကြံ" ဓာတ် ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိ၌ ထိုဓာတ်ကို မတွေ့ရ၍ ကရဓာတ်ကြံသည်။] နိကစ္စကို "ဝဉ္စေတွာ" ဟု ဖွင့်၍ ထို့ဝဉ္စေတွာအရ လှည့်ပတ်ပုံကို " အညထာ သန္တံ အညထာ ဒဿေတွာ"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ထို အဖွင့်ကိုပင် အမိပ္ပါယ်ထင်ရှားအောင် " အဂုမ္ဗ ၊ ပေ ၊ ဒဿေတွာ"ဟု ထပ်၍ ဖွင့်သည်၊ ဂုမ္ဗသဒ္ဒါသည် အပေါင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ပိတ်ပိတ် သဲသဲ ထူထဲသော သစ်ပင်အပေါင်းကို " ပိတ်ပေါင်း "ဟု ခေါ်သည်၊ ရှေးနိဿယ၌ "အရုံ"ဟုလည်း ပေး၏။

ကိတဝဿ ॥ ॥ သုဒ္ဓါဒိ ကိဓာတ်သည် ညှဉ်းဆဲခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ဘော အနက်၌ တ ပစ္စည်းသက်၍ " ကိဏာတေ – ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ ကိတံ – ခြင်း၊ ကိတေန – ညှဉ်းဆဲခြင်းဖြင့်+ဝါတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ကိတဝေါ" ဟု ကြံ၊ စဉ်းလဲကောက်ကျစ် သောအားဖြင့် သူတပါးကို ညှဉ်းဆဲတတ်သူ၊ ထို့ကြောင့်"ဝဉ္စကဿ ကေရာဋိကဿ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ကေရာဋိကဿကိုလည်း"သဌဿ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ကိရာဋေ–စဉ်းလဲ ကောက်ကျစ်မှု၌+နိယုတ္တော ကေရာဋိကော"ဟု ပြု။

www.dhammaransi.com

ကိတဝဿ-စင်းလဲသောငှက်မုဆိုး၏၊ နိကစ္စဝဍ္ဎေတွာ-လှည့်ပတ်၍၊ သကုဏဂ္ဂဟဏံ ယထာ - ကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ ပေ၊ ဘောဇနဿ- ၏၊ ဝါ - ကို၊ ဘုတ္တတ္တာ-စားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ထေယျေန-ခိုးသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာစိတ်ဖြင့်၊ ဝါ-ခိုးခြင်းဖြင့်၊ ဘုတ္တံနာမ-စားအပ်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ-၏။

ပန-ဆက်၊ ဣမံ အတ္ထဝသံ - ဤ အကြောင်း အထူးကို၊ အဇာနန္တာ-န်သော၊ ယေ - အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဧဝံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် (လှည့်ပတ်၍၊) ဘုဉ္ဇန္တိ- န်၏၊ ကာသာဝကဏ္ဌာ - သင်္ကန်းဖြင့် ရစ်ပတ်အပ်သော လည်ပင်းရှိကုန်သော၊ ဝါ- လည်ပင်း၌ သင်္ကန်းဖြင့် ရစ်ပတ်ထားကုန်သော၊ ဗဟဝေါ-များစွာကုန်သော၊ ပါပဓမ္မာ-ယုတ်မာသော အကျင့်ရှိကုန်သော၊ အသညတာ-ကာယဒွါရ အစရှိသည်တို့ဖြင့် စောင့်စည်းခြင်း မရှိကုန်သော၊ ပါပါ-ယုတ်မာကုန်သော၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ပါပေဟိ-ယုတ်မာကုန်သော၊ ကမ္မေဟိ- အမှုတို့ကြောင့်၊ နိရယံ- ၌၊ ဥပပဇ္ဇရေ-ဖြစ်ကြရကုန်၏။

ကာသာဝကဏ္ဌာတိ-ကား၊ ကာသာဝေန-ဖြင့်၊ ဝေဌိတကဏ္ဌာ-ရစ်ပတ်အပ်သော လည်ပင်းရှိကုန်သော၊ ဝါ - လည်ပင်း၌ ရစ်ပတ်ထားကုန်သော၊ [" ကာသာဝဝေဌိတ ကဏ္ဌာ " ဟု ဆိုလိုလျက် ဝေဌိတအလယ်ပုဒ်ကိုချေဟု ပြ၏၊] ယေသံ - အကြင်ရဟန်းတို့၏၊ သာမညံ - သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းသောအကျင့်တရားသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ (တေသံ-တို့၏၊) ဧတ္တကမေဝ-ဤမျှသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အရိယဒ္ဓဇ ဓာရဏမတ္တံ - အရိယာတို့၏ အောင်လံဖြစ်သောသင်္ကန်းကို ဆောင်ခြင်းမျှသည်၊ (ဟောတိ-၏၊)ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧတံ - ဤ ကာသာဝကဏ္ဌာဟူသော အမည်သည်၊ ဘဝိဿန္တိခေါ၊ ပေ၊ ကာသာဝကဏ္ဌာတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တဒုဿီလာနံ-ဟောတော်မူအပ်သော ဒုဿီလတို့၏၊ အဓိဝစနံ- အမည်တည်း၊ [အာနန္ဒ- န္ဒာ၊ အနာဂတံ-သော၊ အဒ္ဓါနံ - ကာလ၌၊ ဂေါတြဘုနော - သမဏအနွယ်မျှကိုသာ ခံစားတတ်

ဂေါတြဘုနော။ ။ဂေါတ္တံ ဝုစ္စတိ သာဓာရဏနာမံ – အများနှင့်ဆက်ဆံသော နာမည်တမျိုးကို ဂေါတ္တဟု ဆိုအပ်၏၊ ဥပမာ– "ပုထုဇ္ဇနဂေါတ္တ–ပေါထုဇဉ်အနွယ်" ဟူရာ၌ ပုထုဇဉ်ဟူသော အမည်သည် လူတယောက်၏အမည် မဟုတ်, လူအများနှင့် ဆက်ဆံသော (အများဆိုင်) အမည် ဖြစ်သကဲ့သို့ရင်း, ဂေါတမ–ဟူသောအမည်သည် ထို အနွယ်ရှိသူအားလုံးနှင့်ဆိုင်သော အမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ရင်းတည်း၊ ဤနေရာ၌လည်း ရဟန်းဟူသမျှနှင့်ဆိုင်သော " သမဏ " ဟူသောအမည်သည် ဂေါတ္တမည်၏၊ တ္တကို တြပြု၍ "ဂေါတြ" ဟု ဖြစ်၏၊ မတ္တပုဒ်အကြေကြံ၍ ဂေါတ္တံ (ဂေါတ္တမတ္တံ) + ဘဝန္တိ (အနုဘဝန္တိ)– ခံစားတတ်ကုန်၏၊ ဓာရေန္တိ–န်၏၊ ဣတိ ဂေါတြဘုနော။

www.dhammaransi.com

ဆောင်ထားတတ်ကုန်သော၊ ကာသာဝကဏ္ဌာ-တို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-နလတ့်၊ (ဥပရိပဏ္ဏာသ, ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်)၊] ပါပဓမ္မာတိ- ကား၊ လာမကဓမ္မာ- ယုတ်မာသောအကျင့်ရှိကုန်သော၊ အသညတာတိ - ကား၊ ကာယာဒီဟိ - ကာယဒွါရ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အသညတာ- စောင့်စည်းခြင်း မရှိကုန်သော၊ ပါပါတိ - ကား၊ လာမကပုဂ္ဂလာ - နသော၊ (တေ - ထိုရဟန်းတို့သည်၊) ပါပေဟိ ကမ္မေဟီတိ- ကား၊ ကရဏကာလေ - ပြုရာအခါ၌၊ အာဒီနဝံ- ကို၊ အဒိသွာ- ၍၊ ကတေဟိ- နသော၊ ပရဝဥ္စနာဒီဟိ - သူတပါးကို လှည့်ပတ်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊ တေဟိ ပါပကမ္မေဟိ – ထို မကောင်းသောအမှုတို့ကြောင့်၊ (နိရယံ ဥပပဇ္ဇရေ၌စပ်။) နိရယံ တေ ဥပပဇ္ဇရေတိ – ကား၊ နိရဿာဒံ – သာယာအပ်သော သုခမရှိသော၊ ဒုဂ္ဂတိံ - ဒုက္ခအပေါင်း၏ လည်းလျောင်းရာ ဖြစ်သော အပါယ်ဘုံ၌၊ တေ- ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ- ဖြစ်ကြရကုန်၏၊ တသ္မာ, သေယျော အယောဂုဠောတိ – ဟူသော၊ ဂါထာ – ဂါထာသည်၊ (ဟောတိ – ၏၊) [ထိုရဟန်းတို့၏ မတရားသဖြင့် စားခြင်းကြောင့် ငရဲသို့ ကျရောက်ရသည့်အတွက် ဤဂါထာ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်-ဟူလို။]

တဿာ - ထိုဂါထာ၏၊ အတ္ထော- အနက်ကား၊ ဒုဿီလော- သီလမရှိသော၊ အသညတော-သော၊ ဇန္တ္တာစာရေ-၌၊ ဌိတော-သော၊ ကုဟနာယ- အံ့ဩဘွယ်ကို ဖြစ်စေခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-ကြွားဝါခြင်းဖြင့်၊ လောကံ- လူအပေါင်း ကို၊ ဝဉ္စကော-သော၊ အယံပုဂ္ဂလော-သည်၊ တတ္တံ-လောလောပူသော၊ အဂ္ဂိ သိခူပမံ-မီးတောက် မီးလျှံဟူသော ဥပမာရှိသော၊ အယောဂုဠံ-သံတွေခဲကို၊ သစေ ဘုဥ္ဇေယျ-အံ့၊ သစေ အဇ္ဈောဟရေယျ- အကယ်၍ မျိုအံ့၊ တဿ–ထို ရဟန်း၏၊ ယံ တေ ရဋ္ဌပိဏ္ဍံစ – အကြင် တိုင်းသားပြည်သူ ကြည်ဖြူရှင်လမ်း လှူဒါန်းအပ်သောဆွမ်းကိုလည်း၊ သစေ ဘုဥ္ဇေယျ-အံ့၊ ယံ တေ အယောဂုဠံစ- ကိုလည်း၊(သစေ ဘုဥ္ဇေယျ)၊ (ဝေံသတိ)၊ ဋ္ဌိသု-နသော၊ တေသု-ထို ရဋ္ဌပိဏ္ဍ အယောဂုဠတို့တွင်၊ အယောဂုဠော၁ဝ- သည်သာ၊ ဝါ- ကိုသာ၊ ဘုတ္တော - စားအပ်သည်၊ (သမာနော)၊ သေယျော - အထူးသဖြင့် ကောင်းမြတ်သည်၊ သုန္ဒရတရော–သာ၍ကောင်းသည်ငှင်း၊ ပဏီတတရောစ-သာ၍မွန်မြတ်သည် ငှင်း၊ ဘဝေယျ - ရာ၏၊ [သေယျောကို "သုန္ဒရတရော ပဏီတတရောစ" ဟု ဖွင့်သည်။] ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ) -ကြောင့်၊ အယောဂုဠဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဘုတ္တတ္တာ-ကြောင့်၊ သမ္ပရာယေ-၌၊ သမ္ဗုဒ္ဓတညာဏေနာပိ-သမ္ဗုဒ္ဓတ ဉာဏ်တော်ဖြင့် သော်မှလည်း၊ ဒုဇ္ဇာနပရိစ္ဆေဒံ – ခဲယဥ်းသဖြင့် သိအပ်သော အပိုင်းအခြားရှိသော၊ [ဒုက္ခေန + ဇာနိတဗ္ဗာတိ ဒုဇ္ဇာနော၊ ဒုဇ္ဇာနော+

www.dhammaransi.com

ပရိဠာဒေါ ယဿာတိ ဒုဋ္ဌာနပရိဠာဒံ။] ဒုက္ခံ န အနုဘဝတိ၊ ပန – ကား၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊(လှည့်ပတ်၍၊) ပဋိလဒ္ဓဿ-သော၊ တဿရဇ္ဇ ပိဏ္ဍဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဘုတ္တတ္တာ-ကြောင့်၊ သမ္ပရာယေ– ၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-(သဗ္ဗ ညုတညာဏေနာပိစသည်ဖြင့်) ဆိုအပ်ပြီးသောအပြားရှိသော၊ ဒုက္ခံ–ကို၊ အနု ဘောတိ-၏၊ (တဿာ သေယျော သုန္ဒရတရော ပဏီတတရောစ ဘဝေယျ)၊ ဟိ-မှန်၊ အယံ-ဤ လှည့်ပတ်၍စားသောက်ခြင်းသည်၊ ကောဋိပ္ပတ္တော-အထွဋ် အထိပ်သို့ရောက်သော၊ မိစ္ဆာဇီဝေါ-မှားယွင်းသောအသက်မွေးခြင်းတည်း၊ ဣတိအယံ–ကား၊ (တဿာ- ထိုဂါထာ၏၊ အတ္ထော-တည်း။)

ဧဝံ-လျှင်၊ ပါပကြိယာယ-မကောင်းမှုကို ပြုခြင်း၏၊ အနာဒီနဝဒဿာဝိနံ-အပြစ်ကို ရှုလေ့မရှိကုန်သော ရဟန်းတို့အား၊ အာဒီနဝံ – အပြစ်ကို၊ ဒဿေ တွာ-ပြီး၍ရှင်း၊ အထခေါ–၌၊ ဘဂဝါ – သည် ၊ပေ၊ ဝိဂဟရိတွာ-ရှင်း ၊ပေ၊ ဥဒ္ဒိသေယျာထ-ကုန်လော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတွာစ–မိန့်တော်မူပြီး၍ရှင်း၊ စတုတ္ထ ပါရာဇိကံ-ဇိကသိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပညပေန္တော-မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ယောပန ဘိက္ခု၊ အနဘိဇာနန္တိအာဒိံ- အစရှိသော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ အာဟ- မူပြီ၊ ဧဝံ- လျှင်၊ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန – သာသနာတော်ဝယ် အမြစ်အရင်း ပြတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒဠှံ–ခိုင်မြဲသည်ကို၊ ကတွာ- ၍၊ စတုတ္ထပါရာဇိကေ- ကို၊ ပညတ္တေ-အပ်ပြီးသော်၊ အပရမ္ပိ- ဝဂ္ဂုမုဒါတီရိယဝတ္ထုမှ တပါးလည်း ဖြစ်သော၊ အနု ပညတ္တတ္ထာယ–အနုပညတ်အကျိုးငှါ၊ အဓိမာနဝတ္ထု – အဓိမာနဝတ္ထုသည်၊ ဥဒပါဒိ–ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ တဿ–ထိုအဓိမာနဝတ္ထု၏၊ ဥပ္ပတ္တိဒီပနတ္ထံ-ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ တေန ခေါ ပန သမယေန-ဟူသော၊ ဧတံ–ဤစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

တတ္ထ- ထို တေန ခေါ ပန သမယေန-အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဝါ- ထိုအဓိမာန ဝတ္ထု၌၊ အဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌသညိနောတိ-ကား၊ ဉာဏစက္ခုနာ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် စက္ခုဖြင့်၊ အဒိဋ္ဌေယေဝ - မမြင်အပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အရဟတ္တေ – အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ [ဒိဋ္ဌသညိနော၌စပ်၊] အမှေဟိ- တို့သည်၊ အရဟတ္တံ-ကို၊ ဒိဋ္ဌံ- မြင်အပ်ပြီ၊ ဣတိ – သို့၊ ဒိဋ္ဌသညိနော - မြင်အပ်ပြီ ဟု အမှတ်ရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ အပတ္တေ ပတ္တသညိနောတိအာဒီသု- အပတ္တအစရှိသည်တို့၌၊ ဧသေဝ နယော– တည်း၊ ပန– အထူးကား၊ အယံ- ကား၊ ဝိသေသော - တည်း၊ အပတ္တေတိ – ကား၊ အတ္တနော-၏၊ သန္တာနေ–သန္တာန်၌၊ ဝါ-ခန္ဓာအစဉ်၌၊ ဥပ္ပတ္တိဝသေန-ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အပတ္တေ-မရောက်အပ်သေးသောအရဟတ္တဖိုလ်၌၊ အနဓိဂတေတိ- ကား၊ မဂ္ဂဘာဝနာယ – မဂ်ကိုပွားစေခြင်းအားဖြင့်၊ အနဓိဂတေ- မသိအပ်

www.dhammaransi.com

သေးသော အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ အပ္ပဋိလဒ္ဓေ-မရအပ်သေးသော အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ဣတိပိ အတ္ထော - သည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ အသစ္ဆိကတေတိ - ကား၊ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေ - ထိုးထွင်း၍ မသိအပ်သေးသော အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ဝါ-တနည်း၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဝသေန-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အပ္ပစ္စက္ခကတေ-မျက်မှောက်မပြုအပ်သေးသော အရဟတ္တဖိုလ်၌။

အဓိမာနေနာတိ - ကား၊ အဓိဂတမာနေန - ရကုန်ပြီး ဟု မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်၊ မယံ-တို့သည်၊ အဓိဂတာ- ရကုန်ပြီ၊ ဣတိဧဝံ- သို့၊ ဥပ္ပန္နေန-သော၊ မာနေန-မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဝါ-တနည်း၊ အဓိကမာနေန-လွန်ကဲသော မာနကြောင့်၊ ထဒ္ဓမာနေန- ခက်ထန်သော မာနကြောင့်၊ ဣတိအတ္ထော၊ အညံ့ ဗျာကရိံသူတိ-ကား၊ အရဟတ္တံ-ကို၊ ဗျာကရိံသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ အာဝုသော - ငါ့ရှင်၊ အမှေဟိ, အရဟတ္တံ- သို့၊ ပတ္တံ-ရောက်အပ်ပြီ၊ ကရဏီယံ- ပြုဘွယ်ကိစ္စကို၊ ကတံ - ပြီ၊ ဣတိ - သို့၊ ဘိက္ခူနံ - အခြားရဟန်းတို့အား၊ အာရောစေသုံ-ပြီ၊ တေသံ - ထိုရဟန်းတို့၏၊ မဂ္ဂေန-မဂ်ဖြင့်၊ အပ္ပဟီနကိလေသတ္တာ - မပယ်အပ်သေးသော ကိလေသာရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေဝလံ - မဂ်ဖြင့်ပယ်ခြင်းမဟုတ် သက်သက်၊ သမထဝိပဿနာဗလေန-ဖြင့်၊ ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသာနံ - ပယ်ခွါအပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိကုန်

အဓိမာနေန ။ ။ အဓိဥပသာရသည် အဓိဂတအနက်ဟောဟု သိစေလို၍"အဓိဂတမာနေန"ဟုဖွင့်၊ တနည်း- "အဓိကအနက်ဟော"ဟု သိစေလို၍"အဓိကမာနေန" ဟုဖွင့်၊ "အဓိဂတာတိ + ဥပ္ပန္နော+မာနော အဓိမာနော"ဟုပြု၊ ဒုတိယနည်း၌ "အဓိကော+မာနော အဓိမာနော"ဟုပြု၊ "လွန်ကဲသောမာန်"ဟူရာ၌"လွန်ကဲ"ဟူသည်လည်း (ရှိပြီးဂုဏ်ထက် ပိုလွန်သည်ကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်) "ခက်ထန်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်"ဟု သိစေလို၍"ထဒ္ဓ"ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။

အညံ့ ။ ။ အာ+ဉာဓာတ်, အပစ္စည်း၊ အာသည် မရိယာဒါအနက်ဟော၊ အာ (မရိယာဒံ)-အောက်မဂ်သုံးပါး သိထားအပ်ပြီးသော သစ္စာ ၄ ပါး အပိုင်းအခြားအတိုင်း၊ ဇာနာတီတိ အညာ၊ ဤဝစနတ္ထအရ"အရဟတ္တမဂ်ပညာ"သာ မုချရ၏၊ ထိုအရဟတ္တမဂ်၏ အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်ပညာကိုကား ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ယူရ၏၊ ထိုအရဟတ္တဖိုလ် ပညာနှင့်ယှဉ်သော သမ္မာသင်္ကပ္ပစသော တရားများကိုလည်း နာနန္တရိကနည်းအားဖြင့် "အညာ"အရ၌ ယူရသည်၊ ထို့ကြောင့် အညံ့ကို "အရဟတ္တံ"ဟု (အရဟတ္တဖိုလ်ရအောင်) ဖွင့်သည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ (ပညာ) သမ္မာသင်္ကပ္ပစသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို "အရဟတ္တဖိုလ်"ခေါ်ကြောင်း သတိပြုပါ။.... [ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂေဟိ ဉာတမရိယာဒါဧဝ ဇာနနတော အညာ၊ အဂ္ဂမဂ္ဂပညာ (မုချနက်)၊ တဿာ ဖလဘာဝတော အဂ္ဂဖလပညာ (ဥပစာနက်)၊ တံသဟဂတာ သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒယောစ (နည်းဖြင့် ရအပ်သော အနက်) အညာတိ ဝုတ္တာ။]

www.dhammaransi.com

သည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-ပယ်ခွါအပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိကုန်သော၊ တေသံ-တို့၏၊ အပရေနသမယေန - ၌၊ တထာရူပပစ္စယ သမာယောဂေ – ထိုသို့ သဘော ရှိသော (ရာဂစသည် ဖြစ်လောက်သော) အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊) ရာဂါယ - ရာဂအကျိုးငှါ၊ စိတ္တံ နမတိ၊ ရာဂတ္ထာယ-အကျိုး ငှါ၊ နမတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣတရေသု - ရာဂါယပိမှ တပါးသော ဒေါသာ ယပိ စိတ္တံ နမတိစသောပုဒ်တို့၌၊ ဧသ (ဧသော)–သည်၊ နယော-တည်း။

တဉ္စခေါ ဧတံ အဗ္ဗောဟာရိကန္တိ– ကား၊ တေသံ – ထို ရဟန်းတို့၏၊ တံ ဧတံ အညဗျာကရဏံ - ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြောဆိုခြင်းသည်၊ အဗ္ဗောဟာရိ ကံ – အာပတ်၏အင်္ဂါ ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်၊ အာပတ္တိ ပညာပနေ – အာပတ်ကိုပညတ်ခြင်း၌၊ ဝေါဟာရံ - ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ န ဂစ္ဆတိ-မရောက်၊ အာပတ္တိယာ-၏၊အင်္ဂံ-အကြောင်းအင်္ဂါသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ ပန-ပရိဟာရပက္ခမှ တပါး စောဒက ပက္ခကိုဆိုဦးအံ့၊ ကဿ-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ အယံ အဓိမာနော– ဤ အဓိမာနသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–နည်း၊ ကဿ-၌၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ – ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌဿ)၊ အရိယ သာဝကဿ - အရိယာသာဝက၏ (သန္တာန်၌)၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ- အဓိမာနမဖြစ်၊ ဟိ-ချဲ့၊သော-ထိုအရိယာသာဝကသည်၊ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏေန- မဂ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း , ဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း , နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း , ပယ်အပ် ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်း , ကြွင်းကျန်သော ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်းအားဖြင့်၊ သဉ္ဇာတ သောမနဿော-လွန်စွာဖြစ်သော ဝမ်းမြောက် ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အရိယဂုဏ ပဋိဝေဓေ-အရိယာတို့၏ ဂုဏ်ဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်ကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၌၊ နိက္ကင်္ခေါ - ယုံမှားခြင်းမရှိ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊

အဗ္ဗောဟာရိကံ ။ ။ ဝေါဟာရံ – အာပတ်၏အင်္ဂါ ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့+ဂစ္ဆတီတိ ဝေါဟာရိကံ၊ န+ဝေါဟာရိကံ အဗ္ဗောဟာရိကံ၊ ဤဝစနတ္ထကို ပြလို၍ " အာပတ္တိပညာပနေ ဝေါဟာရံ န ဂစ္ဆတိ " ဟု ဖွင့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား — "အဓိမာနကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်ရပြီ ဟု ပြောခြင်းသည် (လှည့်ပတ်လိုသောစိတ် မရှိ သောကြောင့်) အာပတ်၏အကြောင်းအင်္ဂါ မဖြစ် "ဟူလို၊ မြန်မာလို "မပြောပလေဲ" ဟု အနက်ဆိုကြသည်။

အရိယသာဝကဿ။ ။ပဟီနာဓိမာနပစ္စယတ္တာ- အဓိမာန၏ အကြောင်းဖြစ်သော မာန်မာနကိုပယ်ပြီးသောကြောင့် အဓိမာနမဖြစ်-ဟူလို၊သောတာပန်သည် အယာထာဝ မာန် (မဟုတ်မမှန်သောအထင်ကြီးမှု) ကို ပယ်နိုင်ပြီ၊ ဟုတ်မှန်သော အထင်ကြီးမှုမာန် ကိုကား မပယ်နိုင်သေး၊ ဤ အဓိမာနဟူသည်လည်း အယာထာဝမာန်သာတည်း။

www.dhammaransi.com

သောတပန္နာဒိနံ – တို့၏၊ အဟံ – သည်၊ သကဒါဂါမီ – တည်း၊ ဣတိ အာဒိဝသေန- ဤသို့အစရှိသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ အဓိမာနော–သည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ–မဖြစ်။

ဒုဿီလဿ-၏ (သန္တာနေ၌)၊ (အဓိမာနော)နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်နည်း)၊ ဟိ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ သော- ထို ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အရိယဂုဏာဓိဂမေ-အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဂုဏ်ဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်ကိုရခြင်း၌၊နိရာသော၀-အာသာမရှိသည်သာ၊ ဝါ- မြှော်လင့်ချက်မရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ (တသ္မာ ဒုဿီလဿ အဓိမာနော နုပ္ပဇ္ဇတိ)၊ သီလဝတောပိ - သီလရှိပါသော်လည်း၊ ပရိစ္စတ္တကမ္မဋ္ဌာနဿ– စွန့်လွှတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ နိဒ္ဒါရာမတာဒိံ – အိပ်ခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်းရှိသူ၏အဖြစ် အစရှိသည်ကို၊ [အာဒိဖြင့် ဘဿာရာမစသည်ယူ။] အနုယုတ္တဿ-အဖန်ဖန် အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာနေ၌၊ (အဓိမာနော) နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ [အကာရကဘာဝတော - အရိယာဖြစ်ဘို့ရန် အားမထုတ်သောကြောင့်တည်း၊— ဋီကာ။] ပန - အန္ဓယကား၊ သုပရိသုဒ္ဓသီလဿ - အလွန်စင်ကြယ်သော သီလရှိသော၊ ကမ္မဋ္ဌာနေ – ၌၊ အပ္ပမတ္တဿ- မမေ့လျော့သည်ဖြစ်၍၊ နာမရူပံ- နာမ်ရုပ်တရားကို၊ ဝဝတ္ထပေတွာ - ၍၊ [နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ဖြစ်ပုံကို ပြ၏။] ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေန- နာမ်ရုပ်တို့၏အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းခြင်းဖြင့်၊ [ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ကို ပြသည်။] ဝိတိဏ္ဏကင်္ခဿ– လွန်မြောက်အပ်ပြီးသော ယုံမှားခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ [ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိကိုပြ၏။] တိလက္ခဏံ-သို့၊ အာရောပေတွာ-၍၊ [ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို ကလာပသမ္မသန (အပေါင်းအစုအားဖြင့် တခုစီမခွဲဘဲ သုံးသပ်ကြောင်း) ဉာဏ်ဖြင့် အနိစ္စစသော လက္ခဏာသို့တင်၍။] သင်္ခါရေ – တေဘူမက သင်္ခါရတို့ကို၊ သမ္မသန္တဿ– သော၊ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ – အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာနေ၌၊ [သမ္မသနဉာဏ်ကို ဖြစ်စေပြီးနောက် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှစ၍ ဝိပဿနာအားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာနေ၌။] (အဓိမာနော) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပန္နော - သည်၊ (သမာနော)စ - လည်း၊ သုဒ္ဓသမထလာဘိဝါ– သက်သက်သောသမထကို ရခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်၎င်း၊ သုဒ္ဓဝိပဿနာလာဘီဝါ-၎င်း၊ အန္တရာ-အရဟတ္တဖိုလ်၏အကြား၌၊ ထပေတိ-တန့်ထား၏၊ ဟိ - မှန်၊ [အန္တရာ ထပေတိဟူသော စကားမှန်၏။] တနည်း–

သုဒ္ဓသမထလာဘီ ။ ။ ဝိပဿနာ အားမထုတ်သော်လည်း မိမိ၌ ကိလေသာဖြစ်သည်ကို မမြင်ရခြင်းကြောင့် (အထူးစဉ်းစားဉာဏ်လည်း မရှိရကား) "ငါအရိယာဖြစ်ပြီ "ဟု အထင်ကြီးမှု အဓိမာနဖြစ်တတ်၏။ [ကမ္မံ အကတွာပိ ကိလေသသမုဒါစာရံ အပဿန္တော ဧကေဝလံ့ အညာဏဗလေန "အရိယောဟမသ္မီတိ " မညတိ။]

www.dhammaransi.com

ဟိ-ချဲ့၊[အန္တရာ ထပေတိဟူသော စကားကိုချဲ့ဦးအံ့။] သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဒသပိ (ဝဿာနိ)-ပတ်လုံးသော်ငြားလည်း၊ ကိလေသ သမုဒါစာရံ-ကိလေသာတို့၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ အပဿိတွာ - မမြင်ရ၍၊ အဟံ, သောတာပန္နော- တည်း၊ ဣတိဝါ - သော်ငြားလည်း၊ မညတိ – မှတ်ထင်၏၊ [ရဟန္တာ ထိအောင်ကား မမှတ်ထင်၊] ပန- ကား၊ သမထဝိပဿနာလာဘီ- သမထဝိပဿနာ ၂ ပါး စုံကိုရခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အရဟတ္တေယေဝ-၌သာ၊ ထပေတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တဿ – ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမာဓိဗလေန – သမာဓိအစွမ်းဖြင့်၊ ကိလေသာ-တို့ကို၊ ဝိက္ခမ္ဘိတာ - ပယ်ခွါအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝိပဿနာဗလေန , သင်္ခါရာ– တို့ကို၊ သုပရိဂ္ဂဟိတာ - ကောင်းစွာ သိမ်းဆည်းအပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ, သဋ္ဌိဝိဝဿာနိ-တို့ပတ်လုံးသော်ငြား ၊ ပေ ၊ ကိလေသာ – တို့သည်၊ န သမုဒါစရန္တိ – မဖြစ်တော့ကုန်၊ ခီဏာသဝဿေဝ - ၏ကဲ့သို့၊ စိတ္တစာရော - စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧဝံ- သို့၊ ဒီဃရတ္တံ-လုံး၊ ကိလေသသမုဒါစာရံ- ကို၊ အပဿန္တော (ဟုတွာ)၊ အန္တရာ- ၌၊ အဌတွာဝ- သာလျှင်၊ အဟံ- သည်၊ အရဟာ- တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ မညတိ- ၏၊ [ဤ အဖြစ်မျိုးသည် ဥစ္စာဝါလင်္ကာဝါသီမဟာနာဂထေရ်မှာဖြစ်ဘူး၏၊ဝတ္ထုကို သာရတ္ထမှာရှု။]

အနဘိဇာနန္တိ-ကား၊ န အဘိဇာနံ–မသိပါဘဲလျက်၊ (သမုဒါစရေယျ–ပြောပြအံ့)၊ ပန - ဆက်၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ ယံ- အကြင် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို၊ [ပနာယံ – ဟု အချို့စာအုပ်၌ရှိ၏၊ သွဿ၌ သောနှင့် အရတူအောင် ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ဓွဲရသောကြောင့် အယံဟု မရှိသင့်၊] အနဘိဇာနံ-လျက်၊ သမုဒါစရတိ-၏၊ သော–ထို ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို၊ ဝါ- သည်၊ အဿ–ထိုရဟန်း၏၊ သန္တာနေ- ၌၊ အနုပ္ပန္နော- မဖြစ်ဘူးသေး၊ ဉာဏေန- ဖြင့်လည်း၊ အသန္တိကတော-မျက်မှောက် မပြုအပ်သေး၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ အဘူတော-ထင်ရှားမရှိသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ တေန- ကြောင့်၊ အဿ- ထို အနဘိဇာနံဟူသောပုဒ်၏၊

ယသ္မာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ ။ ။ "ယသ္မာ သန္တာနေ အနုပ္ပန္နော" သည် အသန္တံ အဘူတံတို့၏အကြောင်းပြတည်း၊ မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်ဘူးသောကြောင့် "အသန္တ အဘူတ"ဟု ဟောတော်မူသည် – ဟူလို၊ " ဉာဏေန အသန္တိကတော " သည် အသံဝိဇ္ဇမာနံ၏အကြောင်းပြတည်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်မပြုအပ်သောကြောင့် "အသံဝိဇ္ဇမာနံ" ဟု ဟောတော်မူသည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌"အသံဝိဇ္ဇမာနံ-ဉာဏ်ဖြင့်မသိအပ်"ဟု ပေး၊ ဤစကားအရ "ယသ္မာ၊ပေ၊ဟောတိ"သည် ကာရဏဝါကျ၊ "တေနဿ၊ပေ၊ဝုတ္တံ"သည် ဖလဝါကျ–ဟု ခွဲပါ၊[ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ, အတ္တုပနာယိကံ,အလမရိယဉာဏဒဿနံတို့၏ ပုဒ်ပြီးပုံ အဓိပ္ပါယ်ယူပုံကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

www.dhammaransi.com

ပဒဘာဇနေ-၌၊ အသန္တံ အဘူတံ အသံဝိဇ္ဇမာနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတွာ-မူပြီး၍၊ အဇာနန္တော အပဿန္တောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-မူအပ်ပြီ၊ ဥတ္တရိမနုဿ ဓမ္မန္တိ-ကား၊ ဥတ္တရိမနုဿာနံ - ပကတိ လူတို့ထက်မြတ်သော လူဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ- လူထူးလူမြတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဈာယီနဉ္စေဝ - ဈာန်ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဥင်း၊ အရိယာနဉ္စ - အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဥင်း၊ ဓမ္မံ- ကို၊ အတ္တုပနာယိကန္တိ- ကား၊ အတ္တနိ - ၌၊ တံ- ထို ဥတ္တရိမနုဿ ဓမ္မကို၊ ဥပနေတိ- ကပ်ဆောင်၏၊ (ဣတိ- ကြောင့်၊ အတ္တုပနာယိကော-ကမည်၏၊) ဝါ-နည်း၊ အတ္တာနံ-ကို၊ တတ္ထ-ထို ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၌၊ ဝါ-သို့၊ဥပနေတိ-၏၊ဣတိ-ကြောင့်၊ အတ္တုပနာယိကော-မည်၏၊တံအတ္တုပနာယိကံ-ထိုမိမိ၌ကပ်ဆောင်၍၊ ဝါ-ထိုမိမိကိုကပ်ဆောင်၍၊ [ဤသို့ ပါဠိတော်ရှိရင်းအတိုင်း ဒုတိယန္တထားခြင်းကို''ဝိဘတျန္တခံသည်''ဟုခေါ်သည်။]ဧဝံ-ဤသို့မိမိ၌ကပ်ဆောင်မှုကို၊ ဝါ-ဤသို့မိမိကိုကပ်ဆောင်မှုကို၊ ကတွာ-၍၊ သမုဒါစရေယျ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ သမ္ဗန္ဓော ဟောတိ။ ["ဧဝံကတွာ" ဖြင့် အတ္တုပနာယိကံပုဒ်၏ ကြိယာဝိသေသန ဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်။]

ပန- ဆက်၊ ပဒဘာဇနေ- ၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မောနာမ ဈာနံ ဝိမောက္ခော၊ပေ၊အဘိရတီတိ - ဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ ဈာနာဒယော-န်သော၊ အနေကဓမ္မာ- တပါးမက များစွာသော တရားတို့ကို၊ ဝုတ္တာ– န်ပြီ၊ တသ္မာ, သဗ္ဗေသံ-န်သော၊ တေသံ-ထို တပါးမကများစွာသော တရားတို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ အတ္တုပနာယိကဘာဝံ–မိမိသို့ကပ်ဆောင်သူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော-သည်၊(ဟုတွာ)၊တေ ဝါ၊ပေ၊ဥပနေတီတိ-ဟူ၍၊ ဗဟုဝစန နိဒ္ဒေသံ-ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို၊ အကာသိ-ပြီ၊ [သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်၌ ''ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ''ဟု ဧကဝုစ်ဖြင့် မိန့်တော်မူသော်လည်း ပဒဘာဇနီဖွင့်သောအခါ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မတွေက ဈာန - ဝိမောက္ခစသောအားဖြင့် များသောကြောင့် '' တေ ဝါ ကုသလေဓမ္မေ''ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့်ညွှန်ပြတော်မူသည်-ဟူလို။] တတ္ထ-ထိုတေဝါ ကုသလေဓမ္မေအစရှိသောဝါကျ၌၊ တေဓမ္မာ-တို့သည်၊ မယိ-၌၊ ဝါ- ငါ့မှာ၊ သန္ဒိဿန္တိ - ထင်ရှားကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ သမုဒါစရန္တော- ပြောသောရဟန်းသည်၊ အတ္တနိ - ၌၊ ဥပနေတိ – ကပ်ဆောင်သည် မည်၏၊ အဟံ, တေသု- ဤတရားတို့၌၊ သန္ဒိဿာမိ-၏၊ ဣတိ- သို့၊ သမုဒါစရန္တော- သည်၊ အတ္တာနံ-ကို၊ တေသု-ထို တရားတို့၌၊ ဥပနေတိ-မည်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အလမရိယဉာဏဒဿနန္တိဧတ္ထ - ၌၊ (ပဒတ္ထသမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗောလှမ်းစပ်။) လောကိယ လောကုတ္တရာ - လောကီ လောကုတ္တရာဖြစ်သော၊ ပညာ-သည်၊ ဇာနနဋ္ဌေန- သိတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဉာဏံ–

www.dhammaransi.com

ဉာဏမည်၏၊ စက္ခုနာ – ဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌမိဝ - မြင်အပ်သကဲ့သို့၊ ဓမ္မံ – ဆိုင်ရာအာရုံ တရားကို၊ ပစ္စက္ခကရဏတော – မျက်မှောက်ပြုခြင်း အားဖြင့်၊ ဒဿနဋ္ဌေန- မြင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဒဿနံ - နမည်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဉာဏဒဿနံ - နမည်၏၊ အရိယံ ဝိသုဒ္ဓံ - စင်ကြယ်သော၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ ဉာဏဒဿနံ- ဉာဏ်အမြင်တည်း၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ အရိယဉာဏ ဒဿနံ-နမည်၏၊ဈာနာဒိဘေဒေ-ဈာန်အစရှိသောအပြားရှိသော၊ဧတ္ထ ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မေ – ၌၊ အလံပရိယတ္တံ – စွမ်းနိုင်သော၊ ကိလေသဝိဒ္ဓံသနသမတ္ထံ- ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးခြင်း၌စွမ်းနိုင်သော၊ အရိယ ဉာဏဒဿနံ – စင်ကြယ် သောဉာဏ်အမြင်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (သော - ထို ဥတ္တရိမနုဿ ဓမ္မသည်၊) အလမရိယ ဉာဏဒဿနော - နမည်၏၊ ဝါ - နည်း၊ အဿ - ထို ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ၏၊ အလံ-ကိလေသာကိုဖျက်ဆီးခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ အရိယ ဉာဏဒဿနံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထို ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ သည်၊) အလမရိယ ဉာဏဒဿနော - နမည်၏၊ အလမရိယ ဉာဏဒဿနံ- ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးခြင်း၌စွမ်းနိုင်သော စင်ကြယ်သောဉာဏ်အမြင်ရှိသော၊ တံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ-ကို၊ (သမုဒါစရေယျ-အံ့၊) ဣတိဝံ-သို့၊ ပဒတ္ထသမ္ဗန္ဓော- ပုဒ်အနက်တို့၏ စပ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

လောကိယ၊ပေ၊ဉာဏဒဿနံ။ ။"ဇာနာတီတိဉာဏံ၊ ပဿတီတိ ဒဿနံ၊ ဉာဏဉ္စ+တံ+ဒဿနဉ္စာတိ ဉာဏဒဿနံ"ဟု ပြု၊ မြင်ဟူရာ၌ အိပ်မက်မက်သောအခါ မျက်စိဖြင့် မြင်ရသကဲ့သို့ မနောဒွါရဖြင့် ဆိုင်ရာ အာရုံကို မြင်နိုင်၏၊ ထို ဥတ္တရိမနုဿ ဓမ္မ၌ပါသော ဉာဏ်သည်လည်း ပထဝီကသိုဏ်း စသော အာရုံ, သစ္စာ ၄ ပါး တရားကို မျက်စိဖြင့်မြင်ရသကဲ့သို့ မြင်နိုင်သည်၊ ·ထို့ကြောင့် အရိယာဖြစ်သူသည် သစ္စာ ၄ ပါး တရားကို မျက်စိဖြင့် မြင်ရသကဲ့သို့ သေသေချာချာ မြင်သောကြောင့် မိမိ၏ အရိယာ အဖြစ်၌ ယုံမှားခြင်းမရှိတော့-ဟု မှတ်။

အလံပရိယတ္တံ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။အလံကို " ပရိယတ္တံ " ဟု ပဌမ ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် အလံသဒ္ဒါ၏ ဘူသန (တန်ဆာ ဆင်ခြင်း) အနက်,နိဝါရဏ (တားမြစ် ခြင်း) အနက်တို့ကိုကန့်သည်၊ ထို ပရိယတ္တံအတွက် သင်ယူခြင်းအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "ကိလေသဝိဒ္ဓံသနသမတ္ထံ"ဟု ထပ်၍ဖွင့်သည်၊ အလံနှင့် အရိယဉာဏဒဿနံကို သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, တနည်း-ဆဋ္ဌီဗဟုဗ္ဗီဟိ တွဲရမည်ကို သိစေလို၍"ဧတ္ထ-အဿ"ဟု ၂ နည်း ဖွင့်သည်၊ ထိုတွင် သတ္တမီဗဟုဗ္ဗီဟိပြုသော ပဌမနည်း၌ ဉာဏ်နှင့် + ယှဉ်ဘက် ဈာန်မဂ် ဖိုလ်၏ အာဓာရ+အာဓေယ် (ဥပနိဿယပစ္စည်း+ ပစ္စယုပ္ပန်) အဖြစ်ကို ရည်ရွယ်၏၊ ဆဋ္ဌီပြုသော နောက်နည်း၌ကား သမ္ဗန် + သမ္ဗန္ဓီ , သဟဇာတ - အညမညပစ္စည်း+ ပစ္စယုပ္ပန်အဖြစ်ကို ရည်ရွယ်သည်-ဟု မှတ်။

www.dhammaransi.com

တတ္ထ - ထို အလမရိယဉာဏဒဿနံ ဟူသော ပါဌ်၌၊ ယေန ဉာဏဒဿ နေန - အကြင် ဉာဏ်အမြင်ကြောင့်၊ သော– ထို ဉတ္တရိမနုဿဓမ္မကို၊ အလ မရိယဉာဏဒဿနေ ဝါတိ – ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တဒေဝ – ထို ဉာဏ်အမြင်ကိုပင်၊ ဒဿေတုံ-၄ါ၊ ဉာဏန္တိ တိဿော ဝိဇ္ဇာ၊ပေ၊ဉာဏန္တိ-ဟူ၍၊ ဝိဇ္ဇာသိသေန- ဝိဇ္ဇာကို အဦးပြုသဖြင့်၊ ပဒဘာဇနံ- ကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [ဒဿနန္တိ–ကား၊ ယံ– အကြင်သဘောတရားသည်၊ဉာဏံ-ဉာဏမည်၏၊ တံ-ထိုသဘောတရားသည်၊ ဒဿနံ- နမည်၏၊ စသည်ပေး၊ " ဝိဇ္ဇာကို အဦးပြုသဖြင့် အဘယ်ကို သိရပါ မည်နည်း''ဟုမေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရာပနေတ္ထ စသည် မိန့်၊] ပန- ဆက်၊ ဧတ္ထ – ဤ ဉာဏံဟူသော ပုဒ်၌၊ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရာ – တ္တရာဖြစ်သော၊ သမ္မာပိ- သော၊ ပညာ- သည်၊ ဉာဏံ–ဉာဏမည်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

သမုဒါစရေယျာတိ-ကား၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ တံ ဉတ္တရိမနုဿဓမ္မံ- ကို၊ အတ္တုပနာယိကံ- ကို၊ ကတွာ- ၍၊ အရောစေယျ– ပြောပြအံ့၊ ပန - ဆက်၊ ဣတ္ထိယာဝါတိ အာဒိ – ဣတ္ထိယာဝါ အစရှိသော သဒ္ဒါသည်၊ အာရောစေတဗ္ဗ ပုဂ္ဂလနိဒဿနံ - ပြောပြထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ဟိ – မှန်၊ ဧတေသံ–ဤမိန်းမ အစရှိသောပုဂ္ဂိုလ် တို့အား၊(ဉတ္တရိမနုဿဓမ္မေ-ကို၊)အာရောစိတေ–ပြောအပ်သော်၊ ဝါ-ပြော အပ်မှ၊ အာရောစိတံ – ပြောပြခြင်းမည်သည်၊ ဝါ – ပြောပြရာရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ [အာရောစိတေ အရ၌ ဉတ္တရိမနုဿဓမ္မရ၍ , အာရောစိတံ အရ၌ ပြောခြင်းကြိယာ ရ၏၊ ဤသို့ အရကွဲမှ တဝါကျထည်း၌ ဝိဘတ်ကွဲ၍ နေနိုင် သည်။] ဒေဝမာရဗြဟ္မာနံ-နတ်, မာရ်နတ်, ဗြဟ္မာတို့အား၊(အာရောစိတေ- သော်၊ အာရောစိတံ - သည်၊ န ဟောတိ – မဖြစ်၊) ပေတယက္ခ တိရစ္ဆာန ဂတာနံပိ- ပြိတ္တာ,ဘီလူး,တိရစ္ဆာန်တို့အားလည်း၊(အာရောစိတေ အာရော စိတံ န ဟောတိ)၊ ဣတိဇာနာမိ ဣတိ ပဿာမိတိ- ဟူသော၊ တံ-ဤ သဒ္ဒါ သည်၊ သမုဒါစရဏာကာရနိဒဿနံ-ပြောပြပုံအခြင်းအရာကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ပန-ဆက်၊ အဿ–ထို ဣတိဇာနာမိ ဣတိပဿာမိပုဒ်၏၊ ပဒ ဘာဇနေ–၌၊ ဇာနာမဟံ ဧတေ ဓမ္မေ, ပဿာမဟံ ဧတေ ဓမ္မေတိ-ဟူသော၊ ဣဒံ–ဤ သဒ္ဒါသည်၊ ဈာနာဒီသု - နိသော၊ ဧတေသု ဓမ္မေသု–တို့၌၊ ဇာနန ပဿနာနံ-သိခြင်း မြင်ခြင်းတို့၏၊ ပဝတ္တိဒီပနံ-ဖြစ်ပုံကို ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ အတ္ထိစ မေ ဧတေ ဓမ္မာတိအာဒိ- အစရှိသော သဒ္ဒါသည်၊ အတ္တုပနာယိက ဘာဝပရိဒီပနံ- မိမိ၌ ကပ်ဆောင်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း။

www.dhammaransi.com

တတော အပရေန သမယေနာတိ – ဟူသော၊ တော – ဤစကားသည်၊ **အာပတ္တိပဋိဇာနန** သမယဒဿနံ - အာပတ်ကို ဝန်ခံရာ အခါကို ပြကြောင်း စကားတည်း၊ [" ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခော ဝေ ဝဒေယျ " နှင့် တွဲထားသောကြောင့် ဤ၌သမယသဒ္ဒါကို အာပတ် ဝန်ခံရာ အခါ ဟု ဖွင့်သည်၊] ပန - ထိုသို့ပင် နေ၁မှ **အာပတ်ကို ဝန်ခံပါသော်လည်း၊ အယံ-** ဤရဟန်းသည်၊ အာရောစိတ က္ခဏေယေဝ- ပြောပြအပ်ရာ ခဏ၌**သာ**၊ ပါရာ**ဇိ**ကံ - သို့၊ **အာပန္နတိ** - ၏၊ ပန-ဆက်၊အာပတ္တိံ-သို့၊ အာ**ပန္နော**-ရောက်ပြီးသော ရဟန်းသည်၊(ယသ္မာ-ကြောင့်)၊ ပရေန-သူတပါးသည်၊ စောဒိတော-စောဒနာအပ်သည်၊(ဟုတွာ ဝါ–သော်၎င်း)၊ အစောဒိတော–သည်၊ (ဟုတွာဝါ– ၎င်း၊) ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သမနုဂ္ဂါဟိယမာနော ဝါ အသမနုဂ္ဂါဟိယမာနော **ဝ**ါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ–ထို သမနုဂ္ဂါဟိယမာန**,** အသမနုဂ္ဂါဟိယ **မာ**နတို့တွင်၊ တာဝ–အသမနုဂ္ဂါဟိယ**မာ**နမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော)၊ သမနုဂ္ဂါဟိယ**မာ**နေ - မာန၌၊ **ကိ**န္တေ**အ**ဓိဂတန္တိ- **တံ**ဟူသော ပုစ္ဆာသည်၊ အဓိဂမပုစ္ဆာ–ရအပ်သော တရား**ကို** မေးကြောင်း ပုစ္ဆာတည်း၊ ဈာနဝိမော က္ခာဒိသု-ဈာန်**,**ဝိမောက္ခတရားတို့တွင်၊ ဝါ-တနည်း၊ **သော**တာပတ္တိမဂ္ဂါဒိသု-**သော**တာပတ္တိမဂ် အစရှိသည်တို့တွင်၊ တယာ-သည်၊ ကိံ-အဘယ်တရားကို၊ **အဓိဂတံ-** ရအပ်သနည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ မေး၏၊ [ဤမေးခွန်းသည် သာမည မေးခွန်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် " သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒိသု ဝါ" သည် ဝိသေသ မေးခွန်း ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း , " ကတမေသံ ဓမ္မာနံ လာဘီ " အမေး၌ **လာ**သော"ပဌမမဂ္ဂါဒိသု"နှင့်ထပ်နေသောကြောင့်၎င်း စဉ်းစားသင့်သည်။]

ကိန္တိတေ အဓိဂတန္တိ-ဟူသော ပုစ္ဆာသည်၊ ဥပါယပုစ္ဆာ-နည်းလမ်းကို မေးကြောင်း ပုစ္ဆာတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ အယံ-လတ္တံကား၊ ဧတ္ထ- ဤကိန္တိတေ အဓိဂတံ ဟူသော ပါဌ်၌၊ အဓိပ္ပါယော - မေးသူ၏ အလိုတည်း၊ တယာ-သည်၊ အနိစ္စလက္ခဏံ- ဏာကို၊ ဓုရံ-အဦး ပဓာနကို၊ ကတ္တာ–၍၊ အဓိဂတံ ကိံ–လော၊) ဝါ- တနည်း၊ သမာဓိဝသေန - ဖြင့်၊ အဘိနိဝိသိတွာ - နှလုံး သွင်း၍၊ အဓိဂတံ ကိံ-လော၊ ဥဒါဟု - သို့မဟုတ်၊ ဝိပဿနာဝသေန-ဖြင့်၊ (အဘိနိဝိသိတွာ အဓိဂတံ ကိံ၊) တထာ – ထိုမှတပါး၊ ရူပေ - ရုပ်တရား၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ-၍၊ အဓိဂတံ ကိံ - လော၊ ဥဒါဟု, အရူပေ - နာမ်တရား၌၊ (အဘိနိဝိတွာ အဓိဂတံ ကိံ၊) ဝါ-တနည်း၊ (အဇ္ဈတ္တံ- အဇ္ဈတ္တတရားကို၊ အဘိနိဝိသိတွာ- ၍၊ အဓိဂတံ ကိံ - လော၊)ဥဒါဟု, ဗဟိဒ္ဓါ-ဗဟိဒ္ဓတရားကို၊ (အဘိနိဝိသိတွာ အဓိဂတံ ကိံ၊) ဣတိ အယံ-သည်ကား၊ (အဓိပ္ပါယော၊)

www.dhammaransi.com

ကဒါတေ အဓိဂတန္တိ - ဟူသော ပုစ္ဆာ၁သည်၊ ကာလပုစ္ဆာ - အခါကို မေးကြောင်း ပုစ္ဆာ၁တည်း၊ ပုဗ္ဗဏှမဇ္ဈန္ဟိကာဒီသု - နံနက်အခါ နေ့လည်အခါ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ကတရသ္မိံ ကာလေ-၌၊ (အဓိဂတံ-ရအပ်သနည်း၊)ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကတ္ထ တေ အဓိဂတန္တိ-ဟူသောပုစ္ဆာ၁သည်၊ ဩကာသပုစ္ဆာ-အရပ်ကိုမေးကြောင်း ပုစ္ဆာ၁တည်း၊ ကတရသ္မိံ ဩကာသေ -၌၊ (အဓိဂတံ-နည်း၊) ရတ္တိဋ္ဌာနေ-ညဉ့်နေရာ အရပ်၌၊ အဓိဂတံ ကိံ-လော၊ ဒိဝါဋ္ဌာနေ-၌၊ အဓိဂတံကိံ - လော၊ ရုက္ခမူလေ-၌၊ အဓိဂတံ ကိံ-လော၊ မဏ္ဍပေ-၌၊ အဓိဂတံကိံ-လော၊ ဝါ-တနည်း၊ ကတရသ္မိံ ဝိဟာရေ-၌၊ (အဓိဂတံ-နည်း၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကတမေ တေ ကိလေသာ ပဟီနာတိ- ဟူသော ပုစ္ဆာ၁ သည်၊ ပဟီနကိလေသပုစ္ဆာ၁-ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို မေးကြောင်း ပုစ္ဆာ၁တည်း၊ တဝ - ၏၊ ဝါ - သည်၊ ကတရမဂ္ဂဝဇ္ဈာ - အဘယ်မဂ်သည် သတ်အပ်ကုန်သော၊ ကိလေသာ-တို့ကို၊ ပဟီနာ-ပယ်အပ်ကုန်သနည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကတမေသံ တွံ ဓမ္မာနံ လာဘီတိ- ဟူသောပုစ္ဆာ၁သည်၊ ပဋိလဒ္ဓဓမ္မပုစ္ဆာ၁-ရအပ်ပြီးသောတရားတို့ကိုမေးကြောင်းပုစ္ဆာ၁တည်း၊ ပဌမမဂ္ဂါဒီသု-တို့တွင်၊ ကတမေသံ ဓမ္မာနံ-တို့ကို၊ တွံ-သည်၊ လာဘီ-ရခြင်းရှိသနည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တရားရသည်ဟု ဝန်ခံသူအား မေးစရာ။ ။(၁) ဘယ်တရားထူးကို ရသနည်း၊ ဈာန်ကိုရသလား, မဂ်ကိုရသလား၊ ဤသို့ ရအပ်သောတရားကိုငင်း, (၂) အနိစ္စစသော လက္ခဏာ ၃ ပါးတွင် ဘယ်လက္ခဏာကို ပဓာန ပြု၍ရသနည်း, တနည်း — သမထ ဝိပဿနာ ၂ မျိုးတွင် အဘယ်ကို နှလုံးသွင်း၍ရသနည်း၊ ဤသို့ ရခြင်း၏အကြောင်းကို ငင်း, (၃) ဘယ်အချိန်မှာရသနည်း၊ ဤသို့အချိန်ကိုငင်း, (၄) ဘယ်အရပ်မှာရသနည်း၊ ဤသို့ အရပ်ကိုငင်း, (၅) ဘယ်ကိလေသာတို့ကို ပယ်ပြီးဖြစ်သနည်း၊ ဤသို့ ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကိုငင်း, (၆) မဂ်ကိုရလျှင် အဘယ်မဂ်ကို ရသနည်း၊ ဤသို့ ရအပ်သောတရားထူးကိုငင်း, ခွဲခြား၍မေးရမည်။

ကတမေသံ ဓမ္မာနံ လာဘီ။ ။(၁) မေးခွန်းသည် "ဈာန်ကိုရသလား, မဂ်ကို ရသလား"ဟု သာမညမေးခွန်းတည်း၊ (၆) နံပါတ် မေးခွန်းကား ဝိသေသမေးခွန်း တည်း၊"ဈာန်ရသည် ဟု ဆိုလျှင် ဘယ်ဈာန်ကိုရသနည်း, ဘယ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အာရုံပြု၍ ရသနည်း"စသည်ဖြင့်ငင်း, " မဂ်ရသည် "ဟု ဆိုလျှင် အဘယ်မဂ်ကို ရသနည်း၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့်ငင်း ခွဲခြား၍မေးခြင်းတည်း။ [ကတမေသံ တွံ ဓမ္မာနံ လာဘီတိ ဣဒံပန ပုဗ္ဗေ ကိံ တေ အဓိဂတန္တိ အနိဒ္ဒါရိတဘေဒါ-တသီးတခြား မခွဲထုတ်အပ်သောအပြားရှိကုန် သော၊ ဈာနာဒိဝိသေသာ — ဈာန , ဝိမောက္ခအစရှိသော တရားထူးတို့ကို၊ ပုစ္ဆိတာ၊ ဣဒါနိ တေသံ နိဒ္ဒါရေတွာ (တသီးတခြားစီ ခွဲခြား၍) ပုစ္ဆနာကာရဒဿနံ။]

www.dhammaransi.com

တသ္မာ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မေးထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဣဒါနိ- ၌၊ ကောစိ-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာဓိဂမံ-ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ရခြင်းကို၊ စေပိဗျာကရေယျ-အကယ်၍မူလည်းပြောဆိုအံ့၊(ဝဲသတိ)၊သော-ထိုရဟန်းကို၊ ဧတ္တာဝတာဝ - ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပြောဆိုခြင်းဖြင့် သာလျှင်၊ သက္ကာရော - ပူဇော်သက္ကာရကို၊ နကာတဗ္ဗော - ထိုက်သေး၊ ပန-အန္တယကား၊ ဆသု-န်သော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ သောဓနတ္ထံ-သုဓ်သင်ခြင်းငှါ၊ [ရှင်းလင်းစေခြင်းငှါ-ဟူလို။] ဝတ္တဗ္ဗော-မေးမြန်းပြောဆိုထိုက်၏၊ (ကိံ)၊ တေ- အရှင်ဘုရားသည်၊ ကိံ-အဘယ်တရားကို၊ အဓိဂတံ - ရအပ်ပါသနည်း၊ ဈာနံ-ကို၊ အဓိဂတံကိံ-ရအပ်ပါသလော၊ ဥဒါဟု,ဝိမောက္ခာဒီသု-ဝိမောက္ခအစရှိသော တရားတို့တွင်၊ အညတရံ - တပါးပါးသော တရားကို၊ အဓိဂတံ ကိံ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗော)၊ [ဝိမောက္ခာဒီသု၌ အာဒိဖြင့်၊ ပါဠိတော်၌လာသော သမာဓိစသည်ကိုယူ။] ဟိ - မှန်၊ ယောဓမ္မော - ကို၊ ယေန-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဓိဂတော-ရအပ်ပြီ၊ သော-ထိုရအပ်ပြီးသော တရားသည်၊ တဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏စိတ်၌၊ ပါကဋော-သည်၊ ဟောတိ-၏။

မေ - သည်၊ ဣဒံနာမ - ဤမည်သော တရားကို၊ အဓိဂတံ - ရအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ - အံ့၊ တတော - ထိုသို့ ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ တေ-သည်၊ ကိန္တိ - အဘယ်သို့လျှင်၊ အဓိဂတံ- နည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော-၏၊ အနိစ္စလက္ခဏာဒီသု - အနိစ္စလက္ခဏာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ကိံ - အဘယ် လက္ခဏာကို၊ ဓုရံ-အဦးပဓာနကို၊ ကတွာ-၍၊ (အဓိဂတံ-နည်း)၊ ဝါ-နည်း၊ အဋ္ဌတိံသာယ-သော၊ အာရမ္မဏေသု-တို့တွင်၊(ကေန မုခေန-အဘယ်အာရုံ ဟူသော အဦးပဓာနဖြင့်၊ အဘိနိဝိသိတွာ - နှလုံးသွင်း၍၊ အဓိဂတံ-နည်း)၊ ဝါ- နည်း၊ ရူပါရူပအဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါဒိဘေဒေသု - ရုပ်တရား , နာမ်တရား , အဇ္ဈတ္တတရား, ဗဟိဒ္ဓတရားအစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဓမ္မေသု-တို့တွင်၊ ကေန မုခေန - အဘယ်တရားဟူသော အဦးပဓာနဖြင့်၊ အဘိနိဝိသိတ္တာ-၍၊ အဓိဂတံ-နည်း၊ ဣတိ(ပုစ္ဆိတဗ္ဗော)၊ ဟိ-မှန်၊(တနည်း)ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ယဿ - အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယော အဘိနိဝေသော - အကြင် နှလုံးသွင်းခြင်း သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော-ထိုနှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ (စိတ်၌)၊ ပါကဋော-ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ-၏။

မေ-၏၊ အယံနာမ အဘိနိဝေသော-ဤမည်သော နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ (ဟောတိ- ၏၊) မယာ- သည်၊ ဧဝံ- သို့၊ (ဤပုံ ဤနည်း နှလုံးသွင်း၍၊) အဓိဂတံ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သစေဝဒတိ-အံ့၊ တတော-ထိုသို့ ပြောခြင်းကြောင့်၊ တေ-

www.dhammaransi.com

သည်၊ ကဒါ-၌၊ အဓိဂတံ- နည်း၊ ဣတိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ ပုဗ္ဗဏှေ-၌၊ အဓိဂတံ ကိံ-လော၊ ဥဒါဟု, မဇ္ဈန္ဟိကာဒီသု-တို့တွင်၊ အညတရသ္မိံ ကာလေ-၌၊ အဓိဂတံ ကိံ- လော၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗော)၊ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (စိတ်၌)၊ အတ္တနာ- သည်၊ အဓိဂတကာလော- ရအပ်ရာအခါ သည်၊ ပါကဋော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ အသုကသ္မိံ နာမကာလေ-၌၊ အဓိဂတံ- ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ၊ တတော- ကြောင့်၊ တေ- သည်၊ ကတ္ထ- အဘယ် အရပ်၌၊ အဓိဂတံ- နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော-၏၊ ဒိဝါဋ္ဌာနေ-နေ့နေရာ အရပ်၌၊ အဓိဂတံ ကိံ-လော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ ရတ္တိဋ္ဌာနာဒီသု-ညဉ့်နေရာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရသ္မိံ- သော၊ ဩကာသေ - အရပ်၌၊ အဓိဂတံ- လော၊ (ဣတိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော)၊ ဟိ - မှန်၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (၊ စိတ်၌)၊ အတ္တနာ - သည်၊ အဓိဂတောကာသော - ရအပ်ရာ အရပ်သည်၊ ပါကဋော - သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ မေ - သည်၊ အသုသ္မိံ နာမ ဩကာသေ- ၌၊ အဓိဂတံ- ပြီ၊ ဣတိ သစေ ဝဒတိ၊ တတော - ကြောင့်၊ တေ- သည်၊ ကတမေ ကိလေသာ-တို့ကို၊ ပဟီနာ-ပယ်အပ်ပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ ပဌမ မဂ္ဂဝဇ္ဈာ- သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်အပ်ကုန်သော၊ (ကိလေသာ- တို့ကို၊ ပဟီနာ ကိံ-နုပြီလော)၊ ဥဒါဟု,ဒုတိယာဒိမဂ္ဂဝဇ္ဈာ-ဒုတိယမဂ် အစရှိသော မဂ်သည်ပယ်အပ်ကုန်သော၊ (ကိလေသာ-တို့ကို၊ ပဟီနာ ကိံ-လော၊) ဣတိ- သို့၊ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊) ဟိ- မှန်၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (စိတ်၌)၊ အတ္တနာ – သည်၊ အဓိဂတမဂ္ဂေန – သည်၊ ပဟီနကိလေသာ – တို့သည်၊ ပါကဋာ- နသည်၊ ဟောန္တိ-၏။

သဗ္ဗေသံ ဟိ၊ပေ၊ဟောန္တိ။ ။ဤစကားကို ယေဘုယျအားဖြင့်ဆိုသည်၊ အချို့မှာ မိမိရအပ်သောမဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့၌ ယုံမှားသံသယ ဖြစ်တတ် သေး၏၊ သကဒါဂါမိဖြစ်ပြီးသော မဟာနာမ်သာကီဝင်မင်းသည် ထိုသို့ ယုံမှားသံသယ ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ဘူးသည်မှာ— တပည့်တော်၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ အဘယ်တရားများကို မပယ်ရသေးပါသနည်း၊ ယင်းသို့ မပယ်ရသေးသောကြောင့် တရံ တခါ၌ လောဘ ဒေါသ မောဟတရားတို့သည် တပည့်တော်၏စိတ်ကို ကုန်ခမ်းစေကြ ပါသည်၊ ဤသို့ လျှောက်ဘူးလေသည်၊ ထို မဟာနာမ်သည် သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် လောဘ ဒေါသ မောဟတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်အပ်ကုန်ပြီ—ဟု အထင်ရှိလေသည်၊ မှန်၏ — ဤ ကိလေသာကို မည်သည့်မဂ်ကပယ်သည်— ဟု နာမည်ပညတ် တပ်မှု၌ မကျွမ်းကျင်လျှင် အရိယာဖြစ်ပြီးသော်လည်း မဂ်ပယ်အပ်သော ကိလေသာတို့၌ ယုံမှားမှုဖြစ်တတ်သေး သည်သာ၊ ဤ ယုံမှားမှုဟူသည် ဝိစိကိစ္ဆာမဟုတ်, စဉ်းစားတွေးတောသော စိတ္တုပ္ပါဒ် သာတည်း။

www.dhammaransi.com

မေ-သည်၊ ဣမေနာမ ကိလေသာ- တို့ကို၊ ပဟီနာ-န်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ၊ တတော- ကြောင့်၊ တွံ- သည်၊ ကတမေသံ ဓမ္မာနံ- တို့ကို၊ လာဘီ- ရခြင်းရှိပါသနည်း၊ ဣတိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ-ကို၊ လာဘီ ကိံ- လော၊ ဥဒါဟု,သကဒါဂါမိ မဂ္ဂါဒီသု-တို့တွင်၊ အညတရဿ-တပါးပါးသော မဂ်ကို၊ (လာဘီ ကိံ - လော)၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗော)၊ ဟိ- မှန်၊ သဗ္ဗေသံ- ၌၊ အတ္တနာ- သည်၊ အဓိဂတဓမ္မာ- တို့သည်၊ ပါကဋာ ဟောန္တိ၊ အဟံ- သည်၊ ဣမေသံနာမ ဓမ္မာနံ-တို့ကို၊ လာဘီ-၏၊ ဣတိ သစေ ဝဒတိ၊ တ္တော ဝတာပဇိ- ဉ်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အဖြေစကားဖြင့်လည်း၊ အဿ - ထိုရဟန်း၏၊ ဝစနံ-ကို၊ န သဒ္ဒါတဗ္ဗံ-မယုံကြည်ထိုက်သေး၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိယသ္မာ၊ ဗဟုဿုတာ - များသော သုတရှိကုန်သော၊ ဥဂ္ဂဟ ပရိပုစ္ဆာ ကုသလာ - သင်ယူအပ်သောပါဠိ, အဖန်ဖန်မေးမြန်းအပ်သော အဋ္ဌကထာ၌ ကျွမ်းကျင် ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ ဆ- န်သော၊ ဣမာနိ ဌာနာနိ-တို့ကို၊ သောမေ တုံ- သုမ်သင်ခြင်းငှါ၊ သက္ကောန္တိ- န်၏၊ (တသ္မာ- ကြောင့်၊ န သဒ္ဒါတဗ္ဗံ။)

ပန-ဆက်၊ ဣမဿ ဘိက္ခုနော-(ရဟန္တာဟု ဝန်ခံသော) ဤရဟန်း၏၊ အာဂမနပဋိပဒါ-အရိယာမဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းဖြစ်သော အကျင့်ကို၊ သောဓေတဗ္ဗာ-သုမ်သင်ထိုက်၏၊ အာဂမန ပဋိပဒါ-သည်၊ ယဒိ နသုဇ္ဈတိ- အကယ်၍ မစင်ကြယ်အံ့၊(ဝေံသတိ)(ထိုထိုကိစ္စ၌မေ့လျော့ကြောင်းအကျင့်ကို ကျင့်နေသည့်အတွက် မစင်ကြယ်လျှင်)၊ ဣမာယ ပဋိပဒါယ-ဖြင့်၊ လောကုတ္တရ ဓမ္မောနာမ-လောကထက်မြတ်သော တရားမည်သည်ကို၊ န လဗ္ဘတိ-မရအပ် မရနိုင်၊ ဣတိ-ဤသို့ရဲရဲပြော၍၊ အပနေတဗ္ဗော- ဖယ်ရှားထိုက်၏၊ (ရဟန္တာ ဟု ဝန်ခံနေခြင်းမှ ဖယ်ရှားထိုက်၏၊) ပန-သို့မဟုတ်၊ အဿ - ထိုရဟန်း၏၊ အာဂမနပဋိပဒါ-သည်၊ ယဒိ သုဇ္ဈတိ-အံ့၊ (စင်ကြယ်ပုံ အခြင်းအရာကို ပြလို သောကြောင့် ဒီဃရတ္တံ- စသည်မိန့်၊) ဒီဃရတ္တံ-လုံး၊ တိသု-န်သော၊ သိက္ခာသု - တို့၌၊ အပ္ပမတ္တော - သည်၊ ဇာဂရိယံ - နိုးကြားသူ၏ အဖြစ်ကို၊ အနုယုတ္တော-သည်၊ စတူသု-န်သော၊ ပစ္စယေသု-တို့၌၊ အလဂ္ဂေါ-မကပ်ငြိသည်၊

ရဟန္တာ ဟု ဝန်ခံလျှင် စဉ်းစားဘွယ်။ ။အရိယာမဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဖြစ်သော ရှေ့အဘို့ကအကျင့်ကို "ပုဗ္ဗဘာဂ ပဋိပဒါ"ဟု ခေါ်၏၊ ပဋိပဇ္ဇတိ တောယာ တိ ပဋိပဒါ – မဂ်သို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ– မဂ်သို့မရောက်မီ ရှေ့အဘို့၌၊ ပဝတ္တာ+ပဋိပဒါ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ- ရှေ့အဘို့၌ သီလစင်ကြယ်မှု ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု အကျင့်၊ ထိုအကျင့်များ ရှိ– မရှိ, ရှိလျှင်လည်း ရိုးရိုးသားသား (လာဘ်ကိုမမြှော်ဘဲ) စင်စင်ကြယ်ကြယ်ကျင့်ခြင်း ဟုတ်–မဟုတ်ကို စဉ်းစားရမည်–ဟူလို။

www.dhammaransi.com

(ဟုတွာ)၊ အာကာသေ-၌၊ ပါဏိသမေန – သော၊ စေတသာ - ဖြင့်၊ ဝိဟရတီတိ - နေသူဟူ၍၊ ယဒိပညာယတိ – အံ့၊ [အာကာသေ ပါဏိသမေနဖြင့် အလင်္ကာဖြစ်ပုံကိုပြသည်၊ ကောင်းကင်၌ လက်ကို ဝှေ့ရမ်းသောအခါ မငြိကပ်သလို, ပစ္စည်း၌ မငြိကပ်–ဟူလို။] (ဧဝံသတိ)တဿ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဗျာကရဏံ - ရဟန္တာ ဟု ဖြေဆိုခြင်းသည်၊ ပဋိပဒါယ – နှင့်၊ သဒ္ဓိံ – ၍၊ သံသန္ဒတိ-ညီနိုးနော၏၊ သေယျထာပိနာမ၊ပေ၊ ပဋိပဒါစာတိ-သေယျထာပိ၊ပေ၊ပဋိပဒါစ ဟူ၍၊ ဝုတ္တသဒိသံ – ပြောဆိုအပ်စကားနှင့် တထပ်ထည်းတူသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ [သေယျထာပိ နာမ – ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဂင်္ဂေါဒကံ - ဂင်္ဂါရေသည်၊ ယမုနောဒကေန – နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-၍၊ သံသန္ဒတိ သေယျထာပိ – ရောနှော သကဲ့သို့၊ သမေတိ သေယျထာပိ-ညီညွတ်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-လျှင်၊ တေန ဘဂဝတာ– သည်၊ သာဝကာနံ - တို့အား၊ နိဗ္ဗာနဂါမိနီ–နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ ပဋိပဒါ – ကို၊ သုပညတ္တာ - ကောင်းစွာ ပညတ်တော်မူအပ်ပါပေပြီ၊ နိဗ္ဗာနဥ္စ - သည်၎င်း၊ ပဋိပဒါစ–သည်၎င်း၊ သံသန္ဒတိ- ရောနှော၏၊....[မဟာဝဂ္ဂ, မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ်၌ သကြားပြောအပ်သော စကားတည်း။]

အပိစ – ထိုသို့ပင် ညီညွတ်ပါသော်လည်း၊ [သူ၏ဖြေပုံနှင့် ကျင့်ပုံသည် ညီညွတ်ပါသော်လည်း။] ဧတ္တကေနာပိ- ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ညီညွတ်ခြင်းဖြင့်လည်း၊ သက္ကာရော - ကို၊ န ကာတဗ္ဗော - သေး၊ ကသ္မာ – ကြောင့်၊ (နကာတဗ္ဗော– နည်း)၊ ဟိ-(ယသ္မာ) - ကြောင့်၊ ဧကစ္စဿ - အချို့သော ရဟန်း၏၊ ပုထုဇ္ဇနဿ- သည်၊ သတောပိ - ဖြစ်လျက်လည်း၊ ခီဏာသဝပဋိပတ္တိသဒိသာ–ရဟန္တာ၏အကျင့်နှင့်တူသော၊ ပဋိပဒါ - သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ (တသ္မာ – ကြောင့်၊ ဧတ္တကေနပိ သက္ကာရော န ကာတဗ္ဗော ပြန်လှည့်၊) တသ္မာ – ကြောင့်၊ (ညီညွတ်ရုံမျှဖြင့် သက္ကာရကိုမပြုထိုက်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သော ဘိက္ခု-ကို၊ တေဟိ တေဟိ ဥပါယေဟိ–ထိုထို ဥပါယ်တမည်တို့ဖြင့်၊ ဥတ္တာသေတဗ္ဗော - ထိပ်လန့် စေထိုက်၏၊ ခီဏာသဝဿနာမ – ရဟန္တာ၏ မည်သည်၊ အသနိယာ – မိုးကြိုးသည်၊ မတ္ထကေ - ဦးထိပ်၌၊ ပတမာနာယပိ- ကျပါသော်လည်း၊ ဘယံဝါ-သည်၎င်း၊ ဆမ္ဘိတတ္တံဝါ-ကိုယ်တုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၎င်း၊ လောမဟံသောဝါ- အမွေးတို့၏ ရှင်ခြင်းသည်၎င်း၊ ဝါ–ကြက်သီးမွေးညှင်းထခြင်းသည်၎င်း၊ န ဟောတိ – မဖြစ်၊ [ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် အသက်၌ နိကန္တိကိုပယ်ပြီးဖြစ်သည့်အတွက် ဘယစသည် မဖြစ်တော့၊ ဝတ္ထုကြောင်းကို ဋီကာ၌ရှု၊] အဿ – (ရဟန္တာဟု ဝန်ခံသော) ထိုရဟန်း၏၊ ဘယံဝါ-သည်၎င်း၊ ဆမ္ဘိတတ္တံဝါ-သည်၎င်း၊ လောမဟံသောဝါ-

သည်ဒင်း၊ သစေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တွံ- အရှင်သည်၊ န အရဟာ- ရဟန္တာမဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော-၏၊ [အချို့စာ၌"အပနေတဗ္ဗော"ဟု ရှိ၏။] ပန- ဆက်၊ အဘိရူ-မကြောက်သည်၊ အဆမ္ဘီ - ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသည်၊ အနုတြာသီ - ထိပ်လန့်ခြင်းမရှိသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ သီဟော ဝိယ-ကဲ့သို့၊ သစေ နိသီဒတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အယံ ဘိက္ခု - သည်၊ သမ္ပန္နဝေယျာကရဏော-ပြည့်စုံသော ဖြေဆိုခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊သမန္တာ-၌၊ ရာဇ ရာဇမဟာမတ္တာဒိဟိ- မင်း, မင်း၏အမတ်ကြီး အစရှိသူတို့သည်၊ ပေသိတံ-ပို့အပ်သော၊ သက္ကာရံ-ကို၊ အရဟတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပါပိစ္ဆောတိ - ကား၊ ဣဓေကစ္စော ၊ ပေ ၊ ဣစ္ဆတီတိအာဒိနာ - သော၊ နယေန - ဖြင့်၊ ဝုတ္တာ - ဟောတော်မူအပ်သော၊ ယာသာ ပါပိကာ- အကြင် ယုတ်မာသော အလိုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာယ - ထိုယုတ်မာသော အလိုနှင့်၊ သမန္နာဂတော- သည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ [ဣဓ- ဤလောက၌၊ ဧကစ္စော-အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဣစ္ဆတိ-၌စပ်)၊ ဒုဿီလော - သည်၊ သမာနော-ဝ-လျက်သာ၊ သီလဝါတိ - သီလရှိသူဟူ၍၊ မံ- ကို၊ ဇနော- လူအပေါင်းသည်၊ ဇာနာတု- သိပါစေသတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဣစ္ဆတိ - လိုလားတောင့်တ၏၊ အာဒိဖြင့် “ အသဒ္ဓေါ သမာနော သဒ္ဓေါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူတိဣစ္ဆတိ” စသည်ကို ယူပါ။] ဣစ္ဆာပကတောတိ - ကား၊ ပါပိကာယ - ယုတ်မာသော၊ တာယ ဣစ္ဆာယ-ထိုအလိုဆိုးသည်၊ အပကတော-သမ္မာအာဇီဝမှကင်းသူကို ပြုအပ်သည်၊ အဘိဘူတော - လွှမ်းမိုးအပ်သည်၊ ပရာဇိတော - ရှုံးစေအပ်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခောတိ-ကား၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိသုဒ္ဓိံ-စင်ကြယ်ခြင်းကို၊ ဝါ- စင်ကြယ်ကြောင်းလူ့အဖြစ် အစရှိသည်ကို၊ အပေက္ခမာနော- ရှုငဲ့သည်၊ ဣစ္ဆမာနော-လိုလားသည်၊ ပတ္ထယမာနော-တောင်းတသည်၊(ဟုတွာ-၍၊)

ဣစ္ဆာပကတော။ ။ ပါပိကာယ ဣစ္ဆာယ - သည်၊ သမ္မာအာဇီဝတော - ကောင်းသော အသက်မွေးမှုမှ၊ အပေတော - ကင်းသူကို၊ (ကင်းသူဖြစ်အောင်)၊ ကတော - ပြုအပ်သူတည်း၊ ဣတိ အပကတော၊ (ဋီကာ)၊ အပကို အပေတော ဟု ဖွင့်၏၊ “ အပေတော + ကတော အပကတော၊ ဣစ္ဆာယ + အပကတော ဣစ္ဆာပကတော ” ဟု ပြု၍ “ ယုတ်မာသောအလိုသည် သမ္မာအာဇီဝမှ ကင်းသူဖြစ်အောင် ပြုအပ်သည်”ဟု ပေး၊ အဘိဘူတောကား အဓိပ္ပါယတ္ထ၊ ပရာဇိတောကား“ပါရာဇိက ကျအောင် လွှမ်းမိုးအပ်”ဟု ထပ်၍ပြသော အဓိပ္ပါယတ္ထတည်း။

ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခော။ ။ဝိသုဒ္ဓိအရ ဂိဟိဘာဝစသည်ကို ဖွင့်သောကြောင့်“ဝိသုဇ္ဈတိ တေနာတိ ဝိသုဒ္ဓိ”ဟုပြု၊ ဝိသုဒ္ဓိ+အပေက္ခော ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခော။

www.dhammaransi.com

ဟိ-ဆက်၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ပါရာဇိကံ-သို့၊ အာပန္နော-ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဘိက္ခုဘာဝေ-၌၊ ဌတွာ – ၍၊ ဈာနာဒီနိ-တို့ကို၊ အဓိဂန္တုံ-ရခြင်းငှါ၊ အဘဗ္ဗော - မထိုက်တော့၊ ဟိ-မှန်၊ အဿ - ထိုပါရာဇိကကျပြီးသော ရဟန်း၏၊ ဘိက္ခုဘာဝေါ-သည်၊ ဝါ - ရဟန်းယောင်ဆောင်၍နေခြင်းသည်၊ သဂ္ဂန္တရာယောစ - နတ်ပြည်၏ အန္တရာယ်သည်၎င်း၊ မဂ္ဂန္တရာယောစ – မဂ်၏အန္တရာယ်သည်၎င်း၊ ဟောတိ – ၏။ [ဘိက္ခုဘာဝေါ - ဟုဆိုသော်လည်း၊ ရဟန်းအစစ်၏ အဖြစ်မဟုတ် , ပါရာဇိကကျပြီး ဖြစ်သောကြောင့် သူကဝန်ခံနေသော ရဟန်းအဖြစ်တည်း။]

ဟိ-သာဓကကား၊ သာမည် ဒုပ္ပရာမဋ္ဌံ , နိရယာယုပကဍ္ဎတိတိ-ဟူသော၊ ဧတံ – ဤစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ [ဒုပ္ပရာမဋ္ဌံ- မကောင်းသဖြင့် သုံးသပ်အပ်သော၊ ဝါ-သီလပျက်ခြင်းစသည်ဖြင့် မကောင်းသုံးသပ်အပ်သော၊ သာမည်-ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ နိရယာယ–ငရဲအလို့ငှါ၊ ဝါ-ငရဲသို့၊ [ဂတျတ္ထကံ၊] ဥပကဍ္ဎတိ-ဆွဲငင်၏၊....ဓမ္မပဒ-နိရယဝဂ်။] သေထိလောဟိ၊ ပေါရဇန္တိ-ဟူသော၊ အပရမ္ပိ-အခြားသောတရားတော်ကိုလည်း၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [သေထိလော-လျော့သဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ပရိဗ္ဗဇော-ရဟန်းအကျင့်သည်၊ ဘိယျော– လွန်စွာ၊ ရဇံ-ကိလေသာမြူကို၊ အာကိရတေ– လောင်းထည့်၏။] ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ အဿ- ထိုရဟန်း၏၊ ဘိက္ခုဘာဝေါ- သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိနာမ–စင်ကြယ်ကြောင်း မည်သည်၊ န ဟောတိ – မဖြစ်တော့၊ ပန – အန္ဒယကား၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဂိဟီ-သည်၊ ဟုတ္တာဝါ-သော်၎င်း၊ပေါသာမဏေရော-သည်၊ ဟုတွာဝါ-သော်၎င်း၊ ဒါန သရဏ သီလသံဝရာဒီဟိ-အလှူပေးခြင်း,သရဏဂုံဆောက်တည်ခြင်း, သီလစောင့်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သဂ္ဂမဂ္ဂံဝါ-နတ်ပြည်လမ်းကိုသော်၎င်း၊ ဈာနဝိမောက္ခာဒီဟိ- ဈာန်, ဝိမောက္ခအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊

သေထိလော၊ပေါရဇံ ။ ။ သြလိယိတွာ ကရဏေန (အောက်သို့ တွဲလျားကျသကဲ့သို့ ပြုခြင်းဟူသော) သိထိလကဂါဟေန ကတော (လျော့လျော့ယူခြင်းဖြင့် ပြုအပ်သော)၊ ရဟန်းတို့၏ ဂန္ထဓုရ ဝိပဿနာဓုရကို အားကြိုးမာန်တက် ထမ်းဆောင်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ ပေါ့ပေါ့လျော့လျော့ ထမ်းဆောင်ခြင်းဖြင့်ပြုအပ်သော၊ ["သိထိလဂါဟေန ကတော" ကြည့်၍ " သိထိလေန + ကတော သေထိလော"ဟု ပြု၊ ဏပစ္စည်း။] ပရိဗ္ဗဇောတိ– ခဏ္ဍာဒိဘာဝပ္ပတ္တော (သီလကြိုးပြတ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော) သမဏဓမ္မော – သည်၊ ဘိယျော အာကိရတေ ရဇန္တိ – အတွင်း၌ရှိသော ရာဂစသောမြူကို မပယ်နိုင်သည့်ပြင်, ထိုသူ၏အပေါ်၌ ထပ်၍ပင် ထိုကိလေသာမြူကို လောင်းထည့်ရာ ရောက်သည်–ဟူလို၊ ဤစကားဖြင့်"ပေါ့ပေါ့ဆဆနေလျှင် ရဟန်းဘဝရောက်မှ ဒေါသမာနနှင့် ရာဂစသောတရားများ ပို၍ကြီးမားတတ်သည်"ဟု ပြသည်။

www.dhammaransi.com

မောက္ခမဂ္ဂံဝါ-နိဗ္ဗာန်လမ်းကိုသော်၎င်း၊ အာရာဓေတုံ-ပြီးစေခြင်းငှါ၊ဘဗ္ဗော-သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ အသ– ထို ပါရာဇိကကျပြီးသော ရဟန်း၏၊ ဂိဟိအာဒိဘာဝေါ-သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိနာမ-စင်ကြယ်ကြောင်းမည်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ တံ ဝိသုဒ္ဓိံ – ထို စင်ကြယ်ကြောင်းလူ့အဖြစ် စသည်ကို၊ အပေက္ခနတော-ရှုငဲ့ခြင်းကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ တေနေဝ– ကြောင့်ပင်၊ အဿ – ထို ဝိသုဒ္ဓါပေက္ခာပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ဂိဟိဝါ ဟောတုကာမောတိအာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဧဝံ ဝဒေယျာတိ– ကား၊ ဧဝံ- သို့၊ ဘဏေယျ– ပြောဆိုအံ့၊ ကထံ–နည်း၊ အဇာနမေဝံ အာဝုသော အဝစံဇာနာမိ,အပဿံ ပဿာမိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဏေယျ-အံ့၊) ပန-ဆက်၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ဧဝံ ဝဒေယျာတိဣဒံ ပဒံ- ကို၊ အနုဒ္ဓရိတွာဝ– မထုတ်ပြမူ၍သာလျှင်၊ ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝဒန္တော - ပြောဆိုသူကို၊ အဇာနမေဝံ အာဝုသော အဝစံ ဇာနာမိ အပဿံ ပဿာမိတိ - ဟူ၍၊ ဝဒတိနာမာတိ - ပြောသည်မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ တံ အာကာရံ-ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှါ၊ နာဟံ ဧတေ ဓမ္မေ ဇာနာမိတိအာဒိ-ကို၊ ဝုတ္တံ-မူအပ်ပြီ၊ တုစ္ဆံ မုသာ ဝိလပိန္တိ– ကား၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ ဝစနတ္ထ ဝိရဟတော- သဒ္ဒါ၏ဟောနက်မှ ကင်းခြင်းကြောင့်၊ တုစ္ဆံ-အနက်မဗိုး အချိုး နှိုးသောစကားကို၊ (ဝိလပိံ –ပြောဆိုမိပါပြီ၊) [“ပဋ္ဌမဈာန်ကို ငါဝင်စားပြီ” ဟု ဆိုရာ၌ သူ့သန္တာန်မှာ ပဋ္ဌမဈာန်မရှိခြင်းကို “တုစ္ဆ-အနက်မဗိုး အချိုးနှိုး စကား”ဟု ဆိုသည်။] ဝဉ္စနာဓိပ္ပါယတော–လိမ်လည်ခြင်း၌ဖြစ်သော အလို ကြောင့်၊ မုသာ - မုသားကို၊ ဝါ- လိမ်လည်လိုခြင်း ချွတ်ရှင်းသောစကားကို၊ ဝိလပိံ-ပြီ၊ အဘဏိံ-ပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [“ဝိလပိံ”အတွက် “ပရိဒ္ဒဝ-အထူးထူး ပြောဆို ငိုကြွေးခြင်း”အနက်ကို ယူမည်စိုး၍ “အဘဏိံ”ဟု ဥဇု ကတ္တဖွင့်သည်။] ပန -ဆက်၊ အဿ - ထို တုစ္ဆံမုသာဝိလပိံပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ–၌၊ အဉေန-သော၊ ပဒဗျဉ္ဇနေန–ပုဒ်ဗျည်းဖြင့်၊ ဝါ–အနက်ကို ထင်ရှား ပြတတ်သောပုဒ်ဖြင့်၊ အတ္တမတ္တံ - အနက်မျှကို၊ [သဒ္ဒါနည်းမဘက်– ဟူလို၊] ဒဿေတုံ-ငှါ၊ တုစ္ဆကံ မယာ ဘဏိတံတိအာဒိ- ကို၊ ဝုတ္တံ- မူအပ်ပြီ၊ ပုရိမေ

အဇာနမေဝ,မေဝံ။ ။ပါဌ် ၂ မျိုးရှိကြောင်းကို သာရတ္ထဖွင့်၏၊ ထိုတွင်“အဇာန မေဝ ” ဟု ပါဌ်ရှိရာ၌ ဧဝသဒ္ဒါ အဝဓာရဏနိပါတ်တည်း၊ “ အဇာနမေဝ – ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မကိုမသိပါဘဲ “ဇာနာမိတိ အဝစံ – သိ၏ဟု ပြောမိပြီ”ဟု ဆက်၊ (အဇာန မေဝမှ ဧဝကိုလိုက်စေ၍) အပဿမေဝ-ပါဘဲ“ပဿာမိတိအဝစံ”ဟု ဆက်၊“အဇာန မေဝံ”ဟု ပါဌ်ရှိရာ၌ကား “ဧဝံ–ဤသို့”ဟု ပေး၍ ဇာနာမိပဿာမိတို့၌ စပ်။

www.dhammaransi.com

ဥပါဒါယာတိ- ကား၊ ပုရိမာနိ - ရှေးဖြစ်ကုန်သော၊ ကီဏိ – နံသော၊ ပါရာဇိကာနိ- ပါရာဇိကတို့သို့၊ အာပန္နေ - နံသော၊ ပုဂ္ဂလေ- တို့ကို၊ ဥပါဒါယ- ဤဏ်ဖြင့်ယူ၍၊ ဝါ- ထောက်စာ၍၊ (အယမ္ပိတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏) ["ရှေး ၃ ပါးသာ ပါရာဇိကကျသည်မဟုတ်သေး၊ ဤ လိမ်ပြောသောရဟန်းလည်း ပါရာဇိကကျ၏ "ဟု ရှေ့ ၃ ပါးကို ပိသဒ္ဒါဖြင့်ပေါင်းသည်- ဟူလို။] သေသံ- ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပုဗ္ဗေ- ၌၊ ဝုတ္တနယတ္တာ- ကြောင့်ဎင်း၊ ဥတ္တာန တ္ထတ္တာစ–ကြောင့်ဎင်း၊ ပါကဋမေဝ–သာ၊ ဣတိ-ပဒဘာဇနီအပြီးတည်း။

ဝံ–လျှင်၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌသိက္ခာပဒံ-သရုပ်အရ ရွတ်ပြအပ်သောသိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပဒါ နုက္ကမေန – ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့်၊ ဝိဘဇိတွာ – ဝေဘန်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ- ၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝါ-အောက်ဖြစ်သော၊ ပဒဘာဇနီယမှိ-၌၊ ဈာနံ ဝိမောက္ခော၊ပေ၊သုညာဂါရေ အဘိရတီတိ- ဟူ၍၊ ဝံ- သို့၊ သင်္ခေပေနေဝ- အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော- ကို၊ ဒဿိတော-မူအပ် ပြီ၊ ဝိတ္ထာရေန-ဖြင့်၊ အာပတ္တိ- သို့၊ အာရောပေတွာ- ၍၊ တန္တိ- ပါဠိတော် အစဉ်ကို၊ န ထပိတာ-မထားအပ်၊ စ-ဆက်၊ သင်္ခေပဒဿိတေ- အကျဉ်းချုပ် အားဖြင့် ပြအပ်သော၊ အတ္ထေ-၌၊ (တန်ည်း) အတ္ထေ-ကို၊ သင်္ခေပဒဿိတေ- သော်၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံသောရဟန်းတို့သည်၊ သမ္ဗာကာရေန-ဖြင့်၊ နယံ- ကို၊ ဂဟေတုံ-ငှါ၊ န သက္ကောန္တိ-မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သမ္ဗာကာရေန- ဖြင့်၊ နယဂ္ဂဟဏတ္ထံ - နည်းကိုယူနိုင်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ပုန - ဖန်၊ တဒေဝ ပဒ ဘာဇနံ-ကိုပင်၊ မာတိကာဋ္ဌာနေ-၌၊ ထပေတွာ–၍၊ ဝိတ္ထာရတော-အားဖြင့်၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ-ကို၊ ဒဿေတွာ-၍၊ အာပတ္တိဘေဒံ-ကို၊ ဒဿေတုကာမော- သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဈာနန္တိ ပဌမံဈာနံ ဒုတိယံ ဈာနန္တိအာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ။

တတ္ထ - ထို ဈာနန္တိ ပဌမံဈာနံ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ပဌမဇ္ဈာနာဒီဟိ- တို့ဖြင့်၊ မေတ္တာဈာနာဒီနိပိ-တို့ကိုဎင်း၊ [အာဒိဖြင့် ကရုဏာမုဒိတာ ဥပေက္ခာ ဈာန်တို့ကိုယူ။]အသုဘဇ္ဈာနာဒီနိပိ-တို့ကိုဎင်း၊[အာဒိဖြင့် ကာယဂတာသတိ ဈာန် , ကသိဏဈာန်တို့ကို ယူ။] အာနာပါနဿတိသမာဓိဇ္ဈာနမ္ပိ - ကိုဎင်း၊ လောကိယဇ္ဈာနမ္ပိ- ကိုဎင်း၊ လောကုတ္တရဇ္ဈာနမ္ပိ–ကိုဎင်း၊ သင်္ဂဟိတမေဝ– သိမ်းယူအပ်သည်သာ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ပဌမံဈာနံ-ကို၊ သမာပဇ္ဇိံ-ဝင်စားပြီ၊ ဣတိပိ - ဤသို့ဎင်း၊ပေ၊ စတုတ္ထံဈာနံ - ကို၊ သမာပဇ္ဇိံ - ပြီ၊ ဣတိပိ- ဎင်း၊ပေ၊ လောကုတ္တရဈာနံ-ကို၊ သမာပဇ္ဇိံ-ပြီ၊ ဣတိပိ-ဎင်း၊ ဘဏန္တော-ပြောသော ရဟန်းသည်၊ ပါရာဇိကောဝ - သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးစေအပ်သူသည်သာ၊ ဟောတိ- ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- ၏။

www.dhammaransi.com

သုဋ္ဌု- ကောင်းစွာ၊ မုတ္တော– ကိလေသာတို့မှလွတ်ပြီ၊ (ဣတိ– ကြောင့်၊ ဝိမောက္ခော–ဝိမောက္ခမည်၏၊) [ဤနည်းအလို ဝိသည် ဝိသေသအနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် သုဋ္ဌုဟု ဖွင့်သည်၊]ဝါ–နည်း၊ ဝိဝိခေဟိ- အထူးထူးအပြားပြား များကုန်သော၊ ကိလေသေဟိ-တို့မှ၊ မုတ္တော-ပြီ၊ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိမောက္ခော-မည်၏၊ [ဤနည်းအလို ဝိသည် ဝိဝိခအနက်ဟော၊] ပန - ဆက်၊ သော အယံ (ဝိမောက္ခော)- ထို ဝိမောက္ခဖြစ်သောမဂ်ကို၊ (ဝုစ္စတိ- ဉှစပ်)၊ ရာဂ ဒေါသ မောဟေဟိ–တို့မှ၊ သုညတ္တာ - ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုညတော (တိ)- သုညတဝိမောက္ခမည်၏ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ - ၏)၊ ရာဂ ဒေါသ မောဟ နိမိတ္တေဟိ-ရာဂ ဒေါသ မောဟဟူသောပုံသဏ္ဌာန် အရိပ်နိမိတ်တို့ဖြင့်၊ အနိမိတ္တတ္တာ –အရိပ်နိမိတ် မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနိမိတ္တောတိ - အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ရာဂဒေါသမောဟပဏိဓိနံ-ရှေးရှုထားတတ်သော (တောင်းတတတ်သော) ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့၏၊ အဘာဝတော- မရှိခြင်း ကြောင့်၊ အပ္ပဏိဟိတော - က္ခ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏။ [သုညတ – စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သဂြိုဟ်- ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း အဖွင့်များ၌ ရှုပါ။]

စိတ္တံ-ကို၊ သမံ–အညီအမျှ၊ အာဒဟတိ (အာရမဏေ ထပေတိ)-အာရုံ၌ ထားတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမာဓိ-မည်၏၊ အရိယေဟိ-တို့သည်၊ သမာပဇ္ဇိ တဗ္ဗတော-ရောက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမာပတ္တိ – မည်၏၊ ဧတ္ထ-၌ သမာဓိ သမာပတ္တိတိက်၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယ မေဝ–သာ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-၌ ၃ ပါးသောတိက်တို့တွင်၊ ဝိမောက္ခတ္တိကေန- ဝိမောက္ခတိက်ဖြင့်၎င်း၊ သမာဓိတ္တိကေနစ-ဖြင့်၎င်း၊ အရိယမဂ္ဂေါဝ- ကိုသာ၊ ဝုတ္တော–မှုအပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ သမာပတ္တိတ္တိကေန –ဖြင့်၊ ဖလသမာပတ္တိ-ကို၊ (ဝုတ္တာ-ပြီ၊) တေသု-ထို သုညတဝိမောက္ခစသော ပုဒ်တို့တွင်၊ ယံ ကိဉ္စိ-အမှတ် မရှိ တစုံတခုသော၊ ဧကမ္ပိပဒံ - တပုဒ်ကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ အဟံ– သည်၊ ဣမဿ-၏တရားကို၊ လာဘီ-ရခြင်းရှိသည်၊ အမှိ-၏ ဣတိ-သို့၊ ဘဏန္တော- သည်၊ ပါရာဇိကောဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ–၏။

တိဿောဝိဇ္ဇာတိ-ကား၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ-တိ ဉာဏ်၎င်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု- က္ခုဉာဏ်၎င်း၊ အာသဝါနံ - တို့၏၊ ခယေ – ကုန်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်၌၊ (ပဝတ္တံ) ဉာဏံ- ၎င်း၊ (တနည်း) အာသဝါနံ ခယေဉာဏံ- အာသဝက္ခယ ဉာဏ်၎င်း၊ ဣတိ-ဤသည်တို့တည်း၊ တတ္ထ-ထိုဝိဇ္ဇာ ၃ပါးတို့တွင်၊ဧကိဿာပိ- တပါးသောဝိဇ္ဇာ၏လည်း၊ နာမံ–အမည်ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ အဟံ- သည်၊ ဣမိဿာဝိဇ္ဇာယ- ၏ဝိဇ္ဇာကို၊ လာဘီ-ရခြင်းရှိသည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိ–၍သို့၊

www.dhammaransi.com

ဘဏာန္တော-သည်၊ ပါရာဇိကော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မဟာအဋ္ဌကထာ၌ဆိုအပ်ပြီ၊ [အချို့စာအုပ်၌ ဣတိမပါ၊] ပန-ဝါဒန္တရကား၊ သင်္ခေပဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝိဇ္ဇာနံ-တို့ကို၊ လာဘီ-သည်၊အမှိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ဘဏာန္တောပိ-သည်ငှင်း၊ တိဿန္နံ-န်သော၊ ဝိဇ္ဇာနံ-တို့ကို၊ လာဘီ-သည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဏာန္တောပိ - ငှင်း၊ ပါရာဇိကောဝ- သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ မဂ္ဂဘာဝနာ ပဒဘာဇနေ-မဂ္ဂဘာဝနာ ပဒဘာဇနီ၌၊ ဝုတ္တာ-ဖွင့်ဆိုအပ်ကုန်သော၊ (ပါဠိတော်၌ ဖွင့်ဆိုအပ်ကုန်သော)၊ သတ္တတိံသ-၃၇ ပါးသော၊ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ-တို့ကို၊ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ-န်သော၊ လောကုတ္တရာဝ-တို့ကိုသာ၊ ဣဓ-ဤ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မအရာ၌၊ အဓိပ္ပေတာ- အလိုရှိအပ်ကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ လောကုတ္တရာနံ- ရာဖြစ်ကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနာနံ-တို့ကို၊ (လာဘီ-သည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ငှင်း၊) သမ္မပ္ပဓာနာနံ-တို့ကို၊ (လာဘီမှိ ဣတိ)၊ပေ၊ အရိယဿ-ဖြူစင်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ-ရှစ်ပါးသောအင်္ဂါရှိသော၊ မဂ္ဂဿ- ကို၊ လာဘီ- သည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိ- ငှင်း၊ ဝဒတော- ၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ- သို့၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိအာဒိသု - တို့၌၊ သတိပဋ္ဌာနာနံ - တို့ကို၊ လာဘီ-သည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧကေကကောဋ္ဌာသဝသေနာပိ- တခုတခုသော တရားအစု၏ အစွမ်းဖြင့်ငှင်း၊ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနဿ-ကို၊ လာဘီ-သည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ တတ္ထ - ထိုတရား အစုတို့တွင်၊ ဧကေကဓမ္မဝသေနာပိ-တပါးတပါးသောတရား၏အစွမ်းဖြင့်ငှင်း၊ဝဒတော-ပြောသော ရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကမေဝ - သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တမ္ပိ- ထို စကားသည်လည်း၊ သမေတိ - ပါဠိတော်နှင့် ညီညွတ်၏။ ကသ္မာ-ကြောင့်နည်း၊ မဂ္ဂက္ခဏုပ္ပန္နေယေဝ - မဂ်ခဏ၌ ဖြစ်သော တရားတို့ကိုသာ၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝုတ္တတ္တာ-ကြောင့်တည်း၊ [လောကုတ္တရာ မပါဘဲ သတိပဋ္ဌာန်သာမည ကိုဆိုသော်လည်း မဂ်ခဏ၌ဖြစ်သော သတိပဋ္ဌာန်ကို ရည်ရွယ်သောကြောင့် ပါရာဇိကကျသည်- ဟူလို၊] ဖလသစ္ဆိကိရိယာယပိ - ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း၌လည်း၊ ဧကေကဖလဝသေန-တပါးတပါးသော ဖိုလ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပါရာဇိကံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ရာဂဿ ပဟာနန္တိအာဒိတ္တိကေ-နံအစရှိသော တိက်၌၊ ကိလေသပ္ပဟာနမေဝ-ကိလေသာကို ပယ်ခြင်းကိုသာ၊ (ဝေဖြင့် မဂ်ပါခြင်းကို ကန့်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန - ထိုသို့ပင် ကိလေသပ္ပဟာနကိုသာ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ တံ - ထို ကိလေသာကို ပယ်ခြင်းသည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂေန-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ နတ္ထိ-

www.dhammaransi.com

မရှိ၊ ဟိ-မှန်၊ တတိယမဂ္ဂေန – ဖြင့်၊ ကာမရာဂဒေါသာနံ - တို့ကို၊ ပဟာနံ– သည်၊ (ဟော်တိ - ဖြစ်၏)၊ စတုတ္ထေန – စတုတ္ထမဂ်ဖြင့်၊ မောဟဿ - ကို၊ (ပဟာနံ – သည်၊ ဟောတိ)၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ရာဂေါမေ ပဟီနောတိ အာဒိနိ–စကားတို့ကို၊ ဝဒတောပိ-၏လည်း၊ ပါရာဇိကံ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ရာဂါ စိတ္တံ ဝိနီဝရဏတာတိ အာဒိတ္တိကေ–တာ အစရှိသော တိက်၌၊ လောကုတ္တရ စိတ္တမေဝ-ကိုသာ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ မေ–၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ ရာဂါ- မှ၊ ဝိနီဝရဏံ - ကင်းသော နီဝရဏရှိ၏၊ ဣတိ အာဒိနိ – တို့ကို၊ ဝဒတောပိ– ၏လည်း၊ ပါရာဇိကမေဝ (ဝုတ္တံ)၊ ပန–ကား၊ သုညာဂါရပဒဘာဇနေ – ၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဈာနေန–နှင့်၊ အဃဋေတွာ– မဆက်စပ်မူ၍၊ သုညာဂါရေ အဘိရမာမိတိ ဝစန မတ္တေန-မိဟူသော စကားမျှဖြင့်၊ ပါရာဇိကံ - ပါရာဇိက ကို၊ နာမိပ္ပေတံ–အလိုမရှိအပ်၊ [ဈာန်မပါဘဲ "သုညာဂါရေ အဘိရမာမိ"ဟု ပြောမိရုံဖြင့် ပါရာဇိကမကျ၊]တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဌမေန ဈာနေန သုညာဂါရေ အဘိရမာမိတိ အာဒိ–ကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ–ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ယော- အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဈာနေန-နှင့်၊ ဃဋေတွာ–၍၊ ဣမိနာ နာမ ဈာနေန – ၍မည်သော ဈာန်ဖြင့်၊ (၍မည်သောဈာန်ကို ဝင်စား၍ – ဟူလို၊) သုညာ ဂါရေ-၌၊ အဘိရမာမိ-၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒတိ–၏၊ အယမေဝ–၍ရဟန်းသည် သာ၊ [ဈာန်နှင့်တွဲ၍ "သုညဂါရေ အဘိရမာမိ"ဟု ပြောသောရဟန်းသည် သာ၊]ပါရာဇိကော – သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

စ- ဆက်၊ ဉာဏန္တိ ဣမဿ – ဉာဏံ ဟူသော ၍ပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ အမ္ဗဋ္ဌသုတ္တာဒိသု - အမ္ဗဋ္ဌသုတ် အစရှိသော သုတ်တို့၌၊ ဝုတ္တာသု – န်သော၊ အဋ္ဌသု-န်သော၊ ဝိဇ္ဇာသု- တို့တွင်၊ ဝိပဿနာဉာဏ၊ပေ၊ ဉာဏဘေဒါ-ဝိပဿ နာဉာဏ်, မနောမယိဒ္ဓိ, ဣဒ္ဓိဝိဓ, ဒိဗ္ဗသောတ, စေတောပရိယဉာဏ် အပြား ရှိကုန်သော၊ ပဥ္စ-ကုန်သော၊ ယာ ဝိဇ္ဇာ–အကြင် ဝိဇ္ဇာတို့သည်၊ နအာဂတာ- မလာကုန်၊ တာသု - ထို ဝိဇ္ဇာ ၅ ပါး တို့တွင်၊ ဧကာ - သော၊ ဝိပဿနာဝ– သည်သာ၊ ပါရာဇိကဝတ္ထု-သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ သေသာ– ဝိပဿနာ

ယာစဉာဏန္တိ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ပဒဘာဇနီကိုဖွင့်ပြီး၍, ထို ပဒဘာဇနီ၌ မပါ သော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မတို့ကို ပြလိုသောကြောင့် " ယာစ " စသည် မိန့်၊ စသဒ္ဒါသည် ပြတ်ပြီးသောစကားကို ပြန်၍ဆက်သော ဝါကျာရမ္ဘဇောတက၊ ရှေး၌ပြခဲ့သော ဉာဏံ ပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီတုန်းက ဝိဇ္ဇာ ၃ ပါးသာပါ၍ ဝိပဿနာစသော ဝိဇ္ဇာ ၅ ပါး မပါ၊ ထိုသို့မပါသော်လည်း ဝိပဿနာဉာဏ်တပါးသာ ကာမာဝစရဖြစ်၍ ပါရာဇိကဝတ္ထု မဟုတ်၊ မနောမယိဒ္ဓိ စသည်တို့ကား မဟဂ္ဂုတ်ဈာန်များ ဖြစ်ကြ၍ ပါရာဇိကဖြစ်သည်။

www.dhammaransi.com

ဉာဏ်မှ ကြွင်းသော မနောမယိဒ္ဓိစသော ၄ ပါးတို့သည်၊(ပါရာဇိက ဝတ္ထု-သည်၊) ဟောန္တိ-န်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိပဿနာဉာဏ-ကို၊ လာဘီ-သည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိပိ-ငှင်း၊ ဝိပဿနာဉာဏဿ-ကို၊ လာဘီ-သည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိပိ-ငှင်း၊ ဝဒတော-၏၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန - ဝါဒန္တရကား၊ ဖုဿရေဝတ္ထေရော - သည်၊ ဘဏတိ - မိန့်ဆို၏၊ (ကိံ) ဣတရာပိ – ဝိပဿနာဉာဏ်မှ တပါး အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ စတဿော-န်သော၊ ဝိဇ္ဇာ-မနောမယိဒ္ဓိစသော ဝိဇ္ဇာတို့သည်၊ ဉာဏေန-နှင့်၊ အဃဋိတာ- မဆက်စပ်အပ်ကုန်သည်၊ ဝါ–ဆက်စပ်၍ မပြောအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ–န်လသော်၊) ပါရာဇိကဝတ္ထု - သည်၊ န ဟောန္တိ- မဟုတ်ကုန်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ မနောမယဿ–မနောမယိဒ္ဓိကို၊ လာဘီ- သည်. အမှိ– ၏၊ (ဣတိ– ဤသို့ငှင်း)၊ ပေ၊ စေတောပရိယဿ - စေတောပရိယကို၊ လာဘီ-သည်၊ အမှိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ငှင်း၊ ဝဒတောပိ-၏လည်း၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ [ဣတိ-သို့၊ ဖုဿရေဝတ္ထေရော-ထေရ်သည်၊ ဘဏတိ-မိန့်ဆို၏။] ["မနောမယညာဏဿ" စသည်ဖြင့် ဉာဏသဒ္ဒါမပါဘဲ ဆိုသောကြောင့် ပါရာဇိက မကျဟု ယူလိုသတတ်။]

တံ–ထိုအယူကို၊ တဿ–ထိုဖုဿရေဝထေရ်၏၊ အန္တေဝါသိကေဟေဝ-အနီးနေတပည့်တို့သည်ပင်၊ ပဋိက္ခိတ္တံ- ပယ်အပ်ပြီ၊(ကိံ –အဘယ်သို့ ပြော၍ ပယ်မြစ်အပ်သနည်း၊) အာစရိယော–ငါတို့ဆရာသည်၊ န အာဘိဓမ္မိကော-အဘိဓမ္မာဆောင် မဟုတ်၊ ဘူမန္တရံ - ဘုံအထူးကို၊ န ဇာနာတိ၊ [ကာမဘုံ, ရူပဘုံ, အရူပဘုံတို့၌ပါသော တရားအထူးကိုမသိ -ဟူလို၊ ဘူမန္တရအားဖြင့် ခွဲပြလို၍ "အဘိညာနာမ " စသည်မိန့်။] အဘိညာနာမ-မည်သည်၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနပါဒကာဝ-စတုတ္ထဈာန် အခြေခံရှိရသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ မဟဂ္ဂတဓမ္မော– မဟဂ္ဂုတ်တရားသည်၊ (ဟုတွာ–၍။) ဈာနေနေဝ - ကြောင့်သာလျှင်၊ ဣဇ္ဈတိ-ပြီးစီး၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊(ထိုသို့အဘိဉာဏ်မည်သည်၏စတုတ္ထဈာန် အခြေခံရှိသော မဟဂ္ဂုတ်တရား ဖြစ်သည့်အတွက် ဈာန်ကြောင့်သာ ပြီးစီးရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊)မနောမယဿ-ကို၊ လာဘီ-သည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိဝါ-သော်ငှင်း၊ (ဤသို့ ဉာဏ်မပါဘဲသော်ငှင်း-ဟူလို၊) မနောမယဉာဏဿ–ကို၊ လာဘီ-သည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိဝါ-ငှင်း၊ [ဤသို့ ဉာဏ်နှင့်တွဲ၍သော်ငှင်း-ဟူလို။) ယထာဝါ တထာဝါ – ဟုတ်ဟုတ်ပြားပြားသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ဝဒတု–ပြောပစေ၊ ပါရာဇိကမေဝ- သည်သာ၊ (ဟောတိ-၏)၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊(ပဋိက္ခိတ္တံ-ပြီ။)

www.dhammaransi.com

စ-ဆက်၊ တွေ-၌ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပဒဘာဇနီ၌၊ နိဗ္ဗာနံ-သည်၊ ပါဠိယာ-၌၊ ကိဉ္စာပိ အနာဂတံ-ပါပေ၊ အသခေါ-သော်လည်း၊ မေ- သည်၊ နိဗ္ဗာနံ - ကို၊ ပတ္တံ - ရောက်အပ်ပြီ၊ ဣတိဝါ - သော်ငြင်း၊ သစ္ဆိကတံ- ပြီ၊ ဣတိဝါ- ငြင်း၊ ဝဒတော-၏၊ ပါရာဇိကမေဝ-သာ၊ (ဟောတိ)၊ ကသ္မာ—နည်း၊ နိဗ္ဗာနဿ-၏၊ နိဗ္ဗတ္တိတ လောကုတ္တရတ္တာ-လောကီတရားတို့မှနစ်စေအပ်သော လောကုတ္တရာ၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဝါ-လောကုတ္တရာအစစ်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ တထာ-ထိုမှတပါး၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ သစ္စာနိ-တို့ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈိံ-ငါထိုးထွင်း၍ သိပြီ၊ မယာ—သည်၊ ပဋိဝိဒ္ဓါနိ - ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ - သို့၊ ဝဒ တောပိ-၏လည်း၊ ပါရာဇိကမေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ကသ္မာ - ကြောင့် နည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ) - ကြောင့်၊ သစ္စပဋိဝေဓောတိ- ဓောဟူသော ၌ သဒ္ဒါ သည်၊ မဂ္ဂဿ-၏၊ ပရိယာယဝစနံ-ပရိယာယ်ဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း၊(တသ္မာ-တည်း၊) ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ တိဿော-န်သော၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ-တို့သည်၊ ကာမာဝစရကုသလတော–ကာမာဝစရကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ ၄ပါး မှ၊(တနည်း)၊ကာမာဝစရကုသလတော-ကာမာဝစရကုသိုလ် ဖြစ်ကုန်သော၊ စတူသု-န်သော၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေသု-န်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒေသု-စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ–န်၏၊ ကြိယတော - ကြိယာနာမက္ခန္ဓာ ၄ ပါးမှ၊ ဝါ – န်သော၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ – သည်၊ ဧတေသုစေဝ - ၌ ၈ ပါးသော ဉာဏ သမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ငြင်း၊ စတူသု - န်သော၊ မဂ္ဂေသု -တို့၌ငြင်း၊ ဖလေသုစ—ငြင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိဘင်္ဂေ-ဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တံ - မူအပ်ပြီ၊တသ္မာ-ကြောင့်၊ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါယ- ကို၊ လာဘီ အမှိ၊ ဣတိဝါ-သို့သော်ငြင်း၊ပေ၊ လောကိယအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါယ – ကို၊ လာဘီ အမှိ၊ ဣတိဝါ၊ ဝုတ္တေပိ – သော်လည်း၊ ပါရာဇိကံ နတ္ထိ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါနံ - တို့ကို၊ လာဘီမှိတိ ဝုတ္တေပိ၊ သီသံ-ပါရာဇိကဟူသော အပြီးအဆုံးသို့၊ နတာဝဋ္ဌိတရတိ- မသက်ရောက်။

ပန – အန္ဓယကား၊ လောကုတ္တရအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါယ–ကို၊ လာဘီ အမှိ, ဣတိ ဝုတ္တေ၊ ပါရာဇိကံ–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ပန - ဝါဒန္တရကား၊ သင်္ခေပဋ္ဌ ကထာယံ-၌၊ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါယ— သို့၊ ပတ္တော—သည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ အဝိသေသေနာပိ– (လောကုတ္တရာ ဟု)အထူးမ,မ သာမညအားဖြင့်လည်း၊ ဝဒတော-၏၊ ပါရာဇိကံ–ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ကုရုန္ဒိယံပိ– ၌လည်း၊ န မုစ္စတိ-ပါရာ ဇိကမှ မလွတ်၊ ဣတိ– သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [“အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါယ ပတ္တော အမှိ”ဟု သာမညဆိုသော်လည်း ပါရာဇိက – ဟူလို။] ပန–ဝါဒန္တရကား၊ မဟာအဋ္ဌ ကထာယံ-၌၊ တွော့ဝတာ–၌မျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ပြောခြင်းဖြင့်၊ ပါရာဇိ

www.dhammaransi.com

ကံ– သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဧတ္တာဝတာ– ဖြင့်၊ သီသံ – ပါရာဇိကဟူသော အထွဋ်အထိပ်သို့၊ န ဩတရတိ-မသက်ရောက်၊ ဧတ္တာဝတာ–ဖြင့်၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိစာရိတတ္တာ–စိစစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အညံ-တပါးသော စကားကို၊ [မဟာအဋ္ဌကထာစကားမှ တပါးသောအဋ္ဌကထာစကားကို။] ပမာဏံ-ကို၊ ကာတုံ-ငှါ၊ န သက္ကာ-ကောင်း။

နိရောဓသမာပတ္တိံ - ပတ်သို့၊ ဝါ-ကို၊ သမာပဇ္ဇာမိ–ကောင်းစွာရောက်၏၊ ဝါ-ဝင်စား၏၊ ဣတိဝါ – သော်၎င်း၊ အဟံ–သည်၊ တဿာ - ထိုနိရောဓသမာပတ်ကို၊ လာဘီ-သည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိဝါ-၎င်း၊ ဝဒတောပိ-၏လည်း၊ ပါရာဇိကံ–သည်၊ နတ္ထိ၊ ကသ္မာ– ကြောင့်နည်း၊ နိရောဓသမာပတ္တိယာ - ၏၊ နေဝ လောကိယတ္တာ - လောကီလည်းမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ န လောကုတ္တရတ္တာ – လောကုတ္တရာလည်း မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [နိရောဓသမာပတ်ဟူသည်- စိတ် စေတသိက် စိတ္တဇရုပ်များ ချုပ်ငြိမ်းနေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုချုပ်ခြင်းသည် လောကီလည်း မဟုတ်, လောကုတ္တရာလည်းမဟုတ် ဟု ဆိုသည်။]ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို ပြောသောရဟန်း၏၊ ဧဝံ - ဤ အကြံသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ကိံ)၊ နိရောဓံနာမ – နိရောဓမည်သော သမာပတ်သို့၊ ဝါ – ကို၊ အနာဂါမီဝါ– အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သော်၎င်း၊ ခီဏာသဝေါဝါ – သည်သော်၎င်း၊ သမာပဇ္ဇတိ-၏၊ ဝါ- ၏၊ တေသံ - ထို အနာဂါမ်, ရဟန္တာတို့တွင်၊ မံ-ကို၊ အညတရောတိ - တပါးအပါအဝင်ဟူ၍၊ ဇာနိဿတိ- တံ့၊ ဣတိ - ဤအကြံသည်၊ (သစေ ဟောတိ-အံ့၊ ဧဝံ- ဤသို့ ကြံပြီး၍၊) သစေ ဗျာကရောတိ – အကယ်၍ ပြောဆိုအံ့ [“ငါ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားနိုင်၏၊”ဟု ပြောဆိုအံ့၊]သော-ထိုပြောပြရာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နံ-ပြောသောရဟန်းကို၊ တထာ–ထိုအကြံဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ [အနာဂါမ်ဟု, သို့မဟုတ် ရဟန္တာဟု] ဇာနာတိ-အံ့၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ဣတိ-သို့၊ မဟာပစ္စရိယံ၌အဋ္ဌကထာသု– တို့၌၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ ဝီမံသိတွာ–၍၊ ဂဟေတဗ္ဗံ· ယူထိုက်၏။

အတီတဘဝေ- လွန်လေပြီးသောဘဝ၌၊ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ–ကဿပဘုရားရှင်လက်ထက်တော်၌၊ သောတာပန္နော-သည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတောပိ-လည်း၊ ပါရာဇိကံ နတ္ထိ၊ ဟိ- မှန်၊ အတီတက္ခန္ဓာနံ– အတိတ်ခန္ဓာတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပရာမဋ္ဌတ္တာ - သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သီသံ န ဩတရတိ၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ပန – ဝါဒန္တရကား၊ သခ်ေပဋ္ဌကထာယံ-၌၊ အတီတေ- အတိတ်ဘဝ၌၊အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ- သည်၊ အမှိ–

www.dhammaransi.com

၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒတော-၏၊ ပါရာဇိကံ နတ္ထိ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ကုပ္ပဓမ္မတ္တာ-လောကီ သမာပတ်၏ ပျက်စီးခြင်းသဘော ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [ရပြီးနောက် ပျက်စီးနိုင်သောကြောင့် – ဟူလို။] ဣမပန – အတီတဘဝေ ကဿပ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ သောတာပန္နောမှိဟူသော ဤစကား၌ကား၊ အကုပ္ပဓမ္မတ္တာ- ပျက်စီးခြင်းသဘော မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပါရာဇိကံ) အတ္ထိ၊ ဣတိ ကေစိ ဝဒန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ တမ္ပိ- ထိုစကားကိုလည်း၊ တတ္ထေဝ-ထို သခေ်ပဋ္ဌကထာ၌ပင်၊ အတီတတ္တဘာဝံ-အတိတ်အတ္တဘောကို၊ သန္ဓာယ– ၍၊ ကထေန္တဿ– ၏၊ ပါရာဇိကံ န ဟောတိ၊ ပစ္စုပ္ပန္နတ္တဘာဝံ – ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘောကို၊ သန္ဓာယ , ကထေန္တဿေဝ – ၏သာ၊ (ပါရာဇိကံ) ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့စိစစ်၍၊ ပဋိက္ခိတ္တံ-ပယ်အပ်ပြီ။

ဧဝံ–လျှင်၊ ဈာနာဒီနိ – ဈာန်အစရှိကုန်သော၊ ဒသ-န်သော၊ မာတိကာပဒါနိ- မာတိကာပုဒ်တို့ကို၊ ဝိတ္ထာရေတွာ- မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ- ၌၊ ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မံ-ကို၊ ဥလ္လပန္တော – သီလအသက် ကိုယ်မှထွက်အောင်ပြောသော ရဟန်းသည်၊ ယံ သမ္ဗဇာနမုသာဝါဒံ- ဝါဒကို၊ ဘဏတိ- ၏၊ တဿ- ထို သမ္ဗဇာနမုသာဝါဒ၏၊ အင်္ဂံ-အင်္ဂါကို၊ ဒဿေတွာ-၍၊ တဿေဝ-ထို သမ္ဗဇာန မုသာဝါဒ၏ပင်၊ ဝိတ္ထာရနယဝသေန- အကျယ်နည်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ စက္ကပေယျာလံ-စက္ကပေယျာလကို၊ ဗန္ဓန္တော- ဖွဲ့တော်မူလျက်၊ ဥလ္လပနာကာရဉ္စ - လွန်ကျူး၍ ပြောပုံ အခြင်းအရာကိုငှင်း၊ [ထုလ္လစ္စဥ်းလည်း သင့်နိုင်သောကြောင့် အနက်တမျိုးပေးသည်၊] အာပတ္တိဘေဒဉ္စ- ကိုငှင်း၊ ဒဿေတုံ – ငှါ၊ တီဟာကာရေဟိတိ အာဒိံ–ကို၊ အာဟ-မူပြီ၊ တတ္ထ–ထို တီဟာကာရေဟိ အစရှိသောပါဠိ၌၊ သုဒ္ဓိကဝါရော - သုဒ္ဓိကဝါရငှင်း၊ (ဝတ္ထုကာမ , ပစ္စယတို့နှင့်မဘက်သက်သက်သောဝါရ)၊ ဝတ္ထုကာမဝါရော – ငှင်း၊ ပစ္စယပဋိသံယုတ္တဝါရော-ငှင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တယော-န်သော၊ မဟာဝါရာ-ဝါရကြီးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ-န်၏၊) တေသု-ထို ဝါရကြီးတို့တွင်၊ သုဒ္ဓိကဝါရေ-၌၊ ပဌမဇ္ဈာနံ–ကို၊ အာဒိံ ကတွာ-၍၊ ယာဝ–လောက်၊ မောဃာစိတ္တံ ဝိနီဝရဏာပဒံ- မောဃာစိတ္တံ ဝိနီဝရဏာပုဒ်သည်၊(အတ္ထိ)၊ တာဝ-ထို မောဃာစိတ္တံ ဝိနီဝရဏာတိုင်အောင်၊ ဧက

ပေယျာလံ။ ။ပီယတေ– စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ပေယံ– ခြင်း၊ [ပါဓာတ်+ဏျ။] ပေယံ–အကျယ်စကားကို စောင့်ရှောက်ခြင်းကို+အလံ-စွမ်းနိုင်သော အကျဉ်းစကားတည်း၊ ပေယျာလံ၊ ["ပေယျာလ" ပုဒ်ကိုကြည့်၍ ယခုအခါ၌ အပြည့်အစုံ အကျယ်မသုံးလိုရာဝယ် "ပေ" ဟုငှင်း, "လ" ဟုငှင်း သုံးစွဲကြသည်။] စက္ကသ – စက်ကို+ပေယျာလံ– အကျဉ်းချုံးကြောင်းစကားတည်း၊ စက္ကပေယျာလံ–ကား။

www.dhammaransi.com

မေကသ္မိံ - တပါးပါးသော၊ ပဒေ- ၌၊ သမာပဇ္ဇိံ – သမာပဇ္ဇိံပုဒ်ငင်း၊ သမာပဇ္ဇာမိ -မိပုဒ်ငင်း၊ သမာပန္နော – ပုဒ်ငင်း၊ လာဘိမှိ-ငင်း၊ ဝသိမှိ-ငင်း၊ သစ္ဆိကတံ မယာ-ငင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဆသု- န်သော၊ ဣမေသု ပဒေသု– တို့တွင်၊ ဧကမေကံ-သော၊ ပဒံ-ကို၊ တီဟာကာရေဟိ–တီဟာကာရေဟိဟူသော အကြိမ်ငင်း၊ပေ၊သတ္တဟာကာရေဟိ– ဟူသောအကြိမ်ငင်း၊ ဣတိဝေံ-သို့၊ ပဉ္စက္ခတ္တုံ- ၅ ကြိမ်၊ ယောဇေတွာ - ယှဉ်စေတော်မူ၍၊ သုဒ္ဓိကနယောနာမ - ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော–ပြီ။

တတော – ထို သုဒ္ဓိကနည်းမှ၊ (ပရံ– ၌၊) ပဌမဉ္စျာနံ ဒုတိယဉ္စျာနဉ္စ- ဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ ပဌမဇ္ဈာနေန- ပဌမဈာန်နှင့်၊ ဝါ- ပဌမံဈာနံဟူသောပုဒ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ,ဧကမေကံ-တပါးတပါးသော၊ ပဒံ-ပုဒ်ကို၊ ဃဋေန္တေန-ဆက်စပ်တော်မူလျက်၊ သဗ္ဗပဒါနိ-အလုံးစုံသောပုဒ်တို့ကို၊ ဃဋေတွာ- ၍၊ တေနေဝ ဝိတ္ထာရေန– ထို အကျယ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ခဏ္ဍစက္ကံနာမ - ခဏ္ဍစက်မည်သည်ကို၊ ဝါ– အဆက်ပြတ်သောစက်မည်သည်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဟိ-မှန်၊ [ခဏ္ဍစက္ကဟူသောအမည်သည် မှန်၏– ဟူလို။] တနည်း – ဟိ (ယသ္မာ) -ကြောင့်၊ တံ – ထိုစက်ကို၊ ဝါ – ထိုစက်တွင်ပါဝင်သော ပုဒ်ကို၊ ပုန အာနေတွာ, ပဌမဇ္ဈာနာဒီဟိ-ပဌမဈာန် အစရှိသောပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ဝါ-ပဌမံ ဈာနံ အစရှိသောပုဒ်တို့ဖြင့်၊ (တနည်း) ပဌမဇ္ဈာနေန–ဖြင့်၊ န ယောဇိတံ– ယှဉ်စေတော်မမူအပ်၊ တသ္မာ,ခဏ္ဍစက္ကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တတော-ထို ခဏ္ဍစက်မှ၊ (ပရံ)၊ ဒုတိယဉ္စျာနံ တတိယဉ္စျာနဉ္စ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဒုတိယဇ္ဈာနေန- နှင့်၊ သဒ္ဓိံ ဧကမေကံ ပဒံ၊ပေ၊သမ္ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့စပ်တော်မူ၍၊ [ဒုတိယဉ္စျာနံ၊ပေ၊သမ္ဗန္ဓိတွာဖြင့် ဗဒ္ဓစက္က (ဖွဲ့စပ်၍လှည့်လည်ပုံ)ကို ပြသည်။] တေနေဝဝိတ္ထာရေန- အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဗဒ္ဓစက္ကံနာမ- ဗဒ္ဓစက်မည်သည်ကို၊ ဝါ – ဖွဲ့စပ်အပ်သောစက် မည်သည်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တတော–ထို ဒုတိယဈာနမူမှ၊ (ပရံ)၊ ဒုတိယဇ္ဈာနေန- နှင့်၊ သဒ္ဓိံ (ဃဋိတံ) ယထာ–ဆက်စပ်အပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ပေ၊အညာ

ပဌမဇ္ဈာနာဒီဟိ။ ။ ပဌမဇ္ဈာနာဒီဟိဟူသော ပါဠိအရာဝယ် "ပဌမဇ္ဈာနေန" ဟု ဂဏ္ဌိပုဒ်တို့၌ဆို၏၊ "ထိုပုဒ်သည်အသင့်"ဟု ဋီကာတို့မိန့်သည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း.... "မောဟာ မေ စိတ္တံ ဝိနီဝရဏတာ ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိံ "ဟု မူလပဌမဇ္ဈာနံတပုဒ်နှင့် ပြန်၍ ဆက်လျှက် လှည့်လိုက်လျှင် ခဏ္ဍစက် မဟုတ်တော့၊ ဗဒ္ဓစက် ဖြစ်နေလေပြီ၊ ထို့ကြောင့် " ပဌမဇ္ဈာနေန " ဟု (ပဌမံဈာနံတပုဒ်နှင့်သာ ဆက်စပ်ပုံကိုပြသော) ဧကဝုစ်ပါဠိသာသင့်သည် ဟု ဆိုသည်၊ ယောဇနာ၌ကား – "မောဟာ မေ စိတ္တံ ဝိနီဝရဏတာ " ကို မူတည်ပြီးလျှင် ဒုတိယံ ဈာနံ စသော ပုဒ်တို့ကိုလည်း မူလီသွတ်နိုင်သောကြောင့် "ပဌမဇ္ဈာနာဒီဟိ"ဟူသော ဗဟုဝုစ်ပါဠိကိုသာ အသင့် ဟု ဆိုသည်။

www.dhammaransi.com

နိုပိ-နိုသော၊ ကေ့နတိံသ-သော၊ ဗန္ဓစတ္တာနိ- တို့ကို၊ ဝတွာ- ၍၊ ကေမူလက နယော-ကေမူလကနည်းကို၊ နိဋ္ဌာပိတော-ပြီးဆုံးစေတော်မူအပ်ပြီ၊ ပါဠော ပန-ပါဠိတော်ပါဠ်ကိုကား၊ သခ်ေပေန-အားဖြင့်၊ ဒဿိတော-ပြီ၊ သော-ထို အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ပြအပ်သောပါဠိတော်ပါဠ်ကို၊ အသမ္မုယှန္တေန-မတွေ ဝေသည်၊ (ဟုတွာ) ဝိတ္ထာရတော-အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

စ - ဆက်၊ ကေမူလကော - ကေမူလနည်းကို၊ (ဂှေတွာ)ယထာ - ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဒုမူလကာဒယောပိ-ဒုမူလကအစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗ မူလကပရိယောသာနာ - သဗ္ဗမူလက အဆုံးရှိကုန်သော၊ စတုန္န် သတာနံ- ၄ ရာတို့၏၊ ဥပရိ-၌၊ ပဉ္စတိံသနယာ- ၃၅ ပါးသော နည်းတို့ကို၊ ဂှေတွာ-နိုပြီ၊ သေယျထိဒံ- ဤနည်းတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ဒွိမူလကာ- ၂ ပါးသော မူလ ရှိကုန်သော၊ ကေ့နတိံသ - တခုယုတ်သုံးဆယ်သော၊ (နယာ-နည်းတို့ငါး၊) တိမူလကာ - နိသော၊ အဋ္ဌဝီသ - သော၊ (နယာ - တို့ငါး)၊ စတုမူလကာ- နိသော၊ သတ္တဝီသ- သော၊ (နယာ-တို့ငါး)၊ ဧဝံ-တူ၊ ပဉ္စမူလကာဒယောပိ- တို့ကိုလည်း၊ ကေကံ-တပါးတပါးကို၊ ဥနံ-ယုတ်လျော့သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ယာဝတိံသမူလကာ - တိံသမူလက တိုင်အောင်၊ (တနည်း) ယာဝ-လေဒ်၊ တိံသမူလကော-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ- ထိုတိံသမူလကတိုင်အောင်၊ ဝေဒိ တဗ္ဗာ- နိ၏၊ ပန-ဆက်၊ ပါဠေ-ပါဠိတော်၌၊ တေသံ- ထိုနည်းတို့၏၊ နာမမတ္တ- အမည်ကိုလည်း၊ သခိပိတွာ-ချုံး၍၊ ဣဒံ သဗ္ဗမူလကန္တိ-ဣဒံ သဗ္ဗမူလကံဟူ၍၊ ဧကော-သော၊ တိံသမူလကနယော-ကို၊ ဒဿိတော-မူအပ်ပြီ။

စ-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သုညာဂါရပဒံ-သုညာဂါရပုဒ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဈာနေန - နှင့်၊ အယဋ္ဌိတံ - မဆက်စပ်အပ်သည်၊ (သမာနံ - သော်၊) သီသံ- ပါရာဇိကဟူသော အတွင့်အထိပ်သို့၊ န ဩတရတိ- မသက်ရောက်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ တံ- ထို သုညာဂါရပုဒ်ကို၊ အနာမသိတွာ- ၍၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော နည်းတို့၌၊ မောဟာစိတ္တံ ဝိနီဝရဏာပဒပရိယောသာနာယေဝ- မောဟာစိတ္တံ ဝိနီဝရဏ ပုဒ်အဆုံး ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ယောဇနာ-ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေ ခြင်းကို၊ ဒဿိတာ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ စပန-ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့၊ ဧဝံ- လျှင်၊ ပဌမဈာနာဒီနိ-ပဌမဈာန်အစရှိသောပုဒ်တို့ကို၊ ပဋိပါဋိယာဝ-အစဉ် အားဖြင့်သော်ငါး၊ ဥပ္ပဋိပါဋိယာဝ- အစဉ်မဟုတ် ခုန်ကျော်သောအားဖြင့် သော်ငါး၊ ဒုတိယဈာနာဒီဟိ-ဒုတိယဈာန် အစရှိသည်တို့နှင့်၊ ဃဋေတွာဝ- ၍သော်ငါး၊ အဃဋေတွာဝ- ငါး၊ သမာပဇ္ဇိန္တိအာဒိနာ- သော၊ နယေန- ဖြင့်၊ ဥလ္လပတော - သီလအသက် ကိုယ်မှထွက်အောင် ပြောသောရဟန်း၏၊

www.dhammaransi.com

မောက္ခော - လွတ်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ [ပါရာဇိကံ- သို့၊ အာပဇ္ဇတိယေဝ= သည်သာ၊ မောက္ခော နတ္ထိကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ဣတိ ဣမဿ အတ္ထဿ - ကို၊ ဒဿနဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ တသ္မိံ သုဒ္ဓိကမဟာဝါရေ-ထိုသုဒ္ဓိကမဟာဝါရ၌၊ အယံ - သည်ကား၊ သင်္ခေပတော - အားဖြင့်၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ- တည်း၊ တီဟာကာရေဟီတိ-ကား၊ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒဿ-၏၊ အင်္ဂဘူတေဟိ-အင်္ဂါဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ တီဟိ-န်သော၊ ကာရဏေဟိ-အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ["တီဟိ-န်သော၊ အာကာရေဟိ-အကြောင်းအင်္ဂါတို့ဖြင့်"ဟု ပါဠိတော်၌အနက်ပေး၊] ပုဗ္ဗေဝဿ ဟောတီတိ-ကား၊ ပုဗ္ဗဘာဂေယေဝ-မုသားမပြောမီ ရှေးအဘို့၌ပင်လျှင်၊ အဿပုဂ္ဂလဿ-ထို မုသားပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့သော အသိသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ [သမ္ပဇာနမုသာဝါဒဿ၌ သမ္ပဇာန၏ အရာဖြစ်၍ "ဧဝံ-ဤသို့သော အသိသည်"ဟု ပေးသည်။] (ကိံ)၊ (အဟံ)၊ မုသာ-ကို၊ ဘဏိဿံ- ပြောအံ့၊ ဣတိ – သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဘဏန္တဿ ဟောတီတိ=ကား၊ ဘဏမာနဿ-မုသားပြောဆဲရဟန်း၏၊ (ဧဝံ-သည်၊) ဟောတိ-၏။

ဘဏိတဿ ဟောတီတိ-ကား၊ ဘဏိတေ-ပြောအပ်ပြီးသော်၊ အဿ-ထို မုသားပြောသောရဟန်း၏၊ (ဧဝံ-ဤသို့သော အသိသည်၊) ဟောတိ-၏၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ပြောဆိုထိုက်၏၊ တသ္မိံ-ထိုစကားကို၊ ဝုတ္တေ-ပြောအပ်ပြီးသော်၊ (ဧဝံ-သည်၊) ဟောတိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ [ဘဏိတေ -၌ တပစ္စည်း၏ အတိတ်ကံဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း, လက္ခဏာ အနက်ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။] အထဝါ-ထို့ပြင်တနည်းကား၊ ဝုတ္တဝတော - ပြောအပ်ပြီးသော မုသားရှိသော ရဟန်း၏၊ နိဋ္ဌိတဝစနဿ -ပြီး

ဧဝံ၊ပေ၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။ ။သုဒ္ဓိကမဟာဝါရသက်သက်ကို ပြရခြင်းသည် "ပဌမံ ဈာနံ" စသောပုဒ်ကို ဒုတိယံဈာနံ , တတိယံဈာနံ , စသောပုဒ်နှင့် အစဉ်အတိုင်းတွဲ၍ ဖြစ်စေ, အစဉ်အတိုင်းမဟုတ်ဘဲ ပဌမံဈာနံကို စတုတ္ထံဈာနံစသောပုဒ်နှင့် ခုန်ကျော်ကာ တွဲ၍ ဖြစ်စေ, တစုံတခုသော မူလီနှင့်မျှ မတွဲဘဲ "ပဌမံဈာနံ" ဟု ဖြစ်စေ, "ဒုတိယံ ဈာနံ"ဟု ဖြစ်စေ ဆိုပြီးနောက် သမာပဇ္ဇိံစသည်နှင့်တွဲ၍ပြောလျှင် ပါရာဇိကမှမလွတ်-ဟု ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သုဒ္ဓိကဝါရ၌ပါသော တီဟာကာရေဟိစသော ပုဒ်တို့ကိုဖွင့်လိုက်လျှင် အားလုံးဝါရတို့၌ပါသော ပုဒ်တို့ကိုပါ သိနိုင်ရကား ဤ သုဒ္ဓိကဝါရ၌ပါဝင်သော ပုဒ်များကိုအကျဉ်းချုပ် ဖွင့်ပြမည်–ဟူလို။

အထဝါ ဘဏိတဿ။ ။ဝုတ္တဝတော"ဝုတ္တံယဿ အတ္ထီတိ ဝုတ္တဝါ"ဟု အဿတ္ထိ ဝန္တုပြု၊ ထို အဿတ္ထိပုဒ်ဖြင့် ဘဏိတဿ၌ တပစ္စည်း၏ ကတ္တားအနက်ကို ပြသည်၊ နိဋ္ဌိတဝစနဿဖြင့်"ဘဏိတ-ဝုတ္တ"တို့၌ တပစ္စည်း၏အတိတ်အနက်ကိုလည်း ပြသည်။ [ကတ္တုသာဓနေပိ ဘဏိတသဒ္ဒေါ ဟောတီတိ အာဟ—အထဝါတိ အာဒိ၊—ဋီကာ။]

www.dhammaransi.com

ပြီးသောမုသားစကား ရှိသောရဟန်း၏၊ (ဧဝံ–သည်၊) ဟောတိ - ၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [ပုဗ္ဗေဝဿ-စသော ရှေ့ဝါကျတို့၏ ပိဏ္ဍတ္ထကိုပြလို၍ ယော ဧဝံ-စသည်မိန့်၊] ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧဝံ-ဤနည်းအားဖြင့်၊(ပါဠိတော်၌ဟောတော် မူအပ်သော နည်းအားဖြင့်)၊ ပုဗ္ဗဘာဂေပိ – မုသားမပြောမီ ရှေ့အဘို့၌လည်း၊ဇာနာတိ-သိ၏၊ဘဏာမိ-ပြောဆိုစဉ်လည်း၊ ဇာနာတိ-၏၊ ပစ္ဆာပိ–ပြောပြီးရာကာလမှ နောက်၌လည်း၊ မဃာ-သည်၊ မုသာ-ကို၊ ဘဏိတံ-ပြောဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဇာနာတိ-၏၊ သော-ထို မပြောမီခဏ, ပြောဆဲခဏ, ပြောပြီးခဏ၌ သိသောရဟန်းသည်၊ ပဠမံ ချာနံ သမာပဇ္ဇိန္တိ– ဟူ၍၊ ဘဏန္တော-ပြောလသော်၊ ပါရာဇိကံ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိအယံ အတ္ထော-ကို၊ ဝေ-ဤ ပုဗ္ဗေဝဿအစရှိသော ဝါကျ၌၊ ဒဿိတော-ပြတော် မူအပ်ပြီ။[“အင်္ဂါ ၃ ပါးစုံမှ မုသားဖြစ်သည်”ဟု ပြတော်မူသည်-ဟူလို။]

(အယံအတ္ထော-ကို)၊ကိဥ္စာပိ ဒဿိတော-ပေပြီ၊ အထခေါ်-သော်လည်း၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ့်ကား၊ ဝေ-ဤပုဗ္ဗေဝဿအစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ဝိသေသော – အထူးတည်း၊ တာဝ - စွာ၊ ပုဗ္ဗာ - သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ (ကိံ)၊ မုသာ-ကို၊ ဘဏိဿံ-အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-မုသားမပြောမီ ရှေ့အဘို့၌ ဖြစ်သောအသိသည်၊ အတ္ထိ–၏၊ မဃာ မုသာ,ဘဏိတံ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ပစ္ဆာ ဘာဂေ - မုသားပြောပြီး နောက်အဘို့၌ဖြစ်သော အသိသည်၊ နတ္ထိ- မရှိအံ့၊ [မပြောမီသာသိ၍ ပြောပြီးနောက် မသိအံ့-ဟူလို။] ဟိ-မှန်၊ ဝုတ္တမတ္တမေဝ– ပြောအပ်ပြီးမျှကိုပင်၊ဝါ-ပြောပြီးလျှင် ပြီးခြင်းပင်၊ကောစိ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပမုဿတိ-ပျောက်ပျက်တတ်၏၊ ဝါ-မေ့တတ်၏၊ [မုဿ-နဿနေ။]တဿ-ထို မပြောမီခဏ၌သာသိ၍ ပြောပြီးနော်၌ မသိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊ ဟောတိကိံ-လော၊ န ဟောတိကိံ–လော၊ ဣတိ-ဤသို့သော၊ (ပုစ္ဆာ-သည်၊ ဟောတိ - ၏။)

သာ – ထိုပုစ္ဆာကို၊ ဧဝံ – သို့၊ အဋ္ဌကထာသု - တို့၌၊ ဝိသဇ္ဇိတာ – ဖြေဆိုအပ်ပြီ၊ (ကိံ)၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ - ၌၊ မုသာ–ကို၊ ဘဏိဿံ-ပြောဆိုအံ့၊ ဣတိစ– ဤသို့ဝင်း၊ ဘဏန္တဿ – မုသားပြောဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မုသာ – ကို၊ ဘဏာမိ-ပြောနေ၏၊ ဣတိစ- ဝင်း၊ ဇာနတော - သိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပစ္ဆာဘာဂေ- ၌၊ မဃာ မုသာ, ဘဏိတံ-အပ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့သော သိခြင်းသည်၊ န ဘဝိတုံ– မဖြစ်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ – မတတ်ကောင်း၊ [မုသား မပြောခင်ကတည်းက “ငါမုသားပြောတော့မည်”လို့ နှလုံးသွင်း၍ပြောသောကြောင့်“ပြောပြီးနော် မသိ”ဟု ဆိုသည်မှာ မဖြစ်နိုင်-ဟူလို။] (ဣတိ - ဤသို့သော သိခြင်းသည်၊)

www.dhammaransi.com

သစေပိ န ဟောတိ - အကယ်၍ပင် မဖြစ်ဦးတော့၊ (ဇဝံသတိပိ)၊ ပါရာဇိကမေဝ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ ပုရိမမေဝ အင်္ဂဒွယံ-ရှေ့ဖြစ်သော အင်္ဂါနှစ်ပါး အပေါင်းသည်သာ၊ (မပြောမီသိခြင်း, ပြောဆဲသိခြင်း ဟူသောအင်္ဂါနှစ်ပါး အပေါင်းသည်သာ၊) ပမာဏံ- ပမာဏတည်း၊ ဝါ-လိုရင်းတည်း။

ယဿာပိ-၏လည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-၌၊ မယာ မုသာ, ဘဏိဿံ-အံ့၊ ဣတိ-အာဘောဂေါ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဘဏာန္တော ပန-ပြောနေသော်ကား၊ မုသာ-ကို၊ ဘဏာမိ- ပြောနေ၏၊ ဣတိ, ဇာနာတိ - ၏၊ ဘဏိတေပိ- ပြောအပ်ပြီးပြန်သော်လည်း၊ မယာ မုသာ ဘဏိတံ၊ ဣတိ , ဇာနာတိ - ၏၊ သော – ထို (မုသားမပြောမီ ရှေ့အဘို့၌ မုသားပြောတော့အံ့ ဟု နှလုံးသွင်းမရှိသော) ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာပတ္တိယာ-ဖြင့်၊ န ကာရေတဗ္ဗော၊ [မုသားမပြောမီခဏ၌ "ငါ မုသားပြောအံ့"ဟု နှလုံးမသွင်းဘဲ အဆောတလျှင်ပြောသူမှာ ပြောဆဲခဏ၌ " ငါ့စကားဟာ မုသားဖြစ်နေပါပေါ့လား "ဟု သိသော်လည်း နောက်ပြန်ဆုတ်ဘို့ရာ မတတ်နိုင်သည့်အတွက် အာပတ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ဘို့ရန် အရာမဟုတ်သောကြောင့် မဆုံးဖြတ်ရ။]ဟိ-မှန်၊ (တနည်း)-ဟိ(ယသ္မာ)၊ ပုဗ္ဗဘာဂေါ-ရှေ့အဘို့၌ဖြစ်သော နှလုံးသွင်းသည်၊ ["ပုဗ္ဗဘာဂေ၊ပေ၊ အာဘောဂေါ"ကို ထောက်၍ "ပုဗ္ဗာဘောဂေါ " ဟု ရှိလျှင် သာ၍ကောင်းသည်။] ပမာဏ တရော- သာ၍လိုရင်းကျ၏၊ တသ္မိံ-ထို ရှေ့အဘို့၌ နှလုံးသွင်းသည်၊ အသတိ-သော်၊ ဒဝါ - အဆောတလျင်၊ ဘဏိတံဝါ - ပြောဆိုအပ်သော စကားသည် သော်ငြား၊[ရည်ရွယ်ချက်မရှိဘဲ ပြောရသည့်အတွက်"ဒဝါ"ကို"သဟသာ" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ အခြားနေရာ၌ကား " ပရိဟာသော ဒဝေါ ခိဍ္ဍာ " အရ ပျက်ရယ် ပြောင်လှောင်ခြင်းကို "ဒဝါ"ဟု ဆိုသည်။] ရဝါ- ချွတ်ချော်သဖြင့်၊ ဘဏိတံ ဝါ-သော်ငြား၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊(သော အာပတ္တိယာ န ကာရေတဗ္ဗော)၊ (ဣတိ- သို့၊ အဋ္ဌကထာသု- တို့၌၊ ဝိသဇ္ဇိတာ-ပြီ။)

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-၌ ပုဗ္ဗေဝဿအစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ တံဉာဏတာစ-ထို သိသောစိတ်ကို သိနိုင်သူ၏အဖြစ်ကိုလည်း၊ (ပရိစ္ဆိဇ္ဇိတဗ္ဗာ-ပယ်စွန့်ထိုက်၏)၊ ဉာဏသမောဓာနဥ္စ-တခုတည်းသောခဏ၌ ဉာဏ် ၃ ခုပေါင်းခြင်းကိုလည်း၊ ပရိစ္ဆိဇ္ဇိတဗ္ဗံ-၏၊တံဉာဏတာ ပရိစ္ဆိဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ-ကား၊ယေနစိတ္တေန-ဖြင့်၊မုသာ-ကို၊ ဘဏိဿံ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနာတိ-၏၊ တေနေဝ-ထို မုသားပြောအံ့ဟု သိသောစိတ်ဖြင့်ပင်၊ မုသာ-ကို၊ ဘဏာမိ-၏၊ ဣတိစ- သို့ငြား၊ မယာ- သည်၊ မုသာ-ကို၊ ဘဏိတံ-ပြီ၊ ဣတိစ-ငြား၊ ဇာနာတိ-၏၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဧကစိတ္တေနေဝ - ဖြင့်သာလျှင်၊ တီသု - ၃ ပါးကုန်သော၊ ခဏေသု- တို့၌၊ ဇာနာတိ- ၏၊

www.dhammaransi.com

ဣတိ–သို့၊ အယံ တံညာဏတာ–ဤသို့သော တံညာဏတာကို၊ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗာ–ပယ်စွန့်ထိုက်၏၊ ဟိ–မှန်၊ (တနည်း) ဟိ ယသ္မာ, တေနေဝ စိတ္တေန- ဖြင့်ပင်၊ တံ စိတ္တံ- သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဇာနိတုံ- ငှါ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ တေနေဝ အသိနာ - ထို သန်လျက်ဖြင့်ပင်၊ သော အသိ- သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဆိန္ဒိတုံ- ငှါ၊ န သက္ကာယထာ-ကဲ့သို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံညာဏတာ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗာ)။

ပန-အန္တယကား၊ ပုရိမံ ပုရိမံ-သော၊ စိတ္တံ-သည်၊ ပစ္ဆိမဿ ပစ္ဆိမဿ–သော၊ စိတ္တဿ-၏၊ ဥပ္ပတ္တိပစ္စယော–ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ [အနန္တရသတ္တိဖြင့် နောက်နောက်စိတ်ဖြစ်ဘို့ရန် ကျေးဇူးပြုသည်၊] ဟုတ္ဝာ-၍၊ နိရုဇ္ဈတိ-၏၊ တေန - ကြောင့်၊ ပမာဏံ၊ပေ၊ တိဝင်္ဂိကာတိ- ဟူသော၊ ဇေတံ- ဤ ဂါထာစကားကို၊ ဝုစ္စတိ-၏။ [ပုဗ္ဗာဘာဂေါ–မုသားမပြောမီ ရှေ့အဘို့၌ဖြစ်သော အသိသည်သာ၊ ပမာဏံ - လိုရင်းပမာဏတည်း၊ တသ္မိံ - ထို ပုဗ္ဗာဘာဂအသိသည်၊သတိ–သော်၊သေသဒွယံ-ကြွင်းသော အလယ်အသိ,အဆုံးအသိ ၂ပါး အပေါင်းသည်၊ န ဟောဿတိ - မဖြစ်လတ့်၊ ဣတိ- သို့၊ ဇေတံ- ဤဆိုဘွယ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝါစာ-မုသားစကားသည်၊ တိဝင်္ဂိကာ-၃ ပါးသော အင်္ဂါရှိ၏။] ညာဏသမောဓာနံ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ တီဏိ-န်သော၊ တာနိ စိတ္တာနိ - တို့သည်၊ ဝါ- ဤစိတ်ဖြင့် သိခြင်းတို့သည်၊ ဧကက္ခဏေ- တခုသော ခဏ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ - န်၏၊ ဣတိ- သို့၊ န ဂဟေတဗ္ဗာနိ- မယူထိုက်ကုန်၊ ဟိ- မှန်၊ (တနည်း) ဟိယသ္မာ – ကြောင့်၊ ဣဒံစိတ္တံနာမ – မည်သည်၊ (ပဌမေ- ပဌမစိတ်သည်၊ ဝါ-ရှေ့စိတ်သည်၊ အနိရုဒ္ဓမှိ-မချုပ်သေးလသော်၊ ဝါ-သေးလျှင်၊ ပစ္ဆိမံ-နောက်၌ဖြစ်သောစိတ်သည်၊ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ-မဖြစ်နိုင်၊နိရန္တရုပ္ပဇ္ဇနတော-အကြားမရှိအောင် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ - အဆက်မပြတ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧကံဝိယ-တစိတ်ထည်းကဲ့သို့၊ပကာသတိ-ထင်ရှား၏၊ဣတိ-ကြောင့်၊(နဂဟေတဗ္ဗာနိ-န်)၊ဣတိ-ဤကားအပြီးတည်း၊ (ပုဗ္ဗေဝဿ-စသော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်အပြီးတည်း–ဟူလို၊ ဣတိတလုံး အကြေကြံ")

တံညာဏတာ၊ပေ၊ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗံ။ ။တံ–ထို သိသောစိတ်ကို၊ ဇာနာတိ- သိတတ်၏၊ ဣတိ, တံညာဏံ– မည်၏၊ (တညာဏံ–ဟု ဖြစ်ပြီးနေ၁် တ နောက်၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊) တံညာဏဿ + ဘာဝေါ တံညာဏတာ၊ စိတ်တခုထည်းဖြင့် ခဏသုံးပါး၌ ဖြစ်သော စိတ်ကို သိခြင်း–ဟူလို၊ ညာဏာနံ+ သမောဓာနံ ညာဏသမောဓာနံ၊ တခုတည်းသော ခဏ၌ မဆိုမီသိသောညာဏ်, ဆိုဆဲသိသောညာဏ်, ဆိုပြီးသိသော ညာဏ်သုံးမျိုး ပေါင်းမိခြင်းတည်း၊ အမိပ္ပါယ်ကို "တံညာဏတာ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗာတိ" စသော အကျယ်စကားရပ်ဖြင့် ပြသည်၊ "တံညာဏတာ "၌ ညာဏ (သိခြင်း) ဟူသည် ညာဏ်သိ-မဟုတ်, စိတ်သိတည်း၊" ပရိစ္စဇိတဗ္ဗ "ဟူရာ၌ "ထိုအမိပ္ပါယ်မျိုးကို မယူရ"ဟု ဆိုလိုသည်။

www.dhammaransi.com

ပန-ကား၊ ဣတော-ဤ တိဟာကာရေဟိအစရှိသောစကားရပ်မှ၊ ပရံ-၌၊ ("အင်္ဂဘေဒံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ"၌ လှမ်းစပ်၊) ယ္ဝာယံ (ယော+အယံ)-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဥ္စမံဈာနံ သမာပဇ္ဇိန္တိ - ဟူ၍၊ သမ္ပဇာနမုသာ – ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်သိလျက် မုသားကို၊ ဘဏတိ-၏၊ ယဿ-ကြောင့်၊ သော-ထို မုသားပြောသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မေ-ငါ၏ (သန္တာနန်၌)၊ ပဥ္စမံဈာနံ-သည်၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ ဣတိဝေံဒိဋ္ဌိကော – ဤသို့ အယူရှိသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဟိ- မှန်၊ တဿ-ထိုမုသားပြောသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အယံလဒ္ဓိ-ငါ့မှာ ပဥ္စဈာန်မရှိဟူသော ဤအယူသည်၊ အတ္ထေဝ- ရှိသည်သာ၊ တထာ-ထိုမှတပါး၊ မေ-ငါ၏သန္တာန်၌၊ ပဥ္စမံဈာနံ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိဝေံ-သို့၊ အဿ-ထို မုသားပြောသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ခမတိစေဝ– အကြီးအကျယ်လည်း နှစ်သက်၏၊ ရုစ္စတိစ-အနည်းငယ်လည်း နှစ်သက်၏၊ စ- ဆက်၊ မေ- ၌၊ ပဥ္စမံဈာနံ - သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ- သို့၊ အဿ-ထို မုသားပြောသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဧဝံသဘာဝမေဝ- ဤသို့ သဘောရှိသည်သာ၊ [ဝိနိဓာယဘာဝံ-ပါဠိတော်၏အဖွင့်ဖြစ်၍ '' ဧဝံ ဘာဝမေဝ - ဤသို့သော အလိုရှိသည်သာ''ဟု ရှိလျှင် သာ၍ကောင်းသည်၊] ပန–ထိုသို့ပင် ပင်ကိုယ်ရင်းက ဤသို့ ဒိဋ္ဌိ ခန္တိ ရုစိ ဘာဝရှိပါသော်လည်း၊ ယဒါ-၌၊ မုသာ-မုသားကို၊ ဝတ္တုကာမော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တဒါ-မုသားပြောလိုရာ ထိုအခါ၌၊ တံ ဒိဋ္ဌိံ ဝါ-ထိုအယူကိုသော်၎င်း၊ [စတုဟာကာရေဟိ- ဟူသော ပါဠိတော်မှဒိဋ္ဌိကို ရည်ရွယ်သည်၊] ဒိဋ္ဌိယာ–နှင့်၊ သဟ–ကွ၊ တံ ခန္တိံ ဝါ-ထို နှစ်သက်ခြင်းကိုသော်၎င်း၊ [ပဉ္စာဟာကာရေဟိ-မှ ဒိဋ္ဌိခန္တိကို ရည်ရွယ်သည်၊] ဒိဋ္ဌိခန္တိဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ တံ ရုစိံ ဝါ–ထိုအကြိုက်ကိုသော်၎င်း၊ [ဆဟာကာရေဟိ–မှ ဒိဋ္ဌိခန္တိရုစိတို့ကိုရည်ရွယ်သည်၊] ဒိဋ္ဌိခန္တိရုစိဟိ– တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ (တံ) ဘာဝံ ဝါ- ထိုအလိုကိုသော်၎င်း၊ [သတ္တဟာကာရေဟိ-မှ ဒိဋ္ဌိ ခန္တိ ရုစိ ဘာဝတို့ကို ရည်ရွယ်သည်၊] ဝိနိဓာယ- ချထား၍၊ နိက္ခိပိတွာ- ချထား၍၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ-ဖုံးထား၍၊ အဘူတံ-မိမိ၌ ထင်ရှားမရှိသည်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊

ဝိနိဓာယ ॥ ॥ ဝိ, နိပုဗ္ဗ ဓာဓာတ်သည် နိက္ခိပနအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နိက္ခိပိတွာ"ဟု ဖွင့်၏၊ "နိက္ခိပန" ဟူသည်လည်း၊ အောက်သို့ ချထားခြင်းမဟုတ်၊ မိမိမှာ နဂိုရ်ကရှိနေသော ဒိဋ္ဌိ, ခန္တိ, ရုစိ, ဘာဝကို မုသားပြောသောအခါဝယ် မရှိလေဟန်ဆောင်၍ ဖုံးကွယ်ထားခြင်းတည်းဟု သိစေလို၍ "ပဋိစ္ဆာဒေတွာ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထို ပဋိစ္ဆာဒနဟူသည်လည်း တစုံတခုဖြင့် ဖုံးထားခြင်းမဟုတ်၊ အမှန်ရှိနေသော ဒိဋ္ဌိ စသည်ကို အဘူတ-မရှိလေဟန်ပြုခြင်းတည်းဟုပြလို၍"အဘူတံကတွာ"ဟု အပြီးသတ် (သိခါပတ္တ) အဓိပ္ပါယ်ကိုဖွင့်သည်။

www.dhammaransi.com

ဘဏာတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေသမ္ပိ- ထိုဒိဋ္ဌိ ခန္တိ ရုစိ ဘာဝတို့၏လည်း၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ အင်္ဂဘေဒံ- အင်္ဂါအပြားကို၊ ဒဿေတုံ- ၄ါ၊ စတုဟာကာရေဟီတိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

စ- ဆက်၊ ပရိဝါရေ - ပရိဝါပါဠိတော်၌၊ မုသာဝါဒေါ- သည်၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော-ရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တတ္တာ- မိန့်ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို ပရိဝါပါဠိတော်၌၊ အဓိပ္ပေတာယ- အလိုရှိအပ်သော၊ သညာယ-သညာနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ အညောပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဧက- ၌ မုသာဝါဒအင်္ဂါကို ပြရာ၌၊ အဋ္ဌာဟာကာရေဟီတိ - ဟူသော၊ ဧကော - သော၊ နယော - ကို၊ ယောဇေတဗ္ဗော- ၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ- ၌ ဝိနိဓာယဒိဋ္ဌိံ အစရှိသောစကားတို့တွင်၊ ဝိနိဓာယဒိဋ္ဌိန္တိ - ဟူသော၊ ဧတံ - ၌စကားကို၊ ဗလဝဓမ္မ ဝိနိဓာနဝသေန-အားရှိသောဒိဋ္ဌိဓမ္မကို ချထားခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ ဝိနိဓာယ ခန္တိန္တိအာဒိနိ-တို့ကို၊ တတော- ထိုဒိဋ္ဌိအောက်၊ ဒုဗ္ဗလ ဒုဗ္ဗလာနံ-အားမရှိကုန် အားမရှိကုန်သော ခန္တိ ရုစိ ဘာဝတို့ကို၊ ဝါ – အဆင့်ဆင့် အားနည်းကုန်သော ခန္တိ ရုစိ ဘာဝတို့ကို၊ ဝိနိဓာနဝသေန- ချထားခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တာနိ-နပြီ၊) ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ- ၌ ဝိနိဓာယဒိဋ္ဌိံ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ဝိနိဓာယ သညန္တိ-ဟူသော၊ ဣဒံ-၌စကားသည်၊ သဗ္ဗဒုဗ္ဗလဓမ္မ ဝိနိဓာနံ-အလုံးစုံသောတရားတို့အောက် အားနည်းသော သညာဓမ္မချထားပုံကို ပြကြောင်းစကားတည်း၊ သညာမတ္တမ္ပိနာမ - သညာမျှမည်သည်ကိုလည်း၊ အဝိနိဓာယ- မချထားမူ၍၊ သမ္ပဇာနမုသာ - ကို၊ ဘာသိဿတိ - တံ့၊ ဣတိ ဧတံ ဌာနံ- ၌ အကြောင်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိနိုင်။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သမာပဇ္ဇိဿာမီတိအာဒိနာ-မိအစရှိသော၊ [အာဒိဖြင့် သမာပန္နော ဘဝိဿာမိ - စသည်ကို ယူ။] အနာဂတဝစနေန- အနာဂတ်စကားဖြင့်၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သမာပဇ္ဇိန္တိအာဒိနိ-နသော၊ [အာဒိဖြင့် သမာပဇ္ဇာမိ, သမာပန္နောကိုယူ။] အတီတ ဝတ္တမာနပဒါနေဝ–အတိတ်, ဝတ္တမာန်ပုဒ်တို့ကိုသာ၊ ပါဠေ- ပါဠိတော်ပါဠ်၌၊ ဝုတ္တာနိ-နပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-န်၏၊ ဣတော-၌ သမာပဇ္ဇိံ အစရှိသောပုဒ်မှ၊ ပရံ-၌၊ သဗ္ဗမ္ပိ-အလုံးစုံသောပုဒ်သည်လည်း၊ ဣမသ္မိံ သုဒ္ဓိကမဟာဝါရေ – ၌ သုဒ္ဓိကမဟာဝါရ၌၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ – သည်သာ၊ ဟိ- မှန်၊ ကိလေသပ္ပဟာနပဒဿ - ကိလေသပ္ပဟာနပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ရာဂေါ မေ စတ္တော ဝန္တောတိအာဒိနံ – နသော၊ ပဒါနံ- တို့၏၊ အတ္ထံ- ကို၊ ထပေတွာ- ၍၊ ယံ - အကြင်ပုဒ်သည်၊ ဝါ - ကို၊ ဣမိနာ ဝိနိစ္ဆယေန – ဖြင့်၊

www.dhammaransi.com

ဝိညာတုံ- ၄ါ၊ သက္ကာ- သည်၊ န ဘဝေယျ- ရာ၊ တံ- ထိုပုဒ်သည်၊ ဧတ္ထ- ဤ သုဒ္ဒိကမဟာဝါရ၌၊ န အတ္ထိ- မရှိ၊ သွာယံ-ထို ရာဂေါ မေ စတ္တော ဝန္တော အစရှိသော ပုဒ်တို့၏အနက်ကို၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဝါ-ဆိုဉ္ဘးအံ့။

ဟိ-ချဲ့၊ ဧတ္ထ-ဤ ရာဂေါ မေ စတ္တော အစရှိသောပုဒ်တို့တွင်၊ စတ္တောတိ ဣဒံ - စတ္တောဟူသောဤပုဒ်ကို၊ သကဘာဝပရိစ္စဇနဝသေန - မိမိ၏ဥစ္စာ အဖြစ်ကို စွန့်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဝန္တောတိ ဣဒံ- ကို၊ ပုန-ဖန်၊ အနာဒိယနဘာဝဒဿနဝသေန- ယူခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ-ပြီ)၊ မုတ္တောတိ ဣဒံ- မုတ္တောဟူသော ဤပုဒ်ကို၊ သန္တတိတော - စိတ်အစဉ်မှ၊ ဝိမောစနဝသေန - လွတ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ)၊ ပဟီနောတိ ဣဒံ-ကို၊ မုတ္တဿာပိ-လွတ်အပ်ပြီးသော ရာဂစသည် ၏လည်း၊ ကွစိ-တစုံတခုသော အရပ်၌၊ အနဝဋ္ဌာနဒဿနဝသေန-တည်ခြင်း

စတ္တော။ ။သကဘာဝပရိစ္စဇနကို “ အတ္တနော သန္တကဘာဝဿ ပရိစ္စဇန-(ရာဂစသည်၏)ကိုယ့်ဥစ္စာအဖြစ်ကို စွန့်ခြင်း ” ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ပါဠိတော်၌ကား “စတ္တော-စွန့်အပ်ပြီ”ဟု သာ ပေး။

ဝန္တော။ ။ဝမိယိတ္ထ—ထွေးအန်အပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝန္တော၊ သလိပ် တံထွေးစသည်ကို ထွေးအန်ပြီးသောအခါ ပြန်၍ မယူတော့သကဲ့သို့, စွန့်အပ်ပြီးနောက် တဘန်ပြန်၍ မယူ အပ်သောရာဂစသည်ကို“ဝန္တ”ဟုဆိုသည်၊ထို့ကြောင့်“ပုန အနာဒိယနဘာဝဒဿန ဝသေန ” ဟု ဖွင့်သည်၊ [မဂ္ဂပ္ပတ္တိတော ပုဗ္ဗေဝိယ သရာဂေါ သဒေါသောတိ ဝတ္တဗ္ဗ ဘာဝတော စတ္တမ္ပိ- မဂ်မဉပါဒ်မီ ရှေးအဘို့၌ ဝိပဿနာဖြင့် ရာဂဒေါသတို့ကို စွန့်အပ် သော်လည်း၊ ကေစိ ဂဏ္ဍန္တိ— တချို့က ထိုရာဂဒေါသတို့ကို ပြန်၍ ယူတတ်ကြသေး၏၊ ထိုသို့ ပြန်၍ မယူသောအားဖြင့် စွန့်ပုံကိုပြလို၍“ဝန္တော”ဟု မိန့်တော်မူသည်-ဟူလို။]

မုတ္တော ။ ။ သလိပ်ကို ထွေးအန်လိုက်သော်လည်း ပါးစသော ကိုယ်အရပ်မှ မလွတ်ဘဲ ကပ်နေတတ်သေး၏၊ထိုသို့မကပ်တော့ဘဲ“စိတ်အစဉ်မှ ရာဂစသည်ကို လွှတ် အပ်ပြီ”ဟု ပြလို၍ မုတ္တောကို“သန္တတိတော ဝိမောစနဝသေန”ဟု ဖွင့်သည်။ [ဝန္တံပိ ကိဉ္စိ သသန္တတိလဂ္ဂံ သိယာ=ထွေးအန်အပ်ပြီးသော အချို့ဝတ္ထုသည် မိမိသန္တာန်၌ ကပ်ငြိလျက် ရှိသေး၏၊“နယိဒမေဝံ—ရာဂစသည်ကို ထွေးအန်ခြင်းမှာ ဤသို့ မငြိကပ်” ဣတိ ဒဿနတ္ထံ မုတ္တောတိ ဝုတ္တံ။]

ပဟီနော။ ။“မုတ္တံပိ ကိဉ္စိ-လွတ်ပြီးသော်လည်း အချို့အရာဝတ္ထုသည်၊ မုတ္တဗန္ဓနံ ဝိယ ဖလံ – အညှာမှ လွတ်သော အသီးကဲ့သို့၊ ကုဟိဉ္စိ တိဋ္ဌတိ – အခြား တနေရာ၌ တည်ရှိနေတတ်သေး၏၊ နယိဒမိဒန္တိ ဒဿနတ္ထံ—ဤ လွှတ်အပ်သော ရာဂစသည်ကား ထိုသို့ အခြားနေရာ၌ မတည်ရှိတော့” ဟု ပြခြင်းငှါ ပဟီနောကို “ မုတ္တဿာပိ ကွစိ အနဝဋ္ဌာနဒဿနဝသေန”ဟု ဖွင့်သည်။

www.dhammaransi.com

မရှိသည့်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ)၊ ပဋိနိဿဋ္ဌောတိ ဧတံ-ကို၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ အာဒိန္နပုဗ္ဗဿ-ယူအပ်ဘူးသောရာဂအစရှိသည်ကို၊ပဋိနိဿဂ္ဂဒဿန ဝသေန - တဖန်ပယ်စွန့်ခြင်းကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ) ဥက္ကေဋ္ဌိတောတိ ဧတံ-ကို၊ အရိယမဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ ဥတ္တာသိတတ္တာ- တိတ်လန့်စေအပ်သည့်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုန-ဖန်၊ အနာလိယနဘာဝဒဿနဝသေန-ကပ်ငြိခြင်း မရှိသည့်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ)၊ သွာယံ အတ္ထော - ထို ခိဋ္ဌခါတ်၏ ဥတ္တာသအနက်ကို၊ သဒ္ဒသတ္ထတော-သဒ္ဒါကျမ်းမှ၊ [ဓာတ်ကျမ်းမှ - ဟူလို၊] ပရိယေသိတဗ္ဗော-၏၊ သမုက္ကဋ္ဌိတောတိ ဧတံ-ကို၊ သုဋ္ဌု- ကောင်းစွာ၊ ဥတ္တာသေတွာ- ၍၊ အဏုသဟဂတဿာပိ - အဏုမြူသဘွယ် သေးငယ်သော ရာဂစသည့်၏လည်း၊ ပုန-ဖန်၊ အနာလိယနဘာဝဒဿနဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (ဝုစ္စတိ-၏)၊ (ဣတိ- အပြီးတည်း)။.... သုဒ္ဓိကာဝါရကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ပဋိနိဿဋ္ဌော။ ။"ပဋိ-တဖန်၊ ဝါ-ထပ်၍+နိဿဋ္ဌ-စွန့်အပ်"ဟု ဆိုရာ၌"ပဌမ စွန့်ပုံက နေရာမကျသဖြင့် နောက်ထပ် စွန့်ရသည်"ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ ဤရာဂစသည်ကို စွန့်ရာ၌လည်း မဂ်မရမီ ဝိပဿနာဖြင့် စွန့်ခြင်းသည် အပြီးအပြတ် မဟုတ်သေး၊ ဝါ-နေရာတကျ မရှိသေး၊ ထို့ကြောင့် မဂ်ဖြင့်ထပ်၍ အပြီးအပြတ် စွန့်အပ်သည်ကို " ပဋိနိဿဋ္ဌ"ဟု ခေါ်သည်။ [ကိဉ္စိ ဒုန္နိသဋ္ဌံ ပုန အာဒါယ သမ္မဒေဝ နိသဋ္ဌံ-ပဌမ မကောင်းသဖြင့် စွန့်အပ်သော အချို့ဝတ္ထုကို တဘန်ယူ၍ ကောင်းစွာ စွန့်အပ်လျှင်၊ ပဋိနိသဋ္ဌန္တိ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံ ဝိပဿနာယ နိသဋ္ဌံ အာဒိန္နသဒိသံ မဂ္ဂေန ပဟီနံ ပဋိနိသဋ္ဌံနာမ ဟောတိ။]

ဥက္ကေဋ္ဌိတော ။ ။ ချောက်လှန့်၍ ထွက်ပြေးစေအပ်သော မကောင်းဆိုးဝါး အကောင်သည် တဘန် မကပ်လာဝံ့သကဲ့သို့ , မဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်သော ရာဂစသည့်၏ တဘန် မငြိကပ်နိုင်ပုံကို ပြလို၍ ဥက္ကေဋ္ဌိတောကို " အရိယမဂ္ဂေန ဥတ္တာသိတတ္တာ " စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ ခိဋ္ဌခါတ်ကို"ဥတ္တာသ အနက်ရှိ၏"ဟု ဓာတ်ကျမ်း၌ ဆိုသည်ကို ရည်ရွယ်၍"သွာယမတ္ထော၊ပေ၊ပရိယေသိတဗ္ဗော"ဟု မိန့်သည်။

သမုက္ကေဋ္ဌိတော။ ။သံကို သုဋ္ဌု-ဟု ဖွင့်၍ ထိုသုဋ္ဌုကိုပင်"အဏုသဟဂတဿာပိ ပုန အနာလိယနဘာဝဒဿနဝသေန" ဟု ထပ်၍ ဖွင့်သည်၊ အဏုမြူမျှလောက်သော ရာဂစသည့်၏လည်း နောက်ထပ်မငြိကပ်လောက်အောင် ထိတ်လန့်စေခြင်းကို"သုဋ္ဌု+ဥက္ကေဋ္ဌိတ " ခေါ်သည် - ဟူလို။ [အဏုယေဝ အဏုသဟဂတံ၊ သဟဂတအနက် သီးခြား မရှိ၊ အဏုမြူတမျှ အလွန်သေးငယ်သော ရာဂစသည် - ဟူလို။ တနည်း-"အဏုတ္တေနဝါ ယုတ္တံ တိ အတ္ထော"ဟု ဝိမတိ၌ တနည်းဖွင့်၏၊ အဏုကို ဘာဝပ္ပဓာန ကြံ၍ သဟဂတံကို ယုတ္တံ ဟု ဖွင့်သည်၊ အဏုနာ-အဏုမြူသဘွယ် သေးငယ်သည့်၏ အဖြစ်နှင့်+သဟဂတံ - တကွဖြစ်သော ရာဂစသည်သည်၊ အဏုသဟဂတံ - မည်၏၊ အနာလိယန၌ လီဓာတ်မှ ဤကို ဧယပြု၍"လိယန"ဟု ရှိ၏။]

www.dhammaransi.com

ဝတ္တုကာမဝါရေပိ-ဝတ္တုကာမဝါရ၌လည်း၊ တီဟာကာရေဟီတိ အာဒီနံ – အစရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ အတ္ထော - ကိုဥင်း၊ ဝါရပေယျာလပဠာဒေါစ-ပေယျာလမြှုပ်အပ်သော ဝါရအပြားကိုဥင်း၊ သမ္ဗော-ကို၊ ဉာဓ - ဤသုဒ္ဓိကဝါရ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ် အထူးကား၊(တနည်း)၊ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ အယံ(ဝါရော) – ဤဝါရကို၊ (ဝုတ္တော၌ စပ်၊)မယာ – သည်၊ ဝိရဠိတွာ – ချွတ်ချော်၍၊ အညံ-အခြားသော စကားကို၊ ဝတ္တုကာမေန-သည်၊(ဟုတွာ)၊အညံ-အခြားသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြောဆိုအပ်ပါပြီ၊ တသ္မာ, မယှံ- ၏၊ ဝါ - မှာ၊ အာပတ္တိနတ္ထိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဩကာသ ဂဝေသကာနံ-လွပ်လပ်ခွင့်ကို ရှာကုန်သော၊ ပါပပုဂ္ဂလာနံ-တို့၏၊ ဩကာသနိသေဓနတ္ထံ-အခွင့်ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ဟိ-ထင်ရှားအောင်ပြဉုးအံ့၊ဗုဒ္ဓံပစ္စက္ခာမိတိ-ဟူ၍၊ဝတ္တုကာမော-ပြောလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိတိအာဒီသု-နှ်သော၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနပဒေသု- သိက္ခာချကြောင်း ပုဒ်တို့တွင်၊ ယံဝါတံဝါ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော ပုဒ်ကို၊ ဝဒန္တောပိ – ဆိုသူသည်လည်း၊ ခေတ္တေ- သိက္ခာချရာ ခေတ်၌၊ ဩတိဏ္ဏတ္တာ – ကျရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သိက္ခာ-သည်၊ ဝါ–ကို၊ ပစ္စက္ခာတာဝ - ပယ်စွန့်အပ်သည်သာ၊ ဟောတိ ယထေဝ–သို့သာလျှင်၊ ဧဝံ-တူ၊ ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု-ပဌမံ ဈာနံ အစရှိကုန်သော၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပဒေသု-ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပုဒ်တို့တွင်၊ ယံ ကိဉ္စိ – သော၊ ဧကံ – တပါးသောပုဒ်ကို၊ ဝတ္တုကာမော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တတော- ထိုဆိုလိုအပ်သော ပုဒ်မှ၊ အညံ-သော၊ ယံဝါ တံဝါ–ကို၊ ဝဒန္တောပိ-ပြောသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ခေတ္တေ-ပါရာဇိကခေတ်၌၊ ဩတိဏ္ဏတ္တာ-ကြောင့်၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဝဒတိ-၏၊ သော – ထိုပြောရာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တမတ္ထံ - ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ တခ်ဏ

ကေဝလံ ဟိယံ။ ။ကေဝလံ ဟိ အယံ၊ ဝါရောတိ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗော၊ ဟိ ယံကို "ဟိ+အယံ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ "ဝါရော "ကို ဆောင်ယူ၍ စပ်ပါ၊ ဤသို့ ဋီကာဖွင့်သော ကြောင့် တချို့စာအုပ်၌"ကေဝလံ ဟိ ယဒိဒံ"ဟု ရှိသည်ကို ရှေးပါဠိမဟုတ် ဟု မှတ်။

တခ်ဏာ ဧဝံ ဇာနာတိ။ ။"ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိံ" ဟု ပြောဆိုရာ၌ ပြောဆို ပြီးလျှင် ပြီးခြင်း (သိရိုးသိစဉ် အတိုင်း) သိလျှင် တခ်ဏဇာနနပင် ဖြစ်၏၊ အတော်ကြာကြာ တွေးပြီးမှ သိလျှင်ကား တခ်ဏဇာနန မဟုတ်၊ " ဤ ကျောင်းမှ ရှေးဉုးစွာ ထွက်သွားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဘဲ "ဟု ကြွေးကြော်ထားရာ၌ " ငါ့ကို ရဟန္တာ ဟု သိကြပါစေ"ဟု ရည်ရွယ်၍ ရှေးဉုးစွာထွက်သွားလျှင် ထွက်နေတုန်း မသိသော်လည်း ထွက်သွားပြီးလျှင်ပြီးခြင်း သိမူ တခ်ဏဇာနနပင် ဖြစ်သည်။

www.dhammaransi.com

ဉော၀– ထိုပြောပြီးရာ ခဏော၌ပင်၊ သစေ ဇာနာတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကော၀–သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးစေအပ်သူသည်သာ၊ ဝါ-ပါရာဇိကကျသူသည်သာ၊ ဟောတိ–၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ - ဤတစ်ဏဉော၀ ဇာနာတိဟူသော ပါဌ်၌၊ ဇာနနလက္ခဏံ - သိခြင်း၏ အမှတ်အသားကို၊ [ထို စကား၌ သိခြင်းဆိုတာ ဤအသိမျိုးတည်း- ဟူသော အမှတ်အသားကို၊] သိက္ခာပစ္စက္ခာနေ- သိက္ခာချခဏ်း၌၊ ဝုတ္တနယေနေ၀-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ပန–အထူးကား၊ အယံ– ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိသေသော- တည်း၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ - သည်၊ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ-သက်ချောင်းကိုတွန့်စေခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-လက်ချောင်း ချိုးခြင်းဖြင့်၊ သီသံ- ပါရာဇိက ဟူသော အထွဋ်အထိပ်သို့၊ န ဩတရတိ – မသက်ရောက်၊ ဣဒံ အဘူတာရောစနံ - ဤ မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုခြင်းသည်၊ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယပိ - ဖြင့်လည်း၊ (သီသံ- သို့၊) ဩတရတိ–၏။

ဟိ-ချဲ့၊ ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟတ္ထဝိကာရာဒီဟိပိ-လက်၏ထူးခြားသော အမူအရာ အစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂ စောပနေဟိ – အင်္ဂါကြီးငယ်ကို လှုပ်စေခြင်းတို့ဖြင့်၊ အဘူတံ - မဟုတ်မမှန်သော၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ- ကို၊ ဝိညတ္တိပထေ – ဝိညတ်၏လမ်း၌၊ ဝါ - ကာယ ဝိညတ်, ဝစီဝိညတ်ကို သိနိုင်လောက်ရာအရပ်၌၊ ဌိတဿ – သော၊ ပုဂ္ဂလဿ - အား၊ အာရောစေတိ - အံ့၊ သော စ - ထိုပြောရာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ တမတ္ထံ - ကို၊ ဇာနာတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ - ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) ပါရာဇိကော၀ - သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ ယဿ-အား၊ အာရောစေတိ-၏၊ သော-ထိုပြောရာပုဂ္ဂိုသည်၊ အထ နဇာနာတိ - အံ့၊ အယံ - ဤရဟန်းသည်၊ ကိံ - အဘယ်ကို၊ ဘဏတိ - ပြောပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ – သို့၊ သံသယံ၀ါ - ယုံမှားခြင်းသို့ သော်လည်း၊ အာပဇ္ဇတိ- ၏၊ စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ ဝီမံသိတွာ၀ါ- စဉ်းစားပြီး၍ သော်လည်း၊ ဝါ–စဉ်းစားပြီးမှ သော်လည်း၊ ပစ္ဆာ–၌၊ အထဇာနာတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အပ္ပဋိဝိဇာနန္တော ဣစ္စေ၀ - မသိသူဟူ၍သာ၊ သင်္ချံ–ခေါ်ဝေါ် အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ဧဝံ-သို့၊ အပ္ပဋိဝိဇာနန္တဿ-အား၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ၊ ပန- ဆက်၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဈာနာ

ဝိညတ္တိပထေ။ ။ကာယဝစီဝိညတ္တီနံ ဂဟဏယောဂ္ဂေပဒေသေ—ကိုယ်အမူအရာဖြင့် ပြသူ နှုတ်ဖြင့်ပြောသူတို့၏ ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်ကို (မြင်သူ ကြားသူတို့က) စိတ်ဖြင့် ယူနိုင် သိနိုင် လောက်ရာ အရပ်၌၊ ပကတိစက္ခုနာ ပကတိသောတေနစ ဒဋ္ဌုံ သောတုံစ အရဟဋ္ဌာနေတိ ဝုတ္တံဟောတိ၊ ဤ စကားဖြင့် အဝေးကြီး၌ နေသူတို့က ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် မြင်၍ဖြစ်စေ , ဒိဗ္ဗသောတဖြင့် ကြား၍ဖြစ်စေ သိလျှင် ပြောသော ရဟန်းမှာ ပါရာဇိက မကျ—ဟု မှတ်။

www.dhammaransi.com

ဒြိန္နံ–တို့ကို၊ အတ္တနော–၏၊ အဓိဂမဝသေန ဝါ- ရခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒိဝသေန ဝါ- သင်ယူခြင်း အဘန်ဘန် မေးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် သော်၎င်း၊ န ဇာနာတိ၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ ဈာနန္တိ ဝါ-ဈာန်ံဟူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝိမောက္ခောတိ ဝါ- သော၊ ဝစနမတ္တမေဝ – စကားမျှသည်သာ၊ ဝါ – ကိုသာ၊ သုတံ- ကြားအပ်ဘူးသည်၊ ဟောတိ–၏၊ သောပိ – ထိုပုဂ္ဂိုလ် သည်လည်း၊ [ဈာန်ဝိမောက္ခ စသည်တို့၏သဘောကို ကျကျနနမသိ, ကြားရုံ သာ ကြားဘူးသူသည်လည်း။]တေန - ထိုရဟန်းသည်၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ဈာန်- ကို၊ သမာပဇ္ဇိကိရ - သတတ်၊ [''ကိရနှင့်တွဲနေသောကြောင့် သမာပဇ္ဇိ '' ဟု နာမယောဂသာ ရှိသင့်၏။]ဣတိ – ဤသို့ ဈာန်ဝင်စားနိုင်ကြောင်းကို၊ သေ- ဤရဟန်းသည်၊ ဝဒတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ တွေကမတ္တမ္ပိ - ဤမျှလောက်ကိုလည်း၊ ယဒိဇာနာတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဇာနာတိစ္စေဝ- သိသူဟူ၍သာ၊ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဝုတ္တေ,ပါရာဇိကမေဝ(ဟောတိ)၊သေသော-သော၊ ဧကဿဝါ- တယောက်သောဂ္ဂိုလ်၏ အထံ၌သော်၎င်း၊ ဒွိန္နံဝါ– သော်၎င်း၊ ဗဟူနံဝါ – သော်၎င်း၊ နိယမိတာနိယမိတဝသေန – မှတ်သားအပ်သူ မမှတ် သားအပ်သူတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိသေသော - ထူးသော၊ သဗ္ဗော – အလုံးစုံကို၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနကထာယံ - သိက္ခာပစ္စက္ခာနကထာ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။....ဝတ္တုကာမဝါရကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ပစ္စယ ပဋိသံယုတ္တဝါရေပိ - ဝါရ၌လည်း၊ [ကျောင်းစသော ပစ္စည်းနှင့် စပ်သောဝါရ၌လည်း၊] သမ္ဗံ- သော၊ ဝါရပေယျာလဘေဒံ- ကို၎င်း၊ ပုဗ္ဗေ- ၌၊ အာဂတပဒါနံ- တို့၏၊ အတ္ထံစ–ကို၎င်း၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ ဉတွာ– ပြီး၍၊ တာဝ–ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ၊ ပါဠိက္ကမော– ပါဠိတော်အစဉ်ကို၊ ဧဝံ ဤဆိုအပ်လတ္တံသော နည်းဖြင့်၊ ဇာနိတဗ္ဗော– ၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧတ္ထ- ဤ ပစ္စယပဋိ သံယုတ္တဝါရ၌၊ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသိ၊ပေ၊ယော တေ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇ ပရိက္ခာရံ ပရိဘုဉ္ဇိတိ–ပရိဘုဉ္ဇိဟူကုန်သော၊ ပဉ္စ-န်သော၊ ဣမေ ပစ္စတ္တဝစန ဝါရာ–ပဌမာဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုအပ်ရာ ဤဝါရတို့ကို၎င်း၊ [ယော-ဟူသော ပဌမာ ဝိဘတ်ဆိုးသောပုဒ်ကို ဆိုရာဝါရ၊] ယေန တေ ဝိဟာရော ပရိဘုတ္တောတိ အာဒယော–န်သော၊ ပဉ္စ–န်သော၊ (ဣမေ) ကရဏဝစနဝါရာ – ကရိုဏ်း ဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုအပ်ရာ ဤ ဝါရတို့ကို၎င်း၊ [ယေန – ပုဒ်ကို ဆိုသည်၊] ယံ တွံ အာဂမ္မ ဝိဟာရံ အဒါသီတိအာဒယော – န်သော၊ ပဉ္စ – န်သော၊ ဣမေ ဥပ ယောဂဝစနဝါရာ - ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုအပ်ရာ ဤဝါရတို့ကို၎င်း၊ [ယံကို ရည်ရွယ်သည်။] ဝုတ္တာ-န်ပြီ၊ တေသံ- ထိုဝါရတို့၏၊ ဝသေန - ဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤ

www.dhammaransi.com

ဝါရ၌၊ ဝုတ္တေန-သော၊ သုညာဂါရပဒေန-နှင့်၊ သန္ဓိံ-ကွ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့ဝါရ၌၊ ဝုတ္တေသု-သော၊ ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု-သော၊ သဗ္ဗပဒေသု-တို့၌၊ ဝါရပေယျာလ ဘေဒေါ – ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - ၏၊ ပန- ဆက်၊ ယော တေ ဝိဟာရေ , ယေန တေ ဝိဟာရော, ယံတွံ အာဂမ္မဝိဟာရန္တိ - ဟူ၍၊ ဧဝံ - သို့၊ ပရိယာယေန- ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ ဝုတ္တတ္တာ-ပြောအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ဇင်း၊ [" အကြင် ဘုန်းကြီးသည် သင်၏ကျောင်း၌နေ၏၊ ထိုဘုန်းကြီးသည် ပဌမဈာန်ကို ဝင်စား နိုင်၏ " ဟု ပရိယာယ်ဖြင့် ပြောသောကြောင့် – ဟူလို၊] အဟံတိ - ငါဟူ၍၊ အဝုတ္တတ္တာစ - ကြောင့်ဇင်း၊ [" ငါသည် သင်၏ကျောင်း၌နေ၏ " စသည်ဖြင့် တိုက်ရိုက်မပြောအပ်သောကြောင့်ဇင်း၊]ပဋိဝိဇာနန္တဿ-နားလည်သူအား၊ ဝုတ္တေပိ - သော်လည်း၊ ဋုခ – ၍ပစ္စယပဋိသံယုတ္တဝါရ၌၊ ထုလ္လစ္စယံ–သည်၊ (ဟောတိ)၊ အပ္ပဋိဝိဇာနန္တဿ – နားမလည်သူအား၊ (ဝုတ္တေ) ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဥတိအယံ – ကား၊ ဧတ္ထ- ၍ဝါရ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော – တည်း။

ဧဝံ-လျှင်၊ ဝိတ္ထာရဝသေန - ဖြင့်၊ အာပတ္တိဘေဒံ-ကို၊ ဒဿေတွာ- မှုပြီး၍၊ ဣဒါနိ–၌၊ အနာပတ္တိဘေဒံ-ကို၊ ဒဿေန္တော - မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အနာ ပတ္တိ အဓိမာနေနာတိအာဒိံ - ကို၊ အာဟ – မူပြီ၊ [တတိယပါရာဇိကာ၌"ဧဝံ နာနပ္ပကာရတော ၊ပေ၊ အနာပတ္တိဘေဒံ" ဟု ဘေဒသဒ္ဒါပါခဲ့သည်၊ ၍၌ လည်း "အဓိမာန အနာပတ် , အနုလ္လပနာဓိပ္ပါယ အနာပတ် " စသည်ဖြင့် အနာပတ်အမျိုးမျိုးပြားသောကြောင့် " အနာပတ္တိဘေဒံ "ဟု ရှိသင့်သည်။] တတ္ထ – ထိုအနာပတ္တိ အဓိမာနေန အစရှိသော ပါဠိ၌ပြ၌၊ အဓိမာနေနာတိ- ကား၊ အဓိဂတမာနေန – ရပြီ ဟု မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်၊ သမုဒါစရန္တဿ- ပြောသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ အနုလ္လပနာဓိပ္ပာယဿာတိ- ကား၊ ကောဟညေ – အံ့ဩဖွယ်ကို ဖြစ်စေတတ်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော၊ ဝါ– ပလ္လား ဝါကြွားခြင်းဟူသော၊ ဣစ္ဆာစာရေ-ယုတ်မာသောအလို၏ဖြစ်ခြင်း၌၊ ဝါ-အလိုဆိုး၌၊ အဌတွာ–၍၊ အနုလ္လာပနာဓိပ္ပါယဿ- ကျော်လွှန်၍ ပြောဆို ခြင်း၌ အလိုမရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ – ကြွားလိုစိတ် မရှိသည်ဖြစ်၍ ၊ ပေ ၊ အညံ–

အနုလ္လနာ ဓိပ္ပါယဿ။ ။ " အတိက္ကမိတွာ အဝတ္ထုကာမဿ – မိမိမှာရှိသော ဂုဏ်ထက် ပိုလွန်၍ ပြောလိုသူ မဟုတ်သူ " ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဥလ္လပန၌ ဥကို "အတိက္က မိတွာ " ဟု ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ ထိုသို့ ကြွားလိုသောစိတ်မရှိသော်လည်း ပြောအပ်သော စကားမှာ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြောသလိုဖြစ်နေသောကြောင့် လောကအသုံးအတိုင်း "အညံ ဗျာကရောန္တဿ" ဟု ဆိုသည်၊ ကြွားလိုစိတ်မရှိလျှင် မရသေးသော အရဟတ္တ ဖိုလ်ကို ရပြီဟု ပြောမည်မဟုတ်ပါ–ဟူလို။

www.dhammaransi.com

အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဗျာကရေယျ သော အနာပတ္တိ၊ ဥမ္မတ္တကာဒယော- တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယာဝ၊ ပန-အထူးကား၊ ဣဓ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ အာဒိကမ္မိကာ- အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝဂ္ဂုမုဒါတီရိယာ-ဝဂ္ဂုမုဒါမြစ်ကမ်း၌နေကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့တည်း၊ တေသံ-တို့၏၊ အနာပတ္တိ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။.... ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

သမုဋ္ဌာနာဒီသု- တို့တွင်၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ- သည်၊ တိသမုဋ္ဌာနံ- ၏၊ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ-ဖြင့်၊ ဝါ-လက်ပြခြင်းဖြင့်၊ အာရောစေန္တသ္သ-၏၊ ကာယစိတ္တတော- ကြောင့်၊ (သမုဋ္ဌာတိ)၊ ဝစီဘေဒေန – စကားလုံး၏ ကွဲပြားခြင်းဖြင့်၊ ဝါ– နှုတ်မြွက်သဖြင့်၊ အာရောစေန္တသ္သ-၏၊ ဝါစာစိတ္တတော-ကြောင့်၊ (သမုဋ္ဌာတိ)၊ ဥဘယံ–ကို၊ ကရောန္တသ္သ–၏၊ ကာယဝါစာ စိတ္တတော-ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ – ၏၊ ကိရိယံ– တည်း၊ သညာဝိမောက္ခံ- တည်း၊ သ စိတ္တကံ- တည်း၊ လောကဝဇ္ဇံ – တည်း၊ပေ၊တိဝေဒနံ - တည်း၊ ဟိ- မှန်၊ [တိဝေဒနံဟူသော စကားသည် မှန်၏- ဟူလို။] ဟသန္တော ပိ – ပြုံးရယ်လျက်လည်း၊ သောမနဿိကော – သောမနဿဝေဒနာရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဥလ္လပတိ - ၏၊ ဘာယန္တော ပိ-စိုးရိမ် ကြောက်ရွံ့လျက်လည်း၊ ဥလ္လပတိ-၏၊ [ဤစကားဖြင့် ဒေါမနဿဝေဒနာရှိကြောင်းကို ပြသည်။] မဇ္ဈတ္တော – သောမနဿ ဒေါမနဿတို့၏ အလည်၌တည်သော သဘောရှိသည်၊ (ဟုတွာပိ)၊ ဥလ္လပတိ- ၏၊ [ဤစကား ဖြင့် ဥပေက္ခာဝေဒနာရှိကြောင်းကို ပြသည်။] ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဝိနီတဝတ္ထူသု-ဝတ္ထုတို့တွင်၊ အဓိမာနဝတ္ထု- ဝတ္ထုသည်၊ အနုပညတ္တိယံ– ၌၊ဝုတ္တနယမေဝ၊ဒုတိယဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ပဏိဓာယာတိ-ကား၊ပတ္ထနံ-တောင်းတမှုကို၊ ကတွာ–၍၊ [ပ+နိ+ဓာဓာတ်, တွာပစ္စည်း၊ ရှေးရှုထား၍ (သဒ္ဒတ္ထ)၊ "ပတ္ထနံကတွာ"ကား (အဓိပ္ပါယတ္ထ)၊] ဧဝံ မံ ဇနော သမ္ဘာဝေဿတီတိ- ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ အရညေ–၌၊ ဝသန္တံ-နေသော၊ မံ-ကို၊ ဇနော-သည်၊ အရဟတ္တေဝါ– အရဟတ္တဖိုလ်၌သော်၎င်း၊ သေက္ခဘူမိယံဝါ- သေက္ခဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်၌သော်၎င်း၊ [ဣမိနာ ဈာနဘူမိံ ပိ (ဈာန်၏ ဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်ကိုလည်း၊)သင်္ဂဏှာတိ၊] သမ္ဘာဝေဿတိ–ချီးမွမ်းလတ္တံ့၊ တတော- ထိုသို့ ချီးမွမ်းခြင်းကြောင့်၊ လောကဿ-လူအပေါင်းသည်၊ သက္ကတော-ကောင်းစွာပြုအပ်

ဘာယန္တော ပိ ။ ။ ဣမဿ မယိ နတ္ထိဘာဝံ အညေပိ ဇာနန္တာ အတ္ထိနုခေါတိ ဘာယန္တော ပိ– ငါ့မှာ ဤ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ မရှိကြောင်းကိုသိကြသော အခြားသူများ ရှိကြလေသလော " ဟု မိမိလိမ်ကြောင်းကို အခြားသူများသိမည် စိုးရွံ့လျက်လည်း ပြောတတ်၏။

www.dhammaransi.com

သည်၊ ဂရုကတော - အလေးပြုအပ်သည်၊ မာနိတော - မြတ်နိုးအပ်သည်၊ ပူဇိတော - ပူဇော်အပ်သည်၊ ဘဝိဿာမိ - ဖြစ်လိမ့်အံ့၊ ဣတိ - ဤကား ထိုရဟန်း၏ အလိုတည်း၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဏိဓာယ-စိတ်ကို ရှေးရှုထား၍၊ ဝါ-တောင်းတ၍၊ (ဂစ္ဆန္တဿ၌ စပ်၊) အရည -၌၊ ဝသိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဂစ္ဆန္တဿ - သွားသော ရဟန်း၏၊ ပဒဝါရေ ပဒဝါရေ-ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ တထာ-ထိုမှတပါး၊ အရည - ၌၊ ကုဋိကရဏစင်္ကမနပေ၊ ပါဝုရဏာဒီသု- ကျောင်းငယ်ကို ဆောက်ခြင်း, စင်္ကြံသွားခြင်း, ထိုင်ခြင်း, ဝတ်ခြင်း, ရမ်းခြင်းအစရှိကုန်သော၊သဗ္ဗကိစ္စေသု-တို့၌၊ပယောဂေ ပယောဂေ-တိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်၊ အရည - ၌၊ န ဝသိတဗ္ဗံ-ရာ၊ ဟိ-မှန်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်၊ဝသန္တော-နေသော ရဟန်းသည်၊ သမ္ဘာဝနံ-ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ လဘတုဝါ – ရမူလည်းရပစေ၊ မာလဘတုဝါ-စေ၊ ဒုက္ကဋံ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ–၏။

ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ သမာဒိန္နဓုတင်္ဂါ- ဆောက်တည်အပ်သောဓုတင်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဓုတင်္ဂံ-ကို၊ ရက္ခိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိဝါ-ဤသို့ကြံ၍ သော်ငြင်း၊ ဂါမန္တေ-ရွာနီးကျောင်း၌၊ ဝသတော-သော၊ မေ-၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဝိက္ခိပတိ-ပြန့်လွင့်၏၊ အရညံ-သည်၊ သပ္ပါယံ-၏၊ ဣတိဝါ-ဤသို့ ကြံ၍သော်ငြင်း၊ [ဤ၌ စိန္တေတွာ - ဟု ပါသည်ကားပိုသည်၊] အဒ္ဓါ – ကန်၊ အရည-၌၊ တိဏ္ဏံ-န်သော၊ ဝိဝေကာနံ-တို့တွင်၊ အညတရံ-တပါးပါးသော ဝိဝေကသို့၊ ပါပုဏိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိဝါ-ဤသော်ငြင်း၊ အရညံ-သို့၊ပဝိသိတွာ-ပြီး၍၊ အရဟတ္တံ-သို့၊ အ ပါပုဏိတွာ-မရောက်သေးမူ၍၊ ဝါ-မရောက်မခြင်း၊ န နိက္ခမိဿာမိ - အံ့၊ ဣတိဝါ - ဤသို့ကြံ၍သော်ငြင်း၊ အရညဝါသောနာမ-တော၌နေခြင်း မည်သည်ကို၊ ဘဂဝတာ - သည်၊ ပသတ္ထော - ချီးမွမ်းတော်မူအပ်၏၊ မယိစ- ငါသည်လည်း၊ (ငါကဲ့သို့ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း)၊ အရည-၌၊ ဝသန္တေ - သော်၊ ဗဟူ- န်သော၊ သဗြဟ္မစာရိနော – တို့သည်၊ ဂါမန္တံ-ကို၊ ဟိတွာ-၍၊ အရညကာ-တော၌နေလေ့ရှိကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-န်လတ့ံ၊ ဣတိဝါ- သော်ငြင်း၊ ဧဝံ – သို့၊ အနဝဇ္ဇဝါသံ - အပြစ်မရှိသော နေခြင်းကို၊ ဝသိတုကာမော- သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တေန – ထို ရဟန်းသည်၊ ဝသိတဗ္ဗံ- ထိုက်၏၊ ဝါ-နေသင့်၏။ [ဝါသံနှင့် ဝသိတုကာမောဝယ် ဝသိတုံသည် နေခြင်းကြိယာချည်းရသောကြောင့် အရမပြားရကား"အဘေဒဘေဒူပစာရ" ဟု ကြံပါ။]

www.dhammaransi.com

တတိယဝတ္ထုသ္မိံ-၌လည်း၊ အဘိက္ကန္တာဒီနိ- သွားခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ သဏ္ဌပေတွာ – ကောင်းစွာတည်စေ၍၊ ဝါ-ငြိမ်သက်စွာထား၍၊ ဓိဏ္ဏာယ, စရိသာမိ-အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ နိဝါသန ပါရုပနကိစ္စတော-သင်းပိုင်ဝတ်ခြင်း, သင်္ကန်းရုံခြင်းကိစ္စမှ၊ ပဘုတိ- စ၍၊ ယာဝ-လေသံ၊ ဘောဇန ပရိယော သာနံ- ဆွမ်းစ ားခြင်း၏ အပြီးအဆုံးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ပန- ကား၊ ခန္ဓက ဝတ္တသေခိယဝတ္တပရိပူရဏတ္ထံ – ခန္ဓကဝတ် သေခိယဝတ်တို့ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း အကျိုးငှါ သော်၎င်း၊ သမြှစာရိနံ – တို့၏၊ ဒိဋ္ဌာနုဂတိအာပဇ္ဇနတ္ထံ ဝါ- ဒိဋ္ဌာနုဂတိသို့ရောက်ခြင်းအကျိုးငှါသော်၎င်း၊ဝါ-မြင်အပ်သောအမှုကို အတုလိုက်ခြင်းသို့ရောက်ခြင်းအကျိုးငှါသော်၎င်း၊ ပါသာဒိကေဟိ-န်သော၊အဘိက္ကမ ပဋိက္ကမာဒီဟိ-သွားခြင်း ပြန်ခြင်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဓိဏ္ဏာယ, ပဝိသန္တော- ဝင်သော ရဟန်းကို၊ ဝိညူနံ – အဘိဇ္ဈာကင်း ဣဿာရှင်း၍ ဝမ်းတွင်းစိတ် ကောင်း ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့သည်၊ အနုပဝဇ္ဇော–မကဲ့ရဲ့အပ်၊ ဣတိ- ဤကား အနုသာသနီတည်း။

စတုတ္ထ ပဥ္စမဝတ္ထုသု- တို့၌၊ ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသိတိဗ္ဗော - ဤစကား ရပ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ - ဖြင့်သာ၊ [ပစ္စယပဋိသံ ယုတ္တဝါရ ပဒဘာဇနီဝယ် ဆိုအပ်ခဲ့သော စကားရပ်၌ "ပရိယာယေန ဝုတ္တတ္တာ အဟန္တိ စ အဝုတ္တတ္တာ" ဟု ဆိုခဲ့သောနည်းဖြင့်၊] အဟန္တိ - ဟူ၍၊ အဝုတ္တတ္တာ - ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ - သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ဟိ–မှန်၊ အတ္တုပနာယိကမေဝ–မိမိသို့ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ကပ်ဆောင်သည်ကိုသာ၊ (ကတွာ)၊ သမုဒါစ ရန္တဿ-ပြောသောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပဏီတာယ စက်မိတိအာဒီနိ- မိအစရှိသောစကားရပ် တို့သည်၊ ဟေဋ္ဌာ – ၌ ဝုတ္တနယာနေဝ - န်သည်သာ၊ [ပဏီတာယာတိ ပတ္တနံ ကတွာ–ဟု ၎င်း, ချီးမွမ်းခံလို၍ သွားသူမှာဒုက္ကဋ်ဟု ၎င်း, ခန္ဓကဝတ်စသည် တို့၌ လာသည့်အတိုင်း စိတ်ရှိုးဖြင့်သွားသူကို ပညာရှိတို့ မကဲ့ရဲ့အပ် - ဟု၎င်း,

အဘိက္ကန္တာဒီနိ၊ ပေ၊ ဝိညူနံ။ ။သင်းပိုင်ကို ညီညီညာညာဝတ်ခြင်း, ကေသီကို ကောင်းစွာရမ်းခြင်း ရုံခြင်း,ငြိမ်သက်စွာသွားခြင်း စသည်ကိုပြုရာ၌ အထင်ကြီးအောင် ချီးမွမ်းခံရအောင် ပစ္စည်းလာဘ် လှူသူများအောင် ရည်ရွယ်၍ပြုသူမှာ သင်္ကန်းညီညီ ညာညာဝတ်မှုစသောပယောဂတိုင်း၌ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏၊ ခန္ဓကဝတ် သေခိယဝတ် တို့ကို ရိုသေလေးစားသောအားဖြင့် ကြည်ညိုဘွယ်ရာဝတ်ရုံ သွားသူတို့ကား နောင်လာ နောက်သားတို့ အတုလိုက်၍ ကျင့်နိုင်ခြင်း အကျိုးကိုပင် ရနိုင်သောကြောင့် ပညာရှိ သူတော်ကောင်းများ မကဲ့ရဲ့ကြပါ။ [ရှေးက ရွာတွင်း၌လည်းဆွမ်းစားခဲ့ကြ, ကျောင်း ရောက်မှစားလျှင်လည်း ဆွမ်းခံပြန်လျှင် ပြန်ခြင်းစားကြသောကြောင့် စားခြင်းကိစ္စ ပြီးမှ ဆွမ်းခံကိစ္စဆုံး၏၊ ထို့ကြောင့် "ယာဝ ဘောဇနပရိယောသာနံ"ဟု ဆိုသည်။]

www.dhammaransi.com

ဆိုခဲ့ပြီးသောနည်းရှိသည် – ဟူလို၊] သံယောဇနဝတ္ထုသ္မိံ – ၌၊ သံယောဇနာ-တို့ကို၊ ပဟီနာ – ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ – ဤသို့၊ (ဝဒတောပိ – ပြောသော ရဟန်း၏ငှင်း၊) ဒသ - န်သော၊ သံယောဇနာ - တို့ကို၊ ပဟီနာ – န်ပြီ၊ ဣတိ, (ဝဒတော)ပိ-ငှင်း၊ ဧကံ-သော၊ သံယောဇနံ-ကို၊ ပဟီနံ-ပြီ၊ ဣတိ,ဝဒတော ပိ-ငှင်း၊ ကိလေသပ္ပဟာနမေဝ-ကိလေသာကို ပယ်ခြင်းသည်သာ၊ ဝါ-ကိုသာ၊ အာရောစိတံ–ပြောအပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ရဟောဝတ္ထုသု-တို့၌၊ ရဟော ဥလ္လပတီတိ-ကား၊ ရဟော ဂတော–ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌ ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဟံ-သည်၊ အရဟာ-တည်း၊ ဣတိ – သို့၊ ဝဒတိ– နှုတ်မြွက်ပြောဆို၏၊ မနသာ- ဖြင့်၊ စိန္တိတမေဝ-ကြံအပ်ကာမျှ ကိုသာ၊ န ကရောတိ – ပြုသည်မဟုတ်၊ တေန–ကြောင့်၊ ဧတ္ထ–၌ ဝတ္ထု၌၊ ဒုက္ကဋံ– ကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဝိဟာရဝတ္ထု–သည်ငှင်း၊ ဥပဋ္ဌာနဝတ္ထု စ–သည်ငှင်း၊ ဝုတ္တနယမေဝ–သာ။ [ပစ္စယပဋိသံယုတ္တ ဝါရ၌ဆိုခဲ့ပြီ–ဟူလို။]

န ဒုက္ကရဝတ္ထုသ္မိံ-န ဒုက္ကရဝတ္ထု၌၊ တဿဘိက္ခုနော-၏၊ အယံ လဒ္ဓိ–ဤ အယူသည်၊ (ဟောတိ–၏၊ ကိံ)၊ အရိယပုဂ္ဂလာဝ–အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သာ၊ ဘဂဝတော–၏၊ သာဝကာ–တို့တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့သော အယူသည်၊ (ဟောတိ)၊ တေန –ကြောင့်၊ ယေခေါ တေ၊ပေ၊ ဝဒေယျုန္တိ - ဟူ၍၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ စ-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အဿ -ထိုရဟန်း၏၊ အယမဓိပ္ပါယော-ဤ အလိုသည်၊ (ဟောတိ–၏၊ ကိံ–နည်း၊) သီလဝတာ- သီလရှိသော၊ အာရဒ္ဓ ဝိပဿကေန - အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာရှိသူသည်၊ အညံ - အရဟတ္တ ဖိုလ်ကို၊ ဗျာကာတုံ– ငှါ၊ န ဒုက္ကရံ - ခဲယဉ်းသဖြင့် မပြုအပ်၊ ဝါ – မခဲယဉ်း၊ သော - ထိုသီလဝန္တ အာရဒ္ဓဝိပဿက ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အရဟတ္တံ ပါပုဏိတုံ ပဋိဗလော၊ ဣတိ(အယံ)-ဤသို့သော၊ (အဓိပ္ပါယော ဟောတိ)၊ တသ္မာ, အနုလ္လပနာဓိပ္ပါယော အဟန္တိ–ဟူ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ ဝီရိယဝတ္ထုသ္မိံ – ဝတ္ထု၌၊ အာရာဓနီယောတိ - ကား၊ အာရာဓေတုံ သမ္ပါဒေတုံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ– ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိအတ္ထော၊သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ၊ မစ္စုဝတ္ထုသ္မိံ - ၌၊ သောဘိက္ခု, ယဿ - အကြင်သူ၏၊ ဝိပ္ပဋိသာရော- နှလုံး

အာရာဓနီယော။ ။အာရာဓနီယော၌ အနီယပစ္စည်းသည် သက္ကအနက်ဟောဟု သိစေလို၍ "သက္ကာ အာရာဓေတုံ"ဟု ဖွင့်၊ အာပုဗ္ဗ ရာဓဓာတ်သည် တောသန နိပ္ဖါဒန သံသိဒ္ဓိအနက်များကိုဟောရကား တောသန သံသိဒ္ဓိအနက်များကို ယူမည်စိုး၍"သမ္ပါဒေတုံ"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင်, ပြည့်စုံစေခြင်းအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "နိဗ္ဗတ္တေတုံ" ဟု ဆင့်၍ ဖွင့်သည်၊ နိပ္ဖါဒန (ဖြစ်စေခြင်း) အနက်ယူပါ–ဟူလို။

www.dhammaransi.com

မသာယာခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ သော-ထို ဝိပ္ပဋိသာရဖြစ်သူသည်၊ ဘာယေယျ-ရာ၏၊ မယှံပန-၏ကား၊ အဝိပ္ပဋိသာရဝတ္ထုကာနိ- နှလုံးမသာယာခြင်း၏ အကြောင်း မဟုတ်ကုန်သော၊ ပရိသုဒ္ဓါနိ – န်သော၊ သီလာနိ – တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သွာဟံ – သည်၊ မရဏာဿ - သေခြင်းမှ၊ ကိံ ဘာယိဿာမိ– အဘယ်ကြောင့် ကြောက်ရအံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ တေံ အတ္တဝသံ-ဤအကျိုးနှင့် စပ်သောအကြောင်းကို၊ ပဋိစ္စ-၍၊ နာဟံ အာဝုသော မစ္စုနော ဘာယာမီတိ- ဟူ၍၊ အာဟ – ပြီ၊ တေန, အဿ – ၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဝိပ္ပဋိသာရ ဝတ္ထုသ္မိံပိ–၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ တတော–ထို ဝတ္ထုမှ၊ ပရာနိ–န်သော၊ တီဏိ-န်သော၊ ဝတ္ထူနိ-တို့သည်၊ ဝီရိယဝတ္ထုသဒိသာနေဝ-န်သည်သာ။

ဝေဒနာဝတ္ထူသု-တို့တွင်၊ တာဝ–ဒုတိယဝတ္ထုမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ–သော၊)ပဌမသ္မိံ-ပဌမဝတ္ထု၌၊ သောဘိက္ခု-သည်၊ ပဋိသန်ါနုဗလေန-ဆင်ခြင်တတ်သောဉာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဓိဝါသနခန္တိယံ- မိမိအပေါ်တွင် သက်ဝင်တည်နေစေတတ်သော ခန္တိ၌၊ ဌတွာ–၍၊ နာဝုသော သက္ကာ၊ပေ၊ တုန္တိ–ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ-သည်၊(ဟောတိ)၊ [အာဝုသော - ငါ့ရှင်၊ ယေနဝါ တေနဝါ- ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြား ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်)၊ အဓိဝါသေတုံ- ၄ါ၊ န သက္ကာ- မတတ်နိုင်။] ပန–ကား၊ ဒုတိယေ-၌၊ အတ္တုပနာယိကံ- ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို မိမိသို့ ကပ်ဆောင်သည်ကို၊ အကတွာ-၍၊ နာဝုသော သက္ကာ ပုထုဇ္ဇနေနာတိ-ဟူ၍၊ပရိယာယေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တတ္တာ - ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ဗြာဟ္မဏဝတ္ထူသု- တို့၌၊ သော ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ ကေဝလံ- (အရဟန္တာနံ အာသနာနိ ပညပေထ စသည်မဘက်)သက်သက်၊ အာယန္တု ဘောန္တော အရဟန္တောတိ- ဟူ၍၊ န အာဟ-ပြောသည်မဟုတ်သေး၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ အဿ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ယံယံ ဝစနံ-သည်၊ မုခတော–နှုတ်မှ၊ နိဂ္ဂစ္ဆတိ–ထွက်၏၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသောစကားသည်၊ အရဟန္တာနံ-တို့ဘို့၊ အာသနာနိ-တို့ကို၊ ပညပေထ- ခင်းကြကုန်လော၊ ပါဒေါဒကံ-ခြေဆေးရေကို၊ ဒေထ–န်လော၊ အရဟန္တော-တို့သည်၊ ပါဒေ–တို့ကို၊ ဓောဝန္တု-ဆေးတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ အရဟန္တဝါဒပဋိသံယုတ္တံယေဝ-ရဟန္တာဟု ပြောဆိုကြောင်းစကားနှင့်စပ်ယှဉ်သည်သာ၊(ဟောတိ၊)

မှတ်ချက်။ ။ပါဠိတော်၌ "အာရာဓနီယော၊ပေ၊ အာရဒ္ဓဝီရိယေန" ဝတ္ထုသည် ၂ ထပ်ပါနေ၏၊ ထိုသို့ပါနေရှ် အဓိပ္ပါယ်ထပ်သော်လည်း ရဟန်း ၂ ပါး၏ ပြောမှု ၂ မျိုးအတွက် ဘုရားရှင် ဆုံးဖြတ်တော်မူချက်ကို ဝိနီတဝတ္ထု၌ အားလုံးသွင်းထိုက်၏–ဟု ယူဆ၍ သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့ ၂ မျိုးလုံးယူထားသည်၊–ဋီကာ။

www.dhammaransi.com

ပန- ဆက်၊ အဿ - ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၏၊ တံ ပသာဒဘည်း-ထို ကြည်ညိုခြင်းကြောင့် ပြောဆိုအပ်သောစကားသည်၊ သဒ္ဓါစရိတတ္တာ - သဒ္ဓါစရိုက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊အတ္တနော-၏၊ သဒ္ဓါဗလေန-သဒ္ဓါအစွမ်းသည်၊ သမုဿာဟိတဿ- ကောင်းစွာ တိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍၊ ဝစနံ - ဆိုအပ်သော စကားတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ဘဂဝါ-သည်၊အနာပတ္တိ ဘိက္ခဝေ ပသာဒဘညေတိ-ဟူ၍၊ အာဟ - မူပြီ၊ ပန - ဆက်၊ ဧဝံ - ဤသို့ ရဟန္တာဟူ၍၊ ဝုစ္စမာနေန- ပြောဆို အပ်သော၊ ဝါ-အပြောခံရသော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေနေဝ-ရွှင်လန်း နှစ်သက်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ) ပစ္စယာ-ပစ္စည်းတို့ကို၊ န ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာ- န်၊ အရဟတ္တသမ္ပာပိကံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်စေနိုင်သော၊ ပဋိပဒံ-အကျင့် ကို၊ ပရိပူရေယျာမိ-ဖြည့်ကျင့်အံ့၊ ဣတိဧဝံ- ဤသို့ကြံ၍၊ ယောဂေါ-ရဟန္တာ ဖြစ်အောင် အားထုတ်မှုကို၊ ကရဏီယော-၏၊ ဣတိ - ဤကား အနုသာသနီ တည်း၊ အညဗျာကရဏဝတ္ထုနိ-တို့သည်၊ သံယောဇနဝတ္ထုသဒိသာနေဝ။

အဂါရဝတ္ထုသ္မိံ- ၌၊ သောဘိက္ခု- သည်၊ ဂိဟိဘာဝေ-လူ့အဖြစ်၌၊ အန တ္ထိကတာယ-အလိုမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနပေက္ခတာယ - ငဲ့ကွက်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဘဗ္ဗော ခေါ အာဝုသော မာဒိသောတိ - ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ဉလ္လပနာဓိပ္ပါယေန-ပလ္လွားဝါးကြွားခြင်း၌ဖြစ်သောအလိုကြောင့်၊ န အာဟ- ပြောသည်မဟုတ်၊ တေန-ကြောင့်၊ အဿ-၏၊ အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊အာဝဋ္ဋကာမဝတ္ထုသ္မိံ-ဝတ္ထု၌၊ သောဘိက္ခု-သည်၊ဝတ္ထုကာမေ သုစ-ဝတ္ထုကာမတို့၌၎င်း၊ကိလေသကာမေသုစ-တို့၌၎င်း၊လောကိယေနေဝ- လောကီသာလျှင် ဖြစ်သော၊ အာဒီနဝဒဿနေန – အပြစ်ကို မြင်နိုင်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊ နိရပေက္ခော – ငဲ့ခြင်း မရှိ၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ အာဝဋ္ဋာ မေ အာဝုသော ကာမာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အဿ-၏၊ အနာ ပတ္တိ(ဟောတိ)၊စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဝတ္ထု၌၊ အာဝဋ္ဋာတိ-ကား၊ အာဝါရိတာ

ပသာဒဘည်း ။ ။ ဘဏီယတေတိ ဘည်း၊ဘဏာဓာတ်, ဏျပစ္စည်း၊ ပသာဒေန+ ဘည်း ပသာဒဘည်း၊ " ရဟန္တာအစစ် " ဟု အကြံအစည် (အယူ) မရှိဘဲ သက်သက် သဒ္ဓါကြောင့် ပြောဆိုအပ်သောစကား ဖြစ်၍ ထိုစကားကို လက်ခံမှု၌ အနာပတ္တိဟု မိန့်တော်မူသည်။ [ယဒိပန "တေ သ ဘာဝတော အရဟန္တောဝါယေဝါတိ မညမာနော ၊ပေ၊ဝဒတိ၊ န သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ=တကယ်ရဟန္တာထင်၍ "ရဟန္တာ"ဟု ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို လျှင် ထိုစကားကို လက်မခံရ၊ ကိုယ်အမူအရာဖြင့်ဖြစ်စေ , နှုတ်အပြောအဆိုအားဖြင့် ဖြစ်စေ လက်ခံလျှင် ပါရာဇိက,ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် လက်မခံလျှင် (ကာယဝါစာ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် အာပတ်ဖြစ်သောကြောင့်)ပါရာဇိကမကျ၊ သို့သော် စိတ်ဖြင့်သာယာ၍ သူတို့လှူသမျှကို ခံယူလျှင်ကား ကုဟနသဘော သက်ဝင်သောကြောင့် မိစ္ဆာဇီဝမှ လွတ်မည်မဟုတ်။

www.dhammaransi.com

နိဝါရိတာ – တားမြစ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ပဋိက္ခိတ္တာ – ပယ်မြစ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော - နက်၊ အနဘိရတိ ဝတ္ထုသ္မိံ - ၌၊ သောဘိက္ခု - သည်၊ သာသနေ-၌၊ အနုက္ကဏ္ဌိတဘာဝေန-ပျင်းရိခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ဥဒ္ဒေသ ပရိပုစ္ဆာဒီသု-ပါဠိသင်ယူခြင်း,အဋ္ဌကထာကို အဖန်ဖန်မေးမြန်းခြင်းအစရှိသည် တို့၌၊ အဘိရတ ဘာဝေနစ – အလွန်မွေ့လျော်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ အဘိရတော အဟံ ၊ပေ၊ အဘိရတိယာတိ - ဟူ၍၊ အာဟ – ပြီ၊ ဥလ္လနာဓိပ္ပါယေန-ကြောင့်၊ န အာဟ- မဟုတ်၊ တေန-ကြောင့်၊ အဿ-၏၊ အနာပတ္တိ။

ပက္ကမနဝတ္ထုသ္မိံ-ဝတ္ထု၌၊ ယော ဣမမှာအာဝါသာ ပဌမံ ပက္ကမိဿတီတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤ ပါဠိတော်၌လာသောနည်းအားဖြင့်၊ အာဝါသံ ဝါ - ကျောင်းတကျောင်း ကိုသော်ရင်း၊ မဏ္ဍပံ ဝါ - သော်ရင်း၊ သီမံ ဝါ– ဥပစာရသိမ်ကိုသော်ရင်း၊ ယံကိဉ္စိ- သော၊ ဌာနံ- ကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ– ပိုင်းခြား သတ်မှတ်၍၊ ကတိကာယ– ကတိကဝတ်ကို၊ ကတာယ– ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဝါ– ပြုထားလျှင်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ မံ-ကို၊ အရဟာတိ-ဟူ၍၊ ဇာနန္တု- သိပါစေကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ တမှာဌာနာ-မှ၊ ပဌမံ-စွာ၊ ပက္ကမတိ-ဖဲသွား ၏၊ (သော- သည်၊) ပါရာဇိကော, ဟောတိ- ၏၊ ပန–ဆက်၊ ယော–သည်၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ - တို့၏၊ ကိစ္စေနဝါ– ကြောင့်သော်ရင်း၊ မာတာပိတူနံ– တို့၏၊ ကေနစိဒေဝ – တစုံတခုသောလျှပ်ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေနဝါ– ကြောင့် သော်ရင်း၊ ဘိက္ခာစာရတ္ထံဝါ – ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်း အကျိုးငှါသော်ရင်း၊ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာနံ – တို့၏၊ အတ္ထာယဝါ – ငှါသော်ရင်း၊ အညေန– သော၊ တာဒိသေန- သော၊ (သွားမှ သင့်လျော်မည်ဖြစ်သော)၊ ကရဏီယေနဝါ- ကြောင့်သော်ရင်း၊တံ ဌာနံ-ထိုပိုင်းခြားအပ်သောအရပ်ကို၊အတိက္ကမိတွာ-၍၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊(တဿ-၏၊)အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ဧဝံ- ဤသို့အာစရိယုပဇ္ဈာယ ကိစ္စစသည်ကြောင့်၊ ဂတဿ-သွားပြီးသော၊(အခြားနေရာ၌ရောက်ပြီးသော)၊ အဿ – ထိုရဟန်း၏၊ ပစ္ဆာ – ၌၊ ဣစ္ဆာစာရော - ယုတ်မာသော အလို၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ သစေပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – အကယ်၍မူလည်းဖြစ်အံ့၊ (ကိံ)၊ ဒါနိ–၌၊ အဟံ- သည်၊ တတ္ထ– ထို ပိုင်းခြားအပ်သောအရပ်သို့၊ န ဂမိဿာမိ – ပြန်၍ မသွားတော့အံ့၊ ဧဝံ - ဤသို့ ပြန်မသွားလသော်၊ မံ- ကို၊ အရဟာတိ - ဟူ၍၊ သမ္ဘာဝေဿတိ-ချီးမွမ်းလတံ့၊ ဣတိ- သို့၊ (ဣစ္ဆာစာရော သစေပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–

ကတိကာယ။ ။ကရဏံ–ပြုခြင်း၊ ကတံ–ခြင်း၊ ကတေန– (ဘုရားဟော ပါဠိတော်၌မပါဘဲ) တမင်လာပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်၊ နိဗ္ဗတ္တာ – ဖြစ်သောကျင့်ဝတ်တည်း၊ ကတိကာ–ဝတ်။ [ဒုတိယပါရာဇိကအစ၌ “ကတိ” မှာ ဒုတ်ကြံ၍ တမျိုးဖွင့်ခဲ့သေး၏။]

အံ့၊ ဇဝံသတိပိ – လည်း၊) အနာပတ္တိယေဝ – သည်သာ၊ (ဟောတိ–၏။) [ပဌမံ ပက္ကမတိ-ဟု သွားဆဲကိုဆိုသောကြောင့် သွားပြီးမှရဟန္တာဟု ထင်စေလိုသောရဟန်းမှာ အနာပတ်သာ။]

ယောပိ – သည်လည်း၊ ကေနစိဒေဝ– သော၊ ကရဏီယေန– ကြောင့်၊ တံ ဌာနံ– ထို ပိုင်းခြားအပ်သောအရပ်သို့၊ ပတွာ – ၍၊ သဇ္ဈာယန မနသိကာရာဒိဝသေန– သရဇ္ဈာယ်ခြင်း, တစုံတခုကိုနှလုံးသွင်းခြင်း အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ အညဝိဟိတော-အခြားအာရုံ၌ ထားအပ်သောစိတ်ရှိသည်၊ ဝါ-တပါးသောအာရုံကို နှလုံးသွင်းသည်၊ ဟုတွာဝါ – သော်၎င်း၊ [ငါ့ကို ချီးမွမ်းကြလိမ့်မည်ဟူသောအာရုံမှ အခြားအာရုံကိုနှလုံးသွင်းသောစိတ်ရှိသည်-ဟူလို၊] စောရာဒိဟိ – တို့သည်၊ အနုဗဒ္ဓေါ– လိုက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ၊ မေဃံ–မိုယ်းကို၊ ဥဋ္ဌိတံ – တက်လာသည်ကို၊ ဒိသွာ, အနောဝဿကံ – မိုယ်းမစွပ်အပ်သောအရပ်သို့၊ ပဝိသိတုကာမော – သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ၊ တံ ဌာနံ – ထို ပိုင်းခြားအပ်သောအရပ်ကို၊ အတိက္ကမတိ – လွန်၍သွားမိအံ့၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ယာနေနဝါ – ဖြင့်သော်၎င်း၊ [ခြေဖြင့်သွားခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ ကတိကဝတ်ပြုထားသောကြောင့် ယာဉ်ဖြင့်သွားလျှင် အနာပတ္တိ။] ဣဒ္ဓိယာဝါ- ဝိဇ္ဇာမယတန်ခိုးဖြင့်သော်၎င်း၊[ဝိဇ္ဇာမယိဒ္ဓိကိုရည်ရွယ်သည်၊ အဘိညာဉ်တန်ခိုးရှိသူကား ထိုကဲ့သို့အထင်ကြီးအောင် မလိမ်။]ဂစ္ဆန္တောပိ-သွားသောရဟန်းသည်လည်း၊ ပါရာဇိကံ နာပဇ္ဇတိ၊ ပဒဂမနေနေဝ-ခြေဖြင့် သွားခြင်းကြောင့်သာ၊ (ပါရာဇိကံ)အာပဇ္ဇတိ။

တံပိ- ထို ခြေဖြင့်သွားခြင်းကိုလည်း၊ ယေဟိ-အကြင်ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဟ, ကတိကာ–ကို၊ ကတာ–အပ်ပြီ၊ တေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, အပုဗ္ဗံ အစရိမံ- မရှေးမနှောင်း၊ ဝါ- တပြိုင်နက်၊ ဂစ္ဆန္တော– သည်၊ (ပါရာဇိကံ) နာပဇ္ဇတိ၊ ဟိ–မှန်၊ ဧဝံ- ဤသို့တပြိုင်နက်၊ ဂစ္ဆန္တာ–န်သော၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံသောရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အညမညံ-ချင်း၊ ရက္ခန္တိ-ပါရာဇိကမှစောင့်ကုန်၏၊ ["ပဌမဆုံးဖဲသွားသူကို ရဟန္တာ ဟု သိကုန်အံ့"ဟု ဆိုသောကြောင့် ပဌမဆုံး မဟုတ်ဘဲ မရှေးမနှောင်း တပြိုင်နက်ဖဲသွားကြလျှင် အချင်းချင်း(အာပတ်မသင့်အောင်) စောင့်ရှောက်ကြသည်- ဟူလို။] မဏ္ဍပရုက္ခမူလာဒိသု – မဏ္ဍပ် , သစ်ပင်၏ အနီးအောက် အစရှိသောအရပ်တို့တွင်၊ ကိဉ္စိ–သော၊ ဌာနံ-ကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ–၍၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧတ္ထ – ဤအရပ်၌၊ နိသီဒတိဝါ- ထိုင်မူလည်း ထိုင်အံ့၊ စင်္ကမတိဝါ- အံ့၊ တံ- ထိုရဟန်းကို၊ အရဟာတိ- ဟူ၍၊ ဇာနိဿာမ-န်အံ့၊ ပုပ္ဖါနိဝါ - တို့ကိုသော်လည်း၊ ထပေတွာ, ယော– အကြင်ရဟန်းသည်၊

www.dhammaransi.com

ဠမာနိ- ဤပန်းတို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ ပူဇံ- ကို၊ ကရိဿတိ- အံ့၊ တံ- ထို ပန်း ပူဇော်သော ရဟန်းကို၊ အရဟာတိ ဇာနိဿာမ၊ ဣတိ အာဒိနာ - သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ကတိကာ ကတာ သစေပိ ဟောတိ၊ တတြာပိ - ထိုသို့ ကတိက ဝတ်ပြုရာ၌လည်း၊ ဣစ္ဆာစာရဝသေန-ဖြင့်၊ တထာ-ထိုကတိကဝတ်အတိုင်း၊ ကရောန္တဿ-၏၊ ပါရာဇိကမေဝ (ဟောတိ)။

[နောက်နားက အာကာရဝါကျကို ပဌမယူပေးပါ။] ယေ-အကြင်ရဟန်း တို့သည်၊ အရဟန္တော-ရဟန္တာတို့တည်း၊ တေ-ထို ရဟန္တာရဟန်းတို့သည်၊ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ-၌၊ ဝသန္တု- နေကြပါစေကုန်သတည်း၊ စီဝရာဒီနိစ-တို့ကို လည်း၊ ဂဏှန္တု - ယူပါစေကုန်သတည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ ညွှန်ပြ၍၊ (စာရေး ထား၍)၊ ဥပါသကေန-သည်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-လမ်းခရီးအကြား၌၊ ဝိဟာရော- သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတောဝါ-ပြုအပ်သည်မူလည်း၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍ မူလည်းဖြစ်အံ့၊ စီဝရာဒီနိ - တို့သည်၊ ဝါ - တို့ကို၊ ထပိတာနိဝါ - မူလည်း၊ သစေပိ ဟောန္တိ-န်အံ့၊ တတြာပိ-ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၌လည်း၊ ဣစ္ဆာစာရဝသေန- ယုတ်မာသောအလို ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝသန္တဿဝါ - နေသည် မူလည်း ဖြစ်သော၊ စီဝရာဒီနိ-တို့ကို၊ ဂဏှန္တဿဝါ-သော၊(ဘိက္ခုနော-၏)၊ ပါရာဇိကမေဝ- သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ တံ-ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ကတိကဝတ်သည်၊ အဓမ္မိက ကတိကဝတ္တံ-တရားနှင့်မယှဉ်သော ကတိကဝတ် တည်း၊ [အောက်၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ကတိကဝတ်အားလုံးကို " တံ " ဟု ဆိုသည်၊] တသ္မာ- ကြောင့်၊ န ကာတဗ္ဗံ - မပြုထိုက်၊ အညံ- သော၊ ဝံရှုပ်- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဣမသ္မိံ တေမာသဗ္ဘန္တရေ ၊ပေ၊ဟောန္တုတိ ဧဝမာဒိ ဝါ- န္တုအစရှိသော ကတိကဝတ်ကိုလည်း၊ (န ကာတဗ္ဗံ- ထိုက်) [ဣမသ္မိံ တေမာသဗ္ဘန္တရေ - ဤဝါတွင်း ၃ လအတွင်း၌၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သောရဟန်းတို့သည်၊ အာရညကာ-တော၌ နေကုန်သည်၊ ဟောန္တု- ဖြစ်စေကုန်သတည်း၊ ဝါ - ဖြစ်ကြစတမ်း၊ ပိဏ္ဍပါတိ၊ပေ၊ခရာဝါ- ပိဏ္ဍပါတိ ကင် အစရှိသော ကြွင်းသောဓုတင်ကို ဆောင်သူတို့သည်မူလည်း၊(ဟောန္တု- တည်း၊ ဝါ-တမ်း)၊ အထဝါ-သည်သာ မကသေး၊သဗ္ဗေဝ-ရဟန်းအားလုံး တို့သည်ပင်၊ ခီဏာသဝါ - တို့သည်၊ ဟောန္တု - ဖြစ်ကြစေသတည်း၊ ဝါ- ဖြစ်အောင်ကျင့်ကြစတမ်း။]ကသ္မာ-ကြောင့်၊န ကာတဗ္ဗံ-နည်း)၊ ဟိ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ နာနာဝေရဇ္ဇကာ - အမျိုးမျိုးသော မတူကွဲပြားသော တိုင်းပြည်၌ နေကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊[ဝိ-မတူသော+ရဇ္ဇ-တိုင်းပြည် (ဇနပုဒ်)၌+ ကာ - နေသူတို့၊ " နာနာဇနပဒဝါသိနော "-ဋီကာ၊] သန္နိပတန္တိ- စုဝေးမိ

www.dhammaransi.com

တတ်ကြကုန်၏၊ [ဝါတွင်း၌ စုဝေးမိကြသည် - ဟူလို၊] တတ္ထ - ထို ရဟန်းတို့တွင်၊ ကေစိ–အချို့ရဟန်းတို့သည်၊ ဒုဗ္ဗလာ- အားမရှိကုန်သည်၊ အပ္ပထာမာ - နည်းသော အားရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ [ဒုဗ္ဗလာကို အပ္ပထာမာဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊] ဝေရူပံ - သော၊ ဝတ္ထံ– ကတိကဝတ်ကို၊ အနုပါလေတုံ -၄ါ၊ န သက္ကောန္တိ - နိ၊ တသ္မာ , ဝေရူပံ – ဤသို့သဘောရှိသော၊ [အချို့စာ၌ (ပိ)ပါ၏။] ဝတ္ထံ–ကို၊ န ကာတဗ္ဗံ-ထိုက်။

ဣမံ တေမာသံ - လုံး၊ သဗ္ဗေဟေဝ- အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်ပင်၊ န ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ- ပါဠိမသင်ယူရာ၊ ဝါ-စတမ်း၊ နပရိပုစ္ဆိတဗ္ဗံ- အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို မမေးမြန်းရာ၊ ဝါ - စတမ်း၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗံ–ရှင်မဖြစ်စေရာ၊ ဝါ-ရှင်ပြုမပေးကြစတမ်း၊ [ဝါတွင်း၌ ရဟန်းခံရိုးထုံးစံ မရှိသောကြောင့် " န ဥပသမ္ပါဒေတဗ္ဗံ " ဟု မဆို။] မူဂဗ္ဗတံ- အ, သူတို့၏ အကျင့်ကို၊ ဂဏှိတဗ္ဗံ–ရာ၏၊ ဝါ–တမ်း၊ ဗဟိသီမဋ္ဌဿာပိ – ဥပစာရသိမ်ပြင်ပ၌ တည်သောရဟန်းအားလည်း၊ သံဃလာဘော-ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-၏၊ ဝါ- တမ်း၊ [ကြီးစဉ်ငယ်လိုက် ယူရသော သံဃလာဘ်ကို ထုံးစံအားဖြင့် တိုက်တွင်းရှိသံဃာသာ ရထိုက်သည်၊ အပြင်သံဃာအား ပေးလိုလျှင် တိုက်ရှိသံဃာကို ခွင့်ပန်ပြီးမှ ပေးကောင်းသေး၏။] ဣတိ ဧဝမာဒိကံ ပန – ဤသို့အစရှိသော ကတိကဝတ်ကိုကား၊ န ကာတဗ္ဗမေဝ–ကေန်မပြုထိုက်သည်သာ၊ [ရှေ့က ကတိကဝတ်များကို စောင့်ရှောက်မည်ဆိုလျှင် စောင့်ရှောက်၍အပြစ်မရှိ၊ ဤ ကတိကဝတ်ကား အပြစ်ရှိသောကြောင့် ဧဝဖြင့် "န ကာတဗ္ဗမေဝ"ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ကျ တားမြစ်သည်။]

လက္ခဏသံယုတ္တေ - လက္ခဏသံယုတ်၌၊ [လာလတ့ံဝတ္ထု များသည် လက္ခဏသံယုတ် ပါဠိတော်၌ လာသော ဝတ္ထုများတည်း၊ ထို ပါဠိတော်မှ ယူထားသောကြောင့်" လက္ခဏသံယုတ္တေ "ဟု ဆိုသည်။]အာယသ္မာစ လက္ခဏောတိ–ဟူ၍၊ ယွာယံလက္ခဏတ္ထေရော-ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ)ဝုတ္တော၊ သေ-ဤ လက္ခဏထေရ်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၌စပ်၊) ဇဋိလသဟဿဿ- ရသေ့တထောင်၏၊ [ဥရုဝေဠကဿပစသော ရသေ့တထောင်၏။] အဗ္ဘန္တရေ - အတွင်း၌၊ ဟေဘိက္ခုုပသမ္ပဒါယ–ဟေဘိက္ခုပဉ္စင်း အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပသမ္ပန္နော– မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်သော၊ အာဒိတ္တပရိယာယာဝသာနေ– အာဒိတ္တပရိယာယသုတ်၏ အဆုံး၌၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တော - သော၊ ဧကော– သော၊ မဟာသာဝကောတိ–ဟူ၍ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ပန- ဆက်၊ ယသ္မာ, ဧသ–ဤထေရ်သည်၊ လက္ခဏသမ္ပန္နော - ယောကျ်ားတို့၏ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံ၏၊ [ပုရိသလက္ခဏသမ္ပန္နော - ဋီကာ၊] သဗ္ဗာကာရပရိပူရေန – အလုံးစုံသော

www.dhammaransi.com

အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ပြည့်သော၊ ဗြဟ္မသမေန - ဗြဟ္မာမင်း၏ အတ္တဘောနှင့် တူသော၊ [ဗြဟ္မတ္တဘာဝသမေန၊] အတ္တဘာဝေန - အတ္တဘောနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံ၏၊ တသ္မာ, လက္ခဏောတိ-ဟူ၍၊ သင်္ချံဂတော၊ [ဤလက္ခဏ ဟူသောအမည်သည် ဂုဏ်ရူပစာတည်း၊ သို့မဟုတ် "လက္ခဏံ ယဿ အတ္ထီတိ လက္ခဏော" ဟုပြု။] ပန-ကား၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော-သည်၊ ပဗ္ဗဇိတ ဒိဝသတော-မှ၊ သတ္တမေဒိဝသေ-၌၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တော - သော၊ ဒုတိယော- အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်၏ ၂ ပါးမြောက်ဖြစ်သော၊ အဂ္ဂသာဝကော-တည်း။

သိတံ ပါတွာကာသီတိ-ကား၊ မန္ဒဟသိတံ-သာသာညှင်းညှင်းပြုံးခြင်းကို၊ ပါတု - ထင်ရှားစွာ၊ (သူတပါးမြင်လေအောင်)၊ အကာသိ-ပြု၊ ပကာသယိ-ထင်ရှားစေပြီ၊ ဒဿေသိ-ပြပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပန- ပရိဟာရပက္ခမှ တပါး စောဒကပက္ခကိုဆိုဦးအံ့၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ထေရော-အရှင် မဟာ မောဂ္ဂလ္လာန်ထေရ်သည်၊ သိတံ - ကို၊ ပါတု - စွာ၊ အကာသိ - နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဥပရိ-၌၊ ပါဠိယံ-၌၊ အာဂတံ-သော၊ အဋ္ဌိက သင်္ခလိကံ - သံကွင်း ဆက်ကဲ့သို့ ဆက်၍နေသော အရိုးစုဖြစ်သော၊ ဧကံ- တကောင်သော၊ ပေတလောကေ - ပြိတ္တာလောက၌၊ နိဗ္ဗတ္တံ- သော၊ သတ္တံ- ကို၊ ဒိသွာ-ကြောင့်၊ (သိတံ-ကို၊ ပါတု-စွာ၊ အာကသိ-ပြီ)၊ တဉ္စ- ထိုပြိတ္တာ ကိုလည်း၊ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ - ဖြင့်၊ (ဒိသွာ သိတံ ပါတု အကာသိ)၊ ပသာဒ စက္ခုနာ- ဖြင့်၊ (ဒိသွာ သိတံ ပါတု, န အကာသိ- ပြုသည်မဟုတ်)၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပသာဒ စက္ခုဿ-၏၊ ဧတေ အတ္တဘာဝါ- ဤပြိတ္တာ၏ အတ္တဘောတို့သည်၊ အာပါတံ - ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊ န အာဂစ္ဆန္တိ - မရောက်ကုန်၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝ ရူပံ - သော၊ အတ္တဘာဝံ - ဒုက္ခိတအတ္တဘောကို၊ ဒိသွာ - ၍၊ ကာရုညေ- သနာခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗေ-ပြုထိုက်ပါလျက်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သိတံ-ကို၊ ပါတု- စွာ၊ အကာသိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ [ကရုဏာသည် ဒုက္ခိတ

သိတံ ပါတွာကာသိ။ ။သိတံကို " မန္ဒဟသိတံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် သိတ, ဟသိတ-စသော အလက်ာကျမ်းလာ ၆ မျိုးတွင် ဟသိတကိုပင် ဤ၌"သိတ"ဟု ခေါ်ထားကြောင်း သိရသည်၊ ပါတုသဒ္ဒါသည် ထင်ရှားခြင်းအနက်ဟောဖြစ်၍ ပါတု+ အကာသိကို"ပကာသယိ"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင်"ဒဿေသိ"ဟု ဥဇုကတ္ထဖွင့်သည်၊"ထင်ရှား အောင်ပြု"ဟူသည် ပြုံးသည်ကို အရှင်လက္ခဏမြင်အောင် ပြခြင်းတည်း။

အဋ္ဌိကသင်္ခလိကံ။ ။အဋ္ဌိယေဝ အဋ္ဌိကော၊ အရိုးဖြစ်သော ပြိတ္တာ၊ အဋ္ဌိကောစ+ သော+သင်္ခလိကောစာတိ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကော=သံကွင်းဆက်ကဲ့သို့ အရိုးချင်းဆက်နေ သော အရိုးစု၊ ထို အရိုးစုသည်"သက်မဲ့ မဟုတ်, သက်ရှိ ပြိတ္တာ တမျိုး," ဟု သိစေ လို၍"ဧကံ၊ ပေ၊ သတ္တံ"ဟု ဝိသေသန ပြုသည်။

www.dhammaransi.com

သတ္တာကိုအာရုံပြုသောကြောင့် ကရုဏာဖြစ်သင့်သည်-ဟူလို၊]အတ္တနောစ-၏၎င်း၊ ဗုဒ္ဓဉာဏဿစ - ဘုရား့ဉာဏ်တော်၏၎င်း၊ သမ္ပတ္တိံသမနုဿရဏ တော-ပြည့်စုံခြင်းကို အမှတ်ရခြင်းကြောင့်၊ (သိတံ ပါတု အကာသိ)။

ဟိ-ချဲ့၊ တံ-ထို ပြိတ္တာကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ထေရော-သည်၊ အဒိဋ္ဌသစ္စေန နာမ-မမြင်အပ်သော သစ္စာ ၄ ပါး ရှိသူ မည်သော၊ ပုဂ္ဂလေန - သည်၊ ပဋိလဘိတဗ္ဗာ-ရထိုက်သော၊ ဧဝရူပါ-သော၊ အတ္တဘာဝါ-မှ၊ အဟံ-သည်၊မုတ္တော-လွတ်ရပေပြီ၊ မေ-၏၊ လာဘာ - ချွန်အစရှိသော ဂုဏ်တို့ကို ရခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ ဝတ- ဖြစ်ပေကုန်စွ့)၊ မေ- သည်၊ ဣဒံသာသနံ-ကို၊ သုလဒ္ဓံဝတ-ကောင်းစွာ ရအပ်ပေစွ့ တကား၊ ဣတိ - သို့၊ အတ္တနော-၏၊ သမ္ပတ္တိံ-ကို၊ အနုဿရိတွာစ-အမှတ်ရ၍၎င်း၊ ဝါ-ကြောင့်၎င်း၊ ယော - အကြင် မြတ်စွာ ဘုရားသည်၊ကမ္မဝိပါကော ဘိက္ခဝေ အစိန္တေယျော နစိန္တေ တဗ္ဗောတိ-ဟူ၍၊ ဒေသေသိ- မူပြီ၊ ဗုဒ္ဓဿ- အလုံးစုံသောတရားကို သိတော်မူသော၊(တဿ) ဘဂဝတော - ၏၊ ဉာဏသမ္ပတ္တိံ - ဉာဏ်တော်၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ အဟော-ခြေ်....အံ့ဩဘွယ် ကောင်းပါပေစွ၊ ဝတ-စင်စစ်၊ ပစ္စက္ခံ-မျက်မှောက်ကို၊ ကတွာ- ၍၊ ဗုဒ္ဓါ - တို့သည်၊ ဒေသေန္တိ - နှ်၏၊ ဗုဒ္ဓါနံ- တို့သည်၊ ဓမ္မဓာတု-သဗ္ဗညုတဉာဏ်မြတ် တရားဓာတ်ကို၊ဝါ- တရားတို့၏သဘောကို၊[ဓမ္မဓာတူတိ သဗ္ဗညုတညာဏံ သန္ဓာယ ဝဒတိ၊ ဓမ္မဓာတူတိဝါ ဓမ္မာနံ သဘာဝေါ။] သုပ္ပဋိ ဝိဒ္ဓါ - ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍သိတော်မူအပ်ပါပေစွ့၊ ဣတိ ဧဝံ - သို့၊ ဗုဒ္ဓဉာဏသမ္ပတ္တိံ- ဘုရား့ဉာဏ်တော်၏ပြည့်စုံပုံကို၊ သရိတွာစ-အမှတ်ရ၍၎င်း၊ ဝါ-ကြောင့်၎င်း၊ သိတံ-ကို၊ ပါတွာကာသိ- ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား အဖြေတည်း။

ပန - ဆက်၊ ယသ္မာ, ဒိဏ္ဏာသဝါနာမ - တို့မည်သည်၊ အကာရဏာ-အကြောင်း မရှိကုန်ဘဲ၊ သိတံ န ပါတုကရောန္တိ၊ တသ္မာ, နံ- ထို အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလ္လာန်ထေရ်ကို၊ လက္ခဏတ္ထေရော-သည်၊ ကောနခေါ၊ပေ၊ ပါတုကမ္မာယာတိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ ထေရော ပန-ကား၊ ယသ္မာ, ယေဟိ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ် တို့သည်၊ အယံ ဥပပတ္တိ- ဤဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝါ-၍ အတ္တဘောကို၊ သာမံ - တိုင်၊ အဒိဋ္ဌာ-မမြင်အပ်၊ [ဥပပတ္တီတိ ဇာတိ၊ ဥပပတ္တိ သီသေန ဟိ တထာရူပံ အတ္တ ဘာဝံ ဝဒတိ၊ (ပဓာနနည်း)။] တေ - ထို ကိုယ်တိုင် မတွေ့မြင်ရသူတို့သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒုဿဒ္ဓါပယာ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ယုံကြည်စေအပ်ကုန်သည်၊ ဝါ-ယုံကြည်

ဒုဿဒ္ဓါပယာ။ ။သံ+ဓာ+ဏာပယ,ဏပစ္စည်း၊' သဒ္ဒါဟိယန္တေတိ သဒ္ဒါပယာ၊ ဒုက္ခေန + သဒ္ဒါပယာ ဒုဿဒ္ဓါပယာ၊ ဤ စကားသည် အရှင်လက္ခဏကို ရည်ရွယ်၍

www.dhammaransi.com

စေနိုင်ခဲ့ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ တသ္မာ,ဘဂဝန္တံ-ကို၊ သက္ကံ-သက်သေကို၊ ကတွာ-၍၊ ဗျာကာတုကာမတာယ-ဖြေခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အကာလေ ခေါ် အာဝုသောတိ အာဒိံ- ကို၊ အာဟ - ပြီ၊ တတော - ထိုမှ နေ၍၊ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပုဋ္ဌော (သမာနော), ဣမေ ဟံ အာဝုသောတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဗျာကာသိ-ပြီ။

တတ္ထ - ထို ဣမေ ဟံ အာဝုသော အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အဇ္ဈိက သန်လိကန္တိ-ကား၊ သေတံ-ဖြူသော၊ နိမ္မံသလောဟိတံ-အသား အသွေးမရှိသော၊ အဋ္ဌိသင်္ခါတံ - အရိုးအပေါင်းကို၊ (အဒ္ဒသံ - မြင်ရပြီ)၊ ဂိဇ္ဈာပိ ကာကာပိ ကုလလာပီတိ – ကား၊ ဧတေပိ – ဤ သတ္တာတို့ကိုလည်း၊ ယက္ခဂိဇ္ဈာစေဝ-လင်းတဘီလူးတို့ဟူ၍၎င်း၊ယက္ခကာကာစ-ကျီးဘီလူးတို့ဟူ၍၎င်း၊ယက္ခကုလလာစ–သိန်း စွန် ဘီလူးတို့ ဟူ၍၎င်း၊ ပစ္စေတဗ္ဗာ–ယုံကြည်ထိုက်ကုန်၏၊ ဝါ-သိထိုက်ကုန်၏၊["လင်းတ"ဆိုသော်လည်း ပြိတ္တာဘီလူးကောင်တွေ- ဟူလို၊] ပန–ဆက်၊ တေံ ရူပံ–ဤ အရိုးစုပြိတ္တာစသော ပြိတ္တာအဆင်းသည်၊ ပါကတိကာနံ-ပင်ကိုယ်ရိုးရာဖြစ်ကုန်သော၊ ဂိဇ္ဈာဒီနံ-တိရစ္ဆာန် လင်းတ အစရှိသည်တို့၏၊ အာပါတမ္ပိ – ရှေးရှုကျခြင်း သို့လည်း၊ နာဂစ္ဆတိ - မရောက်၊ အနုပတိတွာ အနုပတိတွာတိ – ကား၊ အနုဗန္ဓိတွာ အနုဗန္ဓိတွာ – နောက်ကလိုက်၍, နောက်ကလိုက်၍၊ ဝိတုဒေန္တီတိ- ကား၊ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ – ထိုးဖေါက်၍၊ ဂစ္ဆန္တိ - ပျံသွားကုန်၏၊ ဝိတုဒန္တီတိ ဝါ - ဝိတုဒန္တိ ဟူ၍လည်း၊ ပါဌော-

ဆိုအပ်သောစကားမဟုတ်၊ ဤအကြောင်းကို တဆင့်စကား ကြားရသူများကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်သော စကားတည်း၊ အရှင်လက္ခဏမှာ ရဟန္တာဖြစ်၍ ယုံကြည်ပါသည်၊ ရဟန္တာဖြစ်သော်လည်း ထိုအချိန်၌ အဘိညာဉ်ဖြင့် ဂရုမစိုက်မိ၍ ထိုပြိတ္တာကို မမြင်ရ။

ဝိတုဒေန္တိ ။ ။ "ဝိတု+ဒေန္တိ " ဟု ၂ ပုဒ်ခွဲ၊ ဝိပုဗ္ဗတုဒဓာတ်သည် ထိုးဆွခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ဒေဓာတ်ကား ပျံသွားခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝိတုဇ္ဇ+ဒေန္တိ "ဟု ဆိုလိုလျက် ဇ္ဇကို ချေ၍ "ဝိတုဒေန္တိ " ဖြစ်ပုံကို သိစေလိုသောကြောင့်"ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ+ဂစ္ဆန္တိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဝိတုဇ္ဇ၌ တွာပစ္စည်းကို ယပြု၊ ဒျကို ဇပြု, ဒွေဘော်လာ၊ [ဝိတုဒေန္တီတိ – ဝိနိဝိဇ္ဈန္တာ ဒေန္တိ၊ အသိဓာရူပမေဟိ တိခိဏေဟိ လောဟတုဏ္ဍေဟိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဣတော စိတောစ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော၊–သာရတ္ထ။] ဤအဖွင့်များကို ထောက်၍"ဝိတုဏ္ဍေန္တိ, ဝိတုဓေန္တိ"လည်း မရှိရ။

ဝိတုဒန္တီတိ ပါဌော။ ။ "တုဒ– ဗျထနေ (ထိုးဆွခြင်း) " ဟု ရှိသောကြောင့် ဝိတုဒန္တိကို " ဝိဇ္ဈန္တိ " ဟု ဖွင့်သည်၊ "အသိဓာရူပမေဟိ ၊ပေ၊ တုဏ္ဍေဟိ " တို့ကား ထိုးဆွကြောင်း ကရိုဏ်းကို အပိုထည့်ခြင်းသာတည်း၊ တုဒဓာတ်သည် ဘူဝါဒိဖြစ်၍ "တုဒေန္တိ"ဟု မရှိစေရ၊ [ပါဠိတော်၌ ဖါသုဠန္တရိကာဟိကို"ဘူမတ္ထ၌ ပဉ္စမီသက်ထား

www.dhammaransi.com

ပါ၌သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အသိဓာရူပမေဟိ– သန်လျက်သွားဟူသော ဥပမာရှိကုန်သော၊တိခိဏေဟိ-ထက်လှစွာကုန်သော၊ လောဟတုဏ္ဍေဟိ-သံနှုတ်သီးတို့ဖြင့်၊[လောဟသလာကသဒိသေဟိ၊ ကာဠလောဟမယေဟော ဝါ တုဏ္ဍကေဟိ၊] ဝိဇ္ဈန္တိ - ထိုးဖေါက်ကုန်၏၊ ဣတိ အယံ - ဤသည်ကား၊ အတ္ထော– ဝိတုဒန္တိ၏ အနက်တည်း။

သာ သုခံ အန္ဓသာရံ ကရောတီတိ ဧတ္ထ-၌၊ သုဒန္တိ-ပုဒ်သည်၊ နိပါတော-တည်း၊(အနက် မရှိ ဟူလို၊) သာအဋ္ဌိကသင်္ခလိကာ-ထို အရိုးစု ပြိတ္တာသည်၊ အန္ဓသာရံ- နှိပ်စက်အပ်သူတို့၏ အသံကို၊ [အန္ဓီယန္တေတိ အန္ဓာ၊ အန္ဓာနံ+သရော အန္ဓသာရော။]အာတုရဿရံ-နာကျင်သူတို့၏အသံကို၊ ကရောတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အကုသလ ဝိပါကာနုဘဝနတ္ထံ-အကုသိုလ်၏အကျိုးကို ခံစားခြင်းအကျိုး၄ါ၊ ယောဇနပ္ပမာဏာပိ – တယူဇနာ ပမာဏ ရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တာဒိသာ – န်သော၊ အတ္တဘာဝါ-တို့သည်၊ နိမ္မတ္တန္တိ ကိရ–ဖြစ်ကြရကုန်သတတ်၊ ပသာဒုဿဒါစ - များသော ပသာဒ ရှိကုန်သည်ဖင်း၊ [အရိုးချည်းဖြစ်သော်လည်း ကာယပသာဒ အလွန်များသည်- ဟူလို။] ပက္ကဂဏ္ဍသဒိသာ-မှည့်ရင့်သော အနာနှင့်တူကုန်သည်ဖင်း၊[အရိုးဖြစ်သော်လည်း အလွန်နူးညံ့သည် ဟု ပြသည်။] ဟောန္တိ ကိရ-န်သတတ်၊ တသ္မာ, သာအဋ္ဌိကသင်္ခလိကာ-သည်၊ဗလဝဝေဒနာတုရာ-အားကြီးသော ဝေဒနာသည် နှိပ်စက်အပ်သည်၊(ဟုတွာ)၊ တာဒိသံ-သော၊ သရံ-နာကျင်သံကို၊ အကာသိ၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ပန–ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝတွာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ပုန , အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော – သည်၊ ဝန္ဓဂါမိက သတ္တာနာမ–ဝင်၌ သွားနေသော သတ္တာတို့မည်သည်၊ ဧဝရူပါ-သော၊ အတ္တဘာဝါ-မှ၊ န မုစ္စန္တိ–နိုင်ကုန်၊ ဣတိ–သို့၊ သတ္တေသု-တို့၌၊ ကာရုညံ-သနားခြင်းကို၊ ပဋိစ္စ, ဥပ္ပန္နံ – သော၊ ဓမ္မသံဝေဂံ - တရား သံဝေဂကို၊ ဝါ – ထိတ်လန့်ကြောင်း သဟောတ္တပ္ပဉာဏ်ကို၊ ဒဿေန္တော - သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တဿ မယှံ၊ပေ၊ အစ္ဆရိယံဝတ ဘောတိ အာဒိံ - ကို၊ အာဟ-ပြီ။ [ဂရဟနစ္ဆရိယံ နာမေတံ-ဤအစ္ဆရိယသည် ကဲ့ရဲ့ကြောင်း အစ္ဆရိယတည်း၊ ချီးမွမ်းကြောင်း အစ္ဆရိယ မဟုတ်-ဟူလို။]

သည်”ဟုဋီကာဖွင့်ခြင်းသည်“ဝိတုဒန္တိ”ပါ၌အတွက် ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ နံရိုးအကြားတို့၌ ထိုးဆွကြသည်—ဟူလို၊“ဝိတုဒေန္တိ”ဟူသော ပဋ္ဌမပါ၌ရှိ အလိုအားဖြင့်ကား အပါဒါန် အနက်သာတည်း၊ “ဝိတုဋ္ဌ—အပေါက်ဖြစ်အောင် ထိုးဖေါက်၍၊ ဖါသုဠန္တရိကာဟိ–နံရိုးအကြားတို့မှ၊ ဒေန္တိ—ပျံသွားကြကုန်၏”ဟု ပေးပါ။]

www.dhammaransi.com

ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာယန္တီတိ - ကား၊ ယေသံ - အကြင် ရဟန်းတို့၏၊ သာပေတုပ ပတ္တိ–ထိုပြိတ္တာ၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ထို ပြိတ္တာအတ္တဘောသည်၊ အပ္ပစ္စက္ခာ-ဍုန္တြေ၏ ရှေးရှုမဟုတ်၊ ဝါ-မျက်မှောက် မဟုတ်၊ တေ-တို့သည်၊ ဥဇ္ဈာယန္တိ–ကဲ့ရဲ့ကြကုန်၏၊ [အက္ခုဿ – စက္ခုန္တြေ၏ + ပဋိမုခါ ပစ္စက္ခာ၊ န+ ပစ္စက္ခာ အပစ္စက္ခာ၊] ပန–ဆက်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ထေရဿ- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် ထေရ်၏၊ အာနုဘာဝံ - ကို၊ ပကာသေန္တော – ထင်ရှားစေတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တွာ)၊ စက္ခုဘူတာ ဝတ ဘိက္ခဝေ သာဝကာ ဝိဟရန္တီတိအာဒိ - ကို၊ အာဟ–မူပြီ၊ တတ္ထ- ထို စက္ခုဘူတာ ဝတ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ တေသံ- ထို သာဝကတို့၏၊ ဘူတံ-ထင်ရှားသော၊ ဇာတံ-ဖြစ်သော၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော၊ ဝါ-ရအပ်သော၊ စက္ခု-ဉာဏ်စက္ခုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (တေ–ထို သာဝကတို့သည်)၊ စက္ခုဘူတာ – တ တို့မည်၏၊ [သမ္ဗုတ္တဒိဗ္ဗစက္ခုကာ၊ လောကဿ စက္ခုဘူတာတိ ဧဝံဝါ ဧတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော]ဘူတစက္ခုကာ-ထင်ရှားသော စက္ခုရှိကုန်သည်၊ ဥပန္နစက္ခုကာ–ဖြစ်သော စက္ခုရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တွာ)၊ စက္ခုံ-ဉာဏ်စက္ခုကို၊ ဥပ္ပါဒေတ္ဘာ-ဖြစ်စေ၍၊ ဝိဟရန္တိ-န်၏၊ ဣတိ အတ္ထော - နက်၊ ဒုတိယပဒေပိ - ဉာဏာဘူတာ ဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌လည်း၊ ဧသေဝနယော– တည်း၊ ယတြ ဟိ နာမာတိ ဧတ္ထ – ၌၊ ယတြာတိ – ယတြ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ကာရဏဝစနံ-အကြောင်းကို ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ တတြ-ထို ယတြဟိနာမ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အယံ-ကား၊ အတ္ထယောဇနာ-တည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သာဝကောပိ- သာဝကသော်မှလည်း၊ ဧဝရူပံ–ဤသို့သဘောရှိသော ပြိတ္တာ၏အဆင်းကို၊ ဉဿတိဝါနာမ- သိလည်း သိနိုင် တုံသေး၏၊ ဒက္ခိတိဝါနာမ-မြင်လည်းမြင်နိုင်တုံသေး၏၊ သက္ခိံ-မျက်မှောက်ကို (မျက်စိအောက် ရောက်နေသလို)၊ ကရိဿတိ ဝါ နာမ- ပြုလည်း ပြုနိုင်တုံ သေး၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ စက္ခုဘူတာဝတ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ဝိဟရန္တီတိ-ဟူ၍၊ အဝေါစုမှ-မိန့်တော်မူခဲ့ကုန်ပြီ၊ (ဣတိ-ကား၊ အတ္ထယောဇနာ- တည်း။)

ပုဗ္ဗေဝ၊ပေ၊ဒိဋ္ဌောတိ-ကား၊ဗောဓိမဏ္ဍေ-ဗောဓိမဏ္ဍိုင်အရပ်၌၊သဗ္ဗညုတ ညာဏပ္ပဋိဝေဓေန-သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းဖြင့်၊ အပ္ပမာဏေသု-အတိုင်းအရှည် မရှိကုန်သော၊ စက္ကဝါဠေသု-စကြာဝဠာတို့၌၊ အပ္ပမာဏေ–

ယတြာတိ ကာရဏဝစနံ။ ။ယတြာတိ ဟေတုအတ္ထေ နိပါတောတိ အာဟ–ယတြာတိ ကာရဏဝစနံတိ၊ တော,တြ,ထ-စသော ပစ္စည်းတို့ကို သဒ္ဒါကျမ်း၌"နိပါတ ပစ္စယ" ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် " ဟေတုအတ္ထေ နိပါတော " ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ တြပစ္စည်းလည်း ဤနေရာ၌ ဟိတ်အနက်ဟောတည်း။

www.dhammaransi.com

န်သော၊ သတ္တနိကာယေ – သတ္တာ အပေါင်းတို့ကို၊ ဘဝဂတိယောနိ ဌိတိ နိဝါသေ-ကာမစသောဘဝ, နိရယစသောဂတိ, သံသေဒဇစသောယောနိ, ဝိညာဏဋ္ဌိတိ, သတ္တနိဝါသတို့ကို၊ [သတ္တနိကာယေကို ဘဝယောနိစသည်ဖြင့် အကျယ်ဝေဘန်သောကြောင့်(အရတူသဖြင့်)စသဒ္ဒါလိုမည် မထင်။]ပစ္စက္ခံ- မျက်မှောက်ကို၊ ကရောန္တေန-သော၊မယာ-သည်၊ ပုဗ္ဗေဝ-ဦးပင်၊ သောသတ္တော- ကို၊ ဒိသွာ - မြင်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒတိ-မိန့်တော်မူ၏၊ ဝေါဃာတ ကောတိ-ကား၊ ဂါဝေါ-တို့ကို၊ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ-၍၊ အဋ္ဌိတော-မှ၊ မံသံ- ကို၊ မောစေတွာ-လွတ်စေ၍၊ ဝါ-ခွါ၍၊ ဝိက္ကိဏိတွာ-ရောင်း၍၊ ဇီဝိတကပ္ပနက သတ္တော-အသက်မွေးမှုကို ပြုသောသတ္တဝါသည်၊ (အဟောသိ-ပြီ။)

တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေနာတိ-ကား၊ နာနာစေတနာဟိ- အမျိုးမျိုးသော စေတနာတို့ဖြင့်၊ [ပုဗ္ဗ, မုဉ္စ, ပရစေတနာတို့ဖြင့်။] အာယူဟိ တဿ – အားထုတ်အပ်သော၊ တဿ အပရာပရိယ ကမ္မဿ – ထို အပရာ ပရိယ ဝေဒနီယကံ၏၊(ဝိပါကာ ဝသေသေန၌စပ်။)ဟိ-ချဲ့၊တတြ-ထိုတဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေန ဟူသောပါဠိရပ်၌၊ ယာယ စေတနာယ–သည်၊ နရကေ–ငရဲ၌၊ ပဋိသန္ဓိ–ကို၊ ဇနိတာ–ဖြစ်စေအပ်ပြီ၊ တဿာ-ထိုစေတနာ၏၊ ဝိပါကေ – သည်၊ ပရိက္ခီဏေ – သော်၊ အဝသေသကမ္မံဝါ- ကြွင်းသောကံကို သော်၎င်း၊ ကမ္မနိမိတ္တံဝါ-ကမ္မနိမိတ်ကို သော်၎င်း၊ အာရမဏံ ကတွာ ပုန, ပေတာဒိသု-တို့၌၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-၏၊ တသ္မာ,သာပဋိသန္ဓိ-ကို၊ ကမ္မ သဘာဂတာယဝါ-ကံချင်းသဘောတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်သော်၎င်း၊အာရ မဏ သဘာဂတာယဝါ - အာရုံချင်း သဘောတူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်

တဿေဝကမ္မဿ ဝိပါက ။ ။ငရဲ၌ ပဋိသန္ဓေကျိုးပေးသော ကံနှင့် အရိုးစုံ ပြိတ္တာအကျိုးကို ပေးသောကံသည် စေတနာတခုထည်း မဟုတ်သော်လည်း နွားသတ်ကြောင်း စေတနာချင်း တူသောကြောင့်၎င်း , နွား – နွားရိုးဟူသော ကမ္မနိမိတ် အာရုံချင်း တူသောကြောင့်၎င်း သဒိသူပစာရအားဖြင့် "ထိုကံ၏အကျိုး"ဟု ဆိုထားသည်၊ ဥပမာ– မနေ့က စားအပ်ပြီးဆေးနှင့်တူသော ယနေ့စားဘို့ဆေးကို "မနေ့က ဆေးကလေး ပေးစမ်းပါ" ဟု ဆိုသကဲ့သို့၎င်း, တနေ့က ခါနှင့်တူသော ယခု ခါကို "ထိုခါ" ဟု ဆိုသကဲ့သို့၎င်း တည်း။ [ဘဝတိ ဟိ တံသဒိသေပိ တဗ္ဗောဟာရော၊ ယထာ–သောဧဝ တိတ္တိရော၊ တာနိယေဝ ဩသဓာနိ၊....အပရာပရိယဝေဒနီယကံ၏ အကျိုးပေးပုံကို သင်္ဂြိုဟ်အဖွင့်များမှာ ရှု။]

ကမ္မံ ကမ္မနိမိတ္တံ ။ ။ ကံနှင့်တူသော အကျိုးကိုပြရာ၌ ကံနှင့် ကမ္မနိမိတ်ကိုသာ ထုတ်ပြလေ့ရှိကြ၏၊ ဂတိနိမိတ်မှာ ကံနှင့်တူသော အကျိုးမဟုတ်သောကြောင့် ဂတိ နိမိတ်ကိုထုတ်ပြလေ့ မရှိကြ၊ ထို့ကြောင့် "ကမ္မံဝါ ကမ္မနိမိတ္တံဝါ"ဟု ဆိုသည်။

www.dhammaransi.com

ၡင်း၊ တသော ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တတိ-အပ်၏၊ အယဥ္စ
သတ္တော-၌ အရိုးစုပြိတ္တာ သတ္တာသည်လည်း၊ ဧဝံ-၌နည်းအားဖြင့်၊ [ကမ္မ
သဘာဂတာ အာရမဏ သဘာဂတာဟူသော နည်းအားဖြင့်၊] ဥပပန္နော-
ဖြစ်ရပြီ၊ တေန- ကြောင့်၊ တသောဝကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေနာတိ-ဟူ၍၊
အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊ တဿ-ထို နွားသတ်သမား၏၊ နရကာ-ငရဲမှ၊ စဝန
ကာလေ - စုတေခါနီး အခါ၌၊ နိမ္မံသကတာနံ - အသားမရှိအောင်ပြုအပ်
ကုန်သော၊ ဂုန္နံ-တို့၏၊ အဋ္ဌိရာသိဝေ-အရိုးအစုသည် သာလျှင်၊ နိမိတ္တံ-နိမိတ်
သည်၊ အဟောသိ ကိရ-သတတ်၊ သော-ထို နွားသတ်သမားသည်၊ ပဋိစ္ဆန္နံ-
ဘဝဖြင့် ဖုံးကွယ်အပ်သည်၊ (သမာနံပိ- သော်လည်း၊ ဝါ - ဖြစ်သည်လည်း
ဖြစ်သော၊)[ဘဝအဆက်ဆက် ခြားကွယ်နေသည်လည်းဖြစ်သော၊]တံ ကမ္မံ-
ထို နွားသတ်ကြောင်း ကံသည်၊ ဝိညူနံ-ပညာရှိတို့၏ စိတ်၌၊ ပါကဋံ-ထင်ရှား
သည်ကို၊ ကရောန္တော ဝိယ- သို့၊ အဋ္ဌိသင်္ခလိကပေတော- အရိုးစု ပြိတ္တာသည်၊
ဇာတော-ဖြစ်ရလေပြီ။ [“သောတိ ဂေါဃာတကော”ဟု ဋီကာရှိသောကြောင့်
“သော ပဋိစ္ဆန္နမ္ပိ”ဟု ရှိသင့်သည်။]

မံသပေသိဝတ္ထုသို့ -ဝတ္ထု၌၊ ဂေါဃာတကောတိ- ကား၊ ဂေါမံသပေသိ
ယော-နွားသားအတစ်တို့ကို၊(နွားသားအတွဲတို့ကို၊)သုက္ခာပေတွာ-ချောက်စေ
၍၊ ဝါ - အချောက်လှမ်း၍၊ ဝလ္လုရဝိက္ကယေန- အမဲချောက်ရောင်းခြင်းဖြင့်၊
အနေကာနိ - များစွာကုန်သော၊ ဝဿာနိ- နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဇီဝိတံ- အသက်
မွေးမှုကို၊ ကပ္ပေသိ - ပြုပြီ၊ တေန - ကြောင့်၊ အဿ- ထို နွားသတ်သမား၏၊
နရကာ-မှ၊ စဝနကာလေ-စုတေခါနီးအခါ၌၊ မံသပေသိယေဝ-အသားတစ်
သည်သာလျှင်၊ နိမိတ္တံ-ကမ္မနိမိတ်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ သော-ထို နွားသတ်
သမားသည်၊ (ပဋိစ္ဆန္နံ-ဘဝဖြင့် ဖုံးကွယ်အပ်သည်၊ သမာနံပိ-သော်လည်း၊
ဝါ- ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ တံ ကမ္မံ-ထို နွားသတ်ကြောင်းကံကို၊ ဝိညူနံ-
တို့၏စိတ်၌၊ ပါကဋံ - ကို၊ ကရောန္တော ဝိယ - ကဲ့သို့)၊ မံသပေသိပေတော-
အသားတစ် ပြိတ္တာသည်၊ ဇာတော-ပြီ။

မံသပိဏ္ဍဝတ္ထုသို့ -၌၊ သော-ထို ပြိတ္တာသည်၊ သာကုဏိကော-ငှက်မုဆိုး
သည်၊ (ဟုတွာ) သကုဏေ - တို့ကို၊ ဂဟေတွာ - ဖမ်း၍၊ ဝိက္ကိဏနကာလေ-
ရောင်းရာအခါ၌၊ နိပ္ပက္ခစမ္မေ-အတောင်အရေမရှိသည်တို့ကို၊ မံသပိဏ္ဍမတ္တေ-
အသားဆိုင် အသားတုံးမျှတို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဝိက္ကိဏန္တော-လျက်၊ ဇီဝိတံ-ကို၊
ကပ္ပေသိ-ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အဿ-ထို ငှက်သတ်သမား၏၊ နရကာ-မှ၊ စဝန
ကာလေ-၌၊ မံသပိဏ္ဍောဝ-အသားဆိုင် အသားတုံးသည်သာ၊ နိမိတ္တံ-သည်၊

www.dhammaransi.com

အဟောသိ-ပြီ၊ သော-ထိုငှက်မုဆိုးသည်၊(ပဋိစ္ဆန္န သမာနံပိ၊ပေ၊ ကရောန္တော ဝိယ- လိုက်ပေး)၊ မံသပိဏ္ဍပေတော- အသားဆိုင် အသားတုံး ပြိတ္တာသည်၊ ဇာတော-ပြီ။

နိစ္ဆဝိဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ ဥဇ္ဇကေ-ဆိတ်တို့ကို၊[ဥဇ္ဇကေတိ အဇေ၊]၊ဝဓိတွာ-၍၊ နိစ္စမ္မေ - အရေမရှိသည်တို့ကို၊ ကတွာ- ၍၊ ကပ္ပိတဇီဝိတဿ – ပြုအပ်သော အသက်မွေးမှုရှိသော၊ တဿ ဩရဗ္ဘိကဿ – ထို ဆိတ်သတ်သွား၏၊ ပုရိမ နယေနေဝ- ဖြင့်သာလျှင်၊ နိစ္စမ္မံ - သော၊ ဧဠကသရီရံ - ဆိတ်၏ကိုယ်သည်၊ နိမိတ္တံ-သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ သော-ထိုဆိတ်သတ်သွားသည်၊(ပဋိစ္ဆန္နမ္ပိ၊ပေ၊ ကရောန္တော ဝိယ)၊ နိစ္ဆဝိပေတော-အရေမရှိသော ပြိတ္တာသည်၊ ဇာတော- ပြီ၊ အသိလောမဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ သော-ထိုပြိတ္တာသည်၊ သူကရိကော-ဝက်သတ် သွားသည်၊ (ဟုတွာ)နိဝါပပုဋ္ဌေ-အစာဖြင့် မွေးမြူအပ်ကုန်သော၊ သူကရေ- တို့ကို၊ အသိနာ – ဖြင့်၊ ဝဓိတွာ ဝဓိတွာ ဒီဃရတ္တံဇီဝိတံ ကပ္ပေသိ၊ တေန- ကြောင့်၊ အဿ-ထိုဝက်သတ်သွား၏၊ ဥက္ခိတ္တာသိကဘာဝေါဝ-မြှောက်အပ် သော သန်လျက်ရှိသူ၏ အဖြစ်သည်သာလျှင်၊ ဝါ - သန်လျက်မြှောက်နေပုံသည် သာလျှင်၊ နိမိတ္တံ အဟောသိ၊ တသ္မာ (သော-ထိုဝက်သတ်သွားသည်၊ ပဋိစ္ဆန္နမ္ပိ၊ပေ၊ကရောန္တော ဝိယ)၊ အသိလောမပေတော-သန်လျက်အမွေးရှိသော ပြိတ္တာသည်၊ ဇာတော-ပြီ၊ သတ္တိလောမဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ သော-ထိုပြိတ္တာသည်၊ မာဂဝိကော- သားမုဆိုးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဧကံ-သော၊ မိဂဉ္စ- တယ်သမင်ကို ၎င်း၊[ခါတယ်သကဲ့သို့ အခြားသမင်များကိုတယ်၍(မျှား၍)ဖမ်းယူရကြောင်း သမင်ကို "တယ်သမင်"ဟု ခေါ်သည်၊ ဧကံမိဂန္တိ ဒီပကမိဂံ-ဋီကာ။]သတ္တိဉ္စ- လှံကို၎င်း၊ ဂဟေတွာ၊ပေ၊ဝိဇ္ဈိတွာ-ထိုး၍၊မာရေသိ-ပြီ၊ တဿ-ထိုသားသတ် သွား၏၊ သတ္တိယာ - ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဈနကဘာဝေါယေဝ – ထိုးနေသူ၏ အဖြစ်သည် သာလျှင်၊ ဝါ-ထိုးနေပုံသည်သာလျှင်၊ နိမိတ္တံအဟောသိ၊ တသ္မာ(သော-ထို သားသတ်သွားသည်၊ ပဋိစ္ဆန္နမ္ပိ၊ ပေ၊ ကရောန္တောဝိယ)၊ သတ္တိလောမ ပေတော-လှံအမွေးရှိသော ပြိတ္တာသည်၊ ဇာတော-ပြီ။

ဥသုလောမဝတ္ထုသ္မိံ - ၌၊ ကာရဏိကောတိ - ကား၊ ရာဇာပရာမိကေ- မင်းပြစ်ရှိသူတို့ကို၊ ဝါ-မင်းပြစ်သင့်သူတို့ကို၊ အနေကာဟိ - န်သော၊ ကာရ ဏာဟိ - ညှင်းဆဲ နှိပ်စက်မှုတို့ဖြင့်၊ ပီဠေတွာ – ညှင်းဆဲ နှိပ်စက်ပြီး၍၊ အဝ သာနေ-၌၊ ကဏ္ဍေန-မြှားဖြင့်၊ ဝိဇ္ဈိတွာ-ထိုးဖေါက်၍၊ မာရဏကပုရိသော- သတ်တတ်သော ယောက်ျားတည်း၊ သော-ထိုသူသတ်သွားယောက်ျားသည်၊ အသုကသ္မိံပဒေသေ-၌၊ ဝိဒ္ဓေါ-ထိုးဖေါက်အပ်သည်၊ (သမာနော)၊ မရတိ-

www.dhammaransi.com

၏၊ ဇုတိ-သို့၊ ဥတ္တာဝ- အသေအချာသိ၍သာလျှင်၊ ဝိဇ္ဇုတိကိရ-ထိုးသတတ်၊ ဧဝံ- သို့၊ ဇီဝိတံ-အသက်မွေးမှုကို၊ ကပ္ပေတွာ-ပြီး၍၊ နရကေ- ၌၊ ဥပ္ပန္နသ-သော၊ တဿ-ထိုသူသတ်ယောက်ျား၏၊ တတော - ထိုကံမှ၊ ပက္ကာဝသေသေန - ကျက်ပြီးသောအကျိုး၏ အကြွင်းအကျန်ကြောင့်၊ ဇုဓ - ၌ ပြိတ္တာဘုံ၌၊ ဥပပတ္တိကာလေ- ၌၊ ဥသုနာ- ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဈနဘာဝေါယေဝ -ပစ်ဖေါက်နေသူ၏ အဖြစ်သည်သာလျှင်၊ ဝါ-ပစ်ဖေါက်နေပုံ သည်သာလျှင်၊ နိမိတ္တံ အဟောသိ၊ တသ္မာ (သော-ထိုသူသတ်သွားယောက်ျားသည်၊ ပဋိစ္စန္နမ္ပိပေါကရောန္တော ဝိယ)၊ ဥသုလောမပေတော-မြှားအမွေးရှိသော ပြိတ္တာသည်၊ ဇာတော-ပြီ။

သူစိလောမဝတ္ထုသို့ -၌၊ သာရထိတိ-ကား၊ အဿဒမကော - မြင်းတို့ကို ဆုံးမတတ်သော ဆရာတည်း၊ ဂေါဒမကောတိပိ- နွားတို့ကို ဆုံးမတတ်သော ဆရာဟူ၍လည်း၊ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ၊ တဿ-ထိုရထားထိမ်း၏၊ ပတောဒ သူစိယာ - နှင်တန် သံချွန်ဖြင့်၊ (ဒုတ်၏ထိပ်၌ တပ်ထားအပ်သော သံချွန်၊) ဝိဇ္ဈနဘာဝေါယေဝ- ထိုးနေသူ၏ အဖြစ်သည်သာ၊ ဝါ- ထိုးနေပုံသည်သာ၊ နိမိတ္တံ အဟောသိ၊ တသ္မာ(သော ပဋိစ္စန္နံ စသည်ကို လိုက်ပေး၊)သူစိလောမ ပေတော - သံချွန်အမွေးရှိသော ပြိတ္တာသည်၊ ဇာတော၊ ဒုတိယသူစိလောမ ဝတ္ထုသို့-၌၊ သူစကောတိ-ကား၊ ပေသုညကာရော-ကုန်းတိုက်မှုကို ပြုတတ် သူတည်း၊ ကိရ - ချဲ့၊ သော - ထို ကုန်းတိုက်တတ်သူသည်၊ မနဿေ- တို့ကို၊ အညမညဉ္စ - အချင်းချင်းလည်း၊ ဘိန္ဒိ - ခွဲပြီ၊ ရာဇကုလေစ - မင်းမျိုး၌လည်း၊ ဇုမဿ-ဤသူ၏၊ ဇုဒံနာမ-ဤမည်သော အမှုသည်၊ အတ္ထိ၊ ဇုမိနာ-သည်၊ ဇုဒံနာမ-ကို၊ ကတံ -ပြီ၊ ဇုတိ-သို့၊ သူစေတွာ သူစေတွာ-အပြစ်ကို ထင်စွာပြ၍ ထင်စွာပြ၍၊ အနယ ဗျသနံ-ကြီးပွားမဲ့ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပေသိ-ရောက်စေပြီ၊ တသ္မာ,ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အနေန-ဤကုန်းတိုက်သူသည်၊ သူစေတွာ-၍၊ မနုဿာ-တို့ကို၊ ဘိန္နာ-ခွဲအပ်ကုန်ပြီ၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ သူစိဟိ - အပ်တို့ဖြင့်၊ ဘေဒန ဒုက္ခံ - ထိုးခွဲခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဆင်းရဲကို၊ ပစ္စနုဘောတုံ- ခံစားခြင်းငှါ၊ ကမ္မမေဝ- ထိုးကြောင်း ကံကိုသာ လျှင်၊ နိမိတ္တံ ကတွာ , (သော ပဋိစ္စန္နံ စသည်ကို လိုက်ပေး၊) သူစိလောမ ပေတော-အပ်အမွေးရှိသော ပြိတ္တာသည်၊ ဇာတော။

အဏ္ဍဘာရိတဝတ္ထုသို့ - ၌၊ ဂါမကူဋောတိ - ကား၊ ဝိနိစ္ဆယာမစ္စော- တရားဆုံးဖြတ်မှုကိုပြုသော အမတ်တည်း၊ တဿ-ထို တရားသူကြီး၏၊ ကမ္မသ ဘာဂတာယ- ကံနှင့် သဘောတူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ကုမ္ဘမတ္တာ-အိုး အတိုင်း အရှည်ရှိကုန်သော၊ မဟာဃဋပ္ပမာဏာ - ရေအိုးကြီးပမာဏ ရှိကုန်သော၊

www.dhammaransi.com

အညာ-လိင်အုတို့သည်၊ အဟေသုံ- နိပြီ၊ ["ကုမ္ဘ"အရ "တကုမ္ဘ" အနက် ယူမည်စိုး၍"မဟာဃဋ"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင်,မတ္တာကို ပမာဏာဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ဟိ-ချဲ၊ သော- တရားသူကြီးသည်၊ ယသ္မာ, ရဟော- ဆိတ်ကွယ်ရာဖြစ်သော၊ ပဋိစ္ဆန္နေ- ဖုံးကွယ်အပ်သော၊ ဌာနေ- အရပ်၌၊ လဥ္စံ- တံစိုးလက်ဆောင်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ ကူဋဝိနိစ္ဆယေန-ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော အဆုံးအဖြတ်ဖြင့်၊ ဝါ- မတရားအဆုံးအဖြတ်ဖြင့်၊ ပါကဋံ-ထင်ရှားသော၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ ကရောန္တော - လျက်၊ [တံစိုးယူသောအခါဝယ် ပုံလျှိုး ကွယ်လျှိုး ယူ၍ တရားဆုံးဖြတ်သော အခါ၌ကား ထင်ထင်ရှားရှား ဆုံးဖြတ်ရသောကြောင့် " ပါကဋံ ဒေါသံ ကရောန္တော " ဟု ဆိုသည်။] သာမိကေ - ဥစ္စာရှင်တို့ကို၊ အသာမိကေ – ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သည့်တို့ကို၊ အကာသိ - ပြီ၊ တသ္မာ, အသု- ထို တရားသူကြီးပြိတ္တာ၏၊ ရဟဿင်္ဂံ - လျှို့ဝှက်အပ်သော အင်္ဂါသည်၊ ဝါ- လိင်အုသည်၊ ပါကဋံ-စွာ၊ နိဗ္ဗတ္တံ-ပြီ၊ ယသ္မာ, ဒဏ္ဍံ- ဒဏ်ကို၊ ပဋ္ဌပေန္တော- ဖြစ်စေလသော်၊ ဝါ-တပ်လသော်၊ ပရေသံ-သူတပါးတို့၏အပေါ်၌၊ အသယှံ- မထမ်းဆောင်အပ် မထမ်းဆောင်နိုင်သော၊ ဘာရံ- တာဝန်ကို၊ အာရောပေသိ-တက်ရောက်စေပြီ၊ ဝါ- တင်ပြီ၊ တသ္မာ, အသု- တရားသူကြီးပြိတ္တာ၏၊ ရဟဿင်္ဂံ – သည်၊ အသယှဘာရော – မထမ်းဆောင်အပ် မထမ်းဆောင်နိုင်သော ဝန်ထုပ် ဝန်ပိုးသည်၊ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တံ၊ ယသ္မာ , ယသ္မိံ ဌာနေ - အကြင် တရားဆုံးဖြတ်ရာအရပ်၌၊ ဝါ-အကြင်တရားရုံး၌၊ ဌိတေန-တည်သောတရားသူကြီးသည်၊ သမေန-ညီမျှသူသည်၊ ဝါ-သမာသမတ်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊ တသ္မိံ-ထိုတရားရုံး၌၊ ဌတွာ- ၍၊ ဝိသမော- မညီမမျှသည်၊ ဝါ- သမာသမတ် မဟုတ်သည်၊ အဟောသိ- ပြီ၊ တသ္မာ, အသု -- ထို တရားသူကြီးပြိတ္တာ၏၊ ရဟဿင်္ဂေ-၌၊ ဝိသမာ-မညီမမျှသည်၊ (ဟိုလိမ့် ဒီလိမ့်၊) ဟုတွာ, နိသဇ္ဇာ- ထိုင်ရခြင်းသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ပါရဒါရိကဝတ္ထုသ္မိံ - ၌၊ သောသတ္တော- သည်၊ ပရဿ- ၏၊ ဝါ- သည်၊ ရက္ခိတံ– သော၊ ဂေါပိတံ- လုံခြုံစေအပ်သော၊ သဿာမိကံ- အရှင်ရှိသော၊ ဖဿံ –မေထုန်အတွေ့ကို၊ ဖုသန္တော- နိုးဝှက်တွေ့ထိလျက်၊ မီဠ္ဟသုခေန-မစင် ချမ်းသာနှင့်တူသော၊ ကာမသုခေန-ကာမချမ်းသာဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ ရမယိတွာ- မွေ့လျော် စေပြီး၍၊ ဝါ - အပျော်လိုက်ပြီး၍၊ ကမ္မသဘာဂတာယ – ကံနှင့် သဘောတူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဂူထဖဿံ–မစင်အတွေ့ကို၊ ဖုသန္တော- ထိတွေ့ လျက်၊ ဒုက္ခံ အနုဘဝိတုံ, တတ္ထ- ထို ပြိတ္တာဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တော- ပြီ၊ ဒုဋ္ဌ မြာဟ္မဏ ဝတ္ထု - ယုတ်မာဆိုးဝါးသော ပုဏ္ဏားဝတ္ထုသည်၊ ပါကဋမေဝ - သာ၊ နိစ္ဆ

www.dhammaransi.com

ဝိတ္ထိဝတ္ထုသို့ -၌၊ ယသ္မာ, မာတုဂါမော နာမ- မိန်းမမည်သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဖလေ-အတွေ့၌၊ အနိဿရော-အစိုးမရ၊ ဝါ-မပိုင်၊ သာစ- ထိုမိန်းမ သည်လည်း၊ သာမိကဿ- လင်၏၊ သန္တကံ- သော၊ တံ ဖဿံ - ထို မေထုန် အတွေ့ကို၊ ထေနေတွာ-ခိုး၍၊ ပရေသံ-တပါးသောလင်ငယ်တို့၏၊ အဘိရတိံ- မွေ့လျော်ခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ- ဖြစ်စေပြီ၊ တသ္မာ ကမ္မသဘာဂတာယ , သုခ သမ္ဖဿာ - ချမ်းသာသော အတွေ့မှ၊ ခံသိတွာ = လျောကျ၍၊ ဒုက္ခသမ္ဖဿံ- ဆင်းရဲသောအတွေ့ကို၊ အနုဘဝိတုံ-ခံစားခြင်းငှါ၊ နိစ္ဆဝိတ္ထိ- အရေ မရှိသော ပြိတ္တာမသည်၊ ဟုတွာ, ဥပပန္နာ- ဖြစ်ရပြီ။

မင်္ဂုလိတ္ထိဝတ္ထုသို့ - ၌၊ မင်္ဂုလိန္တိ- ကား၊ ဝိရူပံ- ဖေါက်ပြန်သောအဆင်း ရှိသော၊ ဒုဒ္ဒသိကံ - မကောင်းသဖြင့် မြင်အပ်သော၊ ဝါ - အမြင်မကောင်း သော၊ ဗီဘစ္ဆံ- စက်ဆုပ် ရွံရှာဘွယ်ကောင်းသော၊ (ဣတ္ထိံ-ကို၊ အဒ္ဒသံ-ပြီ)၊ ကိရ-ချဲ့၊ သာ-ထိုပြိတ္တာမသည်၊ ဣက္ခဏိကာကမ္မံ- နှပ်ဝင်မ၏အမှုကို၊ ဝါ- နတ်ကတော်၏အလုပ်ကို၊ ယက္ခဒါသိကမ္မံ-နတ်ကျွန်မ၏အမှုကို၊ [ဣက္ခဏိကာ ကမ္မံကို "ယက္ခဒါသိကမ္မံ" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊] ကရောန္တီ - ပြုလုပ်လျက်၊ ဣမိ နာစ ဣမိနာစ- ဤမည် ဤမည်သော ဝတ္ထုဖြင့်လည်း၊ ဧဝံ- သို့၊ ဗလိကမ္မေ- ပူဇော်ပသမှုကို၊ ကတေ - ပြုအပ်သော်၊ ဘုမှာကံ - တို့၏၊ အယံနာမဝဍ္ဎိ- ဤ မည်သောကြီးပွားခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ဟောပြော၍၊ မဟာ ဇနဿ-များစွာသောလူအပေါင်း၏၊ ဂန္ဓပုပ္ဖါဒိနိ- နံ့သာ, ပန်းအစရှိသော ပူဇော်ဘွယ်တို့ကို၊ ဝဥ္စနာယ-လှည့်ပတ်ခြင်းဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ မဟာဇနံ-ကို၊ ဒုဒ္ဒိဋ္ဌိံ-မကောင်းသောအယူကို၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ-မှားယွင်းသောအယူကို၊ ဂဏှာ ပေသိ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တာယ ကမ္မသဘာဂတာယ-ထိုကံနှင့် သဘောတူ သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဒုဂ္ဂန္ဓာ၁၅စပ်) ဂန္ဓပုပ္ဖါဒိနံ - တို့၏၊ ဝါ - တို့ကို၊ ထေနိ တတ္တာ - ခိုးယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုဂ္ဂန္ဓာ - မကောင်းသောကိုယ်နံ့

မင်္ဂုလိံ။ ။မင်္ဂနဝသေန – ဖေါက်ပြန်သောအဆင်း ရှိသည်၏အဖြစ် စက်ဆုပ် ရွံရှာဘွယ် ရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် + ဥလတိ – ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ မင်္ဂုလီ၊ ဝိရူပ ဗီဘစ္ဆ ဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော၊ တေနာဟ-ဝိရူပံ, ဒုဒ္ဒသံ, ဗီဘစ္ဆံတိ၊ [မင်္ဂ သဒ္ဒူပပဒ+ ဥလဓာတ်,အပစ္စည်း, ဤပစ္စည်းကြီ။] ဒုက္ခေန+ပဿိယတေတိ ဒုဒ္ဒသာ၊ ဒု ရှေးရှိသော ဒိသဓာတ်, ခပစ္စည်း၊ "ဒုဒ္ဒဿာ"ဟု သဉ္ဇာ ဒွေဘော်မလို။

ဗီဘစ္ဆံ။ ။နိန္ဒာအနက်ဟော ဗဓဓာတ်, ဆပစ္စည်း၊ ဗကို ဘပြု၍, ဒွေဘော်လာ၊ စတုတ္ထက္ခရာဘကို တတိယက္ခရာဗပြု၊ အကို ဤ, မ်ဗျည်းကို စပြု၊ အာပစ္စည်း သက်၍ "ဗီဘစ္ဆာ"ဟု ဖြစ်၏။ [မောဂ္ဂလ္လာန်, ခါဒိကဏ္ဍ, ၃ သုတ်မှာကြည့်ပါ။]

www.dhammaransi.com

ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဒုဒ္ဒသာနသာ-မကောင်းသောအမြင်၏၊ ဝါ- မကောင်း သောအယူ၏၊ ဝါ-ကို၊ ဂါဟိတတ္တာ- ယူစေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုဒ္ဒသိ ကာ- မကောင်းသဖြင့် မြင်အပ်သည်၊ ဝါ- အမြင်မကောင်းသည်၊ ["ဒုဒ္ဒသာ ဝေ+ ဒုဒ္ဒသိကာ" ဟု ပြု၊ ဏိကအနက်မရှိ၊] ဝိရူပါ - သည်၊ ဗီဘစ္ဆာ = သည်၊ ဟုတ္វာ-၍၊ နိဗ္ဗတ္တာ-ပြီ။

ဩကိလိနိဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ ဥပ္ပက္ကံ ဩကိလိနိံ ဩကိရိဏိန္တိ(ဧတ္ထ)-၌၊(ဂူဠတ္ထံ) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)၊ သာ-ထို ပြိတ္တာမသည်၊ အင်္ဂါရစိတကေ-မီးကျီး အစု၌၊ [အင်္ဂါရစိတကေတိ – အင်္ဂါရသဉ္စယေ၊ စီယတေတိ စိတော၊ စိဇတော ယေဝ စိတကော၊ အင်္ဂါရေဟိ+သော+စိတကောစာတိ အင်္ဂါရစိတကော။] နိပန္နာ – လျောင်းလျက်၊ ဝိပ္ဖန္ဒမာနာ – တုန်တုန်ခိုက်ခိုက်ဖြစ်လျက်၊ ဝိပရိဝတ္တ မာနာ—တပြောင်းပြန်ပြန်လူးလှိမ့်လျက်၊ ပစ္စတိ-ကျက်ရ၏၊ တဿာ, ဥပ္ပက္ကာ စေဝ-အထက်၌ကျက်သောကိုယ် ရှိသည်ဖင်း၊ ခရေန-ကြမ်းတန်းသော၊ အဂ္ဂိ နာ-မီးဖြင့်၊ ပက္ကသရီရာ-ကျက်သောကိုယ်ရှိသည်ဖင်း၊ [ဥပ္ပက္ကာကိုပင်"ခ ရေန အဂ္ဂိနာ ပက္ကသရီရာ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ဩကိလိနိ ကိလိန္နသရီရာစ- အောက်၌ စိုသောကိုယ်ရှိသည်ဖင်း၊ ဟောတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ အဿာ-ထိုပြိတ္တာမ၏၊ သရီရ တော - မှ၊ ဗိန္ဒုဗိန္ဒူနိ – ချွေးအပေါက်အပေါက်တို့သည်၊ ပဃ္ဃရန္တိ – ယိုစီး ကုန်၏၊ ဩကိရိဏီ - မီးကျီးတို့ဖြင့် ရောပြွမ် ခြင်းရှိသည်လည်း၊ အင်္ဂါရသမ္ပရိ ကိဏ္ဏာစ - မီးကျီးတို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ရောပြွမ်းသည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ တဿာ- ထိုပြိတ္တာမ၏၊ ဟေဋ္ဌတောပိ-၌ဖင်း၊ ဥဘယပဿေသုပိ- ၂ ဘက်သောဘေးတို့၌ဖင်း၊ ကိံသုကပုပ္ဖဝဏ္ဏာ – ပေါက်ပွင့်အဆင်း ရှိကုန် သော၊ အင်္ဂါရာ-မီးကျီးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ- ရှိကုန်၏၊) အာကာသတောပိ- မှလည်း၊ အဿာ- ၏၊ ဥပရိ - ၌၊ အင်္ဂါရာ, ပတန္တိ- ကျလာကုန်၏၊ တေန– ကြောင့်၊ ဥပ္ပက္ကံ ဩကိလနိံ ဩကိရိဏိန္တိ-ဟူ၍၊(အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလ္လာနေန ဝုတ္တံ)၊ သာ၊ပေ၊ ဩကိရိတိ (ဧတ္ထ) - ၌၊ (ဂူဠတ္ထံ)ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ

ဥပ္ပက္ကံ၊ပေ၊ဩကိရိဏိံ။ ။ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ အဂ္ဂိနာ ပက္ကသရီရတာယ ဥပက္ကံ၊ [ပစ္စတီတိ ပက္ကံ– ကျက်သောကိုယ်၊ ဥဒ္ဓံဥဒ္ဓံ + ပက္ကံ ယဿာတိ ဥပ္ပက္ကာ။] ဟေဋ္ဌာတော ပဃ္ဃရဏ ဝသေန ကိလိန္နသရီရတာယ ဩကိလိနီ၊ [ဩကို ဟေဋ္ဌာ, ကိလိနီကို"ကိလိန္နသရီရာ" ဟု ဖွင့်၏၊ [ဩကိလိန္န–ဖြစ်သင့်လျက် (န) တလုံး ချေထားဟန်တူသည်။] ဟေဋ္ဌာ+ ကိလိန္နံ ယဿာတိ ဩကိလိနီ။] ဇလတော စိတောစ အင်္ဂါရသမ္ပရိကိဏ္ဏတာယ ဩကိရိ ဏီ။ [ဩကိရဏံ–မီးကျီးတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းခြင်း၊ ဩကိရော–ခြင်း၊ ဩကိရော ယဿာ အတ္ထီတိ ဩကိရိဏီ (ဤပစ္စည်းနောင် ဣနီပစ္စည်း)။] ဩကိရိဏီကို "အင်္ဂါရသမ္ပရိ ကိဏ္ဏာ"ဟု ဖွင့်သည်။

www.dhammaransi.com

ဒသေမိ၊)တဿရညော-ထို ကာလိင်္ဂမင်း၏၊ [ပါဠိတော်၌လာသောကာလိင်္ဂမင်းကို"တဿ"ဟု ညွှန်ပြပြီးဖြစ်၍ "တဿ ကိရ ကာလိင်္ဂရညော"ဟု မရှိရ၊ "တဿ ကိရ ရညော"ဟုသာ ရှိရမည်၊]ကော-သော၊ နာဋကိနီ-ကချေသည်မောင်းမသည်၊ အင်္ဂါရကဋ္ဋာဟံ – မီးကျီးအိုးကင်းကို၊ သမီပေ ထပေတွာ; ဂတ္တတော- ရှင်ဘုရင်၏ကိုယ်မှ၊ ဥဒကဉ္စ - ရေကိုလည်း၊ ပုဉ္ဆတိ-သုတ်ပေး၏၊ ပါဏိနာ-လက်ဖြင့်၊ သေဒံစ-အပူငွေ့ကိုလည်း၊ ကရောတိ-ပြုပေး၏၊ ရာဇာပိ-သည်လည်း၊ တာယ– ထို မောင်းမငယ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ကထဉ္စ– စကားပြောမှုကိုလည်း၊ ကရောတိ၊ ပရိတုဋ္ဌာကာရဉ္စ – အဖန်ဖန် နှစ်သက်ပုံအခြင်းအရာကိုလည်း၊ ဒဿေတိ၊ အဂ္ဂမဟေသီ-မိဖုရားခေါင်ကြီးသည်၊ တံ-ထို အပြုအမူကို၊ အသဟမာနာ-သည်းမခံနိုင်သည်၊ ဇုဿာပကတာ- ဇုဿာသည် ပင်ကိုယ်သဘောမှကင်းအောင် ပြုအပ်သည်၊ ဝါ-ဇုဿာနှိပ်စက်အပ်သည်၊ ဟုတွာ, ရညော-သည်၊ အစိရပက္ကန္တဿ- ဖဲသွား၍ မကြာမြင့်မီ၊ တံ အင်္ဂါရကဋ္ဋာဟံ-ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ တဿာ- ထို မောင်းမငယ်၏၊ ဥပရိ- အပေါ်၌၊ အင်္ဂါရေ-တို့ကို၊ ဩကိရိ- သွန်လောင်းပြီ၊ သာ- ထို မိဖုရားဟောင်းပြိတ္တာမသည်၊ တံ ကမ္မံ-ကို၊ ကတွာ, တာဒိသံယေဝ-ထိုကံနှင့် အလားတူသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိပါကံ-ကို၊ ပစ္စနုဘဝိတုံ-ငှါ၊ ပေတလောကေ-ပြိတ္တာလောက၌၊ နိဗ္ဗတ္တာ-ပြီ။

စောရဃာတဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ သော-ထို ပြိတ္တာသည်၊ ရညော–၏၊ အာဏာယ-အမိန့်ဖြင့်၊ ဒီဃရတ္တံ-ရှည်စွာသောညဉ့်ပတ်လုံး၊ စောရာနံ-တို့၏၊ သီသာနိ-တို့ကို၊ဆိန္ဒိတွာ-၍၊ ပေတလောကေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တန္တော-ဖြစ်လသော်၊ အသီသကံ-ဦးခေါင်းမရှိသော၊ ကဗန္ဓံ- ကဗန္ဓိ[ရုပ်ပြိတ္တာသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ပြီ၊ ဘိက္ခုဝတ္ထုမှိ - ၌၊ ပါပဘိက္ခူတိ – ကား၊ လာမကဘိက္ခု = ယုတ်မာသော

ကဗန္ဓ။ ။ကဗန္ဓော နိတ္တိယံ ဒေဟော-သိရောသုညော သဟကြိယော-ဦးခေါင်းမပါဘဲ ကခြင်းစသောအမှုအရာကို ပြုတတ်သော ကိုယ်ကောင်ကြီးကို ကဗန္ဓ (ကဗန္ဓိ)ဟု ခေါ်၏၊ (အဘိဓာန်–၄၀၆)၊ "ကံ(သုခံ)ဗန္ဓျတေ တေသွာတိ ကဗန္ဓော–ချမ်းသာကို မလာနိုင်အောင် တားဆီး ဖွဲ့ထားအပ်ရာဖြစ်သောကိုယ် " ဟု ထောမနိဓိဝိဂ္ဂဟပြု၏။ ["က+အန္ဓ"ဟုခွဲ၍"ကံ (သီသံ) +အန္ဓံ ယဿာတိ ကဗန္ဓော-ကန်းသောဦးခေါင်းရှိသော (ဦးခေါင်းမပါသော) ပြိတ္တာ"ဟုရင်း, ကေန (သီသေန) အန္ဓော ကဗန္ဓော–ဦးခေါင်းဖြင့်ကန်းသူ (ဦးခေါင်းမပါသူ) "ဟုရင်း ကြံကြ၏။]

လာမကဘိက္ခု။ ။ဟီနာစာရတာယ လာမကော၊ ဘိက္ခုဝေသတာယ (ရဟန်းအသွင်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း) ဘိက္ခာဟာရေန ဇီဝနတောစ (ဆွမ်းခံ၍ရအပ်သော အာဟာရဖြင့် အသက်မွေးခြင်းကြောင့်ရင်း) ဘိက္ခု၊ တကယ်တော့ ရဟန်းအစစ်မဟုတ်, ရဟန်းဝတ်၍ ဆွမ်းကိုစားနေသောကြောင့် ဘိက္ခုအမည်ရသည်–ဟူလို။

www.dhammaransi.com

ရဟန်းသည်၊ (အဟောသိ-ပြီ၊) ကိရ- ချဲ့၊ သော-ထို ယုတ်မာသောရဟန်း သည်၊ လောကဿ-လူအပေါင်း၏၊ သဒ္ဓါဒေယျ-သဒ္ဓါဖြင့်ပေးလှူအပ်ကုန် သော၊ ဝါ-ကံ, ကံ၏အကျိုးကိုယုံကြည်၍ ပေးလှူအပ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော- န်သော၊ ပစ္စယေ-တို့ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ- သုံးစွဲပြီး၍၊ ကာယဝစီဒွါရေဟိ-ကာယ ဒွါရ,ဝစီဒွါရတို့ဖြင့်၊ အသံယတော-စောင့်စည်းခြင်းမရှိသည်၊ ဘိန္နာဇီဝေါ- ပျက်သော အသက်မွေးခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ စိတ္တကေဠိံ-စိတ်အားလျော် သော ပျော်မြူးခြင်းကို၊ ကီဠန္တော-ပျော်မြူးလျက်၊ ဝိစရိ- ပြီ၊ တတော-ထို ရဟန်းဘဝမှ နောက်၌၊ ဧကံ-တခုသော၊ ဗုဒ္ဓန္တရံ-ဘုရား ၂ ဆူတို့၏အကြား ပတ်လုံး၊ နိရယေ-၌၊ ပစ္စိတွာ-၍၊ ပေတလောကေ- ၌၊ နိဗ္ဗတ္တန္တော- သော်၊ ဘိက္ခု သဒိသေနေဝ - ရဟန်းနှင့်တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝါ - ရဟန်း အသွင်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အတ္တဘာဝေန-အတ္တဘောဖြင့်၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ပြီ၊ ဘိက္ခုနီ၊ ပေ၊၊ဝတ္ထုသုပိ-ဘိက္ခုနီဝတ္ထု၊ပေ၊သာမဏေမဝတ္ထုတို့၌လည်း၊ အယမေဝ- ဤ ဘိက္ခုဝတ္ထု၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းသည်ပင်၊ [ဘိက္ခုဝတ္ထုသ္မိံ ဝုတ္တနယော ဧဝ၊] ဝိနိစ္ဆယော- ဆုံးဖြတ်ကြောင်းနည်းတည်း။

တပေါဒါဝတ္ထုသ္မိံ – ၌၊ အစ္ဆောဒကောတိ – ကား၊ ပသန္နောဒကော- ကြည်လင်သောရေရှိ၏၊သီတောဒကောတိ-ကား၊သီတလဥဒကော-မြေသော ရေရှိ၏၊ သာတောဒကောတိ - ကား၊ မဓုရောဒကော- ချိုမြိန်သော ရေရှိ၏၊ သေတောဒကောတိ – ကား၊ ပရိသုဒ္ဓေါ- ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်၏၊ နိသေ့ ဝါလပဏ္ဏကကဒ္ဒမော-မှော်,ရေညှိ,ညွန်မရှိ၊သုပတိတ္ထောတိ-ကား၊သုန္ဒရေ ဟိ-န်သော၊ တိတ္ထေဟိ-ဆိပ်ကမ်းတို့နှင့်၊ ဥပပန္နော- ပြည့်စုံ၏၊ [" သု+ဥပ" ဟု ခွဲ၊သုကို "သုန္ဒရေဟိ" ဥပကို"ဥပပန္နော"ဟု ဖွင့်၊ သက်ဆင်း၍ လွယ်ကူ သော, ညွန်မှကင်းသော ဆိပ်ကမ်းကို " သုန္ဒရတိတ္ထ " ဟု ဆိုသည်။] ရမဏီ ယောတိ – ကား၊ ရတိဇနကော- မွေ့လျော်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ [ရမဏီ ယောကို"ရတိဇနကော"ဟု ကတ္တားအနက် ဖွင့်ပြခြင်းသည် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သာ တည်း၊ ပါဠိတော်၌ကား " ရမဏီယော- မွေ့လျော်အပ်၏၊ ဝါ-မွေ့လျော် ဘွယ်ကောင်း၏ "ဟု ကံအနက်ပေး။] စက္ကမတ္တာနီတိ- ကား၊ ရထစက္ကပ္ပမာ ဏာနိ- ရထားဘီး ပမာဏရှိကုန်သော၊ (ပဒုမာနိ- တို့သည်၊ ပုပ္ဖန္တိ-န်၏၊)

နိသေ့ဝါလပဏကကဒ္ဒမော။ ။တိလဗီဇကာဒိဘေဒေန သေဝါလေန(နှမ်းစေ့ ပမာဏရှိသော မှော်အစရှိသောအပြားရှိသောမှော်မျိုးမှရင်း) နီလမဏ္ဍူက ပိဋ္ဌိဝဏ္ဏေန ဥဒကပိဋ္ဌံ ဆာဒေတွာ နိဗ္ဗတ္တပဏကေန (ညိုသောဖါး၏ ကျောက်ကုန်းအဆင်းရှိသော ရေအပြင်ကိုဖုံး၍ဖြစ်သော ရေညှိမှရင်း) ကဒ္ဒမေနစ ဝိရဟိတော။

www.dhammaransi.com

ကုထိတာ သန္ဒတီတိ – ကား၊ တတ္တာ - ပူသည်၊ သန္တတ္တာ - ပြင်းစွာပူသည်၊ ဟုတ္တာ,သန္ဒတိ-စီးလာ၏၊ ယတာယံ ဘိက္ခဝေတိ-ကား၊ ဘိက္ခဝေ,ယတော-အကြင်ရေအိုင်မှ၊ အယံ- ဤတပေါဒါမြစ်သည်၊(သန္ဒတိ)၊ သော ဒဟောတိ-ကား၊ သောရဟဒေါ-ထိုရေအိုင်သည်၊ (အဇ္ဈောဒကော—၏။)

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတပါး စောဒကပက္ခကိုဆိုဦးအံ့၊ ကုတော-မှ၊အယံ-ဤ တပေါဒါမြစ်သည်၊ သန္ဒတိ-စီးလာသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ကိရ-အဖြေကား၊ ဝေဘာရပဗ္ဗတဿ-၏၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဘူမဋ္ဌကနာဂါနံ-မြေ၌ တည်သောနဂါးတို့၏၊ ပဉ္စယောဇနသတိကံ-သော၊ နာဂဘဝနံ-သည်၊ ဒေဝ လောကသဒိသံ-နတ်ပြည်နှင့်တူသည်၊ မဏိမယေန-ပဒမြားဖြင့် ပြီးအပ်သော၊ ဝါ-ပဒမြား အတိပြီးသော၊ [တချို့စာအုပ်များ၌ "ရမဏီယေန"ဟု ရှိ၏၊] တလေန-မြေအပြင်နှင့်၎င်း၊ အာရာမုယျာနေဟိစ-အာရာမ် , ဥယျာဉ်တို့နှင့် ၎င်း၊ သမန္နာဂတံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ တတ္ထ-ထို နဂါးဘုံ၌၊ နာဂါနံ-တို့၏၊ ကီဠနဋ္ဌာနေ – မြူးပျော်ရာ အရပ်၌၊ သောဥဒကဒဟော – ထို ရေအိုင်သည်၊ (အတ္ထိ) တတော-ထို ရေအိုင်မှ၊ အယံတပေါဒါ-သည်၊ သန္ဒတိ-၏၊ [တပံ+ ဥဒကံ + အဿာတိ တပေါဒါ၊ တပေါဒကာတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကကာရလောပံ ကတွာ တပေါဒါတိ ဝုစ္စတိ.... (ဝိမတိ)၊ သဒ္ဒါကျမ်း၌ကား ဥဒကကို ဥဒပြုဟု ဆို၏။] ဣမိန္နံ့ပေ၊ အာဂစ္ဆတီတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဂူဠတ္ထံ)ကိရ(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)၊ ရာဇဂဟနဂရံ- ကို၊ အာဝိဇ္ဈိတွာ-လှည့်ပတ်၍၊ မဟာ-ကြီးစွာသော၊ ပေတလောကော-ပြိတ္တာတို့၏အပေါင်းသည်၊ ဝါ-ပြိတ္တာတို့၏နေရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ – ထို ပြိတ္တာလောက၌၊ ဒွိန္နံ – နှ်သော၊ မဟာလောဟကုမ္ဘိနိရယာနံ-လောဟကုမ္ဘီ ငရဲကြီးတို့၏၊ အန္တရေန- အကြားဖြင့်၊ အယံတပေါဒါ- သည်၊ အာဂစ္ဆတိ- လာ၏၊ တသ္မာ , ကုထိတာ – ကြိုက်ကြိုက်ဆူသည်၊ (ဟုတွာ) သန္ဒတိ-စီးလာ၏၊ ဣတိ- ဤကား အဖြေတည်း။

ယုဒ္ဓဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊နန္ဒီ စရတီတိ-ကား၊ဝိဇယဘေရီ-စစ်အောင်ခြင်း၏အထိမ်း အမှတ်ဖြစ်သော စည်သည်၊ အာဟိဏ္ဍတိ-လှည့်လည်၏၊ [ပါဠိတော်၌ "နန္ဒီ-နှစ်သက်ပျော်ရွှင်ကြောင်း စည်သည်၊ စရတိ- လှည့်လည်၏"ဟု ပေး၊] ရာဇာ

ပေတလောကော။ ။ပကဋ္ဌေန အကုသလကမ္မေန – ကြီးသော အကုသိုလ်ကံ ကြောင့်၊ သုဂတိတော – မှ၊ ဒုဂ္ဂတိံ – သို့၊ ဣတာနံ (ဂတာနံ)– ရောက်သူတို့၏၊ လောကော (သမူဟော)–အပေါင်းတည်း၊ ဝါ, နိဝါသဋ္ဌာနံ–နေရာအရပ်တည်း၊ (ဝိမတိ)၊ "ပကဋ္ဌေန+ဣတာ ပေတာ—ကြီးမားသော အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဒုဂ္ဂတိသို့ ရောက်ရသောပြိတ္တာတို့၊ ပေတာနံ+လောကော ပေတလောကော"ဟု ပြု။

www.dhammaransi.com

အာဝုသော လိဉ္စဝိဟီတိ တွေ့-၌၊ (ဂုဋ္ဌတ္တံ-ကို၊) ဘိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေဿမိ-အံ့၊) ထေရော-အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် ထေရ်သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဒိဝါဝိဟာရ နေစ-နေ့နေရာအရပ်၌ဖြင်း၊ ရတ္တိဋ္ဌာနေစ – ၎င်း၊ နိသီဒိတွာ – ၍၊ လိစ္ဆဝယော-လိစ္ဆဝိမင်းတို့သည်၊ ကတဟတ္ထာ–လေးအတတ်၌ပြုအပ်ပြီးသော လက်တည့်စမ်းခြင်းရှိကုန်၏၊ ကတုပါသနာ-မင်းပွဲသဘင် စသည်သို့ကပ်၍ ပြုအပ်(ပြအပ်)ပြီးသော မြှားပစ်ခြင်း အတတ်ရှိကုန်၏၊ ရာဇာစ–ဗိမ္ဗိသာရ မင်းသည်လည်း၊ တေဟိ-ထိုလိစ္ဆဝိ မင်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ သမ္ပဟာရံ-ပြင်းစွာ ပုတ်ခတ်ခြင်းကို၊ ဝါ-စစ်တိုက်ခြင်းကို၊ ဒေတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ အာဝဇ္ဇေန္တော-ဆင်ခြင်လသော်၊ ဒိဗ္ဗေနစက္ခုနာ–ဖြင့်၊ ရာဇာနံ–ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကို၊ ပရာဇိတံ-လိစ္ဆဝိမင်းတို့က ရှုံးစေအပ်သည်ဖြစ်၍၊ ပလာယမာနံ – ထွက်ပြေးသည်ကို၊ အဒ္ဒသ – မြင်ပြီ၊ တတော – ထိုသို့ မြင်ခြင်းကြောင့်၊ ဘိက္ခူ - တို့ကို၊ အာမန္တေတွာ - ခေါ်၍၊ အာဝုသော - တို့၊ တုမှာကံ- တို့၏၊ ဥပဋ္ဌာကော- အလုပ်အကျွေး ဒါယကာဖြစ်သော၊ ရာဇာ-ကို၊ လိစ္ဆဝိဟိ-တို့သည်၊ ပဘဂ္ဂေါ-အပြားအားဖြင့် ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ၊ ဝါ-ရှုံးစေအပ်ပြီ၊ [ပဘဂ္ဂေါတိ ပရာဇိတော (ဋီကာ)၊] ဣတိ–သို့၊ အာဟ– ပြီ၊ သစ္စံ ဘိက္ခဝေ မောဂ္ဂလ္လာနော အာဟာတိ – ကား၊ ပရာဇိတကာလေ–ရှုံးစေအပ်ရာ အခါ၌၊ အာဝဇ္ဇိတွာ-၍၊ ယံ–အကြင် စစ်ရှုံးခြင်းကို၊ ဒိဋ္ဌံ-မြင်အပ်ပြီ၊ တံ-ထို စစ်ရှုံးခြင်းကို၊ ဘဏန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သစ္စံ-မှန်သောစကားကို၊ အာဟ–ပြီ။

နာဂေါဂါဟဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ သပ္ပိနိကာယာတိ-ကား၊ ဧဝံနာမိကာယ-၌သို့ သပ္ပိနိကာအမည်ရှိသော၊ (နဒိယာ-၏၊ တီရေ-၌၊) အာနေဉ္ဇ သမာဓိန္တိ-ကား၊ အနေဇံ အစလံ - တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသော၊ ကာယဝါစာဝိပ္ဖန္ဒဝိရဟိတံ–ကိုယ် နှုတ်တို့၏ တုန်လှုပ်ခြင်းမှကင်းသော၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာဓိံ-သို့ (သမာပန္နော-

ကတ ဟတ္ထာ။ ။ မဲ့နူးသိပ္ပေ သုဋ္ဌု သိက္ခိတဟတ္ထာ ၊ အဝိရဇ္ဈနလက္ခဝေဓာ– (အတတ်သင်ပြီးနေ၍) မလွဲစေဘဲ မှတ်တိုင် (ပစ်ခွက်) ကို ပစ်ခွင်းနိုင်အောင် အလေ့အကျင့်ရပြီးသူတို့၊ (ဝိမတိ)၊ "ကတာ+ဟတ္ထာ ယေဟီတိ ကတဟတ္ထာ"ဟု ပြု။

ကတုပါသနာ။ ။သိပ္ပဒဿနဝသေန ရာဇကုလာဒီသု ရာဇသမူဟံ ဥပေစ္စ ကတံ အသနံ (သရက္ခေပေါ) ဧတေသံတိ (ဧတေဟီတိ) ကတုပါသနာ၊ မင်းအိမ်စသော အရပ်ဝယ် မင်းအပေါင်းသို့ ချဉ်းကပ်၍ ပြုအပ်သော မြှားပစ်ခြင်းရှိသူတို့၊ သဇ္ဈတ္တ ဒဿိတသိပ္ပါတိအတ္တော – လေးအတတ်ကို သင်ပြီးနောက် မင်းပွဲစသော အရပ်ရပ်၌ လေးအတတ်ပြပြီးသူတို့။ [ဥပကို ဥပေစ္စ, အသနကို "သရက္ခေပ"ဟု ဖွင့်သည်၊ အခြားနေရာ၌ အသနသဒ္ဒါသည် မြှားကိုသာဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ မြှားပစ်ခြင်းကြိယာဘိုင်အောင် ဌာနူပစာရအားဖြင့် ယူစေလိုသည်။]

www.dhammaransi.com

ရောက်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ , အဿောသိံ)၊ နာဂါနန္တိ - ကား၊ ဟတ္ထိနံ- ဆင်တို့၏၊ ဩဂါယှဉတ္တရန္တာနန္တိ- ကား၊ ဩဂါယှ ဩဂါဟေတွာ - ရေသို့ သက်ဆင်းပြီး၍၊ ပုန, ဉတ္တရန္တာနံ - တက်ကုန်လသော်၊ ကိရ- ချဲ၊ တေ-ထို ဆင်တို့သည်၊ ဂမ္ဘိရံ-သော၊ ဉဒကံ-သို့၊ ဩတရိတွာ-သက်ဆင်းပြီး၍၊ တတ္ထ- ထိုရေ၌၊ နှတွာစ-ရေချိုးပြီး၍၎င်း၊ ပိဝိတွာစ-ရေသောက်ပြီး၍၎င်း၊ သောဏ္ဍာ ယ-နှာမောင်းဖြင့်၊ ဉဒကံ ဂဟေတွာ,အညမညံ-အချင်းချင်း၊ အာလောလေ န္တာ-ယောက်ယက်ခပ်စေကုန်လျက်၊ ဝါ-ပက်ဖြန်းကုန်လျက်၊ ဉတ္တရန္တိ-တက် လာကုန်၏၊ တေသံ - ထိုဆင်တို့သည်၊ ဇဝံ - သို့၊ ဩဂါယှ - ပြီး၍၊ ဉတ္တရန္တာ နံ-တက်ကုန်လသော်၊ ဉတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကောဉ္စ ကရောန္တာနန္တိ- ကား၊ နဒီတိရေ- ၌၊ (တချို့စာအုပ်များ၌ "တီရေ" ဟု သာရှိ၏။) ဌတွာ- ရပ်၍၊ သောဏ္ဍံ - နှာမောင်းကို၊ မုခေ - ပါးစပ်၌၊ ပက္ခိပိတွာ - ၍၊ ကောဉ္စနာဒံ- ကြိုးကြာသံနှင့်တူသော အသံကို၊ ကရောန္တာနံ - န်လသော်၊ သဒ္ဒံ အဿော သိန္တိ-ကား၊ တံ ကောဉ္စနာဒသဒ္ဒံ - ကို၊ အဿောသိံ - ပြီ၊ အဋ္ဌေသော၊ပေ၊ အပရိသုဒ္ဓေါတိ-ကား၊ မောဂ္ဂလ္လာနဿ-၏၊ သော သမာဓိ-သည်၊ အတ္တိ- ၏၊ သောစ ခေါ - ထို သမာဓိသည်လည်း၊ ပရိသုဒ္ဓေါ - စင်ကြယ်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ကိရ-ချဲ၊ ထေရော-သည်၊ ပဗ္ဗဇိတတော-ရဟန်းဖြစ်ရာနေ့မှ၊

အာနေဉ္စသမာဓိံ။ ။"နဇုဉ္စတီတိ အနိဉ္ဇော၊ အနိဉ္ဇောယေဝ အာနေဉ္ဇော"နှင့် အညီ အခြားနေရာ၌ တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသော အရူပသမာပတ်ကို"အာနေဉ္စသမာဓိ"ဟု ခေါ်၏၊ ထို သမာဓိကား ပဉ္စဝတ္ထု၊ ပဉ္စာရုံတို့၏ ထိခိုက်မှုကြောင့် ဖြစ်သော (ပဋိဃ) သညာတို့ကို ကောင်းကောင်းကြီးပယ်ပြီး ဖြစ်ရကား ထို သမာပတ် ဝင်စားသူသည် ဆူညံသောအသံကြောင့် သမာပတ်မှ မထရ၊ ဤဝတ္ထု၌ကား "သမာပတ်ဝင်စားပြီး၍ အသံကိုကြားရ၏"ဟု ဆိုသောကြောင့် အရူပသမာပတ်မဟုတ်,လှုပ်ရှားခြင်းမရှိသော ရူပစတုတ္ထဈာန်သမာပတ် ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့်"အနေဇံ၊ပေ၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာ ပတ္တိံ "ဟု ဖွင့်သည်။ [အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်သည် သမာပတ်အတွင်း၌ ကြားသည်မဟုတ်, သမာပတ်အတွင်း၌ ကသိုဏ်း စသည်ကိုသာ အာရုံပြုရ၏၊ ထို့ကြောင့် အသံအတွက် သမာပတ်မှထပြီး၍ ကြားရသည်ကို သမာပတ်အတွင်း၌ ကြားရသည် ဟု ထင်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။ရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်သည် ဘုရားရှင်၏ ပဌမနှစ် (ရာဇဂြိုဟ်) ၌ ရဟန္တာ ဖြစ်၏၊ထိုဝတ္ထု၊လာစကားသည် ရဟန္တာမဖြစ်မီက ပြောအပ်သောစကားဖြစ်၏၊ စတုတ္ထ ပါရာဇိက ကိုကား ဝါတော် ၂၀ ကျော်မှ ပညတ်တော်မူရ၏၊ သို့သော် ထိုစဉ်က ရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်၏ စကားကိုကြား၍ "ဉတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ပြော၏"ဟု ကဲ့ရဲ့ကြသည်၊ ဘုရားရှင်လည်း ထိုအခါတုန်းက ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏၊ ထိုဝိနီတဝတ္ထုကို ဉတ္တရိမနုဿဓမ္မ ချင်းတူသောကြောင့် သံဂါယနာတင်သောအခါ စတုတ္ထပါရာဇိက၌သွင်း၍ သံဂါယနာ တင်တော်မူကြသည်—ဟု ဋီကာမိန့်သည်။

www.dhammaransi.com

သတ္တမေဒိဝသေ- ၇ ရက်မြောက်ဖြစ်သော၊ တဒဟု-ထိုနေ့၌၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တော- ရဟန္တာအဖြစ်သို့ရောက်သည်၊(ဟုတ္ဝာ) အဋ္ဌသု သမာပတ္တီသု, ပဉ္စဟိ-န်သော၊ အာကာရေဟိ-အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ အနာစိဏ္ဏဝသိဘာဝေါ-မလေ့လာအပ် သေးသော ဝသီဘော်ရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ သမာဓိပရိပန္ထကေ - သမာဓိကို နှောင့်ရှက်တတ်သော ဘေးရန်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ - ဝိတက်စသော တရား တို့ကို၊ သုဋ္ဌု-စွာ၊ န ပရိသောဓေတွာ - မသုတ်သင်မူ၍၊ အာဝဇ္ဇန ၊ ပေ ၊ ပစ္စ ဝေက္ခဏာနံ - အာဝဇ္ဇနဝသီဘော်, သမာပဇ္ဇနဝသီဘော်, အဓိဋ္ဌာနဝသီ ဘော်,ဝုဋ္ဌာနဝသီဘော်,ပစ္စဝေက္ခဏာဝသီဘော်တို့၏၊သညာမတ္တကမေဝ- အမည်သညာမျှကိုသာ၊ ကတွာ,စတုတ္ထဇ္ဈာနံ-သို့၊ အပ္ပေတွာ-သက်ရောက်၍၊ ဝါ – ဝင်စား၍၊ နိသိန္နော (သမာနော)၊ ဈာနင်္ဂေဟိ- တို့မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ – ထ၍၊ နာဂါနံ-ဆင်တို့၏၊ သဒ္ဒံ သုတွာ, အန္တောသမာပတ္တိယံ-၌၊ အသောသိံ-ပြီ၊ ဣတိဧဝံသညီ- သည်၊ အဟောသိ - ပြီ၊ တေန – ကြောင့်၊ အတ္ထေသော၊ပေ၊ အပရိသုဒ္ဓေါတိ-ဟူ၍၊(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

သောဘိတဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ အဟံ၊ပေ၊အနုဿရာမိတိ-ကား၊ ဧကာဝဇ္ဇနေန- တခုတည်းသော အာဝဇ္ဇန်းဖြင့်၊ ဝါ - တဝီထိတည်းဖြင့်၊ အနုဿရာမိ- အောက်မေ့နိုင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ၊ ဟိ- ချဲ့၊ (တနည်း)၊ ဟိ - လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့၊ ဣတရထာ-ဤသို့ မဟုတ်လျှင်၊[တဝီထိတည်းဖြင့် ကပ္ပါ ၅ ရာ ကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်း မဟုတ်လျှင်၊] အရိယသာဝကာနံ- တို့၏၊ ပဋိပါဋိယာ- အစဉ်အားဖြင့်၊ ဝါ-တကမ္ဘာပြီး တကမ္ဘာ၊ နာနာဝဇ္ဇနေန– အမျိုးမျိုးသော အာဝဇ္ဇန်းဖြင့်၊ ဝါ - အမျိုးမျိုးသော ဝီထိဖြင့်၊ အတီတေ - ၌၊ တဿ တဿ နိဝါသဿ-ထိုထိုနေအပ်ခဲ့ဘူးသောဘဝကို၊ အနုဿရဏံ-ကို၊ အနစ္ဆရိယံ- မအံ့ဩအပ်၊ ဝါ- မအံ့ဩလောက်၊ ဣတိ- ဤသို့ မအံ့ဩလေ့သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ဘိက္ခူ,နုဥဇ္ဈာယေယျုံ-မကဲ့ရဲ့ကုန်ရာ၊ ပန- စင်စစ်ကား၊ ယသ္မာ, သေ-၍ အရှင်သောဘိတသည်၊ ဧကာဝဇ္ဇနေန-ဖြင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ အနုဿရာမိ- ၏၊ ဣတိ အာဟ၊ တသ္မာ ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာယိံသု၊အတ္ထေသာ၊ပေ၊ဇာတိတိ-ကား၊ သောဘိတော-သည်၊ ယံ ဇာတိံ-အကြင်ဘဝကို၊ အနုဿရာမိ-ငါအောက်မေ့ နိုင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြီ၊ သောဘိတဿ - ၏၊ ဝါ-မှာ၊ သော ဇာတိ- ၍ ဘဝသည်၊ အတ္ထိ – ရှိ၏၊ သာစဓေါ – ထို ဘဝသည်လည်း၊ ဧကာယေဝ- တခုတည်းသာ ဖြစ်သော၊ အနန္တရာ - အခြားမဲ့ဘဝတည်း၊ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ- အစဉ်မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ ဝါ-အစဉ်ကိုခုန်ကျော်ခြင်းအားဖြင့်၊ န အနုဿ ရိတာ–အောက်မေ့အပ်သည် မဟုတ်၊ ဣတိ အဓိပ္ပါယော–၍ကား ဘုရားရှင်၏

www.dhammaransi.com

အလိုတော်တည်း။ [သာဝကများသည် ဘဝအစဉ်အတိုင်းသာ ပုဗ္ဗေနိဝါသ
ကို အောက်မေ့နိုင်ကြ၏၊ အကြားဘဝတွေကို ခုန်ကျော်၍ အလိုရှိရာ ဘဝကို
မအောက်မေ့နိုင်။]

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကထံ-လျှင်၊ အယံ-
၌ အရှင်သောဘိတသည်၊ တေံ-၌ ကမ္ဘာ ၅ ရာ ကြာသော တဘဝကို၊ အနု
ဿရိ-နည်း၊ ဧတိ-၌ကား အမေးတည်း၊ ကိရ - ချဲ၊ အယံ - ၌ အရှင်
သောဘိတသည်၊ ပဥ္စန္နံကပ္ပသတာနံ- တို့၏၊ ဥပရိ-အထက်ဖြစ်သော ဘဝ၌၊
တိတ္ထာယတနေ-တိတ္ထိဘောင်၌၊ (ကံကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်သော ကမ္မဝါဒီ
ရသေ့ဘဝ၌၊] ပဗ္ဗဇိတွာ-ရသေ့ရဟန်း ပြုပြီး၍၊ အသညသမာပတ္တိံ-အသည
သမာပတ်ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ- ၍၊ အပရိဟီနၛ္ဈာနော-မယုတ်လျော့သောဈာန်
ရှိသည်၊(ဟုတွာ)၊ ကာလံ ကတွာ,အသညဘဝေ-အသညသတ်ဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ-
ဖြစ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို အသညသတ်ဘုံ၌၊ ယာဝတာယုကံ - အသက် အပိုင်းအခြား
အတိုင်း၊ ဌတွာ- တည်ပြီး၍၊ အဝသာနေ- ၌၊ မနုဿလောကေ- ၌၊ ဥပ္ပန္နော
(ဟုတွာ) သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ, တိဿော - န်သော၊ ဝိဇ္ဇာ-တို့ကို၊ သစ္ဆာ
ကာသိ-ပြီ၊ သော- ထို အရှင်သောဘိတသည်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ - ရှေး၌ နေအပ်
ဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို၊ အနုဿရမာနော(ဟုတွာ)ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ-
၌ လူ့အတ္တဘော၌၊ ပဋိသန္ဓိံ-ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ တတော-ထို ပဋိသန္ဓေမှ၊ ပရံ-
၌၊ တတိယေ အတ္တဘာဝေ- ၌၊ (တိတ္ထိဘဝ၌၊) စုတိမေဝ- ကိုသာ၊ အဒ္ဒသ-
ပြီ၊ [အသညသတ် မရောက်မီဘဝက စုတိကို မြင်သည်၊ ထို စုတိသည် ဤဘဝ
ပဋိသန္ဓေအား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ အနန္တရပစ္စည်းခဏ်းကြည့်
ပါ။] အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဥဘိန္နံ - စုတိပဋိသန္ဓေ ၂ ပါးတို့၏၊ အန္တရာ- ၌၊
အစိတ္တကံ-သော၊ အတ္တဘာဝံ-အသညသတ်အတ္တဘောကို၊ အနုဿရိတုံ-ငှါ၊
အသက္ကောန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ) နယတော- နည်းအားဖြင့်၊ သလ္လက္ခေသိ-

အသညသမာပတ္တိံ။ ။အသညသမာပတ္တိံတိ သညာဝိရာဂဘာဝနာယ ဝါယော
ကသိဏေ နိဗ္ဗတ္တိတံ စတုတ္ထဈာနသမာပတ္တိံ ဝဒတိ=သညာဝိရာဂဘာဝနာဖြင့် ဝါယော
ကသိဏ်းကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်စေအပ်သော စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်ကို အသညသမာပတ်
ဟု ဆိုသည်။

နယတော သလ္လက္ခေသိ ။ ။"ဝဋ်၌ လည်နေသော သတ္တာမှန်သမျှ ခန္ဓာမရှိရာ
ကာလမည်သည် မရှိနိုင်၊ အသညသတ်ဘုံ၌ကား ကမ္ဘာ ၅ ရာပတ်လုံး စိတ်မရှိဘဲ ရုပ်
ခန္ဓာချည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ယခု ငါမမြင်အပ်သော ကမ္ဘာ ၅ ရာ ဘဝသည် အသညသတ်
ဘဝ ဖြစ်စရာရှိသည်"ဟု ဘုရားတရားတော်မှ ရအပ်သော နည်းကို "နယတော"ဟု
ဆိုသည်။ [နည်းလေးဆယ်၌ မိဝ္ပဒဝ္ပလဋ္ဌနနည်းနှင့် သဘောသွားတူ၏။]

www.dhammaransi.com

မှတ်သားပြီ၊ (ကိံ-နည်း၊) အဒ္ဒါ- မချွတ်ကေန်၊ အဟံ, အသညာဘဝေ-၌၊ နိမ္ဗတ္တော-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (သလ္လက္ခေသိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဝေံ- သို့၊ သလ္လက္ခေန္တေန- သော၊ အနေန-၅၏ အရှင်သောဘိတသည်၊ ဒုက္ကရံ- ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သော အမှုကို၊ ကတံ-ပါပေပြီ၊ သတခော-အစိတ်တရာအားဖြင့်၊ ဘိန္နဿ-ခွဲခြမ်းအပ် ပြီးသော၊ ဝါလဿ – ဆံပင်၏၊ ကောဋိယာ – အဖျားဖြင့်၊ ကောဋိ – ဆံပင် အဖျားကို၊ ပဋိဝိဒ္ဓါ-ပစ်ခွင်းအပ်သည်နှင့်တူ၏၊ အာကာသေ-အထက်လွင်ပြင် ၌၊ ပဒံ-ခြေရာကို၊ ဒဿိတံ – ပြအပ်သည်နှင့် တူ၏၊ တဿာ , နံ – ထို အရှင် သောဘိတကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဣမသ္မိံ ယေဝ ဝတ္ထုသ္မိံ –ကြောင့်ပင်၊ ဧတဒဂ္ဂံ ၊ပေ၊သောဘိတောတိ-ဟူ၍၊ ဧတဒဂ္ဂေ- ၌၊ ထပေသိ - ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ, ယဒိဒံ (ယော အယံ) သောဘိတော-သည်၊(အတ္ထိ)၊ဧတံ(သော)-၅ သောဘိတ သည်၊ မမ– ၏၊ သာဝကာနံ- န်သော၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ - ကို၊ အနုဿရန္တာနံ- န်သော၊ ဘိက္ခူနံ-တို့တွင်၊ အဂ္ဂံ (အဂ္ဂေါ)- တည်း။]···· ဝိနီတဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ—ပြီ။

ဒုက္ကရံ ကတံ။ ။ခန္ဓဝိကလဿ (နာမ်ခန္ဓာချို့တဲ့သော) ပုဗ္ဗေနိဝါသဿ အနုဿရဏံ (ကို) ထပေတွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ နသက္ကာ အညေဟိ ကာတုံတိ (ဘုရားမှတပါး အခြားသူတို့ မပြုနိုင်သောကြောင့်) နယတော သလ္လက္ခန္တေနာပိ ဒုက္ကရံ ကတံတိ အဓိပ္ပါယော။

ဝါလဿ၊ပေ၊ဒဿိတံ ။ ။ လေးသမားတို့ လက်တည့်စမ်းသောအခါ မြှား အဖျား၌ အစိတ်တရာစိတ်အပ်သော ဆံပင်ဖျားကိုရစ်ပတ်၍ လိက္ခမြူတခုလောက်သာ အဖျားပေါ်နေအောင်ထား၏၊ တဖန်—ထိုကဲ့သို့ဆံပင်တခုကို ခရမ်းသီးအလယ်ခေါင်း၌ ရစ်ပတ်၍ သေးငယ်သောအဖျားပေါ်ထွက်နေအောင်ထား၏၊ လေးသမားကျော်သည် တဥသဘလောက်ဝေးသော အရပ်ကနေ၍ ထိုမြှားဖြင့် သားမြီးအဖျားချင်းထိအောင် ပစ်နိုင်၏၊ အရှင်သောဘိတ၏ အညသတ်ဘဝ (ကမ္ဘာငါးရာ) ကို မြင်နိုင်ခြင်းလည်း သားမြီးအဖျားချင်း ထိအောင် ပစ်သည်နှင့် တူသောကြောင့် ခြေရာ မထင်နိုင်သော ကောင်းကင်ဝယ် ခြေရာကိုထင်ရှားအောင် ပြသည်နှင့်တူသည်—ဟူလို။

သာရတ္ထ ။ ။ ပဋိဝိဒ္ဓါတိ ပဋိဝိဒ္ဓသဒိသာ၊ ယထာနာမ ကောစိ ဓနုသိပ္ပေ ကတဟတ္ထော ဧကံ ကေသသန်ါတံ ဝါလံ သတဓာ ဝိဘဇိတ္ဝာ တတော ဧကအံသုံ ဂဟေတွာန ဝါတိင်္ဂဏဖလဿ မဇ္ဈဋ္ဌာနေ ဗန္ဓိတွာ အပရံ တံအံသုံ ကဏ္ဍဿ အဂ္ဂကောဋိယံ (ယထာ တဿ အံသုဿ ဥုကာမတ္တံဝါ လိက္ခမတ္တံဝါ ကဏ္ဍဿ အဂ္ဂကောဋိတော အဓိကံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ၊ ဧဝံ) ဗန္ဓိတွာ ဥသဘမတ္တေ ဌာနေ ဌိတော ကဏ္ဍဗဒ္ဓါယ ဝါလ ကောဋိယာ ဝါတိင်္ဂဏဗဒ္ဓံ ဝါလဿ ကောဋိံ ပဋိဝိဇ္ဈေယျ။ [ဝါလကို "သားမြီး" ဟု ပေးလေ့ရှိသော်လည်း "ကေသသန်ါတံ ဝါလံ" ကိုထောက်၍ "ဆံပင်" ဟုပေးရသည်၊.... "ဝါလော ကေသေဿာဒိလောမေ" –အဘိဓာန် (၁၀၈၁) ။]

www.dhammaransi.com

ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ခေါ၊ပေ၊ဓမ္မာတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားသည်၊ ဣဓ - ဤ ဘိက္ခု ဝိဘင်း ပါဠိတော်၌၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌပါရာဇိက ပရိဒီပနမေဝ-သရုပ်သကောင်အားဖြင့် ပြအပ်သော ပါရာဇိကတို့ကို ထင်ရှားပြကြောင်း စကားသာတည်း၊ ပန - ဆက်၊ သမောဓာနေတွာ-ပါရာဇိကအားလုံးကိုပေါင်း၍၊ သဗ္ဗာနေဝ-အလုံး စုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ စတုဝီသတိ- ၂၄ ပါးသော၊ ပါရာဇိကာနိ - တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-နိ၏၊ စတုဝီသတိ—သော၊ (ပါရာဇိကာနိ- တို့ဟူသည်၊)ကတမာ နိ-တို့နည်း၊ ပါဠိယံ - ၌၊ အာဂတာနိ-လာကုန်သော၊ တာဝ- ဘိက္ခုနီတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ စတ္တာရိ- ၄ ပါးသောပါရာဇိကတို့ငှင်း၊ ဘိက္ခုနီ နံ - တို့၏၊ အသာဓာရဏာနိ – ဘိက္ခုတို့နှင့် မဆက်ဆံကုန်သော၊ စတ္တာရိ- တို့ငှင်း၊ ဣတိ- သို့၊ အဋ္ဌ- ၈ ပါးသော ပါရာဇိကတို့ငှင်း၊ ဧကာဒသ—တကျိပ် တစ်ယောက်ကုန်သော၊ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလာ–အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်တို့ငှင်း၊(“ဣတိ ဧကူန ဝီသတိ”စပ်၊) တေသု - ထို အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ပဏ္ဍက ၊ ပေ၊ဗျဉ္ဇနကာ– ပဏ္ဍုက် , တိရစ္ဆာန် , ဥဘတောဗျည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တယော - ၃ ယောက် တို့သည်၊ ဝတ္ထုဝိပန္နာ-ပျက်သောဝတ္ထုရှိကုန်သော၊ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ- အဟိတ်ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ [အဟေတုပဋိသန္ဓိကာဖြင့် ထို ပုဂ္ဂိုလ်များ မဂ်မရထိုက်ကြောင်းကို ပြ၏။]တေသံ- ထိုပဏ္ဍုက်စသောပုဂ္ဂိုလ် တို့၏အတွက်၊ သဂ္ဂေါ -နတ်ပြည်ကို၊ အဝါရိတော - မတားမြစ်အပ်၊ မဂ္ဂေါ ပန-ကိုကား၊ ဝါရိတော – ၏၊ ဟိ – မှန်၊ (တနည်း) ဟိ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ တေ-ထို ပဏ္ဍုက်စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ မဂ္ဂပ္ပဋိလာဘာယ-မဂ်ကိုရခြင်းငှါ၊ အဘဗ္ဗာ–မထိုက်ကုန်၊ (ကသ္မာ - နည်း)၊ ဝတ္ထုဝိပန္နတ္တာ– ပျက်သော ဝတ္ထု ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ နေသံ-ထို ပဏ္ဍုက်စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာပိ– ကိုလည်း၊ ပဋိက္ခိတ္တာ - ပယ်မြစ်အပ်တော်မူပြီ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ တေပိ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ပါရာဇိကာ–ပါရာဇိကကျသူနှင့်တူကုန်၏။

ပရိဒီပနမေဝ ။ ။ ဤဘိက္ခုဝိဘင်း ပါရာဇိကပါဠိတော်၌ ပါရာဇိကလေးပါး ကိုသာ သရုပ်ထုတ်ပြထားသောကြောင့် “စတ္တာရော ပါရာဇိကာ ဓမ္မာ”ဟု နိဂုံးအုပ် ထားသည်၊ [ဣဓာတိ– ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေ။] ပါရာဇိကကျပြီးသူသည် ရဟန်းမဖြစ် နိုင်တော့သကဲ့သို့ ရဟန်းမဖြစ်နိုင်ချင်းတူသောကြောင့် ပါရာဇိကသဘော သက်ရောက် နေသော အခြားပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ရှိသေး၏-ဟူလို၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကို ပြလို၍“သမော ဓာနေတွာ ပန”စသည် မိန့်။

ဝတ္ထုဝိပန္နာ။ ။ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒါယ အဝတ္ထုဘာဝတော ဝတ္ထုဝိပန္နာ—ရှင်ရဟန်း ဖြစ်ခြင်း၏ တည်ရာမဟုတ်သောကြောင့် ဝတ္ထုဝိပန္န ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ကြသည်၊ မှန်၏— “န ဘိက္ခဝေ ပဏ္ဍကော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော ” စသည်ဖြင့် မဟာဝါပဗ္ဗဇ္ဇာခန္ဓကာ၌ “ ထို

www.dhammaransi.com

ထေယျသံဝါသကော-ကငင်း၊ပေ၊ သံဃဘေဒကော-ငင်း၊ ဠုတိ, ဠုမေ အဋ္ဌ-တို့သည်၊ အတ္တနော - ၏၊ ကိရိယာယ - အမှုအရာ ကြိယာ၏၊ [ရဟန်းအသွင်ကို ခိုးခြင်း , တိတ္ထိဘောင်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းစသော အမှုအရာကြိယာ၏၊] ဝိပန္နတ္တာ-ပျက်စီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဘဗ္ဗဋ္ဌာနံ- အဘဗ္ဗ အရာသို့၊ ပတ္တာ-ရောက်ကုန်ပြီ၊ ဠုတိ-ကြောင့်၊ ပါရာဇိကာဝ-ပါရာဇိကကျသူနှင့် တူသူတို့ပင်တည်း၊ တေသု - ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ထေယျသံဝါသကော - ငင်း၊ ပေ၊ ဠုတိ-သို့၊ ဠုမေသံတိဏ္ဏံ-၏ ၃ ယောက်တို့၏အတွက်၊ သဂ္ဂေါ-ကို၊ အဝါရိတော - မတားမြစ်အပ်၊ မဂ္ဂေါပန - ကိုကား၊ ဝါရိတောဝ - သည်သာ၊ ဠုတရေသံ-၏ ၃ ယောက်မှအခြားကုန်သော၊ ပဉ္စန္နံ-မာတုဃာတကစသော ၅ ယောက်တို့၏အတွက်၊ ဥဘယမ္ပိ-သဂ္ဂ မဂ္ဂ ၂ ပါးစုံ ကိုလည်း၊ ဝါရိတံ- ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ တေ - ထို မာတုဃာတကစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အနန္တရဘဝေ- အခြားမဲ့ လာလတ္တံ့ဘဝ၌၊ နရကေ - ၌၊ နိဗ္ဗတ္တနကသတ္တာ - ဖြစ်လတ္တံ့သော သတ္တဝါတို့တည်း၊ ဠုတိ-၏သို့လျှင်၊ ဠုမေ ကောဒသစ- ၏ တကျိပ်တယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ငင်း၊ ဠုတိ—သို့၊ ဧကူနဝီသတိ-တယော်ဖြင့် ယုတ်လျော့သော ၂၀ သည်၊ (ဟောတိ)၊ တေ-ထို ၁၉ ယော်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဂိဟိလိင်္ဂ-လူ့အသွင်၌၊ ရုစိံ - အလိုဆန္ဒကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊ ဂိဟိနိဝါသန နိဝတ္ထာယ-လူ့အဝတ်ကို ဝတ်သော၊ ဘိက္ခုနိယာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ , ဝီသတိ-သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဟိ-မှန်၊ သာ-ထို လူဝတ်လဲသောဘိက္ခုနီသည်၊ အဇ္ဈာစာရဝီတိက္ကမံ-လွန်ကျူး၍ ကျင့်ခြင်းဟူသော ဝီတိက္ကမကို၊ အကတွာပိ- မပြုမူ၍လည်း၊ ဝါ-ဘဲလည်း၊ ဧတ္တာဝတာဝ-၏မျှလော် လူ့အဝတ်ကို ဝတ်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ အဿမဏီ- ရဟန်း မဟုတ်တော့သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဠုတိ ဠုမာနိ -၏သည် တို့ကား၊ (တာဝ-လမ္ဗိစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊)ဝီသတိ-သော၊ ပါရာဇိကာနိ။

ပုဂ္ဂိုလ်များကို ရှင်ရဟန်းပြု၍ မပေးရ’’ ဟု ပယ်မြစ်တော်မူထားသည်၊ ထို့ကြောင့် ထို ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ရဟန်း မဖြစ်ထိုက်သောကြောင့် ပါရာဇိကကျထားသော ပုဂ္ဂိုလ်များ နှင့် အလားတူဖြစ်ကြသည်။ [ပါရာဇိကာဝိယာတိ ပါရာဇိကာ။]

သာရတ္ထ ။ ။ တေ ဘိက္ခုဘာဝါယ အဘဗ္ဗတ္တာ ပါရာဇိကာပန္နသဒိသတာယ ပါရာဇိကာတိ ဝုတ္တာ၊ ဝသတိ ဧတ္ထာတိ ဝတ္ထု – ရဟန်းအဖြစ်၏ တည်ရာ (ရဟန်း ဖြစ်ထိုက်သော) ဂုဏ်တည်း၊ ထို ဂုဏ်ဟူသည် မဟာဝါပဗ္ဗဇ္ဇာခန္ဓကဥ္စလာသော ရဟန်း မဖြစ်ထိုက်သော အပြစ်အားလုံးမှ ကင်းခြင်းတည်း၊ “ ဝတ္ထု+ဝိပန္နံ ယေသံတိ ဝတ္ထု ဝိပန္နာ=(ပဏ္ဍုက်စသည် ဖြစ်နေရကား) ပျက်စီးသော ဝတ္ထု (ဂုဏ်) ရှိသူတို့ ’’ ဟု သာရတ္ထ၌ ဗဟုဗ္ဗိဟိ ပြု၏၊ ဝိမတိ၌ “ တေနဝတ္ထုမတ္တေန+ဝိပန္နာ’’ ဟု တပ္ပုရိသ် ပြု၍, ဝိပန္နဝတ္ထုကာတိ အတ္တော’’ဟု ဥဇုကတ္ထ ပြသည်။

www.dhammaransi.com

အပရာနိပိ - နှသော၊ (အနုလောမ ပါရာဇိကာနိတိ ဝဒန္တိ၌စပ်။) လမ္ဗီ- ရှည်သော အင်္ဂါဇာတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ငင်း၊မုဒုပိဋ္ဌိကော-နည့်သော ကျော်ကုန်း ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ငင်း၊(ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ပရဿ-၏၊ အင်္ဂဇာတံ- ကို၊ မုခေန- ပ'ါးစပ်ဖြင့်၊ ဂဏှာတိ - စုပ်ယူ၏၊ (သော - ထို ပုဂ္ဂိုလ်ငင်း၊) (ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ပရဿ-၏၊ အင်္ဂဇာတေ- ၌၊ အဘိနိသီဒတိ- ရှေးရှုထိုင်၏ (သော-ငင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေသံ စတုန္နံ- တို့၏၊ ဝသေန - ဖြင့်၊ စတ္တာရိ-နှသော၊ အနုလောမ ပါရာဇိကာနိ-အနုလောမ ပါရာဇိကတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-နှ၏၊ ဟိ-မှန်၊ တောနိ - ဤ လေးပါးသော ပါရာဇိကတို့ကို၊(ဝုစ္စန္တိ၌စပ်၊)ယသ္မာ,ရာဂဝသေန-ရာဂ၏အစွမ်းဖြင့်၊သဒိသ ဘာဝူပဂတာနံ – တူသည်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ ဥဘိန္နံ – မိန်းမ ယောကျ်ား ၂ ဦးသားတို့၏၊ ဓမ္မော– အကျင့်ကို၊ မေထုနဓမ္မောတိ-မေထုန ဓမ္မဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ [မိထုနာနံ-အချင်းချင်းတို့၏+အယံ-ဥစ္စာတည်း၊ မေထု နော - ဥစ္စာ၊ မေထုနောစ+ သော+ ဓမ္မောစာတိ မေထုနဓမ္မော။] တသ္မာ, ဧတေန ပရိယာယေန -(မိန်းမယောကျ်ား ၂ ဦးသားတို့၏ ရာဂထကြွခြင်း ဟူသော) ဤ ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ မေထုနံဓမ္မံ - ကို၊ အပ္ပဋိသေဝိတွာယေဝ- မမှီဝဲမူ၍သာလျှင်၊ ဝါ-ဘဲသာလျှင်၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ မဂ္ဂေန –မဂ်တခု ဖြင့်၊ မဂ္ဂပ္ပဝေသနဝသေန – မဂ်တခုသို့သွင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗ တ္တာ–ရောက်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မေထုနဓမ္မပါရာဇိကဿ- မေထုန

တောနိ ဟိ၊ပေ၊ဝုစ္စန္တိ။ ။မေထုနဓမ္မ – ဟူသည် ရာဂအစွမ်းဖြင့် တပ်မက်ချင်း တူကြသူ ၂ ယောက်တို့၏အကျင့်ဖြစ်၏၊ လမ္ဗ မုဒုပိဋ္ဌိကတို့သည် မိမိတယောက်ထည်း၏ မဂ်အချင်းချင်း၌သာ သွင်းကုန်၏၊ သူတပါး၏ အင်္ဂါဇာတ်ကို စုပ်သူ, ရှေးရှုထိုင်သူ တို့မှာ အစုပ်ခံရ – အထိုင်ခံရသော အခြားတယောက်၌ ရာဂဖြစ်မည် ဟု အမြဲမဆို နိုင်ပါ၊ ဤသို့ တယောက်ထည်း ရာဂဖြစ်နေပါလျှင် အဘယ်နည်းဖြင့် မေထုနဓမ္မပါရာ ဇိကအား လျော်သနည်း–ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "တောနိဟိ" စသည် မိန့်။

မိန်းမယောကျ်ား ၂ ဦးသားတို့ ရာဂထကြွခြင်းအားဖြင့် မေထုန်မမှီဝဲသော်လည်း လမ္ဗီ မုဒုပိဋ္ဌိကတို့သည် တယောက်ထည်း၏ပင် မဂ်အချင်းချင်းသို့သွင်းခြင်း , နောက် ၂ ယော်ကား သူ့အင်္ဂါဇာတ်ဟူသောမဂ်ကို မိမိ၏မုခမဂ်ဝစ္စမဂ်၌ သွင်းခြင်းအားဖြင့် မေထုန်အကျင့်နှင့် သဘောတူနေသောကြောင့် မေထုနဓမ္မပါရာဇိကအား လျော်သော အနုလောမပါရာဇိကတို့ ဖြစ်ကြရလေသည်။ [ဧတေန ပရိယာယေနာတိ – ဥဘိန္နံ ရာဂပရိယုဋ္ဌာန သခ်ါတေန ပရိယာယေန၊ ဤပုဒ်ကို အပ္ပဋိသေဝိတွာ၌စပ်၊ အနုလော မေန္တိ၌ "အနုလောမံ" ဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ဖြစ်ခြင်းအနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်ထား သော နာမဓာတ် ဟု ကြံ။]

www.dhammaransi.com

ဓမ္မပါရာဇိကအား၊ အနုလောမေန္တိ - လျော်စွာဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ အနုလောမပါရာဇိကနီတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-န်၏၊ ဣတိ-လျှင်၊ ဣမာနိစတ္တာရိစ-ဤ လေးပါးသော ပါရာဇိကတို့ဝုင်း၊ ပုရိမာနိ-ရှေးဖြစ်ကုန်သော၊ ဝီသတိစ-နှစ်ဆယ်ဝုင်း၊ ဣတိ- သို့၊ သမောဓာနေတွာ-ပေါင်း၍၊ သဗ္ဗာနေဝ- အလုံးစုံ သာလျှင်ဖြစ်ကု န်သော၊ စတုဝီသတိ-သော၊ ပါရာဇိကာနိ- ပါရာဇိကတို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-သိထိုက်ကုန်၏။

နလဘတိ ဘိက္ခူဟိသဒ္ဓိံ သံဝါသန္တိ-ကား၊ဥပေါသထ၊ပေ၊ဘေဒံ-ဥပုသ် ပြုခြင်း, ပဝါရဏာပြုခြင်း, ပါတိမောက်ရွတ်ပြခြင်းဟူသော သံဃကံအပြား ရှိသော၊ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ, သံဝါသံ - အတူတကွ နေထိုင်ရာဖြစ်သော ကံကို၊ နလဘတိ၊ ယထာပုရေတထာပစ္ဆာတိ – ကား၊ ပုဗ္ဗေ - ရှေးဖြစ်သော၊ ဂိဟိ ကာလေ - လူဖြစ်ရာ အခါ၌ဝုင်း၊ အနုပသမ္ပန္နကာလေစ - သာမဏေဖြစ်ရာ အခါ၌ဝုင်း၊ (နလဘတိ) ယထာ - ကဲ့သို့၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ပါရာဇိကံ - ပါရာဇိက အာပတ်သို့၊ အာပန္နောပိ-ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ တထေဝ-သာလျှင်၊ (နလဘတိ)၊အသံဝါသောတိ-ကား၊တဿ-ထိုပါရာဇိကကျသောရဟန်း၏၊ ပေ၊ သံဝါသော-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-၌သို့မှတ်အပ်၏၊ တတ္ထာယသ္မန္တေ ပုစ္ဆာ မိတိ-ကား၊ စတူသု- န်သော၊ တေသု ပါရာဇိကေသု – တို့၌၊ အာယသ္မန္တေ-တို့ကို၊ ကစ္စိတ္ထပရိသုဒ္ဓါတိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆာမိ-၏၊ ကစ္စိတ္ထာတိ-ကား၊ ကစ္စိ-အသို့ နည်း၊ ဧတ္ထ-၌ ပါရာဇိကတို့၌၊ (ပရိသုဒ္ဓါ-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ပါကုန်၏ လော၊) စတူသု - န်သော၊ ဧတေသု ပါရာဇိကေသု – တို့၌၊ ကစ္စိ-နည်း၊ ပရိ သုဒ္ဓါ-လော၊["ကစ္စိတ္ထ"ကိုပင်"ဧတေသု၊ပေ၊ပရိသုဒ္ဓါ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ဣတိ အတ္ထော၊ အထဝါ-ကား၊ ကစ္စိတ္ထပရိသုဒ္ဓါတိ-ကား၊ ကစ္စိ - နည်း၊ ပရိ သုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ အတ္ထ – ဖြစ်ပါကုန်၏လော၊ ဘဝထ- လော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝါကျတို့၌၊ သေသံ-သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ [လမ္ဘီစသူတို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

သမန္တပါသာဒိကာယ-သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ-၌၊ စတုတ္ထပါရာဇိက ဝဏ္ဏနာ – သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

စတုတ္ထပါရာဇိက
ဘာသာဋီကာ ပြီးပြီ။

www.dhammaransi.com

သံဃာဒိသေသကဏ္ဍ

သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်

ပါရာဇိကကဏ္ဍဿ - ပါရာဇိကအခဏ်း၏၊ ဝါ - ပါရာဇိကအခဏ်းကို သံဂါယနာတင်ပြီးရာကာလ၏၊ သမနန္တရံ - ကောင်းစွာ အခြားမဲ့ကာလ၌၊ ယံ (တေရသကံ)-အကြင်သိက္ခာပုဒ် ၁၃ ပါး အတိုင်းအရှည်ရှိသောအခဏ်း ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ - တို့သည်၊) သံဂီတံ- ပေါင်းစုရွတ်ကာ သံဂါယနာ တင်အပ်ပြီ၊ (ပါရာဇိကကဏ္ဍဿ - ၏၊ သမနန္တရံ- ၌၊ သံဂီတဿ- သော၊) တဿ တေရသကဿ- ၏၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အပုဗ္ဗ ပဒဝဏ္ဏနာ- ရှေးမဟုတ်သောပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း၊ ဝါ- အသစ်ဖြစ်သောပုဒ်တို့၏ အဖွင့် တည်း။ ["တေရသ သိက္ခာပဒါနိ ပရိမာဏာနိ အဿ ကဏ္ဍဿာတိ တေရ သကံ" သာရတ္ထ။]

တေန သမယေန၊ပေ၊စရတီတိဧတ္ထ-၌၊ (သမတိနိဝိဋ္ဌ-ကောင်းစွာ အကျုံး ဝင်သော၊ "ပါဝင်သော"ဟူလို၊) အာယသ္မာတိ- ဘ္မာ ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ပိယဝစနံ - ချစ်အပ်သူကို ခေါ်ဆိုကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ [ပိယာယိတဗ္ဗောတိ ပိယော၊ ပိယဿ+ဝစနံ ပိယဝစနံ၊] ဝါ-ချစ်ဘွယ်ကောင်းသောသဒ္ဒါတည်း၊ [ပိယာယိတဗ္ဗန္တိ ပိယံ၊ ပိယံစ+တံ+ဝစနံစာတိ ပိယဝစနံ၊] သေယျသကော တိ-ကော ဟူသည်၊ တဿတ္ထေရဿ-၏၊ နာမံ-တည်း၊ အနဘိရတောတိ- ကား၊ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော-အထူးထူးအပြားပြား ပစ်လွှင့်အပ်သောစိတ် ရှိသည်၊ ဝါ - ပျံ့လွင့်သောစိတ်ရှိသည်၊ ကာမရာဂပရိဠာဟေန - ကာမရာဂ ဟူသော ပူလောင်ခြင်းသည်၊ ပရိဍယှမာနော-ထက်ဝန်းကျင်လောင်အပ်သည်၊(ဟုတွာ, အနဘိရတော- မမွေ့မလျော်သူတည်း၊) ပန- ဗျတိရိက်ကား၊ ဂိဟိဘာဝံ-လူ့ အဖြစ်ကို၊ ပတ္ထယမာနော - တောင့်တသည်၊ (ဟုတွာ - ၍၊ အနဘိရတော- သည်၊) န - မဟုတ်၊ [ကာမရာဂကြောင့် အနဘိရတဖြစ်သည်၊ လူထွက်လို သောကြောင့် အနဘိရတဖြစ်သည် မဟုတ်။] သော တေန ကိသော ဟောတီ တိ- ကား၊ သော သေယျသကော - သည်၊ တေန အနဘိရတဘာဝေန- ထို မမွေ့လျော်သူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကိသော-ကြုံလှီပိန်ချုံးသည်၊ ဟောတိ-၏။

အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မာ ဥဒါယီတိဧတ္ထ – ပါဌ်၌၊ ဥဒါယီတိ – ဟူသည်၊ တဿ ထေရဿ-၏၊ နာမံ-တည်း၊ ဟိ-ဆက်၊ အယံ-ဤ ဥဒါယီသည်၊ သေယျ သကဿ-၏၊ ဥပဇ္ဈာယော-သော၊ လာဠုဒါယီနာမ-လာဠုဒါယီမည်သော၊ တန္တမိဂ သပ္ပဋိဘာဂေါ – တုန်လှုပ်သောသမင်နှင့် တူသောအဘို့ရှိသော၊

www.dhammaransi.com

နိဒ္ဒါရာမတာဒိ° – အိပ်ခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်းရှိသူ၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့ကို၊ [အာဒိဖြင့် ဘဿာရာမတာစသည်ကိုယူ။] အနုယုတ္တာနံ-အဖန်ဖန် အားထုတ်ကုန်သောရဟန်းတို့တွင်၊ အညတရော - တယောက် အပါအဝင်ဖြစ်သော၊ လောလဇာတိကော – လျှပ်ပေါ်လော်လီသော ရဟန်းတည်း၊ [လာဠုဒါယီ၌ "လာဠု"ကို "လောလ"ဟု ဖွင့်သည်၊ လာဠော- လျှပ်ပေါ်လော်လီသော+ ဥဒါယိ – ဥဒါယိ တည်း၊ လာဠုဒါယိ – လျှပ်ပေါ်လော်လီသော ဥဒါယိ၊ ဖွားဘက်တော်ကာဠုဒါယီနှင့် မရောစေလို၍ "လာဠု"ဟု ဝိသေသနပြုသည်။] ကစ္စိနော တွံတိ– ကား၊ ကစ္စိ - နည်း၊ တွံ – သည်၊ (စရသိ)နှ– ကျင့်သလော၊ ယာဝဒတ္ထံ ဘုဉ္ဇာတိအာဒိသု- တို့၌၊ ယာဝတာ- အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုသည်၊ (အတ္ထိ) ဣတိ-ကြောင့်၊ ယာဝဒတ္ထံ- မည်၏၊ ["ယာဝတာ + အတ္ထော ယာဝဒတ္ထံ" ဟု အဗျယီဘာဝသမာသ် ဝိဂြိုဟ်ပြု၊] ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ တေ - အား၊ ဝါ – ၏၊ ယာဝတာ – သော၊ ဘောဇနေန - ဖြင့်၊ အတ္ထော (အတ္ထိ)၊ ယတ္တကံ – အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသောဘောဇဉ်ကို၊ တွံ ဣစ္ဆသိ၊ တတ္တကံ–ကို၊ ဘုဉ္ဇ–လော၊ ယတ္တကံ ကာလံ-ပတ်လုံး၊ ရတ္တိံဝါ-၌၎င်း၊ ဒိဝါဝါ - ၌၎င်း၊ သုပိတုံ ဣစ္ဆသိ၊ တတ္တကံ - ထိုမျှလောက်သောကာလပတ်လုံး၊ သုပ-အိပ်လော၊ မတ္တိကာဒီဟိ-တို့ဖြင့်၊ ကာယံ-ကို၊ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ – ပွတ်၍၊ [မီးဖိုရှိသော ဇရုံးအိမ်ထဲသို့ဝင်သည့်အခါ မီးပူမည်စိုး၍ ကိုယ်ကို မြေညက်စသည်ဖြင့်သုတ်လိမ်း၍၊]စုဏ္ဏာဒီဟိ-ရေချိုး ဆပ်ပြာမှုန့်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဃံသိတွာ - တိုက်၍၊ ယတ္တကံ - အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသောကာလပတ်လုံး၊ နှာနံ-ရေချိုးခြင်းကို၊ ဣစ္ဆသိ၊ တတ္တကံ,နှာယ-ရေချိုးလော့၊ ဥဒ္ဒေသေနဝါ-ပါဠိသင်ယူခြင်းဖြင့်၎င်း၊ ပရိပုစ္ဆာယဝါ-အဋ္ဌကထာကို အဖန်ဖန်မေးမြန်းခြင်းဖြင့်၎င်း၊ဝတ္တပဋိပတ္တိယာဝါ-ဝတ်အကျင့်ဖြင့်၎င်း၊ဝါ-ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို ပြုကျင့်ခြင်းဖြင့်၎င်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနေနဝါ-ဖြင့်၎င်း၊ အတ္ထော-အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-၍အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။ .

ယဒါ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ - ကား၊ ယသ္မိံ ကာလေ - ၌၊ တဝ - ၏၊ ကာမရာဂဝသေန - ဖြင့်၊ ဥက္ကဏ္ဌိတတာ- အထက်၌တည်သော လည်ရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ပျင်းရိသူ၏အဖြစ်သည်၊ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တတာ-သည်၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ ရာဂေါ စိတ္တံ အနုဒ္ဓံသေတီတိ–ကား၊ ကာမရာဂေါ-သည်၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဓံသေတိ ပဓံသေတိ–ဖျက်ဆီး၏၊ ("အနုဒ္ဓံသေတိ"၌ "အနု" အနက်မရှိ - ဟူလို။) (စိတ္တံ- ကို၊) ဝိက္ခိပတိ စေဝ—ထိုထိုအာရုံသို့ ပစ်လည်းပစ်လွှင့်၏၊မိလာပေတိစ- ညှိုးလည်းညှိုးနွမ်းစေ၏၊ တဒါ၊ပေ၊ မောစေဟီတိ-ကား၊ တသ္မိံ ကာလေ-၌၊ ဟတ္ထေန-

www.dhammaransi.com

ဖြင့်၊ ဝါယမိတွာ - လုံ့လပြု၍၊ အသုစိမောစနံ – သုက်ကို လွှတ်စေခြင်းကို၊ ကရောဟိ၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ ဓော်–ဤသို့ ပြုလသော်၊ တေ-၏၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာ– စိတ်၏တခုသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ-စိတ်၏တည်ကြည်ခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ့်၊ ဣတိ-လျှင်၊ ဗာလော-လူမိုက်တယောက်သည်၊ ဗာလံ– လူမိုက်တယောက်ကို၊(အနုသာသတိ) ယထာ- နည်းပေးလမ်းပြ သကဲ့သို့ရင်း၊ မဂ္ဂေါ – သားကောင်း တယောက်သည်၊ မဂံ – သားကောင်းတယောက်ကို၊ (အနုသာသတိ)ယထာ-ဎင်း၊ (တထာ)တံ-ထိုသေယျသကကို၊ ဥပဋ္ဌာယော- သည်၊ အနုသာသိ–နည်းပေး လမ်းပြပြီ။

တေသံ ၊ပေ၊ ဩက္ကမန္တာနန္တိ–ကား၊ သတိသမ္မောဇညံ – သတိသမ္ပဇညကို၊ ပဟာယ-၍၊ နိဒ္ဒံ-အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ ဩတရန္တာနံ–သက်ရောက်ကုန်လသော်၊ တတ္ထ - ထို တေသံမုဋ္ဌသတီနံ အစရှိသောဝါကျ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော)၊ နိဒ္ဒံ-သို့၊ဩက္ကမန္တာနံ-သက်ရောက်သူတို့၏၊ အဗျာကတော-အဗျာ ကတဖြစ်သော၊ ဘဝင်္ဂဝါရော-ဘဝင်အလှည့် အကြိမ်သည်၊ ကိဥ္စာပိ ပဝတ္တတိ- အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏၊ သတိသမ္ပဇညဝါရော–သတိသမ္ပဇည၏ အလှည့် အကြိမ်သည်၊ ကိဥ္စာပိ ဂစ္ဆတိ– အကယ်၍ကား လျော့ကျပါပေ၏၊ တထာပိ– ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊သယနကာလေ-အိပ်ခါနီးအခါ၌၊မနသိကာရော- သတိသမ္ပဇညကို စိတ်၌ထားမှုကို၊ ဝါ-တရား နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ [မနသိကာရပြုပုံကိုပြလို၍"ဒိဝါသုပန္တေန"စသည်မိန့်။]ဒိဝါ-၌၊သုပန္တေန- အိပ်သောရဟန်းသည်၊ယာဝ-လေ ံ၊နှာတဿ-ရေချိုးပြီးသော၊ဘိက္ခုနော- ၏၊ ကေသာ–စိုသောဆံတို့သည်၊ န သုက္ခန္တိ–မခြောက်ကုန်သေး၊ တာဝ–ထို မခြောက်ကုန်သေးမီ၊ သုပိတွာ-အိပ်ပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ- ထအံ့၊ ဣတိ, သဥဿာ ဟေန - အားထုတ်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သုပိတဗ္ဗံ - အိပ်ရာ၏၊ [နေ့လည်၌ အိပ်သောရဟန်းသည် အိပ်ရေးဝအောင် မအိပ်ရ၊ ရေချိုးထားသောကြောင့် စိုနေသောဆံပင်များ မခြောက်မီအတွင်း၌ ထအံ့ဟု နှလုံးသွင်း၍အိပ်ရမည်။] ရတ္တိံ သုပန္တေန, ဇွောကံနာမ - ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသည် မည်သော၊ ရတ္တိ ဘာဂံ – ညဉ့်အဘို့ပတ်လုံး၊ သုပိတွာ , စန္ဒေနဝါ – လသည်သော်ရင်း၊ တာရ ကာယဝါ-ကြယ်တာယာသည် သော်ရင်း၊ ဣဒံနာမ ဌာနံ-သို့၊ ပတ္တကာလေ- ရောက်အပ်ရာအခါ၌၊ ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ–အံ့၊ ဣတိ သဥဿာဟေန သုပိတဗ္ဗံ၊ စ- သည်သာမကသေး၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ အာဒိသု - န်သော၊ ဒသသု - န်သော၊ ကမ္မ ဋ္ဌာနေသု–တို့တွင်၊ ဧကံ–သော၊ (ကမ္မဋ္ဌာနံဝါ-ကိုသော်ရင်း၊) အညံ–အနု ဿတိ ၁၀ ပါးမှတပါးသော၊ စိတ္တရုစိယံ-စိတ်သည်နှစ်သက်အပ်သော၊ ဝါ-

www.dhammaransi.com

စိတ်ကြိုက်ဖြစ်သော၊ ကမ္မဋ္ဌာနံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ဂဟေတွာဝ-ယူ၍သာလျှင်၊ ဝါ-နှလုံးသွင်း၍သာလျှင်၊ နိဒ္ဒါ-သို့၊ ဩက္ကမိတဗ္ဗာ-သက်ရောက်ထိုက်၏၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧဝံ-ဤသို့ သဥဿာဟဖြင့် အိပ်ခြင်း, ကမ္မဋ္ဌာန်း နှလုံးသွင်း၍ အိပ်ခြင်းကို၊ ကရောန္တော - ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သတော - သတိရှိသည်၊ သမ္ပဇာနော – သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သတိံစ - ကို၎င်း၊ သမ္ပဇညဉ္စ - သမ္ပဇညကို၎င်း၊ အဝိဇဟိတွာဝ-မစွန့်မူ၍သာလျှင်၊ နိဒ္ဒံ-သို့၊ ဩက္ကမတီတိ- သက်ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [တချို့စာအုပ်များ၌ ဣတိ မပါ။]ပန-ဆက်၊ တေဘိက္ခူ-ထိုပ‌ါဠိတော်လာ ရဟန်းတို့သည်၊ပေ၊ ဧဝံ-ဤသို့ သဥဿာဟဖြင့် အိပ်ခြင်း,ကမ္မဋ္ဌာန်း နှလုံးသွင်း၍အိပ်ခြင်းကို၊ န အကံသု-န်၊ တေန-ကြောင့်၊ တေသံ၊ပေ၊ ဩက္ကမန္တာနံတိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ)ဝုတ္တံ။

အတ္ထိစေတ္တ စေတနာ လဗ္ဘတီတိ–ကား၊ တ္တေ သုပိနန္တေ–ဤ အိပ်မက်၌၊ အဿာဒစေတနာ-သာယာကြောင်း စေတနာသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဥပလဗ္ဘတိ-ညဏ်ဖြင့်ကပ်၍ ရအပ်၏၊ [အတ္ထိစေတ္တ စေတနာ၌ တ္တေကို "သုပိနန္တေ"ဟု ဖွင့်၍ စေတနာကို"အဿာဒစေတနာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုစေတနာကိုညဏ်ဖြင့် အာရုံပြု၍ကြည့်လျှင် သိနိုင်ရနိုင်သည်-ဟူလို။] အတ္တေသာ၊ပေ၊ အဗ္ဗောဟာရိကာတိ - ကား၊ ဘိက္ခဝေ - တို့၊ သော အဿာဒစေတနာ - သည်၊ အတ္ထိ -၏၊ သာစ ခေါ-ထိုစေတနာသည်လည်း၊ အဝိသယေ-စောင့်စည်းခြင်းငှါမစွမ်းနိုင်သော အရာ၌၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ - ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဗ္ဗောဟာရိကာ - အာပတ်၏ အကြောင်းအင်္ဂါဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည် အဖြစ်သို့ မရောက်၊ ဝါ-မပြောပလောက်၊ အာပတ္တိယာ–၏၊ အင်္ဂံ–အကြောင်းအင်္ဂါသည်၊ န ဟောတိ။

ဣတိ - လျှင်၊ ဘဂဝါ - သည်၊ သုပိနန္တေ –၌၊ စေတနာယ – အဿာဒစေတနာ၏၊ အဗ္ဗောဟာရိကဘာဝံ-အဗ္ဗောဟာရိက၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ-၍၊ ဝေဥ္စပန၊ပေ၊ သံဃာဒိသေသောတိ-ဟူ၍၊ သာနုပညတ္တိကံ-အနုပညတ်နှင့်

အဗ္ဗောဟာရိကာ။ ။"သီလဝိပတ္တိဝေါဟာရံ နာရဟတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ၊ အကုသလဘာဝေ ပနဿာ အဗ္ဗောဟာရတာ နတ္ထိ"– (ဝိမတိ)၊ သီလဝိပတ္တိဟု ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုခြင်းကို မထိုက်သောကြောင့် "အဗ္ဗောဟာရိကာ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုစေတနာ၏ အကုသိုလ်အဖြစ်၌ကား အဗ္ဗောဟာရ၏အဖြစ် မရှိ၊ အကုသိုလ်စေတနာ ဖြစ်သည်– ဟူလို၊ [ဝေါဟာရံ (သီလဝိပတ္တိဟူသော ဝေါဟာရကို) ဂစ္ဆတီတိ ဝေါဟာရိကာ၊ န ဝေါဟာရိကာ အဗ္ဗောဟာရိကာ၊ " အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ နဟောတိ "ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားသည် အဗ္ဗောဟာရိကာ၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊] "သုက္ကဝိသဋ္ဌိအာပတ်၏ အင်္ဂါ ၃ ပါးတွင် သုပိနန္တအဿာဒ စေတနာသည် အာပတ်၏အင်္ဂါမဖြစ်နိုင်" ဟူလို။

www.dhammaransi.com

တက္ကဖြစ်သော၊ [အညတြ သုပိနန္တာ- ဟူသော အနုပညတ်နှင့် တကွသော၊] သိက္ခာပဒံ-ကို၊ ပညပေသိ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ဝေဠုပန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အဿာ - ထိုသုက္ကဝိသဋ္ဌိ၏၊ သံဝိဇ္ဇတီ- ထင်ရှားဖြစ်သော၊ စေတနာ-စေတနာသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝါ- ထိုသို့ ထင်ရှားဖြစ်သော စေတနာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ - ထို သုက္က ဝိသဋ္ဌိသည်၊)သဉ္စေတနာ-သဉ္စေတနာမည်၏၊ သဉ္စေတနာဝ-ထင်ရှားဖြစ်သော စေတနာရှိသော သုက္ကဝိသဋ္ဌိသည်ပင်၊ သဉ္စေတနိကာ- သဉ္စေတနိကာ မည်၏၊ ဝါ-တနည်း၊ အဿာ-ထို သုက္ကဝိသဋ္ဌိ၏၊ သဉ္စေတနာ-စေတနာသည်၊ ဝါ- ထင်ရှားသော စေတနာသည်၊ အတ္ထိ - ၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ သဉ္စေတနိကာ- မည်၏၊ [သဉ္စေတနိကာပုဒ်၌ ဤသို့ဝစနတ္ထပြုရသည်ရှိသော် အဘယ်အကျိုးငှါ ပဒဘာဇနီ၌ ဇာနန္တော စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူရသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိ သောကြောင့်"ယသ္မာ ပန"စသည်မိန့်၊ ပဒဘာဇနီ၌ သဒ္ဒါကို အလေးမပြုဘဲ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကိုသာ ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ ဇာနန္တော သဉ္စာနန္တော စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သည်။]ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ,ယဿ-အကြင်ရဟန်း ၏၊ သဉ္စေတနိကာ - ထင်ရှားသော စေတနာရှိသော၊ သုက္ကဝိသဋ္ဌိ- သုက်လွှတ် ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဇာနန္တော-(ငါသည် လုလ္လ

သဉ္စေတနိကာ။ ။"သံသည် သံဝိဇ္ဇမာနအနက်ဟော"ဟု သိစေလို၍"သံဝိဇ္ဇတိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ သံ ဥပသာရပုဒ်က ထင်ရှားရှိခြင်း အနက်ကိုဟောပြီးဖြစ်၍ ဣကပစ္စည်း အတွက် အနက်သီးခြားမရှိ၊ သွတ္ထ – ဟု ပြလို၍ " သဉ္စေတနာဝ သဉ္စေတနိကာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ " သဉ္စေတနိကာတိ ဧတ္ထ သံသဒ္ဒေါ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထဝါစယ သတ္တကောတိ ဒဿေန္တော အာဟ-သံဝိဇ္ဇတိ+စေတနာ အဿာတိ၊ပေ၊ ဣမဿ္မိံ ဝိကပ္ပေ ဣကသဒ္ဒဿ ဝိသုံ အတ္ထော နတ္ထီတိ အာဟ–သဉ္စေတနာဝ သဉ္စေတနိကာတိ"သာရတ္ထ။ [သံဝိဇ္ဇတိဟု တိဝိဘတျန္တ အာချာတ်ပုဒ်ရှိသည်ကား မကောင်း၊ သံ ဥပသာရပုဒ်သည် အာချာတ် ပုဒ်၏အနက်ကို မဟောနိုင်၊ ဂုဏဝတီ – ဂစ္ဆန္တီတို့ကဲ့သို့ "သံဝိဇ္ဇတီ"ဟု နာမ်ပုဒ်သာ ရှိသင့်သည်၊ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ဖြစ်သောကြောင့် အနက်ပေးရာ၌ ထုံးစံအတိုင်း"အတ္ထိ" ဟု ထည့်ပေးရသည်။]

ဒုတိယနည်း။ ။"သံသဒ္ဒါသည် အနက်မရှိ, ဣကပစ္စည်းသည်သာ အနက်ရှိ၏" ဟု ပြသည်။ [သံ သဒ္ဒဿ အတ္ထံ အနပေက္ခိတွာ ဣကသဒ္ဒေါဝ အဿတ္ထိအတ္ထံ ပကာသေ တီတိ ဒဿေန္တော သဉ္စေတနာဝါ၊ပေ၊ သဉ္စေတနိကာတိ ဒုတိယဝိကပ္ပမာဟ။] ကခ်ါ ဋီကာသစ်၌ကား " သံဝိဇ္ဇမာနာ + စေတနာ သဉ္စေတနာ" ဟု ဒုတိယဝိကပ်၌လည်း သံအတွက် အနက်ရှိပင်ကြံသည်၊ ဤ၌ " စေတနာ " ဟူသည် သုက်ကိုလွှတ်စေဘို့ရန် (မလွှတ်မီရှေ့အဘို့၌) စေ့ဆော်သော စေတနာတည်း။ [စေတနာတိ – ဝိတိက္ကမ ဝသပ္ပဝတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂစေတနာ။]

www.dhammaransi.com

ပြုနေ၏ဟု) သိသည်၊ သဥ္စာနန္တော-လုလ္လပြုခြင်းကို သိပုံအခြင်းအရာနှင့်တကွ (ငါသည် သုက်ကိုလွှတ်စေ၏ ဟု) သိသည်၊ ဟောတိ၊ အသ - ထိုရဟန်း၏၊ သာစသုက္ကဝိသဋ္ဌိ-သည်လည်း၊ စေစ္စ-မောစနဿာဒစေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍၊ အဘိဝိတရိတွာ-လွှမ်းမိုး၍၊ ဝိတိက္ကမော-လွန်ကျူးခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ,ဗျဥ္စနေ-သဒ္ဒါ၌၊ အာဒရံ-လေးစားခြင်းကို၊ အကတွာ-၍၊ အတ္ထမေဝ-အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သာလျှင်၊ ဒဿေတုံ-ငှါ၊ ဇာနန္တော၊ပေ၊ ဝိတိက္ကမောတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ - သို့၊ အသ - ထို သဠေတနိကာပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနံ- ကို၊ ဝုတ္တံ - ပြီ၊ ["သံဝိဇ္ဇတိ စေတနာ အဿ"ဟု သဒ္ဒါနည်းအတိုင်း ဟောတော်မမူခြင်းကို "ဗျဥ္စနေ အာဒရံ အကတွာ"ဟု ဆိုသည်။]

တတ္ထ – ထို ဇာနန္တော အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဇာနန္တောတိ – ကား၊ ဥပက္ကမာမိ–ငါသည် လုလ္လပြုနေ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဇာနန္တော–သိသည်၊ သဥ္စာနန္တောတိ - ကား၊ သုက္ကံ - သုက်ကို၊ မောစေမိ- လွှတ်စေ၏၊ ဣတိ- သို့၊ သဥ္စာနန္တော–လုလ္လပြုခြင်းကို သိပုံအခြင်းအရာနှင့် တကွသိသည်၊ တေနေဝ ဥပက္ကမဇာနနာကာရေန - ထို လုလ္လပြုခြင်းကို သိပုံအခြင်းအရာနှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိံ, ဇာနန္တော - သည်၊ ဣတိအတ္ထော၊ စေစ္စာတိ-ကား၊ မောစနဿာဒစေတနာဝသေန- လွှတ်စေခြင်း၌ သာယာတတ်သော စေတနာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ စေတေတွာ-စေ့ဆော်၍၊ ပကပ္ပေတွာ-အပြားအားဖြင့် ပြု၍၊(လုလ္လပြု၍၊)အဘိဝိတရိတွာတိ-ကား၊ ဥပက္ကမဝသေန-ဖြင့်၊ မဒ္ဒန္တော- နှိမ်နင်းလျက်၊ နိရာသင်္ကစိတ္တံ-ရွံ့ရှာခြင်းမရှိသော စိတ်ကို၊ ပေသေတွာ – စေလွှတ်၍၊ [ရဟန်းသိက္ခာကို စောင့်သူမှာ ထိုလုလ္လပြုမှု၌ ရွံ၏၊ ထိုသို့မရွံ့သည်ကို "နိရာသင်္က"ဟု ဆိုသည်။] ဝိတိက္ကမောတိ - ကား၊ ဧဝံ - သို့၊ ပဝတ္တဿ - ဖြစ်သော ရဟန်း၏၊ ယော ဝိတိက္ကမော–သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ– ဤ လွန်ကျူးခြင်းသည်၊ သဠေတနိကာ သဒ္ဒဿ-သဠေတနိကာသဒ္ဒါ၏၊ သိခါပတ္တော– အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်သော၊ အတ္ထော–တည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [အဓိပ္ပါယ်နက်ကို သိခါပတ္တ ဟု ခေါ်သည်၊ " သိခါပတ္တော အတ္ထောတိ အဓိပ္ပေတတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ"– (ဝိမတိ)၊ ဆိုလိုရင်းမှာ " သဠေတနိကာ- လွှတ်စေလိုသောစေတနာနှင့်တကွ လွန်ကျူးခြင်းရှိသော သုက်လွှတ်ခြင်း"ဟူလို။]

ဣဒါနိ– သဠေတနိကာပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီကိုဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ သုက္ကဝိသဋ္ဌီတိ ဧတ္ထ - ပါဌ်၌၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၌စပ်။) ယဿ သုက္ကဿ-ကို၊ ဝိသဋ္ဌိ-လွှတ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ - ထို သုက်ကို၊ တာဝ - ဝိသဋ္ဌိမှ ရှေးဦးစွာ၊ သရူပတော–အရေအတွက်အားဖြင့်ရင်း၊ [ဒသကို ရည်ရွယ်သည်။] ဝဏ္ဏဘေဒ

www.dhammaransi.com

တောစ– အဆင်းတို့၏ အပြားအားဖြင့်၎င်း၊ [နီလံစသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။] ဒသေဟို - ၄၊ သုက္ကန္တိ ဒသသုက္ကာနီတိအာဒိံ – အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊ တတ္ထ - ထို စကားရပ်၌၊ သုက္ကာနံ-တို့၏၊ အာသယ ဘေဒတော - အာသယ၏ ကွဲပြားခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ဝါ - သလိပ် သည်းခြေ သွေးလေတို့၏ ကွဲပြားခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ဓာတုနာနတ္တတောစ – ဓာတ်တို့၏ ထူးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ [ပထဝီစသော ဓာတ် ၄ ပါး, သို့မဟုတ် စက္ခုစသော ဓာတ် ၁၈ ပါး, သို့မဟုတ် အရည်ဓာတ် , သွေးဓာတ် စသော ဓာတ်များကို "ဓာတု"ဟု ခေါ်သည်။] နီလာဒိဝဏ္ဏဘေဒေါ – အညီအစရှိသော အဆင်းတို့၏ ကွဲပြားခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - ၏၊ ဝိသဋ္ဌီတိ – ကား၊ ဝိသဇ္ဇေါ-စွန့်လွှတ်ခြင်းတည်း၊ [ဝိပုဗ္ဗသဇ္ဇဓာတ်ဖြစ်၍ ဇ-ဂ္ဂတို့၌သာ ဒွေဘော် ရှိရသည်, သ၌ကား ဒွေဘော်မလို။] ပန-ဆက်၊ အတ္ထတော - လိုရင်းအနက် အားဖြင့်၊ ဇေတ် - ဤသုက်လွှတ်ခြင်းသည်၊ ဌာနာ–တည်ရာမှ၊ စာဝနံ-ရွေ့စေခြင်းသည်၊ ဟောတိ– ၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ဝိသဋ္ဌီတိ ဌာနတော စာဝနာ ဝုစ္စတီတိ–ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ – ထိုဌာနတောစာဝနာဟူသော စကားရပ်၌၊ ဝတ္ထိသီသံ - ဆီးအိမ်၏ထိပ်ဘက်၎င်း၊ ကဋိ-ခါး၎င်း၊ ကာယော-တကိုယ်လုံး ၎င်း၊ ဣတိ– သို့၊ တိဓာ - အားဖြင့်၊ သုက္ကဿ– ၏၊ ဌာနံ - ကို၊ ပကပ္ပေန္တိ– ကြံဆကြကုန်၏။

ကိရ-ချဲ့၊ ဧကော - တယောက်သော၊ အာစရိယော– သည်၊ ဝတ္ထိသီသံ– သည်၊ သုက္ကဿ-၏၊ ဌာနံ - တည်ရာတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ အာဟ-ပြီ၊ ဧကော– သော၊ (အာစရိယော)၊ ကဋိ–သည်၊ (သုက္ကဿ ဌာနံ)ဣတိ–သို့၊ (အာဟ)၊

အာသယဘေဒတော။ ။[အာသယ၏ပုဒ်ပြီးပုံကို တတိယပါရာဇိက အသုဘ အခဏ်း၌ ပြခဲ့ပြီ။] အာသယဘေဒတောတိ ပိတ္တာဒိ အာသယဘေဒတော၊ ဗုဒ္ဓပဉ္စေက ဗုဒ္ဓါနံပိ ဟိ ရညောပိ စက္ကဝတ္တိဿ ပိတ္တသေမှပုဗ္ဗလောဟိတာသယေသု စတူသု အညတရော အာသယော ဟောတိယေဝ၊ မန္ဒပုညာနံ ပန စတ္တာရောပိ အာသယာ ဟောန္တိ၊ [ပုညာနံနေရာဝယ်"ပညာနံ"ဟုလည်း ရှိ၏။] ထို အာသယတို့၏ ကွဲပြားခြင်းကြောင့် သုက်အဆင်းလည်း နီလ စသောအားဖြင့် ကွဲပြားရသည်။

ဝတ္ထိသီသံ။ ။ဒွိသွာဓော နာဘိယာ ဝတ္ထိ၊ ဟူသော အဘိဓာန် (၃၇၆)နှင့် အညီ ချက်၏အောက်၌တည်သော ဆီးအိမ်ကို " ဝတ္ထိ "ဟု ခေါ်၏၊ ဝသဓာတ်, တ်ပစ္စည်း၊ " ဝသတိ အာဝုဏောတိ မုတ္တံတိ ဝတ္ထိ " ဟု ထောမနိဓိ၌ ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ "ကျင်ငယ်ကို စောင့်ရှောက်တတ်သော ဆီးအိမ်"ဟူလို။ [ဝတ္ထိသီသန္တိ – ဝတ္ထိပုဋကဿ–အထုပ် သဘွယ်ဖြစ်သော ဆီးအိမ်၏၊ အဗ္ဘန္တရေ-အတွင်း၌၊ မတ္ထကပဿေ–အထက်ဖြစ်သော ဘေးအရပ်၊ — သာရတ္ထ။]

www.dhammaransi.com

ဧကော (အာစရိယော)၊ သကလော– အလုံးစုံသော၊ ကာယော – သည်၊ (သုက္ကဿ ဌာနံ) ဣတိ (အာဟ)၊ တေသု – ထို ဆရာတို့တွင်၊ တတိယဿ– တတိယဆရာ၏၊ ဝါ - သည်၊ ဘာသိတံ - ပြောဆိုအပ်သော စကားသည်၊ သု ဘာသိတံ–ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သောစကားတည်း၊ ဟိ-မှန်၊(တနည်း)ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကေသလောမနခဒန္တာနံ-ဆံပင်,မွေးညှင်း,ခြေသည်း လက်သည်း, သွားတို့၏၊ မံသဝိနိမုတ္တဋ္ဌာနံ- အသားမှ လွတ်နေသောအရပ်ကိုဂုင်း၊ ဥစ္စာရ ပဿာဝ ခေဠ သိင်္ဃာနိကာ - ကျင်ကြီး, ကျင်ငယ်, တံထွေး, နှပ်တို့ကိုဂုင်း၊ ထဒ္ဒသုက္ခစမ္မာနိစ-ကြမ်းသောအရေ, ခြောက်သောအရေတို့ကိုဂုင်း၊ ဝဇ္ဇေတွာ- ကြဉ်၍၊ အဝသေသော - သော၊ ဆဝိမံသလောဟိတာနုဂတော - အရေ အသား အသွေးသည် အစဉ်လိုက်အပ်သော၊ သဗ္ဗောပိ - သော၊ ကာယော- ကိုယ်သည်၊ ကာယပ္ပသာဒဘာဝဇီဝိတိန္ဒြိယာဗဒ္ဓပိတ္တာနံ–ကာယပသာဒရုပ်, ဘာဝရုပ်, ဇီဝိတိန္ဒြေ, အဗဒ္ဓသည်းခြေတို့၏ဂုင်း၊ သမ္ဘဝဿစ-သုက်၏ဂုင်း၊ ဌာနမေဝ (ဟောတိ)၊ ["ဤစကားကို ထောက်၍ ဘောပသာဒ, ဇီဝိတ, သုက္က သွေး သည်းခြေ၊....အစိုကာယ, ရှိသမျှ, မှုချ အန္တနေ"ဟု ဆိုကြသည်။] တထာဟိ-ထို စကားမှန်၏၊ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနေန – ရာဂထကြွခြင်းသည်၊ အဘိ ဘူတာနံ - လွှမ်းမိုးအပ်ကုန်သော၊ ဝါ - မုန်ယိုကုန်သော၊ ဟတ္ထီနံ - တို့၏၊ ဥဘောဟိ – နံသော၊ ကဏ္ဏစူဠိကာဟိ – နားပန်းစွန်းတို့မှ၊ သမ္ဘဝေါ– သုက်သည်၊ နိက္ခမတိ - ထွက်တတ်၏၊ မဟာသေနရာဇာစ - မဟာသေနမင်း သည်လည်း၊ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတော – ရာဂသည် ထိုးကျင် နှိပ်စက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သမ္ဘဝဝေဂံ- သုက်၏အဟုန်ကို၊ အဓိဝါသေတုံ - အောင့်အီးခြင်း ငှါ၊ အသက္ကောန္တော–မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)သတ္တေန- ဖြင့်၊ ဗာဟုသီသံ- လက်မောင်းထိပ်ကို၊ ဖါလေတွာ - ဖေါက်၍၊ ဝဏမုခေန - အနာဝဖြင့်၊ နိက္ခန္တံ- ထွက်လာသော၊ သမ္ဘဝံ-ကို၊ ဒဿေသိ-ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊("တတိ ယဿ ဘာသိတံ သုဘာသိတံ"ဟု ပြန်လှည့်၍ပေး၊ "တကိုယ်လုံး၌ သုက်တည် ၏"ဟု ပြောသော တတိယဆရာ၏စကားသာ မှန်သည်-ဟူလို။)

ပန- ဆက်၊ ဧတ္ထ – ဤ ၃ ဝါဒတို့တွင်၊ ပဉ္စမဿ– ပဉ္စမဖြစ်သော၊ အာစရိ ယဿ - ၏၊ ဝါဒေ – အယူ၌၊ မောစနဿာဒေန – လွှတ်စေခြင်း၌ သာယာ ကြောင်းစေတနာဖြင့်၊ နိမိတ္တေ-နိမိတ်၌ ဥပက္ကမတော-လုလ္လပြုသောရဟန်း၏၊ ယတ္တကံ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသောသုက်ကို၊ ဧကာ - သော၊ ခုဒ္ဒကမက္ခိ ကာ- ယင်ငယ်သည်၊ ပိဝေယျ- သောက်လောက်ရာ၏၊ တတ္တကေ– ရှိသော၊ အသုစိမှိ-သုက်သည်၊ ဝတ္ထိသီသတော-ဆီးအိမ်ထိပ်ဘက်မှ၊ မုစ္စိတွာ-လွတ်၍၊

www.dhammaransi.com

ဒကသောတံ - ကျင်ငယ်လမ်းကြောင်းသို့၊ (အင်္ဂါဇာတ်သို့)၊ ဩတိဏ္ဏမတ္တေ- သက်ရောက်ကာမျှဖြစ်လသော်၊ ဗဟိ-သို့၊ နိက္ခန္တေ ဝါ- ထွက်သော်ငင်း၊ အနိက္ခန္တေ ဝါ-ငင်း၊ သံဃာဒိသေသော-သံဃာဒိသေသ်အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဒုတိယဿ- သော၊ (အာစရိယဿ- ၏)၊ ဝါဒေ- ၌၊ တထေဝ- ထို့အတူ သာလျှင်၊ [မောစနဿာဒေန-စသည်ကိုညွှန်းသည်။] ကဋိတော-ခါးမှ၊ မုစ္စိတ္ဗာ-၍၊ ဒကသောတံ- ကို၊ ဩတိဏ္ဏမတ္တေ- သော်၊ (ဗဟိ-သို့၊ နိက္ခန္တေ ဝါ- သော်ငင်း၊ အနိက္ခန္တေ ဝါ - ငင်း၊ သံဃာဒိသေသော- သည်၊ ဟောတိ- ၏၊) တတိယဿ- သော၊ (အာစရိယဿ)၊ ဝါဒေ- ၌၊ တထေဝ - လျှင်၊ သကလကာယံ-တကိုယ်လုံးကို၊ (သံ) ခေါဘေတွာ- ချောက်ချားစေ၍၊ တတော-ထို တကိုယ်လုံးမှ၊ မုစ္စိတွာ-၍၊ ဒကသောတံ-သို့၊ ဩတိဏ္ဏမတ္တေ-သော်၊ ဗဟိ-သို့၊ နိက္ခန္တေ ဝါ-ငင်း၊ အနိက္ခန္တေ ဝါ-ငင်း၊ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)။

စ - ဆက်၊ တွေ - ၌ ၃ ဝါဒတို့၌၊ ဒကသောတောရောဟဏံ - ကျင်ငယ် လမ်းကြောင်းသို့ သက်ရောက်ခြင်းကို၊ အမိဝါသေတွာ- ချုပ်တီး၍၊ အန္တရာ-၌၊ နိဝါရေတုံ - ၄၊ အသက္ကုဏေယျတာယ- ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ ဟိ- မှန်၊ တနည်း – ဟိ (ယသ္မာ)၊ ဌာနာ– တည်ရာမှ၊ စုတံ – ရွေ့လျောပြီးသော သုက်သည်၊ အဝဿံ-မချွတ်ကေန်၊ ဒကသောတံ-သို့၊ ဩတရတိ-သက်ရောက် ရတော့၏၊ တသ္မာ, တွေ-၌သို့ သုက်ကိုလွှတ်စေရာ၌၊ ဌာနာ-မှ၊ စာဝနမတ္တေ နေဝ– ရွေ့လျောစေခြင်းမျှသာလျှင်၊ အာပတ္တိ- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ သာစ– ထိုအာပတ်ကိုလည်း၊ နိမိတ္တေ– နိမိတ်၌၊ ဥပက္ကမန္တဿေဝ– လုံ့လပြုသော ရဟန်း၏အတွက်သာ၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဟတ္ထပရိကမ္မ၊ပေ၊ကရဏေန - လက်ကို အဖန်ဖန်ပွတ်တိုက်မှုကိုပြုခြင်း, ခြေကို အဖန်ဖန်ပွတ်တိုက်မှုကိုပြုခြင်း,ကိုယ်ကို အဖန်ဖန်ပွတ်တိုက်မှုကိုပြုခြင်းကြောင့်၊ အသုစိ-သည်၊ သစေပိ မုစ္စတိ-အကယ် မူလည်း လွှတ်စေဦးတော့၊ (ဓံသတိပိ) အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ အယံ- ၌ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ သဗ္ဗာစရိယသာဓာရဏဝိနိစ္ဆယော - အလုံးစုံ ဆရာသုံးဦး

ဒကသောတံ ။ ။ မုတ္တမဂ္ဂ – ကျင်ငယ်လမ်းကြောင်း၊ အင်္ဂဇာတပ္ပဒေသံတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ "သဝတိ စေတနာတိ သောတော၊ ဒကဿ+သောတော ဒကသောတော" ဟု ပြု၊ သမ္ဘဝ(သုက်) သည် မူလတည်ရာ၌ တည်စဉ် ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ ဟူသော အကြောင်း ၄ ပါးကြောင့် ဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌိက ရုပ်ကလာပ်တည်း၊ တည်ရာမှ ရွေ့လာသောအခါ ဥတုဇရုပ်ကလာပ် အဖြစ်သို့ ပြောင်းသွား၏။ [ဒကသောတာ ရောဟဏတော ပဋ္ဌာယ ၊ ပေ ၊ သမ္ဘဝေ ဥတုသမုဋ္ဌာနမေဝ ရူပံ အဝှသိဿတိ၊— သာရတ္ထ၌ အကျယ်ဆိုလေသေး၏။]

www.dhammaransi.com

တို့နှင့် ဆက်ဆံသော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ အညတြ သုပိနန္တာတိ - ကား၊ သုပိနေ၁ဝေ - သည်ပင်၊ သုပိနန္တေ - သုပိနန္တမည်၏၊ [အန္တအနက်မရှိ၊ တဗ္ဗာဝဝုတ္တိကမ္မဓာရည်း။] တံ-ထိုအိပ်မက်၌ သုက်လွှတ်ခြင်းကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အပနေတွာ - ဖယ်ရှား၍၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ စပန- ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့၊ တံ သုပိနံ-ကို၊ ပဿန္တော-မြင်မက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓာတုက္ခောဘတော ဝါ- ဓာတ်ချောက်ချားခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ အနုဘူတပုဗ္ဗတော ဝါ - ခံစားအပ် ဘူးသော အာရုံကြောင့်သော်၎င်း၊ ဒေဝတောပသံဟာရတော ဝါ- နတ်တို့၏ ဆောင်ပြခြင်းကြောင့် သော်၎င်း၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တတော ဝါ - ပုဗ္ဗနိမိတ်ကြောင့် သော်၎င်း၊ ဝါ - ရှေးအဘို့၌ဖြစ်သော အရိပ်နိမိတ်ကြောင့် သော်၎င်း၊ ဣတိ (ဣမေဟိ) စတူဟိ ကာရဏေဟိ - ဤ ၄ မျိုးသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ပဿတိ- မြင်မက်၏။

တတ္ထ-ထို ၄ မျိုးသောအကြောင်းတို့တွင်၊ ပိတ္တာဒီနံ-သည်းခြေအစရှိသည် တို့၏၊ ခေါဘကရဏပစ္စယယောဂေန-ခြော်ခြားမှုကိုပြုတတ်သော အကြောင်း တို့နှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊["ခေါဘကရဏပစ္စယ" ဟူသည် မကောင်းသော စိတ် ဥတု အာဟာရတို့တည်း၊ ဝိမတိ၌ " ဝိသဘာဂဘေသဇ္ဇ (သဘောမတူ သောဆေး-ကာမရာဂ ထကြွစေတတ်သောဆေး) သေနာသန အာဟာရာဒိ ပစ္စယော" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုဆေးစသည်လည်း အာဟာရ- ဥတု- စိတ်၏အာရုံတို့ ပင်တည်း။]ခုဘိတဓာတုကော-ချောက်ချားသောဓာတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓာတုက္ခောဘတော-ကြောင့်၊ သုပိနံ- ကို၊ ပဿတိ၊ စ-ဆက်၊ ပဿန္တော- မြင်မက်လသော်၊ နာနာဝိဓံ-အထူးထူးသောအပြားရှိသော၊ သုပိနံ ပဿတိ၊ ပဗ္ဗတာ-မှ၊ ပတန္တော ဝိယ- ကျသူကဲ့သို့၎င်း၊ အာကာသေန- ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တော ဝိယ-သွားရသူကဲ့သို့၎င်း၊ ဝါဠမိဂဟတ္ထိစောရာဒီဟိ-ခြင်္သေ့ သစ် ကျားစသော သားရဲ, ဆင်, သူပုန် ဒါးမြအစရှိသူတို့သည်၊ အနုဗဒ္ဓော ဝိယ - လိုက်အပ်သူ ကဲ့သို့၎င်း၊ ဟောတိ၊ အနုဘူတပုဗ္ဗတော-ကြောင့်၊ ပဿန္တော-သော်၊ ပုဗ္ဗေ- ၌၊ အနုဘူတပုဗ္ဗံ-ခံစားအပ်ဘူးသော၊ အာရမဏံ-ကို၊ ပဿတိ-၏။

ဒေဝတောပသံဟာရတော-ကြောင့်၊ ပဿန္တဿ - မြင်မက်သူ၏၊ ဒေဝ တာ-တို့သည်၊ အတ္ထကာမတာယ ဝါ-အကျိုးကို လိုလားကုန်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်သော်၎င်း၊ အနတ္ထကာမတာယ ဝါ-အကျိုးမဲ့ကို လိုလားကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်၎င်း၊ အတ္ထာယ ဝါ-၄ါသော်၎င်း၊ အနတ္ထာယ ဝါ-၄ါသော် ၎င်း၊[အတ္ထကာမတာယနှင့် အတ္ထာယ, အနတ္ထကာမတာယနှင့် အနတ္ထာယ အစဉ်အတိုင်းတွဲ၊] နာနာဝိဓာနိ - န်သော၊ အာရမဏာနိ - တို့ကို၊ ဥပသံ

www.dhammaransi.com

ဟရန္တိ-ကပ်ဆောင်ကြကုန်၏၊ သော-ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တာသံ ဒေဝတာနံ-တို့၏၊ အာနုဘာဝေန-ကြောင့်၊ တာနိအာရမဏာနိ-တို့ကို၊ ပဿတိ-၏၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တတော - ကြောင့်၊ ပဿန္တော - သည်၊ ပုညာပုညဝသေန - ကောင်းမှုမကောင်းမှု၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတုကာမဿ-ဖြစ်ခြင်းငှါ လိုလားသော၊ အတ္တဿဝါ-၏ သော်၎င်း၊ အနတ္တဿဝါ-၏သော်၎င်း၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဘူတံ - သော၊ သုပိနံ ပဿတိ၊ [" ဥပ္ပဇ္ဇိတုကာမဿ " ၌ ကောင်းမှု မကောင်းမှု တရားမှာ လိုလားသော သဘောဆန္ဒမရှိသောကြောင့် တဒ္ဓမ္မူပစာကြံ၊ တနည်း-"ဥပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗဿ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ " ဖြစ်ထိုက်သော " ဟု ပေး။] (ကိံ ဝိယ-နည်း၊) ဗောဓိသတ္တမာတာ - ဘုရားအလောင်း၏မယ်တော် မာယာဒေဝီမိဖုရားသည်၊ ပုတ္တပဋိလာဘနိမိတ္တံ-သားတော်ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အိပ်မက်ကို၊ [ဆင်ဖြူတော်ကလေး ဝမ်းတိုက်သို့ဝင်၏-ဟူသော အိပ်မက်ကို၊] ပဿတိဝိယ - ကဲ့သို့၎င်း၊ ဗောဓိသတ္တော - သည်၊ ပဉ္စ - ကုန်သော၊ မဟာသုပိနေ-တို့ကို၊ ပဿတိဝိယ-ကဲ့သို့၎င်း၊ ကောသလရာဇာ-သည်၊ သောဠသ-

ပဉ္စမဟာသုပိန ။ ။ မဟန္တေဟိ ပုရိသေဟိ ပဿိတဗ္ဗတော (မြင့်မြတ်သော ယောကျ်ားတို့သည် မြင်မက်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း) မဟန္တာနံစ အတ္ထာနံ နိမိတ္တဘာဝတော (ကြီးကျယ်သောအကျိုးတို့၏ ပုဗ္ဗနိမိတ်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊) မဟာသုပိနေ၊-ဋီကာ။ [မဟန္တေဟိ+ပဿိတဗ္ဗာ+သုပိနာ မဟာသုပိနာ၊ မဟန္တာနံ ဝါ+နိမိတ္တဘူတာ+သုပိနာ မဟာသုပိနာ။] ဤ အိပ်မက်မျိုးကို ဘုရားအလောင်းသာ မက်သတတ်၊ ငါတို့ ဘုရားအလောင်းတော်သည် " နက်ဖန် ဘုရားဖြစ်တော့မည် " ဟု ဆိုထိုက်ရာ ကဆုန်လဆန်း ၁၄ ရက်နေ့ညဉ့်၏ အာရုဏ်တက်ခါနီးအခါ၌ အိပ်မက်ကြီး ၅ မျိုးကို မက်တော်မူသည်။

၁။ ဘုရားအလောင်းတော်သည် ကမ္ဘာမြေကြီး ဟူသော အိပ်ရာဝယ် ဟိမဝန္တာတောင်ကို ဦးခေါင်းအုံးတော်မူ၍ အရှေ့သမုဒြာ၌ လက်ဝဲ လက်တော်ကို၎င်း, အနောက် သမုဒြာ၌ လက်ယာလက်တော်ကို၎င်း တင်တော်မူပြီးလျှင် တောင်သမုဒြာတွင် ခြေတော်၂ ဘက်ကို တင်လျက် စက်တော်ခေါ်ရသည်-ဟု မြင်မက်တော်မူသည်။ [ဤအိပ်မက်ကား သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရတော်မူခြင်း၏ ပုဗ္ဗနိမိတ်တည်း။]

၂။ ဒုဗ္ဗတိဏသင်္ခါတာ တိဏဇာတိ- နေဇာမြက် ဟု ခေါ်အပ်သော မြက်တမျိုးသည် ထွန်တုံးလောက်ကြီးသောရိုးတံနီဖြင့် ချက်တော်မှ ပေါ်ထွက်လာ၍၊ ကြည့်ရင်းကြည့်ရင်း တတောင်လောက် တလံလောက် စသည်ဖြင့် ကြီး၍ကြီး၍ တက်သွားလေရာ အထက်ကောင်းကင်ကို ထိလေတော့၏၊ ဤသို့ မြင်မက်တော်မူသည်။ [ဤ မြင်မက်ခြင်းကား-"အရိယအဋ္ဌင်္ဂိက"ဟု ခေါ်အပ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို လူနတ်ပြဟ္မာတို့၌ ထင်ရှားအောင် ဟောတော်မူနိုင်ခြင်း၏ ပုဗ္ဗနိမိတ်တည်း။]

www.dhammaransi.com

တဆဲ့ခြောက်ချက်ကုန်သော၊ သုပိနေ-တို့ကို၊ ပဿတိဝိယ-ၛင်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [၁၆ ချက်သောအိပ်မက်များကို သာရတ္ထဋီကာမှာ ရှု။]

တတ္ထ-ထို ၄ ပါးသော အိပ်မက်တို့တွင်၊ ဝါ- ထို အိပ်မက် မြင်မက်ခြင်း၏ အကြောင်းတို့တွင်၊ယံသုပိနံ-ကို၊ ဓာတုက္ခောဘတော-ကြောင့်ၛင်း၊ အနုဘူတပုဗ္ဗတောစ-ကြောင့်ၛင်း၊ ပဿတိ-မြင်မက်၏၊ တံ-ထို အိပ်မက်သည်၊ သစ္စံ-အမှန်သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ယံ(သုပိနံ)-ကို၊ ဒေဝတောပသံဟာရတော-ကြောင့်၊ပဿတိ-၏၊ တံ-သည်၊ သစ္စံဝါ-သည်မူလည်း၊ ဟောတိ၊ အလိကံဝါ-မမှန်သည်မူလည်း၊ ဟောတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ကုဒ္ဓါ-စိတ်ဆိုးကုန်သော၊ဒေဝတာ-တို့သည်၊ ဥပါယေန- ဥပါယ်တမည်အားဖြင့်၊ ဝိနာသေတုကာမာ - ပျက်စီးစေလိုကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိပရီတမ္ပိ-ပြောင်းပြန်ကိုလည်း၊ (အမှန်ဖြစ်မည့် အကျိုးမှ ပြောင်းပြန်- ဟူလို၊)ကတွာ-၍၊ ဒဿေန္တိ-ပြတတ်ကြကုန်၏၊ ဝါ- အိပ်မက်ပေးတတ်ကြကုန်၏၊[ဝတ္ထုကို သာရတ္ထဋီကာမှာရှု၊] ပန-ကား၊ ယံ- အကြင် အိပ်မက်ကို၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တတော-ကြောင့်၊ ပဿတိ-၏၊ တံ-ထို အိပ်မက်သည်၊ ဧကန္တသစ္စမေဝ-ဧကန်မှန်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ စတုန္နံ-

၃။ " မည်းနက်သော ဦးခေါင်းရှိသော ပိုးလောက်အဖြူတို့သည် ခြေတော် ၂ ဘက်မှ အထက်သို့ တက်လာ၍ ဒူးပုဆစ်တိုင်အောင် ဖုံးနေကြ၏"ဟု မြင်မက်တော်မူပြန်၏။ [ဤမက်ခြင်းကား—ဝတ်ဖြူစင်ကြယ်ဝတ်ကြသော လူဝတ်ကြောင်တို့၏ သရဏဂုံတည်မည့်အရေး၏ ရှေ့ပြေးနိမိတ်တည်း။]

၄။ " အဆင်းအမျိုးမျိုးဆောင်သော ၄က် ၄ ကောင်တို့သည် အရပ် ၄ မျက်နှာမှ ပျံလာ၍ ဘုရားအလောင်း ခြေတော်ရင်းသို့ ရောက်သောအခါ ၄ ကောင်လုံးပင် တကိုယ်လုံး ဖြူသော အဆင်းရှိသော၄က်တွေ ဖြစ်ကြလေသည် "ဟု မြင်မက်တော်မူ၏။ [ဤ မက်ခြင်းကား— ခတ္တိယ , ဗြာဟ္မဏ, ဝေဿ, သုဒ္ဒ, ဟူသော အမျိုး ၄ ပါးတို့ ရဟန်းပြုကြ၍ ရဟန္တာဖြစ်ကြခြင်း၏ ပုဗ္ဗနိမိတ်တည်း။]

၅။ "မစင်တောင်ကြီးပေါ်ဝယ် (မစင်မလူးဘဲ) စင်္ကြံန်ကြွတော်မူရသည်"ဟု မြင်မက်တော်မူ၏။ [ဤမြင်မက်တော် မူခြင်းကား—ဆွမ်း, သင်္ကန်း, ကျောင်း, ဆေး, ပစ္စည်း ၄ ပါးကို အကြီးအကျယ်ရခြင်း, ထိုပစ္စည်းတို့၌ လောဘဖြင့် မငြိကပ်ခြင်း၏ ပုဗ္ဗနိမိတ်တည်း။]

ဧကန္တသစ္စမေဝ။ ။ပုဗ္ဗနိမိတ် အိပ်မက်ကြောင့် ရမည့်အကျိုး၏ မှန်ကန်ခြင်းကို အကြောင်းအိပ်မက်ပေါ်တင်စား၍ " တံ ဧကန္တသစ္စမေဝ—ထို အိပ်မက်သည် ဧကန်မှန်သည်"ဟု ဆိုသောကြောင့် ဖလူပစာ စကားတည်း၊ ပင်ကိုယ် အိပ်မက်ရင်းကား မြင်မက်သည့်အတိုင်း မဟုတ်သောကြောင့် ဝိပလ္လတ္ထ (ဖေါက်ပြန်မှားယွင်း) ဖြစ်သည်သာ၊ ဥပမာ—ဘုရားအလောင်းမယ်တော်သည်"ဝမ်းတိုက်သို့ ဆင်ဖြူတော်ဝင်၏"ဟု

www.dhammaransi.com

န်သော၊ ဧတေသံ မူလကာရဏာနံ – ဤမူလ အကြောင်းတို့၏၊ သံသဂ္ဂဘေဒတောပိ- ရောနှောခြင်း၏ အပြားအားဖြင့်လည်း၊ သုပိနဘေဒေါ - အိပ်မက်၏ များပြားခြင်းသည်၊ ဟောတိယေဝ–သာ၊ [ဓာတုက္ခောဘကို မူတည်၍ အနုဘူတပုဗ္ဗစသည်ကို မူလီသွတ်၊ ထို့အတူ ၂ မျိုး ၃ မျိုး မူတည်၍ ကျန်အမျိုးကို မူလီသွတ်ခြင်း**အား**ဖြင့် အိပ်မက် အမျိုးမျိုး ပြားနိုင်သည် - ဟူလို။] စ ပန- ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ-သော၊ တံ ဧတံ သုပိနံ-ကို၊ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာဝ- သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာ၊ ပဿန္တိ-န်၏၊(ကသ္မာ)၊ အပ္ပဟီနဝိပလ္လာသတ္တာ–မပယ်အပ်သေးသော ဝိပလ္လာသရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ အသေက္ခာ-တို့သည်၊ န ပဿန္တိ–န်၊(ကသ္မာ)၊ ပဟီနဝိပလ္လာသတ္တာ- တည်း။ [ဤစကားကိုထောက်၍ " အိပ်မက်မက်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ သညာဝိပလ္လာသစသော ဝိပလ္လာသကို မပယ်ရသေးခြင်း"ဟု မှတ်။]

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧတံ-ဤ အိပ်မက်ကို၊ ပဿန္တော – မြင်မက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တော – အိပ်ပျော်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဿတိကိံ-လော၊ ပဋိဗုဒ္ဓေါ- နိုးနေသည် (ဟုတွာ ပဿတိကိံ)၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ နေဝသုတ္တော- အိပ်လည်း မအိပ်ပျော်သည်၊ နပဋိဗုဒ္ဓေါ- နိုးလည်း မနိုးသည်၊ (ဟုတွာ ပဿတိကိံ)၊ **ဣ**တိ – ဤကား အမေးတည်း၊ ဧတ္တ-ဤ**စော**ဒနာစကា**း**ရပ်၌၊ ကိဥ္စိ–စိုးစဉ်း အနည်းငယ်ကို၊(ဝတ္တဗ္ဗံ-ဆိုထိုက်သေး၏၊ တေ-သင်၏၊ စောဒနာ-သည်၊ အသမတ္တာ–မပြည့်စုံသေး၊ အဝသိဋ္ဌ– ကြွင်းကျန်သေးသော စကားကို၊ တာဝမြူဟိ – ဆိုစမ်းဦးလော၊) တာဝ– နိုးသူမှ ရှေးဦးစွာ၊ သုတ္တော–သည်၊(ဟုတွာ)၊ ယဒိပဿတိ--အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊

မြင်မက်ရာ၌ ထိုမက်သည့်အတိုင်း ဆင်ဖြူတော် မဝင်ခြင်းမျိုးတည်း၊ [ကေန္တသစ္စမေဝ ဟောတီတိ – ဖလဿ သစ္စဘာဝတော ဝုတ္တံ၊ ဒဿနံ ပန ဝိပလ္လတ္ထမေဝ၊ တေနေဝ ပဟီနဝိပလ္လာသာ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဘူတံပိ သုပိနံ န ပဿန္တိ=ထို့ကြောင့်ပင် သညာဝိပလ္လာသစသည်ကိုပယ်ပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ အိပ်မက်မမက်ကြ။]

ကိဥ္စိ ဝတ္တဗ္ဗ။ ။စောဒကသည် (ငါ့ကို) အပြစ်တင်လို၍ " ကိံ ပနေတံ" စသော ပုစ္ဆာကိုမေးသည် – ဟု သိသောကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာ (ပရိဟာရက)ပုဂ္ဂိုလ်က စောဒကကိုပြန်၍ ပြောသော စကားတည်း၊ ဤ အိပ်မက်မက်ပုံကို မေးရာ၌ အသင်စောဒကသည် အနည်းငယ် ထပ်၍ ဆိုထိုက်သေး၏၊ ဘာကြောင့်နည်း• — အသင်၏ စောဒနာစကားသည် မပြည့်စုံသေး၊ ထို့ကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ကျန်နေသေးသော စကားကို ဆိုစမ်းပါဦး – ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤစကားကို " စောဒက၏ အာဘော်ပေါ်လာအောင် ပရိဟာရိဆရာက စောဒက၏စိတ်ကို ဆွပေးသောစကား "ဟု မှတ်။ [ဒေါသမေတ္တ ဝတ္တုကာမော စောဒကော ပုစ္ဆတီတိ ဥတွာ အာစရိယော အာဟ–

www.dhammaransi.com

အဘိဓမ္မဝိရောဓော - အဘိဓမ္မာနှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း ဟူသော အပြစ်သည်၊
အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဘဝင်္ဂစိတ္တေန- ဘဝင်စိတ်ဖြင့်၊ သုပတိ - အိပ်၏၊
တံ- ထို ဘဝင်စိတ်သည်၊ ရူပနိမိတ္တာဒိ အာရမဏံ - ရူပနိမိတ် အစရှိသော
အာရုံရှိသည်၊ ဝါ-နည်း၊ ရာဂါဒိသမ္ပယုတ္တံ-ရာဂအစရှိသည်တို့နှင့်ယှဉ်သည်၊
န ဟောတိ-မဖြစ်၊ စ-ဆက်၊ သုပိနံ-ကို၊ ပဿန္တဿ-မြင်မက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊
ဤဒိသာနိ-နှ်သော၊ စိတ္တာနိ- တို့သည်၊ [ရူပါရုံစသည်ကို အာရုံပြုသောစိတ်,
ရာဂါဒိသမ္ပယုတ္တ စိတ်တို့သည်။] ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ [ဘဝင်စိတ်သည်
ကံ , ကမ္မနိမိတ် , ဂတိနိမိတ် သုံးပါးတွင် တပါးပါးကိုသာ အာရုံပြုသည်၊
ရူပါရုံစသည်ကို အာရုံမပြု၊ ရာဂစသည်လည်း မယှဉ်။] အထ- သို့မဟုတ်၊ ပဋိ
ဗုဒ္ဓေါ- သည်၊ (ယဒိ) ပဿတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝိနယဝိရောဓော - သည်၊
အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ယံ-အကြင် အိပ်မက်ကို၊ ပဋိဗုဒ္ဓေါ-သည်၊(ဟုတွာ)၊
ပဿတိ-၏၊ တံ-ထို အိပ်မက်ကို၊ သဗ္ဗောဟာရိက စိတ္တေန-အာပတ်၏ အင်္ဂါ
ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်နှင့်တကွဖြစ်သောစိတ်ဖြင့်၊
ပဿတိ-၏၊ စ - ဆက်၊ သဗ္ဗောဟာရိကစိတ္တေန - ဖြင့်၊ [ပကတိစိတ္တေန-
ပင်ကိုယ်ဖြစ်ရိုးဖြစ်သော သရာဂစသောစိတ်ဖြင့်၊] ဝီတိက္ကမေ - ကို၊ ကတေ-
သော်၊ အနာပတ္တိနာမ နတ္ထိ၊ ပန-အန္တယကား၊ သုပိနံ-ကို၊ ပဿန္တေန-သည်၊
ဝီတိက္ကမေ-ကို၊ ကတေပိ-သော်လည်း၊ ဧကန္တံ-စင်စစ်၊ အနာပတ္တိဧဝ-သာ၊
(ဟောတိ၊)အထ-သို့မဟုတ်၊ နေဝသုတ္တော- အိပ်ပျော်သူလည်း မဟုတ်သည်၊
န ပဋိဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဿတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)ကောနာမ - အဘယ်
မည်သူသည်၊ ပဿတိ - နည်း၊ (မည်သူမျှ မမက်တော့-ဟူလို။)ဧဝဉ္စသတိ-
ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ သုပိနဿ - ၏၊ အဘာဝေါဝ-မရှိခြင်းသည်သာ၊ အာပဇ္ဇ
တိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤကား စောဒနာတည်း။

ကိဉ္စေတ္ထာတိ၊ဧတ္ထ (ဧကတ္တနာနတ္တတာယံ) ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗံ၊,,“အသမတ္တာ တေ စောဒနာ၊
အဝသိဋ္ဌံ တာဝ မြူဟိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ”-ကုသလာဓမ္မာအဖွင့်အဋ္ဌသာလိနီမူလဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤဋီကာ၌ “ကိဉ္စိ+ဧတ္ထ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်ပုံကိုရင်း, “ဝတ္တဗ္ဗံ”ဟု စပ်ပုဒ်
ကြိယာထည့်ရမည်ကိုရင်း ပြ၏၊ “အသမတ္တာ တေ၊ပေ၊ မြူဟိ”ကား ထို ကိဉ္စေတ္ထ၏
အဓိပ္ပါယ်ကိုဖွင့်ပြသော ဥဇုကတ္ထ ဝါကျတည်း၊ အနက်ပေးရာ၌ ထည့်၍ပေးဘွယ်မလို၊
သို့သော် ရှေးနိဿယတို့ ထည့်၍ပေးလေ့ရှိသဖြင့် ထည့်၍ပေးလိုက်သည်၊ ရှေးက ရှိပြီး
သော နိဿယ်ကိုလည်း မူလဋီကာအတိုင်းကျအောင် အောက်ပါအတိုင်း ပြင်ပါ။

[ဆောင်] ကိဉ္စေတ္ထပုဒ် , ထုတ်၍ရှိက , ကိဉ္စိစပ်ရန်, ဝတ္တဗ္ဗံကို , ကေန်မုချ, ထည့်ပြီး
မှလျှင်, တဝ စောဒနာ, အသမတ္တာနှင့်, ဆက်ကာ အဝ-သိဋ္ဌံ ပြ၍,တာဝ
မြူဟိ, မိပ္ပါယ်ဖြည့်သည်, ကျမ်းရှိ မူလ ဋီကာတည်း။

www.dhammaransi.com

(သုပိနသ-၏)၊ အဘာဝေါ-မရှိခြင်းသည်၊ န အာပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ ကပိမိဒ္ဓပရေတော – မျောက်၏ ငိုက်မည်းခြင်းနှင့် တူသောငိုက်မည်းခြင်းသည် လွှမ်းစွာသက်ရောက်အပ်သူသည်၊ (သုပိနံ–ကို)၊ ပဿတိ-၏၊ ဟိ-သာဓကကား၊ ကပိမိဒ္ဓပရေတော၊ပေ၊ပဿတီတိ-ဟူသော၊ ဧတံ (ဝစနံ)- ကို၊ အာယသ္မတာ နာဂသေနတ္ထေရေန – သည်၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ ကပိမိဒ္ဓပရေတောတိ - ကား၊ မက္ကဋနိဒ္ဒါယ- မျောက်၏အိပ်ခြင်းကဲ့သို့သော အိပ်ခြင်းဖြင့်၊ သုတ္တော - အိပ်ပျော်သူတည်း၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ယုတ္တော"ဟု ရှိ၏၊ "နှင့်+ယှဉ်သည်"ဟု ပေး၊] ဟိ–ချဲ့၊ မက္ကဋဿ -၏၊ နိဒ္ဒါ-သည်၊ လဟုပရိဝတ္တာ – လျင်မြန်သော အပြောင်းအလွဲရှိသည်၊ ဟောတိ ယထာ- ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ယာနိဒ္ဒါ-အကြင်အိပ်ပျော်ခြင်းသည်၊ ပုနပ္ပုနံ–ထပ်၊ ကုသလာဒိစိတ္တဝေါကိဏ္ဏတ္တာ - ကုသိုလ်အစရှိသောစိတ်နှင့် ရောပြွမ်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ လဟုပရိဝတ္တာ – ၏၊ ယဿာ – အကြင် အိပ်ခြင်း၏၊ ပဝတ္တိယံ – ဖြစ်ခြင်း၌၊ ပုနပ္ပုနံ, ဘဝင်္ဂတော–မှ၊ ဥတ္တရဏံ– တက်ရောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ (ဝီထိစိတ်ဖြစ်သည်- ဟူလို)၊ တာယ - ထိုအိပ်ခြင်းဖြင့်၊ သုတ္တော- အိပ်ပျော်သူသည်၊ သုပိနံ- ကို၊ ပဿတိ– ၏၊ တေန– ကြောင့်၊ အယံ သုပိနော- သည်၊ ကုသလောပိ- သည်လည်း၊ ဟောတိ– ရှိ၏၊ အကုသလောပိ (ဟောတိ–၏၊) အဗျာကတောပိ – သည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ တတ္ထ – ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတတို့တွင်၊ သုပိနန္တေ- အိပ်မက်၌၊ စေတိယဝန္ဒနဓမ္မဿဝနဓမ္မဒေသနာဒီနိ–စေတီကိုရှိခိုးရခြင်း, တရားနာရခြင်း, တရားဟောရခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောန္တဿ – ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ – ပြုရသည်ဟု မက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (သုပိနော– သည်၊) ကုသလော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပါဏာတိပါတာဒီနိ-တို့ကို၊ ကရောန္တဿ-၏၊(သုပိနော)အကုသလော(ဟောတိ)၊ ဒွီဟိ-န်သော၊ အန္တေဟိ - ကုသိုလ်, အကုသိုလ် အဘို့တို့မှ၊ မုတ္တော- လွတ်သော၊ အာဝဇ္ဇန တဒါရမ္မဏက္ခဏေ-အာဝဇ္ဇန်းခဏ, တဒါရုံခဏ၌၊ (သုပိနော-ကို၊) အဗျာကတောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

ကပိမိဒ္ဓပရေတော။ ။ကပိနော+မိဒ္ဓေါ ကပိမိဒ္ဓေါ၊ ကပိမိဒ္ဓေါ ဝိယာတိ ကပိမိဒ္ဓေါ၊ ပရံ(လွန်စွာ)+ဣတော–ရောက်အပ်သူတည်း၊ ပရေတော–သူ၊ ကပိမိဒ္ဓေန+ပရေတော ကပိမိဒ္ဓပရေတော၊ ရှေးက"မျောက်မည်းအိပ်ခြင်း"ဟု ပေးကြ၏။

ဒွီဟိ၊ပေ၊အဗျာကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။မနောဒွါရ၌ တဒါရုံကျသောဝီထိကို ရည်ရွယ်၍ "အာဝဇ္ဇန တဒါရမ္မဏက္ခဏေ"ဟု ဆိုသည်၊ တဒါရုံမကျဘဲ ဇောအဆုံးရှိသောဝီထိလည်း ရှိသေး၏၊ ထိုဝီထိများကို ဝီထိနှင့်သုံးချက်စု ဘာသာဋီကာ၌ရှုပါ။

www.dhammaransi.com

သွယံ (သုပိနော) – သည်၊ စေတနာယ – ၏၊ ဒုဗ္ဗလဝတ္ထုကတ္တာ- အားနည်းသောမှီရာဝတ္ထု ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိသန္ဓိံ – ကို၊ အာကဍ္ဎိတုံ- ငင်ခြင်းငှါ၊ အသမတ္ထော-မစွမ်းနိုင်၊ ပန–ထိုသို့ပင် ပဋိသန္ဓေကျိုးကို မပေးနိုင်ပါသော်လည်း၊ ပဝတ္တေ - ပဝတ္တိအခါ၌၊ အညေဟိ - အိပ်မက်ဝီထိမှ တပါးကုန်သော၊ ကုသလာကုသလေဟိ-တို့သည်၊ ဥပတ္ထမ္ဘိတော- ထောက်ပံ့အပ်သည်၊ (သမာနော-သော်၊)ဝိပါကံ-ပဝတ္တိကျိုးကို၊ ဒေတိ-ပေးနိုင်၏၊ ဝိပါကံ- ကို၊ ကိဉ္စာပိဒေတိ- အကယ်၍ကား ပေးနိုင်ပေ၏၊ အထ- ထိုသို့ပင် ပေးနိုင်ပါသော်လည်း၊ အဝိသယေ-မစောင့်စည်းနိုင်သော အရာ၌၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ-ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုပိနန္တ စေတနာ-အိပ်မက်၌ဖြစ်သော စေတနာသည်၊ အဗ္ဗောဟာရိကာဝ-သည်သာ၊ တေန- ကြောင့်၊ ထပေတွာ သုပိနန္တံ-ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်ပြီ၊ သံဃာဒိသေသောတိ- သောဟူသော အမည်သည်၊ ဣမဿ အာပတ္တိနိကာယဿ – ၏ အာပတ်အပေါင်း၏၊ နာမံ - တည်း၊ တသ္မာ, သုပိနန္တာ- အိပ်မက်ကို၊ အညတြ- ၍၊ သဉ္စေတနိကာ – ထင်ရှားသော စေတနာရှိသော၊ ယာ သုက္ကဝိသဋ္ဌိ-အကြင်သုက်လွှတ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ-၏ သုက်လွှတ်ခြင်းသည်၊ သံဃာဒိသေသောနာမ– သော၊ အာပတ္တိ နိကာယော – သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဧတ္ထ–၌ သံဃာဒိသေသော ဟူသောပါဌ်၌၊ သမ္ဗန္ဓော-ပုဒ်တို့၏ စပ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။ [“ယာ-အယံကိုဋ်, အာပတ္တိနိကာယောပုဒ်ကိုဋ် , ထည့်၍စပ်ရခြင်းဟူသော ပါဌသေသနှင့် နောက်၌ရှိသော “ အညတြ သုပိနန္တာ ”ကို ရှေ့ကထား၍ အနက်ပေးရခြင်းဟူသော ရှေ့နောက် ပြောင်းရခြင်းကိုရည်ရွယ်၍ “သမ္ဗန္ဓော”ဟု ဆိုသည်။]

ပန-ဆက်၊ (တနည်း) – သမ္ဗန္ဓတ္တမှတပါး ဝစနတ္ထကိုဆိုဦးအံ့၊ ဧတ္ထ-၌ သံဃာဒိသေသောဟူသော ပါဌ်၌၊ ဝစနတ္ထော – ဝစနတ္ထကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အဿ - ၏ အာပတ်အပေါင်း၏၊ အာဒိမှိစေဝ – အစ၌ဋ်၊ သေသေစ – အစမှကြွင်းသော အလယ်အဆုံး၌ဋ်၊ သံဃော - ကို၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော-အလိုရှိထိုက်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊(သော-ထိုအာပတ်အပေါင်းသည်၊)

သံဃာဒိသေသော။ ။“သံဃ+အာဒိ+ သေသ”ဟုခွဲ၊ အဋ္ဌကထာ၌ လာသော ဝစနတ္ထကို ဝိဂ္ဂြိုဟ်ပြုဟု ယူ၍“အာဒိစ+ သေသေစ အာဒိသေသာ၊ သံဃော+အာဒိသေသေသု အဿာတိ သံဃာဒိသေသော ”ဟု ဝိဂ္ဂြိုဟ်စစ်ပြု၊ အဿ – ၏ အာပတ်အပေါင်း၏၊ အာဒိသေသေသု-အစ, အစမှကြွင်းသော အလယ်အဆုံးတို့၌၊ သံဃော- သံဃာသည်၊ အတ္ထိ, ဣတိ, သံဃာဒိသေသော၊ (အာပတ္တိနိကာယော)။ [“ဣစ္ဆိတဗ္ဗော”နေရာ၌ ဗဟုဗ္ဗိဟိထုံးစံအတိုင်း “အတ္ထိ”ဟု ထည့်သည်။]

www.dhammaransi.com

သံဃာဒိသေသော - သေသမည်၏၊ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဣမံ အာပတ္တိံ-သို့၊ အာပဇ္ဇိတ္ဝာ-ရောက်ပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌာတုကာမဿ-ထမြောက်ခြင်းကို အလိုရှိသော ရဟန်း၏၊ ယံတံ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ - အကြင် အာပတ်မှ ထခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဿ - ထို အာပတ်မှ ထမြောက်ခြင်း၏၊ ပရိဝါသဒါနတ္ထာယ - ပရိဝါသ် ပေးခြင်းအကျိုးငှါ၊ အာဒိမှိစေဝ - အစ၌၎င်း၊ အာဒိတော - မှ၊ သေသေ-ကြွင်းသော၊ (မဇ္ဈေ , အဝသာနေ - ၌စပ်)၊ မာနတ္တဒါနတ္ထာယ - မာနတ် ပေးခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝါ-တနည်း၊ မူလာယ-အရင်းသို့၊ ပဋိကဿနေန-ငင်ခြင်း နှင့်၊ သဟ- ကွ၊ မာနတ္တဒါနတ္ထာယ- ငှါ၊ မဇ္ဈေစ- အလယ်၌၎င်း၊ အဗ္ဘာန တ္ထာယ-အဗ္ဘာန်သွင်းခြင်းအကျိုးငှါ၊ အဝသာနေ-အဆုံး၌၎င်း၊ သံဃော-ကို၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော- ၏၊ ဟိ- မှန်၊ ဧတ္ထ - ဤကံတို့တွင်၊ [ပရိဝါသဒါနကံ, မာနတ္တ ဒါနကံ, (တနည်း) မူလာယ ပဋိကဿနနှင့် မာနတ္တဒါနကံ , အဗ္ဘာနကံ တို့တွင်၊]ဧကမ္ပိကမ္မံ-တပါးသော ကံသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ သံဃေန-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ ကာတုံ-ငှါ၊ နသက္ကာ-ကောင်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဿ-၍အာပတ် အပေါင်း၏၊ အာဒိမှိစေဝ - ၌၎င်း၊ သေသေစ - ၌၎င်း၊ သံဃော-ကို၊ ဣစ္ဆိ တဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊(သော-သည်)၊ သံဃာဒိသေသော-မည်၏၊ဣတိ- ၍အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ။)

ပန – ၍သို့ ဝစနတ္ထ ဖြစ်သင့်ပါသော်လည်း၊ ဗျဥ္ဇနံ-ကို၊ အနာဒိယိတွာ၊ အလေးအမြတ်အားဖြင့် မယူမူ၍၊ ဝါ - ဂရုမစိုက်မူ၍၊ အတ္ထမေဝ - ကိုသာ၊ ဒဿေတုံ- ငှါ၊ သံဃာဝ၊ပေ၊သံဃာဒိသေသောတိ-ဟူ၍၊ အဿ- ၍သံဃာ

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။ဤ ဝိဂြိုဟ်အရ အာပတ်အပေါင်းသာရ၏၊ အမှန်အားဖြင့် အာပတ်မှာ သံဃာ မလို၊ အာပတ်မှ ထမြောက်မှုကိစ္စ၌သာ သံဃာလို၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုဝိဂြိုဟ်၏ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ ကိံ ဝုတ္တံ ” စသည်မိန့်၊ ဆိုလို ရင်းကား—အာပတ္တိဝုဋ္ဌာန၏ သံဃာဒိသေသအမည်ကို အာပတ်ပေါ်၌တင်စား၍ ဖလူ ပစာရအားဖြင့် အာပတ်ကိုလည်း“သံဃာဒိသေသ”ဟု ခေါ်သည်—ဟူလို။ [အာပတ် သင့်သောကြောင့် အာပတ်မှထမှုဖြစ်ရကား“အာပတ်ကိုအကြောင်း,အာပတ်မှထမှုကို အကျိုး”ဟု ဆိုသည်။]

တဿ အာဒိမှိစေဝ၊ပေ၊ဣစ္ဆိတဗ္ဗော ။ ။ အာပတ်မှ ထမြောက်ခြင်း၏ အစ၌ သံဃာက ပရိဝသ်ပေးရ၏၊ အလယ်၌ မာနတ်ပေးရ၏၊ [မာနတ်ကျင့်နေစဉ် သံဃာဒိ သေသ် ထပ်သင့်ပြန်လျှင် အရင်းအစသို့ပြန်၍ မူလာယ ပဋိကဿန ခေါ် (ညဥ့်မဖုံးလျှင် မာနတ်ပြန်၍ပေး၊ ဖုံးလျှင်) ပရိဝသ်နှင့်တကွ မာနတ်ပါ ပေးရ၏၊ ထို့ကြောင့် မဇ္ဈေ ကိစ္စ၌“မူလာယ ပဋိကဿနေနဝါ သဟ မာနတ္တဒါနတ္ထာယ”ဟုတနည်းပြပြန်သည်၊] အဆုံး၌ သံဃာက အဗ္ဘာန်သွင်းပေးရ၏။

www.dhammaransi.com

ဒိသေသောပုဒ်၏၊ ဣဒံ ပဒဘာဇနံ – ဤ ပဒဘာဇနီကိုငှင်း၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်။) သံဃာဒိသေသောတိ ၊ပေ၊ ဝုစ္စတီတိ- ဟူ၍၊ ပရိဝါရေ–၌၊ ဝစနကာရဏာဇ္ဇ- သံဃာဒိသေသော ဟု ဆိုခြင်း၌အကြောင်းကိုငှင်း၊(“သံဃော ဝ ဒေတိ ပရိဝါသံ” စသောအကြောင်းကို၊) ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [သံဃော ဝ– သည်သာ၊ တဿာအာပတ္တိယာ - ကြောင့်၊ ပရိဝါသံ- ကို၊ ဒေတိ–ပေးရ၏၊ မူလာယ-သို့၊ ပဋိကဿတိ-၏၊ မာနတ္တံ- ကို၊ ဒေတိ-၏၊ အဗ္ဘေတိ-အဗ္ဘာန် သွင်းရ၏၊ သမ္ဗဟုလာ – များစွာသော ရဟန်းတို့သည်၊ [၂ ပါး, ၃ ပါး ဟူသောဂိုဏ်းကို ရည်ရွယ်သည်။] (ပရိဝါသံ-ကို၊)န(ဒေန္တိ)-မပေးနိုင်ကုန်၊ (မူလာယ န ပဋိကဿန္တိ၊ မာနတ္တံ နဒေန္တိ၊ န အဗ္ဘေန္တိ၊) ဧကပုဂ္ဂလော– တပါးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ပရိဝါသံ နဒေတိ ၊ ပေ ၊ န အဗ္ဘေတိ၊) တေန–ကြောင့်၊ သံဃာဒိသေသောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊....သံဃာဒိသေသော တိ-ဟူ၍၊ ယံ–အကြင် စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ - ထိုစကားကို၊ ယထာတထံ- မဖေါက်မပြန် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သုဏောဟိ- နားထောင်ပါလော၊ သံဃော ဝ-သည်သာ၊ ပရိဝါသံ - ကို၊ ဒေတိ-၏ ၊ပေ၊ တေန - ကြောင့်၊ တံ(အာပတ္တိ ဇာတံ)-ဤ အာပတ်အပေါင်းကို၊ ဣတိ - ဤ သံဃာဒိသေသောဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏။] တတ္ထ - ထို ပဒဘာဇနီပါဠိတော်,ပရိဝါပါဠိတော်တို့၌၊ ပရိဝါသဒါနာ ဒိနိ–ပရိဝါသဒါန အစရှိသည်တို့သည်၊ သမုစ္စယက္ခန္ဓကေ - ၌၊ ဝိတ္ထာရတော အာဂတာနိ၊ တတြေဝ–ထိုသမုစ္စယက္ခန္ဓက၌ သာလျှင်၊ နေသံ – ပရိဝါသဒါန စသည်တို့၏၊ ဝဏ္ဏနံ- ကို၊ ကရိဿာမ- နံအံ့။

တဿေဝ အာပတ္တိနိကာယဿာတိ- ကား၊ တဿဧဝ အာပတ္တိသမူဟ ဿ-ထိုအာပတ်အပေါင်း၏သာလျှင်၊ (နာမကမ္မံ-ပြုအပ်သောနာမည်တည်း၊ အဓိဝစနံ - အမည်တည်း , ဟု ပါဠိတော် လှမ်းစပ်)၊ တတ္ထ– ထိုတဿေဝ အာပတ္တိနိကာယဿ ဟူသော ပါဌ်၌၊ (ဧဝဒနာသောဓနာနယော - ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အယံ - ဤ သုက္ကဝိသဋ္ဌိအာပတ်သည်၊ ဧကာဝ - တချက်

ဗျာချနံ၊ပေ၊ဝုတ္တံ။ ။ဤသို့“ သံဃော အာဒိမှိစေဝ ”စသည်ဖြင့် ဝစနတ္ထပြုရမည် ဖြစ်လျှင် ထို ဝစနတ္ထကိုမပြဘဲ အဘယ်အကျိုးငှါ “သံဃော ဝ”စသည်ဖြင့် ဤသံဃာဒိ သေသောပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီ ကိုငှင်း, “ သံဃာဒိသေသောတိ ယံ ဝုတ္တံ ” စသည်ဖြင့် ပရိဝါပါဠိတော်၌ သံဃာဒိသေသသဒ္ဒါကို ဆိုရခြင်း၌ အကြောင်းကိုငှင်း မိန့်တော်မူ အပ်ပါသနည်း – ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဗျာချနံပန”စသည်မိန့်၊ သဒ္ဒါကို ဂရု မစိုက်ဘဲ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုသာပြခြင်းငှါ ထို ပဒဘာဇနီကိုငှင်း, ထို ဝစနကာရဏာကို ငှင်း, မိန့်တော်မူသည်–ဟူလို။ [ဝစနကာရဏံတိ–သံဃာဒိသေသောတိ ဧဝံ ဝစနေ ကာရဏံ။]

www.dhammaransi.com

သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ - သည်၊ ကိဉ္စာပိ (ဟောတိ) - ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် **အာပတ်တချက်သာ** ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ရူဠှီသဒ္ဒေန - ရူဠှီသဒ္ဒါအားဖြင့်ရင်း၊ အဝယဝေ-အစိတ်ဖြစ်သောအာပတ်၌၊ သမူဟဝေါဟာရေန ဝါ- အပေါင်းအာပတ်၏အမည်ကို ခေါ်ဝေါ်ခြင်းအားဖြင့်ရင်း၊ နိကာယောတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-မူအပ်ပြီ၊ (ကေသုဝိယ- အဘယ်ပါဠိရပ်တို့၌ ကဲ့သို့နည်း)၊ ကော-တခုသော၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓော - န္ဓာ၊ ကော - သော၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော- န္ဓာ၊ ဣတိအာဒိသုဝိယ- ဤသို့ အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌ ကဲ့သို့တည်း။

ရူဠှီသဒ္ဒေန။ ။ဤသိက္ခာပုဒ်၌ အာပတ်တခုတည်းဖြစ်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် "အာပတ္တိ နိကာယဿ" ဟု မိန့်ပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် " တတ္ထ၊ပေ၊ ဝုတ္တော"ဟု မိန့်၊ ရူဠှီအားဖြင့်ရင်း, ကေဒေသျူပစာရအားဖြင့်ရင်း"အာပတ္တိနိကာယ ဿ"ဟုခေါ်နိုင်သည်-ဟူလို၊ [သမုဒါယေ နိရူဠ္ဟော နိကာယသဒ္ဒေါ-အပေါင်းအနက်၌ ထင်ရှားပြီးသော နိကာယသဒ္ဒါသည်၊ တဒေကဒေသေ ပဝတ္တမာနောပိ-ထိုအပေါင်း၏ အစိတ်အနက်၌ဖြစ်သော်လည်း၊ တာယဧဝ ရူဠှိယာ (ထို ထင်ရှားပြီးသော အထင်ရူဠှီ အားဖြင့်သာ) ပဝတ္တတီတိ အာဟ—ရူဠှီသဒ္ဒေနာတိ၊ ရူဠှိယာ+ယုတ္တော+သဒ္ဒေါ ရူဠှီ သဒ္ဒေါ (ဝိမတိ ဝိဂ္ဂဟ)။]

အထဝါ။ ။ကိဉ္စိနိမိတ္တံ ဂဟေတွာ – တစုံတခုသောသဒ္ဒါဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ကိုယူ၍၊ သတိပိ အညဿိံ တံနိမိတ္တယုတ္တေ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ဝိသယေ—ထိုပဝတ္တိ နိမိတ်နှင့်ယှဉ်သော အခြား တစုံတရာအနက်ရှိသော်လည်း၊ သမ္မုတိယာ စိရကာလတာ ဝသေန – သမုတ်အပ်သောအမည်၏ ကြာမြင့်သောကာလ ရှိသည်၏အဖြစ်၏အစွမ်း ဖြင့်၊ တံနိမိတ္တဝိရဟေပိ ပဝတ္တနိရူဠ္ဟော ရူဠှီနာမ – ထို သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်မှ ကင်းသော အနက်၌လည်းဖြစ်သော တက်ရောက်ပြီးအမည်သည် ရူဠှီမည်၏။

ဥပမာ—မြေ၌အိပ်ခြင်းကြိယာကို (သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်) ပြု၍ "မဟိယံ သေတိ– မြေ၌ အိပ်တတ်၏" ဟူသော ဝိဂ္ဂြိုဟ်အရ "မဟိံသ" အမည်ရသောကျွဲသည် မြေ၌အိပ်ခြင်း ကြိယာမှ ကင်းခိုက် (သွားမှု စားမှု စသည်ကိုပြုနေခိုက်) ၌လည်း အတွင်ရူဠှီအားဖြင့် မဟိံသအမည်မပျော်သကဲ့သို့,ထို့အတူ သံဃာဒိသေသ်အများအပေါင်းကို အကြောင်း (ပဝတ္တိနိမိတ်) ပြု၍ဖြစ်သော နိကာယသဒ္ဒါသည် သံဃာဒိသေသ်တခုတည်း၌လည်း အတွင်ရူဠှီအားဖြင့် ဟောနိုင်သည်- ဟူလို။ [သကတ္တကြောင့်, ရသောပညတ်, သကတ် ပျောက်လျက် , မည်မပျက် , သက်သက် အတွင်ရူဠှီတည်း။] ရှေ့နည်း၌ အထင်ရူဠှီ၊ အထဝါတက်သော ဤနည်း၌ အတွင်ရူဠှီဟု ခွဲပါ။

အဝယဝေ ၊ပေ၊ ဝေါဟာရေန ဝါ ။ ။ ဤနည်း၌ သံဃာဒိသေသ်အပေါင်း၏ နိကာယအမည်ကို အစိတ်၌တင်စားသော " ကေဒေသျူပစာ သဒ္ဒါ " ဟု ဆိုလိုဟန် တူသည်၊ ["ကော ဝေဒနာက္ခန္ဓော , ကော ဝိညာဏက္ခန္ဓော"ကား ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိ တော်၌ ပစ္စုပ္ပန်ဝေဒနာ, ပစ္စုပ္ပန်ဝိညာဉ်တခုကိုပင် ခန္ဓာ—ဟု ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိတော်တည်း၊ ခန္ဓသဒ္ဒါသည် အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်အားဖြင့် ကွဲပြားသော

www.dhammaransi.com

ဝေံ–လျှင်၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌသိက္ခာပဒံ–သရုပ်အရ ရွတ်ပြအပ်ပြီးသောသိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပဒါနုက္ကမေန–အားဖြင့်၊ ဝိဘဇိတွာ–ပဒဘာဇနီ ဝေဘန်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ–၌၊ ဣမံ သုတ္တဝိသင်္ဂ–၌ သုက်လွှတ်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇန္တဿ–၏၊ ဥပါယံစ–အကြောင်းကိုငှ်း၊ ကာလဉ္စ–အခါကိုငှ်း၊ အဓိပ္ပါယဉ္စ–အလိုကိုငှ်း၊ အဓိပ္ပါယဝတ္ထုံစ– အလို၏တည်ရာကိုငှ်း၊ ဒဿေတုံ– ငှါ၊ အဇ္ဈတ္တရူပေ မောစေတီတိ အာဒိံ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ ဟိ–ချဲ့၊ ထွေ–၌ အဇ္ဈတ္တရူပေမောစေတိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အဇ္ဈတ္တရူပါဒိဟိ– အဇ္ဈတ္တရူပေ အစရှိကုန်သော၊ စတူဟိ–န်သော၊ ပဒေဟိ– တို့ဖြင့်၊ ဥပါယော– ကို၊ ဒဿိတော၊ အဇ္ဈတ္တရူပေဝါ– အဇ္ဈတ္တရုပ်၌ သော်လည်း၊ မောစေယျ–လွှတ်စေရာ၏၊ ဗဟိဒ္ဓရူပေဝါ–၌သော်လည်း၊ (မော စေယျ)၊ ဥဘယတ္ထဝါ–အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓရုပ်နှစ်ပါးစုံ၌သော်လည်း၊(မောစေယျ)၊ အာကာသေ–၌၊ ကဋိံ–ခါးကို၊ ကမ္ပေန္တော ဝါ– လှုပ်စေလျက်သော်လည်း၊ (မောစေယျ)၊ ဣတော–၌ ၄ မျိုးသောအကြောင်းမှ၊ ပရံ–အလွန်၊ အညော–သော၊ ဥပါယော – သည်၊ နတ္ထိ၊ တတ္ထ – ထို ၄ မျိုးသောအကြောင်းတို့တွင်၊ ရူပေ–၌၊ ဃဋ္ဋေတွာ–ပုတ်ခတ်၍၊ မောစေန္တော ပိ–လွှတ်စေသောရဟန်းကိုငှ်း၊ ရူပေန–ဖြင့်၊ ဃဋ္ဋေတွာ–၍၊ မောစေန္တောပိ–ကိုငှ်း၊ ရူပေ မောစေတိစ္စေဝ–ရူပေ မောစေတိဟူ၍သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ–မှန်၊ ရူပေ–သည်၊ သတိ–သော်၊ သော– ထိုရဟန်းသည်၊ မောစေတိ– လွှတ်စေနိုင်၏၊ ရူပံ–ကို၊ အလဘိတွာ–မူ၍၊ ဝါ–လသော်၊ န (မောစေတိ)–နိုင်။

ပန–ကား၊ ရာဂူပတ္ထမ္ဘာဒိဟိ အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စဟိ–န်သော၊ (ပဒေဟိ–တို့ဖြင့်၊) ကာလော–အခါကို၊ ဒဿိတော– မူအပ်ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ (တနည်း) ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ရာဂူပထမ္ဘာဒိ ကာလေသု– ရာဂူပထမ္ဘ အစရှိသောအခါ တို့၌၊ အင်္ဂဇာတံ– သည်၊ ကမ္မနိယံ– သုက်ကိုလွှတ်မှု၌ခံ့သည်၊ ဟောတိ– ၏၊ ယဿ–အကြင်အင်္ဂဇာတ်၏၊ ကမ္မနိယတ္တေ–သုက်လွှတ်စေမှု၌ ခံ့သည်၏အဖြစ် သည်၊ သတိ–သော်၊ မောစေတိ–လွှတ်စေ၏၊ ဣတော–၌ ၅ မျိုးသောအခါမှ၊ ပရံ–အလွန်၊ အညော–သော၊ ကာလော– သည်၊ နတ္ထိ–မရှိတော့၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊ ရာဂူပထမ္ဘာဒိဟိ ပဉ္စဟိ ပဒေဟိ ကာလော ဒဿိတော၊)ဟိ–မှန်၊ ရာဂူ ပတ္ထမ္ဘာဒိဟိ–ရာဂူပတ္ထမ္ဘ အစရှိသောအခါတို့နှင့်၊ ဝိနာ–၍၊ ပုဗ္ဗဏှာဒယော–

အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓစသောအားဖြင့် ကွဲပြားသောတရားတို့၏အပေါင်းကို ဟော၏၊ ထိုသို့ ၃ မျိုး ၂ မျိုးမပြားဘဲ ပစ္စုပ္ပန်ဝေဒနာတခုကို ခန္ဓသဒ္ဒါဟောရာ၌ အတွင်ရှုဋ္ဌီသဒ္ဒါ, ကေ ဒေသျှုပစာဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ ဝိညာဉ်တခုတည်းက ဝိညာဏက္ခန္ဓာဟု ဆိုရာ၌လည်း နည်းတူ၊ သဂ္ဂိဟ်ဘာသာဋီကာ ခန္ဓာအဖွင့်၌လည်း ပြထားပြီ။]

www.dhammaransi.com

နံနက်အစရှိကုန်သော၊ ကာလဘေဒါ-ကာလအပြားတို့သည်၊ မောစနေ-၌၊ နိမိတ္တံ-အကြောင်းသည်၊ န ဟောန္တိ-မဟုတ်ကုန်၊ အာရောဂျတ္ထာယာတိ အာဒိ ဟိ-ယ အစရှိကုန်သော၊ ဒသဟိ-န်သော၊ (ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊) အဓိပ္ပါယော-အလိုကို၊ ဒဿိတော-မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ဝေရူပေန-သော၊ အဓိပ္ပါယဘေဒေန-အလို၏အပြားအားဖြင့်၊ မောစေတိ-၏၊ အညထာ- အာရောဂျတ္ထာယ အစရှိသည်မှတပါးသော အလိုအားဖြင့်၊ န မောစေတိ-လွှတ်စေသည်မဟုတ်၊ ပန-ကား၊ နီလာဒိဟိ-န်သော၊ ဒသဟိ-န်သော၊ (ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊) နဝမဿ-ဖြစ်သော၊ အဓိပ္ပါယဿ-ဝီမံသနအလို၏၊ ဝတ္ထု-တည်ရာကို၊ ဒဿိတံ-မူအပ်ပြီ၊ [အာရောဂျတ္ထာယ - မှစ၍ ရေတွက်လျှင် ၉ ခုမြောက်သည် ဝီမံသတ္ထာယ တည်း၊ ထို စုံစမ်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ညိုလေသလော, ရွှေလေသလော စသည်ဖြင့် စုံစမ်းခြင်းကြောင့် နီလစသည်ကို ထို ဝီမံသန၏တည်ရာဝတ္ထုဟု ဆိုသည်။] ဟိ-မှန်၊ ဝီမံသန္တော- စုံစမ်းလသော်၊ ဝါ- သူသည်၊ နီလာဒီသု-တို့တွင်၊ အညတရဿ- တခုခုသောတည်ရာ၏၊ ဝသေန- ဖြင့်၊ ဝီမံသတိ-၏၊ တေဟိ-ထို နီလအစရှိသောဝတ္ထုတို့မှ၊ ဝိမုတ္တံ (ဝိနိမုတ္တံ)-လွှတ်သောသုက်၏ အဆင်းကို၊ န(ဝီမံသတိ)-မဟုတ်၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ [ဥပါယ,ကာလ,အဓိပ္ပါယ,အဓိပ္ပါယဝတ္ထုတို့၏ အကျဉ်းပြစကား အပြီးတည်း-ဟူလို၊(တနည်း) " ဟိယသ္မာ- ကြောင့်၊ " ဝီမံသန္တော- သည်၊ ပေ၊ န ဝီမံသတိ - မဟုတ်၊ ဣတိ (တသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဝတ္ထု-ကို၊ ဒဿိတံ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-၏၊ ဤသို့ လည်း ပေးနိုင်သည်။]

ပန-ကား၊ ဣတော-ဤ အဇ္ဈတ္တရူပေအစ သပ္ပိဝဏ္ဏံမောစေတိတိုင်အောင် သောပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ-၌၊ အဇ္ဈတ္တရူပါဒီနံ-အဇ္ဈတ္တရူပေအစရှိကုန်သော၊ ဣမေသံ ယေဝပဒါနံ- တို့ကိုပင်၊ ပကာသနတ္ထံ - ထင်ရှားပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ [အကျယ် ပြခြင်းငှါ-ဟူလို၊] အဇ္ဈတ္တရူပေတိ၊ပေ၊အာဒိ-အစရှိသောပါဠိရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ တတ္ထ- ထို အဇ္ဈတ္တရူပေတိ အဇ္ဈတ္တံ ဥပါဒိန္နေ ရူပေ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ အဇ္ဈတ္တံ ဥပါဒိန္နေရူပေတိ-ကား၊ အတ္တနော-၏၊ ဟတ္ထာဒိဘေဒေ-လက် အစ ရှိသော အပြားရှိသော၊ ရူပေ- ၌၊ (မောစေတိ- ၏၊) ဗဟိဒ္ဓါ ဥပါဒိန္နေတိ-ကား၊ ပရဿ-၏၊ တာဒိသေယေဝ- သော၊ (ရူပေမောစေတိ)၊ အနုပါဒိန္နေ တိ-ကား၊ တာဠစ္ဆိဒ္ဒါဒိဘေဒေ-သံကော်ပေါက် အစရှိသော အပြားရှိသော၊ (ရူပေမောစေတိ)၊ တဒုဘယေတိ - ကား၊ အတ္တနောစ - ၏၎င်း၊ ပရဿစ- ၏၎င်း၊ ရူပေ (မောစေတိ)၊ တေံ- ဤစကားကို၊ ဥဘယဃဋ္ဋနဝသေန- နှစ်ပါး စုံဖြင့် ပုတ်ခတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ အတ္တနော- ၏၊ ရူပေနစ-ဖြင့်၎င်း၊

အနုပါဒိန္နရူပေနစ – ဖြင့်ငှင်း၊ ကေတော – တပေါင်းတည်း၊ ဃဋ္ဋနေပိ – ပုတ်ခတ်ခြင်း၌လည်း၊ လဗ္ဘတိ- ၏၊ **အာကာသေ ဝါယမန္တဿာတိ**- ကား၊ ကေနစိ-သော၊ ရူပေန-ဖြင့်၊ အဃဋ္ဋေတွာ-မပုတ်ခတ်မူ၍၊ အာကာသေယေဝ- ၌သာလျှင်၊ ကဋိကမ္ပနပယောဂေန – ခါးကိုလှုပ်စေခြင်း ပယောဂဖြင့်၊ အင်္ဂဇာတံ–ကို၊ စာလေန္တဿ – လှုပ်စေလသော်၊ ("ကမ္ပနိယံ ဟောတိ"ဟု ပါဠိတော်ထည့်၍စပ်။) **ရာဂူပထမ္ဘေတိ** – ကား၊ ရာဂဿ– ၏၊ ဗလဝဘာဝေန- ကြောင့်၊ ဝါ– တနည်း၊ ရာဂေန– ကြောင့်၊ အင်္ဂဇာတဿ- ၏၊ ဥပတ္ထမ္ဘေ– တောင့်တင်းခိုင်မာခြင်းသည်၊ ထဒ္ဓဘာဝေ – တောင့်မာသည်၏ အဖြစ်သည်၊ သဉ္ဇာတေ– ကောင်းစွာဖြစ်လသော်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **ကမ္ပနိယံ ဟောတီတိ**- ကား၊ မောစနကမ္မက္ခမံ – သုက်ကို လွတ်စေကြောင်းလုလ္လပြုမှု၌ ခံ့သည်၊ အဇ္ဈတ္တရူပါဒိသု-တို့၌၊ ဥပက္ကမာရဟံ-လုလ္လပြုခြင်းကိုထိုက်သည်၊ ဟောတိ-၏။ [မောစေတိ အနေနာတိ မောစနံ၊ (လွတ်စေကြောင်း လုလ္လ)၊ မောစနံစ+တံ+ကမ္မဉ္စာတိ မောစန**ကမ္မံ**၊ (လုလ္လပြုမှု)]။

ဥစ္စာလိင်္ဂပါဏကဒဋ္ဌုပတ္ထမ္ဘေတိ-ကား၊ ဥစ္စာလိင်္ဂပါဏဒဋ္ဌေန-ဥစ္စာလိင် ပိုး၏ကိုက်ခြင်းကြောင့်၊ အင်္ဂဇာတေ-သည်၊ ဥပတ္ထမ္ဘေ–တောင့်တင်းလသော်၊ (မောစေတိ)၊ ဥစ္စာလိင်္ဂပါဏကာနာမ – ဥစ္စာလိင်္ဂပါဏကတို့မည်သော၊ လောမသပါဏကာ – များသော အမွေးရှိကုန်သော ပိုးကောင်ငယ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏၊ တေသံ-ထိုပိုးငယ်တို့၏၊ လောမေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဖုဋ္ဌ- တွေ့ထိအပ်သော၊ အင်္ဂဇာတံ – သည်၊ ကဏ္ဍုံ – ယားယံခြင်းကို၊ ဂဟေတွာ ထဒ္ဓံ ဟောတိ၊ တတ္ထ – ထိုသို့ အမွေးတို့ဖြင့်ထိရာ၌၊ ယသ္မာ , တာနိလောမာနိ – တို့သည်၊ အင်္ဂဇာတံ-ကို၊ ဍံသန္တာနိဝိယ-ကိုက်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဝိဇ္ဈန္တိ-ထိုးကုန်၏၊ တသ္မာ, ဥစ္စာလိင်္ဂပါဏကဒဋ္ဌေနာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ ပန- ဆက်၊ အတ္ထ

ဥစ္စာလိင်, လောမသ။ ။ဥစ္စာလိင်ပိုးကို "လောမသ (အမွေးများသော) ပိုး" ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏၊ လောမာ ဧတေသံ အတ္ထီတိ လောမသာ = များသော အမွေးရှိသော ပိုးကလေးများ၊ ဗဟုတ္တ အဿတ္ထိ အနက်၌ သပစ္စည်းသက်၊ ထို ပိုးကို အဘိဓာန် (၆၂၃) ဂါထာ နိဿယသစ်၌ ခူ (တောင့်တဲ့) ဟု မိန့်၏၊ ဏွာဒိမောဂ္ဂလ္လာန် (၃၃) သုတ်၌ ဥပုဗ္ဗစလဓာတ် ဂက်ပစ္စည်းဖြင့် စလကို စာလိံ ပြု၍ "ဥစ္စာလိင်္ဂေါ" ဟု ပြီးစေ၏၊ "သုတ္တကီဋ္ဌော-သုက်ပိုး" ဟု အနက်ဖွင့်၏၊ ဤအနက်က သာ၍သင့်ဘွယ်ရှိ၏၊ ["ဥစ္စလတိ–အထက်၌ လှုပ်ရှားတတ်၏၊ ဣတိ ဥစ္စာလိင်္ဂေါ" ဟု ပြု။] ထို ပိုးသည် ပါးစပ်ဖြင့် မကိုက်သော်လည်း အမွေးကလေးများဖြင့် အင်္ဂါဇာတ်ကို ထိသော အခါ ကိုက်သကဲ့သို့ ယားသော့ကြောင့် "ဥစ္စာလိင်္ဂပါဏကဒဋ္ဌ" ဟု ဒဋ္ဌ သဒ္ဒါကို ဆိုသည်၊ သဒိသူပစာ တည်း။

www.dhammaransi.com

တော– အစစ်အမှန်အနက်အားဖြင့်၊ ဥစ္စာလိဂ်ပါဏကလောမ ဝေဓနေန– ဥစ္စာလိဂ်ပိုးငယ်တို့၏ အမွေးတို့ဖြင့်ထိုးခြင်းကြောင့်၊ (ကမ္မနိယံ ဟောတိ)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အရောဂေါ ဘဝိဿာမီတိ–ကား၊ မောစေတွာ-လွတ်စေ၍၊ အရောဂေါ- ရောဂါမရှိသည်၊ ဘဝိဿာမိ – အံ့၊ သုခံ ဝေဒနံ ဥပ္ပါဒေဿာမီတိ - ကား၊ မောစနေန-လွတ်စေကြောင်း လုလ္လပြုမှုကြောင့်၎င်း၊[မောစေတိ ဧတေနာတိ မောစနံ - လွတ်စေကြောင်း လုလ္လပြုမှု၊ မောစနတ္ထာယ ဥပက္ကမကရဏေန။] မုစ္စနုပ္ပတ္တိယာ–လွတ်ခြင်း၏ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ မုတ္တပစ္စယာစ- လွတ်ပြီးခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၎င်း၊ သုခါ- ချမ်းသာစေတတ်သော၊ ယာ ဝေဒနာ-သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တံ- ထို သုခဝေဒနာကို၊ ဥပ္ပါဒေဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဘေသဇ္ဇံ ဘဝိဿတီတိ– ကား၊ မေ–၏၊ ဝါ – သည်၊ မောစိတံ– လွတ်စေအပ်သော၊ ဣဒံ-၍သုက်သည်၊ ကိဉ္စိဒေဝ-တစုံတခုသောလျှင်ဖြစ်သော၊ ဘေသဇ္ဇံ-သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ့ံ၊ ဒါနံ ဒဿာမီတိ-ကား၊ မေစေတွာ–၍၊ ကီဋ ကိပိလ္လိကာဒီနံ- ပိုးငယ်, အလွန် သေးငယ်သော ပိုးအစရှိသော သတ္တာ တို့အား၊[ရှေးနိဿယ၌ ''ကီဋ– ပေါက်ဖတ်၊ ကိပိလ္လိက-ပိုးရွ'' ဟု ပေး၏။] ဒါနံ–အလှူကို၊ ဒဿာမိ-အံ့၊ ပုညံ ဘဝိဿတီတိ - ကား၊ မောစေတွာ - ၍၊ ကီဋာဒီနံ-တို့အား၊ ဒေန္တဿ – ပေးလသော်၊ ဝါ–ပေးသော ငါ၏၊ ပုညံ– သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ယညံ ယဇိဿာမီတိ-ကား၊ မောစေတွာ ကီဋာဒီနံ,ယညံ- ယဇ်ကို၊ ယဇိဿာမိ–ပူဇော်အံ့၊ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ - သော၊ မန္တပဒံ– မန္တာန်ပုဒ်ကို၊ ဝတွာ - ရွတ်ဆို၍၊ ဒဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [ယဇ်ပူဇော်ရာ၌ ပူဇော် ပေးသော ဆရာက မန္တာန်ကို ရွတ်ရသေးသည်။]

သဂ္ဂံ ဂမိဿာမီတိ-ကား၊ မောစေတွာ ကီဋာဒီနံ,ဒါနေနဝါ-ပေးလှူခြင်း ကြောင့်၎င်း၊[တချို့စာအုပ်များ၌''ဒိန္နဒါနေနဝါ''ဟုရှိ၏၊ ''ပေးလှူအပ်သော အလှူကြောင့်၎င်း''ဟု ပေး။] ပုညေနဝါ- ကောင်းမှုကြောင့်၎င်း၊ သဂ္ဂံ– သို့၊ ဂမိဿာမိ–အံ့၊ ဗီဇံ ဘဝိဿတီတိ-ကား၊ကုလဝံသဋ္ဌိရဿ–အမျိုးအနွယ်၏ အညွန့်ဖြစ်သော၊ ဒါရကဿ–ကလေး၏၊ ဗီဇံ-မျိုးစေ့သည်၊ဘဝိဿတိ၊ဣမိနာ ဗီဇေန - ကြောင့်၊ ပုတ္တော – သည်၊ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ – ဖြစ်လတ့ံ၊ ဣတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန - ၌ အလိုကြောင့်၊ မောစေတိ - ၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ [သုက်ကို လွတ်စေပြီးလျှင် ထို သုက်ပါသောအဝတ်ကို မာတုဂါမ၏ အင်္ဂါဇာတ်သို့ သွင်းသောအခါ သန္ဓေ ရတတ်၏၊ ပုရာဏစီဝရဓောဝါပနသိက္ခာပုဒ်၌ ဥဒါယီ၏ ဇနီးဟောင်းမှာ ကိုယ်ဝန်ရခြင်း၌ ဖြစ်ပုံမျိုးတည်း၊ ဗီဇံ ဘဝိဿတီတိ

www.dhammaransi.com

စောဠဂ္ဂဟာဏာဒိ ကမ္မံ (အဝတ်ကို အင်္ဂါဇာတ်သို့သွင်း၍ သုက်ကိုယူခြင်း အစရှိသောအမှုကို)သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊] ဝီမံသတ္ထာယာတိ-ကား၊ ဇာနနတ္ထာယ-သိခြင်းအကျိုးငှါ၊ [ငါ၏သုက်သည် " ညိုသောအဆင်း ရှိလေသလား" စသည်ဖြင့် သိခြင်းအကျိုးငှါ။] နီလံ ဘဝိဿတီတိ အာဒိသု – ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗောဌ်စပ်။) တာဝ ဇာနိဿာမိ - သိအောင်ပြုအံ့၊ မေ - ၏၊ ဝါ- သည်၊ မောစိတံ–လွှတ်စေအပ်သော သုက်သည်၊ နီလံ-အညိုသည်၊ ဘဝိဿတိကိံ – လော၊ ပီတကာဒီသု – ရွှေသောအဆင်း အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရဝဏ္ဏံ–တမျိုးမျိုးသော အဆင်းရှိသည်၊ (ဘဝိဿတိ ကိံ)၊ ဣတိ ဧဝံ – သို့၊ အတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ခိဍ္ဍာဓိပ္ပါယောတိ – ကား၊ ခိဍ္ဍာပသုတော- မြူးတူးပျော်ပါးခြင်း၌ အားထုတ်သည်၊ (ဟုတွာ မောစေတိ)၊ တေန တေန ဒ-မိပ္ပါယေန - ထိုထို အလိုဖြင့်၊ ကီဠန္တော-မြူးတူးပျော်ပါးလျက်၊ မောစေတိ၊ ဣတိဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣဒါနိ - ၌၊ အဇ္ဈတ္တရူပေ မောစေတီတိ အာဒိ - သော၊ ယဒိဒံ - အကြင် စကားကို၊ ဝုတ္တံ – ပြီ၊ တတ္ထ – ထို စကားရပ်၌၊ ယထာ- အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ မောစေန္တော – လွှတ်စေသော ရဟန်းသည်၊ အာပတ္တိံ – သို့၊ အာပဇ္ဇတိ - ၏၊ တေသဥ္စ ပဒါနံ - ထို ပုဒ်တို့၏လည်း၊ ဝသေန, ယတ္တကော–သော၊ အာပတ္တိဘေဒေါ - အာပတ်အပြားသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ တံ သဗ္ဗံ- ထို အလုံးစုံသော အခြင်းအရာ အပြားကို၊ [အာပတ်သို့ရောက်ကြောင်း ထိုအခြင်း အရာ, ထို အာပတ်အပြားကို။] ဒဿေန္တော–သည်၊ (ဟုတွာ) အဇ္ဈတ္တရူပေ ၊ပေ၊ သံဃာဒိသေသဿာတိ အာဒိံ-ကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို အဇ္ဈတ္တရူပေ စေတေတိ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ စေတေတီတိ- ကား၊ မောစန ဿာဒသမ္ပယုတ္တာယ– လွှတ်စေကြောင်းလုံ့လပြုမှု၌ သာယာတတ်သော သုခ ဝေဒနာနှင့်ယှဉ်သော၊ စေတနာယ-ဖြင့်၊ မုစ္စတု-လွှတ်ပစေ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ စေတေတိ – စေ့ဆော်အံ့၊ ဥပက္ကမတီတိ – ကား၊ တဒနုရူပံ – ထို စေတနာ အားလျော်သော၊ ဝါယာမံ-လုံ့လကို၊ ကရောတိ-အံ့၊ မုစ္စတီတိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ စေတေန္တဿ–စေ့ဆော်လျက်၊ တဒနုရူပေန–ထို စေတနာအားလျော်သော ဝါယာမေန-ဖြင့်၊ ဝါယမတော-လုံ့လပြုသောရဟန်း၏၊ သုက္ကံ-သည်၊ ဌာနာ-မှ၊ စဝတိ–ရွေ့အံ့၊ အာပတ္တိ သံဃာဒိသေသဿာတိ-ကား၊ တီဟိ–န်သော၊ ဣမေဟိ အင်္ဂေဟိ-တို့ကြောင့်၊ အဿပုဂ္ဂလဿ-၏၊ သံဃာဒိသေသောနာမ-မည်သော၊ အာပတ္တိနိကာယော-အာပတ်အပေါင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဗဟိဒ္ဓါရူပေတိ အာဒိသု - န်သော၊ အဝသေသေသု- န်သော၊ အဋ္ဌဝီသတိယာ–သော၊ ပဒေသုပိ-တို့၌လည်း၊ သေနယော- တည်း။

www.dhammaransi.com

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤ အဇ္ဈတ္တရူပေ စေတေတိအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဒွေ အာပတ္တိသဟဿာနိ- နှစ်ထောင်သော အာပတ်တို့ကို၊ ဒဿေတဗ္ဗာနိ-န်၏၊ [“ဒွေ အာပတ္တိသဟဿာနိ”ဟူသောစကားသည် ခဏ္ဍစက်စသောအပြားကို မသုံးသပ်ဘဲ ဆိုအပ်သော စကားတည်း။] ကထံ - အဘယ်သို့ ပြထိုက်ကုန်သနည်း၊ တာဝ-ဗဟိဒ္ဓရုပ်မှရှေးဦးစွာ၊(နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော၊)အဇ္ဈတ္တရူပေ-အဇ္ဈတ္တရုပ်၌၊ ရာဂူပတ္ထမ္ဘေ- ရာဂကြောင့် အင်္ဂါဇာတ်၏ တောင့်တင်းခိုင်မာရာအခါ၌၊ အာရောဂျတ္ထာယ - အာရောဂျအကျိုးငှါ၊ နီလံ - ညိုသောသုက်ကို၊ မောစေန္တဿ-၏၊ ဧကာ-သော၊ အာပတ္တိ-ဂုင်း၊ အဇ္ဈတ္တရူပေယေဝ-၌ပင်၊ ရာဂူပတ္ထမ္ဘေ-(ဧဝ)- ၌ပင်၊ [ဧဝလိုက်စေ] အာရောဂျတ္ထာယ (ဧဝ)- ငှါပင်၊ ပီတာဒီနံ - အရွှေအစရှိသော သုက်တို့ကို၊ မောစနဝသေန-ဖြင့်၊ အပရာ-န်သော၊ နဝ-န်သော၊ (အာပတ္တိယော-တို့ဂုင်း၊) ဣတိ-သို့၊ ဒသ- န်သော၊ (အာပတ္တိယော ဟောန္တိ)၊ စ - ဆက်၊ အာရောဂျတ္ထာယ - ငှါ၊၊ ဒသ (အာပတ္တိယော ဟောန္တိ)ယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ သုခါဒီနံ - သုခအစရှိကုန်သော၊ နဝန္နံ- န်သော၊ ပဒါနံ-ပုဒ်တို့၏၊ (ပုဒ်တို့၏ဟောနက် သုခအစရှိသည်တို့၏၊) အတ္ထာယ - ငှါ၊ ဧကေကပဒေ-၌၊ ဒသဒသ-၁၀မျိုး ၁၀မျိုးကုန်သောအာပတ်တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ နဝုတိ-သော၊ (အာပတ္တိယော ဟောန္တိ)၊ ဣတိ ဣမာစ နဝုတိ(အာပတ္တိယော) - ဤကိုးဆယ်သော အာပတ်တို့ဂုင်း၊ ပုရိမာ-န်သော၊ ဒသစ(အာပတ္တိယော)-တို့ဂုင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တာဝ-ဝစ္စုပတ္ထမ္ဘမှ ရှေးဦးစွာ၊(နိဒ္ဒိဋ္ဌေ)၊ ရာဂူပတ္ထမ္ဘေ-၌၊ သတံ-သော၊ (အာပတ္တိယော ဟောန္တိ)။

ပန - ဆက်၊ ရာဂူပတ္ထမ္ဘေ - ၌၊ (သတံ အာပတ္တိယော ဟောန္တိ)ယထာ၊ ဧဝံ, ဝစ္စုပတ္ထမ္ဘာဒီသု-န်သော၊ စတူသုပိ-၄ ခုသော ဥပတ္ထမ္ဘတို့တွင်လည်း၊ ဧကေကသ္မိံ - သော၊ ဥပတ္ထမ္ဘေ - ဥပတ္ထမ္ဘဖြစ်ရာအခါ၌၊ သတံ သတံ-တရာ တရာသော အာပတ်ကို၊ ကတွာ, စတ္တာရိ သတာနိ - တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမာနိ စတ္တာရိ (သတာနိ)-ဤ ၄ ရာတို့ဂုင်း၊ ပုရိမံ - သော၊ ဧကံ (သတံ)စ- ဂုင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တာဝ - ဗဟိဒ္ဓရုပ်စသည်မှ ရှေးဦးစွာ၊ အဇ္ဈတ္တရူပေ-၌၊ ပဉ္စန္နံ-န်သော၊ ဥပတ္ထမ္ဘာနံ - ဥပတ္ထမ္ဘတို့၏ ၊ဝသေန၊ ပဉ္စသတာနိ (ဟောန္တိ)၊ စ-ဆက်၊ အဇ္ဈတ္တရူပေ-၌၊ ပဉ္စ(သတာနိ ဟောန္တိ)ယထာ၊ ဧဝံ, ဗဟိဒ္ဓရူပေ-၌၊ ပဉ္စ(သတာနိ)-တို့ဂုင်း၊ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓရူပေ-၌၊ ပဉ္စ(သတာနိ)-တို့ဂုင်း၊ အာကာသေ- ၌၊ ကဋိံ- ကို၊ ကမ္ပေန္တဿ- လှုပ်စေသောရဟန်း၏၊ ပဉ္စ (သတာနိ)- တို့ဂုင်း၊ ဣတိ- သို့၊ သဗ္ဗာနိပိ- န်သော၊ စတုန္နံ- န်သော၊ ပဉ္စကာနံ- တို့၏၊ ဝသေန, ဒွေ အာပတ္တိသဟဿာနိ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-န်၏။

www.dhammaransi.com

ဈာဒါနိ - ၌၊ တာ၀ - နီလ အစရှိသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု)၊ အာရောဂျတ္တာယာတိအာဒိသု - န်သော၊ ဒသသု- န်သော၊ ပဒေသု-တို့၌၊ ပဋိပါဠိယာ- အစဉ်အားဖြင့်၊ (ဂဏ္ဌသဿဝါ - ၏ရင်း၊) ဥပ္ပဋိပါဠိယာ-အစဉ်မဟုတ်သော အားဖြင့်၊ (ဂဏ္ဌသဿဝါ - ၏ရင်း၊) ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ၀ါ-အောက်က၊ ဂဟေတွာ-စ, ယူ၍၊ ဥပရိ-သို့၊ ဂဏ္ဌသဿဝါ-ယူသော ရဟန်း၏ရင်း၊ ဥပရိ - အထက်၌၊ ၀ါ-က၊ ဂဟေတွာ-စ, ယူ၍၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ၀ါ-သို့၊ ဂဏ္ဌသဿဝါ-၏ရင်း၊ ဥဘတော - အောံအထက်နှစ်ပါးစုံမှ၊ ဂဟေတွာ-၍၊ မဇ္ဈေ-၌၊ ထပေန္တဿဝါ- ထားသော ရဟန်း၏ရင်း၊ မဇ္ဈေ-၌၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဥဘတော-အစ အဆုံး နှစ်ပါးစုံသို့၊ ဟရန္တဿဝါ - ၏ရင်း၊ သဗ္ဗမူလံ-အလုံးစုံသော မူလရှိသည်ကို၊ ကတွာ, ဂဏ္ဌသဿဝါ- ၏ရင်း၊ စေတနုပက္ကမမောစနေ - မောစနဿာဒ စေတနာ, လုလ္လပြုခြင်း, လွတ်ခြင်းသည်၊ သတိ-သော်၊ ဝိသင်္ကေတောနာမ - ချွတ်ယွင်းခြင်းမည်သည် ၊နတ္ထိ၊ ဈာတိ-၍အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒသ္သေတုံ- ငှါ၊ အာရောဂျတ္ထန္တိ သုခတ္ထဉ္စာတိ - ဌ အစရှိသော၊ ခဏ္ဍစက္ကဗန္ဓစက္ကာဒိဘေဒဝိစိတ္တံ- ခဏ္ဍစက်,ဗန္ဓစက်အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော၊ ပါဠိံ-ကို၊ အာဟ-ပြီ။ [ခဏ္ဍစက် ဗန္ဓစက်လှည့်ပုံကို ဤအဋ္ဌကထာအဆိုအတိုင်း ပါဠိတော်နှင့် တွဲကြည့်ပါ။]

တတ္ထ-ထို အာရောဂျတ္ထဉ္စ သုခတ္ထဉ္စအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အာရောဂျတ္ထဉ္စ ပေ၊ ဘေသဇ္ဇတ္ထဉ္စာတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ အာရောဂျပဒံ- ဂျပုဒ်ကို၊ သမ္ဗပဒေဟိ-တို့နှင့်၊ ယောဇေတွာ - ယှဉ်စေ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဧတံ-သော၊ ခဏ္ဍစက္ကံ-ခဏ္ဍစက်ရင်း၊ သုခပဒါဒီနိ-သုခပုဒ်အစရှိသည်တို့ကို၊ သမ္ဗပဒေဟိ-ဘေသဇ္ဇတ္ထဉ္စအစရှိသော အလုံးစုံသောပုဒ်တို့နှင့်၊ ယောဇေတွာ-၍ ယာ၀-လောက်၊ အတ္တနော အတ္တနော - ၏၊ အတီတာနန္တရပဒံ - လွန်ပြီးသော အခြားမဲ့ပုဒ်သည်၊(အတ္ထိ)၊ တာ၀-ထိုလွန်ပြီးသော အခြားမဲ့ပုဒ်တိုင်အောင်၊ အာနေတွာ - (စက်လှည့်သောအားဖြင့်)ဆောင်၍၊ ဝုတ္တာနိ - ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ နဝ-န်သော၊ ဗန္ဓစက္ကာနိ-တို့ရင်း၊ ဈာတိဧဝံ-သို့၊ ဧကေကမူလကာနိ- တပါးတပါးသော မူလရှိကုန်သော၊ ဒသ-န်သော၊ စက္ကာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ တာနိ - ထိုစက်တို့ကို၊ ဒုမူလကာဒီဟိ - ဒုမူလကအစရှိသော စက်တို့နှင့်၊သဒ္ဓိံ-ကွ၊အသမ္မောဟတော-မတွေမဝေသောအားဖြင့်၊ဝိတ္ထာရေတွာ- ချဲ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ- ကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤစက်တို့၌၊ အဧတ္ထာ-သည်၊ ပါကဋ္ဋောယေ၀ - ထင်ရှားသည်သာ၊ စ-ဆက်၊ အာရောဂျတ္ထာယာတိ အာဒိသု-န်သော၊ ဒသသု-န်သော၊ ပဒေသု-တို့၌၊ (အသမ္မောဟတော-ဖြင့်၊

www.dhammaransi.com

ဝိတ္ထာရေတွာ - ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ ယထာ-ကဲ့သို့၊) ဧဝံ-တူ၊ နီလာဒီသုပိ-နီလ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ နီလဥ္စ ပီတကဥ္စ စေတေတိ , ဥပက္ကမတီတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ဒသ-န်သော၊ စက္ကာနိ-တို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ-န်ပြီ၊ တာနိပိ-ထိုစက်တို့ကိုလည်း၊ အသမ္မောဟတော-ဖြင့်၊ပေ၊ပါကဋ္ဌောယေဝ-သည်သာ၊ ပုန-ဖန်၊ အာရောဂျတ္တဉ္စ ၊ပေ၊ ပီတကဉ္စာတိ- ဟူ၍၊ ဧကေန- တပုဒ်နှင့်တကွ၊ ဧကံ- တပုဒ်ဂုဏ်း၊ ဒွိဟိ - ၂ ပုဒ်တို့နှင့်တကွ၊ ဒွေ- ၂ ပုဒ်တို့ဂုဏ်း ၊ပေ၊ ဒသဟိ-ဆယ်ပုဒ်တို့နှင့်တကွ၊ ဒသ-ဆယ်ပုဒ်တို့ဂုဏ်း၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ပုရိမပဒေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- ကွ၊ ပစ္ဆိမပဒါနိ – တို့ကို၊ ယောဇေတွာ – ၍၊ ဧကံ- သော၊ မိဿက စက္ကံ- ကို၊ ဝုတ္တံ- မူအပ်ပြီ။

ဣဒါနိ-၌၊ယသ္မာ, နီလံ - ညိုသောသုက်ကို၊ မောစေဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ စေတေတွာ-၍၊ ဥပက္ကမန္တဿ-၏၊ ပီတကာဒီသု - ရွှေသောသုက် အစရှိသည်တို့သည်၊ မုစ္စန္တေသုပိ-လွတ်ကုန်သော်ဂုဏ်း၊ ပီတကာဒိဝသေန-ဖြင့်၊ စေတေတွာ ဥပက္ကမန္တဿ,ဣတရေသု–အခြားအဆင်းရှိသောသုက်တို့သည်၊ မုစ္စန္တေသုပိ- န်သော်ဂုဏ်း၊ ဝိသင်္ကေတော - သည်၊ နေဝအတ္ထိ၊ တသ္မာ, တေမ္ပိ နယံ-ကိုလည်း၊ ဒဿေတုံ–၄ါ၊ နီလံ၊ပေ၊ မုစ္စတီတိအာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ စက္ကာနိ ဝုတ္တာနိ၊ တတော– ထိုစက်တို့မှ၊ ပရံ-၌၊ သဗ္ဗပစ္ဆိမပဒံ–အလုံးစုံတို့၏ နောက်ဆုံးဖြစ်သောပုဒ်ကို၊ နီလာဒီဟိ – န်သော၊ နဝဟိ ပဒေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ, ကုစ္ဆိစက္ကံနာမ-ကုစ္ဆိစက်မည်သည်ကို၊(ဝမ်းဘက်လှည့်သော စက်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတော - ထို ကုစ္ဆိစက်မှ၊ (ပရံ) ပီတကာဒီနိ – န်သော၊ နဝ–န်သော၊ ပဒါနိ- တို့ကို၊ ဧကေန - သော၊ နီလပဒေနေဝ - နှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ , ပိဋ္ဌိစက္ကံနာမ – ပိဋ္ဌိစက် မည်သည်ကို၊ (ကျောဘက် လှည့်သောစက်) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ [အစဉ်အတိုင်း ရှေ့သို့စက်လှည့်ခြင်းသည် ကုစ္ဆိစက် , နောက်သို့ပြန်၍ စက်လှည့်ခြင်းသည် ပိဋ္ဌိစက်မည်၏၊] တတော - ထို စက်တို့မှ၊ (ပရံ) လောဟိတကာဒီနိ– န်သော၊ နဝ ပဒါနိ, ဧကေန- သော၊ ပီတကပဒေနေဝ-နှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ, ဒုတိယံ–သော၊ ပိဋ္ဌိစက္ကံ ဝုတ္တံ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ လောဟိတကပဒါဒီဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ ,ဣတရာနိ-န်သော၊ နဝ နဝ–န်သော၊ ပဒါနိ – တို့ကို၊ ယောဇေတွာ-၍၊ အညာနိပိ – န်သော၊ အဋ္ဌ-န်သော၊စက္ကာနိ-တို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ-ပြီ၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဒသဂုတိကံ-၁၀ပါးသော သွားခြင်းရှိသော၊ ပိဋ္ဌိစက္ကံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ဧဝံ-သို့၊ ခဏ္ဍစက္ကာဒီနံ–န်သော၊ အနေကေသံ-ကုန်သော၊ စက္ကာနံ-တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရတော–အားဖြင့်၊ ဂရုကာပတ္တိမေဝ– ဂရုကအာပတ်ကို

www.dhammaransi.com

သာ၊ ဒသေတွာ- မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ- ၌၊ အင်္ဂဝသေနေဝ- အင်္ဂါ၏ အစွမ်းဖြင့် ပင်၊ ဂရုကာပတ္တိဥ္စ - ကိုဂုဏ်း၊ လဟုကာပတ္တိဥ္စ – ကိုဂုဏ်း၊ အနာပတ္တိဥ္စ-ကိုဂုဏ်း၊ ဒသေတုံ – ငှါ၊ စေတေတိ ဥပက္ကမတိ မုစ္စတီတိ အာဒိံ – ကို၊ အာဟ- မူပြီ၊ တတ္ထ-ထိုစေတေတိ ဥပက္ကမတိ မုစ္စတိအစရှိသောစကားရပ်၌၊ ပုရိမ နယေန- နည်းဖြင့်၊ အဇ္ဈတ္တရူပါဒိသု-တို့၌၊ ရာဂါဒိဥပတ္ထမ္ဘေ-ရာဂအစရှိသည်ကြောင့် တောင့်တင်းခြင်းသည်၊ သတိ–သော်၊ အာရောဂျာဒိနံ-တို့၏၊ အတ္ထာယ-ငှါ၊ စေတေန္တော – စေ့ဆော်သော ရဟန်း၏၊ ဥပက္ကမိတွာ- လုလ္လပြု၍၊ အသုစိ မောစနေ-သုက်ကိုလွှတ်စေခြင်းကြောင့်၊ တိဝင်္ဂသမ္ပန္နာ-၃ ပါးသောအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဂရုကာပတ္တိ-ကို၊ ဝုတ္တာ-မူပြီ၊ ဒုတိယေန နယေန-ဖြင့်၊ [စေတေ တိ ဥပက္ကမတိ န မုစ္စတိ-ဟူသော ဒုတိယနည်းဖြင့်၊] စေတေန္တဿ- စေ့ဆော် သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဥပက္ကမန္တဿစ- လည်းဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခုနော-၏)၊ မောစနေ-သည်၊ အသတိ-သော်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဒုဝင်္ဂသမန္နာဂတာ-သော၊ လဟုကာ–သော၊ ထုလ္လစ္စယာပတ္တိ- ကို၊ (ဝုတ္တာ-ပြီ)၊ စေတေတိ နဥပက္ကမတိ မုစ္စတီတိအာဒီဟိ-နှိသော၊ ဆဟိ- နှိသော၊ နယေဟိ-တို့ဖြင့်၊ အနာပတ္တိ–ကို၊ (ဝုတ္တာ-ပြီ)။

ပန- ဆက်၊ အယံ အာပတ္တာနာပတ္တိဘေဒေါ - ဤ အာပတ်, အနာပတ် အပြားသည်၊ သဗ္ဗော-သိမ်မွေ့၏၊ သုခုမော-နူးညံ့၏၊ တသ္မာ သုဋ္ဌု သလ္လက္ခေ တဗ္ဗော၊ သုဋ္ဌု-စွာ၊ သလ္လက္ခေတွာ- ပြီး၍၊ ကုက္ကုစ္စံ–ကုက္ကုစ္စကို၊ ပုစ္ဆိတေန- မေးအပ်သော ဝိနည်းမိုရ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ – အမေးခံရသော ဝိနည်းမိုရ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာပတ္တိဝါ-ဟူ၍ဂုဏ်း၊ အနာပတ္တိဝါ-ဟူ၍ဂုဏ်း၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗာ- ပြောပြထိုက်၏၊ ဝိနယကမ္မံဝါ - ဝိနည်းကံကိုသော်လည်း၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုပေး ထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ အသလ္လက္ခေတွာ - ၍၊ ကရောန္တော - ပြုသော ဝိနည်းမိုရ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရောဂနိဒါနံ-ရောဂါ၏ အကြောင်းကို၊ အဇာနိတွာ-မူ၍၊ ဝါ- မသိဘဲ၊ ဘေသဇ္ဇံ–ကို၊ ကရောန္တော - သော၊ ဝေဇ္ဇော ဝိယ–ဆေးဆရာကဲ့သို့၊ ဝိဃာတဥ္စ- ပင်ပန်းခြင်းသို့လည်း၊ အာပဇ္ဇတိ – ၏၊ တံပုဂ္ဂလံ – ထို အာပတ် သင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ တိကိစ္ဆိတုံစ-ကုစားခြင်းငှါလည်း၊ သမတ္ထော - သည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်။

တတြ- ထိုသုဋ္ဌု သလ္လက္ခေတဗ္ဗောဟူသော စကားရပ်၌၊ အယံ - ဤဆိုအပ် လတ့်ံကား၊ သလ္လက္ခဏဝိဓိ – မှတ်သားပုံ အစီအစဉ် တည်း၊ ကုက္ကုစ္စေန- ကုက္ကုစ္စကြောင့်၊ အာဂတော-ရောက်လာသော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ယာဝတတိယံ- ၃ ကြိမ်တိုင်အောင်၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော - ၏၊ (ကိံ)၊ ကတရေန ပယောဂေန-

www.dhammaransi.com

အဘာယ် ပယောဂဖြင့်၊ ကတရေနရာဂေန - ဖြင့်၊ အာပန္နော - အာပတ်သို့ ရောက်သည်၊ အသိ-နည်း၊ ဣတိ(ပုစ္ဆိတဗ္ဗော)၊ ပဉ္စမံ- စွာ၊ အညံ - နောက် ပြောမည့် စကားမှ အခြားသော စကားကို၊ ဝတ္တာ-ဖြေဆိုပြီး၍၊ ပစ္ဆာ - ၌၊ အညံ-ရှေ့ပြောအပ်ပြီး စကားမှ အခြားသော စကားကို၊ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ ကေမဂ္ဂေန-တခုထည်းသောလမ်းဖြင့်၊ ဝါ-တနည်းထည်းဖြင့်၊ သစေ နကထေ တိ - အံ့၊ [မိမိ အပြစ်ကို ဖြောင့်မှန်အောင် မပြောစွမ်းနိုင်၍ ဝိနည်းမိုရ်က ပြန်မေးသည့် အခါ မူလ ဖြေဆိုအပ်သော အကြောင်းအရာမှ တပါးသော အကြောင်းအရာကို ဖြေဆိုအံ့၊ ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကား မညီအံ့-ဟူလို။] (ဧဝံ သတိ)၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗော - ၏၊ (ကိံ)၊ ကေမဂ္ဂေန- ဖြင့်၊ န ကထေသိ-ဆို၊ ပရိဟရသိ-ရှောင်လွှဲ၏၊ တဝ-သင်၏အတွက်၊ ဝိနယကမ္မံ-ကို၊ ကာတုံ-ပြုပေးခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ-မတတ်နိုင်၊ ဂစ္ဆ - သွားတော့၊ သောတ္ထိံ - မိမိ၏ ချမ်းသာခွင့်ကို၊ ဂဝေသ - ရှာမှီးချေတော့၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗော)၊ ပန- သို့မဟုတ်၊ တိက္ခတ္တုံပိ-လည်း၊ ကေမဂ္ဂေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ သစေ ကထေတိ- အံ့၊ ယထာဘူတံ- စွာ၊ အတ္တာနံ- ကို၊ (သစေ) အာဝိကရောတိ - အံ့၊ အထ- ထိုသို့ ဖြစ်လသော်၊ အဿ - ထို ရဟန်း၏၊ အာပတ္တာ ၊ ပေ ၊ ဝိနိစ္ဆယတ္ထံ- အာပတ် , အနာပတ်, ဂရုက အာပတ်, လဟုကအာပတ် ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ကောဒသန္နံ-န်သော၊ ရာဂါနံ- တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ကောဒသ-န်သော၊ ပယောဂါ- တို့ကို၊ သမဝေက္ခိတဗ္ဗာ - စဉ်းစား ဆင်ခြင်ထိုက်ကုန်၏။

တတြ-ထို ကောဒသန္နံ ရာဂါနံ ဝသေန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဣမေ- ၌ ဆိုအပ်လတ္တံ့ တို့ကား၊ ကောဒသ - ကုန်သော၊ ရာဂါ - ရာဂတို့တည်း၊ မောစနဿာဒေါ-မောစနဿာဒရာဂရင်း၊ပေ၊ ဝနဘင်္ဂိယံ- ဝနဘင်္ဂိယ ရာဂ ရင်း၊ ဣတိ- ဤသည်တို့တည်း၊ တတ္ထ-ထို ၁၁ ပါးတို့တွင်၊ မောစေတုံ – ငှါ၊ အဿာဒေါ - သာယာတတ်သောရာဂသည်၊ မောစနဿာဒေါ - ဒ မည်၏၊ မုစ္စနေ-လွှတ်ခြင်း၌၊ အဿာဒေါ - သည်၊ မုစ္စနဿာဒေါ-မည်၏၊ မုတ္တေ- လွှတ်ပြီးရာအခါ၌၊ အဿာဒေါ, မုတ္တဿာဒေါ-မည်၏၊ မေထုနေ-မေထုန် ၌၊ အဿာဒေါ, မေထုနဿာဒေါ-မည်၏၊ ဖဿေ-အတွေ့၌၊ အဿာဒေါ, ဖဿဿာဒေါ-မည်၏၊ ကဏ္ဍုဝနေ- အယားဖျောက်ခြင်း၌၊ အဿာဒေါ, ကဏ္ဍုဝနဿာဒေါ – မည်၏၊ ဒဿနေ - တယောက် တယောက် ကြည့်နေရ ခြင်း၌၊ အဿာဒေါ, ဒဿနဿာဒေါ- မည်၏၊ နိသဇ္ဇာယ - မာတုဂါမနှင့် အတူတကွ ထိုင်နေရခြင်း၌၊ အဿာဒေါ,နိသဇ္ဇဿာဒေါ-မည်၏၊ ဝါစာယ- အတူတကွ စကားပြောနေရခြင်း၌၊ အဿာဒေါ , ဝါစဿာဒေါ - မည်၏၊

www.dhammaransi.com

ဂေဟာဿိတံ-အိမ်၌မှီသော၊ ဝါ- အိမ်၌တည်သူ အမိ အဘ စသည်၌ မှီသော၊ ပေမံ-ချစ်ခြင်းသည်၊ဂေဟာဿိတပေမံ-မည်၏၊ဝနဘင်္ဂိယန္တိ-ကား၊ဝနတော-တောမှ၊ ဘဉ္ဇိတွာ-ချိုး၍၊ အာဟဋံ - ဆောင်အပ်သော၊ ယံကိဉ္စိ-သော၊ ပုပ္ဖဖလာဒိ-ပန်း သစ်သီး အစရှိသော ဝတ္ထု တည်း၊ [ဘဉ္ဇနံ ဘင်္ဂေါ၊ ဘင်္ဂေန+အာဟဋံ ဘင်္ဂိယံ၊ ဝနတော+ဘင်္ဂိယံ ဝနဘင်္ဂိယံ။]စ-ဆက်၊ ဣတ္ထ-ဤ၁၁ ပါးသော ပုဒ်တို့တွင်၊ နဝဟိ ပဒေဟိ – တို့ဖြင့်၊ သမ္ဗယုတ္တအဿာဒသီသေန-ရာဂနှင့်ယှဉ်သော သာယာတတ်သော သုခဝေဒနာကိုအဦးပြုသဖြင့် ရာဂေါ-ရာဂကို၊ ဝုတ္တော - ပြီ၊ [သမ္ဗယုတ္တအဿာဒသီသေနာတိ ရာဂသမ္ဗယုတ္တ သုခဝေဒနာမုခေန။]ဧကေန, ပဒေန-ဂေဟာဿိတ ပေမဟူသောပုဒ်ဖြင့်၊ သရူပေနေဝ-သရုပ်အားဖြင့်ပင်၊ ဝါ- တိုက်ရိုက်အားဖြင့်ပင်၊ (ဝုတ္တော)၊ ဧကေန, ပဒေန-ဝနဘင်္ဂိယ ဟူသော ပုဒ်ဖြင့်၊ ဝတ္ထုနာ-ပန်း သစ်သီးစသော ဝတ္ထုဖြင့်၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဟိ- မှန်၊ ဝနဘင်္ဂေါ-တောမှ ချိုးဆောင်အပ်သော ပန်း သစ်သီး အစရှိသော ဝတ္ထုသည်၊ ရာဂဿ - ၏၊ ဝတ္ထု - တည်ရာ အကြောင်းတည်း၊ ရာဂေါ်ဧဝ-ရာဂသည်ပင်၊ န-မဟုတ်။

ပန-ဆက်၊ ဧတေသံရာဂါနံ-တို့၏၊ ဝသေန, ဧဝံ-သို့၊ ပယောဂါ- တို့ကို၊ သမဝေက္ခိတဗ္ဗာ - စဉ်းစားဆင်ခြင်ထိုက်ကုန်၏၊ မောစနဿာဒေ - လွှတ်စေကြောင်း လုလ္လပြုမှုဝယ် သာယာခြင်း၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ မောစနဿာဒစေတနာယ - ဖြင့်၊ စေတေန္တောစေဝ – စေ့ဆော်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်လည်း၊ အဿာဒေန္တောစ-သာယာသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်လည်း၊ (ဟုတွာ) ဥပက္ကမတိ - အံ့၊ မုစ္စတိ-လွတ်အံ့၊ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ တထေဝ – ထို မောစနဿာဒစေတနာဖြင့်ပင်၊ စေတေန္တောစ-သည်ဖြစ်၍၊ အဿာဒေန္တောစ – သည်ဖြစ်၍၊ (ဟုတွာ) ဥပက္ကမတိ-အံ့၊ န မုစ္စတိ-အံ့၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ပန - ဆက်၊ သယနကာလေ-အိပ်ခါနီး အခါ၌၊ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတော - ရာဂသည် ထက်ဝန်းကျင် လုယက်အပ်သည်၊ ဝါ–ရာဂ ထကြွသည်၊ ဟုတွာ, ဥရုနာပါ-ပေါင်ဖြင့်

ဂေဟာဿိတပေမံ ။ ။ ဂေဟာဿိတပေမန္တိ ဧတ္ထ ဂေဟာသဒ္ဒေန ဂေဟေ ဋ္ဌိတာ မာတုဘဂိနီအာဒယော အဇ္ဈတ္တိကဉာတကာ ဂဟိတာ၊ (“ဂေဟာဿိတပေမံ”၌ ဂေဟာသဒ္ဒါဖြင့် အိမ်၌တည်သော အမိ အမ နှမအစရှိသော အတွင်းကျသော ဆွေမျိုးကို ယူ၊ အိမ်တည်းဟူသော ဌာန၏ ဂေဟာဟူသော အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော မာတုဘဂိနီစသူတို့၏ အပေါ်၌ တင်စားသောဌာနူပစာတည်း၊)တေသု—ထို အဇ္ဈတ္တိက ဉာတကတို့၌၊ မာတုပေမာဒိဝသေန—အမိ၌ချစ်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နော သိနေဟော ဂေဟာဿိတပေမံ။ [အခြားနေရာ၌“ဂေဟာဿိတပေမ”ဟုဆိုလျှင် ကာမဂုဏ်ငါးပါး၌ဖြစ်သောရာဂ ရ၏၊ ဤနေရာ၌ အမိစသူ၌ ချစ်ခြင်းရာဂ ရသည်—ဟူလို။]

www.dhammaransi.com

သော်ငှင်း၊ မုဋ္ဌိနာဝါ – လက်ဆုပ်ဖြင့် သော်ငှင်း၊ အင်္ဂဇာတံ – ကို၊ ဝါဋ္ဌိ – တင်းကြပ်စွာ၊ ပီဠေတွာ- ဖျစ်ညှစ်၍၊ မောစနတ္ထာယ- ၄ါ၊ သဥဿာဟော၀- အားထုတ်ခြင်း ရှိသည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ) သစေ သုပတိ - အံ့၊ သုပန္တဿစ- အိပ်ပျော်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ အဿ - ထို ရဟန်း၏၊ အသုစိ- သည်၊ သစေ မုစ္စတိ-အံ့၊(ဧဝံသတိ)သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနံ-ရာဂ၏ ထကြွခြင်းကို၊ အသုဘမနသိကာရေန- အသုဘကိုနှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့်၊ ဝူပသမေတွာ-၍၊ သုဒ္ဓစိတ္တော-စင်ကြယ်သောစိတ်ရှိသည်၊(ဟုတွာ)သစေ သုပတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)သုပန္တဿ- စဉ်၊ မုတ္တေပိ- သော်လည်း၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)။

မုစ္စနဿာဒေ – လွတ်ခြင်းဝယ် သာယာခြင်း၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အတ္တနော-၏၊ ဓမ္မတာယ-သဘောအားဖြင့်၊ မုစ္စမာနံ-လွတ်ဆဲကို၊ အဿာဒေတိ - အံ့၊ န ဥပက္ကမတိ - အံ့၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန- ကား၊ မုစ္စမာနံ-လွတ်ဆဲကို၊ အဿာဒေန္တော သည်၊ (ဟုတွာ) သစေ ဥပက္ကမတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တေန ဥပက္ကမေန-ကြောင့်၊ မုတ္တေ-သော်၊ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ အတ္တနော ဓမ္မတာယ , မုစ္စမာနေ – သော်၊ ကာသာဝံဝါ- သင်္ကန်းကို သော်ငှင်း၊ သေနာသနံ ဝါ-ကိုသော်ငှင်း၊ မာဒုဿိ-မဖျက်ဆီးပါစေလင့်၊ ဣတိ – ကြံ၍၊ အင်္ဂဇာတံ - ကို၊ ဂဟေတွာ – ကိုင်၍၊ ဇဂ္ဂနတ္ထာယ- ဆေးကြော သုတ်သင်ခြင်းငှါ၊ ဥဒကဋ္ဌာနံ - ရေ၏တည်ရာအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ- အံ့၊ ဝဋ္ဋတိ–အပ်၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ မဟာပစ္စရိယံ–၌၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ မုတ္တဿာဒေ- လွတ်ပြီးဝယ် သာယာခြင်း၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အတ္တနော ဓမ္မတာယ, အသုစိမှီ–သုက်သည်၊ မုတ္တေ–လွတ်ပြီးသော်၊ ဌာနာ–မှ၊ စုတေ- ရွေ့ပြီးသော်၊ ပစ္ဆာ - မှ၊ အဿာဒေန္တဿ–၏၊ ဥပက္ကမေန– နှင့်၊ ဝိနာ- ၍၊ မုစ္စတိ-အံ့၊ အနာပတ္တိ၊ ပုန,အဿာဒေတွာ- ၍၊ မောစနတ္ထာယ-၄ါ၊ နိမိတ္တေ- ၌၊ ဥပက္ကမိတွာ သစေ မောစေတိ၊ (ဧဝံသတိ) သံဃာဒိသေသော။

မေထုနဿာဒေ – မေထုန်ကို သာယာခြင်း၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ မေထုနရာဂေန-မေထုန်၌တပ်မက်တတ်သောရာဂဖြင့်၊ မာတုဂါမံ- ကို၊ ဂဏှာတိ- ကိုင်အံ့၊ တေန ပယောဂေန - ထို ကိုင်ခြင်း ပယောဂကြောင့်၊ အသုစိ-သည်၊ မုစ္စတိ-အံ့၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ပန-ထိုသို့ပင်သံဃာဒိသေသ် အာပတ်မသင့် ပါသော်လည်း၊ မေထုနဓမ္မဿ- ၏၊ ပယောဂတ္တာ-ကြောင့်၊ တာဒိသေ - သော၊ ဂဟဏေ- ၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ သီသံ - မေထုန်ဟူသော အပြီးအဆုံးသို့၊ ပတ္တေ - သော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ မေထုနရာဂေန- ဖြင့်၊ ရတ္တော - တပ်မက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပုန – ဖန်၊ အဿာဒေတွာ - ၍၊

www.dhammaransi.com

မောစနတ္ထာယ – ၄ါ၊ နိမိတ္တေ – ၌၊ ဥပက္ကမိတွာ – ၍၊ သစေ မောစေတိ- အံ့၊ (စေ၀်သတိ)၊ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ ဖဿဿာဒေ- အတွေ့အထိကို သာယာခြင်း၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော စေ၀ံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဖဿော – သည်၊ အဇ္ဈတ္တိကော – အတွင်း၌ဖြစ်သော အတွေ့ဇ်င်း၊ ဗာဟိရောစ – အပြင်၌ဖြစ်သော အတွေ့ဇ်င်း၊ (ဣတိ - သို့)၊ ဒုဝိဓော- ၏၊ တာဝ–ဗာဟိရအတွေ့မှရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌ- သော၊) အဇ္ဈတ္တိကေ - အဇ္ဈတ္တိကအတွေ့၌၊ အတ္တနော-၏၊ နိမိတ္တံ- နိမိတ်ကို၊ ထဒ္ဓန္တိ-တောင့်မာ၏ ဟူ၍ဇ်င်း၊ မုဒုကန္တိ-ပျော့ပြောင်း၏ ဟူ၍ဇ်င်း၊ ဇာနိဿာမိ-သိအောင်ပြုအံ့၊ ဣတိ- ကြံ၍၊ (ကီဠာပယတော) ဝါ-လှုပ်လှုပ် ရှားရှားကစားစေသော ရဟန်း၏ဇ်င်း၊ ဝါ-ကဥ္စိသောရဟန်း၏ဇ်င်း၊ လောလ ဘာဝေန–လျှပ်ပေါ်လော်လီသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကီဠာပယတော ဝါ–ဇ်င်း၊ အသုစိ-သည်၊ မုစ္စတိ-အံ့၊ အနာပတ္တိ၊ ကီဠာပေန္တော-စဉ်၊ ဝါ-စဉ်၊ အဿာ ဒေတွာ၊ပေ၊ ပန–ကား၊ ဗာဟိရဖဿေ–၌၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန–ကာယသံ သဂ္ဂရာဂဖြင့်၊ မာတုဂါမဿ - ၏၊ အင်္ဂမင်္ဂါနိ - တို့ကို၊ ပရာမသတောစေဝ- သုံးသပ်သော ရဟန်း၏ဇ်င်း၊ အာလိင်္ဂတောစ - ပွေ့ဖက်သော ရဟန်း၏ဇ်င်း၊ အသုစိ-သည်၊ မုစ္စတိ- အံ့၊ အနာပတ္တိ (သုက္ကဝိသဋ္ဌိအတွက်) အနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ပန-ထိုသို့ပင်သုက္ကဝိသဋ္ဌိအာပတ် မသင့်ပါသော်လည်း၊ ကာယသံ သဂ္ဂသံဃာဒိသေသံ – သို့၊ အာပဇ္ဇတိ - ၏ ၊ပေ၊ ဝိသဋ္ဌပစ္စယာပိ – လွှတ်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)။

ကဏ္ဍုဝနဿာဒေ-အယားဖျောက်ခြင်း၀ယ် သာယာခြင်း၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော စေ၀ံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ကဏ္ဍု ကစ္ဆု ပိဠက ပါဏကာဒိနံ–ယားနာ , ၀ဲနာ, အိုင်းအမာ, ပိုးကောင်ငယ် အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရ၀သေန-တမျိုးမျိုး၏ အစွမ်းသည်၊ ခဇ္ဇမာနံ-ခဲအပ်သော၊(တချို့စာ၌"ကဏ္ဍု၀မာနံ-ယားသော" ဟု ရှိ၏။) နိမိတ္တံ - ကို၊ ကဏ္ဍု၀နဿာဒေနေ၀ - ဖြင့်ပင်၊ ကဏ္ဍု၀တော– အယားဖျောက်သော ရဟန်း၏၊ အသုစိ မုစ္စတိ၊ အနာပတ္တိ၊ပေ၊ဒဿနဿာဒေ- ကြည့်ခြင်း၀ယ် သာယာခြင်း၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော စေ၀ံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဒဿန ဿာဒေန–ကြည့်ခြင်း၌ သာယာခြင်းဖြင့်၊(ဥပနိဇ္ဈာနေ၌စပ်။)ပုနပ္ပုနံ, မာတု ဂါမဿ-၏၊အနောကာသံ-မကြည့်ထိုက်သော အင်္ဂဇာတ်အရပ်ကို၊ [အနော ကာသန္တိ အင်္ဂဇာတပ္ပဒေသံ။] ဥပနိဇ္ဈာယနတော- စူးစူးစိုက်စိုက်ကြည့်သော ရဟန်း၏၊ အသုစိ မုစ္စတိ၊ အနာပတ္တိ၊ ပန – ထိုသို့ပင် သုက္ကဝိသဋ္ဌိ အာပတ် မသင့်ပါသော်လည်း၊ မာတုဂါမဿ- ၏၊ အနောကာသုပနိဇ္ဈာနေ- မကြည့် ထိုက်သော အင်္ဂဇာတ်အရပ်ကို စူးစူး စိုက်စိုက် ကြည့်ခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ

www.dhammaransi.com

(ဟောတိ)၊ပေ၊ နိသဇ္ဇာသာဒေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ, ရဟော – ဆိပ်ကွယ်သောအရပ်၌၊ နိသဇ္ဇာသာဒရာဂေန-ထိုင်နေခြင်း၌ သာယာသော ရာဂဖြင့်၊ နိသိန္နဿ-၏၊ပေ၊ ပန-သော်လည်း၊ ရဟော-၌၊ နိသဇ္ဇပစ္စယာ-ထိုင်ခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ အာပန္နာယ-သင့်ရောက်အပ်သော၊ အာပတ္တိယာ-ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-၏၊ပေ၊ ဝါစဿာဒေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝါစဿာဒရာဂေန – စကားပြောခြင်း၌ သာယာသော ရာဂဖြင့်၊ မတုဂါမံ - ကို၊ မေထုနသန္နိဿိတာဟိ- မေထုန်နှင့် စပ်ကုန်သော၊ ဝါစာဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဩဘာသန္တဿ-ယုတ်ယုတ်မာမာပြောသော ရဟန်း၏၊အသုစိ မုစ္စတိ၊ အနာပတ္တိ၊ ပန-သော်လည်း၊ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသံဃာဒိသေသံ-ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာ သံဃာဒိသေသ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ ၊ပေ၊ သံဃာဒိသေသသော (ဟောတိ)။

ဂေဟဿိတပေမေ-အိမ်၌တည်သော အမိ အမစသူကိုမှီသောချစ်ခြင်း၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ မာတရံ – ကို၊မာတုပေမေန ဝါ – အမိ၌ ဖြစ်သော ချစ်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊ ဘဂိနိံ – အမ နှမကို၊ ဘဂိနိပေမေန ဝါ – ကြောင့်ရင်း၊ ပုနပ္ပုနံ, ပရာမသတော စေဝ–သုံးသပ်သောရဟန်း၏ရင်း၊ အာလိင်္ဂတော-ပွေ့ဖက်သောရဟန်း၏ရင်း၊ အသုစိ-သည်၊ မုစ္စတိ-အံ့၊ အနာပတ္တိ-သုက္ကဝိသဋ္ဌိအနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန- ထိုသို့ပင် သုက္ကဝိသဋ္ဌိအနာပတ်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဂေဟဿိတပေမေန-ဖြင့်၊ ဖုသနပစ္စယာ-ထိခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဂေဟဿိတပေမေန-ဖြင့်၊ ရဇ္ဇော-တပ်မက်သည်၊(ဟုတွာ)၊ပေ၊သံဃာဒိသေသော၊ ဝနဘင်္ဂေ-တောမှ ချီးဆောင်အပ်သော ပန်းစသောဝတ္ထု၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဣတ္ထိပုရိသာ-တို့သည်၊ အညမည့- ခြင်း၊ ကိဉ္စိဒေဝ- တစုံတခုသောလျှင်ဖြစ်သော၊ တမ္ဗူလ ဂန္ဓ ပုပ္ဖ ဝါသာဒိပ္ပကာရံ- ကွမ်း, နံ့သာ, ပန်း, အထုံအစရှိသော အပြား ရှိသော၊ ပဏ္ဏာကာရံ - လက်ဆောင်ကို၊ မိတ္တသန္ထဝဘာဝဿ – ချစ်ကျွမ်းဝင်သော မိတ်ဆွေအဖြစ်၏၊ ဒဠှဘာဝတ္ထာယ– ခိုင်မြဲသည်၏အဖြစ် အကျိုးငှါ၊

ပဏ္ဏာကာရံ။ ။ [ပဏ္ဏ + အာကာရ။] အာကာရသဒ္ဒါသည် စိတ်၌ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒကို ထင်ရှားပြတတ်သော အမူအရာအနက်ကိုဟော၏၊ လက်ဆောင်ပေးခြင်း လည်း မိမိစိတ်ဆန္ဒကို ထင်ရှားပြခြင်းတည်း၊ လက်ဆောင်ပစ္စည်း (တံစိုး) ကိုကား အလိုဆန္ဒကို ထင်ရှားပြကြောင်းပစ္စည်းဟု မှတ်၊ ထို့ကြောင့် “အာကရီယတေ အနေန ဘာတိ အာကာရော၊ ပဏ္ဏေန-စာနှင့်တကွ၊ အာကာရော-မိမိအလိုကိုထင်ရှားပြကြောင်း လက်ဆောင်(တံစိုး)တည်း၊ ပဏ္ဏာကာရော”ဟု ကြံပါ။

www.dhammaransi.com

ပေသေန္တိ - ပွတ်တတ်ကြကုန်၏၊ အယံ- ဤပွတ်အပ်သောဝတ္ထုသည်၊ ဝနဘင်္ဂေါ နာမ-င်္ဂမည်၏၊ တံ-ထိုတောမှချိုးဆောင်အပ်သော ပန်းစသောဝတ္ထုကို၊မာတု ဂါမော-သည်၊ ကဿစိ – သော၊ သံသဋ္ဌဝိဟာရိကဿ – ရောရောနှောနှော နေလေ့ရှိသော၊ ကုလူပကဘိက္ခုနော-အိမ်သို့ ကပ်တတ်သောရဟန်း၏(အထံ သို့၊) ပေသေတိ-ပို့အံ့၊ တဿစ- ထိုရဟန်း၏လည်း၊ ဝါ- သည်လည်း၊ အသု ကာယနာမ-ထိုမည်သူသည်၊ ဣဒံ-ဤဝတ္ထုကို၊ ပေသိတံ-ပို့အပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သာရတ္တဿ-လွန်စွာ တပ်မက်သည်ဖြစ်၍၊ ပုနပ္ပုနံ, ဟတ္ထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ တံ ဝန ဘင်္ဂံ-ထိုတောမှချိုးဆောင်အပ်သော ပန်းစသောလက်ဆောင်ကို၊ ကီဠာပယ တော – လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ကစားစေစဉ်၊ အသုစိ– သည်၊ မုစ္စတိ- အံ့၊ အနာ ပတ္တိ- သုက္ကဝိသဋ္ဌိအနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝနဘင်္ဂေ – ၌၊ သာရတ္တော- သည်၊ပေ၊သံဃာဒိသေသော၊ ဥပက္ကမန္တေပိ-လုလ္လပြုပါသော်လည်း၊ သစေ န မုစ္စတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)။

ဧဝံ– သို့၊ ကောဒသန္နံ– ကုန်သော၊ ဧတေသံရာဂါနံ- တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ကောဒသ- န်သော၊ ဣမေ ပယောဂေ- တို့ကို၊ သမဝေက္ခိတွာ-၍၊ အာပတ္တိ ဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ အနာပတ္တိဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာ-၏၊ [အမေး ခံရသောဝိနည်းဓိုရ်က မှတ်သားရမည်။]သလ္လက္ခေတွာ-ပြီး၍၊ ဂရုကာ-သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ဂရုကာတိ- ဟူ၍၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗာ-ပြောပြထိုက် ၏၊ပေ၊တဒနုရူပံ-ထိုဂရုက လဟုကအာပတ်အားလျော်သော၊ ဝိနယကမ္မံစ- ကိုလည်း၊ ကာတဗ္ဗံ- ပြုပေးထိုက်၏၊ ဟိ– အကျိုးကား၊ ဧဝံ– ဤသို့ စဉ်းစား နှိုင်းချိန်၍၊ ကတံ-ပြုအပ်သောဝိနည်းကံသည်၊ သုကတံ- သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ရောဂနိဒါနံ-ကို၊ ဉတွာ-၍၊ ဝေဇ္ဇေန- သည်၊ ကတဘေသဇ္ဇမိဝ- ပြုအပ်သော ဆေးကဲ့သို့၊ တဿပုဂ္ဂလဿ-၏၊ သောတ္ထိဘာဝါယစ-ချမ်းသာသည်၏အဖြစ် ဟူသောအကျိုး၄ါလည်း၊ သံဝတ္တတိ-၏။

စေတေတိ န ဥပက္ကမတီတိအာဒီသု-တို့၌၊ မောစနဿာဒစေတနာယ-ဖြင့်၊ စေတေတိ-အံ့၊ န ဥပက္ကမတိ-အံ့၊ မုစ္စတိ-အံ့၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ [လွှတ်စေ လိုသောစေတနာဖြစ်ခြင်းကို "စေတေတိ"ဟုဆို၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုစေတနာ ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် အာပတ်မသင့်။] မောစနဿာဒပိဠိတော – မောစနဿာဒရာဂ သည် နှိပ်စက်အပ်သည်၊(ဟုတွာ)မုဠ္စယျ-လွှတ်ပါမူကား၊အဟောဝတ-စွ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ စေတေတိ-အံ့၊ န ဥပက္ကမတိ-အံ့၊ နမုစ္စတိ-အံ့၊ အနာပတ္တိ၊ မောစနဿာဒေန-မောစနဿာဒရာဂဖြင့်၊န စေတေတိ-အံ့၊ ဖဿဿာဒေ န – အတွေ့၌ သာယာသော ရာဂဖြင့်သော်၎င်း၊ ကဏ္ဍုဝနဿာဒေနဝါ –

www.dhammaransi.com

ဖြင့်သော်၎င်း၊ပေ၊တထေဝ-ထို့အတူသာလျှင်၊ န စေတေတိ-အံ့၊ ဥပက္ကမတိ-အံ့၊ န မုစ္စတိ-အံ့၊ အနာပတ္တိ၊ ကာမဝိတက္ကံ-ကာမဝိတက်ကို၊ ဝိတက္ကေန္တော-ကြံစဉ်၊ မောစနတ္ထာယ- စေခြင်းငှါ၊ န စေတေတိ- အံ့၊ န ဥပက္ကမတိ မုစ္စတိ၊ အနာပတ္တိ၊ ပန- ဆက်၊ အဿ- ထိုရဟန်းသည်၊ ဝိတက္ကယတောပိ – ကာမဝိတက်ကိုကြံပါသော်လည်း၊ သစေ နမုစ္စတိ-အံ့၊ဣဒံ-ဤသို့ကြံပါလျက် မလွတ်ခြင်းသည်၊ န စေတေတိ၊ပေ၊အနာပတ္တီတိ–ဟူ၍၊အာဂတမေဝ-ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-၏။

အနာပတ္တိ သုပိနန္တေနာတိ – ကား၊ သုတ္တဿ - အိပ်ပျော်သော၊ ဝါ – အိပ်ပျော်သည်ဖြစ်၍၊ သုပိနေ-၌၊ မေထုနံဓမ္မံ- ကို၊ ပဋိသေဝန္တဿဝိယ-မှီဝဲနေရသကဲ့သို့၎င်း၊ ကာယသံသဂ္ဂါဒီနိ-ကာယသံသဂ္ဂအစရှိသည်တို့သို့၊ အာပဇ္ဇန္တဿဝိယ - ရောက်နေရသကဲ့သို့၎င်း၊ သုပိနန္တေနဝ – အိပ်မက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကာရဏေန - ကြောင့်၊ ယဿ - အကြင်ရဟန်း၏၊ အသုစိ- သည်၊ မုစ္စတိ-၏၊ တဿ အနာပတ္တိ၊ [" သုပိနန္တေန- အိပ်မက်ကြောင့်၊ ယဿ- ၏၊ အသုစိ မုစ္စတိ၊ တဿ အနာပတ္တိ"ဟု ပါဠိတော်၌ပေး။]ပန-ထိုသို့ အနာပတ်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သုပိနေ - ၌၊ အဿာဒစေတနာယ - သာယာတတ်သော သုခဝေဒနာနှင့်ယှဉ်သော စေတနာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇာယ-ဖြစ်လသော်၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဝိသယော- စောင့်စည်းနိုင်သောအရာသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဇဝံ သတိ)၊ [နိုးလာ၍ စောင့်စည်းနိုင်သောအရာဖြစ်လျှင် - ဟူလို။] နိစ္စလေန-လှုပ်ရှားခြင်းမရှိသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊နိမိတ္တံ-ကို၊ န ကီဠာပေ တဗ္ဗံ-မကစားစေရာ၊ ပန- ဆက်၊ ကာသာဝပစ္စတ္ထရဏာရက္ခဏတ္ထံ-သင်္ကန်း, အိပ်ရာခင်းတို့ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဟတ္ထပုဋေန - လက်ခုပ်ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ - အသာယူ၍၊ ဇဂ္ဂနတ္ထာယ - ဆေးကြောသုမ်သင်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဥဒကဋ္ဌာနံ ဂန္တုံဝဋ္ဋတိ၊ န မောစနာဓိပ္ပါယဿာတိ-ကား၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်း၏၊ ဝါ -သ ည်၊ ဘေသဇ္ဇေန - ဖြင့်၊ နိမိတ္တံ - ကို၊ အာလိမ္ပန္တဿဝါ-လိမ်းကျံစဉ်သော်၎င်း၊ ဥစ္စာရာဒီနိ- ကျင်ကြီးအစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောန္တဿဝါ-စဉ်သော်၎င်း၊ န မောစနာဓိပ္ပါယဿ- လွှတ်စေခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုမရှိပါဘဲ၊ (အသုစိ) မုစ္စတိ– အံ့၊ တဿာပိ- ၏လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ ဒုဝိဓာယပိ-ယက္ခုမ္မတ္တက, ပိတ္တုမ္မတ္တကအားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဥမ္မတ္တကဿ–ရူးသည်ဖြစ်၍၊ (အသုစိ မောစေန္တဿ) အနာပတ္တိ၊ ဣဓ–ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ သေယျသကော - သည်၊ အာဒိကမ္မိကော – တည်း၊ အာဒိကမ္မိကဿ တဿ အနာပတ္တိ၊ ဣတိ-တည်း။....ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

www.dhammaransi.com

သမုဋ္ဌာနာဒီသု-တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော စေ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဧဒံ သိက္ခာပဒံ- ပုဒ်သည်၊ ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ- ပဌမပါရာဇိက၏ သမုဋ္ဌာန်နှင့်တူသော သမုဋ္ဌာန်ရှိ၏ ၊ပေ၊သုခမဇ္ဈတ္တဒွယေန - သုခဝေဒနာ, မဇ္ဈတ္တဝေဒနာ ၂ ပါး အပေါင်းအားဖြင့်၊ ဒွိဝေဒနံ-၂ ပါးသောဝေဒနာရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ ဝိနီတဝတ္ထူသု-တို့တွင်၊ သုပိနဝတ္ထု-သည်၊ အနုပညတ္တိယံ-၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ-သာ၊ ဥစ္စာရပဿာဝဝတ္ထူနိ-တို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ၊ ဝိတက္ကဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ ကာမဝိတက္ကန္တိ- ကား၊ ဂေဟဿိတကာမဝိတက္ကံ- အိမ်တည်းဟူသောကာမဂုဏ်၌မှီသော ကာမဝိတက်ကို၊ (ဝိတက္ကေန္တဿ အသုစိ မုစ္စိ)၊ [ဂေဟဿိတကာမဝိတက္ကန္တိ-ပဉ္စကာမဂုဏသန္နိဿိတံ ကာမဝိတက္ကံ။] တတ္ထ-ထို ဝိတက္ကဝတ္ထု၌၊ အနာပတ္တိ-ကို၊ ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တာ-ဖေ၏၊ အထခေါ- လည်း၊ ဝိတက္ကဂတိကေန-ဝိတက်သို့လိုက်သည်၊ န ဘဝိတဗ္ဗံ-ရာ၊ ဥဏှောဒက ဝတ္ထုသု-တို့တွင်၊ ပဌမံ- ပဌမဝတ္ထုသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ- သာ၊ ဒုတိယေ- ၌၊ သောဘိက္ခု-သည်၊ မောစေတုကာမော-သည်၊ (ဟုတွာ) ဥဏှောဒကေန- ဖြင့်၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ ပဟရိတွာ ပဟရိတွာ-ပုတ်ခတ်၍ ပုတ်ခတ်၍၊ နှာယိ-ရေချိုးပြီ၊ တေန- ကြောင့်၊ အဿ- ၏၊ အာပတ္တိ- ကို၊ ဝုတ္တာ- ပြီ၊ တတိယေ-၌၊ ဥပက္က မဿ-လုလ္လ၏၊ အတ္ထိတာယ-ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဝုတ္တံ)၊ ဘေသဇ္ဇကဏ္ဍုဝန ဝတ္ထူနိ-တို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ-သာ။

မဂ္ဂဝတ္ထုသု-တို့၌၊ ပဌမဿ-သော၊ ထုလ္လဉ္ဂုရုကဿ-ဝသောပေါင်ရှိသည် ဖြစ်၍၊မဂ္ဂံ-ကို၊ ဂစ္ဆန္တဿ-သွားသောရဟန်း၏၊ သမ္ဗာဓဋ္ဌာနေ-ကျဉ်းမြောင်း သောအရပ်၌၊ ဃဋ္ဋနာယ-ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်၊ အသုစိ-သည်၊ မုစ္စိ-ပြီ၊ ["မုစ္စ တိ "ဟုလည်း ရှိ၏၊ တံကာလာပေက္ခဝတ္တမာန်တည်း။]တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ န မောစနာဓိပ္ပါယတ္တာ - လွှတ်စေခြင်း၌ဖြစ်သောအလို မရှိသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ဒုတိယဿ-ဒုတိယရဟန်း၏၊ တထေဝ-လျှင်၊ မုစ္စိ (မုစ္စတိ)၊ ပန - ထိုအတိုင်းလွှတ်ပါသော်လည်း၊ မောစနာဓိပ္ပါယတ္တာ - ကြောင့်၊ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ တတိယဿ - ရဟန်း၏၊ နမုစ္စတိ၊ ပန-ထိုသို့ မလွှတ်ပါသော်လည်း၊ ဥပက္ကမဿာဝတော- လုလ္လ၏ ထင်ရှား ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ, မဂ္ဂံ- ခရီးကို၊ ဂစ္ဆ န္တေန-သွားသောရဟန်းသည်၊ ပရိဋ္ဌာဟေ- ကိလေသာပူလောင်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပန္နေ-သော်၊ န ဂန္တဗ္ဗံ-ဆက်လက်၍မသွားရာ၊ ဂမနံ-သွားခြင်းကို၊ ဥပစ္ဆိန္ဒိ တွာ-ဖြတ်၍၊ ဝါ- ရပ်၍၊ အသုဘာဒိမနသိကာရေန - အသုဘအစရှိသည်ကို နှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့်၊ စိတ္တံ-ရာဂနှင့်ယှဉ်သောစိတ်ကို၊ ဝူပသမေတွာ-ပြီး၍၊ သုဒ္ဓ

www.dhammaransi.com

စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ အာဒါယ-၍၊ ဂန္တုမ္ပ-ရာ၏၊ ဠိတော- ရပ်လျက်၊ ဝိနောဒေတုံ-ရာဂကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ၊ သစေ န သက္ကောတိ၊ (ဧဝံသတိ), မဂ္ဂါ- မှ၊ ဩက္ကမ္မ - ဖဲ၍၊ နိသီဒိတွာ ဝိနောဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာဒါယ သုဒ္ဓစိတ္တေနေဝ, ဂန္တုမ္ပ-ဆက်လက်၍သွားရာ၏။

ဝတ္တိဝတ္တုသု- တို့၌၊ တေဘိက္ခူ - တို့သည်၊ ဝတ္တိံ - အင်္ဂါဇာတ်ဖျားဝယ်ကျင်ငယ်ထွက်ရာအရပ်ကို၊ ဒဠှံ-တင်းကြပ်စွာ၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ [ဝတ္တိံ ဒဠှံ ဂဟေတွာတိ အင်္ဂဇာတဿ အဂ္ဂေ ပဿာဝနိဂ္ဂမနဋ္ဌာနေ စမ္မံ ဒဠှံ ဂဟေတွာ၊ ဝိသဋ္ဌိအဖွင့်တုန်းက ဝတ္တိသီသနှင့် ဤဝတ္တိသည် မတူပါ၊] ပူရေတွာ ပူရေတွာ-ကျင်ငယ်ကိုပြည့်စေ၍ ပြည့်စေ၍၊ ဝိသဇ္ဇန္တာ – စွန့်ကုန်လျက်၊ ဂါမဒါရကာဝိယ-ရွာသားကလေးတို့ကဲ့သို့၊ ပဿာဝံ-ကျင်ငယ်ကို၊ အကံသု-နှ်ပြီ၊ ဇန္တာယရဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ ဥဒရံ-ဝမ်းဗိုက်ကို၊ တာပေန္တဿ-ပူစေစဉ်၊ မောစနာဓိပ္ပါယဿာပိ-လွတ်စေခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုရှိသည်ဖြစ်၍ငင်း၊ အမောစနာဓိပ္ပါယဿာပိ-ဖြစ်၍ငင်း၊ မုတ္တေ- လွတ်လသော်၊ အနာပတ္တိယေဝ- သုက္ကဝိသဋ္ဌိအနာပတ်ပင်တည်း၊ [မောစနာဓိပ္ပါယရှိလျှင် ထုလ္လစ္စဉ်း၊]ပရိကမ္မံ-ကို၊ ကရောန္တဿ-စဉ်၊ နိမိတ္တစာလနဝသေန-နိမိတ်ကိုလှုပ်စေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အသုစိ-သည်၊ မုစ္စိ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အာပတ္တိဋ္ဌာနေ-၌၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ဥရုဃဋ္ဋာပန ဝတ္ထုသု-ပေါင်၌ထိခိုက်စေခြင်း ဝတ္ထုတို့၌၊ ယေသံ-အကြင်ရဟန်းတို့၏၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ အင်္ဂဇာတမ္ပိ-ကိုလည်း၊ ဖုသာပေသုံ- ထိစေကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နှ်၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ သာမဏေရာဒိဝတ္ထူနိ-သာမဏေရအစရှိသောဝတ္ထုတို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ-နှ်သည်သာ၊ ကာယထမ္ဘနဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ ကာယံ ထမ္ဘေန္တဿာတိ-ကား၊ စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ နိသီဒိတွာဝါ-၍သော်ငင်း၊ နိပဇ္ဇိတွာဝါ- ငင်း၊ နဝကမ္မံ- အသစ်အသစ်အမှုကို၊ ကတွာဝါ-ငင်း၊ အာလသိယဝိမောစနတ္ထံ - ပျင်းသူ၏အဖြစ်မှ လွတ်စေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝိဇမ္ဘေန္တဿ-ကိုယ်လက်ဆန့်တန်းသောရဟန်း၏၊ (အသုစိ မုစ္စိ)။

ဥပနိဇ္ဈာယနဝတ္ထုသ္မိံ-၌၊ (ဣတ္ထီ-သည်၊)ပဋ္ဌသတနိဝတ္ထာ-ထပ်၍ဝတ်အပ်သော အဝတ်တရာရှိသည်၊ သစေပိ ဟောတိ – ဥုးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ)ပုရတောဝါ-ရှေ့၌သော်ငင်း၊ ပစ္ဆတောဝါ- ၌သော်ငင်း၊ ဌတွာ-ရပ်၍၊ ဣမသ္မိံနာမဩကာသေ-ဤမည်သောအရပ်၌၊ နိမိတ္တံ-နိမိတ်ရှိ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဥပနိဇ္ဈာယန္တဿ- စူးစိုက်စွာ ကြည့်သောရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋမေဝ(ဟောတိ)၊ အနိဝတ္ထာနံ-အဝတ်မပါကုန်သော၊ ဂါမဒါရိကာနံ-ရွာသူကောင်မကလေး

www.dhammaransi.com

တို့၏၊ နိမိတ္တံ, ဥပနိဇ္ဈာယန္တဿ ပန-၏ကား၊ (အာပတ္တိဘာဝေ-၌၊)ဝတ္တဗ္ဗံ-
သည်၊ ကိမေဝ–အဘယ်မှာ ရှိပါတော့အံ့နည်း၊ တိရစ္ဆာနဂတာနံပိ–မတို့၏
လည်း၊ နိမိတ္တေ-၌၊ ဧသေဝနယော၊ ပန-ဆက်၊ ဣတော စ-မှဝင်း၊ ဣတော စ-
မှဝင်း၊ အဝိလောကေတွာ – အမျိုးမျိုးမကြည့်မူ၍၊ ဒိဝသံပိ -လည်း၊ ကေ
ပယောဂေန-ဂဖြင့်၊ ဥပနိဇ္ဈာယန္တဿ-၏၊ ကေမေဝ ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ပေ၊
ဥမ္မီလနနိမီလနဝသေန ပန – မျက်စိဖွင့်ခြင်း , မျက်စိမှိတ်ခြင်းတို့၏ အစွမ်း
ဖြင့်ကား၊ (ပယောဂေ ပယောဂေ)န ကာရေတဗ္ဗော – ထိုက်၊ သဟသာ-
အဆောတလျင်၊ ဥပနိဇ္ဈာယိတွာ-စူးစူးစိုက်စိုက်ကြည့်မိ၍၊ ပုန, ပဋိသံဝါယ-
ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာဖြင့်၊ သံဝရေ – စောင့်စည်းခြင်း၌၊ တိဋ္ဌတော -
တည်သော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ တံသံဝရံ - ကို၊ ပဟာယ–၍၊
ပုန , ဥပနိဇ္ဈာယတော – ၏၊ ဒုက္ကဋမေဝ (ဟောတိ)၊ တာဋ္ဌစ္ဆိဒ္ဒါဒိဝတ္ထုနို-
သံကေခံပေါက်အစရှိသော ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ- ကုန်သည်သာ၊
နှာနဝတ္ထုသု-တို့၌၊ ယေ-အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ ဥဒကသောတံ- ရေအယဉ်
ကို၊ နိမိတ္တေန-ဖြင့်၊ ပဟရိံသု-ပုတ်ခတ်ကြကုန်ပြီ၊ တေသံ-တို့၏၊ အာပတ္တိ-ကို၊
ဝုတ္တာ၊ ဥဒဉ္စလဝတ္ထုသုပိ - တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ–၌
ဝတ္ထုတို့၌၊ ဥဒကစိက္ခလ္လော-ရေရှိသောညွန်ကို၊ ဥဒဉ္စလန္တိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊
ဧတေနေဝ ဥပါယေန - ဖြင့်သာလျှင်၊ ဣတော – ၌ဝတ္ထုမှ၊ ပရာနိ, သမ္ဗာ
နေဝ-ကုန်သော၊ ဥဒကဓာဝနာဒိဝတ္ထုနို – တို့ကို၊ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ပန–အထူး
ကား၊အယံ–ကား၊ ဝိသေသော-တည်း၊ ပုပ္ဖါဝဠိယဝတ္ထုသု-ပုပ္ဖါဝဠိယဝတ္ထု
တို့၌၊ နမောစနာဓိပ္ပါယဿ– ၏၊ အနာပတ္တိ–သည်၊ သစေပိ (မောတိ)–
အကယ်၍လည်းဖြစ်ပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ကီဠနပစ္စယာ-
ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ၊ [ဣတိ- ၌ကား၊ ဝိသေသော–တည်း၊] ဣတိ–အပြီးတည်း....
သုက္ကဝိသဋ္ဌိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ - သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ပုပ္ဖါဝဠိ။ ။ပုပ္ဖါဝဠိတိ–ကီဠာဝိသေသဿာဓိဝစနံ၊ တံ (ထိုပုပ္ဖါဝဠိကစားခြင်း
ကို) ကီဠန္တာ နဒီအာဒီသု ဆိန္နတဋံ (ကမ်းပါးပြတ်ကို)၊ ဥဒကေန-ဖြင့်၊ စိက္ခလ္လံ-ရွံ့ညွန်
ဖြစ်အောင်၊ ကတွာ, တတ္ထ–ထို ကမ်းပါးပြတ်ညွန်ပေါ်၌၊ ဥဘော ပါဒေ–ခြေ ၂ ဘက်
တို့ကို၊ ပသာရေတွာ – ဆန့်တန်း၍၊ နိသိန္နာ–ထိုင်ကုန်လျက်၊ ပပတန္တိ – လျှောချကြ
ကုန်၏၊ "ပုပ္ဖါဝဠိယ"ဟုလည်း ပါဌ်ရှိ၏။

မှတ်ချက်။ ။ပါဠိတော်ဝယ် ဝါလိကဝတ္ထု၌"ဝါလိကံ အင်္ဂဇာတံ" ၂ ပုဒ်လုံးကို
"သဲသို့+အင်္ဂါဇာတ်ကို" ဟု ၂ ပုဒ်လုံး၌ ကံအနက်ပေး၊ (တနည်း) "ဝါလိကံ–၌"
ဟု အာဓာရပေး၊ ပဝေသေန္တဿာတိ ဒွိကမ္မကတ္တာ ဝါလုကံ အင်္ဂဇာတန္တိ ဥဘယ
ထ္တာပိ ဥပယောဂဝစနံ ကတံ၊ ဝါလုကန္တိ-ဝါလုကာယာတိ (ဝါ) အတ္ထော။

www.dhammaransi.com

ကာယသံသဂ္ဂ သိက္ခာပဒ

တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါဘဂဝါတိ - တေန ၊ ပေ ၊ ဘဂဝါဟူသောပုဒ် အပေါင်းသည်၊ ကာယသံသဂ္ဂ သိက္ခာပဒံ - ကာယသံသဂ္ဂ သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ (တနည်း)၊ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါတိ – တေန ၊ပေ၊ ဘဂဝါအစရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ကာယသံသဂ္ဂ သိက္ခာပဒံ-တည်း၊ [အာဒျတ္ထ ဣတိ တလုံး အကြေကြံ၊] တတြ- ထို ကာယသံသဂ္ဂ သိက္ခာပုဒ်၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုတ္တာန ပဒဝဏ္ဏနာ - မပေါ်လွင်သောပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း၊ အရညေ ဝိဟရတီတိ – ကား၊ အာဝေဏိကေ – ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်မှ သီးခြားဖြစ်သော၊ အရညေ – တောကျောင်း၌၊ န ဝိဟရတိ-နေသည်မဟုတ်၊ ဇေတဝနဝိဟာရဿေဝ -၏သာလျှင်၊ ပစ္စန္တေ- အစွန်အဖျားဖြစ်သော၊ ဧကပဿေ-တခုသောဘေး၌၊ (ဝိဟရတိ-၏)၊မဇ္ဈေ ဂဗ္ဘောတိ-ကား၊ တဿ ဝိဟာရဿ-ထိုကျောင်း၏လည်း၊ မဇ္ဈေ-၌၊ ဂဗ္ဘော-အခန်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ သမန္တာ ပရိယာဂါရောတိ–ကား၊ အဿ-ထိုကျောင်း၏၊ သမန္တာ ပန်-ပတ်ဝန်းကျင်၌ကား၊ မဏ္ဍလမာဠပရိက္ခေပေါ-တန်ဆောင်းဝန်း အကာအရံသည်၊ ဟောတိ – ရှိ၏၊ (ဘေးပတ်လည်၌ စင်္ကြံအဆောင်ဝိုင်း ရှိသည်-ဟူလို၊) ကိရ – ချဲ့၊ ယထာ – အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့် ပြုအပ်သော်၊ အန္တောဝေဝ-၌သာလျှင်၊ အာဝိဉ္ဆန္တေဟိ- လှည့်ပတ်သူတို့သည်၊ ဝိစရိတုံ-

တေန ၊ ပေ ၊ ဘဂဝါတိ။ ။ဤပါဠိ၌ ဣတိသဒ္ဒါသည် ပဒတ္ထဝိပလ္လာသ နိပါတ်တည်း၊ [ပဒတ္ထ–ပုဒ်နက်ကို+ဝိပလ္လာသ–ဖေါက်ပြန်စေကြောင်း နိပါတ်။] "ထိုအခါ၌ အလုံးစုံကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် " ဟူသောအနက်ကို မပေးရအောင် ပုဒ်၏အနက်ကို ပြောင်းလွှဲစေသော နိပါတ်– ဟူလို၊ ထို နိပါတ်ကြောင့် " တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါဘဂဝါ တိ–တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါဘဂဝါ ဟူသော"ဟု မူလပါဠိအတိုင်း အနက်ပေးရသည်၊ ထိုသို့ မူလပါဠိအတိုင်း အနက်ပေးရသောကြောင့် "တေန"စသည်ကိုလည်း (သဒ္ဒါသာလျှင် အနက်ရှိသော) သဒ္ဒပဒတ္ထကပုဒ် ဟု ခေါ်သည်။ [သဒ္ဒေါ ဧဝ+ပဒတ္ထော ယဿာတိ သဒ္ဒပဒတ္ထကံ (ပဒံ)။]

နည်းဥပစာ။ ။ဆက်ဦးအံ့–"တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါဘဂဝါတိ–တေန ၊ပေ၊ ဘဂဝါ" ဟူသော သိက္ခာပုဒ်သည်–ဟု ပေးရာ၌ ထိုစကားမျှသာ သိက္ခာပုဒ်မဟုတ်၊ နောင်လာလတ္တံ့ အားလုံးပင် ကာယသံသဂ္ဂ သိက္ခာပုဒ်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "တေန၊ပေ၊ ဘဂဝါ" သည် အပေါင်း၏အမည်ကို အစိတ်၌တင်စားသော ဧကဒေသူပစာတည်း၊ "သမုဒ္ဒေါ မယာ ဒိဋ္ဌော" ကဲ့သို့မှတ်၊ နည်းအားဖြင့် နိဒဿနနည်းတည်း၊ တနည်း– ဣတိတလုံး အကြေကြံ၍ ထိုဣတိကို အာဒိအနက်ပေးလျှင်ကား ဥပစာမဟုတ်, မုချသဒ္ဒါပင်ဖြစ်သည်။ [နေရာတိုင်းမှာ ဤနည်းချည်းတည်း။]

လှည့်လည်ခြင်း၄ါ၊ သက္ကာ – သည်၊ ဟောတိ-၏၊ (တထာ-ဖြင့်၊)သော–တို ကျောင်းကို၊ မဇ္ဈေ-၌၊ စတုရဿံ- ၄ ထောင့်ရှိသော၊ ဂဗ္ဘံ – ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဗဟိ-ဘေး၌၊ မဏ္ဍလမာဠပရိဝေဏေ-ဖြင့်၊ ကတော-ပြုအပ်ပြီ၊ သုပညတ္တန္တိ-ကား၊ သုဋ္ဌု–ကောင်းစွာ၊ ထပိတံ-ထားအပ်ပြီ၊ ယထာ ယထာ-အားဖြင့်ငှင်း၊ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ဩကာသေစ - အရပ်၌ငှင်း၊ ထပိတံ-သည်၊ (သမာနံ- သော်၊) ပါသာဒိကံ – စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၊ လောကရဉ္စကံ–လူအပေါင်းကို နှစ်သက်စေတတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တထာ တထာ-ဖြင့်ငှင်း၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ဩကာသေ-၌ငှင်း၊ ထပိတံ–ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ သော- ထိုဥဒါယီသည်၊ ဝတ္တသီသေန-ခန္ဓကဝတ်ကိုအဦးပြုသဖြင့်၊ ကေကိစ္စမ္ပိ-ကိုလည်း၊ နကရောတိ-ပြုသည်မဟုတ်။

ကေစ္စေ ဝါတပါနေ ဝိဝရန္တောတိ–ကား၊ ယေသု-အကြင်လေသောက်ပြူတင်းတို့ကို၊ ဝိဝဋေသု-ဖွင့်အပ်ကုန်သော်၊ အန္ဓကာရော-အမိုက်မှောင်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တာနိ-ထို လေသောက် ပြူတင်းတို့ကို၊ ဝိဝရန္တော-ဖွင့်လျက်၊ ယေသု-အကြင် လေသောံပြူတင်းတို့ကို၊ ဝိဝဋေသု-သော်၊ အာလောကော-အလင်းရောင်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ တာနိ- တို့ကို၊ ထကေန္တော- ပိတ်လျက်၊ ဧဝံ ၊ပေ၊ ဧတဒဝေါစာတိ–ကား၊ ဧဝံ–သို့၊ ဧတနြာဟ္မဏော-ထို ပုဏ္ဏားသည်၊ ပသံသိတွာ – ချီးမွမ်း၍၊ ဝုတ္တေ – သော်၊ သာဗြာဟ္မဏီ- ထို ပုဏ္ဏေးမသည်၊ ပသန္နော – ကြည်ညိုသော၊ အယံ ဗြာဟ္မဏော - သည်၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမော မညေ - ရှင်ရဟန်း ပြုလိုလေယောင်တကား၊ ဣတိ– သို့၊ သလ္လက္ခေတွာ- မှတ်ထင်၍၊ နိဂူဟိတဗ္ဗံပိ–လျှို့ဝှက်ထိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ အတ္တနော–၏၊ တံ ဝိပ္ပကာရံ-ထို ဖေါက်ဖေါက် ပြန်ပြန်ပြုမှုကို၊ ပကာသေန္တီ-ဖေါ်ပြောလိုသည်၊ ကေဝလံ-အပြစ်ပြောလိုခြင်း မဘက်သက်သက်၊ တဿ–ထို ပုဏ္ဏား၏၊ သဒ္ဓါဝိဃာတာပေက္ခာ-သဒ္ဓါပျက်ခြင်းကို ရှုငဲ့သည်၊[သဒ္ဓါတရားပျက်စေလိုသည်။] ဟုတွာ-၍၊တေ ကုတော တဿ ဥဠာရဇ္ဇတာတိ အာဒိဝစနံ-ဤ ကုတော၊ပေ၊ စကားကို၊ အဝေါစ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုကုတော တဿ ဥဠာရဇ္ဇတာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဿ - ထို ဥဒါယီ၏၊ ဥဠာရော- မွန်မြတ်သော၊ အတ္တာ - စိတ်သည်၊ (အတ္ထိ), ဣတိ – ကြောင့်၊ (သော – ထို ဥဒါယီသည်၊) ဥဠာရတ္တာ–ဥဠာရတ္တာမည်၏၊ ဥဠာရတ္တနော – မွန်မြတ်သော စိတ်ရှိသူ၏၊ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ ဥဠာရတ္တတာ- ဖြစ်ရာ၊ [ဥဠာရတ္တတာတိ- ဥဠာရစိတ္တတာ – ဋီကာ၊ "အတ္တသဒ္ဒါသည် စိတ်ဟော" ဟူလို။] ကုလိတ္ထိယောတိ အာဒိသု-ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဃရဿာမိနိယော-အိမ်ရှင်မတို့သည်၊ ကုလိတ္ထိယော

www.dhammaransi.com

နာမ - ကုလိတ္ထီတို့မည်၏၊ ပုရိသန္တရဂတာ - ယောကျ်ားတပါး သွားရောက် အပ်ဘူးကုန်သော၊ ကုလဓီတရော - အမျိုးသမီးတို့သည်၊ ကုလဓီတရော နာမ- ကုလဓီတုတို့မည်၏၊အနိဝိဋ္ဌါ-ယောကျ်ားတပါးသည် မဖေါက်ထွင်းအပ်သော မိန်းမတို့ကို၊ ကုလ ကုမာရိယော နာမ - ကုလကုမာရီတို့မည်၏ ဟူ၍၊ ဝါ- အမျိုးသမီး အပျိုစင်တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ - ကုန်၏၊ ပရကုလတော- သူတပါးအိမ်မှ၊ အာနီတာ - နှ်သော၊ ကုလဒါရကာနံ - အမျိုးသားတို့၏၊ ဝဓုယော - မိန်းမ တို့သည်၊ ဝါ- ချွေးမတို့သည်၊ ကုလသုဏှာ နာမ-ကုလသုဏှာတို့မည်၏။

ဩတိဏ္ဏောတိ - ကား၊ ယက္ခာဒီဟိ - ဘီလူးအစရှိသော သတ္တာတို့သည်၊ [အာဒိဖြင့် ပူးဝင်တတ်သော နတ်စသည်ကိုယူ၊] သတ္တာ-တို့ကို၊ (ဩတိဏ္ဏာ) ဝိယ-သက်ရောက် ပူးဝင်အပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ)၊ အန္တော-၌၊ ဥပ္ပန္န နေန - သော၊ ရာဂေန ဝါ - ရာဂသည်သော်လည်း၊ ဩတိဏ္ဏော- သက်ဝင် အပ်သည်၊(ဟုတ္တာ-၍၊သမာပန္နေယျ-၌စပ်)၊ ကူပါဒိနိ-တွင်းအစရှိသည်တို့သို့၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ (ဩတိဏ္ဏာ)ဝိယ-သက်ဆင်းကျရောက်ကုန်သကဲ့သို့၊(တထာ- တူ)၊ အသမပေက္ခိတ္တာ - ကောင်းစွာ မရှုဆင်ခြင်မှု၍၊ [အနိစ္စ ဒုက္ခ အသုဘ အနတ္တဟု မရှုမှု၍၊] ရဇနီယေ-တပ်မက်ဘွယ် ကောင်းသော၊ ဌာနေ-အရာ၌၊ ဝါ - အာရုံ၌၊ ရဇ္ဇန္တော - တပ်မက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သယံ ဝါ - ကိုယ်တိုင် သော်လည်း၊ ရာဂံ-သို့၊ ဩတိဏ္ဏော-သက်ဆင်းကျရောက်သည်၊(ဟုတ္တာ-၍)၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ—ကြောင့်၊ ဥဘယထာပိ-၂ ပါးပြားသော အနက်အားဖြင့် လည်း၊ ဧတံ-၌ ဩတိဏ္ဏဟူသော အမည်သည်၊ ရာဂသမင်္ဂိသော- ရာဂနှင့် ပြည့်စုံသူ၏သာလျှင်၊ ဝါ-သူကိုသာလျှင်၊ အဓိဝစနံ-အထက်၌ဖြစ်သော သဒ္ဒါ တည်း၊ ဝါ - ဟောသောအမည်တည်း၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဩတိဏ္ဏောနာမ

၁။ ရာဂေန ဩတိဏ္ဏော။ ။ဩတိဏ္ဏောကဲ့သို့သော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ကိတ်ပုဒ်ကို ရာဂေနကဲ့သို့ အဝုတ္တကတ္တားထည့်၍ဖွင့်ပြလျှင် ကမ္မသာဓနပြရာ၏၊ ထို့ကြောင့်“ဩတရိ ယတေ—ရာဂသည် သက်ရောက်အပ်၏၊ ဣတိ ဩတိဏ္ဏော ” ဟု ကမ္မသာဓိပြ၊ ဘီလူး အစိမ်းသူရဲ နတ်စုံးတို့သည် လူကိုပူးဝင်အပ်သကဲ့သို့ ရာဂဘီလူးသည်လည်း ထိုရဟန်းကို ပူးဝင်အပ် (အပူးဝင်ခံနေရ)သည်—ဟူလို။ [“သံဝဏ္ဏေ ကြိတ်,ရှိသည့်ပုဒ်ကို,အဝုတ် ကတ္တား,ဖွင့်ပြထားမူ,ပြဲခြားကမ္မ—သာဓနတည်း”—လင်္ကာ။]

၂။ ရာဂံ ဩတိဏ္ဏော။ ။ရာဂံကဲ့သို့ အဝုတ္တကံထည့်၍ဖွင့်ရာ၌ကား ကတ္တုသာဓန ပြရသည်၊ ထို့ကြောင့် “ဩတရတိ—ရာဂတည်းဟူသောတွင်းသို့ သက်ဆင်းကျရောက် တတ်၏၊ ဣတိ ဩတိဏ္ဏော ” ဟု ပြ၊ “ လူသည် ရေတွင်း ရေကန်သို့ ကျရောက်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ရဟန်းသည် ရာဂတည်းဟူသောတွင်းသို့ သက်ဆင်းကျရောက်သည်” ဟူလို။ [“ဖွင့်ဒုတိယာ,ကံရှိရာဝယ်,မှန်စွာကတ္တု,ဝိဂ္ဂြိုဟ်ပြလော့”—လင်္ကာ။]

www.dhammaransi.com

သာရတ္တော အပေက္ခဝါ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တောတိ – ဟူ၍၊ ဧဝံ – သို့၊ အသဿ – ထို ဩတိဏ္ဏောပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနံ-ကို၊ ဝုတ္တံ-မူအပ်ပြီ၊ [ဩတိဏ္ဏောနာမ-ကား၊ သာရတ္တော - လွန်စွာတပ်မက်သည်၊ အပေက္ခဝါ - ကာယသံသဂ္ဂရာဂဖြင့်ရှုငဲ့ခြင်းရှိသည်၊ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော–ကာယသံသဂ္ဂရာဂဖြင့် စပ်ဖွဲ့သောစိတ်ရှိသည်။]

တတ္ထ-ထို ဩတိဏ္ဏောနာမ အစရှိသော ပါဠိချပ်၌၊ သာရတ္တောတိ-ကား၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန–ဖြင့်၊ သုဋ္ဌု-လွန်စွာ၊ ရတ္တော-တပ်မက်သည်၊ အပေက္ခဝါတိ-ကား၊ကာယသံသဂ္ဂါပေက္ခာယ-ကာယသံသဂ္ဂကိုရှုငဲ့ခြင်းဖြင့်၊အပေက္ခဝါ-သည်၊ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တောတိ-ကား၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေနေဝ - ဖြင့်ပင်၊ တသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ - ထို မာတုဂါမဟူသောဝတ္ထု၌၊ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော-သည်၊ ဝိပရိဏတေနာတိ - ကား၊ ပရိသုဒ္ဓဘဝင်္ဂသန္တတိသင်္ခါတံ - ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော ဘဝင်အစဉ် ဟု ဆိုအပ်သော၊ ပကတိံ – ပင်ကိုယ် သဘောကို၊ ဝိဇဟိတွာ-စွန့်၍၊ အညထာ - ဘဝင်အစဉ်မှ တပါးသော အပြားအားဖြင့်၊ ပဝတ္တေန–ဖြစ်သော၊ ဝါ-တနည်း၊ ဝိရူပံ-ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန်၊ ပရိဏတေန–ပြောင်းလွဲသော၊ ဝိရူပံ, ပရိဝတ္တေန- ပြောင်းလွဲသော၊ ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပရိဝတ္တမာနံ – ပြောင်းလွဲ လသော်၊ ဝိရူပံ – ဖေါက်ပြန်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဖေါက်ပြန်လေအံ့အောင်သောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပရိဝတ္တိတွာ–ပြောင်းလွဲ၍၊ ဌိတေန-တည်သော၊(စိတ္တေန-ဖြင့်၊)ဏ္ဍတိ-ကား၊ အဓိပ္ပါယော- အလိုရှိအပ်သော အနက်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ, တံ-ဤ ဖေါက်ပြန်သောစိတ်သည်၊ရာဂါဒိဟိ-တို့နှင့်၊ သမ္ပယောဂံ-ယှဉ်ခြင်းကို၊ နာတိဝတ္တတိ- မလွန်နိုင်၊ တသ္မာ, ဝိပရိဏတန္တိ ရတ္တမ္ပိ စိတ္တံတိ အာဒိနာ - သော၊ နယေန - ဖြင့်၊ အသဿ- ထို ဝိပရိဏတပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနံ– ကို၊ ဝုတ္တာ - ပြီး၍၊

ဝိပရိဏတေန။ ။ဝိကို ဝိဇဟိတွာဟုရင်း,ပရိဏတေနကို"အညထာ ပဝတ္တေန" ဟု ရင်း ဖွင့်သည်၊ ပဋိသန္ဓေမှ စ၍ ပါလာသော ဘဝင်အစဉ်သည် ဝိပါက်စိတ်ဖြစ်၍ လောဘဒေါသစသော ကိလေသာတို့မှ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သောစိတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပရိသုဒ္ဓဘဝင်္ဂသန္တတိသင်္ခါတံ" ဟု မိန့်သည်၊ ရာဂစသည်နှင့် ယှဉ်သော အကုသိုလ် စိတ်ကား ထို ပရိသုဒ္ဓ ဘဝင်အစဉ်ကို စွန့်ခွါ၍ဖြစ်သော စိတ်တည်း။ [ပဘဿရမိဒံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တံ၊ တဉ္စ အာဂန္တုကေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ၊ – ဧကင်္ဂုတ္တရ, ပဏိဟိတ အစ္ဆရာဝဂ်။]

ဝိရူပံဝါ ပရိဏတေန။ ။ဝိကို"ဝိရူပံ"ပရိဏတေနကို"ပရိဝတ္တေန"ဟု တနည်း ဖွင့်၏၊ ကုသိုလ်စိတ်လည်း ဘဝင်အစဉ်မှပြောင်းလွဲ၏၊ သို့သော် ထိုပြောင်းလွဲခြင်းကား ဖေါက်ပြန်သော ပြောင်းလွဲခြင်းမဟုတ်၊ ရာဂစသော ကိလေသာနှင့် ယှဉ်သောစိတ်သာ ကောင်းသောသဘောမှ ဖေါက်ပြန်သော ပြောင်းလွဲခြင်းဖြစ်သည်–ဟူလို။

www.dhammaransi.com

[''ဝိပရိဏာတန္တိ ရတ္တံပိ စိတ္တံ ဝိပရိဏတံ, ဒုဋ္ဌံပိ စိတ္တံ ဝိပရိဏတံ, မူဠ္ဟံပိ စိတ္တံ ဝိပရိဏတံ ''တိုင်အောင် ဟောတော်မူပြီ၊] အန္တေ – အဆုံး၌၊ ဋဌဓ–၌ သိက္ခာပုဒ်၌၊ အမိပ္ပေတတ္ထံ–ကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတွာ) အပိစ၊ ပေ၊ ဝိပရိဏတန္တိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ။

တဒဟု ဇာတာတိ–ကား၊ တံဒိဝသံ–၌၊ ဇာတာ– မွေးဖွားသော ကလေးမ တည်း၊ [''တဒဟု'' ကို ''တံဒိဝသံ''ဟု ဖွင့်သည်၊ အဟနောင် သ္မိံဝိဘတ် ကို ဥပြု၍ ''အဟု''ဟု ပြီးသည်၊ တနည်း–အဟုသည် နေ့အနက်ဟော သတ္တမျန္တ နိပါတ်ပုဒ်တည်း။] ဇာတမတ္တာ – မွေးဖွားပြီးကာမျှ ဖြစ်သော၊ အလ္လမံသ ပေသိဝဏ္ဏာ-စိုသောအသားတစ်သဏ္ဍာန်ရှိသော မိန်းကလေးသည်၊ (မာတုဂါမောနာမ)၊ ဟိ- မှန်၊ ဧဝရူပါယပိ – ၌သို့ သဘောရှိသော မိန်းကလေး နှင့်လည်း၊ သဒ္ဓိံ, ကာယသံသဂ္ဂေ - ကိုယ်ကို နှီးနှောခြင်းကြောင့်၊ သံဃာဒိ သေသော-သည်ပင်း၊ မေထုနဝီတိက္ကမေ – ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ – သည်ပင်း၊ ရဟော – ဆိပ်ကွယ်ရာ အရပ်၌၊ နိသဇ္ဇဿာဒေ– အတူတကွ ထိုင်နေရခြင်း၌ သာယာခြင်းကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယဥ္စ-သည်ပင်း၊ ဟောတိ-၏၊ ပဂေဝါတိ–ကား၊ ပဌမမေဝ–ရှေးဦး မဆွ အစကပင်၊ [ပဂေနိပါတ်သည် ပဌမအနက်ဟော။]

ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇေယျာတိ – ကား၊ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏာဒိံ – လက်ကို ဆွဲကိုင်ခြင်းအစရှိသော၊ ကာယသမ္ပယောဂံ-ကိုယ်ဖြင့် စပ်ယှက်ခြင်းသို့၊ကာယ မိဿီဘာဝံ-ကိုယ်ဖြင့် ရောနှောခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်သို့၊ သမာပဇ္ဇေယျ-ရောက်အံ့၊ [ကန်္ခါအဋ္ဌကထာ၌"ဟတ္ထဂ္ဂဟဏာဒိံ"ဟုရှိ၏။]ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတံ-၌ကာယသံသဂ္ဂသို့၊ သမာပဇ္ဇန္တဿ-ရောက်သောရဟန်း၏၊ ယောသော ကာယသံသဂ္ဂေါနာမ-ဂ္ဂမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော-ထို ကာယသံသဂ္ဂသည်၊ အတ္ထတော-လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ အဇ္ဈာစာရော-လွှမ်းမိုး၍ကျင့်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကျူးလွန်ခြင်းသည်၊ ရာဂဝသေန – ဖြင့်၊ သညမဝေလံ – စောင့်စည်း အပ်သော သီလတည်းဟူသော အပိုင်းအခြားကို၊ အတိဘဝိတွာ–လွှမ်းမိုး၍၊

ကာယသံသဂ္ဂံ။ ။သံသဂ္ဂံကို '' မိဿီဘာဝံ '' ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ထိုဘာဝ အရ ရောနှောခြင်းကြိယာ ရ၏၊ ထို့ကြောင့်''သံသဇ္ဇနံ–ရောနှောခြင်း၊ သံသဂ္ဂေါ–ခြင်း'' ဟု ပြု၊ ရောနှောသော ဝတ္ထု ၂ ရပ်သည် အဘယ်အရာအားဖြင့် ရောစပ်ကြသနည်း– ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် '' ကာယ '' ဟု ဝိသေသန ကူမရသည်၊ ထို့ကြောင့် ''ကာယေန–ကိုယ်အားဖြင့်+သံသဂ္ဂေါ–ကာယသံသဂ္ဂေါ''ဟု ပြုရသည်၊ ကာယအရ တကိုယ်လုံး ရသော်သည်း လက်စသော ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းကို ဧကဒေသူပစာရ အားဖြင့်''ကာယ''ဟု ယူပါ။

www.dhammaransi.com

(ကျူးကျော်၍)၊ **အာစာရော**-ကျင့်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ **အသာ**-ထို ကာယသံသဂ္ဂ သမာပဇ္ဇေယျဟူသောပုဒ်၏၊ သခ်ေပေန-အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်၊ အတ္ထံ-ကို၊ ဒဿေန္တော-မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ) အဇ္ဈာစာရော ဝုစ္စတီတိ-ဟူ၍၊ ပဒဘာဇနံ-ကို၊ အာဟ-မူပြီ။

ပန-ဆက်၊ဟတ္ထဂ္ဂါဟံဝါတိအာဒိ-ဟတ္ထဂ္ဂါဟံဝါအစရှိသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ အသာ-ထိုကာယသံသဂ္ဂ သမာပဇ္ဇေယျ ပုဒ်၏၊ ဝိတ္ထာရေန-အားဖြင့်၊ အတ္ထဒဿနံ- အနက်ကိုပြကြောင်း ပုဒ်အပေါင်းတည်း။ ["အာဒိဘေဒံ" ဟု ဘေဒသဒ္ဒါ ပါနေသည်ကား မကောင်း၊ ကခ်ါအဋ္ဌကထာ၌လည်း မပါ။] တတ္ထ - ထို ဟတ္ထဂ္ဂါဟံဝါ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဟတ္ထာဒီနံ- တို့၏၊ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ-ဝေဘန်အပ်သောအပြားကိုပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ဟတ္ထော နာမ ကပ္ပရံ ဥပါဒါယာတိအာဒိံ- ကို၊ အာဟ- ပြီ၊ တတ္ထ -ထိုဟတ္ထော နာမ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ကပ္ပရံ ဥပါဒါယာတိ- ကား၊ ဒုတိယံ-သော၊ မဟာသန္ဓိံ- အဆက်အစပ်ကြီးကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ [လက်ကောက်ဝတ်ကို ပဌမမဟာသန္ဓိ, တတောင်ဆစ်ကို ဒုတိယ မဟာသန္ဓိ - ဟု ဆိုသည်။] ပန - ဆက်၊ အညတ္ထ- အခြားသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ မဏိဗန္ဓတော-လက်ကောက်ဝတ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ - ၍၊ ယာဝ အဂ္ဂနခါ- လက်သည်းဖျားတိုင်အောင်၊ ဟတ္ထော- ဟတ္ထကို၊(အဓိပ္ပေတော၊)ဣမ-၌သိက္ခာပုဒ်၌၊ အဂ္ဂဗာဟာယ-လက်မောင်းဖျားနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ကပ္ပရတော- မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ (ဟတ္ထော-ဟတ္ထကို၊)၊ အဓိပ္ပေတော-၏။

သုဒ္ဓကေသာနံ ဝါတိ-ကား၊ သုတ္တာဒီဟိ- ချည် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အမိဿာနံ-ရောနှောခြင်း မရှိကုန်သော၊ သုဒ္ဓါနံ-သက်သက်ကုန်သော၊ ကေသာနံ ယေဝ-ဆံပင်တို့၏သာလျှင်၊ (ဝေဏီ-အစုသည်၊ ဝေဏီနာမ-ဝေဏီမည်၏၊)

အဇ္ဈာစာရော။ ။"အဓိ + အာစာရော " ဟု ခွဲ၊ အဓိကို " ရာဂဝသေန အဘိဘဝိတွာ သညမဝေလံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ရဟန်းတို့ စောင့်စည်းအပ်သော သီလဟူသော စည်းကို (ဝါ) ကမ်းကို " သညမဝေလ " ဟု ခေါ်သည်၊ ထို သီလဟူသောစည်းကို လွှမ်းမိုး ကျော်နင်း၍-ဟူလို၊ "အာစာရော-ပြုကျင့်ခြင်း" ဟူသည် လက်ကိုကိုင်ခြင်း အစရှိသောအမူအရာကြိယာတည်း။ [သညမဝေလန္တိ-သီလမရိယာဒံ၊ အာစာရောတိ- အာစရဏံ, ဟတ္ထဂ္ဂဟဏာဒိကြိယာ၊-ဋီကာ။]

သုဒ္ဓကေသာနံ ဝါ။ ။ဤပါဌ်အတိုင်း မြန်မာစာမူ ပါဠိတော်စာအုပ်များ၌ မတွေ့ရသော်လည်း သီဟိုဠ် ယိုးဒယားမူများ၌ ပါရှိသတတ်၊ထိုပါဌ်သည် အဋ္ဌကထာဖွင့်ထားသောကြောင့် ပါဌ်မှန်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌"ဝေဏီနာမ သုဒ္ဓကေသာနံဝါ သုတ္တမိဿာနံဝါ၊ပေ၊မဏိမိဿာနံဝါ ဝေဏီ"ဟု ရှေ့နောက်ညှပ်လျက် ဝေဏီ ၂ ရပ်

www.dhammaransi.com

ဝေဏိကတိ ဇေတံ-အမည်သည်၊ တီဟိ–နှသော၊ ကေသဝဋ္ဋီဟိ - ဆံအစုတို့ဖြင့်၊ ဝိနန္ဓိတွာ- ဖွဲ့ကြက်၍၊ ဝါ- ဖွတ်မြီးထိုး၍၊ ကတကေသကလာပဿ – ပြုအပ်သော ဆံအပေါင်း၏၊ဝါ-ပြုအပ်သော ဆံအစု၏ (“ဆံထုံး”ဟုမပေးပါနှင့်)၊ နာမံ-တည်း၊သုတ္တမိဿာတိ-ကား၊ ပဉ္စဝဏ္ဏေန-၅မျိုးသော အဆင်းရှိသော၊ သုတ္တေန-ချည်ဖြင့်၊ (အရောင်ဆိုးထားသော သိုးမွေးချည်မျိုးဖြင့်)၊ ကေသေ-တို့ကို၊ မိဿေတွာ–ရော၍၊ ကတာ- ပြုအပ်သော၊ (ဝေဏိ - ဆံ အစုတည်း၊) မာလာမိဿာတိ-ကား၊ဝဿိကပုပ္ဖါဒီဟိ-မိုယ်းဆွေပန်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (ကေသေ–တို့ကို)၊ မိဿေတွာ-၍၊ တီဟိ-၃ မျိုးကုန်သော၊ ဝါ-၃ စုခွဲထားအပ်ကုန်သော၊ ကေသဝဋ္ဋီဟိ-ဆံအစုတို့ဖြင့်၊ ဝိနန္ဓိတွာ-ဖွဲ့ကြက်၍၊ ဝါ-ဖွတ်မြီးထိုး၍၊ ကတာ– ပြုအပ်သော၊ (ဝေဏိ– ဆံအစုတည်း၊) အဝိနဒ္ဓေါ ဝါ–မဖွဲ့ကြက်အပ်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဝါ - ဖွတ်မြီး မထိုးအပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ကေဝလံ – ဖွတ်မြီးထိုးခြင်းမဘက် သက်သက်၊ ပုပ္ဖမိဿကော – ပန်းတို့ဖြင့် ရောနှောအပ်သော၊ကေသကလာပေါပိ-ဆံအပေါင်းကိုလည်း၊ ဧတ္ထ-၌ မာလာမိဿာဟူသောပါဠိ၌၊ ဝေဏိတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊[ပန်းကုံး

ပါသင့်သည်၊ ဥပမာ-“အင်္ဂနာမ၊ပေ၊အဝသေသံ အင်္ဂ”ဟု ရှိသကဲ့သို့တည်း၊ ထိုတွင် သုဒ္ဓကေသာနံကို ပဌမဖွင့်ပြီး၍ ထို ၏ စပ်ရာဝေဏိကို“ဝေဏိတိ၊ပေ၊ကလာပဿေတံ နာမံ”ဟု ဆက်၍ဖွင့်သည်၊ **ဆက် ဦးအံ့**၊–သုဒ္ဓကေသာနံ နေရာဝယ် “သုဒ္ဓကေသာ” ဟူသော ပဌမန္တပါဌ်ကို အတည်ပြုလျှင် “ သုဒ္ဓါ – ချည် စသည်တို့နှင့် မရောမယှက် သက်သက်ကုန်သော + ကေသာ – ဆံပင်တို့ ” ဟု အနက်ထွက်သောကြောင့် “သုဒ္ဓကေသ”ပုဒ်သက်သက်ဖြင့် ဝေဏိဟု ခေါ်ရသော ဆံအစု မရဘဲ ဆံပင်သက်သက်သာ ရနိုင်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် ဝေဏိပုဒ်၏ပဒဘာဇနီ မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် သုဒ္ဓကေသာနံကိုသာ ပါဠ်မှန် ဟု ယူ၍“ဝေဏိ”၌ စာစပ်စေသင့်သည်။

သုတ္တမိဿာတိ။ ။သို့ဖြစ်လျှင် နောက်၌“သုတ္တမိဿာတိ”စသည်ဖြင့် ပဌမန္တပုဒ်များကို အဘယ်ကြောင့် တည်ပါဌ်လုပ်ထားသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ ထို တည်ပါဌ်တို့ကား ဆဋ္ဌျန္တမှ ပဌမန္တပြောင်းလွဲ၍ လိုရင်းကိုသာတည်ခြင်း ဟု မှတ်ပါ၊ ပါဠိတော်၌မူ ဝေဏိ၌ စပ်ဘို့ရာ “ သုတ္တမိဿာနံ ” စသည်ဖြင့် ဆဋ္ဌျန္တ ချည်းသာ ရှိသင့်ပါသည်၊ မှန်၏ – သုဒ္ဓကေသာနံနှင့် စာသွားတူသော သုတ္တမိဿာနံ စသည်တို့ကို သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့် စဉ်းစားလျှင်“သုတ္တေန–အဆင်းမျိုးစုံရှိသော ချည်ဖြင့်+မိဿာ-ရောအပ်သော ဆံပင်တို့တည်း၊ သုတ္တမိဿာ–တို့”ဟု ဆံပင်သာ ရ၍ “ဝေဏိ” မရနိုင်ကြောင်း ထင်ရှား၏၊ “သုတ္တမိဿာနံ”ဟု ရှိမှ ဝေဏိ၌ စပ်၍ “ချည်ဖြင့် ရောနှောအပ်သောဆံပင်တို့၏ အပေါင်းအစု”ဟု အနက်မှန်ရနိုင်သည်။ [ဝေဏိပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ, ဝိနိန္ဓိတွာ အဝိနန္ဓိတွာတို့နှင့် ကေသကလာပ, သုတ္တမိဿ စသည်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

www.dhammaransi.com

နှင့် ဆံပင်ကိုရောစ၍ ဖွတ်မြီးထိုးလိုက်လျှင် တချို့ပန်းများ ကြေသွားဘွယ် ညှိုးသွားဘွယ် ရှိသောကြောင့် ဖွတ်မြီးမထိုးဘဲ စုစည်းထားသော ဆံအပေါင်းလည်း မာလာမိဿဝေဏီမည်သည်- ဟူလို။]

ဟိရညမိဿာတိ – ကား၊ ဂဟာပဏ္ဏမာလာယ – ငွေဖြင့်ပြုအပ်သော ပန်းဖြင့်၊ (ကေသေ)မိဿေတွာ ကတာ (ဝေဏီ-တည်း၊) သုဝဏ္ဏမိဿာတိ-ကား၊ သုဝဏ္ဏစီရကေဟိဝါ – ရွှေအစဉ်တို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝါ-ရွှေကြိုးတို့ဖြင့်သော်၎င်း၊[သုဝဏ္ဏစီရကံတိ သုဝဏ္ဏပါဠိံ၊-ကင်္ခါဋီကာသစ်။]ပါမင်္ဂဒိဟိဝါ-ရွှေဆောက်လုံးချည် အစရှိသည်တို့ဖြင့် သော်၎င်း၊ (ကေသေ)မိဿေတွာ ကတာ (ဝေဏီ)၊ မုတ္တမိဿာတိ – ကား၊ မုတ္တာဝဋ္ဋိဟိ– ပုလဲအစဉ်တို့ဖြင့်၊ ဝါ–ပုလဲသွယ်တို့ဖြင့်၊ (ကေသေ)မိဿေတွာ ကတာ(ဝေဏီ)၊ မဏိမိဿာတိ-ကား၊ သုတ္တာရူဠှေဟိ-ချည်သို့ တက်ရောက်ကုန်သော၊ ဝါ-ချည်ဖြင့်သီအပ်ကုန်သော၊ မဏီဟိ – တို့ဖြင့်၊ (ကေသေ) မိဿေတွာ ကတာ(ဝေဏီ)၊ ဟိ-ဆက်၊ တာသု – ၎င်းဝေဏီတို့တွင်၊ ယံ ကိဉ္စိ-သော၊ ဝေဏိံ-ဆံအပေါင်းကို၊ ဂဏှန္တဿ - ဆွဲကိုင်သော ရဟန်း၏၊ သံဃာဒိသေသောယေဝ (ဟောတိ)၊ အဟံ– သည်၊ မိဿကဝေဏိံ–ရောနှောအပ်သော ဆံအပေါင်းကို၊ အဂ္ဂဟေသိံ – ကိုင်ပါပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒန္တဿ– ၏၊ မောက္ခော-အာပတ်မှ လွတ်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ စ- ဆက်၊ ဧတ္ထ - ၎င်း ဟတ္ထဂ္ဂါဟံဝါ ဟူသောပါဠိ၌၊ ဝေဏိဂ္ဂဟဏေန – ဝေဏိသဒ္ဒါဖြင့်၊ ကေသာပိ - ဆံချည်မျှင်တို့သည်လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ ဂဟိတာဝ-ယူအပ်ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊[ကေဒေသျပစာ-ဟူလို၊] တသ္မာ, ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧကံပိ- တမျှင်လည်းဖြစ်သော၊ ကေသံ-ကို၊ ဂဏှာတိ–၏၊ တဿပိ–၏လည်း၊ အာပတ္တိယေဝ (ဟောတိ)။

ဟတ္ထဉ္စ ဝေဏိဉ္စ ထပေတွာတိ – ကား၊ ဣမ – ၎င်းသိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တလက္ခဏံ-ဟောတော်မူအပ်သောလက္ခဏာရှိသော၊(“ကပ္ပရံ ဥပါဒါယ” အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော လက္ခဏာရှိသော၊) ဟတ္ထဉ္စ–ကို၎င်း၊ သဗ္ဗပ္ပကာရံ-အလုံးစုံသော အပြားရှိသော၊ ဝေဏိဉ္စ-ဆံပင်အပေါင်းကို၎င်း၊ ထပေတွာ-၍၊ အဝသေသံ-သော၊ သရီရံ-ကို၊ အင်္ဂံတိ–အင်္ဂဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ပရိစ္ဆိန္နေသု – ပိုင်းခြားအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဟတ္ထာဒိသု - တို့တွင်၊ ဟတ္ထဿ-လက်ကို၊ ဂဟဏံ–ဆွဲကိုင်ခြင်းသည်၊ ဟတ္ထဂ္ဂါဟော- ဂ္ဂါဟမည်၏၊ ဝေဏိယာ – ဆံအပေါင်းကို၊ ဂဟဏံ-သည်၊ ဝေဏိဂ္ဂါဟော- မည်၏၊ အဝသေသ သရီရဿ-ကို၊ ပရာမသနံ- သည်၊ အညတရဿဝါ၊ပေ၊ပရာမသနံ-မည်၏၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ တံ ဟတ္ထဂ္ဂါဟံဝါ – ထို လက်ကိုဆွဲကိုင်

www.dhammaransi.com

ခြင်းသို့သော်ငှာ၊ (တံ)ဝေဏိဂ္ဂါဟံဝါ-သို့သော်ငှာ၊ အညတရသံဝါ အညတရသံဝါ- သော၊ အင်္ဂသ-အင်္ဂါကို၊ ပရာမသနံ(ဝါ)-သို့သော်ငှာ၊ သမာပဇ္ဇေယျ-အံ့ တသ-၏၊ သံဃာဒိသေသော နာမ-သော၊ အာပတ္တိနိကာယော- သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ သိက္ခာပဒသ-၏၊ အတ္ထော-တည်း။

ပန- ဆက်၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ ယော စ ဟတ္ထဂ္ဂါဟော - အကြင်လက်ကို ဆွဲကိုင်ခြင်းသည်ငှာ၊ ယော စ ဝေဏိဂ္ဂါဟော-အကြင်ဆံအပေါင်းကို ဆွဲကိုင် ခြင်းသည်ငှာ၊ အဝသေသသ - သော၊ အင်္ဂသ - ကို၊ ယံ စ ပရာမသနံ- အကြင်သုံးသပ်ခြင်းသည်ငှာ၊ (ဇတ္တိ)၊ တံ သဗ္ဗမ္ပိ - ထို အလုံးစုံသည်လည်း၊ ဘေဒတော-အပြားအားဖြင့်၊ ဒွါဒသဝိဓံ-၁၂ ပါး အပြားရှိသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ [လက်စသည်ကို ဆွဲကိုင်နည်းသည် ၁၂ ပါး ပြား၏ - ဟူလို၊] တသ္မာ- ကြောင့်၊ တံ ဘေဒံ- ထို ၁၂ ပါးအပြားကို၊ ဒဿေတုံ- ငှါ၊ အာမသနာ ပရာ မသနာတိအာဒိနာ- သော၊ နယေန - ဖြင့်၊ အသ - ထို ဟတ္ထဂ္ဂါဟံဝါ အစရှိ သော ပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနံ- ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတ္ထ - ထိုပဒဘာဇနီ၌၊ အာမသနာ နာမ အာမဋ္ဌမတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ယံစ (အာမသနံ)-အကြင် အာမသနကိုလည်း၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဆုပနံနာမ ဖုဋ္ဌမတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ယံစ(ဆုပနံ)-နကိုလည်း၊ ဝုတ္တံ၊ ဣမေသံ – ၌ အာမသန ဆုပနတို့၏၊ အယံ - ကား၊ ဝိသေသော- တည်း၊ အာမသနာတိ - ကား၊ အာမဋ္ဌနာ - ပြင်းစွာ ဆုပ်ကိုင်ခြင်းတည်း၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ- ထိအပ်သော အရပ်ကို၊ အနတိက္ကမိတွာပိ - မလွန်မူ၍လည်း၊ [ဗိ-ဖြင့် အနည်းငယ်လွန်သော်လည်း အာမသနာပင် ဟု ဆည်း။] တတ္ထေဝ- ထိုထိအပ်သော အရပ်၌သာ၊ သဃံနနာ-ပြင်းစွာထိခတ်ခြင်းတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ အယံ - ၌ ထိအပ်သော အရပ်ကိုမလွန်ဘဲ ပြင်းစွာ ထိခတ်ခြင်းကို၊ အာမဋ္ဌ မတ္တာတိ – ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏၊ [မတ္တာဖြင့် ပရာသမနကဲ့သို့ နေရာရွေ့ခြင်းကို ကန့်သည်။] အသံဃဋ္ဋေတွာ-ပြင်းစွာမထိခတ်မူ၍၊ ဖုဋ္ဌမတ္တံ- ထိအပ်ကာမျှကို၊ ဆုပနန္တိ-တို့ခြင်းဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ)၊ ဥမ္မသနာယစ-ဥမ္မသနာ၏ငှာ၊ ဥလ္လင်္ဃနာယ စ-နာ၏ငှာ၊ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဥဒ္ဓံဥစ္စာရဏာတိ-ဟူ၍၊ ဧကမေဝ-တမျိုးသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ယမ္ပိပဒံ-ကိုလည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတြာပိ-ထိုပုဒ်၌လည်း၊ အယံ-ကား၊ ဝိသေသော–တည်း၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာသော (ဥမ္မသနာ၏ နိဒ္ဒေသဖြစ်သော) ဥဒ္ဓံ ဥစ္စာရဏာပုဒ်ကို၊ အတ္တနော – ၏၊ ကာယသ - လက်စသော ကိုယ်ကို၊ (ပေသနဉ့်စပ်)၊ ဣတ္ထိယာ- ၏၊ ကာယေ – ကိုယ်၌၊ ဥဒ္ဓံ- အထက်သို့၊ ပေသန ဝသေန - စေလွှတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ ဒုတိယံ– ၂ ခုမြောက်သော (ဥလ္လင်္ဃနာ၏နိဒ္ဒေသဖြစ်သော)ဥဒ္ဓံ ဥစ္စာရဏာပုဒ်ကို၊ ဣတ္ထိယာ-၏၊ ကာယံ-

www.dhammaransi.com

လက်စသော ကိုယ်ကို၊ ဥက္ခိပနဝသေန-အပေါ်သို့ မြှောက်ယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ-ပြီ)၊ သေသံ-သည်၊ ပါကဋမေဝ-သည်သာ။

ဣဒါနိ-၌၊ ယွာယံ (ယော+အယံဘိက္ခု)-သည်၊ ပြတိဗဒ္ဓော-ရာဂဘီလူး ဝင်ပူးသက်ရောက်အပ်သည်၊ ဝါ - ရာဂတွင်းသို့ သက်ဆင်းကျရောက်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိပရိဏတေန- ဖောက်ပြန်သော၊ စိတ္တေန- ဖြင့်၊ ကာယသံသဂ္ဂံ - ကိုယ်ဖြင့်ရောနှောခြင်းသို့၊ သမာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ တေသံ ပဒါနံ-၌အာမသနာ ပရာမသနာအစရှိသောပုဒ်တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရတော- အားဖြင့်၊ အာပတ္တိဘေဒံ- ကို၊ ဒဿေန္တော-သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဣတ္ထီစ ဟောတိ၊ပေ၊ကာယန္တိအာဒိံ - ကို၊ အာဟ- မှုပြီ၊ တတ္ထ-ထို ဣတ္ထီစဟောတိ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ဘိက္ခုစ နံ ဣတ္ထိယာ ကာယေန ကာယန္တိ-ကား၊ သော ဘိက္ခု-ထိုရဟန်းသည်၊ သာရတ္တော-လွန်စွာတပ်မက်သည်ဖြစ်၍၊ ဣတ္ထီသညီစ-မိန်းမဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ (ဟုတွာ) အတ္တနော-၏၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ နန္တိ-နံဟူသောပုဒ်သည်၊ နိပါတမတ္တံ-အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း၊ အထဝါ- ကား၊ တဿာဣတ္ထိယာ- ၏၊ ဟတ္ထာဒိဘေဒံ - လက်အစရှိသော အပြားရှိသော၊ တံကာယံ-၌ကိုယ်ကို၊ (အာမသတိ ပရာမသတိတို့၌စပ်)။ [အထဝါ တက်သောနည်းအလို"နံ ကာယံ-ထို လက်အစရှိသောကိုယ်ကို"ဟု ပေးပါ။]

အာမသတိ ပရာမသတီတိ - ကား၊ တေသု - ၌ အာမသနအစရှိသည်တို့တွင်၊ ကေနာပိ- သော၊ အာကာရေန-အခြင်းအရာဖြင့်၊ စေ အဇ္ဈာစရတိ-အကယ်၍ လွှမ်းမိုးကျင့်အံ့၊ ဝါ-အကယ်၍လွန်ကျူးအံ့၊ (ဧဝံသတိ,တဿ-ထိုရဟန်း၏)၊ သံဃာဒိသေသဿ-သို့၊ အာပတ္တိ-ရောက်ခြင်းသည်၊(ဟောတိ) တတ္ထ-ထိုသို့အာမသနပြုရာ၌၊ သကိံ-တကြိမ်၊ အာမသတော-သုံးသပ်သော ရဟန်း၏၊ ဧကာ-သော၊ အာပတ္တိ-သည်၊(ဟောတိ)၊ ပုနပ္ပုနံ-ထပ်၊ အာမသတော-၏၊ ပယောဂေ ပယောဂေ-၌၊ သံဃာဒိသေသော(ဟောတိ)၊ ပရာမသန္တော ပိ - ထိုထို ဤဤ ရွှေ့၍ သုံးသပ်သောရဟန်းသည်လည်း၊ ကာယတော- မာတုဂါမ၏ကိုယ်မှ၊ အမောစေတွာဝ - မလွှတ်စေမူ၍သာလျှင်၊ ဣတောစ ဣတောစ- ထိုနေရာ ဤနေရာသို့လည်း၊ အတ္တနော- ၏၊ ဟတ္ထံဝါ- လက်ကို သော်၎င်း၊ ကာယံဝါ-၎င်း၊ သစေ သဉ္စာလေတိ-အကယ်၍ ဖီလာကန့်လန့် လှုပ်စေအံ့၊ [တိရိယံ ဣတောစိတောစ သဉ္စာလေတိ။] (ဟတ္ထံဝါ ကာယံဝါ) သစေ ဟရတိ-အကယ်၍ ရောက်ရာအရပ်မှ ပြန်၍ဆောင်ယူအံ့၊ သစေ ပေသေတိ-အကယ်၍ လိုရာအရပ်သို့ပို့အံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်)၊ ဒိဝသမ္ပိ-လုံးလည်း၊ ပရာမသတော - ထိုထို ဤဤ ရွှေ့၍သုံးသပ်သောရဟန်း၏၊ ဧကာဝ- သော၊

www.dhammaransi.com

အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ကာယတော-မှ၊ မောစေတွာ မောစေတွာ-၍၊ သစေ ပရာမသတိ-အံ့၊ ပယောဂေ ပယောဂေ-၌၊ အာပတ္တိ၊ (ဟောတိ)။

ဩမသဖန္တောပိ – အောက်ဘက်သို့ သုံးသပ်သောရဟန်းသည်လည်း၊ ကာယတော-မှ၊ အမောစေတွာဝ-၍သာလျှင်၊ ဇတ္တုယာ-၏၊ မတ္ထကတော-ဦးထိပ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယာဝ- လောက်၊ ပါဒပိဋ္ဌိ- ခြေဖမိုးသည်၊ (အတ္ထိ,တာဝ-ထိုခြေဖမိုးတိုင်အောင်၊)[(တနည်း)ယာဝပါဒပိဋ္ဌိံ-တိုင်အောင်၊]သစေ ဩမသတိ – အကယ်၍ အောက်ဘက်သို့သုံးသပ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧကာဝ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဥဒရာဒိသု–ရင်ဘတ်အစရှိသည်တို့တွင်၊ တံတံဌာနံ–သို့၊ ပတွာ-၍၊ မုဉ္စိတွာ မုဉ္စိတွာ-လွှတ်၍ လွှတ်၍၊ [မုစ္စိတွာဟု မရှိစေရ၊]သစေ ဩမသတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပယောဂေ ပယောဂေ–၌၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဥမ္မသနာယပိ–အထက်ဘက်သို့ သုံးသပ်ခြင်း၌လည်း၊ ပါဒတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယာဝသီသံ-ဦးခေါင်းတိုင်အောင်၊ ဥမ္မသန္တဿ-အထက်သို့သုံးသပ်သောရဟန်း၏၊ ဧသေဝနယော – တည်း၊ ဩလင်္ဃနာယ – အောက်သို့ဆွဲချခြင်း၌၊ မာတုဂါမံ – ကို၊ (ရပ်နေသော , သို့မဟုတ် အပေါ်အမြင့်၌နေသော မာတုဂါမကို၊)ကေသေသု-တို့၌၊ ဂဟေတွာ-၍၊ နာမေတွာ-မိမိဘက်သို့ညွတ်စေ၍၊ စုမ္ဗနာဒိသု– စုတ်ခြင်း အစရှိသည့်တို့တွင်၊ ယံ အဇ္ဈာစာရံ– အကြင် လွန်ကျူးခြင်းကို၊ ဇာနတိ – ၏၊ တံ– ကို၊ ကတွာ-၍၊ မုဉ္စတော– လွှတ်သောရဟန်း၏၊ ဧကာဝ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဥဋ္ဌိတံ - ထပြီးသောမိန်းမကို၊ ပုနပ္ပုနံ - ဖန်၊ နာမယတော-မိမိဘက်သို့ညွတ်စေသောရဟန်း၏၊ ပယောဂေ ပယောဂေ-၌၊ အာပတ္တိ ဟောတိ၊ ဥလ္လင်္ဃနာယပိ-အထက်သို့ဆွဲယူခြင်း၌လည်း၊ (ထိုင်နေသူ, အောက်မှာနေသူကိုဆွဲယူခြင်း-ဟူလို၊)ကေသေသုဝါ-တို့၌ငှင်း၊ ဟတ္ထေသုဝါ-တို့၌ငှင်း၊ ဂဟေတွာ – ၍၊ ဥဋ္ဌာပယတော – ထစေသောရဟန်း၏၊ ဧသေဝ နယော-တည်း။

အာကမ္ဗနာယ– ဆွဲငင်ခြင်း၌၊ အတ္တနော-၏၊ အဘိမုခံ- ရှေးရှု၊ အာကမ္ဗန္တော – ဆွဲငင်သော ရဟန်းသည်၊ ယာဝ- လောက်၊ နမုဉ္စတိ - မလွှတ်သေး၊ တာဝ-ထို မလွှတ်သေးသမျှ၊ ဧကာဝ–သော၊ အာပတ္တိ–သည်၊ (ဟောတိ)၊ မုဉ္စိတွာ မုဉ္စိတွာ - ပြီး၍၊ အာကမ္ဗန္တဿ- ဆွဲငင်သော ရဟန်း၏၊ ပယောဂေ ပယောဂေ, အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပတိကမ္ဗနာယ ပိ– နောက်က တွန်းခြင်း၌လည်း၊ ပရမ္မုခံ-မျက်ကွယ်၌၊ ဝါ-က၊ ပိဋ္ဌိယံ-၌၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပဋိပ္ပဏာမယတော-တွန်းသောရဟန်း၏၊ ဧသေဝ နယော-တည်း၊ [မလွှတ်ဘဲတွန်းလျှင် အာပတ်တချက်၊ လွှတ်ပြီးမှ ထပ်ထပ်တွန်းလျှင် ပယောဂတိုင်း အာပတ် –

www.dhammaransi.com

ဟူလို၊] အတိနိဂ္ဂဏှနာယ - တင်းကြပ်စွာ ကိုင်ခြင်း၌၊ ဟတ္ထေဝါ- ၌သော်၎င်း၊ ဗာဟာယဝါ-၌သော်၎င်း၊ ဒဠှံ-တင်းကြပ်စွာ၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ယောဇနမ္ပိ- တယူဇနာတိုင်တိုင်လည်း၊ ဂစ္ဆတော- ၏၊ ကောဝ အာပတ္တိ၊ မုဋ္ဌိတွာ- ၍ပေ၊ အာပတ္တိ၊ အမုဋ္ဌိတွာ- ၍၊ ပုနပ္ပုနံ- ဖန်၊ ဖုသတောစ- ထိသောရဟန်း၏၎င်း၊ အာလိင်္ဂတောစ - ပွေ့ဖက်သော ရဟန်း၏၎င်း၊ ပယောဂေ ပယောဂေ – ၌၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဣတိ - သို့၊ မဟာသုမတ္ထေရော- သည်၊ အာဟ- ပြီ၊ ပန်- ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော – သည်၊ အာဟ- ပြီ၊ (ကိံ)၊ မူလဂ္ဂဟဏ မေဝ - မူလ ကိုင်ခြင်းသည်သာ၊ (ပဌမကိုင်ခြင်းသည်သာ၊) ပမာဏံ - လိုရင်း တည်း၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ (ပဌမကိုင်ခြင်းသည်သာ လိုရင်း၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ယာဝ-လောက်၊ န မုဉ္စတိ-သေး၊ တာဝ-သမျှ၊ ဧကာဝ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ဣတိ- သို့၊ (အာဟ–ပြီ)။ [ပဌမ လက်တဘက်ဖြင့် မလွှတ်ဘဲ ဆွဲကိုင်ထား ခြင်းကို "မူလဂ္ဂဟဏ"ဟု ဆိုသည်၊ ဣဒ္ဓ ဧကေနဟတ္ထေန ကာယံဂဟေတွာ ဣတရေန ဟတ္ထေန ကာယပရာမသနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။]

အတိနိပ္ပီဠနာယ - ဖျစ်ညှစ်ခြင်း၌၊ ဝတ္ထေနဝါ - နှင့်သော်၎င်း၊ အာဘရ ဏေနဝါ- တန်ဆာနှင့်သော်၎င်း၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ပီဠယတော - ဖျစ်ညှစ်လသော်၊ အင်္ဂံ –မာတုဂါမ၏ ကိုယ်အင်္ဂါကို၊ (အသားကို)၊ အဖုသန္တဿ-မထိသော ရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ- သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဖုသန္တဿ-၏၊ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ ဧကပယောဂေန-ဖြင့်၊ (ပီဠယတော-၏၊)ဧကာ–သော၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ နာနာပယောဂေန,နာနာ- သော၊(အာပတ္တိဟောတိ)၊ ဂဟဏ ဆုပနေသု- ကိုင်ခြင်း, တို့ခြင်းတို့၌၊ အညံ – သော၊ ကိဉ္စိ- သော၊ ဝိကာရံ - ဖေါက်ပြန်ခြင်းကို၊ အကရောန္တောပိ- သော်လည်း၊ ဂဟိတမတ္တဖုဋ္ဌမတ္တေနာ ပိ-ကိုင်အပ်ကာမျှ ထိအပ်ကာမျှကြောင့်လည်း၊ အာပတ္တိံ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏။

ဧဝံ–လျှင်၊ ဧတေသု အာမသနာဒီသု–၌ အာမသန အစရှိသော အခြင်း အရာတို့တွင်၊ ဧကေနာပိ – သော၊ အာကာရေန – အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ အဇ္ဈာစရတော - လွန်ကျူးသော ရဟန်း၏၊ ဣတ္ထိယာ – ၌၊ ဣတ္ထိသညိဿ– မိန်းမ ဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ (သမာနဿ – သော်၊) သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ ဝေမတိကဿ-ဖြစ်သော ယုံမှားခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊(သမာနဿ) ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ပဏ္ဍက ပုရိသ တိရစ္ဆာနဂတ သညိဿာပိ-ပဏ္ဍုက် ဟူသောအမှတ် , ယောကျ်ားဟူသော အမှတ် , တိရစ္ဆာန်ဟူသော အမှတ် ရှိသည်ဖြစ်၍လည်း၊ (သမာနဿ– သော်၊) ထုလ္လစ္စယမေဝ၊ ပဏ္ဍကေ – ၌၊ ပဏ္ဍကသညိဿ-၍ (သမာနဿ)၊ ထုလ္လစ္စယံ၊ ဝေမတိကဿ-၍၊ (သမာန

www.dhammaransi.com

သာ)၊ ဒုက္ကဋံ၊ ပုရိသတိရစ္ဆာနဂတ ဣတ္ထိသညိဿာပိ - ယောကျ်ားဟူသော အမှတ်၊ ပေ၊ ရှိသည်ဖြစ်၍လည်း၊ (သမာနဿ)၊ ဒုက္ကဋမေဝ၊ ပုရိသေ - ၌၊ ပုရိသသညိဿာပိ- ယောကျ်ားဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ငြား၊ ဝေမတိကဿာပိ- ၍ငြား၊ ဣတ္ထိပဏ္ဍက တိရစ္ဆာနဂတ သညိဿာပိ- ၍ငြား၊ (သမာနဿ)၊ ဒုက္ကဋမေဝ၊ တိရစ္ဆာနဂတေပိ - ၌လည်း၊ သဗ္ဗာကာရေသု - အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့၌၊ (ဣတ္ထိ,ပဏ္ဍက,ပုရိသ,တိရစ္ဆာနဂတ, တို့တွင် တမျိုးမျိုးဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ လွန်ကျူးခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတို့၌၊) ဒုက္ကဋမေဝ - သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ["သဗ္ဗာကာရေန " ဟု ရှိလျှင်၊ " အလုံးစုံသော ဣတ္ထိပဏ္ဍကပုရိသ တိရစ္ဆနဂတ ဟု အမှတ်ရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အဇ္ဈာစရတော-၏)၊ ဒုက္ကဋမေဝ (ဟောတိ)"ဟု ပေး။] ဣတိ- သို့၊ ဧကမူလကနယေ-ကနည်း၌၊ ဝုတ္တာ-န်သော၊ ဣမာ အာပတ္တိယော-တို့ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ- ၍၊ ဣမိနာဝ ဥပါယေန - ဖြင့်သာလျှင်၊ ဒွေဣတ္ထိယော ဒွိန္နံ ဣတ္ထီနန္တိ အာဒိဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တေ- သော၊ ဒုမူလကနယေပိ- ၌လည်း၊ ဒိဂုဏာ-၂ ဆတက်ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

စ-ဆက်၊ ဒွိသု-န်သော၊ ဣတ္ထိသု-တို့၌၊ ဒွေ-န်သော၊ သံဃာဒိသေသာ-တို့သည်၊(ဟောန္တိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊သမ္ဗဟုလာသု-န်သော၊(ဣတ္ထိသု-တို့၌)၊ သမ္ဗဟုလာ-န်သော၊ (အာပတ္တိယော-တို့ကို)၊ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧကတော - တပေါင်းတည်း၊ ဌိတာ - န်သော၊ သမ္ဗဟုလာ -န်သော၊ ဣတ္ထိယော - တို့ကို၊ ဗာဟာဟိ- တို့ဖြင့်၊ ပရိက္ခိပိတွာ-ကာရံ၍၊ ဂဏှာတိ- ကိုင်၏၊ သော - ထိုရဟန်းသည်၊ (အာပဇ္ဇတိ- ၌စပ်)၊ ယတ္တကာ- အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော- တို့ကို၊ ဖုဋ္ဌာ-ထိအပ်ကုန်၏၊ တာသံ-ထိုထိအပ်သော မိန်းမတို့၏၊ ဂဏနာယ-အရေအတွက်အားဖြင့်၊ သံဃာဒိသေသေ-တို့သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ မဇ္ဈဂတာနံ-အလယ်၌ ရောက်ကုန်သောမိန်းမတို့၏၊ ဂဏနာယ-ဖြင့်၊ ထုလ္လစ္စယေ-တို့သို့၊(အာပဇ္ဇတိ-၏)၊ ဟိ-မှန်၊ တာ-ထိုအလယ်၌ ရောက်ကုန်သော မိန်းမတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ တေန - ထို ရဟန်းသည်၊ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန - ကိုယ်နှင့်စပ်သော ဝတ္ထုဖြင့်၊ အာမဋ္ဌာ-သုံးသပ်အပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ [ရဟန်း၏လက်ဖြင့်ထိအပ်သော မာတုဂါမတို့သည် ကာယပဋိဗဒ္ဓဖြစ်၍ ထို မာတုဂါမတို့ဖြင့် တဆင့်ထိအပ်သောအလယ်ခေါင်က မာတုဂါမတို့သည် ကာယပဋိဗဒ္ဓဖြင့်သုံးသပ်ရာ ရောက်သောကြောင့် ထုလ္လစ္စဉ်း-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ သမ္ဗဟုလာနံ-များစွာကုန်သော မိန်းမတို့၏၊ အင်္ဂုလိယော ဝါ-လက်ချောင်း

www.dhammaransi.com

တို့ကိုသော်၎င်း၊ ကေသေဝါ-တို့ကိုသော်၎င်း၊ ဧကတော-တည်း၊ ကတွာ-၍၊ ဂဏှာတိ- ၏၊ သော-ကို၊ အင်္ဂုလိယော စ-တို့ကို၎င်း၊ ကေသေ စ-တို့ကို၎င်း၊ အ ဂဏေတွာ - မရေတွက်မူ၍၊ ဟတ္ထိယော - တို့ကို၊ ဂဏေတွာ- ၍၊ သံဃာဒိသေသေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-ပြုစေထိုက်၏၊ ဝါ-ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏။

စ - ဆက်၊ ယာသံ ဟတ္ထိနံ- တို့၏၊ အင်္ဂုလိယော ဝါ- တို့သည်သော်၎င်း၊ ကေသာဝါ-တို့သည်သော်၎င်း၊ မဇ္ဈဂတာ-န်သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ တာသံ-တို့၏၊ ဂဏနာယ - ဖြင့်၊ ထုလ္လစ္စယေ - တို့သို့၊ (အာပဇ္ဇတိ - ၏)၊ ဟိ- မှန်၊ တာ - ထို အလယ်၌ရောက်ကုန်သော မိန်းမတို့သည်၊ ဝါ - တို့ကို၊ တေန- ထို ရဟန်းတို့သည်၊ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန-ဖြင့်၊အာမဋ္ဌာ-န်သည်၊ဟောန္တိ-န်၏၊["တာဟိ ၊ပေ၊ ဟောန္တိ" ဝါကျသည် ပါခဲ့ပြီးဖြစ်၍ သိလောက်ရကား ပိုဟန်တူသည်၊] ပန-ဆက်၊သမ္ဗဟုလာ-န်သော၊ဟတ္ထိယော-တို့ကို၊ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေဟိ-ကိုယ်နှင့် စပ်ကုန်သော၊ ရဇ္ဇုဝတ္ထာဒီဟိ-ကြိုး,အဝတ်အစရှိသောဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ ပရိက္ခိပိတွာ- ကာရံရစ်ပတ်၍၊ ဂဏှန္တော- ကိုင်သောရဟန်းသည်၊ သမ္ဗာသံ ယေဝ-န်သော၊ အန္တောပရိက္ခေပ ဂတာနံ - ကြိုးဝိုင်းအတွင်း , အဝတ်အတွင်း၌ ရောက်ကုန်သောမိန်းမတို့၏၊ ဂဏနာယ-ဖြင့်၊ ထုလ္လစ္စယေ-တို့သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ အဖုဋ္ဌာသု-မထိအပ်သော မိန်းမတို့၌၊ ဒုက္ကဋံ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတ္ထ - ထို ကာယပဋိဗဒ္ဓ ပဋိဗဒ္ဓဖြင့် သုံးသပ်အပ်ရာ၌၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ ပါဠိယံ - ၌၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓပ္ပဋိဗဒ္ဓေန - ကိုယ်နှင့်စပ်သောဝတ္ထုနှင့်စပ်သော ဝတ္ထုဖြင့်၊အာမသနံနာမ-မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊တသ္မာ-ကြောင့်၊သမ္ဗန္ဓိ-သော၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓပ္ပဋိဗဒ္ဓံ-ကို၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေနေဝ- ဖြင့်သာလျှင်၊ သင်္ဂဟေတွာ-၍၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံစ - ၌၎င်း၊ ကုရုန္ဒိယဉ္စ- ၌၎င်း၊ ဝုတ္တော- သော၊ ပုရိမနယောယေဝ-ကိုသာလျှင်၊ဧတ္ထ-ဤကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓဝတ္ထု၌၊ယုတ္တတရော-သာ၍သင့်၏ဟူ၍၊ ဒိဿတိ-တွေ့မြင်အပ်၏။

ပုရိမနယောယေဝ ယုတ္တတရော ။ ။ ရဟန်းကိုင်ထားသောကြိုး , သို့မဟုတ် အဝတ်သည် ရဟန်း၏ကာယနှင့်စပ်နေသော ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓဝတ္ထုတည်း၊ ထို ဝတ္ထုဖြင့် မာတုဂါမတို့ကို ဝိုင်းရံရစ်ပတ်၍ ထိခြင်းသည် ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းတည်း၊ ဘေးပတ်ဝန်းကျင် မိန်းမတို့၏အလယ်၌ ရောက်နေသော မိန်းမတို့ကိုကား ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓဖြင့် ထိအပ်သောမိန်းမတို့မှ တဆင့် ထိအပ်သောကြောင့် ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓဖြင့် သုံးသပ်အပ်ရာ ရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် မဟာပစ္စရီက ဒုက္ကဋ် ဟု ဆုံးဖြတ်သည်၊ မဟာအဋ္ဌကထာ စသည်တို့ကား ပါဠိတော်၌ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓ ဟု ပဋိဗဒ္ဓ ၂ ဆင့် မလာသောကြောင့် ထိုပဋိဗဒ္ဓ ၂ ဆင့်ကို ကာယပဋိဗဒ္ဓ၌သွင်း၍ ထုလ္လစ္စည်း ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။

www.dhammaransi.com

ဟိ – ဆက်၊ ယော – အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဟတ္ထေန – ဖြင့်၊ ဟတ္ထံ – ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ (တနည်း)ဟတ္ထေန ဟတ္ထံ ဂဟေတွာ - လက်ချင်းဆက်၍၊ ပဋိပါဋိယာ–အစဉ်အားဖြင့်၊ (စိတန်း၍-ဟူလို။) ဌိတာသု-န်သော၊ ဣတ္ထီသု–တို့၌၊သမသာရာဂေါ-အညီအမျှ ကာယသံသဂ္ဂရာဂရှိသည်၊[သမသာရာဂေါတိ-ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဧကသဒိသရာဂေါ၊ – ဋီကာ။] (ဟုတ္ဘာ)ဧကံ- တယေ၁်သော၁မိန်းမကို၊ ဟတ္ထေ-၌၊ဂဏှာတိ-၏၊ သော-သည်၊ဂဟိတိတ္ထိယာ- ကိုင်အပ်သော မိန်းမ၏၊ ဝသေန , ဧကံ - သော၊ သံဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဣတရာသံ-ကိုင်အပ်သောမိန်းမမှ အခြားကုန်သောမိန်းမတို့၏၊ ဂဏနာယ- အားဖြင့်၊ ပုရိမနယေနေဝ - သာလျှင်၊ [ပုရိမနယေနေဝါတိ- ရဇ္ဇုဝတ္ထာဒီဟိ ပရိက္ခိပိတွာ ဂဟဏေ ဝုတ္တနယေန၊-ဋီကာ။] ထုလ္လစ္စယေ-တို့သို့၊(အာပဇ္ဇတိ)၊ သော – ထို ရဟန်းသည်၊ တံ – ထို ပဌမမိန်းမကို၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေ – သော၊ ဝတ္ထေဝါ-အဝတ်၌သော်၎င်း၊ ပုပ္ဖေဝါ-၌သော်၎င်း၊ သစေ ဂဏှာတိ၊ (ဧဝံ သတိ)သဗ္ဗာသံ-တို့၏၊ ဂဏနာယ ထုလ္လစ္စယေ အာပဇ္ဇတိ၊ ဟိ-မှန်၊ရဇ္ဇုဝတ္ထာဒီဟိ-ကြိုး,အဝတ်အစရှိသော ဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ ပရိက္ခိပန္တေန-ကာရံရစ်ပတ်သော ရဟန်းသည်၊ သဗ္ဗာပိ - အလုံးစုံသောမိန်းမတို့သည်လည်း၊ ဝါ- တို့ကိုလည်း၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန-ဖြင့်၊အာမဋ္ဌာ,ဟောန္တိ ယထေဝ-ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့သာလျှင်၊ တထာ- တူ၊ ဣဓာပိ-၌အဝတ်, သို့မဟုတ်ပန်းကို ကိုင်ရာ၌လည်း၊ သဗ္ဗာပိ- တို့သည်လည်း၊ ဝါ- တို့ကိုလည်း၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန အာမဋ္ဌာ ဟောန္တိ။

ပန - ဆက်၊ တာဣတ္ထိယော - တို့သည်၊ အညမညံ - အချင်းချင်း၊ ဝါ- တယောက် တယောက်၏၊ ဝတ္ထကောဋိယာ – အဝတ်အစွန်၌၊ ဂဟေတွာ- ဆွဲကိုင်၍၊ ဌိတာ-န်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတြ-ထိုသို့ တည်နေရာ၌၊ ဝါ-ထိုမိန်းမတို့တွင်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ပုရိမနယေနေဝ-သာလျှင်၊ [ပုရိမနယေနေဝါတိ – သမသာရာဂေါ ဝုတ္တော၊– ဋီကာ။] ပဌမံ – ပဌမ ဖြစ်သော၊ ဣတ္ထိံ -ကို၊ ဟတ္ထေ-၌၊ စေ ဂဏှာတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဂဟိတာယ- ကိုင်အပ်သောမိန်းမ၏၊ ဝသေန သံဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဣတရာသံ– ကိုင်အပ်သောမိန်းမမှ အခြားသော မိန်းမတို့၏၊ ဂဏနာယ-ဖြင့်၊ ဒုက္ကဋာနိ(အာပဇ္ဇတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗာသံ-န်သော၊တာသံ-ထိုအခြားသောမိန်းမတို့၏၊တေန- ထိုရဟန်းသည်၊ ပုရိမနယေနေဝ - သာလျှင်၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန – ကိုယ်နှင့် စပ်သောအဝတ်ဖြင့်၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ-ကိုယ်နှင့်စပ်သော အဝတ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ အာမဋ္ဌံ , ဟောတိ–၏၊ ပန- ဆက်၊ သောပိ-ထို ရဟန်းသည်လည်း၊ တံ-ထို ပဌမမိန်းမကို၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေယေဝ - ကိုယ်နှင့်စပ်သော အဝတ်၌သာလျှင်၊

www.dhammaransi.com

သစေ ဂဏှာတိ၊ (ဧဝံသတိ) တဿာ - ထို ပဥ္စမမိန်းမ၏၊ ဝသေန ထုလ္လစ္စယံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဣတရာသံ- တို့၏၊ ဂဏနာဝသ, အနန္တရ နယေနေဝ- အခြားမဲ့၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ [အနန္တရ နယေနေဝါတိ - ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓ အာမသနနယေန၊–ဋီကာ။] ဒုက္ကဋာနိ- တို့သို့၊ (အာပဇ္ဇတိ)။

ပန–ဆက်၊ ယော– အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဃနဝတ္ထနိဝတ္ထံ-ဝတ်အပ်သော ထူထဲသောအဝတ်ရှိသော၊ ဝါ-ထူထဲသောအဝတ်ကိုဝတ်သော၊ (အမွေးများ ပြင်ဘက်သို့ဖေါက်မထွက်နိုင်အောင် ထူထဲသောအဝတ်ကိုဝတ်ထားသော)၊ ဣတ္ထိံ-ကို၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန-ဖြင့်၊ ဝတ္ထေ-အဝတ်၌၊ ဃဋ္ဋေတိ-ထိခိုက်အံ့၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ဝိရဠဝတ္ထ နိဝတ္ထံ – ဝတ်အပ်သော ကြဲသောအဝတ် ရှိသော၊ ဝါ– ကြဲသောအဝတ်ကိုဝတ်သော၊ (ဣတ္ထိံ - ကို၊ ကာယသံသဂ္ဂ ရာဂေန ဝတ္ထေ) ဃဋ္ဋေတိ၊ တတြ–ထိုသို့ထိခိုက်ရာ၌၊ ဝတ္ထန္တရေဟိ- အဝတ် အကြားတို့မှ၊ ဣတ္ထိယာ- ၏၊ နိက္ခန္တလောမာနိ– ထွက်သောအမွေးတို့သည်၊ ဘိက္ခုံ၊ဝါ- ကိုသော်လည်း၊ (စေ ဖုသန္တိ – ကုန်အံ့၊) ဘိက္ခုနော– ၏၊ ပဝိဋ္ဌ လောမာနိ- အတွင်းသို့ဝင်သော အမွေးတို့သည်၊ ဣတ္ထိံဝါ- ကိုသော်လည်း၊ စေဖုသန္တိ-န်အံ့၊ ဥဘိန္နံ-မိန်းမ ရဟန်း ၂ ဦးတို့၏၊ လောမာနိယေဝ-အမွေး တို့သည်သာလျှင်၊ လောမာနိဝါ– တို့ကိုသော်လည်း၊ စေ ဖုသန္တိ-န်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ ဟိ– မှန်၊ ဥပါဒိန္နကေန– ဥပါဒိန္နက ဖြစ်သော၊ ကမ္မဇရူပေန-ဖြင့်၊ ဥပါဒိန္နကံဝါ-ဥပါဒိန္နကကမ္မဇရုပ်ကိုသော်ငင်း၊ အနုပါဒိန္နကံဝါ-အနုပါဒိန္နကဖြစ်သော အမွေးကိုသော်ငင်း၊ အနုပါဒိန္နကေ န–ဖြစ်သော၊ ကေနစိ- သော၊ ကေသာဒိနာပိ- ဖြင့်လည်း၊ ဥပါဒိန္နကံဝါ-ကို သော်ငင်း၊ အနုပါဒိန္နကံဝါ-ကိုသော်ငင်း၊ ဖုသန္တောပိ-ထိသောရဟန်းသည် လည်း၊ သံဃာဒိသေသံ, အာပဇ္ဇတိယေဝ-သည်သာ။ [အသားအတွင်း ဧရှင် နေသောအမွေးသည် ဥပါဒိန္နက ကမ္မဇရုပ် , အသားအပြင် ရောက်နေသော အမွေးသည် အနုပါဒိန္နကရုပ်၊ ဝေဏိဂ္ဂဟဏ၌ ဝေဏိဖြင့် အမွေးကိုလည်း ယူထားသောကြောင့် အမွေးတို့ကိုထိရာ၌ သံဃာဒိသေသ် ဟု ဆိုသည်။]

တတ္ထ–ထိုသို့ သံဃာဒိသေသ်အာပတ်သင့်ရာ၌၊ ကုရုန္ဒိယံ- ၌၊ လောမာနိ- တို့ကို၊ ဂဏှေတွာ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ ပန– ဝါဒန္တရကား၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်။) လောမာနိဂဏှေတွာ, အာပတ္တိယာ-ဖြင့်၊ န ကာရေတဗ္ဗော-ထိုက်၊ ဝါ-ထိုက်၊ (တသ္မာ)ကေမေဝ- သော၊ သံဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇတိ၊ ပန - အမှာစကားချပ် ညှပ်လိုက်ဦးအံ့၊ သံဃိကမဉ္စေ-သံဃိကညောင်စောင်း၌၊ အပ္ပစ္စတ္ထရိတွာ- မခင်းမူ၍၊ နိပဇ္ဇော-

www.dhammaransi.com

လျောင်းသော ရဟန်းကို၊ [နိပန္နော၀ - ရှိလျှင် ကောင်းမည်၊] လောမာနိ ဂဏှေတွာ ကာရေတဗ္ဗော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တဒေ၀-ထိုမဟာအဋ္ဌကထာ ဆိုအပ်သောစကားသည်သာ၊ ယုတ္တံ-သင့်၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)၊ ဣတ္ထိ၀သေန- ဖြင့်၊ အယံ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ကော႒ာသ၀သေန- ဆံပင် မွေးညှင်းစသော ကော႒ာသ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ န ဟောတိ - ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ (တသ္မာ-တည်း၊) ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဧတ္ထ-ဤ အာမသနာ ပရာမသနာစသည်တို့၏နိဒ္ဒေသ၌၊ (ဌတွာ-တန့်ရပ်၍၊ ကောစိ-သော၊ စောဒကော-သည်၊)အာဟ-ပြီ၊ (ကိံ)၊ ပန-ဆက်၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓ-ကိုယ်နှင့်စပ်သောအ၀တ်စသည်ကို၊ ဂဏှိ သာမိ-ကိုင်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ (ဂဏှန္တော-ကိုင်လသော်)၊ ကာယံ-ကို၊ ဂဏှာတိ-ကိုင်မိ၏၊ ကာယံ-ကို၊ ဂဏှိသာမိ- အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ (ဂဏှ န္တော-သော်)၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ-ကို၊ ဂဏှာတိ-၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ကိံ- အဘယ်အာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ)၊ တာ၀- မဟာပဒုမထေရ်မှရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိသ္သော-သော)၊ မဟာသုမတ္ထေရော-သည်၊ ယထာ၀တ္ထုကမေ၀- အကြင်အကြင် ၀တ္ထုအတိုင်းသာ၊ (အာပဇ္ဇတိ- ၏၊) ဣတိ-သို့၊ ၀ဒတိ-၏၊ [ကာယကိုကိုင်မိလျှင် သံဃာဒိသေသ်, ကာယပဋိဗဒ္ဓကို ကိုင်မိလျှင် ထုလ္လစ္စဥ်း ဟု ၀တ္ထုအတိုင်းဖြစ်သည်-ဟူလို၊] ကိရ-ချဲ၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတ့်ကား၊ အဿ-ထို မဟာသုမတ္ထေရ်၏၊ လဒ္ဓိ-အယူတည်း၊ ၀တ္ထု- ၀တ္ထုသည်၎င်း၊သညာစ-သည်၎င်း၊ ရာဂေါစ-သည်၎င်း၊ဖဿပ္ပဋိ၀ိဇာနနာ- အတွေ့ကိုသိခြင်းသည်၎င်း၊ (ဟောတိ - ရှိ၏၊) တေန- ကြောင့်၊ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌ နိဒ္ဒေသေ-ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပုဒ်၏ အကြင်အကြင် ညွှန်ပြအပ်သောနိဒ္ဒေသ၌၊ ၀ါ-နိဒ္ဒေသထည်းက၊ ဂရုကံ-ဂရုကအာပတ်ကို၊ ကာရယေ-ပြုစေရာ၏၊ ၀ါ- ဆုံးဖြတ်ရာ၏၊ ဣတိ (အယံ)-သည်ကား၊ (အဿ-၏၊ လဒ္ဓိ-တည်း။)

ဧတ္ထ-ဤဂါထာ၌၊ ၀တ္ထုတိ - ကား၊ ဣတ္ထိ - မိန်းမဟူသော၀တ္ထုတည်း၊ သညာတိ-ကား၊ ဣတ္ထိသညာ-မိန်းမဟု ဖြစ်သောသညာတည်း၊ ရာဂေါတိ- ကား၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေါ - တည်း၊ ဖဿပ္ပဋိ၀ိဇာနနာတိ - ကား၊ ကာယ သံသဂ္ဂ ဖဿဇာနနာ - ကိုယ်ဖြင့် ရောနှောခြင်း၌ အတွေ့ကိုသိခြင်းတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဣတ္ထိယာ-၌၊ ဣတ္ထိသညီ-ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန - ဖြင့်၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ - ကိုယ်နှင့်စပ်သော အ၀တ်စသည်ကို၊ ဂဟေဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ- သို့၊ ပ၀တ္တော - သည်၊ (သမာ နော၀ိ- သော်လည်း၊) ကာယံ- ကို၊ ဖုသတိ- ၏၊ (သော- ထိုရဟန်းသည်)၊

www.dhammaransi.com

ဂရုကံ-သော၊ သံဃာဒိသေသံယေဝ-သာ၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ဋုတရောပိ-အခြား ရဟန်းသည်လည်း၊(ကာယကိုကိုင်မည်ဟု ကြံ၍ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓကို ကိုင်မိသော ရဟန်းသည်လည်း၊)ထုလ္လစ္စယံ(အာပဇ္ဇတိ)၊ ဣတိ-ဤကား အကျယ်တည်း။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော-သည်၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိံ)၊ သညာ ယ- သညာသည်၊ ဝိရာဂိတမှိ- ချွတ်ယွင်းသော်ငြား၊ [သညာယနှင့် လိန်ချင်း တူအောင် " ဝိရာဂိတာယ " ဟု ဆိုလိုလျက် လိင်္ဂဝိပလ္လာသအားဖြင့် " ဝိရာဂိ တမှိ"ဟု ဆိုသည်၊ ဝိရာဂိတမှီတိ ဝိရဒ္ဓါယ၊] ဂဟဏော- ကိုင်ခြင်းသည်၊ ဝိရာဂိ တေစ-ချွတ်ယွင်းသော်ငြား၊ (ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း မဖြစ်သော်ငြား-ဟူလို၊) တတ္ထ-ထိုသို့ကိုင်ရာ၌၊ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌနိဒ္ဒေသေ-ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပုဒ်၏ အကြင် အကြင် ညွှန်ပြအပ်သောနိဒ္ဒေသ၌၊ ဝါ-ထည်းက၊ ဂရုကံ-ဂရုကအာပတ်ကို၊ န ဒိဿတိ-မတွေ့မမြင်အပ်၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ)၊ အဿာပိ-၌ မဟာပဒုမ ထေရ်၏လည်း၊ အယံ-ကား၊ လဒ္ဓိ-တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဣတ္ထိယာ-၌၊ ဣတ္ထိသညိ နော-မိန်းမဟု အမှတ်ရှိသောရဟန်း၏၊ သံဃာဒိသေသော- ကို၊ ဝုတ္တော- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣမိနာစ-ဤရဟန်းသည်လည်း၊ [''ယော ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဂဏှိဿာမီတိ''စသည်ဖြင့် စောဒကထုတ်ပြအပ်သော ရဟန်းသည်လည်း၊] ဣတ္ထိသညာ-ကို၊ ဝိရာဂိတာ- ချွတ်ယွင်းစေအပ်ပြီ၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေ- ကိုယ်နှင့် စပ်သော အဝတ်စသည်၌၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓသညာ – ကို၊ ဥပ္ပါဒိတာ – ဖြစ်စေ အပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ တံ – ထို ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓဝတ္ထုကို၊ ဂဏှန္တဿ- ကိုင်သော ရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ- ကို၊ ဝုတ္တံ – ပြီ၊ ဣမိနာစ – သည်လည်း၊ ဂဟဏမ္ပိ- ကိုလည်း၊ ဝိရာဂိတံ-ပြီ၊ တံ - ထို ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ - မကိုင်မိမူ၍၊ ဝါ-မိဘဲ၊ ဣတ္ထီ-ကို၊ ဂဟိတာ – ကိုင်အပ်ပြီ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဧတ္ထ – ဤသို့ ကိုင်ရာ၌၊ ဣတ္ထိသညာယ – ၏၊ အဘာဝတော - မရှိခြင်းကြောင့်၊ သံဃာဒိ သေသော–သည်၊ န ဒိဿတိ-မထင်ရှား၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓဿ - ၏၊ ဝါ - ကို၊ အဂ္ဂဟိတတ္တာ– ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ – သည်၊ န ဒိဿတိ - မထင်ရှား၊ ပန- အန္တယကား၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန-ဖြင့်၊ ဖုဋ္ဌတ္တာ- ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ – သည်၊ (ဒိဿတိ)၊ ဟိ – မှန်၊ ကာယသံဂ္ဂရာဂေန - ဖြင့်၊ ဣမံနာမ ဝတ္ထုံ – ကို၊ ဖုသတော-ထိသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ – သည်၊ (ဟောတိ – ၏)၊ ဣတိ-

ဣတ္ထိသညာ၊ပေ၊ဥပ္ပါဒိတာ။ ။"ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဂဏှိဿာမီတိ ကာယံ ဂဏှာတိ" ဟု စောဒကထုတ်ပြသော ဤရဟန်းသည် ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓကို ကိုင်အံ့ ဟု အကြံရှိ၍ ဣတ္ထိ ကို ကိုင်အံ့ ဟု အကြံ မရှိသောကြောင့် ဣတ္ထိသညာ မရှိ, မိန်းမကို ကိုင်မိသော်လည်း (မှောင်နေ၍) ရည်ရွယ်အပ်သော ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓကို ကိုင်သည် ဟု အမှတ်ရှိနေသည်။

www.dhammaransi.com

ဤသို့ မိန့်တော်မူချက်သည်၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋမေဝ- သည်သာ၊(ဟောတိ)၊ ဧတိ(အယံ)-ကား၊ (လဒ္ဓိ-တည်း။)

စပန- ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဧဒံ - ဤစကားကို၊ ဝတွာ - ဆိုပြီး၍၊ ဧဒံ စတုက္ကံ - ဤ စတုက္ကကို၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိံ) (ယော - အကြင် ရဟန်းသည်၊) သာရတ္တံ – ကာယသံသဂ္ဂ ရာဂဖြင့် တပ်မက်သော မိန်းမကို၊ [သာရတ္တန္တိ- ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန သာရတ္တံ၊-ဋီကာ။] ဂဏှိဿာမိ-ကိုင်အံ့၊ ဧတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ သာရတ္တံ-ကို၊ ဂဏှိ-ကိုင်ပြီ၊ (တဿ-ထိုရဟန်း၏၊) သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ (ယော-သည်၊) ဝိရတ္တံ - ကာယသံသဂ္ဂရာဂဖြင့် မတပ်မက်အပ် သော အမိစသူကို၊ [ဝိရတ္တန္တိ-ကာယသံသဂ္ဂရာဂဝိရဟိတံ မာတုဘဂိနီအာဒိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ၊-ဋီကာ။] ဂဏှိဿာမိ-အံ့၊ ဧတိ-၍၊ ဝိရတ္တံ- ကို၊ ဂဏှိ- ပြီ၊(တဿ-၏၊) ဒုက္ကဋံ(ဟောတိ)၊ (ယော-သည်၊) သာရတ္တံ-ကို၊ ဂဏှိဿာ မိ-အံ့၊ ဧတိ-၍၊ ဝိရတ္တံ-ကို၊ ဂဏှိ-ကိုင်မိပြီ၊ (တဿ-၏၊) ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ) ၊ပေ၊ဧတိ-သို့၊ (အာဟ-ပြီ။)

ဧဝံ-သို့၊ ကိဉ္စာပိ အာဟ-အကယ်၍မူလည်း ဆိုပြီ၊အထခေါ-သော်လည်း၊ မဟာသုမတ္ထေရဝါဒေါ ယေဝ - သည်သာ၊ ဧတ္ထ - အာမသနာ အစရှိတို့၏ နိဒ္ဒေသ၌၊ ဣတ္ထီစ ဟောတိ ဣတ္ထိသညီ ၊ ပေ ၊ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာတိ- ဟူသော၊ ဧမာယ ပါဠိယာ - နှင့်ငင်း၊ ယော ဟိ ကေတော ၊ပေ၊ ဂဏနာယ

တံ ဂဏှ္ဍဿ၊ပေ၊ဒုက္ကဋမေဝ။ ။ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓသညာဖြင့် ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓကိုင်လျှင် ထုလ္လစ္စဉ်း ဟု ဟောတော်မူသည်၊ ယခုသော်ကား ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓကို မကိုင်မိ, ကာယကို ကိုင်မိသောကြောင့် ဂဟဏ (ကိုင်ခြင်းလည်း) ဝိရာဂိတ – ချွတ်ယွင်းလေသည်၊ ထို့ကြောင့် ထုလ္လစ္စဉ်းလည်း မဖြစ်သင့်၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓကို ကိုင်မည် ဟု အကြံရှိ၍ ဣတ္ထိ သညာ မရှိသောကြောင့် သံဃာဒိသေသ်လည်း မဖြစ်သင့်–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် မဟာ ပဒုမထေရ်က ဒုက္ကဋ် ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ [ဤအဆုံးအဖြတ်ကို နောက်၌ ပယ်လတ္တံ့။]

ဧမာယ ပါဠိယာ။ ။သမေတိ၌ စပ်၊ မဟာသုမထေရ်၏ ဝါဒသာ ပါဠိတော်နှင့် ညီပုံကား–"ဣတ္ထိ၏ ကာယပဋိဗဒ္ဓဝတ္ထုကို ကိုင်အံ့" ဟု ကြံရာ၌ (မဟာပဒုမထေရ်၏ ဝါဒအတိုင်း) ဣတ္ထိသညာ မရှိလျှင် " ဣတ္ထီစ ဟောတိ ဣတ္ထိသညီ" ဟု ဟောတော် မမူတန်ရာ,ယခုသော်ကား ဣတ္ထိ၏ ကာယပဋိဗဒ္ဓကို ကိုင်သော်လည်း"ဣတ္ထီစ ဟောတိ ဣတ္ထိသညီ၊ပေ၊ထုလ္လစ္စယဿ"ဟုဟောတော်မူလျက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့်"ဣတ္ထိ၏ ကာယ ပဋိဗဒ္ဓကို ကိုင်အံ့"ဟု ကြံရာ၌ ဣတ္ထိသညာရှိသည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ကာယပဋိဗဒ္ဓ ကိုင်အံ့ ဟု ကြံ၍ ကာယကို ကိုင်မိရာ၌ ကာယဟူသော ဝတ္ထုအားလျော်စွာ သံဃာဒိ သေသ်သင့်၍, ကာယပဋိဗဒ္ဓကို ကိုင်ရာ၌ ကာယပဋိဗဒ္ဓဟူသော ဝတ္ထုအားလျော်စွာ ထုလ္လစ္စဉ်းသင့်သည်ဟူသော မဟာသုမထေရ်၏ဝါဒသည် ပါဠိတော်နှင့် ညီ၏။

ထုလ္လစ္စယေတိ အာဒိဟိ-ကုန်သော၊ အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယေဟိစ – တို့နှင့်ငှင်း၊ သမေတိ-ညီညွတ်၏၊[အနက်ကို ရှေ၌ ဆိုခဲ့ပြီ၊]၊ ဟိ-မှန်၊ သညာဒိ ဝိရာဂေန-သညာအစရှိသည်၏ ချွတ်ယွင်းခြင်းဖြင့်၊ ဝိရာဂိတံနာမ-ချွတ်ယွင်းစေအပ်သည် မည်သည်၊ ယဒိ ဘဝေယျ- အံ့၊ ပဏ္ဏာကောစ ဟောတိ ဣတ္ထိသညီတိ အာဒိသု ဝိယ–ရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ ကဲ့သို့၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓဥ္စ ဟောတိ ကာယသညီစာတိ အာဒိနာ-ရှိသော၊ နယေနပိ-ဖြင့်လည်း၊ ပါဠိယာ-တော်၏၊ ဝိသေသံ-အထူးကို၊ ဝဒေယျ - ဟောတော်မူရာ၏၊ ပန – စင်စစ်ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ ဣတ္ထိယာ-၌၊ ဣတ္ထိသညာယ–သည်၊ သတိ-သော်၊ ဣတ္ထိံ-ကို၊အာမသန္တဿ-၏၊ သံဃာဒိသေသော-သည်၊(ဟောတိ)၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ-ကို၊ အာမသန္တဿ-၏၊ ထုလ္လစ္စယံ-သည်၊(ဟောတိ)၊ ဣတိ-၍သို့၊ ယထာဝတ္ထုကမေဝ–အကြင်အကြင် ထိအပ်သောဝတ္ထုအတိုင်းသာ၊ ယုဇ္ဇတိ-၏။

စ–ဆက်၊ မဟာပစ္စရိယမ္ပိ-၌လည်း၊ တေံ–၍စကားကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊(ကိံ)၊ နီလံ-ညိုသောအဝတ်ကို၊ ပါရုပိတွာ-ခြုံ၍၊ သယိတာယ-အိပ်နေသော၊ ကာဠိတ္ထိယာ - မည်းနက်သောအဆင်းရှိသော မိန်းမ၏၊ [အဝတ်ညိုနှင့် အသားမခွဲမရအောင်တူသောကြောင့်"ကာဠိတ္ထိယာ"ဟု ဆိုသည်။]ကာယံ-ကို၊ ဃဋ္ဋေ

မေးဘွယ် ။　　။ ဣတ္ထိ၏ ကာယပဋိဗဒ္ဓကို ကိုင်ဆဲခဏ၌ ကာယပဋိဗဒ္ဓ ဟူသော သညာသာ ရှိ၍ ဣတ္ထိဟူသော သညာမရှိရကား"ဣတ္ထိသညီ"ဟူသော ပါဠိတော်နှင့် မထပ်မိသည် မဟုတ်ပါလော – ဟု မေးဘွယ် ရှိ၏၊ ထိုမေးသူကို ပြန်၍ မေးသင့်၏၊ ဣတ္ထိ၏အဝတ်ကို ရာဂဖြင့်ကိုင်ရာ၌ ဣတ္ထိသညာမပါလျှင် မိန်းမ၏ဝတ်ဆင်ဆဲ အဝတ်ကို မကိုင်ဘဲ အခြားအဝတ်ကို ကိုင်ပါတော့လား၊ ယခုကား ဣတ္ထိအပေါ်၌သာ ရာဂစိတ်ဖြစ်သောကြောင့် ဝတ်ထားဆဲအဝတ်ကို ကိုင်သည်မဟုတ်လော၊ထို့ကြောင့် အဝတ်ကို ကိုင်သော်လည်း ဣတ္ထိသညာ ရှိတော့သည်သာ ဖြစ်၍ "ဣတ္ထိ, ဣတ္ထိသညာ, သာရတ္တ, ဂဟဏ"ဟု အင်္ဂါ ၄ ပါး ညီညွတ်သောကြောင့် ယထာဝတ္ထုက(ကိုင်အပ်သော ဝတ္ထုအားလျော်စွာ) ဆုံးဖြတ်သော မဟာသုမထေရ်၏ ဝါဒသာ ပါဠိတော်နှင့် ညီညွတ်သည်–ဟု မှတ်။

အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယေဟိစ။　　။အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယနှင့် ညီညွတ်ပုံကား — မိန်းမအများကို လက်မောင်းဖြင့် သိမ်းကြုံးပွေ့ဖက်ရာဝယ် အလယ်၌ရောက်နေသော မိန်းမများကို ကာယပဋိဗဒ္ဓဖြင့်ကိုင်အံ့ဟူသောသညာ မရှိ၊ ထိုသို့သညာမရှိခြင်းကို"သညာယ ဝိရာဂိတမ္ပိ" ဟု မဟာပဒုမထေရ်ဆိုသော်လည်း အဋ္ဌကထာ၌ ထုလ္လစ္စည်း ဟု ဆုံးဖြတ်ထား၏၊ ထို့ကြောင့် ကာယပဋိဗဒ္ဓသညာမရှိသော်လည်း ဣတ္ထိသညာရှိရကား"ကာယံ ဂဏှိဿာမီတိ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ဂဏှာတိ"ဖြစ်ရာ၌ ယထာဝတ္ထုကမေဝ (ကာယပဋိဗဒ္ဓ ဝတ္ထုအားလျော်စွာ ထုလ္လစ္စည်း)ဟူသော မဟာသုမထေရ်၏ ဝါဒသည် အဋ္ဌကထာ ဝိနိစ္ဆယနှင့်လည်း ညီညွတ်သည်။

www.dhammaransi.com

ဿာမိ - ထိခိုက်အံ့၊ ဃုတိ-၍၊ ကာယံ-ကို၊ ဃဋ္ဋေတိ-အံ့၊ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ပေ၊ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ဃုတိ-သို့၊ (ဝုတ္တံ - ပြီ၊)ဃုတ္တိစ ပဏ္ဏ ကောစာတိ အာဒိနာ - သော၊ နယေန - ဖြင့်၊ ယောပါယံ ဝတ္တုမိဿက နယော- အကြင် ဝတ္ထု ၂ ခု ရောစပ်ကြောင်းနည်းကိုလည်း၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ တသ္မိံ ပိ-ထိုဝတ္ထုမိဿကနည်း၌လည်း၊ ဝတ္ထုသညာ ဝိမတိဝသေန- ဝတ္ထု, အမှတ်သညာ, ယုံမှားခြင်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ် ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော- တို့ကို၊ ပါဠိယံ- ၌၊ အသမ္မုယှန္တေန - မတွေဝေ သည်၊(ဟုတွာ)၊ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ ပန-ဆက်၊ ကာယေနကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓဝါရေ- ဝါရ၌၊ ဃုတ္တိယာ-၏၊ ဝါ-၌၊ ဃုတ္တိသညိဿ- မိန်းမ ဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ - ကို၊ ဂဏှတော - ကိုင်သောရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ သေသေ - ဃုတ္တိသညာမှ ကြွင်းသော၊ သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသော ပဏ္ဏကသညာ စသော ဝါရ၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေနကာယဝါရေပိ - ဝါရ ၌လည်း၊သေဝနယော-တည်း၊[ဃုတ္တိ၌ ဃုတ္တိသညာဖြင့်ကိုင်လျှင် ထုလ္လစ္စည်း၊ ပဏ္ဏက ပုရိသသညာဖြင့် ကိုင်လျှင် ဒုက္ကဋ်- ဟူလို။] ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန ကာယ ပ္ပဋိဗဒ္ဓဝါရေစ - ဝါရ၌၎င်း၊ နိဿဂ္ဂိယေန ကာယဝါရာဒိသုစ - တို့၌၎င်း၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောဝါရတို့၌၊ ဒုက္ကဋမေဝ-(ဟောတိ)။

ပန- ကား၊ ဃုတ္တိစ ဟောတိ ၊ပေ၊ ကာယန္တိအာဒိဝါရော - အစရှိသော ဝါရကို၊ ဘိက္ခုမှိ- ၌၊ မာတုဂါမဿ- ၏၊ ရာဂဝသေန - ဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော - ပြီ၊ တတ္ထ - ထို ဃုတ္တိစ ဟောတိ အစရှိသောဝါရ၌၊ ဃုတ္တိစ နံ ဘိက္ခုဿ ကာယေန ကာယန္တိ-ကား၊ ဘိက္ခုမှိ-၌၊ သာရတ္တာ-သော၊ ဃုတ္တိ- သည်၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ နိသိန္နောကာသံဝါ - ထိုင်ရာအရပ်သို့သော်၎င်း၊ နိပန္နောကာသံဝါ - အိပ်ရာအရပ်သို့သော်၎င်း၊ ဂန္တွာ - ၍၊ အတ္တနော- ၏၊ ကာယေန - ဖြင့်၊ ဘိက္ခုဿ- ၏၊ တံ ကာယံ - ကို၊ အာမသတိ - အံ့၊ ပေ၊ ဆုပတိ - အံ့၊ သေဝနာဓိပ္ပါယော ၊ပေ၊ ပဋိဝိဇာနာတီတိ - ကား၊ ဇဝံ - သို့၊ တာယ - ထို မိန်းမသည်၊ အာမဋ္ဌော - သုံးသပ်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ) ဝါ- သော်၎င်း၊ ဆုပိတော- တို့ထိအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ-သော်၎င်း၊ သေဝနာ ဓိပ္ပါယော - မှီဝဲခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုရှိသည်၊ ဟုတွာ, ဖဿပ္ပဋိဝိဇာနနတ္ထံ- အတွေ့ကို သိခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဤသကမ္ပိ - စဉ်းငယ်လည်း၊ ကာယံ- ကို၊ သစေ စာလေတိ-အကယ်၍ လှုပ်စေအံ့၊ သစေ ဖန္ဒေတိ- အကယ်၍ တုန်စေအံ့၊(ဇဝံ သတိ) သံဃာဒိသေသံ-သို့၊အာပဇ္ဇတိ၊ ဒွေ ဃုတ္တိယောတိ ဧတ္ထ-ပါဠ်၌၊ ဒွေ- န်သော၊ သံဃာဒိသေသေ အာပဇ္ဇတိ၊ ဃုတ္တိယာစ-၌၎င်း၊ ပဏ္ဏကေစ-၌၎င်း၊

www.dhammaransi.com

သံဃာဒိသေသေန-နှင့်၊ သဟ ဒုက္ကဋံ(အာပဇ္ဇတိ)၊ စေတေန ဥပါယေန-ဖြင့်၊ ယာဝ-လောက်၊ နိသဂ္ဂိယေန၊ပေ၊ဒုက္ကဋသာတိ-ဟူသော၊(ပါဠိ-ပါဠိတော်သည်၊ အတ္ထိ – ၏၊) တာဝ – ထို ပါဠိတော်တိုင်အောင်၊ ပုရိမနယေနေဝ-သာလျှင်၊ **အာပတ္တိဘေဒေါ**-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

စ-ဆက်၊ တ္ထေ-၌နိသဂ္ဂိယေန နိသဂ္ဂိယံအစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ကာယေန၊ ပေ၊ပဋိဗဒ္ဓာနာတိတိ-ကား၊ အတ္တနာ-**သည်**၊(မိမိဟူသောရဟန်းက)၊ နိသဋ္ဌံ-ပစ်လွှတ်အပ်သော၊ ပုပ္ဖံဝါ – ကိုသော်၎င်း၊ ဖလံဝါ – ကိုသော်၎င်း၊(ပဟရန္တိ ၌စပ်။) ဣတ္ထိံ-ကို၊ **အတ္တနော**-၏၊(မိန်းမဟူသော မိမိက)၊ နိသဂ္ဂိယေန-ပစ်လွှတ်အပ်သော၊ ပုပ္ဖေနဝါ - ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဖလေနဝါ- ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပဟရန္တိံ-ပြန်၍ပုတ်ခတ်**သည်**ကို၊ဒိသွာ,ကာယေန-ဖြင့်၊ဝိကာရံ-ထူးခြားသော **အမူအရာ**ကို၊ ကရောတိ-ပြုလိုက်၏၊ **အင်္ဂုလိံ**ဝါ-ကိုသော်လည်း၊ စာလေတိ-အုံ၊ ဘမုကံဝါ-မျက်ခုန်းကိုသော်လည်း၊ ဥက္ခိပတိ-မြှောက်အုံ၊ (မျက်စပစ်အုံ)၊ **အက္ခိံ**ဝါ-မျက်စိကိုသော်၎င်း၊ နိခဏတိ-မှိတ်လိုက်အုံ၊ အညံ-သော၊ **ဝေရူပံ**-သော၊ ဝိကာရံဝါ – ကိုသော်လည်း၊ ကရောတိ - ပြုပြုအုံ၊ [လျှာထုတ်ပြခြင်း စသည်ကို''အညံ ဝါ ဝိကာရံ''ဟု ဆိုသည်။] အယံ-၌ရဟန်းကို၊ **ကာ**ယေန၊ ပေ၊ပဋိဗဒ္ဓာနာတိတိ – ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ –၏၊ အယံပိ – ၌ ရဟန်းသည်လည်း၊ ကာယေန – ဖြင့်၊ ဝါယမိတတ္တာ – **အားထုတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊** ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဒွိသု ဣတ္ထီသု ဒွေ(ဒုက္ကဋာနိ အာပဇ္ဇတိ)၊ ဣတ္ထိပဏ္ဍကေသု ပိ-မိန်းမ,ပဏ္ဍုက်တို့၌လည်း၊ ဒွေ ဧဝ-န်သော၊ **ဒုက္က**ဋေ-တို့သို့၊**အာပဇ္ဇ**တိ-၏။

ဧဝံ-လျှင်၊ ဝတ္ထုဝသေန-ထိအပ်သောဝတ္ထု၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရတော-အားဖြင့်၊**အာပတ္တိ**ဘေဒံ-ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊လက္ခဏဝသေန-**အမှတ်အသား၏ အစွမ်းဖြင့်**၊ [သေဝနာဓိပ္ပါယ ရှိခြင်း – မရှိခြင်း အမှတ်

အတ္တနာ နိသဋ္ဌံ၊ ပေ၊ ပဟရန္တိံ ။ ။ ရဟန်းသည် မိန်းမကို ပန်း, သို့မဟုတ် သစ်သီးဖြင့်ပေါက်၍ ကစား၏၊ ထိုပန်းစသည်ကို"နိသဂ္ဂိယေန"ဟု ဆိုသည်၊ ရဟန်းက ပေါက်လိုက်သော ပန်းစသည်ကို မိန်းမလည်းပြန်၍ ပန်းစသည်ဖြင့်ပေါက်၏၊ ထိုအခါ ပန်းစသည်ချင်း ထိမိကြသည်ကို "နိသဂ္ဂိယေန နိသဂ္ဂိယံ အာမသတိ"ဟု ဆိုသည်။

ကာယေန ဝိကာရံ။ ။ထိုသို့ပြန်၍ ပေါက်သဖြင့် ထိမိကြသည်ကိုမြင်၍ သဘောကျသော ရဟန်းက လက်ချောင်းလှုပ်ခြင်း စသော ကာယဝိကာရ တခုခုကို ပြု၏၊ သို့သော် မာတုဂါမ၏ကာယကိုကား မထိရ၊ ထို့ကြောင့်"ကာယေန ဝိကာရံ ကရောတိ, နစ ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတိ" ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ကိုယ်ကို မထိဘဲ နိသဂ္ဂိယ ချင်းသာ ထိရသောကြောင့် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်ရသည်။

www.dhammaransi.com

အသား, ကာယေန ဝါယမနရှိခြင်း – မရှိခြင်း အမှတ်အသား , ဖဿဝိဇနနှ ရှိခြင်း– မရှိခြင်း အမှတ်အသား၏ အစွမ်းဖြင့်၊] သခေ်ပတော – အားဖြင့်၊ အာပတ္တိဘေဒဋ္ဌ- ကိုရှင်း၊ အနာပတ္တိဘေဒဋ္ဌ- ကိုရှင်း၊ ဒဿေန္တော (ဟုတ္ဝာ) သေဝနာ မိပ္ပါယောတိအာဒိ အာဟ၊ တတ္ထ – ထို သေဝနာမိပ္ပါယော အစ ရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ပုရိမနယေ-ရှေ့နည်း၌၊ ဧတ္ထိယာ-သည်၊ ဝါ-က၊ ဖုဋ္ဌော- ထိအပ်သည်၊ သမာနော – သော်၊ သေဝနာမိပ္ပါယော - မှီဝဲခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ ဝါယမတိ-၏၊ ဖဿံ- ကို၊ ပဋိဝိဇာ နာတိ - ၏၊ ဧတိ - သို့၊ တိဝင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ - ၃ ပါးသော အင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံခြင်း ကြောင့်၊ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ [သေဝနာမိပ္ပါယ , ကာယေန ဝါယမန,ဖဿ ပဋိဝိဇာနနဟူသော အင်္ဂါ ၃ ပါး-ဟူလို၊] ဒုတိယေ-ယနည်း ၌၊ နိသဂ္ဂိယေန နိသဂ္ဂိယာမသနေဝိယ- နိသဂ္ဂိယဖြင့် နိသဂ္ဂိယကိုသုံးသပ်ရာ၌ ကဲ့သို့ရှင်း၊ ဝါယမိတ္ဝာ-၍၊ အဆုပနေဝိယစ-မတို့ခြင်း၌ကဲ့သို့ရှင်း၊ ဖဿဿ- ကိုယ်၏အတွေ့ကို၊ အပ္ပဋိဝိဇာနတော-မသိသောရဟန်း၏၊ ဒုဝင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ- ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)။

တတိယေ - ယနည်း၌၊ ကာယေန - ဖြင့်၊ အဝါယမတော – အားမထုတ် သောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဟိ–မှန်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ သေဝနာမိပ္ပါယော-သည်၊(သမာနောပိ-လည်း၊) နိစ္စလေန-မတုန်လှုပ်သော၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ ကေဝလံ- သက်သက်၊ ဖဿံ-ကို၊ ပဋိဝိဇာနာတိ–၏၊ သာဒ ယတိ - သာယာ၏၊ အနုဘောတိ - ခံစား၏၊ [သာဒယတိ အနုဘောတိကား ပဋိဝိဇာနာတိ၏ အဖွင့်၊] တဿ – ၏၊ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တေ – စိတ်ဖြစ်ခြင်းမျှ၌၊ အာပတ္တိယာ-၏၊ အဘာဝတော-ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ စတုတ္ထေ-၌ နိသဂ္ဂိယေန နိသဂ္ဂိယာ မသနေဝိယ-၌ကဲ့သို့၊ ဖဿပဋိဝိဇာနနာ- သည်လည်း၊ နတ္ထိ၊ ကေဝလံ-သက်၊ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တ မေဝ-သာတည်း၊တသ္မာ- ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ မောက္ခာမိပ္ပါယဿ - မိန်းမမှလွတ်ခြင်း၌ အလိုရှိသော ရဟန်း၏၊ သဗ္ဗာကာရေသု - အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့၌၊ အနာပတ္တိယေဝ (ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-၌မောက္ခာမိပ္ပါယ ရဟန်းတို့တွင်၊ ယော-အကြင်ရဟန်း သည်၊ဧတ္ထိယာ-သည်၊ဝါ-က၊ဂဟိတော-ဖမ်းယူအပ်သည်၊(သမာနော)၊တံ- ထိုမိန်းမကို၊ အတ္တနော–၏၊ သရီရာ–မှ၊ မောစေတုကာမော–သည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ ပဋိပ္ပဏာမေတိ ဝါ – တွန်းမှုလည်း တွန်းအံ့၊ ပဟရတိ ဝါ- ပုတ်ခတ်မှုလည်း ပုတ်ခတ်အံ့၊အယံ-၌ရဟန်းကို၊ ကာယေနဝါယမတိ၊ ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတီတိ-

www.dhammaransi.com

ဟူ၍၊ ဝါ-ကိုယ်ဖြင့် လုလ္လပြုသူ,အတွေ့ကို သိသူဟူ၍၊ ဝေဒိတာ မွေ့ာ-၏၊[နေ့ာ်၌ "ဇာတိ ဝေဒိတမွေ့ာ" ပုဒ်နှင့်တွဲစပ်ပေးပါ၊] ယော - သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိံ-လာသောမိန်းမကို၊ ဒိသွာ-၍၊ တတော-ထိုမိန်းမမှ၊ မုစ္စိတုကာမော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဥတ္တာသေတွာ - ကြောက်လန့်စေ၍၊ ပလာပေတိ - ပြေးစေအံ့၊ (ပလာယေတိရှိလျှင် ကောင်း၏)၊ အယံ-ကို၊ ကာယေန ဝါယမတိ၊ န စ ဖဿံ ပဋိဝိဇာနာတီတိ - ဟူ၍၊ ဝါ - ကိုယ်ဖြင့်လုလ္လပြုသူ, အတွေ့ကို မသိသူဟူ၍၊ ဝေဒိတမွေ့ာ-၏၊ ယော-သည်၊ တာဒိသံ-သော၊ ဒီဃဇာတိံ-ရှည်သောဇာတ်ရှိသော မြွေမကို၊ကာယေ-၌၊ အာရူဠံ-တက်လာသည်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊သဏိကံ-ဖြေးဖြေး၊ ဂစ္ဆတု-စေ၊ ဃန္ဒီယမာနာ-ပုတ်ခတ်အပ်သော်၊ အနတ္ထာယ-၄ါ၊ သံဝတ္တေယျ-ရာ၏၊ ဇာတိ-၌သို့ကြံ၍၊ န ဃဋ္ဋေဟိ-မပုတ်ခတ်၊ ဝါ-တနည်း၊ ဇာတ္တိမေဝ-လူမိန်းမကိုပင်၊အင်္ဂံ-ကိုယ်အင်္ဂါကို၊ဖုသမာနံ-ထိသည်ကို၊ဥ တွာ-၍၊ သော - ၌ မိန်းမသည်၊ [ပဋ္ဌမိဿတိ - ၌စပ်၊] အယံ - ၌ ရဟန်းသည်၊ မယာ-ဖြင့်၊ အနတ္ထိကော-အလိုမရှိ၊ ဇာတိ-၌သို့သိ၍၊ သယမေဝ-အလိုလို သာလျှင်၊ ပဋ္ဌမိဿတိ - တံ့၊ ဇာတိ- ၌သို့ကြံ၍၊ အဇာနန္တော ဝိယ- မသိသူကဲ့သို့၊ (မသိဟန်ဆောင်၍၊) နိစ္စလော-သည်၊ ဟောတိ၊ ဝါ - တနည်း၊ ဗလ ဝိတ္ထိယာ - အားရှိသော မိန်းမသည်၊ ဂါဠံ - တင်းကြပ်စွာ၊ အာလိင်္ဂေတွာ-လည်ဘက်၍၊ ဂဟိတော - ဖမ်းကိုင်အပ်သော၊ ဒဟရဘိက္ခု - ရဟန်းကလေးသည်၊ ပလာယိတုကာမော - ထွက်ပြေးလိုသည်၊ (သမာနောပိ)၊ သုဋ္ဌု - စွာ၊ ဂဟိတတ္တာ - ကိုင်ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိစ္စလော - မလှုပ်နိုင်သည်၊ ဟောတိ၊ အယံ-ကို၊ န စ ကာယေန ဝါယမတိ၊ ဖဿံ ပဋိဇာနာတီတိ-ဟူ၍၊ ဝါ-ကိုယ်ဖြင့်လုလ္လပြုသူ,အတွေ့ကိုသိသူဟူ၍၊ ဝေဒိတမွေ့ာ၊ ပန-ကား၊ယော-သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိံ-ကို၊ ဒိသွာ-၍၊တာဝ အာဂစ္ဆတု-လာပစေဦး၊တတော-ထို ရောက်လာရာအခါမှ၊ နံ - ထို မိန်းမကို၊ ပဟရိတွာ - ကန်ကျောက်၍ သော်၎င်း၊ ပဏာမေတွာဝါ-တွန်းထိုး၍သော်၎င်း၊ ပဋ္ဌမိဿာမိ-ဖဲသွားအံ့၊ ဇာတိ-၌သို့ကြံ၍၊ နိစ္စလော-မလှုပ်မရှားသည်၊ ဟောတိ၊ အယံ-ကို၊ မောက္ခာဓိပ္ပါယော ၊ပေ၊ ပဋိဝိဇာနာတီတိ-ဟူ၍၊ ဝါ-လွတ်ခြင်း၄ါ အလိုရှိသည်ဖြစ်၍ ကိုယ်ဖြင့်လည်း လုလ္လပြုသူ, အတွေ့ကိုလည်းမသိသူ ဟူ၍၊ ဝေဒိတမွေ့ာ-၏။

အသဉ္စိစ္စာတိ - ကား၊ ဇာမိနာ ဥပါယေန - ၌နည်းဖြင့်၊၊ (မိမိပြုမည့် နည်းဖြင့်)၊ဇာမံ-၌မိန်းမကို၊ ဖုသိဿာမိ-ထိအံ့၊ဇာတိ-၌သို့၊ အစေတေတွာ-မစေ့ဆော်မူ၍၊ (ဖုသန္တဿ - မတော်တဆ ထိမိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ ဟောတိ)၊ ဟိ - မှန်၊ ဧဝံ - သို့၊ အစေတေတွာ - ၍၊ ပတ္တပ္ပဋိဂ္ဂဟဏာဒိသု-

www.dhammaransi.com

သပိတ်ကို အကပ်ခံခြင်းအစရှိသည်တို့၌၊ မာတုဂါမဿ - ၏၊ အင်္ဂေ – လက်စသော အင်္ဂါကို၊ ဖုဋ္ဌေပိ-ထိအပ်ပါသော်လည်း၊ (ထိမိသော်လည်း)၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ အသတိယာတိ-ကား၊ အညဝိဟိတော-တပါးသောအာရုံ၌ ထားအပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ ဝါ - အခြားအာရုံ၌ နှလုံးသွင်းခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ မာတုဂါမံ–ကို၊ ဖုသာမိ - အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့သော၊ သတိ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဧဝံ- သို့၊ အသတိယာ - သတိကင်းသဖြင့်၊ ဝါ- အမှတ်တမဲ့၊ ဟတ္ထပါဒပသာရဏာဒိကာလေ – လက် ခြေတို့ကို ဆန့်တန်းရာ အစရှိသော အခါ၌၊ ဖုသန္တဿ-မတော်တဆထိမိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊အဇာနန္တဿာတိ – ကား၊ ဒါရကဝေသေန - ယောကျ်ားကလေးအသွင်ဖြင့်၊ ဌိတံ–သော၊ ဒါရိကံ–မိန်းကလေးကို၊ ဣတ္ထီတိ-၍၊ အဇာနန္တော (ဟုတွာ)၊ကေနစိ ဒေဝ– သော၊ ကရဏီယေန – ပြုဘွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ ဖုသတိ–ထိအံ့၊ ဧဝံ–သို့၊ ဣတ္ထီတိ-၍၊ အဇာနန္တဿ-မသိသည်ဖြစ်၍၊ ဖုသတော– ထိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ အသာဒယန္တဿာတိ – ကား၊ ကာယသံသဂ္ဂံ– ကို၊ အသာဒယန္တဿ-မသာယာသော၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဗာဟာပရမ္ပရာယ- လက်မောင်း အဆက်ဆက်ဖြင့်၊ နီတဘိက္ခုဿဝိယ- မိန်းမတို့သည်ဆောင်ယူအပ်သော ရဟန်း၏ကဲ့သို့၊ [ဤ ရဟန်း၏အကြောင်း ဝိနီတဝတ္ထု၌ပါသည်။] အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဥမ္မတ္တကာဒယော-ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝုတ္တနယာဝေ- နိသည်သာ၊ ပန–အထူးကား၊ ဣဓ-ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဥဒါယိတ္ထေရော-သည်၊ အာဒိကမ္မိကော - အစဖြစ်သော လွန်ကျူးမှု၌ ယှဉ်သူတည်း၊ အာဒိကမ္မိကဿ-သော၊ တဿ – ထိုဥဒါယိ၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဣတိ – အပြီးတည်း။....ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ - သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

သမုဋ္ဌာနာဒိသု-တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)ဣဒံ သိက္ခာပဒံ– သည်၊ ပဌမပါရာဇိက သမုဋ္ဌာနံ–ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်၏ သမုဋ္ဌာန်နှင့် တူသောသမုဋ္ဌာန်ရှိ၏၊ ကာယစိတ္တတော– ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ–၏၊ ပေ၊ သုခမဇ္ဈတ္တဒွယေန-သုခဝေဒနာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ နှစ်ပါးအပေါင်းဖြင့်၊ ဒွိဝေဒနံ– တည်း၊ ဣတိ – အပြီးတည်း၊ ဝိနီတဝတ္ထူသု - တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) မာတုယာ မာတုပေမေနာတိ - ကား၊ မာတုပေမေန – အမိ၌ ဖြစ်သောချစ်ခြင်းဖြင့်၊ မာတုယာ– ၏၊ ကာယံ- ကို၊ အာမသိ– ပြီ၊ ဓိတုဘဂိနီဝတ္ထူသု-တို့၌၊ ဧသေဝနယော–တည်း၊ တတ္ထ-ထိုသုံးဝတ္ထုတို့၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ မာတာဝါ- သည်မူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ ဓိတာဝါ-သည်မူလည်း၊ ဟောတု- စေ၊ ဣတ္ထီနာမ–မိန်းမမည်သည်၊ ဝါ-မိန်းမမှန်လျှင်၊ သဗ္ဗာပိ–အလုံးစုံသည်

www.dhammaransi.com

လည်း၊ မြဟ္မစရိယ**သ**-မြဟ္မစရိယကို၊ ပါရိဇန္တိကာဝ-ထက်ဝန်းကျင်နှောင်ဖွဲ့တတ်သည်သာတည်း၊ တသ္မာ, အယံ ဤမိန်းမသည်၊ မေ-၏၊ မာတာ-တည်း၊ **အယံ** - ဤမိန်းကလေးသည်၊ မေ-၏၊ ဓီတာ-တည်း၊ အယံ-ဤမိန်းမသည်၊ မေ-၏၊ ဘဂိနီ-**တည်း**၊ ဣတိ-သို့၊ ဂေဟဿိတပေမေန - အိမ်၌မှီသော အမိစသူ၌ ချစ်ခြင်းဖြင့်၊ **အာမသတောပိ** - ၏လည်း၊ ဒုက္ကဋမေဝ,ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဣမံ အာဏံ- ဤအမိန့်တော်ကို၊ အနုဿရန္တေန-အစဉ်မပြတ် အမှတ်ရသောရဟန်းသည်၊ (နေဝ ပရာမသိတဗ္ဗာ၌စပ်။) နဒီသောတေန - မြစ်ရေအယဉ်ဖြင့်၊ ဝုယှမာနံ - မျောလာသော၊ မာတရံ-မယ်တော်ကို၊ သစေပိ ပဿတိ - အကယ်၍မူလည်း မြင်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ) ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ နေဝ ပရာမသိတဗ္ဗာ-မသုံးသပ် (မကိုင်) ထိုက်သည်သာ၊ ပန-ထိုသို့ မသုံးသပ်ထိုက်ပါသော်လည်း၊ ပဏ္ဍိတေန - ဉာဏ်ရှိသော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ နာဝါ ဝါ- လှေကိုသော်၎င်း၊ ဖလကံ ဝါ-ပျဉ်ချပ်ကိုသော်၎င်း၊ ကဒလိက္ခန္ဓော ဝါ-ငှက်ပျောတုံးကိုသော်၎င်း၊ ဒါရုက္ခန္ဓော ဝါ-သစ်တုံးကိုသော်၎င်း၊ ဥပသံဟရိတဗ္ဗော - အနီးသို့ ပို့ဆောင်ထိုက်၏၊ တသ္မိံ - ထိုလှေ့အစရှိသောဝတ္ထုသည်၊ အသတိ-သော်၊ ကာသာဝမ္ပိ-သင်္ကန်းကိုလည်း၊ ဥပသံဟရိတ္ဗာ-အနီးသို့ ပို့ဆောင်၍၊ ပုရတော-၌၊ ထပေတဗ္ဗံ-ရာ၏။

ဧတ္ထ-ဤသင်္ကန်းစ၌၊ ဂဏှာဟိ- ကိုင်လော၊ ဣတိပန-ဤသို့ကား၊ နဝတ္တဗ္ဗာ၊ (ကာသာဝေ - ကို၊) ဂဟိတေ- အမိက ကိုင်အပ်ပြီးသော်၊ ပရိက္ခာရံ-သင်္ကန်းပရိက္ခရာကို၊ ကမ္မာမိ-ဆွဲငင်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ကမုန္တေန- ဆွဲငင်လျက်၊ ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏၊ (မာတာ)သစေဘာယတိ-အကယ်၍ ကြောက်နေအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပုရတောပုရတော- မှ၊ ဂန္တွာ- ၍၊ မာဘာယိ- မကြောက်ပါလင့်၊ ဣတိ-ပြော၍၊ သမဿာသေတဗ္ဗာ-သက်သာရာရစေထိုက်၏၊ ဘာယမာနာ-သည်၊ (ဟုတ္ဗာ)၊ ပုတ္တဿ - ရှေ့ကသွားသော သားရဟန်း၏၊ သဟသာ-ကဗျာကရာ၊ ခန္ဓေ ဝါ - ပခုံး၌သော်လည်း၊ သစေ အဘိရုဟတိ - အကယ်၍ ခုန်တက်အံ့၊ ဟတ္ထေ ဝါ-၌သော်လည်း၊ သစေ ဂဏှာတိ-အကယ်၍လှမ်းဆွဲအံ့၊ (ဧဝံသတိ)မဟလ္လိကေ-အမယ်ကြီး၊ အပေဟိ-ဖယ်လော၊ ဣတိ-ပြော၍၊ န

ပါရိဗန္တိကာ။　။ပရိဗန္ဓတိ—ထက်ဝန်းကျင် နှောင်ဖွဲ့တတ်၏၊ ဣတိ ပရိဗန္ဓာ၊ "ပရိဗန္ဓာယေဝ ပါရိဗန္တိကာ" ဟု သွတ္တန္တ၌ ဏိကသက်မှု ပါ၍ ဝုဒ္ဓိရှိနိုင်သည်၊ ဋီကာ၌ "ပါရိဗန္တိကာတိ-ဝိလုမ္ပနိကာ (လုယူတတ်၏)၊ အန္တရာယိကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ "ပါရိပန္တိကာ" ဟုလည်း ပြင်ကြ၏၊ ထောမနိမိ၌ "ပါရိပန္တိက—ပုလ္လိန်" ဟု ရှိသောကြောင့် စဉ်းစားသင့်သည်။

www.dhammaransi.com

နိဒ္ဓုနိတဗ္ဗာ- ခါ မချထိုက်၊ ထလံ- ကြည်းကုန်းသို့၊ ပါပေတဗ္ဗာ- ရောက်စေထိုက်၏၊ ကဒ္ဒမေ-၌၊ လဂ္ဂါယပိ- ငြိနေသောမယ်တော်၌ငှင်း၊ ကူပေ-၌၊ ပတိတာယပိ- ကျနေသောမယ်တော်၌ငှင်း၊ ဧဝေနယော၊ ဟိ- မှန်၊ တတြာပိ- ထိုမယ်တော်၌လည်း၊ (ညွန်၌ငြိနေ, တွင်း၌ကျနေသောမယ်တော်၌လည်း၊) ယောတ္တံဝါ - ကြိုးကိုသော်ငှင်း၊ ဝတ္ထံဝါ- အဝတ်ကိုသော်ငှင်း၊ ပက္ခိပိတွာ- ထည့်ပြီး၍၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ ဂဟိတဘာဝံ-ကိုင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-ကိုင်မိမှန်းကို၊ ဉတွာ - သိ၍၊ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာ - ထုတ်ဆယ်ထိုက်၏၊ နတွေဝ အာမသိတဗ္ဗာ-ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မသုံးသပ်ထိုက်။

စ-ဆက်၊ ကေဝလံ-နိဝါသနပါဝုရဏမဘာက် သက်သက်၊ မာတုဂါမသ-၏၊ သရီရမေဝ-ကိုယ်သည်သာ၊ အနာမာသံ-မသုံးသပ်ထိုက်သည်ကား၊ န-မဟုတ်သေး၊ နိဝါသန ပါဝုရဏမ္ပိ - အဝတ် , ခြုံထည်ကိုငှင်း၊ အာဘရဏဘဏ္ဍမ္ပိ - တန်ဆာဘဏ္ဍာကိုငှင်း၊ တိဏဏ္ဍုပကံဝါ - မြက်ကရွတ်ခွေကိုငှင်း၊ [ခေါင်းပေါ်စွပ်ထားအပ်သောပန်းခွေမျိုး။]တာလပဏ္ဏမုဒ္ဒိကံဝါ-ထန်းရွက်လက်စွပ်ကိုငှင်း၊ ဥပါဒါယ-အစပြု၍၊ အနာမာသမေဝ-မသုံးသပ်ထိုက်သည်သာ၊ တဉ္စ-ထိုဘဏ္ဍာသည်လည်း၊ နိဝါသန ပါရုပန ပိဠန္ဓနတ္ထာယ-ဝတ်ခြင်း, ခြုံခြင်း,တန်ဆာဆင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ထပိတမေဝ- ထားအပ်သောဘဏ္ဍာသာတည်း၊ ပန-ဆက်၊ နိဝါသနံဝါ-ကိုယ်ဝတ်ကိုသော်ငှင်း၊ ပါရုပနံဝါ-ခြုံထည်ကိုသော်ငှင်း၊ ပရိဝတ္တေတွာ-လဲလှယ်၍၊[အတ္တနော နိဝါသနပါရုပနဘာဝတော အပနေတွာ- မိမိ၏ကိုယ်ဝတ်အဖြစ် အပေါ်ခြုံအဖြစ်မှဖယ်၍၊ စီဝရတ္ထာယ- ငှါ၊ အပနာမေတွာ- ညွတ်စေ၍၊- ဋီကာ။] စီဝရတ္ထာယ- ငှါ၊ ပါဒမူလေ-၌၊ သစေ ထပေတိ - အံ့၊ (ဝေသတိ) အာမသိတုံ ဝဋ္ဋတိ - ၏၊ [ဤစကားသည် နိဒဿနမျှသာ၊ အခြားသော အိပ်ရာခင်း မျက်နှာကြက် စသည်တို့အကျိုးငှါ လှူလျှင်လည်း သုံးသပ်ကောင်းသည်၊]ပန-ကား၊ အာဘရဏဘဏ္ဍေသု-တို့၌၊ သီသ ပသာဓနက ဒန္တသူစိအာဒိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ-ဥုးခေါင်းကို ဖုံးလွှမ်းပန်ဆင်ကြောင်းတန်ဆာ, ဆင်စွယ် ဆံထိုးအစရှိသော ကိုင်အပ်သောဘဏ္ဍာကို၊ [ရွှေငွေစသည်ကဲ့သို့ အကပ္ပိယဘဏ္ဍာမျိုးမဟုတ်- ဟူလို၊] ဘန္တေ-ရား၊ ဣဒံ-ဤဘဏ္ဍာကို၊ တုမှာကံ - အရှင်ဘုရားတို့အို့၊ ဝဏှထ- ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှော်၍၊ ဒိယျမာနံ-ပေးလှူအပ်သော်၊ သိပါဋိကာသူစိအာဒိ ဥပကရဏတ္ထာယ-အိပ်,အပ်အစရှိသော အသုံးအဆောင်အကျိုးငှါ၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ခံယူထိုက်၏။[သီသပသာဓနကို သိပါဋိကလုပ်ဘို့ရန်ငှင်း,ဆင်စွယ်ဆံထိုးကို အပ်ကလေးလုပ်ဘို့ရန်ငှင်း ခံယူကောင်း၏-ဟူလို။]

www.dhammaransi.com

ပန-ဆက်၊ သုဝဏ္ဏရဇတ မုတ္တာဒိမယံ-ရွှေ, ငွေ, ပုလဲ,အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သောဘဏ္ဍာကို၊ အနာမာသမေဝ-မသုံးသပ်ထိုက်သည်သာ၊ ဒိယျမာနံပိ-ပေးလှူအပ်သော်လည်း၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ-မခံယူထိုက်၊ စ- ဆက်၊ ကေဝလံ-အရုပ်စသည်မဘက် သက်သက်၊ တောသံ-ဤမိန်းမတို့၏၊ သရီရူပဂမေဝ (သရီရ+ဥပဂမေဝ) –ကိုယ်သို့ကပ်ရောက်သော ဘဏ္ဍာသည်သာ၊ အနာမာသံ–သည်၊ န–မဟုတ်သေး၊ ဣတ္ထိသဏ္ဍာနေန–မိန်းမပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်၊ ကတံ–သော၊ ကဋ္ဌရူပံပိ- သစ်သားရုပ်ကိုငင်း၊ ဒန္တရူပံပိ-ဆင်စွယ်ရုပ်ကိုငင်း၊ အယရူပံပိ- သံရုပ်ကိုငင်း၊ လောဟရူပံပိ- ကြေးရုပ်ကိုငင်း၊ တိပုရူပံပိ- သလွဲဖြူရုပ်ကိုငင်း၊ ပေါတ္ထရူပံပိ-အဝတ်စသည်ဖြင့် ပြုအပ်သောအရုပ်ကိုငင်း၊ သဗ္ဗရတနရူပံပိ- အလုံးစုံသောရတနာတို့ဖြင့် ပြုအပ်သောအရုပ်ကိုငင်း၊ အန္တမသော- ဖြင့်၊ ပိဋ္ဌမယရူပံပိ - မှုံ့မှုန့်ဖြင့်ပြုအပ်သော အရုပ်ကိုငင်း၊ အနာမာသမေဝ - သာ၊ ပန-ဆက်၊ ပရိဘောဂတ္ထာယ-အသုံးအဆောင်အကျိုးငှါ၊ ဣဒံ-ဤအရုပ်သည်၊ တုမှာကံ-ဘို့၊ ဟောတု-စေ၊ ဣတိ–ဤသို့လှူ၍၊ လဘိတွာ-ရလသော်၊ သဗ္ဗရတနမယံ–ကို၊ ထပေတွာ– ချန်ထား၍၊ အဝသေသံ- ကြွင်းသောမိန်းမရုပ်ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ–ဖျက်၍၊ ဥပကရဏာရဟံ-အဆောင်အယောင်ပြုလုပ်ခြင်းငှါထိုက်သောအရုပ်ကို၊ ဥပကရဏေ– အဆောင်အယောင်၌ငင်း၊ ပရိဘောဂါရဟံ – သုံးစွဲခြင်းငှါ ထိုက်သောအရုပ်ကို၊ ပရိဘောဂေ – သုံးစွဲစရာ၌ငင်း၊ ဥပနေတုံ–ကပ်ဆောင်ခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။

ဣတ္ထိသဏ္ဍာနေနကတံ ။ ။ ဧတ္ထ ဟောဠမပရိစ္ဆေဒတော ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတတိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီနံပိ အနာမာသဘာဝတော တာဒိသံ ဣတ္ထိသဏ္ဍာနေန ကတံ တိရစ္ဆာနဂတရူပံပိ အနာမာသမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ = အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ပါရာဇိကလောက်သော တိရစ္ဆာန်အမများ၏ အရုပ်သော်မှလည်း မသုံးသပ်ကောင်း မထိကောင်း ဟုမှတ်၊ ပေ၊ ဣတ္ထိရူပါနိ ဒဿေတွာ ကတံ ဝတ္ထုဉ္စ ပစ္စတ္ထရဏဉ္စ ဘိတ္တိဉ္စ ဣတ္ထိရူပံ အနာမသိတွာ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ–မိန်းမအရုပ်ပါနေသော အဝတ်စသည်ကိုကိုင်လိုလျှင် မိန်းမအရုပ်ကို မထိစေဘဲ ကိုင်ကောင်း၏။

အဝသေသံ ဘိန္ဒိတွာ။ ။ [ဘိန္ဒိတွာတိ ဧတ္ထ ဟတ္ထေန အဂ္ဂဟေတွာဝ (လက်ဖြင့်မကိုင်ဘဲသာ) ကေနစိဒေဝ ဒဏ္ဍာဒိနာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗံ။] ဤစကားအရ ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် မိန်းမအရုပ်ပါသော စာရေးစက္ကူစသည်ကို ရလျှင် ထိုအရုပ်ကို ဖျက်၍ သုံးစွဲကြ၏၊ ဖျက်သောအခါ၌လည်း အရုပ်ကို လက်ဖြင့် မထိစေဘဲ ခဲတန်စသည်ဖြင့် ခြစ်ပစ်ကြသည်၊ ဥပမာ – မာတုဂါမ အလောင်း၌ ပံသုကူကောက်သောအခါ မာတုဂါမကို ဒါး စသည်ဖြင့် ဖေါက်ဖျက်ပြီးမှ ကိုင်ရသကဲ့သို့ငင်း, မြွေမက ဖါးကို ဖမ်းရာ၌ ဖါးကို လွှတ်စေလိုလျှင် မြွေကို ဒုတ်ဖြင့်ဖိ၍ လက်ဖြင့်မကိုင်ဘဲ လွှတ်စေရသကဲ့သို့ငင်း မှတ်ပါ။

စ–ဆက်၊ ဇုတ္တိရူပကံ - မိန်းမရုပ်သည်၊ (အနာမာသံ- သည်၊ ဟောတိ) ယထာ-သို့၊ ဝေံ-တူ၊ သတ္တဝိမံ-သော၊ ခဲ့ပိ- စပါးသည်လည်း၊ အနာမာသံ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ, ခေတ္တမဇ္ဈေန – လယ်ခင်း၏ အလယ်ဖြင့်၊ ဂစ္ဆတာ- သွားသောရဟန်းသည်၊ တတ္ထဇာတကမ္ပိ- ထို လယ်ခင်း၌ပေါက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ခဲ့ဖလံ-ကို၊ အာမသန္တေန-လျက်၊ န ဂန္တဗ္ဗံ-ရာ၊ ဃရဒွါရေဝါ- ၌သော်ငင်း၊ အန္တရာမဂ္ဂေဝါ-၌သော်ငင်း၊ ခဲ့–သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပသာရိတံ- ဖြန့်လှမ်းအပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ ပဿေနစ- နံပါးဖြင့်လည်း၊ [ဖြန့်လှမ်း ထားသော စပါးဖျာ၏ ဘေးဖြင့်လည်း။] မဂ္ဂေါ - လမ်းသည်၊ သစေ အတ္ထိ၊ (ဝေံ သတိ) မဒ္ဒန္တေန-နင်းလျက်၊ န ဂန္တဗ္ဗံ - ရာ၊ ဂမနမဂ္ဂေ - သွားကြောင်း လမ်းသည်၊ အသတိ - သော်၊ မဂ္ဂံ–ကို၊ ဝါ-ဟူ၍၊ အဓိဋ္ဌာယ–အဓိဋ္ဌာန်၍၊ ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏၊ အန္တရဃရေ–ရွာတွင်း၌၊ ခဲ့ဿ-၏၊ ဥပရိ-၌၊ အာသနံ– ကို၊ ပညပေတွာ-၍၊ သစေ ဒေန္တိ၊(ဝေံ သတိ)နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ကေစိ-အချို့ ဒါယကာတို့သည်၊အာသနသာလာယံ-ဆွမ်းစား စရပ်၌၊(ရွာအတွင်းရှိသော ဆွမ်းစားစရပ်၌၊) ခဲ့ံ-ကို၊ အာကိရန္တိ-ဖြန့်ထားတတ်ကုန်၏၊ ဟာရာပေတုံ- ဖယ်ရှားစေခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ သစေ ဟောတိ၊(ဝေံသတိ) ဟာရာပေတဗ္ဗံ၊(ဟာရာပေတုံ သက္ကာ) နောစေ (ဟောတိ)၊ (ဝေံသတိ) ကေ မန္တံ- သင့်တော်သော အရပ်၌၊ ခဲ့ံ - ကို၊ အမဒ္ဒန္တေန – မနင်းဘဲ၊ ပီဌကံ- အင်းပျဉ်ငယ်ကို၊ ပညပေတွာ, နိသီဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဩကာသော–လွတ်လပ်သော အရပ်သည်၊ သစေ န ဟောတိ၊ မနုဿာ , ခဲ့မဇ္ဈေယေဝ – ၌သာလျှင်၊ အာသနံ ပညပေတွာ သစေ ဒေန္တိ၊ (ဝေံသတိ)နိသီဒိတဗ္ဗံ၊ တတ္ထဇာတကာနိ- ထိုအပင်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ မုဂ္ဂမာသာဒီနိ-ပဲနောက်, ပဲကြီး အစရှိကုန်သော၊ အပရဏ္ဏာနိပိ- ပဲမျိုးတို့ကိုသော်မှငင်း၊ တာလပနသာဒီနိ- ထန်းသီး, ပိန္နဲသီး အစရှိကုန်သော၊ ဖလာနိဝါ- တို့ကိုသော်ငင်း၊ ကီဠန္တေန- လက်ဆော့လျက်၊ န အာမသိတဗ္ဗာနိ – နှ်၊ မနုဿေဟိ- တို့သည်၊ ရာသိကတေသုပိ – အစုအပုံ ပြုအပ်သော ပဲအစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော - တည်း၊ ပန- ဆက်၊ အရညေ–၌၊ ရုက္ခတော- မှ၊ ပတိတာနိ - ကြွေကျကုန်သော၊ ဖလာနိ- တို့ကို၊ အနုပသမ္ပန္နာနံ - လူ သာမဏေတို့အား၊ ဒဿာမိ – ပေးအံ့၊ ဣတိ – ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဂဏှိတုံ- ကောက်ယူခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ- ၏။

မုတ္တာ–ပုလဲငင်း၊ မဏိ-ပဒမြားငင်း၊ ဝေဠုရိယော - ကြောင်မျက်ရွဲငင်း၊ သင်္ခေါ-ခရုသင်းငင်း၊ သိလာ-ကျောက်သလင်းငင်း၊[သိလာတိ ကာဠသိလာ- ကျောက်သလင်း အနက်၊ ပဏ္ဍုသိလာ-အဝါရောင် ကျောက်သလင်း၊ သေတ

www.dhammaransi.com

သိလာ-ကျောက်သလင်းဖြူ၊ အာဒိဘေဒါ သမ္ဘာပိ သိလာ။] ပဝါဠံ-သန္တာ ဝင်း၊ ရဇတံ-ငွေဝင်း၊ ဇာတရူပံ-ရွှေဝင်း၊ လောဟိတင်္ကော - ပဒမြားနီဝင်း၊ [လောဟိတော စ ဝေ မဏိ လောဟိတင်္ကော၊ လောဟိတင်္ကော်ကို ပါဠိပျက်ဟု အဘိဓာန် ဋီကာဆရာ မိန့်သည်။]မသာရဂလ္လံ-ပဒမြားပြောက်ဝင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသသု-ကုန်သော၊ ဧတေသု ရတနေသု-တို့တွင်၊ မုတ္တာ- သည်၊ ဝါ-ကို၊ အဓောတာ - မဆေးကြောအပ် (မပွတ်တိုက်အပ်) သေးသည်၊ အနိဝိဒ္ဓါ- အပေါက် မဖေါက်အပ်သေးသည်၊(ဟုတ္ဗာ) ယထာဇာတာဝ – ဖြစ်မြဲတိုင်း သော ပုလဲသည်သာ၊ အာမသိတုံ– သုံးသပ်ခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ - ၏၊ သေသာ– ကြွင်းသော ပုလဲကို၊ အနာမာသာ–မသုံးသပ်အပ်၊ ဣတိ - သို့၊ ဝဒန္တိ - န်၏၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ မုတ္တာ - ကို၊ ဓောတာပိ - ဆေးကြော ပွတ်တိုက်အပ်ပြီးသော်ဝင်း၊ အဓောတာပိ – သေးသော်ဝင်း၊ အနာမာသာ- အပ်၊ ဘဏ္ဍမူလတ္ထာယစ - သပိတ်စသော ဘဏ္ဍာ၏ အဖိုး အကျိုးငှါလည်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ- လက်ခံခြင်းငှါ၊ န ဝဋ္ဋတိ- မအပ်၊ [ဘဏ္ဍမူလတ္ထာယာတိ–ပတ္တ စီဝရာဒိ မူလတ္ထာယ။] ပန-အန္တယကား၊ ကုဋ္ဌရောဂဿ- နူနာ၏၊ ဘေသဇ္ဇ တ္ထာယ - ငှါ၊ (သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ) ဝဋ္ဋတိ - ၏၊ ဣတိ, ဝုတ္တံ - ပြီ၊ အန္တမသော- ဖြင့်၊ဇာတိဖလိကံ-ဖလ်အစစ်ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ သဗ္ဗောပိ-သော၊ နီလပီတာဒိ ဝဏ္ဏဘေဒေါ-အညို အရွှေ အစရှိသော အဆင်း အပြားရှိသော၊ မဏိ– ကို၊ ဓောတဝိဒ္ဓဝဋ္ဋိတော - ဆေးကြော ပွတ်တိုက်အပ်, ဖေါက်ထွင်းအပ်, လုံးစေ အပ်ပြီးသည်၊(သမာနော)အနာမာသော-အပ်၊ ပန-ဆက်၊ ယထာဇာတော- ဖြစ်မြဲတိုင်းသော၊ (မသွေးအပ်သေးသော) အာကရမုတ္တော-ဖြစ်ရာတွင်းမှ လွတ်ပြီးအတိုင်း ပဒမြားသည်၊ ပတ္တာဒိဘဏ္ဍမူလတ္ထံ – သပိတ် အစရှိသော ဘဏ္ဍာ၏ အဖိုးအကျိုးငှါ၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တော၊ သောပိ – ထို ပဒမြားအကြမ်းကိုလည်း၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ ပဋိက္ခိတ္တော-ပြီ၊ ပစိတ္ဝာ–ချက်၍၊ ကတော – သော၊ ကာစော– တမျိုးသော၊ ကာစမဏိယေဝ - စဥ့်သည်သာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဝေဠုရိယေပိ-၌လည်း၊မဏိသဒိသော၀- ဖြစ်သော၊ ဝိနိစ္ဆယော (ဟောတိ)။

သင်္ခေါ- သည်၊ ဓောတဝိဒ္ဓေါစ - ဆေးကြော ပွတ်တိုက်အပ် , အပေါက် ဖေါက်အပ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ရတနမိဿော - ရတနာတို့ဖြင့် ရောအပ် သည်လည်း ဖြစ်သော၊ မေနသင်္ခေါဝ-မှုတ်ကြောင်း ခရုသင်းသည်သာ၊ အနာ မာသော–အနာမာသတည်း၊ ဓောတောပိ– ဆေးကြော ပွတ်တိုက်အပ်သည် လည်း ဖြစ်သော၊ အဓောတောပိ – သော၊ ပါနီယသင်္ခေါ - သောက်ရေခွက်

www.dhammaransi.com

ခရုသင်းကို၊ အာမာသော၀-သုံးသပ်အပ်ကောင်းသည်သာ၊ စ-ဆက်၊ သေသံ-ကြွင်းသော ခရုသင်းသည်၊ အဉ္ဇနာဒိဘေသဇ္ဇတ္ထာယပိ- မျက်စဉ်းအစရှိသော ဆေးအကျိုးငှါလည်း၊ ဘဏ္ဍမူလတ္ထာယပိ-ဘဏ္ဍာ၏အဖိုးအကျိုးငှါလည်း (သပိတ်စသော ဘဏ္ဍာနှင့် လဲဘို့ရာ-ဟူလို။) သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ၀ဋ္ဋတိ၊ သိလာ - ကျောက်သလင်းသည်၊ ဓောတဝိဒ္ဓါ-အပ်သည်၊ ရတနသံယုတ္တာ- ရတနာနှင့်စပ်ယှဉ်သော၊ မုဂ္ဂ၀ဏ္ဏာ၀ - ပဲနောက် အဆင်းရှိသော ကျောက်သလင်းသည်သာ၊ အနာမာသာ-တည်း၊ [မုဂ္ဂ၀ဏ္ဏံယေ၀ ရတနသမ္မိဿံ ကရောန္တိ၊ န အညံတိ အာဟ- မုဂ္ဂ၀ဏ္ဏာ၀ါတိ။] သေသာ - ကြွင်းသော ကျောက်သလင်းသည်၊ သတ္ထကနိသာနာဒိ အတ္ထာယ - ဒါးသွေးကျောက် အစရှိသော အကျိုးငှါ၊ ဂဏှိတုံ ၀ဋ္ဋတိ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ သိလာ ဓောတဝိဒ္ဓါ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ရတနသံယုတ္တာတိ - ကား၊ သု၀ဏ္ဏေန သဒ္ဓိံ , ယောဇေတွာ-တွဲစပ်၍၊ ပစိတွာ-ချက်၍၊ ကတာ - ပြုအပ်သော ကျောက်သလင်းတည်း၊ ဣတိ - သို့၊ ၀ဒန္တိ-န်၏၊ ပ၀ါဠံ-သည်၊ ဓောတဝိဒ္ဓံ-သည်၊ (သမာနံ)အနာမာသံ-တည်း၊ သေသံ - ကြွင်းသော သန္တာသည်၊ အာမာသံ - တည်း၊ ဘဏ္ဍမူလတ္ထဉ္စ-ငှါလည်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ၀ဋ္ဋတိ၊ ပန - ၀ါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ - ၌၊ ဓောတမ္ပိ- သော၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော သန္တာသည်၊ အနာမာသံ - တည်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံစ-ငှါလည်း၊ န ၀ဋ္ဋတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။

ကတဘဏ္ဍမ္ပိ – ပြုပြီးအပ်သော တန်ဆာ ဘဏ္ဍာအဖြစ်လည်း ရှိသော၊ အကတဘဏ္ဍမ္ပိ – မပြုအပ်သေးသော တန်ဆာဘဏ္ဍာ အဖြစ်လည်းရှိသော၊ (လက်ဝတ်လက်စားတန်ဆာ ပြုအပ်ပြီး, မပြုအပ်သေးသော)ရဇတံ-ငွေသည်၎င်း၊ ဇာတရူပဉ္စ-ရွှေသည်၎င်း၊ သဗ္ဗေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံအကုန်အစင်၊ ဗီဇတော - မျိုးစေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ [ဓာတုပါသာဏတော ပဋ္ဌာယ၊ ရွှေ ငွေဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သော ကျောက်ဓာတ်မှ စ၍၊] အနာမာသဉ္စ - မသုံးသပ်ထိုက်သည် ၎င်း၊ အသမ္ပဋိစ္ဆိယဉ္စ– မခံယူထိုက်သည် ၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ ဥတ္တရရာဇပုတ္တော - ဥတ္တရ မင်းသားသည်၊ သု၀ဏ္ဏစေတိယံ-ရွှေစေတီကို၊ ကာရေတွာ-ပြုစေ၍၊ မဟာပဒုမတ္ထေရဿ-၏အထံသို့၊ ပေသေသိ

မှတ်ချက်။ ။ အလင်္ကာရတ္ထံ ကဉ္စနလတာဒိံ ဒဿေတွာ ကတော ရတနခစိတော (တန်ဆာဖြစ်အောင် ရွှေနွယ်ကလေးများကွပ်၍ ပြုအပ် ရတနာတို့ဖြင့် စီခြယ်အပ်သော) ဓောတဝိဒ္ဓေါ အနာမာသော၊ ဤနည်း၌ စသဒ္ဒါ အနက်မရှိ၊ ဓောတဝိဒ္ဓေါစ ရတနမိဿောစာတိ ဝိသုံဝါ ပဒံ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ၊ ဤအလို စသဒ္ဒါအနက်ရှိ၏၊ ဓောတဝိဒ္ဓသင်္ခ, ရတနမိဿသင်္ခ ဟု ၂ မျိုးခွဲ၍ စပ်။

www.dhammaransi.com

ကိရ-သတတ်၊ ထေရော-သည်၊ န ကပ္ပတိ-မအပ်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ပဋိက္ခိပိ-ပယ်ပြီ၊ [မထေရ်၏အတွက် ပို့သောကြောင့် ပယ်သည်၊ "ဂါတ်တော် ဌာပနာဘို့ပါဘုရား"ဟု လျှောက်၍ ပို့လျှင်ကား မပယ်ထိုက်။] စေတိယဃရေ – ၌၊ သုဝဏ္ဏပဒုမ သုဝဏ္ဏဗုဗ္ဗုဠကာဒီနိ-ရွှေပဒုမ္မာ,ရွှေရေပွက်အစရှိသည်တို့သည်၊ ဟောန္တိ – နိ၏၊ တောနိပိ – ဤ ရွှေပဒုမ္မာ ရွှေရေပွက် တို့ကိုလည်း၊ အနာမာသာနိ – မသုံးသပ်အပ်ကုန်၊ ပန – ဆက်၊ စေတိယဃရ ဂေါပကာ – စေတီကျောင်းဆောင်တော်ကိုစောင့်ရှောက်ကုန်သောရဟန်းတို့သည်၊ ရူပိယဆဍ္ဍက ဋ္ဌာနေ – ရွှေ ငွေကို စွန့်တတ်သောရဟန်း၏ အရာ၌၊ ဌိတာ – တည်ကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊တေသံ-ထိုရဟန်းတို့အား၊ ကေဋ္ဌာပယိတုံ-လှုပ်လှုပ် ရှားရှား ကစားစေခြင်းငှါ၊ ဝါ-ပြောင်းရွှေ့ခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။ [နိဿဂ္ဂိယ ရွှေငွေကို စွန့်ပစ်သောအခါ ရူပိယဆဍ္ဍက သမ္မုတိရသော ရဟန်းသည် ရွှေ ငွေကို ကိုင်ကောင်းသကဲ့သို့ ဤ ရဟန်းများလည်း ကိုင်ကောင်းသည်။] ပန – ကား၊ ကုရုန္ဒိယံ - ၌၊ တံ – ထို ပြောင်းရွှေ့ခြင်းကို၊ ပဋိက္ခိတ္တံ–ပယ်အပ်ပြီ၊ သုဝဏ္ဏစေတိယေ – ၌၊ ကစဝရမေဝ – အမှိုက်ကိုသာ၊ ဟရိတုံ= ဖယ်ရှားငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ဣတိဧတ္တကမေဝ-ဤမျှလောက်ကိုသာ၊ အနုညာတံ-ပြီ။

အာရကူဋလောဟမ္ပိ-ကြေးခပ်ပြာသည်လည်း၊ ဝါ-ကြေးဝါသည်လည်း၊ ဇာတရူပ ဂတိကမေဝ- ရွှေနှင့်အလားတူသည်သာ၊ [အာရကူဋလောဟံတိ-ကိတ္တိမလောဟံ (နဂိုရ်ကြေးနီကို ပြုပြင်ထားသောကြေးဝါ) ။] ပန- ဆက်၊ သေနာသန ပရိဘောဂေါ-ကျောင်း အသုံးအဆောင်သည်၊ သဗ္ဗကပ္ပိယော-အလုံးစုံအပ်၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဇာတရူပရဇတမယာ - ရွှေ ငွေဖြင့်ပြုအပ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေပိ-န်သော၊ သေနာသန ပရိက္ခာရာ-တို့ကို၊ အာမာသာ-န်၏၊ ဘိက္ခူနံ-တို့၏၊ဓမ္မဝိနယဝဏ္ဏနဋ္ဌာနေ-သုတ်အဘိဓမ္မာဝိနည်းကိုဖွင့်ဆိုရာဌာန၌၊ ဖလိကဏ္ဍမ္ဘော-ဖလ်တိုင်ရှိကုန်သော၊ ရတနဒါမပဋိမဏ္ဍိတေ-ရတနာပန်းဆိုင်း တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ် ကုန်သော၊ ရတနမဏ္ဍပေ – ရတနာမဏ္ဍပ်တို့ကို၊ ကရောန္တိ--န်၏၊ တတ္ထ–ထို ရတနာမဏ္ဍပ်၌၊ သဗ္ဗူပကရဏာနိ-အလုံးစုံသော အဆောင်အယောင်တို့ကို၊ ဘိက္ခူနံ - တို့အား၊ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ - သုမ်သင်ခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ လောဟိတက မသာရဂလ္လာ – ပဒမြားနီ , ပဒမြားပြောက်တို့သည်၊ ဓောတဝိဒ္ဓါ - န်သည်၊ (သမာနာ) အနာမာသာ (ဟောန္တိ)၊ ဣတရေ–ဆေးကြောအပ် အပေါက်ဖေါက်အပ်သော (ပဒမြားနီ ပဒမြားပြောက်မှ) အခြားကုန်သော ပဒမြားနီ ပဒမြားပြောက်တို့သည်၊ အာမာသာ(ဟောန္တိ)၊ ဘဏ္ဍမူလတ္ထာယ (သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ) ဝဋ္ဋန္တိတိ ဝုတ္တာ၊ ပန – ဝါဒန္တရကား၊

www.dhammaransi.com

မဟာပစ္စရိယံ - ၌၊ ဓေါတာပိ - ပွတ်တိုက် ဆေးကြောအပ်သော ပဒမြားနီ ပဒမြားပြေခံတို့သည်၎င်း၊ အဓောတာပိ–တို့သည်၎င်း၊ သဗ္ဗသော–အားဖြင့်၊ အနာမာသာ(ဟောန္တိ)၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံစ နဝဋ္ဋန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

သမ္ဗံ-သော၊အာဝုဓဘဏ္ဍံ-လက်နက်ဘဏ္ဍာသည်၊အနာမာသံ(ဟောတိ)၊ ဘဏ္ဍာမူလတ္ထာယ- ၄ါ၊ ဒိယျမာနမ္ပိ- သော်လည်း၊ န သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ (ကဿာ– နည်း၊) သတ္ထဝါဏိဇ္ဇာနာမ - လက်နက် ကုန်သွယ်ခြင်းမည်သည်၊ န ဝဋ္ဋတိ၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊န သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ-ထိုက်၊)[မိမိရအပ်သောလက်နက်ဖြင့် သပိတ် စသည်ကို လဲလှယ်ခြင်းသည် သတ္ထဝါဏိဇ္ဇသဘော သက်ရောက်သောကြောင့် “ ဘဏ္ဍာမူလတ္ထာယ ဒိယျမာနမ္ပိ န သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ ” ဟု ဆိုသည်။] သုဒ္ဓဓနု ဒဏ္ဍောပိ - ညို့နှင့်မဘက် သက်သက်သော လေးကိုင်းသည်၎င်း၊ ဓနုဇိယာပိ– လေးညို့သည်၎င်း၊ ပတောဒေါပိ – နှင်တံသည်၎င်း၊ (တပြာသည်၎င်း၊) အင်္ကုသောပိ-ချွန်းသည်၎င်း၊ အန္တမသော, ဝါသိဖရသုအာဒီနိပိ-ဒါး ပုဆိန် အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ အာဝုဓသင်္ခေပေန-လက်နက်၌ထည့်သွင်းအပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ - လက်နက်အသွင်ဖြင့်၊ ကတာနိ (သမာနာနိ) အနာမာသာနိ (ဟောန္တိ)၊ [လက်နက်အနေအားဖြင့်သာ မသုံးသပ် မကိုင် ကောင်း၊ ထင်းခွဲဘို့ စသည်ဖြစ်လျှင်ကား သုံးသပ်ကိုင်ကောင်း၏။]

ကေနစိ- တစုံတယောက်သောဒါယကာသည်၊ ဝိဟာရေ– ၌၊ သတ္တိဝါ- လှံ သည်၎င်း၊ ဝါ-ကို၎င်း၊ တောမရောဝါ-ခက်ရင်း(ခရင်း)သည်၎င်း၊ ဝါ-ကို၎င်း၊ ထပိတော-သည်၊သစေ ဟောတိ၊(ဝေံသတိ)ဝိဟာရံ-ကို၊ ဇဂ္ဂန္တေန-ရှင်းလင်း သုတ်သင်သောရဟန်းသည်၊ ဟရန္တု– ဆောင်လှည့်ကြကုန်၊ ဣတိ–သို့၊ သာမိ ကာနံ– ဥစ္စာရှင်တို့၏အထံသို့၊ ပေသေတဗ္ဗံ– ၏၊ သစေ န ဟရန္တိ၊ (ဝေံသတိ) တံ-ထိုလက်နက်ကို၊ အစာလေန္တေန-စေဘဲ၊ ဝိဟာရော–ကို၊ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗော- ထိုက်၏၊ ယုဒ္ဓဘူမိယံ-စစ်မြေပြင်၌၊ ပတိတံ-ကျရစ်သော၊ အသိံ ဝါ- ကိုသော် ၎င်း၊ သတ္တိံ ဝါ- ကိုသော်၎င်း၊ တောမရံဝါ- ကိုသော်၎င်း၊ ဒိသွာ-၍၊ ပါသာ ဏေနဝါ- ကျောက်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ကေနစိဝါ-တစုံတခုဖြင့်သော်၎င်း၊ အသိံ- ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ – ချိုးဖျက်၍၊ [ရှည်နေသော သန်လျက်ကို တိုအောင် ကျောက် စသည်ဖြင့် ချိုးဖျက်၍၊] သတ္ထကတ္ထာယ – ဒါးငယ်အကျိုး၄ါ၊ ဂဟေတုံ - ၄ါ၊ ဝဋ္ဋတိ - ၏၊ ဣတရာနိပိ - သန်လျက်မှအခြားသော လှံ ခက်ရင်းတို့ကိုလည်း၊ ဝိနယာဇေတွာ - အရိုးနှင့်အသွားကို ခွဲခြား၍၊ ကိဉ္စိ– အချို့သောအသွားကို၊ သတ္ထကတ္ထာယ - ၄ါ၊ ကိဉ္စိ – အချို့သောအရိုးကို၊ ကတ္တရဒဏ္ဍာဒိအတ္ထာယ– တောင်ဝှေး အစရှိသည်တို့၏ အကျိုး၄ါ၊ ဂဟေတုံ - ၄ါ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန– ဆက်၊

www.dhammaransi.com

ဇာဒံ- ဤဝတ္ထုကို၊ ဂဏှထ- ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်၍၊ ဒိယျမာနံ- ပေးလှူအပ်သောလက်နက်ကို၊ ဝိနာသေတွာ-၍၊ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ-ကို၊ ကရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သဗ္ဗမ္ပိ- ကိုလည်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ- ဝဋ္ဋတိ။

မဏ္ဍဇာလ ပက္ခိဇာလာဒီနိပိ-ငါးပိုက်ကွန်,ငှက်ပိုက်ကွန်အစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဖလကဇာလိကာဒီနိ- ဇာသဏ္ဌာန် ပြုလုပ်အပ်သော ပျဉ်ချပ်အစရှိကုန်သော၊သရပရိတ္တာဏာနိပိ-မြှားကာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊[တဘက်မှ ပစ်ခတ်သောမြှားကို ကာကွယ်ဘို့ရန် ဇာပေါက်သဏ္ဌာန် ဖေါက်ထားအပ်သော ပျဉ်ချပ်ကို " ဖလကဇာလိကာဒီနိ သရပရိတ္တာဏာနိ " ဟု ဆိုသည်။] သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံသော ဇာ,မြှားကာတို့ကို၊ အနာမာသာနိ- အပ်ကုန်၊ ပန-ဆက်၊ ပရိဘောဂဏ္ဍာယ- ၄၊ လဗ္ဘမာနေသု - ရအပ်သောဇာ, မြှားကာတို့တွင်၊ တာဝ-မြှားကာဇာမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌ-သော၊) ဇာလံ-ပိုက်ကွန်ကို၊ အာသနဿဝါ - နေရာ၏သော်၎င်း၊ စေတိယဿဝါ - စေတီ၏သော်၎င်း၊ ဥပရိ-၌၊ ဗန္ဓိဿာမိ - ဖွဲ့ကြက်ထားအံ့၊ ဆတ္တံဝါ- ထီးကိုသော်လည်း၊ ဝေဌေဿာမိ- ရစ်ပတ်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဂဟေတုံ- ခံယူခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ၊ သရပရိတ္တာဏံ-ကို၊ သဗ္ဗမ္ပိ- အလုံးစုံသောမြှားကာကိုလည်း၊ [ဇာပေါက်ဖေါက်ထားအပ်, မဖေါက်ထားအပ်သော မြှားကာကိုလည်း။] ဘဏ္ဍမူလတ္ထာယ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ) စေတံ-ဤ မြှားကာသည်၊ ပရူပရောဓ နိဝါရဏံ – သူတပါး၏ နှိပ်စက်ခြင်းကို တားမြစ်ကြောင်းဝတ္ထုတည်း၊ ဥပရောဓကရံ-သူတပါးကို နှိပ်စက်မှုပြုကြောင်း လက်နက်သည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ)၊ ဖလကံ-ဇာပေါက်မပါသော ပျဉ်ချပ်ကို၊ ဒဏ္ဍကဋ္ဌဘာဇနံ-ဒန်ပူခွက်ကို၊ ကရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

စမ္မဝိနဒ္ဓါနိ - သားရေဖြင့် ဖွဲ့ကြက်အပ်ကုန်သော၊ ဝီဏာဘေရိအာဒီနိ-စောင်း,စည်အစရှိသောတူရိယာတို့သည်၊အနာမာသာနိ-တို့သည်၊(ဟောန္တိ၊) ပန – ကား၊ ကုရုန္ဒိယံ – ၌၊ ဘေရိသင်္ဃာဋောပိ - ဖွဲ့ကြက်အပ်သော သားရေရှိသော စည်ကြီးသည်၎င်း၊ ဝီဏာသင်္ဃာဋောပိ- ဖွဲ့ကြက်အပ်သော သားရေရှိသော စောင်းသည်၎င်း၊ တုစ္ဆပေါက္ခရံပိ - သားရေ မမှီး , အချိုးနှိုးသော

ဘေရိသင်္ဃာဋော၊ပေ၊တုစ္ဆပေါက္ခရံ။ ။ဘေရိသင်္ဃာဋောတိ – သင်္ဃဋိတစမ္မဘေရိ–ကောင်းစွာစပ်အပ် (ဖွဲ့ကြက်အပ်)သော သားရေရှိသောစည်ကြီး၊ ဝီဏာသင်္ဃာဋောတိ–သင်္ဃဋိတစမ္မဝီဏာ၊ စမ္မဝိနဒ္ဓါနိ ဘေရိဝီဏာနမေတံ အဓိဝစနံ၊ တုစ္ဆပေါက္ခရန္တိ–အဝိနဒ္ဓစမ္မံ (သားရေမကြက်အပ်သော) ဘေရိပေါက္ခရံ စမ္မပေါက္ခရဥ္စ။

www.dhammaransi.com

စည်ခွက် စောင်းခွက်သည်၎င်း၊ မုခဝဋ္ဋိယံ - နခမ်းရစ်၌၊ အာရောပိတ စမ္မံ- တင်အပ်သော သားရေသည်၎င်း၊ ဝီဏာဒဏ္ဍကောဝိ – စောင်းဒုတ်တံသည် ၎င်း၊ (စောင်း၏ဒုတ်တံ)၊ သမ္ဗ--အလုံးစုံသော တူရိယာဘဏ္ဍာသည်၊ အနာ မာသံ–တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ၊ ဩနဟိတုံဝါ- ကိုယ်တိုင် ဖွဲ့ကြက်ခြင်း၄ါ၎င်း၊ ဩနဟာပေတုံဝါ-သူတပါးကိုဖွဲ့ကြက်စေခြင်း၄ါ၎င်း၊ ဝါဒေတုံဝါ- ကိုယ်တိုင် မြည်စေခြင်း၄ါ၎င်း၊ ဝါ-ကိုယ်တိုင်တီးခြင်း၄ါ၎င်း၊ ဝါဒါပေတုံဝါ-သူတပါးကို တီးစေခြင်း၄ါ၎င်း၊ န လဗ္ဘတိယေဝ–မရအပ်သည်သာ။

စေတိယင်္ဂဏေ–စေတီယင်ပြင်၌၊ ပူဇံ-ကို၊ ကတ္ဝာ,မနုဿေဟိ- တို့သည်၊ ဆဍ္ဍိတံ – စွန့်ပစ်အပ်သော စောင်းကို၊ ဝါ-စည်ကို၊ ဒိသွာပိ – တွေ့၍လည်း၊ အစာလေတွာဝ- မလှုပ်စေမူ၍သာလျှင်၊ အန္တရန္တရေ – အကြားအကြား၌၊ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ – တံမြက်လှည်းရာ၏၊ ပန-ဆက်၊ ကစဝရဆဍ္ဍနကာလေ - အမှိုက် စွန့်ရာ အခါ၌၊ ကစဝရနိယာမေနေဝ- အမှိုက်ဟူသော အမှတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဟရိတွာ-ဖယ်ရှား၍၊ ဧကမန္တံ–၌၊ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ-သို့၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ ဘဏ္ဍာမူလတ္ထာယ သမ္ပဋိစ္ဆိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန- ဆက်၊ ပရိဘောဂတ္ထာယ- ၄ါ၊ လဗ္ဘမာနေသု- ရအပ်သော တူရိယာဘဏ္ဍာတို့တွင်၊ ဝီဏာဒေါဏိကဋ္ဌ- စောင်းခွက်ကို၎င်း၊ ဘေရိပေါက္ခရဋ္ဌ-စည်ခွက်ကို၎င်း၊ ဒန္တကဋ္ဌဘာဇနံ-ဒန်ပူ ထည့်ရာခွက်ကို၊ ကရိဿာမ – နိ၍၊ စမ္မံ-သားရေကို၊ သတ္ထကကောသကံ- ဒါးငယ်အိမ်ကို၊ (ကရိဿာမ)၊ ဣတိ ဧဝံ - ဤသို့ကြံ၍၊ တဿတဿ ပရိက္ခာ ရဿ-၏၊ ဥပကရဏတ္ထာယ – ၄ါ၊ ဂဟေတွာ, တထာတထာ-ထိုထို အခြင်း အရာအားဖြင့်၊ (ဒန်ပူခွက်, ဒါးငယ်အိမ်အခြင်းအရာဖြင့်၊)ကာတုံဝဋ္ဋတိ။

ပုရာဏဒုတိယိကာဝတ္ထု – ယိကာဝတ္ထုသည်၊ (ဇနီးဟောင်း၌ ကာယ သံသဂ္ဂပြုသောရဟန်း၏ဝတ္ထုသည်၊)ဥတ္တာနမေဝ၊ ယက္ခိဝတ္ထုသို့-၌၊(ဘီလူး မ၌ ကာယသံသဂ္ဂပြုသော ရဟန်း၏ဝတ္ထု၌)၊ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝိယာ- ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်မ၌၊ ကာယသံသဂ္ဂ-သို့၊ သစေပိသမာပဇ္ဇတိ-အကယ် မှုလည်း ရောက်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ - သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ပဏ္ဍကဝတ္ထုစ - သည်၎င်း၊ (ပဏ္ဍုက်၌ ကာယသံသဂ္ဂပြုသော ရဟန်း၏ ဝတ္ထုသည်၎င်း၊) သုတ္တိတ္ထိဝတ္ထုစ-သည်၎င်း၊ (အိပ်ပျော်နေသော

မုခဝဋ္ဋိယံ အာရောပိတစမ္မံ ။ ။ အာရောပိတစမ္မံတိ – ဘေရီအာဒီနံ (တို့ကို) ဝိနန္ဓနတ္ထာယ (သားရေဖွဲ့ကြက်ဘို့ရာ) မုခဝဋ္ဋိယံ (၌) အာရောပိတစမ္မံ – တင်ထားအပ်သောသားရေ၎င်း၊ တတော ဥဒ္ဓရိတွာ (ထို နခမ်းရစ်မှ ထုတ်ယူ၍) ဝိသုံ ထပိတ စမ္မဥ္စ (သီးခြားထားအပ်သော သားရေ၎င်းတည်း။)

www.dhammaransi.com

မိန်းမ၌ ကာယသံသဂ္ဂ ပြုသောရဟန်း၏ ဝတ္ထုသည်ဝင်း၊) ပါကဋမေဝ – သာ၊ မတိတ္ထိဝတ္ထုသို့ - ၌၊ (သေပြီးသော မိန်းမဝယ် ကာယသံသဂ္ဂပြုသော ရဟန်း၏ ဝတ္ထု၌၊) ပါရာဇိကပဟောနကကာလေ – ပါရာဇိကလောက်ရာ အခါ၌၊ [" အကုထိတကာလေ- ဆွေနေအောင် မပုတ်သေးရာအခါ၌ "— ဋီကာ။] ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ တတော- ထိုပါရာဇိကလောက်ရာ အခါမှ၊ ပရံ - ၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ တိရစ္ဆာနဂတဝတ္ထုသို့ – ၌၊ (တိရစ္ဆာန်မဝယ် ကာယသံသဂ္ဂပြုသောရဟန်း၏ ဝတ္ထု၌၊) နာဂမာဏဝိကာယပိ - နဂါးပျိုမ ၌ဝင်း၊ သုပဏ္ဏမာဏဝိကာယပိ-ဂဠုန်ပျိုမ၌ဝင်း၊ ကိန္နရိယာပိ-ကိန္နရီမ၌ဝင်း၊ ဂါဝိယာပိ-နွားမ၌ဝင်း၊ (ကာယသံသဂ္ဂ သမာပဇ္ဇန္တဿ-၏)၊ ဒုက္ကဋမေဝ- သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဒါရုဓိတလိကာဝတ္ထုသို့ - ၌၊ (သစ်သားရုပ်မိန်းမဝယ် ကာယသံသဂ္ဂပြုသောရဟန်း၏ ဝတ္ထု၌၊) ကေဝလံ – သက်၊ ဒါရုနာဝေ- ဖြင့်သာလျှင်၊ (ကတေ- ပြုအပ်သော၊ ဣတ္ထိရူပေ - ၌၊ ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇန္တဿ, ဒုက္ကဋံ-သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်သေး၊) အန္တမသော-အားဖြင့်၊ စိတ္တကမ္မလိခိတေပိ – ဆန်းကြယ်သော ပန်းချီဆေးရေးမှုဖြင့် ရေးအပ်သည် လည်း ဖြစ်သော၊ ဣတ္ထိရူပေ - ၌၊ (ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇန္တဿ – ၏)၊ ဒုက္ကဋမေဝ-ပင်တည်း။

သမ္ပိဋ္ဌနဝတ္ထု – သည်၊ (မိန်းမအများက နှိပ်စက်၍ လက်မောင်းအဆက် ဆက်ဖြင့် ဆွဲဆောင်ခံရသော ရဟန်း၏ဝတ္ထုသည်၊) ဥတ္တာနတ္ထမေဝ – သည် သာ၊ သင်္ကမဝတ္ထုသို့- ၌၊ (တံတားပေါ်ဝယ် သွားနေသောမိန်းမကို လှုပ်ချ သော ရဟန်း၏ဝတ္ထု၌၊) ကေပဒိကသင်္ကမောဝါ– ခြေတလှမ်းစာ လျှောက် သာသော တံတားငယ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ သကဋမဂ္ဂသင်္ကမောဝါ- လှည်းလမ်းတံတားကြီးသည်မူလည်း၊ (ဟောတု–စေ၊) စာလေဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ–ကြံ၍၊ ပယောဂေ–ကို၊ ကတမတ္တေဝ–ပြုအပ်ကာမျှသော်သာ၊ စာလေ တုဝါ-ပစေ၊ မာ (စာလေတုဝါ) – ပစေ၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ [သင်္ကမာဒိ (တံတား စသည်သည်) ဘူမိဂတိကတ္တာ (မြေနှင့်အလားတူသောကြောင့်) န ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓဋ္ဌာနိယံ (ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓအရာ မရောက်) ဣတိ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ- ထို့ကြောင့် ထုလ္လစ္စည်းမဟုတ်ဘဲဒုက္ကဋ်ဟု ဟောတော်မူအပ်သည်။]မဂ္ဂဝတ္ထု- သည်၊ (ခရီးသွားရင်း ပခုံးဖြင့် မိန်းမကိုတိုက်သောရဟန်း၏ ဝတ္ထုသည်၊) ပါကဋမေဝ၊ ရုက္ခဝတ္ထုသို့ - ၌၊ (သစ်ပင်တက်သောမိန်းမကို လှုပ်ချသော ရဟန်း၏ ဝတ္ထု၌၊) ရုက္ခော - သည်၊ မဟာဇမ္ဗုပ္ပမာဏော – သပြေပင်ကြီး ပမာဏရှိသော၊မဟန္တောဝါ-ကြီးသောသစ်ပင်သည်မူလည်း၊ ဟောတု–စေ၊

www.dhammaransi.com

ခုဒ္ဒကောဝါ- ငယ်သောသစ်ပင်သည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ တံ-ထိုသစ်ပင်ကို၊ စာလေတုံ-ငှါ၊ သက္ကောတုဝါ-စွမ်းနိုင်သည်မူလည်းဖြစ်စေ၊ မာ(သက္ကောတု) ဝါ- စေ၊ ပယောဂမတ္တေန- ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ နာဝါဝဏ္ဏုသို့ပိ- ၌လည်း၊ (လှေစီးသောမိန်းမကို လှုပ်ချသော ရဟန်း၏ ဝတ္ထု၌လည်း၊) ဧသေဝနယော။

ရဇ္ဇုဝတ္ထုသို့ - ၌၊ (မိန်းမသည် ကိုင်အပ်သော ကြိုးကို တပ်မက်သော စိတ်ဖြင့်ဆွဲသောရဟန်း၏ ဝတ္ထု၌၊) ယံရဇ္ဇုံ-ကို၊ အာဝိဉ္ဆန္တော-ဆွဲလသော်၊ ဌာနာ – မှ၊ စာဝေတုံ – ရွေ့စေခြင်းငှါ၊ (စာလေတုံ ဟု ရှိ၏၊ စဉ်းစားပါ) သက္ကောတိ-၏၊ တတ္ထ-ထိုကြိုးကိုဆွဲရာ၌၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ယာ-အကြင် ကြိုးသည်၊ မဟာရဇ္ဇု-ကြီးစွာသောကြိုးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဤသကမ္ပိ ဌာနာ နစဝတိ–မရွေ့၊ (နစလတိလည်းရှိ၏၊) တတ္ထ–ထိုကြိုးကြီးကိုဆွဲရာ၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဒဏ္ဍေပိ ဧသေဝနယော၊ ဟိ – မှန်၊ ဘူမိယံ - ၌၊ ပတိတမဟာ ရုက္ခောပိ – လည်းကျနေသော သစ်ပင်ကြီးကိုလည်း၊ ဒဏ္ဍဂ္ဂဟဏေနေဝ - ဒဏ္ဍသဒ္ဒါဖြင့်သာလျှင်၊ ဣဓ – ဤဝတ္ထု၌၊ ဂဟိတော – သွင်းယူအပ်၏၊ ပတ္တ ဝတ္ထု–သည်၊ (သပိတ်ဖြင့် မိန်းမကိုတွန်းသောရဟန်း၏ ဝတ္ထုသည်၊) ပါကဋ မေဝ၊ ဝန္ဒနဝတ္ထုသို့-၌၊ (ရှိခိုးစဉ် ခြေကိုမြှောက်လိုက်သောရဟန်း၏ ဝတ္ထု၌၊) ဣတ္ထီ-သည်၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ သမ္ဗာဟိတွာ- ဆုပ်နယ်၍၊ ဝန္ဒိတုကာမာ-သည်၊ (သမာနာ-သော်၊ ဝါ-သော၊ ဣတ္ထီ- ကို၊) ဝါရေတဗ္ဗာ - တားမြစ်ထိုက်၏၊ ပါဒါဝါ-တို့ကိုသော်လည်း၊ ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗာ-ဖုံးထားထိုက်ကုန်၏။[ငြိကာ၌ "အပနေတဗ္ဗာ"ဟု ဖွင့်၏။] နိစ္စလေနဝါ-မလှုပ်သည်သော်လည်း၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဟိ-မှန်၊ နိစ္စလဿ – မလှုပ်ရှားသည်ဖြစ်၍၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ သာဒယ တောပိ-၏လည်း၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊အဝသာနေ-၌၊ ဂဟဏဝတ္ထု-သည်၊ (မိန်းမကို ကိုင်အံ့ ဟု ကြံ၍ တို့သော်လည်း မထိသောရဟန်း၏ ဝတ္ထုသည်၊) ပါကဋမေဝ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊....ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

အာဝိဉ္ဆန္တော။ ။အာဝိဉ္ဆန္တောတိ ဝုတ္တတ္တာ စာလေတုံ ယုတ္တာယ ဧဝ ရဇ္ဇုယာ (ဌာနာစာဝနဖြစ်အောင် လှုပ်စေခြင်းငှါ ဖြစ်သင့်သော ကြိုး၌သာ) ထုလ္လစ္စယံ၊ န ဣတရာယ၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း)၊ ဘိတ္တိထမ္ဘာဒိဂတိကတ္တာ (ထိုမလှုပ်ရှားသော အကြီးစားကြိုးက နံရံ-တိုင်စသည်တို့နှင့် အလားတူသောကြောင့်တည်း။) — ဝိမတိ။

www.dhammaransi.com

ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါဘဂဝါတိ- ဟူသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသိက္ခာပဒံ – ပုဒ်တည်း၊ (တနည်း) တေနသမယေန ဗုဒ္ဓေါဘဂဝါတိ- ဘဂဝါအစရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသိက္ခာပဒံ – တည်း၊ တတ္ထ- ထို ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာ သိက္ခာပုဒ်၌၊ အာဒိဿာတိ - ကား၊ အပဒိသိတွာ- ရည်ညွှန်း၍၊ ဝဏ္ဏမ္ပိ ဘဏတီတိအာဒိနိ - ပုဒ်တို့သည်၊ ပရတော- နောက်၌၊ [ပဒဘာဇနီအဖွင့်ကျမှ၊] အာဝိ ဘဝိဿန္တိ - နိလတ့်၊ ဆိန္နိကာတိ-ကား၊ ဆိန္နသြတ္တပ္ပါ - ပြတ်သောလန့်ခြင်းရှိကုန်၏၊ ဓုတ္တိကာတိ - ကား၊ သဌာ - စဉ်းလဲကောက်ကျစ်ကုန်၏၊ အဟိရိကာယောတိ - ကား၊ နိလ္လဇ္ဇာ- အရှက်မရှိကုန်၊ ဥပဟသန္တီတိ- ကား၊ သိတံ – ပြုံးရယ်ခြင်းကို၊ ကတွာ, မန္ဒဟသိတံ- သာသာ ညှင်းညှင်းရယ်ခြင်းကို၊ ဟသန္တိ-ရယ်ကြကုန်၏၊ [“မန္ဒဟသိတံ ဟသန္တိ”သည် အဘေဒဘေဒူပစာတည်း။] ဥလ္လပန္တီတိ-ကား၊ အဟောအယျော - အံ့ဘွယ် အရှင်ကြီးပါ တကား၊ ဝါ - အံ့ဘွယ် အရှီးကြီးပါတကာ၊ ဣတိအာဒိနာ- သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဥစ္စကရဏိ –မြှော်ပင့်ခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ နာနာဝိဓံ- သော၊ ပလောဘနကထံ – ဖျားယောင်းကြောင်း စကားကို၊ ကထေန္တိ-န်၏၊ ဥဇ္ဇဂ္ဃန္တီတိ-ကား၊ မဟာဟသိတံ-ကျယ်စွာရယ်ခြင်းကို၊ ဟသန္တိ-ရယ်ကုန်၏၊ ဥပ္ပဏ္ဍေန္တီတိ-ကား၊ အယံ- ဤကိုယ်တော်သည်၊ ပဏ္ဍကော-ပဏ္ဍုက်တည်း၊ အယံ–သည်၊ န ပုရိသော- ယောကျ်ားစစ် မဟုတ်၊ ဣတိအာဒိနာ နယေန, ပရိဟာသံ-ပြက်ရယ် ပြောင်လှောင်ခြင်းကို၊ ကရောန္တိ-န်၏။

သာရတ္တောတိ - ကား၊ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစဿာဒ ရာဂေန – ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာ၌ သာယာတတ်သော ရာဂဖြင့်၊ သာရတ္တော–လွန်စွာ တပ်မက်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊

ဆိန္နိကာ ဓုတ္တိကာ။ ။[ဥတ္တရပဒလောပေန ဆိန္နသြတ္တပ္ပါ (ပြတ်သော လန့်ခြင်းရှိသော မိန်းမတို့ကို) ဆိန္နိကာတိ ဝုတ္တာတိ အာဟ – ဆိန္နိကာတိ ဆိန္နသြတ္တပ္ပါတိ၊– ဋီကာ၊] “ဆိန္န + သြတပ္ပံ ဆိန္နသြတ္တပ္ပံ ” ဟု ဆိုလိုလျက် သြတ္တပ္ပနောက်ပုဒ်ကိုချေ၊ ထိုနောက်မှ “ဆိန္န+ယာသံ အတ္ထီတိ ဆိန္နိကာ”ဟု အဿတ္ထိပြု၊ ဓုတ္တသဒ္ဒါသည် မိန်းမကြူးသူ , ကြွေအန်ကြူးသူကိုသာ မက , စဉ်းလဲကောက်ကျစ်သူကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “သဌာ” ဟု ဖွင့်သည်၊“ဓုတ္တာယေဝ ဓုတ္တိကာ”သွတ္တ၌ ဏိကသက်။

အယျ။ ။သက္ကတ၌“အာရ်ယျ”သည် ပါဠိ၌“အယျ”ဟု ဖြစ်၏၊ ထို“အာရ်ယျ” ကို ယူ၍ ဘုန်းတော်ကြီးများကို “အရည်းကြီး” ဟု ရှေးမြန်မာတို့က ခေါ်ခဲ့ကြသည်၊ မူလက နာမည်အကောင်းဖြစ်သော်လည်း ပုဂံခေတ်၌ ထိုအရည်းကြီးများ၏ မတော်မတရားပြုမှုကြောင့်“အရည်းကြီး”ဟု ဆိုလျှင် မခံချင်စရာ နာမည်ပျက်ဖြစ်လာရသည်။

www.dhammaransi.com

အပေက္ခဝါ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တောတိ-ဟူသော ပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယ မေဝ-သာ၊ [ကာယသံသဂ္ဂ သိက္ခာပုဒ်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ။] ကေဝလံ-သက်၊ ဣဓ-၌သိက္ခာ ပုဒ်၌၊ ဝါစ**ာသာဒရာဂေ**ါ-ဒုဋ္ဌုလ္လ ဝါစာ၌ သာယာတတ်သော ရာဂကို၊ ယောဇေတဗ္ဗော - ယှဉ်စေထိုက်၏၊ မာတုဂါမံ ဒုဋ္ဌုလ္လာဟိ ဝါစာဟိတိ ဧတ္ထ - ဟိ ဟူသော ဤ စကားရပ်၌၊ အဓိပ္ပေတံ - သော၊ မာတုဂါမံ- ကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတွာ)၊ မာတုဂါမောတိ အာဒိံ - ကို၊ **အာ**ဟ-ပြီ၊ **တ**တ္ထ-မာတုဂါမောအစရှိသော **ပါ**ဠိရပ်၌၊ ဝိညူပေါအာဇာနို တုန္တိ-ကား၊ ယာ- အကြင် မိန်းမသည်၊ ပဏ္ဍိတာ-အသိဉာဏ်ရှိ၏၊ သာတ္ထက နိရတ္ထကကထံ - အကျိုးရှိသော စကား ၊ အကျိုးမရှိသော စကားကိုရင်း၊ အသဒ္ဓမ္မသဒ္ဓမ္မပဋိသံယုတ္တကထဉ္စ-မသူတော်တို့၏အကျင့်နှင့်စပ်သော စကား၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ အကျင့်နှင့်စပ်သော စကားကိုရင်း၊ ဇာနိတုံ-နားလည် ခြင်းငှါ၊ ပဋိဗလာ-၏၊ အယံ-ဤမိန်းမကို၊ ဣဓ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ အဓိပ္ပေတာ- ၏၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ယာ - အကြင် မိန်းမသည်၊ မဟလ္လိကာ - အရွယ် ကြီးသည်(သမာနာ)ပိ,ဗာလာ-ဖျင်းအသည်၊လေမူဂါ-ခံတွင်းမှ ယိုစီးသော တံထွေးဟူသော အပြစ်ရှိသည်၊(ဟောတိ)၊ အယံ-ဤဖျင်းအသော မိန်းမကို၊ ဣဓ - ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ အနဓိပ္ပေတာ - အလိုမရှိအပ်၊ ဣတိ - ဤ အနက်ကို၊ ဒဿေတိ-၏။

ဩဘာသေယျာတိ-ကား၊ အဝဘာသေယျ-ယုတ်ယုတ်မာမာ ပြောဆိုအံ့၊ နာနပ္ပကာရံ-အထူးထူးသော အပြားရှိသော၊ အသဒ္ဓမ္မဝစနံ-မသူတော်တို့၏ အကျင့်ကို ပြသော စကားကို၊ ဝဒေယျ - ပြောဆိုအံ့၊ [အဝဘာသေယျ၌ "အဝ" ကို " နာနပ္ပကာရံ အသဒ္ဓမ္မဝစနံ " ဟု ဖွင့်၍ " ဘာသေယျ " ကို "ဝဒေယျ"ဟု ဖွင့်သည်။] ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ, ဧဝံ – သို့၊ ဩဘာသန္တဿ- ယုတ်ယုတ်မာမာ ပြောဆိုသော ရဟန်း၏၊ ယောသော ဩဘာသောနာမ - အကြင် ယုတ်ယုတ်မာမာ ပြောဆိုခြင်းမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော-ထို ယုတ် ယုတ် မာမာ ပြောဆိုခြင်းမည်သည်၊ အတ္ထတော – လိုရင်း အနက်အားဖြင့်၊ အဇ္ဈာစာရော - ရဟန်းတရား အပိုင်းအခြားကို လွန်ကျူး၍ ကျင့်ခြင်းသည် ရာဂဝသေန-ဖြင့်၊ သညမဝေလံ = စောင့်စည်းအပ်သော စည်းကမ်း အပိုင်း အခြားကို၊ အဘိဘဝိတွာ – ၍၊ အာစာရော – သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ [အဇ္ဈာ စာရော၌"အဓိ"ကို"ရာဂဝသေန အဘိဘဝိတွာ သညမဝေလံ"ဟု ဖွင့်သည်။] တသ္မာ , တမတ္ထံ – ထို အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ [သဒ္ဒါနက် မဟုတ်, အဓိပ္ပါယ် နက်ကို။] ဒဿေန္တော- သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဩဘာသေယျာတိ အဇ္ဈာစာရော

www.dhammaransi.com

ဝုစ္စတီတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ ယထာတန္တိ ဧတ္ထ-ယထာတံ ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ တန္တိ-တံဟူသော ပုဒ်သည်၊ နိပါတမတ္တံ - မျှတည်း၊ ယုဝါ - လုလင်ပျိုသည်၊ ယုဝတိံ-မိန်းမပျိုကို၊ (ဩဘာသတိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဒွေ မဂ္ဂေ အာဒိဿာတိအာဒိ - အာဒိသအစရှိသောစကားကို၊ (ဝုတ္တံ ၌စပ်၊) ယေနာကာရေန- ဖြင့်၊ ဩဘာသတော-ယုတ်ယုတ်မာမာပြောသော ရဟန်း၏၊ သံဃာဒိသေသော၊ ဟောတိ၊ တံ-ထိုအခြင်းအရာကို၊ ဒဿေတုံ-ငှါ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတ္ထ- ထို ဒွေမဂ္ဂေ အာဒိဿအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဒွေ မဂ္ဂေတိ-ကား၊ ဝစ္စမဂ္ဂဉ္စ-ကိုငင်း၊ ပဿာဝမဂ္ဂဉ္စ-ကိုငင်း၊ (အာဒိဿ- ရည်စူး၍၊) တာဝ- နိဒ္ဒေသမှရှေးဦးစွာ၊ ဥဒ္ဒေသေ- ဥဒ္ဒေသ၌၊ (သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်၌၊) သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပါကဋမေဝ-သည်သာ၊ နိဒ္ဒေသေပန- ၌ကား၊ (ပဒဘာဇနီ၌ကား၊) ထောမေတီတိ-ကား၊ ဣတ္ထိလက္ခဏေန-မိန်းမ တို့၏ လက္ခဏာဖြစ်သော၊ သုဘလက္ခဏေန – တင့်တယ်သောလက္ခဏာနှင့်၊ သမန္နာဂတာ- ပြည့်စုံသည်၊ အသိ- ဖြစ်ပါပေ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒတိ - ပြောဆို ချီးမွမ်းအံ့၊ သီသံ-သံဃာဒိသေသ်ဟူသော အထွဋ်အထိပ်သို့၊ န တာဝ ဧတိ- မရောက်တတ်သေး၊ တဝ – သင်၏၊ ဝစ္စမဂ္ဂေါစ- ကိုငင်း၊ ပဿာဝမဂ္ဂေါစ– ကိုငင်း၊ ဤဒိသော– ဤကဲ့သို့ရှုအပ်၏၊ ဤဒိသေန–သော၊ ဣတ္ထိလက္ခဏေန– သော၊ တေနနာမ သုဘလက္ခဏေန- ထိုမည်သော တင့်တယ်သောလက္ခဏာ နှင့်၊ သမန္နာဂတာ- သည်၊ အသိ- ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒတိ-အံ့၊ သီသံ- သို့၊ ဧတိ- ရောက်၏၊ သံဃာဒိသေသော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ [ဤသံဃာဒိသေသောပါဌ် ပိုဟန်တူသည်။] ပန - ဆက်၊ ဝဏ္ဏေတိ ပသံသတီတိပဒါနိ- ဤပုဒ်တို့သည်၊ ထောမနပဒဿေဝ- ချီးမွမ်းကြောင်း ထောမေတိပုဒ်၏သာလျှင်၊ ဝေဝစနာ နိ-ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်တို့တည်း။

ခုံသေတီတိ-ကား၊ ဝါစာပတောဒေန–နှုတ်တည်းဟူသော လှံဖြင့်၊ ဃဋ္ဋေ တိ-ထိခိုက်၏၊ (ထိုးဆွ၏၊) ဝမ္ဘေတီတိ- ကား၊ အပသာဒေတိ-ခြိမ်းချောက် ၏၊ ဝါ – ရှုံ့ချ၏၊ ဂရဟတီတိ- ကား၊ ဒေါသံ - အပြစ်ကို၊ ဝဒတိ - ပြော၏၊ [“ဒေတိ”ရှိသည်ကား မကောင်း၊ သို့သော် ဝိမတိ၌“ဒေါသံ ဒေတီတိ ဒေါသံ ပတိဋ္ဌာပေတိ”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဒေတိသည်သာ ရှေးပါဌ်ဖြစ်ဟန်တူသည်။]

ယထာ တံ ယုဝါ ယုဝတိံ။ ။ဤစကားဖြင့် “ရှန့်ရင်းသောစကားကို ပြောဆိုရာ၌ ကြောက်ရွံ့ တွန့်ဆုတ်ခြင်းမရှိဘဲ ရဲရဲတင်းတင်း ပြောဆိုကြောင်းကို ” ပြ၏၊ “ လူပျိုက အပျိုကိုပြောရာ၌ ရဲရဲတင်းတင်းပြောသကဲ့သို့, ထိုရဟန်းလည်း မာတုဂါမအား ဒုဋ္ဌုလ္လ ဝါစာကိုပြောရာဝယ် ရဲရင့်စွာပြောသည်”ဟူလို။

www.dhammaransi.com

ပန-ဆက်၊ ပရတော-နောက်၌၊ ပါဠိယာ- ၌၊ အာဂတေဟိ-လာကုန်သော၊ အနိမိတ္တာသီဘိ အာဒီဟိ- န်သော၊ ကောဒသဟိ - န်သော၊ ပဒေဟိ- တို့နှင့်၊ အယင်္ဂိုတေ-မဆက်စပ်အပ်သော်၊ ဝါ-ဆက်စပ်၍မပြောအပ်သော်၊ (အဝဏ္ဏ ဘာဏာနံ-အပြစ်ကိုပြောခြင်းသည်၊) သိသံ-သို့၊ နဧတိ-မရောက်၊ ယဋ္ဌိတေပိ- ဆက်စပ်အပ်ပါသော်လည်း၊ တေသု- ထို ၁၁ ပုဒ်တို့တွင်၊ သိခရဏီသိ-သိခ ရဏီသိဟူသော ပုဒ်ဂုဏ်း၊ သမ္ဘိန္နာသိ-ပုဒ်ဂုဏ်း၊ ဥဘတောဗျဥ္ဇနာသိ-ပုဒ်ဂုဏ်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဣမေဟိ တီဟိ - ဤသုံးပုဒ်တို့နှင့်၊ ယဋ္ဌိတေယေဝ - ဆက်စပ်အပ် သော်သာ၊ သံဃာဒိသေသော - သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဒေဟိ မေတိ - မေဟူ၍၊ ယာစနာယပိ-တောင်းခြင်း၌လည်း၊ ဧတ္တကေနေဝ-ဤမျှလောက်သောစကား ဖြင့်သာလျှင်၊ သိသံ န ဧတိ၊ မေထုနံဓမ္မံ - မေထုန်အကျင့်ကို၊ ဒေဟိ - လော၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ မေထုနဓမ္မေန- မေထုန်အကျင့်နှင့်၊ ယဋ္ဌိတေဝေ-သာ၊ သံဃာဒိ သေသော (ဟောတိ)၊ ကဒါ တေ မာတာ ပသိဒိဿတိတိ အာဒိသု-န်သော၊ အာယာစန ဝစနေသုပိ-တောင့်တကြောင်း စကားတို့၌လည်း၊ ဧတ္တကေနေဝ သိသံ န ဧတိ၊ ပန-ကား၊ ကဒါ-၌၊ တေ-သင်၏၊ မာတာ-သည်၊ ပသိဒိဿတိ- ငါ့ကို ကြည်ညိုလတံ့နည်း၊ ကဒါ,တေ-၏၊ မေထုနံဓမ္မံ-ကို၊ လဘိဿာမိ-ရပါ အံ့နည်း၊ ဣတ်ဝါ-ဂုဏ်း၊ တဝ-၏၊ မာတရိ- သည်၊ ပသန္နာယ-သော်၊ မေထုနံ ဓမ္မံ-ကို၊ လဘိဿာမိ- ရလိမ့်အံ့၊ (ဣတိ)ဝါ- ဂုဏ်း၊ ဣတိ အာဒိနာနယေန, မေထုနဓမ္မေန- နှင့်၊ ယဋ္ဌိတေယေဝ- သာ၊ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)။

ကထံတွံပေ၊ အာဒိသု-န်သော၊ ပုစ္ဆာဝစနေသုပိ-မေးကြောင်းစကားတို့ ၌လည်း၊ မေထုနဓမ္မန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေယေဝ- ပြောဆိုအပ်သော်သာ၊(မေထုန ဓမ္မံပုဒ်နှင့်တွဲစပ်ပြောဆိုမှသာ)၊ သံဃာဒိသေသော၊ ဣတရထာ-တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (မေထုနဓမ္မံပုဒ် မပါသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်)၊ (ဝုတ္တေ-သော်၊ သံဃာဒိသေသော) န ဟောတိ-မဖြစ်၊ တွံ သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဒီပံဒိနည်း၊ သာမိကဿ-အား၊ ဒေသိကိရ-ပေးသည် မဟုတ်လော၊ဣတိ- သို့၊ပဋိပုစ္ဆာဝစနေသုပိ-အဖြေကိုရှေးရှုသောမေးကြောင်းစကားတို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော - တည်း၊ [မိမိက ဖြေစေလိုသော အဖြေကို ရအောင် မေးသောစကားကို"ပဋိပုစ္ဆာ"ဟု ဆိုသည်။] အာစိက္ခဏာယ-ပြောပြခြင်း၌၊ ပုဋ္ဌော ဘဏာတီတိ-ကား၊ ကထံ-အဘယ်သို့၊ ဒဒမာနာ-ပေးလသော်၊ သာမိ ကဿ-သည်၊ ပိယာ-ချစ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါသနည်း၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့၊ ပုဋ္ဌော- (မာတုဂါမက) မေးအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာစိက္ခတိ- ပြောပြအံ့၊ စ - ဆက်၊ ဧတ္တ - ဤသို့ ပြောပြရာ၌၊ ဧဝံ ဒေဟိ- ဤပုံဤနည်း ပေးလော၊ ဧဝံ

www.dhammaransi.com

ဒဒမာနာ – ဤပုံဤနည်း ပေးလသော်၊ (သာမိကဿ- သည်၊ ပိယာ- သည်၊ ဟောတိ)၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တေပိ-သော်လည်း၊ သိသံ–သံဃာဒိသေသ် ဟူသော အထွင့်အထိပ်သို့၊ န ဧတိ–မရောက်သေး၊ မေထုနဓမ္မံ–ကို၊ ဧဝံ ဒေဟိ-လော၊ ဧဝံ ဥပနေဟိ-ဤပုံဤနည်း ကပ်ဆောင်လော၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-သည်ပုံသည်နည်း၊ မေထုနဓမ္မံ-ကို၊ဒဒမာနာ-သော်၊ ဥပနယမာနာ-ကပ်ဆောင်လသော်၊ပိယာ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ အာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ မေထုန ဓမ္မေန–နှင့်၊ ဃဋိတေယေဝ – သော်သာ၊ သံဃာဒိသေသော၊ အနုသာသနီ ဝစနေသုပိ–သွန်သင် (နည်းပေး)ကြောင်း စကားတို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော–တည်း။

အဏ္ဍောသနိဒ္ဒေသေ – ၌၊ (ပါဠိတော် အဏ္ဍောသတိပုဒ်၏ နိဒ္ဒေသ၌)၊ အနိမိတ္တာသီတိ-ကား၊ နိမိတ္တရဟိတာ-နိမိတ်မှ ကင်းသော အကောင်မသည်၊ အသိ – ၏၊ [ဆဲရေးသည့် နေရာဖြစ်၍ " အကောင်မ " ဟု ပေးသည်။] တဝ ဒကသောတံ- နှင့် ကျင်ငယ်ပေါက်သည်၊ ကုဉ္စိက ပနာဠိမတ္တမေဝ- သံကောံ ပေါက်မျှသာတည်း၊ [ကုဉ္စိက ပနာဠိမတ္တန္တိ – ကုဉ္စိကဆိဒ္ဒမတ္တံ၊ – ဋီကာ။] ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ နိမိတ္တမတ္တာသီတိ–ကား၊ တဝ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ– နှင့် မိန်းမ နိမိတ်သည်၊ အပရိပုဏ္ဏံ – မပြည့်စုံ၊ သညာမတ္တ မေဝ – အမှတ်အသားမျှ သာတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အလောဟိတာတိ-ကား၊ သုက္ခသောတာ–ခြောက်သော ကျင်ငယ်ပေါက်ရှိသည်၊ [ဓုဝလောဟိတာ ပုဒ်အဖွင့်၌ "ကိလိန္န ဒကသောတာ" ဟု ရှိသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း " သုက္ခဒကသောတာ" ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်၊ ဝိမတိ၌ကား "သုက္ခသောတာတိ ဒကသောတဿ သုက္ခတာယ လောဟိတာဏ္ဍပိဂမော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ"ဟု ဖွင့်၏၊ "သုက္ခသောဏိတာ" ဟု မူကွဲရှိသည်ကား၊ " သောတာ " ဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗနှင့် မလျော်။] ဓုဝလောဟိတာတိ - ကား၊ နိစ္စလောဟိတာ - အမြဲသွေးရှိသည်၊ ကိလိန္နဒက သောတာ-စိုစွတ်သော ကျင်ငယ်ပေါက်ရှိသည်၊ (အသိ-ဖြစ်၏၊)ဓုဝစောဠာတိ-ကား၊ နိစ္စပက္ခိတ္တာဏိစောဠာ–အမြဲထည့်ထားအပ်သော အဝတ်ဆို့ရှိသည်၊ (အသိ၊) [ရှေးနိဿယ၌"အာဏိ-မယ်န"ဟု ဆို၏။] သဒါ,အာဏိစောဠတံ-ပိတ်ဆို့ကြောင်း အဝတ်ကို၊ သေဝသိ-မှီဝဲရ၏၊ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပဿာဝန္တီတိ-ကား၊ သဝန္တိ-ယိုစီးသော မိန်းမသည်၊ (အသိ-၏၊) သဒါ, တေ–၏၊ မုတ္တံ–ကျင်ငယ်သည်၊ သဝတိ – ယိုစီး၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သိခရဏီတိ – ကား၊ ဗဟိနိက္ခန္တ အာဏိမံသာ-အပြင်သို့ထွက်သော အသားဆို့ရှိသည်၊ (အသိ)၊ အနိမိတ္တာဝ - နိမိတ်မရှိသော မိန်းမကိုပင်၊ ဣတ္ထိပဏ္ဍကာတိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဝေပုရိသိကာတိ - ကား၊ သ , မဿုဒါဌိကာ – မုတ်ဆိတ်ကြင်စွယ်နှင့် တကွ

www.dhammaransi.com

ဖြစ်သော၊ ပုရိသရူပါ- ယောကျ်ားပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော၊ ဣတ္ထိ- သည်၊ (အသိ)၊ သမ္ဘိန္နာတိ- ကား၊ သမ္ဘိန္နဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂါ- ဆက်စပ်နေသော ဝစ္စမဂ် ပဿာဝမဂ်ရှိသည်၊ (အသိ)၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနာတိ - ကား၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တေနစ ဣတ္ထိနိမိတ်ဖြင့်၊ ပုရိသနိမိတ္တေနစ - မိတ်ဖြင့်၊ ဣတိ - သို့၊ ဥဘောဟိ - ၂ မျိုး ကုန်သော၊ ဗျဉ္ဇနေဟိ-နိမိတ်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတာ-သည်၊ (အသိ)။

စပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ကောဒသသု-န်သော၊ ဣမေသု ပဒေသု-တို့တွင်၊ သိခရဏီသိ - သိပုဒ်ဖြင့်၊ သမ္ဘိန္နာသိ- ပုဒ်ဖြင့်၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနာသိ - ပုဒ်ဖြင့်၊ ဣတိ-သို့၊ တီဏိ-န်သော၊ ဣမာနိယေဝ ပဒါနိ-တို့သည်သာလျှင်၊ သုဒ္ဓါနိ- မေထုနဓမ္မနှင့် မဘက် သက်သက်တို့သည်၊ (ဟုတွာ) သိယံ - သို့၊ နွှဲ- ရောက်ကုန်၏၊ ဣတိ- သို့၊ တီဏိ-န်သော၊ ဣမာနိစ-၌ ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ပုရိမာနိ- န်သော၊ ဝစ္စမဂ္ဂ ပဿာဝမဂ္ဂ မေထုနဓမ္မပဒါနိ- ဝစ္စမဂ္ဂပုဒ်, ပဿာဝမဂ္ဂပုဒ်, မေထုနဓမ္မပုဒ် ဟူကုန်သော၊ တီဏိစ-သုံးပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ဆ-န်သော၊ ပဒါနိ - တို့သည်၊ သုဒ္ဓါနိ (ဟုတွာ) အာပတ္တိကရာနိ - အာပတ်ကို ပြုတတ် ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သေသာနိ-န်သော၊ အနိမိတ္တာတိ အာဒိနိ-တို့သည်၊ အနိမိတ္တေ - နိမိတ်မရှိသော မိန်းမ၊ မေထုနဓမ္မံ - ကို၊ မေ, ဒေဟိ- ပေးစမ်း ပါလော၊ ဣတိဝါ-သော်ဖြင့်၊ အနိမိတ္တာ-သည်၊ အသိ-၏၊ မေထုနံဓမ္မံ မေ ဒေဟိ၊ ဣတိဝါ-သော်ဖြင့်၊ ဣတိအာဒိနာ နယေန, မေထုနဓမ္မေန-မေထုန် အကျင့်နှင့်၊ ဃဋိတာနေဝ - ဆက်စပ်အပ် ကုန်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ - ၍၊ ဝါ - မှ၊) အာပတ္တိကရာနိ ဟောန္တိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ [မေထုနဓမ္မေနသည် ဥပလက္ခဏစကားမျှသာတည်း၊ ဝစ္စမဂ္ဂ ပဿာဝမဂ္ဂနှင့် ဆက်စပ်၍ပြောလျှင် လည်း အာပတ္တိကရဟု ဝိမတိဆိုသည်။]

ဣဒါနိ-၌၊ ယွာယံ (ယော+အယံ)-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဩတိဏ္ဏော- သည်၊ ဝါ-သည်၊(ဟုတွာ)၊ ဝိပရိဏတေန-သော၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ဩဘာသတိ- ယုတ်ယုတ်မာမာ ပြောဆို၏၊ တဿ - ၏၊ ဝစ္စမဂ္ဂ ပဿာဝမဂ္ဂေ - တို့ကို၊ အာဒိဿ-၍၊ ဝေတံ ဝဏ္ဏာဘဏနာဒိနံ-၌ဂုဏ်ကို ပြောဆိုခြင်း အစရှိသည် တို့၏၊ ဝသေန်-ဖြင့်၊ဝိတ္ထာရတော-အားဖြင့်၊ အာပတ္တိဘေဒံ-ကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတွာ)၊ ဣတ္ထီ စဟောတိ, ဣတ္ထိသညီတိအာဒိ - ရှိသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ အာဟ - ပြီ၊ တေသံ- ထို ဣတ္ထီစ ဟောတိ, ဣတ္ထိသညီ အစရှိသောပုဒ်တို့၏၊ အတ္ထော-ကို ကာယသံသဂ္ဂေ-ဂသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-သာလျှင် ဝေဒိ တဗ္ဗော-၏၊ ပန-အထူးကား၊ (တနည်း)၊ ပန-အတိဒေသ သံဝဏ္ဏနာမှတပါး ပစ္စက္ခသံဝဏ္ဏနာကိုဆိုဦးအံ့၊ အယံ-ကား၊ ဝိသေသော-တည်း၊ အဇ္ဈကန္တိ-

www.dhammaransi.com

ကား၊ အက္ခကတော-ညှပ်ရိုးမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အဓော-အောက်ကိုငှင်း၊ ဥဗ္ဘဇာဏု မဏ္ဍလန္တိ - ကား၊ ဇာဏုမဏ္ဍလတော - ပုဆစ်ဒူးဝန်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ - ၍၊ ဥဒ္ဓံ- ကိုငှင်း၊ ဥဗ္ဘက္ခကန္တိ - ကား၊ အက္ခကတော- မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ ဥဒ္ဓံ- ကိုငှင်း၊ အဓောဇာဏုမဏ္ဍလန္တိ-ကား၊ ဇာဏုမဏ္ဍလတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အဓော- ကိုငှင်း၊ ("အာဒိဿ ဝဏ္ဏမ္ပိ ဘဏတိ" ၌စပ်)၊ ပန-ဆက်၊ အက္ခကံ-သည်ငှင်း၊ ဇာဏုမဏ္ဍလဉ္စ - သည်ငှင်း၊ ဧတ္ထေဝ ဒုက္ကဋက္ခေတ္တေ - ၌ ဥဗ္ဘက္ခက အဓော ဇာဏုမဏ္ဍလ ဟူသော ဒုက္ကဋ်ခေတ်၌သာလျှင်၊ သင်္ဂဟံ - သိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-န်၏၊ (ကိသ္မိံဝိယ-နည်း၊) ဘိက္ခုနီယာ-၏၊ ကာယသံသဂ္ဂေ ဝိယ-ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပုဒ်၌ ကဲ့သို့တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း)ဟိ(ယသ္မာ), ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဂရုကာပတ္တိံ-ကို၊ သာဝသေသံ-အကြွင်းအကျန်နှင့် တကွ၊ န ပညပေန္တိ – န်၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (ဧတ္ထေဝ ဒုက္ကဋက္ခေတ္တေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ၊) ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓန္တိ-ကား၊ ဝတ္ထံ-ကိုသော်ငှင်း၊ ပုပ္ဖံဝါ-ကိုသော်ငှင်း၊ အာဘရဏံ ဝါ – တန်ဆာကိုသော်ငှင်း၊ (ဝတ်ထားအပ်သော အဝတ်စသည်ကို - ဟူလို၊ အာဒိဿ-၌ စပ်။)

အတ္တပုရေက္ခာရဿာတိ-ကား၊ အနိမိတ္တာတိ အာဒိနံ-န်သော၊ ပဒါနံ- တို့၏၊ အတ္ထံ - အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ကထေန္တဿ- ပြောသော ရဟန်း၏ငှင်း၊ အဋ္ဌကထံ-ကို၊ သဇ္ဈာယံ-သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို၊ ကရောန္တဿဝါ-၏ငှင်း၊ (အနာပတ္တိ ဟောတိ)၊ ဓမ္မပုရေက္ခာရဿာတိ-ကား၊ ပါဠိံ-ကို၊ ဝါစေန္တဿဝါ- ပို့ချသော ရဟန်း၏ငှင်း၊ သဇ္ဈာယန္တဿဝါ - ၏ငှင်း၊ (အနာပတ္တိ)၊ ဧဝံ - သို့၊ အတ္ထဉ္စ-အနက်အဓိပ္ပါယ် ကိုငှင်း၊ ဓမ္မဉ္စ-ပါဠိတော်ကိုငှင်း၊ ပုရက္ခတွာ-ရှေးရှုပြု၍၊ ဘဏန္တဿ-ပြောဆိုသော၊ အတ္တပုရေက္ခာရဿစ-အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရှေးရှုပြုသောရဟန်း၏ငှင်း၊ ဓမ္မပုရေက္ခာရဿစ-၏ငှင်း၊အနာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ အနုသာသနိ ပုရေက္ခာရဿာတိ – ကား၊ ဣဒါနိပိ – ယခုဘဝ၌လည်း၊ အနိမိတ္တာ-နိမိတ်မရှိသော မိန်းမသည်၊ အသိ–ဖြစ်ရ၏၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနာ- သည်၊ အသိ - ၏၊ ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုလသော်၊ အာယတိံပိ- နောင်ဘဝ၌လည်း၊ ဧဝရူပါ - ဤသို့ သဘောရှိသော မိန်းမသည်၊ (အနိမိတ္တ, ဥဘတောဗျဉ္ဇန မိန်းမသည်၊) န ဟောဟိသိ - လတ့်၊ (တထာ - အားဖြင့်၊) အပ္ပမာဒံ-ပမာဒ၏ဆန့်ကျင်ဘက်သတိကို၊ ဣဒါနိ,ကရေယျာသိ-ပြုပါလော၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊အနုသိဋ္ဌိံ–သွန်သင်ကြောင်းစကားကို၊ ဘဏန္တဿ-သော၊အနု သာသနိပုရေက္ခာရဿ–သွန်သင်ခြင်းကိုရှေးရှုပြုသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန - ဆက်၊ ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဘိက္ခုနီနံ - တို့အား၊

www.dhammaransi.com

ပါဠိံ-ကို၊ ဝါစေန္တော-စဉ်၊ပကတိ ဝါစနာမဂ္ဂံ-ပင်ကိုယ်ပို့ချစဉ်ကို၊ ပဟာယ-၍၊ ဟသန္တော ဟသန္တော - လျက်၊ သိခရဏီ-ထွက်သော အသားစွန်းရှိသော မိန်းမသည်၊ အသိ- ၏၊ သမ္ဘိန္နာ- ဆက်စပ်သောဝစ္စမဂ် ပဿာဝမဂ်ရှိသော မိန်းမသည်၊ အသိ-၏၊ ဥဘတော ဗျဉ္ဇနာ-သည်၊ အသိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပုနပ္ပုနံ-ထပ်ကာ ထပ်ကာ၊ ဘဏတိ - အံ့၊ တဿ – ထို ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိယောဝ (ဟောတိ)၊ ဥမ္မတ္တကဿ - ရူးသည်ဖြစ်၍၊ (ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစံ ဘဏန္တဿ) အနာပတ္တိ၊ပေ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။....ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သမုဋ္ဌာနာဒီသု-တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-သည်၊ တိသမုဋ္ဌာနံ-ပုဒ်တည်း၊ ကာယစိတ္တတော-ကြောင့်ဥင်း၊ [“ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ (လက်ဖြင့် ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာဖြစ်အောင် လုပ်ပြ၍) ဩဘာသန္တဿ ကာယစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ” – ဋီကာ။] ဝါစာစိတ္တတော- ကြောင့်ဥင်း၊ ကာယဝါစာ စိတ္တတောစ–ကြောင့်ဥင်း၊ သမုဋ္ဌာတိ-၏ ၊ပေ၊ ဒွိဝေဒနံ-တည်း၊ ဣတိ–၍သို့ မှတ်အပ်၏၊ ဝိနီတဝတ္ထုသု - တဝတ္ထုတို့တွင်၊ လောဟိတဝတ္ထုသ္မိံ - ဝတ္ထု၌၊ သောဘိက္ခု–သည်၊ ဣတ္ထိယာ–၏၊ လောဟိတကံ-နီသော အဆင်းရှိသော၊ နိမိတ္တံ-ကို၊သန္ဓာယ-၍၊ အာဟ-ပြီ၊ဣတရာ-ရဟန်းမှ အခြားသောမိန်းမသည်၊ န အညာသိ-မသိ၊ တသ္မာ-ထိုသို့ မသိခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ကက္ကသလောမန္တိ - ကား၊ ရဿလောမေဟိ - တိုသော အမွေးတို့ဖြင့်၊ ဗဟုလောမံ - များသော အမွေးရှိ၏၊ [တိုသောအမွေးတို့ကြောင့် ကြမ်းရကား ပါဠိတော်၌“ကက္ကသလောမံ-ကြမ်းသောအမွေးရှိ၏”ဟု ပေး၊] ခရလောမန္တိ- ကား၊ ထဒ္ဓလောမံ - ခက်မာသော အမွေးရှိ၏၊ ဒီဃလောမန္တိ - ကား၊ အရဿလောမံ–မတိုသောအမွေးရှိ၏၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသောစကားကို၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တမေဝ–ကိုသာ၊ သန္ဓာယ–၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။

ဝါပိတံ ခေါ တေဟိ – ဟူသောစကားကို၊ အသဒ္ဓမ္မံ – မသူတော်တို့၏ အကျင့်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အာဟ–ပြီ၊ သာ–ထိုမိန်းမသည်၊ အသလ္လက္ခေတွာ- မမှတ်သားနိုင်၍၊ ဝါ- နားမလည်၍၊ နော စ ခေါ ပဋိဝုတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ ပဋိဝုတ္တံနာမ - ပဋိဝုတ္တမည်သည်၊ (အာသိတ္တံ, သမိကတံတို့၌စပ်။) ဥဒက ဝပ္ပေ- ရေရှိသောအရပ်ဝယ် စိုက်ပျိုးရာ၌၊ ဗီဇေဟိ- တို့သည်၊ အပ္ပတိဋ္ဌိတော ကာသေ–မတည်တံ့သေးရာအရပ်၌သော်ဥင်း၊(မျိုးစေ့များ ရေထည်းပါသွား

အသဒ္ဓမ္မံသန္ဓာယ။ ။မေထုနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ တံ ဟိ ပုတ္တသမုပ္ပတ္တိယာ ဗီဇနိက္ခေပတော ဝပ္ပပရိယာယံ လဘတိ = ထို မေထုန်အကျင့်သည် သားသ္မီး ဖြစ်ဘို့ရာ မျိုးစေ့ချခြင်းနှင့်တူသောကြောင့် စိုက်ပျိုးခြင်းဟူသောပရိယာယ်ကို ရသည်။

www.dhammaransi.com

ခြင်းကြောင့် မတည်တန့်သေးရာအရပ်၌ဝှင်း၊) ပါဏကေဟိ- တို့သည်၊ ဝိနာ သိတ မိဇေ-ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသောမျိုးစေ့ရှိသော၊ ဩကာသေဝါ-၌သော်ဝှင်း၊ ပုန – တဘန်၊ ဝါ-ထပ်၍၊ ဗီဇံ – ကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ - ၍၊ ဥဒကေန- ဖြင့်၊ အာသိတ္တံ - သွန်းလောင်းအပ်သော မျိုးစေ့တည်း၊ ထလဝပ္ပေ – ကုန်းဝယ် စိုက်ပျိုးရာ၌၊ ဝိသမပတိတာနံ- မညီမညွတ်ကျကုန်သော၊ [မျိုးကြဲသည့်အခါ ထူသည့်နေရာထူ,ပါးသည့်နေရာပါးနေကုန်သော-ဟူလို၊တချို့စာအုပ်များ၌ "ထူလဝပ္ပေ"ဟု ရှိ၏၊ "ဝိသမပတိတာနံဝါ" ဟု ဝါ - ပါသည်ကား အပို။] ဗီဇာနံ- တို့ကို၊ သမကရဏတ္ထာယ - ညီမျှအောင်ပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပုန, အဋ္ဌ ဒန္တကေန – အသွားရှစ်ချောင်းရှိသော ထွန်ဖြင့်၊ သမိကတံ – ညီမျှအောင် ပြုအပ်သောမျိုးစေ့တည်း၊ တေသု-ထို ၂ မျိုးသောမျိုးစေ့တို့တွင်၊ ["တေသုတိ အာသိတ္တသမိကတေသု ဗီဇေသု"—ယောဇနာ။] အညတရံ-တမျိုးမျိုးသော မျိုးစေ့ကို၊ သန္ဓာယ, သော (ဤမိန့်မသည်) အာဟ၊ မဂ္ဂဝတ္တုသ္မိံ - ၌၊ မဂ္ဂေါ သံသိဒတီတိ- ဟူသောစကားကို၊ အင်္ဂဇာတမဂ္ဂ- အင်္ဂါဇာတ် တည်းဟူသော မဂ်ကို၊ သန္ဓာယာဟ၊ [ပါဠိ၌တော်၌"သံသိဒတီတိ ဝဟတိ(ဆောင်နိုင်၏လော) မဂ္ဂေါ – ကို၊ သံသရိယတိ – ကောင်းစွာ သွားအပ်ပါ၏လော၊ ဝါ- သွား၍ ကောင်းပါ၏လော" ဟု ဝိမတိ ဖွင့်၏။] သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။···· ဒုဋ္ဌုလ္လ ဝါစာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ – ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသိက္ခာပုဒ်၏ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌ ကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီးပြီ။

အတ္တကာမပါရိစရိယ သိက္ခာပုဒ်

တေနသမယေန ဗုဒ္ဓေါဘဂဝါတိ- သည်၊ အတ္တကာမသိက္ခာပဒံ - တည်း၊ [ရှေ့အတိုင်း ၂ နည်းပေး။]တတ္ထ - ထိုသိက္ခာပုဒ်၌၊ ကုလုပကောတိ - ကား၊ ကုလပယိရုပါသနကော - အမျိုးအိမ်သို့ ချဉ်းကပ်တတ်သော ရဟန်းတည်း၊ စတုန္နံ-န်သော၊ ပစ္စယာနံ - တို့၏၊ အတ္ထာယ–ငှါ၊ ကုလုပသင်္ကမနေ-အမျိုးသို့ ကပ်ခြင်း၌၊ နိစ္စပ္ပယုတ္တော - အမြဲအားထုတ်သော ရဟန်းတည်း၊ စီဝရ ၊ပေ၊

ကုလုပကော။ ။ပယိရုပါသကောသည် ကုလုပကော၌ ဥပကော၏အဖွင့်တည်း၊ "ပရိ+ဥပါသကော"မှ(ယ်) လာ, ရ်+ယ်ကို ရှေ့နောက်ပြန်၍ "ပယိရုပါသကော"ဟု ဖြစ်၏၊ " ကုလ "အရ အမျိုးကိုရသော်လည်း ဌာနျူပစာရအားဖြင့် အမျိုး၏တည်ရာ အိမ်ကိုယူ၊ ကုလံ– အမျိုးသို့ (ဝါ–အိမ်သို့) +ဥပဂစ္ဆတိ(ပယိရုပါသတိ) –ချဉ်းကပ် တတ်၏၊ ဣတိ ကုလုပဂေါ၊ ဂကို ကပြု၍"ကုလုပကော"ဟု ဖြစ်၏။ [ဥပဂေါ၌လည်း ဥပ+ဂမု–ဏွ။]

www.dhammaransi.com

ပရိက္ခာရံတိ-ကား၊ စီဝရဉ္စ-သည်၎င်း၊ ပိဏ္ဍပါတဉ္စ-သည်၎င်း၊ သေနာသနဉ္စ-သည်၎င်း၊ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရဉ္စ - ဂိလာန၏ ရောဂါ အတွက် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ အသက်၏အရံအကာ အဆောက်အဦး ဖြစ်သော ဆေးသည်၎င်း၊ (အတ္ထိ)။

စ-ဆက်၊ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရန္တိ ဧတ္ထ- ၌၊ ပတိကရဏဋ္ဌေန-ကုစားကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ပစ္စယော- ယမည်၏၊ ဧတံ-

စီဝရဉ္စ၊ ပေ၊ ပရိက္ခာရဉ္စ ။ ။ ပါဠိတော်၌ " ယဒိဒံ၊ ပေ၊ ပရိက္ခာရံ " ဟု ပဌမပုဒ်၌ သမာဟာရဒွန်ဖြစ်၍ ကေဝုစ်ထား၏၊ ဒုတိယပုဒ်၌ကား အသမာဟာရဒွန်လည်းရှိ၏—ဟု သဘောထား၍ "ယဒိဒံ၊ပေ၊ပရိက္ခာရာ"ဗဟုဝုစ်ထားသည်၊ အဋ္ဌကထာ၌"စီဝရဉ္စ၊ ပေ၊ပရိက္ခာရဉ္စ "သည် ဒွန်သမာသ်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြသောအဖွင့်တည်း၊ ထိုသို့ ဖွင့်ရာ၌ "စီဝရံ သေနာသနံ"တို့သည် နပုလ္လိင်ဖြစ်၍ "စီဝရဉ္စ+ သေနာသနဉ္စ"ဟု ရှိသင့်ပေ၏၊ ပိဏ္ဍပါတော ပရိက္ခာရောတို့ကား ပုလ္လိင်ဖြစ်သောကြောင့် " ပိဏ္ဍပါတောစ+ ပရိက္ခာရောစ" ဟု ရှိသင့်၏၊ ပါဌ်ပျက်ဟန်တူသည်၊ သို့မဟုတ် လိင်္ဂဝိပလ္လာသလုပ်ထားသည် ဟု သေဒ်လည်းကြံပါ။ [စီဝရန္တိ — နိဝါသနာဒိ (သင်းပိုင်အစရှိသော) ယံကိဉ္စိ စီဝရံ-သင်္ကန်း ၉ မျိုးလုံး။]

ပိဏ္ဍပါတံ ။ ။ ယောကောစိ အာဟာရော၊ ဆွမ်းတမျိုးသာ မက , အာဟာရ အားလုံးပင် ပိဏ္ဍပါတမည်၏၊ သော ဟိ (ထိုအာဟာရအားလုံးကို) ပိဏ္ဍောလျေန (ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်းအားဖြင့်) ဘိက္ခုနော ပတ္တေ ပတနတော တတ္ထတတ္ထ (ထိုထို အိမ်၌) လဒ္ဓဘိက္ခာပိဏ္ဍာနံ (ရအပ်သော တောင်းခံအပ်သော ပိဏ္ဍတို့၏) ပါတော သန္နိပါတောတိဝါ ပိဏ္ဍပါတောတိ ဝုစ္စတိ။ ["ပိဏ္ဍာနံ—တောင်းခံ၍ရအပ်သော အာဟာရတို့၏+ပါတော—သပိတ်၌ ကျခြင်းတည်း၊ ဝါ—သပိတ်၌ ပေါင်းစုမိခြင်းတည်း၊ ပိဏ္ဍပါတော—ခြင်း"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊"ကျခြင်း"ဟူရာ၌ အရင်းစစ်လျှင် ကျသောအာဟာရပင် ဖြစ်ရကား ဌာနီကျခြင်း၏ ပိဏ္ဍပါတအမည်ကို ဌာနအာဟာရပေါ် တင်စား၍ ဌာနျူပစာရအားဖြင့် သပိတ်ထည်း၌ အာဟာရကို"ပိဏ္ဍပါတ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ ဆွမ်းမခံဘဲ ရအပ်သော ရဟန်းများ၏ စားဘွယ်ဟူသမျှကား သဒိသူပစာရ အားဖြင့် ပိဏ္ဍပါတ အမည်ရ၏ ဟု ဝိမတိဖွင့်သည်။

သေနာသနံ။ ။ယတ္ထ ဟိ ဝိဟာရာဒိကေ (ကျောင်းအစရှိသော အကြင်အရပ်၌) သေတိ နိပဇ္ဇတိ (အိပ်ရ၏)၊ အာသတိ နိသီဒတိ (ထိုင်ရ၏)၊တံ သေနာသနံ၊ သေတိ ဧတ္ထာတိ သေနံ-အိပ်ရာကျောင်းစသောအရပ်၊ အာသတိ ဧတ္ထာတိ အာသနံ-နေထိုင်ရာ ကျောင်းစသောအရပ်၊ ဋီကာ၌ "သယနဉ္စ အာသနဉ္စ" ဟု ဖွင့်၍ ဒွန် ဟု ထင်ရသော်လည်း အကျယ်ပြရာ၌"ယတ္ထ ဝိဟာရာဒိကေ"ဟု ဝိဟာရစသည်ကိုချည်း အရကောက်သောကြောင့် "သေနဉ္စ + တံ + အာသနဉ္စာတိ သေနာသနံ"ဟု အရတူကမ္မဓာရည်း ပြုစေလိုဟန်တူသည်။

www.dhammaransi.com

၍ ပစ္စယ ဟူသော အမည်သည်၊ ယဿကဿစိ - သော၊ သပ္ပါယဿ - လျောက်ပတ်သောဆေး၏၊ အဓိဝစနံ - တည်း၊ ဘိသက္ကဿ - ဆေးဆရာ၏၊ ကမ္မံ-အလုပ်တည်း၊(ကဿ္မာ-နည်း)၊ တေန-ထိုဆေးဆရာသည်၊ အနုညာတတ္တာ - ခွင့်ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ဘေသဇ္ဇံ-မည်၏၊ ဂိလာနပစ္စယော၀ - ဂိလာန၏ ရောဂါ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်ပင်၊ ဘေသဇ္ဇံ—ဆေးဆရာ၏အလုပ်ဖြစ်သော ဆေးတည်း၊ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇံ-ဂိလာန၏ ရောဂါ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဆေး၊ ယံကိဥ္စိ-သော၊ ဂိလာနဿ-အား၊ သပ္ပါယံ-သော၊ ဘိသက္ကကမ္မံ-ဆေးဆရာ၏အလုပ်ဖြစ်သော၊ တေလမဓုဖါဏိတာဒိ- ဆီ, ပျားရည်, တင်လဲ အစရှိသောဆေးတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ သတ္တတိ-န်သော၊ နဂရပရိက္ခာရေဟိ-မြို့၏အကာအရံတို့ဖြင့်၊ သုပရိက္ခိတ္တံ-ကောင်းစွာ ကာရံအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ အာဒီသု- ပ႟ိဳ ရပ်တို့၌၊ ပရိဝါရော-အကာအရံကို၊ ပရိက္ခာရောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ရုထော-

ဂိလာနပစ္စယ။ ။ဂိလာယတိ-ပင်ပန်း၏၊ ဣတိ ဂိလာနော၊ "ဂိလေ—ကိလမေ" ဟူသော ဓာတ်နောင် ယု ပစ္စည်းသက်၊ "ပတိ+ဧတိ ဧတသ္မာတိ ပစ္စယော၊ ရောဂါ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ခဲ့ရာ ဆေး" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ရောဂါ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူသည် ပျောက်အောင် ဆေးကုခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပတိကရဏဋ္ဌေန" ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထပြသည်။ [ပတိ ဧတိ ဧတသ္မာတိ ပစ္စယောတိ အာဟ—ပတိကရဏဋ္ဌေန ပစ္စယောတိ။]

တနည်း။ ။ရောဂဿ+ ပတိအယနဋ္ဌေန၀ါ ပစ္စယော၊ ပစ္စနီကဂမနဋ္ဌေနာတိ အတ္ထော၊ "ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တတ်" ဟု သဒ္ဒတ္ထမှတ်၊ ဝူပသမနဋ္ဌေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ- "ငြိမ်းစေတတ်" ဟု ဥဇုကတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထမှတ်၊ ၍အလို "ပတိအယတိ — ရောဂါ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ပစ္စယော" ဟု ကတ္တုသာဓနပြု၊ ရောဂါဟူသည် ဓာတ် ၄ ပါး၏ ဖေါက်ပြန်ခြင်းတည်း၊ ထို ဖေါက်ပြန်ခြင်းကို ဆေးသည် ငြိမ်းစေတတ်၏၊ ဓာတ် ၄ ပါးကို မဖေါက်ပြန်အောင် ညီညွတ်အောင် ညှိပေးတတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဆေးသည် ရောဂါ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏၊ [ဓာတုက္ခောဘလက္ခဏဿ (ဟိ) တံ ဟေတုကဒုက္ခဝေဒနာလက္ခဏဿ၀ါ (ဓာတ်ချောက်ခြားခြင်း လက္ခဏာရှိသော, တနည်း—ထိုဓာတ်ချောက်ခြားခြင်းအကြောင်းခံရှိသော ဒုက္ခဝေဒနာလက္ခဏာရှိသော) ရောဂဿ ပတိပက္ခဘာဝေ၀ါ ပတိအယနဋ္ဌော။]

ဘေသဇ္ဇ။ ။ဆေးဆရာအနက်ကို ဟောရာ၌ "ဘိသက္က—ဘိသဂ္ဂ" ဟု ပါဌ် ၂ မျိုး တွေ့ရ၏၊ ထောမနိဓိ၌ ထိုပုဒ်ကိုမတွေ့ရ၊ ဘိသဓာတ် အဇိက်ပစ္စည်းဖြင့် ဣက်ကိုချေ၍ "ဘိသဇ" ဟု တွေ့ရ၏၊ ထိုဘိသဇမှ ဇကို ဂပြု၍ ဘိသဂ္ဂဖြစ်လာဟန်တူ၏၊ ဘိသတိ— ဆေးကုတတ်၏၊ ဣတိ ဘိသဂ္ဂေါ၊ [ဂကို က္ကပြုလျှင် "ဘိသက္ကော" ဟု ဖြစ်၏။] ဘိသဂ္ဂဿ+ကမ္မံ—အလုပ်ဖြစ်သောဆေးတည်း၊ ဘေသဇ္ဇံ— ဆေး၊ ဏျပစ္စည်း၊ ထို့နောက် အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇံဖြစ်အောင် သမာသ်တွဲ။

www.dhammaransi.com

အရိယာမဂ်ရထားသည်၊ သေတပရိက္ခာရော-သီလတည်းဟူသော ဖြူစင်သော တန်ဆာရှိ၏၊ ဈာနက္ခော – ဈာန်တည်းဟူသော ဝင်ရိုးရှိ၏၊ စက္ကဝီရိယော – ဝီရိယ တည်းဟူသော စက်ဘီးရှိ၏၊ ဣတိ အာဒီသု – တို့၌၊ အလင်္ကာရော – တန်ဆာကို၊ (ပရိက္ခာရောတိ ဝုစ္စတိ)၊ ပဗ္ဗဇိတေန - ရသေ့ရဟန်းသည်၊ ယေ ဣမေ ဇီဝိတပရိက္ခာရာ-အကြင်အသက်၏ အဆောက်အဦးတို့ကို၊ သမုဒါနေ တဗ္ဗာ - ကောင်းစွာ အထက်အထက်၌ ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိအာဒီသု - တို့၌၊ သမ္ဘာရော – အကျိုးကို ကောင်းစွာဆောင်တတ်သော အကြောင်း အဆောက်အဦးကို၊ (ပရိက္ခာရောတိ ဝုစ္စတိ)၊ ပန – အတ္တုဒ္ဓါရသာမညမှ တပါး , အတ္တုဒ္ဒေသဝိသေသကို ဆိုဦးအံ့၊ ဣဓ – ဤ ဂိလာနပေပါပရိက္ခာရံ ဟူသောပါဌ်၌၊ သမ္ဘာရောပိ – အဆောက်အဦးသည်ငှင်း၊ ပရိဝါရောပိ – အကာအရံသည်ငှင်း၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ ဟိ-မှန်၊ တံ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇံ-ထို ဂိလာန၏ ရောဂါ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဆေးသည်၊ ဇီဝိတဿ- ၏၊ ပရိဝါရောပိ– အကာအရံသည်လည်း၊ ဟောတိ- ၏၊ (ကသ္မာ – နည်း၊) ဇီဝိတဝိနာသကာ

ပရိက္ခာရ။ ။ပရိကရောတိ-မြို့ကို ထက်ဝန်းကျင်ခစောင့်ရှောက်မှု ပြုတတ်၏၊ ဣတိ ပရိက္ခာရော၊ နဂရပရိက္ခာရ ၇ ပါးကား — ပရိက္ခေပ (နန်းတော်ဝင်းအကာ၊ ဝါ– အတွင်းမြို့ရိုး) , ပရိခါ (ကျုံး), ဥဒ္ဒါပ (မြို့ရိုးအခြေ၌ ခိုင်မြဲအောင် ဖို့ထားအပ်သော မြေခုံတမျိုး) , ပါကာရော (အပြင်မြို့ရိုး), ဧသိကာ (တံခါးတိုင် = မြို့တံခါးပေါက်၌ ခိုင်မြဲစွာစိုက်ထားအပ်သောတိုင်), ပလိဃ (တံခါးမပွင့်အောင် လျှိုထားအပ်သော တံခါးချင်ဟု ရှေးကခေါ်ဝေါ်အပ်သော) မင်းတုတ်, အဋ္ဋ (ပြအိုး= ပစ္စင်= သေနတ် ပစ်ရာစင်) တို့တည်း၊ (ဝိမတိ)။

သေတပရိက္ခာရော။ ။ ဝိသုဒ္ဓသီလာလင်္ကာရော– စင်ကြယ်သော သီလတည်း ဟူသော တန်ဆာရှိ၏၊ အရိယမဂ္ဂေါ ဟိ ဣဓ ရထောတိ အဓိပ္ပေတော၊ တဿစ သမ္ဘာ ဝါစာဒယော အလင်္ကာရဏတ္ထေန ပရိက္ခာရောတိ ဝုတ္တာ၊ "ပရိကရောတိ-ပတ်ဝန်းကျင် ပြုတတ် တန်ဆာဆင်တတ်၏၊ ဣတိ ပရိက္ခာရော" ဟု ပြု။

ဇီဝိတပရိက္ခာရာ။ ။ဇီဝိတဿ ပဝတ္တိကာရဏာနိ၊ သမုဒါနေတဗ္ဗာတိ သမ္မာ+ ဥဒ္ဓံ + အာနေတဗ္ဗာ, ပရိယေသိတဗ္ဗာ၊ ပရိဝါရောပိ ဟောတိ၊ အန္တရာယာနံ ပရိတော ဝါရဏတော၊ တေနာဟ–ဇီဝိတ၊ပေ၊ရက္ခဏတောတိ၊ တတ္ထ အန္တရန္တိ ဝိဝရံ၊ ဩကာ သောတိ အတ္ထော၊ ရက္ခဏတောတိ– ဝေရိကာနံ အန္တရံ အဒတွာ အတ္တနော သာမိနံ (အရှင်သခင်ကို) ပရိဝါရေတွာ ဌိတသေဝကောဝိယ ရက္ခဏတော၊ ရသာယနဘူတံ ဟိ ဘေသဇ္ဇံ သုစိရံပိ ကာလံ ဇီဝိတံ ပဝတ္တေတိယေဝ၊ – သာရတ္ထ၊ ဤအဖွင့်အတိုင်း အနက်ပေးထားသည်၊ သမ္ဘရိယတိ ဧတေနာတိ သမ္ဘာရော – အကျိုးတရားကို ကောင်းစွာဆောင်တတ်သော အကြောင်း (အဆောက်အဦး)၊ အဝုတ္တကတ္တုသာဓန ဖြစ်၍ "ဧတေန" ဟူသောကတ္တားကို အရကောက်ရသည်။

www.dhammaransi.com

ဗာဓုပ္ပတ္တိယာ-အသက်ကိုဖျက်ဆီးတတ်သော ရောဂါဖြစ်ခြင်းအား၊ အန္တရံ-အကြားကို၊ ဝါ-အခွင့်ကို၊ အဒတွာ-၍၊ ရက္ခဏတော- စောင့်ရှောက်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ (ဇီဝိတဿ – ၏၊) သမ္ဘာရောပိ (ဟောတိ)၊ (ကသ္မာ - နည်း၊) ယထာ – အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် အကြောင်းဖြစ်လသော်၊ (ဇီဝိတံ - သည်၊) စိရံ, ပဝတ္တတိ – ဖြစ်တည်၏၊ ဧဝံ– ဤကြာမြင့်စွာဖြစ်တည်နိုင်လော်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အဿ - ထိုအသက်၏၊ ကာရဏဘာဝတော – အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ ပရိက္ခာရောတိ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံ – သို့၊ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇဥ္စ – ဂိလာန၏ ရောဂါ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဆေးလည်း ဟုတ်၏၊ တံ – ထိုဆေးဟူသည်၊ ပရိက္ခာရောစ – အသက်၏အကာအရံ အဆောံအဥုံးလည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ– ကြောင့်၊ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရော-မည်၏၊ တံ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ-ထိုဂိလာန၏ ရောဂါ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ အသက်၏အကာအရံ အဆောံအဥုံးဖြစ်သောဆေးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဝသလန္တိ-ကား၊ ဟီနံ - ယုတ်ညံ့၏၊ လာမကံ - ယုတ်မာ၏၊ အထဝါ-ကား၊ ဝသတိ - ယိုချတတ်၏၊ ဣတိ, ဝသလော - မည်၏၊ ပဃ္ဃရတိ - ယိုချတတ်၏၊ ဣတိအတ္ထော- နက်၊ တံ- ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ ဝသလံ-ယုတ်ညံ့သော၊ ဝါ- ယိုချတတ်သော၊ အသုစိပဃ္ဃရဏကံ- မစင်မကြယ် ရွံစဘွယ် ယိုချတတ်သော၊ ("ဣမံ- ဤဟာကို၊ အာမသိဿတိ – သုံးသပ်ချင်အံ့နည်း" ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊)ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ နိစ္ဆုဘိတွာတိ-ကား၊ ခေဋ- တံထွေးကို၊ ပါတေတွာ-ကျစေ၍၊ [ဌုဘဓာတ်သာ တံထွေးထွေးခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့်"နိစ္ဆုဘိတွာ" ဟု ရှိစေ၊] ကဿာဟံ ကေန ဟာယာမိတိ-ကား၊ အဟံ-သည်၊ အညဿာ-အခြားသော၊ ကဿာ ဣတ္ထိယာ-မှ၊(ပရိဟာယာမိ ၌စပ်၊)ကေန ဘောဂေန ဝါ-အဘယ်စည်းစိမ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ကေန အလင်္ကာရေနဝါ-အဘယ်တန်ဆာဖြင့်သော်၎င်း၊ကေန ရူပေနဝါ-အဘယ်ရုပ်အဆင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ပရိဟာယာမိ – ယုတ်လျော့သတဲ့နည်း၊ ကာနာမ – အဘယ်မည်သော မိန်းမသည်၊ မယာ– ငါ့ထက်၊ ဥတ္တရိတရာ- သာလွန်သေးသနည်း၊ ဣတိ-ဤအဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒီပေတိ–ပြ၏။

ဝသလံ။ ။"ဝသလသဒ္ဒါသည် ဟီန (ယုတ်ညံ့) အနက်ဟော အနိပ္ဖန္နပါဋိပဒိကတည်း" ဟု သိစေလို၍ "ဟီနံ, လာမကံ"ဟု ပဌမဖွင့်၏၊ ဝသ- သူဒနေ (ယိုချခြင်း) ဟူသောဓာတ်နက်အရ ဝသဓာတ်-အလပစ္စည်းဖြင့်ပြီးစေအပ်သော"နိပ္ဖန္နပါဋိပဒိက" ဟု တနည်းပြလို၍"အထဝါ ဝသတိ"စသည်ကို မိန့်သည်။

www.dhammaransi.com

သန္တိကေတိ - ကား၊ ဥပစာရေ-၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ သာမန္တာ- အနီး၌၊ အဝိဒူရေ-အနီး၌၊[ပြောစကားကို နားလည်လောက်ရာ အရပ်ကို "ဥပစာရ" ဟု ခေါ်၊ ဥပစာရေတိ-ယတ္ထ ဌိတော(တည်သူသည်)ဝိညာပေတုံ သက္ကောတိ, တာဒိသေ ဌာနေ]ပဒဘာဇနေပိ-၌လည်း၊ အယမေဝ အတ္ထော-၏သာမန္တာ အဝိဒူရေ အနက်ကိုပင်၊ ဒိပိတော - ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ အတ္တကာမပါရိစရိယာ ယာတိ-ကား၊ မေထုနဓမ္မသင်္ခါတေန-မေထုန်အကျင့်ဟုဆိုအပ်သော၊ ကာမေ န-ဝတ္ထုကာမဖြင့်၊ ပါရိစရိယာ-ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းတည်း၊ ကာမပါရိစရိယာ- ကာမဂုဏ် ဟု မေထုန်မှုဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း၊ အတ္တနော-၏၊ အတ္တာယ- ၄ါ၊ ကာမပါရိစရိယာ- ခြင်းတည်း၊ အတ္တကာမပါရိစရိယာ- မိမိအကျိုး၄ါ ကာမဂုဏ် ဟု မေထုန်မှုဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း၊ ဝါ - တနည်း၊ အတ္တနာ- သည်၊ ကာမိတာ ဣစ္ဆိတာ - လိုလားအပ်သော ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အတ္တကာမာ - မာ မည်၏၊ သယံ – ကိုယ်တိုင်၊ မေထုနရာဂ ဝသေန – ဖြင့်၊ ပတ္ထိတာ – တောင့်တအပ်သော ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အတ္တကာမာစ - မိမိသည် လိုလားအပ်သော အရာလည်း ဟုတ်၏၊ သာ-ထို မိမိ လိုလားအပ်သောအရာ ဟူသည်၊ ပါရိစရိယာစ - ပြုစုလုပ်ကျွေး ခြင်းလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အတ္တကာမ ပါရိစရိယာ - ယာ မည်၏၊ တဿာ အတ္တကာမ ပါရိစရိယာယ-ထို မိမိအကျိုး၄ါ ကာမဂုဏ် ဟု မေထုန် မှုဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း၏၊ ဝါ-ထို မိမိသည် လိုလားအပ်သော ပြုစုလုပ်ကျွေး ခြင်း၏၊ ဝဏ္ဏံ ဘာသေယျာတိ-ကား၊ ဂုဏံ - ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ အာနိသံသံ- အကျိုးကို၊ ပကာသေယျ-ထင်ရှားပြအံ့။

တတြ-ထို အတ္တကာမပါရိစရိယာယဟူသော ပါဠ်၌၊ ယသ္မာ,အတ္တနော- အတ္တာယ၊ပေ၊ဣမသ္မိံ အတ္ထဝိကပ္ပေ- အတ္တနော အတ္တာယ ကာမပါရိစရိယာ ဟူသော ဤပဌမ အတ္ထဝိကပ်၌၊ ကာမောစ-ဝတ္ထုကာမသည်၎င်း၊ ဟေတုစ- အကြောင်းသည်၎င်း၊ ပါရိစရိယာစ-သည်၎င်း၊ အတ္ထော - အလိုရှိအပ်သော အနက်တည်း၊ သေသံ - ကြွင်းသော ဝိဂ္ဂြဟ်ဝါကျသည်၊ ဗျဥ္ဇနံ - သဒ္ဒါမျှသာ တည်း၊ (လိုရင်းအနက် မဟုတ် - ဟူလို၊) အတ္တကာမာစ၊ပေ၊ဣမသ္မိံ အတ္ထ

အတ္ထော, သေသံ ဗျဥ္ဇနံ။ ။ပါဠိတော်၌ " အတ္တကာမန္တိ – အတ္တနော ကာမံ, အတ္တနော ဟေတုံ, အတ္တနော အဓိပ္ပါယံ, အတ္တနော ပါရိစရိယံ"ဟု ၄ နက် ဖွင့်ပြ၏၊ ထိုတွင် "အတ္တနော အတ္တာယ ပါရိစရိယာ" ဟူသော ပဌမဝိဂ္ဂဟ၌ ကာမ, ဟေတု, ပါရိစရိယ, ၃ ပုဒ်သာ ထိုဝိဂ္ဂြဟ်၏ အနက်ပြ ဖြစ်၏၊ ကြွင်းသော "အဓိပ္ပါယံ"တပုဒ် ကား ပဌမဝိကပ်အတွက် အနက်မရှိသောကြောင့် သဒ္ဒါသက်သက်သာ ဖြစ်၏၊"အတ္တ ကာမာစ+သာ+ပါရိစရိယာစ"ဟူသော ဒုတိယဝိဂ္ဂဟ၌ကား (ကာမ–အလိုရှိအပ် ဟု

www.dhammaransi.com

ဝိကပ္ပေ- အတ္တကာမာစ၊ပေ၊ဟူသော ဤ ဒုတိယအတ္တဝိကပ်၌၊ အဓိပ္ပါယော စေဝ - အလိုဆန္ဒသည်၎င်း၊ ပါရိစရိယာစ – သည်၎င်း၊ အတ္ထော - တည်း၊ သေသံ ဗျဥ္ဇနံ၊ တသ္မာ , ဗျဥ္ဇနေ – ဝိဂ္ဂဟ်ဝါကျ ဟူသော သဒ္ဒါ၌၊ အာဒရံ အကတွာ,အတ္ထမတ္တမေဝ–လိုရင်းအနက်မျှကိုသာ၊ ဒဿေတုံ-၄'၊အတ္တနော ကာမံ၊ပေ၊ အတ္တနော ပါရိစရိယန္တိ-ဟူ၍၊ ပဒဘာဇနံ(ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ။

ဟိ – ချဲ့၊ အတ္တနော ကာမံ အတ္တနော ဟေတုံ အတ္တနော ပါရိစရိယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ – ဟောတော်မူအပ်သော်၊ ဝါ – ပဒဘာဇနီယ် ဟောတော် မူအပ်ရာ၌၊ ပဏ္ဍိတာ- ဉာဏ်ရှိသူတို့သည်၊ ဇာနိဿန္တိ – သိကုန်လတ့်၊ (ကိံ) တ္တောဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အတ္တနောကာမံ အတ္တနောဟေတုံ အတ္တနောပါရိစရိယံ ဟူသော စကားဖြင့်၊ အတ္တနော – ၏၊ အတ္တာယ – ၄၊ ကာမပါရိစရိယာ–ကာမဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းကို၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ဣတိ– ဤသို့၊

ဆိုသောကြောင့် အဓိပ္ပါယနှင့် အနက်တူရကား) အဓိပ္ပါယနှင့် ပါရိစရိယာ ၂ ပုဒ်သာ အနက်ပြ ဖြစ်၏၊ ကြွင်းသော "ကာမ, ဟေတု" ၂ ပုဒ်ကား အနက်မရှိသော သဒ္ဒါ သက်သက်သာ ဖြစ်သည်၊ – ဤကား ဂဏ္ဌိပုဒ်များ၏ အဖွင့်တည်း၊ ဤဝါဒကို ကေစိ ဝါဒဟု ဆို၍ သာရတ္ထ၌ ဒုတိယတနည်းပြသေး၏။

ဒုတိယ တနည်း။ ။ပဌမဝိဂ္ဂဟ၌ ကာမ, ဟေတု, ပါရိစရိယ ၃ မျိုးသည် အလို ရှိအပ်သော အနက် (အတ္ထ) တည်း၊ " မေထုနဓမ္မသင်္ခါတေန ကာမေန ပါရိစရိယာ" ဟူသော ဝိဂ္ဂဟ်ဝါကျမှာ သဒ္ဒါနည်းအရ ဝိဂ္ဂဟ်လုပ်၍ ပြအပ်သော သဒ္ဒါသာ ဖြစ်၏၊ ဒုတိယဝိဂ္ဂဟ၌ " အဓိပ္ပါယနှင့် ပါရိစရိယ "သည် အလိုရှိအပ်သောအနက် (အတ္ထ) တည်း၊"အတ္တနာ ကာမိတာ ဣစ္ဆိတာ အတ္တကာမာ "စသော ဝိဂ္ဂဟ်ဝါကျမှာ သဒ္ဒါ နည်းအရ ဝိဂ္ဂဟ်လုပ်၍ပြအပ်သော သဒ္ဒါသာဖြစ်သည်– ဟူလို၊ ဤကား စူဠ, မဇ္ဈိမ, မဟာဂဏ္ဌိပုဒ်တို့၏ဝါဒတည်း၊"တသ္မာ ဗျဥ္ဇနေ အာဒရံ အကတွာ"စသော ဖလဝါကျ ကို ကြည့်လျှင် ဤ နောက်ဝါဒသာ သင့်သကဲ့သို့ထင်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–" ဗျဥ္ဇနေ အာဒရံ" ဟု လာသမျှ၌ " အဋ္ဌကထာပြအပ်သော ဝိဂ္ဂဟ်သဒ္ဒါနည်းကို ဂရုမစိုက်ဘဲ လိုရင်းအနက်ကိုသာ ပါဠိတော်ပြသည်"ဟု ဆိုလိုသည်ချည်း ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

အတ္တနော၊ပေ၊ဝုတ္တာ။ ။ဣဒါနိ ဝုတ္တမေဝ အတ္ထံ ပဒဘာဇနေန သံသန္ဒိတွာ ဒဿေတုံ (မိမိဆိုအပ်ပြီးသော အဓိပ္ပါယ်ကို " အတ္တကာမန္တိ– အတ္တနော ကာမံ " စသော ပဒဘာဇနီ စကားနှင့် နှီးနှော၍ပြခြင်း၄) အတ္တနော ကာမံ၊ပေ၊ ပဏ္ဍိတာတိ အာဒိ အာရဒ္ဓံ၊ ချဲ့ဉုးအံ့– "အတ္တနော ဟေတု–မိမိ၏အကြောင်းကြောင့် " ဟူသော ပဒဘာဇနီ စကားသည် " အတ္တနော အတ္တာယ–မိမိအတွက် " ဟူသော အဋ္ဌကထာ စကားနှင့် အဓိပ္ပါယ်တူ၏၊"အတ္တနောကာမံ–မိမိဘို့ ကာမ၊ အတ္တနော ပါရိစရိယာ– မိမိကို ပြုစုခြင်း"ဟူသော ပဒဘာဇနီ စကားသည်"ကာမေန+ပါရိစရိယာ"ဟူသော အဋ္ဌကထာနှင့် အဓိပ္ပါယ်တူ၏၊ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို ဉာဏ်ရှိသူများ သိနိုင်ကြသည်–ဟူလို။

www.dhammaransi.com

(ဇာနိဿန္တိ)၊ အတ္တနော အမိပ္ပါယံ အတ္တနော ပါရိစရိယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေပိ-ဟောတော်မူအပ်သော်လည်း၊ ဝါ- ၌လည်း၊ ဇာနိဿန္တိ၊ (ကိံ)၊ ဧတ္တာဝတာ - ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော အတ္တနော အမိပ္ပါယံ အတ္တနော ပါရိစရိယံ ဟူသော စကားဖြင့်၊ အတ္တနာ-သည်၊ ဣစ္ဆိတကာမိတဋ္ဌေန – အလိုရှိအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊အတ္တကာမပါရိစရိယာ-ယာကို၊ ဝုတ္တာ–ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊(ဇာနိဿန္တိ)၊ ဣဒါနိ–၌၊ တဿာ အတ္တကာမ ပါရိစရိယာယ - ယာ၏၊ ဝဏ္ဏဘာသနာကာရံ - ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြောဆိုပုံ အခြင်းအရာကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတွာ)၊ ဧတဒဂ္ဂန္တိအာဒိံ အာဟ၊ တံ–ထိုဧတဒဂ္ဂံ အစရှိသောစကားသည်၊ ဥဒ္ဒေသတောပိ– မာတိကာ အားဖြင့်ဖြင်း၊ နိဒ္ဒေသတောပိ–ပဒဘာဇနီအားဖြင့်ဖြင်း၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ပန - ဆက်၊ အယံ – ဤဆိုအပ်လတ့်ကား၊ ဧတ္ထ- ဤ ဧတဒဂ္ဂံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ပဒသမ္ဗန္ဓောစ-ပုဒ်တို့၏စပ်ခြင်းသည်ဖြင်း၊အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယောစ-အာပတ်ကိုဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်ဖြင်း၊ (ဟောတိ)၊ ဧတဒဂ္ဂံ၊ပေ၊ပရိစရေယျာတိ–ကား၊ ယာ–အကြင် မိန်းမသည်၊ မာဒိသံ-ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ သီလဝန္တံ–သီလရှိသော၊ ကလျာဏဓမ္မံ–ကောင်းသော ကိုယ်ကျင့်တရားရှိသော၊ ဗြဟ္မစာရိံ–မေထုနဝိရတိဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသူကို၊ ဧတေန ဓမ္မေန-ဤ မေထုန်အကျင့်ဖြင့်၊ ပရိစရေယျ - ပြုစုလုပ်ကျွေးရာ၏၊ ဧဝံ – သို့၊ မာဒိသံ–ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သူကို၊ ပရိစရန္တိယာ- ပြုစုလုပ်ကျွေးသော၊ (တဿာ-ထိုမိန်းမ၏၊)ယာအယံ ပါရိစရိယာနာမ-အကြင်ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧတံ(သော)–ဤ ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းသည်၊ ပါရိစရိယာနံ - တို့တွင်၊

အတ္တနောအမိပ္ပါယံ၊ပေ၊ဝုတ္တာ။ ။ဤဒုတိယဝိကပ်၌ အမိပ္ပါယသဒ္ဒါနှင့် ကာမ (ကာမိတ) သဒ္ဒါသည် အနက်အတူဖြင့်တူ၏၊ ထို့ကြောင့်“အတ္တနော ကာမံ”ဟူသော ပဒဘာဇနီသည် “ အတ္တနာ + ကာမိတာဣစ္ဆိတာ” နှင့် အမိပ္ပါယ်တူ၏၊ ပါရိစရိယာ အတွက်ကား ဝိကပ် ၂ မျိုးလုံး၌ အနက်တမျိုးတည်းသာ၊ ထို့ကြောင့် “ အတ္တနော ကာမံ အတ္တနော ပါရိစရိယံ ” ဟူသော ပဒဘာဇနီသည် “ အတ္တကာမ– မိမိအလိုရှိအပ်သော + ပါရိစရိယာ – ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း , ဟူသော အမိပ္ပါယ်ကို ပြ၏ ” ဟု ဉာဏ်ရှိသူများ သိနိုင်ကြသည်–ဟူလို။

ပဒသမ္ဗန္ဓော အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယော။ ။ “ယာ၊ပေ၊ပါရိစရိယာနံ” တိုင်အောင် သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်ဝယ် နောက်မှာနေသော“ယာ မာဒိသံ”စသော အနိယမဝါကျကို ရှေ့ကထား၍, “ ဧတဒဂ္ဂံ” ဟူသော နိယမဝါကျကို နောက်၌ ထားပြီးလျှင် ပုဒ်ချင်း ဝါကျချင်းဆက်သွယ်ပုံ ပဒသမ္ဗန္ဓကိုသာပြ၏၊အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယကိုမပြရသေး၊ထို့ကြောင့် “ပါရိစရိယာနန္တိ”ဟု ဣတိ မလိုသေး၊ သို့သော် စာအုပ်အားလုံး၌ ရှိနေသောကြောင့်

www.dhammaransi.com

အဂ္ဂံ(အဂ္ဂါ)- အမြတ်ဆုံးတည်း၊ ဣတိ- ဤကား ပဒသမ္ဗန္ဓတည်း၊ မေထုနုပ **သံ**ဟိတေန သံဃာဒိသေသောတိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ အတ္တကာမပါရိစရိယာယ-ယာ၏၊ ဝဏ္ဏံ- ကို၊ ဘာသတော၁စ-ပြောသော်လည်း၊ ဝါ-ပြောသည်လည်း ဖြစ်သော၊ (တဿ၌စပ်။) မေထုနုပသံဟိတေန မေထုနဓမ္မပဋိသံယုတ္တေ နေဝ - မေထုန်နှင့် စပ်ယှဉ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ **ဝ**စနေန - ဖြင့်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဘာသေယျ-ပြောဆိုရာ၏၊ တ**ဿ**-၏၊ သံဃာဒိသေသော (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤ**ကား** အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယတည်း။

ဣဓာပိ-ဤ သိက္ခာပုဒ်၌**လ**ည်း၊ [ပိသဒ္ဒါဖြင့် ရှေ့ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာ သိက္ခာပုဒ် ကို ပေါင်းသည်။] ယသ္မာ , မေထုနုပသံဟိတေနေဝ - မေထုန်နှင့် စပ်သော စကားဖြင့်သာလျှင် ဘာသန္တဿ - ၏၊ သံဃာဒိသေသော-ကို၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ, အဟမ္ပိ-သည်လည်း၊ ခတ္တိယော-ခတ္တိယတည်း၊ တွမ္ပိ- သင် နှမသည်လည်း၊ ခတ္တိယာ- တည်း၊ ခတ္တိယာ- ခတ္တိယ မိန်းမသည်၊ ခတ္တိယဿ-ခတ္တိယယောကျ်ားအား၊ ဒါတုံ-ငှါ၊ သမဇာတိကတ္တာ-တူမျှသော ဇာတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အရဟတိ - ထိုက်၏၊ ဣတိ ဧဝမာဒိဟိ-န်သော၊ ဝစနေဟိ - မေထုန်မပါသော စကားတို့ဖြင့်၊ ပါရိစရိယာယ - ၏၊ ဝဏ္ဏံ - ကို၊ ဘာသမာနဿာပိ - ပြောပါသော်လည်း၊ သံဃာဒိသေသော နတ္ထိ၊ ပန-အန္တယကား၊ အဟမ္ပိ, ခတ္တိယော-တည်း၊ ဣတိအာဒိကေ-န်သော၊ ဗဟူပိ-န်သော၊ ပရိယာယေ-ပရိယာယ်စကားတို့ကို၊ ဝတွာ-ပြောပြီး၍၊ တွံ-သင်နှမသည်၊ မယှံ-အား၊ မေထုနဓမ္မံ - ကို၊ ဒါတုံ အရဟသိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ မေထုနပဋိသံယုတ္တေနေဝ - ဖြင့်သာလျှင်၊ (ဝဏ္ဏံ - ကို၊) ဘာသမာန**ဿ** - ပြောသောရဟန်း၏၊ သံဃာဒိသေသော(ဟောတိ)၊ဣတိ-ဤသို့မှတ်**အပ်**၏၊ ဣတ္ထိစ ဟောတီတိ အာဒိ- သည်၊ ပေ ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ .... အတ္တကာမ ပါရိစရိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ-**သည်**၊ နိဋ္ဌိတာ။

“ ဣတိ – ဤကား ပဒသမ္ဗန္ဓတည်း ” ဟု ပေးလိုက်ရသည်၊ “ ဧဝံ ၊ ပေ ၊ သံဃာဒိ သေသော ”ကား အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယတည်း၊ အဆုံးအဖြတ်ပြပုံ ထင်ရှားအောင် “ ပဋိ သံယုတ္တေနေဝ”ဟု သန္နိဋ္ဌာနဧဝသဒ္ဒါဖြင့်ဆိုသည်၊ မေထုန်နှင့်စပ်၍ပြောမှသာ သံဃာ ဒိသေသ်သင့်၏၊ မေထုန်နှင့်မစပ်ဘဲ ပြောလျှင် သံဃာဒိသေသ် မသင့် ဟု ဆုံးဖြတ်ပါ– ဟူလို၊ ထို့ကြောင့်“သံဃာဒိသေသောတိ”ဟု ဤနေရာကျမှ ပဒသမ္ဗန္ဓဝိနိစ္ဆယ ၂ မျိုး လုံး ပြီးပုံကိုပြသော ဣတိသဒ္ဒါပါသင့်သည်၊ ထို့ပြင်–“ဘာသန္တော၁စ”ဟု စာအများ ရှိ၏၊ အနိယမဝါကျ၏ ပြင်ဘက်က ပုဒ်သည် နိယမဝါကျတွင်း၌သာ စာစပ်ရှိရိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် တဿ၌စပ်ဘို့ရန်“ဘာသတော၁စ”ဟု ရှိသောပါဌ်သာ သဘာဝကျသည်။

www.dhammaransi.com

သဥ္စရိတ္တသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

တေန သမယေန မုဒ္ဒေါ ဘဂဝါတိ-သည်၊ သဥ္စရိတ္တံ-တည်း၊ [ရှေ့အတိုင်း ၂ နည်းပေး။] တတ္ထ – ထို သိက္ခာပုဒ်၌၊ ပဏ္ဍိတာတိ – ကား၊ ပဏ္ဍိစ္စေန- ကြောင်းကျိုးမြင်သိ ပင်ကိုယ်ဉာဏ်ရှိသူ၏ အဖြစ်နှင့်၊ သမန္နာဂတာ-ပြည့်စုံ၏၊ ဂတိမန္တာ-ဉာဏဂတိရှိ၏၊ ဗျတ္တာတိ-ကား၊ ဝေယျတ္တိယေန-ထက်မြက်သော ဉာဏ်ရှိသူ၏ အဖြစ်နှင့်၊ သမန္နာဂတာ – ၏၊ ဥပါယေန – ကပ်၍သိကြောင်း နည်းလမ်းနှင့်၊ သမန္နာဂတာ-၏၊ ဥပါယညူ-နည်းလမ်းကို သိတတ်၏၊ ဝိသာရဒါ - ကင်းသောရွံ့ရှားခြင်းရှိ၏၊ ဝါ - ထက်မြက်၏၊ မေဓာဝိနီတိ - ကား၊ မေဓာယ - တခဏချင်း ထိုးထွင်းသောပညာနှင့်၊ သမန္နာဂတာ-၏၊ ဒိဋ္ဌံဒိဋ္ဌံ- တွေ့အပ်မြင်အပ်သော ကိစ္စကို၊ ကရောတိ – ပြုလုပ်တတ်၏၊ ဒက္ခာတိ- ကား၊

ပဏ္ဍိတာ။ ။"ပဏ္ဍိတဿ+ဘာဝေါ ပဏ္ဍိစ္စံ"ဟု ပြုသောအခါ ဉာဏ်ပညာရ၏၊ ထိုဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသောမိန်းမကို"သဥ္ဇာတာ ပဏ္ဍာ (ဉာဏ်ပညာ) အဿာတိ" ဟု ဝစနတ္ထပြု၍"ပဏ္ဍိတာ"ဟု ခေါ်၏၊ သဥ္ဇာတ အဿအနက်၌ ဣတပစ္စည်း၊ [တပုဒ် ထည်းကို သမ္ဗန္ဓ – သမန္နာဂတတို့နှင့်ဖွင့်လျှင် အဿတ္ထ (သဥ္ဇာတအဿ) တဒ္ဓိတ် ကြံရ၏၊ ၂ ပုဒ်ကို ထိုသို့ဖွင့်လျှင် ဗဟုဗ္ဗီဟိကြံရသည်၊]ထိုထိုအာရုံသို့သွားနိုင် ပေါက်ရောက် နိုင်သောပညာကို "ဂစ္ဆတီတိ ဂတိ"ဟု ယူ၍ "ဂတိ ယဿ အတ္ထီတိ ဂတိမန္တာ"ဟု ပြု၊ ဝန္တု၊ မန္တုပစ္စည်းနောက်၌ (ဤ) ပစ္စည်း သက်လေ့ရှိသောကြောင့် " ဂတိမန္တီ " လည်း ရှိနိုင်၏၊ [ဂတိမန္တာတိ ဉာဏဂတိယာ သမန္နာဂတာ။]

ဗျတ္တာ။ ။ဝိ + အဉ္ဇုဓာတ် – ထင်စွာပြုခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ " ထိုထိုအမှု၌ ထင်ရှားအောင်ပြုတတ် " ဟူသည် ရှုံ့တွန့်တွန့်မရှိဘဲ ထက်မြက်သောဉာဏ်ရှိသူတည်း၊ "ဗျဥ္ဇယတိ-ထိုထိုကိစ္စကို ထင်စွာပြုတတ်၏၊ ဣတိ ဗျတ္တာ"ဟုပြု၊ ပဏ္ဍိတာဖြင့် ပင်ကိုယ် ဉာဏ်ရှိကြောင်းကို ပြ၏၊ ဗျတ္တာဖြင့် မိန်းမတို့ပြုရမည့် ကိစ္စ၌ ထက်ထက်မြက်မြက် ရှိကြောင်းကိုပြသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဥပါယညူ (ထိုထိုအလုပ်၏နည်းလမ်းကို နားလည် သူ) ဝိသာရဒါ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ပဏ္ဍိတာတိ ဣမိနာ သဘာဝဉာဏေန သမန္နာဂတ တာ ဝုတ္တာ၊ ဗျတ္တာတိဣမိနာ ဣတ္ထိကတ္တဗ္ဗေသု ဝိသာရဒပညာယ။]

မေဓာဝိနီ။ ။မေဓတိ (သုခုမံပိ ဒိပ္ပံ ဂဏှာတိ)– သိမ်မွေ့သော အကြောင်း အရာကိုသော်လည်း လျင်မြန်စွာယူတတ်သိတတ်၏၊ ဣတိ မေဓာ၊ နဂိုရ်က သင်၍မထား သော်လည်း အကြောင်းအားလျော်စွာ ပေါ်လာသောကိစ္စ၌ ချက်ချင်း သိတတ်သူကို "မေဓာဝိနီ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဒိဋ္ဌံဒိဋ္ဌံ ကရောတိ"ဟု ဖွင့်သည်။ [မေဓာ ယဿာတိ မေဓာဝိနီ၊ ဌာနုပ္ပတ္တိပညာသင်္ခါတာယ – တခဏချင်းဖြစ်သော ပညာ ဟု ဆိုအပ်သော၊ တသ္မိံတသ္မိံ အတ္ထကိစ္စေ ဥပဋ္ဌိတေ ဌာနသော (တံခဏေဝ) ဥပ္ပဇ္ဇန ပညာယ သမန္နာဂတာ၊ – သာရတ္ထ၊ အသိက္ခိတေသုပိ တံဣတ္ထိကတ္တဗ္ဗေသု (မိန်းမတို့ ပြုရမည့် ထိုအလုပ်တို့၌) ဌာနုပ္ပတ္တိယာ ပညာယ၊–ဝိမတိ။]

www.dhammaransi.com

ဆေကာ - ကျွမ်းကျင်၏၊ **အနလသာတိ** - ကား၊ ဥဋ္ဌာနဝီရိယသမ္ပန္နာ - ထကြွလုလ္လ ဝီရိယနှင့်ပြည့်စုံ၏၊ ဆန္ဒာတိ–ကား၊ အနုစ္ဆဝိကာ - လျောက်ပတ်ပါ၏။

ကိသ္မိံ ဝိယာ**တိ - ကား**၊ ကိစ္စံ့ဝိယ – ပင်ပန်းသကဲ့သို့၊ ကိလေသော ဝိယ–ညစ်နွမ်းသကဲ့သို့၊ ဟောတိ – ဖြစ်ပါ၏၊ အမှာကံ - တပည့်တော်တို့၏၊ ဝါ–တို့မှာ၊ ဟိရိဝိယ - ရှက်ဖွယ်ကဲ့သို့၊ ဟောတိ - ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ-ကား၊ အမိပ္ပါယော–သွီးရှင်တို့၏အလိုတည်း၊ ကုမာရိကာယ ဝတ္တုံတိ-ကား၊ ဣမံ-ဤသတို့သမီးကို၊ တုမှေ - သင်တို့သည်၊ ဂဏှထ – ယူလှည့်ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ကုမာရိကာယ-၏၊ ကာရဏာ–အကြောင်းကြောင့်၊ ဝတ္တုံ– ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ (ကိသ္မိံ ဝိယ–ရှက်ဖွယ်ကဲ့သို့၊ ဟောတိ- ဖြစ်ပါ၏၊) အာဝါဟာဒီသု - အစရှိသည်တို့တွင်၊ အာဝါဟောတိ – ကား၊ ဒါရကဿ - သတို့သားဘို့၊ ပရကုလတော–သူတပါးအမျိုးမှ၊ ဒါရိကာယ - သတို့သွီးကို၊ အာဟရဏံ – ဆောင်ယူခြင်းတည်း၊ ဝိဝါဟောတိ - ကား၊ အတ္တနော - ၏၊ ဒါရိကာယ - သတို့သွီးကို၊ ပရ

ဆေကာ, အနလသာ။ ။ဒက္ခာနှင့်ဆေကာသည် အနက်တူပရိယာယ်ပုဒ်တည်း၊ [ယာဂုဘတ္တသမ္ပါဒနာဒီသု–ယာဂုထမင်းကို ပြီးစီးစေခြင်း (ပြီးစီးအောင် ချက်ပြုတ်ခြင်း)စသည်တို့၌၊ နိပုဏာ– ကျွမ်းကျင်၏၊] ဥဋ္ဌာနဝီရိယသမ္ပန္နာတိ – ကာယိကေန ဝီရိယေန သမန္နာဂတာ၊ ပျင်းသောမိန်းမတို့သည် ထိုင်မိထိုင်ရာ ထိုင်နေ, ရပ်မိရပ်ရာ ရပ်နေတတ်ကြ၏၊ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ, "မည်သည့်အလုပ်ကိုလုပ်ပြီးလျှင် မည်သည့်အလုပ်ကို လုပ်မည်"ဟု ကိစ္စအရပ်ရပ်၌ နှံ့စပ်သောစိတ်ဖြင့် ကိစ္စအားလုံးကို ပြီးဆုံးအောင် လုပ်ကိုင်တတ်သည်။]

ဆန္ဒာ။ ။"တီသု ဆန္ဒံ ပတိရူပေ"စသော (၇၃၄) အဘိဓာန်နှင့်အညီ ဆန္ဒသဒ္ဒါသည် ပတိရူပ (လျောက်ပတ်) အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့်"အနုစ္ဆဝိကာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဆဒိ–ဇုန္ဟာယံ"ဓာတ်နက်ဖြင့်"ဆန္ဒိယတေ–လိုလားအပ်၏၊ ဣတိ ဆန္ဒာ၊ လိုလားအပ် နှစ်သက်အပ်သောကြောင့် လျောက်ပတ်သည်–ဟူလို။

ကာရဏာ။ ။ဤပုဒ်ကိုထောက်၍ ကုမာရိကာယဝယ် နိမိတ်အနက်၌ သတ္တမီ, တနည်း–ဟိတ်အနက်၌ တတိယာဝိဘတ် ဟု မှတ်၊ [နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ၊ ဟေတုမှိဝါ ကရဏဝစနံ။]

အာဝါဟ, ဝိဝါဟ။ ။အာဝဟနံ–သတို့သွီးကို မိမိအိမ်သို့ ဆောင်ယူခြင်း (သွီးဆောင်ခြင်း)၊ အာဝါဟော–ခြင်း။ [ပရိဂ္ဂဟဘာဝေန-(ခေတ္တခဏခေါ်ဆောင်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ) အပိုင်သိမ်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဒါရိကာယ ဂဟဏံ– တည်း၊ ဂဏှာပနံဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ ဝိမတိ၌ ဂဟဏံဟု ရှိသည်။] ဝိမိနာ–မင်္ဂလာအစီအရင်ဖြင့်၊ ပရကုလေ–၌၊ ဝါ-သို့၊ ဝဟနံ-ဆောင်ခြင်း၊ ပေသနံ-ပို့ခြင်းတည်း၊ ဝိဝါဟော–သတို့သွီးပို့ခြင်း၊ ဝိကို "ဝိမိနာ"ဟု ဖွင့်သည်၊–ဝိမတိ။

www.dhammaransi.com

ကုလပေသနံ - သူတပါးအမျိုးသို့ ပို့ခြင်းတည်း၊ ဝါရေယျန္တိ-ကား၊ နေ၁-တို့၏၊ ဒါရကဿ- အား၊ ဒါရိကံ-ကို၊ ဒေထ - ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ယာစနံ-တောင်းယမ်း ခြင်းတည်း၊ ဝါ - တနည်း၊ ဒိဝသနက္ခတ္တ မုဟုတ္တပရိစ္ဆေဒ ကရဏံ-နေ့, နက္ခတ်, မုဟုတ်, ပိုင်းခြားမှုကို ပြုခြင်းတည်း၊ ပုရာဏဂဏိကာ ယာတိ-ကား၊ ကေဿ-သော၊ ဂဏကဿ- ဂဏန်းသင်္ချာဆရာ၏၊ ဘရိယာ ယ- မယား၏၊ သာ - ထို သင်္ချာဆရာကတော်သည်၊ တဿံ - ထို သင်္ချာဆရာသည်၊ ဇီဝမာနေ - အသက်ရှင်စဉ်၊ ဂဏကီတိ - သင်္ချာဆရာကတော်ဟူ၍၊ ပညာယိတ္ထ — ထင်ရှားပြီ၊ မတေပန - သေသော်ကား၊ ပုရာဏဂဏကီတိ-သင်္ချာဆရာကတော်ဟောင်း ဟူ၍၊ သင်္ခံ - သို့၊ ဂတာ - ပြီ၊ တိရောဂါမေ၁ တိ - ကား၊ ဗဟိဂါမေ၁ — မြို့မှ ပြင်ဘက်ဖြစ်သော ရွာသို့၊ (ပါဠိတော်ဝယ် "ဂန္တမ္ဗော" ဖွဲ့စပ်။)အညော ဂါမေ၁ - တခြားရွာသို့၊ (ဂန္တမ္ဗော)၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပါယော - ဆရာကတော်ဟောင်း၏ အလိုတည်း၊ မနုဿာတိ-ကား၊ ဥဒါယိဿ - ၏၊ သဥ္စရိတ္တကမ္မေ - အောင်သွယ်မှု၌၊ ဣမိယုတ္တ ပယုတ္တ ဘာဝံ - ဤ အလွန်အားထုတ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနနကမနုဿာ - သိကုန် သော လူတို့သည်၊ (ပါဠိတော် "အဝေါစုံ" ဖွဲ့စပ်။)

သုဏိသာဘောဂေနာတိ – ကား၊ ရန္ဓာပန ပစာပန ပရိဝေသနာဒိနာ – ထမင်းကိုချက်စေခြင်း, ကြွင်းသောခဲဘွယ် တစုံတခုကိုချက်စေခြင်း, ထမင်းဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးစေခြင်း အစရှိသော၊ ယေန ဘောဂေန-အကြင် သုံးစွဲခြင်းဖြင့်၊ သုဏိသာ- ချွေးမသည်၊ ဝါ- ကို၊ ဘုဥ္စိတဗ္ဗာ-သုံးစွဲထိုက်သည်၊ ဝါ-အသုံးပြု ထိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ တေန – ထို သုံးစွဲနည်းဖြင့်၊ ဘုဥ္စိံသု – န်ပြီ၊ တတော

ဝါရေယျံ ။ ။ ဝရဓာတ်သည် ယာစနအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒေထ ၊ပေ၊ ယာစနံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝရဓာတ် , စုရာဒိဏေပစ္စည်းဖြင့် "ဝါရေ"ဟု ဖြစ်၏၊ ဏျပစ္စည်းသက်၊ ဝါရဏံ– တောင်းယမ်းခြင်း၊ ဝါရေယျံ–ခြင်း၊ (တနည်း)၊ ဝါရသဒ္ဒါသည် သွယောဂျကာလ — မိမိအား လျောက်ပတ်သောကာလကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ မင်္ဂလာဆောင်ဘို့ လျော်ပတ်သောနေ့ နက္ခတ်ကောင်းသောအချိန်ကို"ဝါရ" ဟု ယူ၊ "ဝါရဿ-ကို+ ကရဏံ-သတ်မှတ်မှုကိုပြုခြင်း၊ ဝါရေယျံ-ခြင်း"ဟု ပြုစေလို၍ "ဒိဝသ၊ပေ၊ကရဏံဝါ" ဟု တနည်းဖွင့်သည်၊ "လက်ထပ်ဘို့ရာ နေ့ကောင်းရက်သာ အချိန်အခါရွေးခြင်း"ဟူလို။

ရန္ဓာ၊ပေ၊ဝေသနာဒိနာ။ ။ဘတ္တပါစနံ သန္ဓာယ ရန္ဓာပနံ ဝုတ္တံ၊ ရန္ဓဓာတ်သည် "ပါက—ချက်ခြင်း"အနက်ကိုဟော၏၊ ယဿကဿစိ ပါစနံ သန္ဓာယ ပစာပနံ ဝုတ္တံ၊— ဋီကာ၊ ပရိဝိသိတ္တာကဲ့သို့ ပရိဝေသနသဒ္ဒါကား ထမင်းဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးစေခြင်း အနက်ကိုဟော၏။

www.dhammaransi.com

အပရေန ဒါသိဘောဂေနာတိ- ကား၊ မာသာတိက္ကမေ- တလလွန်ရာအခါ၌၊ ခေတ္တကမ္မ ကစဝရဆဠ္ဌန ဥဒကာဟရဏာဒိနာ- လယ်ယာကို ပြုလုပ်ရခြင်း, အမှိုက်စွန့်ရခြင်း, ရေခတ်ရခြင်း အစရှိသော၊ [တချို့စာ၌ "ရန္ဓာပနာဒိနာ" ဟု ရှိသေး၏၊ ရှေ့၌ပါပြီးဖြစ်၍ " ရန္ဓာပန " မလို။] ယေန ဘောဂေန - ဖြင့် ဒါသီ- သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗာ- သည်၊ ဝါ- သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တေန- ဖြင့်၊ ဘုဥ္ဇိံသု-နှ်ပြီ၊ ဒုဂ္ဂတာတိ-ကား၊ ဒလိဒ္ဒါ- ဆင်းရဲပါ၏၊ ["ဒုက္ခံ+ဂတာ ဒုဂ္ဂတာ"ဟုပြု။]ဝါ-တနည်း၊ ယတ္ထ- အကြင်အမျိုးအိမ်သို့၊ ဂတာ-ရောက်သော မိန်းမသည်၊ ဒုဂ္ဂတာ-ဆင်းရဲသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တာဒိသံ-သော၊ ကုလံ-သို့၊ ဂတာ- ရောက်နေပါ၏၊ [ဒုဋ္ဌု- မကောင်းသောအမျိုးသို့+ဂတာ ဒုဂ္ဂတာ။] မာယျော ဉာမံ ကုမာရိကန္တိ-ကား၊ အယျော- အမောင်တို့၊ (တုမှေ) ဉာမံ ကုမာရိကံ-ကို၊ မာ (ဘုဥ္ဇိတ္ထ-အသုံးမပြုကြပါကုန်လင့်။)

အာဟာရူပဟာရောတိ- ကား၊ အာဟာရော စ- ဆောင်ယူခြင်းသည်၎င်း၊ ဥပဟာရော စ - ပေးခြင်းသည်၎င်း၊ ဂဟဏဉ္စ-ခေါ်ယူခြင်းသည်၎င်း၊ ဒါနဥ္စ- ပေးခြင်းသည်၎င်း၊ ("နတ္ထိ- မရှိ"ဟု ပါဠိတော်လှမ်းစပ်။) အမှေဟိ- ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ကိဉ္စိ- တစုံတခုကို၊ န အာဟဋံ- မဆောင်ယူအပ်၊ န ဥပဟဋံ-မပေးအပ်၊ တယာ - နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, အမှာကံ- တို့၏၊ ဝါ - တို့မှာ၊ ကယဝိက္ကယော- ဝယ်ခြင်း ရောင်းခြင်းဟူသော၊ ဝေါဟာရော- လဲလှယ်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဉာတိ- ၍အမိပွါယ်ကို၊ ဒီပေန္တိ-(အာဇီဝက သာဝကတို့က)ပြကြကုန်၏၊ သမဏာေန ၊ပေ၊သုသမဏောတိ- ကား၊ သမဏောနနာမ- ရဟန်းမည်သည်၊ ဤဒိသေသု- နှ်သော၊ ကမ္မေသု- တို့၌၊ (သားသွီးကိစ္စတို့၌၊)အဗျာဝဋေန- ကြောင့်ကြမစိုက်သူသည်၊ အဗျာပါရေန - ဗျာပါရမရှိသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ - ဖြစ်ထိုက်၏၊ ဟိ- အကျိုးကား၊ ဧဝံဘဝန္တော-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ ဝါ-ဤသို့ဖြစ်မှ၊ သမဏော- သည်၊ သုသမဏော- ကောင်းသောရဟန်းသည်၊ (ရဟန်းကောင်း ရဟန်း မြတ်သည်၊) အဿ- ဖြစ်နိုင်၏၊ ဉာတိဧဝံ - ဤသို့ပြော၍၊ နံ- ထို ဥဒါယီကို၊ အပသာဒေတွာ - ချိမ်းချောက် မောင်းမဲ၍၊ တွံ - သင်ရဟန်းသည်၊ ဂစ္ဆံ- သွားလော၊ မယံ- တို့သည်၊ တံ-သင်ရဟန်းကို၊ န ဇာနာမ- မသိကုန်၊ ဉာတိ- သို့၊ အာဟံသု - နှ်ပြီ၊ သဗ္ဗတောတိ- ကား၊ သဗ္ဗူပကရဏသမ္ပန္နော- အလုံး

ဥပဟာရော။ ။ ဥပဟာရသဒ္ဒါသည် "အပစိတျဗ္ဗနာ ပူဇော — ပဟာရော ဗလိ မာနနာ " (၄၂၅) အဘိဓာန်နှင့်အညီ ပေးလှူ ပူဇော်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ဥပဟာရောကို "ဒါနံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ နောက်၌လည်း "ဥပ+ဟရ–တ"ဖြင့် "ဥပဟဋံ"ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ "ဥပါဟဋံ"ဟု မရှိသင့်။

www.dhammaransi.com

စုံသော အသုံးအဆောင်နှင့်ပြည့်စုံသည်၊ ဝါ-တနည်း၊ မဏ္ဍိတပသာဓိတော-အပြင်တန်ဆာတို့ဖြင့်လည်း ပြင်ဆင်အပ် , အတွင်း၌လည်း ပြင်ဆင်အပ်သည်၊ (ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ)။

ခုဒ္ဒါတိ–ကား၊ ဇိဃစ္ဆိခုဒ္ဒာ- မိန်းမတို့၌ လွန်ကြူးသူတို့သည်၊ ဝါ-မိန်းမလိုက်စားသူတို့သည်၊ [သုရာဓုတ္တ, အက္ခဓုတ္တ, သဒ္ဒ တို့ကို တားမြစ်သည်၊] ပရိစာရေန္တာတိ- ကား၊ မနာပိယေသု - မြတ်နိုးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော၊ ရူပါဒီသု- ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံတို့၌၊ ဣတော စိတောစ-ဤမှ ဤမှလည်း၊ သမန္တာ-၌ ဣန္ဒြိယာနိ- စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို၊ စာရေန္တာ– လှည့်လည်စေကုန်လသော်၊ ကီဠန္တာ – ကစားကုန်လသော်၊ အဘိရမန္တာ – ပျော်ကုန်လသော်၊ (ဒူတံ ပါဟေသုံ - ၌စပ်)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [သုဒ္ဓိန္ဒကဏ္ဍ "ပရိစာရေဟိ"အဖွင့်၌ အဓိပ္ပါယ်ရေးခဲ့ပြီ၊ "မနာပ+ဇနေန္တီတိ မနာပိယာနိ"ဟုပြု၊] အဇ္ဈာတမကံသူတိ-ကား၊ ယဒိကရိဿတိ – အကယ်၍ပြုလတ္တံ့အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-ဤသို့ ပြုလတ္တံ့ဖြစ်လသော်)၊ တွံ- သည်၊ တွေကံ- ဤမျှလောက်ဥစ္စာကို၊ ဇိတော– အောင်ပြီ၊ ဝါ- နိုင်ပြီ၊ ယဒိနကရိဿတိ – အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဟံ-သည်၊ တွေကံ-ကို၊ (ဇိတော)၊ ဣတိ-သို့၊ ပဏံ(ပဏိတကံ)-အလောင်းအစားကို၊ အကံသု-နပြီ၊ ပန- ဆက်၊ ဘိက္ခုနီ-တို့အား၊ အဇ္ဈာတံ-အလောင်းအစားကို၊ ကာတုံ - ငှါ၊ နဝဋ္ဋတိ– မအပ်၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ (အဇ္ဈာတံ)

သဇ္ဇိတော။ ။စုရာဒိသဇ္ဇဓာတ်သည် ပြုပြင် (ပြင်ဆင်) ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ "သဇ္ဇုပကရဏာသမ္ပန္နော" သည် အဓိပ္ပါယတ္ထတည်း၊ အပြင်ပ အသုံးအဆောင်တို့ဖြင့် "တန်ဆာဆင်အပ်သူ"ဟု သဒ္ဒတ္ထမှတ်၊ "မဏ္ဍိတ ပသာဓိတော"ဟူသော နောက်နည်း၌ကား သဒ္ဒတ္ထသာတည်း၊ ဗာဟိရူပကရဏေန အလင်္ကရဏာ–အဝတ် သက်န်းစသော အပြင်အသုံးအဆောင်ဖြင့် တန်ဆာဆင်ခြင်းသည် မဏ္ဍနမည်၏၊ အဇ္ဈတ္တိကာနံ ကေသာဒိနံယေဝ သဏ္ဌာပနံ ပသာဓနံ။

ပဏ။ ။ပဏဓာတ်သည် ရောင်းဝယ်ခြင်းစသောအနက်ကို ဟော၏၊ အလောင်းအစားပြုခြင်းလည်း ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပဏိယတေ– အလောင်းအစားပြုခြင်း၊ ပဏော–ခြင်း"ဟု ဘာဝသာဓ်ပြု၍"ဇုတ–ကြွေအန်လောင်းခြင်း၊ ပရာဇယ–ရှုံးခြင်း၊ နိယမ (ရှုံးလျှင် ဤမည်သောအရာဝတ္ထုကို ပေးရမည် ဟု) သတ်မှတ်ခြင်း " စသော အနက်များကို ထောမနိမိ၌ ပြ၏။ [ပဏောစေဝါဗ္ဘုတော ဘာဝေ၊— (၁၀၂၃) အဘိဓာန်။] " ပဏိတက " ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ ပဏဓာတ်, တပစ္စည်း, ဣအာဂုမ်, "ပဏိတံယေဝ+ပဏိတကံ"ဟု သွတ္ထ၌ ကပစ္စည်းသက်ရှိသာ။

အဇ္ဈာတံ နဝဋ္ဋတိ။ ။ "နဝဋ္ဋတိ" ဟူသော ဤစကားဖြင့် " အလောင်းအစားပြုလျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ်"ဟု ပြ၏၊ [ဣမိနာ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဒီပေတိ၊] ဤစကားကို ထောက်၍ ထိထိုးခြင်းစသော အလောင်းအစားအမှုကို မပြုကောင်း၊ " ပရာဇိတေန

ကရောတိ၊ ပရာဇိတေန-ရှုံးစေအပ်သော၊ ဝါ-ရှုံးသော၊ (တေန-ထိုရဟန်း
သည်၊) ဒါတဗ္ဗံ -၏၊ ဣတိ - သို့၊ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ၊ ကထံဟိ ၊ပေ၊ တဒ်္ဂါ
ကန္တွေ-၌၊ အစိရကာလော-မကြာမြင့်သောအခါကို၊ တဒ်္ဂဏောတိ-ဟူ၍၊
ဝုစ္စတိ၊တဒ်္ဂါကန္တိ-ကား၊ အစိရကာလာမိကာရိကံ-မကြာမြင့်သောကာလ၌
လွန်ကျူးရခြင်းရှိသော၊ (တနည်း) အစိရကာလာစာရိကံ-မကြာမြင့်သော
ကာလ၌ ပြုကျင့်ရခြင်းရှိသော၊(ပါဠိတော်"သဥ္စရိတ္တံ သမာပဇ္ဇေယျ"၌စပ်။)

သဥ္စရိတ္တံ သမာပဇ္ဇေယျာတိ-ကား၊ သဥ္စရဏဘာဝံ-လှည့်လည်ခြင်းရှိသူ၏
အဖြစ်သို့၊ (အောင်သွယ်ခြင်းသို့၊) သမာပဇ္ဇေယျ- ရောက်အံ့၊ ပန - ဆက်၊
ယသ္မာ, တံ-ထို အောင်သွယ်ခြင်းသို့၊ သမာပဇ္ဇန္တေန-ရောက်သောရဟန်းသည်၊
ကေနစိ-တစုံတယောက်သည်၊ ဝါ-က၊ ပေသိတေန-စေခိုင်းအပ်သည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊
ကတ္ထစိ - တစုံတခုသော အရပ်သို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ - သွားရာသည်၊ ဟောတိ - ၏၊
ပရတော စ - ၌လည်း၊ ဣတ္ထိယာဝါ ပုရိသမတိံ တိ အာဒိဝစနတော - မတိံ
အစရှိသောစကားကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဣခ - ဤ ၌အောင်သွယ်မှုကို
ပြုရာ၌၊ ဣတ္ထိပုရိသာ - တို့ကို၊ အဓိပ္ပေတာ- နိ၏၊ တသ္မာ, တမတ္တံ- ထိုအလို
ရှိအပ်သောအနက်ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှါ၊ ဣတ္ထိယာဝါ၊ပေ၊ ဂစ္ဆတီတိ-ဟူ၍၊ဧဝံ-
သို့၊ အဿ-ထို သမာပဇ္ဇေယျပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနံ-ကို၊ ဝုတ္တံ၊ [မိန်းမကခိုင်း၍
ယောကျ်ားထံသွားခြင်း, ယောကျ်ားကခိုင်း၍ မိန်းမထံသွားခြင်းကို "သမာ
ပဇ္ဇေယျ " ဟု ဆိုသည် - ဟူလို။] ဣတ္ထိယာဝါ ၊ပေ၊ ဣတ္ထိမတိံ တိ ဧတ္ထ - ၌၊

ဒါတဗ္ဗံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ရှုံးပါလျက် မပေးလျှင် ပါရာဇိကအထိ ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရှိ၏။
[ပရာဇိတေန ဒါတဗ္ဗံတိ အဒေန္တော ဓုရနိက္ခေပေန ကာရေတဗ္ဗော။]

အစိရကာလာမိကာရိကံ။ ။အမိ- လွန်ကျူး၍+ ကာရော- ပြုကျင့်ခြင်း၊ အမိ
ကာရော-ခြင်း၊ အစိရကာလေ+အမိကာရော အစိရကာလာမိကာရော၊ ဤသို့ ရှေးဦး
စွာ သမာသ်စပ်၍ တပုဒ်ထည်းဖြစ်မှ " အစိရကာလာမိကာရော+တေဿတိ အစိရ
ကာလာမိကာရိကံ"ဟု တဒ္ဓိတ်ဆင့်ရသည်၊ "အစိရကာလာစာရိကံ " ဟုလည်း ပါဠ်
ရှိ၏၊ အစိရကာလော+အာစာရော (အဇ္ဈာစာရော) အစိရကာလာစာရော၊ သော
တေဿတိ အစိရကာလာစာရိကံ (သဥ္စရိတ္တံ)။

သဥ္စရဏ ဘာဝံ ။ ။ သဥ္စရဏံ-မိန်းမယောကျ်ား ၂ ဦးသားတို့၏ အလယ်၌
(သွားလိုက်ပြန်လိုက်) လှည့်လည်ခြင်း၊ သဥ္စရော-ခြင်း၊ (ဘောအနက်၌ အပစ္စည်း၊)
သဥ္စရော တေဿ အတ္ထီတိ သဥ္စရီ=လှည့်လည်ခြင်းရှိသူ၊ သဥ္စရိနော ဘာဝေါ သဥ္စရိတ္တံ၊
ဤသို့ပြုစေလို၍ "ဣတ္ထိပုရိသာနံ အန္တရေ သဥ္စရဏဘာဝံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ လှည့်လည်ခြင်း
ရှိသူ၏ + ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ " ဘာဝ၏ အနက်ကား သွားလိုက် ပြန်လိုက်အားဖြင့်
လှည့်လည်ခြင်း ကြိယာတည်း။

www.dhammaransi.com

အာစရေစေယျာတိ-ယျဟူသော၊ ပါဌသေသော-ပါဌ်ကြွင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ တေနေဝ-ကြောင့်ပင်၊ အဿ-ထိုဇုတ္တိယာဝါ ပုရိသမတိ အစရှိသောပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ပုရိသဿ ၊ပေ၊ အာစရေစေတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [အာစရေစေတိပုဒ်ကို ထည့်၍ ဟောတော်မူသည်-ဟူလို။]

ဧဒါနိ-၌၊ ယဒတ္တံ-အကြင်အကျိုး၄ါ၊ တေသံ-ထိုမိန်းမ ယောက်ျားတို့၏၊ တံ မတိ-ထိုအလိုကို၊ တံ အဓိပ္ပါယံ-ထိုအလိုကို၊ တံ အဇ္ဈာသယံ-ထို အဇ္ဈာသယကို၊ တံ ဆန္ဒံ-ထိုဆန္ဒကို၊ တံ ရုစိ-ထိုအကြိုက်ကို၊ အာစရေစေတိ-ပြော၏၊ တံ – ထိုအကျိုးကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတွာ) ဇာယတ္တနေဝါ ဇာရတ္တနေဝါတိ အာဒိ အာဟ၊ [အဓိပ္ပါယံ စသောပုဒ်သည် မတိပုဒ်၏အဖွင့်တည်း၊ နောက်နောံပုဒ်သည် ရှေးရှေးပုဒ်၏ အနက်ဖွင့်၊] တတ္ထ- ထို ဇာယတ္တနေဝါ ဇာရတ္တနေဝါ အစရှိသောပါဌ်၌၊ ဇာယတ္တနေတိ - ကား၊ ဇာယာဘာဝေ - မယား၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-မယားဖြစ်စေလိုခြင်းကြောင့်၊ [နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ၊] ဇာရတ္တနေတိ - ကား၊ ဇာရဘာဝေ - လင်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ – လင်ဖြစ်စေလိုခြင်းကြောင့်၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပုရိသဿ-၏၊ မတိ-အလိုကို၊ ဇုတ္တိယာ-အား၊ အာစရေစေန္တော–ပြောလသော်၊ ဝါ– ပြောသောရဟန်းသည်၊ ဇာယတ္တနေ–မယား၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ– မယားဖြစ်စေလိုခြင်းကြောင့်၊ အာစရေစေတိ- ၏၊ ဇုတ္တိယာ–၏၊ မတိ-ကို၊ ပုရိသဿ-အား၊ အာစရေစေန္တော–သော်၊ ဝါ-သည်၊ ဇာရတ္တနေ-ကြောင့်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ အာစရေစေတိ-၏။

အပိစ–သည်နည်းသာ မကသေး၊ ပုရိသဿဝ–၏သာလျှင်၊ မတိ–ကို၊ ဇုတ္တိယာ - အား၊ အာစရေစေန္တော - သော်၊ ဝါ - သည်၊ ဇာယတ္တနေဝါ နိဗဒ္ဓဘရိယာဘာဝေ - အမြဲမယား၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်း၊ ဝါ - အမြဲမယားဖြစ်စေလိုခြင်းကြောင့် သော်လည်း၊ အာစရေစေတိ-၏၊ ဇာရတ္တနေဝါ-ခဏ္ဍမယား၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်း၊ မိစ္ဆာစာရဘာဝေ – မိစ္ဆာစာရ မယား၏အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်း၊[ဇာရတ္တနေကို ထပ်ဖွင့်သည်၊] (အာစရေ

ဇုတ္တိယာမတိ ၊ပေ၊ ဇာရတ္တနေ အာစရေစေတိ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် “ဇာရတ္တနေ” ကိုဖွင့်ရာ၌ ”ဇာရီ – ခဏ္ဍမယားသည်၊ ဘဝိဿတိ – လော”ဟု ဇုတ္တိလိင်ဖြင့် ဖွင့်ထားသော်လည်း “ဇာရဿ+ဘာဝေါ ဇာရတ္တနံ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုလျှင် ဇာရသည် ပုံလိင်၊ “ဇာရိယာ+ဘာဝေါ ဇာရတ္တနံ”ဟု ပြုလျှင်ကား ဇာရီသည် ဇုတ္တိလိင်၊ ဤသို့ ဇာရတ္တနေပုဒ်က ၂ လိင် ရသည့်အတွက် ရှေးဦးစွာ ပုံလိင်အဖြစ်ဖြင့် အနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ဇုတ္တိယာ မတိ၊ ပေ၊ ဇာရတ္တနေ အာစရေစေတိ” ဟု ဖွင့်သည်၊ အပိစ တက်သော နောက်ဝါကျ၌ကား ဇာရတ္တနေဝါ၌ ဇုတ္တိလိင် ဇာရီပုဒ်တည်း။

စေတိ - ၏၊) ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ တေံ- ဤ ဇာယာ ဇာရအဖြစ်ကို၊ အာရောစေန္တေန-ပြောသောရဟန်းသည်၊ တံ-သည်၊ အဿ-ထိုယောကျ်ား၏၊ ဇာယာ—မယားသည်၊ ဘဝိဿသိကိရ- လောတဲ့၊ ဣတိအာဒိ—စကားသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ၊ တသ္မာ,တံ ဝတ္တဗ္ဗတာကာရံ-ထိုပြောဆိုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ဒဿေတုံ, ဇာယတ္တနေဝါတိ ၊ပေ၊ ဘဝိဿသီတိ – ဟူ၍၊ အဿ – ထို ဇာယတ္တနေဝါ ဇာရတ္တနေဝါ ဟူသောပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနံ, ဝုတ္တံ–ပြီ၊ စ– ဆက်၊ ဧတေနေဝ ဥပါယေန–လျှင်၊ ဣတ္ထိယာ–၏၊ မတိံ - ကို၊ ပုရိသဿ - အား၊ အာရောစနေပိ- ရာ၌လည်း၊ ပတိ– လင်သည်၊ ဘဝိဿသိ-လော၊ သာမိကော-အမြဲလင်သည်၊ ဘဝိဿသိ-လော၊(ပတိကိုပင် "သာမိကော"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊) ဇာရော-သယောက်လင်သည်၊ ဘဝိဿသိ-လော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗတာကာရော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ [ပါဠိတော်ဝယ် တိုက်ရိုက်ပါသော "ဇာယာ ဘဝိဿသိ,ဇာရီ ဘဝိဿသိ"ကို နိဒဿနနည်းဟုသိ၍ ယောကျ်ားက မိန်းမကိုပြောရာ၌ "ပတိ(သာမိကော) ဘဝိဿသိ, ဇာရော ဘဝိဿသိ"ဟု ပြောရပုံကိုသိပါ–ဟူလို။]

အန္တမသော တံခဏိကာယပီတိ-ကား၊ သဗ္ဗန္တိမေန-အလုံးစုံသောအပိုင်းအခြားတို့၏အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေန-ဖြင့်၊ ယာ အယံ-အကြင်မိန်းမကို၊ တံခဏေ – ထိုခဏ၌၊ မုဟုတ္တမတ္တေ – တမုဟုတ်မျှ၌၊ ပဋိသံဝသိတဗ္ဗတော– ပေါင်းဖေါ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံခဏိကာတိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ မုဟုတ္တိကာ- တမုဟုတ်မျှ ပေါင်းဖေါ်ထိုက်သောမိန်းမသည်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တဿာပိ-ထို မိန်းမအားလည်း၊ မုဟုတ္တိကာ-သည်၊ ဘဝိဿသိ-လော၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပုရိသမတိံ-ကို၊အာရောစေန္တဿ-၏၊ သံဃာဒိသေသော၊ ဧတေနေဝုပါယေန – ဖြင့်၊ မုဟုတ္တိကော – မုဟုတ္တိက ယောကျ်ားသည်၊ ဘဝိဿသိ–လော၊ ဣတိဧဝံ–သို့၊ ဣတ္ထိမတိံ–ကို၊ အာရောစေန္တဿပိ- ပြောသောရဟန်းသည်လည်း၊ သံဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

တံခဏိကာယ။ ။တံခဏေ—ထိုခဏ၌+ သံဝသိတဗ္ဗာ— ပေါင်းဖေါ်ထိုက်သော မယားတည်း၊ တံခဏိကာ— မယား၊ ထို တံခဏိကာမယားဟူသည် "ဓနက္ကီတာ" စသော မယားဆယ်ယောက်တွင် "မုဟုတ္တိကာ" ခေါ်သော ပြည့်တန်ဆာမတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကင်္ခါဋီကာသစ်၌ "မုဟုတ္တိကာတိ ဂဏိကာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "တံခဏိကာယပိ"ဟု မိန်းမကိုပြခြင်းသည် နိဒဿနနည်းတည်း၊ "မိန်းမ၏အလိုကို ယောကျ်ားထံပြောရာ၌လည်း ဤနည်းဖြစ်နိုင်၏"ဟုပြလို၍"ဧတေနေဝုပါယေန"စသည်ကိုမိန့်သည်။ [အန္တမသော တံခဏိကာယပီတိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ။]

www.dhammaransi.com

ဇာဒါနိ- ၌၊ ဇာတ္တိယာဝါ ပုရိသမတိန္တိဿော- ၌၊ အဓိပ္ပေတာ– အလိုရှိအပ်ကုန်သော၊ ဇာတ္တိယော– တို့ကို၊ ပဘေဒတော-အပြားအားဖြင့်၊ ဒဿေတွာ–မူပြီး၍၊ တာသု- ထိုမိန်းမတို့၌၊ သဥ္ဆရိတ္တဝသေန – အောင်သွယ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာပတ္တိဘေဒံ – ကို၊ ဒဿေတုံ–၄ါ၊ ဒသ ဇာတ္တိယောတိအာဒိံ အာဟ၊ တတ္ထ-ထိုစကားရပ်၌၊ မာတုရက္ခိတာတိ-ကား၊ မာတုယာ–သည်၊ ရက္ခိတာ- စောင့်ရှောက်အပ်သော မိန်းမတည်း၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် စောင့်ရှောက်အပ်သော်၊ ပုရိသေန – နှင့်၊ သံဝါသံ - ပေါင်းဖေါ်ခြင်းကို၊ နကပ္ပေတိ-မပြုနိုင်၊ ဧဝံ- ဤ သံဝါသမပြုနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ မာတရာ– သည်၊ ရက္ခိတာ– စောင့်ရှောက်အပ်သော မိန်းမတည်း၊ တေန- ကြောင့်၊ အဿ - ထို မာတုရက္ခိတာပုဒ်၏၊ ပဒဘာဇနေပိ – ၌လည်း၊ မာတာရက္ခတိ၊ပေ၊ဝတ္တေတီတိ – ဟူ၍၊ (ဘ၈ဝတာ) ဝုတ္တံ– ပြီ၊ တတ္ထ– ထို မာတာရက္ခတိအစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ရက္ခတီတိ-ကား၊ ကတ္ထစိ-တစုံတခုသော အရပ်သို့၊ ဂန္တုံ-သွားခြင်းငှါ၊ ဝါ-သွားခွင့်ကို၊ နဒေတိ-မပေး၊ ဂေါပေတီတိ-ကား၊ ယထာ– အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်ထားလသော်၊ အညေ – အခြားယောက်ျားတို့သည်၊ န ပဿန္တိ-မမြင်နိုင်ကုန်၊ ဧဝံ- ဤ မမြင်နိုင်လေ၁်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဂုတ္တဋ္ဌာနေ – လုံခြုံရာအရပ်၌၊ ထပေတိ - ၏၊ [ဇာန္ဒိယ၌ အိမ်တွင်းပုန်း လုပ်ထားလေ့ရှိ၏။] ဇာဿရိယံ ကာရေတီတိ-ကား၊ အဿာ-ထိုသို့မီး၏၊ သေရိဝိဟာရံ– မိမိ၏ ဖြစ်ခြင်းရှိသောနေခြင်းကို၊ ဝါ-မိမိနေချင်သလိုနေခြင်းကို၊ နိသေဓေန္တိ- တားမြစ်လျက်၊ အဘိဘဝိတွာ- လွှမ်းမိုး၍၊ ပဝတ္တတိ - ဖြစ်၏၊ ဝသံ ဝတ္တေတီတိ- ကား၊ ဇာဒံ- ဤအမှုကို၊ ကရောဟိ-ပြုလော၊ ဇာဒံ-ကို၊ မာ အကာသိ-လင့်၊ ဇာတိဧဝံ–သို့၊ အတ္တနော-၏၊ ဝသံ-ကို၊ တဿာ-ထိုသို့မီး၏၊ ဥပရိ-၌၊ပဝတ္တေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ ဧတေနုပါယေန-ဤနည်းဖြင့်၊ ပိတုရက္ခိတာဒယောပိ-ပိတုရက္ခိတာအစရှိသောမိန်းမတို့ကိုလည်း၊ ဉာတဗ္ဗာ-သိထိုက်ကုန်၏။

သေရိဝိဟာရံ ။ ။ သေရီ၌ “ သ+ရေ ”ဟု ခွဲ၊ ဤရဓာတ်၏ ဂတိအနက်ကိုယူ၍ “ ဤရယနံ – ဖြစ်ခြင်း၊ ဧရော – ခြင်း၊ သဿ – မိမိ၏ + ဧရော – ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ သေရော–ခြင်း၊ သေရော ယဿ အတ္ထီတိ သေရီ-မိမိဖြစ်ခြင်းရှိသော (မိမိအလိုအတိုင်းဖြစ်သော)၊ သေရီစ+သော+ဝိဟာရောစာတိ သေရိဝိဟာရော၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သင့်၏၊“သစ္ဆန္ဒစာရံ-မိမိဆန္ဒအတိုင်း လှည့်လည်သွားလာခြင်းကို”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်ကား အဓိပ္ပါယ်အဖွင့်တည်း။ [သဿ – မိမိ၏+ ဆန္ဒော – အလိုဆန္ဒတည်း၊ သစ္ဆန္ဒော၊ သစ္ဆန္ဒေန–မိမိ၏ဆန္ဒဖြင့်၊ ဝါ–မိမိဆန္ဒအတိုင်း၊ စာရော သစ္ဆန္ဒစာရော။]

www.dhammaransi.com

ဂေါတ္တံဝါ-အနွယ်သည်၎င်း၊ ဓမ္မောဝါ- သည်၎င်း၊ န ရက္ခတိ-နိုင်၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ သဂေါတ္တေဟိ - တူသော အနွယ်ရှိသူတို့သည်၎င်း၊ သဟဓမ္မိကေဟိစ- အတူတကွ တရားကျင့်ဘက်ဖြစ်သူတို့သည်၎င်း၊ ဧကံ-တပါးသော၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ-ရည်စူး၍၊ ပဗ္ဗဇိတေဟိ-ရသေ့ရဟန်း ပြုသူတို့သည်၎င်း၊ ဧကဂဏာ ပရိယာပန္နေဟိစ-တခုသောဂိုဏ်း၌ အကျုံးဝင်သူတို့သည်၎င်း၊ ရက္ခိတာ - စောင့်ရှောက်အပ်သောမိန်းမကို၊ ဂေါတ္တရက္ခိတာ ဓမ္မရက္ခိတာတိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တဿာ, တေသံပဒါနံ-ထို ဂေါတ္တရက္ခိတာ ဓမ္မရက္ခိတာပုဒ်တို့၏၊ သဂေါတ္တာ ရက္ခန္တီတိအာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တံ။ [သဂေါတ္တာ-တူသောအနွယ်ရှိသူတို့သည်၊ ရက္ခန္တိ-န်၏။]

ဂေါတ္တံဝါ ဓမ္မောဝါ န ရက္ခတိ။ ။အနွယ်ဟူသည် အကောင်အထည် ထင်ရှားမရှိ၊ ဂေါတမအနွယ် စသည်ဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော နာမည်ပညတ်သာတည်း၊ တရားဟူသည်လည်း ဆရာတပါး ဘုရားတဆူ ဟောအပ်သောတရား, ကုလစာရိတ္တ (အမျိုးတို့၏ကျင့်ဝတ်) တရားတည်း၊ ထို့ကြောင့် " ဂေါတ္တရက္ခိတာ "၌ ထိုအနွယ်သည် မစောင့်ရှောက်နိုင်၊ "ဓမ္မရက္ခိတာ"၌ ထိုတရားသည် မစောင့်ရှောက်နိုင်-ဟု ဆိုသည်။ [ဝိဂြိုဟ်ကိုကား"ဂေါတ္တေန+ရက္ခိတာ, ဓမ္မေန+ရက္ခိတာ"ဟု ပြု။]

သဂေါတ္တေဟိ၊ပေ၊ဓမ္မိကေဟိ။ ။အနွယ်၏ ဂေါတ္တအမည်ကို အနွယ်ရှိသူလူတို့အပေါ်၌တင်စား၍ ဌာနူပစာရအားဖြင့် အနွယ်ရှိသူလူကို ဂေါတ္တ ဟု ခေါ်ပါ ဟု၎င်း, ဌာနီဓမ္မ၏အမည်ကို ဌာနလူပေါ် တင်စား၍ တရားကျင့်သော (တရားကျင့်ဘက်ဖြစ်သော) လူများကို ဓမ္မခေါ်ပါဟု ၎င်း သိစေလို၍ "သဂေါတ္တေဟိ ပန သဟဓမ္မိကေဟိစ "ဟု မိန့်သည်။ [ဂေါတ္တံတိ ဂေါတမဂေါတ္တာဒိကံ ဂေါတ္တံ၊ ဓမ္မောတိ ပဏ္ဍုရင်္ဂပရိဗ္ဗာဇကာဒိနံ (အဝတ်ဖြူဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သောကိုယ်အင်္ဂါရှိသော ဗိုးသူတော် သီလရှင်စသော ပရိဗ္ဗိုဇ်စသူတို့၏၎င်း) တေသံ တေသံ ကုလာနံဝါ (ထိုထို အမျိုးတို့၏၎င်း) ဓမ္မော၊ ဂေါတ္တဝန္တေသု ဂေါတ္တသဒ္ဒေါ ဓမ္မစာရီသုစ ဓမ္မသဒ္ဒေါ ဝတ္တတီတိ အာဟ - သဂေါတ္တေဟီတိ အာဒိ။]

သဟဓမ္မိကေဟိစ။ ။စသဒ္ဒါဖြင့် ရှေ့က သဂေါတ္တေဟိကိုပေါင်း၊ [သဂေါတ္တေဟီတိ သမာနဂေါတ္တေဟိ၊ ဧကံသဇာတေဟိ - တူသောအနွယ်၌ ဖြစ်ကြသူတို့သည်၊ ဉာတိ အတ္ထော။] ဓမ္မံ+စရန္တိတိ ဓမ္မိကာ၊ သဟ+ဓမ္မိကာ သဟဓမ္မိကာ၊ ထိုသဟဓမ္မိကကို သရုပ်ဖေါ်လို၍ "ဧကံသတ္ထာရံ၊ပေ၊ပရိယာပန္နေဟိစ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုတွင်"ဧကံ၊ပေ၊ပဗ္ဗဇိတေဟီတိဣမိနာ ပဏ္ဍုရင်္ဂပရိဗ္ဗာဇကာဒယော ဝုတ္တာ၊ ဧကဂဏပရိယာပန္နေဟီတိ မာလာကာရာဒိ ဧကဂဏပရိယာပန္နေဟိ — ပန်းသည်စသော အပေါင်းအသင်းတခု၌ အကျုံးဝင်သူတို့သည်၊ (ရက္ခိတာ—စောင့်ရှောက်အပ်သော မိန်းမတည်း၊)ထိုဂဏ၏ တရားကိုလည်း"ကုလဓမ္မ"ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ "ပရိယာပန္နေဟိစ"၌ စဖြင့် ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတေဟိကို ပေါင်း။

www.dhammaransi.com

(ယာ–အကြင်မိန်းမသည်)၊ အာရက္ခေန–စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့်၊ သဟ– ကွ၊ (ဝတ္တတိ)၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သာ–သည်)၊ သာရက္ခာ–မည်၏၊(ယာ–သည်)၊ ပရိဒဏ္ဍေန - ထားအပ်သော ဒဏ်နှင့်၊ သဟ (ဝတ္တတိ) ဣတိ (သာ)၊ သပရိ ဒဏ္ဍာ- မည်၏၊ တာသံ-ထို သာရက္ခာ သပရိဒဏ္ဍာတို့၏၊ နိဒ္ဒေသာ- အကျယ် ပဒဘာဇနီတို့သည်၊ ပါကဋာဝ၊ ဒသသု- န်သော၊ ဣမာသု–ဤ မိန်းမတို့တွင်၊ ပစ္ဆိမာနံ - န်သော၊ ဒွိန္နမေဝ- သာရက္ခာ သပရိဒဏ္ဍာ မိန်းမ ၂ ယောက်တို့ ၏သာ၊ ဝါ – တို့သည်သာ၊ ပုရိသန္တရံ – ယောကျ်ားတပါးသို့၊ ဂစ္ဆန္တီနံ– သွားကုန်လသော်၊ မိစ္ဆာစာရော–ကာမေသု မိစ္ဆာစာရသည်၊ ဟောတိ–၏၊ [ဤ မိန်းမ ၂ ယောက်သည် အစောင့်အရှောက်ထားသူ ဒဏ်ထားသူတို့က ပိုင်သောကြောင့် ကာမပိုင်ရှိရကား ယောကျ်ားတပါးနှင့် သွားလာလျှင် ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဖြစ်၏၊]ဣတရာသံ-အခြားသော မာတုရက္ခိတာစသော မိန်းမရှစ်ယောက်တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ (ပုရိသန္တရံ-သို့၊ ဂစ္ဆန္တီနံ-န်လသော်၊ မိစ္ဆာစာရော - သည်၊ န ဟောတိ)၊ [ဤ မိန်းမတို့သည် မိမိတို့၏အတွေ့ကို ပိုင်သူယောကျ်ားမရှိ၊ မိမိတို့၏ ကာမအတွေ့ကို မိမိတို့သာ ပိုင်သောကြောင့် ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ မဖြစ်၊ ထို မိန်းမတို့၌ သွားလာသော ယောကျ်ားတို့ မှာကား ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဖြစ်၏၊ ဤမိန်းမ ၁၀ ယော်နှင့်စပ်၍ သိမှတ်ဘွယ် အကျယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရအဖွင့်၌ ရေးထားပြီ။]

ဓနက္ကီတာဒီသု – ဓနက္ကီတာ အစရှိသော မိန်းမတို့တွင်၊ အပ္ပေနဝါ – နည်းသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဗဟုနာဝါ- သော၊ ဓနေန – ဖြင့်၊ ကီတာ- ဝယ် အပ်သောမယားသည်၊ ဓနက္ကီတာ - မည်၏၊ ပန – ဆက်၊ ယသ္မာ, သာ- ထို မိန်းမသည်၊ ကီတမတ္တာဝေ- ဝယ်အပ်ကာမျှသည်သာ၊ န- မဟုတ်သေး၊ ပန- အဟုတ်ကား၊ သံဝါသတ္ထာယ – ပေါင်းဖေါ်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ကီတတ္တာ– ကြောင့်၊ ဘရိယာ-မယားတည်း၊ တသ္မာ , အဿ-ထို ဓနက္ကီတာပုဒ်၏၊ နိဒ္ဒေ သေ-၌၊ဓနေန ကိဏိတွာ ဝါသေတီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဆန္ဒေန-အလိုဆန္ဒကြောင့်၊ အတ္တနော - ၏၊ ရုစိယာ - အကြိုက်ကြောင့်၊ ဝသတိ- ၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဆန္ဒ ဝါသိနီ–မည်၏၊ ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ, သာ– ထိုမိန်းမသည်၊ အတ္တနော, ဆန္ဒ မတ္တေနဝ-ဆန္ဒမျှကြောင့်သာ၊ ဘရိယာ-သည်၊န ဟောတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ပန – အဟုတ်ကား၊ ပုရိသေန - သည်၊ ဝါ – က၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ - လက်ခံ အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဘရိယာ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊) တသ္မာ, အဿ- ထို ဆန္ဒဝါသိနီပုဒ်၏၊ နိဒ္ဒေသေ - ၌၊ ပိယော ပိယံ ဝါသေတီတိ– ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ [ပိယော-ချစ်အပ်သောယောကျ်ားသည်၊ ဝါ-ချစ်တတ်သောယောကျ်ားသည်၊

www.dhammaransi.com

ပိယံ – ချစ်အပ်သော မိန်းမကို၊ ဝါ – ချစ်တတ်သော မိန်းမကို၊ ဝါသေတိ– နေစေ၏။] ဘောဂေန–စည်းစိမ်ကြောင့်၊ ဝသတိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဘောဂ ဝါသိနီ–မည်၏၊ တာံ–ဤဘောဂဝါသိနီသဒ္ဒါသည်၊ ဥဒုက္ခလမုသလာဒိယရူ ပကရဏံ – ဆုံယင် , ကျည်ပွေ့ အစရှိသော အိမ်၏အသုံးအဆောင်ကို၊ လဘိ တွာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊ ဘရိယာဘာဝံ–သို့၊ ဂစ္ဆန္တိယာ–ကပ်ရောက်သော၊ ဇန ပဒိတ္ထိယာ - ဇနပုဒ်မိန်းမကို၊ ဝါ- တောသူမကို၊ အဓိဝစနံ- ဟောသောသဒ္ဒါ တည်း၊ ပဋေန- အဝတ်ကြောင့်၊ ဝသတီတိ ပဋဝါသိနီ၊ တာံ- ဤ ပဋဝါသိနီ သဒ္ဒါသည်၊ နိဝါသနမတ္တမ္ပိ-ကိုယ်ဝတ်မျှကိုငင်း၊ ပါဝုရဏမတ္တမ္ပိ–ခြုံထည်မျှကို ငင်း၊ လဘိတွာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊ ဘရိယာဘာဝံ–သို့၊ ဥပဂစ္ဆန္တိယာ–သော၊ ဒလိဒ္ဒိတ္ထိယာ–ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော မိန်းမကို၊ အဓိဝစနံ–တည်း။

ဩဒပတ္တကိနီတိ – ကား၊ တာံ – ဤဩဒပတ္တကိနီဟူသော အမည်သည်၊ ဥဘိန္နံ– မိန်းမယောကျ်ား နှစ်ဦးသားတို့၏၊ ဟတ္ထေ– တို့ကို၊ ဧကိဿာ–တခု သော၊ ဥဒကပါတိယာ – ရေခွက်၌၊ ဩတာရေတွာ– ချ၍၊ ဣဒံ ဥဒကံ–သည်၊ (သံသဋ္ဌံ ဝိယ- ရောနှောသကဲ့သို့၊ အဘေဇ္ဇံဝိယ-မကွဲမပြားသကဲ့သို့၊ တထာ- တူ၊ တုမှေ– တို့သည်၊) သံသဋ္ဌာ – န်သည်၊ အဘေဇ္ဇာ- မကွဲမပြားကုန်သည်၊ ဟောထ - န်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ – လက်ထပ်ပေးသူကပြော၍၊ ပရိဂ္ဂဟိ တာယ-သိမ်းပိုက်အပ်သော မိန်းမ၏၊ ဝေါဟာရနာမံ-ပြောရိုးဆိုစဉ် အမည် တည်း၊ အဿ – ထို ဩဒပတ္တကိနီပုဒ်၏၊ နိဒ္ဒေသေပိ - ၌လည်း၊ တာယ ၊ပေ၊ ဝါသေတီတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊[ဥဒပတ္တံ+အာမသိတွာ+ ဂဟိတာ ဩဒပတ္တကိနီ၊ အာမသိတ ဂဟိတ အနက်၌ ဏိကပစ္စည်း၊ (ဣကို အပြု၊) ဣတ္ထိဇောတက ဤနီ ပစ္စည်းသက်။] အဿာ – ထိုမိန်းမ၏၊ ဩဘဋ္ဌံ ဩရောပိတံ–အောက်သို့ချအပ်သော၊ စုမ္ဗဋံ–ခေါင်းခုသည်၊ (ခေါင်းဖုသည်၊) (အတ္ထိ)၊ ဣတိ (သာ) ဩဘဋစုမ္ဗဋာ – မည်၏၊ ကဋ္ဌဟာရိကာဒီနံ– ထင်းကို ဆောင်သူ အစရှိသူတို့တွင်၊ ဝါ - ထင်းခွေသူမ အစရှိသူတို့တွင်၊ အညတရာ– တယောက်ယောက်တည်း၊ တာံ – ဤ ဩဘဋစုမ္ဗဋာဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ယဿာ-၏၊ သီသတော-မှ၊ စုမ္ဗဋံ–ကို၊ ဩရောပေတွာ- ၍၊ ဃရေ-၌၊ ဝါသေ တိ–၏၊ တဿာ–ကို၊ အဓိဝစနံ – တည်း၊ ဒါသီစာတိ – ကား၊ အတ္တနော ယေဝ-၏သာလျှင်၊ ဒါသီစ·ကျွန်မသည်ငင်း၊ ဘရိယာစ - သည်ငင်း၊ဟောတိ၊ ကမ္မကာရီနာမ-မည်သည်၊(ယာ-အကြင်မိန်းမသည်၊)ဂေဟေ-၌၊ ဘတိယာ- အခကြောင့်၊ ကမ္မံ–ကို၊ ကရောတိ-၏၊ အတ္တနော-၏၊ ဘရိယာယ-မယားကြီး ဖြင့်၊ အနတ္ထိကော-အလိုမရှိသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ တာယ-ထိုအလုပ်လုပ်သူမနှင့်၊

www.dhammaransi.com

သန္တိံ , ကောစိ- အချို့ယောက်ျားသည်၊ ဃရာဝါသံ-အိမ်ဟူသော အာဝါသ ကို၊ ဝါ–အိမ်ထောင်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေတိ-၏၊ အယံ – ဤမိန်းမကို၊ ကမ္မကာရိစ ဘရိယာစာတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

ဓဇေန – အောင်လံဖြင့်၊ အာဟဋာ - ဆောင်ယူအပ်သော မယားတည်း၊ ဓဇာဟဋာ - မယား၊ ဥဿိတဒ္ဓဇာယ - စိုက်ထောင်အပ်သော အောင်လံရှိ သော၊ သေနာယ–စစ်တပ်ဖြင့်၊ ဂန္တွာ, ပရဝိသယံ-သူတပါးနိုင်ငံကို၊ ဝိလုမ္ပိ တွာ–လုယက်ဖျက်ဆီး၍၊ အာနီတာ-ဆောင်ယူအပ်သော မိန်းမတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တံ - ထိုသို့ပန်းမိန်းမကို၊ ကောစိ – အချို့ယောက်ျားသည်၊ ဘရိယံ - ကို၊ ကရောတိ၊ အယံ- ဤမိန်းမသည်၊ ဓဇာဟဋာနာမ- ဋာမည်၏၊ [ဓဇယောဂတော သေနာ ဓဇသဒ္ဒေန ဝုတ္တာ၊ ဓဇသဒ္ဒါဖြင့် အလံနှင့်ယှဉ်သော စစ်တပ်ကို ဆိုထားသည်၊ " ကုန္တာ ပစရန္တိ "ကဲ့သို့ သဟစရဏနည်း , ဌာန္ဈ ပစာ-ဟူလို၊ "ဓဇေန+အာဟဋာ ဓဇာဟဋာ" ဟုပြု။]မုဟုတ္တိကာ-ကာမယား သည်၊ ဝုတ္တနယာ ဧဝ၊ ဒသန္နံပိ-န်သော၊ တာသံ-ဤမယားတို့၏၊ ပုရိသန္တရ ဂမနေ – မိမိယောက်ျားမှ တပါးသောယောက်ျား၌ သွားလာခြင်းကြောင့်၊ မိစ္ဆာစာရော– ကာမေသုမိစ္ဆာစာရသည် ၊ဟောတိ၊ ပန–ကား၊ ပုရိသာနံ– တို့၏၊ ဝီသတိယာပိ – ၂ ကျိပ်လုံးလည်းဖြစ်သော၊ တာသု – ဤ မိန်းမတို့၌၊ (ဂမနေ-ကြောင့်၊)မိစ္ဆာစာရောဟောတိ၊ ဘိက္ခုနောစ-၏လည်း၊ သဉ္စရိတ္တံ- အောင်သွယ်ခြင်းသည် ၊ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ဤမယားတကျိပ် ကိုလည်း သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဣဒါနိ-၌၊ ပုရိသော ဘိက္ခုံ ပဟိဏာတီတိအာဒိသု-တို့၌၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတီတိ- ကား၊ သော ဘိက္ခု - သည်၊ (သမ္ဗန္ဓိစ္ဆတိ ၌စပ်၊) တဿပုရိသဿ-၏၊ (ဝုတ္တ ဝစနံဝယ် ဝစနံ၌စပ်၊) ဝါ-သည်၊ (ဝုတ္တ၌စပ်၊)ဘန္တေ, ဂစ္ဆ-သွားပါလော၊ ဣတ္ထန္နာမံ – သော၊ မာတုရက္ခိတံ – အမိစောင့်ရှောက်အပ်သော မိန်းမကို၊ ဗြူဟိ - ပြောပေးပါလော၊ (ကိံ)၊ ဣတ္ထန္နာမဿ - ဤ အမည်ရှိသော ယောက်ျား၏၊ ဓနက္ကီတာ-ဥစ္စာဖြင့်ဝယ်အပ်သော၊ ဘရိယာ–သည်၊ ဟောဟိ သိကိရ-ဖြစ်လတ္တံ့လောတဲ့၊ ဝါ- ဖြစ်မလားတဲ့၊ ["ဇာယာ ဘဝိဿသိ, ဇာရီ ဘဝိဿသိ "တို့၌ ကဲ့သို့ "ဟောဟိသိ ကိရ"ဟု အနာဂတ်ဝိဘတ်ဖြင့် ရှိသင့် သည်။]ဣတိ-သို့၊ (ဗြူဟိ)၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တဝစနံ-ကို၊(သမ္ဗန္ဓိစ္ဆတိ ၌စပ်၊) ဥပါသက - ဥပါသကာ၊ သာဓု - ကောင်းပြီ၊ ဣတိဝါ – ဤသို့သော်၎င်း၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေ၊ (ပြောပေးမည်-ဟူလို၊)ဣတိဝါ-၎င်း၊ အာရောစေဿာ မိ-ပြောပေးအံ့၊ ဣတိဝါ- ၎င်း၊ ယေန ကေနစိ–သော၊ အာကာရေန- ဖြင့်၊

www.dhammaransi.com

ကတ္တာ၀ါ– သော်ငှင်း၊ သီသကမ္ဗနာဒိဟိ၀ါ – ဥုးခေါင်းလှုပ်ခြင်း (ခေါင်း ညိတ်ခြင်း)အစရှိသည်တို့ဖြင့်သော်ငှင်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆတိ-အံ့၊ ဝိမံသတီတိ- ကား၊ ဝေ, ပဋိဂ္ဂဏှိတွာ – လက်ခံပြီး၍၊ တဿာ ဇုတ္တိယာ - ၏၊ သန္တိကံ ဂတ္တွာ တံ သာသန်- ထို နှုတ်မှာစကားကို၊ အာရောစေတိ-အံ့။

ပစ္စာဟရတီတိ–ကား၊ တေန- ထို ရဟန်းသည်၊ အာရောစိတေ – သော်၊ သာဇုတ္တိ-သည်၊ သာဓု- ကောင်းပါပြီ၊ ဇုတိ–သို့၊ သမ္ပဋိစ္ဆတု၀ါ - လက်ခံ မူလည်း လက်ခံပစေ၊ ပဋိက္ခိပတု၀ါ-ပယ်မူလည်း ပယ်ပစေ၊ လဇ္ဇာယ- ရှက် ခြင်းကြောင့်၊ တုဏှီ၀ါ-မူလည်း၊ ဟောတု- ပစေ၊ ပုနအာဂန္တွာ- ပြန်လာ၍၊ တဿ, ပုရိသဿ - အား၊ တံ ပ၀တ္တိံ - ထို ဖြစ်ပုံကို၊ အာရောစေတိ – အံ့၊ ဧတ္တာ၀တာ–၌မျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟဏာရောစန ပစ္စာဟရဏသင်္ခါတာယ-၀န်ခံခြင်း,ပြောပေးခြင်း,ပြန်ဆောင်ခြင်းဟုဆိုအပ် သော၊ ဇုမာယ တိ၀င်္ဂသမ္ပတ္တိယာ - ၌အင်္ဂါ ၃ ပါးနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ သံဃာဒိသေသော ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ သာ-ထို မိန်းမသည်၊ တဿ- ထို ယောကျ်ား၏၊ ဘရိယာ–သည်၊ ဟောတု၀ါ-ပစေ၊ မာ(ဟောတု) ၀ါ– စေ၊ ဧတံ - ၌မယားဖြစ်ခြင်း မဖြစ်ခြင်းသည်၊ အကာရဏံ - အကြောင်း မဟုတ်၊ [သံဃာဒိသေသ်အာပတ်မသင့်ခြင်း၏အကြောင်း မဟုတ်။]ပန-ဆက်၊ သော- ထိုရဟန်းသည်၊ မာတုရက္ခိတာယ–၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ပေသိတော-စေခိုင်းအပ် သည်၊ (သမာနော)၊ တံ-ထိုမိန်းမကို၊ အဒိသွာ-မတွေ့၍၊ ၀ါ-ခြင်းကြောင့်၊ တဿာ-၏၊ မာတုယာ- အား၊ တံ သာသနံ-ကို၊ သစေ အာရောစေတိ – အံ့၊ (ဧဝံ သတိ၊) ဗဟိဒ္ဓါ- စေခိုင်းအပ်သော မိန်းမ၏ ပြင်ဘက်၌၊ ဝိမဋ္ဌနာမ– ချွတ်ယွင်းသော သံုးသပ်ခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ [ဗဟိဒ္ဓါ ဝိမဋ္ဌနာမ ဟောတီတိ အညတ္ထ - အခြားသူ၌၊ အာရောစိတံ နာမ ဟောတိ။] တသ္မာ, ဝိသင်္ကေတံ (ဟောတိ)၊ ဇုတိ- သို့၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော အာဟ။

ပန – ၀ါဒန္တရကား၊ မဟာသုမတ္ထေရော – သည်၊ မာတာ၀ါ– သည်မူ လည်း၊ ဟောတု-စေ၊ပိတာ၀ါ(ဟောတု-စေ၊)အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ဂေဟ ဒါသီပိ- အိမ်ကျွန်မသည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ အညော၀ါပိ - အိမ်ကျွန်မမှ အခြားသူသည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ ယောကောစိ- သည်၊ တံ ကိရိယ-ထို ပြောဆိုခြင်းကိစ္စကို၊ သမ္ပါဒေဿတိ-ပြီးစီးစေနိုင်လတံ့၊ တဿ-ထိုသူအား၊

တံ ကိရိယံ သမ္ပါဒေဿတိ။ ။တဿာ အာရောစေတွာ-ထိုညွှန်ပြအပ်မိန်းမအား ပြောပြ၍၊ တံ ကိစ္စံ (ထို လင်မယားဖြစ်ခြင်းကိစ္စကို) သမ္ပါဒေတု၀ါ မာ၀ါ၊ ကိရိယာ

www.dhammaransi.com

ဝုတ္တေပိ- သော်လည်း၊ ဝိမဋ္ဌနာမ န ဟောတိ၊ တိဝင်္ဂသမ္ပတ္တိကာလေ - ၌၊ အာပတ္တိယေဝ (ဟောတိ)၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမီတိ- မိဟူ၍၊ ဝတ္တုကာမော- ဆိုလိုသည်၊ (သမာနော- လျက်၊)ဝိရဇ္ဈိတွာ-ချွတ်ချော်၍၊ ဓမ္မံပစ္စက္ခာမီတိ-ဟူ၍၊ ဒေယျ - ဆိုမိအံ့၊ သိက္ခာ- သိက္ခာသည်၊ ဝါ- ကို၊ ပစ္စက္ခာတာဝ- ပယ်စွန့်အပ်သည်သာ၊ ဝါ- ချအပ်သည်သာ၊ အဿ ယထာ - ဖြစ်ရာသကဲ့သို့ငင်း၊ [သိက္ခာချခေတ်ပုဒ်ကို ဆိုမိသောကြောင့် သိက္ခာကျသကဲ့သို့ငင်း။] ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမီတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တုကာမော (သမာနော) ဝိရဇ္ဈိတွာ- ၍၊ ဒုတိယံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမီတိ-ဟူ၍၊ ဝဒေယျ-ဆိုမိအံ့၊ ပါရာဇိကံ-သို့၊ အာပန္နော ဝ- သာလျှင်၊ အဿ ယထာဝါ - ငင်း၊ ဧဝံ- တူ၊ ဣဒံ သမ္ဘဒံ - ဤ ဥပမာနနင့် ပြည့်စုံသော ဥပမေယျကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)နန - မဟုတ်လော၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ ပန- ဆက်၊ တံ ဧတံ – ထို မဟာသုမထေရ် ဆိုအပ်သော စကားသည်၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ၊ပေ၊ သံဃာဒိသေသဿာတိ – ဟူသော၊ ဣမိနာ- ဤပါဠိတော် စကားနှင့်၊ သမေတိ–ညီညွတ်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ သုဘာသိတံ- ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားတည်း။ [ပဋိဂ္ဂဏှာတိ- လက်ခံအံ့၊ အန္တေဝါသိံ- အနီးနေတပည့်ကို၊ ဝိမံသာပေတွာ- စုံစမ်းစေ၍၊ အတ္တနာ- ကိုယ်တိုင်၊ ပစ္စာ ဟရတိ- ပြန်ဆောင်အံ့၊ သံဃာဒိသေသဿ-သို့၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)။]

စ-ဆက်၊ မာတုရက္ခိတံ ဗြူဟီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တဿ- ပြောအပ်သည် ဖြစ်၍၊ ဂန္တွာ-ပြီး၍၊ တဿာ–ထိုမာတုရက္ခိတာမိန်းမအား၊ အာရောစေတုံ-တဆင့် ပြောခြင်းငှါ၊ သမတ္ထာနံ - စွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ မာတာဒီနံပိ– တို့အားလည်း၊ ဝဒတော- ပြောသော ရဟန်း၏၊ ဝိသင်္ကေတော - သည်၊ နတ္ထိ ယထာ – သို့၊ ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ ဟောဟိသိကိရ၊ပေ၊ခနေက္ကိတာတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တမ္ဗေ-ဆိုထိုက် လျက်၊ ဝါ - ဆိုလိုလျက်၊ ဟောဟိသိ၊ပေ၊ ဆန္နဝါသိနီတိ – ဟူ၍၊ ဧဝံ – သို့၊ ပါဠိယာ- ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တေသု-န်သော၊ ဆန္နဝါသိနီအာဒိသု – ကုန်သော၊ ဝစနေသု - တို့တွင်၊ အညတရဝသေနဝါ - အမှတ်မထား တပါးပါးသော စကား၏အစွမ်းဖြင့်သော်ငင်း၊ အဝုတ္တေသုပိ-ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မမူအပ်

သမ္ပါဒနေ (ပြောခြင်းကိစ္စကို ပြီးစေခြင်း၌၊) ယောဂျတံ – သင့်လျော်သူ၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ (“တံကိရိယံ သမ္ပါဒေဿတိ”ဟု ဆိုအပ်ပြီ) ။

ဣမိနာ၊ပေ၊သုဘာသိတံ။ ။ ကိုယ်တိုင် မစုံစမ်းဘဲ အနီးနေတပည့်ကို အစုံစမ်းခိုင်းပြီးလျှင် မိမိက ပြန်၍ပြောရာ၌ ဝိသင်္ကေတ မဖြစ်သကဲ့သို့, ထိုမိန်းမအား ကိုယ်တိုင် မပြောဘဲ သူ၏အမိစသူကို တဆင့်ပြောစေရာ၌လည်း ဝိသင်္ကေတ မဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် မဟာသုမထေရ် စကားသည် သုဘာသိတဖြစ်သည်။

www.dhammaransi.com

ပါကုန်သော်လည်း၊ဟောဟိသိကိရ ဇူတ္တန္တာမသာ ဘာရိယာ၊ ဟောဟိသိ ကိရ ဇူတ္တန္တာမသာ ဇာယာ ၊ ပေ၊ ဟောဟိသိကိရ ဇူတ္တန္တာမသာ ပရိစာရိကာတိ ဝေမာဒီသု - ပရိစာရိကာ ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ သံဝါသပရိဒီပကေသု-ပေါင်းဖေါ်ခြင်းကို ပြတတ်ကုန်သော၊ ဝစနေသု - စကားတို့တွင်၊ အညတရ ဝသေနဝါ- သော်ငင်း၊ ဝဒန္တဿ ပါ - ၏လည်း၊ ဝိသင်္ကေတော နတ္ထိ၊ပေ၊ [ဃရဏီ - အိမ်ကိုဆောင်တတ်သော မိန်းမ၊ ဝါ-မယား၊ ဃရံ+နယတီတိ ဃရဏီ၊ နိဓာတ် , အပစ္စည်း၊ ဇူတ္တိဇောတက ဤပစ္စည်း၊ ရကြောင့် န ကို ဏ ပြန်၊ ဘတ္တရန္ဓိကာ- ထမင်းချက်တတ်သော မိန်းမ၊ ဝါ-မယား၊ သုဿူသိကာ-လင်၏စကားကို နားထောင်တတ်သော မိန်းမ၊ ဝါ-မယား၊ ပရိစာရိကာ-ပြုစုလုပ်ကျွေးတတ်သော မိန်းမ၊ ဝါ-မယား။]

ပန-ဆက်၊ မာတုရက္ခိတံဗြူဟီတိ-ဟူ၍၊ ပေသိတဿ-ဖြစ်၍၊ ဂန္တွာ-၍၊ အညာသု-န်သော၊ ပိတုရက္ခိတာဒီသု-တို့တွင်၊ အညတရံ-တယောက်ယော်ကို၊ ဝဒန္တဿ - ၏၊ ဝိသင်္ကေတံ (ဟောတိ)၊ ပိတုရက္ခိတံ ဗြူဟီတိ အာဒီသုပိ-တို့၌လည်း၊ သေနယော-တည်း၊ ဟိ-စိုးစဉ်း အနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ, ဧတ္ထ-ပိတုရက္ခိတံဗြူဟိ အစရှိသော စကားတို့၌၊ ကေမူလ ဒုမူလ ကာဒိဝသေန-ကေမူ ဒုမူအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်ဝင်း၊[ပေယျာလဘေဒေါ ၌စပ်၊ ဤကေမူလက ပေယျာလ, ဒုမူလကပေယျာလ အပြားကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ။] ပုရိသဿ ၊ ပေ၊ ပဟိဏာတီတိ ဝေမာဒီနံ-န်သော၊ မူလဋ္ဌာနံ-အရင်းမူလ အစ၌တည်သော ပုရိသဿ မာတာ အစရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ ဝသေနစ - ငင်း၊ ပေယျာလဘေဒေါ ယေဝ - ပေယျာလ အပြားသည်သာ၊ ဝိသေသော-၏၊ သောပိ - ထို အထူးကိုလည်း၊ ပုဗ္ဗေ - ၌၊ ဝုတ္တနယတ္တာ - ကြောင့်၊

မူလဋ္ဌာနဥ္စဝသေန။ ။ပုရိသဿ မာတာ ဘိက္ခုံ ပဟိဏာတိ—သည် ယောက်ျား၏ အမိက သူ့သားအတွက် မယားရဘို့ရန် ရဟန်းကို စေခိုင်းပုံတည်း၊ဤခိုင်းပုံ၌ ပုရိသဿ မာတာသည် မူလဌ—နှုတ်မှာ စကားကိုပို့ခြင်း၏ အရင်းအစ၌ တည်သူတည်း၊“မာတု ရက္ခိတာယ မာတာ ဘိက္ခုံ ပဟိဏာတိ”သည် သမီး၏ မိခင်က မိမိသမီးကို တိုက်ရိုက် မပြောချင်၍ ရဟန်းကို အပြောခိုင်းသော စကားတည်း၊ ထိုခိုင်းပုံကို ပါဠိတော်မှာ ကြည့်ပါ။ [ဋီကာ၌ သားမက်လုပ်မည့်သူအား တိုက်ရိုက် မပြောချင်၍ ရဟန်းအား ခိုင်းပုံကိုလည်း ပြသေး၏။] ပိတုစသူတို့လည်း ဤနည်းအတိုင်း သမီးစသူထံ သွား၍ ပြောဘို့ရန် ရဟန်းကို ခိုင်းကြသည်၊ ထိုသို့ ခိုင်းရာ၌ မာတုရက္ခိတာ၏ မာတာစသူတို့ကို မူလဋ္ဌဟု ဆိုသည်၊ [မူလဋ္ဌာနဥ္စဝသေနာတိ ဧတ္ထ ပုရိသဿ မာတုအာဒယော (တို့ကို)၊ သာသနပေသနေ (နှုတ်မှာစကားကိုပို့ခြင်း၌) မူလဘူတတ္တာ မူလဋ္ဌာတိ ဝုစ္စန္တိ။]

www.dhammaransi.com

[ပဌမသံယာဒိသေသေ ဝုတ္တနယတ္တာ။] ပါဠိအနုသာရေနေဝ – ပါဠိတော်ကို အစဉ်လျှောက်သဖြင့်သာလျှင်၊ ဇာနိတုံ သက္ကာ၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အဿ- ထိုပေယျာလ အပြား၏၊ ဝိဘာဂံ-ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှါ၊ အာဒရံ-အလေးဂရုကို၊ န အကရိမှ-မပြုကုန်တော့ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတီတိ အာဒိသု-နှင့်သော၊ စတုက္ကေသု-တို့တွင်၊ ပဌမစတုက္ကေ-၌၊ အာဒိပဒေန–အစဖြစ်သော ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ပစ္စာဟရတိဟူသောပုဒ်ဖြင့်၊ ဝါ-ဝါကျဖြင့်၊ တိဝင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ-ကြောင့်၊ သံယာဒိသေသော၊ မဇ္ဈေ-၌၊ ဒွိဟိ(ပဒေဟိ)-တို့ဖြင့်၊ပေါအန္တေ-၌၊ ဧကေန (ပဒေန)-ဖြင့်၊ အင်္ဂါဘာဝတော-အင်္ဂါ၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ အနာပတ္တိ။[အာဒိပဒေနစသည်၌ တပုဒ်ကိုသာ မယူဘဲ, ဝါကျကို ယူရပုံကို ပါဠိတော်အသွား ကြည့်၍ သိနိုင်သည်။]

တတ္ထ-ထို စတုက္ကတို့၌၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတီတိ-ကား၊ အာဏာပကဿ-စေခိုင်းသူ၏၊ သာသနံ – နှုတ်မှာစကားကို၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ – လက်ခံအံ့၊ ဝီမံသတီတိ-ကား၊ ပဟိတဋ္ဌာနံ-စေခိုင်းအပ်ရာအရပ်သို့၊ ဂန္တွာ-၍၊ တံ-ထိုနှုတ်မှာစကားကို၊ အာရောစေတိ – ပြောအံ့၊ ပစ္စာဟရတီတိ-ကား၊ ပုန–ဖန်၊ အာဂန္တွာ-ပြန်လာ၍၊ မူလဋ္ဌဿ – အရင်း၌တည်သော စေခိုင်းသူအား၊ အာရောစေတိ-အံ့၊ န ပစ္စာဟရတီတိ–ကား၊ အာရောစေတွာ-ပြီး၍၊ တတ္ထေဝ–ထို စုံစမ်းရာ အရပ်မှသာလျှင်၊ ပက္ကမတိ - အရပ်တပါးသို့ ဖဲသွားအံ့၊ [ပုန အာဂန္တွာ အာဏာပကဿ အနာရောစေတွာ တတောယေဝ(ထိုစုံစမ်းရာအရပ်မှသာ) ပက္ကမတိ၊] ပဋိဂ္ဂဏှာတိ နဝီမံသတီတိ-ကား၊ ပုရိသေန–သည်၊ ဣတ္ထန္နာမံ-ဤ အမည်ရှိသော မိန်းမကို၊ ဂန္တွာ–၍၊ ဗြူဟိ–လော၊ ဣတိ – သို့၊ ဝုစ္စမာနော-ပြောအပ်သော်၊ သာဓု-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ တဿ-ထိုယောကျ်ား၏၊ သာသနံ-ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-၍၊ တံ-ထို နှုတ်မှာစကားကို၊ ပမုဿိတွာဝါ – မေ့၍သော်၎င်း၊ အပမုဿိတွာဝါ-မမေ့ဘဲသော်၎င်း၊ အညေန-စုံစမ်းခြင်းကိစ္စမှတပါးသော၊ ကရဏီယေန – ကြောင့်၊ တဿာ- ၏၊ သန္တိကံ ဂန္တွာ, ကိဉ္စိဒေဝ - သော၊ ကထံ- ကို၊ ကထေန္တော – လျက်၊ နိသီဒတိ-အံ့၊ တတ္တော ဝတာ - ဤမျှ အတိုင်း အရှည်ရှိသောစကားကို လက်ခံ၍ ထိုင်နေခြင်းဖြင့်၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ နဝီမံသတိ နာမာတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ အထ - ထိုင်နေရာ ထိုအခါ၌၊ နံ- ထို ရဟန်းကို၊

အညေန၊ပေ၊န ဝီမံသတိနာမ။ ။"အညေန ကရဏီယေန–သွားစဉ်က စုံစမ်းလိုသောကြောင့် သွားခြင်းမဟုတ်, အခြားကိစ္စကြောင့်သွား၏" ဟူသော စကားကို မူလသွားခြင်းက စိတ်သန့်ရှင်းကြောင်း ပြလို၍ ဆိုသည်၊ စုံစမ်းလိုသော စိတ်ဖြင့် သွားသော်လည်း မစုံစမ်းဖြစ်လျှင် "နဝီမံသတိ"ပင်တည်း။

www.dhammaransi.com

သာ ဇုတ္တိ - သည်၊ သယမေဝ - ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ [ရဟန်းက မမေးဘဲ။] ဝဒတိ=၏၊ (ကိံ)၊ တုမှာကံ- အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေး ဒါယကာသည်၊ မံ - တပည့်တော်မကို၊ ဂဟေတုကာမော - ယူလိုသည်၊ (ဟောတိ) ကိရ - ဖြစ်သတဲ့ ဟု ကြားရပါ၏၊ ဧတိ-သို့၊ (ဝဒတိ)၊ ဇံ-သို့၊ ဝတ္တာစ-လည်း၊ အဟံ-တပည့်တော်မသည်၊ တဿ- ထို အရှင့်ဒါယကာ၏၊ ဘရိယာ, ဘဝိဿာမိ - ပါအံ့၊ ဧတိဝါ- ဤသို့ သော်ငြင်း၊ န ဘဝိဿာမိ- မဖြစ်လိုပါ၊ ဧတိဝါ-ငြင်း၊ ဝဒတိ-ပြောအံ့၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တဿာ- ၏၊ ဝစနံ -ကို၊ အနဘိနန္ဒိတွာ - နှစ်လည်း မနှစ်သက်မူ၍၊ (ဘဝိဿာမိ-ဟု ပြောသောစကားကို နှစ်လည်း မနှစ်သက်ဘဲ၊) အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ - တား လည်း မတားမြစ်မူ၍၊ (န ဘဝိဿာမိ ဟု ပြောသောစကားကို "ဒီလို မပြော ပါနှင့်" ဟု တားလည်း မတားဘဲ၊) တုဏှီဘူတော ဝ (ဟုတွာ)၊ အာသနာ-မှ၊ ဥဋ္ဌာယ- ၍၊ တဿ ပုရိသဿ-၏၊ သန္တိကံ, အာဂန္တွာ-ပြန်လာ၍၊ အာရောစေတိ - အံ့၊ တွောဝတာ - ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပြန်ပြောခြင်းဖြင့်၊ န ဝိမံသတိ ပစ္စာဟရတိနာမာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ န ဝိမံသတိ နပစ္စာဟရတိတိ- ကား၊ ကေဝလံ - သက်သက်၊ သာသနာရောစနကာလေ - နှုတ်မှာစကားကို ပြောရာအခါ၌၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိယေဝ-လက်ခံရုံသာလျှင် လက်ခံအံ့၊ ပန-ကား၊ ဧတရံ - လက်ခံခြင်းမှ အခြားသော၊ ဒွယံ - ဝိမံသန, ပစ္စာဟရဏ ၂ ပါး အပေါင်းကို၊ န ကရောတိ-မပြုအံ့။

န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ဝိမံသတိ ပစ္စာဟရတိတိ-ကား၊ ကောစိ-သော၊ ပုရိသော-သည်၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ ဋ္ဌိတဋ္ဌာနေဝါ-ရပ်နေရာအရပ်၌သော်ငြင်း၊ နိသိန္နဋ္ဌာနေ ဝါ-ထိုင်နေရာအရပ်၌သော်ငြင်း၊ တထာရူပိံ-ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ [မိန်းမ ကို ပြောပေးစေလိုသော သဘောရှိသော၊]ကထံ ကထေတိ-၏၊ ဘိက္ခု-သည်၊ တေန-ထိုယောကျ်ားသည်၊ အပ္ပဟိတော-မစေခိုင်းအပ်သည်၊ (သမာနော) ပိ,ပဟိတောဝိယ-စေခိုင်းအပ်သူကဲ့သို့၊ ဟုတွာ၊ ဧတ္တိယာ-၏၊ သန္တိကံ ဂန္တွာ, ဟောဟိသိ ကိရ၊ ပေ၊ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဝိမံသိတွာ, တဿာ-၏၊ ရုစိံဝါ- ကြိုက်ခြင်းကိုငြင်း၊ အရုစိံဝါ-ကိုငြင်း၊ ပုန အာဂန္တွာ, ဧမဿ-၏ ယောကျ်ားအား၊ အာရောစေတိ-အံ့၊ တေနေဝ နယေန-ဖြင့်ပင်၊ ဝိမံသိတွာ, အပစ္စာဟရန္တော - ပြန်မဆောင်သော ရဟန်းကို၊ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ဝိမံသတိ နပစ္စာဟရတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တေနေဝ နယေန-ဖြင့်ပင်၊ ["အပ္ပဟိတောပိ ပဟိတော ဝိယ" စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်။] ဂတော- သွားပြီး သည်၊ (ဟုတွာ) အဝိမံသိတွာ-၍၊ တာယ-ထိုမိန်းမသည်၊ သမုဋ္ဌာပိတံ-စ၍

www.dhammaransi.com

ဖြစ်စေအပ်သော၊ ဝါ-စ၍ပြောအပ်သော၊ ကထံ သုတွာ,ပဋ္ဌမစတုတ္ထသ-၏၊ ဟတိယပဒေ-၌၊ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊ [သော တဿာ ဝစနံ အနုဘိနန္ဒိတွာတိ အာဒိနာ ဝုတ္တနယေန၊] အာဂတွာ, ဇာမဿ- ၏ယောက်ျားအား၊ အာရော စေန္တော - ပြောသောရဟန်းကို ၊ ပေ ၊ ပါကဋာယေဝ - သာ။ [သမ္ဗဟုလေ ဘိက္ခူ အာဏာပေတိဝတ္ထု၌ မာတုဂါမ တယောံထည်းသော ဝတ္ထုကြောင့် ရဟန်းအများ သံဃာဒိသေသ်သင့်ကြသည်။]

ပန-ဆက်၊ သမ္ဗဟုလာပိ- များစွာသောရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဧကဝတ္ထု မှိ-တခုသောမာတုဂါမဝတ္ထု၌၊ (အာပတ္တိံ - သို့)၊ အာပဇ္ဇန္တိယထာ- ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဧကောပိ- ရဟန်းတပါး၏လည်း၊ သမ္ဗဟုလဝတ္ထုသု – တို့၌၊ သမ္ဗ ဟုလာ-န်သော၊ အာပတ္တိယော- တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- န်၏၊ ကထံ-နည်း၊ ပုရ် သော-သည်၊ ဘိက္ခုံ-ကို၊ အာဏာပေတိ-အံ့၊ (ကိံ) ဘန္တေ, ဂစ္ဆ- လော၊ အသုကသ္မိံ နာမ ပါသာဒေ-၌၊ သဋ္ဌိမတ္တာ-ခြောက်ကျိပ်အတိုင်းအရှည်ရှိကုန် သော၊ ဇာတ္တိယော-တို့သည်၊ ဌိတာ- တည်နေပါကုန်၏၊ တာ- ထိုမိန်းမတို့ကို၊ ဟောဟိထကိရ ဇာတ္တန္နာမဿ ဘရိယာယောတိ- ဟူ၍၊ ဝဒေဟိ-ပြောပေးပါ လော၊ ဇာတိဝါ- ၏သို့သော်ငင်း၊ သတ္တတိမတ္တာ – ခုနစ်ကျိပ်အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ [(တနည်း) သတမတ္တာ – တရာ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊] ဇာတ္တိယော ဌိတာ၊ တာ-တို့ကို၊ ဟောဟိထ၊ပေ၊ဘရိယာယောတိ-ဟူ၍၊ ဝဒေ ဟိ-လော၊ ဇာတိဝါ- သော်ငင်း၊ ဇာတိ- သို့၊ အာဏာပေတိ- အံ့၊ ["ဇာတ္တန္နာ မဿ-၏မည်သောယောက်ျား၏၊ ဘရိယာယော-တို့သည်၊ ဟောဟိထကိရ- ဖြစ်ကုန်လတံ့လောတဲ့"ဟု ပေး။]သော-ထိုရဟန်းသည်၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ-လက်ခံ ၍၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်သို့၊ ဂတွာ-၍၊ အာရောစေတွာ-ပြီး၍၊ ပုန-ဖန်၊ တံ သာသ နံ-ကို၊ ပစ္စာဟရတိ-ပြန်ဆောင်အံ့၊ ယတ္တကာ-န်သော၊ ဇာတ္တိယော-တို့သည်၊ (သန္တိ-န်၏၊) တတ္တကာ-န်သော၊ အာပတ္တိယော- တို့သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏။

ဟိ-သာကေကား၊ ပရိဝါရေပိ-၌လည်း၊ ပဒဝီတိဟာရ မတ္တေန၊ပေ၊စိန္တိ တာ်တိ-ဟူသော၊ ဧတံ-၍ ဂါထာစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ပဒဝီတိဟာရမတ္တေန – ခြေလှမ်းကာမျှဖြင့်ငင်း၊ ဝါစာယ - နှုတ်ဖြင့်၊ ဘဏိ တေနစ-ပြောခြင်းဖြင့်ငင်း၊ သဗ္ဗာနိ- န်သော၊ ဂရုကာနိ-ဂရုကဖြစ်ကုန်သော၊ သပ္ပဋိကမ္မာနိ–ကုစားခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ စတုသဋ္ဌိ - ၆၄ ပါးသော၊ အာပတ္တိယော–တို့သို့၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ အာပဇ္ဇေယျ-ရောက်နိုင်၏၊ သောပဉှာ–ကို၊ ကုသလေဟိ-ဝိနည်းကျွမ်းကျင် ပညာရှင်တို့သည်၊ စိန္တိတာ- ကြံဆအပ်ပြီ....["သဗ္ဗာနိစသည်ကို စတုသဋ္ဌိ အာပတ္တိယောနှင့်အရတူသော

www.dhammaransi.com

ကြောင့် လိင်္ဂဝိပလ္လာသ ” ဟု ကြံပါ။] ဧတမ္ပိ အတ္တဝသံ – ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ် အထူးကို၊ ပဋိစ္စ-၍၊ အယံပဒ္ဒေသော-ကို၊ ဝုတ္တောကိရ-မိန့်တော်မူအပ်သတတ်၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္တ–ဤပြဿနာ၌၊ ဝစနသိလိဋ္ဌတာယ–စကားပြေပြစ်သည်၏အဖြစ် ဟူသောအကျိုးငှါ၊ [ဂါထာတဲ့အောင်– ဟူလို။] စတုသဋ္ဌိအာပတ္တိယောတိ– ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ ကရောန္တော-ပြုသောရဟန်းသည်၊ သတမ္ပိ–အာပတ်တရာသို့ရင်း၊ သဟဿမ္ပိ– သို့ရင်း၊ အာပဇ္ဇတိ- ရောက်နိုင်၏၊ ဣတိ–ဤသို့မှတ်အပ်၏။

စ–ဆက်၊ ဧကေန-ယောကျ်ားတယောက်သည်၊ ပေသိတဿ-သော၊ ဧကဿ– ရဟန်းတပါး၏၊ သမ္ဗဟုလာသု- နံသော၊ ဣတ္ထီသု- တို့၌၊ သမ္ဗဟုလာ–နံသော၊ အာပတ္တိယော ဟောန္တိ ယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ ဧကော-သော၊ ပုရိသော–သည်၊ သမ္ဗဟုလေ-နံသော၊ ဘိက္ခူ-တို့ကို၊ ဧကိဿာ-၏၊ သန္တိကံ, ပေသေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သဗ္ဗေသံ - တို့၏၊ သံဃာဒိသေသော – သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဧကော – ယောကျ်ားတယောက်သည်၊ပေ၊ဣတ္ထိဂဏနာယ – ဖြင့်၊ သံဃာဒိ သေသာ ဟောန္တိ၊သမ္ဗဟုလာ ပုရိသာ၊ပေ၊ပုရိသဂဏနာယ သံဃာဒိသေသာ (ဟောန္တိ)၊ သမ္ဗဟုလာ– များစွာသော ယောကျ်ားတို့သည်၊ ဧကံ – တပါး သောရဟန်းကို၊ပေ၊ဝတ္ထုဂဏနာယ- ဝတ္ထုအရေအတွက်အားဖြင့်၊ သံဃာဒိ သေသာ (ဟောန္တိ)၊ [မိန်းမ ယောကျ်ား အရေအတွက်ညီမျှနေလျှင် မိန်းမ ယောကျ်ားအစုံအစုံ၏အစွမ်းဖြင့် အာပတ်သင့်၏၊ မညီမျှဘဲ တဘက်ဘက်က များနေလျှင် များရာဘက်လိုက်၍ အာပတ်သင့်၏။] သမ္ဗဟုလာ – တို့သည် သမ္ဗဟုလေ– ရဟန်းတို့ကို၊ ဧကိဿာ, သန္တိကံ ပေသေတိ၊ ဝတ္ထုဂဏနာယ– ဖြင့်၊ (ပုရိသဂဏနာယ- ရှိသင့်မည်ထင်သည်၊) သံဃာဒိသေသာ (ဟောန္တိ)၊ ပေ ၊ ဝတ္ထုဂဏနာယ - ဝတ္ထု အရေ အတွက် အားဖြင့်၊ သံဃာဒိသေသာ (ဟောန္တိ)၊ကောဋ္ဌတ္တိ ဧကံဘိက္ခုံတိ အာဒိသုပိ-ဝါရတို့၌လည်း၊ သေနယော [ပြခဲ့သောဝါရတို့၌ ယောကျ်ားကိုမူတည်သလို , မိန်းမကိုမူတည်ရာ၌လည်း နည်းတူသိပါ-ဟူလို။] စ-ဆက်၊ ဧတ္တ–ဤသဉ္စရိတ္တပြုရာ၌၊ သဘာဂဝိသဘာဂ တာနာမ – သဘာဂ၏အဖြစ်, ဝိသဘာဂ၏အဖြစ် မည်သည်၊ [ယောကျ်ား အချင်းချင်းဖြစ်လျှင် သဘာဂ, မိန်းမဖြစ်လျှင် ဝိသဘာဂ။] အပ္ပမာဏံ-လိုရင်း ပမာဏမဟုတ်၊ မာတာပိတူနံ-တို့၏ရင်း၊ ပဉ္စသဟဓမ္မိကာနမ္ပိ-တို့၏ရင်း၊ သဉ္စ ရိတ္တကမ္မံ–အောင်သွယ်မှုကို၊ ကရောန္တဿ-၏၊ အာပတ္တိယေဝ–တည်း။

ပုရိသော ဘိက္ခုံ အာဏာပေတိ,ဂစ္ဆဘန္တေတိ-အစရှိသော၊ စတုက္ကံ-ကို၊ အင်္ဂဝသေန – ဖြင့်၊ အာပတ္တိဘေဒဿနတ္ထံ – အာပတ် အထူး အပြားကို

www.dhammaransi.com

ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တသ္မာ-ထို စတုက္က၏၊ ပဌမပဒေ-နေ၁်ဆိုး ပုဒ်အပေါင်း၀ါကျ၌၊ အနေ္တဝါသိ ဝိမံသိတွာ ဗဟိဒ္ဓါ ပဗ္ဗာဟရတီတိ-ကား၊ အာဂတွာ-၍၊ အာစရိယဿ-စုံစမ်းနိုင်းသော ဆရာအား၊ အနာရောစေတွာ- မှု၊ ဘွေ့ာဝ-ထို စုံစမ်းရာအရပ်မှ သာလျှင်၊ ဂတွာ-၍၊ တဿ ပုရိသဿ- အား၊ အာရောစေတိ-အံ့၊အာပတ္တိ ဥဘိန္နံ ထုလ္လစ္စယဿာတိ-ကား၊အာစရိယ ဿ-၏၊ ဝါ-သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာစ-လက်ခံအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ဝိမံသာပိတတ္တာစ - စုံစမ်းစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ဒွိဟိ - နှ်သော၊ အင်္ဂေဟိ - တို့ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ အနေ္တဝါသိကဿ- ၏၊ ဝါ- သည်၊ ဝိမံသိတတ္တာစ- ကြောင့်ရင်း၊ ပစ္စာဟဋတ္တာစ- ပြန်ဆောင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ဒွိဟိ အင်္ဂေဟိ ထုလ္လစ္စယံ၊ သေသံ-သည်၊ ပါကဋမေဝ- သည်သာ၊ ဂန္တွနေ္တာ သမ္ပာဒေတီတိ-ကား၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိစေဝ-လက်ခံလည်း လက်ခံ၏၊ ဝိမံသတိစ-စုံစမ်းလည်း စုံစမ်း၏၊ အာဂန္တွာ ဝိသံဝါဒေတီတိ- ကား၊ န ပစ္စာဟရတိ – ပြန်၍မဆောင်၊ ဂန္တွနေ္တာ ဝိသံဝါဒေတီတိ – ကား၊ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ – လက်မခံ၊ အာဂန္တွနေ္တာ သမ္ပာဒေတီတိ - ကား၊ ဝိမံသတိ စေဝ-၏၊ပစ္စာဟရတိစ-၏၊ ဧဝံ လျှင်၊ ဥဘယတ္ထ-ရှေ့ ၂ပုဒ်တို့၌၊ ဒွိဟိ-နှ်သော၊ အင်္ဂေဟိ - တို့ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ တတိယပဒေ - ၌၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ စတုတ္ထေ-၌၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။

အနာပတ္တိ ၊ပေ၊ အာဒိကမ္မိကဿာတိ ဧတ္ထ - ဟူသော၍ပါဌ်၌၊ ဘိက္ခု သံဃဿ- ၏၊ ဥပေါသထာဂါရံဝါ- ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်သည် သော်ရင်း၊ ကိဉ္စိဝါ- တစုံတခုသော အဆောက်အဦးသည် သော်ရင်း၊ ဝိပ္ပကတံ- အပြား အားဖြင့် ပြုခြင်းမရှိသေးသည်၊ ဝါ-မပြီးဆုံးသေးသည်၊ ဟောတိ- အံ့၊ တတ္ထ- ထိုသို့ မပြီးသေးရာ၌၊ ကာရုကာနံ – လက်သမားတို့၏၊ ဘတ္တဝေတနတ္ထာယ- ထမင်းရိက္ခာအကျိုးငှါ၊ ဥပါသကောဝါ - သည်သော်လည်း၊ ဥပါသိကာယ- ၏၊ သန္တိကံ – သို့၊ ဘိက္ခု - ကို၊ ပဟိဏေယျ – စေလွှတ်အံ့၊ ဥပါသိကာဝါ- သည်သော်လည်း၊ ဥပါသကဿ (သန္တိကံ ဘိက္ခုံ ပဟိဏေယျ)၊ ဧဝရူပေန- သော၊ သံဃဿ – ၏၊ ကရဏီယေန - ပြုဘွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ ဂစ္ဆန္တဿ- ၏၊ အနာပတ္တိ၊ စေတိယကမ္မေ - စေတီ၏ အလုပ်ကို၊ ကယိရမာနေပိ - ပြုအပ်စဉ် လည်း၊ (ပဟိတဿ – စေခိုင်းအပ်သည် ဖြစ်၍၊ ဂစ္ဆန္တဿ – ၏၊) ဧသေဝ နယော-တည်း၊ [ဂိလာနအရ သီတင်းသုံးဘော် ငါးဦးကိုသာယူ။] ဂိလာနဿ တ္တာယပိ – ငှါလည်း၊ ဥပါသကေန ဝါ – သည်သော်လည်း၊ ဥပါသိကာယ, သန္တိကံ သို့ရင်း၊ဥပါသိကာယဝါ-သည်သော်လည်း၊ ဥပါသကဿ,သန္တိကံ-

www.dhammaransi.com

သို့ငင်း၊ ပဟိတဿ-ဖဲစနိုင်းအပ်သည်ဖြစ်၍၊ ဂစ္ဆတော-သွားသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ ဥမ္မတ္တကအာဒိကမ္မိကာ – ဥမ္မတ္တကပုဂ္ဂိုလ်, အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝုတ္တနယာဝေ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းရှိကုန်သည်သာ။....ပဒဘာဇနီယာဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီးပြီ။

သမုဋ္ဌာနာဒီသု - တို့တွင်၊ ဣဒံသိက္ခာပဒံ ဆသမုဋ္ဌာနံ၊ သီသုက္ခိပနာဒိနာ– ဥုးခေါင်းမော့ခြင်းအစရှိသော၊ (ဥုးခေါင်းညိတ်ခြင်း အစရှိသော)၊ ကာယဝိကာရေန-ကိုယ်၏ထူးခြားသောအမူအရာဖြင့်၊ သာသနံ ဂဟေတွာ ဂတွာ, ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ-လက်ချောင်းတို့ကိုတွန့်စေခြင်းဖြင့်၊ဝါ-လက်ချောင်းချိုးခြင်းဖြင့်၊ ဝီမံသိတွာ ပုန အာဂတွာ,ဟတ္ထမုဒ္ဒါယဧဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ အာရောစေန္တဿ-၏၊ ကာယတော – ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ – ၏၊ အာသနသာလာယ - ရှာတွင်းဆွမ်းစားစရပ်၌၊ နိသိန္နဿ–စဉ်၊ ဣတ္ထန္နာမာ–ဤအမည်ရှိသောမိန်းမသည်၊ အာဂမိဿတိ – လာပါလတံ့၊ တဿာ– ၏၊ စိတ္တံ– ကို၊ [မိမိကိုသဘောကျ–မကျကို။] ဇာနေယျာထ - သိလိုက်ပါကုန်လော၊ ဣတိ – သို့၊ ကေနစိ – တစုံတယောက်သော ယောက်ျားသည်၊ ဝုတ္တော – ပြောဆိုအပ်သော်၊ သာဓုတိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ , အာဂတံ - လာသော၊ တံ - ထိုမိန်းမကို၊ ဝတွာ, တဿ- ထိုမိန်းမသည်၊ ဂတာယ-ပြန်သွားလသော်၊ပုန,တသ္မိံ ပုရိသေ-သည် အာဂတေ-သော်၊ အာရောစေန္တဿ ဝါစတော သမုဋ္ဌာတိ၊ ဝါစာယ - ဖြင့်၊ သာဓုတိ–ကောင်းပြီဟူ၍၊ သာသနံ – ကို၊ ဂဟေတွာ–၍၊ အညေန – စုံစမ်းခြင်းကိစ္စမှ အခြားသော၊ ကရဏီယေန-ကြောင့်၊ တဿာ-ထိုမိန်းမ၏၊ ဃရံ-သို့၊ဂတွာ-သွား၍သော်ငင်း၊ အညတ္ထ - အခြားအရပ်သို့၊ ဂမနကာလေ - ၌၊ တံ – ထိုမိန်းမကို၊ ဒိသွာဝါ-မြင်၍သော်ငင်း၊ ဝစီဘေဒေနေဝ–နှုတ်မြွက်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝီမံသိတွာ - စုံစမ်းပြီး၍၊ ပုန, အညေနေဝ - ပြန်ပြောခြင်းကိစ္စမှ တပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေန–ကြောင့်၊ တတော–ထိုအရပ်မှ၊ အပက္ကမ္မ–ဖဲခွဲ၍၊ ကဒါစိဒေဝ-တရံတခါ၌သာလျှင်၊ တံ ပုရိသံ-ကို၊ ဒိသွာ, အာရောစေန္တဿပိ-၏လည်း၊ ဝါစတောဝ-နှုတ်ကြောင့်သာလျှင်၊ သမုဋ္ဌာတိ–၏။

ပန-ကား၊ ပဏ္ဏတ္တိံ –၌ သဥ္စရိတ္တသိက္ခာပဒ် ပညတ်တော်ကို၊ အဇာနန္တဿ– သော၊ ခီဏာသဝဿာပိ – ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သော်မှလည်း၊ ကာယဝါစတော–ကြောင့်၊သမုဋ္ဌာတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ကထံ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ (သမုဋ္ဌာတိ)-ဖြစ်သနည်း၊ ဟိ-အဖြေကား၊ (တနည်း) ဟိ–ချဲ့၊ အဿ- ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မာတာပိတရော – မယ်တော် ခမည်းတော် တို့သည်၊ ကုဇ္ဈိတွာ - စိတ်ဆိုး၍၊ အလံဝစနီယာ–ထိုက်တန်သော ပြောဆိုဘွယ်စကား ရှိကုန်သည်၊

www.dhammaransi.com

ဝါ-အောင်သွယ်ပြောဆိုခြင်း၄ါထိုက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ဃရံ-သို့၊ ဥပဂတံ-
သော၊တံ ဘိက္ခုံ-ထိုသားရဟန်းကို၊ထေရပိတာ-ထေရ်၏ခမည်းတော်သည်၊
ဝဒတိ – ငြီးတွား ပြောဆို၏၊ (ကိံ)၊ တာတ – သားတော်၊ တေမာတာ–
ကိုယ်တော့်မယ်တော်သည်၊ မံ-ဒကာကြီးကို၊ မဟလ္လကံ- ကြီးတောင်းကြီးမှ၊
ဆဋ္ဋေတွာ-စွန့်ပစ်၍၊ ဉာတိကုလံ-သူ့ဆွေမျိုးအိမ်သို့၊ ဂတာ-သွားပေါ့၊ ဂစ္ဆ-
သွားပါချေ၊ နံ-ထိုကိုယ်တော့်မယ်တော်ကို၊ မံ-ဒကာကြီးကို၊ ဥပဋ္ဌာတုံ- ပြုစု
လုပ်ကျွေးခြင်း၄ါ၊ ပေသေဟိ- စေလွှတ်ပေးပါလော၊ ဣတိ- သို့၊ စေ(ဝဒတိ)-
အံ့၊ [“တဥ္စဘိက္ခုံ”၌ “ဟဥ္စေဘိက္ခုံ”ဟု ရှိလျှင် သာ၍ကောင်းမည်။] သော-
ထိုသားရဟန်းသည်၊ ဂန္တွာ, တံ-ထို မယ်တော်ကို၊ ဝတွာ– ပြောပြီး၍၊ ပုန,
ပိတုနော-အား၊တဿာ–၏၊ အာဂမနံဝါ-လာမည့်အကြောင်းကိုသော်၎င်း၊
အနာဂမနံ – ကိုသော်၎င်း၊ စေ အာရောစေတိ –အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သံဃာဒိ
သေသော(ဟောတိ)၊ တိဏ္ဏံ–ကုန်သော၊ ဣမာနိ-၌ကာယ,ဝါစာ,ကာယ
ဝါစာ သမုဋ္ဌာန်တို့သည်၊ အစိတ္တကသမုဋ္ဌာနာနိ – တို့တည်း၊ (စိတ်မပါဘဲ
သင့်ရသော သမုဋ္ဌာန်တို့တည်း)။

ပန–ကား၊ ပဏ္ဏတ္တိံ-ကို၊ ဇာနိတွာ-၍၊ ဝါ-လျက်၊ တီဟိ-န်သော၊ ဧတေ
ဟောဝ နယေဟိ– ၌နည်းတို့ဖြင့်သာလျှင်၊ သဥ္စရိတ္တံ - သို့၊ သမာပဇ္ဇတော-
ရောက်သောရဟန်း၏၊ ကာယစိတ္တတော-ကြောင့်သော်၎င်း၊ ဝါစာစိတ္တတော-
၎င်း၊ ကာယဝါစာ စိတ္တတောစ-၎င်း၊ သမုဋ္ဌာတိ၊ တိဏ္ဏံ–န်သော၊ ဣမာနိ-
၌ သမုဋ္ဌာန်တို့သည်၊ ပဏ္ဏတ္တိ ဇာနနစိတ္တေန – သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်ကို
သိသော စိတ်ဖြင့်၊ သစိတ္တကသမုဋ္ဌာနာနိ – စိတ်နှင့် တကွဖြစ်သော သမုဋ္ဌာန်
ဘို့တည်း၊ ကိရိယံ , နောသညာဝိမောက္ခံ – ဝိတိက္ကမသညာ မရှိသော်လည်း
လွတ်မြောက်ခြင်းမရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း ၊ပေ၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ– ၌ သိက္ခာ
ပုဒ်၌၊ ကုသလာဒိဝသေန-ဖြင့်၊ တိဏ္ဏံ-န်သော၊ စိတ္တာနိ-တို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊
[ပုထုဇဉ် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်မှာ သနားခြင်းကြောင့် အောင်သွယ်ပေးရာ၌ ကုသိုလ်

အလံဝစနီယာ။ ။မိန်းမနှင့်ယောကျ်ားတို့ ကွာပြီးဖြစ်၍, သို့မဟုတ် သို့မဟုတ် သိမ်းခင်ပွန်း
မဖြစ်သေး၍ အောင်သွယ်ပေးထိုက်သူကို “ အလံဝစနီယ ” ဟု ခေါ်၏။ [အလံ–
ထိုက်တန်သော+ဝစနီယံ– ပြောဆိုဘွယ် အောင်သွယ်စကားသည်+ယေသံတိ အလံ
ဝစနီယာ၊ ခေတ္တကွဲနေခြင်း မဟုတ်ဘဲ, စိတ်ဆိုး၍ ကွာရှင်းထားသူများကို “အလံဝစ
နီယ”ဟု ခေါ်သည်၊] ဤသဥ္စရိတ္တသိက္ခာပုဒ် ပညတ်ကို၎င်း, အလံဝစနီယဖြစ်ကြောင်း
ကို၎င်း မသိသည်ဖြစ်၍ သွားပေးသောရဟန်းမှာ သိမှုစိတ်မရှိရကား ကာယသက်သက်
ကြောင့် သင့်ရသည်၊ နှုတ်သက်သက်ကြောင့် သင့်ရာ၌လည်း ဤနည်းပင်တည်း။

www.dhammaransi.com

စိတ်ဖြစ်၏၊ လာဘ်ကိုလိုသားခြင်းစသည်ကြောင့် အောင်သွယ်ပေးရာ၌ အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်၏၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကြိယာစိတ်ဖြင့် အောင်သွယ်ပေးရမည်ဖြစ်သောကြောင့် အဗျာကတဖြစ်၏။] သုခါဒိဝသေန တိဝေဒနာ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း၊ ဝိနီတဝတ္ထုသု - တို့တွင်၊ အာဒိတော–၌၊ ဝတ္ထုပဉ္စကေ–ဝတ္ထု ၅ ခု အပေါင်း၌၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တတ္တာ – လက်ခံအပ်ကာမျှ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ဒုက္ကဋံ၊ကလဟဝတ္ထုသ္မိံ–၌၊ သမ္မောဒနီယံ အကာသိတိ-ကား၊ တံ-ထိုမိန်းမကို၊ သညာပေတွာ- နားလည်စေပြီး၍၊ ပုန,ဂေဟာဂမနီယံ-ပြန်သွားထိုက်သောအိမ်ရှိသည်ကို၊ ဝါ-အိမ်သို့ ပြန်သွားထိုက်အောင်၊ အကာသိ-ပြီ။

နာလံဝစနီယာတိ-ကား၊ န ပရိစ္စတ္တာ–မစွန့်လွှတ်အပ်သေးသော မိန်းမတည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဟိ – မှန်၊ ယာ– အကြင်မိန်းမသည်၊ ဝါ- ကို၊ ယထာ ယထာ-အကြင်အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ယေသုယေသု ဇနပဒေသု-တို့၌၊ ပရိစ္စတ္တာ-အပ်သည်၊ (သမာနာ-သော်၊) [ထိုထိုအရပ်၌ လာဘက်စား၍ ကွာရှင်းခြင်းမျိုးကို ဆိုသည်။] ပရိစ္စတ္တာဝ–စွန့်လွှတ်အပ်သည်သာ၊ ဟောတိ - ၏၊ ဘရိယာဘာဝံ– ကို၊ အတိက္ကမတိ - လွန်၏၊(တေသုတေသု ဇနပဒေသု– တို့၌၊ တထာ တထာ–ထိုထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပရိစ္စတ္တာ-စွန့်လွှတ်အပ်သော၊) အယံ-ဤမိန်းမကို၊ အလံဝစနီယာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ သောပန-(ကလဟဝတ္ထုလာ) ဤမိန်းမသည်ကား၊ အလံဝစနီယာ - အလံဝစနီယမိန်းမသည်၊ န – မဟုတ်၊ ကေနစိဒေဝ- သော၊ ကာရဏေန– ကြောင့်၊ ကလဟံ– ခိုက်ရန်ကို၊ ကတွာ, ဂတာ–ထွက်သွားသောမိန်းမတည်း၊ တေနေဝ–ကြောင့်ပင်၊ ဧတ္ထ–ဤဝတ္ထု၌၊ ဘဂဝါ, အနာပတ္တီတိ- ဟူ၍၊ အာဟ– ပြီ၊ ပန- ဆက်၊ ယသ္မာ, ကာယသံသဂ္ဂေ-ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပုဒ်၌၊ ယက္ခိယာ-၌၊ (ကာယသံသဂ္ဂ-သို့၊ သမာပဇ္ဇတော-ရဟန်း၏၊) ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ, ဒုဋ္ဌုလ္လာဒီသုပိ-ဒုဋ္ဌုလ္လသိက္ခာပုဒ်အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ [အာဒိဖြင့် သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပုဒ်ကိုယူ။] ယက္ခိပေတိယော-တို့သည်၊ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထုမေဝ-ထုလ္လစ္စယဝတ္ထုသာတည်း၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နိ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ထုလ္လစ္စယဝတ္ထုဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အဋ္ဌကထာသု-တို့၌၊တံ-ဤအကြောင်းအရာကို န ဝိစာရိတံ-မစိစစ်အပ်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောဝတ္ထုတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။....သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဤတွင် တတိယအုပ်တခဏ်းရပ်။

www.dhammaransi.com

မကြာမီ ရိုက်နှိပ်တော့မည့် စတုတ္ထအုပ်၌
ပါရာဇိကကဏ်ဘာသာဋီကာ ပြီးပါလိမ့်မည်။

ပုံနှိပ်, ထုတ်ဝေသူ (မောင်ကျော်)။

(ကျော်) ပုံနှိပ်စက်,
၈၄-လမ်း, ကွမ်းခြံ-မန္တလေး။

www.dhammaransi.com